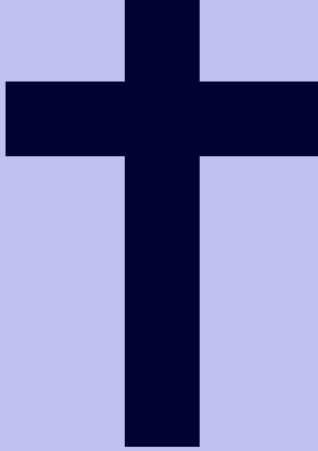

Lad hur Si Liq Phu
Awg Suhx

Lahu Shi: Lad hur Si Liq Phu Awg Suhx New Testament

Lad hur Si Liq Phu Awg Suhx

Lahu Shi: Lad hur Si Liq Phu Awg Suhx New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Lahu Si

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
e3f23237-3165-58f9-84d8-20fb5acd84fe

Contents

Mar thehr liq	1
Mar koq liq	54
Lud kar liq	88
Yod hanr liq	144
Cuh yad liq	191
Rod maq liq	244
1 Kawd ren thuq liq	271
2 Kawd ren thuq liq	294
Gar lar tiq liq	310
Ed fed suq liq	320
Phid lid piq liq	329
Kaw law sehd liq	336
1 Thed sa lawd niq liq	342
2 Thed sa lawd niq liq	348
1 Tiq mod ser liq	352
2 Tiq mod ser liq	359
Tid tuq liq	365
Phid lid monr liq	368
Her brehd liq	370
Yar koq liq	389
1 Per troq liq	396
2 Per troq liq	404
1 Yod hanr liq	409
2 Yod hanr liq	415
3 Yod hanr liq	417
Yud daq liq	419
Pheq mar liq	422

Mar thehr liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Yer suq ve a saq awg lawn liq Mar thehr che ve awr lehr, awg kag awg nuz awr ve Yer suq ve a saq awg lawn liq haq pehg tuhz gha tug Mar thehr yawd ved awg meh haq yehd leh zoz kug lar che yaog. Yer suq ve a saq awg lawn liq awr lehr, teq lawn lehax phehq liz, 4 koz pehg lehq buhq lar che yaog. Kheh te cheaq te lehq, a nig Ghig sa geh lo lag che ha lehq che bon khuhd Mar thehr ve liq cawg-ag che yaog. Mar thehr awg meh cuhx kig vavr "Ghig sa ve laq sawnr" yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Yer suq ve a saq awg lawn liq 4 koz haq buhq sehr phad ve awg meh teq pa awr lehr mad buhq lar che yaog. Kheh maq khuhd, awg kawd maq thad huh ve bon hox bon nax teq pa tawd te khuhd lehax te lehq koz che, Mar thehr liq haq cuh yad Mar thehr yawd awg ton buhq lar che lehd koz che yaog. Yawd awr lehr awg khawnr saw var Ler viq meh lar che yaog. A.D. 70 khuhq thad Yer ruq sar lehr med haq maq te lug ser thad huh buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Mar thehr yawd a yed yug lehq duhd law jad che awr lehr, Yer suq awr lehr i hehd Yud daq chaw ve Mir six yaq phehq che yaog lehd koz che haq ghawn sehr phad Yud daq chaw teq pa gha sir tug awg pun yaog. Mar thehr yawd liq phu awg pir khuhn cawg che tawd khuhd teq pa haq lehd ma koz, "Muhd nuh maq ve muhd mig" lehd koz che tawd khuhd haq lehd ma koz, te pawz peg te pawz yug lehq yehd che yaog. Mar thehr liq awg khuhn ir che awg lawn teq pa pehg tuhz ver, che kheh te pehg tuhz gha che yaog: (1) Ka nad nux maz 5-7; (2) Ka nad nux maz 10; (3) Ka nad nux maz 13; (4) Ka nad nux maz 18; (5) Ka nad nux maz 24-25.

Awg lawn nux

1. Yer suq paw che he lehq awg khaz nuhr maq muh muh-a huh ve awg lawn (1:1-2:23)
2. Yer suq ha lehq che bon khuhd kanx tanr te che (3:1-4:11)
3. Gar liq lehd muhd mig khuhn Yer suq ha lehq che bon khuhd kanx te che (4:12-14:12)
4. Gar liq lehd muhd mig khuhn Yer suq tuhz veh che (14:13-17:20)

5. Gar liq lehd muhd mig khuhn Yer suq awg leh med te pawz ha lehq che bon khuhd kanx te che (17:22-18:35)

6. Yud daq muhd mig he lehq Per riq muhd mig khuhn Yer suq ha lehq che bon khuhd kanx te che (19:1-20:34)

7. Yer suq suh che (21:1-27:66)

8. Yer suq suh ki lo kawq teq tuag che (28:1-20)

Yer suq ve awg ceng awg khad teq pa

¹ Liq che ve awr lehr, Ar brar hanr ve awg yad he lehq Dar viq ve awg yad phehq che Yer suq Khreq ve awg ceng awg khad teq cax peg teq cax te yaq lag lar che awg lawn buhq lar che yaog.

² Ar brar hanr ve awg yad awr lehr, Id caq yaog. Id caq ve awg yad awr lehr, Yar koq yaog. Yar koq ve awg yad awr lehr, Yud daq he lehq yawd ved awg vix awg nax teq pa yaog.

³ Yud daq ve awg yad awr lehr, awg mid ma Tar mar lor paw lar che Phar rehq he lehq Ser raq yaog. Phar rehq ve awg yad awr lehr, Her sar ronr yaog. Her sar ronr ve awg yad awr lehr, Ar ranr yaog.

⁴ Ar ranr ve awg yad awr lehr, Ar miq nar daq yaog. Ar miq nar daq ve awg yad awr lehr, Nar sonr yaog. Nar sonr ve awg yad awr lehr, Sar lar monr yaog.

⁵ Sar lar monr ve awg yad awr lehr, awg mid ma Rar haq geh paw lar che Bawd saq yaog. Bawd saq ve awg yad awr lehr, awg mid ma Rud thaq geh paw lar che Awd behq yaog. Awd behq ve awg yad awr lehr, Ye sehd yaog.

⁶ Ye sehd ve awg yad awr lehr, Jawd mawd Dar viq yaog.

Dar viq ve awg yad awr lehr, Ud rid yaq ve awg mid ma te jaw che yad mid te ghad geh pawag che Sawd laq monr yaog.

⁷ Sawd laq monr ve awg yad awr lehr, Rawd baor yaog. Rawd baor ve awg yad awr lehr, Ar bid yaq yaog. Ar bid yaq ve awg yad awr lehr, Ar saq yaog.

⁸ Ar saq ve awg yad awr lehr, Yawd sar pha q yaog. Yawd sar pha q ve awg yad awr lehr, Yar hawd ranr yaog. Yar hawd ranr ve awg yad awr lehr, Awd siq yaog.

⁹ Awd siq ve awg yad awr lehr, Yod tanr yaog. Yod tanr ve awg yad awr lehr, Ar khad yaog. Ar khad ve awg yad awr lehr, Her sar kiz yaog.

¹⁰ Her sar kiz ve awg yad awr lehr, Maq nad ser yaog. Maq nad ser ve awg yad awr lehr, Ar monr yaog. Ar monr ve awq yad awr lehr, Yod siq yaog.

¹¹ Yod siq ve awg yad awr lehr, Bar bud lunx muhd mig lo su yug kae che teq coaq thad, Yer khawd niq he lehq yawd ved awg vix awg nax teq pa yaog.

¹² Bar bud lunn muhd mig lo su i hehd haq yug ve vehr khaz nuhr, Yer khawd niq ve awg yad awr lehr, Sar lar ter laq yaog. Sar lar ter laq ve awg yad awr lehr, Ser rud ber laq yaog.

¹³ Ser rud ber laq ve awg yad awr lehr, Ar bid oq yaog. Ar bid oq ve awg yad awr lehr, Ed lar kenr yaog. Ed lar kenr ve awg yad awr lehr, Ar cawr yaog.

¹⁴ Ar cawr ve awg yad awr lehr, Sar doq yaog. Sar doq ve awg yad awr lehr, Ar kher yaog. Ar kher ve awg yad awr lehr, Ed lid oq yaog.

¹⁵ Ed lid oq ve awg yad awr lehr, Ed lar sar yaog. Ed lar sar ve yad awr lehr, Mar thanr yaog. Mar thanr ve awg yad awr lehr, Yar koq yaog.

¹⁶ Yar koq ve awg yad awr lehr, Mar riq ve awg phad mawd Yod sehq yaog. Mar riq awr lehr, Khreq lehd koz che Yer suq haq pawag vid che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, Ar brar hanr haq tanr te lehq Dar viq ve awg coaq lo kha gag che teq chi uhd co cawg che yaog. Dar viq haq tanr te lehq Bar bud lunn muhd mig lo su yug ve che awq coaq kha gag teq chi uhd co cawg che yaog. Bar bud lunn muhd mig lo su yug ve che haq tanr te lehq Khreq ve awg coaq kha gag teq chi uhd co cawg che yaog.

Yer suq Khreq pawag che

¹⁸ Yer suq Khreq paw che awr lehr, che kheh te che yaog. Yawd ved awr ye Mar riq he lehq Yod sehq he daq tug kar tiq te daq peg khaz nuhr, ix mag maq he daq ser huh, Daq che kehg che Awg ha phu ve kand pax haq cud lehq Mar riq yad hu vehr che yaog.

¹⁹ Yawd he tug kar tiq te daq lar che Yod sehq awr lehr, thed che cawd che chaw phehq lehq Mar riq ve mehz khuhd mad lug vid gad lehq, yawd haq taq chuhas teh lar haz tug duhd che yaog.

²⁰ Yawd u kheh te duhd ngawx chehd che te yand huh, yuhq maz mawg che awg khuhn, Jawd mawd Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad te ghad tuhaz lehq koz che, "Dar viq ve yad Yod sehq-og, nawg kar tiq te lar che yad mid Mar riq haq he tug ta duhd har. Awg lawn ghod ver, yawd yad hu che awr lehr, Daq che kehg che Awg ha phu ve kand pax khuhn hu che yaog.

²¹ Yawd yad par te ghad pawag tug yaog. Nawg yawd haq Yer suq lehd koz gha meh vid tug yaog. Awg lawn ghod ver, yawd ved chaw ceng haq i hehd ve vend bax teq pa awg khuhn yawd thaer kuhq vid tug yaog," lehz muhd nuh maq cuh yad koz vid che yaog.

²² Awg ceng che ve teq pa phehaq che awr lehr, Jawd mawd Ghig sa yawd ved cuh kar var te ghad haq cud lehq koz lar che tawd khuhd peh lawq tug awg pun phehaq che yaog.

²³ Yawd koz che, †"Ngawx lar, yad mid hax te ghad yad hu lehq yad par te ghad pawag tug yaog.

Yad par u ve haq †Ed mar noer laq lehd koz gha meh vid tug yaog," lehz koz lar che yaog. (Ed mar noer laq lehd koz che cuhx kig awr lehr, Ghig sa a nig geh chehd che lehd koz che yaog.)

²⁴ Yod sehq yuhq nuhd-ag che te yand, Jawd mawd Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad yawd haq koz vid lar che heh te lehq yawd kar tiq te lar che yad mid haq he che yaog.

²⁵ Kheh ma khuhd, yad par u ve maq paw ser che kheh ceh yawd awg mid ma geh mad yuhq. Yad par u ve pawag lehq yawd haq Yer suq lehd koz meh vid che yaog.

2

Cud yiq cawg var teq pa lag che

¹ Jawd mawd Her roq ve awg co haq Yud daq muhd mig Behr lehr hehnr khaz awg khuhn Yer suq pawag che yaog. Awg khaz nuhr, cud yiq cawg var teq pa muhd ni tuhaz phawd awr tug lehq Yer ruq sar lehn med huh lag gag che yaog.

² I hehd koz che, "Pawag vehr che, Yud daq Jawd mawd khar lo awr le. Awg lawn ghod ver, muhd ni tuhaz phawd awr lo yawd ved muhd ki sir hax ngag hehd gha mawg lehq yawd haq a kor pi tug ngag hehd lag che yaog," lehd koz vid che yaog.

³ Jawd mawd Her roq tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, yawd he lehq Yer ruq sar lehn med yad teq pa liz ni ma khuhn duhd har jad che yaog.

⁴ Yud daq chaw teq pa ve paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa haq Jawd mawd Her roq kug phawng peg lehq, "Khreq khar lo pawag tuawg le," lehd koz i hehd haq na ngawx che yaog.

⁵ I hehd yawd haq kawq koz vid che, "Yud daq muhd mig Behr lehr hehnr khaz khuhn pawag tug yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve cuh kar var che kheh koz buhq lar che yaog.

⁶ †Yud daq muhd mig Behr lehr hehnr khaz-og,

Yud daq Jawd mawd uq penr che khaz teq pa awg khuhn, nawg awr lehr suaq keh awg mig awg phond i che ma hez.

Awg lawn ghod ver, ngag ved chaw ceng phehq che
 Id sar rer laq chaw haq seh kae tug
 Jawd mawd te ghad nawg geh tuhaz
 tug yaog, ”
 lehd koz buhq lar che yaog.

⁷ Kheh te lehq, Jawd mawd Her roq awr lehr, cud yiq cawg var teq pa haq taq chuhax kug yug veva lehq, muhd ki sir awg kawd maq tanr tuhaz che haq kha nehax na ngawx che yaog.

⁸ U kheh te peg lehq, Jawd mawd Her roq i hehd haq koz vid che, “Nig hehd teq pa kae lehq yad par nehax u ve haq kha nehax ca ngawx-eq. Yawd haq mawg vehr ver, ngag yawd haq a kor gha ca pi tug ngag haq liz kawq koz ax,” lehd koz vid lehq, yawd i hehd haq Behr lehr hehnr khaz lo kae pe che yaog.

⁹ Jawd mawd Her roq ve tawd khuhd haq i hehd gha kad peg lehq, i hehd tu lehq muhd ni tuhz phawd awr lo i hehd gha mawg lar che muhd ki sir khaz nuhr ghaq kae lehq, yad par nehax chehd chehd che thang huh gaeg lehq jehd vehr che yaog.

¹⁰ Muhd ki sir u ve haq gha mawg che te yand, i hehd teq pa la lehq jad che yaog.

¹¹ Yehg khuhn gehe che te yand, awr ye Mar riq he lehq yad par nehax haq gha mawg lehq, i hehd boz cuhx lar lehq yad par nehax haq a kor pi che yaog. I hehd teq pa yug veva lar che laq sawnr haq pheq tuhz lehq si, lawd banr he lehq mud rar,* laq sawnr che ve teq pa yawd haq tand vid che yaog.

¹² Jawd mawd Her roq chehd lo maq gha kawq koeq vid tug, yuhq maz che awg khuhn Ghig sa i hehd haq tawd yaw vid cheaq te lehq i hehd teq pa awr lehr, i hehd muhd mig lo koeq che, yaq kaw awg suhx te caz haq kawq koeq che yaog.

Yod sehq he lehq Mar riq Ed jid tuq muhd mig lo phawe che

¹³ I hehd teq pa saw kawq veh vehr khaz nuhr, yuhq maz che awg khuhn Yod sehq haq Jawd mawd Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad te ghad lag lehq koz vid che, “Tu lor. Yad nehax he lehq awr ye ix mag haq sir ve lehq Ed jid tuq muhd mig lo phawe lor. Ngag nawg haq kawq koz ax thad kha gag u huh chehd laer. Awg lawn ghod ver, yad nehax haq dawz vehr tug Jawd mawd Her roq ghaq ca tod che yaog,” lehz koz vid che yaog.

¹⁴ U ve teq hax khuhn, Yod sehq tu lehq, yad par nehax he lehq yawd ved awr ye Mar riq haq sir ve lehq Ed jid tuq muhd mig lo phawe che yaog.

¹⁵ Jawd mawd Her roq suh vehr che awg yand kha gag, i hehd u huh chehd chehd che yaog. Awg lawn che ve awr lehr, Jawd mawd Ghig sa yawd ved cuh kar var te ghad haq cud lehq †“Ed jid tuq muhd mig khuhn, ngag ved yad par haq ngag kug tuhz tug yaog,” lehd koz lar che tawd khuhd u ve heh phehaq tug awg pun yawd te che yaog.

¹⁶ Awg yand u ve khuhn, Jawd mawd Her roq awr lehr, cud yiq cawg var teq pa yawd haq her ka che law lehz gha sir vehr lehq, yawd nez nag jad che yaog. Cud yiq cawg var teq pa haq kha nehax na ngawx lar che awg yand haq yawd sawnr ngawx lehq Behr lehr hehnr khaz khuhn he lehq awg pad huh kha chehd che haw khaz nehax a saq nid khuhq haq tanr lehq awg huhx ve teq pa haq ca dawz vehr pe che yaog.

¹⁷ U thad lo cuh kar var Yer rar miq koz lar che tawd khuhd u ve haq phehaq che yaog.

¹⁸ †“Rar maq khaz awg khuhn, paz huhg kehduh che awg khuhd he lehq duhd har gad har che awg khuhd haq gha kad che yaog.

Rar kher laq awr lehr, yawd ved yad teq pa haq te lehq huhg chehd lehq, yawd ved yad teq pa saw suh vehr cheaq te lehq su te ghad-eg liz yawd haq ni ma sa vid tug te maq gha,” lehd koz lar che yaog.

Yod sehq he lehq Mar riq Ed jid tuq muhd mig huh tu kawaq che

¹⁹ Jawd mawd Her roq suh vehr lehq, Jawd mawd Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad te ghad Ed jid tuq muhd mig khuhn chehd che Yod sehq haq yuhq maz che khuhn maw vid lehq koz che,

²⁰ “Tu lehq, yad nehax he lehq awr ye ix mag haq sir ve lehq, Id sar rer laq muhd mig lo kawq koeq lor. Awg lawn ghod ver, yad nehax che ve haq dawz vehr tug ca chehd che chaw saw suh vevor,” lehd koz vid che yaog.

²¹ Kheh te lehq yawd tu lehq yad nehax he lehq yawd ved awr ye haq sir ve lehq, Id sar rer laq muhd mig lo kawq koeq che yaog.

²² Kheh ma khuhd, Ar kher laq yawd awr pa Jawd mawd Her roq ve a yad haq kawq taz lehq Yud daq muhd mig haq uq penr chehd che awg lawn Yod sehq yawd gha sir che te yand, yawd kuhz lehq u huh koeq maq pir che yaog. Kheh te lehq yuhq maz che awg khuhn Jawd mawd Ghig sa yawd haq kawq koz vid lehq, Gar liq lehd muhd mig lo kae lehq,

* 2:11 2:11 lawd banr he lehq mud rar Che awr lehr, suhz cuhd suhz huhx ted ceng yaog. † 2:15 2:15 Hs 11:1

† 2:18 2:18 Yrm 31:15

²³ Nar sar rehq med khuhn ca chehd-eg che yaog.

Kheh te lehq, "Khreq haq Nar sar rehq chaw lehd koz tug yaog," lehz Jawd mawd Ghig sa ve cuh kar var koz lar che tawd khuhd u ve heh phehaq che yaog.

3

A kaz tur vid var Yod hanr bon mar che

¹ Awg yand u ve khuhn, Yod hanr a kaz tur var Yud daq muhd mig he pir khuhn awg god khehz teag lo bon ca mar lehq koz che,

² "Muhd nuh maq muhd mig lag gag vehr tez cheaq te lehq, vend bax haq duhd phuhz lor," lehd bon mar vid che yaog.

³ Cuh kar var Id sar yaq koz lar che awr lehr,

† "Heh pir khuhn lo chaw te ghad kug lehq koz che.

'Jawd mawd Ghig sa ve yaq kaw haq ghu te lar lor.

Yawd ved yaq kaw teq pa haq thed-e lehd teog,' "

lehd koz lar che tawd khuhd che ve te khuhd awr lehr, Yod hanr awg lawn haq koz che yaog.

⁴ Yod hanr awr lehr, Kar lar oq awg muh te lar che beg ke haq veq deh lehq yawd ved cuh pehg huh sar gig caz te lar che seh x hang chu hq lar che yaog. Yawd ved cad tug awr lehr par ceq he lehq heh pir khuhn cawg che pehd ghig yaog.

⁵ Awg yand u ve khuhn Yer ruq sar lehr med yad, Yud daq muhd mig chaw awg gha lia he lehq Yawd danr lawg puhg huh kha chehd che chaw awg gha lia yawd chehd lo kae che yaog.

⁶ I hehd teq pa a sug yawd ved vend bax teq pa haq koz mar vid lehq Yod hanr i hehd teq pa haq Yawd danr lawg khuhn a kaz tur vid che yaog.

⁷ A kaz tur tug, Phar rir sehd he lehq Sar duq keh d chaw teq pa kha peh vad-ag yawd chehd lo phoz lag che haq Yod hanr gha mawg lehq yawd i hehd teq pa haq koz vid che, "Vig haeg awq tuhq ma yad teq paog, nez nag lehq cir yanr tug lag tod che haq gha pong tug a sug nig hehd haq koz ax cheawg le.

⁸ Nig hehd awg cehg mag ni ma pa lehq duhd phuhz vehr che awg ceng u ve te mar ser.

⁹ Kheh te lehq, 'Ar brar hanr awr lehr a nig ved Awr pa phehg che yaog,' lehz nig hehd ve ni ma khuhn taq ca duhd gid chehd. Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr, huh x meh dig che ve teq pa haq yug lehq Ar brar hanr ve awg yad awg dug teq

pa te tug te vid gha che yaog leh z ngag nig hehd haq koz ax che yaog.

¹⁰ A meha loar suhz cehg khi cuhz per huh khi chu hz taz teh law lar peor. Kheh te lehq daq che awg sir mad nuhq che awg cehg teq pa haq thawq kuhd lehq, a mir khuhn yug chid bag ke tug yaog.

¹¹ Nig hehd vend bax haq duhd phuhz vehr che haq gha sir vid tug awg pun, ngag nig hehd haq a kaz khuhn tur ax che yaog. Kheh ma khuhd, ngag khaz nuhr lag tug chaw te ghad awr lehr, ngag haq keh liz kand pax ir che yaog. Yawd ved khi noz haq yug cid lar tug kheh tawa liz ngag maq kenr. Chaw u ve te ghad awr lehr, Daq che kehg che Awg ha phu khuhn he lehq a mir awg khuhn, nig hehd haq baz tiz sar pehar tug yaog.

¹² Yawd ved laq kuhr khuhn, a cag fend tug yug cid chehd che yaog. Yawd ved a cag dawz kig haqkehr ghad jawg fend kha peg ver, cag sir cag yehg khuhn saw puhd ke tug yaog. Kheh ma khuhd cag cox haq vawr, maq suh vix che a mir khuhn tox ke tug yaog," lehz Yod hanr koz che yaog.

Yer suq haq Yod hanr a kaz tur vid che

¹³ Awg yand u ve khuhn, Yer suq awr lehr a kaz tur tug Gar liq lehd muhd mig khuhn tuhaz lehq Yawd danr lawg lo Yod hanr chehd huh lag che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd Yod hanr yawd haq tawr lehq koz che, "Ngag awr lehr, nawg geh a kaz khanr tur cawd che yaog. Nawg vawr ngag geh lag cheawg la," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "A meha vawr che kheh te lar ser. Awg lawn ghod ver, thed che cawd che awg gha lia phehaq vid tug a nig te cawd che yaog," lehz koz vid che yaog. Kheh te lehq Yod hanr yawd haq a kaz tur vid che yaog.

¹⁶ Yer suq a kaz tur peg lehq, a kaz khuhn tuhaz che awg yand u ve khuhn teq per maq lehax, muhd nuh maq phaw vehr che yaog. Kheh te lehq Ghig sa ve Awg ha phu liz a pia kar heh te yaq lehq, yawd thag huh miag che haq Yer suq gha mawg che yaog.

¹⁷ Muhd nuh kawag lo awg khuhd buhg tuhaz lehq koz che, "Chaw che ve awr lehr, ngag haq jad che Yod phu yaog. Yawd haq ngag ni ma cawd jad che yaog," lehd koz che yaog.

4

Yer suq ber che lawd che haq gha khanr che

¹ U kheh te peg lehq, ned haeg ber che lawd che haq Yer suq gha khanr tug Awg ha phu yawd haq heh pir khuhn teq

chaweh mad cawg awg god khehz teag lo sir ve kae che yaog.

² Yer suq awr lehr; awr ma cad che uhd chi ni uhd chi hax gaeg lehq awr meq jad vehr che yaog.

³ Awg yand u ve khuhn, ned haeg ber par u ve yawd chehd huh lag lehq koz che. "Nawg Ghig sa ve Yad phu awg cehg mag ver; huhx meh dig che ve teq pa haq pax kaq lehq khaor mod teog," lehz Yer suq haq koz vid che yaog.

⁴ Yer suq kawq koz vid che, "Liq phu khuhn che kheh koz buhq lar che yaog.

†Chaw yad awr lehr, cad tug haq lehax te lehq

a saq teq gha che ma hez hawg.

Ghig sa ve mawq kaw awg khuhn

tuhaz che tawd khuhd awg mag gha lia haq te lehq a saq teq gha che yaog.' "

⁵ U kheh te peg lehq ned haeg awr lehr; Yer suq haq daq kehq che med lo sir ve kae lehq, bon yehg nux muh jad che awg thag lo hox vid lar lehq koz che,

⁶ "Nawg awg cehg mag Ghig sa ve Yad phu awg lehd koz ver; pawz kha peog. Awg lawn ghod ver; Liq phu khuhn che kheh koz buhq lar che yaog.

†Nawg haq haq sax tug awg pun yawd ved muhd nuh maq cuh yad haq yawd koz vid lar peg che yaog.'

'Nawg ved khi kud huhx meh haq maq gha yaw vid tug,

i hehd ve laq kuhr che lehq nawg haq haq yug ax vehr tug yaog.' "

⁷ Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "Liq phu khuhn ted kag kawq buhq lar ser che, †Nawg ved Jawd mawd Ghig sa haq nawg maq gha ber maq gha lawd hawg,' lehz kawq koz vid che yaog."

⁸ Te pawz ned haeg yawd haq suaq keh muh jad che keh dig ted mag thag huh sir ve kae che yaog. Mig gig khod-aq kha cawg che muhd mig teq pa he lehq muhd mig u ve teq pa ve awg mig awg phond awg gha lia yawd haq maw vid lehq koz vid che,

⁹ "Nawg ngag haq nar khehr teh mi lehq a kor pia ver; chuhr huh kha mawg chehd che teq pa awg gha lia ngag nawg haq pehar tug yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "Sar tanr-og, phawe lor. Awg lawn ghod ver;

†Nawg ved Jawd mawd Ghig sa haq lehax nawg a kor gha pi lehq,

yawd ved kanx haq lehax nawg gha te che yaog,'

lehz Liq phu awg khuhn buhq lar che yaog."

¹¹ Kheh te peg lehq, ned haeg yawd haq teh lar haz lehq phaw veh lehq muhd nuh

maq cuh yad teq pa lag lehq yawd haq ga vid lehq ngawx haq sax vid che yaog.

Yer suq Gar liq lehd muhd mig khuhn ha lehq che bon khuhd kanx tanr te che

¹² Yod hanr haq su pheh yug lehq thawnr khuhn ke vehr che awg lawn Yer suq gha kad che te yand, yawd Gar liq lehd muhd mig lo kae che yaog.

¹³ Yawd Nar sar rehq med khuhn tuhez lehq, Sar bur lonr he lehq Nar tar liq muhd mig awg kanr huh, ghig po nux pad huh cawg che Kar per nar unr med khuhn gaeg lehq u huh chehd chehd che yaog.

¹⁴ Che kheh te che awr lehr; cuh kar var Id sar yaq koz lar che tawd khuhd u ve heh phehaq che yaog.

¹⁵ †"Sar bur lonr muhd mig he lehq Nar tar liq

muhd mig awr lehr; Gar liq lehd ghig po nux awg pad huh,

Yawd danr lawg ox pax awr, Yud daq chaw ma hez che teq pa

chehd kig Gar liq lehd muhd mig yaog.

¹⁶ Awg naz tud te che khuhn chehd che chaw teq pa awr lehr

ir jad pawd jad che awg ghiz haq gha mawg lehq

suh che muhd mig he lehq suh che awg ha khuhn

chehd che chaw teq pa awg pun liz awg ghiz paw vid vehor,"

lehz koz lar che yaog.

¹⁷ Awg yand u ve haq tanr lehq, Yer suq bon tanr mar lehq koz che, "Vend bax haq duhd phuhez lehq ni ma pa lor. Awg lawn ghod ver; Ghig sa ve muhd mig lag gag vehr tez-or," lehd koz mar vid che yaog.

¹⁸ Gar liq lehd ghig po nux pad huh Yer suq yaq kaw tod kae tod-ag huh, Per troq lehd koz che Sid monr he lehq yawd ved awg nax var Anr drehr ix mag, ghig po khuhn geq phehd chehd che haq Yer suq gha mawg che yaog. Awg lawn ghod ver, I hehd awr lehr; ngad ca var phehq che yaog.

¹⁹ Kheh te lehq Yer suq koz che, "Ngag khaz nuhr ghaq laoq. Ngag nig mag haq chaw ca var te cuha laq," lehz ix mag haq koz vid che yaog.

²⁰ Ix mag te pawaz lehax geq haq teh lar haz lehq yawd khaz nuhr ghaq veh che yaog.

²¹ Kheh te peg lehq Yer suq awg nuz awr teq tawn nehax kawq kae che te yand Yer ber dehd ve awg yad par Yar koq he lehq Yod hanr awr pa Yer ber dehd geh huh lawd kor khuhn geq ghu behz chehd che haq Yer suq gha mawg lehq ix mag haq liz yawd kug yug che yaog.

²² Ix mag liz te pawz maq lehax huh lawd kor he lehq ix mag ved awr pa haq teh lar haz lehq yawd khaz nuhr ghaq veh che yaog.

Yer suq bon mar lehq chaw nag haq ghu na vid che

²³ Yer suq awr lehr Gar liq lehd muhd mig khuhn ted kag peg ted kag kaod kae lehq, i hehd teq pa ve bon lawg kig teq pa awg khuhn Ghig sa ve muhd mig awg lawn he lehq ha lehq che bon khuhd liz ca kaod mar vid tod che yaog. Chaw u ve teq pa khuhn cawg che a nar awg ceng gha lia he lehq kha nag chehd che chaw awg gha lia haq yawd ghu na vid che yaog.

²⁴ Kheh te cheaq te lehq Sud riq muhd mig khuhn yawd ved awg lawn hax ceh nux maz buhg veh che yaog. A nar laex ceng te nag chehd che chaw, puhq phez che chaw, khi kud laq kuhr suh vehr che chaw, ned geh che chaw awg gha lia yawd chehd lo sir veva lag lehq, yawd chaw nag u ve teq pa haq saw ghu na vid che yaog.

²⁵ Kheh te lehq Gar liq lehd muhd mig, Der kar pawd liq muhd mig, Yer ruq sar lehn med, Yud daq muhd mig he lehq Yawd danr lawg kax ox pax awr ve chaw mor nux u ve teq pa yawd khaz nuhr ghaq veh che yaog.

5

Awg bon ir che awg lawn Yer suq keh thag lo bon mar che

¹ Yawd khaz nuhr ghaq tod che chaw awg mor nux haq Yer suq gha mawg lehq, yawd keh thag lo taez che yaog. Yawd mi chehd huh yawd ved awg laq ghuhd teq pa yawd chehd lo lag che yaog.

² Kheh te lehq, yawd awg laq ghuhd teq pa haq tanr mar vid lehq koz che,

³ "Ni ma khuhn co ha phawd awr har ghuhd che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, muhd nuh maq muhd mig awr lehr, i hehd ve muhd mig phehq vehr che yaog.

⁴ Duhd har gad har che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, i hehd ni ma sa tug Ghig sa te vid tug yaog.

⁵ Ni ma nud-u ghad nehr ghad te che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, mig gig awr lehr, i hehd gha tug awg sinx phehq che yaog.

⁶ Thed che cawd che haq meq khod kaz khod chehd che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, i hehd gha cad buhz dawg buhz tug yaog.

⁷ Har kax vix che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, Ghig sa i hehd teq pa haq kawq har kax vid tug yaog.

⁸ Ni ma khuhn phu che kehq che cawg che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, i hehd Ghig sa haq gha mawg tug yaog.

⁹ Cawd daq hawr daq tug te che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, i hehd haq Ghig sa yawd ved yad yaog lehd koz tug yaog.

¹⁰ Ghig sa ve a lor haq ca lehq thed-e ghad cawd-aw ghad te cheaq te lehq su du deh che haq gha khanr che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, muhd nuh maq muhd mig awr lehr, i hehd ve muhd mig phehq vehr che yaog.

¹¹ Ngag haq te lehq, su nig hehd haq kha muhd kha na te lehq, du deh ax lehq, her ka lehq nig hehd awg lawn haeg che awg ceng teq pa haq koz ver, nig hehd awr lehr awg bon ir che yaog.

¹² Ha lehq tug awg ceng kha peh vad-ag cawg vid-oq. Awg lawn ghod ver, muhd nuh maq lo nig hehd ve laq sawnr ir jad che Ghig sa teh ax lar peg che yaog. Nig hehd haq keh awg kawd lag peg che Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq liz su u kheh te du deh vid jaw che yaog.

Mig gig ve a lehq

¹³ Nig hehd awr lehr, mig ghig ve a lehq phehq che yaog. A lehq u ve mehng che pehz vehr ver, khawd-ehg kheh te kawq mehng gha hawg le. A lehq u ve teq chaweh awg bon mad cawg vehr cheaq te lehq su yug chid bag lehq chaw yad naz tod chea lehax yaog.

Mig gig ve awg ghiz

¹⁴ Nig hehd teq pa awr lehr, mig gig ve awg ghiz phehq che yaog. Keh thag lo cawg che med haq khuhd ceh lar maq gha hawg.

¹⁵ U ve haq sur daq che a mir khehd tox lar lehq khuhr luhd cuhr muhq lar che liz chaw te ghad-eg maq te jaw. Kheh ma khuhd yehg yad ka yad awg gha lia awg ghiz haq gha mawg vid tug muh kig lo teh che yaog.

¹⁶ U ve heh te lehq su mehng khuhd suhr lo nig hehd liz awg ghiz pawd vid-oq. U kheh te ver, nig hehd daq che kanx te lar che haq su gha mawg che te yand muhd nuh maq lo chehd che nig hehd ve Awr pa haq su chid ir chid muh vid tug yaog.

Awg lid tawd khuhd awg lawn

¹⁷ Awg lid tawd khuhd he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve tawd khuhd haq

te lug tug ngag lag che law lehze ta duhd. Te lug tug ngag lag che ma hez hawg. U ve haq peh lawq vid tug ngag lag che yaog.

¹⁸ Ngag ni hehd haq awg cehg mag koz ax laq, mig gig he lehq muhd nuh maq che ve mad lug ser che kkeh che, awg ceng gha lia peh lawq thad kha gag awg lid tawd khuhd awg khuhn liq mehze nehax lehd ma koz, joz lar che awg mehze nehax lehd ma koz, lug vid mehze vid maq gha hawg.

¹⁹ Kkeh te lehq, a sug te ghad lehd ma koz, awg lid tawd khuhd che teq pa awg khuhn i jad che ted mag mar haq yawd awg ton liz maq te lehq, su haq liz maq te tug mar vid che chaw awr lehr, muhd nuh maq muhd mig lo su haq keh i jad che chaw phehq tug yaog. Kkeh ma khuhd, chaw khar ve te ghad lehd ma koz, yawd awg ton liz te lehq, su haq liz te tug mar vid che chaw awr lehr, muhd nuh maq muhd mig lo ir jad che chaw gha phehq tug yaog.

²⁰ Awg lawn ghod ver, Liq buhq var teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa haq keh nig hehd thed che cawd che mad cawg mad ver, nig hehd muhd nuh maq muhd mig khuhn maq gha gehe hawg lehze, ngag nig hehd haq koz ax che yaog.

Nez nag che awg lawn

²¹ †Chaw haq nawg maq gha dawze vehr, kkeh te lehq 'Su haq dawze vehr che chaw teq pa awr lehr, suhx jehg suhx taz che haq gha khanr che yaog,' lehze a mig thad lo ve chaw teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq nig hehd gha kad jaw peor.

²² Kkeh te lehq, ngag nig hehd haq koz ax laq, a vix a nax haq nez nag che chaw awr lehr, suhx jehg suhx taz che haq gha khanr tug yaog. A sug yawd ved a vix a nax haq maq sawnr ma caz te che chaw awr lehr, suhx jehg suhx taz var mehze khuhd suhr lo kae lehq suhx gha jehg gha taz che yaog. A vix a nax haq chaw kar lehd koz che chaw awr lehr, muhd naz hoq a mir khuhn gha geh che yaog.

²³ Kkeh te lehq, nawg ved tand tug haq tand kig lo yug ve lag tod-ag huh, nawg vix nawg nax nawg haq vend bax ted ceng cear tar kig cawg che haq nawg duhd nuhd ver,

²⁴ tand kig awg pad huh tand tug haq teh lar haz lehq a vix a nax haq nawg kawq cawd daq lar haz peg nuhr heh, kawq lag lehq tand tug haq kawq yug tand-oq.

²⁵ Nawg haq a moz te che chaw geh teq geha suhx jehg suhx taz kig lo kae tod che yaq kaw kanr huh, nig mag kawq cawd daq tug har naq teoq. U kkeh maq te ver, yawd suhx jehg suhx taz var laq khuhn nawg haq chid aq vid tug yaog. Suhx jehg

suhx taz var liz nawg haq thawnr awg hox laq khuhn chid aq vid lehq, nawg haq thawnr khuhn yug ke vehr tug yaog.

²⁶ Ngag nawg haq awg cehg mag koz ax laq, phu ted pehq phuhd nehax peg thad kha gag maq saw sehr ver, nawg thawnr khuhn maq gha tuhaz hawg.

Hax chawd te che awg lawn

²⁷ †Nawg hax chaw hax paz maq gha te hawg, lehd koz lar che tawd khuhd haq nig hehd gha kad peor.

²⁸ Kkeh ma khuhd, ngag nig hehd haq koz ax laq, yad mid haq ngawx lehq hax chawd te gad che ni ma cawg che chaw teq pa awr lehr, yawd ved ni ma khuhn lo yad mid u ve haq hax chawd te vehr che yaog.

²⁹ Kkeh te lehq, nawg ved mehze sir laq yaq awr ve teq pax te yaq vid tug te ver, mehze sir u ve te pax keh khaog. Awg ton teq ton maq ve muhd naz hoq khuhn gha khanr cheaq keh, awg khen nehax ted mag lehax lug vehr che vawr, daq jad che yaog.

³⁰ U ve heh te lehq, nawg ved laq kuhr laq yaq awr pax awr ve liz te yaq vid tug te ver, laq kuhr u ve teq pax haq tawz khaog. Awg ton teq ton maq ve muhd naz hoq khuhn gha khanr cheaq keh, awg khen nehax te mag lehax lug vehr che vawr, daq jad che yaog.

Chid bag daq che awg lawn

³¹ †A sug yawd ved awg mid ma haq chid bag ver, chid bag che liq te koz yawd haq gha te vid che yaog, lehd koz lar che liz cawg che yaog.

³² Kkeh ma khuhd, ngag nig hehd haq koz ax laq, hax chawd hax paz te che ted ceng ma hez lehq, awg kag awg nuz awr ve awg lawn haq te lehq a sug yawd ved awg mid ma haq chid bag che ver, yawd awr lehr, yawd ved awg mid ma haq hax chawd hax paz te kuh che yaog. Su chid bag lar che yad mid haq ca he che chaw liz hax chawd hax paz te che yaog.

Khanr che awg lawn

³³ †Ma hez hez che awg ceng haq nawg maq gha khanr. Nawg khanr lar che heh jawd mawd Ghig sa mehze khuhd suhr gha te che yaog' lehze, a mig thad lo ve chaw teq pa haq koz vid lar che tawd khuhd haq liz nig hehd gha kad jaw peor.

³⁴ Kkeh ma khuhd ngag nig hehd haq koz ax laq, a cehax liz taq khanr. Muhd nuh maq haq liz cud lehq taq khanr. Awg lawn ghod ver, muhd nuh maq awr lehr, Ghig sa ve kaw jaw te lar che yaog.

³⁵ Mig gig haq liz cud lehq taq khanr. Awg lawn ghod ver, mig gig awr lehr, Ghig

sa ve khi naz kig te lar che yaog. Yer ruq sar lehr med haq liz cud lehq taq Khanr. Awg lawn ghod ver, med u ve awr lehr, Jawd mawd nux ve med te lar che yaog.

³⁶ Nawg ved a kor haq liz cud lehq taq Khanr. Awg lawn ghod ver, nawg ved cuhz kheh muh ted mag nehax phu vid tug he lehq naz vid tug liz nawg te maq gha.

³⁷ Nawg koz cawd che tawd awr lehr, 'yag ver yaog,' 'ma hez ver ma hez hawg,' lehd lehax koz. U ve nuz awr koz kae chehd ser ver, ned haeg lo lag che phehq vehr che yaog.

Su haq kawq te khuhq vid che awg lawn

³⁸ 'Su nawg ved mehz sir haq te lug ax ver, yawd ved mehz sir haq liz nawg kawq te lug vid lehq, su nawg ved cig haq te khehq ax ver, yawd ved cig haq liz nawg kawq te khehq vid-oq' lehd koz lar che awg lid tawd khuhd haq nig hehd gha kad jaw che yaog.

³⁹ Kheh ma khuhd, ngag nig hehd haq koz ax laq, nawg haq te yaq che chaw haq tad kawq te khuhq vid. Nawg ved par loz laq yaq awr phawd awr su tha phehd ax ver, laq vehr awr phawd awr liz kawq mawr vid ser.

⁴⁰ Su nawg haq tanr lehq nawg ved a poq he gad che ver, a poq nux maz liz yawd haq kawq pid ser.

⁴¹ Su nawg haq bax nex lehq yaq kaw te kid lod mig lo kae cuha ver, yawd geh ni kid lod mig lo kawq kae ser.

⁴² Lawg che chaw haq pid-oq. Chid gad ngar gad che chaw haq liz mehz khuhd teq nar awr phuuz pe lehq taq te. Chid vid ngar vid-oq.

Cand par haq haq che awg lawn

⁴³ 'A sug yawd pad huh chehd che chaw haq haq lehq, a sug yawd ved cand par haq cand-oq' lehd koz lar che tawd khuhd haq nig hehd gha kad jaw che yaog.

⁴⁴ Kheh ma khuhd, ngag nig hehd haq koz ax laq, nig hehd ve cand par teq pa haq haq lehq, nig hehd haq du deh che chaw teq pa haq bon lawg vid-oq.

⁴⁵ Nig hehd u kheh te ver, nig hehd awr lehr, muhd nuh maq lo chehd che nig hehd ve Awr pa ve yad phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, chaw haeg he lehq chaw daq teq pa awg thag huh yawd ved muhd ni ghiz kha sur suar paw vid che yaog. Thed che chaw he lehq ma thed che chaw teq pa thag huh muhd yeg liz kha sur suar lag vid che yaog.

⁴⁶ Nig hehd haq haq che chaw haq lehax haq ver, a thoq awg bon cawag le. Awg khawnr ghawz var teq pa liz u kheh te chehd che ma hez hawg la.

⁴⁷ Nawg ved awg chawd teq pa haq lehax awg chawd te lehq tawd yaw daq chehd ver, su te chehd cheaq keh nawg awg lex a thoq te hawg le. Su Ghig sa haq maq sir che chaw teq pa liz u kheh te chehd che ma hez hawg la.

⁴⁸ Kheh te cheaq te lehq, muhd nuh maq lo chehd che nig hehd ve Awr pa peh lawq che heh, nig hehd teq pa liz peh lawq vid-oq.

6

Tand tug awg lawn mar vid che

¹ Su gha hawg tug awg pun lehax chaw yad mehz khuhd suhr nawg daq che kanx maq gha te tug sa tiq tar-og. U kheh sa tiq maq tar ver, muhd nuh maq lo chehd che Awr pa geh nawg laq sawnr maq gha hawg.

² Kheh te lehq nawg har kax lehq tand vid ga vid che te yand, chaw her ka var heh taq te. I hehd haq su chid muh vid tug bon lawg kig khuhn lehd ma koz, yaq kaw kar lo lehd ma koz, behd mez cuh vid che yaog. Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chaw u ve teq pa awr lehr a sug yawd ved laq sawnr haq gha vehr che yaog.

³ Kheh ma khuhd, nawg su haq tand vid ga vid che te yand nawg ved laq kuhr laq yaq awr pax awr a thoq te che haq laq kuhr laq vehr awr pax awr taq sir vid.

⁴ Kheh te cheaq te lehq su haq tand vid ga vid che te yand su mad muh kig huh ca te. U kheh te ver su mad mawg kig huh mawg vix che nawg ved Awr pa awr lehr nawg haq laq sawnr pehar tug yaog.

⁵ Nig hehd bon lawg che te yand chaw her ka var teq pa heh taq te. Awg lawn ghod ver, i hehd haq su gha mawg vid tug bon lawg kig khuhn lehd ma koz, yaq kaw ceh huh lehd ma koz, hox lar lehq bon lawg gad vix che yaog. Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chaw u ve teq pa awr lehr a sug yawd ved laq sawnr haq gha vehr che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd nawg bon lawg thad ver, nawg ved bawehd khuhn geh lehq ghaz mir hoz lar lehq su mad mawg kig huh nawg ved Awr pa geh lawr-oq. Mad mawg kig huh mawg vix che nawg ved Awr pa awr lehr, nawg haq laq sawnr pehar tug yaog.

⁷ Nig hehd bon lawg thad ver, Ghig sa haq maq sir ser che heh taq te. I hehd teq pa bon lawg cheawg lehr, awg bon mad cawg che tawd haq te thawz te thawz kaod koz lawg che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd u kheh te lawg ver, i hehd lawg

lar che heh te gha tug yaog lehd duhd che yaog.

⁸ Chaw u ve teq pa heh taq te. Awg lawn ghod ver nig hehd lor chehd che teq pa haq nig hehd mad lawg ser liz, nig hehd ve Awr pa sir chehd che yaog.

⁹ Kheh te lehq, nig hehd bon che kheh koz lawr-oq.

Muhd nuh maq lo chehd che ngag hehd ve Awr paog,

nawg ved awg meh haq khar thad liz yawz yan che cawg vid-oq.

¹⁰ Nawg ved muhd mig mig gig thang huh cawg vid-oq.

Muhd nuh maq lo nawg ved a lor cawd che heh

mig gig yad teq pa liz nawg ved a lor cawd che haq ghaq te vid-oq.

¹¹ Yaq ni lor che cad tug dawg tug teq pa

yaq ni ngag hehd haq pehar laoq.

¹² Su ngag hehd haq te yaq ax lar che vend bax haq

ngag hehd phehd kha vid che heh te lehq ngag hehd ve vend bax haq liz phehd kha ax laoq.

¹³ Kheh te lehq, vend bax ber che awg khad teq pa khuhn,

ngag hehd haq taq kae cuha.

Kheh te lehq haeg che awg khad khuhn

ngag hehd haq pong ax laoq.*

¹⁴ Awg lawn ghod ver nig hehd su ved te yaq kig haq phehd kha vid ver, muhd nuh maq lo chehd che nig hehd ve Awr pa liz nig hehd ve yaq kig haq phehd kha tug yaog.

¹⁵ Kheh ma khuhd, nig hehd su ved yaq kig haq ma phehd kha vid ver, nig hehd ve Awr pa liz u ve heh te lehq nig hehd ve yaq kig haq liz ma phehd kha ax hawg.

Cad tug ce lehq bon lawg che awg lawn

¹⁶ Nig hehd cad tug ce che te yand, chaw her ka var teq pa heh te lehq mehz khuhd awg nuhr tiq he lehq duhd har cehar lehq taq ca te mar vid. Chaw u ve teq pa vawr i hehd cad tug ce chehd che haq su gha mawg gha sir vid tug, i hehd ve mehz khuhd u kheh te tar che yaog. Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, i hehd awr lehr a sug yawd ved awg bon haq gha vehr che yaog.

¹⁷ Kheh ma khuhd, nawg cad tug ce chehd thad ver, mehz khuhd kha nehax chuhd lehq a kor haq nag mad kha nehax gehz lehq kehr ghad te chehd lar.

¹⁸ U kheh te ver, nig hehd cad tug ce chehd che haq su maq sir mad mawg. Kheh ma khuhd, su mad mawg kig lo

chehd che nawg ved Awr pa mawg tug yaog. Kheh te lehq su mad mawg kig lo mawg vix che nawg ved Awr pa awr lehr nawg haq awg bon pehar tug yaog.

Muhd nuh maq lo med nged jeg kor saw phoz che awg lawn

¹⁹ Mig gig che ve thang huh nig hehd ve med nged jeg kor taq saw phoz lar. Mig gig thang huh saw phoz lar ver, yud taz vix lehq awg puhd liz cad vix lehq chaw khuhd liz khuhd yug gha che yaog.

²⁰ Kheh ma khuhd, muhd nuh maq lo nig hehd ve med nged jeg kor saw phoz lar lor. U huh yud liz ma taz vix puhd liz ma cad vix lehq chaw khuhd liz khuhd yug maq gha.

²¹ Awg lawn ghod ver, nawg ved med nged jeg kor khar lo cawg liz, nawg ved ni ma u huh cawg che yaog.

Awg ton ve a mir khehd

²² Mehz sir awr lehr, awg ton ve a mir khehd phehq che yaog. Kheh te cheaq te lehq nawg ved mehz sir daq ver, nawg ved awg ton liz awg ghiz kha nehax cawg tug yaog.

²³ Kheh ma khuhd, nawg ved mehz sir mad daq ver, te ton maq ve awg naz tud awg naz hoq saw phehq vehr tug yaog. Nawg ved awg ton khuhn ve awg ghiz awg naz tud phehq vehr ver, naz tud che u ve awr lehr kuhz tug ir jad che yaog.

Ghig sa he lehq phu si med nged jeg kor awg lawn

²⁴ Chaw te ghad-eg liz jawd mawd ni ghad ve awg ceg te maq gha. Awg lawn ghod ver, te ghad haq cand ver, te ghad haq haq tug yaog. Te ghad haq yawz yan ver, te ghad haq maq sawnr ma caz te tug yaog. Nig hehd awr lehr Ghig sa ve awg ceg he lehq phu si med nged jeg kor ve awg ceg te pawaz lehax teq geha te maq gha hawg.

Duhd har duhd khix che awg lawn

²⁵ Kheh te cheaq te lehq, ngag nig hehd haq koz ax laq, khawd-ehg kheh te a saq teq lehq gha cad gha dawg tug haq ta duhd har. Khawd-ehg kheh te lehq, nig hehd ve awg ton gha veq gha deh tug haq liz ta duhd har. A saq teq che ted ceng awr lehr cad tug haq keh awg puhd khaz lehq awg ton liz beg ke veq kad haq keh awg puhd khaz che ma hez hawg la.

²⁶ Muhd-aq lo pog tod che ngaz nehax teq pa haq ngawx-oq. I hehd awr lehr a cag maq ti, a cag liz mad ghiq lehq cag yehg khuhn cag sir liz ma puhd ke. Kheh ma khuhd muhd nuh maq lo chehd che nig

* **6:13 6:13** Liq phu awg koz awg pir ted pehg khuhn tawd khuhd che ve teq tawn liz cawg che yaog. "Awg lawn ghod ver, muhd mig, kand pax he lehq awg mig awg phond co co taer taer nawg ved phehq che yaog."

hehd ve Awr pa awr lehr i hehd haq car vid taw vid chehd che yaog. Nig hehd teq pa awr lehr ngaz nehax u ve te pa haq keh awg phuhd khaz che ma hez hawg la.

²⁷ Duhd har cheaq te lehq a sug yawd ved a saq haq teq sawax liz kawq yehg vid gha tug nig hehd awg khuhn a sug te ghad te gha hawg le.

²⁸ Kheh te ver, beg ke veq kad awg pun liz nig hehd a thoq te duhd har cheawg le. Heh pir lo cawg che suhz vez u ve khawd-ehg kheh te iar che haq duhd ngawx-oq. Awg cehg u ve kanx liz maq te, ghoq kheh liz mad gag.

²⁹ Kheh te lar, ngag nig hehd haq koz ax laq, paw sa jad lehq awg mig awg phond ir jad che Jawd mawd Sawd laq monr liz suhz vez nehax u ve teq pa te vez nehax kheh tawa liz mad daq ser che yaog.

³⁰ Kha sehax maq yonr che chaw teq paog, yaq ni teq chehd lehq sawx vawr ver, a mir khuhn bag ke vehr tug muhq cehg haq Ghig sa kheh taw taw maq deh vid veq vid chehd ver, u ve haq keh lex lehq nig hehd haq veq deh ax tug ma hez hawg la.

³¹ Kheh te cheaq te lehq, khawd-ehg kheh te ver gha cad gha dawg tug, khawd-ehg kheh te ver gha veq gha deh tug, haq ta duhd har.

³² Awg lawn ghod ver, Ghig sa haq maq sir che chaw teq pa liz, awg ceng che ve teq pa haq ghaq ca chehd che yaog. Awg ceng che ve teq pa nig hehd lor chehd che haq muhd nuh maq lo chehd che nig hehd ve Awr pa Ghig sa sir chehd che yaog.

³³ Kheh ma khuhd, a yed ir jad che ted ceng awr lehr, Ghig sa ve muhd mig he lehq yawd ved thed che cawd che haq caoq. Nig hehd lor chehd che awg ceng teq pa awg gha lia yawd nig hehd haq kawq thehr ax tug yaog.

³⁴ Kheh te cheaq te lehq, sawx vawr awg pun ta duhd har. Awg lawn ghod ver, sawx vawr awg pun sawx vawr duhd har tug cawg chehd che yaog. Teq ni awg pun teq ni duhd har tug law chehd che awg ceng cawg che yaog.

7

Su haq vend bax tar che awg lawn

¹ Su haq nig hehd vend bax taq tar. U kheh te ver, Ghig sa liz nig hehd haq vend bax maq tar hawg.

² Awg lawn ghod ver, nig hehd su haq vend bax tar che heh te lehq Ghig sa liz nig hehd haq vend bax kawq tar tug yaog. Nig hehd su haq khawd-ehg kheh te vid lar liz, Ghig sa nig hehd haq u kheh kawq te khuhq ax tug yaog.

³ Nig hehd a sug yawd ved mehz sir khuhn ve suhz tehd nux tor laq kheh hi te che haq maq ngawx mawg he lar lehq, a thoq awr te lehq nawg vix nawg nax teq pa ve mehz sir khuhn lo cawg che mehz pux nehax haq ca ngawx mawg cheawg le.

⁴ Nig hehd a sug yawd ved mehz sir khuhn suhz tehd nux tor laq kheh hi cawg chehd liz a thoq awr te lehq nawg vix nawg nax haq nawg ved mehz sir khuhn lo cawg chehd che mehz pux nehax haq ngag bez kha ax laq lehd ca koz tod cheawg le.

⁵ Chaw her ka var teq paog, nig hehd ve mehz sir khuhn suhz tehd nux tor laq kheh hi te che haq awg kawd yug kha ser. U kheh te peg ver, nawg vix nawg nax ve mehz sir khuhn cawg chehd che mehz pux nehax haq khawd-ehg kheh te yug tuh gha tug nawg kha sehax mawg cehr tug yaog.

⁶ Daq kehq jad che awg ceng yug lehq phid haq ta pid. Pix koer sehnx haq yug lehq vaq mehz khuhd suhr taq ca bag teh vid. U kheh te ver, u ve teq pa haq vaq u ve teq pa naz kix lar lehq phid u ve teq pa nig hehd haq kawq phuhz cheq tug yaog.

Lawg lor, ca lor, thuzh lor

⁷ Lawg lor. Lawg ver, gha tug yaog. Ca lor. Ca ver, mawg tug yaog. Ghaz mir haq thuzh lor. Thuzh ver, phawa tug yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, lawg che chaw awg gha lia gha tug yaog. Ca che chaw liz mawg tug yaog. Yehg ghaz mir haq thuzh che chaw haq liz i hehd haq yehg ghaz mir phaw vid tug yaog.

⁹ Nig hehd teq pa awg khuhn a sug te ghad cawg hawg le. Yad khaor mod lawg ver, huhx meh dig yug pid che.

¹⁰ Ngad lawg ver, vig yug pid tuawg la.

¹¹ Nig hehd awr lehr, haeg che chaw phehq liz a sug yawd ved yad haq med nged daq maq pid khuhd nuhd chehd ver, cheaq keh lex lehq muhd nuh maq lo chehd che nig hehd ve Awr pa geh kha lawg che chaw teq pa haq daq che awg ceng yawd pid tug ma hez hawg la.

¹² Kheh te cheaq te lehq, su nawg haq tea vid gad che heh te lehq nig hehd liz su haq u kheh te vid-oq. Awg lawn ghod ver, tawd che ve te khuhd awr lehr, awg lid tawd khuhd liq awg khuhn he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa koz lar che tawd khuhd yaog.

Mad kuhg che ghaz mir khuh

¹³ Mad kuhg che ghaz mir khuh haq gehe. Awg lawn ghod ver lug vid kig lo kae che yaq kaw awr lehr kae sa jad lehq ghaz mir khuh liz kuhg jad che yaog. Kheh te lehq chaw u huh gehe che liz cawg mad jad che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd, a saq teq vid kig lo kae che ghaz mir khuh awr lehr, mad kuhg lehq yaq kaw liz har jad che yaog. Ca mawg lehq gehe che chaw liz a cehax lehax cawg che yaog.

Awg sir haq ngawx ver, awg cehg haq sir che

¹⁵ Awg cehg mag ma hez che Ghig sa ve cuh ka var teq pa haq sa tiq tar-oq. Awg khuhn phawd awr ver haeg jad che heh phid heh te chehd liz, yawg ve awg gig kox haq veq deh lehq nig hehd chehd lo lag che yaog.

¹⁶ I hehd te che kanx haq ngawx ver, i hehd khawd-ehg kheh te che chaw haq nig hehd gha sir che yaog. A chud bid haq a pehx med sir gha sax jawa la. A chud cehg hag a kud sir gha sax jawa la.

¹⁷ U ve haq sur daq che yaog. Daq che awg cehg haq ver, daq che awg sir nuhq che yaog. Mad daq che awg cehg haq ver, mad daq che awg sir nuhq che yaog.

¹⁸ Daq che awg cehg awr lehr, mad daq che awg sir nuhq tug awg khad mad cawg hawg. Kheh te lehq mad daq che awg cehg haq liz, daq che awg sir nuhq tug awg khad mad cawg hawg.

¹⁹ Daq che awg sir mad nuhq che awg cehg teq pa awr lehr, thawq kuhd lehq a mir khuhn tox ke tug yaog.

²⁰ Kheh te cheaq te lehq, chaw u ve teq pa te che kanx haq ngawx ver, i hehd ve ni ma he lehq i hehd khawd kheh te tod che haq sir gha che yaog.

Nig hehd haq ngag maq sir daq

²¹ Ngag haq, 'Jawd mawd-og, Jawd mawd-og,' lehd kha koz che chaw awg gha lia muhd nuh maq muhd mig khuhn gha gehe che ma hez. Muhd nuh maq lo chehd che ngag ved Awr pa ve a lor haq te che chaw teq pa lehax gha gehe che yaog.

²² Ghig sa suhx jegh suhx taz che awg ni u ve haq gaeg ver, 'Jawd mawd-og, Jawd mawd-og, ngag hehd nawg ved awg meh awg khuhn bon mar che ma hez hawg la. Nawg awg meh awg khuhn ned haeg teq pa haq ghaq kog lehq and tug kha peh te peg che ma hez hawg la,' lehz chaw kha peh vad-ag ngag haq koz ax tug yaog.

²³ Kheh liz, ngag i hehd haq che kheh koz vid tug yaog. 'Ngag nig hehd haq maq sir daq. Haeg che chaw teq paog, yor log,' lehd koz vid tug yaog.

Cud yiq cawg var he lehq mad cawg var yehg te che awg lawn

²⁴ Kheh te cheaq te lehq, ngag mar vid che tawd khuhd haq gha kad lehq na yug lehq te che chaw teq pa awr lehr, huhx meh thag huh yehg te che cud yiq cawg che chaw teq pa haq sur daq che yaog.

²⁵ Muhd yeg lag lehq a kaz ir taz lehq muhd huh nux lag lehq yehg u ve haq thir liz yehg u ve huhx meh thag huh te lar cheaq te lehq ma kuhd che yaog.

²⁶ Ngag mar vid che tawd khuhd haq gha kad lehq maq na yug lehq maq te che chaw te pa awr lehr, sehnd de khuhn yehg te che cud yiq mad cawg che chaw teq pa haq sur daq che yaog.

²⁷ Muhd yeg lag lehq a kaz ir taz lehq muhd huh nux mez lag che te yand, yehg u ve haq thir ver, yehg u ve saw kuhd bag vehr che yaog," lehz Yer suq koz che yaog.

²⁸ Yer suq tawd u ve teq pa haq yaw mar peg che te yand, yawd mar che tawd khuhd u ve haq chaw kheh ma ve and jad che yaog.

²⁹ Awg lawn ghod ver, yawd mar che tawd khuhd u ve teq pa liq buhq var teq pa mar che haq maq sur. Kheh ma khuhd, yawd wawr Ghig sa lo lag che kand pax cawg che phad heh te mar che yaog.

8

Yer suq khir tuq var haq ghu na vid che

¹ Yer suq kehaq lo yaq thad, chaw kha peh vad-ag yawd khaz nuhr ghaq tod che yaog.

² Awg yand u ve khuhn, khir tuq var te ghad lag lehq, nar khehr teh mi lar lehq a kor pi lehq koz che, "Jawd mawd-og, nawg te gad ver, ngag haq daq kehg vid tug nawg te gha che yaog," lehd koz vid che yaog.

³ Yer suq laq kuhr che lehq yawd haq vad lar lehq koz che, "Ngag te gad che yaog. Daq vid kehg vid-oq," lehd koz vid che yaog. Teq pear lehax yawd khir tuq a nar meh x vehr che yaog.

⁴ Yer suq yawd haq koz vid che, "Awg lawn che ve chaw te ghad-eg haq liz ta koz vid. Kheh ma khuhd, nawg kae lehq paw khod haq awg ton ca maw vid-eq. Su meh x khuhd suhr huh sax khiz te tug. Mod ser awg lid teh lar che heh te lehq tand tug liz ca tand vid-eq," lehd koz vid che yaog.

Yer suq maq yad awg hox ve awg ceg haq ghu na vid che

⁵ Yer suq Kar per nar unr med khuhn gehe che te yand, maq yad awg hox te ghad yawd chehd lo lag lehq yawd haq lawg khawx lehq koz che,

⁶ "Jawd mawd-og, ngag ved awg ceg khi kud laq kuhr suh vehr lehq yehg khuhn yuhq chehd che yaog. Yawd awr lehr gha tuq gha khanr jad che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁷ Yer suq yawd haq koz vid che, "Ngag lag lehq yawd haq ghu na vid tug yaog," lehd koz vid che yaog.

⁸ Kheh te lehq, maq yad awg hox u ve yawd haq kawq koz vid che, "Jawd mawd-og, ngag ved yehg khuhn nawg haq gehag vid tug ngag te maq kenr. Kheh te lar, nawg tawd teq pear lehax yaw liz ngag ved awg ceg na vehr tug yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, ngag awr lehr maq yad te lehq su ved kand pax awg huhx lo chehd lehq ngag huhx lo liz maq yad teq pa cawg che yaog. Ngag huhx ve maq yad te ghad haq, 'Kae-oq,' lehd koz vid ver, yawd veh che yaog. 'Lar-oq,' lehd koz vid ver, yawd lag che yaog. Ngag ved awg ceg var haq liz, 'Che ve teoq,' lehd koz vid ver, yawd te veh che yaog," lehz kawq koz vid che yaog.

¹⁰ Tawd u ve haq Yer suq gha kad che te yand, yawd and jad lehq, yawd khaz nuhr ghaq tod che chaw teq pa haq koz vid che, "Ngag nig hehd teq pa hag awg cehg mag koz ax laq, Id sar rer laq chaw teq pa awg khuhn liz che kheh taw maq yonr che haq ngag mad mawg jaw ser.

¹¹ Ngag nig hehd haq koz ax laq, muhd ni tuhzh phawd awr he lehq muhd ni kehq phawd awr lo chehd che chaw kha peh vad-ag lag lehq muhd nuh maq muhd mig awg khuhn Ar brar hanr, Id caq, Yar koq teq pa geh teq geha gha mi cad tug yaog.

¹² Kheh ma khuhd, Ghig sa ve muhd mig khuhn gha chehd cawd che teq pa vavr, awg bag phawd awr lo awg naz tud teag huh yug chid bag pe che haq gha khanr tug yaog. U huh kha chehd che chaw teg pa huhg lehq cig geq yuhz cheq tug yaog," lehz Yer suq koz vid che yaog.

¹³ Yer suq maq yad awg hox haq koz vid che, "Nawg koeq lor. Nawg yonr che heh phehaq tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Kheh te lehq, awg yand u ve khuhn teq pear lehax awg ceg u ve liz na vehr che yaog.

Yer suq Per troq awr pi ma haq ghu na vid che

¹⁴ Yer suq awr lehr, Per troq ve yehg khuhn gehe che te yand Per troq ve awr pi ma kaz nag lehq yuhq chehd che haq gha mawg che yaog.

¹⁵ Yawd ved laq kuhr haq Yer suq vad lehq kaz nag chehd che na vehr che yaog. Kheh te lehq yawd tu lehq Yer suq haq te car te taw vid che yaog.

¹⁶ Muhd phiq muhd sux naz huh, ned geh che chaw teq pa kha peh vad-ag Yer suq chehd lo sir veha lag lehq yawd tawd yaw vid lehq ned teq pa haq ghaq kog vid che yaog. Chaw nag awg gha lia haq liz yawd ghu na vid che yaog.

¹⁷ Yawd che kheh te che awr lehr, awg cehg mag cuh kar var Id sar yaq koz lar che

heh, [†]"Yawd awg ton a nig ved nag guhg kig haq haq yug ve lar lehq, a nig ved a nar teq pa haq puhd cid lar che yaog," lehd koz lar che heh phehaq vid tug te che yaog.

Yer suq khaz nuhr ghaq kae gad che chaw teq pa

¹⁸ Yawd haq kha caw yuhd te chehd che chaw awg mor nux haq Yer suq gha mawg lehq, "Ghig po nux ox pax awr khanr kae veg," lehz yawd koz vid che yaog.

¹⁹ Awg yand u ve khuhn, liq buhq var te ghad yawd chehd lo lag lehq koz che, "Sar lar-og, nawg khar lo kae lehd ma koz ngag liz nawg khaz nuhr ghaq kae tug yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁰ Yer suq yawd haq koz vid che, "Heh phid vavr awg kor cawg lehq, muhd-aq lo pog tod che ngaz teq pa liz, yuhq kig awg phi cawg che yaog. Kheh ma khuhd chaw yad ve Yad phu awr lehr, a kor cuhx kig mad cawg hawg," lehd koz vid che yaog.

²¹ Awg laq ghuhd awg mor khuhn chehd che yawd ved awg laq ghuhd te ghad lawg lehq koz che, "Jawd mawd-og, ngar pa suh vehr che haq awg kawd ka tur vid lar haez sar," lehd koz a khawag lawg che yaog.

²² Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "Ngag khaz nuhr ghaq laoaq. Chaw suh teq pa i hehd khad nawag tur daq vid-oq," lehd koz vid che yaog.

Yer suq muhd huh haq yug jehd vid che

²³ Yawd huh lawd kor khuhn gehe lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa liz yawd khaz nuhr ghaq gehe che yaog.

²⁴ Awg yand u ve haq, ghig po u ve khuhn muhd huh nux mez lag jad cheaq te lehq, ghig bad dawz taz lehq huh lawd kor khuhn a kaz gehe lehq peh vehr liz, Yer suq awr lehr, yuhq mir ka chehd ser che yaog.

²⁵ Awg laq ghuhd teq pa yawd haq ca nuhr vid lehq koz che, "Jawd mawd-og, ngag hehd haq a cehax ga laoaq. Ngag hehd a kaz thunr che suh vehr tez-or," lehd koz vid che yaog.

²⁶ Yer suq i hehd haq koz vid che, "Kha nehax maq yonr che chaw teq paog, nig hehd a thoq te kuhz cheawg le," lehd koz che yaog. Kheh te lehq yawd tuag lehq muhd huh he lehq ghig bad haq ded vid che te yand taq hiax gawr ghad chehd vehr che yaog.

²⁷ I hehd teq pa and jad lehq koz che, "Chaw che ve a sug lehq nar. Muhd huh he lehq ghig bad liz yawd khuhd na che law," lehd koz daq che yaog.

Ned geh che Gar dar raq chaw haw khaz ni ghad

²⁸ Khanr kae lehq ghig po nux ox pax awr Gar dar raq muhd mig khuhn gaeg che te yand, chaw tur phuh lo tuhaz che ned geh che haw khaz var ni ghad yawd chehd lo lag che yaog. Chaw u ve ni ghad haeg jad cag jad cheaq te lehq, yaq kaw u ve haq chaw te ghad-eg liz te tod maq pir.

²⁹ Chaw u ve ni ghad hax ceh kug ded lehq koz che, "Ghig sa ve Yad phu-og, nawg a thoq te lehq ngag nid-ag haq ca soq saq tod cheawg le. Awg yand mad gag ser liz ngag nid-ag haq du deh tug nawg lag cheawg la," lehd koz che yaog.

³⁰ I hehd haq kheh maq ma vid daq kig huh vaq teq mor nux phoz kaz cad chehd che yaog.

³¹ Kheh te lehq, ned u ve teq pa Yer suq haq lawg khawx lehq koz che, "Nawg ngag hehd haq ca ghaq kog tod che ver, ngag hehd haq vaq u ve teq pa khuhn geh chehd cuha laog," lehd koz vid che yaog.

³² Kheh te lehq Yer suq ned teq pa haq koz vid che, "Tuhez lor," lehd koz vid che yaog. Ned u ve teq pa chaw u ve ni ghad khuhn tuhaz lehq vaq mor nux khuhn gehe che te yand, vaq mor nux u ve hax khod med lo saw cex yaeq lehq ghig po khuhn pawz geh lehq a kaz saw ka suh vehr che yaog.

³³ Kheh te lehq vaq hu par teq pa med khuhn cex phaw gehe che yaog. Med khuhn chehd che chaw teq pa haq ned geh che chaw ni ghad awg lawn he lehq kha phehaq che awg lawn teq pa saw khae mar vid che yaog.

³⁴ Med yad awg gha lia tuhaz lehq Yer suq haq gha mawg daq tug lag che yaog. Yawd haq gha mawg che te yand, i hehd ve muhd mig khuhn tuhez vid tug yawd haq lawg khawx che yaog.

9

Yer suq khi kud laq kuhr suh che chaw te ghad haq ghu na vid che

¹ Yer suq huh lawd kor kawq cind kawaq lehq, yawd ved med lo gaeg che yaog.

² Awg yand u ve haq, yuhq kig khuhn yuhq chehd che khi kud laq kuhr suh vehr che chaw te ghad haq su yawd chehd lo ga taz vaha lag che yaog. I hehd yonr che haq Yer suq gha mawg lehq, khi kud laq kuhr suh vehr che phad haq koz vid che, "Yad par-og, ha lehq lar-oq. Awg lawn ghod ver, nawg ved vend bax haq pong ax vehr che yaog," lehd koz vid che yaog.

³ Liq buhq var ted pehg pehar awr lehr, "Chaw che ve phad Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che yaog," lehz ni ma khuhn duhd chehd che yaog.

⁴ I hehd khawd-ehg kheh duhd chehd che haq Yer suq gha sir lehq koz vid che, "A thoq te nig hehd ve ni ma khuhn mad daq che awg khad haq duhd chehd cheawg le.

⁵ Khawd-ehg kheh koz vid che vawr a cehax sa hawg le. 'Nawq ved vend bax haq pong ax vehor,' lehd koz vid che sa hawg la. Ma hez ver, "Tu lehq yaq kaw tod kae lor," lehd koz vid che sa hawg la.

⁶ Kheh te lehq, chaw yad ve Yad phu awr lehr mig gig khod-aq lo vend bax phehd kha vid tug kand pax cawg che haq nig hehd gha sir vid tug, ngag che kheh te tug yaog," lehd koz che yaog. Khi kud laq kuhr suh vehr che phad haq kawq koz vid che, "Tu lehq nawq ved yuhq phi haq saw taz ve lehq yehg lo koeq lor," lehd koz vid che yaog.

⁷ Kheh te lehq, chaw u ve phad liz tuag lehq yawd ved yehg lo kawq veh che yaog.

⁸ U ve haq gha mawg che te yand chaw awg gha lia and jad lehq, chaw yad teq pa haq che kheh te gha tug kand pax pid che phad Ghig sa haq chid ir chid muh che yaog.

Yer suq Mar thehr haq kug yug che

⁹ Yer suq u huh tuhaz che te yand, awg khawnr ghawz kig yehg khuhn mi chehd che Mar thehr meh che chaw te ghad haq yawd gha mawg che yaog. "Ngag khaz nuhr ghaq laor," lehz yawd haq koz vid che te yand, yawd tuag lehq Yer suq khaz nuhr ghaq veh che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, yehg awg khuhn lo Yer suq teh cuh pad huh mi cad chehd che te yand, awg khawnr ghawz var he lehq vend bax yad teq pa kha peh lag lehq Yer suq he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh teq geha mi cad chehd che yaog.

¹¹ Phar rir sehd teq pa u ve haq gha mawg lehq Yer suq ve awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che, "Nig hehd ve sar lar a thoq te lehq awg khawnr ghawz var he lehq vend bax yad teq pa geh teq geha cad cheawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

¹² Tawd khuhd u ve haq Yer suq gha kad che te yand yawd kawq koz vid che, "Chehd sa chehd che chaw awr lehr, naz chuhd sehr phad haq maq lor. Nag che chaw teq pa lehax lor che yaog.

¹³ "Tand tug haq ngag he gad che ma hez hawg. Har kax che ted ceng haq he gad che yaog," lehd koz che tawd khuhd haq nig hehd sir tug ca hend ser. Awg lawn ghod ver, thed che cawd che chaw teq pa haq kug yug tug ngag lag che ma hez. Vend bax yad teq pa haq kug yug tug ngag lag che yaog," lehd koz vid che yaog.

Cad tug ce che awg lawn su na ngawx che

¹⁴ Awg yand u ve khuhn Yod hanr ve awg laq ghuhd teq pa Yer suq chehd lo lag lehq koz che, "Ngag hehd he lehq Phar rir sehd teq pa cad tug ce chehd liz, a thoq te lehq nawg ved awg laq ghuhd teq pa cad tug maq ce cheawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

¹⁵ Yer suq i hehd haq koz vid che, "Awg mid ma he che phad awr lehr, khehx cad-ag che chaw teq pa geh chehd-ag huh i hehd duhd har chehd vid tuawg la. Kheh ma khuhd awg mid ma he che phad haq i hehd geh yug phaz che awg ni cawag tug yaog. Awg yand u veaq gaeg ver, i hehd cad tug ce tug yaog.

¹⁶ Beg ke awg pir haq pha awg suhx chaw te ghad-eg liz mad yug neh x jaw. U kheh te yug neh x ver, neh x lar che pha awg suhx u ve dehg khuhq vehr ver, beg ke awg pir haq ghawg lehq kawq pheq jad vehr tug yaog.

¹⁷ Che ve haq sur daq che yaog. Sar gig thux pu awg pir awg khuhn a pehx med ghig awg suhx chaw te ghad-eg liz mad yug ke jaw. U kheh te ke ver, sar gig thux pu awg pir peq khod cheaq te lehq, a pehx med ghig liz sez vehr lehq sar gig thux pu liz sax vehr che yaog. Kheh ma khuhd a pehx med ghig awg suhx haq yug lehq sar gig thux pu awg suhx khuhn ke ver, nid ceng cear mad lug hawg," lehd koz vid che yaog.

Bon lawg kig awg hox ve yad mid he lehq Yer suq ve a poq awg jog med haq soz che yad mid

¹⁸ Yer suq awg lawn che ve teq pa i hehd haq koz vid chehd-ag huh, bon lawg kig awg hox te ghad yawd mehz khuhd suhr lag lehq nar khehr teh mi lar lehq koz che, "A meha heh ngag ved yad mid suh vehr che yaog. Kheh ma khuhd nawg lag lehq yawd haq laq kuhr tar vid yer yawd kawq teq tuag vehr tug yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁹ Kheh te lehq, Yer suq tu lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh chaw u ve phad khaz nuhr ghaq kae che yaog.

²⁰ Awg yand u ve khuhn teq chi nid khuhq kha gag suhr yaq chehd che Yad mid te ghad Yer suq kuhr teh x nuhr phawd awr veaq lag lehq yawd ved a poq awg jog med haq khuhd soz che yaog.

²¹ Awg lawn ghod ver, "Ngag yawd ved a poq awg jog med nehax haq lehax gha soz liz, ngag na vehr tug yaog lehz," Yawd ved ni ma khuhn duhd che yaog.

²² Yer suq kuhr phu hz ngawx lehq yawd haq mawg che te yand, "Yad mid-og, ha lehq chehd-oq. Nawg yonr che ted ceng

haq te lehq nawg na vehr che yaog," lehd koz vid che yaog. Teq pear lehax yad mid u ve liz na vehr che yaog.

²³ Bon lawg kig awg hox ve yehg khuhn Yer suq gaeg che te yand, tehd lehd koeg mez che chaw teq pa he lehq chaw kha peh nux maz diz diz huhd huhd he lehq phoz huhg chehd che haq yawd gha mawg che yaog.

²⁴ Kheh te lehq yawd i hehd haq koz vid che, "Awg gha lia saw tuhez. Yad mid nehax che ve suh vehr che ma hez hawg. Yawd yuhq mir ka chehd cheawg," lehd koz vid lehq, su yawd haw ga ghig che yaog.

²⁵ Chaw u ve teq pa haq saw ghaq tuhz pe peg lehq, yawd gehe lehq yad mid nehax u ve laq kuhr haq yug lehq yad mid nehax u ve liz tuag che yaog.

²⁶ Kheh te lehq awg lawn u ve muhd mig u ve khuhn awg kag gha lia lo buhg veh che yaog.

Mehz cox var ni ghad mehz mawag che

²⁷ Yer suq u huh tu lehq kae che te yand, mehz cox var ni ghad liz yawd khaz nuhr ghaq kae lehq, "Dar viq ve Yad phu-og, ngag nid-ag haq a cehax har kax laog," lehd koz kug chehd che yaog.

²⁸ Yer suq yehg khuhn gehe che te yand, mehz cox var u ve ni ghad yawd chehd lo kae che yaog. Yer suq ix mag haq na che, "Ngag nig mag ved mehz sir ghu te mawg ax gha hawg lehz yonr chehd-aq la," lehd koz na ngawx che yaog. "Yonr chehd-aq, Jawd mawd-og," lehz ix mag kawq koz vid che yaog.

²⁹ Kheh te lehq ix mag ved mehz sir haq yawd vad lar lehq, "Nig mag yonr che heh te lehq nig mag haq phehaq vid-oq," lehd koz vid che yaog.

³⁰ Kheh te lehq ix mag mehz kawq mawg vehr che yaog. Yer suq ix mag haq koz vid che, "Awg lawn che ve haq chaw te ghad-eg liz taq sir vid," lehd koz tawd pid che yaog.

³¹ Kheh ma khuhd ix mag tuhez lehq Yer suq ve awg lawn muhd mig u ve khuhn awg kag gha lia lo ca kaod koz tod che yaog.

Chaw kar var te ghad tawd kawq yaw gha che

³² Ix mag tuhz veh tod-ag huh ned geh che chaw kar var te ghad haq su Yer suq chehd lo sir vaha lag che yaog.

³³ Ned haq ghaq kog peg lehq chaw kar u ve tawd yaw gha vehr che yaog. Chaw mor nux kheh ma ve and jad lehq koz che, "Id sar rer laq chaw teq pa awg khuhn liz che kheh taw taw maq ve mad mawg jaw ser," lehd koz daq che yaog.

³⁴ Kheh ma khuhd Phar rir sehd te pa koz che, "Yawd ned jawd mawd ve kand

pax haq yehd lehq ned haq ghaq kog che yaog," lehd koz che yaog.

Yer suq muhd mig yad teq pa haq har kax che

³⁵ Awg yand u ve khuhn awg pad awg ki huh cawg che med he lehq khaz teq pa awg khuhn Yer suq yawd kae lehq bon lawg kig awg khuhn Ghig sa ve muhd mig haq caz daq che ha lehq che bon khuhd ca mar vid lehq nag guhg chehd che chaw nag a nar teq pa awg ceng gha lia haq liz, yawd saw ghu na vid che yaog.

³⁶ Chaw kha peh vad-ag haq Yer suq yawd gha mawg che te yand, yawd chaw u ve teq pa haq har kax che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd teq pa awr lehr yawg huhx var mad cawg che yawg heh te lehq, ni ma soq saq jad lehq awg ghad nud jad chehd che yaog.

³⁷ Kheh te lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq yawd kog vid che, "A cag ghig tug cawg mad jad chehd liz, a cag ghig var a cehax lehax cawg che yaog.

³⁸ Kheh te cheaq te lehq, yawd ved a cag ghig kig lo a cag ghig var teq pa har naq lag peha vid tug, "Aq sehr phad geh bon lawr-oq," lehd koz vid che yaog.

10

Yer suq awg laq ghuhd teq chi ni ghad haq kug yug che

¹ Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq chi ni ghad haq kug yug lehq ned chaq chiz teq pa haq ghaq kog lehq nag guhg chehd che a nar awg ceng gha lia haq ghu na vid tug yawd i hehd teq pa haq kand pax pid che yaog.

² Che ve awr lehr, awg laq ghuhd teq chi ni ghad ve awg meh yaog. Awg kawd te ghad, Per troq lehd koz che Sid monr he lehq yawd ved awg nax var Anr drehr, Yer ber dehd ve awg yad par Yar koq he lehq yawd ved awg nax var Yod hanr,

³ Phid liq he lehq Bar thawd lar mehd, Thod maq he lehq awg khawnr ghawz var Mar thehr, Ar lar phehd ve awg yad par Yar koq he lehq Thar dehd,

⁴ muhd mig haq haq che awg mor khuhn ve Sid monr he lehq Yer suq haq chid aq vid che phad Yud daq Id sar kar rir oq teq pa yaog.

Awg laq ghuhd teq chi ni ghad haq kae pe che

⁵ Yer suq awg laq ghuhd che ve teq chi ni ghad haq kae pe lehq, i hehd haq koz vid che, "Bid saz a naz chaw teq pa chehd kig lo taq kae. Sar mar riq chaw teq pa ve med khuhn liz taq gehe.

⁶ Kheh ma khuhd meh x vehr che yawg teq pa heh phehq che Id sar rer laq chaw ceng geh lo kae.

⁷ Kae lehq, 'Muhd nuh maq muhd mid lag gag vehr tez-or,' lehd koz lehq bon ca mar vid-eq.

⁸ Kheh te lehq, chaw nag teq pa haq liz ca ghu na vid-eq. Suh vehr che chaw teq pa haq liz kawq te teq vid-eq. Khir tuq a nar kex che chaw teq pa haq liz daq kehq vid tug te vid-eq. Ned teq pa haq liz ghaq kog vid-eq. Kand pax che ve haq nig hehd kheha gha che heh te lehq su haq liz kheha ca kawq ga vid-eq.

⁹ Nig hehd kae che te yand, nig hehd ve laq sax khuhn phu, si, pehq sanr teq pa ta doz ve kae.

¹⁰ Kheh te lehq, yaq kaw kanr huh lor ver yehd tug awg pun, laq sax, beg ke veq kad, khi noz he lehq jud fir tag liz tad yug ve kae. Awg lawn ghod ver kanx te che chaw awr lehr, cad tug dawg tug haq gha cad cawd che yaog.

¹¹ Nig hehd teq pa med khar ve ted kag khuhn lehd ma koz, khaz khar ve ted kag khuhn lehd ma koz gehe che te yand, nig hehd teq pa haq ha lehq ha ka haq yug ax gad che chaw ve yehg haq ca na ngawx lehq, med u ve khuhn ma tuh z kae ser che kheh ceh u huh taq hi ax chehd lar.

¹² Yehg khuhn gehe che te yand Ghig sa ve awg bon i hehd haq naq vid-oq.

¹³ Yehg u ve khuhn nawg haq ha lehq ha ka haq yug ax ver, Ghig sa ve awg bon yehg ka u ve khuhn cawg vehr che yaog. Kheh ma khuhd yehd ka u ve nawg haq mad haq yug ax ver, Ghig sa ve awg bon u ve nawg chehd lo kawaq vehr tug yaog.

¹⁴ Kheh te lehq, nawg haq mad haq yug ax lehq nawg ved tawd khuhd haq maq na yug ver, yehg u ve khuhn lehd ma koz, med u ve khuhn lehd ma koz, tuhez thad ver, khi ho haq hehr chehd che jeq mia u ve haq phi kha lar haz-oq.

¹⁵ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, suhx jehg suhx taz che awg ni gaeg ver, med u ve awr lehr Sawd donr he lehq Kawd mod raq med haq keh liz gha khanr jad tug yaog.

Du deh che haq gha khanr che

¹⁶ Yawg nehax haq heh phid mor nux khuhn lo kae pea che heh te lehq, ngag nig hehd haq kae pea che yaog. Kheh te cheaq te lehq vig heh te lehq cud yiq gha cawg lehq, a pia heh te lehq su haq mad yaq vix che chaw heh teoq.

¹⁷ Chaw yad teq pa haq sa tiq kha nehax taoq. Awg lawn ghod ver, i hehd awr lehr, suhx jehg suhx taz var teq pa meh z khuhd suhr lo nig hehd haq pheh ve suhx jehg

suhx taz lehq i hehd ve bon lawg kig awg khuhn nig hehd haq jawq tug yaog.

¹⁸ Ngag haq te lehq, nig hehd haq muhd mig jawd mawd he lehq jawd mawd nux teq pa mehz khuhd suhr lo su yug ve kae tug yaog. I hehd teq pa ve mehz khuhd suhr he lehq bid saz a naz chaw teq pa mehz khuhd suhr nig hehd ngag awg lawn sax khiz gha khanr tug yaog.

¹⁹ Su nig hehd haq pheh che te yand nig hehd tawd khawd kheh gha koz yaw tug ta duhd har. Awg yand u ve khuhn gaeg ver, tawd khawd kheh gha koz gha yaw tug nig hehd haq sir ax tug yaog.

²⁰ Awg lawn ghod ver, tawd yaw sehr pha vawr nig hehd ma hez hawg. Nig hehd ve Awr pa ve Awg ha phu awr lehr, nig hehd haq cud lehq tawd yaw tuhuz peha tug yaog.

²¹ A vix a nax te ghad he lehq te ghad suh tug chid aq daq tug yaog. Awr pa liz a sug yawd ved yad haq suh tug chid aq daq tug yaog. Yad teq pa liz, a sug yawd ved awr pa awr ye haq kawq phuuz lehq dawz vehr tug yaog.

²² Ngag ved awg meh haq te lehq, chaw awg gha lia nawg haq cand tug yaog. Kheh ma khuhd awg leh med kha gag yeg chehd che chaw teq pa awr lehr, thaer khuhq che haq gha tug yaog.

²³ Med te med khuhn su nawg haq du deh ax ver, awg kag awg nuz awr ve med lo phaw eq. Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, Id sar rer laq ve med teq pa haq nig hehd kae che mad peg tand chaw yad ve Yad phu lag gag vehr tug yaog.

²⁴ Awg laq ghuhd awr lehr yawd ved sar lar haq keh maq ir hawg. Awg ceg liz yawd ved awg sehr phad haq keh maq ir hawg.

²⁵ Awg laq ghuhd awr lehr yawd ved sar lar haq sur lehq, awg ceg liz yawd ved awg sehr phad haq sur ver, ni khaz suh cawd vehr che yaog. Su yehg sehr phad haq, 'Ber sar bud laq,' lehd koz ver, yawd ved yehg yad ka yad teq pa haq cheaq keh liz lex lehq koz tug ma hez hawg la.

A sug haq kuhz cawd che awg lawn

²⁶ Kheh te lehq i hehd haq ta kuhz. Awg lawn ghod ver kha hoz beh lar che awg ceng gha lia liz maq gha saw pheq tuhuz lehq kha khuhd ceh lar che awg ceng gha lia liz maq sir gha tug teq chaweh mad cawg.

²⁷ Ngag nig hehd haq awg naz tud te kig huh koz ax che awg ceng teq pa awr lehr, awg ghiz pawd kig lo kawq koz vid-oq. Nig hehd haq a yax yax khuhd sad ax che awg ceng teq pa awr lehr, yehg thag lo taez lehq su haq hax ceh nux kug lehq koz vid-oq.

²⁸ Awg ton haq dawz vehr gha liz nawg ved co ha haq dawz vehr maq gha che chaw haq ta kuhz. Kheh ma khuhd muhd naz hoq khuhn co ha haq liz awg ton haq liz te lug gha che phad haq kuhz lor.

²⁹ Jar mead nehax nig kheh ted pehq phuhad lehax huhd che liz, nig hehd ve awr pa ve a lor ma cawd ver, teq kheha liz mig giaq lo cheag mad gag hawg.

³⁰ Nawg ved a kor haq ve cuhz kheh muh nehax awg kheh gha lia haq liz, yawd saw ghawn ngawx lar peor.

³¹ Kheh te cheaq te lehq ta kuhz. Jar mead awg mor nux u ve teq pa haq keh nig hehd awr lehr awg phuhd khaz jad che yaog.

Chaw yad mehz khuhd suhr Khreq haq khanr yug che

³² Chaw khar ve te ghad lehd ma koz, chaw yad mehz khuhd suhr ngag haq khanr yug ver, muhd nuh maq lo chehd che ngag ved Awr pa mehz khuhd suhr ngag liz yawd haq khanr yug tug yaog.

³³ Kheh ma khuhd chaw khar ve te ghad lehd ma koz, chaw yad mehz khuhd suhr ngag haq chid bag ver, muhd nuh maq lo chehd che ngag ved Awr pa meh khuhd suhr ngag liz yawd haq chid bag tug yaog.

Cawd daq hawr daq tug awg pun lag che ma hez

³⁴ Mig gig thag huh cawd daq hawr daq tug awg pun ngag lag cheawg lehd ta duhd. Cawd daq hawr daq tug awg pun ngag lag che ma hez hawg. A dax haq ngag yug vaha lag che yaog.

³⁵ †Awg lawn ghod ver, yad par he lehq yawd ved awr pa, yad mid he lehq yawd ved awr ye, awg khed ma he lehq yawd ved awr pi ma teq pa, te ghad he lehq te ghad ma cawd daq vid tug ngag lag che yaog.

³⁶ A sug yawd ved cand par awr lehr a sug yawd ved yehg yad ka yad teq pa phehq tug yaog.

³⁷ Ngag haq haq cheaq keh, a sug yawd ved awr pa awr ye haq haq che chaw te ghad awr lehr ngag ved awg laq ghuhd te maq kenr. Ngag haq haq cheaq keh a sug yawd ved yad par yad mid haq haq che chaw te ghad awr lehr, ngag ved awg laq ghuhd te maq kenr.

³⁸ A sug yawd ved laq kan haq taz lehq ngag khaz nuhr mad ghaq che chaw te ghad awr lehr, ngag ved awg laq ghuhd te maq kenr.

³⁹ A sug yawd ved a saq gha pong tug te che chaw te ghad awr lehr, a saq gha sond tug yaog. Kheh ma khuhd ngag awg pun a sug yawd ved a saq haq sond che chaw

te ghad awr lehr, a saq haq kawq gha tug yaog.

Awg bon gha che

⁴⁰ Nig hehd haq haq yug che chaw awr lehr, ngag haq liz haq yug che yaog. Kheh te lehq ngag haq haq yug che chaw awr lehr, ngag haq lag peha che phad haq liz haq yug che yaog.

⁴¹ Chaw te ghad Ghig sa ve cuh kar var phehq cheaq te lehq, su yawd haq haq yug ver, haq yug che phad liz cuh kar var haq kha sur suar Ghig sa geh laq sawnr gha tug yaog. Chaw te ghad thed che cawd che chaw phehq cheaq te lehq, su yawd haq haq yug ver, haq yug che phad liz thed che cawd che chaw te ghad haq kha sur suar Ghig sa geh laq sawnr gha tug yaog.

⁴² Chaw khar ve te ghad lehd ma koz, ngag ved awg laq ghuhd awg khuhn i jad che chaw te ghad haq a kaz gawg maq te kawz taw vid ver, taw vid che phad awr lehr, awg bon ma sond tug yaog lehz, ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax che yaog," lehd Yer suq koz che yaog.

11

Yer suq he lehq Yod hanr a kaz tur var awg lawn

¹ Yer suq awr lehr, yawd ved awg laq ghuhd teq chi ni ghad haq mar vid peg lehq u huh tuhez lehq Gar liq lehd muhd mig khuhn cawg che med teq pa khuhn bon ca mar vid tug kae che yaog.

² Yod hanr thawnr khuhn geh chehd-ag huh, Khreq te chehd che kanx teq pa awg lawn gha kad lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq ca na ngawx pe lehq,

³ "Nawg awr lehr, lag tug chaw u ve te ghad yaog la. Ma hez ver, awg kag awg nuz awr ve chaw te ghad haq ngag hehd gha law ser tuawg la," lehz yawd haq ca na ngawx pe che yaog.

⁴ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Nig hehd kha gha kad lehq kha gha mawg che awg ceng teq pa Yod hanr haq ca kawq koz vid-eq.

⁵ Mehz cox che chaw mehz mawg gha che, khi lug che chaw teq pa yaq kaw tod gag che, khir tuq kex che chaw teq pa daq kehg vehr che, nar puh ma kad che chaw teq pa nar puh kad vehr che, suh vehr che chaw teq pa kawq teq tuag lehq chaw har chaw ghuhd yad teq pa liz ha lehq che bon khuhd haq gha kad che yaog.

⁶ Ngag te che awg ceng haq ma nez nag che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁷ Yod hanr ve awg laq ghuhd teq pa kawq veh tod-ag huh, Yer suq awr lehr Yod hanr ve awg lawn chaw mor nux haq koz vid

che, "Nig hehd heh pir lo awg nar nuh awg god khehz teag lo a thoq ca ngawx-eg cheawg le. Pund cehg haq muhd huh mez lehq aw taz aw yaq te chehd che haq la.

⁸ Ma hez ver, a thoq haq ca ngawx-eq tug kae cheawg le. Nud-u ghad te che beg ke veq che chaw haq la. Nud-u ghad te che beg ke veq che chaw teq pa awr lehr, Jawd mawd ve hawx yehg khuhn chehd che yaog.

⁹ Ma hez ver, a thoq haq ca ngawx-eg tug kae cheawg le. Ghig sa ve cuh kar var haq la. Yaog. Ghig sa ve cuh ka var haq ca ngawx-eg che yaog. Yawd awr lehr Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq keh ir che chaw te ghad yaog, lehz ngag nig hehd haq koz ax che yaog.

¹⁰ † "Ngawx lor, nawg haq keh awg kawd nawg ved yaq kaw haq ghu te tug ngag ved cuh yad haq ngag kae pe tug yaog,"

lehd koz buhq lar che awr lehr yawd haq koz che yaog.

¹¹ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, mig gig khod-aq yad mid geh kha pawag che chaw yad teq pa khuhn, a kaz tur vid var Yod hanr haq keh ir che chaw te ghad-eg liz mad cawg ser. Kheh ma khuhd muhd nuh maq muhd mig awg khuhn su haq keh i che chaw te ghad liz, yawd haq keh ir ser che yaog.

¹² A kaz tur var Yod hanr kanx tanr te che awg ni haq tanr lehq yaq ni kha gag, muhd nuh maq ve muhd mig haq hax ceh nux bawz daq lehq chaw khawr maq te che chaw teq pa hinx yug ve vehr che yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver Ghig sa ve cuh kar var awg gha lia he lehq Mod ser ve awg lid tawd khuhd liq awr lehr, Yod hanr ve awg coaq lo kha gag Ghig sa ve muhd mig lag tug awg lawn koz mar lar che yaog.

¹⁴ Nig hehd na yug gad ver, chaw che ve awr lehr, lag lawg ghod che Ed lid yaq u ve phad yaog.

¹⁵ Kad tug nar puh cawg che chaw teq pa kha sehax naq.

¹⁶ Chaw a meha teq co ve haq a thoq maq vawr, gha yug tehz mar vid tug lehq nar. Chaw a meha teq co ve awr lehr, chaw yad nehax heh te lehq kax khuhn mi lar lehq kug daq lehq koz che,

¹⁷ 'Nig hehd awg pun ngag hehd nuhr mez liz nig hehd ka ma khez.

Ngag hehd paz huhg kehd huhg chehd liz, nig hehd ma duhd har,'

lehd koz daq che yaog.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, Yod hanr lag lehq ma cad mad dawg cheaq te lehq, su 'Yawd haq Ned geh che yaog,' lehd koz che yaog.

19 Chaw yad ve Yad phu lag lehq cad che dawg che haq te lehq, 'Chaw che ve awr lehr, cad lex dawg lex che chaw, a pehx med ghig dawg pong dawg lex che chaw, awg khawnr ghawz var he lehq vend bax yad teq pa haq awg chawd te che chaw yaog,' lehz su kawq koz che yaog. Kheh ma khuhd cud yiq ma yiq ted ceng awr lehr, yawd te che kanx teq pa awg khuhn cawd ma cawd che haq su gha mawg gha sir che yaog," lehd Yer suq koz che yaog.

Vend bax haq ma duhd phuhs che chaw teq pa gha duhd har jad tug yaog

²⁰ Kheh te lehq, Yer suq yawd and tug ir che kanx awg ceng teq pa te mar vid peg che med teq pa awr lehr, i hehd vend bax haq ma duhd phuhs cheaq te lehq Yer suq i hehd haq ded mar lehq koz che,

²¹ "Khawd rar senr med-og, nawg liz gha duhd har jad tug yaog. Ber sehd daq med-og, nawg liz gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awg khuhn te peg che and tug ir jad che kanx teq pa awr lehr, Tud ruq med he lehq Sid donr med khuhn te che heh ver, i hehd awr lehr a mig thad lo thux pu pha haq veq deh lar lehq khuhq ha toz puhr lehq vend bax duhd phuhs tug yaog.

²² Ngag nig hehd haq koz ax laq, suhx jehg suhx taz che awg ni gaeg ver, Tud ruq med he lehq Sid donr med awr lehr, nig hehd kheh taw maq maq gha khanr hawg.

²³ Kar per nar unr med-og, nawg haq vawr muhd nuh maq lo kha gag chid taz ax lawg lehd ta duhd. Nawg awr lehr, suh muhd mig lo kha gag chid bag yaq pe tug yaog. Awg lawn ghod ver, nawg awg khuhn te peg che and tug ir che kanx teq pa Sawd donr med khuhn te che heh ver, med u ve awr lehr yaq ni kha gag cawg chehd ser tug yaog.

²⁴ Ngag nig hehd haq koz ax laq, suhx jehg suhx taz che awg ni gaeg ver, Sawd donr med awr lehr nig hehd kheh taw maq toq maq gha khanr hawg," lehd koz vid che yaog.

Ngag geh ghad ca jehd laog

²⁵ Awg yand u ve khuhn, Yer suq koz che, "Muhd nuh maq he lehq mig naz ma haq uq penr sehr phad A pa-og, cud yiq cawg che chaw he lehq sir vix che chaw teq pa haq awg lawn che ve nawg khuhd ce lar lehq chaw yad nehax heh te lehq teq chaweh maq sir che chaw teq pa haq nawg pheq mar vid cheaq te lehq ngag nawg haq chid muh che yaog.

²⁶ A pa-og, che ve awr lehr, nawg a lor cawd che yaog.

²⁷ Ngag ved Awr pa awr lehr awg ceng gha lia ngag haq saw chid aq ax lar peor. Awr pa ma hez ver, Yad phu haq su te ghad-eg liz maq sir. Yad phu he lehq Yad phu pheq mar vid gad che chaw haq ma hez ver, Awr pa haq te ghad-eg liz maq sir.

²⁸ Kanx te heg lehq med nged puhd huhd che chaw awg gha lia ngag chehd lo laor. Ngag nig hehd haq ghad jehd vid tug yaog.

²⁹ Ngag ved taz tug haq taz lehq ngag geh hend yug laog. Awg lawn ghod ver ngag awr lehr, ni ma nud nud nehg nehg cawg lehq nig hehd ve ni ma liz ghad gha jehd tug yaog.

³⁰ Awg lawn ghod ver ngag ved taz tug sa lehq ngag ved awg veg liz lawg che yaog," lehd koz che yaog.

12

Sa ba to awg ni haq awg laq ghuhd teq pa cag no chehz cad che

¹ Awg yand u ve haq Yer suq awr lehr Sa ba to awg ni* haq ha khuhn phanr kae cawd che yaog. Yawd ved awg laq ghuhd teq pa awr meq jad lehq cag no chehz lehq cag sir pex cad che yaog.

² Phar rir sehd teq pa gha mawg lehq, "Ngawx-oq, Sa ba to awg ni awg khuhn maq te kenr maq te cawd che awg ceng haq nawg ved awg laq ghuhd teq pa te chehd che law," lehz i hehd teq pa Yer suq haq koz vid che yaog.

³ Yer suq i hehd teq pa haq kawq koz vid che, "Dar viq he lehq yawd ved awg chawd teq pa awr meq vehr che te yand i hehd khawd-ehg kheh te che awg lawn haq nig hehd maq ghawn jaw lehq la.

⁴ Yawd Ghig sa ve yehg khuhn gehe lehq yawd awg ton liz yawd ved awg chawd teq pa liz cad maq kenr cad ma cawd che paw khod nux teq pa lehax cad kenr cad cawd che tand lar che khaor mod haq phoz cad che ma hez hawg la.

⁵ Ma hez ver, Sa ba to awg ni haq bon yehg nux awg khuhn paw khod teq pa Sa ba to awg ni ve awg lid haq te yaq vehr liz, i hehd vend bax maq tar che awg lawn haq Mod ser ve awg lid tawd khuhd awg khuhn nig hehd maq gha ghawn jaw la.

⁶ Ngag nig hehd haq koz ax laq, bon yehg nux haq keh ir che chaw te ghad chuhr huh chehd chehd che yaog.

⁷ †Tand tug haq ngag he gad che ma hez hawg. Har kax che ted ceng haq ngag he gad che yaog,' lehd koz lar che tawd khuhd u ve haq nig hehd na gha heh ver, vend bax mad cawg che chaw che ve teq pa haq nig hehd vend bax tar tug ma hez.

* 12:1 12:1 *Sa ba to awg ni* Teq sinx awg khuhn awg leh med teq ni he lehq daq kehq che awg ni sawr lehq Ghig sa haq chid muh che awg ni. † 12:7 12:7 Hs 6:6

⁸ Awg lawn ghod ver chaw yad ve Yad phu awr lehr Sa ba to awg ni ve Jawd mawd phehq che yaog," lehd koz vid che yaog.

Laq kuhr teq pax suh vehr che chaw awg lawn

⁹ Yawd u huh tuhz kae lehq i hehd ve bon lawg kig khuhn gehe che yaog.

¹⁰ U huh laq kuhr teq pax suh vehr che chaw te ghad cawg che yaog. I hehd Yer suq haq vend bax tar tug, "Sa ba to awg ni awg khuhn su haq ghu na vid cawd hawg la," lehz i hehd yawd haq na ngawx che yaog.

¹¹ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Nig hehd awg khuhn ve chaw te ghad ghad ve yawg teq kheh cawg lehq. Sa ba to awg ni khuhn yawg u ve teq kheh mig kor khuhn che geh chehd lawz ver, mad yug tuhz vid hawg la.

¹² Chaw yad awr lehr, yawg haq keh awg phuhd khaz jad che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Sa ba to awg ni khuhn daq che awg ceng te che awg lid haq mad yaq hawg," lehd koz vid che yaog.

¹³ Kheh te peg lehq Yer suq laq kuhr teq pax suh vehr che phad haq koz vid che, "Nawg ved laq kuhr che peha," lehd koz vid che yaog.

Yawd laq kuhr che peha che te yand, yawd ved laq kuhr na vehr lehq teq pax awr ve heh te lehq kawq daq vehr che yaog.

¹⁴ Awg yand u ve khuhn Phar rir sehd teq pa tuhez lehq Yer suq haq khawd-ehg kheh te ver dawz vehr gha tug jehg daq che yaog.

Ghig sa lez yug lar che awg ceg te ghad

¹⁵ Kheh te lehq awg lawn u ve haq Yer suq juhng vehr lehq, yawd u huh tuhz veh vehr che yaog. Chaw kha peh vad-ag yawd khaz nuhr ghaq kae lehq i hehd teq pa awg gha lia haq yawd ghu na vid che yaog.

¹⁶ Yawd ved awg lawn su haq maq gha koz mar vid tug i hehd teq pa haq yawd tawd kha sehax yaw lehq sa tiq pid lar che yaog.

¹⁷ Awg lawn che ve awr lehr cuh kar var Id sar yaq koz lar che tawd khuhd u ve awg cehg mag phehaq tug awg pun te che yaog. Yawd koz lar che tawd khuhd awr lehr,

¹⁸ † "Ngag lez yug lar che ngag ved awg ceg te ghad haq ngawx-oq.

Yawd haq ngag ni khaz suh jad lehq haq jad che yaog.

Ngag ved Awg ha phu yawd haq pid lehq thed cawd che khuhn suhx jehg tug awg lawn

Yud daq chaw ma hez che awg gha lia haq yawd koz mar vid tug yaog.

¹⁹ Tawd ghawg daq lehq awg khuhd hehd che te ceng yawd maq te.

Yaq kaw kanr lo chaw te ghad-eg liz yawd ved awg khuhd haq maq gha kad.

²⁰ Awg cehg mag thed che cawd che khuhn suhx maq gha jehg maq gha taz ser che kheh ceh,

thex kax chehd che pund cehg haq yawd maq uhx chid bag.

A mir khehd awg caz nehax ye yea he lehq toq chehd che haq yawd mad yug suh.

²¹ † Yawd awr lehr chaw ceng awg ga lia ve duhd law kig phehq che yaog,"

lehd koz lar che yaog.

Yer suq ve kand pax Ghig sa geh lag che

²² Awg yand u ve khuhn ned geh che haq te lehq mehz cox vehr lehq kar che chaw te ghad haq su Yer suq chehd lo sir veha lag che yaog. Yawd chaw kar u ve haq ghu na vid cheaq te lehq chaw kar u ve tawd yaw gha lehq mehz mawg vehr che yaog.

²³ Kheh te lehq chaw mor nux teq pa and jad lehq koz daq che, "Chaw che ve phad Dar viq ve yad ma hez hawg la," lehd koz daq che yaog.

²⁴ Kheh ma khuhd, Phar rir sehd teq pa gha kad che te yand, "Chaw che ve phad awr lehr ned jawd mawd Ber sar bud laq† ve kand pax haq cud lehq ned teq pa haq ghaq kog che yaog," lehd koz daq che yaog.

²⁵ I hehd duhd chehd che haq Yer suq gha sir lehq i hehd haq koz vid che, "Ma cawd maq hawr daq che muhd mig awg mag gha lia gha lug gha sez tug yaog. Ma cawd maq hawr daq che med he lehq yehg ka teq pa liz ca yeg chehd maq gha hawg.

²⁶ Kheh te lehq, Sar tanr awr lehr, Sar tanr chawd chawad ghaq kog daq ver, I hehd khad nawad phaz daq tuq te daq che yaog. Kheh te cheaq te lehq, i hehd ve muhd mig khawd-ehg kheh te yeg chehd ghag hawg le.

²⁷ Ngag awr lehr, Ber sar bud laq haq cud lehq ned teq pa haq ghaq kog che law lehd koz ver, nig hehd ve yad teq pa a sug ved kand pax haq cud lehq ghaq kog cheawg le. Kheh te ver, i hehd awr lehr nig hehd haq suhx jehg suhx taz var phehq vehr che yaog.

²⁸ Kheh ma khuhd, ngag awr lehr Ghig sa ve Awg ha phu haq cud lehq ned teq pa haq ghaq kog che ver, Ghig sa ve muhd mig nig hehd geh lag gag vehr che yaog.

²⁹ Awg ghad hehd jad che chaw te ghad haq mad yug pheh teh lar ser ver, yawd

ved yehg khuhn gehe lehq yawd ved med nged jeg kor haq a sug hinx yug gha tuawg le. Awg ghad hehnd jad che chaw haq pheh teh lar peg heh, yawd yehg khuhn gehe lehq yawd ved med nged teq pa haq hinx yug gha che yaog.

³⁰ Ngag phawd awr ma chehd che chaw awr lehr, ngag ved cand par phehq che yaog. Ngag geh ma ghawz phoz che chaw teq pa awr lehr, ghawz fong che chaw phehq che yaog.

³¹ Kheh te lehq ngag nig hehd teq pa haq koz ax laq, chaw yad te yaq che vend bax teq pa awg ceng gha lia he lehq Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz gid che awg ceng gha lia haq vend bax phehd vid gha che yaog. Kheh ma khuhd, Daq kehq che Awg ha phu haq maq sawnr ma caz koz che chaw teq pa haq Ghig sa vend bax ma phehd vid hawg.

³² Chaw yad ve Yad phu haq maq sawnr ma caz koz gid che chaw a sug te ghad lehd ma koz, yawd ved vend bax haq phehd vid gha che yaog. Kheh ma khuhd, Daq kehq che Awg ha phu haq maq sawnr ma caz koz gid che chaw a sug te ghad lehd ma koz, a meha ve teq co haq liz he lehq awg khaz nuhr ve te co haq liz yawd ved vend bax haq phehd vid maq gha hawg.

Awg cehg daq ver awg sir liz daq che

³³ Awg cehg daq ver, awg sir liz daq che yaog. Awg cehg mad daq ver, awg sir liz mad daq che yaog. Awg lawn ghod ver awg sir haq te lehq awg cehg haq sir gha che yaog.

³⁴ Vig haeg ve awg yad teq paog, nig hehd chaw haeg phehq lar cheaq te lehq daq che tawd khuhd haq khawd-ehg kheh te yaw ghag le. Awg lawn ghod ver ni ma awg khuhn kha peh cawg chehd che heh te lehq mawq kaw khuhn liz awg ceng u ve teq pa haq yaw tuhz peha che yaog.

³⁵ Daq che chaw awr lehr, a sug yawd ved ni ma khuhn cawg lar che daq che awg ceng haq lehax yaw tuhz peha che yaog. Kheh te lehq haeg che chaw teq pa awr lehr, a sug yawd ved ni ma khuhn cawg lar che heh te lehq haeg che awg ceng haq yaw tuhz peha che yaog.

³⁶ Ngag nig hehd haq koz ax laq, suhx jehg suhx taz che awg ni u ve huh gaeg ver, chaw awg gha lia awr lehr awg bon mad cawg che tawd khuhd kha yaw lar che teq pa haq gha kawq koz mar vid tug yaog.

³⁷ Awg lawn ghod ver, nawg ved tawd khuhd haq te lehq nawg vend bax tar che haq gha pong lehq, nawg ved tawd khuhd haq te lehq nawg cir yanr che haq liz gha khanr tug yaog."

Haeg che chaw teq pa and tug awg hez haq lehax lawg che

³⁸ Awg yand u ve khuhn liq buhq var he lehq Phar rir sehnd teq pa Yer suq haq koz vid che, "Sar lar-og, nawg te mar lar che awg hez teq ceng ceah haq ngag hehd mawg gad che yaog," lehd koz vid che yaog.

³⁹ Yawd i hehd haq kawq koz vid che, "Haeg lehq hax chawd hax paz te che chaw heh te lehq Ghig sa haq ma yawz maq yan che chaw che ve teq co awr lehr, awg hez haq lawg che yaog. Cuh kar var Yod naq ve awg hez ma hez ver, awg kag awg nuz awr ve awg hez chaw che ve teq co haq maq te mar vid.

⁴⁰ †Yod naq awr lehr, ngad nux maz ux peg khuhn sehr ni sehr hax gha chehd che heh te lehq chaw yad ve Yad phu liz, mig kor khuhn sehr ni sehr hax gha chehd tug yaog.

⁴¹ Suhx jehg suhx taz che awg ni haq gaeg ver, Nid nar ver med yad teq pa awr lehr, chaw a meha teq co haq ve chaw geh teq geha tuag lehq chaw a meha teq co ve haq vend bax tar tug yaog. Awg lawn ghod ver, Yod naq bon mar che haq te lehq, i hehd a sug yawd ved vend bax haq duhd phuhz che yaog. Kheh ma khuhd, a meha chuhr huh Yod naq haq keh ir che te ghad chehd chehd liz, nig hehd vend bax haq ma duhd phuhz che yaog.

⁴² Suhx jehg suhx taz che awg ni haq ver, awg huhx muhd mig lo chehd che jawd mawd ma liz a meha teq co ve chaw geh teq geha tuag lehq chaw a meha teq co ve haq vend bax tar tug yaog. Awg lawn ghod ver, yawd Sawd laq monr ve cud yiq haq na tug mig gig awg leh med lo tu lehq lag che yaog. Kheh ma khuhd, a meha chuhr huh Sawd laq monr haq keh ir che te ghad chehd chehd liz, nig hehd yawd khuhd maq na yug che yaog.

Ned chaq chiz teq kheh kawq kawaq che

⁴³ Ned chaq chiz teq kheh chaw te ghad awg khuhn tuhez lehq a kaz mad cawg lehq awg god khehz teag lo ca koad kae lehq ghad jehd kig ca kaod ngawx-eg liz ca mad mawg che te yand,

⁴⁴ yawd koz che, 'Ngag tuhaz che ngag ved yehg lo kaw koeq sar,' lehd koz lehq yawd kawq kawaq che te yand yehg u ve kawd-aw ghad kehr ghad kha sehax ghu jawq siz lar lawz che haq yawd gha mawg che yaog.

⁴⁵ Kheh te lehq, yawd kae lehq yawd haq keh haeg jad che ned suhr kheh haq sir vaha lehq, yehg u ve khuhn phoz geh lehq chehd che yaog. Kheh te lehq awg khaz nuhr gaeg lehq chaw u ve awr lehr awg

kawd maq thad haq keh liz kawq haeg jad vehr che yaog. A meha teq co haq ve chaw haeg che awr lehr, che ve haq sur daq che yaog," lehz Yer suq koz che yaog.

Yer suq ve awr ye he lehq awg nax var teq pa

⁴⁶Yer suq chaw awg mor nux haq tawd yaw vid chehd-ag huh, yawd ved awr ye he lehq awq nax var teq pa awr lehr yawd haq tawd yaw daq gad lehq awg bag huh lag hox law chehd che yaog.

⁴⁷Kheh te lehq, chaw te ghad lag lehq Yer suq haq koz vid che, "Nawr ye he lehq nawg nax var teq pa nawg haq tawd yaw daq gad lehq awg bag huh hox law chehd che yaog."

⁴⁸Yawd haq lag koz-a che phad haq Yer suq koz vid che, "Ngar ye he lehq ngag nax var teq pa a suawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

⁴⁹Kheh te peg lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq yawd bez lar lehq koz che, "Chuhr huh ngawx, chaw che ve teq pa awr lehr, ngar ye he lehq ngag nax var teq pa phehq che yaog.

⁵⁰Muhd nuh maq lo chehd che ngag ved Awr pa ve a lor haq kha ghaq te che chaw teq pa awr lehr ngag nax var, ngag nax ma he lehq ngar ye phehq che yaog," lehd koz vid che yaog.

13

Awg yuhd ser var awg lawn tawd par hax te mar che

¹Awg ni u ve haq Yer suq yehg u ve khuhn tuhez lehq Gar liq lehd ghig po nux pad huh kae lehq mi chehd che yaog.

²Chaw awg mor nux awr lehr Yer suq yawd chehd huh phoz lag vehr cheaq te lehq yawd yaeq lehq, huh lawd kor khuhn geh mi chehd che yaog. Chaw awg mor nux vawr, pehg puhg huh phoz hox chehd che yaog.

³Kheh te lehq, yawd tawd par hax te lehq awg lawn laex ceng mar vid lehq koz che, "Awg yuhd ser var te ghad awg yuhd ca ser che yaog.

⁴Yawd awg yuhd ser thad huh, awg yuhd ted pehg pehar yaq kaw khuhn che geh lehq ngaz teq pa yaq lehq ghawz cad vehr che yaog.

⁵Awg yuhd ted pehg pehar mig sar pad kig huh huhx meh de khuhn che geh lehq mig sar maq nax cheaq te lehq har naq yeg vehr che yaog.

⁶Kheh ma khuhd awg yeg u ve teq pa awg chi geh maq nax cheaq te lehq, muhd ni tuhaz ver, muhd cha chiz jad ver nuhr vehr god vehr che yaog.

⁷Awg yuhd ted pehg pehar a chud de khuhn che geh lehq a chud yeg teq pa ir-ag lehq awg yeg u ve haq hoz vehr che yaog.

⁸Awg yuhd ted pehg pehar mig khid daq kig huh che geh lehq awg sir nuhq che yaog. Ted pehg pehar teq ha pun, ted pehg pehar khuhq chi pun, ted pehg pehar sehzh chi pun nuhq che yaog.

⁹Nar puh cawg che chaw kha sehax naoq," lehd koz che yaog.

A thoq te lehq Yer suq tawd par hax te mar che

¹⁰Awg laq ghuhd teq pa Yer suq geh lag lehq koz che, "A thoq te chaw che ve teq pa haq nawg tawd par hax te lehq mar vid cheawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

¹¹Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Muhd nuh maq muhd mig awg lawn khuhd ceh lar che awg ceng teq pa haq nig hehd sir tug a khawag cawg che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd teq pa sir tug a khawag mad cawg hawg.

¹²Awg lawn ghod ver, cawg chehd che chaw haq kawq thehr vid lehq yawd kha peh vad-ag kawq cawg mad vid tug yaog. Kheh ma khuhd, mad cawg che chaw geh yawd kha cawg lar che teq pa haq liz kawq yug ve tug yaog.

¹³Awg lawn ghod ver i hehd ngawx mawg chehd liz, mad mawg che heh te lehq kad chehd liz ma kad che heh te lehq maq na gha cheaq te lehq ngag i hehd teq pa haq tawd par hax gha te mar vid che yaog.

¹⁴Cuh kar var Id sar yaq koz lar che tawd khuhd i hehd khuhn phehaq che yaog. Yawd koz lar che,

†Nig hehd awg cehg mag gha kad liz, na maq gha hawg.

Nig hehd awg cehg mag gha mawg liz, maq sir hawg.

¹⁵Awg lawn ghod ver, chaw ceng che ve mehzh sir haq

hoz tehr lar lehq nar puh liz chuhd lar lehq,

ni ma liz heh cheaq te lehq

i hehd kad liz mag na gha, mawg liz maq sir,

ni ma khuhn liz maq gehg che yaog.

Kheh mehzh ver, ngag geh puhzh kawaq heh ver

ghu na vid che haq gha tug yaog,' lehd koz che yaog.

¹⁶Kheh ma khuhd nig hehd ve mehzh sir mawg lehq nar puh liz gha kad che awr lehr, awg bon ir jad che yaog.

¹⁷Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, nig hehd gha mawg chehd che awg ceng teq pa haq a mig thad lo ve Ghig sa ve cuh kar var teq pa he lehq thed che cawd

che chaw teq pa laex ghad mawg gad jad liz, maq gha mawg. Nig hehd gha kad che teq pa haq i hehd kad gad jad liz, maq gha kad.

Yer suq awg yuhd ser che awg lawn koz mar vid che

¹⁸ Awg yuhd ser var ve awg lawn tawd par hax te mar lar che cuhx kig haq kha sehax na lar.

¹⁹ Chaw te ghad Ghig sa ve muhd mig awg lawn gha kad lehq na maq gha ver, ned haeg lag lehq yawd ved ni ma khuhn lo ser lar che awg yuhd haq yug tuhzh vehr che yaog. Che ve awr lehr, yaq kaw khuhn che che awg yuhd haq koz che yaog.

²⁰ Huhx meh de lo che che awg yuhd awg lawn awr lehr, bon khuhd haq gha kad lehq teq pear lehax har naq ha lehq ha ka haq yug che chaw haq koz che yaog.

²¹ Kheh ma khuhd bon khuhd u ve haq te lehq tuq che khanr che he lehq du deh che haq gha phud che te yand, yawd ved ni ma sir khuhn awg chi kha sehax ma cuhz yeg cheaq te lehq, khanr ma ghad lehq teq pear lehax yawd chid bag vehr che yaog.

²² A chud de lo che che awg yuhd awg lawn awr lehr, bon khuhd u ve haq gha kad liz mig gig khod-aq lo ve duhd har tug awg ceng teq pa he lehq phu si med nged jeg kor teq pa bon khuhd u ve haq hoz beh lar cheaq te lehq awg sir nuhq maq gha che chaw haq koz che yaog.

²³ Mig khid daq kig lo che che awg yuhd awg lawn awr lehr, bon khuhd u ve haq gha kad lehq na gha che chaw teq pa haq koz che yaog. I hehd teq pa ted pehg pehar teq ha pun, ted pehg pehar khuhq chi pun he lehq ted pehg pehar sehzh chi pun awg sir nuhaq che yaog," lehd koz vid che yaog.

A cag ser lar che khuhn a vanx yeg ga tuhaz che awg lawn tawd par hax te mar che

²⁴ Yer suq i hehd haq awg kag awr ve awg lawn tawd par hax ted mag kawq te mar vid lehq koz che, "Muhd nuh maq muhd mig awr lehr yawd ved ha khuhn daq che awg yuhd ser che chaw te ghad haq sur daq che yaog.

²⁵ Chaw yad teq pa yuhq mir ka chehd huh, yawd ved cand par lag lehq a cag ser lar che khuhn a vanx yuhd kawq ser ke lar haz lehq kawq veh che yaog.

²⁶ Awg yeg yeg vehr lehq awg sir nuhaq che te yand, a vanx haq liz kha sehax ngawx lehq sir gha che yaog.

²⁷ Kheh te lehq yehg sehr phad haq awg ceg var teq pa na lehq koz che, 'Jawd mawd-og, nawg ved ha khuhn lo daq che awg yuhd haq lehax nawg ser lar che ma

hez hawg la. A thoq te a vanx cawg gha cheawg le,' lehd koz na ngawx che yaog.

²⁸ Yehg sehr phad kawq koz vid che, 'Cand par te ghad ghad te che yaog,' lehz i hehd haq koz vid che yaog. Awg ceg var teq pa yawd haq na lehq koz che, 'Nawg ngag hehd haq a vanx cehg u ve teq pa ca ghawg kha vid gad la,' lehd koz vid che yaog.

²⁹ Yawd kawq koz vid che, 'Taq te ser. Nig hehd a vanx cehg haq ghawg chid bag ver a cag cehg teq pa haq liz ga ghawg chid bag vehr lawg.

³⁰ Teh lar lehq a cag ghig che awg yand kha gag nid ceng cear teq geha ir taz chehd vid ser,' lehz yehg sehr phad koz che yaog. A cag ghiq yand gaeg ver, 'A vanx cehg haq awg kawd ghiq chuq lar lehq a mir khuhn tox ke peg nuhr heh, a cag haq ghiq dawz lehq cag sir ngag ved cag yehg khuhn saw ke laog,' lehz a cag ghiq var teq pa haq ngag koz vid tug yaog."

A ghawd yuhd awg lawn tawd par hax te mar che

³¹ Yer suq i hehd haq tawd par hax ted mag kawq te mar vid lehq koz che, "Muhd nuh maq muhd mig awr lehr chaw te ghad yawd ved ha khuhn ser lar che a ghawd yuhd haq sur daq che yaog.

³² Awg yuhd u ve awr lehr awg yuhd awg ceng gha lia khuhn suaq keh i jad liz iar che te yand, ghawd phaqq muhq nuha teq pa awg kag awr ve haq keh ir lehq awg cehg nux maz phehq vehr che yaog. Kheh te lehq muhd-aq lo pog tod che ngaz teq pa lag lehq awg kax teq pa thag huh awg phi te lehq ghad jehd che yaog," lehd koz che yaog.

Khaor mod khuhn did ke che awg lawn tawd par hax te mar che

³³ Yer suq i hehd haq tawd par hax ted mag kawq te mar vid lehq koz che, "Muhd nuh maq muhd mig awr lehr did haq sur daq che yaog. Yad mid te ghad did haq yug lehq khaor mod mia sehzh khuhr luhd khuhn ke ver, awg gha lia haq saw cid tuag vid gha che yaog," lehd koz che yaog.

Yer suq tawd par hax yehd che awg lawn

³⁴ Awg lawn che ve teq pa awg gha lia haq Yer suq tawd par hax te lehq chaw mor nux haq koz mar vid che yaog. Tawd par hax maq te ver yawd i hehd haq maq mar vid che yaog.

³⁵ Yawd che kheh te che awr lehr Ghig sa ve cuh kar var koz lar che tawd khuhd heh phehaq vid tug te che yaog. Tawd khuhd u ve awr lehr,

†“Ngag ved mawq kaw ngax lehq tawd par hax te mar vid tug yaog.

Mig gig haq tanr te phanr thad loar khuhd ceh lar che awg ceng haq ngag pheq mar vid tug yaog,”

lehd koz lar che yaog.

A cag ser lar che khuhn a vanx yeg ser che awg lawn cuhx kig koz mar vid che

³⁶Yer suq yawd chaw mor nux haq phaz daq lar haz lehq yehg khuhn gehe che te yand yawd ved awg laq ghuhd teq pa yawd chehd huh lag lehq. “Ha khuhn ser che a vanx yeg awg lawn tawd par hax te mar che cuhx kig ngag hehd haq a cehax koz mar ax laoq,” lehd koz vid che yaog.

³⁷Yer suq yawd kawq koz che, “Daq che awg yuhd ser par awr lehr chaw yad ve Yad phu yaog.

³⁸Ha awr lehr mig gig che ve haq koz che yaog. Daq che awg yuhd awr lehr muhd nuh maq muhd mig yad teq pa haq koz che yaog. A vanx yeg awr lehr haeg che awg sehr phad ve awg yad teq pa haq koz che yaog.

³⁹Awg yuhd u ve haq ser che cand par awr lehr ned haeg yaog. A cag ghiq che awg yand awr lehr mig gig che ve leh che awg yand haq koz che yaog. A cag ghiq sehr phad teq pa awr lehr muhd nuh maq cuh yad teq pa haq koz che yaog.

⁴⁰A vanx yeg haq ghiq lehq a mir khuhn tox ke che heh te lehq mig gig che ve leh che awg yand gaeg ver, u ve heh phehaq tug yaog.

⁴¹Chaw yad ve Yad phu awr lehr yawd ved muhd nuh maq cuh yad teq pa haq peha lehq su haq te yaq vid che chaw he lehq haeg che haq te che chaw awg gha lia haq yawd ved muhd mig awg khuhn i hehd saw yug tuhz peg ver,

⁴²a mir ji paw chiz jad che khuhn yug chid bag ke tug yaog. U huh i hehd kug huhg paz huhg lehq cig gig yuhz cheq tug yaog.

⁴³Kheh te lehq, awg yand u ve khuhn thed che cawd che chaw teq pa awr lehr i hehd ve Awr pa ve muhd mig khuhn muhd ni heh te awg ghiq pawd-ag tug yaog. Nar puh cawg che chaw kha sehax naoq.

Kuhhd ceh lar che awg phuhd khaz jad che med nged awg lawn

⁴⁴Muhd nuh maq muhd mig awr lehr, ti mi khuhn kuhhd ceh lar che awg phuhd khaz jad che med nged haq sur daq che yaog. Med nged u ve haq mawg che chaw awr lehr, kawq ghu kuhhd ceh lar haz lehq ha lehq jad che khuhn koeq lehq yawd kha cawg lar che med nged awg ceng gha lia haq huhd kha lar haz lehq ti mi u ve haq vig yug che yaog.

Awg phuhd khaz jad che pix koer sehnx sir awg lawn

⁴⁵Muhd nuh maq muhd mig awr lehr daq jad che pix koer sehnx sir haq ca che tad kag var haq sur daq che yaog.

⁴⁶Yawd awg phuhd khaz jad che pix koer sehnx sir ted mag haq gha mawg che te yand, yawd koeq lehq yawd kha cawg lar che med nged awg ceng gha lia saw huhd ve lehq sehnx sir u ve haq vig yug che yaog.

Ngad geq che awg lawn

⁴⁷Ted ceng liz, muhd nuh maq muhd mig awr lehr lad chuhd ghig khuhn phehd ke lehq ngad awg ceng gha lia haq hoz yug chehd che geq haq sur daq che yaog.

⁴⁸Ngad kha peh vad-ag cawg vehr che te yand, ngad ca var teq pa geq haq ghig puhg lo ghawg yug peg ver, mi lar lehq daq che ngad teq pa haq khuhr luhd khuhn lez ke lehq mad daq che ngad teq pa haq yug chid bag che yaog.

⁴⁹Mig gig leh che awg yand u ve liz che ve haq sur daq che yaog. Muhd nuh maq cuh yad te pa tuhaz lehq thed che cawd che chaw teq pa he lehq haeg che chaw teq pa haq fir daq pehg daq peg ver,

⁵⁰haeg che chaw teq pa haq a mir ji paw chiz jad che khuhn yug bag ke tug yaog. U huh i hehd kug huhg paz huhg lar lehq cig geq yuhz cheq tug yaog.

Med nged awg pir he lehq awg suhx awg lawn

⁵¹Awg lawn che ve teq pa awg gha lia haq nig hehd teq pa saw na gha vehor la,” lehd koz na ngawx che te yand, “na gha vehor,” lehz i hehd yawd haq kawq koz vid che yaog.

⁵²Yer suq kawq koz vid che, “Kheh te lehq, muhd nuh maq muhd mig awg lawn hend yug peg che liq buhq var awg gha lia awr lehr, yehg sehr phad te ghad a sug yawd ved med nged ke lar kig awg khuhn med nged awg pir he lehq awg suhx yug tuhz che haq sur daq che yaog,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Nar sar rehq chaw Yer suq haq mad haq yug

⁵³Tawd pa hax u ve teq pa haq Yer suq te mar vid peg lehq yawd u huh tuhz veh che yaog.

⁵⁴Yawd ved muhd mig lo yawd kawq gag vehr lehq i hehd ve bon lawg kig khuhn mar vid che yaog. Kheh te lehq i hehd teq pa and lehq koz che, “Chaw che ve phad, che kheh te che cud yiq he lehq kand pax khar lo ca gha vaha cheawg le.

⁵⁵Yawd vawr a suhz te var ve yad par ma hez hawg la. Awr ye liz Mar riq meh che ma hez hawg la. Yawd ved awg nax var

teq pa vavr; Yar koq, Yod sehq, Sid monr he lehq Yud daq teq pa ma hez hawg la.

⁵⁶ Yawd ved awg nax ma teq pa liz a nig geh chehd chehd che ma hez hawg la. Kheh te lehq chaw che ve phad vavr che kheh te gha che cud yiq he lehq kand pax che ve teq pa khar lo ca gha veva cheawg le," lehd koz lehq

⁵⁷ nez nag che yaog. Yer suq i hehd haq koz vid che, "Ghig sa ve cuh kar var te ghad awr lehr awg mig awg phond cawg che yaog. Kheh ma khuhd a sug yawd ved muhd mig he lehq a sug yawd ved yehg awg khuhn awg mig awg phond mad cawg," lehd koz che yaog.

⁵⁸ I hehd teq pa Yer suq haq maq yonr cheaq te lehq, u huh yawd and tug kha peh maq te che yaog.

14

A kaz tur vid var Yod hanr suh che

¹ Awg yand u ve haq Gar liq lehd muhd mig khuhn jawd mawd Her roq uq penr chehd huh, Yer suq ve awg lawn haq gha kad lehq,

² yawd ved awg ceg teq pa haq koz vid che, "Che ve phad awr lehr a kaz tur vid var Yod hanr yaog. Yawd suh vehr che kawq teq tuag vehr cheaq te lehq yawd and tug awg ceng che ve teq pa haq te gha che yaog," lehd koz che yaog.

³ Jawd mawd Her roq yawd ved awg nax var Phid liq ve awg mid ma Her ror diq awg lawn haq te lehq, Yod hanr haq pheh lehq thawnr khuhn ke lar che yaog.

⁴ Awg lawn ghad ver Yod hanr awr lehr, "Yad mid u ve haq nawg he maq na hawg," lehz yawd haq koz vid jaw cheaq te lehq yaog.

⁵ Jawd mawd Her roq awr lehr Yod hanr haq dawz vehr gad liz muhd mig yad teq pa haq yawd kuhz che yaog. Awg lawn ghad ver, Yod hanr awr lehr Ghig sa ve cuh kar var yaog lehz muhd mig yad teq pa sawnr lar che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, Jawd mawd Her roq paw che awg ni haq duhd nuhd che pawehd te thad huh, Her ror diq ve awg yad mid chaw kheh ma ve mehz khuhd suhr lo pawehd te mar vid lehq Jawd mawd Her roq ni ma cawd jad che yaog.

⁷ Kheh te lehq yad mid u ve haq, "Nawg kha lawg che awg ceng gha lia nawg haq pehar tug yaog," lehd koz jawd mawd Her roq kar tiq te lehq khanr lar che yaog.

⁸ Yad mid u ve lawg che vavr, awr ye mar vid lar che heh te lehq, "A kaz tur vid var Yod hanr ve a kor yug lehq a khehd pehd nehzh khuhn ke lehq chuhr huh pehar laog," lehd koz lawg che yaog.

⁹ Jawd mawd Her roq yawd duhd har jad che yaog. Kheh liz yawd chaw kheh ma ve mehz khuhd suhr khanr lar che tawd khuhd gha cawg lar cheaq te lehq yad mid u ve lawg che heh te vid tug a khawag pid che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, yawd chaw haq phehd pe lehq thawnr yehg khuhn Yod hanr ve a kor ca tawz yug pe che yaog.

¹¹ A kor u ve a khehd pehz nehzh khuhn ke veva lag lehq yad mid u ve haq pid lehq yawd liz awr ye haq yug ve ca pid-eg che yaog.

¹² Kheh te lehq, Yod hanr ve awg laq ghuhd teq pa lag lehq yawd ved awg ton haq tur vid lar haz lehq i hehd teq pa Yer suq haq ca khae mar vid-eg che yaog.

Yer suq chaw ngad hinx ghad haq car vid che

¹³ Yer suq awg lawn u ve haq gha kad che te yand, yawd huh lawd kor cind ve lehq chaw gawr ghad te kig lo yawd te ghad lehax veh che yaog. Med teq pa khuhn chehd che muhd mig yad teq pa gha kad vehr lehq mig gig thang veaq seh yaq kaw tod lehq yawd khaz nuhr ghaq veh che yaog.

¹⁴ Yawd huh lawd kor khuhn tuhez che te yand, chaw awg mor nux haq yawd gha mawg che yaog. Yawd i hehd teq pa haq har kax lehq i hehd teq pa khuhn ve chaw nag teq pa haq ghu na vid che yaog.

¹⁵ Muhd phiq vehr lehq awg laq ghuhd teq pa yawd chehd lo lag lehq koz che, "Chuhr huh vavr heh pir khuhn te lehq muhd liz phiq vehr tez-og. Chaw che teq pa haq khaz khuhn kae lehq cad tug ca vig cad-eg vid tug i hehd haq phehd pe vid-oq," lehd koz vid che yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd Yer suq i hehd haq koz vid che, "I hehd kae vid tug maq lor hawg. Nig hehd i hehd haq car vid laog," lehd koz vid che yaog.

¹⁷ Awg laq ghuhd teq pa kawq koz vid che, "Ngag hehd geh khaor mod ngad dig he lehq ngad nehax niq kheha lehax cawg che yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁸ Yer suq kawq koz vid che, "U ve teq pa yug veva lehq ngag chehd lo laor," lehd koz vid che yaog.

¹⁹ Kheh te lehq, "Chaw mor nux haq, muhq de thang huh phoz mi cuh vid-oq," lehd koz vid che yaog. Khaor mod u ve ngad diq he lehq ngad niq kheh u ve haq yawd yug lar lehq muhd nuh maq lo kuhr chid ngawx lar lehq bon chid muh che yaog. U kheh te peg lehq yawd khaor mod haq khehq lehq awg laq ghuhd teq pa haq pid lehq awg laq ghuhd teq pa liz chaw awg mor nux haq pehg car vid che yaog.

²⁰ Kheh te lehq chaw awg gha lia kha buhz gha cad che yaog. Cad lex lar che teq pa haq ca kawq ghawz phoz che te yand, teq chi niq khuhr luhd kha peh ghad gha che yaog.

²¹ Cad che chaw teq pa awr lehr, yad mid he lehq chaw yad nehax haq maq sawnr liz, haw khaz lehax a lag kheh ngad hinx ghad cawg che yaog.

Yer suq a kaz thag huh yaq kaw tod kae che

²² U kheh te peg lehq Yer suq awr lehr muhd mig yad teq pa haq phehd pe vid chehd-ag huh, awg laq ghuhd teq pa haq huh lawd kor khuhn geh lehq yawd haq keh awg kawd ghig po nux ox pax awr lo khanr kae pe lar che yaog.

²³ Yawd muhd mig yad teq pa haq phehd pe vid peg lehq yawd te ghad lehax bon ca laweg tug keh thag lo taez che yaog. Muhd sux naz vehr liz, yawd te ghad lehax u huh chehd chehd ser che yaog.

²⁴ Huh lawd kor u ve ghig po awg kaw jen lo gaeg che te yand muhd huh phawd ma cawd cheaq te lehq, ghig bad taz lehq huh lawd kor haq thinx jad che yaog.

²⁵ Muhd khax te khend lo muhd thid-ag phawd awr seh na rir te lehq khuhq nar rir awg kar u ve khuhn Yer suq a kaz thag huh yaq kaw tod ve lehq i hehd teq pa chehd lo kae che yaog.

²⁶ A kaz thag lo yawd yaq kaw tod lag che haq awg laq ghuhd teq pa gha mawg lehq i hehd kuhz jad lehq, "Chaw ha law," lehd koz che yaog. I hehd kuhz jad cheaq te lehq hax ceh kug che yaog.

²⁷ Yer suq i hehd haq har naq kug vid lehq koz che, "Ni hehd ve ni ma tag vid-oq. Ta kuhz. Ngag yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁸ Per troq yawd haq koz vid che, "Jawd mawd-og, nawg awg cehg mag ver a kaz thag huh veaq seh ngag haq nawg chehd lo lag cuha laoq hehq," lehd koz vid che te yand,

²⁹ "Laor hehq," lehz yawd koz che yaog. Kheh te lehq Per troq huh lawd kor khuhn tuhez lehq a kaz thag veaq seh yaq kaw tod lehq Yer suq chehd lo kae che yaog.

³⁰ Kheh ma khuhd muhd huh hehd jad che haq yawd gha mawg lehq kuhz jad vehr che yaog. Yawd a kaz ka vehr lehd te che te yand, "Jawd mawd-og, ngag haq a cehax ga laoq," lehd koz kug che yaog.

³¹ Teq pear lehax Yer suq yawd ved laq kuhr che lehq yawd haq ghawg cid lar lehq koz vid che, "Kha sehax maq yonr che chaw-og, a thoq te lehq nawg thuhd duhd

nuhg duhd te cheawg le," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³² Yer suq he lehq Per troq ix mag huh lawd kor khuhn gehag vehr che te yand, muhd huh liz dehq vehr che yaog.

³³ Huh lawd kor khuhn chehd che chaw teq pa yawd haq a kor pi lehq koz che, "Nawg awr lehr awg cehg mag Ghig sa ve Yad phu yag lo," lehd koz che yaog.

³⁴ Ghig po nux ox pax awr lo khanr kae lehq Ger ner sar rehq muhd mig lo gaeg che yaog.

³⁵ U huh chehd che chaw teq pa awr lehr, Yer suq haq tawnd gha che te yand, i hehd chaw phehd pe lehq muhd mig u ve khuhn ted kag peg ted kag ca kaod koz vid lehq nag che guhg che chaw teq pa awg gha lia Yer suq chehd lo sir veva lag che yaog.

³⁶ Chaw nag teq pa awr lehr Yer suq yawd ved a poq awg jog med nehax haq gha soz tug kheh tawa yawd haq lawg khawx che yaog. Kha soz che chaw teq pa liz saw na vehr che yaog.

15

Chaw yad awg lid teh lar che haq Ghig sa ve awg lid lehd koz che

¹ Kheh te lehq Phar rir sehd teq pa he lehq liq buhq var teq pa Yer ruq sar lehnr med lo tu lehq Yer suq chehd lo lag na che,

² "Nawg ved awg laq ghuhd teq pa a thoq te lehq A pux chaw mawd teq pa pehar lar che awg lid teq pa haq te yaq cheawg le. Awg lawn ghod ver, i hehd teq pa laq kuhr ma chuhd ser liz cad tug cad che yaog," lehd koz vid che yaog.

³ Kheh te lehq, Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Nig hehd liz a thoq te nig hehd ve awg lid haq te lehq Ghig sa ve awg lid tawd kuhhd haq te yaq cheawg le.

⁴ Awg lawn ghod ver Ghig sa koz lar che, †'Nawg ved awr pa awr ye haq yawz yawz yan yan teoq.' Kheh te lehq, †'A sug yawd ved awr pa awr ye haq kha muhd kha na koz che chaw te ghad awr lehr, awg cehg mag gha suh che yaog,' lehd koz lar che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd nig hehd awr lehr, 'Chaw khar ve te ghad lehd ma koz, a sug yawd ved awr pa awr ye haq, "Ngag geh kha cawg che nig hehd gha cawd che med nged teq pa Ghig sa haq tand vid peor," lehd koz peg ver,

⁶ a suq yawd ved awr pa awr ye haq yawz yan tug maq lor,' lehz nig hehd koz che yaog. Kheh te lehq nig hehd ve awg lid haq te lehq Ghig sa pid lar che tawd kuhhd haq nig hehd te lug vehr che yaog.

7 Chaw he ka var teq paog, nig hehd ve awg lawn id sar yaq koz lar che tawd khuhd awr lehr cawd jad che yaog.

8⁺ 'Chaw che ve teq pa awr lehr, i hehd ve mawq kaw ngag haq yawz yan chehd liz,

i hehd ve ni ma awr lehr, ngag haq vid daq jad che yaog.

9 Chaw yad teq pa teh lar che awg lid awg khad haq mar vid cheaq te lehq,

i hehd ngag haq a kor pi che awr lehr, cuhx kig teq chaweh mad cawg,' "

lehd koz che yaog.

10 Kheh te lehq Yer suq chaw mor nux haq kug veva lehq koz vid che, "Kha sehax na lehq sir lao.

11 Mawq kaw khuhn geh veh che awg ceng awr lehr, chaw yad haq chaq chiz tug maq te. Kheh ma khuhd mawq kaw khuhn tuhaz che awg ceng awr lehr, chaw yad haq chaq chiz tug te che yaog," lehd koz che yaog.

12 Awg yand u ve khuhn yawd ved awg laq ghuhd teq pa yawd chehd lo lag lehq, "Tawd che ve te khuhd haq Phar rir sehhd teq pa gha kad thad huh, i hehd nez nag jad che haq nawg sir chehd-aq la," lehd koz vid che yaog.

13 Yer suq kawq koz che, "Muhd nuh maq lo chehd che ngag ved Awr pa maq kha lar che awg cehg awg gha lia haq saw ghawg chid bag tug yaog.

14 Chaw u ve teq pa a gad lehd vid lar ser. I hehd mehz cox vehr liz yaq kaw mar par te che yaog. Mehz cox che chaw awr lehr, mehz cox che chaw haq yaq kaw seh kae ver, ix mag ni ghad ghad mig kor khuhn che geh tug yaog," lehd koz che yaog.

15 Kheh te lehq Per troq Yer suq haq koz vid che, "Tawd par hax che ve cuhx kig ngag hehd haq a cehax kawq koz ax laoq," lehd koz vid che yaog.

16 Yer suq kawq koz vid che, "Khawd-ehg kheh awr nag nig hehd liz na maq gha ser cheawg la.

17 Mawq kaw khuhn kha cad ke che awg ceng gha lia ux peg khuhn gehe lehq, khuhd kog yehg lo saw chid bag vehr che haq nig hehd maq sir la.

18 Kheh ma khuhd mawq kaw khuhn yaw tuhaz che tawd khuhd awr lehr ni ma khuhn lo tuhaz che yaog. Awg ceng che ve teq pa awr lehr chaw yad haq chaq chiz tug te che yaog.

19 Awg lawn ghod ver haeg che khad haq duhd che, chaw haq dawz vehr che, hax chawd hax paz te che, gid yaq che, su med nged khuhd che, ma hez hez che haq sax khiz khanr che he lehq maq sawnr ma caz koz che, che ve teq pa awr lehr ni ma khuhn lo tuhaz che yaog.

20 Awg ceng che ve teq pa awr lehr chaw haq chaq chiz tug te che yaog. Kheh ma khuhd laq kuhr ma chuhd lehq cad tug cad che vawr, chaw haq chaq chiz tug te che ma hez hawg," lehd koz che yaog.

Khar nar muhd mig chaw phehq che yad mid te ghad ve yonr che awg lawn

21 Yer suq u huh tuhez lehq Tud ruq he lehq Sid donr muhd mig phawd awr lo kae che yaog.

22 Awg yand u ve khuhn, muhd mig u ve teq tawn khuhn chehd che Khar nar muhd mig chaw phehq che yad mid te ghad awr lehr, "Dar viq ve Yad phu Jawd mawd-og, ngag haq a cehax har kax laoq. Ngag ved yad mid ned geh lehq tuq khanr jad che yaog," lehd koz hax ceh kug che yaog.

23 Kheh ma khuhd Yer suq tawd teq pear liz maq yaw khuhq vid. Yawd ved awg laq ghuhd teq pa yawd chehd huh lag lehq lawg khawx che, "Yad mid che ve ngag hehd khaz nuhr ghaq lag lar lehq kaod kug tod cheaq te lehq ghaq kawq pe lor," lehd koz vid che yaog.

24 Yer suq kawq koz vid che, "Id sar rer laq chaw teq pa khuhn che meh x vehr che yawg nehax heh te che teq pa haq lehax ghaq ca tug kheh tawa Ghig sa ngag haq lag peha lar che yaog," lehd koz vid che yaog.

25 Yad mid u ve lag lehq Yer suq mehz khuhd suhr huh nar khehr teh mi lar a kor pi lehq koz che, "Jawd mawd-og, ngag haq a cehax ga laoq," lehd koz che yaog.

26 Yer suq koz che, "Yad nehax teq pa ve cad tug haq yug lehq phid teq pa haq car vid ma cawd hawg," lehd kawq koz vid che yaog.

27 Yad mid u ve kawq koz che, "Jawd mawd-og, nawg koz che awr lehr cawd che yaog. Kheh ma khuhd phid teq pa awr lehr awg sehr phad ve teh cuh awg huhx sez chehd che cad tug teq pa haq ca ghawz cad che yaog," lehd koz vid che yaog.

28 Kheh te lehq Yer suq kawq koz che, "Yad mid-og, nawg yonr che awr lehr ir jad che yaog. Nawg he gad che heh nawg awg pun phehaq vid-oq," lehd koz vid che yaog. Kheh te lehq yawd ved yad mid liz teq pear lehax na vehr che yaog.

Chaw nag kha peh haq ghu na vid che

29 Yer suq u huh tuhez lehq Gar liq lehd ghig po nux pad huh kae che yaog. Awg yand u ve haq yawd kehaq lo taez lehq mi chehd che yaog.

30 Awg yand u ve khuhn chaw kha peh vad-ag Yer suq yawd chehd lo lag che yaog. Khi lug laq lug che chaw, mehz cox che chaw, kar che chaw he lehq awg kag awg nuz awr ve chaw nag teq pa laex ghad haq liz i hehd sir veva taz veva lehq yawd ved

khi pad huh teh lar che yaog. Kheh te lehq, yawd chaw awg gha lia haq saw ghu na vid che yaog.

³¹ Kheh te lehq, chaw kar teq pa tawd yaw gha vehr lehq khi lug laq lug che chaw teq pa liz kawq daq lehq yaq kaw tod gha vehr lehq, mehz cox che chaw teq pa liz mehz kawq mawg vehr che haq chaw awg gha lia gha mawg che te yand i hehd teq pa and jad lehq Id sar rer laq ve Ghig sa haq chid ir chid muh che yaog.

Yer suq chaw uhd hinx ghad haq cad tug car vid che

³² Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq kug yug veva lehq koz vid che, "Chaw che ve teq pa haq ngag har kax che yaog. Awg lawn ghod ver i hehd chuhr huh ngag geh chehd che sehr ni gaeg lehq cad tug liz teq chaweh mad cawg. I hehd awr meq jehd chehd ver ngag i hehd haq mad kawq pe gad. Kawq pe ver yaq kaw kar lo i hehd ghad nud lehq awg ghad peg vehr tug yaog," lehd koz vid che yaog.

³³ Awg laq ghuhd teq pa kawq koz che, "Chaw che kheh ma ve gha cad buhz tug, chuhr huh heh pir khuhn awg god choz teag lo cad tug khar lo cae ver gha hawg le," lehd koz che yaog.

³⁴ Yer suq i hehd haq na che, "Nig hehd teq pa geh khaor mod khar nid dig cawg chehd-aq le." I hehd teq pa koz che, "Khaor mod suhr dig he lehq ngad nehax a cehax cawg che yaog," lehz i hehd yawd haq kawq koz vid che yaog.

³⁵ Kheh te lehq Yer suq chaw mor nux haq mig kang phoz mi cuh vid che yaog.

³⁶ Yer suq khaor mod u ve suhr dig he lehq ngad teq pa haq yug lar lehq bon haq chid muh peg lehq khaor mod khehq che yaog. Kheh te peg lehq, khaor mod he lehq ngad teq pa awg laq ghuhd teq pa haq pid lehq awg laq ghuhd teq pa liz chaw mor nux haq pehg car vid che yaog.

³⁷ I hehd awg gha lia kha buhz ghad gha cad peg nuhr, cad lex lar che teq pa haq ca kawq ghawz khuhq che te yand, suhr khuhr luhd kha peh ghad gha che yaog.

³⁸ Kha cad che chaw teq pa awr lehr, yad mid he lehq chaw yad nehax haq maq sawnr liz, haw khaz chaw mawd teq pa lehax uhd hinx ghad cawg che yaog.

³⁹ Yer suq chaw mor nux u ve teq pa haq kawq pe peg lehq yawd huh lawd kor cind ve lehq Mar gar dar muhd mig lo kae che yaog.

16

Phar rir sehd teq pa awg hez haq lawg che

¹ Awg yand u ve khuhn Phar rir sehd teq pa he lehq Sar duq kehd teq pa lag lehq Yer

suq haq lawd ngawx lehq koz che, "Muhd nuh maq ve awg hez a cehax te mar laog," lehd koz lawg che yaog.

² Yer suq koz che, "Nig hehd awr lehr muhd phiq ver, 'Muhd nuh kawag lo nix-i ghad te ver, sawx vawr ver muhd daq tug yaog,' lehd koz che yaog.

³ Kheh te lehq, 'Muhd sawx huh muhd nuh maq lo awg ni sid he lehq mog hoz chehd ver yaq ni muhd huh muhd yeg lag tug yaog,' lehz nig hehd koz che yaog. Nig hehd awr lehr muhd nuh maq lo liz ngawx lehq sir vix chehd liz, ngag te che awg cuhx awg yand awg hez teq pa haq nig hehd fir daq maq gha.

⁴ Haeg lehq hax chawd hax paz te che chaw heh te lehq Ghig sa haq ma yawz maq yan che chaw che ve teq co awr lehr awg hez haq lehax lawg che yaog. Kheh ma khuhd Yod naq ve awg hez ma hez ver, awg kag awr ve awg hez i hehd haq maq te mar hawg," lehd koz vid lar haz lehq yawd i hehd haq phaz daq lehq veh che yaog.

Phar rir sehd he lehq Sar duq kehd ve did awg lawn

⁵ Awg laq ghuhd teq pa ghig po nux ox pax awr lo khar kae tod che te yand khaor mod mad yug veva che haq duhd nuhd che yaog.

⁶ Yer suq koz che, "Phar rir sehd he lehq Sar duq kehd teq pa ve did haq sa tiq kha sehax teoq," lehd koz lehq i hehd haq mar vid che yaog.

⁷ Awg laq ghuhd teq pa koz daq che, "A nig khaor mod mad yug veva cheaq te lehq yawd che kheh koz che yaog," lehd koz daq che yaog.

⁸ Yer suq awg lawn u ve haq sir lehq koz che, "Kha nehax maq yonr che chaw teq paog. Nig hehd khaor mod mad yug veva lag che awg lawn haq a thoq te lehq nig hehd kaod koz daq cheawg le.

⁹ A meha kha gag liz nig hehd ma duhd gha ser cheawg la. Khaor mod ngad dig haq chaw ngad hinx ghad cad peg nuhr, nig hehd awg lex khar niq khuhr luhd kawq ghawz gha che haq ma duhd nuhd vehr lehq la.

¹⁰ Kheh te lehq khaor mod suhr dig haq chaw uhd hinx ghad cad peg nuhr, nig hehd awg lex khar niq khuhr luhd kawq ghawz gha che haq ma duhd nuhd vehr lehq la.

¹¹ Ngag khaor mod awg lawn haq te lehq nig hehd haq koz chehd che ma hez hawg. A thoq te lehq nig hehd na maq gha cheawg le. Phar rir sehd he lehq Sar duq kehd teq pa ve did haq sa tiq tar lehq jaw kae veh kae," lehd koz che yaog.

¹² Kheh te lehq awg laq ghuhd teq pa khaor mod khuhn ke che did haq yawd koz

chehd che ma hez law lehz i hehd na gha vehr che yaog. Kheh te lar Phar rir sehd he lehq Sar duq kehd teq pa ve mar che tawd khuhd haq sa tiq tar lehq jaw kae veh kae vid tug koz chehd che law, lehz i hehd gha sir che yaog.

Yer suq awg lawn Per troq sax khiz khar che

¹³ Yer suq awr lehr Phid liq Kehd sar rig muhd mid lo gaeg che te yand yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq na ngawx che, "Chaw yad ve Yad phu haq a suawg lehd su koz chehd-aq le."

¹⁴ I hehd kawq koz che, "Chaw ted pehg pehar nawg haq Yod hanr a kaz tur var yaog lehd koz chehd-aq, ted pehg pehar Ed lid yaq yaog lehd koz chehd-aq, ted pehg pehar Yer rar mig, ma hez ver, Ghig sa ve cuh kar var te ghad ghad yaog lehd koz chehd-aq," lehd koz che yaog.

¹⁵ Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq kawq na lehq koz che, "Kheh te ver, nig hehd teq pa vawr, ngag haq a suawg lehd koz chehd cheawg le."

¹⁶ Sid monr Per troq kawq koz che, "Nawg awr lehr Khreq lehd koz che, teq chehd che Ghig sa ve Yad phu phehq che yaog."

¹⁷ Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "Yod naq ve yad par Sid monr-og, nawg awr lehr awg bon ir che yaog. Awg lawn ghod ver chaw yad nawg haq awg lawn che ve pheq mar che ma hez hawg. Muhd nuh maq lo chehd che ngag ved Awr pa nawg haq pheq mar ax che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, ngag nawg haq koz ax laq, nawg awr lehr Per troq yaog. Huhx meh che ve awg thag huh ngag ved awg mor haq ngag te tug yaog. Suh che muhd mig ve kand pax awr lehr awg mor che ve haq ma ghad hawg.

¹⁹ Muhd nuh maq muhd mig ve sawnd liz ngag nawg haq peha tug yaog. Mig gig khod-aq lo nawg kha pheh lar che teq pa haq muhd nuh maq lo liz pheh lar tug yaog. Mig gig khod-aq lo nawg kha phi kha vid che teq pa haq muhd nuh maq muhd mig khuhn lo liz phi kha vid tug yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁰ Kheh te lehq yawd Khreq phehq che awg lawn chaw te ghad-eg haq liz maq gha koz vid tug yawd i hehd haq tawd hehd chawa yaw vid lar che yaog.

Yer suq yawd gha suh tug awg lawn koz vid lar che

²¹ Awg yand u ve haq tanr lehq Yer suq yawd Yer ruq sar lehr med lo gha kae lehq awg hox chaw mawd teq pa, paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa ve laq khuhn lo laex ceng haq yawd gha tug gha khar tuq awg lawn lehd ma koz,

yawd gha suh lehq sehr ni teq ni haq gaeg ver kawq teq tuag tug awg lawn teq pa yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz mar vid che yaog.

²² Per troq yawd haq cuhz ghawg ve lehq, "Jawd mawd-og, u kheh te maq gha hawg. Awg ceng u ve teq pa nawg haq a cehax liz maq gha phehq vid hawg," lehd koz lehq yawd haq ded che yaog.

²³ Yer suq kuhz phuhs ngawx lar lehq Per troq haq koz vid che, "Sar tanr-og, phawe lor. Ngag geh ta chehd-oq. Per troq nawg awr lehr ngag ved kanx khad haq tawr chuhd che yaog. Awg lawn ghod ver nawg ved duhd khad awr lehr Ghig sa ve duhd khad ma hez law, chaw yad ve duhd khad yaog," lehd koz che yaog.

²⁴ Kheh te lehq Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che, "Chaw khar ve te ghad lehd ma koz ngag khaz nuhr ghaq lag gad ver, a sug yawd ved a lor haq teh lar haz lehq a sug yawd ved laq kan haq taz lehq ngag khaz nuhr ghaq laoq.

²⁵ Awg lawn ghod ver, chaw khar ve te ghad lehd ma koz, a sug yawd ved a saq gha pong vid tug te liz, yawd ved a saq gha sond tug yaog. Kheh ma khuhd chaw khar ve te ghad lehd ma koz, ngag awg pun a saq gha sond ver, yawd ved a saq haq kawq gha tug yaog.

²⁶ Awg lawn ghod ver chaw te ghad ghad mig gig koar kha cawg che awg ceng gha lia saw gha vehr liz yawd ved a saq sond vehr ver, yawd awg pun a thoq awg bon cawg tuawg le. Kheh te lehq, nawg a thoq ted ceng ca yug ve lehq nawg ved a saq haq kawq pa khuhq gha hawg le.

²⁷ Awg lawn ghod ver chaw yad ve Yad phu awr lehr, yawd Awr pa ve awg mig awg phond ir jad che khuhn yawd ved muhd nuh maq cuh yad teq pa geh teq geha lag tug yaog. Awg yand u ve khuhn, a sug yawd te lar che heh chaw awg gha lia haq yawd kawq te vid tug yaog.

²⁸ Ngag nig hehd haq awg ceng mag koz ax laq, chuhr huh hox chehd che chaw teq pa awg khuhn ve ted pehg pehar awr lehr, chaw yad ve Yad phu yawd ved muhd mig khuhn lag che haq maq gha mawg ser che kheh ceh yawd maq gha suh ser hawg," lehd koz che yaog.

17

Yer suq ve awg hoq awg han pa che

¹ Khuhq ni peg lehq Yer suq awr lehr Per troq, Yar koq he lehq Yar koq ve awg nax var Yod hanr haq lehax sir ve lehq keh muh maq ted mag thag lo i hehd taez che yaog.

² Kheh te lehq i hehd mehz khuhd suhr huh Yer suq ve awg hoq awg han pa che

yaog. Yawd ved mehz khuhd vawr, muhd ni heh te lehq awg ghiz pawd lehq yawd ved beg ke veq kad liz awg ghiz heh te lehq awg phu ched phehq vehr che yaog.

³ Mod ser he lehq Ed lid yaq liz i hehd mehz khuhd suhr huh tuhaz lehq Yer suq haq tawd yaw daq chehd che yaog.

⁴ Kheh te lehq Per troq Yer suq haq koz vid che, "Jawd mawd-og, a nig chuhr huh lag chehd chehd che awr lehr daq jad vehr che yaog. Nawg ni ma cawd ver ngag chuhr huh hax po seh lehd te tug yaog. Nawg awg pun ted mag, Mod ser awg pun ted mag he lehq Ed lid yaq awg pun ted mag te tug yaog," lehd koz vid che yaog.

⁵ Per troq koz chehd che mad peg tand, awg ghiz pawd-aw ghad te che mog i hehd haq lag lehq hoz beh vehr che yaog. Kheh te lehq mog u ve khuhn awg khuhd buhg tuhaz lehq koz che, "Chaw che ve awr lehr ngag haq jad che ngag ved Yad phu yaog. Yawd haq ngag ni ma cawd jad che yaog. Yawd ved tawd khuhd haq na yur-og," lehd koz che yaog.

⁶ Awg laq ghuhd teq pa gha kad che te yand i hehd kuhz jad lehq mehz khuhd miag lo boz cuhx vehr che yaog.

⁷ Awg yand u ve khuhn Yer suq lag lehq i hehd haq soz lar lehq koz che, "Tu lor. Ta kuhz," lehd koz vid che yaog.

⁸ I hehd kuhr kawq chid ngawx che te yand awg kag awr ve chaw te ghad-eg liz mad mawg. Yer suq te ghad lehax chehd chehd lawz che haq gha mawg che yaog.

⁹ Kheh te peg lehq i hehd teq pa kehaq lo kawq yaq tod-ag huh Yer suq i hehd haq koz vid che, "Chaw yad ve Yad phu suh kig lo mad kawq teq tuag ser che kheh neh nig hehd gha mawg lar haz che awg lawn che ve chaw te ghad-eg haq liz ta koz vid," lehd koz vid che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa yawd haq na che, "A thoq te lehq liq buhq var teq pa Ed lid yaq awg kawd lag lawg lehd koz lar cheawg le," lehd koz lehq na che yaog.

¹¹ Yer suq kawq koz vid che, "Ed lid yaq awr lehr awg kawd maq gha lag lehq awg ceng gha lia haq gha saw ghu te lar che yaog.

¹² Kheh ma khuhd ngag nig hehd haq koz ax laq, Ed lid yaq lag peor. Kheh liz i hehd yawd haq maq sir cheaq te lehq i hehd te gad che heh yawd haq te vid che yaog. U ve haq kha sur suar chaw yad ve Yad phu haq liz i hehd ve laq khuhn gha khanr tug yaog," lehd koz che yaog.

¹³ Kheh te lehq awg laq ghuhd teq pa awr lehr, Yod hanr a kaz tur var ve awg lawn

haq yawd koz chehd che law lehzi i hehd sir vehr che yaog.

Puhq phez che yad par nehax te ghad haq Yer suq ghu na vid che

¹⁴ Yer suq he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa chaw awg mor nux chehd-ag huh kawq gag che te yand haw khaz var te ghad lag lehq yawd mehz khuhd suhr huh nar khehr teh mi lar lehq koz che,

¹⁵ "Jawd mawd-og, ngag yad par haq a cehax har kax laog. Yawd puhq phez cheaq te lehq gha khanr jad che yaog. Yawd a mir khuhn he lehq a kaz khuhn te thawz te thawz kuhd geh don chehd che yaog.

¹⁶ Nawg ved awg laq ghuhd teq pa chehd lo ngag yawd haq sir veva lag liz i hehd yawd haq ghu na vid maq gha," lehd koz vid che yaog.

¹⁷ Yer suq kawq koz vid che, "Ni ma kuhq lehq maq yonr che chaw teq paog. Ngag nig hehd geh khawd-ehg muh maq gha chehd ser tuawg le. Nig hehd haq khawd-ehg muh maq gha yeg khanr ser tuawg le. Chaw yad nehax ix ve ngag chehd lo sir veva lar-oq," lehd koz vid che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq Yer suq ned u ve haq ded lehq ned u ve yad par nehax u ve khuhn tuhaz veh che yaog. Te pehar lehax yad par nehax u ve liz na vehr che yaog.

¹⁹ Kheh te lehq, Yer suq yawad lehax chehd chehd huh awg laq ghuhd teq pa yawd geh lag lehq na che, "A thoq te lehq ngag hehd ned u ve haq ghaq tuhaz maq gha cheawg le," lehd koz che yaog.

²⁰ Yer suq kawq koz vid che, "Awg lawn ghod ver nig hehd kha sehax maq yonr cheaq te lehq yaog. Ngag nig hehd haq awg ceng mag koz ax laq, nig hehd yonr che ted ceng a ghawd yuhd kheh hia liz cawg ver, keh che ve ted dig haq, 'Ox lo jiz kae,' lehd koz vid liz, jiz veh tug yaog. Nig hehd te maq gha che teq chaweh liz mad cawg hawg," lehz i hehd haq koz vid che yaog.*

Yer suq yawd gha suh tug awg lawn te pawz kawq koz che

²² Gar liq lehd muhd mig khuhn i hehd teq geha phoz chehd thad huh Yer suq koz che, "Chaw yad ve Yad phu awr lehr chaw yad ve laq khuhn chid aq che haq gha khanr tug awg yand ned vehr che yaog.

²³ I hehd yawd haq dawz vehr lehq sehr ni teq ni gaeg ver yawd kawq teq tuag tug yaog," lehd koz che te yand, awg laq ghuhd teq pa duhd har jad che yaog.

* **17:20 17:21** Liq phu ted pehg awg khuhn ka nad nehax che ve cawg che yaog. "Bon lawg che ted ceng he lehq cad tug ce che ted ceng ma hez ver, ned che ve ted ceng haq ghaq ma tuhaz che yaog."

Bon yehg nux awg pun awg khawnr ghawz che

²⁴ I hehd Kar per nar unr med lo kawg gaeg che te yand, bon yehg nux awg pun awg khawnr ghawz sehr phad teq pa Per troq chehd lo lag lehq, "Nawg ved sar lar vavr awg khawnr maq ke cheawg la," lehd koz na ngawx che yaog.

²⁵ Per troq kawg koz vid che, "Ke che yaog," lehd koz che yaog. Kheh te lehq Per troq yehg khuhn gehe che te yand, Yer suq tawd awg kawd yaw lehq koz che, "Sid monr-og, nawg khawd-ehg kheh duhd-aq le. Mig gig koar ve jawd mawd teq pa awr lehr a suq geh awg khawnr ghawz cawd hawg le. A suq yawd ved yad geh la. Ma hez ver su geh ghawz che la," lehd koz na ngawx che yaog.

²⁶ "Su geh ghawz che yaog," lehz Per troq koz che te yand, Yer suq awr lehr, "Kheh te ver, i hehd ve yad teq pa awg khawnr maq ke vehr che yaog.

²⁷ Kheh ma khuhd awg khawnr ghawz par teq pa a nig haq maq gha nez nag vid tug nawg ghig po lo kae lehq ber ted mag ca bag keoq. Awg kawd maq gha che ngad haq yug lehq mawq kaw ngax ngawx ver phu ted thehq haq nawg gha mawg tug yaog. Phu u ve haq yug ve lehq ngag awg pun he lehq nawg awg pun i hehd haq ca ke vid-eq," lehz Per troq haq koz vid che yaog.

18

Khar ve te ghad su haq keh ir jad che

¹ Awg yand u ve khuhn awg laq ghuhd teq pa Yer suq chehd lo lag lehq koz che, "Muhd nuh maq muhd mig awg khuhn a sug te ghad vavr, suaq keh ir jad hawg le," lehd koz na che yaog.

² Kheh te lehq Yer suq chaw yad nehax te ghad haq kug veva lehq i hehd teq pa kanr hox vid lar lehq koz che,

³ "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, nig hehd ni ma maq pa lehq chaw yad nehax teq pa heh maq te ver, muhd nuh maq muhd mig khuhn nig hehd maq gha gehe hawg.

⁴ Kheh te cheaq te lehq, a sug te ghad lehd ma koz chaw yad nehax che ve heh te lehq ni ma nehr ghad tar che chaw awr lehr, muhd nuh maq muhd mig awg khuhn suaq keh ir jad che chaw te ghad phehq che yaog.

⁵ Chaw a sug te ghad lehd ma koz chaw yad nehax heh te che te ghad haq ngag ved awg meh awg khuhn haq yug ver, ngag haq haq yug che yaog.

⁶ Kheh te lehq ngag haq yonr che chaw yad nehax che ve teq pa khuhn ve te ghad haq maq yonr vid tug te che chaw khar ve

te ghad lehd ma koz, yawd ved kuhr pehg haq huhx meh mawr nux pheh ku li lehq nax jad che lad chuhd ghig khuhn chid bag ke pe ver, yawd awg pun daq jad vehr che yaog.

Su te yaq vid tug te che awg lawn

⁷ Su te yaq vid tug te cheaq te lehq, mig gig chaw yad gha duhd har jad che yaog. Awg lawn ghod ver su yaq vid tug te che ted ceng awr lehr cawg tug yaog. Kheh ma khuhd su yaq vid tug te che chaw teq pa awr lehr gha duhd har jad tug yaog.

⁸ Nawg ved laq kuhr ma hez ver khi kud nawg haq te yaq vid tug te ver, tawz khaoq. Khi kud laq kuhr nig pax pax cawg lar lehq khar thad liz maq suh vix lehq toq chehd che a mir khuhn gha khanr cheaq keh, khi kud laq kuhr mad cawg lehq a saq teq kig lo gha gehe che awr lehr, nawg awg pun daq jad che yaog.

⁹ Nawg ved meh sir teq pax nawg haq te yaq vid tug te ver, meh sir u ve haq kehx khaoq. Meh sir nig pax pax cawg lar lehq a mir toq chehd che muhd naz hoq khuhn gha khanr cheaq keh, meh sir teq pax lehax cawg lar lehq a saq teq kig lo gha gehe che awr lehr nawg awg pun daq jad che yaog.

Mehx vehr che yawg teq kheh

¹⁰ Nig hehd awr lehr chaw yad nehax heh te che te ghad ghad haq maq sawnr ma caz maq gha te tug sa tiq kha sehax teoq. Awg lawn ghod ver ngag ni hehd haq koz ax laq, muhd nuh maq lo i hehd ve muhd nuh maq cuh yad teq pa awr lehr, muhd nuh maq lo ngag ved Awr pa ve meh khuhd suhr huh khar thad liz chehd chehd che yaog.

¹² Nig hehd khawd-ehg kheh duhd-aq le. Chaw te ghad ghad yawd ved yawg teq ha kheh cawg lehq teq kheh meh vevr ver, kuhd chi kuhd kheh haq keh thag lo teh lar haz lehq meh vevr che teq kheh haq yawd ghaq ca ngawx veh tug yaog ma hez hawg la.

¹³ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, yawg u ve haq kawg ca mawg vevr ver, maq meh che yawg kuhd chi kuhd kheh haq ha lehq cheaq keh u ve teq kheh haq ha lehq jad che yaog.

¹⁴ Che ve haq kha sur suar, chaw yad nehax heh te che chaw che ve teq pa te ghad-eg haq liz lug vevr meh vevr tug haq muhd nuh maq lo chehd che nig hehd ve Awr pa ni ma ma cawd che yaog.

A vix a nax a nig haq te yaq che awg lawn

¹⁵ Nawg ved a vix a nax te ghad ghad nawg haq te yaq ax ver, yawd chehd lo kae lehq nig mag lehax chehd-ag huh yawd ved

yaq kig haq kawq koz mar vid-oq. Yawd nawg ved tawd khuhd haq na ver, sax khiz vix nawg nax haq nawg kawq gha vehr che yaog.

¹⁶ †Kheh ma khuhd nawg ved tawd khuhd haq yawd maq na yug ver, sax khiz te var te ghad la ni ghad sir daq ve lehq teq geha kae-og. Awg lawn ghod ver ni ghad la seh ghad gha sir gha mawg lar vid lehq sax khiz cawg lar vid tug te che yaog.

¹⁷ I hehd ve tawd khuhd haq yawd maq na yug ver, Khreq yad awg mor haq koz vid-oq. Khreq yad awg mor ve tawd khuhd haq liz maq kawq na yug ver, bid saz a naz chaw he lehq awg khawnr ghawz var teq pa heh te sawnr tar vid-oq.

¹⁸ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, mig gig khod-aq lo nig hehd kha pheh lar che teq pa haq muhd nuh maq lo liz pheh lar tug yaog. Mig gig khod-aq lo nig hehd kha phehd kha vid che teq pa haq muhd nuh maq lo liz phehd kha vid tug yaog.

¹⁹ Kheh te lehq ngag nig hehd haq kawq koz ax laq, mig gig khod-aq lo nig hehd awg khuhn ve chaw ni ghad ni ma hawr daq lehq ted ceng cear lawg ver, muhd nuh maq lo chehd che ngag ved Awr pa awr lehr, ix maq lawg che heh te vid tug yaog.

²⁰ Awg lawn ghod ver chaw ni ghad seh ghad ngag ved awg meh haq cud lehq phawng daq chehd ver, u huh i hehd geh ngag chehd tug yaog,” lehd koz che yaog.

²¹ Kheh te lehq Per troq Yer suq chehd huh lag lehq na che, “Jawd mawd-og, ngag vix ngag nax teq pa ngag haq te thawz te thawz kaod te yaq ax ver, ngag i hehd haq vend bax khar ni pawz gha phehd vid lawg le. Suhr pawz kha gag la,” lehd koz na ngawx che yaog.

²² Yer suq yawd haq kawq koz vid che, “Suhr pawz kha gag lehax ma hez hawg. Suhr pawz, suhr chi pawz kha gag la khar ni pawz liz gha phehd vid che yaog lehz ngag nawg haq koz ax che yaog.

Su haq jeg ma phehd vid che awg ceg awg lawn

²³ A thoq te lehq ngag nawg haq u kheh gha te lehd koz ver, muhd nuh maq muhd mig awr lehr yawd ved awg ceg teq pa geh phu cag land haq ghu te gad che jawd mawd te ghad haq sur che yaog.

²⁴ Yawd cag land haq tanr ghu te chehd che te yand, jawd mawd ve jeg teq chi lang thehq cha lar che chaw te ghad haq su yawd chehd lo sir veva lag che yaog.

²⁵ Chaw u ve awr lehr, yawd jeg khuhq sehr vid tug mad cawg cheaq te lehq, yawd ved awg sehr phad koz che, “Yawd ved awg ton liz, yawd ved awg mid awg yad liz,

yawd kha cawg lar che med nged jeg kor teq pa awg gha lia, saw ca huhd ve lehq sehr vid-oq,” lehd koz vid che yaog.

²⁶ Kheh te lehq awg ceg var u ve yawd mehز khuhd suhr huh nar khehr teh mi lar lehq koz che, ‘Jawd mawd-og, ngag khaq awg yand nehax a cehax lawg tar ax ser. Ngag awg gha lia saw ca khuhq sehr ax tug yaog,’ lehd koz lawg khawx che yaog.

²⁷ Kheh te lehq jawd mawd awr lehr yawd haq har kax cheaq te lehq yawd haq phehd vid lehq yawd ved jeg haq liz pong vid vehr che yaog.

²⁸ Awg yand u ve khuhn awg ceg var u ve tuhez che te yand, yawd geh jeg teq ha thehq cha lar che awg kag awr ve awg ceg te ghad haq yawd gha mawg lehq yug veva lehq kuhr pehg suhx chuq lar lehq, ‘Ngag ved jeg a meha har naq sehr laog,’ lehd koz vid che yaog.

²⁹ Kheh te lehq yawd geh jeg cha lar che awg ceg u ve te ghad awr lehr nar khehr teh mi lar lehq koz che, ‘Ngag haq awg yand nehax a cehax lawg tar ax. Ngag nawg haq ca khuhq sehr ax tug yaog,’ lehd koz lawg khawx che yaog.

³⁰ Kheh ma khuhd yawd maq na lehq jeg kawq sehr gha thad kha gag awg ceg var u ve haq thawnr khuhn yug ke lar che yaog.

³¹ Yawd che kheh te che haq awg kag awr ve awg ceg teq pa gha mawg che te yand, i hehd duhd har jad lehq awg lawn kha phehaq che teq pa awg sehr phad haq ca koz vid-eg che yaog.

³² Kheh te lehq yawd ved awg sehr phad yawd haq kug veva lehq koz vid che, ‘Haeg che awg ceg-og, nawg ngag haq lawg khawx cheaq te lehq nawg ved jeg awg gha lia haq ngag pong ax che yaog.

³³ Ngag nawg haq har kax che heh te lehq nawg liz su haq har kax vid cawd che yaog ma hez hawg la,’ lehd koz vid che yaog.

³⁴ Kheh te peg lehq yawd ved awg sehr phad nez nag jad lehq yawd ved jeg saw sehr peg thad kha gag thawnr khuhn yug ke lehq yawd haq du deh vid tug chid aq vid che yaog.

³⁵ Nig hehd teq pa liz a sug yawd ved a vix a nax te yaq che teq pa haq ni ma awg tawg kha gag vend bax ma phehd vid ver, muhd nuh maq lo chehd che ngag ved Awr pa liz nig hehd haq che kheh tea tug yaog,” lehz Yer suq i hehd haq koz vid che yaog.

19

Awg phad mawd awg mid ma chid bag daq che awg lawn Yer suq mar che

¹ Yer suq awg lawn che ve teq pa awg gha lia saw koz mar vid peg lehq yawd Gar liq

lehd muhd mig lo tu lehq yawd danr lawg kax ox pax awr lo cawg che Yud daq muhd mig lo kae che yaog.

² Chaw kha peh vad-ag awg mor nux yawd khaz nuhr ghaq kae lehq yawd chaw nag u ve teq pa haq saw ghu na vid che yaog.

³ Awg yand u ve khuhn, Phar rir sehd ted pehg pehar yawd haq lawd ngawx tug lag lehq koz che, "A thoq ted ceng haq te lehq lehd ma koz awg lid tawd khuhd haq cud lehq a sug yawd ved awg mid ma haq chid bag gha hawg la," lehd koz na ngawx che yaog.

⁴ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, †"Awg kawd maq thad huh te phanr sehr phad Ghig sa awr lehr haw khaz he lehq yad mid haq te phanr lar peg lehq koz che,

⁵ †"Kheh te cheaq te lehq haw khaz awr lehr yawd ved awr pa awr ye haq phaz daq lar haz lehq yawd ved awg mid ma geh ca chehd lehq ix mag ni ghad liz teq suhr teq sar lehax phehq vehr che yaog."

⁶ Kheh te cheaq te lehq, ix mag awr lehr ni ghad mad kawq phehq-oq. Kheh te lar, te ghad lehax phehq vehr che yaog. Kheh te cheaq te lehq Ghig sa yug caz daq vid lar che haq chaw yad maq gha yug phaz daq vid hawg," lehd koz vid che yaog.

⁷ Phar rir sehd teq pa kawq koz che, †"Kheh te ver, chid bag vid che liq te koz buhq vid peg ver chid bag gha hawg lehd a thoq te lehq Mod ser tawd pid lar cheawg le," lehd koz yawd haq kawq na ngawx che yaog.

⁸ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Nig hehd ni ma heh cheaq te lehq a sug yawd ved awg mid ma haq chid bag tug Mod ser a khawag pehar che yaog. Kheh ma khuhd awg kawd maq thad lo ver Ghig sa che kheh maq gha te lar.

⁹ Ngag nig hehd haq koz ax laq, hax chawd hax paz te che ted ceng ma hez ver a sug yawd ved awg mid ma haq chid bag lehq awg kag awg nuz awr ve yad mid haq he che chaw a sug te ghad lehd ma koz hax chawd hax paz te che yaog," lehz Yer suq i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁰ Awg laq ghuhd teq pa Yer suq haq koz vid che, "Awg phad mawd awg mid ma haq he che ted ceng che kheh phehq che ver, maq he che awr lex lehq daq jad che yaog," lehd koz che yaog.

¹¹ Kheh te lehq Yer suq i hehd haq koz vid che, "Tawd khuhd che ve haq chaw gha lia khanr yug maq gha hawg. Khanr yug tug awg bon gha che chaw teq pa lehax khanr yug gha che yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, chaw ted pehg pehar ver tanr paw tuhaz loar awg tawn phehq tuhaz che yaog. Chaw ted pehg pehar ver, awg tawn phehq vid tug su i hehd haq te vid che yaog. Chaw ted pehg pehar ver muhd nuh maq muhd mig awg pun a sug yawd ved awg ton haq chaw tawn te phehaq vid che yaog. Awg ceng che ve teq pa haq khanr yug gha che chaw teq pa awr lehr awg mid ma maq ca liz cawd che yaog," lehd koz vid che yaog.

Yer suq chaw yad nehax teq pa haq bon naq vid che

¹³ Awg yand u ve khuhn chaw yad nehax teq pa haq Yer suq laq kuhr tar lehq bon lawg vid tug awg pun su yawd chehd lo sir vaha lag che yaog. Awg laq ghuhd teq pa chaw yad nehax sir vaha lag che chaw teq pa haq ded che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd Yer suq koz vid che, "Chaw yad nehax teq pa haq ngag chehd lo lag peha laq. I hehd haq taq tawr lar. Awg lawn ghod ver, muhd nuh maq muhd mig awr lehr, chaw yad nehax che ve teq pa heh te che chaw ve muhd mig yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ Chaw yad nehax teq pa haq laq kuhr tar vid peg lehq yawd liz u huh tuhaz ve che yaog.

Paw sa che chaw hax var te ghad Yer suq khaz nuhr mad ghaq kae che

¹⁶ Awg yand u ve khuhn chaw te ghad phad Yer suq chehd lo lag lehq koz che, "Sar lar-og, co tiq ha tiq haq gha tug ngag daq che kanx a thoq ted ceng gha te lawg le," lehd koz na che yaog.

¹⁷ Yer suq kawq koz vid che, "A thoq te lehq nawg ngag haq daq che awg lawn na cheawg le. Daq che awg sehr phad te ghad lehax cawg che yaog. A saq teq kig lo nawg kae gad ver, awg lid tawd khuhd teq pa haq na yug lehq teoq," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁸ †"Awg lid tawd khuhd khar ve ted mag le," lehz yawd kawq na che te yand, Yer suq kawq koz vid che, "Chaw haq ta dawz vehr, hax chawd hax paz taq te, su ved med nged haq ta khuhd, su haq ma hez hez che sax khiz taq khanr,

¹⁹ nawr pa nawr ye haq yawz yawz yan teoq, †nawg awg ton haq haq che heh te lehq nawg pad huh chehd che chaw haq haq-oq," lehd koz vid che yaog.

²⁰ Chaw hax var u ve phad koz che, "Awg ceng che ve teq pa awg gha lia ngag saw te peor. Ngag a thoq ted ceng gha kawq te ser lawg le," lehd koz kawq na che yaog.

† 19:4 19:4 Khiz 1:27, 5:2 † 19:5 19:5 Khiz 2:24 † 19:7 19:7 Bon 24:1 † 19:18 19:18-19a Tuhz 20:12-16, Bon 5:16-20 † 19:19 19:19b Ak 19:18

²¹ Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "Nawg awg ceng gha lia saw lawq vid gad ver nawg koeq lehq nawg kha cawg lar che med nged jeg kor teq pa awg gha lia saw huhd lehq har yad ghuhd yad teq pa haq ca pehg vid-eq. Muhd nuh maq lo awg phuhd khaz che med nged nawg cawg lar tug yaog. U khex te lar haz lehq nawg vavr kawaq lehq ngag khaz nuhr ghaq laog," lehd koz vid che yaog.

²² Chaw hax var u ve yawd tawd khuhd che ve haq gha kad che te yand, yawd duhd har jad che khuhn kawq veh che yaog. Awg lawn ghod ver yawd paw sa jad lehq med nged jeg kor cawg mad jad che yaog.

²³ Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che, "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, paw sa che chaw teq pa awr lehr, muhd nud maq muhd mig khuhn gehe tug har jad che yaog.

²⁴ Ngag nig hehd haq te pawz kawq koz ax laq sar, kar lar oq teq khex a ghoq nar khuhn gehe che vavr, paw sa che chaw te ghad Ghig sa ve muhd mig khuhn gehe cheaq keh sa che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁵ Awg laq ghuhd teq pa tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, i hehd and jad lehq koz che, "Khex te ver thaer khuhq che haq a sug gha vid tuawg le," lehd koz che yaog.

²⁶ Yer suq awg laq ghuhd teq pa haq ngawx lar lehq koz vid che, "Chaw yad vavr te maq gha hawg. Khex ma khuhd Ghig sa awr lehr awg ceng gha lia haq te gha che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁷ Awg yand u ve khuhn Per troq koz che, "Ngag hehd teq pa awr lehr awg ceng gha lia haq saw chid bag lar haz lehq nawg khaz nuhr ghaq tod che yaog. Khex te ver ngag hehd teq pa a thoq gha tuawg le," lehd yawd haq koz vid che yaog.

²⁸ Yer suq i hehd teq pa haq koz vid che, "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, mig gig awg suhx ghu te che awg yand khuhn chaw yad ve Yawd phu awr lehr yawd ved awg mig awg phond cawg che kaw jaw awg thag lo mi che te yand, nig hehd teq pa ngag khaz nuhr ghaq tod che chaw teq pa liz kaw jaw teq chi nid mag awg thag lo mi lehq Id sar rer laq chaw teq chi nid ceng haq suhx gha jehg gha taz tug yaog.

²⁹ Ngag ved awg meh haq te lehq, a sug yawd ved yehg, a sug yawd ved a vix a nax, a sug yawd ved awr pa awr ye, a sug yawd ved awg yad awg dug, a sug yawd ved ti mi he lehq ha haq chid bag lar haz che chaw awg gha lia awr lehr, u ve haq keh teq ha pun kawq gha lehq co tiq ha tiq awg sinx haq liz gha tug yaog.

³⁰ Khex ma khuhd su haq keh awg kawd chehd che chaw kha peh vad-ag, su khaz

nuhr gha kawq chehd tug yaog. Su khaz nuhr chehd chehd che chaw kha peh vad-ag, su haq keh awg kawd chehd chehd lawz tug yaog.

20

A pehx med kho khuhn kanx te par teq pa awg lawn

¹ Awg lawn ghod ver muhd nuh maq muhd mig awr lehr yawd ved a pehx med kho khuhn kanx te vid tug muhd sawx ted naq loar chaw ca veh che kho sehr phad te ghad haq sar daq che yaog.

² Yawd kanx canr te tu ghad phuhd teq ni ve ted thehq pid tug koz daq chez peg lehq yawd i hehd teq pa haq yawd ved a pehx med kho khuhn kanx te pe che yaog.

³ Muhd sawx phawd awr a lag kuhd nar rir heh te yand huh kho sehr phad yawd kax lo kawq kae lehq kax khuhn kanx mad cawg he lehq khexa chehd chehd che chaw teq pa haq yawd gha mawg che yaog.

⁴ 'Nig hehd teq pa liz ngag ved a pehx med kho khuhn kae lehq kanx ca te ver, nig hehd ve ghad phuhd kenr daq cawd daq che heh ngag nig hehd haq pehar tug yaog,' lehd yawd koz vid lehq

⁵ i hehd teq pa liz kae che yaog. Khex te peg lehq kho sehr phad muhd kaw cuhaz huh te pawz he lehq muhd phiq phawd awr seh nar rir khex yand huh te pawz kawq kae lehq u ve heh te che yaog.

⁶ Khex te lehq muhd phiq phawd awr lo a lag khex ngad nar rir te yand huh kho sehr phad te pawz kax lo kawq kae lehq chaw ted pehg teq chaweh maq te lehq khexa ca hox chehd cheaq yawd gha mawg lehq, 'Nig hehd teq pa a thoq te lehq teq ni tad vand chuhr huha lehax hox chehd cheawg le,' lehd koz i hehd haq na ngawx che yaog.

⁷ Chaw u ve teq pa kawq koz che, 'Chaw te ghad-eg liz ngag hehd haq kanx canr maq te cuha cheaq te lehq yaog,' lehz i hehd yawd haq kawq koz vid che te yand, kho sehr phad i hehd haq koz vid che, 'Nig hehd teq pa liz ngag ved a pehx med kho khuhn kae lehq kanx ca te lor,' lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁸ Muhd phiq vehr lehq kho sehr phad awr lehr, 'Kanx te che chaw teq pa haq ca kug-eq. Su khaz nuhr leh leha lag che te ghad haq tanr lehq awg kawd maq thad loar lag lehq te chehd che chaw awg gha lia haq i hehd ve ghad phuhd pid-oq,' lehz yawd ved med nged haq sax var haq koz vid che yaog.

⁹ Muhd phiq pawd awr a lag khex ngad nar rir te yand huh lag teag che chaw teq pa awr lehr, te ghad ve ted thehq gha che yaog.

¹⁰ Su haq keh awg kawd maq lag lehq kanx ca teag che chaw teq pa lag che te yand, i hehd teq pa awr lehr su haq keh lex lehq i hehd ve ghad phuhd gha mad jad tug yaog leh z duhd lar liz, i hehd teq pa te ghad ve ted thehq lehax gha che yaog.

¹¹ I hehd ve ghad phuhd yug peg che te yand, kho sehr phad haq khand lehq ded lehq koz vid che,

¹² 'Awg khaz nuhr lo lag lehq ca teag che chaw teq pa awr lehr, teq nar riar lehax kanx gha te che yaog. Kheh liz ngag hehd teq ni tad vand muhd cha awg chiz hehz kanx te nar che chaw teq pa haq kha sur suar nawg i hehd haq ghad phuhd pid che law,' lehd koz vid che yaog.

¹³ Kheh te lehq kho sehr phad i hehd teq pa khuhn ve chaw te ghad haq kawq koz vid che, 'Awg chawd-og, ngag nig hehd haq ma hez awr ca tea che ma hez hawg. Ngag nig hehd haq ted thehq lehax pehar tug koz daq lar che ma hez hawg la.

¹⁴ Nawg ved ghad phuhd haq yug ve lehq kae lor. Awg lawn ghod ver su khaz nuhr lo lag che chaw te ghad haq liz nawg kheh ma pid tug ngag ni ma cawd che yaog.

¹⁵ Ngag ved phu haq ngag khawd-ehg kheh te yehd gad liz yehd tug a khawag cawg che ma hez hawg la. Ngag ni ma daq lehq su haq pid che haq nawg soer lehq la,⁷ lehd koz vid che yaog.

¹⁶ Che ve haq sur daq che yaog. Su khaz nuhr lo chehd che chaw awr lehr, su haq keh awg kawd maq chehd lawz tug yaog. Su haq keh awg kawd maq chehd lar che chaw awr lehr, su khaz nuhr lo kawq chehd chehd lawz tug yaog," lehz Yer suq koz che yaog.

Yer suq yawd gha suh tug awg lawn te pawz kawq koz vid che

¹⁷ Kheh te lehq Yer suq yawd Yer ruq sar lehn med lo kae tod che awg yand khuhn yawd ved awg laq ghuhd teq chi ni ghad haq lehax kug ve kae lehq yaq kaw kar lo i hehd teq pa haq koz vid che,

¹⁸ "A nig Yer ruq sar lehn med lo kae tod che yaog. Chaw yad ve Yad phu awr lehr paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa ve laq khuhr khuhn chid aq vid che haq gha khanr lehq yawd gha suh vid tug i hehd yawd haq suhx jehg suhx taz tug yaog.

¹⁹ Kheh te lehq su yawd haq maq sawnr ma caz te che, jawq che, laq kan thag huh thaq vehr che, awg ceng che ve teq pa haq gha khanr tug bid saz a naz chaw teq pa ve laq khuhn yawd haq chid aq vid tug yaog. Kheh ma khuhd sehr ni teq ni gaeg ver yawd kawq teq tuag tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Yar koq he lehq Yod hanr awg pun awr ye Yer suq geh a yad lawg vid che

²⁰ Awg yand u ve khuhn Yer ber dehd ve yad par ni ghad he lehq awr ye i hehd teq pa Yer suq chehd lo lag lehq awr ye boz cuhx lar a kor pi lehq yawd geh ted ceng lawg che yaog.

²¹ Yer suq yad mid u ve haq na lehq koz che, "Nawg a thoq he gad lehq le," lehd koz vid che te yand, "Nawg ved muhd mig awg khuhn ngag ved yad par che ve ni ghad haq nawg ved laq yaq awr pax awr te ghad he lehq laq vehr awr pax awr te ghad a cehax mi vid-oq," lehd koz vid che yaog.

²² Yer suq i hehd haq koz vid che, "Nig hehd a thoq lawg chehd che haq nig hehd maq sir. Ngag gha dawg tug kawz haq nig hehd dawg gha hawg la," lehd koz na ngawx che te yand, "Dawg gha hawg," lehz i hehd kawq koz vid che yaog.

²³ Yer suq i hehd haq koz vid che, "Ngag ved kawz haq nig mag gha dawg cehg mag tug yaog. Kheh ma khuhd a sug ngag ved laq vehr laq yaq awr mi tug vawr, ngag pehar tug a khawag mad cawg hawg. Ngag ved Awr pa i hehd awg pun ghu teh vid lar che chaw teq pa lehax gha mi tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²⁴ Awg lawn u ve haq awg kag awr ve cuh yad teq chi ghad gha kad che te yand, awg vix awg nax u ve ni ghad haq i hehd nez nag che yaog.

²⁵ Kheh te lehq, Yer suq i hehd teq pa awg gha lia haq saw kug vaha lehq koz vid che, "Bid saz a naz chaw ve jawd mawd teq pa awr lehr i hehd muhd mig yad haq uq penr lehq i hehd ve awg hox awg nax teq pa liz muhd mig yad teq pa awg thag lo kand pax haq yug lehq bax te nex te che yaog.

²⁶ Kheh ma khuhd, nig hehd teq pa awg khuhn vawr che kheh maq gha te hawg. Nig hehd teq pa awg khuhn chaw ir phehq gad che chaw a sug te ghad lehd ma koz, yawd nig hehd ve awg ceg gha te che yaog.

²⁷ Nig hehd awg khuhn ve chaw awg hox te gad che chaw a sug te ghad lehd ma koz, nig hehd haq su vig yug lar che awg ceg te ghad heh gha phehq vid che yaog.

²⁸ Awg lawn ghod ver, chaw yad ve Yad phu heh te lehq su yawd awg pun kanx te vid tug lag che ma hez. Yawd vawr su awg pun kanx te tug lag lehq chaw kha peh vad haq pong vid tug, yawd ved a saq tand vid tug awg pun lag che yaog," lehd koz che yaog.

Mehz cox var ni ghad mehz kawq mawg vehr che

²⁹ Yer suq he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa Yer riq khod med khuhn tuh

veh tod-ag huh, chaw awg mor nux i hehd khaz nuhr ghaq veh che yaog.

³⁰ Awg yand u ve haq yaq kaw jad huh mi chehd che meh z cox var ni ghad awr lehr Yer suq ix mag pad huh phanr veh tod che haq gha kad che te yand, "Dar viq ve Yad phu jawd mawd-og, ngag nid-ag haq a cehax har kax laog," lehd koz huh kug che yaog.

³¹ Chaw mor nux ix mag haq, "Taq chuhax chehd-oq," lehd koz ga ded chehd liz ix mag awr lehr, "Dar viq ve Yad phu jawd mawd-og, ngag nid-ag haq a cehax har kax laog," lehd koz lex lehq hax ceh nux maz kawq huh kug che yaog.

³² Kheh te lehq Yer suq jehd lehq ix mag haq kug veva lehq koz vid che, "Nig mag haq ngag a thoq tea vid gad lehq le," lehd koz na ngawx che yaog.

³³ Kheh te lehq ix mag koz che, "Jawd mawd-og, ngag nid-ag ve meh z sir mawg tug tea vid gad che yaog," lehz Yer suq haq koz vid che yaog.

³⁴ Kheh te lehq Yer suq ix mag haq har kax lehq ix mag ved meh z sir haq vad vid che yaog. Teq pear lehax ix mag ved meh z sir mawg vehr lehq ix mag liz yawd khaz nuhr ghaq veh che yaog.

21

Yer suq pix lar nehax haq cind lehq ghad sehr phad heh Yer ruq sar lehr med khuhn gehe che

¹ Yer suq he lehq yawd ved awg laq ghuhd i hehd teq pa Yer ruq sar lehr med pad lo gaeg lehq Sar lonr keh thang huh chehd che Ber phar ger khaz lo gaeg che te yand Yer suq yawd ved awg laq ghuhd ni ghad haq kae pe lehq koz che,

² "Nig mag meh z khuhd suhr huh cawg che khaz u ve khuhn tanr gehe ver, pix lar awr ye ma he lehq awg yad nehax pheh teh lar che haq gha mawg tug yaog. Niq kheh khea phi lehq ngag chehd lo seh veva laog.

³ Chaw te ghad ghad nig mag haq te ceng ceng koz na ver, 'Jawd mawd lor che yaog,' lehd kawq koz vid-oq. Yawd har naq pehar vehr tug yaog," lehd koz vid che yaog.

⁴ Awg lawn che ve awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var koz lar che tawd khuhd heh phehaq vid tug awg pun te che yaog. Yawd koz lar che,

⁵ "Yid onr ve med yad teq pa haq che kheh koz vid-oq.

† Ngawx lor, nig hehd ve Jawd mawd awr lehr,

ni ma nud nehq che khuhn pix lar ma he lehq

awg yad nehax haq cind lehq nig hehd chehd lo lag chehd che yaog,' "

lehd koz lar che yaog.

⁶ Awg laq ghuhd u ve ni ghad khaz u ve khuhn kae lehq Yer suq ix mag haq cuh che heh ca te che yaog.

⁷ Ix mag awr lehr pix lar awr ye ma he lehq awg yad nehax haq seh veva lehq pix lar u ve awg thag huh a poq kuhz kaq vid peg lehq Yer suq taz cind vid che yaog.

⁸ Yawd haq awg mig awg phond pid che awg hez te tug, chaw awg mor awg cud nux awg khuhn chaw ted pehg pehar ver a sug yawd ved a poq yug lehq yaq kaw khuhn khawd vid lehq ted pehg pehar ver suhz pir ca chuh veva lehq yaq kaw khuhn khawd vid che yaog.

⁹ Yer suq ghud med awr he lehq kuhr teh nuhr hez tod che chaw mor nux teq pa kaod kug lehq koz che, † "Dar viq ve Yad phu haq Ho sa na phehq vid-oq. Jawd mawd Ghig sa ve awg meh khuhn lag che chaw haq awg bon ir vid-oq. Muhd nuh maq lo chehd che ir jad muh jad che Ghig sa haq liz Ho sa na phehq vid-oq," lehd koz che yaog.

¹⁰ Yer suq Yer ruq sar lehr med khuhn gehe che te yand, med yad teq pa awg gha lia phoz koz daq che diz vad-ag he lehq, "Che ve phad che a suawg le," lehd koz na daq che yaog.

¹¹ "Chaw che ve phad awr lehr, Gar liq lehd muhd mig Nar sar reh q med lo lag che Ghig sa ve cuh kar var Yer suq yaog," lehz chaw awg mor nux koz che yaog.

Bon yehg nux haq daq keh q vid tug te che

¹² Yer suq bon yehg nux awg vaw khuhn gehe lehq u huh med nged huhd daq pa daq chehd che chaw awg gha lia haq saw ghaq kog lehq phu pa chehd che teh cuh he lehq a pia kar mi huhd chehd che mi khuhd teq pa haq liz yawd saw phuhz chid bag che yaog.

¹³ † "Ngag ved yehg haq bon lawg kig yehg,' lehd koz lehq Liq phu khuhn buhq lar liz nig hehd teq pa awr lehr yehg che ve haq chaw khuhd chehd kig yehg yug te vehr che law," lehz Yer suq i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁴ Meh z cox var teq pa he lehq khi lug laq lug che chaw teq pa bon yehg nux khuhn Yer suq chehd lo lag lehq yawd i hehd teq pa haq ghu na vid che yaog.

¹⁵ Paw khod nux he lehq liq buhq var teq pa awr lehr, Yer suq te che and tug teq pa he lehq bon yehg khuhn chaw yad nehax teq pa, "Dar viq ve Yad phu haq Ho sa na phehq vid-oq," lehd koz kug chehd che haq

i hehd gha mawg che te yand, i hehd nez nag jad che yaog.

¹⁶ “Chaw yad nehax che ve teq pa khawd-ehg kheh koz kug chehd che haq, nawg kad chehd-aq la,” lehd koz Yer suq haq na ngawx che te yand, Yer suq kawq koz che, “Ngag kad chehd che yaog.

[†]“Nawg awg pun chid muh che tawd khuhd chaw yad nehax teq pa he lehq cux pehz nux chehd che yad nehax teq pa ve mawg kaw khuhn

tuhaz vid tug nawg te vid lar peor;’

lehd koz lehq Liq phu khuhn buhq lar che haq nig hehd teq pa maq gha ghawn jaw lehq la,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁷ Kheh te peg lehq Yer suq awr lehr i hehd teq pa haq phaz daq lar haz lehq med u ve khuhn tuhez lehq Ber tar niq khaz khuhn ca hax-eg che yaog.

Yer suq a kud cehg haq khi vid che

¹⁸ Muhd thid-ag lehq muhd sawx ted naq Yer suq med khuhn koeq tod che awg yand khuhn yawd awr meq vehr che yaog.

¹⁹ Awg yand u ve khuhn yaq kaw jad huh cuhz chehd che a kud cehg ted cehg haq yawd gha mawg lehq ca ngawx-eg che te yand awg sir mad nuhq lehq awg phaqaq lehax cawg che haq yawd gha mawg che yaog. Kheh te lehq Yer suq a kud cehg haq koz vid che, “Yaq ni khaz nuhr ver nawg awg sir te pawz-a liz maq gha kawq nuhq hawg,” lehd koz vid che te yand, teq pear lehax awg nuhr tiq awg god khehz te lehq suh vehr che yaog.

²⁰ Awg laq ghuhd teq pa u ve haq gha mawg che te yand, “A kud cehg che ve a thoq te lehq teq pear lehax nuhr lehq god suh vehr che lehq nar,” lehd koz lehq Yer suq haq na ngawx che yaog.

²¹ Yer suq kawq koz che, “Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq. Nig hehd yonr che ni ma thuhd phuhs nuhq phuhs maq te ver, a kud cehg che ve haq ngag te gha cheaq keh liz nig hehd teq pa vawr kawq te gha nuhr, keh che ve ted dig haq, ‘Jiz kae lehq lad chuhd ghig khuhn gehe lor,’ lehd koz vid ver, koz vid che heh te vehr tug yaog.

²² Nig hehd yonr che khuhn bon lawg ver, nig hehd kha lawg che awg ceng teq pa haq Ghig sa tea tug yaog,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Yer suq kand pax gha che awg lawn su yawd haq na ngawx che

²³ Yer suq bon yehg nux awg khuhn gehe lehq mar vid chehd-ag huh paw khod nux teq pa he lehq muhd mig yad ve awg hox chaw mawd teq pa yawd chehd lo lag lehq, “Nawg khar lo kand pax gha lehq che kheh

te cheawg le. Kand pax u ve a sug nawg haq pehar cheawg le,” lehd koz na ngawx che yaog.

²⁴ Yer suq kawq koz vid che, “Ngag liz nig hehd haq tawd te khuhd na ngawx sar. Nig hehd yaw khuhq ax gha ver, ngag khar lo kand pax gha lehq che kheh te che awg lawn nig hehd haq koz ax tug yaog.

²⁵ Yod hanr yawd a kaz tur vid tug kand pax a sug pid lar cheawg le. Ghig sa geh la, ma hez ver chaw yad geh la,” lehd i hehd haq na ngawx che yaog. I hehd teq pa phoz jehg daq lehq koz che, “‘Muhd nuh maq lo gha cheawg,’ lehz a nig koz ver, ‘A thoq te lehq nig hehd yawd haq maq yonr cheawg le,’ lehz yawd a nig haq kawq koz tug yaog.

²⁶ ‘Chaw yad teq pa geh gha cheawg,’ lehd koz ver, muhd mig yad teq pa haq kuhz tug cawg che yaog. Awg lawn ghod ver Yod hanr awr lehr Ghig sa ve cuh kar var te ghad yaog lehz chaw kheh ma ve yonr chehd che yaog,” lehz i hehd koz daq che yaog.

²⁷ Kheh te cheaq te lehq, “Ngag hehd maq sir,” lehz i hehd teq pa Yer suq haq kawq koz vid che yaog. Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, “Kheh te ver, ngag liz khar lo kand pax gha lehq che kheh te che awg ceng teq pa ngag nig hehd haq ma koz ax hawg.

Yad par ni ghad awg lawn tawd par hax te mar che

²⁸ Awg lawn che ve haq nig hehd khawd-ehg kheh duhd chehd-aq le. Chaw te ghad yawd ved yad ni ghad cawg che yaog. Awg vix var te ghad haq yawd koz vid che, ‘Yad par-og, yaq ni a pa ve a pehx med kho khuhn kanx ca teoq,’ lehd koz vid che yaog.

²⁹ ‘Ngag maq kae-og,’ lehz awg yad par u ve kawq koz vid che yaog. Kheh ma khuhd awg khaz nuhr maq muh tand yawd ni ma kawq pa vehr lehq kawq kae che yaog.

³⁰ Kheh te lehq awg nax var te ghad geh liz awr pa kawq kae lehq koz vid che, ‘Yad par-og, yaq ni a pa ve a pehx med kho khuhn kanx ca teoq,’ lehd koz vid che yaog. Kheh te lehq awg yad par che ve kawq koz che, ‘Ngar paog, ngag kae tug yaog,’ lehz awg yad par koz vid che yaog. Kheh ma khuhd, yawd mad kawq kae.

³¹ Yad par u ve ni ghad a sug te ghad vawr, awr pa ve a lor haq te che law le,” lehd i hehd haq na ngawx che te yand, “Awg vix var te ghad yaog,” lehz i hehd Yer suq haq kawq yaw khuhq vid che yaog.

Kheh te lehq Yer suq i hehd haq koz vid che, “Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, awg khawnr ghawz var he lehq meh mar lanx teq pa awr lehr, nig hehd

teq pa haq keh awg kawd Ghig sa ve muhd mig awg khuhn gha gehe tug yaog.

³² Awg lawn ghod ver, Yod hanr awr lehr thed che cawd che yaq kaw haq tod lag lehq nig hehd geh lag che liz nig hehd maq yonr. Kheh ma khuhd, awg khawnr ghawz var he lehq meh mar lanx teq pa vavr, i hehd Yod hanr haq yonr che yaog. Nig hehd awr lehr che ve teq pa haq gha mawg peg liz vend bax haq ma duhd phuhs lehq Yod hanr haq maq yonr che yaog.

Mad daq che a pehx med kho te var awg lawn tawd par hax te mar che

³³ Tawd par hax che ve ted mag haq kha sehax na ngawx ser. Yehg sehr phad te ghad awr lehr, a pehx med kho ted mag te peg lehq kho liz kha sehax caw ko lar lehq a pehx med ghig nex kig liz kha nehax dud lehq te lar che yaog. Kheh te lehq, muhd-aq lo taz law kig liz te peg lehq kho u ve su kho te cad var haq ngar vid lar haz lehq, yawd vavr awg bag muhd mig lo veh che yaog.

³⁴ A pehx med sir meh vehr lehq awg sir sax yand gaeg che te yand, kho sehr phad u ve yawd ved awg ceg var teq pa haq a pehx med sir sax lehq pehg daq tug, kho ngar vid lar che teq pa chehd lo kae pe che yaog.

³⁵ Kheh ma khuhd, kho ngar te cad var u ve teq pa awr lehr awg sehr phad ve awg ceg var u ve teq pa haq yug lehq, te ghad haq vavr ga phuhs dawz lehq, te ghad haq vavr hux meh ga bag che yaog.

³⁶ Awg khaz nuhr te pawz gaeg lehq kho sehr phad yawd ved awg ceg var teq pa haq awg kawd maq te pawz kae pe che yaog. Kheh liz, kho ngar te cad var u ve teq pa awr lehr i hehd haq liz awg kawd maq thad ve teq pa haq te vid che heh, kawq te vid che yaog.

³⁷ Awg leh med te pawz gaeg lehq kho sehr phad, 'Ngag ved awg yad par haq, i hehd yawz yan tug yaog,' lehz koz lehq yawd haq i hehd chehd lo kae pe che yaog.

³⁸ Kheh ma khuhd, kho ngar te var teq pa yad par u ve haq gha mawg che te yand, 'Chaw che ve awr lehr awg sinx gha awg ka gha sehr phad te ghad yaog. Lar-og, yawd haq dawz vehr lehq yawd ved awg sinx a nig yuag veg,' lehz i hehd teq pa koz daq che yaog.

³⁹ Kheh te lehq kho ngar te var u ve teq pa kho sehr phad ve awg yad par haq yug lehq kho awg bag phawd awr lo yug chid bag pe lehq dawz vehr che yaog.

⁴⁰ Kheh te lehq kho sehr phad lag che te yand, kho ngar te var u ve teq pa haq yawd

khawd-ehg kheh te vid tuawg le," lehz Yer suq i hehd haq na ngawx che yaog.

⁴¹ I hehd teq pa Yer suq haq kawq koz vid che, "Haeg jad che chaw u ve teq pa haq hehd jad che awg khuhn te lehq gha dawz vehr tug yaog. A pehx med sir meh vehr ver awg sehr phad haq kawq pehg khuhq vid gha che chaw teq pa haq kawq ngar vid," lehd koz vid che yaog.

⁴² Yer suq i hehd haq koz vid che, † "Yehg kawx par teq pa chid bag lar che hux meh dig vavr,

a yed ir jad che, awg cir huh tanr kawx lar che hux meh dig phehq vehr che yaog.

Awg ceng che ve awr lehr, Jawd mawd Ghig sa te lar che kanx te lehq,

a nig mehz khuhd suhr and tug awg ceng phehq vehr che yaog,'

lehz Liq phu awg khuhn buhq lar che haq nig hehd maq gha ghawn jaw lehq la.

⁴³ Kheh te lehq ngag nig hehd haq koz ax laq. Ghig sa ve muhd mig awr lehr nig hehd awg khuhn yug tuh lehq Ghig sa ve a lor haq te lehq awg sir nuhq che chaw teq pa haq kawq pid tug yaog.

⁴⁴ Hux meh dig u ve thag huh kuhd kaq che chaw teq pa awr lehr awg ghuhd awg mi tehz te veh tug yaog. Kheh te lehq chaw a sug te ghad thag huh lehd ma koz, hux meh dig u ve che kaq ver, chaw u ve awr lehr awg mi tehz veh tug yaog," lehd koz vid che yaog.

⁴⁵ Yawd koz chehd che tawd par hax u ve teq pa haq paw khod nux teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa gha kad che te yand, yawd i hehd awg lawn koz chehd che law lehz i hehd gha sir che yaog.

⁴⁶ I hehd teq pa Yer suq haq pheh yug gad liz, chaw mor nux haq kuhz che yaog. Awg lawn ghod ver Yer suq awr lehr Ghig sa ve cuh kar var phehq che yaog lehz i hehd teq pa yonr chehd che yaog.

22

Khehx cad che awg lawn tawd par hax te mar che

¹ Kheh te lehq Yer suq i hehd haq tawd par hax te pawz kawq te mar vid lehq koz che,

² "Ghig sa ve muhd mig awr lehr yawd ved yad par awg pun khehx cad tug ghu lar che jawd mawd te ghad haq sur che yaog.

³ Khehx ca cad-ag vid tug kug lar che chaw teq pa haq, 'Cad laog,' lehd koz ca kug vid tug, yawd ved awg ceg teq pa haq yawd kae pe liz, chaw u ve teq pa mad lag.

⁴ Kheh liz, te pawz awg kag awr ve awg ceg teq pa haq jawd mawd u ve te pawz kawq kae pe lehq, ' "Cad tug teq pa haq

kha nehax ghu lar peor. Ngag ved nud haq dawz lehq nud yad nehax awg phoq chuhd te che haq liz dawz lehq saw te lar peor. Cad laog," lehd koz lehq kug lar che chaw teq pa haq ca koz vid-eq,' lehz yawd koz vid che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd, awg lawn u ve haq i hehd teq chaweh ma duhd ngawx lehq te ghad vavr ha khuhn veh lehq te ghad vavr tad kag ca te veh che yaog.

⁶ Awg kag awr ve chaw teq pa awr lehr, yawd ved awg ceg teq pa haq yug pheh lar phuhz dawz peg lehq dawz vehr che yaog.

⁷ Jawd mawd nez nag jad lehq yawd ved maq yad teq pa haq kae pe lehq yawd ved awg ceg haq dawz vehr che chaw teq pa haq saw dawz vehr lehq i hehd ve med haq liz a mir saw tox ke vehr che yaog.

⁸ Kheh te lehq jawd mawd yawd ved awg ceg var teq pa haq yawd koz vid che, 'Khehx cad tug haq ngag kha sehax ghu lar peor. Kheh ma khuhd khehx cad kig lo lag tug ngag kug lar che chaw che ve teq pa awr lehr lag maq kenr.

⁹ Kheh te cheaq te lehq, yaq kaw tad lonx khad teq pa lo kae lehq chaw kha mawg che teq pa haq khehx cad kig lo saw ca kug veva laog,' lehd koz vid che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq awg ceg var u ve teq pa yaq kaw tad lonx nux maz teq pa lo kae lehq kha mawg che chaw awg gha lia, mad daq che chaw lehd ma koz, daq che chaw lehd ma koz, saw ca kug veva lehq khehx cad kig lo lag che chaw kha peh vad-ag phehq vehr che yaog.

¹¹ Khehx cad-ag che chaw teq pa haq jawd mawd ca geh ngawx-ag che te yand, haw khaz var te ghad yawd khehx cad kig lo lag che haq maq hawr che beg ke veq tod che chaw te ghad haq yawd gha mawg che yaog.

¹² Kheh te lehq, jawd mawd koz vid che, 'Awg chawd-og, khehx cad kig lo lag tug beg ke liz mad veq lehq khawd-ehg kheh te khehx cad kig lo lag gag cheawg le,' lehd koz vid che te yand, haw khaz var u ve teq chaweh liz kawq koz vid maq gha.

¹³ Kheh te lehq awg yand u ve khuhn jawd mawd awg ceg teq pa haq koz vid che, 'Yawd ved khi kud laq kuhr haq yug tehr chuhq lehq awg bag lo awg naz tud teag lo yug chid bag peoq. U huh kha chehd che chaw teq pa awr lehr cig geq yuhz cheq lar lehq gha kug huh paz huh chehd tug yaog,' lehd koz vid che yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver kug yug lar che chaw kha peh vad-ag cawg liz, lez yug che chaw teq pa vavr, a cehax lehax cawg che yaog," lehz Yer suq koz che yaog.

Jawd mawd nux Kehd sar haq awg khawnr ke che awg lawn

¹⁵ Awg yand u ve khuhn Phar rir sehnd teq pa tuhez lehq Yer suq tawd yaw yaq cuh vid tug awg khad ca lehq jehg daq che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq, i hehd ve awg laq ghuhd teq pa he lehq jawd mawd Her roq ve chaw teq pa haq Yer suq chehd lo kae pe che yaog. I hehd kae lehq koz che, "Sar lar-og, nawg awr lehr thed che cawd che chaw phehq lehq Ghig sa ve yaq kaw haq thed-e ghad mar vid che yaog. Nawg chaw te ghad-eg haq liz ma kuhz lehq su ved mehnd khuhd haq liz maq ngawx che haq ngag hehd sir che yaog.

¹⁷ Kheh te cheaq te lehq, nawg khawd-ehg kheh duhd lar che ngag hehd haq a cehax koz ax laog. Jawd mawd nux Kehd sar haq awg khawnr ke vid cawd hawg la. Maq ke vid cawd hawg la," lehd koz na ngawx che yaog.

¹⁸ Kheh ma khuhd, i hehd ve ni ma kuhq che haq Yer suq sir vehr lehq, "Chaw her ka var teq paog, nig hehd a thoq te lehq ngag haq lawd ngawx cheawg le.

¹⁹ Awg khawnr ke chehd che phu ted thehq yug veva ngag a cehax ngawx-ag," lehd koz vid lehq i hehd yawd haq phu ted thehq yug maw vid che yaog.

²⁰ Yer suq i hehd haq koz vid che, "A sug ved awg han he lehq a sug ved awg meh cawg law le," lehd koz na ngawx che te yand,

²¹ "Jawd mawd nux Kehd sar ve yaog," lehz i hehd kawq koz vid che yaog. Kheh te lehq Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Kheh te ver jawd mawd nux Kehd sar ve med nged ver, jawd mawd nux Kehd sar haq kawq khuhq vid-oq. Ghig sa ve med nged ver, Ghig sa haq khuhq vid-oq."

²² Tawd khuhd u ve haq i hehd gha kad che te yand, and jad vehr lehq i hehd teh lar haz lehq kawq vehr che yaog.

Kawq teq tuag che awg lawn su yawd haq na che

²³ Kawq teq tuag che mad cawg hawg lehd koz che Sar duq kehnd chaw teq pa u ve teq ni khuhn Yer suq geh ca na-ag lehq koz che,

²⁴ "Sar lar-og, Mod ser koz lar che, †'Haw khaz var te ghad yad mad cawg ser lehq suh vehr ver, awg nax var yawd ved awg mid ma haq kawq he lehq awg vix var awg pun awg ceng awg khad gha cawg vid che yaog,' lehd koz lar che yaog.

²⁵ Te pawz thad huh ngag hehd geh ve awg vix awg nax suhr ghad cawg che yaog. Awg vix var nux u ve te ghad awg mid ma he lehq yad mad cawg ser tand, suh vehr

lehq awg mid ma u ve awg nax var haq teh vid lar haz che yaog.

²⁶ U ve haq kha sur suar ni ghad te ghad, seh ghad te ghad he lehq suhr ghad kha gag che ve heh lehax te lar haz lehq saw suh vehr che yaog.

²⁷ Awg khaz nuhr gaeg lehq yad mid u ve liz suh vehr che yaog.

²⁸ Kheh te lehq, kawq teq tuag che te yand, yad mid ma u ve te ghad a sug mid ma gha te lawg le. Awg lawn ghod ver yad mid ma u ve haw khaz u ve teq pa awg gha lia haq he jaw peg che yaog," lehd koz na ngawx che yaog.

²⁹ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Liq phu he lehq Ghig sa ve kand pax haq nig hehd teq pa na maq gha cheaq te lehq, nig hehd teq pa duhd yaq vehr che yaog.

³⁰ Awg lawn ghod ver kawq teq tuag che te yand, awg phad mawd awg mid ma he daq che lehd ma koz, laq kuhr cax vid che lehd ma koz, maq te. Muhd nuh maq cuh yad heh saw phehq vehr che yaog.

³¹ Chaw suh kig lo kawq teq tuag che awg lawn Ghig sa nig hehd haq koz ax lar che haq nig hehd maq gha ghawn jaw la.

³² †Ngag vawr Ar brar hanr ve Ghig sa, Id caq ve Ghig sa he lehq Yar koq ve Ghig sa phehq che yaog,' lehz yawd koz lar che yaog. Yawd awr lehr suh che chaw teq pa ve Ghig sa phehq che ma hez. Teq chehd che chaw teq pa ve Ghig sa phehq che yaog," lehz Yer suq i hehd haq koz vid che yaog.

³³ Tawd khuhd u ve haq chaw awg mor nux gha kad che te yand, yawd mar vid che tawd khuhd u ve haq i hehd teq pa and jad che yaog.

Awg liq tawd khuhd awg gha lia awg khuhn suaq keh ir jad che awg lid tawd khuhd

³⁴ Sar duq kehd teq pa Yer suq haq tawd kawq yaw khuhq maq gha che awg lawn Phar rir sehd teq pa gha kad che te yand i hehd teq geha phoz lag che yaog.

³⁵ I hehd ve awg mor awg khuhn awg lid tawd khuhd sir jad che te ghad Yer suq haq lawnd ngawx che khuhn che kheh koz vid che yaog.

³⁶ "Sar lar-og, awg lid tawd khuhd teq pa awg khuhn khar ve ted mag vawr awg lid tawd khuhd awg gha lia khuhn suaq keh ir jad cheawg le," lehd koz yawd haq na ngawx che yaog.

³⁷ Yer suq kawq koz vid che, † "Nawg ved ni ma awg gha lia, nawg ved co ha awg gha lia he lehq nawg ved duhd khad awg gha lia nawg ved Jawd mawd Ghig sa haq gha haq che yaog.'

³⁸ Che ve awr lehr, awg lid tawd khuhd awg gha lia haq keh ir jad che awg lid tawd khuhd he lehq awg kawd maq ve awg lid tawd khuhd ted mag phehq che yaog.

³⁹ Ni khuhd te khuhd liz che ve haq sur daq che yaog. †Nawg awg ton haq haq che heh te lehq nawg pad nawg ki huh chehd che chaw teq pa haq gha haq che yaog.

⁴⁰ Awg lid tawd khuhd awg gha lia he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve tawd khuhd kha buhq lar che awg gha lia cuhx kig tawd khuhd che ve nid mag awg khuhn lo lehax saw chehd chehd che yaog," lehd koz che yaog.

Dar viq ve Yad phu awg lawn Yer suq i hehd haq na ngawx che

⁴¹ Phar rir sehd teq pa phawng daq chehd-ag huh, Yer suq i hehd teq pa haq na lehq koz che,

⁴² "Khreq awg lawn haq nig hehd teq pa khawd-ehg kheh duhd cheawg le. Yawd a sug ved yad phu phehq cheawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

"Yawd awr lehr Dar viq ve yad phu phehq che yaog," lehd I hehd yawd haq kawq koz vid che yaog.

⁴³ Yer suq kawq koz che, "Kheh te ver Awg ha phu Dar viq haq duhd pawnr vid lehq a thoq te lehq yawd haq, 'Jawd mawd,' lehd koz cheawg le.

⁴⁴ Awg lawn ghod ver Dar viq koz che, †Jawd mawd Ghig sa vawr ngag ved Jawd mawd haq koz vid che,

"Nawg ved cand par teq pa haq nawg ved khi ho awg huhx lo ngag tar thad kha gag

ngag ved laq yaq awr pax awr mi lar-og,"

lehd koz lar che yaog.'

⁴⁵ Dar viq yawd haq, 'Jawd mawd,' lehd koz ver, yawd awr lehr khawd-ehg kheh te lehq Dar viq ve yad phehq cheawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

⁴⁶ Chaw te ghad-eg yawd haq tawd teq per-a liz kawq yaw khuhq vid maq gha lehq u ve teq ni haq tanr lehq su te ghad-eg liz yawd haq tawd kawq na ngawx maq pir vehr che yaog.

23

Phar rir sehd he lehq liq buhq var teq pa awg lawn Yer suq sa tiq pid che

¹ Awg yand u ve khuhn Yer suq chaw awg mor nux he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che,

² "Liq buhq var teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa vawr Mod ser ve awg lid tawd khuhd mar tug a khawag cawg che yaog.

³ Kheh te cheaq te lehq, i hehd teq pa nig hehd haq kha mar che awg ceng teq pa haq na yug lehq teog. Kheh ma khuhd, i hehd te che heh taq te. Awg lawn ghod ver i hehd koz mar che vawr ted ceng te che vawr ted ceng te che yaog.

⁴ Huhd jad che med nged awg veg nux su haq cuhx puhr vid che heh te lehq i hehd chaw yad teq pa haq awg lid hehd jad lehq yehd har jad che te teh vid che yaog. Kheh te lar, i hehd ve awg ton vawr laq nuh med nehax ted mag nehax liz maq ga chid vid che yaog.

⁵ I hehd kha te che kanx awg ceng gha lia chaw yad teq pa ngawx mawg vid tug lehax te che yaog. Liq phu awg tawn nehax doz puhd kig liz awg nux maz te lehq a poq awg jog med liz awg yehg du nux te deh che yaog.

⁶ I hehd vawr thi cad thi dawg kig lo liz awg mig awg phond cawg che mi kig haq mi lehq bon lawg kig khuhn liz su mehz khuhd suhr lo awg mig awg phond cawg kig lo ca mi gad jad che yaog.

⁷ I hehd teq pa awr lehr, kax khuhn lo su i hehd haq tar ir yawz yan vid gad che he lehq su i hehd haq, 'Sar lar,' lehd koz ax che haq, i hehd he gad jad che yaog.

⁸ Su nig hehd haq, 'Sar lar,' lehd taq gha koz vid. Awg lawn ghod ver nig hehd Sar lar te ghad lehax cawg lehq nig hehd teq pa awr lehr a vix a nax lehax yaog.

⁹ Mig gig khod-aq lo te ghad-eg haq liz, 'Awr pa,' lehd ta koz. Awg lawn ghod ver nig hehd muhd nuh maq lo chehd che Awr pa te ghad lehax cawg che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq su nig hehd haq Seh kae sehr phad lehd taq gha koz vid. Awg lawn ghod ver Khreq te ghad lehax nig hehd haq seh kae sehr phad phehq che yaog.

¹¹ Nig hehd awg khuhn ve suaq keh ir jad che chaw te ghad awr lehr, su ved awg ceg gha te che yaog.

¹² A sug yawd awg ton haq tar ir che chaw a sug te ghad lehd ma koz, tar i che haq gha khanr tug yaog. A sug yawd awg ton haq tar i che chaw a sug te ghad lehd ma koz, tar ir che haq gha tug yaog.

¹³ Liq buhq var he lehq Phar rir seh, chaw her ka var teq paog, nig hehd gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, chaw yad teq pa muhd nuh maq muhd mig awg khuhn gehe tug haq, nig hehd ghaz mir hoz tehr lar che yaog. Nig hehd liz maq gehe he lar lehq, gehe gad che chaw teq pa haq liz nig hehd tawr chuhd lar che

yaog.*

¹⁵ Liq buhq var he lehq Phar rir seh, chaw her ka var teq paog, nig hehd gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, chaw te ghad nig hehd ve awg laq ghuhd phehaq vid tug, mig gig thag lo he lehq lad chuhd ghig thag lo veaq ted kag peg ted kag ca kaod mar che yaog. Chaw te ghad nig hehd ve awg laq ghuhd phehq vehr che te yand, nig hehd awr lehr yawd haq muhd naz hoq khuhn nig hehd haq keh nig pun kheh taw maq gha khanr tug te vid che yaog.

¹⁶ Yaq kaw mar sehr phad meh, cox var teq paog, nig hehd gha duhd har jad tug yaog. Nig hehd mar lar che, 'Chaw te ghad ghad bon yehg nux haq cud lehq khanr lar ver, yawd khanr lar che heh maq te liz teq chaweh ma hez hawg. Kheh ma khuhd, bon yehg nux ve si haq cud lehq khanr lar ver, yawd khanr lar che heh gha te che yaog,' lehz nig hehd koz mar che yaog.

¹⁷ Meh, cox che chaw kar vawr, khar ve ted ceng vawr a yed a cehax ir hawg le. Si vawr ir cheawg la. Ma hez ver si haq daq vid ja vid gha che bon yehg nux vawr ir cheawg la.

¹⁸ Nig hehd koz che, 'Chaw te ghad ghad tand kig haq cud lehq khanr lar che ver, yawd khanr lar che heh maq te liz teq chaweh ma hez hawg. Kheh ma khuhd, tand kig awg thag lo cawg che tand tug haq cud lehq khanr lar che ver, yawd khanr lar che heh gha te che yaog,' lehz nig hehd koz che yaog.

¹⁹ Meh, cox var teq paog, khar ve ted ceng vawr a yed ir cheawg le. Tand tug vawr ir cheawg la. Ma hez ver, tand tug haq daq vid ja vid gha che tand kig vawr ir cheawg la.

²⁰ Kheh te cheaq te lehq tand kig haq cud lehq khanr lar che chaw teq pa awr lehr, tand kig he lehq u ve awg thag huh kha cawg chehd che teq pa haq saw cud lehq khanr lar che yaog.

²¹ Chaw khar ve te ghad lehd ma koz, bon yehg nux haq cud lehq khanr lar ver, bon yehg nux he lehq u ve khuhn chehd che phad haq cud lehq khanr lar che yaog.

²² Muhd nuh maq haq cud lehq khanr lar che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, Ghig sa ve kaw jaw he lehq kaw jaw thag huh mi chehd sehr phad haq cud lehq khanr lar che yaog.

²³ Liq buhq var he lehq Phar rir seh, chaw her ka var teq paog, nig hehd gha

* 23:13 23:14 Liq phu ted pehg awg khuhn ka nad nehax che ve cawg che yaog. "Liq buhq var he lehq Phar rir seh, chaw her ka var teq paog, nig hehd gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, meh chuhd ma ve yehg haq nig hehd her ka yug lar lehq, awg thang phawd awr lehax ma hez che te lehq bon pehz muh meh, lawg che yaog. Kheh te cheaq te lehq, nig hehd awr lehr su haq keh hehd jad che cir yanr che haq gha khanr tug yaog."

duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr, a sur, i khind he lehq muhd noer teq pa haq teq chi pun teq pun tand vid lehq awg lid tawd khuhd awg khuhn cawg che a yed ir jad che teq pa, thed-e ghad cawd-aw ghad te che, har kax vix che he lehq yonr che, che ve teq pa haq nig hehd maq te. Che ve teq pa haq liz nig hehd teq pa te cawd lehq, lex lehq awg kag awg nuz awr ve awg ceng haq liz nig hehd te cawd che yaog.

²⁴ Yaq kaw mar sehr phad mehz cox var teq paog, nig hehd awr lehr, a kaz dawg tug khuhn cawg che a pix phehq tug a kaz puhd ma nehax haq che kha lar haz liz, kar lar oq teq ton maq ve haq lehd dawg ke pe che yaog.

²⁵ Liq buhq var he lehq Phar rir sehd, chaw her ka var teq paog, nig hehd gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver nig hehd teq pa awr lehr, a khehd he lehq kawz khehd teq pa haq awg bag phawd awr lehax chuhd liz, awg khuhn phawd awr vawr, lawd pha q pehz ir mehz he lehq her ka yug gad che kha peh vad-ag cawg chehd che yaog.

²⁶ Mehz cox var Phar rir sehd teq paog, a khehd he lehq kawz khehd haq awg khuhn phawd awr awg kawd chuhd ser, u kheh te ver awg bag phawd awr liz daq kehq vehr tug yaog.

²⁷ Liq buhq var he lehq Phar rir sehd, chaw her ka var teq paog, nig hehd gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr, phux-u ghad te che gehz lar che chaw tur phuh haq sur daq che yaog. Chaw tur phuh u ve awg bag phawd awr ver pehz daq mehz te chehd liz, awg khuhn phawd awr ver, chaw ghuhd khawaz lehax he lehq awg chaq chiz te che kha peh vad-ag te chehd che yaog.

²⁸ Che ve haq sur daq che yaog. Nig hehd awr lehr, awg thag phawd awr chaw yad ngawx mawg che ver, thed che cawd che chaw phehq che haq sur che yaog. Kheh ma khuhd, awg khuhn phawd awr ver, her ka che he lehq haeg che awg ceng kha peh vad-ag cawg chehd che yaog.

²⁹ Liq buhq var he lehq Phar rir sehd, chaw her ka var teq paog, nig hehd gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver nig hehd teq pa awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve tur phuh teq pa haq ghu te lehq, thed che cawd che chaw teq pa ve kawx lar che tur phuh teq pa haq ngawx sa tug te che yaog.

³⁰ Kheh te lehq nig hehd koz che, 'Ngag hehd teq pa a nig ved awg pux awr pi co u ve haq gha chehd cawd che heh ver, Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq ngag hehd

maq ga dawz vehr hawg,' lehz nig hehd koz che yaog.

³¹ Nig hehd che kheh koz che awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq dawz vehr che chaw teq pa ve awg yad awg dug phehq che yaog lehz, nig hehd a sug yawd awg ton awg lawn sax khiz khanr chehd che yaog.

³² Kheh te lehq, nig hehd teq pa liz nig hehd ve awg pux awr pi teq pa te che haq te peg vid tug teoq.

³³ Vig haeg awg tuhq ma hehd jad che yad teq paog, suhx jehg suhx taz che te yand nig hehd khawd-ehg kheh te ver muhd naz hoq haq pong gha tuawg le.

³⁴ Kheh te cheaq te lehq, cuh kar var, cud yiq cawg var he lehq liq buhq var teq pa haq ngag nig hehd chehd lo lag peha tug yaog. Nig hehd awr lehr ted pehg pehar haq yug dawz vehr lehq, laq kan thag huh tha q vehr tug yaog. Ted pehg pehar haq nig hehd ve bon lawg kig awg khuhn jawq lehq, te med peg te med lo nig hehd kae lehq gha q dawz vehr tug yaog.

³⁵ Kheh te cheaq te lehq, thed che cawd che Ar ber laq ve awg suhr haq tanr lehq, bon yehg nux he lehq tand kig awg kar huh nig hehd dawz vehr che Bar rar khiq yad par Yar khar riq ve awg suhr thad kha gag, mig gig koar lo kha sez lar peg che thed che cawd che chaw teq pa ve awg suhr awg gha lia nig hehd haq chiag tug yaog.

³⁶ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, awg ceng che ve teq pa haq te lehq Ghig sa chaw a meha teq co ve haq cir yanr tug yaog.

Yer ruq sar lehn med awg pun Yer suq duhd har jad che

³⁷ Yer ruq sar lehn med-og, Yer ruq sar lehn med-og, khar thad liz Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq nig hehd dawz vehr lehq, nig hehd geh lag peha che chaw teq pa haq huhx meh bag vehr che yaog. Ghaz ye ma awr lehr, yawd ved awg yad teq pa haq yawd ved tawg laq huhx uh saw chehd vid gad che heh te lehq, nig hehd ve awg yad awg dug teq pa haq ngag huhx lo khar ni pawz phoz chehd vid gad liz, nawg ngag haq maq te cuh-a.

³⁸ Ngawx lor, nig hehd ve chehd kig awr lehr, awg gawg cux yen ghad tor ghad veh tug yaog.

³⁹ Kheh te cheaq te lehq, ngag nig hehd haq koz ax laq, 'Jawd mawd Ghig sa ve awg meh khuhn lag che chaw te ghad haq awg bon ir vid-oq,' lehz nig hehd ma koz che kheh ceh, nig hehd ngag haq maq gha kawq mawg hawg,' lehd koz che yaog.

24

Bon yehg nux haq te lug tug

¹ Yer suq bon yehg nux khuhn tuhaz veh tod che awg yand khuhn yawd ved awg laq ghuhd teq pa lag lehq, bon yehg nux awg vaw khuhn ve yehg teq pa yawd haq bez mar vid che yaog.

² Yer suq i hehd haq koz vid che, “Yehg che ve teq pa haq nig hehd mawg chehd-aq la. Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, yehg che ve teq pa awr lehr, huhx meh ted dig thag huh ted dig mad cawg vevr thad kha gag su te lug tug yaog.”

Awg leh med gag vevr tez che awg hez teq pa

³ Yer suq Sar lonr keh thag huh mi chehd che awg yand khuhn, yawd ved awg laq ghuhd teq pa lehax yawd chehd lo lag lehq, “Awg ceng che ve teq pa khar thad phehaq tug le. Nawg kawq yaq tug he lehq mig gig che ve awg yand leh tug awg hez khawd-ehg kheh phehaq tug awg le. Ngag hehd haq a cehax koz ax laog,” lehd koz vid che yaog.

⁴ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, “Chaw te ghad-eg liz nig hehd haq maq gha her ka yug tug, sa tiq taoq.

⁵ Awg lawn ghod ver, chaw kha peh vad-ag ngag ved awg meh haq ca uhx lar lehq, ‘Ngag awr lehr Khreq yaog,’ lehd koz lehq, chaw kha peh haq ca kaod her ka lehq ca beg yug tug yaog.

⁶ Maq bawz che he lehq bawz daq lehd te chehd che awg khuhd haq nig hehd gha kad tug yaog. Kheh liz, nig hehd ta kuhz. Awg lawn ghod ver, awg ceng che ve teq pa awg cehg mag phehaq liz, mig gig ve a saq awg leh med mad gag ser hawg.

⁷ Chaw ceng ted ceng he lehq ted ceng, muhd mig te pez he lehq te pez yaq daq jiz daq tug yaog. Meq che kaz che he lehq mig hiz che teq pa ted kag peg ted kag lo phehaq tug yaog.

⁸ Awg ceng che ve teq pa awr lehr, yad mid yad paw tug ux peg tanr nag che haq sur che yaog.

⁹ Awg yand u ve khuhn, su nig hehd haq pheh ve lehq du deh lehq, dawz vevr tug yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd ngag ved chaw pheh q cheaq te lehq chaw ceng awg gha lia nig hehd haq ngawx bawg tug yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, awg yand u ve haq chaw mad awr ve yonr che ted ceng haq chid bag vevr tug yaog. Kheh te lehq, te ghad he lehq te ghad kawq phuhz daq lehq cand daq tug yaog.

¹¹ Ma hez hez che cuh kar var teq pa liz kha peh vad-ag tuhaz lehq, chaw kha peh haq ca kaod her ka lehq hax ceh ca beg yug tug yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, haeg che awg ceng cawg mad-ag cheaq te lehq, chaw mad awr ve haq pehd che ted ceng yawnd vevr pehz vevr che yaog.

¹³ Kheh ma khuhd, awg leh med kha gag yeg chehd che chaw teq pa awr lehr, thaer khuhq che haq gha tug yaog.

¹⁴ Chaw ceng awg gha lia Ghig sa ve muhd mig awg lawn gha kad vid tug awg pun, ha lehq che bon khuhd che ve mig gig khod-aq awg kag gha lia lo ca koz mar vid tug yaog. U kheh te peg ver, awg leh med gag vevr tug yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, liq che ve haq gha ghawn che chaw awr lehr sir-oq. Ghig sa ve cuh kar var Dar yer laq koz lar che heh te lehq, te lug te sez vix che chaq chiz che awg ceng awr lehr, daq keh g che chehd kig khuhn hox chehd che haq nig hehd gha mawg che te yand,

¹⁶ Yud daq muhd mig khuhn chehd che chaw teq pa haq kehaq lo phaw taez vid.

¹⁷ Yehg thag lo chehd che chaw a sug yawd ved yehg khuhn med nged ca geh yug tug taq yaeq.

¹⁸ Ha khuhn chehd che chaw teq pa liz, a sug yawd ved beg ke veq kad taq ca kawq yug tod.

¹⁹ Awg ni awg yand u ve haq gaeg ver, yad mid yad hu chehd che he lehq yad nehax cux pehz nux chehd che chaw teq pa awr lehr, pheh q bawg jad tug yaog.

²⁰ Nig hehd gha phawe tug awg yand u ve awr lehr, muhd kaz che awg yand he lehq Sa ba to awg ni ve awg yand haq maq gha cawd daq vid tug bon lawg-oq.

²¹ Awg lawn ghod ver, mig gig haq tanr te phanr che teq ni haq tanr lehq yaq ni kha gag mad phehaq jaw ser lehq, che ve khaz nuhr liz mad kawq phehaq tug, tuq jad khanr jad che ted ceng awr lehr, u huh phehaq tug yaog.

²² Awg yand u ve mad yug ngeh vid ver, chaw te ghad-eg liz a saq gha pong kig mad cawg. Kheh ma khuhd, lez yug lar che chaw teq pa haq te lehq, awg yand u ve teq pa haq yug ngeh vid lar che yaog.

²³ Awg yand u ve khuhn, chaw te ghad ghad lag lehq, ‘Ngawx chuhr, Khreq chuhr huh chehd chehd che yaog. Od lo chehd chehd che yaog,’ lehz nig hehd haq koz ax ver taq yonr.

²⁴ Awg lawn ghod ver, ma hez hez che Khreq he lehq ma hez hez che cuh kar var teq pa tuhaz tug yaog. I hehd awr lehr, te gha ver lez yug lar che chaw teq pa haq liz her ka yug beg yug gha tug, ir che and tug he lehq awg hez teq pa te maw vid tug yaog.

²⁵ Kha sehax tawnd lar mehr. Mad phehaq ser thad loar, ngag nig hehd haq sa tiq pehar lehq koz ax lar peg che yaog.

²⁶ Kheh te cheaq te lehq, 'Ngawx chuhr, Khreq heh pir lo chehd chehd che yaog,' lehd koz liz taq kae. 'Bawehd awg khuhn lo Khreq chehd chehd che yaog,' lehd koz liz taq yonr.

²⁷ Awg lawn ghod ver, muhd ni tuhz phawd awr lo muhd pehq che awr lehr, muhd ni kehg phawd awr lo pawd che heh te lehq, chaw yad ve Yad phu kawq yaq tug awr lehr, che ve heh te lehq lag tug yaog.

²⁸ Suh chehd che awg ton khar lo cawg liz, nag beg ngaz teq pa u huh phoz lag tug yaog.

Chaw yad ve Yad phu kawq yaq tug awg yand

²⁹ [†]Tuq che khanr che awg yand u ve peg vehr khaz nuhr, teq pear lehax muhd ni awg naz tud te lehq, har pa liz awg ghiz mad kawq pawd. Muhd ki sir teq pa muhd-aq lo cheag lehq, muhd nuh maq ve kand pax cawg che a yad teq pa liz hiz hiz nez nez phehq vehr tug yaog.

³⁰ [†]Awg yand u ve haq, chaw yad ve Yad phu ve awg hez muhd nuh maq lo tuhaz tug yaog. Mig gig koar lo ve chaw ceng awg gha lia paz huhg kehnd huhg lehq, chaw yad ve Yad phu awr lehr, awg mig awg phond ir lehq kand pax cawg che khuhn muhd nuh maq ve mog thag lo cind lehq yaq che haq gha mawg tug yaog.

³¹ Kheh te peg ver, behd pehz hehnd mehz mez lehq yawd yawd ved muhd nuh maq cuh yad teq pa kae pe tug yaog. Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad teq pa muhd uhg cir mig uhg phawd lo lez yug lar che chaw teq pa haq yug phawng daq vid tug yaog.

³² A kud cehg haq tehz mar che tawd par hax che ve haq hend yug-oq. Awg kax tuhaz lehq awg car car vehr ver, muhd god yand gag vehr tez che haq nig hehd gha sir che yaog.

³³ Che ve haq su daq che yaog. Awg ceng che ve teq pa phehaq che haq nig hehd gha mawg che te yand, yawd awr lehr, yehg ghaz mir khuh pad huh lag gag vehr che haq nig hehd sir-oq.

³⁴ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chaw che ve teq coaq ve maq suh ser huh, awg ceng che ve teq pa saw phehaq tug yaog.

³⁵ Muhd nuh maq he lehq mig naz ma mehxe vehr tug yaog. Kheh ma khuhd, ngag ved tawd khuhd awr lehr maq mehxe vehr hawg.

Ghig sa ma hez ver awg ni awg hax u ve chaw te ghad-eg liz maq sir hawg

³⁶ Awg ni awg hax u ve haq chaw te ghad-eg liz maq sir. Muhd nuh maq cuh

yad teq pa liz, Yad phu liz, maq sir. Awr pa te ghad lehax sir che yaog.

³⁷ Chaw yad ve Yad phu kawq yaq tug awr, Nod ar ve awg co heh phehq tug yaog.

³⁸ Nod ar huh lawd kor khuhn gehe che teq ni thad kha gag, a kaz maq thunn ser che awg yand khuhn, i hehd awr lehr cad che dawg che, awg phad mawd awg mid ma he daq lehq laq kuhr cax che, che kheh te chehd che yaog.

³⁹ A kaz thunn lag lehq i hehd haq po chid ve veh thad kha gag i hehd maq sir che heh te lehq, chaw yad ve Yad phu kawq yaq che te yand liz, che ve haq kha sur suar lag tug yaog.

⁴⁰ Awg yand u ve khuhn, chaw ni ghad ha khuhn lo teq geha chehd che liz, te ghad haq sir ve lehq te ghad haq teh lar haz tug yaog.

⁴¹ Yad mid ni ghad teq geha huhx meh mawr giz chehd liz, te ghad haq sir ve lehq te ghad haq teh lar haz tug yaog.

⁴² Kheh te cheaq te lehq, nig hehd ve Jawd mawd khar ve teq ni haq kawaq tug nig hehd maq sir cheaq te lehq kha nehax ghu hehnd lehq law laor.

⁴³ Yehg sehr phad awr lehr, chaw khuhd lag tug awg yand sir chehd heh ver, yawd ved yehg khuhn chaw khuhd maq gha gehag vid tug yawd kha nehax paog lar vehr tug yaog lehz nig hehd sir laor.

⁴⁴ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd liz kha nehax ghu lar hehnd laor. Awg lawn ghod ver, nig hehd ma duhd ma gad che awg yand awg khuhn, chaw yad ve Yad phu kawq yaq tug yaog.

⁴⁵ Kar tiq yeg lehq cud yiq cawg che awg ceg te ghad awr lehr, a suawg le. Awg sehr phad ve yehg ka yad awg khuhn awg kag awr ve awg ceg teq pa haq awg yand cawd cawd cad tug dawg tug pehg car vid tug awg pun yawd ved awg sehr phad awr lehr, awg ceg var u ve haq awg hox te cuh vid che yaog.

⁴⁶ Awg ceg te ghad che kheh te lehq kanx kha sehax te chehd che haq yawd ved awg sehr pha kawaq lehq gha mawg ver, awg ceg u ve awr lehr awg bon ir che yaog.

⁴⁷ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, awg sehr phad awr lehr, yawd ved med nged jeg kor awg gha lia awg ceg var u ve haq awg hox te cuh vid tug yaog.

⁴⁸ Kheh ma khuhd, haeg jad che awg ceg var u ve te ghad awr lehr, 'Ngag ved jawd mawd har naq mad kawaq tag ser hawg,' lehd duhd lehq,

⁴⁹ awg kag awg nuz awr ve awg ceg var teq pa haq dawz lehq, juh dawg buhz che chaw teq pa geh cad chehd dawg chehd tug yaog.

⁵⁰ Awg ceg u ve ma duhd ma gad che awg ni awg yand awg khuhn mad juhg tand, yawd ved awg sehr phad kawq gag ver,

⁵¹ yawd haq toq nux te puhr vid lehq, mawg kig huh ver ted ceng, mad mawg kig lo ver ted ceng te che chaw teq pa geh ghaq kog pe tug yaog. U huh kha chehd che chaw teq pa awr lehr, paz huhg kehnd huhg chehd lehq cig geq yuhz cheq lar che yaog.

25

Yad mid hax teq chi ghad awg lawn tawd par hax te mar che

¹ Kheh te lehq, muhd nuh maq muhd mig awr lehr, a sug yawd ved a mir khehd haq yug lar lehq awg mid ma he sehr phad haq law haq yug chehd che yad mid hax teq chi ghad haq sur daq che yaog.

² I hehd awg khuhn ve ngad ghad vawr, cud yiq mad cawg lehq ngad ghad vawr, cud yiq cawg che yaog.

³ Cud yiq mad cawg che yad mid ngad ghad vawr, a sug yawd ved a mir khehd lehax yug ve kae lar lehq nag mand kawq ke thehnr tug mad yug ve kae che yaog.

⁴ Kheh ma khuhd, cud yiq cawg che yad mid ngad ghad vawr, a sug yawd ved a mir khehd he lehq peg vehr ver kawq ke thehnr tug nag mand haq liz yug ve kae che yaog.

⁵ Awg mid ma he sehr phad har naq mad lag cheaq te lehq, yad mid hax u ve teq pa awg gha lia yuhq mir geq lehq yuhq mir saw ka vehr che yaog.

⁶ Muhd khax te khend lo gaeg lehq, 'Awg mid ma he sehr phad lag vehor. Yawd haq ca haq yug laog,' lehd koz kug che yaog.

⁷ Kheh te lehq yad mid hax u ve teq pa tuag lehq, a sug yawd ved a mir khehd haq tox che yaog.

⁸ Cud yiq mad cawg che yad mid ngad ghad u ve awr lehr, cud yiq cawg che yad mid ngad ghad haq koz vid che, 'Ngag hehd ve a mir khehd suh vehr lehd te cheaq te lehq, ngag hehd haq nag mand nehax a cehax kawq pehg ax,' lehd koz vid che yaog.

⁹ Kheh ma khuhd, cud yiq cawg che teq pa kawq koz vid che, 'Ngag hehd awg pun he lehq nig hehd awg pun nag mand mad lawq hawg. Kheh te cheaq te lehq, nag mand huhd par geh ca vir-eg,' lehd koz vid che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq i hehd teq pa nag mand ca vig tod che te yand, awg mid ma he sehr phad lag lehq, ghu lar hehd lar che chaw teq pa khehx cad kig lo yawd geh teq geha gehg vehr peg lehq, ghaq mir hoz lar vehr che yaog.

¹¹ Awg khaz nuhr, yad mid hax cud yiq mad cawg che ngad ghad kawaq lehq, 'Jawd mawd-og, Jawd mawd-og, ngag hehd haq ghaq mir a cehax phawa laog,' lehd koz kug che yaog.

¹² Kheh ma khuhd, yawd kawq koz che, 'Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, ngag nig hehd haq a cehax liz maq sir daq,' lehd koz vid che yaog.

¹³ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd khar thad liz kha sehax ghu hehd lehq law lar. Awg lawn ghod ver, ngag khar thad kawaq tug awg ni, awg yand nig hehd maq sir hawg.

Awg ceg var seh ghad awg lawn tawd par hax te mar che

¹⁴ Muhd nuh maq muhd mig awr lehr, awg sehr phad te ghad awg bag muhd mig lo kae-ag lehd te lehq, yawd ved med nged jeg kor haq ngawx haq sax vid tug, awg ceg var teq pa haq kug lehq aq vid lar haz che haq sur daq che yaog.

¹⁵ I hehd teq pa pix che cheng che haq yawd ngawx lehq, te ghad haq phu ngad hinx, te ghad haq niq hinx he lehq te ghad haq teq hinx pid lar haz lehq yawd vehr che yaog.

¹⁶ Phu ngad hinx gha che awg ceg var te ghad vawr, har naq phu u ve yug ve lehq tad kag ca te cheaq te lehq, awg mehaq ngad hinx kawq gha che yaog.

¹⁷ Phu niq hinx gha che awg ceg var te ghad liz, awg mehaq niq hinx kawq gha che yaog.

¹⁸ Kheh ma khuhd, phu teq hinx gha che chaw te ghad vawr, yawd ved awg sehr phad ve phu u ve yug lehq mig kor dud lehq khuhd ceh lar che yaog.

¹⁹ Awg khaz nuhr awg yand muh vehr lehq, awg sehr phad kawaq che yaog. Kheh te lehq, yawd awg ceg var u ve teq pa phu khawd-ehg kheh te yeht che haq kug na ngawx che yaog.

²⁰ Phu ngad hinx gha lar che awg ceg var te ghad vawr, awg mehaq liz ngad hinx kawq yug vaha lehq koz che, 'Jawd mawd-og, nawg ngag haq phu ngad hinx pehar lar che yaog. Ngawx-og, ngag awg mehaq liz ngad hinx kawq gha vaha vehr che yaog,' lehd koz vid che yaog.

²¹ Yawd ved awg sehr phad koz che, 'Nawg te che daq vehr che yaog. Kar tiq yeg lehq daq che thed che awg ceg-og, i che awg ceng haq nawg thed cheaq te lehq, mad che awg ceng haq ngawx haq sax tug, ngag nawg haq aq ax tug yaog. Nawg liz ngag geh teq geha ga ha lehq laog,' lehz yawd haq koz vid che yaog.

²² Phu niq hinx gha lar che te ghad liz lag lehq, 'Jawd mawd-og, nawg ngag haq

phu niq hinx pehar lar che yaog. Ngawx-oq, ngag awg mehaq liz niq hinx kawq gha vehr che yaog,' lehd koz vid che yaog.

²³ Yawd ved awg sehr phad koz che, 'Nawg te che daq vehr che yaog. Kar tiq yeg lehq daq che thed che awg ceg-og, i che awg ceng haq nawg thed cheaq te lehq, mad che awg ceng haq ngawx haq sax tug, ngag nawg haq aq ax tug yaog. Nawg liz ngag geh teq geha ga ha lehq laog,' lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁴ Phu teq hinx lehax gha lar che awg ceg var liz lag lehq koz che, 'Jawd mawd-og, nawg awr lehr te har che chaw te ghad phehq che haq ngag sir che yaog. Nawg maq ser lar kig lo nawg ghiq yug lehq, nawg maq kha lar kig lo awg sir awg no haq nawg ghawz phoz che haq ngag sir che yaog.

²⁵ Kheh te lehq ngag kuhz cheaq te lehq, nawg ved phu haq ngag yug lehq mig kor khuhn dud fiz lehq khuhd che lar che yaog. Ngawx chuhr, nawg ved med nged nawg haq kawq khuhq pehar che yaog,' lehd koz vid che yaog.

²⁶ Awg sehr phad ded lehq koz vid che, 'Haeg jad che chaw bawg var-og, maq ser lar kig lo ngag ghiq yug lehq, maq kha lar kig lo awg sir awg no haq ngag ghawz phoz che haq ngag sir chehd ver,

²⁷ phu che ve yug ve lehq phu chid vid kig thawnr yehg khuhn liz ca ke lar cawd che yaog. U kheh te ver, ngag kawaq che te yand ngag ved phu che ve he lehq awg mehaq haq liz ngag kawq gha tug yaog.

²⁸ Kheh te lehq, yawd geh phu teq hinx haq yug khuhq lehq, phu teq minr cawg che chaw te ghad haq pid-og.

²⁹ Awg lawn ghod ver, cawg chehd che chaw awg gha lia haq kawq thehr vid lehq, yawd kha peh vad-ag cawg tug yaog. Kheh ma khuhd, mad cawg che chaw geh, yawd kha cawg lar che haq liz kawq yug ve tug yaog.

³⁰ Kheh te peg lehq, awg bon mad cawg che awg ceg var te ghad haq awg bag lo awg naz tud teag lo yug chid bag peoq. U huh kha chehd che chaw teq pa awr lehr, kug huh paz huhg chehd lehq cig geq yuhz cheq lar tug yaog,' lehz awg sehr phad koz che yaog.

Chaw ceng awg gha lia haq suhx jehg tug

³¹ Chaw yad ve Yad phu lag che te yand, yawd ved awg mig awg phond ir jad che khuhn lag lehq, muhd nuh maq cuh yad awg gha lia yawd geh lag lehq, yawd ved awg mig awg phond cawg che kaw jaw awg thag lo yawd mi tug yaog.

³² Awg yand u ve khuhn, chaw ceng awg gha lia yawd mehz khuhd suhr huh phoz

lag vid lehq, yawg huxh var, yawg he lehq a chiq haq pehg daq che heh te lehq, yawd i hehd teq pa haq pehg daq tug yaog.

³³ Yawg teq pa haq yawd ved laq yaq awr phawd awr tar lehq, a chiq teq pa haq laq vehr awr phawd awr tar tug yaog.

³⁴ Awg yand u ve khuhn, laq yaq awr phawd awr ve chaw teq pa haq Jawd mawd che kheh koz vid tug yaog. 'Ngag ved Awr pa geh awg bon gha che chaw teq paog, laog. Mig gig te phanr thad loar nig hehd awg pun ghu lar che muhd mig awg khuhn ca chehd laog.

³⁵ Awg lawn ghod ver, ngag awr meq che te yand, nig hehd ngag haq awr canr che yaog. Ngag a kaz sex che te yand, nig hehd ngag haq a kaz tawa che yaog. Ngag khehx chaw phehq che te yand, nig hehd ngag haq haq yug ax che yaog.

³⁶ Ngag beg ke veq kad mad cawg che te yand, nig hehd ngag haq veq deh ax che yaog. Ngag nag guhg che te yand, nig hehd ngag haq ngawx haq sax che yaog. Ngag thawnr khuhn chehd che te yand, nig hehd ngag haq ca ngawx-ag che yaog,' lehd yawd koz tug yaog.

³⁷ Awg yand u ve khuhn, thed che cawd che chaw yawd haq che kheh koz yaw khuhq vid tug yaog. 'Jawd mawd-og, nawg awr meq che haq ngag hehd gha mawg lehq awr canr che khar thad le. Nawg a kaz sex che haq ngag hehd gha mawg lehq a kaz tawa che khar thad le.

³⁸ Nawg khehx chaw phehq che haq ngag hehd gha mawg lehq haq yug ax che khar thad le. Beg ke veq kad mad cawg lehq beg ke veq kad feax che khar thad le.

³⁹ Nawg nag guhg che lehd ma koz, thawnr khuhn chehd che lehd ma koz, ngag hehd gha mawg lehq nawg haq ca ngawx-ag che khar thad le,' lehd kawq koz vid tug yaog.

⁴⁰ Kheh te lehq, Jawd mawd i hehd haq kawq koz vid che, 'Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, i jad che a vix a nax nig hehd awg khuhn ve chaw te ghad haq nig hehd te vid che awr lehr, ngag haq tea che yaog,' lehz i hehd haq kawq koz vid tug yaog.

⁴¹ Kheh te lehq, laq vehr awr phawd awr chehd che chaw teq pa haq yawd che kheh koz ded vid tug yaog. 'Khen che haq gha khar che chaw teq paog, ngag haq phaz daq ve lehq, ned haeg he lehq yawd ved cuh yad teq pa awg pun ghu lar che co co tar taer toq chehd che a mir awg khuhn gehe log.

⁴² Awg lawn ghod ver, ngag awr meq thad nig hehd ngag haq teq chaweh liz maq canr. Ngag a kaz sex thad, nig hehd ngag haq teq chaweh liz maq tawa.

⁴³ Ngag khehx chaw phehq thad, nig hehd ngag haq mad haq yug ax. Ngag beg ke veq kad mad cawg thad, nig hehd ngag haq beg ke veq kad maq feax. Ngag nag guhg thad lehd ma koz, thawnr khuhn chehd thad lehd ma koz, nig hehd ngag haq maq ca ngawx-ag, lehd koz vid tug yaog.

⁴⁴ Kheh te lehq i hehd liz koz che, 'Jawd mawd-og, nawg awr meq che, a kaz sex che, khehx chaw phehq che, beg ke veq kad mad cawg che, nag guhg che, thawnr khuhn chehd che haq ngag hehd gha mawg lehq, nawg haq maq ga che khar thad le,' lehz yawd haq kawq koz vid tug yaog.

⁴⁵ Awg yand u ve khuhn, Jawd mawd kawq koz vid che, 'Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chaw che ve teq pa awg khuhn i jad che chaw nehax te ghad haq nig hehd maq te vid cheaq te lehq, ngag haq nig hehd maq tea che yaog,' lehz i hehd haq kawq koz vid tug yaog.

⁴⁶ Kheh te cheaq te lehq, i hehd awr lehr, co co tar taer cir yanr che haq gha khanr yug tug yaog. Kheh ma khuhd, thed che cawd che chaw teq pa awr lehr, co co tar taer a saq teq che haq gha haq yug tug yaog," lehz Yer suq koz vid che yaog.

26

Yer suq haq dawz vehr tug awg hox teq pa jehg daq che

¹ Awg lawn u ve teq pa haq Yer suq saw koz lar haz peg lehq, yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq yawd koz vid che,

² "Che khaz nuhr niq ni gaeg ver Par sar khar pawehd* gag tug haq nig hehd liz sir chehd che yaog. Chaw yad ve Yad phu haq laq kan thag huh thaq vehr tug chid aq vid che haq yawd gha khanr tug yaog," lehd koz vid che yaog.

³ Kheh te lehq, paw khod nux teq pa he lehq Yud daq chaw teq pa ve awg hox chaw mawd teq pa vawr; Kar yar pha q meh che paw khod nux ve chehd kig lo jehg daq lehq,

⁴ Yer suq haq khawd-ehg kheh te pheh yug lehq dawz vehr gha tug, i hehd awg khad ca lehq khuhd jehg daq che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd i hehd koz daq che, "Muhd mig yad teq pa maq gha kaod suq saq tug pawehd te chehd che awg yand che ve khuhn taq te ser," lehd koz daq che yaog.

Yad mid te ghad Yer suq ve a kor haq nag mad huhx gehz vid che

⁶ Yer suq Ber tar niq khaz khuhn khir tuq phehq jaw che phad Sid monr ve yehg khuhn chehd chehd thad huh,

⁷ yad mid te ghad yawd chehd lo lag lehq, awg phuhd khaz jad che nag mad huhx ke lar che a kaw phua ted mag yug veva lag lehq, Yer suq teh cuh pad huh awr mi cad chehd che haq yawd ved a kor thag huh nag mad juhd puhr vid che yaog.

⁸ Yawd che kheh te che haq awg laq ghuhd teq pa gha mawg che te yand, i hehd teq pa nez nag jad lehq koz che, "A thoq te lehq teq chaweh awg bon mad cawg kig huh che ve haq yehd bag vehr cheawg le.

⁹ Nag mad huhx che ve haq yug ve lehq, awg phuhd pehz khaz meh z ca huhd lehq har yad ghuhd yad teq pa haq pehg vid gha che yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁰ Yer suq awg lawn che ve haq gha kad che te yand, i hehd haq koz vid che, "A thoq te lehq yad mid che ve haq te soq saq vid cheawg le. Yawd ngag haq daq che awg ceng tea che yaog.

¹¹ Har yad ghuhd yad teq pa vawr, nig hehd geh khar thad liz chehd che yaog. Kheh ma khuhd ngag vawr, nig hehd geh khar thad liz ma chehd chehd hawg.

¹² Nag mad huhx che ve ngag ved awg ton haq nger puhr che awr lehr, ngag awg ton haq tur ax tug awg pun yawd ghu lar che yaog.

¹³ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, ha lehq che bon khuhd che ve mig gig khod-aq lo khar lo ca mar vid-eg liz, yad mid che ve haq duhd nuhd vid tug awg pun yawd te lar che kanx che ve haq koz mar vid tug yaog," lehd koz che yaog.

Yer suq haq chid aq vid tug Yud daq te che

¹⁴ Awg yand u ve haq, awg laq ghuhd teq chi ni ghad awg khuhn chehd che, Yud daq Id sar kar rir oq meh che te ghad paw khod nux teq pa geh kae lehq,

¹⁵ "Yer suq ve awg ton nig hehd haq chid aq ax ver, ngag haq khawd-ehg ma pehar lawg le," lehd koz vid che yaog. Kheh te lehq i hehd teq pa yawd haq phu seh z chi thehq pid che yaog.

¹⁶ Awg yand u ve haq tanr lehq, Yer suq ve awg ton su haq chid aq vid tug, awg yand daq che haq lehax Yud daq ca chehd che yaog.

Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh Par sar khar pawehd cad che

¹⁷ Khaor mod awg khuhn did maq ke che pawehd awg kawd maq ve teq ni haq, awg laq ghuhd teq pa Yer suq chehd lo lag lehq koz che, "Nawg awg pun Par sar khar pawehd cad tug, khar lo ted kag ngag hehd

* 26:2 26:2 Par sar khar pawehd Ghig sa ga lehq Ed jid tuq muhd mig khuhn yug pong ax che haq, duhd nuhd che pawehd.

haq ca ghu cuha vid gad lehq le," lehd koz na ngawx che yaog.

¹⁸Yer suq kawq koz vid che, "Med khuhn lo gehe lehq haw khaz var u ve te ghad chehd lo kae lehq, 'Sar lar koz che, "ngaw ved awg yand gag vehr tez-og. Nawg ved yehg khuhn ngaw ved awg laq ghuhd teq pa geh teq geha Par sar khar pawehd haq ngaw cad tug yaog," ced,' lehz yawd haq koz vid-eq," lehd awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che yaog.

¹⁹Kheh te lehq, Yer suq koz vid che heh awg laq ghuhd teq pa kae lehq, Par sar khar pawehd cad tug awg pun ca ghu che yaog.

²⁰Muhd phiq muhd sux naz vehr huh, Yer suq awg laq ghuhd teq chi ni ghad geh teh cuh pad huh awr mi cad chehd che yaog.

²¹I hehd teq pa awr phoz cad chehd-ag huh, Yer suq koz vid che, "Ngaw nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, nig hehd awg khuhn ve chaw te ghad ngaw haq kawq phuuz lehq su haq chid aq vid tug yaog."

²²I hehd teq pa duhd har jad che khuhn, "Jawd mawd-og, ngaw la," lehd koz lehq te ghad peg te ghad yawd haq kawq na ngawx che yaog.

²³Yer suq kawq koz che, "Ngaw geh teq geha a khehd ted mag khuhn lehax cad chehd che chaw te ghad, ngaw haq su ved laq khuhn chid aq vid tug yaog.

²⁴Chaw yad ve Yad phu awr lehr, yawd ved awg lawn Liq phu khuhn buhq lar peg che heh te lehq yawd gha kae tug yaog. Kheh ma khuhd, chaw yad ve Yad phu haq chid aq vid che chaw te ghad awr lehr, gha duhd har jad tug yaog. Chaw u ve maq pawag che heh ve; yawd awg pun lex lehq daq jad che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁵Yawd haq kawq phuuz var Yud daq koz che, "Jawd mawd-og, ngaw awr la," lehd koz na ngawx che te yand, "Yaog, nawg yaog," lehz Yer suq yawd haq kawq koz vid che yaog.

Jawd mawd Yer suq ve pawehd cad che

²⁶I hehd teq pa phoz cad chehd huh, Yer suq khaor mod haq yug lehq bon haq chid muh che yaog. Kheh te peg lehq yawd khaor mod haq yug lehq khehq lehq awg laq guhd teq pa haq yawd pid lehq koz che, "Yug lehq cad-oq. Che ve awr lehr ngaw ved awg ton yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁷Kawz khehd haq liz yawd yug lehq bon haq chid muh peg lehq, i hehd teq pa haq pid lehq koz che, "Nig hehd awg gha lia che ve haq dawr-oq.

²⁸Awg lawn ghod ver, che ve awr lehr kar tiq sax caz haq caz daq che ngaw ved

awg suhr yaog. Chaw kha peh vad-ag vend bax gha pong tug awg pun ngaw ved awg suhr nger puhr che yaog.

²⁹Ngaw nig hehd teq pa haq koz ax laq, Awr pa ve muhd mig awg khuhn lo nig hehd geh teq geha a pehx med ghig awg suhx haq ngaw gha dawg tug awg ni kha gag, ngaw a pehx med ghig haq mad kawq dawg-og," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Per troq Yer suq haq chid bag tug awg lawn Yer suq koz vid che

³⁰Kheh te peg lehq, i hehd teq pa Ghig sa haq liq khuhd ka chid muh lar haz lehq tuhez lehq Sar lonr khehaq lo kae che yaog.

³¹Awg yand u ve khuhn Yer suq i hehd haq koz vid che, "Yaq pehax nig hehd awg gha lia ngaw haq saw chid bag lar haz lehq phaw veh tug yaog. Awg lawn ghod ver, †Yawg huhx var haq ngaw dawz vehr lehq, yawg teq pa ted mag ted kag lo phaw veh tug yaog," lehz Liq phu khuhn buhq lar che yaog.

³²Kheh ma khuhd, ngaw kawq teq tuag ver, nig hehd haq keh awg kawd Gar liq lehd muhd mig lo ngaw kae tug yaog," lehd koz vid che yaog.

³³Per troq koz che, "Su awg gha lia nawg haq saw chid bag lar haz lehq phaw veh liz, ngaw awr lehr u kheh maq ca te hawg," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁴Yer suq Per troq haq koz vid che, "Ngaw nawg haq awg cehg mag koz ax laq, yaq pehax ghaz mad buhg ser huh, nawg ngaw haq maq sir daq lehz sehr pawz koz tug yaog," lehd koz vid che yaog.

³⁵Per troq koz che, "Ngaw nawg geh gha suh liz, ngaw nawg haq maq ca chid bag lar haz hawg," lehd koz vid che yaog. Kheh te lehq awg laq ghuhd teq pa liz u kheh saw koz vehr che yaog.

Yer suq Ger ser mar niq kho khuhn bon ca laweg che

³⁶Kheh te peg lehq Yer suq awr lehr, yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh kae lehq, Ger ser mar niq lehd koz che ted kag lo gaeg che yaog. Yawd koz che, "Ngaw ox lo bon ca laweg chehd-ag huh, nig hehd chuhr huh mir lar-oq," lehz awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che yaog.

³⁷Kheh te peg lehq, Per troq he lehq Yer ber dehd ve awg yad par ni ghad haq yawd sir ve kae che yaog. Awg yand u ve khuhn yawd ved ni ma khuhn duhd har lehq phehq bawg jad che yaog.

³⁸I hehd haq koz vid che, "Ngaw ved ni ma duhd har jad che suhag lehd tea. Chuhr

huh chehd lehq ngag geh teq geha law lar-oq."

³⁹ Kheh te lar haz lehq, yawd awg nuz awr a cehax kawq kae lar lehq, yawd ved mehz khuhd miaq lo boz cuhx lar lehq koz che, "Ngar paog, kawz che ve ngag haq pong gha ver, pong ax laoq. Kheh ma khuhd, ngag ved a lor cawd che heh tad phehq vid. Nawg ved a lor cawd che heh phehq vid-oq," lehd koz bon lawg che yaog.

⁴⁰ Awg laq ghuhd teq pa geh yawd kawaq lehq, i hehd yuhq mir ka chehd lawz che haq gha mawg che te yand, Per troq haq koz vid che, "Teq nar rir nehax liz nig hehd ngag haq law lar maq gha cheawg la.

⁴¹ Nig hehd ber che lawd che awg khad khuhn maq gha kae tug bon lawg lehq law lar-oq. Nig hehd thed cawd che haq te gad che ni ma cawg liz, awg suhr awg sar phawd awr awg ghad nud che yaog," lehd koz che yaog.

⁴² Yawd ni pawz te pawz kawq kae lehq, "Ngar paog, kawz che ve haq ngag mad dawg lehq mad pong gha che ver, nawg a lor cawd che heh phehaq vid-oq," lehd koz bon kawq lawg che yaog.

⁴³ Kheh te lehq, yawd te pawz kawq kawaq liz, i hehd yuhq mir geq jad che mehz phaw ma ghad cheaq te lehq yuhq mir ka chehd che haq yawd gha mawg che yaog.

⁴⁴ Kheh te lehq, yawd i hehd haq teh lar haz lehq sehr pawz te pawz liz, yawd lawg jaw che heh te lehq, bon ca kawq laweg che yaog.

⁴⁵ Awg yand u ve haq, awg laq ghuhd teq pa geh yawd te pawz kawq lehq koz vid che, "Nig hehd teq pa yuhq mir ka lehq awg ghad jehd chehd ser cheawg la. Chaw yad ve Yad phu haq, vend bax yad ve laq khuhn chid aq vid tug awg yand gag vehr che yaog.

⁴⁶ Tu lor. Kae veg. Ngawx lor. Ngag haq kawq phuhz lehq chid aq vid che phad lag gag vehor," lehd koz vid che yaog.

Yer suq haq pheh yug che

⁴⁷ Yer suq tawd yaw chehd che mad peg tand, cuh yad teq chi ni ghad awg khuhn chehd che Yud daq meh che te ghad lag lehq, a teh puhd lehq suhz tag taz che chaw awg mor nux liz yawd geh ga lag che yaog. Chaw mor nux u ve teq pa awr lehr, paw khod nux teq pa he lehq Yud daq chaw teq pa ve awg hox chaw mawd teq pa cuh peha lar che chaw teq pa yaog.

⁴⁸ Yawd haq chid aq vid che chaw te ghad awr lehr, i hehd haq awg hez che kheh te tug yaog lehd koz che yaog. "Ngag bux vid che phad awr lehr, yawd yaog. Yawd haq yug pheh lor," lehz koz che yaog.

⁴⁹ Kheh te lehq, Yud daq Yer suq chehd lo thed-eg ghad gehag lehq, "Jawd mawd-og, awg bon ir vid-oq," lehd koz lehq, yawd haq bux vid che yaog.

⁵⁰ Yer suq yawd haq koz vid che, "Awg chawd-og, nawg duhd lar che heh har naq teoq," lehz yawd haq koz vid che yaog.

Kheh te lehq, i hehd teq pa gehag lehq Yer suq haq yug cid lar lehq pheh vehr che yaog.

⁵¹ Awg yand u ve khuhn, Yer suq geh chehd chehd che chaw te ghad, yawd ved a teh ghawg tuhaz lehq paw khod nux vig lar che awg ceg var te ghad ve nar puh chuh chez vehr che yaog.

⁵² Kheh te lehq Yer suq yawd haq koz vid che, "Nawg ved a teh haq awg phi khuhn kawq khuhq keoq. Awg lawn ghod ver, a teh haq kha yehd che chaw vawr, a teh haq te lehq suh tug yaog.

⁵³ Muhd nuh maq cuh yad teq chi niq mor haq keh mad che liz ngag haq lag ga vid tug a meha ngag Awr pa geh lawg maq gha hawg lehz nawg duhd cheawg la.

⁵⁴ Kheh ma khuhd, ngag u kheh te lawg ver, che kheh gha phehaq tug yaog lehd koz lehq Liq phu khuhn buhq lar che teq pa heh khawd-ehg kheh te ca phehq lag gha tuawg le," lehd koz che yaog.

⁵⁵ Awg yand u ve khuhn Yer suq chaw awg mor nux haq koz vid che, "Nig hehd teq pa vawr chaw khuhd haq ca phehaq che heh te lehq a teh puhd lehq suhz tag taz vaha lehq ngag haq ca phehaq cheawg la. Ni gha lia bon yehg nux khuhn ngag mi lar lehq mar vid chehd huh liz, nig hehd ngag haq maq ca phehaq.

⁵⁶ Kheh ma khuhd, che kheh phehaq tug awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve liq khuhn buhq lar che heh saw phehaq tug awg pun yaog," lehd koz che yaog.

Awg yand u ve haq, awg laq ghuhd awg gha lia yawd haq saw chid bag lar haz lehq phaw veh che yaog.

Yud daq chaw ve Jehg daq var awg mor Yer suq haq suhx jehg che

⁵⁷ Yer suq haq yug pheh ve che chaw teq pa awr lehr, paw khod nux Kar yar pha q ve yehg lo yug ve kae che yaog. U huh, liq buhq var he lehq awg hox chaw mawd teq pa phawng daq chehd che yaog.

⁵⁸ Per troq awr lehr, paw khod nux ve sax nanx awg pad huh kho ko lar kig huh kha gag Yer suq khaz nuhr vid viad lo ghaq kae lehq, awg lawn che ve haq awg leh med kha gag gha sir gha mawg tug, yawd gehe lehq saw par teq pa geh mi chehd che yaog.

⁵⁹ Paw khod nux teq pa he lehq phawng daq chehd che chaw awg gha lia awr lehr, Yer suq haq gha dawz vehr tug, yawd awg

lawn ma hez hez che sax khiz haq ca che yaog.

⁶⁰ Ma hez hez che sax khiz khanr var kha peh vad-ag cawg liz, jehg sehr phad teq pa teq chaweh sax khiz yug te tug ca mad mawg. Awg leh med lo gaeg lehq, ma hez hez che sax khiz khanr var ni ghad tuhaz lehq koz che,

⁶¹ “Chaw che ve phad koz che, ‘Ghig sa ve bon yehg nux haq ngag te lug lehq, sehr ni awg khuhn lo lehax kawq te gha hawg,’ ” lehz ix mag sax khiq khanr che yaog.

⁶² Awg yand u ve khuhn paw khod nux tuag lehq koz che, “Chaw che ve phad nawg haq awg lawn sax khiz khanr chehd che yaog. Nawg teq chaweh liz ma koz khuhq vehr cheawg la,” lehd Yer suq haq na che yaog.

⁶³ Kheh liz, Yer suq taq chuh-ax ghad chehd chehd che yaog. Paw khod nux yawd haq kawq koz vid che, “Ghig sa ve Yad phu Khreq lehd koz che te ghad awr lehr, nawg yaog la. Ngag hehd haq koz ax tug, teq chehd che Ghig sa ve mehz khuhd suhr ngag nawg haq khanr cuha che yaog,” lehd koz che yaog.

⁶⁴ Yer suq kawq koz vid che, “Nawg koz che heh yaog. Kheh te lehq, ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, che khaz nuhr ver chaw yad ve Yad phu vawr, †kand pax ir jad che awg sehr phad ve laq yaq awr phawd awr mi lar lehq, †mog khuhn yaq che haq nig hehd gha mawg tug yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁶⁵ Kheh te lehq paw khod nux yawd ved beg ke veq kad haq juhq seh lehq koz che, “Chaw che ve phad awr lehr, awg cehg mag Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che yaog. A nig sax khiz a thoq haq kawq ca sar le. Yawd Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che haq a meha chuhr huh nig hehd gha kad vehor.

⁶⁶ Nig hehd teq pa khawd-ehg kheh duhd-aq le,” lehd koz na ngawx che te yand, “Yawd vawr suh kenr vehr che yaog,” lehz i hehd teq pa koz che yaog.

⁶⁷ Kheh te lehq, su yawd ved mehz khuhd khuhn cux ghig pheq puhr lehq chung phehd lehq, ted pehg vawr mehz khuhd khuhn tha ke vid che yaog.

⁶⁸ Kheh te peg lehq yawd haq na che, “Khreq-og, nawg haq a sug dawz che law le. Ghig sa ve cuh kar var heh te lehq ngag hehd haq koz ax laog,” lehd koz vid che yaog.

Per troq Yer suq haq chid bag che

⁶⁹ Awg yand u ve haq Per troq sax nanx yehg awg bag huh mi chehd lehq, awg ceg ma te ghad yawd chehd-ag huh lag lehq

koz che, “Nawg liz Gar liq lehd chaw Yer suq geh chehd che yaog,” lehd koz che yaog.

⁷⁰ Kheh ma khuhd, Per troq chaw kheh ma ve mehz khuhd suhr huh her ka lehq koz che, “Nawg koz chehd che ix ve haq ngag maq sir,” lehd koz che yaog.

⁷¹ Kheh te peg lehq Per troq yehg ghaz mir khuh bag lo tuhez thad huh, awg kag awg nuz awr ve awg ceg ma te ghad yawd haq mawg lehq u huh chehd che chaw teq pa haq koz vid che, “Che ve phad awr lehr Nar sar lehq chaw Yer suq geh chehd che yaog,” lehd koz vid che yaog.

⁷² Per troq te pawz kawq her ka lehq koz che, “Chaw u ve phad haq ngag maq sir daq,” lehd koz lehq khanr che yaog.

⁷³ Teq per nehax heh gaeg lehq, u huh hox chehd che chaw teq pa Per troq chehd lo lag lehq, “Nawg liz awg cehg mag i hehd awg mor khuhn chehd che chaw te ghad phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, nawg tawd yaw che khuhd haq lehax na liz, ngag hehd sir che yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁷⁴ Kheh te lehq Per troq khen lehq, “Chaw u ve phad haq ngag maq sir daq,” lehd koz lehq khanr che yaog. Yawd u kheh koz chehd che awg yand awg khuhn ghaz buhg vehr che yaog.

⁷⁵ “Ghaz mad buhg ser huh nawg ngag haq sehr pawz kha gag chid bag tug yaog,” lehz Yer suq koz vid lar che haq Per troq kawq duhd nuhd vehr che yaog. Kheh te lehq, yawd tuhez lehq duhd har jad che khuhn hax ceh huhg che yaog.

27

Yer suq haq jawd mawd Pid laq chehd lo sir ve kae che

¹ Muhd sawx ted nawq muhd thid-ag che te yand, paw khod nux teq pa he lehq Yud daq chaw teq pa ve awg hox chaw mawd teq pa awg gha lia Yer suq haq dawz vehr tug jehg daq che yaog.

² Kheh te peg lehq, i hehd Yer suq haq pheh yug ve lehq, muhd mig jawd mawd Pid laq ve laq kuhr khuhn yawd haq chid aq vid che yaog.

Yud daq suh che

³ Kheh te lehq Yer suq haq chid aq vid che phad Yud daq awr lehr, Yer suq haq dawz vehr tug suhx jehg suhx taz che haq yawd gha mawg che te yand, yawd kawq duhd phuhz lehq, phu u ve sehzi chi thehq paw khod nux teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa haq kawq yug khuhq pid lehq koz che,

4 “Vend bax mad cawg che chaw te ghad haq ngag chid aq ax cheaq te lehq, ngag vend bax te vehr che yaog,” lehd koz vid che yaog.

I hehd kawq koz che, “Che ve haq ngag hehd khawd-ehg kheh te caz daq hawg le. U ve awr lehr, nawg ved kanx yaog,” lehd koz vid che yaog.

5 Phu u ve haq bon yehg nux khuhn chid bag ke lar haz lehq, yawd tuhez lehq yawd khad yawad kuhr pehg ca pheh suh vehr che yaog.

6 Paw khod nux teq pa phu u ve haq ghawz vaha lehq koz che, “Phu che ve awr lehr, awg suhr hehr vehr cheaq te lehq, phu tand geh khuhq daq ma cawd hawg,” lehd koz che yaog.

7 Kheh te lehq, i hehd teq pa jehg daq lehq, khehx chaw teq pa haq tur vid tug, phu u ve yug ve lehq a jeq mawq khu te par ve mig gig te pez haq vig lar che yaog.

8 Kheh te lehq, yaq ni kha gag mig gig u ve te pez haq awg suhr mig gig lehd koz che yaog.

9 U thad lo, cuh kar var Yer rar miq koz lar che heh phehaq che yaog. Yawd koz che, “Id sar rer laq chaw teq pa ted pehar awg phuhd koz chez lar che, chaw te ghad ve awg phuhd phu sehzh chi thehg haq yug lehq.

10 Jawd mawd Ghig sa ngag haq koz ax lar che heh, a jeq mawq khu te par ve mig gig te pez haq i hehd vig che yaog.”

Jawd mawd Pid laq Yer suq haq na ngawx che

11 Yer suq haq muhd mig jawd mawd mehz khuhd suhr huh sir ve hox vid lar lehq, muhd mig jawd mawd yawd haq na che, “Nawg awr lehr Yud daq chaw teq pa ve jawd mawd yaog la,” lehd koz vid che yaog.

“Nawg koz che heh yaog,” lehz Yer suq kawq yaw khuhq vid che yaog.

12 Kheh ma khuhd, paw khod nux he lehq awg hox chaw mawd teq pa yawd haq vend bax tar che te yand, yawd teq chaweh liz mad kawq koz khuhq vid.

13 Kheh te lehq, muhd mig jawd mawd Pid laq Yer suq haq na lehq koz che, “Nawg awg lawn i hehd vend bax tar lehq sax khiz khawd kheh koz khanr chehd che haq nawg maq gha kad la,” lehd koz vid che yaog.

14 Kheh ma khuhd, yawd teq chaweh liz mad kawq koz khuhq vid cheaq te lehq, muhd mig jawd mawd Pid laq and jad che yaog.

Yer suq haq ma hez ver; Bar rar baq haq gha phehd che awg lawn

15 Pawehd u ve haq te che te yand, thawnr khuhn chehd che chaw teq pa awg khuhn ve chaw kheh ma ve ni ma cawd che chaw te ghad haq muhd mig jawd mawd phehd kha vid tug awg lid cawg che yaog.

16 Awg yand u ve haq, thawnr khuhn geh chehd che chaw teq pa awg khuhn, awg meh buhg jad che Bar rar baq meh che chaw te ghad cawg che yaog.

17 Kheh te lehq, i hehd phawng daq chehd che te yand, muhd mig jawd mawd Pid laq na che, “Nig hehd awg pun a sug haq phehd vid gad le. Bar rar baq haq la, ma hez ver Khreq lehd koz che Yer suq haq la,” lehd koz na ngawx che yaog.

18 Awg lawn ghod ver, Yer suq haq soer che ni ma cawg che haq te lehq, i hehd yawd haq chid aq ax che yaog lehz, muhd mig jawd mawd Pid laq sir chehd che yaog.

19 Kheh te lehq, suhx jehg suhx taz kig kaw jaw thag lo muhd mig jawd mawd Pid laq yawd mi chehd-ag huh, yawd ved awg mid ma yawd haq tawd che kheh koz sanr peha che yaog. “Thed che cawd che chaw che ve phad haq teq chaweh taq te. Awg lawn ghod ver a mig hax ngag yuhq maz a cehax liz mad daq. Kheh te lehq yaq ni teq ni maq ve ngag duhd har jad che yaog,” lehd koz tawd sanr fea che yaog.

20 Kheh ma khuhd, paw khod nux teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa vawr, Bar rar baq haq lawg yug lehq Yer suq haq dawz vehr tug, muhd mig yad teq pa haq awg ghad hax ceh pid che yaog.

21 Muhd mig jawd mawd Pid laq muhd mig yad haq koz vid che, “Chaw che ve ni ghad awg khuhn a sug haq phehd vid gad lehq le,” lehd koz na che yaog. Kheh te lehq i hehd teq pa koz che, “Bar rar baq haq yaog” lehd koz che yaog.

22 “Kheh te ver, Khreq lehd koz che Yer suq haq ngag khawd-ehg kheh gha te lawg le,” lehd koz lehq muhd mig jawd mawd Pid laq i hehd haq na ngawx che te yand, i hehd teq pa awg gha lia koz che, “Laq kan thag huh thaq vehr lor,” lehd koz che yaog.

23 Muhd mig jawd mawd Pid laq kawq koz vid che, “A thoq te lehq le. Yawd a thoq ted ceng haq te yaq kig cawg cheawg le,” lehd i hehd haq na ngawx che te yand, i hehd teq pa hax ceh nux maz kawq kug lehq koz che, “Yawd haq laq kan thag huh thaq veh-oq,” lehd koz che yaog.

24 Muhd mig jawd mawd Pid laq awr lehr, muhd mig yad teq pa diz diz huhd te tuag vehr che haq yawd gha mawg lehq, yawd teq chaweh te maq gha vehr che haq yawd gha sir vehr lehq, muhd mig yad kheh ma ve mehz khuhd suhr laq kuhr

chuhd lehq koz che, “Chaw che ve phad gha suh che toq ngaw awg khod-aq lo tad gag vid. Nig hehd khad nawg-a nig hehd teoq,” lehd koz vid che yaog.

²⁵ Muhd mig yad teq pa awg gha lia koz che, “Toq che ve awr lehr, ngaw hehd he lehq ngaw gehd ve awg yad awg dug teq pa khanr yug che yaog,” lehd koz vid che yaog.

²⁶ Kheh te lehq muhd mig jawd mawd Pid laq awr lehr, Bar rar baq haq phehd kha vid lehq, Yer suq haq jawq peg lehq laq kan thag huh thaq vehr tug maq yad teq pa haq chid aq vid che yaog.

Maq yad teq pa Yer suq haq maq sawnr ma caz te che

²⁷ Kheh te lehq muhd mig jawd mawd Pid laq ve maq yad teq pa, Yer suq haq maq yad teq pa ve sax nanx nux khuhn sir ve kae lehq, maq yad ted taq ve awg gha lia Yer suq haq ga phoz paog vid lar che yaog.

²⁸ I hehd teq pa yawd ved a poq haq kuhz kha lehq, a poq yehg maq awg ni sid te che yawd haq kawq deh vid che yaog.

²⁹ A chud te haq yug lehq si ux cuhr heh te ghaq lehq, yawd ved a kor haq khuhz vid che yaog. Yawd ved laq kuhr laq yaq awr pax awr ve khuhn pund cheg ted mag yug cid vid lar lehq, yawd mehz kuhhd suhr huh khi cuhx teh mi lehq koz che, “Yud daq ve jawd mawd-og, nawg awg bon ir vid-oq,” lehd koz lehq, yawd haq maq sawnr ma caz koz gid che yaog.

³⁰ U kheh te peg lehq, yawd haq cux ghig kaod pheq puhr vid lehq, pund cheg u ve yug lehq yawd ved a kor haq kawq kaod dawz che yaog.

³¹ Yawd haq maq sawnr ma caz te koz gid peg lehq, yawd ved a poq awg ni sid te che haq yug khuhz kha lehq, yawd ved a poq awg pir kawq ghawz veq vid peg lehq, laq kan thag huh thaq vehr tug yawd haq seh ve kae che yaog.

Yer suq haq laq kan thag huh thaq vehr che

³² I hehd teq pa tuhaz tod-ag huh, Kud rer ner med yad Sid monr meh che te ghad haq mawg che yaog. I hehd yawd haq yug lehq Yer suq ve laq kan haq taz cuh vid che yaog.

³³ Gawd laq gawd taq lehd koz che awg ti ted kag lo i hehd gaeg che yaog. Awg meh u ve cuhz kig awr lehr, a kor ghuhd lehd koz che yaog.

³⁴ I hehd teq pa a pehx med ghig ce maq te che yug lehq awg khad tuhx te che awg ceng haq pawnd daq lehq, Yer suq haq taw

vid che yaog. Kheh liz, yawd lehq ngawx peg lehq mad kawq dawg che yaog.

³⁵ I hehd teq pa yawd haq laq kan thag huh yug thaq ke peg lehq, yawd ved beg ke veq kad teq pa haq yug lehq pehg daq tug nar bar kehx yug che yaog.

³⁶ Kheh te lehq, i hehd teq pa u huh mi lar lehq yawd haq paog chehd che yaog.

³⁷ Kheh te lehq, i hehd teq pa yawd haq vend bax tar che liq buhq khang gid lar che yawd ved a kor thag lo nehx lar lehq, “Chaw che ve phad vawr, Yud daq chaw teq pa ve Jawd mawd Yer suq yaog,” lehd koz lar che yaog.

³⁸ Awg yand u ve khuhn, chaw kuhd liz ni ghad Yer suq geh teq geha laq kan thag huh thaq vehr lar che yaog. Laq yaq awr pax awr te ghad he lehq laq vehr awr pax awr te ghad thaq ke lar che yaog.

³⁹ Phanr taz phanr yaq te tod chehd che chaw teq pa, yawd haq maq sawnr ma caz te koz gid lehq a kor hiz lar lehq koz che,

⁴⁰ “Bon yehg nux haq te lug lehq sehr ni awg khuhn lehax kawq te gha che chaw-og, nawg awg ton haq pong vid tug teoq. Nawg Ghig sa ve Yad phu yaog ver, laq kan thag huh yaq laq,” lehd koz vid che yaog.

⁴¹ Paw khod nux teq pa awr lehr, liq buhq var teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa geh teq geha su heh te lehq yawd haq koz gid ghig gid che yaog.

⁴² I hehd koz che, “Su haq yawd pong vid gha che yaog. Yawd awg ton haq yawd kawq ga pong vid maq gha. Yawd Id sar rer laq ve jawd mawd ma hez hawg la. Kheh te lehq, yawd a meha laq kan thag huh yaq ver, ngaw hehd liz yawd haq yonr tug yaog.

⁴³ Yawd Ghig sa haq yonr che yaog, ‘Ngaw awr lehr Ghig sa ve Yad phu yaog,’ lehd yawd koz lar cheaq te lehq Ghig sa yawd haq ni ma cawd ver, Ghig sa yawd haq yug pong vid-oq,” lehz i hehd koz che yaog.

⁴⁴ Yawd geh teq geha laq kan thag huh thaq ke lar che chaw kuhd var ni ghad liz, su heh te lehq yawd haq maq sawnr ma caz te koz gid che yaog.

Yer suq suh che

⁴⁵ Muhd kaw cuhaz huh te lehq muhd phiq phawd awr seh nar rir kha gag, mig gig koar lo awg naz hoq awg naz tud saw phehq vehr che yaog.

⁴⁶ Muhd phiq phawd awr seh nar rir kheh yand gaeg lehq, Yer suq awg kuhhd pehz hehd mehz lehq koz che, “E li, E li, la ma sa ba tha ni,” lehd koz kug che yaog. Cuhx kig vawr, †“Ngaw ved Ghig sa-og, Ngaw ved Ghig sa-og, a thoq te lehq

nawg ngag haq chid bag lar haz cheawg le," lehd koz che yaog.

⁴⁷ U huh hox chehd che chaw teq pa ted pehg tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, "Chaw che ve phad awr lehr, Ed lid yaq haq ca kug chehd che law," lehd koz che yaog.

⁴⁸ I hehd awg khuhn ve chaw te ghad teq pear maq lehax cex kae lehq, a kaz chuhq gha che pha nuad ted mag yug veva lehq, pund tag awg med-e gehd choz lar lehq a pehx med ghig ce maq te che khuhn tiz ke peg lehq, yawd haq bez taw vid che yaog.

⁴⁹ Kheh ma khuhd, chaw ted pehg pehar koz che, "Ta q te ser. Ed lid yaq yawd haq ca ga vid-ag tug lehq nar, law ngawx lar veg ser," lehd koz che yaog.

⁵⁰ Yer suq awg khuhd pehz hehd meh z te pawz kawq kug peg lehq sax chez vehr che yaog.

⁵¹ Awg yand u ve haq, bon yehg nux khuhn ve pha thed lar che liz, awg thag lo te lehq awg huhx lo kha gag ni khod te pheq vehr che yaog. Mig hiz lehq huhx meh teq pa liz awg khod sez phehq vehr che yaog.

⁵² Tur phuh teq pa phaw kha vehr lehq, suh vehr lar che Ghig sa ve daq keh g che chaw kha peh vad-ag awg ton kawq teq tuag che yaog.

⁵³ Yer suq kawq teq tuag peg khaz nuhr, i hehd liz tur phuh khuhn tuhaz lehq, Yer ruq sar lehn med khuhn gehe lehq, chaw laex ghad i hehd haq gha mawg che yaog.

⁵⁴ Maq yad awg hox he lehq yawd geh Yer suq haq paog chehd che maq yad teq pa awr lehr, mig hiz che he lehq kha phehaq che awg ceng teq pa haq gha mawg che te yand, i hehd teq pa kuhz jad lehq koz che, "Chaw che ve phad awr lehr, awg cehg mag Ghig sa ve Yad phu te ghad phehq che yaog," lehz koz daq che yaog.

⁵⁵ Awg kanr a cehax vid-aq lo yad mid teq pa liz kha peh vad-ag hox lar ngawx chehd che yaog. I hehd teq pa awr lehr, Yer suq Gar liq lehd muhd mig khuhn tuhaz thad lo ag, yawd khaz nuhr ghaq lag lehq yawd ved awg ceg te lehq te car te taw vid tod che yad mid teq pa yaog.

⁵⁶ I hehd awg mor awg khuhn, Mar riq Mar gar dar laq, Yar koq he lehq Yod sehq ve awr ye Mar riq he lehq Yer ber dehd awg yad par teq pa ve awr ye, chaw che ve teq pa chehd chehd che yaog.

Yer suq haq tur vid che

⁵⁷ Muhd phiq vehr huh, Ar riz mar thehr med yad Yod sehq meh che paw sa var te ghad lag che yaog. Yawd awr lehr, Yer suq ve awg laq ghuhd te ghad phehq che yaog.

⁵⁸ Yawd muhd mig jawd mawd Pid laq geh kae lehq, Yer suq ve awg ton haq ca

lawg yueg che yaog. Kheh te lehq, yawd haq pid tug muhd mig jawd mawd Pid laq tawd sanr vid che yaog.

⁵⁹ Kheh te lehq Yod sehq awr lehr, Yer suq ve awg ton haq yug ve kae lehq, daq keh g che pha phua yug thiz vid lehq,

⁶⁰ huhx meh thuz lar che yawd ved tur phuh awg suhx khuhn yug ve ke lehq, tur phuh awg khod med huh huhx meh diq nux ted mag phuhz chuhd lar haz lehq koeq che yaog.

⁶¹ Awg yand u ve khuhn, Mar riq Mar gar dar laq he lehq awg kag awr ve Mar riq te ghad liz, tur phuh awg pad huh mi lar ngawx chehd che yaog.

Yer suq ve tur phuh haq maq yad teq pa paog vid lar che

⁶² Sawx awr kheha gaeg ver, Sa ba to awg ni gag vehr lehq, paw khod nux te pa he lehq Phar rir sehd teq pa muhd mig jawd mawd Pid laq geh kae lehq koz vid che,

⁶³ "Jawd mawd-og, chaw he ka var che ve phad awr lehr, yawd teq chehd ser thad huh, 'Sehr ni gaeg ver, ngag kawq teq tuag tug yaog,' lehz ngag hehd haq yawd koz ax lar che yaog.

⁶⁴ Kheh te cheaq te lehq, yawd ved awg laq ghuhd teq pa yawd haq maq gha ca khuhd yug ve lehq, 'Yawd suh kig lo kawq teq tuag vehor,' lehz su haq mag gha ca koz vid tug, sehr ni kha gag yawd ved tur phuh u ve haq kha nehax paog lar vid tug tawd sanr vid-oq. U kheh maq te ver, a mig her ka cheaq keh a meha kawq her ka ver, sang nar jad vehr tug yaog," lehd koz vid che yaog.

⁶⁵ Jawd mawd Pid laq i hehd haq koz vid che, "Nig hehd teq pa geh paog par maq yad teq pa sir ve lehq nig hehd te gha che heh te lehq kha sehax paog cuh vid lar-eq," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁶⁶ Kheh te lehq i hehd teq pa kae lehq, tur phuh haq su maq gha phaw vid tug huhx meh dig haq cunr dawz lar lehq, paog par teq pa haq kha sehax paog cuh vid lar che yaog.

28

Yer suq kawq teq tuag che awg lawn

¹ Sa ba to awg ni te peg lehq, suhr ni teq ni khuhn awg kawd maq ve teq ni muhd sawx ted naq huh, Mar riq Mar gar dar laq he lehq awg kag awr ve Mar riq te ghad, ix mag tur phuh lo ca ngawx-eg che yaog.

² Awg yand u ve khuhn, mig hiz jad che yaog. Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad te ghad muhd nuh maq lo yaq lehq tur phuh haq phuhz chuhd lar che huhx meh diq u ve haq phuhz kha lar lehq, yawd huhx meh dig u ve thag huh taz mi chehd che yaog.

³ Muhd nuh maq cuh yad u ve yawd ved awg hoq awg han vawr; muhd pehq che heh te lehq, yawd ved beg ke veq kad liz phux-u ghad te che yaog.

⁴ Paog chehd che maq yad teq pa Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad haq gha mawg lehq kuhz ched jad cheaq te lehq, chaw suh heh te lehq kuhd teh vehr che yaog.

⁵ Muhd nuh maq cuh yad u ve yad mid u ve ni ghad haq koz vid che, "Ta kuhz. Laq kan thag huh thaq vehr lar che Yer suq haq nig mag ca ngawx-ag cheawg leh z ngag sir chehd-aq.

⁶ Yawd chuhr huh ma chehd. Awg lawn ghod ver, yawd koz lar che heh te lehq Ghig sa yawd haq kawq teq tuag vid vehor. Yawd haq teh lar kig huh ca ngawx laog.

⁷ Har naq koeq lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq che kheh ca koz vid-oq, 'Suh kig lo Ghig sa yawd haq kawq teq tuag vid vehor. Nig hehd haq keh awg kawd Gar liq lehd muhd mig lo yawd veh che yaog. U huh nig hehd yawd haq gha mawg tug yaog,' lehd koz vid-oq. Awg lawn che ve ngag nig mag haq koz ax che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁸ Kheh te lehq ix mag kuhz liz kuhz, ha liz ha lehq jad che khuhn te pawaz lehax tur phuh lo tuag lehq, awg laq ghuhd teq pa haq cex kawq koz vid-eg che yaog.

⁹ Awg yand u ve khuhn, Yer suq liz ix mag meh z khuhd suhr huh lag hox lar lehq ix mag haq koz vid che, "Awg bon ir vid-oq," lehd koz vid che yaog. Kheh te lehq ix mag yawd ved khi kud haq vuh z cuhx lar lehq yawd haq a kor pi vid che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, Yer suq ix mag haq koz vid che, "Ta kuhz. Ngag ved a vix a nax teq pa haq Gar liq lehd muhd mig lo kae tug ca koz vid-eq. U huh i hehd ngag haq gha mawg tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Paog chehd che maq yad teq pa paw khod nux haq koz vid che

¹¹ Yad mid u ve ni ghad kae tod che awg yand u ve haq, paog chehd che chaw teq pa ted pehg med khuhn gehe lehq, kha phehaq che awg ceng gha lia paw khod nux teq pa haq koz vid che yaog.

¹² Kheh te lehq paw khod nux teq pa awr lehr awg hox chaw mawd teq pa haq phawng daq lehq jehg daq peg lehq, maq yad teq pa haq phu kha peh vad-ag pid lehq koz vid che,

¹³ " 'Muhd khax te khend lo ngag hehd yuhq mir ka chehd-ag huh, yawd ved awg laq ghuhd teq pa lag lehq yawd haq lag khuhd yug ve vehr che yaog,' lehz nig hehd su haq koz vid mehr.

¹⁴ Awg lawn che ve haq muhd mig jawd mawd nux gha kad ver, nig hehd teq pa haq yawd teq chaweh maq gha te vid tug,

ngag hehd teq pa yawd haq koz vid tug yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq i hehd teq pa phu u ve haq yug lehq, su i hehd haq koz mar vid lar che heh te che yaog. Yud daq chaw teq pa awg khuhn a meha yaq ni thad kha gag awg lawn che ve haq lao daq veh chehd che yaog.

Yer suq awg laq ghuhd teq chi te ghad haq tawd pid che

¹⁶ Awg laq ghuhd u ve teq chi te ghad awr lehr, Gar liq lehd muhd mig khuhn Yer suq koz mar vid lar che keh dig u ve lo kae che yaog.

¹⁷ I hehd yawd haq gha mawg lehq a kor pi che yaog. Kheh ma khuhd ted pehg pehar vawr thuhd duhd nuhg duhd te chehd ser che yaog.

¹⁸ Yer suq i hehd teq pa chehd lo lag lehq koz che, "Muhd nuh maq lo ve he lehq mig gig khod-aq lo ve kand pax awg gha lia ngag haq saw pehar vehr che yaog.

¹⁹ Kheh te cheaq te lehq nig hehd teq pa kae lehq, chaw ceng gha lia ngag ved awg laq ghuhd phehaq vid tug ca teoq. Awr pa, Yad phu he lehq daq keh g che Awg ha phu ve awg meh awg huhx lo i hehd haq baz tiz sar pid-oq.

²⁰ Ngag nig hehd haq pid lar che tawd khuhd awg gha lia haq na yug lehq te tug, i hehd haq mar vid-oq. Mig gig che ve awg yand leh thad kha gag, ngag nig hehd geh khar thad liz chehd tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Mar koq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Awg kawd ped thad huh ve Khreq yad awg mor khuhn chehd che bon hox bon nax teq pa koz che, Mar koq liq che ve vawr, cuh yad Per troq ve bon mar lar che awg lawn haq yug cuq yug cax daq lar che yaog. Mar koq liq mehز khuhd awg gha lia khuhn Per troq ve awg hoq awg han haq gha mawg lehq Mar koq liq che ve te koz khuhn ve awg khad nux vawr, Yer suq kanx te lar che awg ceng teq pa haq kha nehax buhq lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Mar koq awr lehr, Mar riq ve yad par yaog (Cuh yad liq 12:12). Kheh te lehq, Bar nar baq ve awg vix awg nax liz yaog (Kaw law sehd liq 4:10). Mar koq awr lehr, Pawd loq he lehq Bar nar baq ix mag awg kawd te pawz ha lehq che bon khuhd tuhز maer che geh ghaq kae che yaog. Pawd loq yawd Mar koq kanx te che haq chid muh lehq Mar koq vawr Rod maq med awg khuhn daq che kanx te chawd phehq che yaog lehd koz che yaog. Chaw gha lia sir chehd che vawr, Ha lehq che bon khuhd Mar koq liq cheawg lehr, awg kawd ped maq buhq lar che liq te koz phehq lehq A.D. 55 khuhq kheh thad huh buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Mar koq liq che vawr, ir che awg lawn teq pa haq keh ver, awg cehg ma awg lawn he lehq te tuhaz che awg lawn haq a yed yug lehq buhq lar che yaog. Yer suq ve ha lehq che bon khuhd liq 4 lehd khuhn Mar koq liq awr lehr, suaq keh ngeh jad liz, sir ker sir cawd che awg lawn cawg mad jad che yaog. Yud daq chaw ve awg lid awg khad haq Rod maq chaw sir thad kha gag buhq lar che yaog. Mar koq yawd duhd law lar che ted ceng awr lehr, Yer suq Ghig sa yaog ghod che haq su sir tug Yer suq yawd and tug te che awg lawn teq pa haq buhq lar che yaog. Mar koq liq che khuhn 3 pun 1 pun Yer suq mig gig kor-ar chehd che awg leh med teq sinx khuhn phehq che awg lawn buhq lar che yaog. Awg leh med lo Yer suq laq kan thag huh khanr suh lehq kawq teq tuag che haq peg che yaog.

Awg lawn nux

† 1:2 1:2 Ml 3:1 * 1:2 1:2 **cuh yad** Yod hanr A kaz tur var haq koz che yaog. † 1:3 1:3 Isy 40:3 † 1:5 1:5 **Yawd danr lawg kax** Par ler tid naq muhd mig khuhn cawg lehq, Yer ruq sar lehnr med haq 20 kid lod vid daq kig huh cawg che yaog. Mt 3:5 haq ngawx. † 1:6 1:6 **kar lar oq awg muh** A mig thad ve Ed lid yaq liz kheh te che beg ke veg deh che yaog. 2Jm 1:8 § 1:6 1:6 **Par ceq ... pehd ghig** Cad tug che teq pa awr lehr daq keh che cad tug phehq che yaog. Ak 11:21-22

1. Yer suq kanx tanr te che (1:1-13)
2. Gar liq lehd muhd mig khuhn Yer suq kanx tanr te che (1:14-6:29)
3. Gar liq lehd muhd mig khuhn Yer suq kanx jehd lehq tuhaz che (6:30-9:32)
4. Gar liq lehd muhd mig khuhn Yer suq awg leh med te pawz ha lehq che bon khuhd mar che (9:33-50)
5. Yud daq muhd mig he lehq Per riq muhd mig khuhn Yer suq kanx te che (10:1-52)
6. Yer suq suh che (11:1-15:47)
7. Yer suq suh kig lo kawq teq tuag che (16:1-20)

Yod hanr A kaz tur var bon mar che

¹ Ghig sa ve Yod phu Yer suq Khreq ve ha lehq che bon khuhd awg kawd maq thad awr lehr che kheh yaog.

² Ghig sa ve cuh kar var Id sar yaq ve liq awg khuhn buhq lar che heh,

[†]“Ngawx lor, nawg ghud med awr nawg ved yaq kaw haq ghu lar ax tug,

ngag ved cuh yad* haq ngag kae pe che yaog, lehz koz lar che yaog.

^{3†}Jawd mawd Ghig sa ve yaq kaw haq ghu lar lor.

Yawd ved yaq kaw teq pa haq thed-e lehd teo, lehz

heh pir khuhn lo chaw te ghad kug chehd tug yaog,” lehd koz che yaog.

⁴ Yod hanr baz tiz sar pehar var heh pir khuhn tuhaz che yaog. Vend bax phehd kha gha tug, vend bax duhd phuHz che haq caz daq che baz tiz sar ted ceng haq yawd mar vid che yaog.

⁵ Yud daq muhd mig chaw awg gha lia he lehq Yer ruq sar lehnr med yad awg gha lia Yod hanr chehd lo kae che yaog. A sug yawd ved vend bax haq koz mar vid lehq, Yod hanr i hehd haq Yawd danr lawg kax† awg khuhn baz tiz sar pid che yaog.

⁶ Yod hanr awr lehr, kar lar oq awg muh‡ te lar che beg ke haq veg deh lehq, cuhq pehg huh sar gig sehx hang caz chuhq lar che yaog. Par ceq he lehq heh pir khuhn ve pehd ghig§ haq yawd cad che yaog.

⁷ Yawd bon mar lehq koz che, “Ngag khaz nuhr lag tug te ghad awr lehr, ngag haq keh kand pax ir che yaog. Ngag cuhq kuhq lehq yawd ved khi noz caz haq phi tug lehax liz maq kenr.

⁸ Ngag awr lehr nig hehd haq a kaz awg khuhn baz tiz sar pehar che yaog. Kheh ma khuhd yawd awr lehr, nig hehd haq

Daq che kehq che Awg ha phu awg khuhn baz tiz sar pehar tug yaog," lehz mar vid che yaog.

Yer suq baz tiz sar khanr yug che

⁹ Awg yand u ve awg khuhn, Gar liq lehd muhd mig Nar sar rehq* med khuhn Yer suq tuhaz lehq, Yawd danr lawg kax awg khuhn Yod hanr yawd haq baz tiz sar pid che yaog.

¹⁰ Yer suq a kaz awg khuhn tanr tuhaz che te yand huh, muhd nuh maq phaw lehq Awg ha phu awr lehr a pia heh te lehq yawd awg thang huh yaq che haq Yer suq gha mawg che yaog.

¹¹ "Nawg awr lehr ngag haq jad che ngag ved Yad phu yaog. Nawg haq ngag ni ma cawd jad che yaog," lehz muhd nuh maq lo awg khuhd buhq tuhaz che yaog.

Yer suq ber che lawd che haq gha khanr che

¹² Teq pear lehax Awg ha phu yawd haq heh pir khuhn ghaq pe che yaog.

¹³ Yawd heh pir khuhn lo uhd chi ni chehd lehq, Sar tanr yawd haq ber che lawd che yaog. Yawd haeg che to nud to saz teq pa geh chehd lehq, muhd nuh maq cuh yad teq pa yawd lor che haq ga vid che yaog.

Yer suq kanx tanr te che

¹⁴⁻¹⁵ Yod hanr haq su pheh yug† peg khaz nuhr, Yer suq Gar liq lehd muhd mig lo lag che yaog. Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd haq Yer suq mar vid lehq koz che, "Awg yand gag vehr che yaog. Ghig sa ve muhd mig‡ lag gag vehr te che yaog. Vend bax haq duhd phuhs lehq ha lehq che bon khuhd haq yonr lor," lehd koz mar vid che yaog.

Ngad ca var uhg ghad haq Yer suq kug yug che

¹⁶ Gar liq lehd ghig po nux pad huh Yer suq kae tod-ag huh, Sid monr he lehq yawd ved awg nax var Anr drehr ghig po awg khuhn geq phehd chehd che haq gha mawg che yaog. Awg lawn ghod ver, ix mag awr lehr ngad ca var phehq che yaog.

¹⁷ Yer suq koz che, "Ngag khaz nuhr ghaq lar-oq. Ngag nig mag haq chaw ca sehr phad te cuha tug yaog," lehz ix mag haq koz vid che yaog.

¹⁸ Ix mag teq pear lehax geq haq teh lar haz lehq yawd awg khaz nuhr ghaq veh che yaog.

¹⁹ Yer suq awg nuz awr a cehax kawq kae che te yand, Yer ber dehd ve awg yad par Yar koq he lehq yawd ved awg nax var Yod

hanr, huh lawd kor khuhn geq ghu behz chehd che haq gha mawg che yaog.

²⁰ Teq pear lehax Yer suq ix mag haq kug yug che yaog. Kanx canr te cad var teq pa geh awr pa Yer ber dehd haq huh lawd kor khuhn lo teh lar haz peg lehq, ix mag yawd awg khaz nuhr ghaq veh che yaog.

Ned chaq chiz geh che chaw awg lawn

²¹ I hehd Kar per nar unr§ med khuhn gehe che yaog. Sa ba to awg ni haq teq pear lehax Yer suq bon lawg kig lo taez lehq mar vid che yaog.

²² Yawd mar vid che haq i hehd and jad che yaog. Awg lawn ghod ver, liq buhq var teq pa mar vid che heh te yawd mar che ma hez. Yawd kand pax cawg che awg khuhn mar vid che yaog.

²³ Awg yand u ve haq i hehd ve bon lawg kig awg khuhn ned chaq chiz geh che chaw te ghad kawg che yaog. Yawd kug lehq

²⁴ koz che, "Nar sar rehq chaw Yer suq-og, nawg ngag hehd haq khawd-ehg kheh caz daq che awg le. Ngag hehd haq te lug ax tug nawg lag cheawg la. Nawg haq ngag sir chehd che yaog. Nawg awr lehr, Ghig sa ve Daq kehq che chaw u ve te ghad phehq che yaog," lehd koz che yaog.

²⁵ Awg yand u ve haq Yer suq yawd haq ded lehq koz che, "Taq chuhax chehd-oq. Yawd awg khuhn lo tuhaz kae-o," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁶ Ned chaq chiz awr lehr, chaw u ve haq hax ceh nux phez dawz cuh vid lehq, awg khuhd hehd chawa kug lehq yawd awg khuhn tuhaz veh che yaog.

²⁷ Chaw awg gha lia and lehq koz che, "Che ve awr lehr, khawd-ehg kheh awr le. Mar vid che che awr lehr, awg subx ted ceng law lehq. Ned chaq chiz teq pa haq liz kand pax awg khuhn yawd tawd pid lehq i hehd na yug che yaog," lehz i hehd te ghad he lehq te ghad koz daq che yaog.

²⁸ Yawd ved awg lawn teq pear lehax Gar liq lehd muhd mig awg kag gha lia lo buhg veh che yaog.

Sid monr ve awg pi ma haq Yer suq ghu na vid che

²⁹ Teq pear lehax i hehd bon lawg kig awg khuhn tuhaz kae lehq, Yar koq he lehq Yod hanr geh Sid monr he lehq Anr drehr teq pa ve yehg khuhn gehe che yaog.

³⁰ Sid monr ve awg pi ma kaz nag lehq yuhq chehd che yaog. Yawd ved awg lawn Yer suq haq i hehd har naq koz vid che yaog.

³¹ Yer suq lag lehq, yad mid u ve laq kuhr haq yug lehq tuag vid che yaog. Yawd ved

* 1:9 1:9 *Nar sar rehq* Yer suq chehd ir lag kig med phehq che yaog. Lk 2:39 † 1:14-15 1:14-15 *Yod hanr haq su pheh yug* Mt 14:3 haq ngawx. ‡ 1:14-15 1:14-15 *Ghig sa ve muhd mig* Ni ma khuhn Ghig sa uq penr che haq koz che yaog. Mt 3:2 § 1:21 1:21 *Kar per nar unr* Mt 4:13 haq ngawx.

kaz nag che na vehr lehq, yawd i hehd haq te car te taw vid che yaog.

Chaw nag laex ghad haq ghu na vid che

³² Muhd ni kehg vehr lehq muhd sux naz vehr tez huh, nag che guhg che chaw awg gha lia he lehq ned geh che chaw teq pa haq Yer suq chehd lo sir veva lar che yaog.

³³ Med yad awg gha lia ghaz mir khuh awg pad huh phoz chehd chehd che yaog.

³⁴ A nar laex ceng te nag chehd che chaw kha peh haq yawd ghu na vid lehq, ned teq pa haq liz ghaq kog vid che yaog. Ned teq pa yawd haq sir cheaq te lehq Yer suq i hehd haq tawd maq yaw cuh vid.

Yer suq bon ca mar tod che

³⁵ Muhd sawx ted naq, muhd ma thid ser huh, Yer suq tuag lehq heh pir khuhn kae lehq, u huh bon lawg chehd che yaog.

³⁶ Sid monr he lehq yawd geh chehd che awg chawd teq pa Yer suq haq ghaq ca che yaog.

³⁷ I hehd Yer suq haq mawg che te yand, "Chaw awg gha lia nawg haq ca chehd che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁸ Yer suq i hehd haq koz vid che, "Awg pad awg ki huh cawg che med khaz teq pa haq liz ngag bon gha mar vid tug awg nuz awr kae veg. Awg lawn ghod ver, che kheh te tug ngag lag che yaog," lehz yawd kawq koz vid che yaog.

³⁹ Gar liq lehd muhd mig awg kag gha lia i hehd ve bon lawg kig teq pa awg khuhn yawd bon ca mar vid lehq, ned teq pa haq ghaq kog che yaog.

Khír tuq var haq Yer suq ghu na vid che

⁴⁰ Khír tuq var te ghad yawd geh lag lehq nar kheh teh mi lar lehq koz che, "Nawg te gad ver, ngag haq daq vid kehg vid tug nawg te gha che yaog," lehz Yer suq haq lawg khawx che yaog.

⁴¹ Yer suq yawd haq har kax lehq laq kuhr che lehq yawd haq vad lehq koz che, "Ngag te gad che yaog. Daq vid kehg vid-og," lehz koz vid che yaog.

⁴² Teq pear lehax khír tuq a nar mehx vehr lehq yawd daq vehr kehg vehr che yaog.

⁴³⁻⁴⁴ Yer suq yawd haq tawd hehnd chawa koz vid che, "Awg lawn che ve chaw te ghad-eg haq liz ta ca koz vid. Nawg kae lehq paw khod haq nawg ved awg ton ca maw vid-eg.* Su mehz khuhd suhr huh sax khiz te tug, nawg daq vehr kehg vehr che awg pun Mod ser ve awg lid teh lar che heh, te tand tug ca tand vid-eg," lehz Yer suq koz vid lehq teq pear lehax yawd haq koeq pe che yaog.

⁴⁵ Kheh ma khuhd, yawd tuhzh veh lehq awg lawn u ve haq hax ceh nux ca kaod koz vid lehq, awg kag gha lia awg khuhd buhg veh vid tug te che yaog. Kheh te cheaq te lehq Yer suq awr lehr med teq pa khuhn kha sehax phawd thi mehz thi ba ba te tod maq gha lehq, heh pir khuhn chehd chehd che yaog. Khar phawd chor phawd lo chehd che chaw teq pa yawd chehd lo lag che yaog.

2

Yer suq khi kud laq kuhr suh che chaw haq ghu na vid che

¹ U ve khaz nuhr maq muh tand, Yer suq Kar per nar unr med awg khuhn te pawz kawq gehe lehq, yehg ted yehg awg khuhn yawd chehd chehd che awg lawn haq su gha kad che yaog.

² Chaw phoz lag mad jad che haq te lehq yehg khuhn chehd kig mad cawg lehq, ghaz mir awg pad huh liz chehd kig mad cawg. Yer suq i hehd haq bon khuhd mar vid chehd thad,

³ khi kud laq kuhr suh vehr che chaw te ghad haq chaw uhg ghad taz veva lehq yawd chehd huh lag che yaog.

⁴ Chaw chehd mad che haq te lehq, Yer suq chehd lo i hehd gehe mad gag lehq, Yer suq chehd chehd che awg thanq huh beh lar che haq i hehd phaz kha che* yaog. Kheh te lehq phaz kha lar kig huh, khi kud laq kuhr suh che chaw yuhq chehd che yuhq phi haq i hehd phehd yaq pe che yaog.

⁵ Yer suq awr lehr i hehd yonr che ni ma haq gha mawg che te yand, khi kud laq kuhr suh vehr che chaw haq, "Yad par-og, nawg ved vend bax phehd kha vehr che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁶ Liq buhq var ted pehg pehar u huh mi chehd lehq, a sug yawd ved ni ma khuhn che kheh duhd chehd che,

⁷ "Che phad awr lehr, a thoq te che kheh koz cheawg le. Yawd Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che yaog. Ghig sa te ghad ma hez ver, vend bax haq a sug phehd kha gha tuawg le."

⁸ I hehd che kheh duhd chehd che haq Yer suq yawd ved ni ma khuhn teq pear lehax sir lehq, i hehd haq koz vid che, "Nig hehd ni ma khuhn a thoq te che kheh duhd chehd cheawg le.

⁹ Khi kud laq kuhr suh che chaw te ghad haq tawd khar ve te khuhd a cehax koz vid ver sa hawg le. Nawg ved vend bax phehd kha vehor lehd koz vid che sa hawg la. Ma hez ver, Tu lehq nawg ved yuhq phi haq

* 1:43-44 1:43-44 ca maw vid-eg Ak 13:49 haq ngawx. awr lehr, tawr ghad te beh lar lehq, yehg thag lo chehd liz

* 2:4 2:4 phaz kha che Yud daq chaw teq pa ve yehg chehd gid mi gid gha lehq, kanx te kig liz te gha che yaog.

taz ve lehq yaq kaw tod kae-o lehd koz vid che sa hawg la.

¹⁰ Kheh te cheaq te lehq, chaw yad ve Yad phu awr lehr, mig gig khod-aq lo vend bax phehd kha tug kand pax cawg che haq nig hehd gha sir vid tug," lehd koz peg lehq, khi kud laq kuhr suh che chaw haq kawq koz vid che,

¹¹ "Ngag nawg haq koz ax laq, tu lor. Nawg ved yuhq phi haq taz ve lehq nawg ved yehg lo koeq lor," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹² Awg yand u ve haq yawd teq pear lehax tu lehq, yuhq phi haq taz ve lehq chaw kheh ma ve mehzu khuhd suhr yawd tuhz veh che yaog. Kheh te lehq, chaw kheh ma ve and lehq Ghig sa haq chid ir chid muh vid lehq, "A nig te pawz-a liz che kheh te che haq mad mawg jaw," lehd koz che yaog.

Yer suq Ler viq haq kug yug che

¹³ U ve awg khaz nuhr, Yer suq Gar liq lehd ghig po nux pad huh te pawz kawq kae thad huh, chaw awg mor nux yawd chehd lo lag lehq, yawd i hehd haq mar vid che yaog.

¹⁴ Yawd awg nuz awr kawq kae tod huh, awg khawnr saw kig yehg awg khuhn Ar lar phehd ve yad par Ler viq[†] mi chehd che haq yawd gha mawg che yaog. "Ngag khaz nuhr ghaq lar-oq," lehz Yer suq yawd haq koz vid che te yand, yawd tu lehq Yer suq khaz nuhr ghaq veh che yaog.

¹⁵ Awg khaz nuhr, Ler viq yehg lo Yer suq he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa teh cuh pad huh mi cad chehd-ag huh, awg khawnr saw var he lehq vend bax yad teq pa liz kha peh i hehd geh mi cad chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd kha peh Yer suq awg khaz nuhr ghaq veh che yaog.

¹⁶ Awg khawnr saw var[‡] he lehq awg gag awr ve vend bax yad teq pa geh yawd awr cad chehd che haq, Phar rir sehd teq pa ve liq buhq var teq pa gha mawg che te yand, yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che, "Che phad awr lehr, a thoq vawr te lehq awg khawnr saw var he lehq vend bax yad teq pa geh teq geha cad cheawg le," lehz na ngawx che yaog.

¹⁷ Tawd u ve haq Yer suq gha kad thad, yawd i hehd haq kawq koz vid che, "Chehd sa che chaw teq pa naz chuhd sehr phad haq maq lor. Nag che chaw teq pa lehax lor che yaog. Thed che cawd che chaw teq pa haq kug yug tug ngag lag che ma hez.

Vend bax yad teq pa haq kug yug tug ngag lag che yaog," lehd koz vid che yaog.

Cad tug ce che awg lawn su na ngawx che

¹⁸ Awg yand u ve awg khuhn, Yod hanr ve awg laq ghuhd teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa cad tug ce lehq bon lawg chehd che yaog. Kheh te lehq, su Yer suq chehd lo lag lehq koz che, "Yod hanr ve awg laq ghuhd teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa ve awg laq ghuhd teq pa cad tug ce chehd liz, a thoq maq vawr te lehq nawg ved awg laq ghuhd teq pa cad tug maq ce cheawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

¹⁹ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Awg mid ma he che phad khehx cad-ag che chaw teq pa geh chehd-ag huh, i hehd cad tug ce tug lehq la. Yawd i hehd geh chehd che kheh cheh, i hehd cad tug ce maq gha.

²⁰ Kheh ma khuhd, awg mid ma he che phad[§] haq khehx cad-ag che chaw teq pa geh yug phaz vid che awg ni lag gag tug yaog. U ve teq ni gaeg ver, i hehd cad tug ce tug yaog.

²¹ Beg ke awg pir haq pha awg suhx a sug liz maq neh x jaw. U kheh te neh x ver, pha awg suhx awr lehr awg pir haq ghawg coer vehr lehq, lex lehq kawq pheq jad tug yaog.

²² Kheh te lehq, sar gig thux pu awg pir awg khuhn a pehx med ghig awg suhx a sug liz maq ke jaw. U kheh te ke ver, a pehx med ghig awg suhx awr lehr, sar gig thux pu haq te khod cheaq te lehq, a pehx med ghig sez vehr lehq, sar gig thux pu liz lug vehr che yaog. A pehx med ghig awg suhx haq sar gig thux pu awg suhx^{*} awg khuhn gha ke che yaog," lehz Yer suq koz vid che yaog.

Sa ba to awg ni thad awg laq ghuhd teq pa cag no haq chehz che

²³ Sa ba to awg ni teq ni awg khuhn, Yer suq ha khuhn phanr kae chehd-ag huh, yawd ved awg laq ghuhd teq pa cag no haq chehz yug lehq veh tod che yaog.

²⁴ Phar rir sehd teq pa yawd haq koz vid che, "Ngawx-oq, Sa ba to awg ni thad liz te maq kenr[†] te ma cawd che haq i hehd a thoq vawr te lehq te cheawg le," lehd koz che yaog.

²⁵ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Dar viq he lehq yawd ved awg chawd teq pa awr meq lehq cad tug mad cawg che te yand, i hehd khawd-ehg kheh te che awg

[†] 2:14 2:14 *Ar lar phehd ve yad par Ler viq* Mar thehr haq koz che yaog. Mt 9:9 [‡] 2:16 2:16 *Awg khawnr*

saw var Rod maq chaw awg pun awg khawnr saw vid var haq koz che yaog. Che kheh te che kanx haq te che chaw haq Yud daq chaw cand che yaog. § 2:20 2:20 *awg mid ma he che phad* Yer suq haq koz gad che yaog.

* 2:22 2:22 *sar gig thux pu awg suhx* Mt 9:17 haq ngawx. [†] 2:24 2:24 *te maq kenr* Tuhz 34:21 haq ngawx.

lawn haq nig hehd teq pawz-a liz maq gha ghawn jaw lehq la.

²⁶ Ar bir ar tar[‡] paw khod nux te chehd-ag huh, Ghig sa ve yehg awg khuhn Dar viq gehe lehq, paw khod teq pa ma hez ver te ghad-eg liz cad maq kenr cad ma cawd che, Ghig sa haq tand lar che khaor mod haq cad lehq, awg chawd teq pa haq liz pehg car vid che ma hez lehq la," lehd koz vid che yaog.

²⁷ Kheh te lehq yawd kawq koz che, "Sa ba to awg ni awr lehr chaw yad awg pun te lar che yaog. Chaw yad awr lehr, Sa ba to awg ni awg pun te lar che ma hez.

²⁸ Kheh te lehq, chaw yad ve Yad phu awr lehr, Sa ba to awg ni ve awg jawd mawd[§] liz phehq che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

3

Laq kuhr suh che chaw awg lawn

¹ Yawd bon lawg kig khuhn kawq gehe che te yand, u huh laq kuhr teq pax suh che chaw te ghad chehd chehd che yaog.

² Yer suq haq vend bax tar gha tug, Sa ba to awg ni haq* chaw nag u ve haq yawd ghu na vid tug lehq nar, i hehd[†] yawd haq kha nehax ngawx chehd che yaog.

³ Yawd awr lehr, laq kuhr teq pax suh che chaw haq, "Nawg tu lehq awg kaw jen ca hox laoq," lehd koz vid che yaog.

⁴ Kheh te peg lehq yawd i hehd haq koz vid che, "Sa ba to awg ni haq daq tug te cawd hawg la, ma hez ver lug tug te cawd hawg la. Su ved a saq haq pong vid cawd hawg la, ma hez ver dawz vehr cawd hawg la," lehd koz na ngawx che yaog.

Kheh ma khuhd, i hehd taq chuhax gawr lehd chehd chehd che yaog.

⁵ Yer suq nez nag lehq i hehd haq kha sehax caw ngawx che yaog. I hehd ni ma heh cheaq te lehq yawd duhd har lehq, chaw u ve haq, "Nawg ved laq kuhr cheo," lehd koz vid che yaog. Awg yand u ve haq, yawd laq kuhr che lehq na vehr che yaog.

⁶ Kheh te lehq, Phar rir sehd teq pa tuhzh veh lehq, Yer suq haq khawd-ehg kheh te ver gha dawz vehr tug, teq pear lehax Her roq ve chaw teq pa geh ca jehg daeq che yaog.

Ghig po nux pad huh chaw awg mor nux phoz lag che

⁷ Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh Gar liq lehd ghig po nux phawd awr lo kawq kae lehq, Gar liq lehd muhd mig khuhn chehd che chaw awg mor nux yawd khaz nuhr ghaeq che yaog. Kheh te lehq, Yud daq muhd mig,

⁸ Yer ruq sar lehn med, Id du mehd muhd mig, Yawd danr lawg kax ox pax awr he lehq Tud ruq med he lehq Sid donr med lo chehd che chaw teq pa liz, yawd te che kanx teq pa awg lawn gha kad cheaq te lehq, yawd chehd lo lag che yaog.

⁹ Chaw awg mor nux yawd haq maq gha biz daq tug, "Huh lawd kor nehax ted mag haq ghu lar-oq," lehz awg laq ghuhd teq pa haq yawd koz vid che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, chaw nag kha peh haq yawd ghu na vid cheaq te lehq, nag che guhg che chaw teq pa awg gha lia yawd haq gha vad tug, yawd chehd lo hax ceh nux biz daq gehag chehd che yaog.

¹¹ Ned chaq chiz teq pa liz, yawd haq gha mawg che te yand, yawd mehz khuhd suhr huh boz cuhx lar lehq, "Nawg awr lehr Ghig sa ve Yad phu yaog," lehd koz kug che yaog.

¹² Yawd ved awg lawn su haq maq gha sir vid tug, Yer suq i hehd haq tawd hehd chawa yaw vid che yaog.

Cuh yad teq chi ni ghad haq lez yug che

¹³ Kheh te peg lehq, Yer suq keh thag lo taez che yaog. Yawd kug gad che chaw teq pa haq kug yug lehq, i hehd yawd geh kae che yaog.

¹⁴⁻¹⁵ I hehd awg khuhn, yawd geh chehd vid tug, ha lehq che bon khuhd ca mar vid tug, ned teq pa haq ghaq kog gha che kand pax pid tug, Yer suq yawd ved awg laq ghuhd te tug chaw teq chi ni ghad haq lez yug che yaog. Awg laq ghuhd teq chi ni ghad che teq pa awr lehr, cuh yad lehd Yer suq i hehd haq koz meh vid che yaog.

¹⁶ Yer suq kug yug lar che chaw teq chi ni ghad u ve teq pa awr lehr, Yer suq awg meh awg suhx Per troq lehd koz meh vid che Sid monr;

¹⁷ Yer ber dehd ve awg yad par Yar koq, Yar koq ve awg nax var Yod hanr; (ix mag haq awg meh awg suhx Bawd ner gehq meh vid che, cuhx kig awr lehr, muhd tawnr yad lehd koz gad che yaog),

¹⁸ Anr drehr, Phid liq, Bar thawd lar mehd, Mar thehr, Thod maq, Ar lar phehd ve awg yad par Yar koq, Thar dehd, muhd

‡ 2:26 2:26 **Ar bir ar tar** 2 Sm 8:17 haq ngawx. § 2:28 2:28 **Sa ba to awg ni ve awg jawd mawd** Yer suq

awr lehr Sa ba to awg ni awg khod-aq kand pax cawg che yaog. Mt 12:8 * 3:2 3:2 **Sa ba to awg ni haq** Sa ba to awg ni awg khuhn chaw nag haq ghu na vid che awr lehr vend bax te che yaog lehz Yud daq chaw teq pa sawnr lar che yaog. † 3:2 3:2 **i hehd** Yud daq chaw teq pa ve bon hox bon nax teq pa haq koz che yaog. Lk 6:7 ‡ 3:19

3:19 **Id sar kar rir oq** "Kid rid oq med yad" lehd koz gad che yaog. Ys 15:25

mig haq haq che awg mor haq caz daq che chaw Sid monr he lehq

¹⁹ Yer suq haq chid aq vid che phad Yud daq Id sar kar rir oq^z teq pa yaog.

Daq che kehq che Awg ha phu haq su maq sawnr ma caz koz che

²⁰ Awg yand u ve haq, yawd yehg khuhn gehe che yaog. Chaw awg mor nux te pawz kawq phoz lag cheaq te lehq, i hehd awr liz cad ma tand che yaog.

²¹ Awg lawn u ve haq yawd ved awg ceng awg khad teq pa gha kad che te yand, Yawd ghud vehr che yaog lehq i hehd koz lehq kae lehq yawd haq ca sir khuhq veva che yaog.

²² Yer ruq sar lehn med lo yaq che liq buhq var teq pa koz che, Yawd awr lehr Ber sar bud laq^s geh chehd che chaw phehq che yaog. Ned jawd mawd haq ghad va lehq ned teq pa haq yawd ghaq kog che yaog lehq i hehd koz che yaog.

²³ Yawd i hehd haq kug lehq, tawd par hax te mar lehq koz che, "Sar tanr awr lehr Sar tanr haq khawd-ehg kheh te ghaq kog gha tuawg le.

²⁴ Muhd mig te pez, yawd khad yawad ma cawd maq hawr daq ver, muhd mig u ve yeg maq gha.

²⁵ Yehg ka liz, yawd khad yawad ma cawd maq hawr daq ver, yehg ka u ve yeg chehd maq gha.

²⁶ Sar tanr yawd awg ton haq yawd kawq phuhz lehq phaz daq che ver, yawd liz yeg chehd maq gha. Yawd lug vehr sez vehr tug yaog.

²⁷ Awg ghad hehd che chaw haq awg kawd maq pheh teh lar ver, a sug lehd ma koz yawd ved yehg awg khuhn gehe lehq yawd ved med nged jeg kor haq hinx yug maq gha. Awg ghad hehd che chaw haq pheh teh lar peg nuhr heh, yawd ved yehg khuhn lo gehe lehq med nged jeg kor haq hinx yug gha tug yaog.

²⁸ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chaw yad teq pa te che vend bax awg gha lia he lehq Ghig sa haq maq sawnr ma caz kha koz kha yaw che awg gha lia haq phehd vid tug yaog.

²⁹ Kheh ma khuhd, Daq che kehq che Awg ha phu haq maq sawnr ma caz koz che chaw a sug te ghad haq lehd ma koz, khar thad liz vend bax ma phehd vid hawg. Yawd co co taer taer vend bax cawg chehd che chaw phehq che yaog," lehq Yer suq koz vid che yaog.

³⁰ Yawd ned chaq chiz cawg che lehq i hehd koz cheaq te lehq, Yer suq che kheh koz che yaog.

Yer suq ve awr ye he lehq awg nax var teq pa

³¹ Awg yand u ve haq, Yer suq ve awr ye he lehq awg nax var teq pa lag che yaog. I hehd awg bag phawd awr hox lar lehq Yer suq haq ca kug pe che yaog.

³² Chaw awg mor nux yawd haq kha caw yuhd mi chehd che yaog. I hehd yawd haq koz vid che, "Nawr ye he lehq nawg nax var teq pa nawg haq ca lehq awg bag phawd awr huh chehd chehd che yaog," lehd koz vid che yaog.

³³ Yer suq kawq koz che, "Ngar ye he lehq ngag nax var teq pa a suawg le," lehq na ngawx che yaog.

³⁴ Kha caw yuhd mi chehd che chaw teq pa haq yawd caw ngawx lehq koz che, "Chuhr huh chehd che chaw awr lehr, ngar ye he lehq ngag nax var teq pa yaog.

³⁵ Ghig sa ve a lor haq kha te che chaw awr lehr, ngag nax var ngag nax ma he lehq ngag ved awr ye phehq che yaog," lehq Yer suq koz vid che yaog.

4

Awg yuhd ser var awg lawn tawd par hax te mar che

¹ Te pawz ghig po nux pad huh Yer suq kawq mar vid chehd-ag huh, chaw awg mor nux yawd chehd lo phoz lag cheaq te lehq, ghig po khuhn chehd che huh lawd kor khuhn yawd geh mi che* yaog. Chaw awg mor nux awg gha lia awr lehr, ghig puhg pad huh chehd chehd che yaog.

² Awg yand u ve haq, yawd tawd par hax te lehq, awg lawn laex ceng mar vid che yaog.

³ Yawd mar vid che awg khuhn che kheh koz che yaog.

⁴ "Na ser. Awg yuhd ser var te ghad awg yuhd ca ser che yaog.

⁴ Yawd ser che te yand, awg yuhd ted pehg pehar yaq kaw khuhn che lehq, ngaz teq pa ghawz cad vehr che yaog.

⁵ Awg yuhd ted pehg pehar mig sar pad kig huhx meh de khuhn che lehq, mig sar maq nax cheaq te lehq, teq pear lehax yeg vehr che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, awg yeg u ve awg chi mad nuhq cheaq te lehq, muhd ni tuhaz ver, huh jad chiz jad lehq nuhr vehr god vehr che yaog.

⁷ Awg yuhd ted pehg pehar a chud de huh che che yaog. A chud bid iar lehq awg yeg haq hoz cheaq te lehq, awg sir mad nuhq.

⁸ Kheh te peg lehq awg yuhd ted pehg pehar mig khid daq kig khuhn che che

§ 3:22 3:22 **Ber sar bud laq** Ned jawd mawd Sar tanr haq koz che yaog. * 4:1 4:1 **mi che** Yud daq chaw Sar lar teq pa su haq mar vid thad mi che awg lid cawg che yaog.

yaog. Awg yeg yeg vehr ir vehr lehq, awg sir kha peh nuhaq che yaog. Awg sir sehzh chi pun, khuhq chi pun he lehq teq ha pun nuhq mad-ag che yaog.

⁹ Kad tug nar puh cawg che chaw teq pa kha nehax naoq," lehz yawd koz che yaog.

¹⁰ Awg khaz nuhr su ma chehd che te yand, yawd khaz nuhr ghaq kae che chaw he lehq cuh yad teq chi ni ghad, yawd haq tawd par hax teq pa awg lawn ca na ngawx-ag che yaog.

¹¹ Yer suq i hehd haq koz vid che, "Ghig sa ve muhd mig awg lawn khuhd ceh lar che awg ceng teq pa nig hehd haq sir vid gha che yaog. Kheh ma khuhd, maq yonr che chaw teq pa haq awr lehr, awg gha lia tawd par hax lehax gha te mar vid che yaog.

¹² A thoq haq te lehq le lehd koz ver, †I hehd ngawx chehd liz ngawx mad mawg.

I hehd kad chehd liz na maq gha. Che kheh ma hez ver, i hehd kawq phuhez kawaq lehq
i hehd ve vend bax phehd kha tug yaog,"

lehd koz che yaog.

¹³ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Tawd par hax che ve haq nig hehd na maq gha lehq la. Na maq gha ver, tawd par hax awg gha lia haq khawd-ehg kheh te na gha tuawg le.

¹⁴ Awg yuhd ser var awr lehr, bon khuhd haq ser che yaog.

¹⁵ Yaq kaw khuhn che che awg yuhd awg lawn awr lehr, bon khuhd haq kad liz teq pear lehax Sar tanr lag lehq, i hehd awg khuhn ser lar che bon khuhd haq yug tuhz vehr che haq koz che yaog.

¹⁶ Huhx meh de lo che che awg yuhd awg lawn awr lehr, bon khuhd haq gha kad lehq, teq pear lehax ha lehq ha ka haq yug che haq koz che yaog.

¹⁷ Kheh ma khuhd, i hehd awg chi mad cuhx nuhq cheaq te lehq, teq cuhx nehax lehax teq che yaog. Awg khaz nuhr bon khuhd haq te lehq duhd har gad har lehq du deh che haq gha phud daq thad, teq pear lehax i hehd ve yonr che ted ceng lug veh che yaog.

¹⁸ A chud de lo che che awg yuhd awg lawn awr lehr, i hehd bon khuhd haq kad che liz,

¹⁹ mig gig khod-aq ve duhd har tug teq pa, phu si med nged jeg kor ha lehq tug her ka che teq pa he lehq lawd pha qir i che awg ceng gha lia haq sex lae che teq pa awr lehr, bon khuhd haq hoz lar cheaq te lehq, awg sir nuhaq maq gha che haq koz che yaog.

²⁰ Mig khid daq kig khuhn che che awg yuhd awg lawn awr lehr, bon khuhd haq kad lehq haq yug lehq, awg sir sehzh chi pun, khuhq chi pun, teq ha pun nuhaq che chaw haq koz che yaog," lehd koz vid che yaog.

A mir khehd teh kig

²¹ Kheh te peg lehq Yer suq i hehd haq koz vid che, "A mir khehd tox lehq khuhr luhd cuhr muhq lar tuawg la. Ma hez ver, tehn huhx teh lar tuawg la. A mir khehd teh kig awg thang huh teh lar tug ma hez hawg la.

²² Awg lawn ghod ver, kha khuhd ceh lar che awg ceng teq pa kha sehax saw mawg vid tug yaog. Su haq maq sir vid che awg ceng teq pa liz, awg ghiz pawd kig huh mawg vid tug yaog.

²³ Kad tug nar puh cawg che chaw a sug lehd ma koz, kha nehax naoq," lehd i hehd haq koz vid che yaog.

²⁴ Kheh te lehq, yawd i hehd haq koz vid che, "Nig hehd kha gha kad che teq pa haq sa tiq tar-oq. Nig hehd kawg vid che heh te lehq, Ghig sa liz nig hehd haq kawq kawg ax tug yaog. Awg khod-aq, awg lex liz kawq thehnr ax tug yaog.

²⁵ Awg lawn ghod ver, cawg che chaw haq kawq thehnr vid tug yaog. Mad cawg che chaw geh, yawd kha cawg che teq pa haq kawq yug ve tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Awg yuhd yeg veh ir veh che awg lawn tawd par hax te mar che

²⁶ Yer suq te pawz kawq koz che, "Ghig sa ve muhd mig awr lehr, chaw te ghad ha khuhn lo awg yuhd ser che haq sur che yaog.

²⁷ Yawd muhd phiq yuhq lehq muhd sawx kawq tuag lehq, ni gha lia u kheh te chehd che yaog. Awg yuhd u ve yeg lehq ir veh che yaog. Kheh ma khuhd, awg yuhd u ve khawd-ehg kheh te yeg veh ir veh che haq yawd maq sir.

²⁸ Mig gig yawd khad yawad awg sir nuhaq vid che yaog. Awg kawd maq awg yeg yeg vid lehq, awg khaz nuhr awg no phehaq peg lehq awg no awg khuhn awg sir nuhq vehr mag vehr che yaog.

²⁹ Meh vehr lehq ghiq che awg yand gag vehr cheaq te lehq, awg sehr phad teq pear lehax ghiq kawx yug lehq ghiq che yaog," lehz Yer suq koz che yaog.

A ghawd yuhd awg lawn tawd par hax te mar che

³⁰ Kheh te lehq yawd koz che, "Ghig sa ve muhd mig haq a thoq yug tehz daq ngawx tuawg le. Tawd par hax khar ve ted ceng yehd lehq tehz mar tuawg le.

³¹ Ghig sa ve muhd mig awr lehr; a ghawd yuhd haq sur che yaog. Awg yuhd u ve haq ha khuhn ser che te yand, mig gig thang kha cawg che awg yuhd awg gha lia haq keh i liz,

³² ser peg khaz nuhr awg yeg yeg veh ir veh lehq, ghawd phaq muhg nuha awg gha lia haq keh ir che yaog. Awg kax teq pa ir veh lehq, muhd-aq lo pog che ngaz teq pa muhd cha seh kig huh awg phi te gha che yaog," lehz Yer suq koz che yaog.

Yer suq tawd par hax yehd che awg lawn

³³ I hehd na gha che heh lehax, che kkeh te che tawd par hax kha peh Yer suq i hehd haq bon khuhd mar vid che yaog.

³⁴ Tawd par hax ma yehd ver; yawd i hehd haq maq mar vid. Kkeh ma khuhd, yawd ved awg laq ghuhd teq pa lehax chehd che te yand, yawd i hehd haq awg lawn che teq pa awg gha lia kha nehax koz mar vid che yaog.

Yer suq muhd huh haq dehq vid che

³⁵ U ve teq ni muhd phiq vehr huh, "Ox pax awr lo khanr kae veg," lehz Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che yaog.

³⁶ Kkeh te lehq chaw awg mor nux haq i hehd phaz daq lar haz lehq, Yer suq chehd chehd vehr che huh lawd kor khuhn i hehd yawd haq sir ve veh che yaog. Awg kag awr ve huh lawd kor teq pa liz i hehd geh kae che yaog.

³⁷ Awg yand u ve haq, muhd huh nux mez lag lehq, a kaz duhd teq pa huh lawd kor khuhn thnr gehag cheaq te lehq, huh lawd kor awg khuhn a kaz peh vehr tez che yaog.

³⁸ Yer suq awr lehr huh lawd kor awg mehr mi phawd awr u gehd cuhx lehq, yuhq mir ka chehd che yaog. Kkeh te lehq, awg laq ghuhd teq pa yawd haq ca hiz nuhr vid lehq, "Sar lar-og, ngag hehd lug vehr tug haq nawg a cehax liz ma duhd ngawx lehq la," lehd koz vid che yaog.

³⁹ Yer suq tuag lehq muhd huh haq ded vid lehq, ghig po haq, "Taq hiax gawr lehd chehd-oq," lehd koz vid che yaog. Muhd huh dehq vehr lehq, taq hiax gawr lehd chehd vehr che yaog.

⁴⁰ Awg yand u ve haq Yer suq koz che, "Nig hehd a thoq haq te lehq kuhz cheawg le. Nig hehd yonr che ni ma mad cawg lehq la," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁴¹ I hehd kuhz jad lehq, te ghad he lehq te ghad koz daq che, "Che phad a suawg le. Muhd huh he lehq ghig po liz yawd ved

tawd khuhd haq na yug che law," lehd koz daq che yaog.

5

Ned geh che Gar dar raq chaw haq ghu na vid che

¹ Kkeh te lehq, ghig po nux ox pax awr, Gar dar raq muhd mig* lo i hehd gaeg che yaog.

² Yer suq huh lawd kor awg khuhn tuhaz huh, ned chaq chiz geh che chaw te ghad awr lehr; teq pear lehax chaw tur phuh huh tuhaz lehq yawd haq ca mawg daq che yaog.

³ Chaw u ve awr lehr; chaw tur phuh teq pa cawg kig huh lehax chehd chehd che yaog. Chaw te ghad-eg liz yawd haq pheh teh lar maq gha. Son caz yug lehq pheh teh lar liz maq gha.

⁴ Awg lawn ghod ver; laex pawz su yawd haq son kawng son caz yug pheh teh lar liz, yawd son caz haq ghawg cheh lehq, son kawng haq uhx theh che yaog. Chaw te ghad-eg liz yawd haq mend vid tug te maq gha.

⁵ Tur phuh teq pa huh lehd ma koz, keh dig thag huh lehd ma koz, muhd kaw muhd phiq khar thad liz yawd kug chehd che yaog. Yawd awg ton haq liz, huhx meh sir yug lehq gi thur-e chehd che yaog.

⁶ Yer suq yid-aq lo lag tod che haq chaw u ve gha mawg che te yand, yawd chehd lo cex lag lehq yawd haq a kor pi che yaog.

⁷ Yawd awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, "Muh jad che Ghig sa ve Yad phu Yer suq-og, nawg ngag haq khawd-ehg kkeh caz daq lehq le. Nawg ngag haq maq gha du deh tug, Ghig sa meh khuhd suhr huh ngag nawg haq lawg khawx che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, "Ned chaq chiz-og, yawd awg khuhn tuhaz kae-o," lehz Yer suq yawd haq koz vid cheaq te lehq yaog.

⁹ "Nawg a thoq meh cheawg le," lehz Yer suq yawd haq na ngawx che te yand, "Ngag hehd mad jad cheaq te lehq, ngag ved awg meh awr lehr Ler junr† yaog," lehz yawd Yer suq haq kawq koz vid che yaog.

¹⁰ Muhd mig u ve awg khuhn i hehd haq maq gha ghaq tuhz tug, yawd Yer suq haq hax ceh nux lawg khawx che yaog.

¹¹ Keh u ve awg baq haq, vaq mor nux kaz cad chehd che yaog.

¹² Kkeh te lehq, ned teq pa yawd haq lawg khawx che, "Vaq u ve teq pa awg

* 5:1 5:1 *Gar dar raq muhd mig* Bid saz a naz chaw teq pa ve muhd mig pheh che yaog. † 5:9 5:9 *Ler junr* Rod maq chaw teq pa maq phawd awr yehd che awg khad awr lehr; teq ler junr ver maq yad 6 hinx cawg che yaog. Chaw che phad khuhn ned chehd mad jad che haq mar lar che yaog.

khuhn ngag hehd gha gehe tug, ngag hehd haq kae peha laog,” lehd koz vid che yaog.

¹³ Awg yand u ve haq, Yer suq i hehd haq kae cuh vid che yaog. Ned chaq chiz teq pa tuhz veh lehq vaq u ve teq pa awg khuhn gehe che yaog. Vaq awg mor nux awr lehr, mig har kig lo hax ceh nux cex yaeq lehq, ghig po khuhn lo gehe lehq a kaz ka suh vevr che yaog. Vaq u ve teq pa, a lag kheh niq hinx kheh cawg che yaog.

¹⁴ Vaq huhx var teq pa cex koeq lehq, awg lawn u ve haq med khaz teq pa awg khuhn ca koz vid che yaog. Kheh te lehq, khawd-ehg kheh phehaq che awg lawn haq gha sir tug, chaw ted pehg ca ngawx-ag che yaog.

¹⁵ I hehd Yer suq chehd lo gaeg che te yand, ned chaq chiz Ler junr geh che chaw te ghad beg ke veq deh lehq mi chehd che haq i hehd gha mawg che yaog. Yawd ved ni ma awg kawd maq thad huh heh te lehq kawq daq vevr che haq liz i hehd gha mawg lehq kuhz jad che yaog.

¹⁶ Gha mawg chehd che chaw teq pa awr lehr, ned geh che chaw awg lawn he lehq vaq teq pa khawd-ehg kheh phehaq che awg lawn, ca ngawx-ag che chaw teq pa haq koz mar vid che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, i hehd ve muhd mig teq tawn awg khuhn tuhez vid tug, i hehd Yer suq haq lawg khawx che yaog.

¹⁸ Yer suq huh lawd kor awg khuhn gehe che te yand, ned chaq chiz geh jaw che chaw che te ghad awr lehr; yawd geh chehd tug lawg khawx che yaog.

¹⁹ Yer suq yawd haq ma chehd cuh vid. Kheh ma khuhd yawd haq koz vid che, “Nawg yehg lo koeq lehq, Jawd mawd Ghig sa nawg haq khawd-ehg ma ga lar lehq har kax lar che awg lawn, nawg ved awg ceng awg khad teq pa haq ca koz mar vid-oq,” lehd koz vid che yaog.

²⁰ Kheh te lehq yawd tuhz veh lehq, Yer suq yawd haq khawd-ehg taw maq ga lar peg che awg lawn, Der kar pawd liq² muhd mig awg khuhn yawd hax ceh nux ca koz mar vid cheaq te lehq, chaw awg gha lia and jad che yaog.

Yar id ruq ve yad mid he lehq Yer suq ve a poq haq vad che yad mid awg lawn

²¹ Yer suq huh lawd kor cind lehq ghig po nux ox pax awr lo kawq khanr kae che yaog. Yawd ghig po pad huh chehd chehd huh, chaw awg mor nux yawd chehd lo phoz lag che yaog.

²² Awg yand u ve haq, Yar id ruq meh che bon lawg kig huh ve awg hox te che te ghad lag lehq Yer suq haq mawg lehq,

yawd ved khi pad huh boz cuhx vevr che yaog.

²³ Yawd Yer suq haq koz vid che, “Ngag ved yad mid nehax suh vevr tez che yaog. Yawd na vevr lehq a saq gha teq tug, nawg lag lehq yawd awg thag huh laq kuhr a cehax ca tar vid laog,” lehd koz, hax ceh nux lawg khawx che yaog.

²⁴ Kheh te lehq, yawd Yar id ruq geh kae che yaog.

Chaw awg mor nux yawd khaz nuhr ghaq kae lehq, yawd haq biz daq caq daq te chehd che yaog.

²⁵ Teq chi nid khuhq kheh taw awg suhr yaq[§] don chehd che yad mid te ghad cawg che yaog.

²⁶ Naz chuhd ghu vix var laex ghad ve laq kuhr awg khuhn yawd laex ceng gha khanr jad peg che yaog. Yawd kha cawg che awg gha lia haq yehd vevr peg liz, yawd a cehax liz maq na che awg khodaq, a nar u ve sang te sang kawq jad vevr che yaog.

²⁷ Yawd Yer suq awg lawn gha kad jaw che yaog. Kheh te lehq, chaw awg mor nux awg khuhn yawd Yer suq kuhr tehx nuhr phawd awr huh lag lehq, yawd ved beg ke haq ca vad che yaog.

²⁸ Awg lawn ghod ver, “Yawd ved beg ke haq lehax ngag gha vad ver; ngag na vevr tug yaog,” lehz yawd koz che yaog.

²⁹ Awg yand u ve haq, yawd awg suhr yaq chehd che teq pear lehax cheh vevr lehq, yawd na vevr che haq yawd awg ton sir che yaog.

³⁰ Yer suq yawd ved awg ton awg khuhn kand pax tuhz veh che haq teq pear lehax gha sir cheaq te lehq, chaw awg mor nux haq yawd phuuz ngawx lehq, “Ngag ved beg ke haq a sug vad cheawg le,” lehd koz na ngawx che yaog.

³¹ Yawd ved awg laq ghuhd teq pa awr lehr, “Chaw awg mor nux nawg haq biz daq caq daq te chehd che haq nawg mawg chehd liz, ‘Ngag haq a sug vad cheawg le,’ lehd koz na ngawx cheawg la,” lehz Yer suq haq kawq koz vid che yaog.

³² Yawd haq vad lar che chaw haq gha mawg tug Yer suq kha sehax caw ngawx chehd che yaog.

³³ Yad mid u ve awr lehr; yawd awg khuhn khawd-ehg kheh phehaq che awg lawn haq sir cheaq te lehq, yawd kuhz ched chehd che yaog. Yawd Yer suq chehd lo lag lehq yawd mehzh khuhd suhr huh boz cuhx lar lehq, awg lawn awg gha lia yawd haq thed-e ghad koz vid che yaog.

³⁴ Yer suq yawd haq koz vid che, “Yad mid-og, nawg yonr che ted ceng awr lehr;

‡ 5:20 5:20 *Der kar pawd liq* Mt 4:25 haq ngawx. § 5:25 5:25 *awg suhr yaq* Che kheh te che yad mid awr lehr, mad daq kehq che yad mid phehq che yaog. Ak 15:25

§ 5:25 5:25 *awg suhr yaq* Che kheh te che yad mid awr

nawg haq na tug tea vehr che yaog. Duhd sa che awg khuhn koeq lor. Nawg haq chehd sa tug kha sehax tea vehor," lehd koz vid che yaog.

³⁵ Yawd u kheh koz chehd-ag huh, bon lawg kig huh ve awg hox te ghad ve yehg lo lag che chaw teq pa koz che, "Nawg ved yad mid suh vehor. A thoq te Sar lar haq kawq soq saq vid cheawg le."

³⁶ Tawd khuhd u ve haq Yer suq maq na he lar lehq bon lawg kig huh ve awg hox te ghad haq, "Ta duhd har. Yonr che lehax teo," lehd koz vid che yaog.

³⁷ Per troq, Yar koq he lehq Yar koq awg nax var Yod hanr, i hehd seh ghad ma hez ver, awg kag awr ve chaw te ghad-eg haq liz yawd khaz nuhr mad ghaq lag cuh vid.

³⁸ Yawd bon lawg kig huh ve awg hox te ghad ve yehg huh gaeg che te yand, su diz diz huhd huhd te lehq, hax ceh nux huhg lehq paz huhg chehd che haq yawd gha mawg che yaog.

³⁹ Yer suq yehg khuhn gehe lehq, "Nig hehd a thoq te diz diz huhd huhd te lehq huhg chehd cheawg le. Chaw yad nehax che suh che ma hez. Yawd yuhq mir ka chehd che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁴⁰ Awg yand u ve haq, i hehd Yer suq haq phoz ghig che yaog. Yer suq i hehd awg gha lia haq ghaq tuhze pe lehq, chaw yad nehax ve awr pa awr ye he lehq yawd geh lag che chaw teq pa haq sir ve lehq, chaw yad nehax teh lar kig huh gehe che yaog.

⁴¹ Awg yand u ve haq, Yer suq yad mid nehax ve laq kuhr haq yug lehq koz che, "Tar lid tar kug miz."* Tawd u ve cuhx ki awr lehr, "Yad mid-og, ngag nawg haq koz ax laq, tu laoq," lehd koz che yaog.

⁴² Awg yand u ve haq, yad mid nehax u ve teq pear lehax tuag lehq, yaq kaw tod veh che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd a saq teq chi nid khuhq gag vehr che yaog. Chaw u ve teq pa duhd ma tuhze lehq and jad che yaog.

⁴³ Awg lawn u ve haq su te ghad-eg liz maq gha sir vid tug, Yer suq i hehd haq kha sehax tawd pid peg lehq, "Yad mid nehax haq cad tug car vid-oq," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

6

Nar sar rehq chaw teq pa Yer suq haq mad haq yug che

¹ Yer suq u huh tuhze veh lehq yawd chehd jaw che med* lo kawq gag vehr che yaog. Yawd ved awg laq ghuhd teq pa liz yawd khaz nuhr ghaq kae che yaog.

² Sa ba to awg ni gaeg lehq bon lawg kig awg khuhn yawd mar vid che yaog. Gha kad che chaw laex ghad and jad lehq koz che, "Chaw che phad awr lehr, kheh te che awg ceng teq pa haq khar lo gha cheawg le. Yawd gha che cud yiq awr lehr, khaud-ehg kheh ve cud yiq awg le. Kheh taw maq kand pax ir che kanx yawd laq khuhn khaud-ehg kheh te phehaq cheawg le.

³ Yawd awr lehr, Mar riq ve yad par a suhz te che laq med te var phehq che ma hez hawg la. Yar koq, Yod sehq, Yud daq, Sid monr teq pa ve awg vix var ma hez hawg la. Yawd awg nax ma teq pa liz, a nig geh chehd che ma hez hawg la," lehd koz lehq, i hehd yawd haq nez nag che yaog.

⁴ Yer suq i hehd haq koz vid che, "Ghig sa ve cuhx kar var te ghad awr lehr, awg mig awg phond cawg che yaog. Kheh ma khuhd, a sug yawd chehd jaw kig, a sug yawd ved a vix a nax he lehq a sug yawd ved yehg awg khuhn awr lehr, awg mig awg phond mad cawg," lehd koz che yaog.

⁵ Chehd har che chaw ted pehg pehar awg thag huh laq kuhr tar lehq ghu na vid che lehax ma hez ver, u huh kand pax ir che kanx awg kag awr ve haq yawd te maq gha.

⁶ I hehd maq yonr vix cheaq te lehq, yawd and jad che yaog. U ve khaz nuhr, yawd te khaz peg te khaz lo kha sehax saw caw kae lehq bon mar vid che yaog.

Cuh yad teq chi ni ghad haq kae pe che

⁷ Awg yand u ve haq, cuh yad teq chi ni ghad haq yawd kug yug lehq, ni ghad ted kag ni ghad ted kag kae pe che yaog. Ned chaq chiz teq pa haq ghad tug, i hehd haq kand pax pid che yaog.

⁸ Jud fir tag ted tag ma hez ver, yaq kaw kar huh awg pun awg kag awr ve teq chaweh tad yug ve kae. Laq sax liz, khaor mod liz ta puhd ve kae. Sehax hang caz khuhn lo phu ta doz puhd kae.

⁹ Khi noz cuhx lehq, a poq te khoz lehax deh ve kae-o lehz, Yer suq i hehd haq tawd pid che yaog.

¹⁰ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, Khar ve ted kag lehd ma koz, su ved yehg khuhn nig hehd gehe che te yand, khaz u ve awg khuhn lo ma tuhze kae ser che kheh ceh, u ve ted yehg awg khuhn lehax chehd laor.

¹¹ Khar ve ted kag huh lehd ma koz, nig hehd haq mad haq yug lehq nig hehd ve tawd khuhd haq maq na che ver, u huh nig hehd tuhze kae che te yand, i hehd haq sax khiz te mar vid tug, khi ho haq hehr chehd che a jeq mia haq tha kha lar haz-oq lehz, i hehd haq koz vid che yaog.

* 5:41 5:41 *Tar lid tar kug miz* Che awr lehr Ar rar miq khuhd phehq che yaog.

* 6:1 6:1 *yawd chehd jaw*

¹² Kheh te lehq i hehd tuh z kae lehq, Chaw yad teq pa awr lehr a sug yawd ved vend bax haq duhd phu z cawd che yaog lehd koz bon mar vid che yaog.

¹³ I hehd ned kha peh haq ghaq kog lehq, nag che guhg che chaw kha peh haq nag mand puhr vid lehq ghu na vid che yaog.

Yod hanr A kaz tur var suh che

¹⁴ Awg yand u ve haq Yer suq awg lawn buhg veh jad cheaq te lehq, jawd mawd Her roq[†] gha kad che yaog. Chaw ted pehg pehar koz che, "Baz tiz sar pehar var Yod hanr suh kig lo kawq teaq vehr che yaog. Kheh te cheaq te lehq, kand pax ir che kanx che teq pa haq yawd te gha che yaog."

¹⁵ Chaw ted pehg pehar koz che, "Yawd awr lehr Ed lid yaq[‡] yaog." Awg kag awr ve teq pa koz che, "Yawd awr lehr a mig thad lo Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq sur che cuh kar var te ghad phehq che yaog."

¹⁶ Jawd mawd Her roq gha kad lehq, "Chaw cheawg lehr, ngag kuhr tawz vehr che Yod hanr yaog. Yawd suh kig lo kawq teq tuag vehr che," lehd koz che yaog.

¹⁷ Awg lawn che awr lehr che kheh yaog. Jawd mawd Her roq ve awg nax var Phid liq ve awg mid ma Her ror diq[§] haq jawd mawd Her roq he che yaog. Yad mid u ve haq te lehq, yawd ved chaw haq phehd vid lehq Yod hanr haq pheh yug lehq thawrn khuhn ke lar che yaog.

¹⁸ A thoq maq vavr te lehq le lehd koz ver, Nawg nax var ve awg mid ma haq nawg he ma cawd* lehz, Yod hanr jawd mawd Her roq haq koz vid cheaq te lehq yaog.

¹⁹ Kheh te cheaq te lehq, Her ror diq Yod hanr haq nez nag lehq cand jad lehq dawz vehr gad che yaog. Kheh ma khuhd, dawz vehr maq gha ser.

²⁰ Awg lawn ghod ver, Yod hanr awr lehr thed che cawd che daq che kehg che chaw phehq che haq jawd mawd Her roq sir cheaq te lehq, yawd haq kuhz lehq kha nehax haq sax chehd che yaog. Yod hanr mar vid che tawd khuhd haq jawd mawd Her roq gha kad che te yand, yawd ni ma soq saq jad chehd che liz, ha lehq ha ka na gad che yaog.

²¹ Jawd mawd Her roq paw che haq duhd nuhd tug pawehd te che awg ni kawq gag vehr lehq, yawd awr lehr yawd awg huhx ve jawd mawd teq pa, maq yad ve awg hox teq pa he lehq Gar liq lehd muhd

mig awg khuhn ve awg hox awg nax teq pa haq kug lehq thi cad thi dawg che yaog. Awg yand cawd cheaq te lehq,

²² Her ror diq ve awg yad mid gehe lehq pawehd te mar vid che te yand, jawd mawd Her roq he lehq yawd geh mi cad chehd che chaw teq pa ni ma cawd jad che yaog. Kheh te lehq jawd mawd Her roq yad mid haq koz vid che, "Nawg he gad che heh lawr-oq. Ngag nawg haq pehar tug yaog," lehd koz che yaog.

²³ Kheh te lehq yawd khanr lehq yad mid haq koz vid che, "Nawg kha lawg che teq pa, ngag ved muhd mig te khod kheh taw ngag pehar tug yaog," lehd koz che yaog.

²⁴ Awg yand u ve haq, yad mid u ve tuh z veh lehq, "Ngag a thoq maq haq gha lawg tuawg le," lehz yawd ved awr ye haq na ngawx che yaog. Awr ye awr lehr, "Yod hanr A kaz tur var ve a kor haq lawg yur-oq," lehd kawq koz vid che yaog.

²⁵ Kheh te lehq, teq pear lehax yad mid u ve jawd mawd nux geh har naq kawq gehe lehq koz che, "Yod hanr A kaz tur var ve a kor haq a khehd pehz neh z awg khuhn ke lehq ngag haq har naq pehar tug he gad che yaog," lehd koz lawg che yaog.

²⁶ Jawd mawd awr lehr, duhd har jad vehr liz, yawd khanr lar peg cheaq te lehq yawd geh mi cad chehd che chaw teq pa haq te lehq, yawd koz lar che tawd khuhd haq maq te lug gad.

²⁷ Awg yand u ve haq jawd mawd awr lehr, a saq saw var te ghad haq, "Yod hanr ve a kor ca tawz vaha laog," lehd koz lehq, teq pear lehax kae pe che yaog. Yawd kae lehq, thawrn khuhn Yod hanr ve a kor haq tawz che yaog.

²⁸ A kor u ve a khehd pehz neh z khuhn ke vaha lag lehq yad mid haq pid che yaog. Kheh te lehq awg yad mid liz, awr ye haq pid che yaog.

²⁹ Yod hanr ve awg laq ghuhd teq pa awr lehr, awg lawn u ve haq gha kad che te yand, i hehd lag lehq yawd ved awg ton haq yug lehq, tur phu h khuhn ca tur vid che yaog.

Chaw ngad hinx ghad haq car vid che

³⁰ Awg yand u ve haq, cuh yad teq pa Yer suq chehd lo phoz lag lehq, i hehd kha te kha mar che awg lawn awg gha lia yawd haq kawq koz vid che yaog.

³¹ Awg yand u ve khuhn Yer suq awr lehr, "Nig hehd teq pa lar-oq. Heh pir khuhn chaw gawg kig huh ghad a cehax

[†] 6:14 6:14 **jawd mawd Her roq** Mt 14:1 haq ngawx.

[‡] 6:15 6:15 **Ed lid yaq** Ed lid yaq awr lehr a mig thad lo ve Ghig sa cuh kar var phehq che yaog. Yawd awr lehr, suh che haq maq gha phud lehq Ghig sa yawd haq muhd nuh maq lo yug khuhq vehr che yaog. Yud daq chaw teq pa awr lehr, Mir six yaq maq lag ser awg kawd thad yawd lag tug haq yonr chehd che yaog. Mi 3:1, 4:5 [§] 6:17 6:17 **Her ror diq** Mt 14:3 haq ngawx. * 6:18 6:18 **he ma cawd** Awg nax var mid ma haq he tug a khawag mad cawg. Ak 18:16

ca jehd-eg veg ser," lehz i hehd haq koz vid che yaog. Awg lawn ghod ver, chaw kha peh yig yig lag lag te chehd cheaq te lehq, i hehd awr liz cad ma tand che yaog.

³² Kheh te lehq, i hehd huh lawd kor cind lehq heh pir khuhn chaw gawg kig ted kag huh kae che yaog.

³³ I hehd tuhz veh che haq chaw kha peh gha mawg gha sir che yaog. Kheh te lehq, khar med chi med lo chehd che chaw teq pa ghig po nux jad huh cex kae lehq, awg kawd gaeg che yaog.

³⁴ Yer suq huh lawd kor khuhn tuhez che te yand, chaw awg mor nux haq gha mawg che yaog. I hehd awr lehr, yawg huhx var mad cawg che yawg teq pa haq sur cheaq te lehq, yawd i hehd haq har kax lehq awg lawn laex ceng mar vid che yaog.

³⁵ Muhd phiq vehr che te yand, yawd ved awg laq ghuhd teq pa yawd chehd lo lag lehq koz che, "Chuhr huh awr lehr heh pir khuhn te lehq, muhd liz phiq vehr che yaog.

³⁶ Chaw che teq pa awr lehr, awg pad awg ki huh cawg che khaz khuhn pan khuhn lo kae lehq cad tug ca vig cad-eg tug, i hehd haq phehd vid-oq," lehd koz vid che yaog.

³⁷ Kheh ma khuhd yawd awr lehr, "Nig hehd teq pa i hehd haq car vid-oq," lehz i hehd haq kawq koz vid che te yand, awg laq ghuhd teq pa awr lehr, "A nig khaor mod niq ha thehq phuhd† ca vig lehq, i hehd haq gha car vid tuawg la," lehd koz kawq koz vid che yaog.

³⁸ Yer suq koz che, "Nig hehd geh khaor mod khar nid dig cawg hawg le. A cehax ca ngawx ser," lehd koz vid che te yand, i hehd ca ngawx peg lehq, "Khaor mod ngad dig he lehq ngad nig kheh cawg che yaog," lehd kawq koz vid che yaog.

³⁹ Awg yand u ve haq Yer suq awr lehr, "Muhq nuhx-uh ghad te che awg thang huh chaw kheh ma ve haq awg mor awg mor te mi cuh-oq," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁴⁰ I hehd awr lehr, teq ha ghad teq mor, ngad chi ghad teq mor, che kheh te awg mor awg mor te mi che yaog.

⁴¹ Yer suq khaor mod u ve ngad dig he lehq ngad u ve niq kheh haq yug lar lehq, muhd nuh maq lo chid ngawx lehq bon haq chid muh che yaog. Khaor mod u ve haq yawd khehq peg lehq, chaw kheh ma ve mehz khuhd suhr huh ca chid teh vid tug, awg laq ghuhd teq pa haq pid che yaog. Ngad u ve niq kheh haq liz, chaw awg gha lia haq pheg vid che yaog.

⁴² Awg yand u ve khuhn, chaw awg gha lia kha buhz gha cad che yaog.

⁴³ Kheh te lehq, cad lex ve khaor mod awg khehq he lehq ngad sar awg pez teq pa haq kawq ghawz che te yand, teq chi niq khuhr luhd kha peh ghad gha che yaog.

⁴⁴ Khaor mod haq cad che chaw teq pa, haw khaz chaw mawd lehax ngad hinx ghad cawg che yaog.

Ghig po nux thag huh Yer suq yaq kaw tod kae che

⁴⁵ Chaw awg mor nux haq Yer suq phehd vid chehd-ag huh, yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq huh lawd kor khuhn har naq gehe vid lehq, ghig po nux ox pax awr Ber sehd daq med lo i hehd haq awg kawd khar vehr vid che yaog.

⁴⁶ Yawd chaw awg mor nux haq phaz daq peg khaz nuhr, bon ca laweg tug yawd kehaq lo taez che yaog.

⁴⁷ Muhd sux naz vehr huh, huh lawd kor awr lehr, ghig po awg kaw jen lo gaeg che yaog. Yer suq awr lehr, ghig puhg pad huh yawd te ghad lehax chehd lar haz che yaog.

⁴⁸ Muhd huh phawd ma cawd cheaq te lehq, awg laq ghuhd teq pa huh lawd kor ghawz che teq chuhd jad che haq yawd gha mawg lehq, muhd khax seh nar rir‡ pong vehr lehq, Yer suq ghig po thag huh i hehd chehd lo yaq kaw tod kae lehq, i hehd haq pong vehag lehd te che yaog.

⁴⁹ Yawd ghig po thag lo yaq kaw tod kae chehd che haq i hehd gha mawg che te yand, chaw ha law lehd duhd lehq, hax ceh nux kug che yaog.

⁵⁰ Awg lawn ghod ver, i hehd awg gha lia yawd haq gha mawg lehq kuhz jad che yaog.

Yawd teq pear lehax i hehd haq tawd yaw lehq, Ni ma tag vid-oq. Ta kuhz, ngag yaog lehd koz vid che yaog.

⁵¹ Awg yand u ve khuhn huh lawd kor khuhn yawd i hehd chehd lo gehe lehq, muhd huh dehg vehr lehq, i hehd and jad cehg mag che yaog.

⁵² Awg lawn ghod ver, khaor mod haq and tug te mar che awg lawn i hehd ma duhd sir ma duhd pawnr. I hehd ni ma liz heh chehd ser che yaog.

Ger ner sar rehq muhd mig khuhn chaw nag teq pa haq ghu na vid che

⁵³ I hehd ghig po nux ox pax awr lo khar kae peg lehq, Ger ner sar rehq§ muhd mig lo gaeg thad, huh lawd kor haq ghig puhg huh pheh teh lar che yaog.

† 6:37 6:37 *niq ha thehq phuhd* Awg yand u ve khuhn teq coaq teq ni kanx canr te che ted thehq lehax gha che yaog. Mt 20:2 ‡ 6:48 6:48 *muhd khax seh nar rir* Mt 14:25 haq ngawx. § 6:53 6:53 *Ger ner sar rehq* Mt 14:34 haq ngawx.

⁵⁴ Huh lawd kor awg khuhn i hehd tuhez lehq, chaw teq pa teq pear lehax yawd haq sir che yaog.

⁵⁵ Muhd mig u ve awg khuhn chaw u ve teq pa awg kag gha lia lo cex kae lehq, Yer suq khar lo chehd che haq gha kad liz, chaw nag chaw guhg teq pa haq yuhq phi thag huh taz ve lehq, u huh veh che yaog.

⁵⁶ Yawd kha gehe kig awg kag gha lia, khaz khuhn lehd ma koz, med khuhn lehd ma koz, pan khuhn lehd ma koz, kax awg pad huh chaw phawng daq kig huh chaw nag teq pa haq su ca yug teh chehd che yaog. Yawd wed a poq awg car med haq lehax gha vad tug, yawd haq lawg khawx lehq, kha vad che chaw teq pa na vehr che yaog.

7

Chaq chiz tug te gha che awg ceng teq pa

¹ Awg yand u ve haq, Yer ruq sar lehn med lo lag che Phar rir sehnd ted pa he lehq liq buhq var te pehg Yer suq chehd huh phoz lag che yaog.

² Yawd ved awg laq ghuhd teq pa laq kuhr mad daq kehg lehq awr cad chehd che haq i hehd gha mawg che yaog. Laq kuhr mad daq kehg lehd koz che awr lehr, awg lid cawg che heh laq kuhr ma chuhd che haq koz che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, Phar rir sehnd teq pa he lehq Yud daq chaw awg gha lia, chaw mawd teq pa pid lar che awg lid teq pa heh te lehq, laq kuhr ma chuhd ver, cad tug ma cad.

⁴ Kax* ca hox kawaq huh liz, i hehd a kaz ma chuhd peg ver, cad tug ma cad. Kawz khehd, a khehd, kid mawq khu teq pa haq chuhd che awg lid he lehq awg kag awr ve awg lid laex ceng haq i hehd yehd chehd te chehd che yaog.

⁵ Awg yand u ve haq, Phar rir sehnd teq pa he lehq liq buhq var teq pa Yer suq haq na ngawx che, "Nawg ved awg laq ghuhd teq pa awr lehr, chaw mawd teq pa awg lid pehar lar che heh a thoq haq te lehq maq te le. Laq kuhr mad daq kehg lehq a thoq te cad tug cad cheawg le."

⁶ Yer suq kawq koz vid che, "Chaw her ka var teq paog, nig hehd awg lawn Id sar yaq koz lar che tawd khuhd awr lehr cawd jad che yaog. Yawd buhq lar che,

[†]Chaw che ted ceng awr lehr, i hehd ve mawq kaw ngag haq yawz yan chehd liz

i hehd ve ni ma awr lehr ngag haq vid daq jad che yaog.

⁷ Chaw yad teq pa teh lar che awg lid awg khad teq pa haq mar vid cheaq te lehq,

i hehd ngag haq a kor pi che awr lehr, cuhx kig teq chaweh mad cawg,'

lehd koz buhq lar che yaog.

⁸ Ghig sa pehar lar che tawd khuhd teq pa haq nig hehd chid bag lar haz lehq, chaw yad teq pa ve awg lid teq pa haq nig hehd yug cid chehd che yaog."

⁹ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Nig hehd ve awg lid teq pa haq te gha tug, Ghig sa pid lar che tawd khuhd teq pa haq nig hehd chid bag lar haz gha che law.

¹⁰ Awg lawn ghod ver Mod ser koz lar che, "Nawg ved awr pa awr ye haq yawz yawz yan teo. Kheh te lehq, [†]A sug yawd ved awr pa awr ye haq kha muhd kha na koz che chaw te ghad awr lehr, awg cehg mag gha suh che yaog lehd koz lar che yaog.

¹¹⁻¹² Kheh ma khuhd nig hehd awr lehr, Chaw te ghad ghad yawd ved awr pa awr ye haq, "Ngag geh kha cawg che nig hehd gha cawd che med nged teq pa awr lehr, Kawr banr phehg che yaog,' lehd yawd koz ver, yawd ved awr pa awr ye haq nig hehd a cehax liz mad kawq ga vid kuh.

¹³ Teq cax peg teq cax chaw yad geh gha che awg lid teq pa haq nig hehd yehd lehq Ghig sa ve tawd khuhd haq te pehz vid che yaog. U kheh te che awg lid laex ceng haq nig hehd te che yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁴ Awg yand u ve khuhn, chaw awg mor nux haq yawd chehd lo kawq kug yug lehq koz che, "Nig hehd awg gha lia ngag ved tawd haq na lehq sir-oq.

¹⁵ Awg bag phawd awr ve awg ceng awr lehr, chaw yad awg khuhn gehe lehq chaq chiz tug te maq gha. Kheh ma khuhd, chaw yad awg khuhn lo tuhaz che awg ceng awr lehr, chaw yad haq chaq chiz tug te che yaog," lehz yawd koz che yaog.

¹⁷ Chaw awg mor nux haq yawd phaz daq lehq yehg khuhn gehe che te yand, tawd par hax u ve awg lawn yawd ved awg laq ghuhd teq pa yawd haq na ngawx che yaog.

¹⁸ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Nig hehd liz na maq gha lehq la. Chaw te ghad awg khuhn, awg bag phawd awr te lehq awg khuhn phawd awr kha gehe che awg ceng gha lia yawd haq chaq chiz tug te maq gha.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, yawd ved ni ma khuhn lo maq gehe. Yawd ved ux peg awg khuhn gehe lehq, khuhd kog yehg khuhn chid bag vehr che yaog," lehz yawd koz

* 7:4 7:4 Kax U huh bid saz a naz chaw teq pa chehd mad che awg khod-aq, mad daq kehg che cad tug liz huhd lar che te lehq yaog. † 7:6 7:6-7 Isy 29:13 † 7:10 7:10a Tuhz 20:12, Bon 5:16 † 7:10 7:10b Tuhz 21:17

vid che yaog. (Yawd che kheh koz che awr lehr, cad tug dawg tug awg gha lia daq che kehq che yaog lehd koz gad che yaog.)

²⁰ Kheh te peg lehq yawd kawq koz che, “Chaw te ghad awg khuhn tuhaz che awg ceng awr lehr, yawd haq chaq chiz tug te che yaog.

²¹⁻²² Awg lawn ghod ver, chaw yad ni ma khuhn lo tuhaz che teq pa awr lehr, haeg che haq duhd che, gid yaq che, su med nged khuhd che, chaw haq dawz vehr che, hax chawd hax paz te che, su ved med nged jeg kor haq sex lae che, awg haeg te che, su haq her ka che, te pong te lex che, khawehx che, maq sawnr ma caz koz che, ni ma ir che muh che, ma duhd ngawx vix che, che teq pa yaog.

²³ Haeg che che awg gha lia awr lehr, awg khuhn phawd awr ve tuhaz lehq, chaw yad haq chaq chiz tug te che yaog,” lehd yawd koz che yaog.

Sud rid phid niq muhd mig khuhn chehd che yad mid te ghad ve yonr che awg lawn

²⁴ Awg yand u ve khuhn, yawd u huh tuhaz kae lehq, Tud ruq he lehq Sid donr muhd mig phawd awr lo kae che yaog. Yawd yehg te yehg khuhn gehe lehq, chaw te ghad-eg haq liz maq sir chid vid gad liz, yawd ka khuhd jaz maq gha.

²⁵ Kheh ma khuhd, ned chaq chiz geh chehd che yad mid nehax te ghad ve awr ye awr lehr, teq pear lehax Yer suq awg lawn gha kad lehq, yawd yawd chehd lo lag lehq yawd ved khi pad huh boz cuhx chehd che yaog.

²⁶ Yawd ved yad mid awg khuhn ned haq ghaq tuhaz tug yawd Yer suq haq lawg khawx che yaog. Yad mid u ve awr lehr, Sud rid phid niq muhd mig khuhn chehd che Yud daq chaw ma hez che chaw phehq che yaog.

²⁷ Yer suq awr lehr, “Awg yad teq pa haq awg kawd kha buhz ghad car vid ser. Awg yad teq pa ve cad tug haq yug lehq phid teq pa haq car vid ma cawd hawg,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁸ Yad mid kawq koz che, “Jawd mawd-og, nawg koz che awr lehr cawd che yaog. Kheh ma khuhd, phid teq pa awr lehr, chaw yad nehax teq pa cad sez dawg sez lar che haq teh cuh awg huhx lo ghawz cad che yaog,” lehd kawq koz vid che yaog.

²⁹ Yer suq awr lehr, “Nawg che kheh koz cheaq te lehq, koeq lor. Nawg ved yad mid awg khuhn ned tuhaz veh che yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁰ Yad mid u ve yawd yehg lo kawq gaeg che te yand, yawd ved yad mid nehax yuhq phi khuhn yuhq chehd che haq liz, ned

tuhz veh vehr che haq liz yawd gha mawg che yaog.

Nar puh bag lehq kar che chaw te ghad haq Yer suq ghu na vid che

³¹ U ve awg khaz nuhr, Yer suq Tud ruq muhd mig khuhn kawq tuhaz veh che yaog. Yawd Sid donr muhd mig huh te lehq Der kar pawd liq muhd mig awg kaw jen huh phanr kae lehq, Gar liq lehd ghig po nux huh gag vehr che yaog.

³² Awg yand u ve khuhn, nar puh bag lehq tawd kha nehax yaw maq gha che chaw te ghad haq su Yer suq chehd lo sir vaha lag lehq, yawd awg thag huh laq kuhr tar tug i hehd yawd haq lawg che yaog.

³³ Kheh te lehq, chaw awg mor nux khuhn Yer suq yawd haq sir ve tuhez lehq, awg bag lo veh che yaog. Chaw u ve nar puh khuhn yawd ved laq nuh bez ke lehq, cux ghig pheq lehq yawd ved ha lez haq yug lehr vid che yaog.

³⁴ Awg yand u ve haq, Yer suq muhd nuh maq lo chid ngawx peg lehq har kax jad che khuhn sax nux maz ghawg lar lehq, “Ed phar taq”† lehd koz che yaog. Cuhx kig awr lehr, phaw vid-oq lehd koz gad che yaog.

³⁵ Kheh te lehq, chaw u ve nar puh kad vehr lehq, ha lez awg kud caz nud vehr lehq tawd kha nehax kawq yaw gha che yaog.

³⁶ Awg lawn che chaw te ghad-eg haq liz maq gha koz vid tug, Yer suq i hehd haq tawd yuhz vid che yaog. Kheh ma khuhd, yawd i hehd haq sang tawr lar chehd liz, i hehd sang lex lehq su haq koz mar vid che yaog.

³⁷ I hehd teq pa and jad lehq koz che, “Yawd awg gha lia haq kha daq ghad te peor. Nar puh bag che chaw teq pa kad vid tug yawd te lehq, kar che chaw teq pa tawd yaw vix tug liz te che yaog,” lehd i hehd koz che yaog.

8

Chaw uhg hinx ghad haq car vid che

¹ Awg yand u ve awg khuhn, chaw awg mor nux kha peh vad-ag kawq phoz lag lehq, i hehd geh cad tug mad cawg. Kheh te lehq Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq kug phoz lehq koz vid che,

² “Chaw awg mor nux che haq ngag har kax che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd ngag geh chehd che sehr ni gag vehr lehq, cad tug teq chawehz liz mad cawg.

³ I hehd awr meq khod chehd lehq ngag i hehd haq koeq pe ver, yaq kaw kanr huh ghad nud jad tug yaog. I hehd ted pehg

† 7:34 7:34 *Ed phar taq* Che ve awr lehr, Ar rar miq khuhd phehq che yaog.

pehar vid-aq lo lag che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁴ Yawd ved awg laq ghuhd teq pa awr lehr, "Chuhr huh heh pir khuhn chaw kheh ma ve haq kha buhz gha car vid tug khaor mod khar lo ca gha tug awg le," lehz yawd haq kawq koz vid che yaog.

⁵ "Nig hehd geh khaor mod khar nid dig cawg hawg le," lehz Yer suq i hehd haq na ngawx che te yand, "Khaor mod suhr dig cawg che yaog," lehd i hehd kawq koz vid che yaog.

⁶ Awg yand u ve khuhn, chaw awg mor nux mig kag lo mi tug yawd tawd pid che yaog. Yawd khaor mod u ve suhr dig haq yug lehq bon haq chid muh peg lehq khehq che yaog. Kheh te peg lehq, khaor mod u ve chaw awg mor nux mehz khuhd suhr huh ca chid teh vid tug, yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq yawd pid lehq, i hehd liz chaw awg mor nux mehz khuhd suhr huh ca chid teh vid che yaog.

⁷ I hehd geh ngad nehax liz a cehax cawg che yaog. Awg bon haq chid muh peg khaz nuhr, "Su mehz khuhd suhr huh ca chid teh vid-oq," lehz Yer suq koz vid che yaog.

⁸ I hehd kha buhz cad peg lehq, cad lex che teq pa haq i hehd kawq ghawz che te yand, suhr khuhr luhd kha peh ghad gha che yaog.

⁹ Cad che chaw a lag kheh uhg hinx ghad cawg che yaog. Kheh te peg lehq, yawd i hehd haq koeq pe che yaog.

¹⁰ Teq pear lehax yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh huh lawd kor khuhn gehe lehq, Dar lar mar nuq muhd mig lo cind kae che yaog.

Phar rir sehd teq pa awg hez haq lawg che

¹¹ Awg yand u ve haq, Phar rir sehd teq pa lag lehq, Yer suq haq tawd ghawg daq che yaog. Yawd haq lawnd ngawx tug, muhd nuh maq ve awg hez yawd geh lawg che yaog.

¹² Yawd ved ni ma khuhn duhd har jad lehq koz che, "Chaw che teq co awr lehr, a thoq haq te lehq awg hez haq lawg cheawg le. Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chaw che teq co haq awg hez ted ceaz liz maq maw vid," lehd koz che yaog.

¹³ Awg yand u ve khuhn, Yer suq i hehd haq phaz daq lar haz lehq, huh lawd kor awg khuhn kawq gehe lehq ghig po nux ox pax awr lo cind veh che yaog.

Phar rir sehd teq pa ve did awg lawn

¹⁴ Awg laq ghuhd teq pa khaor mod yug ve kae tug lend lar haz lehq, huh lawd kor awg khuhn i hehd khaor mod ted dig lehax cawg che yaog.

¹⁵ Yer suq i hehd haq sa tiq pid lehq koz che, "Phar rir sehd ve did he lehq jawd

mawd Her roq ve did haq sa tiq te lehq jaw kae-o," lehd koz vid che yaog.

¹⁶ I hehd awr lehr, "A nig khaor mod mad cawg cheaq te lehq che kheh koz che yaog," lehz te ghad he lehq te ghad koz daq che yaog.

¹⁷ Yer suq awg lawn u ve haq sir lehq i hehd haq koz vid che, "Nig hehd khaor mod mad yug vaha lag che awg lawn haq a thoq haq te lehq koz daq cheawg le. A meha kheh taw nig hehd ma duhd gag ma duhd sir ser lehq la. Nig hehd ni ma heh chehd ser lehq la.

¹⁸ Nig hehd mehz sir cawg liz mad mawg lehq la. Nar puh cawg liz ma kad lehq la. Nig hehd ma duhd nuhd lehq la.

¹⁹ Ngag khaor mod ngad dig haq khehq lehq, chaw ngad hinx ghad haq car vid peg khaz nuhr, nig hehd awg lex khar niq khuhr luhd kawq ghawz gha cheawg le," lehd koz na ngawx che te yand, "Teq chi niq khuhr luhd gha che yaog," lehz i hehd yawd haq kawq koz vid che yaog.

²⁰ "Ngag khaor mod suhr dig haq yug lehq, chaw uhg hinx ghad haq car vid peg lehq, nig hehd awg lex khar niq khuhr luhd kawq ghawz gha cheawg le," lehd koz kawq na ngawx che te yand, "Suhr khuhr luhd gha che yaog," lehz i hehd yawd haq kawq koz vid che yaog.

²¹ Kheh te peg lehq yawd i hehd haq, "A meha liz nig hehd ma duhd sir ser lehq la," lehd koz vid che yaog.

Ber sehd daq med lo mehz cox var haq ghu na vid che

²² U ve awg khaz nuhr, i hehd Ber sehd daq med lo gaeg che yaog. Chaw ted pehg mehz cox var te ghad haq yawd chehd lo sir vaha lag lehq, yawd haq vad vid tug Yer suq haq lawg khawx che yaog.

²³ Yawd mehz cox var ve laq kuhr haq ghawg lehq khaz awg bag lo sir ve tuhez che yaog. Yawd ved mehz sir haq cux ghig pheq ke vid peg lehq, yawd awg thag huh laq kuhr tar lehq, "Nawg ted ceng ceaz mawr-a la," lehd koz yawd haq na ngawx che yaog.

²⁴ Chaw u ve chid ngawx lehq, "Ngag chaw teq pa haq mawg che yaog. I hehd awr lehr suhz cehg haq sur liz, yaq kaw tod kae chehd che yaog," lehd koz che yaog.

²⁵ Yawd ved mehz sir haq Yer suq laq kuhr te pawz kawq vad che yaog. Chaw u ve awr lehr te pawz kha nehax kawq ngawx che te yand, mehz sir daq vehr lehq awg gha lia haq kha nehax kehr ghad mawg che yaog.

²⁶ Awg yand u ve haq Yer suq yawd haq, "Khaz che awg khuhn taq gehe," lehd koz vid lehq, yawd ved yehg lo koeq vid che yaog.

Yer suq awg lawn Per troq sax khiz khanr che

²⁷ Yer suq he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa Phid liq Kehd sar riq* muhd mig awg khuhn cawg che khaz teq pa huh kae che yaog. Yaq kaw kanr huh kae chehd-ag huh, yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq yawd na ngawx che, "Su ngag haq a suawg lehd koz cheawg le."

²⁸ Awg laq ghuhd teq pa kawq koz che, "Chaw ted pehg pehar nawr haq Yod hanr A kaz tur var yaog lehd koz che, ted pehg pehar Ed lid yaq yaog lehd koz che, kheh te lehq ted pehg pehar a mig thad lo Ghig sa ve cuh kar var awg khuhn ve te ghad phehq che yaog," lehz nawg haq koz che yaog.

²⁹ Awg yand u ve khuhn Yer suq awr lehr, "Nig hehd teq pa nawr ngag haq a suawg lehd koz chehd cheawg le," lehz i hehd haq na ngawx che te yand, "Nawg awr lehr Khreq† yaog," lehz Per troq kawq koz vid che yaog.

³⁰ Yawd awg lawn chaw te ghad-eg haq liz maq gha koz vid tug, Yer suq i hehd haq tawd hehd chawa yaw vid lar che yaog.

Yer suq yawd gha suh tug awg lawn koz vid che

³¹ Awg yand u ve khuhn chaw yad ve Yod phu awr lehr, laex ceng haq gha tuq gha khanr tug awg lawn yawd i hehd haq mar vid che yaog. Awg hox chaw mawd teq pa, paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa yawd haq chid bag lehq dawz vehr tug awg lawn lehd ma koz, sehr ni teq ni gaeg ver yawd kawq teq tuag tug awg lawn lehd ma koz, i hehd haq mar vid che yaog.

³² Awg lawn che yawd kha sehax saw koz mar vid che yaog. Kheh te lehq, Per troq Yer suq haq ted kag lo sir ve lehq ded che yaog.

³³ Yer suq phuhz ngawx lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq mawg che te yand Per troq haq koz vid che, "Sar tanrog, phawe lor. Awg lawn ghod ver, nawg ved duhd khad awr lehr, Ghig sa ve duhd khad ma hez. Chaw yad ve duhd khad phehq che yaog," lehd koz lehq yawd haq ded che yaog.

³⁴ Awg yand u ve haq, chaw awg mor nux he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq yawd kug yug lehq koz vid che, "Chaw te ghad ghad ngag khaz nuhr ghaq lag gad ver, a sug yawd ved a lor haq chid bag lar haz lehq, a sug yawd ved laq kan haq taz lehq‡ ngag khaz nuhr ghaq lar-oq.

³⁵ Awg lawn ghod ver, a sug te ghad lehd ma koz, a sug yawd ved a saq pong vid gad che ver, yawd ved a saq sond tug yaog. Kheh ma khuhd, a sug te ghad lehd ma koz, ngag awg pun he lehq ha lehq che bon khuhd awg pun yawd ved a saq sond ver, yawd ved a saq haq pong vid tug yaog.

³⁶ Chaw te ghad ghad mig gig awg gha lia haq gha liz, yawd ved a saq sond vehr ver, a thoq vawr awg bon cawag le.

³⁷ Chaw te ghad ghad, a sug yawd ved a saq awg pun a thoq maq ted ceng haq yug lehq pa gha tuawg le.

³⁸ Awg lawn ghod ver, chaw khar ve te ghad lehd ma koz, te yaq vix lehq vend bax te vix che chaw che teq co awg khuhn ngag haq he lehq ngag ved tawd khuhd haq yaq taw che ver, chaw yad ve Yod phu awr lehr, yawd Awr pa ve awg mig awg phond awg khuhn daq che kehg che muhd nuh maq cuh yad teq pa geh teq geha lag che te yand, chaw u ve haq yaq taw tug yaog.

9

¹ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chuhr huh hox chehd che chaw ted pehg pehar awr lehr, Ghig sa ve muhd mig kand pax awg khuhn lag che haq maq gha mawg ser che kheh ceh, maq gha suh lehz," yawd i hehd haq koz vid che yaog.

Yer suq awg hoq awg han pa che

² Khuq ni pong vehr lehq, Yer suq awr lehr Per troq, Yar koq he lehq Yod hanr haq lehax sir ve lehq taq chuhax gawr ghad keh muh maq ted dig awg thag lo i hehd taez che yaog. Awg yand u ve khuhn, i hehd mehz khuhd suhr huh yawd ved awg hoq awg han pa lehq,

³ yawd ved beg ke awg ghiz tuhaz lehq phu daq jad che yaog. Mig gig khod-aq lo med nged chuhd var a sug te ghad lehd ma koz, u kheh taw maq chuhd phu maq gha.

⁴ Mod ser he lehq Ed lid yaq* liz i hehd mehz khuhd suhr tuhaz lehq Yer suq geh nag ux te daq chehd che yaog.

⁵ Awg yand u ve haq Per troq awr lehr, "Jawd mawd-og, ngag hehd chuhr huh chehd che awr lehr daq che yaog. Ngag hehd hax po seh lehd te tug yaog. Nawg awg pun ted mag, Mod ser awg pun ted mag he lehq Ed lid yaq awg pun ted mag te tug yaog," lehz Yer suq haq koz vid che yaog.

* 8:27 8:27 *Kehd sar riq* Mt 16:13 haq ngawx. † 8:29 8:29 *Khreq* Che awr lehr Her lar saq tawd te lehq, Her brehd tawd awr lehr Mir six yaq lehd koz che yaog. Cuhx kig awr lehr "Nag mand puq lar che" lehd koz gad che yaog. ‡ 8:34 8:34 *laq kan haq taz lehq* Yer suq awg pun tuq che khanr che haq khanr lehq suh che haq koz che yaog.

* 9:4 9:4 *Mod ser he lehq Ed lid yaq* Mt 17:3 haq ngawx.

⁶ Awg lawn ghod ver, i hehd kuhz jad cheaq te lehq, yawd khawd-ehg kheh gha koz tug haq maq sir.

⁷ Awg yand u ve khuhn, mog[†] i hehd haq lag hoz lar lehq, "Chaw cheawg lehr, ngag awg jad che Yad phu yaog. Yawd ved tawd khuhd haq nao," lehd mog u ve awg khuhn awg khuhd buhq tuhaz che yaog.

⁸ I hehd teq pear lehax caw ngawx che te yand, awg kag awr ve chaw te ghad-eg haq liz mad kawq mawg. Yer suq lehax i hehd geh chehd chehd che haq gha mawg che yaog.

⁹ Keh u ve te dig huh i hehd kawq yaq tod che te yand, chaw yad ve Yad phu awr lehr suh kig huh mad kawq teq tuag ser che kheh ceh, i hehd gha mawg che teq pa chaw te ghad-eg haq liz maq gha koz vid tug, Yer suq i hehd haq tawd yuhz vid lar che yaog.

¹⁰ I hehd, tawd khuhd u ve haq tawnd lar lehq, "Suh kig lo kawq teq tuag che ted ceng a thoq maq haq koz cheawg le," lehz te ghad he lehq te ghad na ngawx daq che yaog.

¹¹ Awg yand u ve khuhn i hehd awr lehr, "Ed lid yaq awg kawd gha lag tug yaog lehz, a thoq te lehq liq buhq var teq pa koz cheawg le," lehd yawd haq na ngawx che yaog.

¹² Yawd kawq koz vid che, "Ed lid yaq awg kawd awg cehg mag lag lehq, awg gha lia haq kawq ghu te che yaog. Chaw yad ve Yad phu awr lehr, laex ceng haq gha tug gha khanr lehq chid bag che haq gha khanr tug yaog," lehz a thoq te lehq buhq lar cheawg le lehz na ngawx che yaog.

¹³ Kheh ma khuhd, "Ngag nig hehd haq koz ax laq, Ed lid yaq lag gag vehr[‡] lehq, yawd ved awg lawn buhq lar che heh te lehq, su yawd haq te gad che heh te vid vehor," lehz Yer suq koz che yaog.

Puhq phez che yad par nehax te ghad haq Yer suq ghu na vid che

¹⁴ I hehd awr lehr, awg kag awr ve awg laq ghuhd teq pa geh kawq gag che te yand, chaw awg mor nux awg laq ghuhd teq pa haq kha caw yuhd chehd lar lehq, liq buhq var teq pa i hehd geh tawd ghawg daq chehd che haq gha mawg che yaog.

¹⁵ Chaw awg mor nux awg gha lia teq pear lehax Yer suq haq gha mawg che te yand and jad lehq, yawd chehd lo cex kae lehq yawd haq haq yug che yaog.

¹⁶ Awg yand u ve haq Yer suq awr lehr, "Nig hehd i hehd geh a thoq awg lawn

tawd ghawg daq chehd cheawg le," lehz na ngawx che te yand,

¹⁷ chaw awg mor nux awg khuhn lo chaw te ghad yawd haq koz vid che, "Sar lar-og, ngag ved yad par haq nawg chehd lo sir vaha lar che yaog. Yawd awr lehr, kar che ned[§] geh chehd che yaog.

¹⁸ Ned yawd haq yug cid che te yand, yawd khar lo chehd che lehd ma koz, ned yawd haq biz bag pe che yaog. Awg yand u ve haq, mawq kaw khuhn cux ghig phoz tuhaz lehq, cig cheq cid lehq awg ton awg heh guhx phehq vehr che yaog. Ned haq ghaq kog tug nawg ved awg laq ghuhd teq pa haq ngag koz vid liz, i hehd te maq gha," lehz yawd koz vid che yaog.

¹⁹ Yer suq kawq koz che, "Yonr che mad cawg che chaw che teq paog, ngag nig hehd geh khawd-ehg muh gha chehd tug ser-aw le. Ngag nig hehd haq khawd-ehg muh maq gha yeg khanr tug ser-aw le. Yawd haq ngag chehd lo sir vaha lar-og," lehd koz vid che yaog.

²⁰ Kheh te lehq i hehd awr lehr, yad par haq yawd chehd lo sir vaha lag che yaog. Ned u ve Yer suq haq gha mawg che te yand, yad par haq yawd puhq phez vid tug te lehq, yad par u ve mig kag lo kuhd veh che yaog. Yawd awr lehr, mawq kaw khuhn cux ghig phoz tuhaz lehq phez dawz chehd che yaog.

²¹ Yer suq awr lehr, "Yawd che kheh te phehaq che khawd-ehg muh maq gag vehor le," lehz awr pa haq na ngawx che te yand, awr pa koz che, "Yawd awg nehax loar che kheh te chehd che yaog.

²² Yawd haq te lug tug, a mir awg khuhn lehd ma koz, a kaz awg khuhn lehd ma koz, laex pawz ned yawd haq biz ke vid che yaog. Kheh ma khuhd, nawg ted ceng cear te gha ver, ngag hehd haq har kax lehq ga laog," lehd koz che yaog.

²³ Yer suq koz che, "Te gha ver lehz nawg koz cheawg la. Yonr che chaw teq pa awg pun awg ceng awg gha lia phehaq gha che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁴ Awg yand u ve khuhn yad par nehax ve awr pa teq pear lehax kug lehq, "Ngag yonr che yaog. Ngag yonr mad gag che awg ceng haq a cehax ga laog," lehd koz vid che yaog.

²⁵ Chaw awg mor nux yawd chehd lo cex lag tod che haq Yer suq gha mawg che te yand, ned chaq chiz u ve haq ded lehq, "Kar lehq nar puh bag che ned-og, yawd awg khuhn tuhez lehq awg khaz nuhr te pawz-a liz yawd awg khuhn tad kawq gehe

[†] 9:7 9:7 **mog** Mog awr lehr, Ghig sa u huh chehd chehd che awg hez lehz te sawnr gha che yaog. Tuhz 16:10, 19:9

[‡] 9:13 9:13 **Ed lid yaq lag gag vehr** Yod hanr A kaz tur var haq koz che yaog. Mt 17:13 [§] 9:17 9:17 **kar che ned** Yod par u ve khuhn geh chehd che ned awr lehr, tawd maq yaw gha che ned yaog.

lehz ngag nawg haq tawd pehar che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁶ Kheh te lehq, ned u ve hehnd chawa kug lehq yad par u ve haq hax ceh nux puhq phez vid lar haz lehq tuhz veh che yaog. Yad par nehax u ve chaw suh heh phehq vehr cheaq te lehq, Yawd suh vehor lehz, chaw laex ghad koz che yaog.

²⁷ Kheh ma khuhd, Yer suq yawd ved laq kuhr haq yug lehq, yawd haq ghawg tu vid lehq yawd tuag che yaog.

²⁸ Yer suq yehg khuhn geh veh lehq, yawd ved awg laq ghuhd teq pa taq chuhax gawr ghad te che awg khuhn, "Ned u ve haq a thoq vawr te lehq ngag hehd ghaq kog maq gha cheawg le," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

²⁹ Yer suq awr lehr, "Bon lawg che ted ceng ma hez ver, ned che ted ceng haq ghaq kog maq gha," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Yer suq yawd gha suh tug awg lawn te pawz kawq koz vid che

³⁰ I hehd u huh tuhz kae lehq Gar liq lehd muhd mig haq phanr kae che yaog. I hehd kae che awg lawn chaw te ghad-eg haq liz yawd maq sir vid gad che yaog.

³¹ Awg lawn ghod ver, yawd yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq mar vid lehq koz che, "Chaw yad ve Yad phu awr lehr, chaw yad teq pa ve laq kuhr awg khuhn lo chid aq che haq gha khanr lehq, i hehd yawd haq dawz vehr tug yaog. Dawz vehr peg khaz nuhr, sehr ni gaeg ver yawd kawq teq tuag tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

³² Tawd khuhd u ve haq i hehd na maq gha liz, yawd haq kawq na ngawx maq pir.

A sug te ghad su haq keh ir cheawg le

³³ U ve khaz nuhr i hehd Kar per nar unr med lo gaeg che yaog. Yer suq yehg khuhn chehd chehd che te yand, "Yaq kaw kanr lo nig hehd a thoq maq awg lawn jehg daq cheawg le," lehz yawd i hehd haq na ngawx che yaog.

³⁴ Kheh ma khuhd, i hehd yaq taw lehq taq hiax chehd chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, a sug te ghad su haq keh ir cheawg le lehz yaq kaw kanr lo i hehd te ghad he lehq te ghad tawd ghawg daq che yaog.

³⁵ Kheh te lehq yawd mi lar lehq, cuh yad teq chi ni ghad haq kug yug lehq, "Su haq keh ir gad che chaw te ghad awr lehr, su haq keh i che chaw gha te lehq, su ved awg ceg gha te che yaog," lehz yawd i hehd haq kog vid che yaog.

³⁶ Kheh te peg lehq, chaw yad nehax te ghad haq yawd yug lehq i hehd awg kaw

jen huh tar che yaog. Chaw yad nehax haq yawd chid taz lar lehq, i hehd haq koz vid che,

³⁷ "Chaw yad nehax haq ngag ved awg meh awg khuhn haq yug che chaw a sug te ghad lehd ma koz, ngag haq haq yug che yaog. Ngag haq haq yug che chaw awr lehr, ngag haq lehax haq yug che ma hez. Ngag haq lag peha che phad haq yawd haq yug che yaog," lehd kog che yaog.

Cand par phawd awr ma chehd che chaw a nig phawd awr chehd che

³⁸ Awg yand u ve khuhn Yod hanr koz che, "Sar lar-og, chaw te ghad nawg ved awg meh haq cud lehq ned teq pa haq ghaq kog chehd che haq ngag hehd gha mawg che yaog. Yawd a nig geh teq geha lag che chaw ma hez cheaq te lehq, ngag hehd yawd haq tawr lar che yaog," lehz Yer suq haq kog vid che yaog.

³⁹ Yer suq kawq koz che, "Yawd haq taq tawr lar. Awg lawn ghod ver, ngag ved awg meh haq cud lehq and tug te che chaw a sug te ghad lehd ma koz, u kheh te peg khaz nuhr ngag haq har naq kawq khaex gha tug ma hez.

⁴⁰ A nig ved cand par phawd awr ma chehd che chaw te ghad awr lehr, a nig phawd awr chehd che chaw phehq che yaog.

⁴¹ Awg lawn ghod ver, Khreq ve awg meh haq nig hehd puhd chehd che haq te lehq, khar ve chaw te ghad lehd ma koz, nig hehd haq a kaz te kawz tawa che ver, yawd ved awg bon a cehax liz maq mehax hawg lehq, ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax che yaog.

Su yaq vid tug te che awg lawn

⁴² Ngag haq yonr che chaw yad nehax te ghad haq yaq vid tug te che chaw a sug te ghad lehd ma koz, yawd ved kuhr pehg haq huhx meh mawr nux pheh chuhq lehq lad chuhd ghig khuhn chid bag ke pe ver, yawd awg pun daq jad che yaog.

⁴³ Nawg ved laq kuhr teq pax nawg haq te yaq vid tug te ver, tawz chid bar-oq.* Laq kuhr niq pax pax cawg lehq, muhd naz hoq khuhn maq suh gha che a mir toq chehd che awg khuhn gha khanr che haq keh, laq lug lehq a saq teq che khuhn gha gehe che awr lehr, nawg awg pun daq jad che yaog.

⁴⁵ Nawg ved khi kud teq pax nawg haq te yaq vid tug te ver, tawz chid bar-oq. Khi kud niq pax pax cawg lehq muhd naz hoq khuhn chid bag ke che haq gha khanr che haq keh, khi lug lehq a saq teq che awg khuhn gha gehe che awr lehr, nawg awg pun daq jad che yaog.

* 9:43 9:43 **tawz chid bar-oq** Kanx u ve haq tad kawq te lehd koz gad che yaog.

⁴⁷⁻⁴⁸ Nawg ved mehz sir teq pax nawg haq te yaq vid tug te ver, kehx chid bar-oq.[†] Mehz sir niq pax pax cawg lehq, huhz nehax liz maq suh vix, a mir liz maq suh gha che muhd naz hoq khuhn chid bag ke che haq gha khanr che haq keh, mehz sir teq pax lehax cawg lehq Ghig sa ve muhd mig awg khuhn lo gha gehe che awr lehr, nawg awg pun daq jad che yaog.

⁴⁹ Awg lawn ghod ver, a lehq yug lehq tand tug haq puhr vid che heh, a mir[‡] puhr vid che ted ceng haq chaw awg gha lia gha khanr tug yaog.

⁵⁰ A lehq awr lehr daq che yaog. Kheh ma khuhd, mehng che pehz vehr ver, khawd-ehg kheh te kawq mehng gha tuawg le. Nig hehd khuhn a lehq cawg vid lehq, te ghad he lehq te ghad cawd daq hawr daq cawg vid-oq,[†] lehd koz vid che yaog.

10

Haw khaz yad mi chid bag daq che awg lawn Yer suq mar che

¹ Yer suq u huh tuhaz kae lehq, Yud daq muhd mig lo he lehq Yawd danr lawg ox pax awr lo kae lehq, chaw awg mor nux teq pa yawd chehd lo kawq phoz lag che yaog. Yawd awg lid cawg lar che heh, yawd i hehd haq mar vid che yaog.

² Kheh te lehq yawd haq lawnd ngawx tug, Phar rir sehd teq pa yawd chehd lo lag lehq, "Awg phad mawd te ghad awr lehr, a sug yawd ved awg mid ma haq chid bag ver, Mod ser ve awg lid awg khad haq hawr hawg la," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

³ Yawd kawq koz che, "Mod ser nig hehd haq tawd khawd-ehg kheh pehar lar cheawg le," lehz i hehd haq na ngawx che te yand,

⁴ "Chid bag daq che liq te koz buhq vid peg ver, awg mid ma haq chid bag gha hawg lehz Mod ser tawd pehar lar che yaog," lehd i hehd kawq koz vid che yaog.

⁵ Yer suq kawq koz che, "Nig hehd ni ma heh cheaq te lehq Mod ser nig hehd haq tawd che kheh te pehar lar che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, [†]awg gha lia haq awg kawd maq te phann thad liz, Ghig sa awr lehr haw khaz he lehq yad mid haq te phann lar che yaog.

⁷ [†]Kheh te cheaq te lehq haw khaz awr lehr, yawd ved awr pa awr ye haq phaz daq lar haz lehq,

⁸ ix mag teq suhr teq sar lehax phehq vehr tug yaog. Kheh te cheaq te lehq, ix

mag ni ghad phehq che ma hez, te ghad lehax phehq vehr che yaog.

⁹ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa cax daq vid lar che haq chaw yad maq gha yug phaz daq vid," lehd koz vid che yaog.

¹⁰ Yehg khuhn chehd chehd che te yand, awg laq ghuhd teq pa awr lehr, awg lawn u ve yawd haq kawq na ngawx che yaog.

¹¹ Kheh te lehq yawd koz che, "A sug yawd ved awg mid ma haq chid bag lehq awg kag awr ve yad mid haq ca he che chaw a sug te ghad lehd ma koz, hax chawd hax paz te lehq yawd ved awg mid ma haq yaq che yaog.

¹² Yad mid liz, a sug yawd ved awg phad mawd haq chid bag lehq awg kag awr ve haw khaz haq ca he ver, hax chawd hax paz te che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Chaw yad nehax teq pa haq Yer suq bon naq vid che

¹³ Awg yand u ve khuhn chaw yad nehax teq pa haq Yer suq soz vid tug, chaw yad nehax teq pa haq su yawd chehd lo sir veha lag che te yand, awg laq ghuhd teq pa awr lehr, sir veha lag che chaw teq pa haq ded che yaog.

¹⁴ Yer suq u ve haq gha mawg che te yand nez nag lehq, "Chaw yad nehax teq pa haq ngag chehd lo lag vid-oq. I hehd haq taq tawr lar. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve muhd mig awr lehr, chaw u kheh te che ve muhd mig phehq che yaog.

¹⁵ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chaw yad nehax heh te lehq Ghig sa ve muhd mig haq mad haq yug che chaw a sug te ghad lehd ma koz, Ghig sa ve muhd mig awg khuhn maq gha gehe hawg," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁶ Awg yand u ve haq, chaw yad nehax teq pa haq yawd chid taz lar lehq, i hehd awg thag huh laq kuhr tar lehq bon naq vid che yaog.

Khunx te che paw sa che chaw hax var

¹⁷ Yawd yaq kaw kae tod-ag huh, chaw te ghad yawd chehd lo cex lag lehq yawd mehz khuhd suhr huh nar kheh teh mi lar lehq, "Daq che Sar lar-og, co tiq ha tiq gha tug ngag khawd-ehg kheh gha te lawg le," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

¹⁸ Yer suq kawq koz che, "A thoq haq te lehq nawg ngag haq daq che lehd koz cheawg le. Ghig sa ma hez ver, daq che te ghad-eg liz mad cawg.

¹⁹ [†]Awg lid tawd khuhd teq pa haq nawg sir che yaog. Chaw haq ta dawz vehr, hax chawd hax paz taq te, su ved med nged haq

[†] 9:47-48 9:47-48 *kehx chid bar-oq* Te pawz tad kawq ngawx lehd koz gad che yaog. [‡] 9:49 9:49 *a mir* Tug che khanr che haq gha khanr tug haq mar lar che yaog. [†] 10:4 10:4 Bon 24:1, 24:3 [†] 10:6 10:6 Khiz 1:27, 5:2

[†] 10:7 10:7-8 Khiz 2:24 [†] 10:19 10:19 Tuhz 20:12-16, Bon 5:16-20

ta khuhd, su haq ma hez hez che sax khiz taq khanr, su ved med nged haq taq her ka yug, nawg ved awr pa awr ye haq yawz yawz yan yan teo," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁰ Chaw u ve awr lehr, "Sar lar-og, ngag chaw yad nehax te chehd che te yand thad loar tanr lehq awg lid tawd khuhd awg gha lia che ve haq ngag na yug lehq te peor," lehz Yer suq haq kawq koz vid che yaog.

²¹ Yer suq yawd haq ngawx lehq yawd haq haq lehq, "Nawg ted ceng lor ser che yaog. Nawg koeq lehq kha cawg lar che med nged jeg kor haq huhd kha lehq har yad ghuhd yad teq pa haq pehg vid-eq. Muhd nuh maq lo awg phuhd khaz che med nged nawg cawg lar tug yaog. Kheh te lehq, nawg kawq lag lehq ngag khaz nuhr ghaq lar-oq," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²² Tawd khuhd che ve haq yawd gha kad che te yand, mehz khuhd nuhr ghad te lehq, duhd har jad lehq kawq veh che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd med nged jeg kor cawg mad jad che yaog.

²³ Yer suq awr lehr, yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq caw ngawx lehq koz che, "Paw sa che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ve muhd mig awg khuhn gehe tug khawd-ehg taw maq har jad cheawg le," lehd koz che yaog.

²⁴ Awg laq ghuhd teq pa awr lehr, yawd koz che tawd khuhd haq gha kad che te yand and jad che yaog. Te pawz Yer suq i hehd haq koz vid che, "Ngag yad teq paog, Ghig sa ve muhd mig awg khuhn gehe tug khawd-ehg taw maq har jad cheawg le.

²⁵ Kar lar oq teq kheh a ghoq nar khuhn gehe tug awr lehr, paw sa che chaw te ghad Ghig sa ve muhd mig awg khuhn gehe tug haq keh sa che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁶ I hehd sang lehq and jad lehq, "Kheh te ver, thaer khuhq che haq a sug gha hawg le," lehz awg laq ghuhd teq pa koz daq che yaog.

²⁷ Yer suq i hehd haq ngawx lehq, "Chaw yad awr lehr che haq te maq gha. Kheh ma khuhd, Ghig sa te maq gha che ma hez. Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr awg gha lia haq te gha che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²⁸ Awg yand u ve khuhn Per troq koz che, "Ngag hehd awr lehr awg ceng gha lia haq teh lar haz lehq nawg khaz nuhr ghaq lag vehr che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁹ Yer suq koz che, "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, ngag awg pun he lehq ha lehq che bon khuhd awg pun, a sug yawd ved yehg, a sug yawd ved a vix a nax, a sug yawd ved awr pa awr ye, a sug

yawd ved awg yad awg dug he lehq a sug yawd ved ti mi teq pa haq chid bag lar haz che chaw a sug te ghad lehd ma koz,

³⁰ che ted caq naq awg khuhn lo yehg, a vix a nax, awr ye, awg yad awg dug he lehq ti mi teq pa haq teq ha pun gha che yaog. Che teq pa geh teq geha tuq che khanr che haq liz gha che yaog. Awg khaz nuhr ted caq naq awg khuhn co tiq ha tiq haq liz gha che yaog.

³¹ Kheh ma khuhd, su ghud med awr chehd che chaw mad awr, su awg khaz nuhr gha kawq chehd tug yaog. Su awg khaz nuhr chehd che chaw mad awr, su awg ghud suhr gha kawq chehd tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Yer suq yawd gha suh tug awg lawn te pawz kawq koz vid che

³² U ve awg khaz nuhr, i hehd Yer ruq sar lehn med lo kae tod-ag huh, yaq kaw kanr huh Yer suq awr lehr i hehd awg ghud med awr kae che yaog. I hehd and jad lehq, i hehd awg khaz nuhr kae che chaw teq pa liz kuhz che yaog. Kheh te lehq kuh yad teq chi ni ghad haq yawd kawq kug yug lehq, yawd khawd-ehg kheh te gha khanr tug awg lawn teq pa i hehd haq koz vid che,

³³ "A nig Yer ruq sar lehn med lo kae tod che yaog. Chaw yad ve Yad phu awr lehr, paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa ve laq kuhr awg khuhn chid aq che haq gha khanr tug yaog. Yawd gha suh tug i hehd yawd haq suhx jehg suhx taz lehq, Yud daq chaw ma hez che chaw teq pa ve laq kuhr awg khuhn chid aq vid tug yaog.

³⁴ I hehd yawd haq maq sawnr ma caz te lehq, cux ghig pheq puhr lehq, yawd haq jawq peg ver yawd haq dawz vehr tug yaog. Kheh te lehq sehr ni teq ni gaeg ver, yawd kawq teq tuag tug yaog," lehd koz che yaog.

Yar koq he lehq Yod hanr awg mig awg phond cawg che mi kig haq lawg che

³⁵ Awg yand u ve khuhn, Yer ber dehd ve awg yad par Yar koq he lehq Yod hanr yawd chehd lo lag lehq, Sar lar-og, ngag nid-ag lawg che heh nawg tea tug ngag nid-ag he gad che yaog lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁶ Yawd awr lehr, Nig mag awg pun ngag haq a thoq ted ceng te cuha vid gad lehq le lehz, ix mag haq koz vid che yaog.

³⁷ Ix mag awr lehr, Nawg awg mig awg phond gha che te yand, nawg ved laq yaq awr pax awr te ghad, laq vehr awr pax awr te ghad, ngag nid-ag haq mi cuha laoq lehd, yawd haq koz vid che yaog.

³⁸ Yer suq koz che, Nig mag a thoq ted ceng haq lawg che, nig mag maq sir. Ngag

dawg che kawz khehd* haq nig mag dawg gha hawg la. Ngag khanr che baz tiz sar haq nig mag khanr gha hawg la lehz, ix mag haq koz vid che yaog.

³⁹ Khanr gha che yaog lehz, ix mag kawq koz vid che te yand, Yer suq kawq koz che, Ngag dawg che kawz khehd haq nig mag gha dawg tug yaog. Ngag khanr che baz tiz sar† haq nig mag gha khanr tug yaog.

⁴⁰ Kheh ma khuhd, a sug ngag ved laq yaq awr pax awr laq vehr awr pax awr gha mi tug, ngag pehar tug a khawag mad cawg hawg. I hehd awg pun ghu teh lar vid che chaw teq pa lehax u huh gha mi che yaog lehz, ix mag haq koz vid che yaog.

⁴¹ Awg lawn che haq awg kag awr ve cuh yad teq chi ghad gha kad che te yand, Yar koq he lehq Yod hanr haq i hehd nez nag che yaog.

⁴² Kheh te lehq, Yer suq i hehd haq kug yug lehq koz vid che, Yud daq chaw ma hez che chaw teq pa awg thag lo jawd mawd te tug a yad gha che chaw teq pa awr lehr, i hehd haq uq penr lehq, i hehd ve chaw ir teq pa awr lehr, i hehd haq bax te nex te che haq nig hehd sir che yaog.

⁴³ Kheh ma khuhd, nig hehd awg khuhn che kheh maq gha te. Nig hehd awg khuhn chaw ir phehq gad che chaw a sug te ghad lehd ma koz, yawd nig hehd ve awg ceg gha te che yaog.

⁴⁴ Nig hehd awg khuhn awg hox te gad che chaw a sug te ghad lehd ma koz, awg gha lia awg pun yawd awr lehr vig lar che awg ceg gha phehq che yaog.

⁴⁵ Awg lawn ghod ver, chaw yad ve Yad phu awr lehr, su yawd awg pun kanx te tug lag che ma hez. Yawd su awg pun kanx te tug lag lehq, chaw kha peh haq thaer khuhq vid tug, yawd ved a saq pid tug awg pun lag che yaog lehd koz che yaog.

Bar tiq mehd meh che mehz cox var mehz kawq mawg vehr che

⁴⁶ Awg yand u ve khuhn, i hehd Yer riq khod med lo lag gag vehr che yaog. Yer suq awr lehr, yawd ved awg laq ghuhd teq pa he lehq chaw awg mor nux geh Yer riq khod med awg khuhn lo tuhzh veh tod che te yand, Tiq mehd ve yad par Bar tiq mehd meh che mehz cox che lawg cad var te ghad yaq kaw pad huh mi chehd che yaog.

⁴⁷ Nar sar rehq chaw Yer suq yaog lehz, yawd gha kad che te yand yawd koz che, "Dar viq ve Yad phu‡ Yer suq-og, ngag haq har kax laoq," lehd koz kug che yaog.

⁴⁸ Chaw laex ghad awr lehr, "Ta q chuhas chehd-oq," lehd koz yawd haq ded vid chehd liz, yawd awr lehr, "Dar viq ve Yad phu-og, ngag haq har kax laoq," lehd koz, lex lehq hax ceh nux kawq kug che yaog.

⁴⁹ Yer suq jehd lar lehq, "Yawd haq kug vid che lar-oq," lehd koz vid che yaog.

I hehd mehz cox var u ve haq kug vid lehq, "Ha lehq laoq. Tu lor. Yawd nawg haq kug chehd che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁵⁰ Chaw u ve awr lehr, yawd ved a poq yehg maq haq kuhz teh lar haz lehq, pawz tu lehq Yer suq chehd lo lag che yaog.

⁵¹ Kheh te lehq, Yer suq yawd haq koz vid che, "Nawg awg pun ngag haq a thoq ted ceng te cuha vid gad lehq le," lehd koz na ngawx che te yand, "Sar lar-og, ngag mehz mawg vid tug nawg haq te cuha gad che yaog," lehz yawd haq kawq koz vid che yaog.

⁵² Yer suq awr lehr, "Kae lor. Nawg yonr che ted ceng awr lehr nawg haq na tug tea vehor," lehd yawd haq koz vid che yaog. Chaw u ve teq pear lehax mehz mawg vehr lehq Yer suq khaz nuhr ghaq veh che yaog.

11

Pix lar nehax haq cind lehq Yer ruq sar lehn med khuhn gehe che

¹ I hehd awr lehr, Yer ruq sar lehn med awg pad huh, Sar lonr keh haq ned che Ber phar ger khaz he lehq Ber tar niq khaz pad huh lag ga che te yand, Yer suq yawd ved awg laq ghuhd ni ghad haq kae pe lehq koz che,

² "Nig mag mehz khuhd suhr huh cawg che khaz khuhn kae-o. U huh gehe che te yand, chaw te ghad-eg liz ma cind jaw ser che pix lar nehax pheh lar che haq nig mag teq pear lehax gha mawg tug yaog. Phi lehq seh veva laoq.

³ Nig mag a thoq haq te lehq che kheh te cheawg le lehq chaw te ghad ghad na ver, Jawd mawd lor lehq yawd teq pear lehax kawq khuhq veva tug yaog lehd koz vid-oq," lehz ix mag haq koz vid che yaog.

⁴ Ix mag kae lehq, ghaz mir awg bag yaq kaw khuhn pix lar nehax pheh lar che haq gha mawg lehq, pix lar nehax u ve haq phi che yaog.

⁵ U huh hox chehd che chaw ted pehg pehar awr lehr, "Nig mag a thoq te lehq pix lar nehax haq phi cheawg le," lehd ix mag haq koz vid che yaog.

* 10:38 10:38 Ngag dawg che kawz khehd Yer suq gha khanr tug tuq che khanr che haq koz gad che yaog. Isy 51:17 † 10:39 10:39 Ngag khanr che baz tiz sar Khanr suh che haq koz gad che yaog. Lk 12:50 ‡ 10:47 10:47 Dar viq ve Yad phu Tawd che ve te khuhd awr lehr, Khreq haq koz gad che yaog.

⁶ Yer suq ix mag haq koz vid lar che heh ix mag kawq koz vid che te yand, i hehd a khawag pehar che yaog.

⁷ Kheh te lehq ix mag pix lar nehax u ve haq Yer suq chehd lo seh veva lag lehq, pix lar nehax awg thag huh i hehd ve a poq khawd vid lar peg lehq Yer suq taz cind che yaog.

⁸ Chaw kha peh a sug yawd ved a poq haq yaq kaw khuhn khawd vid lehq,* ted pehg pehar ha jad huh suhz pha q chuh lehq yaq kaw khuhn khawd vid che yaog.

⁹ Yawd mehaz khuhd suhr he lehq kuhr teh x nuhr kae che chaw teq pa kug lehq koz che, †“Ho sa na, † Jawd mawd Ghig sa ve awg meh awg khuhn lag che chaw awr lehr, awg bon ir vid-oq.

¹⁰ Lag tod che a nig ve awr pa Dar viq ve muhd mig awr lehr, awg bon ir vid-oq. Muhd nuh maq lo liz Ho sa na phehq vid-oq,” lehd i hehd koz che yaog.

¹¹ Awg yand u ve haq, yawd Yer ruq sar lehn med awg khuhn gehe lehq bon yehg nux awg vaw awg khuhn lo gehe che yaog. Awg ceng gha lia haq yawd caw ngawx peg khaz nuhr, muhd phiq vehr cheaq te lehq cuh yad teq chi ni ghawd yawd geh teq geha Ber tar niq khaz lo kae che yaog.

A kud cehg haq khen vid che

¹² Awg khaz nuhr teq ni gaeg lehq Ber tar niq khaz khuhn lo i hehd tuhaz che te yand, Yer suq awr meq che yaog.

¹³ Kheh te lehq yawd vid-aq lo chehd-ag huh liz awg pha q cawg che a kud cehg ted cehg haq gha mawg lehq, awg cehg u ve awg sir nuhaq lehq nar mad nuhq lehq nar, gha mawg tug yawd ca ngawx-eg che yaog. Awg pad huh yawd gaeg che te yand, awg sir nuhq che awg yand ma hez cheaq te lehq, awg pha q haq lehax yawd gha mawg che yaog.

¹⁴ Awg yand u ve khuhn Yer suq awr lehr, “Yaq ni khaz nuhr ver, nawg ved awg sir haq a sug liz taq gha cad vid,” lehz a kud cehg haq koz vid che yaog. Yawd u kheh koz che haq yawd ved awg laq ghuhd teq pa gha kad che yaog.

Bon yehg nux haq daq vid kehq vid che

¹⁵ Kheh te lehq i hehd Yer ruq sar lehn med lo gaeg che yaog. Yawd bon yehg nux awg khuhn gehe lehq, bon yehg nux awg khuhn med nged vig med nged huhd che chaw teq pa haq gha q kog lehq, phu pa sehr phad‡ teq pa ve teh cuh teq pa haq lehd ma koz, a pia huhd sehr phad teq pa

ve mi khuhd teq pa haq lehd ma koz, yawd phuhz bag che yaog.

¹⁶ Med nged ted ceng cear yug lehq bon yehg nux awg vaw u ve haq phanr kae tug, chaw te ghad-eg haq liz yawd a khawag ma pid.

¹⁷ Yawd i hehd haq mar vid che, †“Ngag ved yehg haq chaw awg ceng gha lia awg pun bon lawg kig yehg gha koz tug yaog leh z buhq lar che liz, nig hehd awr lehr, yehg che haq chaw khuhd chehd kig phehq vehr vid ve hor,” lehd koz che yaog.

¹⁸ Paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, yawd haq dawz vehr tug awg khad ca che yaog. Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia yawd mar vid che haq and jad cheaq te lehq, paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa yawd haq kuhz che yaog.

¹⁹ Muhd phiq vehr che te yand i hehd med awg bag lo tuh z veh che yaog.

A kud cehg nuhr vehr god vehr che haq gha mawg che

²⁰ Awg khaz nuhr teq sawx i hehd yaq kaw u ve haq kawq kae che te yand, a kud cehg u ve awr lehr, awg chi kha gag nuhr vehr god vehr che haq i hehd gha mawg che yaog.

²¹ Kheh te lehq Per troq duhd nuhd-ag lehq, “Sar lar-og, ngawx ser. Nawg khen vid lar haz che a kud cehg awr lehr, nuhr vehr god vehr che law lehq,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

²² Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, “Ghig sa haq yonr lor.

²³ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax cheawg, chaw a sug te ghad lehd ma koz, yawd koz che heh phehq vehr tug yaog leh z yonr lehq, ni ma thuhd duhd nuh duhd maq te ver, keh che ted dig haq, ‘Jiz tuhez lehq lad chuhd ghig awg khuhn ca che gehe lor,’ lehd koz che te yand, yawd awg pun phehq vehr tug yaog.

²⁴ Kheh te lehq, ngag nig hehd haq koz ax laq, nig hehd bon lawg che awg khuhn kha lawg che awg gha lia haq gha tug yaog leh z yonr lor. U kheh te yonr ver, nig hehd gha tug yaog.

²⁵ Nig hehd hox lar lehq bon lawg chehd che te yand, chaw te ghad ghawd awg khod-aq nawg vend bax tar che ver, vend bax u ve haq phehd kha-o. U kheh te ver, muhd nuh maq lo chehd che nig hehd ve Awr pa awr lehr, nig hehd ve vend bax haq

* 11:8 11:8 *khawd vid lehq* Chaw ir haq haq yug vid che awg hez te che yaog. 2 Jm 9:13 † 11:9 11:9-10 Chid 11:8:25-26 † 11:9 11:9 *Ho sa na* Ho sa na lehd koz che awr lehr Ghig sa haq chid muh-og lehd koz che Her brehd khuhd yaog. ‡ 11:15 11:15 *phu pa sehr phad* Bid saz a naz chaw teq pa ve phu bon yehg nux khuhn yehd maq gha cheaq te lehq, Yud daq chaw teq pa ve phu gha kawq pa yehd che yaog. Mt 21:12 † 11:17 11:17 Isy 56:7

liz phehd kha ax tug yaog,” lehd koz che yaog.[§]

Yer suq kand pax gha che awg lawn su yawd haq na ngawx che

²⁷ I hehd Yer ruq sar lehn med lo te pawz kawq lag che yaog. Yawd bon yehg nux awg khuhn lo tod kae chehd che te yand, paw khod nux teq pa, liq buhq var teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa yawd chehd lo lag lehq koz che,

²⁸ “Nawg khawd-ehg kheh ve kand pax gha lehq che teq pa haq te cheawg le. Kand pax che ve a sug nawg haq pehar cheawg le,” lehz yawd haq na ngawx che yaog.

²⁹ Yer suq kawq koz vid che, “Ngag liz nig hehd haq tawd te khuhd na ngawx sar. Nig hehd yaw khuhq ax gha ver, ngag khawd-ehg kheh ve kand pax gha lehq che teq pa haq te che awg lawn nig hehd haq koz ax tug yaog.

³⁰ Yod hanr yawd baz tiz sar pid che ted ceng awr lehr, muhd nuh maq lo gha che awg la, ma hez ver chaw yad teq pa geh gha che awg la. Ngag haq kawq koz ax laog,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

³¹ I hehd te ghad he lehq te ghad jehg daq lehq koz che, “Muhd nuh maq lo gha che lehz a nig koz ver, Kheh te ver, nig hehd a thoq te yawd haq maq yonr cheawg le lehz, yawd a nig haq kawq koz ax tug yaog.

³² Kheh ma khuhd, chaw yad teq pa geh gha che lehd koz ver, mad phehq,” lehz i hehd koz daq che yaog. Awg lawn ghod ver, Yod hanr awr lehr Ghig sa ve cuh kar var awg cehg mag phehq che yaog lehz, chaw awg gha lia sawnr lar cheaq te lehq, chaw kheh ma ve haq i hehd kuhz che yaog.

³³ Kheh te lehq, “Ngag hehd maq sir,” lehz i hehd Yer suq haq kawq koz vid che yaog.

Yer suq liz, “Che heh te lehq ngag khawd-ehg kheh ve kand pax gha lehq che teq pa haq te che, ngag nig hehd haq ma koz ax hawg,” lehz i hehd haq kawq koz vid che yaog.

12

A pehx med kho he lehq kho te var teq pa awg lawn

¹ Kheh te lehq, Yer suq i hehd haq tawd par hax teq pa te mar vid lehq koz che, Chaw te ghad awr lehr, a pehx med kho te lehq ti lar peg khaz nuhr, kha caw yuhd ko lar lehq, a pehx med sir nex kig dud lar che yaog. Paog lar kig yehg muh che liz te lehq, kho te var teq pa haq a pehx med kho

u ve ngar vid lar haz lehq, awg kag awr ve muhd mig lo yawd veh che yaog.

² Awg yand gag vehr che te yand, kho u ve awg khuhn lo yawd gha cawd che yawd ved a pehx med sir teq pun haq gha tug, kho te var teq pa chehd lo awg ceg te ghad haq yawd kae pe che yaog.

³ I hehd yawd haq yug teh lar lehq dawz peg khaz nuhr, awg kawd sawz koeq pe che yaog.

⁴ Awg khaz nuhr te pawz, awg kag awr ve awg ceg te ghad haq yawd i hehd chehd lo kae pe che yaog. I hehd yawd ved a kor haq dawz khuh pe lehq, kha muhd kha na te vid che yaog.

⁵ Kheh te lehq, yawd awg kag awr ve awg ceg te ghad haq kawq kae pe vid che te yand, i hehd yawd haq dawz vehr che yaog. Awg kag awr ve awg ceg laex ghad haq yawd kawq kae pe che liz, ted pehg pehar haq i hehd dawz lehq, ted pehg pehar haq i hehd dawz vehr che yaog.

⁶ Yawd haq jad che yad par lehax yawd geh cawg lar haz che yaog. Ngag ved yad par haq i hehd yawz yan tug yaog lehz yawd koz lehq, awg leh med te pawz yawd ved yad par haq i hehd chehd lo kae pe che yaog.

⁷ Kheh ma khuhd, kho te var teq pa koz che, Chaw cheawg lehr, awg sinx gha che phad phehq che yaog. Lar-oq, yawd haq dawz vehr-ag veg. U kheh te ver, yawd ved awg sinx haq a nig gha tug yaog lehz, te ghad he lehq te ghad koz daq che yaog.

⁸ Kheh te lehq, i hehd yawd haq yug lehq dawz vehr peg lehq kho awg bag phawd awr lo chid bag che yaog.

⁹ Kheh te lehq, kho awg sehr phad khawd-ehg kheh te vid tuawg le. Yawd lag lehq kho te var teq pa haq dawz vehr peg ver, kho u ve awg kag awr ve chaw teq pa haq kawq ngar vid tug yaog.

¹⁰⁻¹¹ †Yehg kawx che phad teq pa chid bag lar che huhx meh dig awr lehr,

awg cuhz penr awg cir huh kawx lar che huhx meh dig phehq vehr che yaog.

Che awr lehr, Jawd mawd Ghig sa te che kanx te lehq,

a nig mehz khuhd suhr huh and tug te che yaog,

lehz Liq phu awg khuhn nig hehd maq ghawn jaw lehq la lehd koz vid che yaog.

¹² I hehd yawd haq pheh yug gad che yaog. Awg lawn ghod ver, tawd par hax che yawd i hehd awg lawn koz chehd che haq i hehd sir che yaog. Kheh ma khuhd, chaw awg mor nux haq kuhz cheaq te lehq,

§ 11:25 11:26 A mig thad lo ve Liq phu awg suhx ted pehg pehar awg khuhn ka nad nehax che ted mag cawg che yaog. “Nig hehd awr lehr su ved vend bax haq ma phehd vid ver, muhd nuh maq lo chehd che nig hehd ve Awr pa liz nig hehd ve vend bax haq ma phehad.” † 12:10-11 12:10-11 Chid 118:22-23

i hehd yawd haq phaz daq lar haz lehq tuhz veh che yaog.

Jawd mawd nux Kehd sar haq awg khawnr ke che awg lawn

¹³ Yer suq tawd yaw che awg khuhn, khawd-ehg kheh te ver yawd haq tawd yaw yaq vid tug, i hehd awr lehr Phar rir sehd ted pehg pehar he lehq Her roq chaw ted pehg pehar haq yawd chehd lo kae pe che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq i hehd lag lehq koz che, "Sar lar-og, nawg awr lehr thed che cawd che chaw te lehq, chaw te ghad-eg haq liz nawg ma kuhz che haq ngag hehd sir che yaog. Chaw yad ve mehzh khuhd haq nawg maq ngawx lehq Ghig sa ve yaq kaw haq thed-e ghad mar vid che yaog. Jawd mawd nux Kehd sar haq awg khawnr ke vid cawd hawg la, maq ke vid cawd hawg la. Ngag hehd gha ke vid tuawg la, maq gha ke vid hawg la," lehd koz

¹⁵ yawd haq na ngawx che yaog.

Yawd awr lehr, i hehd her ka vix che chaw phehq cheawg lehz sir lehq, "Nig hehd a thoq te ngag haq lawnd ngawx cheawg le. Ngag ngawx tug, phu ted thehq ngag chehd lo yug veva laog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq, i hehd yug veva lag che yaog. Yawd i hehd haq koz vid che, "A sug ved awg han, a sug ved awg meh cawar le," lehd koz na ngawx che te yand, "Jawd mawd nux Kehd sar ve yaog," lehz i hehd kawq koz vid che yaog.

¹⁷ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Jawd mawd nux Kehd sar ve med nged Jawd mawd nux Kehd sar haq pid-oq. Ghig sa ve med nged Ghig sa haq pid-oq," lehd koz che te yand, i hehd yawd haq and jad che yaog.

Kawq teq tuag che awg lawn su yawd haq na ngawx che

¹⁸ U ve khaz nuhr, kawq teq tuag che mad cawg lehd koz che Sar duq kehnd chaw teq pa yawd chehd lo lag lehq koz che,

¹⁹ "Sar lar-og, Mod ser ngag hehd awg pun che kheh koz buhq lar che, †Chaw te ghad ve awg vix var yad mad cawg lehq suh vehr ver; awg nax var te ghad awr lehr yawd ved awg mid ma haq kawq he lehq awg vix var awg pun awg ceng awg khad gha cawg vid che yaog,' lehd koz buhq lar che yaog.

²⁰ Pong lag thad, awg vix awg nax suhr ghad cawg che yaog. Awg kawd te ghad awr lehr, awg mid ma haq he lehq yad mad cawg ser huh suh vehr che yaog.

²¹ Ni ghad te ghad liz, yad mid u ve haq he lehq yad mad cawg ser huh suh vehr

che yaog. Seh ghad te ghad liz u ve heh te che yaog.

²² Che haq kha sur suar a vix a nax suhr ghad kha gag yad mad cawg lar haz che yaog. I hehd awg gha lia suh vehr khaz nuhr, yad mid u ve liz suh vehr che yaog.

²³ Kawq teq tuag che te yand, yad mid u ve a sug te ghad ve awg mid ma phehq tuawg le. Awg lawn ghod ver, i hehd suhr ghad yad mid u ve haq he peg che yaog," lehd koz na ngawx che yaog.

²⁴ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Liq phu haq liz, Ghig sa ve kand pax haq liz nig hehd maq sir cheaq te lehq, nig hehd duhd yaq che ma hez hawg la.

²⁵ Awg lawn ghod ver, suh vehr che chaw teq pa kawq teq tuag che te yand, awg phad mawd awg mid ma he daq che lehd ma koz, laq kuhr cax vid che lehd ma koz, maq te. Muhd nuh maq lo chehd che muhd nuh maq cuh yad teq pa heh phehq vehr tug yaog.

²⁶ Suh vehr che chaw teq pa kawq teq tuag che awg lawn Ghig sa Mod ser haq koz vid lar che heh, Mod ser buhq lar che liq awg khuhn nig hehd maq ghawn jaw la. A chud bid awg lawn buhq lar che teq tawn awg khuhn, †Ngag awr lehr Ar brar hanr ve Ghig sa, Id caq ve Ghig sa he lehq Yar koq ve Ghig sa phehq che yaog," lehz Ghig sa yawd haq koz vid che yaog.

²⁷ Yawd awr lehr, suh vehr che chaw teq pa ve Ghig sa phehq che ma hez. Teq chehd che chaw teq pa ve Ghig sa phehq che yaog. Nig hehd duhd yaq jad che yaog lehd koz vid che yaog.

Awg lid tawd khuhd awg khuhn lo awg gha lia haq keh ir che tawd te khuhd

²⁸ Awg yand u ve haq, liq buhq var te ghad lag lehq i hehd tawd ghawg daq chehd che haq gha kad che te yand, Yer suq i hehd haq kha nehax kawq yaw khuhq vid che haq gha sir lehq, "Awg lid tawd khuhd awg gha lia awg khuhn lo khar ve te khuhd ir jad cheawg le," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

²⁹ Yer suq yawd haq koz vid che, †"Ir jad che ted mag awr lehr, Id sar rer laq chaw teq paog, na ser. A nig ved Jawd mawd Ghig sa awr lehr, yawd te ghad lehax Jawd mawd phehq che yaog.

³⁰ Nawg ved ni ma awg gha lia, nawg ved co ha awg gha lia, nawg ved duhd khad awg gha lia he lehq nawg ved awg ghad awg sax awg gha lia nawg ved Jawd mawd Ghig sa haq gha haq che yaog.

³¹ †Ni khuhd te khuhd awr lehr, Nawg awg ton haq haq che heh, nawg awg pad awg ki huh chehd che chaw haq gha haq

che yaog. Awg lid tawd khuhd che ni khuhd haq keh ir che mad cawg," lehd koz che yaog.

³² Liq buhq var u ve kawq koz che, "Cawd che yaog, Sar lar-og. †Ghig sa te ghad lehax cawg lehq, †yawd ma hez ver awg kag awr ve Ghig sa mad cawg che lehz nawg koz che awr lehr thed jad che yaog.

³³ Kheh te lehq, †ni ma awg gha lia, cud yiq ma yiq awg gha lia, awg ghad awg sax awg gha lia yawd haq haq lehq, †a sug yawd awg ton haq haq che heh awg pad awg ki huh chehd che chaw haq haq che awr lehr, a mir tox tand che awg gha lia he lehq tand tug awg gha lia haq keh ir che* yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁴ Yawd kha nehax duhd ngawx lehq yaw khuhq che haq Yer suq gha mawg che te yand, "Nawg awr lehr Ghig sa ve muhd mig haq ma vid daq," lehd yawd haq koz vid che yaog. U ve khaz nuhr chaw te ghad-eg liz yawd haq kawq na ngawx maq pir che yaog.

Dar viq ve Yad phu awg lawn Yer suq i hehd haq na ngawx che

³⁵ Yer suq bon yehg nux awg khuhn mar vid chehd-ag huh, yawd koz che, "Khreq awr lehr Dar viq ve Yad phu yaog lehz, a thoq te liq buhq var teq pa koz cheawg le.

³⁶ Daq che kehg che Awg ha phu Dar viq haq duhd pawnr vid che awg khuhn yawd koz che,

†Jawd mawd Ghig sa awr lehr ngag ved Jawd mawd haq koz vid che,

"Nawg ved cand par teq pa haq nawg ved khi ho awg huhx lo ngag teh thad kha gag ngag ved laq yaq awr pax awr huh† mi lar-oq,"

lehd koz lar che yaog.'

³⁷ Dar viq awg ton yawd haq Jawd mawd lehd koz che ver, khawd-ehg kheh te lehq yawd ved yad phu phehq tuawg le," lehd koz na ngawx che yaog. Chaw awg mor nux u ve awr lehr, yawd ved tawd khuhd haq ha lehq ha ka na yug che yaog.

Liq buhq var teq pa haq Yer suq ded mar vid che

³⁸ Yawd mar vid chehd che awg khuhn yawd koz che, "Liq buhq var teq pa haq sa tiq teo. I hehd awr lehr, a poq yehg che‡ haq deh lehq ca kaod te tod lehq kax khuhn lo su i hehd haq yawz yan ax che haq lehd ma koz,

³⁹ bon lawg kig awg khuhn awg mig awg phond cawg che mi khuhd haq mi che lehd ma koz, thi cad thi dawg kig lo awg mig awg phond cawg che mi kig haq mi che lehd ma koz, i hehd duhd cawd jad che yaog.

⁴⁰ I hehd awr lehr, meh chuhd ma ve yehg he lehq med nged teq pa haq hinx yug lehq, vend bax maq gha tuhaz tug muh chawa bon lawg che yaog. Su haq keh lex lehq ir jad che cir yanr che haq i hehd gha khanr tug yaog," lehd koz che yaog.

Meh chuhd ma phu tand ke che

⁴¹ Awg yand u ve khuhn, phu tand ke kig mehzu khuhd suhr phawd awr yawd mi lar lehq, chaw kheh ma ve phu tand ke kig huh phu ke che haq ngawx chehd che yaog. Paw sa che chaw laex ghad phu kha peh ke che yaog.

⁴² Kheh te lehq har ghuhd che meh chuhd ma te ghad lag lehq, tawnd sia pehq sanr nehax nid mag ke che yaog. Pehq sanr nehax u ve nid mag awr lehr, ted pehq phuhd lehax cawg che yaog.

⁴³ Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq kug yug lehq i hehd haq koz vid che, "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, phu tand ke kig huh ke che chaw awg gha lia haq keh har ghuhd che meh chuhd ma che te ghad awr lehr lex lehq ke mad che yaog.

⁴⁴ Awg lawn ghod ver, i hehd cawg mad jad che awg khuhn yug tuhz lehq ke che yaog. Kheh ma khuhd, yad mid che te ghad awr lehr, har ghuhd jad che awg khuhn, yawd ved a saq hu tug kha cawg che awg gha lia haq yug tuhz lehq ke che yaog," lehd koz che yaog.

13

Bon yehg nux gha lug tug awg lawn

¹ Yer suq bon yehg nux awg khuhn tuhz kae che te yand, yawd ved awg laq ghuhd te ghad yawd haq koz vid che, "Sar lar-og, ngawx ser. Khawd-ehg taw maq daq jad che huhx meh teq pa he lehq khawd-ehg taw maq daq jad che yehg teq pa chuhr huh cawg che."

² Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "Ir jad che yehg che teq pa haq nawg mawr-ala. Chuhr huh huhx meh ted dig awg thang ted dig mad cawg thad kha gag su te lug tug yaog,"* lehd koz che yaog.

† 12:32 12:32a Bon 6:4 † 12:32 12:32b Bon 4:35, Isy 45:21 † 12:33 12:33a Bon 6:5 † 12:33 12:33b Ak 19:18

* 12:33 12:33 haq keh ir che Hs 6:6 haq ngawx. † 12:36 12:36 Chid 110:1 † 12:36 12:36 laq yaq awr pax awr huh Awg mig awg phond cawg che chehd kig haq koz gad che yaog. ‡ 12:38 12:38 a poq yehg che Awg mig

awg phond te che haq koz che yaog. * 13:2 13:2 su te lug tug yaog Yud daq chaw teq pa Rod maq chaw haq kawq phuhs cheaq te lehq, A.D. 70 khuhq thad bon yehg nux haq su te lug che yaog.

Awg leh med gag vehr tez huh ve awg hez teq pa

³ Yer suq awr lehr, bon yehg nux mehz khuhd suhr phawd awr, Sar lonr keh thag lo mi chehd-ag huh, Per troq, Yar koq, Yod hanr he lehq Anr drehr teq pa lag lehq,

⁴ “Awg ceng u ve teq pa khar thad phehaq tuawg le. Che awg gha lia phehq vehr tez che te yand awg hez khawd-ehg kheh te tuhaz tuawg le,” lehz yawd haq a yax yax khuhd na ngawx che yaog.

⁵ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, “Chaw te ghad-eg liz nig hehd haq maq gha her ka yug beg yug tug sa tiq tar-oq.

⁶ Chaw kha peh vad-ag ngag ved awg meh haq puhd vaha lag lehq, Ngag awr lehr yawd yaog[†] lehd koz lehq, chaw kha peh haq her ka yug beg yug tug yaog.

⁷ Maq bawz che he lehq bawz daq veg lehd te chehd che awg lawn haq nig hehd gha kad che te yand, nig hehd kuhz ched che ni ma tad cawg vid. Awg ceng che ve teq pa gha phehaq tug yaog. Kheh ma khuhd, awg leh med[‡] mad gag ser.

⁸ Chaw ted ceng he lehq ted ceng, muhd mig te pez he lehq te pez yaq daq jiz daq tug yaog. Chehd kig ted kag peg ted kag awg khuhn lo mig hiz lag tug yaog. Meq che kaz che liz cawag tug yaog. Awg ceng che ve teq pa awr lehr, tuq che khanr che awg cuhz penr lehax te ser che yaog.

⁹ Nig hehd a sug yawd awg ton haq sa tiq teo. Awg lawn ghod ver, jehg sehr phad awg mor teq pa ve laq kuhr awg khuhn su nig hehd haq chid aq vid tug yaog. Bon lawg kig teq pa awg khuhn lo su nig hehd haq jawq tug yaog. Ngag haq te lehq nig hehd muhd mig jawd mawd he lehq jawd mawd nux teq pa mehz khuhd suhr huh gha hox lar lehq, i hehd mehz khuhd suhr huh sax khiz gha khanr tug yaog.

¹⁰ Ha lehg che bon khuhd awr lehr, chaw ceng awg gha lia haq awg kawd gha mar vid tug yaog.

¹¹ Nig hehd haq suhx jehg ax tug su nig hehd haq chid aq vid che te yand, tawd khawd-ehg kheh te gha yaw tug haq awg kawd ta duhd har. Awg yand u ve awg khuhn nig hehd haq tawd yaw cuha che heh lehax yaw-og. Awg lawn ghod ver, tawd yaw che phad awr lehr, nig hehd ma hez, Daq che kehg che Awg ha phu yaog.

¹² Kheh te lehq, a vix a nax te ghad he lehq te ghad suh tug chid aq daq tug yaog. Awr pa liz, a sug yawd ved awg yad haq chid aq tug yaog. Yad par yad mid teq pa liz, a sug yawd ved awg pa awg ye haq phuhz lehq dawz vehr vid tug yaog.

¹³ Ngag ved awg meh haq te lehq chaw awg gha lia nig hehd haq cand tug yaog. Kheh ma khuhd, awg leh kha gag yeg chehd che chaw awr lehr, thaer khuhq che haq gha tug yaog.

¹⁴ Liq che haq gawn che chaw awr lehr che kheh sir-oq. Te lug te sez vix che chaq chiz che awg ceng[§] awr lehr, ma chehd cawd che chehd kig huh chehd che haq nig hehd gha mawg che te yand, Yud daq muhd mig awg khuhn lo chehd che chaw teq pa keh thag lo lawg khoq lo phawe lor.

¹⁵ Kheh te lehq, yehg awg thang huh chehd che chaw tad kawq yaeq. Med nged ted ceng cear ca yug tug, yehg awg khuhn tad kawq gehe.

¹⁶ Ha khuhn chehd che chaw liz, a sug yawd ved beg ke ca kawq yueg tug, tad koeq.

¹⁷ Awg yand u ve awg khuhn yad hu ma he lehq cux pehz nux chehd che chaw yad nehax cawg che chaw teq pa awr lehr, gha duhd har jad tug yaog.

¹⁸ Awg yand u ve awr lehr, muhd kaz yand maq gha cawd tug bon lawr-oq.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, mig gig haq Ghig sa te phanr che teq ni haq tanr lehq yaq ni kha gag mad phehq lag jaw ser lehq, awg khaz nuhr liz mad kawq phehaq tug tuq jad khanr jad che ted ceng awr lehr, awg ni awg hax u ve teq pa awg khuhn phehaq tug yaog.

²⁰ Awg yand u ve haq Jawd mawd Ghig sa maq ngeh vid gha che ver, chaw te ghad-eg liz pong maq gha. Kheh ma khuhd, yawd lez yug lar che chaw* teq pa haq te lehq, awg yand u ve haq yawd ngeh vid gha tug yaog.

²¹ Awg yand u ve haq, chaw ted pehg pehar awr lehr, Ngawx-oq, Khreq chuhr huh chehd chehd che yaog. U huh chehd chehd che yaog lehz nig hehd haq koz ax ver, taq yonr.

²² Awg lawn ghod ver, ma hez hez che Khreq he lehq ma hez hez che cuh kar var teq pa tuhaz tug yaog. I hehd awr lehr, te gha ver lez yug lar che chaw teq pa haq her ka yug beg yug gha tug, and tug he lehq awg hez teq pa haq te mar vid tug yaog.

²³ Nig hehd sa tiq teo. Mad phehq lag ser thad loar awg ceng gha lia ngag nig hehd haq koz ax lar che yaog.

Chaw yad ve Yad phu kawq yaq tug

²⁴ Tuq che khanr che awg yand u ve peg khaz nuhr, awg ni awg hax u ve teq pa awg khuhn, muhd ni naz tud vehr lehq, har pa liz awg ghiz mad kawq pawd.

[†] 13:6 13:6 *Ngag awr lehr yawd yaog* Ngag awr lehr Khreq yaog, lehd koz gad che yaog. [‡] 13:7 13:7 *awg leh*

med Mig gig awg yand leh che haq koz che yaog. Mt 24:8 [§] 13:14 13:14 *chaq chiz che awg ceng* Mt 24:15, 2Th 2:4 haq ngawx. * 13:20 13:20 *lez yug lar che chaw* Khreq yad teq pa haq koz che yaog.

²⁵ Muhd ki sir teq pa muhd nuh maq lo cheag lehq, muhd nuh maq lo cawg che kand pax teq pa liz hiz nad nad te veh tug yaog.

²⁶ †Kheh te lehq, chaw yad ve Yad phu awr lehr, muhd mig awg phond he lehq ir jad che kand pax cawg che awg khuhn mog khuhn yaq che haq su gha mawg tug yaog.

²⁷ Awg yand u ve haq muhd uhg cir mig uhg phawd awr lo, mig gig awg leh med te lehq muhd nuh maq awg leh med kha gag, muhd nuh maq cuh yad teq pa haq yawd kae pe lehq, yawd lez yug lar che chaw teq pa haq phawng daq vid tug yaog.

²⁸ A kud cehg haq tehz mar che tawd par hax che haq hend yur-oq. Awg mar mar-a lehq awg car car vehr che te yand, muhd god yand gag vehr tez che haq nig hehd sir che yaog.

²⁹ Che ve heh te lehq, awg ceng che teq pa phehq lag chehd che haq nig hehd gha mawg che te yand, yawd awr lehr ghaz mir khuh awg pad huh lag gag vehr[†] che haq nig hehd sir-oq.

³⁰ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, che teq co mad pong veh ser huh liz, awg ceng che awg gha lia phehaq tug yaog.

³¹ Muhd nuh maq he lehq mig naz ma meh x vehr tug yaog. Kheh ma khuhd, ngag ved tawd khuhd awr lehr, ma meh x vehr hawg.

³² Awg ni awg hax u ve haq chaw te ghad-eg liz maq sir. Muhd nuh maq cuh yad teq pa liz, Yad phu liz maq sir. Awr pa te ghad lehax sir che yaog.

³³ Awg yand u ve khar thad lag gag tug haq nig hehd maq sir cheaq te lehq, sa tiq te lehq law lar-oq.

³⁴ Awg yand u ve awr lehr, chaw te ghad awg kag awr ve muhd mig lo veh che haq sur che yaog. Yawd ved yehg khuhn tuh x veh thad, yawd ved awg ceg te ghad peg te ghad haq a sug yawd ved kanx chid aq vid lar haz lehq, ghaz mir khuh paog par haq liz kha nehax paog lar tug tawd pid lar haz che yaog.

³⁵ Kheh te lehq, yehg sehr phad kawq gag tug awr lehr, muhd phiq huh lehq nar, te khend lo lehq nar, ghaz phuh buhag lo lehq nar, muhd sawx lo lehq nar, khar thad kawq gag tug haq nig hehd maq sir cheaq te lehq, law lar-oq.

³⁶ Kheh ma hez ver, yawd teq pear lehax kawq gag lehq, nig hehd yuhq mir ka chehd che haq yawd gha mawg tug yaog.

³⁷ Nig hehd haq ngag koz ax lar che heh, chaw awg gha lia haq ngag koz vid che,

paog lar-oq,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

14

Yer suq haq dawz vehr tug awg hox teq pa jehg daq che

¹ Niq ni peg ver, Par sar khar pawehd* he lehq Khaor mod awg khuhn did maq ke che pawehd te che awg yand gag vehr tug yaog. Awg yand u ve haq, paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa awr lehr, khawd-ehg kheh te lehq her ka che awg khuhn yawd haq pheh yug lehq dawz vehr tug ca che yaog.

² Awg lawn ghod ver, i hehd awr lehr, “Chaw kheh ma ve diz diz huhd huhd maq gha te vid tug, pawehd te che awg yand awg khuhn taq te,” lehd koz daq che yaog.

Ber tar niq khaz khuhn yad mid te ghad Yer suq haq nag mand huhx puhr vid che

³ Yer suq awr lehr Ber tar niq khaz khuhn khir tug var phehq jaw che Sid monr ve yehg khuhn teh cuh pad huh mi cad chehd-ag huh, yad mid te ghad gehag che yaog. Yawd awr lehr, awg phuhd khaz jad che nag mand huhx ke lar che phux-u ghad te che huhx meh kaw ted mag yug vaha lag lehq, a kaw u ve haq dawz khod peg lehq Yer suq ve a kor haq nag mand huhx u ve nger puhr vid che yaog.

⁴ Ted pehg pehar nez nag lehq koz che, “A thoq vawr te awg bon mad cawg che awg khuhn nag mand huhx che haq yehd vehr cheawg le.

⁵ Nag mand huhx che ve haq seh z ha thehq phaz huhd lehq, har yad ghuhd yad teq pa haq pehg vid cawd che yaog,” lehz te ghad he lehq te ghad koz daq che yaog. Kheh te peg lehq, yad mid u ve haq i hehd ded che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd Yer suq koz che, “Yad mid che haq ta ded. Nig hehd a thoq te yawd haq soq saq vid cheawg le. Yawd ngag haq daq che ted ceng tea che yaog.

⁷ Har che ghuid che chaw teq pa nig hehd geh khar thad liz chehd chehd che yaog. Nig hehd te gad ver, khar thad te yand lehd ma koz, i hehd haq daq che awg ceng te vid gha che yaog. Kheh ma khuhd, ngag nig hehd geh khar thad liz chehd tug ma hez.

⁸ Yad mid che awr lehr, te vix te gha che heh te vehr che yaog. Ngag awg ton haq tur tug[†] awg pun, awg ghud suhr thad loar yawd nag mand huhx puhr ax che yaog.

⁹ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, ha lehq che bon khuhd mig gig awg

† 13:26 13:26 Dyl 7:13 † 13:29 13:29 **lag gag vehr** Yer suq ni pawz te pawz kawq yaq che haq koz che yaog.

* 14:1 14:1 **Par sar khar pawehd** Mt 26:2 haq ngawx. mand huhx gehz vid che awg lid cawg che yaog. 16:1

† 14:8 14:8 **awg ton haq tur tug** Chaw suh haq nag

kag gha lia lo ca mar vid che khar ve ted kag lehd ma koz, yad mid che haq duhd nuhd tug awg pun yawd te lar che kanx che haq koz mar vid tug yaog," lehd koz che yaog.

Yer suq haq kawq phuuz tug Yud daq khar che

¹⁰ Awg yand u ve khuhn, awg laq ghuhd teq chi ni ghad awg khuhn Yud daq Id sar kar rir oq awr lehr, Yer suq haq paw khod nux teq pa ve laq kuhr awg khuhn chid aq vid tug i hehd chehd lo kae che yaog.

¹¹ I hehd tawd u ve haq gha kad che te yand ha lehq jad lehq, yawd haq phu pid tug kar tiq te lar che yaog. Kheh te lehq yawd haq chid aq vid tug, daq che awg yand haq Yud daq ca chehd che yaog.

Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh Par sar khar pawehd cad che

¹² Khaor mod awg khuhn did maq ke che pawehd awg kawd teq ni huh, par sar khar yawg nehax haq dawz tand che teq ni awg khuhn, Yer suq ved awg laq ghuhd teq pa yawd chehd lo lag lehq koz che, "Par sar khar pawehd cad tug, nawg awg pun khar lo ted kag ngag hehd haq ca ghu cuha vid gad lehq le," lehz na ngawx che yaog.

¹³ Kheh te lehq, yawd yawd ved awg laq ghuhd ni ghad[‡] haq kae pe lehq koz vid che, "Med awg khuhn lo kae-o. A kaz mawq khu chid tod che haw khaz te ghad haq nig mag gha phud daq tug yaog. Yawd khaz nuhr ghaq kae lehq,

¹⁴ yawd khar lo gehe che lehd ma koz, yehg sehr phad haq che kheh koz vid-oq. 'Sar lar koz ax che, "Ngag he lehq ngag ved awg laq ghuhd teq pa geh teq geha Par sar khar pawehd cad tug, ngag awg pun teh lar che khehx chaw bawehd khar lo le."'

¹⁵ Kheh te lehq, chehd kig kha nehax ghu lar vehr che, awg thang ted thaeg bawehd ir che te bawehd yawd nig mag haq sir mar ax tug yaog. U huh a nig awg pun ghu lar-oq," lehd koz vid che yaog.

¹⁶ Awg laq ghuhd u ve ni ghad tuhez lehq, med awg khuhn lo gehe che te yand, yawd koz ax che heh gha mawg lehq, Par sar khar pawehd cad tug awg pun ghu lar che yaog.

¹⁷ Muhd sux naz vehr huh, awg laq ghuhd teq chi ni ghad geh yawd lag che yaog.

¹⁸ I hehd awr mi cad chehd-ag huh Yer suq awr lehr, "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, nig hehd awg khuhn lo ngag geh teq geha khaz cad che chaw te

ghad awr lehr, ngag haq kawq phuuz tug yaog," lehd koz che yaog.

¹⁹ I hehd duhd har lehq, "Ngag la," lehd koz te ghad peg te ghad yawd haq na ngawx che yaog.

²⁰ Kheh te lehq yawd koz che, "Teq chi ni ghad awg khuhn ngag geh te khehd khuhn lehax khaz cad chehd che chaw te ghad yaog.

²¹ Chaw yad ve Yad phu awr lehr, yawd ved awg lawn buhq lar che heh, yawd gha koeq tug yaog. Kheh ma khuhd, chaw yad ve Yad phu haq chid aq che chaw te ghad awr lehr gha duhd har jad tug yaog. Chaw u ve maq pawag che heh ver, yawd awg pun daq jad che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Jawd mawd Yer suq ve pawehd cad che

²² I hehd cad chehd-ag huh, yawd khaor mod haq yug lehq bon haq chid muh che yaog. Kheh te peg lehq yawd khaor mod haq khehq lehq awg laq ghuhd teq pa haq pid lehq koz che, "Yur-oq. Che awr lehr ngag ved awg ton yaog," lehd koz vid che yaog.

²³ Kawz khehd haq liz yawd yug lehq, bon haq chid muh peg lehq i hehd haq pid lehq, i hehd awg gha lia kawz khehd u ve haq dawg che yaog.

²⁴ Kheh te peg lehq yawd kawq koz che, "Che awr lehr kar tiq sax caz[§] haq caz daq che ngag ved awg suhr yaog. Awg suhr che awr lehr, chaw kha peh ve awg pun nger puhr che yaog.

²⁵ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, Ghig sa ve muhd mig awg khuhn a pehx med ghig awg suhx haq gha dawg tug awg ni kha gag, ngag a pehx med ghig haq mad kawq dawg," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Per troq Yer suq haq chid bag tug awg lawn Yer suq koz vid che

²⁶ Kheh te lehq, i hehd ka mig khuhd ka lar haz lehq i hehd tuhez lehq Sar lonr kehaq lo kae che yaog.

²⁷ Awg yand u ve khuhn Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Nig hehd awg gha lia ngag haq chid bag vehr tug yaog. Awg lawn ghod ver, 'Yawg huhx var haq ngag^{*} dawz vehr lehq, yawg teq pa phaz daq lehq ted kag teq kheh phaw veg tug yaog,' lehz Liq phu khuhn buhq lar che yaog.

²⁸ Kheh ma khuhd, ngag kawq teq tug peg khaz nuhr nig hehd haq keh awg kawd

[‡] 14:13 14:13 *awg laq ghuhd ni ghad* Per troq he lehq Yod hanr phehq che yaog. Lk 22:8 § 14:24 14:24 *kar tiq sax caz* Kar tiq sax caz awg suhx haq koz gad che yaog. Kar tiq sax caz awg pir awr lehr, yawg ve awg suhr te che yaog. Tuhz 24:8 Kar tiq sax caz awg suhx awr lehr Yer suq ve awg suhr phehq che yaog. He 8:8 † 14:27 14:27 Ykh 13:7 * 14:27 14:27 *ngag* Che ve awr lehr, Ghig sa haq koz gad che yaog.

Gar liq lehd muhd mig lo ngag kae tug yaog," lehd koz che yaog.

²⁹ Awg yand u ve khuhn Per troq koz che, "Su awg gha lia nawg haq chid bag liz ngag awr lehr nawg haq ma chid bag hawg," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁰ Yer suq awr lehr, "Ngag nawg haq awg cehg mag koz ax laq, yaq pehax ghaz phuh ni pawz mad buhg ser huh, nawg ngag haq sehr pawz kha gag chid bag tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³¹ Per troq awr lehr, "Nawg geh teq geha ngag gha suh liz, nawg haq ngag ma chid bag hawg," lehz yawd haq hehnd chawa koz vid che yaog. I hehd awg gha lia liz u kkeh koz che yaog.

Ger ser mar niq kho khuhn lo Yer suq bon ca lawg che

³² Awg yand u ve haq Ger ser mar niq[†] lehd koz che ted kag huh i hehd gaeg lehq, "Ngag bon ca lawg tod-ag huh nig hehd chuhr huh mi lar-oq," lehz yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq Yer suq koz vid che yaog.

³³ Kkeh te lehq, Per troq, Yar koq, Yod hanr teq pa haq yawd geh teq geha sir ve kae che yaog. Awg yand u ve khuhn yawd ni ma awg khuhn duhd har jad, soq saq jad vehr lehq.

³⁴ i hehd haq koz vid che, "Ngag ni ma duhd har jad che suh vehr tez che yaog. Chuhr huh chehd lar lehq law lar-oq," lehd koz vid che yaog.

³⁵ Kkeh te peg lehq, yawd awg nuz awr a cehax kae peg lehq, yawd mig kag lo boz cuhx lar lehq, awg yand che ve yawd haq pong ax gha ver, pong ax tug bon lawg che yaog.

³⁶ "Ar haq A pa-og, nawg awg ceng gha lia ve haq te gha che yaog. Kawz khehd che[‡] ve ngag haq pong kae cuha ax laoq. Kkeh ma khuhd, ngag a lor cawd che heh tad phehq vid. Nawg a lor cawd che heh phehq vehr vid-oq," lehd koz lawg che yaog.

³⁷ Yawd kawq gag che te yand, i hehd yuhq mir ka chehd che haq gha mawg lehq Per troq haq koz vid che, "Sid monr-og, nawg yuhq mir ka chehd cheawg la. Teq nar rir lehax liz nawg paog lar maq gha la.

³⁸ Nig hehd ber che lawd che awg khad haq maq gha kae tug bon lawg lehq law lar-oq. Nig hehd te gad che ni ma cawg liz, awg suhr awg sar awr lehr awg ghad nud che yaog," lehd koz che yaog.

³⁹ Kkeh te peg lehq, yawd te pawz kawq kae lehq, awg kawd thad huh lawg che heh te lehq bon kawq lawg che yaog.

⁴⁰ Yawd te pawz kawq kawaq huh, i hehd yuhq mir geq jad cheaq te lehq yuhq mir ka chehd che haq yawd gha mawg che yaog. Yawd haq khawd-ehg kkeh kawq koz vid tug i hehd maq sir.

⁴¹ Sehr pawz te pawz yawd kawaq lehq koz vid che, "Nig hehd yuhq mir ka lehq ghad jehd chehd ser cheawg la. Pehog, chaw yad ve Yad phu awr lehr vend bax yad teq pa ve laq khuhn lo chid aq che haq gha khanr che awg yand gag vehr che yaog.

⁴² Tu, kae veg. Ngawx lor, ngag haq chid aq vid var awg pad huh lag gag vehr-or," lehd koz che yaog.

Yer suq haq chid aq vid lehq pheh yug che

⁴³ Yawd tawd yaw chehd-ag huh, cuh yad teq chi ni ghad awg khuhn lo Yud daq meh che te ghad lag lehq, a teh puhd lehq suhz tag taz che chaw awg mor nux liz yawd geh lag che yaog. Chaw awg mor nux u ve awr lehr, paw khod nux teq pa, liq buhq var teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa cuh peha lar che chaw phehq che yaog.

⁴⁴ Yawd haq kawq phuhz che phad te ghad awr lehr, i hehd haq awg hez che kkeh te tug koz vid lar che, "Ngag bux vid che chaw te ghad awr lehr yawd yaog. Yawd haq pheh yug ve lehq kha nehax sir ve kae lor," lehd koz vid che yaog.

⁴⁵ Yawd lag che te yand Yer suq chehd lo har naq kae lehq, "Sar lar-og," lehd koz lehq yawd haq bux vid che yaog.

⁴⁶ Kkeh te lehq i hehd Yer suq haq pheh yug vehr che yaog.

⁴⁷ Awg pad huh hox chehd che chaw teq pa awg khuhn te ghad awr lehr,[§] yawd ved a teh ghawg tuhaz lehq, paw khod nux vig lar che awg ceg haq chuuh lehq nar puh chez vehr che yaog.

⁴⁸ Yer suq i hehd haq koz vid che, "Nig hehd awr lehr, chaw khuhd haq ca pheh yug che heh, a teh he lehq suhz tag teq pa yug vaha lag lehq ngag haq ca pheh yuag cheawg lehq.

⁴⁹ Ni gha lia bon yehg nux awg khuhn ngag nig hehd geh chehd lehq mar vid che liz, nig hehd ngag haq maq pheh yug. Kkeh ma khuhd, che kkeh te lag che awr lehr, Liq phu khuhn buhq lar che^{*} heh phehaq vid tug awg pun yaog," lehd koz che yaog.

[†] 14:32 14:32 *Ger ser mar niq* Sar lonr keh thawq penr huh cawg che yaog. [‡] 14:36 14:36 *Kawz khehd che* 10:38 haq ngawx. [§] 14:47 14:47 *te ghad awr lehr* Per troq phehq che yaog. Yh 18:10 ^{*} 14:49 14:49 *Liq phu khuhn buhq lar che* Isy 53 he lehq Ykh 13:7 haq ngawx.

⁵⁰ Kheh te lehq, yawd ved awg laq ghuhd teq pa yawd haq saw chid bag lar haz lehq phaw veh che yaog.

Chaw hax var te ghad phaw veh che

⁵¹ Chaw hax var te ghad awr lehr, piq pha te khoz lehax yawd awg ton haq vend lar lehq Yer suq khaz nuhr ghaq kae che yaog. Chaw u ve teq pa yawd haq pheh yug che te yand,

⁵² piq pha u ve haq yawd kuhz chid bag lar haz lehq awg ku ni te phaw veh che yaog.

Jehg daq var awg mor Yer suq haq suhx jehg che

⁵³ Kheh te lehq i hehd awr lehr, Yer suq haq paw khod nux chehd lo yug ve kae che yaog. Paw khod nux teq pa, awg hox chaw mawd teq pa he lehq liq buhq var teq pa awg gha lia u huh phoz lag che yaog.

⁵⁴ Per troq awr lehr, paw khod nux ve sax nax awg pad huh ko lar kig awg khuhn phawd awr kha gag Yer suq khaz nuhr a cehax vid-aq lo ghaq kae lehq, paog par teq pa geh mi lehq, a mir lehq chehd che yaog.

⁵⁵ Paw khod nux teq pa he lehq jehg daq var awg mor awg gha lia awr lehr, Yer suq haq gha dawz vehr tug, sax khiz khanr var teq pa haq ca che liz, sax khiz ca mad mawg.

⁵⁶ Awg lawn ghod ver, chaw kha peh yawd awg lawn ma hez hez che sax khiz khanr che liz, i hehd sax khiz khanr che maq hawr daq.

⁵⁷ Awg yand u ve khuhn chaw ted pehg pehar tuag lehq, yawd awg lawn ma hez hez che sax khiz khanr lehq koz che,

⁵⁸ "Laq kuhr te lar che bon yehg nux che haq ngag te lug lehq, laq kuhr maq te che awg kag awr ve bon yehg nux haq sehr ni awg khuhn lo lehax ngag kawq te tug yaog lehq yawd koz che haq ngag hehd gha kad peg che yaog," lehq i hehd koz che yaog.

⁵⁹ I hehd kheh te sax khiz khanr che liz, maq hawr daq.

⁶⁰ Kheh te lehq, paw khod nux tu lehq awg kaw jen lo hox lar lehq, "Nawg teq chaweh liz maq koz kuhq cheawg la. Chaw che teq pa nawg awg lawn a thoq sax khiz khanr cheawg le," lehq Yer suq haq na ngawx che yaog.

⁶¹ Kheh ma khuhd, Yer suq taq chuhax chehd lar lehq teq chaweh maq koz kuhq che yaog. Paw khod nux te pawz kawq koz vid che, "Nawg awr lehr Awg bon ir che phad Ghig sa ve Yad phu Khreq lehd

koz che te ghad yaog la," lehq yawd haq na ngawx che yaog.

⁶² Yer suq kawq koz che, "Yaog, ngag yaog. Kheh te lehq, chaw yad ve Yad phu awr lehr, †Kand pax awg sehr phad ve laq yaq awr pax awr† huh mi lehq, †muhd nuh maq ve mog khuhn yaq che haq nig hehd gha mawg tug yaog," lehd koz che yaog.

⁶³ Kheh te lehq paw khod nux awr lehr, yawd khad yawd, yawd ved a poq haq juhq pheq‡ lehq koz che, "A nig a thoq haq sax khiz kawq lor sear le.

⁶⁴ Yawd awr lehr, Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che haq nig hehd gha kad vehr che yaog. Nig hehd khawd-ehg kheh duhd-aq le," lehd koz na ngawx che te yand, "Yawd awr lehr suh kenr che yaog," lehq i hehd awg gha lia Yer suq haq suhx jehg suhx taz che yaog.

⁶⁵ Awg yand u ve haq, chaw ted pehg pehar yawd haq cux ghig pheq puhr che, yawd ved mehaz kuhd haq beh lar lehq yawd haq chung lehq koz che, "Ghig sa ve cuh kar var heh te lehq, a sug nawg haq chung che ngag hehd haq koz ax laog," lehq yawd haq koz vid che yaog. Paog par teq pa liz yawd haq dawz lehq yug ve veh che yaog.

Per troq Yer suq haq chid bag che

⁶⁶ Per troq awr lehr, awg huhx lo ko lar che awg khuhn phawd awr huh chehd chehd che te yand, paw khod nux ve awg ceg ma te ghad lag lehq,

⁶⁷ Per troq a mir lehq chehd che haq gha mawg che te yand, yawd haq kha nehax ngawx peg lehq, "Nawg liz Nar sar rehq chaw Yer suq geh chehd che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁶⁸ Kheh ma khuhd, Per troq ghawg khaz lehq, "Nawg koz che haq ngag maq sir, na liz na maq gha," lehd koz che yaog. Kheh te peg lehq, ko lar che ghaz mir awg bag huh yawd tuhz veh lehq ghaz puh liz buhg vehr che yaog.

⁶⁹ Awg ceg ma u ve te pawz yawd haq kawq mawg che te yand, awg pad huh hox chehd che chaw teq pa haq, "Chaw che te ghad awr lehr, i hehd awg khuhn chehd che chaw te ghad pheq che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁷⁰ Kheh ma khuhd yawd te pawz kawq ghawg khaz che yaog.

Awg khaz nuhr maq muh tand gaeg lehq awg pad huh hox chehd che chaw teq pa koz che, "Nawg awr lehr awg cehg mag i hehd awg khuhn chehd che chaw te ghad pheq che yaog. Awg lawn ghod ver, nawg

† 14:62 14:62a Chid 110:1 † 14:62 14:62 laq yaq awr pax awr Awg mig awg phond cawg che chehd kig haq koz che yaog. † 14:62 14:62b Dyl 7:13 ‡ 14:63 14:63 a poq haq juhq pheq Ghig sa mehaz kuhd suhr yawd haq kuhz lehq, gha te yaq vehr che awg ceng haq te lehq ni ma lug che awg hez ted ceng pheq che yaog.

Gar liq lehd chaw phehq che yaog," lehz Per troq haq koz vid che yaog.

⁷¹ Kheh te lehq yawd khad yawad, yawd awg ton haq khen lehq, "Nig hehd koz che te ghad haq ngag maq sir," lehd koz lehq kxanr che yaog.

⁷² Teq pear lehax ghaz phuh ni pawz te pawz buhg tuhaz che yaog. "Ghaz phuh ni pawz mad buhg ser huh nawg ngag haq sehr pawz kha gag chid bag tug yaog," lehz Yer suq yawd haq koz vid lar che haq Per troq duhd nuhd-ag che yaog. Yawd u ve haq kawq duhd nuhd-ag lehq jehd cid ma ghad vehr lehq hax ceh nux maz huhg che yaog.

15

Jawd mawd Pid laq Yer suq haq na ngawx che

¹ Muhd thid-ag che te yand, teq pear lehax paw khod nux teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa, liq buhq var teq pa he lehq jehg daq var awg mor awg gha lia geh jehg daq che yaog. I hehd Yer suq haq pheh lar peg lehq sir ve lehq, jawd mawd Pid laq* ve laq khuhn lo yawd haq chid aq vid che yaog.

² Awg yand u ve khuhn jawd mawd Pid laq koz che, "Nawg awr lehr, Yud daq chaw teq pa ve jawd mawd nux yaog la," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

"Nawg koz che cawd che yaog," lehz Yer suq yawd haq kawq koz vid che yaog.

³ Paw khod nux teq pa awr lehr, yawd haq vend bax hax ceh nux tar che yaog.

⁴ Kheh te lehq, jawd mawd Pid laq koz che, "Nawg teq chaweh liz mad kawq koz vehr cheawg la. I hehd nawg haq vend bax khawd-ehg ma tar che haq ngawx ser," lehd koz vid che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd, Yer suq tawd teq pear liz maq yaw khuhq cheaq te lehq jawd mawd Pid laq and che yaog.

Yer suq haq ma hez ver Bar rar baq haq gha phehd che awg lawn na ngawx che

⁶ Pawehd u ve haq te che te yand, thawnr khuhn chehd che chaw teq pa awg khuhn, muhd mig yad teq pa lawg che te ghad haq jawd mawd Pid laq phehd vid che awg lid cawg che yaog.

⁷ Awg yand u ve haq, muhd mig haq phuhz veh lehq chaw haq dawz vehr che Bar rar baq meh che chaw te ghad cawg che yaog. Yawd awr lehr, phuhz veh che

awg chawd teq pa geh teq geha thawnr khuhn pheh ke lar che yaog.

⁸ Awg yand u ve khuhn, chaw awg mor nux jawd mawd Pid laq chehd lo kae lehq awg lid cawg che heh tea tug i hehd lawg che yaog.

⁹ Jawd mawd Pid laq awr lehr, "Nig hehd awg pun Yud daq chaw teq pa ve jawd mawd nux haq phehd vid gad cheawg la," lehz i hehd haq na ngawx che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, paw khod nux teq pa Yer suq haq khawehx che ni ma cawg cheaq te lehq, yawd haq chid aq ax che haq jawd mawd Pid laq sir che yaog.

¹¹ Kheh ma khuhd, Yer suq haq ma phehd vid lehq Bar rar baq haq phehd vid tug, paw khod nux teq pa awr lehr chaw awg mor nux haq ca joz phuhz vid che yaog.

¹² Jawd mawd Pid laq awr lehr, "Kheh te ver, Yud daq chaw teq pa ve jawd mawd nux lehz nig hehd koz che te ghad haq ngag khawd-ehg kheh gha te tuawg le," lehd koz i hehd haq kawq na ngawx che te yand,

¹³ "Yawd haq laq kan thag huh thaq vehr lor,"† lehd koz, i hehd hax ceh nux kawq kug che yaog.

¹⁴ Jawd mawd Pid laq i hehd haq koz vid che, "A thoq haq te lehq le. Yawd haeg che a thoq maq ted ceng haq te cheawg le," lehd koz na ngawx che te yand, "Yawd haq laq kan thag huh thaq vehr lor," lehd koz, i hehd ghaq te maq heh hax ceh nux kawq kug che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq jawd mawd Pid laq awr lehr, chaw awg mor nux ni ma cawd tug te gad cheaq te lehq, i hehd awg pun Bar rar baq haq phehd vid lehq, Yer suq haq jawq peg lehq, laq kan thag huh thaq vehr tug chid aq vid che yaog.

Maq yad teq pa Yer suq haq maq sawnr ma caz te che

¹⁶ Awg yand u ve khuhn, maq yad teq pa awr lehr muhd mig jawd mawd nux ve hawx yehg haq caz daq che ko lar che awg khuhn lo Yer suq haq sir ve kae lehq, maq yad ted taq ve awg gha lia haq kug phoz che yaog.

¹⁷ I hehd awr lehr, pha awg naz mix-a te che a poq yehg maq yawd haq deh vid che yaog.‡ A chud te haq liz yug lehq, si ux cuhr heh te ghaq lehq yawd haq khuhz vid che yaog.

* 15:1 15:1 *Pid laq* Yud daq muhd mig haq A.D. 26-36 khuhq kha gag Rod maq muhd mig haq uq penr lar haz che jawd mawd phehq che yaog. † 15:13 15:13 *laq kan thag huh thaq vehr lor* Haeg jad che chaw haq dawz vehr che awg khad te che yaog. ‡ 15:17 15:17 *a poq yehg maq yawd haq deh vid che yaog* Che ve awr lehr yawd haq jawd mawd heh te veq deh vid lehq yawd haq jawd mawd phehq che yaog lehd koz kha muhd kha na kaod te gid vid che yaog.

18 “Yud daq ve jawd mawd-og, nawg awg bon ir vid-og,” lehd i hehd yawz yan che heh te lehq yawd haq koz gid che yaog.

19 Kheh te peg lehq, i hehd pund tag haq yug lehq yawd ved a kor haq kaod dawz che yaog. Yawd haq cux ghig kaod pheq puhr lehq, nar kheh teh mi lar lehq yawd haq a kor kaod pi gid che yaog.

20 Yawd haq maq sawnr ma caz te peg lehq, awg naz mix-a te che a poq yehg maq haq i hehd kuhz kha lehq yawd ved a poq haq kawq fex vid che yaog. Kheh te lehq laq kan thag huh thaq vehr tug, i hehd yawd haq sir ve tuhez che yaog.

Yer suq haq laq kan thag huh thaq vehr che

21 Ar ler sar duq he lehq Rud phuq awr pa, Sid monr meh che Kud rer ner med yad te ghad, ha khuhn kae kawaq che haq i hehd gha mawg lehq, yawd haq bax nex lehq Yer suq ve laq kan haq taz cuh vid che yaog.

22 Gawd laq gawd taq lehd koz che chehd kig huh i hehd Yer suq haq yug ve kae che yaog. Awg meh u ve cuhx kig awr lehr, a kor ghuhd[§] lehd koz che yaog.

23 Mud rar* khuhq huhz lar che a pehx med ghig su yawd haq taw vid che liz, yawd mad dawg.

24 Su yawd haq laq kan thag huh thaq ke peg khaz nuhr, i hehd awr lehr beg ke khar ve te khoz haq a sug gha cawd che haq, i hehd nar bar kehx yug lehq yawd ved beg ke haq pehg daq che yaog.

25 I hehd yawd haq laq kan thag huh thaq ke lar che awr lehr, muhd sawx kuhd nar rir te yand yaog.

26 “Yud daq chaw teq pa ve jawd mawd nux yaog,” lehd koz yawd haq vend bax tar che liq i hehd buhq neh lar che yaog.

27 Kheh te lehq yawd geh teq geha chaw khuhd ni ghad haq liz, laq yaq awr pax awr te ghad, laq vehr awr pax awr te ghad, laq kan thag huh thaq ke lar che yaog.[†]

29 Yig yig lag lag te che chaw teq pa awr lehr, yawd haq maq sawnr ma caz koz gid lehq, a sug yawd ved a kor hiz lehq koz che, “Ag log ngawx ser, bon yehg nux haq te lug lehq sehr ni awg khuhn kawq te gha hawg ghod che chaw-og,

30 nawg awg ton haq yug pong vid lehq laq kan thag huh yaq laog,” lehd koz vid che yaog.

31 Paw khod nux teq pa liz, liq buhq var teq pa geh teq geha che ve heh te lehq yawd haq koz gid ghig gid lehq koz che, “Su haq vawr, yawd ga gha che yaog. Kheh ma khuhd, yawd awg ton haq yawd ga maq gha.

32 A nig gha mawg lehq gha yonr tug, Khreq lehd koz che Id sar rer laq ve jawd mawd nux haq laq kan thag huh yaq vid-og,” lehz te ghad he lehq te ghad koz daq che yaog.

Yawd geh teq geha laq kan thag huh thaq ke lar che ni ghad liz, yawd haq maq sawnr ma caz koz che yaog.

33 Muhd kaw cuhaz huh loar tanr lehq muhd phiq phawd awr seh nar rir kha gag, mig gig awg gha lia awg naz tud phehq vehr che yaog.

34 Muhd phiq phawd awr seh nar rir gaeg che te yand, Yer suq awg khuhd hehd chawa te lehq, †“Ed liq, Ed liq, lar mar sar baq tar ni,” lehd koz kug che yaog. Cuxh kig awr lehr, “Ngag ved Ghig sa-og, ngag ved Ghig sa-og, a thoq te nawg ngag haq chid bag lar haz ax cheawg le,” lehd koz che yaog.

35 Awg pad huh hox chehd che chaw ted pehg pehar tawd u ve haq gha kad che te yand, “Ngawx lor, yawd Ed lid yaq haq kug che yaog,” lehd koz che yaog.

36 Kheh te lehq, chaw te ghad cex kae lehq, a kaz chuq vid tug pha ted mag haq yug lehq a pehx med ghig ce maq awg khuhn tur ke peg lehq, pund tag haq choz lehq yawd haq taw vid che yaog. Chaw u ve te ghad koz che, “Law lar ser. Ed lid yaq yawd haq ca yug yaq vid-ag tug lehq nar, ngag hehd ngawx lar sar,” lehd koz che yaog.

37 Yer suq awg khuhd hehd chawa kug lehq, sax chez vehr che yaog.

38 Awg yand u ve haq, bon yehg nux ve pha thed lar che[‡] awr lehr, awg thag lo te lehq awg huhx lo kha gag ni khod te pheq vehr che yaog.

39 Yawd kheh te sax chez vehr che haq yawd mehzh khuhd suhr huh hox chehd che maq yad awg hox te ghad gha mawg che te yand, “Chaw che awr lehr awg cehg mag Ghig sa ve yad phu te ghad phehq che yaog,” lehd koz che yaog.

40 U huh a cehax vid-aq lo yad mid teq pa liz chehd lar ngawx chehd che yaog. I hehd awg khuhn, nar riq Mar gar dar laq,[§] a saq i che Yar koq te ghad he lehq Yod sehq

§ 15:22 15:22 a kor ghuhd Keh dig u ve chaw yad ve a kor ghuhd haq sur lehq u kheh koz meh lar che yaog lehz su duhd che yaog. Mt 27:23 * 15:23 15:23 Mud rar Mt 2:11 haq ngawx. † 15:27 15:28 Liq phu ted pehg pehar awg khuhn ka nad nehax che ted mag cawg che yaog. Haeg che chaw teq pa geh teq geha yawd haq liz sawnr lar che yaog lehd koz lar che Liq phu tawd khuhd haq phehq vehr che yaog. † 15:34 15:34 Chid 22:1 ‡ 15:38 15:38

pha thed lar che Taw 26:31-33, He 9:8-10 § 15:40 15:40 Mar riq Mar gar dar laq Ned suhr kheh geh jaw che chaw phehq che yaog. Lk 8:2

ve awr ye Mar riq he lehq Sar lor mer* teq pa chehd chehd che yaog.

⁴¹ I hehd awr lehr, Yer suq Gar liq lehd muhd mig awg khuhn chehd-ag huh, yawd khaz nuhr ghaq kae lehq yawd haq ga vid lehq te car te taw vid tod che yad mid teq pa yaog. Yer ruq sar lehn med lo yawd geh teq geha taz lar che awg kag awr ve yad mid laex ghad liz u huh chehd lehq ngawx chehd che yaog.

Yer suq haq tur vid che

⁴² Sa ba to awg ni mad gag ser awg ghud suhr teq ni muhd phiq vehr huh, ghu hehd che awg ni[†] cawd cheaq te lehq.

⁴³ awg mig awg phond cawg che jehg daq var, Ar riz mar thehr med yad Yod sehq meh che te ghad lag che yaog. Yawd awr lehr, Ghig sa ve muhd mig haq duhd law chehd che chaw te ghad phehq che yaog. Yawd ni ma tag che khuhn te lehq, jawd mawd Pid laq chehd lo kae lehq Yer suq ve awg ton haq lawg yug che yaog.

⁴⁴ Awg yand kheh muha lehax liz suh vehr che haq te lehq, jawd mawd Pid laq and lehq maq yad awg hox haq kug yug lehq, "Yawd suh vehr cehg mag che yaog la," lehd koz na ngawx che yaog.

⁴⁵ Yer suq suh vehr che awg lawn maq yad awg hox koz vid lehq jawd mawd Pid laq gha sir che te yand, Yer suq ve awg ton Yod sehq haq pid che yaog.

⁴⁶ Kheh te lehq, Yod sehq pha phua liz vig lehq, Yer suq ve awg ton haq yug yaq peg lehq, pha phua yug huhz thiz peg lehq, huhx meh thuz lar che tur phuh awg khuhn ke lar che yaog. Tur phuh awg khod med huh huhx meh phuhz chuhd lar haz che yaog.

⁴⁷ Mar riq Mar gar dar laq he lehq Yod sehq ve awr ye Mar riq awr lehr, yawd teh lar kig haq gha mawg che yaog.

16

Yer suq kawq teq tuag che

¹ Sa ba to awg ni peg che* te yand, Mar riq Mar gar dar laq, Yar koq ve awr ye Mar riq he lehq Sar lor mer teq pa awr lehr, Yer suq ve awg ton haq ca puhr vid tug san huhx vig che yaog.

² Teq sinx awg khuhn lo awg kawd maq teq ni[†] nag mi sawx ted naq muhd ni tuhaz

* 15:40 15:40 *Sar lor mer* Yer ber dehd mid ma phehq che yaog. Mt 27:56 † 15:42 15:42 *ghu hehd che awg ni* Sinx pog ngad ni haq cawd lehq, Sa ba to awg ni awg pun ghu che awg ni haq koz che yaog. (Che awr lehr Yud daq chaw ve Sa ba to awg ni haq koz che yaog.) * 16:1 16:1 *Sa ba to awg ni peg che* Khuq ni muhd phiq 6 nar rir thad Sa ba to awg ni peg che yaog. † 16:2 16:2 *awg kawd maq teq ni* A meha a nig ved sinx ni haq koz che yaog. ‡ 16:7 16:7 *koz ax lar che heh* 14:28 haq ngawx. § 16:8 16:9-20 Awg gha lia haq keh kha sehax yonr gha che Liq phu awg kawd awg koz teq pa awg khuhn Liq phu che ve teq tawn, k. 9-20, mad cawg. * 16:9 16:9 *Mar riq Mar gar dar laq* 15:40 haq ngawx.

che te yand, i hehd tur phuh lo kae che yaog.

³ Kheh te lehq i hehd awr lehr, "Tur phuh awg khod med huh chuhd lar che huhx meh haq a nig haq a sug phuhz kha ax tuawg le," lehz te ghad he lehq te ghad koz daq che yaog.

⁴ I hehd chid ngawx che te yand, huhx meh u ve phuhz kha lar che haq gha mawg che yaog. Huhx meh u ve awr lehr ir jad che yaog.

⁵ Tur phuh awg khuhn i hehd gehe che te yand, phux-u ghad te che a poq yehg maq veq lar che chaw hax var te ghad laq yaq awr pax awr huh mi chehd che haq gha mawg lehq i hehd kuhz jad che yaog.

⁶ Yawd i hehd haq koz vid che, "Ta kuhz. Laq kan thag huh thaq vehr che Nar sar rehq chaw Yer suq haq nig hehd ca tod che haq ngag sir che yaog. Yawd kawq teq tuag vehr che yaog. Yawd chuhr huh ma chehd. Yawd haq teh lar kig huh ca ngawx laog.

⁷ Kheh ma khuhd nig hehd kae lehq, yawd ved awg laq ghuhd teq pa he lehq Per troq haq che kheh koz vid-oq. Nig hehd haq keh awg kawd Gar liq lehd muhd mig lo yawd kae tug yaog. Yawd nig hehd haq koz ax lar che heh,‡ u huh nig hehd yawd haq gha mawg tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁸ Yad mid u ve teq pa awr lehr, tur phuh khuhn tuhaz lehq, kuhz ched lehq and jad che awg khuhn i hehd cex koeq che yaog. I hehd kuhz jad cheaq te lehq, te ghad-e haq liz ma koz vid.

Yer suq yawd awg ton Mar riq Mar gar dar laq haq maw vid che[§]

⁹ Teq sinx awg khuhn awg kawd maq teq ni nag mi sawx ted naq Yer suq kawq teq tuag peg khaz nuhr yawd awg ton Mar riq Mar gar dar laq* haq awg kawd maw vid che yaog. Yad mid u ve awr lehr, pong lag thad ned suhr kheh geh chehd che haq Yer suq ghaq kog vid jaw che yad mid te ghad phehq che yaog.

¹⁰ Yer suq geh chehd jaw che chaw teq pa duhd har gad har lehq huhg chehd che te yand, Mar riq kae lehq i hehd haq koz vid che yaog.

¹¹ Yer suq teq chehd lehq Mar riq yawd haq gha mawg che awg lawn i hehd gha kad che te yand, maq yonr.

Yer suq yawd awg ton awg laq ghuhd ni ghad haq maw vid che

¹²U ve awg khaz nuhr, i hehd awg khuhn chaw ni ghad[†] khaz khuhn kawq koeq tod-ag huh, yawd awg hoq awg han pa vehr che awg khuhn yawd awg ton ix mag haq maw vid che yaog.

¹³Ix mag kawaq lehq, chehd lar haz che chaw teq pa haq koz vid che liz i hehd maq yonr.

Yer suq yawd ved cuh yad teq pa haq tawd pid lar haz che

¹⁴U ve awg khaz nuhr, cuh yad teq chi te ghad awr mi cad chehd che te yand, yawd awg ton i hehd haq maw vid che yaog. I hehd maq yonr vix che he lehq ni ma liz heh che haq te lehq, yawd i hehd haq ded vid che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd kawq teq tuag peg khaz nuhr, yawd haq gha mawg che chaw teq pa ve khuhd haq i hehd maq yonr cheaq te lehq yaog.

¹⁵Kheh te lehq, yawd i hehd haq koz vid che, "Mig gig khod-aq awg kag gha lia lo kae lehq chaw awg gha lia haq ha lehq che bon khuhd ca mar vid-oq.

¹⁶Yonr lehq baz tiz sar khanr yug che chaw awr lehr, thaer khuhq che haq gha tug yaog. Maq yonr che chaw awr lehr, cir yanr che haq gha khanr tug yaog.

¹⁷Yonr che chaw teq pa awg khuhn awg hez che teq pa haq gha mawg tug yaog. Ngag ved awg meh haq cud lehq, ned teq pa haq i hehd ghaq kog tug yaog. I hehd tawd laex ceng khuhd te yaw vid tug yaog.

¹⁸I hehd awr lehr, vig teq pa haq yug gha tug yaog. Awg tuhq ma haq dawg che liz, i hehd teq chaweh mad phehq. Chaw nag teq pa awg thag lo i hehd laq kuhr tar lehq chaw u ve teq pa na vid tug yaog," lehz Yer suq koz vid che yaog.

Yer suq taz kawq veh che

¹⁹Kheh te lehq, Jawd mawd Yer suq i hehd haq u kheh koz vid peg khaz nuhr, Ghig sa yawd haq muhd nuh maq lo chid taez lehq, Ghig sa ve laq yaq awr pax awr[‡] huh yawd mi chehd che yaog.

²⁰Awg laq ghuhd teq pa liz tuhq kae lehq awg kag gha lia lo bon khuhd ca mar vid che yaog. Jawd mawd Ghig sa awr lehr i hehd geh kanx te lehq awg hez teq pa te tuhaz che awg khuhn, bon khuhd u ve haq yeg chehd lar vid gha che yaog.

[†] 16:12 16:12 *chaw ni ghad* Lk 24:13-35 haq ngawx. cawg che chehd kig haq koz gad che yaog. 14:62

[‡] 16:19 16:19 *laq yaq awr pax awr* Awg mig awg phond

Lud kar liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Liq kha gha buhq jaw lar che khuhn, ha lehq che bon khuhd Lud kar liq che awr lehr daq jad che liq te koz phehq che yaog. Lud kar yawd liq buhq che awg khad liz yawd awr lehr cud yiq cawg jad che chaw phehq che haq pheq mar lar che yaog. Yawd buhq che awg khad vawr, Bid saz naz chaw awg pun Her ra saq chaw ve mawg khad sir khad haq cud lehq, buhq lar che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd Yud daq chaw ceng ve awg lid awg khad teq pa ve awg lawn haq kha sehax koz buhq lar lehq Yer suq ve awg ceng awg khad haq kha nehax sawnr lehq Ar danr lo kha gag cuhx pe lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Buhq var ve awg meh liq che te koz khuhn mad buhq lar liz, liq khuhn yehd lar che tawd he lehq buhq lar che awg khad teq pa haq ngawx ver, ha lehq che bon khuhd liq che te koz awr lehr, Cuh yad liq haq ceh daq che liq phehq lehq buhq var liz chaw te ghad lehax te lehq, yawd awr lehr Lud kar yaog. Lud kar awr lehr, bid saz naz chaw ceng khuhn paw-ag lehq, Her rar saq ve awg lid awg khad teq pa khuhn cud yiq kha nehax gha hend lar che yaog. Yawd awr lehr, naz chuhd sar lar phehq lehq Pawd loq geh liz kanx laex pawz te jaw che yaog. Kheh te cheaq te lehq liq che te koz vawr, A.D. 59 khuhq te lehq 63 khuhq khuhn buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Lud kar liq che ve khuhn awg kawd maq buhq lar che ka nad nehax 1 te lehq 4 lehd awg khuhn yawd a nig haq che kheh koz ax lar che yaog. Yer suq a saq teq che awg lawn kha peg haq saw yuh buhq lehq awg cehg mag cawd che lehax buhq ax lar che yaog. Yer suq a saq teq che awg lawn haq teq cax peg teq cax kha peg ghad buhq lar che yaog. Liq che te koz awr khuhn Lud kar a yed te jad che ted ceng awr lehr, Yer suq chaw ceng gha lia haq haq che haq su gha mawg tug awg pun yaog. Awg lawn che ve awr lehr, Chaw har chaw ghuhd yad he lehq su du deh che haq gha khanr chehd che chaw teq pa haq koz che tawd par hax te mar che awg lawn teq pa khuhn mawg gha che yaog. Yer suq lag che awr lehr, ha lehq duhd sa che, duhd law che he lehq vend bax ve kand pax khuhn pong

vid che haq yug veva lehq, vend bax kha peh cawg che Mig gig che ve khuhn gehag che yaog. Che ve awr lehr, liq che te koz ve ni ma sir nux phehq che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd (1:1-4)
2. Yer suq pawag che awg lawn (1:5-2:52)
3. Yer suq yawd kanx te tug gu hehdn che (3:1-4:13)
4. Gar liq lehd muhd mig khuhn Yer suq kanx tanr te che (4:14-9:9)
5. Gar liq lehd muhd mig khuhn Yer suq kanx tuhaz che (9:10-50)
6. Yud daq muhd mig khuhn Yer suq kanx te che (9:51-13:21)
7. Par saq Per riq muhd mig khuhn Yer suq kanx te che (13:22-19:27)
8. Yer suq suh kig huh kawq teq tuag lehq ghad sehr phad phehaq che (19:28-24:53)

Yer suq Khreq ve ha lehq che bon khuhd

¹Tar ir yawz yan che Thawd phid luq-og, a nig awg khuhn awg cehg mag phehq jaw peg che awg lawn che ve teq pa haq chaw laex ghad buhq tuhaz lar peg che yaog.

²Awg kawd maq thad loar, bon khuhd mar par teq pa i hehd mehz sir kha ter tear gha mawg lar che heh te lehq, a nig haq bon khuhd mar par teq pa saw koz ax lar vehr che yaog.

³Kheh te cheaq te lehq, ngag liz awg lawn che ve haq ted thaeg peg ted thaeg ghaq sawnr ghaq tehz ngawx lag lehq nawg awg pun sir sa tug buhq lar che yaog.

⁴Nawg gha hend lar haz peg che awg lawn u ve teq pa, awg cehg mag cawd che yaog, lehz gha sir tug awg pun ngag duhd ngawx lehq buhq lar che yaog.

Baz tiz sar pehar var Yod hanr pawag tug awg lawn

⁵Yud daq muhd mig jawd mawd Her roq ve awg co haq, Ar bid yaq ve awg mor khuhn chehd che Yar khar liq meh che Ghig sa ve paw khod te ghad cawg che yaog. Yawd ved awg mid ma awr lehr, Ar ronr ve awg ceng awg khad khuhn chehd che Id lid sar behq meh che yaog.

⁶Ghig sa ve mehaz caz awg khuhn chaw che ni ghad awr lehr, Ghig sa ve awg lid tawd khuhd he lehq teh lar che awg lid awg khad haq kha nehax haq sax lehq te yaq kig mad cawg cheaq te lehq, ix mag haq chaw daq chaw thed te sawnr lar che yaog.

⁷Kheh liz ix mag awr lehr, mawd jad vehr liz yad mad cawg. Awg lawn ghod ver, Id lid sar behq chaw meh ma* phehq che yaog.

* 1:7 1:7 **chaw meh ma** Yad mid ma yad ma cawg gha che.

⁸ Yar khar liq ve awg mor kanx te tug awg yand gaeg lehq, Ghig sa mehz khuhd suhr yawd paw khod ve kanx haq geh te chehd-ag huh,

⁹ Yer ruq sar lehn bon yehg nux khuhn geh lehq sa huhx geh tox tand-eg tug, paw khod teq pa awg lid cawg lar che heh, nar bar kehx yug lehq yawd gha cawd che yaog.

¹⁰ Sa huhx haq tox tand chehd che awg yand u ve khuhn, chaw awg mor nux liz awg bag huh chehd lar lehq bon lawg chehd che yaog.

¹¹ Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad te ghad tuhaz lehq, sa huhx tox tand kig huh laq yaq awr phawd awr hox chehd lawz che yaog.

¹² Yar khar liq muhd nuh maq cuh yad haq gha mawg lehq, tez mag nuh he lehq kuhz jad che yaog.

¹³ Muhd nuh maq cuh yad koz che, “Yar khar liq-og, ta kuhz. Ghig sa nawg ved bon lawg khuhd haq gha kad vehr che yaog. Nawg mid ma Id lid sar behq yad par te ghad hu pawag tug yaog. Yawd haq Yod hanr lehd koz meh vid-oq.

¹⁴ Nawg ha lehq duhd sa che haq gha lehq, yawd pawag cheaq te lehq chaw kha peh vad-ag ha lehq duhd sa che haq gha tug yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, yawd Jawd mawd Ghig sa ve mehz caz awg khuhn chaw ir chaw muh te ghad gha te tug yaog. Yawd buhz vix che a pehx med ghig he lehq juhq teq pa ted ceaz liz mad dawg lehq, yawd awr ye ve ux peg khuhn chehd thad loar, Daq kehg che Awg ha phu kha nehax chehd che chaw yaog.

¹⁶ Id sar rer laq chaw teq pa laex ghad haq sir lehq ni ma kawq pa vid lehq, i hehd ve Jawd mawd Ghig sa chehd lo kawq puhz kawaq vid tug yaog.

¹⁷ Yawd Ed lid yaq heh te Awg ha phu chehd lehq kand pax cawg che khuhn, Yer suq haq keh awg kawd kae lehq yawd awg tan tawd yaw tug yaog. Awr pa awg yad kawq cawd daq vid lehq, maq na yug vix che chaw teq pa kawq na yug lehq thed cawd che yaq kaw haq kawq siar tug, Ghig sa mehz khuhd suhr lo kae gag tug te tug yaog.”

¹⁸ Yar khar liq muhd nuh maq cuh yad haq koz vid che, “Ngag khawd-ehg te awg cehg mag awg lehq sir gha hawg le. Awg lawn ghod ver, ngag mid ma awd nag liz mawd jad vehor.”

¹⁹ Muhd nuh maq cuh yad u ve koz che, “Ngag awr lehr, Ghig sa mehz khuhd suhr huh hox chehd che Kar ber laq yaog. Ngag nawg haq tawd yawa lehq, ha lehq che tawd khuhd che ve ca koz ax pea che yaog.

²⁰ Kheh liz nawg ngag ved tawd khuhd haq maq yonr cheaq te lehq, awg lawn che ve teq pa mad phehaq ser che kheh ceh, nawg tawd yaw maq gha lehq chaw kar heh gha te chehd tug yaog. Awg ceng che ve teq pa, awg yand gaeg ver phehaq tug yaog.”

²¹ Awg bag lo chehd lehq Yar khar liq haq law chehd che chaw teq pa ha mad lehq vehr che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd Yer ruq sar lehn bon yehg nux khuhn geh veh che muh jad vehr lehq,

²² yawd tuhaz gha mehx, i hehd teq pa haq teq chaweh tawd yaw daq maq gha he lehq laq kuhar lehax te mar che yaog. Kheh te lehq, i hehd teq pa duhd che Yer ruq sar lehn bon yehg nux khuhn awg hez ted ceng ceaz haq yawd gha mawg che yaog lehq duhd che yaog.

²³ Yar khar liq yawd kanx te tug awg tar pong vehr lehq, yawd yehg lo kawq veh che yaog.

²⁴ U ve khaz nuhr, awg mid ma Id lid sar behq yad hu vehr lehq har pa ngad mag kha gag ted kaer liz maq kae he lehq yehg khuha lehax chehd chehd che yaog.

²⁵ Yawd koz che, “A meha Ghig sa ngag haq che kheh tea gad che law. Ngag mehz khuhd maq gha lug lehq su haq maq gha yaq taw vid tug tea vehr che yaog.”

Yer suq pawag tug awg lawn koz vid che

²⁶ Id lid sar behq yad hu che har pa khuhq mag khuhn gaeg lehq, Ghig sa awr lehr, muhd nuh maq cuh yad Kar ber laq haq Gar liq lehd muhd mig Nar sar rehq med lo kae pe che yaog.

²⁷ Dar viq ve awg ceng awg khad Yod sehq meh che haq he tug te lar che yad mid hax Mar riq chehd huh lag che yaog.

²⁸ Muhd nuh maq cuh yad Mar riq chehd lo lag lehq koz che, “Awg bon ir che yad mid-og, Ghig sa nawg haq awg bon kha peh vad-ag naq ax lehq Ghig sa nawg haq lez yug che yaog.”

²⁹ Mar riq tawd khuhd u ve haq gha kad lehq ni ma khuhn duhd soq saq lehq khawd-ehg awr te lehq muhd nuh maq cuh yad ngag haq u kheh koz awg bon naq ax che lehq nar lehd duhd che yaog.

³⁰ Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad kawq koz che, “Mar riq-og, ta kuhz. Awg lawn ghod ver, Ghig sa nawg haq ni ma cawd jad che yaog.

³¹ Nawg yad hu lehq, yad par te ghad pawag tug yaog. Yawd haq Yer suq lehd koz gha meh vid che yaog.

³² Yad par u ve awr lehr, chaw ir chaw muh te lehq, ir jad muh jad che Ghig sa ve Yad phu yaog. Ghig sa awr lehr, yad par u ve haq yawd awg pux nux Dar viq ve kaw jaw pid tug yaog.

³³ Kheh te lehq, Yar koq ve chaw ceng chaw khad teq pa haq yawd khar thad liz uq penr lehq yawd ved muhd mig awr lehr, co co taer taer awg leh med mad cawg hawg.”

³⁴ Mar riq muhd nuh maq cuh yad haq koz vid che, “Khawd-ehg te awg ceng che ve teq pa phehaq ghag le. Awg lawn ghod ver, ngag haw khaz geh mad yuhq jaw ser ehx-eh.”

³⁵ Muhd nuh maq cuh yad kawq koz che, “Daq kehq che Awg ha phu nawg thag huh yaq lehq, ir jad muh jad che Ghig sa ve kand pax nawg haq hoz beh lar tug yaog. Kheh te cheaq te lehq, pawag che yad u ve awr lehr, Ghig sa ve Yad phu cehg mag yaog.

³⁶ Ngawx lor, chaw meh ma lehd koz che nawg vix nawg nax Id lid sar behq heh mawd vehr liz, yad hu che har pa khuhq mag gag vehor.

³⁷ Awg lawn ghod ver, Ghig sa te maq gha che teq chaweh mad cawg hawg,” lehd koz vid che yaog.

³⁸ Mar riq koz che, “Ngag awr lehr, Ghig sa nawg ved awg ceg ma yaog. Nawg koz che heh ngag haq tea laog.” U kheh te lar haz lehq, muhd nuh maq cuh yad yawd haq phaz daq veh che yaog.

Mar riq Id lid sar behq chehd lo ca gid-eg che

³⁹ Awg yand u ve khuhn, Mar riq har naq tu kae lehq Yud daq muhd mig khuhn kehaq lo cawg che med ted mag lo gaeg che yaog.

⁴⁰ Yawd Yar khar liq ve yehg khuhn geh lehq, Id lid sar behq haq tawd yaw daq che yaog.

⁴¹ Id lid sar behq Mar riq tawd yaw che khuhd haq gha kad che te yand, Daq kehq che Awg ha phu yawd khuhn chehd lehq yawd ux peg khuhn hu chehd che yad u ve liz phez ghawz che yaog.

⁴² Id lid sar behq awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, “Yad mid kheh ma ve awg khuhn lo nawg awr lehr, awg bon ir jad lehq nawg yad ux peg khuhn ve liz awg bon ir che yaog.

⁴³ Khawd-ehg te lehq ngag ved Jawd mawd Khreq ve awr ye ngag chehd lo lag che lehq nar lehd koz che yaog.

⁴⁴ Yawd ved tawd khuhd ngag ved nar puh khuhn gehag che te yand, ngag ved yad nehax ux peg khuhn chehd che liz ha lehq che khuhn phez ghawz che yaog.

⁴⁵ Ghig sa koz vid lar che tawd khuhd haq yonr che yad mid awr lehr, awg bon ir che yaog. Yawd haq Ghig sa kha koz vid lar che tawd khuhd teq pa phehaq tug yaog.”

⁴⁶ Mar riq koz che,
“Ngag ved ni ma awg tawg kha gag,

Jawd mawd Ghig sa haq tar ir chid muh che yaog.

⁴⁷ Kheh te lehq ngag ved co ha liz, ngag ved thaer khuhq sehr phad Ghig sa haq ha lehq jad che yaog.

⁴⁸ Awg lawn ghod ver, ngag awg mig awg phond mad cawg che chaw yawd ved awg ceg ma haq yawd ngawx ax vehor.

Yaq ni khaz nuhr ver, chaw teq co peg teq co ngag haq
awg bon ir che yad mid lehd koz tug yaog.

⁴⁹ Awg lawn ghod ver, kha peg khod-aq kand pax ir che phad ngag haq yawd ved kanx ir jad che ted ceng tea peor.

Yawd ved awg meh liz daq kehq jad che yaog.

⁵⁰ Ghig sa haq yawz yan lehq, kuhz vix che chaw teq pa haq
yawd khar thad liz har kax vid che cawg che yaog.

⁵¹ Ghig sa yawd ved laq kuhr kand pax ir jad che haq
yehd lehq te mar peor.

Ni ma ir ni ma muh che chaw teq pa haq yawd te lug vid che yaog.

⁵² Ghig sa awr lehr, awg mig awg phond cawg che jawd mawd teq pa ve a yad yug kha lehq,

teq chaweh awg mig awg phond mad cawg lehq
a sug yawd awg ton haq tar nehq che chaw teq pa haq
yawd yug chid taz vid tug yaog.

⁵³ Meq che kaz che chaw teq pa haq yawd daq che awg ceng kha buhz lehd car vid lehq,

paw sa che chaw teq pa haq
laq kuhr khuhn teq chaweh mad cawg vid lehq
kawq pe tug yaog.

⁵⁴ Ghig sa awr lehr, yawd ved chaw ceng haq
ga vid lehq

Id sar rer laq chaw te pa haq
yawd koz vid lar che heh, har kax vid che yaog.

⁵⁵ Ghig sa awr lehr, Ar brar hanr he lehq yawd ved awg yad awg dug teq pa haq
kar tiq te vid lar che heh te tug khar thad liz ma lend che yaog.”

⁵⁶ Mar riq awr lehr, Id lid sar behq geh har pa seh lehd chehd lar haz lehq, yawd ved yehg lo kawq veh che yaog.

Baz tiz sar pehar var Yod hanr paw che
⁵⁷ Id lid sar behq yad paw tug awg yand gaeg lehq yad par te ghad pawag che yaog.

⁵⁸ Ghig sa yawd haq ir jad che awg bon te vid che haq awg vix awg nax teq pa le lehq awg chawd teq pa gha kad lehq, yawd geh ga ha lehq che yaog.

⁵⁹ Hex ni gaeg lehq, yad nehax u ve haq awg gig med soer vid tug i hehd teq pa lag che yaog. Kheh te lehq, awr pa ve awg meh heh te lehq Yar khar liq meh vid-ag lehd te gha meh,

⁶⁰ awr ye koz che, "Ma hez hawg. Yawd haq Yod hanr gha meh vid lawg," lehd koz che yaog.

⁶¹ I hehd teq pa yawd haq koz vid che, "Nawg ved awg ceng awg khad khuhn awg meh yix kheh koz meh che mad cawg hawg," lehd koz vid che yaog.

⁶² Kheh te lehq, yad nehax u ve haq awg meh a thoq meh vid tug awr pa haq chaw kar ve awg hez te na ngawx che yaog.

⁶³ Yawd buhq kig pehnr boz haq lawg lehq, "Yawd ved yad awg meh Yod hanr yaog," lehd koz buhq teh vid lehq su and jad vehr che yaog.

⁶⁴ Teq pear lehax, yawd ved mawq kaw he lehq ha lez awg pir heh te kawq daq vehr lehq yawd tawd yaw lehq Ghig sa haq chid muh che yaog.

⁶⁵ Awg yand u ve khuhn, i hehd pad huh chehd che chaw teq pa kuhz jad che yaog. Awg lawn u ve teq pa Yud daq muhd mig khuhn kehaq lo awg kag gha lia lo buhq veh che yaog.

⁶⁶ Awg lawn cheaq kha gha kad che chaw teq pa, ni ma sir khuhn tawnd lar lehq duhd che, "Chaw yad nehax che khawd-ehg ve chaw lehq nar." Awg lawn ghod ver, Ghig sa yawd geh chehd cheaq i hehd sir che yaog.

Yar khar liq tawd yaw lar che

⁶⁷ Yar khar liq yad nehax ve awr pa Daq kehg che Awg ha phu kha nehax chehd che khuhn, Ghig sa ve tawd khuhd yaw lehq koz che,

⁶⁸ "Id sar rer laq ve Ghig sa haq chid muh-o.

Awg lawn ghod ver, yawd ved chaw ceng haq
ca ngawx-ag lehq ca thaer khuhq vid-ag che yaog.

⁶⁹ Yawd ved awg ceg var Dar viq ve awg ceng awg khad khuhn yawd
ngag hehd awg pun kand pax ir jad che Thaer khuhq sehr phad pawag vid che yaog.

⁷⁰ Awg ceng gha lia a mig thad lo Ghig sa yawd ved daq kehg che cuh kar var haq
cud lehq koz,

⁷¹ A nig ved cand par teq pa haq pong ax lehq,

a nig haq ngawx bawg che chaw teq pa ve laq khuhn
yug pong ax che yaog, lehd koz vid che yaog.

⁷² Ghig sa yawd a nig ved a pux a pi teq pa haq
har kax vid cheaq te lehq
yawd ved daq kehg che kar tiq sax caz haq duhd nuhd vid tug awg pun te che yaog.

⁷³ A nig ved a pux nux Ar brar hanr haq yawd kar tiq sax caz te lar che yaog.

⁷⁴ A nig ved cand par laq khuhn
Ghig sa yug pong ax peg lehq,

a nig yawd ved kanx te che awg khuhn teq chaweh kuhz tug mad cawg.

⁷⁵ A nig teq coaq Ghig sa ve mehzh khuhd suhr huh,

daq che kehg che he lehq thed che cawd che kanx haq
te gha tug yaog.

⁷⁶ Yad par nehax-og, su nawg haq ir jad muh jad che Ghig sa ve cuh kar var

lehd koz che yaog.

Awg lawn ghod ver nawg awr lehr, Yer suq-aq keh awg kawd kae

lehq yawd ved yaq kaw haq
gha te vid lar tug yaog.

⁷⁷ Ghig sa yawd ved chaw teq pa thaer khuhq che haq

gha tug awg lawn sir vid tug awg pun, yawd i hehd haq
har kax vid lehq vend bax phehd kha vid che yaog.

⁷⁸ Awg lawn ghod ver, Ghig sa har kax vix cheaq te lehq,

muhd nuh kawag lo ve awg ghiz a nig thag lo thiag che yaog.

⁷⁹ Awg naz tud awg naz hoq te che khuhn chehd lehq,

suh tug awg khad khuhn mi chehd che chaw teq pa haq
awg ghiz paw vid lehq,

duhd sa ha lehq che yaq kaw awg khad a nig haq
sir mar ax che yaog."

⁸⁰ Yad nehax u ve awg ton ir taz lehq, co ha phawd awr liz awg ghad cawg mad-ag lehq, Id sar rer laq chaw teq pa mehzh khuhd suhr huh tuhz mawa thad kha gag, yawd heh pir khuhn awg god khehz awg nar nuh teag lo lehax chehd chehd tug yaog.

2

Yer suq pawag che

¹ Awg yand u ve khuhn, Rod maq uq penr che muhd mig khuhn chehd che muhd mig yad teq pa haq awg senr ca ke

tug muhd mig jawd mawd nux Kehd sar Awd gud tuq tawd pid che yaog.

² Che te pawz awg senr cag land yug che vawr, Sud riq muhd mig haq uq penr che Kud rer niq jawd mawd te chehd-ag huh awg kawd maq te pawz yaog.

³ Chaw awg gha lia a sug yawd khad ve chehd kig med lo koeq lehq, awg senr cag land ca kawq ke che yaog.

⁴ Yod sehq liz, Dar viq ve awg ceng awg khad cawd cheaq te lehq, Gar liq lehd muhd mig Nar sar rehq med lo te lehq Yud daq muhd mig Behr lehr hehnr lehd koz che Dar viq ve med lo kae che yaog.

⁵ Yawd he tug te lar che yad mid Mar riq liz awg senr cag land buhq ke tug awg pun kae tod che yaog. Yawd yad hu jad vehr che yaog.

⁶ Ix mag Behr lehr hehnr med u ve khuhn chehd che awg yand haq Mar riq yad paw yand gag vehr che yaog.

⁷ Mar riq yad par awg kawd maq ve te ghad pawag lehq, khawd hu huhz vid lehq nud lawd kor khuhn yuhq vid lar che yaog. Awg lawn ghod ver, ix mag awg pun hax kig yehg ted kaer liz mad ngeq vehr che yaog.

Yawg huhx var teq pa Yer suq awg lawn gha kad che

⁸ Behr lehr hehnr med jad lo yawg huhx var teq pa muhd phiq ver yawg huhx hax chehd che chaw cawg che yaog.

⁹ Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad te ghad tuhaz lehq, i hehd pad huh hox chehd lawz che yaog. Ghig sa ve awg mig awg phond i hehd haq kha caw yuhd thiag lehq, i hehd kuhz jad che yaog.

¹⁰ Muhd nuh maq cuh yad u ve i hehd haq koz vid che, "Ta kuhz. Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia awg pun ha lehq tug ir jad che tawd khuhd koz ax tug ngag lag che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, yaq ni Dar viq ve med khuhn nig hehd awg pun Thaer khuhq sehr phad pawag vehor. Yawd awr lehr, Jawd mawd Khreq yaog.

¹² Yawd haq nig hehd gha sir tug awg hez awr lehr, chaw yad nehax u ve haq khawd hu huhz vid lehq nud lawd kor khuhn yuhq vid lar lawz tug yaog."

¹³ Muhd nuh maq cuh yad u ve te ghad chehd-ag huh muhd nuh maq cuh yad awg mor nux kawq phoz tuhaz lehq, i hehd Ghig sa haq chid muh lehq koz che,

¹⁴ "Muhd nuh maq lo chehd che Ghig sa haq

awg mig awg phond cawg vid-oq.
Mig gig khod-aq lo liz, Ghig sa ni ma cawd che chaw teq pa haq
ha lehq duhd sa tug cawg vid-oq,"

lehd koz che yaog.

¹⁵ Muhd nuh maq cuh yad teq pa muhd nuh kawag lo kawq taz kawq veh khaz nuhr, yawg huhx var teq pa koz daq che, "Yer, a nig Behr lehr hehnr med lo Ghig sa a nig haq koz ax lar che awg ceng u ve teq pa phehaq chehd che haq ca ngawx-eg veg."

¹⁶ I hehd teq pa har naq kae lehq ca ngawx-eg meh, Mar riq he lehq Yod sehq haq liz mawg lehq, yad nehax paw lar che haq liz nud lawd kor khuhn yuhq chehd lawz che haq gha mawg che yaog.

¹⁷ I hehd teq pa u kkeh te gha mawg lar haz lehq, muhd nuh maq cuh yad i hehd haq awg lawn u ve koz vid lar che heh te lehq, su haq liz kawq koz vid che yaog.

¹⁸ Yawg huhx var teq pa koz che awg lawn u ve haq kha gha kad che chaw teq pa and jad che yaog.

¹⁹ Mar riq awr lehr, awg lawn u ve teq pa ni ma khuhn kha nehax tawnd lar lehq duhd ngawx chehd che yaog.

²⁰ Yawg huhx var teq pa kawq koeq lehq, muhd nuh maq cuh yad i hehd haq koz vid lar che heh, awg cheg mag gha kad gha mawg cheaq te lehq, Ghig sa haq chid ir chid muh che yaog.

Yer suq haq Yer ruq sar lehr bon yehg nux khuhn chid aq vid che

²¹ Hex ni gaeg lehq, yad nehax haq awg gig med soer vid thad huh, yawd haq Yer suq lehd koz meh vid che yaog. Awg meh cheawg lehr, awr ye ux peg khuhn maq hu ser thad loar muhd nuh maq cuh yad meh vid lar peg che yaog.

²² Mod ser awg lid teh lar che heh, awg ton daq kehq tug te yand gaeg lehq yad par nehax Yer suq haq yug ve lehq Yer ruq sar lehr bon yehg nux lo kae lehq Ghig sa haq chid aq vid che yaog.

²³ Mod ser ve awg lid tawd khuhd khuhn buhq lar che heh te lehq, †awg kawd maq paw che yad par te ghad awg gha lia Ghig sa haq gha chid aq vid che yaog.

²⁴ Yad mid teq pa awr lehr, yad paw peg ver, Mod ser ve awg lid tawd khuhd khuhn koz lar che heh te lehq, †a pia nig kkeh la ma hez ver, noq ka kexh nig kkeh gha tand vid che yaog.

²⁵ Yer ruq sar lehr med khuhn chehd che Sid mor meh che haw khaz te ghad yawd thed che cawd che chaw te lehq, Ghig sa haq tar ir yawz yan che chaw he lehq Id sar rer laq chaw ceng teq pa haq Ghig sa ga vid tug duhd law chehd che Daq kehq che Awg ha phu yawd geh chehd che yaog.

²⁶ Daq kehq che Awg ha phu Sid mor haq pheq mar vid che nawg maq suh ser huh

Ghig sa lo lag che Khreq haq nawg gha mawg tug yaog.

²⁷ Daq kehq che Awg ha phu Sid mor yawd haq duhd pawnr vid cheaq te lehq, yawd Yer ruq sar lehnr bon yehg nux lo kae che yaog. Awg yand u ve awg khuhn Yer suq awr ye awr pa liz Mod ser ve awg lid cawg lar che heh, yawd haq Yer ruq sar lehnr bon yehg nux lo awg lid ca te vid-ag che yaog.

²⁸ Sid mor awr lehr, yad nehax haq yawd ved laq kuhr khuhn chid cid lar lehq Ghig sa haq chid muh lehq koz che,

²⁹ “Ngag ved Jawd mawd Ghig sa-og nawg ved tawd khuhd cawg lar che heh,

nawg ved awg ceg var duhd sa che khuhn a meha suh cuha laog.

³⁰ Awg lawn ghod ver, ngag ved mehz sir nawg thaer khuhq ax che haq gha mawg vehor.

³¹ Chaw ceng kheh ma ve mehz khuhd suhr lo thaer khuhq ax tug nawg tea lar peor.

³² Thaer khuhq che u ve awr lehr, lawd kir yad teq pa awg pun awg ghiz he lehq nawg ved chaw ceng ve awg mig awg phond phehq che yaog.”

³³ Yad nehax awg lawn Sid mor yawd u kheh koz che haq awr pa awr ye and jad che yaog.

³⁴ Sid mor ix mag haq bon naq vid lehq awr ye Mar riq haq koz vid che,

“Yad nehax che ve haq te lehq, Id sar rer laq chaw laex ghad gha kuhd lehq

laex ghad tu gag tug yaog.

Su yawd haq maq sawnr ma caz koz tug awg hez ted ceng yaog.

³⁵ Kheh te cheaq te lehq chaw laex ghad ve ni ma khuhn duhd chehd che

kha nehax pheq tuhaz vid tug yaog.

Nawg ved ni ma haq liz, a dax ghawg gehd che heh te lehq

gehd pawnr pe tug yaog.”

³⁶ Ar sar ve awg ceng awg khad, Phar noer laq ve awg yad mid Ar naq meh che cuh kar ma te ghad cawg che yaog. Yawd mawd jad vehor. Yawd awg phad mawd he peg khaz nuhr awg phad mawd geh suhr khuhq kheh tawa lehax gha chehd lar haz lehq,

³⁷ yawd awg phad mawd suh vehr lehq hex chi uhd khuhq kha gag meh chuhd ma te chehd che yaog. Yawd Yer ruq sar lehnr bon yehg nux haq ma phaz he lar lehq,

muhd kaw muhd khax cad tug ce lehq bon lawg chehd che yaog.

³⁸ Mar riq Yod sehq he lehq Sid mor i hehd teq pa yad nehax Ghig sa haq chid aq vid chehd-ag huh, Ar naq lag lehq Ghig sa haq chid muh che yaog. Yer ruq sar lehnr med haq thaer khuhq ax tug law chehd che chaw teq pa haq yawd yad nehax u ve awg lawn khae mar vid che yaog.

Nar sar rehq med lo koeq che

³⁹ Yod sehq he lehq Mar riq ix mag Ghig sa ve awg lid tawd khuhd cawg lar che heh saw te peg lar haz lehq, i hehd chehd kig Gar liq lehd muhd mig Nar sar rehq med lo kawq koeq che yaog.

⁴⁰ Yad nehax u ve awg ton iar lehq, awg ghad liz cawg che yaog. Yawd laz lehnx lehq, Ghig sa liz yawd haq awg bon naq vid che yaog.

Yer suq te pawz awr ye awr pa geh Yer ruq sar lehnr bon yehg nux lo kawq kae che

⁴¹ Yer suq awr ye awr pa Yer ruq sar lehnr lo Par sar khar pawehd* te ver, khuhq gha lia kae jaw che yaog.

⁴² Yer suq a saq teq chi nid khuhq gaeg lehq, i hehd awg lid cawg che heh, Yer ruq sar lehnr lo pawehd te tug taez che yaog.

⁴³ Pawehd te che awg ni peg vehr lehq, i hehd teq pa yehg lo koeq che te yand, yad par nehax Yer suq vawr, Yer ruq sar lehnr med khuhn chehd lar haz vehr che haq awr ye awr pa maq sir.

⁴⁴ Ix mag duhd che, Yer suq yawd geh lag che chaw teq pa geh kawq veh che gha hawg lehd duhd che yaog. I hehd kawaq che teq ni yaq kaw mig lo gaeg lehq yawd awg chawd teq pa he lehq awg vix awg nax chehd lo ca na ngawx-eg che yaog.

⁴⁵ Kheh liz ca mad mawg te lehq, ix mag sir daq vea lehq Yer ruq sar lehnr med lo kawq cag che yaog.

⁴⁶ Ghaq ca che sehr ni gaeg lehq, Yer suq Yer ruq sar lehnr bon yehg nux khuhn mi lehq sar lar nux teq pa haq tawd ox daq na daq chehd lawz cheaq gha mawg che yaog.

⁴⁷ Yer suq ve tawd khuhd haq gha kad che chaw teq pa, yawd sir lehq yawd khuhq chehd che tawd khuhd haq and jad che yaog.

⁴⁸ Awr ye awr pa gha mawg lehq and jad vehr che yaog. Awr ye yawd haq koz vid che, “Yad par-og, a thoq te nawg a ye a pa haq ix kheh tea cheawg le. A pa awd nag duhd har jad lehq ghaq ca teq vehor,” lehd koz vid che yaog.

⁴⁹ Yer suq kawq yawd khuhq vid lehq koz che, “Nig mag a thoq te lehq ngag haq ghaq ca tod cheawg le. Ngag Ngar pa ve yehg

* **2:41 2:41 Par sar khar pawehd** Id sar rer laq chaw teq pa Ed jid tuq muhd mig khuhn tuhaz che haq duhd nuhd che pawehd te che yaog. Tuhz 12:11-27; Bon 16:1-8

khuhn gha chehd lawg ghod che haq nig mag maq sir lehq la," lehd koz vid che yaog.

⁵⁰ Kheh ma khuhd, awr ye awr pa Yer suq koz chehd che awg lawn haq na maq gha.

⁵¹ Kheh te lehq, Yer suq awr lehr, awr ye awr pa geh Nar sar rehq med lo koeq lehq, ix mag uq penr che huhx uh chehd lehq na yug chehd che yaog. Awr ye awr lehr, awg lawn u ve teq pa awg gha lia ni ma khuhn kha nehax tawnd ke lar che yaog.

⁵² Yer suq awr lehr, cud yiq phawd liz, awg ton phawd liz iar lehq, Ghig sa liz chaw yad liz yawd haq ni ma cawd che yaog.

3

Baz tiz sar pehar var Yod hanr bon mar che

¹ Rod maq jawd mawd nux Kehd sar Tir ber riq uq penr che teq chi ngad khuhq gaeg lehq, Yud daq muhd mig khuhn Por tiq Pid laq jawd mawd te lehq uq penr chehd huh, Gar liq lehd muhd mig awg khuhn Her roq jawd mawd te lehq uq penr chehd lehq, Ix tuq rehd he lehq Tar rar khod niq muhd mig khuhn Her roq yawd ved awg nax var Phid liq jawd mawd te lehq uq penr chehd-ag huh, Ar bid ler muhd mig khuhn Lud sar niq jawd mawd te lehq uq penr chehd lehq,

² Ar naq he lehq Kar yar pha q Ghig sa ve paw khod nux te chehd che awg yand awg khuhn, heh pir khuhn awg god khehz awg nar nuh teag lo chehd che Yar khar liq ve yad par Yod hanr chehd lo Ghig sa ve tawd khuhd gag che yaog.

³ Kheh te lehq, Yod hanr Yawd danr lawg kax puhg huh, awg kiz awg naz kae lehq, "Ghig sa nawg ved vend bax haq phehd kha ax vid tug awg pun, awg ton ni ma awg suhx kawq pa lehq baz tiz sar* khanr yug lor," lehd koz mar vid che yaog.

⁴ Cuh kar var Id sar yaq ve liq khuhn buhq lar che haq kha sur suar,

† "Heh pir khuhn awg god khehz awg nar nuh teag lo chaw te ghad kug lehq koz che,

'Jawd mawd Ghig sa lag tug yaq kaw haq te lar lor.

Yawd ved yaq kaw teq pa haq thed-e ghad teo.

⁵ Lawg khoq lawg ma awg ti gha lia pehag vid lehq,

keh nux keh nehax awg mag gha lia haq gha te nehg vid tug yaog.

Yaq kaw awg kuhq kux te che haq thehd-e lehd yug te vid lehq,

awg khoq awg khehq te che yaq kaw haq tawr ghad phinr ghad gha kawq te tug yaog.

⁶ Chaw awg gha lia Ghig sa lo lag che thaer khuhq cheaq

gha mawg tug yaog,' "

lehd koz che yaog.

⁷ Chaw awg mor nux Yod hanr chehd lo baz tiz sar ca khanr yuag che chaw teq pa haq yawd koz vid che, "Haeg jad che vig heh te lehq he ka vix che awg tuhq ma cawg che chaw teq paog, lag tug ve Ghig sa cir yanr che haq phaw tuhaz tug a sug nig hehd haq koz ax cheawg le.

⁸ Nig hehd teq pa awg cehg mag duhd phuhs gad phuhs lehq ni ma pa vehr che awg sir nuhaq che haq gha mawg vid. A nig Ar brar hanr ve awg yad uq teq te lehq vend bax gha pong vehor leh a cehax liz ta duhd. Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr, huhx meh dig che ve teq pa haq yug lehq Ar brar hanr ve yad phehaq vid tug kand pax cawg che yaog.

⁹ A meha loar, khi chuhs taz lehq awg cehg khi penr teh lar peor. Kheh te lehq, daq che awg sir mad nuhq che te pa haq thawq lehq, a mir khuhn bag ke tug yaog," lehd koz che yaog.

¹⁰ Muhd mig yad teq pa yawd haq kawq na lehq koz che, "Kheh te ver, ngag hehd khawd-ehg kheh gha te lawg le," lehd koz che yaog.

¹¹ Yawd i hehd haq kawq koz vid che, "A poq ni khoz cawg che chaw awr lehr, a poq mad cawg che chaw haq pehg vid-oq. Kheh te lehq, cad tug cawg che chaw teq pa liz, u ve heh teo," lehd koz vid che yaog.

¹² Awg khawnr saw var teq pa liz baz tiz sar khanr yug tug yawd chehd lo lag lehq koz che, "Sar lar-og, ngag hehd khawd-ehg kheh gha te tuawg le," lehd koz na che yaog.

¹³ Yod hanr i hehd haq koz vid che, "Nig hehd awg khawnr saw ver, koz lar che nuz awr taq saw," lehd koz vid che yaog.

¹⁴ Maq yad teq pa liz, Yod hanr haq na lehq koz che, "Ngag hehd teq pa awr hehq, khawd-ehg kheh awr gha te lawg le," lehd koz na che yaog. Yawd i hehd teq pa haq kawq koz vid che, "Su ved med nged taq ca lu yug. Su haq ma hez hez che awg lawn taq ca te ke. Nig hehd gha chehd che ghad phuhs haq ni khaz suh lor," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ Chaw awg gha lia Khreq lag tug haq duhd law lehq law chehd cheaq te lehq, Yod hanr haq Khreq lehq nar, ma hez lehq

* 3:3 3:3 *baz tiz sar* A kaz haq yehd lehq Ghig sa chaw yad haq vend bax phehd vid che awg lid te che awg hez.

† 3:4 3:4-6 Isy 40:3-5

nar, lehz ni ma khuhn duhd chehd che yaog.

¹⁶ I hehd teq pa haq Yod hanr koz vid che, "Ngag awr lehr, nig hehd haq a kaz khuhn baz tiz sar pehar tug yaog. Kheh ma khuhd, ngag haq keh kand pax ir che te ghad lag tod che yaog. Yawd ved khi noz caz haq phi tug kheh tawa liz ngag te maq kenr hawg. Yawd awr lehr, Daq kehq che Awg ha phu awg khuhn ma koz, a mir haq cud che ma koz, nig hehd haq baz tiz sar pehar tug yaog.

¹⁷ Yawd ved laq kuhr khuhn a cag fed tug haq yug cid chehd che yaog. A cag kha sehax thez fed kha lehq cag sir mag maq haq cag yehg khuhn puhd ke lar lehd te che yaog. Kheh te lar, cag cox haq vawr, maq suh vix che a mir khuhn yawd yaz tox ke tug yaog."

¹⁸ Kheh te cheaq te lehq, Yod hanr yawd ha lehq che bon khuhd mar che khuhn chaw teq pa haq laex ceng ca kaod koz mar vid che yaog.

¹⁹ Gar liq lehd muhd mig haq uq penr che jawd mawd Her roq awr lehr, awg nax var mid ma Her ror diq haq yug lehq, yawd mid ma yug te che awg lawn he lehq yawd awg haeg kha te che awg lawn teq pa haq Yod hanr yawd haq yug ded mar vid cheaq te lehq.

²⁰ jawd mawd Her roq awr lehr, pong lag thad haq keh liz kawq haeg jad lehq, te yaq kig ted ceng kawq cawg mad-ag cheawg lehr, Yod hanr haq pheh lehq thawnr yehg khuhn ke che yaog.

Yer suq baz tiz sar khanr yug che awg lawn

²¹ Chaw laex ghad baz tiz sar khanr yug peg lehq, Yer suq liz baz tiz sar khanr yug lehq bon lawg chehd-ag huh, muhd nuh maq phaw lehq

²² Daq kehq che Awg ha phu awr lehr, awg hoq awg han a pia kar haq sur che yawd thag huh yaq che yaog. Kheh te lehq, muhd nuh kawag lo awg khuhd buhg tuhaz lehq koz che, "Nawg awr lehr, ngag haq jad che ngag ved Yad phu yaog. Ngag nawg haq ni ma cawd jad che yaog," lehd koz che yaog.

Yer suq ve awg ceng awg khad teq pa

²³ Yer suq kanx tanr teag huh, a saq sehaz chi khuhq kheh taw gaeg che yaog. Yawd awr pa awr lehr, Yod sehq yaog lehz su duhd che yaog. Yod sehq ve awr pa awr lehr, Id liq yaog.

²⁴ Id liq ve awr pa awr lehr, Mar saq yaog. Mar saq ve awr pa awr lehr, Ler viq yaog. Ler viq ve awr pa awr lehr, Mer lar khiq yaog. Mer lar khiq ve awr pa awr lehr, Yar naq yaog. Yar naq ve awr pa awr lehr, Yod sehq yaog.

²⁵ Yod sehq ve awr pa awr lehr, Mar tar thi q yaog. Mar tar thi q ve awr pa awr lehr, Ar moq yaog. Ar moq ve awr pa awr lehr, Nar honr yaog. Nar honr ve awr pa awr lehr, Id sar liq yaog. Id sar liq ve awr pa awr lehr, Nar gehd yaog.

²⁶ Nar gehd ve awr pa awr lehr, Mar aq yaog. Mar aq ve awr pa awr lehr, Mar tar thi q yaog. Mar tar thi q ve awr pa awr lehr, Ser miq yaog. Ser miq ve awr pa awr lehr, Yod sehq yaog. Yod sehq ve awr pa awr lehr, Yud daq yaog.

²⁷ Yud daq ve awr pa awr lehr, Yod har naq yaog. Yod har naq ve awr pa awr lehr, Rer saq yaog. Rer saq ve awr pa awr lehr, Ser rud ber laq yaog. Ser rud ber laq ve awr pa awr lehr, Sar lar ter laq yaog. Sar lar ter laq ve awr pa awr lehr, Ner ri q yaog.

²⁸ Ner ri q ve awr pa awr lehr, Mer lar khiq yaog. Mer lar khiq ve awr pa awr lehr, Ad diq yaog. Ad diq ve awr pa awr lehr, Kawd sanr yaog. Kawd sanr ve awr pa awr lehr, Id lar mawd daq yaog. Id lar mawd daq ve awr pa awr lehr, Id raq yaog.

²⁹ Id raq ve awr pa awr lehr, Yawd ser yaog. Yawd ser ve awr pa awr lehr, Id ler sar yaog. Id ler sar ve awr pa awr lehr, Yod renr yaog. Yod renr ve awr pa awr lehr, Mar saq yaog. Mar saq ve awr pa awr lehr, Ler viq yaog.

³⁰ Ler viq ve awr pa awr lehr, Sud monr yaog. Sud monr ve awr pa awr lehr, Yud daq yaog. Yud daq ve awr pa awr lehr, Yod sehq yaog. Yod sehq ve awr pa awr lehr, Yod nanr yaog. Yod nanr ve awr pa awr lehr, Ed lar kenr yaog.

³¹ Ed lar kenr ve awr pa awr lehr, Mer ler yaog. Mer ler ve awr pa awr lehr, Mehd nar yaog. Mehd nar ve awr pa awr lehr, Mar tar tha q yaog. Mar tar tha q ve awr pa awr lehr, Nar tanr yaog. Nar tanr ve awr pa awr lehr, Dar viq yaog.

³² Dar viq ve awr pa awr lehr, Ye sehd yaog. Ye sehd ve awr pa awr lehr, Awd behq yaog. Awd behq ve awr pa awr lehr, Bawd saq yaog. Bawd saq ve awr pa awr lehr, Sar lar monr yaog. Sar lar monr ve awr pa awr lehr, Nar sonr yaog.

³³ Nar sonr ve awr pa awr lehr, Ar miq nar daq yaog. Ar miq nar daq ve awr pa awr lehr, Aq min yaog. Aq min ve awr pa awr lehr, Ar ranr yaog. Ar ranr ve awr pa awr lehr, Her sar ronr yaog. Her sar ronr ve awr pa awr lehr, Phar reh q yaog. Phar reh q ve awr pa awr lehr, Yud daq yaog.

³⁴ Yud daq ve awr pa awr lehr, Yar koq yaog. Yar koq ve awr pa awr lehr, Id caq yaog. Id caq ve awr pa awr lehr, Ar brar hanr yaog. Ar brar hanr ve awr pa awr lehr, Ter raq yaog. Ter raq ve awr pa awr lehr, Nar khawr yaog.

³⁵ Nar khawr ve awr pa awr lehr, Ser roz yaog. Ser roz ve awr pa awr lehr, Rar gawd yaog. Rar gawd ve awr pa awr lehr, Phar lehz yaog. Phar lehz ve awr pa awr lehr, Her baq yaog. Her baq ve awr pa awr lehr, Sar laq yaog.

³⁶ Sar laq ve awr pa awr lehr, Kar id nanr yaog. Kar id nanr ve awr pa awr lehr, Ar phar yaq yaog. Ar phar yaq ve awr pa awr lehr, Ser maq yaog. Ser maq ve awr pa awr lehr, Nod ar yaog. Nod ar ve awr pa awr lehr, Lar mehq yaog.

³⁷ Lar mehq ve awr pa awr lehr, Mar tud sar laq yaog. Mar tud sar laq ve awr pa awr lehr, Ed nawq yaog. Ed nawq ve awr pa awr lehr, Yar rehq yaog. Yar rehq ve awr pa awr lehr, Mar har ler laq yaog. Mar har ler laq ve awr pa awr lehr, Kar id nanr yaog.

³⁸ Kar id nanr ve awr pa awr lehr, Id noz yaog. Id noz ve awr pa awr lehr, Ser taq yaog. Ser taq ve awr pa awr lehr, Ar danr yaog. Ar danr ve awr pa awr lehr, Ghig sa yaog.

4

Ned haeg Sar tanr Yer suq haq ber che

¹ Yer suq Daq kehg che Awg ha phu yawd geh kha nehax chehd lehq, Yawd danr lawg lo tu lehq koeq tod che awg yand awg khuhn, Awg ha phu yawd haq sir ve lehq heh pir khuhn awg god khehz awg nar nuh teag lo ned haeg Sar tanr ber che haq gha khanr che yaog.

² Ned haeg Sar tanr* Yer suq haq ber che uhd chi ni kha gag ber che yaog. Awg yand u ve khuhn, yawd cad tug teq chaweh ma cad cheaq te lehq, uhd chi ni gaeg lehq cad tug meq jad vehr che yaog.

³ Ned haeg Sar tanr yawd haq koz vid che, "Nawg awg cehg mag Ghig sa ve Yad phu awg lehd koz ver, huhx meh dig che ve haq khaor mod yug te lehq cad hehq," lehd koz vid che yaog.

⁴ Yer suq yawd haq kawq khuhq vid lehq koz che, "Liq phu khuhn che kheh koz buhq lar che yaog.

[†]Chaw yad awr lehr, cad tug haq lehax te lehq a saq teq chehd che ma hez hawg,"

lehd koz vid che yaog.

⁵ Te pawz ned haeg Sar tanr awr lehr, yawd haq sir ve lehq muh kig lo kawq taez lehq mig gig khod-aq kha cawg che muhd mig awg gha lia haq teq per nehax maw vid lehq koz che,

⁶ "Muhd mig che teq pa haq uq penr tug kand pax he lehq i hehd ve awg mig awg phond ngag nawg haq saw pear tug yaog. Awg ceng che ve teq pa ngag haq saw chid aq ax lar peq cheaq te lehq ngag kha pid gad che haq pid gha che yaog.

⁷ Kheh te cheaq te lehq, nawg ngag haq a kor pia ver, awg ceng che ve teq pa nawg ved med nged lehax saw phehq vehr che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁸ Yer suq yawd haq kawq yaw khuhq vid lehq koz che, "Liq phu khuhn che kheh koz buhq lar che yaog.

[†]Nawg ved Jawd mawd Ghig sa haq nawg a kor gha pi lehq, yawd ved kanx haq lehax nawg gha te che yaog,"

lehd koz vid che yaog.

⁹ Te pawz ned haeg Sar tanr awr lehr, yawd haq Yer ruq sar lehn med khuhn cawg che bon yehg nux thag lo sir teh lar lehq koz vid che, "Nawg awg cehg mag Ghig sa ve Yad phu awg lehd koz ver, chuhr huh pawz kha pe ngawx lehd koz vid che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn che kheh koz buhq lar che yaog.

[†]Nawg haq haq sax tug awg pun,

yawd ved muhd nuh maq cuh yad teq pa haq yawd cuh vid lar che yaog.

¹¹ Nawg ved khi kud huhx meh haq maq gha yaw vid tug muhd nuh maq cuh yad teq pa nawg haq law haq yug vehr lawg,"

lehd koz vid che yaog.

¹² Yer suq kawq yaw khuhq lehq koz che, "Liq phu khuhn che kheh koz buhq lar che yaog.

[†]Nawg ved Jawd mawd Ghig sa haq nawg maq gha ber maq gha lawd hawg,"

lehd koz lar che yaog.

¹³ Ned haeg Sar tanr awr lehr, yawd awg ceng gha lia caw ber ngawx lar haz lehq, yawd haq teq cuhx nehax ca phaw chehd lar lehq awg yand daq che haq law chehd che yaog.

Yer suq kanx tanr te che

¹⁴ Yer suq awr lehr, daq kehg che Awg ha phu ve kand pax awg khuhn Gar liq lehd muhd mig huh kaw kawaq lehq, yawd ved awg lawn awg kiz awg naz awr ve muhd mig teq pa khuhn hax ceh buhg veh kad veh che yaog.

¹⁵ I hehd ve bon lawg kig teq pa khuhn yawd mar vid lehq, chaw awg gha lia yawd haq chid ir chid muh che yaog.

Nar sar rehq chaw teq pa Yer suq haq mad haq yug che

* 4:2 4:2 *Ned haeg Sar tanr* Sar tanr ned haeg ve jawd mawd nux yaog. † 4:4 4:4 Bon 8:3 † 4:8 4:8 Bon 6:13 † 4:10 4:10-11 Chid 91:11-12 † 4:12 4:12 Bon 6:16 † 4:16 4:16 *Sa ba to awg ni* Teq sinx awg khuhn awg leh med teq ni he lehq daq kehg che awg ni sawr lehq Ghig sa haq chid muh che awg ni.

¹⁶ Yer suq yawd iar kig Nar sar rehq med lo kawq gag lehq awg lid cawg lehq te jaw che heh, Sa ba to awg ni[†] gaeg lehq bon yehg taez che yaog. Liq phu haq ghawn tug yawd tuag che yaog.

¹⁷ Su yawd haq cuh kar var Id sar yaq ve Liq phu yug vid che yaog. Yawd yug lehq pheq che te yand, che kkeh koz buhq lar cheaq ca mawg che yaog.

¹⁸ Yer suq yawd ghawn lehq koz che,
†“Ghig sa ve Awg ha phu ngag awg thag huh chehd chehd che yaog.

Awg lawn ghod ver, har ghuhd che chaw teq pa haq

ha lehq che bon khuhd kud vid tug yawd ngag haq
lez yug lar peor.

Yawd ngag haq pea lar che awr lehr,
pneh lar che chaw teq pa haq phehd vid tug lehd ma koz,

mehz cox chehd che chaw teq pa mehz kawq mawag tug lehd ma koz,

mar vid kud vid tug awg pun ngag haq pea lar che yaog.

Awg khod-aq liz, su du deh che haq gha kxanr che chaw teq pa haq
pong vid tug lehd ma koz,

¹⁹ Jawd mawd Ghig sa yawd ved chaw teq pa haq

har kax vid tug, ca ga vid-ag che awg khuhq awg yand gag vehor, lehd koz mar vid tug yawd ngag haq pea lar che yaog.”

lehd koz vid che yaog.

²⁰ Kkeh te lehq, liq u ve haq yawd kawq loq lehq bon lawg kig huh mi khuhd mi lehq awg hox te var haq khuhq pid peg lehq, mi chehd che yaog. Bon lawg kig khuhn chehd che chaw awg gha lia yawd haq kha nehax ngawx chehd-ag huh,

²¹ yawd i hehd haq tanr mar vid lehq koz che, “Nig hehd gha kad chehd che Liq phu khuhn ve awg lawn che ve awr lehr, yaq ni nig hehd mehz khuhd suhr awg cehg mag phehaq vehor,” lehd koz vid che yaog.

²² Chaw awg gha lia yawd haq chid muh lehq, yawd ved mawq kaw khuhn tuhaz lehq na sa jad che tawd khuhd teq pa haq and jad lehq koz daq che, “Chaw che ve Yod sehq yad par ma hez hawg la,” lehd koz che yaog.

²³ Yer suq i hehd haq koz vid che, “Nig hehd awr lehr, ‘Naz chuhd sehr phad-ag, a sug yawd awg ton haq awg kawd te na ser.’ Ngag hehd gha kad che heh, Kar per nar unr med lo nawg te che kanx teq pa haq chuhr huh a sug yawd chehd kig med huh liz teo, lehz ngag haq nig hehd koz tug te chehd che haq ngag sir che yaog.”

²⁴ Yer suq te pawz kawq koz che, “Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, Ghig sa ve cuh kar var a sug te ghad cawar le. A sug yawd ved chehd kig huh awg mig awg phond gha lehq su tar ir yawz yan che.

²⁵ Ngag nig hehd haq thed-e lehd koz ax laq, Ed lid yaq ve awg co haq sehz khuhq nuhr har pa khuhq mag kha gag muhd yeg mad lag lehq, muhd mig teq pa khuhn meq nux kaz nux cawag che te yand, Id sar rer laq chaw ceng awg khuhn meh chuhd ma cawg mad-ag che yaog.

²⁶ Kkeh ma khuhd, Ghig sa Ed lid yaq haq Id sar rer laq ve meh chuhd ma te ghad-eg chehd lo maq kae pe. Kkeh te lar lehq, Sid donr muhd mig Sar rar taq med khuhn chehd che meh chuhd ma te ghad chehd loa lehax yawd haq kae cuh vid che yaog.

²⁷ Cuh kar var Id lid sehd ve awg co haq liz, Id sar rer laq ve chaw ceng khuhn khir tuq kex che chaw kha peh cawg che yaog. Kkeh ma khuhd, te ghad-eg haq liz te na vid che mad cawg. Sud riq chaw Ner manr te ghad ma hez ver,” lehd koz vid che yaog.

²⁸ Bon yehg khuhn chehd che chaw awg gha lia tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, i hehd teq pa nez nag jad che yaog.

²⁹ I hehd teq pa cex tuag lehq Yer suq haq ghaq biz ve lehq med bag lo tuhez lehq, i hehd chehd chehd che med keh u ve hax khod med lo sir ve kae lehq biz kha peag lehd duhd che yaog.

³⁰ Yawd awr lehr, i hehd teq pa awg kar huh veaq, khuhd phaw tuhaz veh che yaog.

Ned chaq chiz geh che phad awg lawn

³¹ Yer suq Gar liq lehd muhd mig Kar per nar unr med lo yaq lehq, Sa ba to awg ni huh chaw laex ghad haq mar vid che yaog.

³² Yawd mar vid che tawd khuhd teq pa haq i hehd teq pa and jad che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd kand pax cawg che khuhn mar vid cheaq te lehq yaog.

³³ Bon yehg u ve khuhn chehd chehd che haw khaz var te ghad haq ned chaq chiz geh chehd che yaog. Yawd huh kug lehq koz che,

³⁴ “Ag log, Nar sar rehq chaw Yer suq-og, nawg ngag hehd haq a thoq caz daq lehq le. Nawg ngag hehd haq ca te lug tod cheawg la. Nawg haq ngag hehd sir chehd-aq. Nawg awr lehr, Ghig sa ve Daq kehq che chaw u ve te ghad yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁵ Yer suq ned haq ded lehq koz che, “Tawd ta mad chehd, taq chuhax tuhaz laog,” lehd koz vid che te yand, ned u ve chaw u ve phad haq chaw kkeh ma ve mehz khuhd suhr huh biz bag pe lehq, teq chaweh nag tug maq te vid he lar haz lehq tuhaz veh che yaog.

³⁶ I hehd teq pa and jad che khuhn koz daq che, "Yawd ved tawd che khawd-ehg kheh awr ve tawd awg le. Yawd tawd yaw vid che khuhn kand pax cawg lehq ned chaq chiz teq pa liz tuhzh veh che law."

³⁷ U ve khaz nuhr, Yer suq ve awg lawn teq pa khar lo chor lo awg kiz awg naz hax ceh buhg veh che yaog.

Yer suq Per troq awg pi ma haq ghu na vid che

³⁸ Yer suq bon yehg khuhn tuhez lehq, Sid monr ve yehg khuhn gehe che yaog. Sid monr awg pi ma kaz nag jad lehq, i hehd teq pa yawd haq ghu na vid tug, Yer suq haq lawg khawx che yaog.

³⁹ Yer suq yad mid u ve pad huh yig hox lar lehq, kaz nag che u ve haq yawd ded lehq ghaq kog vid che yaog. Teq pear lehax yawd na vehr lehq tu lehq, Yer suq he leh yawd geh lag che chaw teq pa haq haq yug vid che yaog.

⁴⁰ Muhd ni kehq vehr lehd teag huh, chaw laex ghad chaw nag laex ceng te nag che teq pa haq sir vea lehq Yer suq chehd lo lag che yaog. Kheh te lehq chaw u ve teq pa haq yawd laq kuhr tar lehq saw ghu na vid che yaog.

⁴¹ Ned teq pa liz chaw u ve teq pa khuhn tuhez lehq kug che, "Nawg awr lehr, Ghig sa ve Yad phu yaog," lehd koz che yaog. Kheh liz, yawd i hehd haq tawd maq gha yaw cuh vid. Awg lawn ghod ver, i hehd yawd haq Khreq yaog lehz sir chehd cheaq te lehq yaog.

Yer suq bon ca mar-e che

⁴² Muhd sawx ted naq, Yer suq heh pir khuhn gawr ghad teag lo tuhzh veh che yaog. Kheh te lehq, i hehd teq pa yawd haq kha mawg ghad ghaq ca lehq yawd i hehd haq maq gha teh lar haz veh tug te che yaog.

⁴³ Kheh ma khuhd, yawd kawq koz che, "Ghig sa ve muhd mig awg lawn ha lehq che bon khuhd awg kag awg nuz awr ve med teq pa haq liz ngag gha ca mar vid-eg tug yaog. Awg lawn ghod ver, che kheh te tug Ghig sa ngag haq pea lar che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁴⁴ Kheh te lehq Yer suq awr lehr, Yud daq muhd mig khuhn cawg che bon lawg kig teq pa khuhn laex kag lo yawd bon ca mar vid-eg che yaog.

5

Ngad gha mad jad che

¹ Teq ni thad huh, Yer suq Ger ner sar rehq ghig po nux pad lo hox lar lehq, Ghig sa ve tawd khuhd mar chehd che haq na tug chaw awg mor nux hax ceh biz daq caq daq gehag che yaog.

² Ghig puhg huh, huh lawd kor nid mag deh lar che haq Yer suq gha mawg che yaog. Ngad ca par teq pa huh lawd kor khuhn tuhez lehq, i hehd ve geq haq chuhd kha chehd che yaog.

³ Sid monr ve huh lawd kor khuhn yawd gehe lehq, a kaz khuhn a cehax jiz gehe tug Sid monr haq koz vid che yaog. Yawd huh lawd kor khuhn geh mi lar lehq, chaw mor nux haq mar vid che yaog.

⁴ Yawd mar che phehd vehr lehq Sid monr haq koz vid che, "A kaz nax kig huh jiz gehe lehq, nig hehd ve geq haq phehd keo ngad gha vid," lehd koz vid che yaog.

⁵ Sid monr kawq koz che, "Jawd mawd-og, ngag hehd a mig hax teq hax muhd kha thid hax ceh ca geq liz teq kheha liz maq gha. Kheh ma khuhd, nawg koz cheaq te lehq, ngag kawq te ngawx tug yaog."

⁶ I hehd teq pa Yer suq koz che heh te lehq, i hehd ve geq khuhn ngad geh mad jad lehq geq liz pheq vehr lawq lawq gaeg che yaog.

⁷ Kheh te lehq, i hehd teq pa awg chawd ve huh lawd kor ted mag haq laq meg meg vid lehq, ngad lag ga yuag vid che yaog. Ngad gha mad jad lehq, huh lawd kor nid mag mar khuhn ngad kha peh he lehq a kaz thur vehr lehd te che yaog.

⁸ Sid monr Per troq u ve haq gha mawg lehq, Yer suq ve khi pad huh boz cuhx lar lehq koz che, "Jawd mawd-og, ngag pad-a ta chehd-oq. Awg lawn ghod ver, ngag awr lehr vend bax ir jad che chaw yaog," lehd koz vid che yaog.

⁹ Yawd u kheh koz cheawg lehr, ngad ca gha mad jad cheaq yawd he lehq awg chawd teq pa and jad vehr cheaq te lehq koz che yaog.

¹⁰ Sid monr geh teq geha kanx te che yawd ved awg chawd Yer ber dehd ve awg yad par Yar koq he lehq Yod hanr liz and jad vehr che yaog. Kheh te lehq, Yer suq Sid monr haq koz vid che, "Ta kuhz. Yaq ni khaz nuhr ver, nawg chaw ca par gha te tug yaog," lehd koz vid che yaog.

¹¹ I hehd teq pa awr lehr, huh lawd kor ghig puhg lo deh lehq, awg ceng gha lia saw chid bag lar haz lehq, Yer suq khaz nuhr ghaq veh che yaog.

Yer suq khir tuq var haq ghu na vid che

¹² Te pawz thad huh, Yer suq med ted mag khuhn chehd-ag huh, teq ton maq ve khir tuq kex che haw khaz te ghad Yer suq haq mawg lehq, mehzh khuhd miaq boz cuhx lar lehq koz che, "Jawd mawd-og, nawg te gad ver, ngag haq daq kehq tug nawg te gha che yaog," lehd koz lawg khawx che yaog.

¹³ Yer suq laq kuhr yawd haq vad vid lehq koz vid che, "Ngag ni ma cawd lehq te

gad che yaog. Daq vid kehq vid-oq," lehd koz vid che yaog. Teq per nehax lehax yawd khir tuq kex che a nar mehx vehr che yaog.

¹⁴ Yer suq yawd haq koz vid che, "Su te ghad-eg haq ta koz vid mehr. Kheh te lar Ghig sa ve paw khod chehd lo vawr, awg ton ca maw vid lehq Mod ser koz lar che heh te lehq, nawg na vehr che sax khiz cawg tug awg pun tand tug ca yug tand vid-eq mehr," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ Kheh liz, Yer suq ve awg lawn ghaq te maq heh buhq veh che yaog. Kheh te lehq, chaw kha peh vad-ag yawd chehd lo phoz lag che yaog. Ted pehg ver, Yer suq mar che khuhd na gad che yaog. Ted pehg pehar ver, i hehd nag chehd che a nar haq ghu na ax vid tug lag che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq, Yer suq awr lehr, heh pir khuhn gawr ghad teag lo kae lehq bon ca laweg che yaog.

Yer suq khi suh laq suh che chaw haq ghu na vid che

¹⁷ Teq ni thad huh, Yer suq yawd mar vid chehd che awg yand khuhn, Yer ruq sar lehn lo he lehq Gar liq lehd muhd mig Yud daq muhd mig khuhn cawg che khaz gha lia lo chehd che Phar rir sehd teq pa he lehq liq buhq var teq pa lag lehq phoz mi chehd che yaog. Nag che chaw teq pa haq ghu na vid tug, Ghig sa ve kand pax Yer suq yawd geh cawg che yaog.

¹⁸ Chaw teq mor, chaw nag taz tug khuhn khi kud laq kuhr suh vehr che chaw nag te ghad yuhq vid lehq ga taz vea lehq lag che yaog. Yawd haq yug ve gehe lehq, Yer suq mehz khuhd suhr huh tar tug i hehd awg khad ca che yaog.

¹⁹ Kheh liz chaw mad jad lehq, chaw nag yug ve gehe mad gag. Kheh te lehq, i hehd teq pa chaw nag ga taz ve yehg thag lo taez lehq, a yuhd phaz kha lar chaw mor nux kanr huh Yer suq mehz khuhd suhr huh yawd yuhq chehd che yuhq phi haq phehd yaq pe che yaog.

²⁰ Yer suq i hehd teq pa yonr che ni ma haq gha mawg lehq koz che, "Yad par-og, nawg ved vend bax haq pong ax vehor," lehd koz vid che yaog.

²¹ Liq buhq var he lehq Phar rir sehd teq pa ni ma khuhn duhd che, "Chaw che phad a suawg le. Ghig sa haq ma yawz maq yan ca koz che, Ghig sa te ghad ma hez ver, a sug vend bax pong vid gha hawg le," lehd duhd che yaog.

²² I hehd u kheh duhd chehd che haq Yer suq sir lehq, i hehd haq koz vid che, "Nig hehd a thoq te ix kheh ca duhd cheawg le.

²³ Tawd khar ve te khuhd vawr yaw vid ver, a cehax sa hawg le. 'Nawg ved vend bax haq pong ax vehor,' lehd koz che he

lehq, 'Tu lehq yaq kaw tod kae lor,' lehd koz vid che sa hawg la.

²⁴ Kheh ma khuhd, chaw yad ve Yad phu awr lehr, mig gig khod-aq lo ve vend bax phehd kha vid tug kand pax cawg che haq nig hehd gha sir tug awg pun," lehd koz peg lehq, khi kud laq kuhr suh che phad haq koz vid che, "Ngag nawg haq koz ax laq, tu-og. Nawg ved yuhq phi ghawz taz ve lehq nawg yehg lo koeq lor," lehd koz vid che yaog.

²⁵ Teq pear lehax yawd tuag lehq, chaw kheh ma ve mehz khuhd suhr yawd ved yuhq phi ghawz taz ve lehq, Ghig sa haq seh chid ir seh chid muh he lehq yehg lo kawq veh che yaog.

²⁶ Chaw awg gha lia and jad lehq, Ghig sa haq chid ir chid muh che yaog. I hehd teq pa kuhz jad che khuhn koz che, "A nig ma duhd ngawx jaw che awg ceng teq pa, yaq ni a nig gha mawg vehr lo," lehd koz che yaog.

Yer suq Ler viq haq kug yug che

²⁷ U kheh te lar haz Yer suq tuhez lehq, awg khawnr saw var Ler viq meh che te ghad awg khawnr saw kig yehg khuhn mi chehd che haq yawd gha mawg lehq koz vid che, "Ngag khaz nuhr ghaq laog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁸ Yawd awr lehr, awg ceng gha lia saw chid bag lar haz lehq, Yer suq khaz nuhr ghaq veh che yaog.

²⁹ Ler viq yawd ved yehg lo Yer suq awg pun thi cad thi dawg che pawehd nux te che yaog. Awg khawnr saw var laex ghad he lehq awg nuz awr ve chaw teq pa liz laex ghad i hehd geh teq geha phenx haq phoz mi cad che yaog.

³⁰ Phar rir sehd teq pa he lehq liq buhq var teq pa, Yer suq ve awg laq ghuhd teq pa haq ca khuhd sawr ded mar vid lehq koz che, "A thoq te lehq nig hehd teq pa awg khawnr saw var teq pa he lehq vend bax yad geh thi cad thi dawg tod cheawg le."

³¹ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Chehd sa chehd che chaw teq pa, naz chuhd sehr phad haq maq lor. Nag che chaw teq pa lehax lor che yaog.

³² Thed cawd lehq daq vehr che chaw teq pa haq ngag ca kuag che ma hez hawg. Vend bax yad teq pa, a sug yawd ved vend bax haq duhd phuhs vid tug awg pun ngag lag che yaog," lehd koz vid che yaog.

Cad tug ce che awg lawn

³³ I hehd teq pa Yer suq haq koz vid che, "Yod hanr ve awg laq ghuhd teq pa he lehq Phar rir sehd ve awg laq ghuhd teq pa ver, te thawz te thawz cad tug ce lehq bon lawg chehd lar. Kheh te lar khawd-ehg te cheawg le. Nawg ved awg laq ghuhd teq

pa vawr; khar thad liz cad che dawg chea lehax te chehd lar," lehd koz vid che yaog.

³⁴ Yer suq i hehd teq pa haq koz vid che, "Na ka pawehd te che phad yawd ved awg chawd teq pa khehx cad kig lo lag che haq cad tug ce vid gha hawg la.

³⁵ Kheh ma khuhd, na ka pawehd te che phad haq teq ni ver; awg chawd teq pa haq yug phaz daq vid tug yaog. Awg yand u ve khuhn, i hehd cad tug ce tug yaog," lehz yawd i hehd haq koz vid che yaog.

³⁶ Yer suq i hehd haq tawd par hax ted mag te mar vid lehq koz che, "Chaw te ghad-eg liz, a poq suhx maq vig vea lar awg pez juhq yug lehq, a poq pir khuh chehd che haq neh x che maq te hawg. U kheh te ver; a poq suhx maq kawq khuh vehr che awg khod-aq liz, a poq pir haq mad kawq hawr vehr che yaog.

³⁷ Kheh te lehq, chaw te ghad-eg liz sar gig thux pu awg pir khuhn a pehx med ghig awg suhx maq ke jaw. U kheh te ke ver; a pehx med ghig u ve sar gig thux pu poz khod lehq, a pehx med ghig liz saw sez vehr nuhr sar gig liz saw sax vehr che yaog.

³⁸ A pehx med ghig awg suhx haq sar gig thux pu awg suhx khuhn gha ke che yaog.

³⁹ A pehx med ghig awg pir haq dawg peg che chaw a sug te ghad leh ma koz, awg suhx haq mad kawq dawg gad hawg. Awg lawn ghod ver; awg pir awr lehr; daq che yaog," lehz koz che yaog.

6

Awg laq ghuhd teq pa Sa ba to awg ni haq cag no chehz che

¹ Te pawz thad huh, Sa ba to awg ni haq Yer suq ha khuhn phanr kae tod-ag huh, yawd ved awg laq ghuhd teq pa cag no chehz lehq, i hehd laq kuhr khuhn ke si lehq pex cad tod che yaog.

² Phar rir sehd ted pehg koz che, "A thoq te nig hehd Sa ba to awg ni ve awg lid haq te yaq cheawg le," lehd koz che yaog.

³ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Nig hehd teq pa Dar viq he lehq yawd ved awg chawd teq pa awr meq vehr huh, khawd-ehg te che awg lawn u ve maq gha ghawn jaw la.

⁴ Dar viq Ghig sa ve yehg khuhn gehe lehq, Ghig sa haq tand vid lar che khaor mod haq yug cad lehq yawd ved awg chawd teq pa haq liz car vid che yaog. Awg lid cawg lar che heh te ver; Ghig sa ve paw khod teq pa ma hez ver te ghad-eg liz cad maq na hawg."

⁵ Kheh te lehq, Yer suq Phar rir sehd haq koz vid che, "Chaw yad ve Yad phu awr lehr; Sa ba to awg ni ve Awg jawd mawd yaog," lehd koz vid che yaog.

Laq kuhr teq pax suh che phad haq Yer suq ghu na vid che

⁶ Awg nuz awr ve Sa ba to awg ni teq ni kawq gaeg lehq, Yer suq bon lawg kig lo gehe lehq mar vid chehd kig huh laq kuhr laq yaq awr pax suh che te ghad liz chehd chehd che yaog.

⁷ Phar rir sehd he lehq liq buhq var teq pa Sa ba to awg ni gaeg ver Yer suq chaw nag haq ghu na vid ver vend bax ca gha vid tug jaz ngawx chehd che yaog.

⁸ Yer suq awr lehr; i hehd teq pa duhd chehd che haq sir lehq, laq kuhr teq pax suh che phad haq koz vid che, "Nawg tu lehq awg kaw jen lo ca hox lag," lehd koz vid lehq, yawd liz tu lehq lag che yaog.

⁹ Yer suq i hehd haq koz vid che, "Ngag nig hehd haq na ngawx sar. Sa ba to awg ni ver daq tug te cawd hawg la. Ma hez ver lug tug te cawd hawg la. Su ved a saq haq pong vid cawd hawg la. Ma hez ver te lug cawd hawg la," lehd koz na ngawx che yaog.

¹⁰ Yer suq i hehd teq pa haq kha nehax caw ngawx peg lehq, chaw u ve phad haq koz vid che, "Nawg ved laq kuhr che peo," lehd koz vid che yaog. Chaw u ve liz laq kuhr che pe lehq, yawd laq kuhr na vehr che yaog.

¹¹ I hehd nez nag jad lehq, Yer suq haq khawd-ehg kheh gha te tug phoz jehg daq che yaog.

Cuh yad teq chi ni ghad haq lez yug che

¹² Teq ni awr gaeg lehq, Yer suq Ghig sa geh bon lawg tug awg pun kehaq lo taez che yaog. Yawd teq hax muhd kha thid Ghig sa geh bon lawg che yaog.

¹³ Muhd thid-ag lehq, yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq yawd kug lehq, i hehd teq pa awg khuhn chaw teq chi ni ghad haq lez yug che yaog. Chaw u ve teq pa haq yawd cuh yad lehd koz meh vid che yaog.

¹⁴ Chaw che ve teq pa awr lehr; (1) Per troq lehd koz meh lar che haq Yer suq Sid monr kawq meh vid che, (2) yawd ved awg nax var Anr drehr; (3) Yar koq; (4) Yod hanr; (5) Phid liq; (6) Bar thawd lar mehd,

¹⁵ (7) Mar thehr; (8) Thod maq; (9) Ar lar phehd ve awg yad par Yar koq; (10) muhd mig haq haq che awg mor khuhn ve Sid monr;

¹⁶ (11) Yar koq ve awg yad par Yud daq he lehq (12) Yer suq haq chid aq vid tug Yud daq Id sar kar rir oq che ve teq pa yaog.

Yer suq chaw mor nux haq bon mar vid che

¹⁷ Kheh te lar haz lehq, Yer suq yawd lez yug lar che awg laq ghuhd teq pa geh kehaq lo yaq lehq awg tawg khuhn hox

chehd che yaog. Yawd ved awg laq ghuhd teq pa loar, Yud daq muhd mig khuhn ve awg kag gha lia lo lag che Yer ruq sar lehn med he lehq lad chuhd ghig puhg pad huh ve Tud ruq he lehq Sid donr muhd mig lo chehd che chaw awg mor nux yawd ved tawd khuhd haq na tug he lehq i hehd nag chehd che a nar teq pa ghu na ax vid tug yawd geh phoz chehd che yaog.

¹⁸ Ned chaq chiz te lug vid che chaw teq pa haq liz yawd ghu na vid che yaog.

¹⁹ Chaw awg gha lia yawd haq gha soz gha duhq vid tug te che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awg khuhn kand pax tuhaz lehq i hehd awg gha lia haq ghu na vid che yaog.

Yer suq awg laq ghuhd teq pa haq awg ghad pid che

²⁰ Yer suq awg laq ghuhd teq pa haq ngawx lar lehq koz che,

“A meha har che ghuhd che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve muhd mig awr lehr nig hehd ve muhd mig yaog.

²¹ A meha meq chehd kaz chehd che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, nig hehd haq Ghig sa duhd buhz gad buhz ax tug yaog.

A meha huhg chehd che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

Awg lawn ghod ver, nig hehd gha ghig tug yaog.

²² Chaw yad ve Yad phu haq pad lehq su nig hehd haq cand che, sawnr kha ax che, su nig hehd haq koz gid ghig gid che, su nawg ved awg meh haq te lug ax che ver, awg bon ir che yaog.

²³ Awg ni u ve teq pa khuhn ha lehq lehq pawz juhz chehd-oq. Awg lawn ghod ver, muhd nuh maq khod-aq lo nig hehd ve laq sawnr ir jad che yaog. I hehd ve awg pux awr pi teq pa liz, Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq u kheh te lar che yaog.

²⁴ A meha, paw sa che chaw teq pa awr lehr, gha lug gha sez jad tug yaog.

Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr, a sug yawd duhd sa tug awg ceng haq saw gha peor.

²⁵ A meha gha cad buhz dawg buhz chehd che chaw teq pa gha lug gha sez jad tug yaog.

Awg lawn ghod ver, nig hehd gha meq gha kaz tug yaog.

A meha ghig chehd che chaw teq pa gha lug gha sez jad tug yaog.

Awg lawn ghod ver, nig hehd duhd har jad lehq gha huhg tug yaog.

²⁶ Su awg gha lia nig hehd haq chid muha che te yand, nig hehd gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd ve awg

pux awr pi teq pa liz ma hez hez che cuh kar var teq pa haq u kheh te chid muh vid jaw che yaog.

Nawg ved cand par haq nawg kawq haq vid

²⁷ Kheh te cheaq te lehq nig hehd ngag khuhd na chehd che chaw teq pa haq ngag koz ax laq, nig hehd ve cand par teq pa haq haoq. Nawg haq ngawx bawg che chaw teq pa haq daq che awg ceng te vid-oq.

²⁸ Nawg haq khen che chaw teq pa haq awg bon naq vid-oq. Nawg haq kha muhd kha na tea che chaw teq pa awg pun bon lawg vid-oq.

²⁹ Nawg ved par loz teq pax haq tha phehad che chaw haq teq pax awr liz kawq phuuz mawr vid ser. Nawg ved a poq yehg maq haq yug gad che chaw teq pa haq a poq awg khuhn ve liz kawq pid fe ser.

³⁰ Nawg geh kha lawg che chaw awg gha lia haq pid-oq. Nawg ved med nged yug ve che chaw geh tad kawq yug khuhq.

³¹ Su nig hehd haq tea vid gad che heh, nig hehd liz su haq u kheh gha te vid che yaog.

³² Nawg haq haq che chaw teq pa haq lehax nawg haq ver, nig hehd awg pun a thoq awg bon cawg hawg le. Awg lawn ghod ver, vend bax yad teq pa liz i hehd haq haq che chaw haq kawq haq khuhd nuhd chehd che yaog.

³³ Nig hehd haq daq che awg ceng tea che chaw haq lehax daq che awg ceng kawq te khuhq vid ver, nig hehd awg pun teq chaweh awg bon mad cawg hawg. Vend bax yad teq pa liz u kheh te chehd che yaog.

³⁴ Nig hehd kawq khuhq gha tug yaog lehd duhd che chaw haq lehax chid vid ngar vid ver, nig hehd awg pun a thoq awg bon cawg le. Vend bax yad teq pa liz vend bax yad haq i hehd chid vid ngar vid lar che heh, kawq khuhq gha tug lehd duhd lar lehq chid vid ngar vid lar che yaog.

³⁵ Nig hehd awr lehr, nig hehd ve cand par teq pa haq haq lehq daq che awg ceng te vid-oq. Kawq khuhq gha tug haq ma duhd lar che khuhn su haq chid vid ngar vid-oq. U kheh te ver, nawg laq sawnr kha peh vad-ag gha lehq, ir jad muh jad che Ghig sa ve yad nawg gha te tug yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr, awg bon haq maq sir vix che chaw he lehq haeg che chaw teq pa haq awg bon te vid vix che yaog.

³⁶ Nig hehd ve awr pa har kax vix che heh te lehq, nig hehd liz har kax vix che ni ma cawg vid-oq.

Su haq vend bax tar che

³⁷ Su haq nawg vend bax taq tar. U kheh te ver, Ghig sa liz nawg haq vend bax maq

tar hawg. Su haq nawg ta koz. U kheh te ver, nawg haq liz Ghig sa ma koz hawg. Su haq nawg vend bax phehd vid. U kheh te ver, Ghig sa liz nawg haq vend bax phehad tug yaog.

³⁸ Su haq pid-oq. U kheh te ver, Ghig sa nawg haq pehar che te yand, kawg tug ir che haq kawq kawg ax cheaq keh liz, peh sez thad kha gag nex ke hiz ke lehq nig hehd ve ta poz khuhn juhd kea tug yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd su haq kawg vid lar che heh, su liz nig hehd haq kawq kawg ax tug yaog," lehd koz che yaog.

³⁹ Yer suq i hehd haq tawd par hax te mar vid che, "Mehz cox che chaw meh z cox var haq yaq kaw sir mar vid gha hawg la. Ix mag ni ghad ghad mig kor khuhn maq che geh hawg la.

⁴⁰ Awg taq pehd awr lehr, yawd ved sar lar haq keh ir che ma hez hawg. Kha nehax kha gha hend yug peg che chaw teq pa awr lehr, a sug yawd ved sar lar kheh tawa lehax yaog.

⁴¹ Nig hehd a sug yawd ved meh z kha khuhn cawg che suhz theh nux haq maq sir mad juhg he lar lehq, a thoq te nawg vix nawg nax teq pa ve meh z kha khuhn meh z pux nehax haq ca ngawx chehd cheawg le.

⁴² Nig hehd a sug yawd ved meh z kha khuhn cawg chehd che suhz theh nux haq mad mawg lehq, 'A vix a nax ve meh z kha khuhn meh z pux nehax haq ngag yug kha ax laq,' lehz a thoq te nawg vix nawg nax teq pa haq ca koz tod cheawg le. Chaw pha yax te var teq paog, nawg ved meh z kha khuhn cawg chehd che suhz theh nux haq awg kawd yug tuhz ser. U kheh te peg heh, nawg vix nawg nax ve meh z kha khuhn cawg chehd che meh z pux nehax haq khawd-ehg te yug tuhz tug nawg kha nehax sir lehq mawg tug yaog.

Awg sir haq ngawx ver, awg cehg haq sir hawg

⁴³ Daq che awg cehg awr lehr, mad daq che awg sir nuhaq maq gha hawg. U ve haq kha sur suar, mad daq che awg cehg liz daq che awg sir nuhaq maq gha hawg.

⁴⁴ Awg lawn ghod ver, awg sir haq ngawx ver awg cehg teq pa haq sir che yaog. A chud cehg haq a kud sir maq gha sax jaw. A chud bid haq a pehx med sir maq gha sax jaw.

⁴⁵ Daq che chaw awr lehr, a sug yawd ved ni ma khuhn daq che awg ceng doz lar kig huh ve daq che awg ceng haq yug tuhaz che yaog. Haeg che chaw liz, a sug yawd haeg che awg ceng doz lar kig huh ve haeg che awg ceng haq yug tuhaz che yaog. Awg lawn ghod ver, ni ma khuhn kha peh vad-ag cawg che heh yawd ved mawq kaw khuhn yaw tuhaz che yaog.

Yehg te che awg cuhz penr nid ceng

⁴⁶ Ngag koz lar che heh nig hehd maq te he lar lehq, a thoq te ngag haq 'Jawd mawd-og, Jawd mawd-og,' lehd koz cheawg le.

⁴⁷ Ngag chehd lo lag lehq ngag ved tawd khuhd haq kad lehq na yug che chaw teq pa awr lehr, khawd-ehg kheh te che chaw haq sur daq che, ngag nig hehd haq koz mar laq sar.

⁴⁸ Yehg tanr te tanr kawx che te yand, nax chawa dud lehq huhx meh thag huh teh lehq te lar che chaw te ghad haq sur che yaog. A kaz ir taz lehq, a kaz duhd yehg u ve haq thinr liz, kha yeg ghad dud ti lar cheaq te lehq ma hiz nez.

⁴⁹ Kheh ma khuhd, tawd khuhd haq gha kad lehq maq na yug che chaw teq pa awr lehr, awg cuhz penr ma dud ke lehq mig thang lehax kawx lehq te lar che chaw te ghad haq sur che yaog. A kaz ghig duhd yehg u ve haq thinr lehq, teq pear lehax yehg u ve kuhd lehq lug jad sez jad vehr tug yaog," lehd koz mar vid che yaog.

7

Yer suq maq por ve awg ceg haq ghu na vid che

¹ Yer suq awr lehr, chaw kheh ma ve haq tawd khuhd u ve awg gha lia saw mar vid lar haz lehq, Kar per nar unr med lo kae che yaog.

² Awg yand u ve khuhn Rod maq ve maq por te ghad, yawd haq che awg ceg te ghad nag lehq suh vehr tez che yaog.

³ Maq por u ve Yer suq awg lawn gha kad lehq, yawd ved awg ceg haq ghu na vid tug, Yud daq chaw teq pa ve awg hox chaw mawd teq pa kae pe lehq, Yer suq haq ca lawg khawx pe che yaog.

⁴ I hehd Yer suq chehd lo gaeg lehq, Yer suq haq kha nehax lawg khawx lehq koz che, "Nawg yawd haq che kheh te vid kenr che chaw te ghad yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, yawd a nig ved chaw ceng haq haq lehq a nig awg pun bon lawg kig tea lar peg che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁶ Kheh te lehq, Yer suq i hehd geh kae che yaog. Maq por ve yehg pad huh gaeg che te yand, maq por yawd ved awg chawd teq pa haq lag pea lehq koz che, "Jawd mawd-og, nawg awg pun har tug taq teo. Awg lawn ghod ver, ngag nawg haq haq yug lehq ngag ved yehg khuhn lag vid tug ngag maq kenr.

⁷ Kheh te lehq ngag liz nawg chehd lo lag maq kenr hawg lehd duhd che yaog. Kheh te lar nawg tawd teq pear lehax yaw liz, ngag ved awg ceg na vehr tug yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, ngag awr lehr su ved kand pax awg huhx uh chehd lehq ngag huhx uh liz maq yad teq pa cawg che yaog. Ngag chaw che te ghad haq 'Kae' lehd koz vid ver yawd veh che yaog. Chaw u ve phad haq 'Laor' lehd koz vid ver, yawd lag che yaog. Ngag ved awg ceg var haq liz 'Che ve te' lehd koz vid ver, yawd te vehr che yaog," lehd ca koz vid pe che yaog.

⁹ Tawd khuhd u ve haq Yer suq gha kad che te yand, yawd and lehq yawd kuhr tehx nuhr ghaq tod che teq pa haq kuhr phuiz ngawx lar lehq koz che, "Id sar rer laq chaw awg khuhn liz che kheh taw maq yonr che chaw ngag mad mawg jaw ser," lehd koz che yaog.

¹⁰ Yawd ved awg chawd teq pa yehg lo kawq gag gha meh, awg ceg var na vehr chehd lawz che haq i hehd gha mawg che yaog.

Meh chuhd ma yad par haq Yer suq kawq teq tuag vid che

¹¹ U kheh te lar haz maq muh tand, Yer suq he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa Nar id naq meh che khaz lo kae lehq, chaw awg mor nux i hehd geh teq geha kae che yaog.

¹² I hehd teq pa lag lehq med u ve ghaz mir huh gaeg che te yand, chaw suh te ghad haq su ga taz si tod lawz che haq gha mawg daq che yaog. Chaw suh u ve awr lehr, meh chuhd ma ve yad par te ghad lehax te che suh vehr che haq su ga taz ve vehr tod che geh awr ye meh chuhd ma he lehq med yad teq pa liz, awg mor nux te lehq veh tod che yaog.

¹³ Jawd mawd Yer suq Khreq awr lehr, yad mid u ve haq gha mawg lehq yawd haq har kax jad lehq koz vid che, "Tad huhg" lehd koz vid che yaog.

¹⁴ Yer suq awr lehr, awg pad huh kae lehq taz tod che kawnd kor haq yig vad-eg lehq, taz par teq pa jehd vehr che yaog. Yer suq koz che, "Chaw hax var-og, ngag nawg haq koz ax laq, tu laog," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ Suh chehd che chaw u ve tu mi lehq, tawd yaw vehr che yaog. Yer suq awr lehr, chaw hax var u ve awr ye ve laq khuhn yawd haq aq vid che yaog.

¹⁶ Chaw awg gha lia kuhz jad lehq, Ghig sa haq chi ir chid muh lehq koz che, "Ghig sa ve cuh kar var nux a nig chehd huh tuhaz vehr che law. Ghig sa awr lehr, yawd ved chaw teq pa haq ca ngawx-ag vehor," lehz i hehd koz che yaog.

¹⁷ Yer suq ve awg lawn che Yud daq muhd mig khuhn he lehq awg kiz awg naz awg kag gha lia lo buhg veh che yaog.

Yod hanr yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq Yer suq chehd lo ca na ngawx pe che

¹⁸ Yod hanr ve awg laq ghuhd teq pa awr lehr, awg lawn u ve awg gha lia Yod hanr haq saw khae mar vid che yaog.

¹⁹ Yod hanr awr lehr, yawd ved awg laq ghuhd ni ghad haq kug yug lehq, Yer suq chehd lo ca na ngawx pe lehq koz che, "Te ghad lag lawg ghod che nawg yaog la. Ma hez ver, te ghad haq gha kawq law ser lawg la."

²⁰ Chaw u ve ni ghad Yer suq chehd lo gaeg lehq na che, "Te ghad lag lawg ghod che u ve nawg yaog la. Ma hez ver, awr kag awg nuz awr ve chaw te ghad haq gha duhd law ser lawg la. Baz tiz sar pehar var Yod hanr ngag nid-ag haq nawg chehd lo ca na pea lar che yaog," lehd koz vid che yaog.

²¹ Awg yand u ve khuhn, Yer suq chaw nag teq pa a nar laex ceng te nag che laex ghad haq ghu na vid lehq, haeg che ned geh che haq liz ghaq kog vid lehq meh, cox che chaw teq pa haq liz meh kawq mawag vid che yaog.

²² Yer suq ix mag haq kawq koz vid che, "Nig mag kha gha kad kha gha mawg che teq pa Yod hanr haq ca kawq koz vid-eg. Meh cox che chaw teq pa meh kawq mawg lehq, khi lug che chaw teq pa yaq kaw tod gag che, khir tuq kex che chaw teq pa daq kehag che, nar puh bag che chaw nar puh kad-ag che, suh vehr che chaw teq pa kawq teq tuag lehq, har che ghuhd che chaw teq pa liz, ha lehq che bon khuhd haq gha kad che yaog.

²³ Ngag haq ni ma mad lug lehq yonr che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁴ Yod hanr cuh pea che chaw u ve ni ghad kawq veh lehq, Yer suq awr lehr chaw mor nux haq Yod hanr awg lawn khae mar vid che, "Nig hehd heh pir khuhn awg god khehz teag lo kae che a thoq haq ca ngawx-eg tug kae cheawg le. Pund cehg haq muhd huh mez lehq, aw taz aw yaq te chehd che haq ca ngawx-eg cheawg la.

²⁵ Ma hez ver, a thoq haq ca ngawx-eg tug kae cheawg le. Beg ke pehz daq meh awg nud nehq te che veq lar che chaw haq la. Veq kad daq lehq cad tug dawg tug daq che chaw teq pa awr lehr, jawd mawd ve hawx yehg khuhn chehd che yaog.

²⁶ Ma hez ver, a thoq haq ca ngawx-eg cheawg le. Ghig sa ve cuh kar var haq la. Yaog, Ghig sa ve cuh kar var haq ca ngawx-eg che yaog. Ngag nig hehd haq koz ax laq. Yawd awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var haq keh ir che chaw te ghad yaog.

²⁷ Liq phu khuhn koz lar che Yod hanr che phad yaog.

† Ngawx lor. Nawg ghud med lo nawg ved
yaq kaw haq te tug
ngag ved cuh yad haq nawg ghud med
awr lo kae vid tug yaog,

lehd koz buhq lar cheawg lehr yawd haq
koz che yaog.

²⁸ Ngag nig hehd haq koz ax laq, yad mid
ma khuhn kha paw tuhaz che chaw teq pa
khuhn awr lehr, Yod hanr haq keh ir che
chaw te ghad-e liz mad cawg hawg. Kheh
ma khuhd, Ghig sa ve muhd mig khuhn
suaq keh i jad che chaw te ghad awr lehr,
yawd-aq keh liz ir ser che yaog.”

²⁹ Yer suq koz che haq awg khawnr saw
var he lehq chaw awg gha lia gha kad che
te yand, Ghig sa te che awr lehr, thed jad
cawd jad law lehd koz che yaog. I hehd
Yod hanr ve baz tiz sar haq khanr yug lar
haz peg che yaog.

³⁰ Kheh ma khuhd, Phar rir sehd teq pa
he lehq awg lid tawd khuhd sir var teq pa
awr lehr, Ghig sa i hehd awg pun te lar
che awg ceng haq mad haq yug, awg lawn
ghod ver, Yod hanr baz tiz sar pid che haq
i hehd mad haq yug che yaog.

³¹ Kheh te lehq Yer suq koz che, “Chaw a
meha ve teq co ve haq a thoq gha yug teh
mar tuawg le. I hehd a thoq haq sur daq
cheawg le.

³² Chaw che teq co haq ve awr lehr, chaw
yad nehax teq pa kax khuhn mi lar kug daq
lehq koz che, ngag hehd nuhr mez liz nig
hehd ka ma khez, ngag hehd kug huhg paz
huhg liz nig hehd ma duhd har, lehd koz
chehd che haq sur che yaog.

³³ Awg lawn ghod ver, baz tiz sar pehar
var Yod hanr lag lehq khaor mod ma cad
lehq a pehx med ghig mad dawg cheaq te
lehq, nig hehd yawd haq ned geh che chaw
lehd koz che yaog.

³⁴ Chaw yad ve Yad phu lag lehq, cad
che dawg cheaq te lehq, chaw cheawg lehr
cad pong cad lex che chaw, a pehx med
ghig dawg pong dawg lex che chaw, awg
khawnr saw var he lehq vend bax yad teq
pa haq awg chawd te che chaw yaog, lehz
nig hehd koz che yaog.

³⁵ Kheh ma khuhd, Ghig sa ve cud yiq
ma yiq haq haq yug che chaw teq pa awr
lehr, cud yiq ma yiq u ve thed cawd lehq
daq che haq gha mawg tug yaog.”

*Sid mor meh che Phar rir sehd te ghad
ve yehg khuhn Yer suq awr cad che*

³⁶ Phar rir sehd te ghad yawd geh awr
cad tug Yer suq haq kug che yaog. Kheh te
lehq, Phar rir sehd u ve yehg khuhn yawd
gehe lehq mi cad che yaog.

³⁷ Phar rir sehd ve yehg khuhn, Yer suq
mi cad chehd che haq med u ve khuhn
chehd che haeg che yad mid ma te ghad

gha sir lehq, nag huhx ke lar che phux-u
lehd te che huhx meh te lar che a kaw ted
mag yug vea lag lehq.

³⁸ Yer suq kuhr tehx nuhr phawd awr
khi pad huh hox lar huhg chehd che yaog.
Yawd ved mehzh ghig Yer suq khi haq coz
kaq lehq, yawd ved cuhz kheh muh yug
siz che yaog. U kheh te peg lehq, yawd Yer
suq ve khi haq bux vid peg lehq nag huhx
puhr vid che yaog.

³⁹ Yer suq haq kug lar che Phar rir sehd
u ve phad yawd gha mawg lehq, yawd ni
ma khuhn duhd che, “Chaw cheawg lehr,
Ghig sa ve cuh kar var awr lehd koz ver,
yawd haq duhq chehd che yad mid che ve
kxawd-ehg kheh ve yad mid awg le ghod
che he lehq a suawg le ghod che haq yawd
sir tug yaog. Awg lawn ghod ver, yad mid
cheawg lehr, haeg che yad mid yaog,” lehz
yawd duhd che yaog.

⁴⁰ Yer suq kawq koz che, “Sid monr-og,
ngag nawg haq ted ceng koz ax laq mehr.”
Sid mor koz che, “Koz ax hehq sar lar-og,”
lehd koz vid che yaog.

⁴¹ Yer suq koz che, “Phu chid vid var te
ghad geh jeg cawg var ni ghad cawg che
yaog. Te ghad vawr, jeg ngad ha thehq
cawg lehq, te ghad vawr, jeg ngad chi
thehq cawg che yaog.

⁴² Ix mag jeg khuhq sehr tug phu mad
cawg te lehq, phu chid vid var ix mag ni
ghad ghad haq jeg kheha pong vid vehr
che yaog. Kheh te ver, ix mag awg khuhn
khar ve te ghad vawr, yawd haq lex lehq
kawq haq tuawg le,” lehd koz na ngawx
che yaog.

⁴³ Sid monr kawq koz che, “Ngag duhd
che, jeg haq gha pong mad che phad awr
lehr, lex lehq kawq haq mad tug yaog.” Yer
suq yawd haq koz vid che, “Nawg duhd che
cawd vehr che yaog.”

⁴⁴ Yer suq yad mid u ve haq kuhr phu
ngawx lar lehq Sid monr haq koz vid che,
“Yad mid che ve haq nawg mawar la. Ngag
nawg ved yehg khuhn ngag gehag huh,
ngag khi chuhd tug a kaz nawg maq pehar.
Kheh ma khuhd, yad mid che te ghad awr
lehr, yawd ved mehzh ghig ngag ved khi haq
coz puhr lehq yawd ved cuhz kheh muh
yug siz ax peor.

⁴⁵ Ngag nawg yehg khuhn tanr gehag
huh, nawg ngag haq maq buax. Kheh ma
khuhd, yad mid cheawg lehr yawd tanr
gehag loar, khar thad liz ngag ved khi haq
bux don chehd che yaog.

⁴⁶ Nawg ngag ved a kor haq nag huhx ma
gehaz ax. Kheh ma khuhd, yawd awr lehr
ngag ved khi haq nag huhx puhr ax vehr
che yaog.

⁴⁷ Kheh te cheaq te lehq, ngag nawg haq

koz ax laq, yawd awr lehr, vend bax mad jad che haq gha pong cheaq te lehq haq mad che yaog. Vend bax a cehax lehax cawg lehq gha pong che chaw awr lehr, a cehax lehax haq che yaog,” lehd koz vid che yaog.

⁴⁸ Yad mid u ve haq liz yawd koz vid che, “Nawg ved vend bax teq pa haq ngag phehad vehor,” lehd koz vid che yaog.

⁴⁹ Yawd geh mi cad chehd che chaw teq pa duhd lehq koz daq che, “Vend bax haq liz phehd kha gha che chaw che a suawg le,” lehd koz daq che yaog.

⁵⁰ Yer suq yad mid u ve haq koz vid che, “Nawg yonr cheaq te lehq, nawg gha pong vehor. Ha lehq duhd sa che khuhn kae lor.”

8

Yad mid teq pa ted pehg Yer suq geh kae che

¹ U ve khaz nuhr, maq muh tand Yer suq awr lehr, te med peg te med te khaz peg te khaz lo kae lehq, Ghig sa ve muhd mig awg lawn ha lehq che bon khuhd ca koz mar vid tod che yaog.

² Cuh yad teq chi ni ghad liz, yawd geh kae che yaog. Kheh te lehq, yad mid teq pa ted pehg khuhn haeg che ned haq Yer suq ghaq kog lehq, nag che guhg che teq pa haq yawd ghu na vid lar che yad mid teq pa liz yawd geh kae che yaog. U ve teq pa awr lehr, ned suhr kheh tuhz veh jaw che Mar gar dar laq lehd koz che Mar riq.

³ Her roq ve med nged haq sax var Khud saq ve awg mid ma Yod har naq, Sud sar naq he lehq awg kag awg nuz awr ve yad mid teq pa laex ghad, a sug yawd ved med nged jeg kor teq pa haq yehd lehq, Yer suq he lehq awg laq ghuhd teq pa haq ga vid che yaog.

Awg yuhd ser var awg lawn Yer suq tawd par hax te mar che

⁴ Med teq pa lo lag che muhd mig yad teq pa chaw kha peh vad-ag Yer suq chehd lo phoz lag lehq, yawd i hehd haq tawd par hax te mar vid lehq koz che,

⁵ “Ha kawd cad var te ghad yawd ha khuhn awg yuhd ca ser che te yand, awg yuhd ted pehg yaq kaw khuhn che geh lehq, su ga naz tod lehq ngaz teq pa liz ghawz cad vehr che yaog.

⁶ Awg yuhd ted pehg huhx meh dig thang cawg che mig sar nehax pad-a ghad te che thag huh che geh lehq, awg yeg yeag che te yand mig sar god cheaq te lehq nuhr vehr god vehr che yaog.

⁷ Awg yuhd ted pehg pehar a chud de khuhn che geh lehq, a chud goq khuhn

yeag lehq awg yeg u ve haq a chud bid hoz vehr che yaog.

⁸ Awg yuhd ted pehg pehg ax ver, mig khid daq kig huh che geh lehq, awg yeg yeag lehq awg cehg iar che te yand, awg sir awg no teq ha pun nuhaq che yaog.” Yawd u kheh koz peg lehq awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, “Na tug nar puh cawg che chaw teq pa kha nehax nao,” lehd koz che yaog.

⁹ Kheh te lehq, yawd ved awg laq ghuhd teq pa awr lehr, yawd haq kawg na lehq koz che, “Tawd par hax che ve a thoq haq koz gad cheawg le,” lehd koz che yaog.

¹⁰ Yer suq kawq koz che, †“Ghig sa ve muhd mig awg lawn khuhd ceh lar che awg ceng teq pa haq nig hehd sir tug a khawg cawg che yaog. Kheh ma khuhd, awg kag awg nuz awr ve chaw teq pa awr lehr, ngawx chehd liz ngawx mad mawg lehq kad chehd liz na maq gha tug, i hehd haq tawd par hax lehax gha te mar vid che yaog.

¹¹ Tawd par hax che cuhx kig awr lehr, che kheh yaog. Awg yuhd awr lehr, Ghig sa ve bon khuhd yaog.

¹² Yaq kaw khuhn ve chaw lehd koz che teq pa awr lehr, bon khuhd u ve haq i hehd gha kad peg liz khawd-ehg te lehq i hehd maq gha yonr tug he lehq thaer khuhg che haq maq gha vid tug, ned haeg Sar tanr lag lehq i hehd ni ma khuhn ve bon khuhd u ve haq yug kha vehr che yaog.

¹³ Huhx hehd thag lo ve chaw lehd koz che teq pa awr lehr, bon khuhd u ve haq gha kad lehq ha lehq ha ka haq yug che chaw teq pa haq koz che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd awg chi ma cuhz nax cheaq te lehq, teq cuhx teq jaw nehax lehax yonr lehq ber che lawd cheaq gha phud ver kawq lug vehr che yaog.

¹⁴ A chud de khuhn ve chaw lehd koz che teq pa awr lehr, i hehd bon khuhd haq gha kad peg che chaw teq pa yaog. Kheh ma khuhd, i hehd mig gig khod-aq lo a saq teq chehd che te yand, duhd har gad har che teq pa, paw sa che teq pa he lehq ha lehq tug awg ceng teq pa i hehd haq hoz lar lehq, awg sir nuhaq maq gha.

¹⁵ Mig gig daq kig lo ve chaw lehd koz che teq pa awr lehr, daq che ni ma awg khuhn gha kad che chaw teq pa haq koz che yaog. I hehd awr lehr, bon khuhd u ve haq cuhz cid lar lehq, yeg khanr che khuhn awg sir nuhaq che yaog.

A mir khehd tox lehq khuhr luhd cuhr muhq che maq te hawg

¹⁶ A mir khehd tox lehq khuhr luhd cuhr muhq lar che ma koz, tehn huhx uh tar che ma koz, chaw te ghad-eg liz maq te hawg.

Kha lag che chaw teq pa awg ghiz haq gha mawg tug a mir khehd tar kig lo tar lar che yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, kha khuhd ceh lar che awg ceng teq pa kha nehax gha mawg tug yaog. Su haq maq sir cuh vid gad che awg ceng teq pa liz su siar lehq, awg ghiz pawd kig lo tuhaz tug yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, nig hehd kha gha kad che teq pa haq sa tiq tar-oq. Awg lawn ghod ver, cawg che chaw haq kawq ix vid tug yaog. Mad cawg che chaw geh yawd cawg chehd-aq lehd duhd che teq pa haq liz kawq yug ve ser tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Yer suq awr ye he lehq awg nax var teq pa

¹⁹ Yer suq awr ye he lehq awg nax var teq pa yawd chehd lo lag che yaog. Kheh ma khuhd, chaw mad jad lehq yawd chehd lo gehe mad gag.

²⁰ Su yawd haq koz vid che, "Nawr ye he lehq nawg nax var teq pa nawg haq mawg gad lehq, awg bag lo hox law chehd-aq," lehd koz vid che yaog.

²¹ Yawd i hehd haq kawq koz vid che, "Ghig sa ve tawd khuhd haq kad lehq na yug che chaw teq pa awr lehr, ngar ye he lehq ngag nax teq pa heh yaog."

Yer suq muhd huh haq yug jehd vid che

²² Te ni gaeg lehq Yer suq awr lehr, yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh huh lawd kor khuhn gehe lehq i hehd teq pa haq koz vid che, "A nig ghig po nux ox pax awr khar kae veg," lehd koz vid lehq huh lawd kor khuhn veh che yaog.

²³ I hehd teq pa kae tod-ag huh, Yer suq yuhq mir ka vehr che yaog. Awg yand u ve khuhn muhd huh nux lag lehq, huh lawd kor khuhn a kaz ghig bad dawz gehag che kuhz lawq lawq he lehq a kaz thur vehr lehd te lehq, i hehd suh lawq lawq gaeg che yaog.

²⁴ Awg laq ghuhd teq pa Yer suq haq ca nuhr tu vid lehq koz che, "Jawd mawd-og, ngag hehd teq pa suh vehr tez-or," kheh te lehq, yawd tuag lehq muhd huh he lehq ghig bad haq ded vid lehq muhd huh jehd vehr lehq ghig bad liz dehg vehr che yaog.

²⁵ Yer suq i hehd haq na lehq koz che, "Nig hehd teq pa yonr che ni ma khar lo saw vehr cheawg le," lehd koz vid che yaog. I hehd teq pa kuhz jad and jad lehq koz daq che, "Ag log, chaw che phad che a suawg le. Yawd ded ver, ghig bad he lehq muhd huh teq pa liz yawd khuhd na che law."

Ned geh che Ger rar saq chaw haq ghu na vid che

²⁶ Kheh te lehq i hehd awr lehr, Gar liq lehd muhd mig haq tawr ghad huh chehd che Ger rar saq muhd mig lo gaeg che yaog.

²⁷ Yawd huh lawd kor khuhn tuhaz lehq pehg puhg huh mig gig thag lo gaeg che te yand, med u ve khuhn chehd che ned geh che haw khaz var te ghad yawd haq ca mawg daq che yaog. Chaw u ve awr lehr, beg ke veq kad mad veq lehq yehg khuhn liz ma chehd lehq chaw tur phuh cawg kig loa lehax chehd che muh jad vehr che yaog.

²⁸ Chaw u ve Yer suq haq gha mawg che te yand, aox vad-ag he lehq yawd mehiz khuhd suhr huh kuhd veh lehq boz cuhx lar huh kug lehq koz che, "Muh jad che Ghig sa ve Yad phu Yer suq-og, a thoq te nawg ngag haq ca te soq saq tod cheawg le. Nawg ngag haq tad tuq khaq cuha laoq ngag lawg khawx che yaog."

²⁹ Yawd u kheh koz cheawg lehr, Yer suq ned u ve teq pa haq ded lehq chaw u ve phad khuhn ghaq kog cheaq te lehq, a mig awr ver, ned chaq chiz u ve te thawz te thawz chaw u ve phad khuhn geh lehq, su yawd ved laq kuhr khi kud haq son kawng son caz yug pheh teh lar lehq chaw paog chehd che yaog. Kheh te liz saw uhx theh saw cuhz chez lar haz lehq, heh pir khuhn gawr ghad teag lo sir ve phaw veh che yaog.

³⁰ "Nawg a thoq meh cheawg le," ghod lehq Yer suq yawd haq na lehq yawd koz che, "Ngag ved awg meh awr lehr, Ned Phoz meh che yaog," lehd koz vid che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awg khuhn ned kha peh vad-ag chehd che yaog.

³¹ Ned u ve teq pa i hehd haq nax jad che ted kag lo* Yer suq i hehd haq maq gha yug kea vid tug, yawd haq hax ceh lawg khawx che yaog.

³² Keh u ve thag huh vaq mor nux buhd cad chehd che yaog. Vaq u ve teq pa khuhn i hehd geh chehd tug, Yer suq geh i hehd a khawag lawg lehq, yawd i hehd haq a khawag pid che yaog.

³³ Kheh te lehq, ned u ve teq pa chaw u ve phad khuhn tuhaz lehq vaq mor u ve khuhn kawq gehe lehq, vaq u ve teq pa pehg phawd-aq lo huh cex kae lehq, a kaz khuhn saw pawz geh lehq a kaz saw ka suh vehr che yaog.

³⁴ Vaq hu par teq pa awg ceng u ve teq pa haq gha mawg lar haz lehq, i hehd cex koeq lehq med khuhn he lehq med jad med je lo cawg che khaz teq pa khuhn teq suh ca kaod koz vid-eg che yaog.

³⁵ Kheh te lehq, awg ceng u ve teq pa haq chaw kha peh vad-ag ga ca phoz ngawx-eg che yaog. I hehd teq pa Yer suq chehd lo

* 8:31 8:31 nax jad che ted kag lo Muhd naz hoq haq koz che yaog.

lag gag a mehx, ned saw tuhuz veh che u ve phad beg ke veq kad kha nehax veq deh lehq, chaw cehg mag he lehq Yer suq khi pad huh mi chehd lawz cheaq gha mawg lehq i hehd kuhz jad che yaog.

³⁶ Gha mawg lar haz che chaw u ve teq pa awr lehr, ned geh che chaw u ve phad khawd-ehg kheh te na vehr che awg lawn su haq koz mar vid che yaog.

³⁷ U kheh te cheaq te lehq, Ger rar saq muhd mig khuhn chehd che chaw teq pa kuhz jad cheaq te lehq, Yer suq i hehd chehd kig huh tuhez vid tug yawd haq lawg khawx che yaog.

Kheh te lehq, Yer suq liz huh lawd kor khuhn geh lehq kawq veh che yaog.

³⁸ Kheh te lehq ned tuhuz veh che chaw u ve phad awr lehr, Yer suq geh kae tug yawd haq lawg khawx che yaog. Kheh ma khuhd Yer suq koz vid che,

³⁹ "Nawg ved yehg lo koeq lehq, Ghig sa nawg haq khawd-ehg taw maq ga peg che awg lawn ca koz vid-eq," lehd koz lehq yawd haq kawq pe che yaog. Kheh te lehq, yawd kae lehq Yer suq yawd haq khawd-ehg taw maq tea lar che awg lawn teq pa med u ve khuhn saw ca koz mar vid che yaog.

Yar id ruq ve yad mid he lehq Yer suq ve a poq haq vad che yad mid

⁴⁰ Kheh te lehq Yer suq Gar liq lehd lo kawaq gag lehq, chaw awg mor nux yawd haq duhd law chehd cheaq te lehq yawd haq haq yug vid che yaog.

⁴¹ Yar id ruq meh che bon lawg kig huh ve awg hox te chehd che te ghad phad lag lehq, Yer suq ve khi pad huh a kor pi lehq boz cuhx lar lehq, Yer suq haq yawd ved yehg lo lag vid tug lawg khawx che yaog.

⁴² Awg lawn ghod ver, yawd yad mid a saq teq chi nid khuhq heh gaeg che yad mid te ghad lehax cawg che suh vehr tez che yaog. Yer suq awr lehr, kae che te yand, chaw mor nux kar huh biz daq caq daq te kae che yaog.

⁴³ Awg yand u ve khuhn, teq chi nid khuhq kha gag awg suhr yaq lehq nag chehd che yad mid te ghad cawg che yaog. Chaw te ghad-eg liz yawd haq ghu na vid maq gha.

⁴⁴ Yawd awr lehr, Yer suq kuhr tehx nuhr phawd awr veaq lag lehq, yawd ved a poq yehg ma awg jog med nehax haq vad lehq yawd suhr yaq chehd che teq pear lehax cheh vehr che yaog.

⁴⁵ Yer suq awr lehr, "Ngag haq a sug vad cheawg le," lehd koz na che yaog. Chaw kheh ma ve a sug liz ma vad lehd koz daq chehd lehq Per troq koz che, "Jawd mawd-og, chaw mor nux nawg haq biz daq caq daq he lehq cehr cehr noz noz te lehq nawg

haq duhq che ma hez hawg la," lehd koz che yaog.

⁴⁶ Kheh liz Yer suq koz che, "Chaw te ghad ghad ngag haq vad che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag awg khuhn kand pax tuhuz veh che haq ngag juhug che yaog," lehd koz che yaog.

⁴⁷ Yawd mid u ve awr lehr, khuhd ceh maq gha veh che law lehuz sir vehr lehq, yawd kuhz jad che khuhn tuhaz lehq Yer suq mehz khuhd suhr kuhz ched che khuhn boz cuhx lar lehq koz che, a thoq te lehq vad che he lehq yawd a nar na vehr che chaw kheh ma ve kad chehag huh koz vid che yaog.

⁴⁸ Yer suq yawd haq koz vid che, "Yad mid-og, nawg a nar na vehr che ix ve awr lehr, nawg yonr che haq te lehq yaog. Ha lehq duhd sa che khuhn kae lor," lehd koz vid che yaog.

⁴⁹ Yawd u kheh koz chehd-ag huh, bon lawg kig awg hox ve yehg lo lag che chaw te ghad koz che, "Nawg yad mid suh vehor. Sar lar haq taq te soq saq vid-oq," lehd koz vid che yaog.

⁵⁰ Tawd khuhd u ve haq Yer suq gha kad lehq Yar id ruq haq koz vid che, "Ta kuhz. Ngag haq yonr chea lehax teo. Yawd na vehr tug yaog."

⁵¹ Kheh te lehq Yer suq yawd yehg huh lag gag lehq, Per troq, Yod hanr, Yar koq he lehq yad mid nehax ve awr ye awr pa ma hez ver, chaw te ghad-eg liz yawd geh maq gha gehe cuh vid.

⁵² Yawd mid nehax u ve suh vehr cheaq te lehq su paz huhg kehd huhg chehd-ag huh, Yer suq i hehd haq koz vid che, "Taq ca huhg. Yawd maq suh ser hawg. Yuhq mir ka chehd cheawg," lehd koz vid che yaog.

⁵³ Chaw yad nehax u ve awg cehg maq suh vehr che haq i hehd sir chehd cheaq te lehq, Yer suq haq i hehd ghig yuhg che yaog.

⁵⁴ Yawd yad mid nehax ve laq kuhr haq yug cid lar lehq koz che, "Yad mid-og, tu laog," lehd koz vid che yaog.

⁵⁵ Kheh te lehq, yawd ved co ha kawq gehag lehq teq pear lehax yawd tu mi vehr che yaog. Yawd haq cad tug yug vea car vid laog, lehr Yer suq awr ye awr pa haq koz vid che yaog.

⁵⁶ Yawd nehax u ve awr ye awr pa and jad che yaog. Kheh liz awg lawn che ve, ix mag su te ghad-eg haq liz maq gha khae mar vid tug Yer suq koz vid che yaog.

9

Awg laq ghuhd teq chi ni ghad haq bon ca mar pe che

¹ Kheh te lehq Yer suq awg laq ghuhd teq chi ni ghad haq kug teh lar lehq ned awg gha lia haq ghaq kog gha tug he lehq chaw nag teq pa haq te na vid gha tug kand pax pid che yaog.

² Kheh te lehq, i hehd Ghig sa ve muhd mig awg lawn ca mar ca koz vid lehq chaw nag teq pa haq ghu na vid tug, yawd i hehd haq kae pe che yaog.

³ Yawd koz che, "Yaq kaw kanr yehd tug jud fir tag, laq sax, cad tug, phu he lehq a poq awg lex teq pa teq chaweh tad yug ve kae.

⁴ Kheh te lehq, yehg khar ve khuhn gha hax vehr liz, ted kag lo maq gha kawq kae ser che kheh ceh, yehg u ve khuhn kha nehax chehd lar.

⁵ Nig hehd haq mad haq yug ax ver, nig hehd khaz u ve khuhn tuhez lehd te che te yand, nig hehd ve khi ho haq hehr chehd che a jeq mia u ve siz kha lar haz. U kheh te ver i hehd teq pa ve yaq kig suaq sax khiz te mar vid-oq," lehd koz vid che yaog.

⁶ Kheh te lehq i hehd teq pa te khaz peg te khaz lo kae lehq, ha lehq che bon khuhd ca mar vid-eg lehq, chaw nag teq pa haq liz ghu na vid che yaog.

Yer suq awg lawn haq Her roq duhd ma tuhz che

⁷ Awg lawn che teq pa haq jawd mawd Her roq gha kad lehq, yawd a cehax liz ca duhd ma tuhz che yaog. Awg lawn ghod ver, chaw ted pehg pehg ax koz che, Yod hanr suh vehr che kawq teq tuag vehor lehd koz che yaog.

⁸ Lex lehq ted pehg kawq koz che, Ghig sa ve cuh kar var Ed lid yaq tuhaz vehor lehd koz che yaog. Ted pehg pehag ver, kawq koz che a mig thad lo Ghig sa ve cuh kar var te ghad ghad kawq teaq vehr che law lehd koz che yaog.

⁹ Her roq koz che, "Yod hanr vavr ngag kuhr tawz vehr che ehx eh. Kheh te lar su koz daq lehq ngag gha kad chehd che u ve phad a sug lehq nar," lehd duhd lehq, Yer suq haq yawd mawg daq tug ghaq ca chehd che yaog.

Chaw ngad hinx ghad haq cad tug car vid che

¹⁰ Awg yand u ve khuhn cuh yad teq pa kawq lehq, i hehd kha te lar haz che awg lawn teq pa Yer suq haq koz mar vid che yaog. Yawd awr lehr, i hehd haq lehax taq chuhax kug ve lehq, Ber sehnd daq ghod che med lo kae che yaog.

¹¹ Kheh liz, muhd mig yad teq pa gha siar che te yand, i hehd teq pa yawd khaz nuhr phoz ghaeq che yaog. Yawd i hehd haq haq yug vid lehq, Ghig sa ve muhd mig awg

lawn mar vid lehq, a nar nag che chaw teq pa haq liz yawd ghu na vid che yaog.

¹² Muhd phiq vehr tez lehq, cuh yad teq chi ni ghad yawd chehd lo lag lehq koz che, "Chaw che teq pa haq awg pad huh cawg che khaz khuhn pan khuhn ca hax lehq, cad tug dawg tug ca vig cad-eg vid tug, i hehd haq phehd vid-oq. Awg lawn ghod ver, chuhr huh teq chaweh mad cawg te kig huh te lehq," lehd koz vid che yaog.

¹³ Kheh ma khuhd yawd koz che, "Nig hehd teq pa i hehd teq pa haq car vid-oq," lehd koz vid che yaog. I hehd kawq koz che, "A nig geh cawg che cad vid tug chaw kheh ma ve haq car tug maq ca kawg vig ix ver ma mad, a nig geh khaor mod ngad dig he lehq ngad nehax niq kheha lehax cawg che yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, chaw u ve teq pa haw khaz lehax liz, a lag ngad hinx ghad kheh ma cawg che yaog. Kheh te lehq Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che, "Chaw che teq pa awg mor awg mor te phoz mi cuh vid-oq. Teq mor ve ngad chi ghad kheh taw," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ I hehd teq pa liz, chaw awg gha lia haq u kheh te phoz mi cuh vid che yaog.

¹⁶ Yer suq awr lehr, khaor mod u ve ngad dig he lehq ngad niq kheh u ve haq yug lar lehq, muhd nuh kawag lo kuhr chid ngawx lar lehq Ghig sa haq chid muh che yaog. U kheh te peg lehq, awg laq ghuhd teq pa haq khehq vid lehq, chaw u ve teq pa haq ca pehg car vid cuh che yaog.

¹⁷ I hehd teq pa kha buhz gha cad peg nuhr, kawq ghawz khuhq che awg lex ve teq chi niq khuhr luhd kawq cawg chehd ser che yaog.

Yer suq awg lawn Per troq sax khiz khanr che

¹⁸ Teq ni thad huh, Yer suq yawd te ghad lehax bon lawg chehd huh, awg laq ghuhd teq pa phoz lag lehq yawd i hehd haq na ngawx lehq koz che, "Su ngag haq a suawg lehd koz chehd-aq le."

¹⁹ Awg laq ghuhd teq pa kawq koz che, "Su koz che nawg awr lehr, baz tiz sar pehar var Yod hanr yaog lehd koz chehd-aq. Ted pehg vavr, Ghig sa ve cuh kar var Ed lid yaq law lehd koz chehd-aq. Kheh te lehq ted pehg pehar ver, a sawehd lo ve Ghig sa ve cuh kar var te ghad ghad kawq teaq che law lehd koz chehd-aq," lehd koz vid che yaog.

²⁰ Kheh te lehq Yer suq i hehd haq kawq na che, "Kheh te ver, nig hehd vavr hehq, ngag haq a suawg lehd koz chehd cheawg lehq." Per troq yawd haq kawq yaw khuhq

* 9:20 9:20 *Khreq* Ghig sa lez yug lar che Khreq.

vid lehq koz che, “Nawg awr lehr, Ghig sa ve Khreq* yaog,” lehd koz vid che yaog.

²¹ Awg lawn u ve su te ghad-eg haq maq gha koz vid tug, Yer suq i hehd haq tawd chuhd lar haz vehr che yaog.

²² Kheh te lehq yawd koz che, “Chaw yad ve Yad phu awr lehr, laex ceng haq gha tug gha khanr tug yaog. Awg hox chaw mawd teq pa, Ghig sa ve paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa liz yawd haq chid bag lehq su dawz vehr tug yaog. Kheh liz sehr ni gaeg ver, yawd kawq teq tuag tug yaog.”

A sug yawd ved laq kan gha taz che

²³ Kheh te lehq, Yer suq i hehd awg gha lia haq koz vid che, “Chaw khar ve te ghad lehd ma koz, ngag khaz nuhr ghaq gad ver, a sug yawd ved a lor haq teh lar haz lehq, ni gha lia a sug yawd ved laq kan haq taz† lehq ngag khaz nuhr ghaq laog.

²⁴ Awg lawn ghod ver, a sug te ghad lehd ma koz, a sug yawd ved a saq pong tug te liz, yawd ved a saq gha sond tug yaog. Kheh ma khuhd, a sug te ghad lehd ma koz, ngag awg pun a saq gha sond liz, yawd ved a saq haq ngag yug pong vid tug yaog.

²⁵ Kheh te lehq, chaw te ghad ghad mig gig khod-aq kha cawg che awg ceng yawd saw gha vehr liz, yawd ved a saq gha sond vehr tug ver, a thoq awg bon cawag le.

²⁶ Chaw khar ve te ghad lehd ma koz, ngag haq he lehq ngag ved tawd khuhd haq yaq taw hawg ghod ver, Yad phu ved awg mig awg phond, Awr pa ve awg mig awg phond he lehq daq kehg che muhd nuh maq cuh yad teq pa ve awg mig awg phond khuhn lag che te yand, chaw yad ve Yad phu liz chaw u ve haq yaq taw tug yaog.

²⁷ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chuhr huh hox chehd che chaw teq pa ted pehg pehar awr lehr, Ghig sa ve muhd mig haq maq gha mawg ser ver, maq ca suh ser hawg,” lehz yawd koz vid che yaog.

Yer suq awg hoq awg han pa che

²⁸ Yer suq u kheh koz peg nuhr, hex ni kheh taw gaeg lehq, Yer suq awr lehr Per troq, Yod hanr he lehq Yar koq i hehd teq pa haq sir ve lehq bon ca laweg tug kehaq lo kae che yaog.

²⁹ Yawd bon lawg chehd-ag huh, yawd ved mehz khuhd awg hoq awg han pa lehq, Yawd ved veq kad liz, phux u ghad he lehq awg ghiz lawd lawd te tuhaz che yaog.

³⁰ Awg yand u ve khuhn, Mod ser he lehq Ed lid yaq ix maq tuhaz lehq, Yer suq haq tawd yaw daq chehd lawz che yaog.

³¹ Ix mag awg mig awg phond cawg che khuhn tuhaz lehq tawd yaw daq che awg lehr Yer ruq sar lehn med khuhn, awg cehg mag Ghig sa awg khad te lar che heh phehaq tug Yer suq gha khanr suh che awg lawn u ve haq koz daq chehd che yaog.

³² Per troq he lehq yawd ved awg chawd ix mag yuhq mir geq lehq yuhq mir jo chehd che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd kha nehax kawq nuhd-ag lehq, Yer suq ve awg mig awg phond he lehq yawd geh hox chehd che chaw ni ghad haq gha mawg che yaog.

³³ Chaw u ve ni ghad Yer suq haq phaz daq vehar lehd te chehd-ag huh, Per troq yawd haq koz vid che, “Jawd mawd-og, a nig chuhr huh chehd liz daq che yaog. Ngag hehd haxq po seh lehd teag. Nawg awg pun ted mag, Mod ser awg pun ted mag he lehq Ed lid yaq awg pun ted mag te tug yaog,” lehz ma nuhd maq theh phehg vehr che khuhn koz che yaog.

³⁴ Yawd tawd u ve yaw chehd-ag huh, mog dig lag lehq i hehd haq hoz beh vehr che yaog. U kheh te lehq Per troq he lehq yawd ved awg chawd ix mag kuhz jad che yaog.

³⁵ Mog u ve khuhn awg khuhd buhg tuhaz lehq koz che, “Chaw che ve phad awr lehr, ngag lez yug lar che ngag ved Yad phu yaog. Yawd ved tawd khuhd haq na yuor,” lehd koz che yaog.

³⁶ Awg khuhd u ve buhg tuhaz peg lehq, Yer suq yawd te ghad lehax chehd lawz cheaq i hehd gha mawg che yaog. I hehd teq pa gha mawg gha sir che awg lawn u ve teq pa, awg yand u ve khuhn i hehd ve ni ma khuhn taq hiax teh lar lehq, su te ghad-eg haq liz ma koz vid che yaog.

Yad par nehax te ghad haq Yer suq ned ghaq tuhaz vid che

³⁷ Awg khaz nuhr teq ni gaeg lehq, Yer suq he lehq awg laq ghuhd seh ghad u ve teq pa kehaq lo phoz yaq che te yand, chaw mor nux yawd haq ca mawg daq che yaog.

³⁸ Chaw awg mor nux u ve khuhn chehd che chaw te ghad phad kug lehq koz che, “Sar lar-og, ngag ved yad par haq a cehax ngawax laog, ngag lawg khawx che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag yad par te ghad lehax cawg che yaog.

³⁹ Ned yawd khuhn geh kheh che yaog. Yawd ned geh che te yand, huh kug lar haz lehq kuhd veh ver, phez dawz lar lehq, mawq kaw khuhn sux ghig phoz buhd te che yaog. Nag jad tug te vid lar haz lehq a cehax liz ma tuhez gad che yaog.

⁴⁰ Ned u ve haq ghaq tuhaz vid tug, nawg ved awg laq ghuhd teq pa geh ngag lawg

† 9:23 9:23 a sug yawd ved laq kan haq taz Gha tuq gha khanr tug lehd koz gad che yaog.

khawx jaw che yaog. Kheh liz, i hehd te maq gha," lehd koz che yaog.

⁴¹ Yer suq kawq koz che, "Yonr che mad cawg lehq yaw har jad che a meha teq co ve chaw-og, nig hehd teq pa geh ngag khawd-ehg muh maq awr gha yeg khanr chehd ser lawg le. Nawg yad chuhr huh sir vea laor," lehd koz vid che yaog.

⁴² Yad par nehax u ve lag tod-ag huh, ned u ve yawd haq miaq lo biz kuhd pe lehq phez dawz vid che yaog. Yer suq awr lehr, ned chaq chiz u ve haq ghaq tuhz lehq chaw yad nehax u ve haq ghu na vid peg lehq, awr pa haq kawq khuhq pid che yaog.

⁴³ Kheh te lehq, chaw awg gha lia Ghig sa ve ir jad muh jad che kand pax haq gha mawg lehq and jad che yaog.

Yer suq yawd gha suh tug awg lawn te pawz kawq koz che

Yawd te che kanx teq pa haq su phoz and chehd-ag huh, Yer suq yawd awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che,

⁴⁴ "Tawd khuhd che teq pa haq kha nehax na lehq tawnd laor. Awg lawn ghod ver, chaw yad ve Yad phu awr lehr, cand par teq pa ve laq khuhn chid aq vid tug awg yand gag vehr tez che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁴⁵ Kheh liz yawd koz chehd che tawd khuhd u ve haq i hehd na maq gha. I hehd na maq gha vid tug te lar che yaog. Kheh te lar awg lawn u ve haq te ghad-eg liz kawq na ngawx maq pir.

A suawg le suaq keh ir jad che

⁴⁶ Awg laq ghuhd teq pa i hehd khad nawad i hehd ve awg mor khuhn, a sug vawr suaq keh ir cheawg le ghod lehq, tawd ghawg daq che yaog.

⁴⁷ Yer suq awr lehr, i hehd teq pa ve ni ma khuhn a thoq duhd chehd che haq sir lehq, chaw yad nehax te ghad sir vea lehq yawd pad huh hox vid lar che yaog.

⁴⁸ Kheh te lehq, i hehd teq pa haq koz vid che, "Chaw yad nehax haq ngag ved awg meh khuhn haq yug che chaw te ghad awr lehr, a sug lehd ma koz, ngag haq haq yug che yaog. Ngag haq haq yug che chaw awr lehr, ngag haq lag pea che phad haq liz haq yug che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awg khuhn suaq keh i che chaw awr lehr, suaq keh ir che te ghad gha te tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Nig hehd haq maq tawr daq che teq pa nig hehd pax awr chehd che

⁴⁹ Yod hanr Yer suq haq koz vid che, "Jawd mawd-og, chaw te ghad nawg ved awg meh haq uhx lehq ned ghaq kog cheaq ngag hehd gha mawg lehq tawr kha lar haz. Awg lawn ghod ver, yawd a nig geh lag che ma hez lehq," lehd koz vid che yaog.

⁵⁰ Yer suq Yod hanr haq koz vid che, "Yawd haq taq tawr kha. Awg lawn ghod ver, nig hehd haq maq tawr daq che teq pa awr lehr, su nig hehd pax awr chehd che yaog," lehd koz vid che yaog.

Sar mar riq khaz khuhn Yer suq haq mad haq yug che

⁵¹ Yer suq yawd muhd nuh kawag lo kawq taz koeq tug awg yand gag vehr tez lehq, Yer ruq sar lehr med lo kae tug haq yawd duhd chez gad chez lar lehq kae tod che yaog.

⁵² Yawd-aq keh awg kawd yawd awg tan teq pa haq Sar mar riq[‡] khaz te khaz lo kae lehq, yawd lag tug awg khad ca te pe che yaog.

⁵³ Kheh liz yawd Yer ruq sar lehr med lo veh tod cheaq te lehq, chaw u ve teq pa yawd haq mad haq yug vid che yaog.

⁵⁴ Yawd ved awg laq ghuhd Yar koq he lehq Yod hanr ix mag awg ceng u ve haq gha mawg che te yand koz che, "Jawd mawd-og, muhd nuh kawag lo ve a mir cheag vid lehq, chaw che teq pa haq saw toq kha vid che awr cawd gha hawg," lehd koz vid che yaog.

⁵⁵ Kheh liz Yer suq kuhr phuhs ngawx lehq ix mag haq ded kha lar che yaog.

⁵⁶ U kheh te lar haz lehq, i hehd teq pa awg nuz awr ve te khaz lo kawq veh che yaog.

Yer suq khaz nuhr kae gag tug khawd-ehg gha te che

⁵⁷ I hehd teq pa kae tod-ag huh yaq kaw kanr chaw te ghad phad lag lehq, Yer suq haq koz vid che, "Nawg khar lo kae lehd ma koz, ngag liz nawg khaz nuhr ghaq kae tug yaog," lehd koz vid che yaog.

⁵⁸ Yer suq yawd haq koz vid che, "Heh phid awr lehr, awg kor cawg che yaog. Ngaz teq pa liz, awg phi cawg hawg. Kheh ma khuhd chaw yad ve Yad phu awr lehr, yuhq kig liz mad cawg hawg," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁵⁹ Yer suq chaw te ghad haq kawq koz vid che, "Ngag khaz nuhr ghaq laog," lehd koz vid che yaog. Chaw u ve phad kawq koz che, "Jawd mawd-og, ngag a cehax

[‡] 9:52 9:52 *Sar mar riq* Yud daq chaw he lehq Sar mar riq chaw awg chawd maq te daq. Awg lawn ghod ver, Yud daq chaw vawr bon lawg kig Yer ruq sar lehr lo lehax yaog. Kheh ma khuhd Sar mar riq chaw vawr ma hez hawg lehd koz che yaog. § 9:59 9:59 *ngar pa haq ca tur vid lar haez sar* Ngar pa haq ca hu suh vid lar haez lehd koz gad che yaog.

lawg lehq ngar pa haq ca tur vid lar haez sar,⁵ lehd koz vid che yaog.

⁶⁰ Yer suq kawq koz che, “Chaw suh teq pa awr lehr, i hehd khad nawad tur daq vid-oq. Kheh te lehq, nawg vawr kae lehq Ghig sa ve muhd mig awg lawn ca mar vid-eg,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁶¹ Te ghad Yer suq haq koz vid che, “Jawd mawd-og, ngag nawg khaz nuhr ghaq kae tug yaog. Kheh liz, ngag yehg lo koeg lehq yehg khuhn chehd che teq pa haq a cehax ca kawq koz vid lar haez sar,” lehd koz vid che yaog.

⁶² Yer suq yawd haq koz vid che, “Thehx khen haq yug cid lar lehq kuhr tehx nuhr phuuz ngawx chehd che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ve muhd mig haq maq kenr hawg,”* lehd koz vid che yaog.

10

Awg laq ghuhd suhr chi ghad haq bon ca mar pe che

¹ U kheh te lar haz Yer suq awr lehr, awg nuz awr ve awg laq ghuhd suhr chi ghad haq kawq lez yug lehq, yawd kae tug med he lehq khaz teq pa lo ted kag ve ni ghad ni ghad te lehq yawd ghud med awr kae pe che yaog.

² Yawd awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che, “A cag ghiq tug kha peh vad-ag cawg liz, a cag ghiq par a cehax lehax cawg che yaog. Kheh te lehq, yawd ved a cag ghiq kig lo a cag ghiq par ca pea vid tug awg sehr phad geh bon lawg-or.

³ Nig hehd teq pa kae lor. Ngag nig hehd haq kae pea cheawg lehr, yawg nehax heh phid mor khuhn ca chehd pe vid che heh yaog.

⁴ Phu kaw pi, laq sax he lehq khi noz teq pa ta puhd ve kae. Kheh te lehq, yaq kaw kanr su haq mawg daq ver tawd ta kaod yaw daq chehd.

⁵ Yehg khar ve khuhn gehe liz, ‘Yehg che ve haq Ghig sa ve bon duhd sa ha lehq che cawg vid,’ lehd koz lehq bon awg kawd naq vid ser.

⁶ Yehg u ve khuhn ha lehq duhd sa che chaw cawg chehd vehr ver, nawg naq vid che awg bon u ve i hehd geh cawg vehr che yaog. Kheh ma khuhd, mad cawg chehd lawz ver, awg bon u ve nawg geh kawq kawaq tug yaog.

⁷ Yehg khar ve khuhn gha hax vehr liz, u ve khuhn lehax chehd lar, jiz taz jiz yaq

ta kaod te. Su a thoq yug vea car tawa liz u ve haq cad-oq. Awg lawn ghod ver, kanx te par awr lehr, ghad phuhd gha cawd che yaog.

⁸ Med khar ve ted kag khuhn gehe lehd ma koz, su nig hehd haq haq yug ax lehq, nig hehd mehzh khuhd suhr huh cad tug a thoq hanr teha liz u ve haq cad-oq.

⁹ Kheh te lehq, u huh nag guhg chehd che chaw teq pa haq ghu na vid lehq i hehd haq ‘Ghig sa ve muhd mig nig hehd teq pa awg pad huh lag gag vekor,’ lehd koz mar vid-oq.

¹⁰ Kheh te lar lehq, med khar ve ted kag khuhn lehd ma koz, nig hehd kae lehq nig hehd haq mad haq yug ax ver, nig hehd tuhez lehq yaq kaw lo hox lar lehq i hehd haq che kheh koz vid.

¹¹ ‘Nig hehd ve med khuhn cawg che jeq mia teq pa ngag hehd ve khi ho haq hehr chehd che haq liz nig hehd yaq kig haq sir vid tug awg pun, ngag hehd siz kha lar haz che yaog. Kheh ma khuhd, nig hehd sir lar cawd che Ghig sa ve muhd mig nig hehd teq pa awg pad ned vehr che haq nig hehd sior,’ lehz i hehd haq koz vid-oq.

¹² Ngag nig hehd haq koz ax laq, Ghig sa suhx jehg che awg ni gaeg ver, med u ve awr lehr, haeg jad che Sawd donr* med-aq keh liz gha khanr jad tug yaog.

Maq yonr che chaw haq Yer suq ded che

¹³ Khawd rar senr chaw-og, nawg gha lug gha sez tug yaog. Ber sehd daq chaw-og, nawg liz gha lug gha sez tug yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awg khuhn te peg che and tug awg ceng teq pa awr lehr; Tud ruq med he lehq Sid donr med† khuhn te che heh ver, i hehd awr lehr, a sawehd lo liz chi kud thux pu pha haq veq lar lehq khuhq ha khuhn teh mi lar lehq paz huhg kehduh lehq vend bax duhd phuuz vehr tug yaog.

¹⁴ Suhx jehg che awg ni gaeg ver, nig hehd awr lehr Bid saz a naz chaw Tud ruq med he lehq Bid saz a naz chaw Sid donr med haq keh liz gha khanr tug yaog.

¹⁵ Kar per nar unr‡ chaw-og, nawg haq muhd nuh kawag lo kha gag chid taz ax lawg lehd duhd lehq la. Ma hez hawg, nawg awr lehr, suh muhd mig lo kha gag gha yug yaq tug yaog.

¹⁶ Nig hehd ve tawd khuhd haq na yug che chaw teq pa awr lehr, ngag ved tawd khuhd haq na yug che chaw yaog. Nig

* 9:62 9:62 *Ghig sa ve muhd mig haq maq kenr hawg* Ghig sa ve a lor haq ca lehq thed-e ghad gha te che yaog.

* 10:12 10:12 *Sawd donr* Mad daq maq na che med te lehq Ghig sa te lug che. Khiz 19:1-11 † 10:13 10:13 *Tud ruq med he lehq Sid donr med* Ghig sa te lug vehr che haeg jad che Bid saz a naz ve med. Kheh te lehq Khawd rar senr he lehq Ber sehd daq med chaw vawr Tud ruq he lehq Sid donr chaw haq keh daq hawg lehd duhd che yaog. Ysk 26-28 ‡ 10:15 10:15 *Kar per nar unr* Med u ve khuhn Yer suq mar lehq and tug laex ceng te liz i hehd maq yonr che yaog.

hehd haq chid bag che chaw awr lehr, ngag haq liz chid bag che yaog. Ngag haq chid bag che chaw awr lehr, ngag haq lag pa che phad haq liz chid bag che yaog," lehd koz vid che yaog.

Awg laq ghuhd suhr chi ghad kaw kawaq che

¹⁷ Awg laq ghuhd u ve suhr chi ghad ha lehq ha ka che khuhn kawaq lehq koz che, "Jawd mawd-og, nawg ved awg meh haq uhx ver, ned teq pa haq liz ngag hehd ghad che yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁸ Yer suq i hehd teq pa haq koz vid che, "Sar tanr muhd pehq heh te lehq muhd-aq lo cheag che haq ngag gha mawg che yaog.

¹⁹ Nig hehd haeg che vig he lehq awg tuhq ma cawg che cir kox noz teq pa haq naz kix lar gha tug he lehq Sar tanr ve kand pax awg gha lia haq ghad tug, ngag nig hehd haq kand pax pehar lar che yaog. A thoq ted ceng lehd ma koz, nig hehd haq nag tug te maq gha hawg.

²⁰ Kheh ma khuhd, ned teq pa haq nig hehd ghad cheaq te lehq taq ha lehq. Muhd nuh kawag lo nig hehd ve awg meh buhq ke lar che haq ha lehq chehd-og," lehz yawd i hehd haq koz vid che yaog.

Yer suq ha lehq che

²¹ Awg yand u ve khuhn Yer suq awr lehr, Daq che kehq che Awg ha phu awg khuhn ha lehq lehq koz che, "Muhd nuh maq he lehq mig gig haq uq penr sehr phad A pa-og, awg lawn che ve teq pa haq cud yiq cawg lehq sir vix che chaw teq pa maq gha sir vid tug nawg khuhd ceh lar lehq, chaw yad nehax heh te che teq pa haq nawg pheq mar ax cheaq te lehq, ngag nawg haq chid muh che yaog. A pa-og, che kheh te tug nawg ni ma cawd che yaog.

²² Ngar pa awr lehr, awg ceng gha lia ngag haq chid aq ax lar peor. Awr pa ma hez ver, Yad phu a sug lehq nar ghod che haq su te ghad-eg liz maq sir. Yad phu ma hez ver Yad phu pheq mar vid cuh gad che chaw ma hez ver, Awr pa a sug lehq nar ghod che haq su te ghad-eg liz maq sir hawg," lehd koz vid che yaog.

²³ Kheh te lehq, yawd kuhr texh nuhr phuhz ngawx lar lehq, awg laq ghuhd teq pa haq lehax koz vid che, "Awg ceng che ve teq pa haq nig hehd gha mawg cheawg lehr, awg bon ir che yaog.

²⁴ Awg lawn ghod ver, ngag nig hehd haq koz ax laq, nig hehd teq pa gha mawg chehd che awg ceng che ve teq pa haq Ghig sa ve cuh kar var laex ghad he lehq jawd

mawd teq pa laex ghad mawg gad liz maq gha mawg. Nig hehd gha kad che awg ceng che ve teq pa haq i hehd teq pa kad gad liz maq gha kad," lehd koz vid che yaog.

Ni ma daq che Sar mar riq chaw te ghad

²⁵ Kheh te lehq, awg lid tawd khuhd sir var te ghad yawd haq lawd ngawx tug tuag lehq koz che, "Sar lar-og, ngag co tiq ha tiq gha tug khawd-ehg kheh gha te lawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

²⁶ Yer suq yawd haq koz vid che, "Awg lid tawd khuhd khuhn khawd-ehg kheh koz buhq lar law le. Nawg ghawn ngawx che khawd-ehg kheh te gha siar le," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

²⁷ Yawd kawq koz che, †"Nawg ved ni ma kha peg, nawg ved co ha kha peg, nawg ved awg ghad awg sax kha peg he lehq nawg ved duhd khad kha peg nawg ved Jawd mawd Ghig sa haq gha haq che yaog. †Nawg awg ton haq haq che heh, nawg pad huh chehd che haq gha haq che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁸ Yer suq kawq koz che, "Nawg yaw khuhq ax che awr lehr, cawd vehr che yaog. Nawg u kheh ca te lor. U kheh te ver, nawg co ha gha teq tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁹ Kheh ma khuhd chaw u ve awr lehr, yawd ved mehzh khuhd ma gha lug vid tug, "Ngag pad huh chehd che chaw a suawg le," lehz Yer suq haq na ngawx che yaog.

³⁰ Yer suq kawq koz che, "Yud daq chaw te ghad Yer ruq sar lehn med lo tu lehq Yer riq khod med lo yaeq tod-ag huh, su chaw khuhd te lehq yawd ved veq kad teq pa saw kuhz saw lu yug peg lehq, ghawg phuhz dawz lehq a lag lag suh te teh lar haz lehq phaw veh che yaog.

³¹ Awg yand u ve khuhn, Ghig sa ve paw khod te ghad yaq kaw u ve te caz haq kae cawd lehq chaw u ve phad haq gha mawg che te yand, yaq kaw jad lo jaw veh che yaog.

³² U ve heh te lehq, Ler viq[§] chaw te ghad liz u huh lag gag lehq chaw u ve phad haq gha mawg lehq, yaq kaw jad lo jaw veh che yaog.

³³ Kheh ma khuhd, Sar mar riq* chaw te ghad chaw u ve phad chehd che yaq kaw u ve haq lag lehq gha mawg che te yand, yawd haq har kax jad che yaog.

³⁴ Yawd chehd huh har naq kae lehq, yawd ved nag kig awg khuh teq pa haq nag mand he lehq a pehx med ghig juhd ke lehq hoz thiz vid che yaog. U kheh te

† 10:27 10:27a Bon 6:5 † 10:27 10:27b Ak 19:18 § 10:32 10:32 *Ler viq* Yer ruq sar lehn bon yehg nux khuhn kanx awg ceng gha lia haq te che chaw yaog. * 10:33 10:33 *Sar mar riq* Yud daq chaw he lehq Sar mar riq chaw awg chawd maq te daq. Awg lawn ghod ver, Yud daq chaw vavr bon lawg kig Yer ruq sar lehn lo lehax yaog. Kheh ma khuhd Sar mar riq chaw vavr ma hez hawg lehd koz che yaog.

vid peg lehq yawd ved pix lar nehax thang chid taz vid ve lehq, chaw hax kig yehg ted yehg lo yug ve kae lehq yawd haq ngawx haq sax vid che yaog.

³⁵ Sawx awr teq ni kheha gaeg lehq, yawd phu nid thehq yug tuhiz lehq yehg sehr phad haq pid lehq koz vid che, 'Chaw cheaq kha nehax ngawx haq sax vid-oq. Cheaq keh kawq peg cawd ver, ngag kawaq ver nawg haq ngag kawq khuhq sehr ax lawg,' lehd koz vid lar haz che yaog.

³⁶ Kheh te cheaq te lehq, nawg duhd che chaw phu seh ghad awg khuhn khar ve te ghad awr law le. Su chaw khuhd te vid che phad pad huh chehd che haq sur che," lehd koz Yer suq yawd haq na ngawx che yaog.

³⁷ Yawd kawq koz che, "Yawd haq har kax vid che te ghad yaog," lehd koz yaw khuhq vid lehq Yer suq koz che, "Nawg liz u kheh ca te lor," lehz yawd haq kawq koz vid che yaog.

Mar thaq he lehq Mar riq chehd lo Yer suq ca gid-eg che

³⁸ Yer suq he lehq awg laq ghuhd teq pa Yer ruq sar lehn med lo kae tod-ag huh, yaq kaw kanr khaz te khaz khuhn gehe lehq, Mar thaq meh che yad mid te ghad yawd ved yehg khuhn i hehd haq haq yug vid che yaog.

³⁹ Mar thaq awr lehr, awg nax ma Mar riq meh che te ghad cawg che yaog. Mar riq awr lehr, Jawd mawd Yer suq ve khi pad huh mi lar lehq yawd mar che tawd khuhd haq na chehd che yaog.

⁴⁰ Kheh te lar Mar thaq vawr, te car te taw che kanx mad jad lehq ni ma soq saq che yaog. Yawd Yer suq chehd lo kae lehq koz vid che, "Jawd mawd-og, ngag nax ma che ve te car te taw tug kanx ngag haq lehax teha lar che nawg teq chaweh ma duhd lehq la. Ngag geh kanx ga tea tug yawd haq a cehax koz vid ser," lehd koz vid che yaog.

⁴¹ Jawd mawd Yer suq kawq koz che, "Mar thaq-og, Mar thaq-og, nawg awr lehr laex ceng haq duhd har duhd khix chehd che yaog.

⁴² Kheh te lar, lor jad che ted ceag lehax cawg che yaog. Mar riq awr lehr, daq che ted ceng haq lez yug vehor. U ve ted ceng su te ghad-eg liz, lu yug hinx yug maq gha hawg," lehz yawd haq koz vid che yaog.

11

Bon lawg che awg lawn Yer suq mar che

¹ Te pawz thad huh, Yer suq ted kag lo bon lawg chehd che yaog. Yawd bon lawg peg lehq, yawd ved awg laq ghuhd te ghad koz che, "Jawd mawd-og, Yod hanr yawd

ved awg laq ghuhd teq pa haq bon lawg mar vid che heh te lehq ngag hehd haq liz bon lawg mar laog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

² Kheh te lehq yawd koz che, "Nig hehd bon lawg thad ver, che kheh koz lawg-o.

Awr pa-oq, nawg ved awg meh haq

yawz yawz yan yan te vid-oq.

Nawg ved muhd mig gag vid-oq.

³ Ngag hehd lor che cad tug dawg tug teq pa, ni gha lia ngag hehd haq pehar laog.

⁴ Ngag hehd ve vend bax haq liz phehd kha laog.

Awg lawn ghod ver, ngag hehd haq kha te yaq ax lar che chaw teq pa ve vend bax haq liz

ngag hehd phehd kha vid che yaog.

Vend bax ber che awg khad khuhn ngag hehd haq

taq kae cuha laog,"

lehz i hehd haq mar vid che yaog.

⁵ Kheh te lehq yawd kawq koz che, "Tawd par hax te ver, nawg awg chawd te ghad muhd khax te khend lo nawg yehg lo lag lehq, nawg yawd haq teq chaweh yug car vid tug mad cawg te lehq, awg chawd te ghad chehd lo kae lehq awg chawd haq koz vid che, 'Ngag haq khaor mod seh z dig a cehax chiad lar ser.

⁶ Awg lawn ghod ver, ngag ved awg chawd te ghad ca gid-ag lehq, yawd haq teq chaweh yug car vid tug mad cawg,' lehd koz vid che yaog.

⁷ Yehg khuhn chehd che awg chawd te ghad kug lehq koz che, 'Ngag haq tad soq saq lor. Ghaz mir liz khawnr vehr cheawg. Ngag yad phoz sir lehq yuhq phi khuhn yuhq chehd vehr lehq nawg haq tu yug ax tug te maq gha,' lehd koz vid che yaog.

⁸ Ngag nig hehd teq pa haq koz ax laq, yawd awr lehr, yawd awg chawd daq cheawg lehd duhd che khuhn maq tu yug vid liz, chaw u ve hax ceh kaod lawg don chehd cheaq te lehq, yawd tuag lehq awg chawd u ve kha lor che yawd pid tug yaog.

⁹ Te pawz ngag nig hehd haq koz ax laq, lawg lor. Lawg ver gha tug yaog. Ca lor. Ca ver mawg tug yaog. Ghaz mir haq thuhz lor. Thuhz ver nig hehd haq phawa tug yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, lawg che chaw awg gha lia gha tug yaog. Ca che chaw liz mawg tug yaog. Ghaz mir haq thuhz che chaw teq pa haq liz, ghaz mir phaw vid tug yaog.

¹¹ Nig hehd teq pa awg khuhn a sug te ghad cawg hawg le. A pa te che yad ngad lawg ver, ngad awg tan vig yug pid tuawg la.

¹² Ma hez ver, ghaz ghu lawg ver, cir kox noz yug vid tuawg la.

¹³ Kheh te lehq, nig hehd chaw haeg phehq liz, nig hehd ve yad teq pa haq med nged daq maq pid khuhd nuhd chehd ver, u veaq keh lex lehq muhd nuh kawag lo chehd che nig hehd ve Awr pa Ghig sa geh kha lawg che chaw teq pa haq Daq kehq che Awg ha phu yawd pid tug ma hez hawg la," lehd koz vid che yaog.

Yer suq Ghig sa ve kand pax haq cud lehq ned haq ghaq che

¹⁴ Te pawz thad huh, kar che ned teq kheh haq Yer suq ghaq kog lehq, ned tuhaz veh peg khaz nuhr, chaw kar u ve tawd yaw gha vehr lehq su and jad che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq te pehq koz daq che, "Yawd awr lehr, ned haeg Sar tanr* ve kand pax haq cud lehq ned teq pa haq ghaq kog che yaog," lehd koz daq che yaog.

¹⁶ Chaw ted pehq yawd haq te ngawx gad che khuhn, Yer suq geh muhd nuh kawag lo ve and tug awg hez lawg che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, Yer suq i hehd ve ni ma khuhn duhd chehd che haq sir lehq kog che, "Muhd mig khar ve te pez lehd ma koz, ma cawd maq hawr daq vix ver gha lug tug yaog. Yehg ka khar ve ted mag lehd ma koz, ma cawd maq hawr daq vix ver gha phaz daq tug yaog.

¹⁸ Ngag awr lehr, Ber sar bud laq haq cud lehq ned teq pa haq ghaq kog che yaog lehq nig hehd koz che yaog. Kheh ma khuhd, Sar tanr i hehd teq pa ma cawd maq hawr daq ver, i hehd ve muhd mig khawd-ehg te yeg chehd gha hawg le.

¹⁹ Ngag Ber sar bud laq haq cud lehq ned ghaq kog che law ghod ver, nig hehd chaw teq pa awr lehr, a sug haq cud lehq ghaq kog lar cheawg le. Kheh te cheaq te lehq, nig hehd ve chaw nig hehd khad nawag haq suhx jehg chehd che yaog.

²⁰ Kheh te lar, ngag Ghig sa ve kand pax haq cud lehq ned haq ghaq tuhaz lar che ver, Ghig sa ve muhd mig nig hehd geh gag vehr che yaog.

²¹ Awg ghad hehd jad che chaw te ghad laq khen laq cax yug lehq yawd yehg haq paog chehd ver, yawd ved med nged haq su te ghad-eg mad lag kaod hawg.

²² Kheh ma khuhd, yawd-aq keh awg ghad hehd jad che chaw te ghad lag lehq, yawd haq hez daq lehq ghad ver, yawd yehd chehd che laq cax teq pa haq lu yug ve peg nuhr, yawd ved med nged teq pa haq liz yug lehq pehq daq vehr tug yaog.

²³ Ngag phawd awr ma chehd che chaw awr lehr, ngag ved cand par yaog. Ngag geh yawg awg mor maq ga saw phoz ax

che chaw teq pa awr lehr, yawg awg mor te phaz daq che yaog.

Ned chaq chiz chehd kig pir lo kawag che

²⁴ Ned chaq chiz teq kheh awr lehr, chaw te ghad khuhn tuhez lehq, muhd-aq miaq awg god khehaz teag huh ghad jehd kig ca kaod ngawx tod che yaog. Yawd ca mad mawg che te yand, 'Ngag tuhaz che ngag ved yehg lo kaw koeq sar,' lehd koz che yaog.

²⁵ Yawd kawq gag che te yand, yehg u ve kehr ghad kha nehax te siz lar lawz cheaq gha mawg che yaog.

²⁶ Kheh te lehq, yawd-aq keh haeg jad che ned suhr kheh haq ca kawq sir vea lehq, yehg u ve khuhn chehd che yaog. Kheh te cheaq te lehq, chaw u ve te ghad awr lehr, awg khaz nuhr te tuhaz che awg ceng teq pa, awg kawd thad veaq keh liz kawq haeg jad vehr che yaog."

Awg cehg mag awg bon ir che chaw

²⁷ Yawd u kheh koz chehd-ag huh, chaw mor nux khuhn chehd che yad mid te ghad kug lehq kog che, "Nawg haq hu che ux peg he lehq nawg haq gha nux vid che ux pehz awr lehr, awg bon ir che yaog," lehz yawd haq kog vid che yaog.

²⁸ Yer suq kawq kog che, "Yaog. Kheh te lar, awg cehg mag awg bon ir che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ve tawd khuhd haq na yug lehq ghaq te che chaw teq pa yaog," lehd koz vid che yaog.

Haeg che awg coaq ve chaw and tug awg hez haq ghaq ca che

²⁹ Chaw awg mor nux phoz lag lehq ghaq te ghaq mad te lehq yawd kog che, "Chaw a meha teq co ve awr lehr, haeg che chaw teq pa yaog. I hehd teq pa and tug awg hez haq lehax lawg chehd che yaog. Kheh ma khuhd, Yod naq ve awg hez ma hez ver, awg nuz awr ve awg hez teq chaweh haq liz maq mar vid.

³⁰ Yod naq† awr lehr, Nid nar ver med yad teq pa ve and tug awg hez heh te lehq, chaw yad ve Yad phu liz chaw a meha teq co ve and tug awg hez te tug yaog.

³¹ Awg lawn ghod ver, awg huhx muhd mig ve jawd mawd ma awr lehr, Sawd laq monr ve cud yiq tawd khuhd haq na tug, mig gig leh med lo tu lehq lag che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa suhx taz che awg niaq ver, awg huhx muhd mig ve jawd mawd ma awr lehr, tu lehq a meha teq co ve chaw haq vend bax tar tug yaog. Ngawx lor, chuhr huh Sawd laq monr haq keh ir che te ghad chehd chehd che yaog.

* 11:15 11:15 *ned haeg Sar tanr* Ber sar bud laq ned haeg Sar tanr ve awg meh yaog. † 11:30 11:30 *Yod naq* Yod naq Bid saz a naz chaw haq bon mar vid lehq chaw u ve teq pa ni ma awg cehg mag pa vehr che yaog.

³² Ghig sa suhx taz che awg ni haq gaeg ver, Nid nar ver med yad teq pa liz tuag lehq, a meha teq co ve chaw haq vend bax tar tug yaog. Awg lawn ghod ver, Yod naq bon mar che haq te lehq, Nid nar ver med yad teq pa a sug yawd ved vend bax haq duhd phuhz che yaog. Ngawx lor, cuhr huh Yod naq haq keh ir che te ghad chehd chehd che yaog.

Awg ton ve awg ghiz

³³ A mir khehd tox lehq mad mawg kig lo tar che ma koz, khuhr luhd cuhr muhq lar che ma koz, chaw te ghad-eg liz maq te hawg. Chaw kha lag che awg gha lia awg ghiz haq gha mawg vid tug, a mir khehd tox lehq a mir khehd tar kig lo tar lar che yaog.

³⁴ Nawg ved mehz sir awr lehr, awg ton ve a mir khehd heh yaog. Nawg ved mehz sir daq ver, nawg ved awg ton awg ghiz kha nehax cawg tug yaog. Nawg ved mehz sir mad daq ver, nawg ved awg ton awg naz tud awg naz hoq saw phehq vehr che yaog.

³⁵ Kheh te cheaq te lehq, nawg awg ton khuhn cawg che awg ghiz u ve awg naz tud awg naz hoq maq gha phehq vehr vid tug sa tiq teo.

³⁶ Nawg awg ton khuhn ted kaer liz naz hoq che mad cawg lehq, teq ton maq ve awg ghiz kha nehax cawg hawg ghod ver, a mir khehd awg ghiz nawg haq thiag che heh te lehq, nawg awg ton awr lehr, awg ghiz pawd-aw ghad cawg tug yaog," lehz yawd koz vid che yaog.

Phar rir sehd he lehq awg lid tawd khuhd sir var teq pa haq Yer suq ded mar che

³⁷ Yer suq u kheh koz chehd-ag huh, Phar rir sehd te ghad yawd geh awr cad-eg tug Yer suq haq kug che yaog. Kheh te yawd kae lehq, teh cuh pad huh mi chehd che yaog.

³⁸ Awr ma cad ser huh, yawd awg lid cawg che heh laq kuhr ma chuhd che haq Phar rir sehd u ve gha mawg lehq and che yaog.

³⁹ Jawd mawd Yer suq yawd haq koz vid che, "Nig hehd Phar rir sehd teq pa awr lehr, a khehd he lehq kawz khehd chuhd ver, awg thang phawd awr lehax chuhd che yaog. Kheh te lar, nig hehd awg khuhn phawd awr ver, haeg che ted ceng he lehq lawd pha q ir che kha peh vad-ag cawg chehd che yaog.

⁴⁰ Chaw kar chaw thaw teq paog, awg thang phawd awr te par Ghig sa u ve, awg

khuhn phawd awr liz te lar che ma hez hawg la.

⁴¹ Kheh te cheaq te lehq, nawg cawg lar che med nged u ve teq pa chaw har yad teq pa haq pid-oq. U kheh te ver, nig hehd awg khuhn cawg che awg ceng gha lia daq kehq tug yaog.

⁴² Phar rir sehd teq paog, nig hehd gha lug gha sez tug yaog. Awg lawn ghod ver, a sur, i khend he lehq ghawd pha q muhq nuha teq pa nig hehd teq chi pun teq pun kha nehax te che yaog. Kheh te lar, Ghig sa ve haq che pehd che he lehq chaw yad haq thed che khuhn suhx mad jehq che yaog. Che teq pa haq liz nig hehd te lehq awg kag awg nuz awr ve awg ceng teq pa haq liz nig hehd te cawd che yaog.

⁴³ Phar rir sehd teq paog, nig hehd gha lug gha sez tug yaog. Awg lawn ghod ver bon lawg kig huh awg mig awg phond cawg che mi kig haq ma koz, kax khuhn lo nig hehd haq yawz yan ax vid tug haq ma koz nig hehd he gad jad che yaog.

⁴⁴ Nig hehd gha lug gha sez tug yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr, teq chaweh awg hez maq te lar che chaw tur phuh haq sur lehq, su maq sir che khuhn te tod chehd che yaog."

⁴⁵ Awg lid tawd khuhd sir var te ghad yawd haq kawq koz vid che, "Sar lar-og, nawg ix kheh koz cheawg lehr, ngag hehd haq liz nawg maq sawnr ma caz koz che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁴⁶ Yer suq kawq koz che, "Nig hehd awg lid tawd khuhd sir var teq pa liz gha lug gha sez tug yaog. Awg lawn ghod ver, Nig hehd awr lehr, puhd har jad che med nged teq pa[‡] heh te che su haq puh vid che yaog. Nig hehd teq pa wawr, a cehax liz maq ga puhd vid lehq a sug yawd ved laq nuh mead liz med nged u ve haq mad duhq.

⁴⁷ Nig hehd gha lug gha sez tug yaog. Awg lawn god ver, nig hehd awr lehr, nig hehd ve awg pux awr pi teq pa dawz vehr lar che Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve tur phuh teq pa haq kawx che yaog.

⁴⁸ Kheh te lehq, nig hehd ve awr pux awr pi teq pa te che kanx haq nig hehd sax khiz khanr lehq ni ma cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd wawr Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq dawz vehr lehq, nig hehd wawr tur phuh u ve teq pa haq kawx che yaog.

⁴⁹ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa cud yiq ma yiq cawg che che kheh koz lar che yaog. 'Ngag awr lehr, i hehd teq pa chehd lo ngag ved cuh kar var he lehq cuh yad teq pa kae pe tug yaog. Ted pehg i hehd dawz vehr

[‡] 11:46 11:46 **puhd har jad che med nged teq pa** Phar rir sehd teq pa i hehd lor che heh Ghig sa ve tawd khuhd haq kawq ghu te che.

lehq ted pehg haq awr lehr du deh vid tug yaog.’

⁵⁰ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa mig gig haq tanr phanr thad loar ve cuh kar var teq pa haq dawz vehr lehq awg suhr sez lar che toq u ve a meha teq co ve chaw haq gag tug yaog.

⁵¹ U ve awr lehr, Ar ber laq ve awg suhr haq tanr lehq, tox tand kig he lehq daq kehg che Ghig sa ve chehd kig Yer ruq sar lehrn bon yehg nux awg kanr huh dawz vehr lar che Yar khar riq[§] ve awg suhr u ve a meha teq coaq ve chaw awg cehg mag gha khanr puhd tug yaog.

⁵² Awg lid tawd khuhd sir var teq paog, nig hehd awr lehr, gha lug gha sez tug yaog. Awg lawn ghod ver, cud yiq ma yiq haq phaw tug sawnd nig hehd yug cid lar lehq, nig hehd a sug yawd awg ton liz maq gehe he lar lehq, su gehe gad che chaw teq pa haq liz nig hehd law tawr lar che yaog,” lehd koz vid che yaog.

⁵³ Yer suq u huh tuhz veh che te yand, liq buhq var he lehq Phar rir sehd teq pa awr lehr, yawd haq chaq nag che khuhn koz gid lehq

⁵⁴ Yer suq tawd yaw yaq che haq ca gha vid tug, yawd haq tawd hax ceh na lehq laex ceng yaw cuh vid lar lehq jaz na jaz ngawx chehd che yaog.

12

Awg thang phawd ted ceng ni ma khuhn ted ceng te che haq sa tiq tar

¹ Awg yand u ve khuhn, chaw awg hinx awg mir ghad phoz lag lehq biz daq caq daq te chehd-ag huh, Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che, “Phar rir sehd teq pa ve did haq sa tiq tar. Did ghod che u ve awr lehr, pha yax te che haq koz che yaog.

² Kha hoz tehr lar che awg ceng awg gha lia mad pheq tuhaz tug awg ceng teq chaweh mad cawg hawg. Kha khuhd ceh lar che awg ceng liz maq sir tug teq chaweh mad cawg hawg.

³ Kheh te lehq, awg naz tud teag lo nig hehd khuhd koz daq che awg ceng liz muhd kaw awg ghiz cawg kig lo su gha kad tug yaog. Nig hehd ve bawehd awg khuhn nar puh pad-ag khuhd sad daq lar che liz yehg thag lo* koz tuhaz tug yaog.

A sug haq kuhz cawd che

⁴ Ngag ved awg chawd teq paog, ngag nig hehd haq koz ax laq, awg ton haq lehax dawz vehr gha che chaw yad haq ta kuhz. U ve nuz awr, yawd nawg haq teq chaweh kawq te maq gha vehr che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd, nig hehd a sug haq gha kuhz cawd che ngag koz ax laq. Awg ton haq liz dawz vehr peg nuhr, muhd naz hoq khuhn liz kawq yug chid bag ke gha che kand pax ir jad che Ghig sa u ve haq nig hehd kuhz-oq. Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, yawd haq kuhz-oq.

⁶ Jar mead ngad kheh veaq nid pehg lehax huhd che ma hez hawg la. Jar mead u ve teq pa teq kheh haq liz Ghig sa yawd ma lend lar haz.

⁷ Nig hehd ve cuhz kheh muh awg gha lia haq liz yawd saw ghawn ngawx lar peor. Nig hehd awr lehr, Jar mead u ve teq pa laex khehaq keh awg phuhd khaz jad che yaog. Kheh te cheaq te lehq, ta kuhz.

Chaw yad mehz khuhd suhr Yer suq haq khanr yug che

⁸ Ngag nig hehd haq koz ax laq, a sug lehd ma koz, chaw yad mehz khuhd suhr ngag haq khanr yug che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad teq pa ve mehz khuhd suhr chaw yad ve Yad phu liz yawd haq khanr yug tug yaog.

⁹ Chaw yad mehz khuhd suhr ngag haq chid bag che chaw awr lehr, Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad mehz khuhd suhr chaw yad ve Yad phu liz yawd haq chid bag tug yaog.

¹⁰ Chaw yad ve Yad phu haq kha koz yaq che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, yawd vend bax phehd vid tug yaog. Kheh te lar, Daq kehg che Awg ha phu haq maq sawnr ma caz koz che chaw teq pa ve vend bax haq ma phehd vid hawg.

¹¹ Su nig hehd haq bon lawg kig khuhn ma koz, jawd mawd teq pa he lehq kand pax cawg che chaw teq pa mehz khuhd suhr ma koz, yug ve kae ax ver, nig hehd khawd-ehg kheh gha koz khuhq vid tug ta duhd har.

¹² Awg lawn ghod ver, awg yand u ve awg khuhn nig hehd khawd-ehg kheh gha koz gha te tug, Daq kehg che Awg ha phu nig hehd haq koz mar ax tug yaog,” lehd koz vid che yaog.

Kar che paw sa var awg lawn tawd par hax te mar che

¹³ Chaw awg mor nux u ve khuhn chehd che te ghad Yer suq haq koz vid che, “Sar lar-og, ngag haq ngar pa ve awg sinx pehg ax tug nawg ngag vix var haq a cehax kud viad,” lehd koz vid che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd Yer suq kawq koz che, “Yad par-og, nig mag kanr huh suhx taz lehq awg sinx pehg ax tug a sug ngag haq teha lar cheawg le,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

§ 11:51 11:51 *Yar khar riq* Ghig sa ve pawd khod nux yaog. 2Rsv 24:20-22 * 12:3 12:3 *yehg thag lo* Yud daq chaw ve yehg awg thag lo tawr ghad te lehq chehd lar gha che yaog.

¹⁵ Yawd i hehd teq pa haq kawq koz vid che, "Sa tiq te, su ved med nged jeg kor haq sex lae che ni ma tad cawg vid. Awg lawn ghod ver, med nged jeg kor cawg mad cheaq te lehq, chaw yad a saq gha teq che ma hez hawg," lehd koz vid che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq, yawd i hehd haq tawd par hax te mar vid lehq koz che, "Paw sa che chaw te ghad yawd ved ti mi he lehq ha mig gig awg ti daq jad lehq, awg sir awg no gha mad jad che yaog.

¹⁷ Paw sa var u ve phad yawd ved ni ma khuhn duhd che, 'Ngag khawd-ehg kheh te cawd lehq nar. Awg sir awg no khea ma ma ve tar kig liz mad kawq cawg.'

¹⁸ Kheh te lehq yawd duhd che, 'Ngag cag yehg che teq pa phaz kha lehq cag yehg cheaq keh ir che teq pa awg suhx kawq te sar. Kheh te lehq, cag yehg u ve teq pa khuhn med nged he lehq awg sir awg no awg gha lia ke teh lar tug yaog.

¹⁹ Kheh te lehq, ngag ved ni ma haq che kheh koz vid tug yaog. "Ngag cad tug dawg tug he lehq med nged jeg kor daq maq kha peh vad-ag laex khuhq awg pun ghawz phoz lar peor. Kheh te cheaq te lehq, ghad jehd lar cad chehd dawg chehd lar lehq ha lehq ha ka pehor pehor sar sar te chehd lar cawd vehr che yaog,"

²⁰ Kheh ma khuhd Ghig sa yawd haq koz vid che, 'Chaw lug kid-og, yaq pehax loar nawg ved co ha haq ngag yug khuhq vehr tug yaog. Kheh te lehq, nawg ghawz phoz lar che med nged u ve teq pa a sug gha vehr lawg le,' lehd koz vid che yaog.

²¹ A sug yawd awg ton pua lehax med nged jeg kor saw ghawz phoz lar lehq Ghig sa phawd awr vavr har ghuhd che chaw teq pa awr lehr, u ve heh lag che yaog," lehz i hehd teq pa haq koz vid che yaog.

Duhd har duhd khix che

²² Peg lehq, Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che, "Kheh te cheaq te lehq ngag nig hehd teq pa haq koz ax laq, nig hehd teq pa khawd-ehg te ver gha cad gha dawg lehq, a saq gha teq chehd tuawg le ghod che haq ta duhd khix. Khawd-ehg te ver gha veq gha deh lehq awg ton gha teq chehd tuawg le ghod che haq nig hehd ta duhd khix.

²³ Awg lawn ghod ver, a saq teq che ted ceng awr lehr, cad tuaq keh a yed ir lehq, awg ton liz veq kad-aq keh a yed ir che yaog.

²⁴ Naz kag teq pa haq ngawx-oq. I hehd teq pa awr lehr, a cag liz maq kha mad ghiq. Cag pheh cag yehg he lehq ca phoz lar che liz ted kaer mad cawg. Kheh liz, Ghig sa i hehd teq pa haq car vid taw vid che yaog. Nig hehd teq pa awr lehr, ngaz

u ve teq pa haq keh a yed khawd-ehg taw maq iar le.

²⁵ Nig hehd teq pa awg khuhn chaw a sug te ghad lehd ma koz, duhd khix cheaq te lehq a sug yawd ved a saq teq nia liz kawq te yehg vid gha hawg le.

²⁶ Kheh te lehq, awg ceng nehax kheh tawa ve haq liz te maq gha ver, awg kag awg nuz awr ve awg ceng nux maz haq a thoq te nig hehd ca duhd khix chehd cheawg le.

²⁷ Suhz vez khawd-ehg kheh te iar che haq duhd ngawx-oq. Yawd kanx maq te, ghoq kheh liz mad ghawg. Kheh te lar, ngag nig hehd haq koz ax laq, jawd mawd Sawd laq monr awg mig awg phond cawg jad che veq kad veq lar cheaq keh liz yawd daq che yaog.

²⁸ Kha nehax maq yonr che nig hehd teq paog, yaq ni teq chehd liz sawx vavr ver a mir khuhn bag tox vehr tug muhq cehg nehax haq liz Ghig sa kheh taw taw fex vid deh vid chehd hawg ghod ver, u ve haq keh lex lehq nig hehd haq feax tug deha tug ma hez hawg la.

²⁹ Nig hehd teq pa a thoq yug cad yug dawg tug nar ghod che haq taq ca duhd har lehq ni ma khuhn liz duhd khix che tad cawg vid ser.

³⁰ Awg lawn ghod ver, awg ceng u ve teq pa haq mig gig chaw yad Ghig sa haq maq sir che chaw teq pa ghaq ca chehd che yaog. Kheh te lar, nig hehd awg pun vavr, nig hehd ve Awr pa awr lehr, nig hehd awg ceng u ve teq pa haq lor che haq sir chehd che yaog.

³¹ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd teq pa Ghig sa ve muhd mig haq awg kawd ghaq ca ser. U kheh te ver, yawd nig hehd lor chehd che awg ceng u ve teq pa haq kawq thehr ax tug yaog.

Muhd nuh kawag lo med nged ghawz phoz laor

³² Yawg awg mor nehax teq paog, ta kuhz. Nig hehd ve Awr pa awr lehr, nig hehd haq muhd mig u ve pehar tug ni ma cawd che yaog.

³³ Nig hehd cawg lar che med nged teq pa haq huhd lehq, chaw har yad teq pa haq ca pehg vid-oq. Maq pir vix maq sax vix che a sug yawd ved phu kaw pi haq teo. Chaw khuhd khuhd yug maq gha lehq, puhd ma cad gha che muhd nuh kawag lo mad peg maq leh vix che nig hehd ve med nged ghawz phoz laor.

³⁴ Awg lawn ghod ver, nig hehd ve med nged khar lo cawg liz nig hehd ve ni ma u huh cawg che yaog.

Kha nehax ghu hehd lar lehq paog chehd che awg ceg var teq pa

³⁵ Kanx te tug beg ke kha nehax veq lar lehq a mir khehd tox teh lar lehq paog lar.

³⁶ A sug yawd ved awg sehr phad khehx cad kig lo kae lar haz kawaq lehq, gha mir haq thuzh ver, teq pear lehax phaw vid gha tug heh te lehq, nig hehd liz u kheh te paog lar.

³⁷ Awg sehr phad kawaq lehq, paog chehd lawz ser che awg ceg var u ve phad awr lehr, awg bon ir che yaog. Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, awg sehr phad awr lehr, yawd ved beg ke kawq pa kha lehq awg ceg teq pa haq cad phenx pad huh phoz mi vid lar lehq, yawd awg ton i hehd haq kha nehax te car te taw vid tug yaog.

³⁸ Awg sehr phad te khend lo la muhd thid-ag phawd awr lo kawaq lehq u kheh te paog chehd lawz ser che awg ceg var teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

³⁹ Yehg sehr phad awr lehr, chaw khuhd lag tug awg yand awg kawd loar sir lar ver, chaw khuhd maq gha gehag tug yawd kha nehax paog lar tug yaog lehz nig hehd sir chehd che yaog.

⁴⁰ U ve heh te lehq, nig hehd teq pa liz kha nehax ghu lar hehd laor. Awg lawn ghod ver, nig hehd ma duhd ma gad che awg yand khuhn chaw yad ve Yad phu kawq yaq tug yaog," lehz Yer suq i hehd haq koz vid che yaog.

Maq ghu hehd law lar che awg ceg var

⁴¹ Kheh te lehq, Per troq Yer suq haq na lehq koz che, "Jawd mawd-og, tawd par hax che ngag hehd haq lehax koz chehd cheawg la. Ma hez ver, chaw awg gha lia haq koz vid chehd cheawg la," lehd koz che yaog.

⁴² Jawd mawd Yer suq kawq koz che, "A sug te ghad awr le. Thed lehq cud yiq cawg che med nged haq sax var te ghad awg hox te lehq, awg ceg teq pa haq awg yand kha cawd-aw lehd cad tug dawg tug pehg car vid tug, awg sehr phad kanx pid lar che.

⁴³ Awg sehr phad kawaq lehq, yawd pid lar haz che kanx haq yawd ved awg ceg var te chehd lawz che haq yawd gha mawg ver, awg ceg var u ve phad awr lehr awg bon ir che yaog.

⁴⁴ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, awg sehr phad awr lehr, yawd ved med nged awg gha lia haq ngawx haq sax vid tug, awg ceg var u ve phad haq te cuh vid tug yaog.

⁴⁵ Kheh ma khuhd, awg ceg var u ve awr lehr, 'Yawd ved awg sehr phad har naq mad kawaq ser hawg,' lehd duhd lehq, thi cad thi dawg lehq juhg buhz ka buhz he

lehq awg ceg var awg ceg ma haq kaod dawz kaod yaq chehd ver;

⁴⁶ awg ceg var u ve ma duhd ma gad he lehq maq sir mad juhg che awg yand khuhn yawd ved awg sehr phad kawaq lehq, yawd haq hehd che khuhn toq pid lehq maq na yug che chaw teq pa geh yug chehd vid tug yaog.

⁴⁷ A sug yawd ved awg sehr phad ve a lor haq sir chehd liz, maq te law lar lehq, awg sehr phad ve a lor haq maq te che awg ceg te ghad awr lehr, hax ceh nux maz jawq che haq gha khanr tug yaog.

⁴⁸ Maq sir che khuhn te yaq lehq jawq kenr jawq cawd che awg ceg var te ghad haq awr lehr, a cehax lehax jawq che haq gha khanr tug yaog. Mad chawa gha che chaw teq pa awr lehr, mad chawa gha khuhq sehr tug yaog. Mad chawa aq vid lar che phad awr lehr, mad chawa yawd geh kawq lawg khuhq tug yaog.

Yer suq haq te lehq gha phaz daq che

⁴⁹ Mig gig haq a mir toq vid tug ngag lag che yaog. Ngag khar thad liz a mir u ve toq chehd lar vid gad che yaog.

⁵⁰ Kheh te lar, ngag gha khanr tug baz tiz sar[†] ted mag cawg che yaog. U ve haq ngag maq gha khanr peg ser ver, ngag ni ma khuhn duhd har jad chehd che yaog.

⁵¹ Nig hehd duhd ver, ngag mig gig-aq lo lag che cawd daq hawr daq tug ca teag cheawg lehd duhd lehq la. Ma hez hawg. Su phaz daq gid daq tug ngag ca teag che yaog.

⁵² Awg lawn ghod ver, a meha haq tanr lehq, yehg ted yehg khuhn chehd che chaw ngad ghad u ve phaz daq lehq, ni ghad teq mor te lehq, seh ghad teq mor te vehr tug yaog.

⁵³ Awr pa he lehq awg yad par, awr ye he lehq awg yad mid, awr pi ma he lehq awg khed ma liz, te ghad haq te ghad ma cawd maq hawr daq lehq phaz daq vehr tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Awg cuhx awg yand haq fir daq pehg daq che

⁵⁴ Kheh te lehq, Yer suq chaw mor nux haq phuwx ngawx lar lehq koz vid che, "Muhd ni kehg phawd awr lo mog naz dig chid tuag che haq nig hehd gha mawg ver, 'Muhd yeg lag lehd te che yaog,' lehd koz tuhaz che yaog. Nig hehd koz che heh te lehq awg cehg mag lag che yaog.

⁵⁵ Awg huhx phawd awr lo ve muhd huh mez taz che haq nig hehd gha mawg ver, 'Huh jad chiz jad tug yaog,' lehz nig hehd koz che yaog. Koz lar che heh lag che yaog.

⁵⁶ Chaw pha yax te var teq paog, mig gig he lehq muhd nuh maq haq nig hehd

[†] 12:50 12:50 *baz tiz sar* Yer suq laq kan thag huh gha khanr suh tug haq koz che yaog.

ngawx sir lehq fir daq pehg daq gha che yaog. Kheh te lar, a meha phehq chehd che awg lawn[‡] haq a thoq te nig hehd fir daq pehg daq maq gha cheawg le.

Nawg haq ma cawd daq che phad haq cawd daq tug teo

⁵⁷ A thoq te lehq khar ve ted ceng te cawd maq te cawd che haq nig hehd khad nawag duhd te maq gha cheawg la.

⁵⁸ Nawg haq ma cawd daq che phad geh sax nax lo kae tod-ag huh, yaq kaw kar lo yawd haq kawq cawd daq tug hax ceh teo. U kheh maq te ver, nawg awr lehr, yawd suhx jehg suhx taz kig lo sir ve kae lehq, suhx taz peg ver, suhx taz var liz thawnr awg hox haq chid aq vid tug yaog. Thawnr awg hox u ve nawg haq thawnr khuhn yug ke huh tug yaog.

⁵⁹ Ngag nawg haq koz ax laq, nawg thawnr yehg u ve khuhn su maex che awg phuhd kha khuhq gha saw chehd kha peg heh ma hez ver, thawnr yehg u ve khuhn maq gha tuhez hawg," lehz Yer suq koz che yaog.

13

Ni ma awg suhx mad kawq pa ver, gha lug gha sez che

¹ Awg yand u ve khuhn chaw ted pehg lag lehq, jawd mawd Pid laq Gar liq lehd chaw teq pa tand tug tand chehd-ag huh dawz vehr cheaq te lehq, i hehd ve awg suhr he lehq i hehd tand chehd che to saz ve awg suhr haq phawng daq che awg lawn Yer suq haq koz vid che yaog.

² Yer suq kawq koz che, "Gar liq lehd chaw u ve teq pa haq su u kheh te suh vid cheawg lehr, awg kag awr ve Gar liq lehd chaw haq keh liz i hehd vend bax ir jad cheaq te cheawg lehz nig hehd duhd lehq la.

³ Ma hez hawg. Ngag nig hehd haq koz ax laq, i hehd teq pa suaq keh vend bax ir che ma cawg hawg. Nig hehd teq pa liz vend bax ma duhd phuhz ver, nig hehd awg gha lia liz i hehd teq pa heh te lehq gha lug gha sez tug yaog.

⁴ Ma hez ver, taz law ngawx kig Sid lonr yehg muh maq kuhd ter lehq, suh vehr che chaw teq chi hex ghad u ve teq pa awr lehr, Yer ruq sar lehr med khuhn chehd che awg kag awr ve chaw teq pa haq keh i hehd te yaq cheawg lehz nig hehd duhd cheawg la.

⁵ Ma hez hawg. Ngag nig hehd haq koz ax laq, nig hehd teq pa vend bax ma duhd phuhz lehq ni ma maq pa ver, nig hehd teq pa awg gha lia liz i hehd teq pa heh te lehq

gha lug gha sez tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Awg sir mad nuhq che a kud cehg awg lawn tawd par hax te mar che

⁶ Yer suq yawd tawd par hax te mar lehq koz che, "Chaw te ghad yawd ved a pehx med kho khuhn a kud ted cehg kha lar che yaog. A kud cehg u ve haq yawd ca ngawx-ag liz awg sir mad mawg.

⁷ Kheh te lehq, kho haq sax var haq yawd koz vid che, 'Ngag a kud cehg che ve haq ca ngawx-ag che seh khuhq gag vehor, awg sir liz mad mawg. Awg cehg che ve haq thawq kuhd lor. A thoq te lehq mig khid te pehz chea lehax te vid lar cheawg le,' lehd koz vid che yaog.

⁸ Kho haq sax var kawq koz che, 'Jawd mawd-og, cig ni khuhq teha lar ser. Ngag awg cehg cuhz per caw kar lehq, khid kha nehax ke vid ngawx sar.

⁹ Awg suhx-ag gaeg lehq awg sir nuhq ver, daeq che yaog. Kheh te lar, awg sir heh mad nuhq gaw ghod ver lehr, thawq kuhd vehr che yaog," lehd koz vid che yaog.

Cuhq khu nag che yad mid te ghad haq Sa ba to awg ni huh ghu na vid che

¹⁰ Sa ba to awg ni teq ni huh bon lawg kig ted kag awg khuhn Yer suq mar vid chehd-ag huh,

¹¹ u huh ned geh lehq nag che teq chi hex khuhq gaeg che yad mi te ghad chehd chehd che yaog. Yawd awr lehr, cuhq khu biz maq phehq vehr lehq, kawq thed maq gha vehr che yaog.

¹² Yer suq yad mid ma u ve haq gha mawg lehq yawd kug vaha lehq koz vid che, "Yad mid-og, nawg ved a nar haq nawg gha pong vehor," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹³ Yad mid u ve thag huh yawd ved laq kuhr tar vid lehq, teq pear lehx yad mid u ve cuhq kawq thed gha vehr lehq, Ghig sa haq chid ir chid muh che yaog.

¹⁴ Sa ba to awg niaq Yer suq chaw nag haq ghu na vid cheaq te lehq, bon lawg kig huh ve awg hox u ve phad yawd nez nag jad lehq su haq koz vid che, "Kaxn te cawd che awg ni khuhq ni cawg che yaog. Nig hehd a nar ghu na tug, awg ni u ve teq pa khuhn laor. Sa ba to awg ni haq ver tad lag," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "Chaw pha yax te var teq paog, nig hehd teq pa awg gha lia Sa ba to awg ni ver a sug yawd ved nud he lehq pix lar nehax haq caz kheh phi kha vid lehq, awg kho khuhn seh ve tuhez lehq a kaz ca taw vid chehd che ma hez hawg la.

[‡] 12:56 12:56 a meha phehq chehd che awg lawn Ghig sa ve muhd mig lag gag vehr chehd che awg hez haq koz che yaog.

¹⁶ Ar brar hanr ve yad mid che ve haq ned haeg Sar tanr pheh teh lar che teq chi hex khuhq gaeg che yaog. Pheh lar che u ve haq Sa ba to awg ni teq niaq phehd kha vid che ma cawd hawg la," lehd koz vid che yaog.

¹⁷ Yer suq che kheh koz cheaq te lehq, yawd haq cand che chaw teq pa ve meh z khuhd lug lehq gha yaq taw che yaog. Kheh liz chaw mad awr lehr, yawd te che kanx teq pa daq jad che haq gha mawg lehq ha lehq jad che yaog.

A ghawd yuhd nehax awg lawn tawd par hax te mar che

¹⁸ Kheh te lehq Yer suq koz che, "Ghig sa ve muhd mig a thoq haq sur cheawg le. Ngag a thoq haq yug lehq gha tehz mar tuawg le.

¹⁹ Ghig sa ve muhd mig awr lehr, chaw te ghad yawd ved kho khuhn ser lar che a ghawd yuhd haq sur che yaog. Awg yuhd nehax u ve yeg lehq iar ver, awg cehg nux maz te vehr che yaog. Kheh te lehq muhd-aq lo pog che ngaz teq pa awg kax u ve thag huh awg phi te che yaog," lehd koz che yaog.

Did awg lawn tawd par hax te mar che

²⁰ Yer suq te pawz kawq koz che, "Ghig sa ve muhd mig haq ngag a thoq yug lehq gha tehz mar tug lehq na.

²¹ Ghig sa ve muhd mig awr lehr, did haq sur daq che yaog. Yad mid te ghad did yug lehq khaor mod te tug cac kha mia seh khuhr luhd khuhn ke ver, awg gha lia saw cid tuag vid che yaog," lehd koz vid che yaog.

Mad kuhg che ghaz mir

²² U kheh te lar haz lehq Yer suq awr lehr, Yer ruq sar lehn med lo kae che yaog. Yawd kae tod che yaq kaw kanr huh cawg che med he lehq khaz teq pa khuhn seh mar vid te kae che yaog.

²³ Kheh te lehq chaw te ghad na che, "Jawd mawd-og, thaer khuhq cheaq gha tug chaw a cehax lehax cawg cheawg la," lehd koz na che yaog. Yer suq i hehd haq kawq khuhq vid che,

²⁴ "Mad kuhg che ghaz mir khuhn geh gag tug cud cad lehq hax ceh teo. Awg lawn ghod ver, ngag nig hehd haq koz ax laq, chaw laex ghad geh gad lehq kaod pawnx te liz geh mad gag che yaog.

²⁵ Yehg sehr phad tuag lehq ghaz mir hoz lar haz peg ver, nig hehd awg bag lo hoz lar lehq ghaz mir haq thuhz tug yaog. 'Jawd mawd-og, ngag hehd haq ghaz mir a cehax phawa laog,' lehd koz vid ver, yehg sehr phad awr lehr, 'Nig hehd khar lo lag

cheaq ngag maq sir,' lehd kawq koz khuhq ax tug yaog.

²⁶ Kheh te ver, nig hehd koz che, 'Ngag hehd teq pa nawg geh teq geha cad jaw dawg jaw lehq, ngag hehd ve med khuhn cawg che yaq kaw teq pa huh liz nawg ngag hehd haq mar jaw peg che yaog,' lehd koz tug yaog.

²⁷ Yehg sehr phad kawq koz vid che, 'Nig hehd khar lo te lag cheaq ngag maq sir. Chaw haeg var teq paog, kae lor. Ngag mawg kig huh liz ta chehd-oq,* lehd koz vid tug yaog.

²⁸ Ar brar hanr, Id caq, Yar koq he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa awg gha lia Ghig sa ve muhd mig khuhn chehd chehd cheaq nig hehd gha mawg lehq, nig hehd awg ton haq vavr su awg bag phawd awr ghaq kog ax ver, nig hehd awr lehr, cig geq yuhz cheq lar lehq gha huhg tug yaog.

²⁹ Awg yand u ve khuhn muhd ni tuh z muhd ni kehg, awg kiz awg naz awr lo chehd che chaw teq pa phoz lag lehq, Ghig sa ve muhd mig khuhn phoz mi lar thi cad thi dawg tug yaog.

³⁰ Su khaz nuhr chehd che chaw teq pa, su ghud med awr chehd lawz tug yaog. Su ghud med awr chehd che chaw teq pa, su khaz nuhr lo chehd lawz tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Yer ruq sar lehn med awg pun Yer suq duhd har che

³¹ Awg yand u ve khuhn, Phar rir seh d ted pehg lag lehq Yer suq haq koz vid che, "Nawg chuhr huh tuhez lor. Awg lawn ghod ver, jawd mawd Her ruq nawg haq dawz vehr gad che yaog," lehd koz vid che yaog.

³² Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Nig hehd kae lehq heh phid u ve haq che kheh ca kud vid-eq. 'Yaq ni sawx vavr, ned teq pa haq ngag ghaq kog lehq chaw nag teq pa haq ngag ghu na vid tug yaog. Sehr ni teq niaq gaeg ver, ngag ved kanx peg vehr che yaog,' lehd ca kud vid-eq.

³³ Kheh ma khuhd, yaq ni sawx vavr he lehq phehg ni awr vavr, ngag gha kae ser lawg. Awg lawn ghod ver, Yer ruq sar lehn med khuhn, Ghig sa ve cuh kar var haq gha dawz vehr lawg.

³⁴ Yer ruq sar lehn med-og, Yer ruq sar lehn med-og, nawg awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq khar thad liz dawz vehr lehq, nawg chehd lo pea lar che chaw teq pa haq khar thad liz huhx meh saw bag suh vehr che yaog. Ghaz ye ma yawd ved awg yad teq pa haq yawd ved tawg laq huhx-uh saw phoz chehd vid che heh te lehq, nawg ved awg yad awg dug teq pa

* 13:27 13:27 Ngag mawg kig huh liz ta chehd-oq Ghig sa ve muhd mig khuhn Ghig sa awg leh med te pawz suhx jehg suhx taz tug yaog.

haq laex pawz ngag phoz chehd lar vid gad liz nawg maq te leq.

³⁵ Ngawx lor, nig hehd ve yehg[†] awr lehr, awg kawd naz he lehq tor ghad yen ghad lag tug yaog. Ngag nig hehd haq koz ax laq, [†]Jawd mawd Ghig sa ve awg meh khuhn lag che chaw te ghad haq awg bon ir vid-oq, lehd ma koz ser che kheh ceh, nig hehd ngag haq maq gha kawq mawg hawg, lehd koz che yaog.

14

Ux peg khuhn a kaz cawg che chaw te ghad haq Yer suq ghu na vid che

¹ Sa ba to awg ni huh Yer suq awr lehr, Phar rir sehd awg mor khuhn chehd che awg hox te ghad ve yehg khuhn awr ca cad-eg lehq, i hehd teq pa kha nehax jaz ngawx chehd che yaog.

² U huh chehd che haw khaz te ghad ux peg khuhn a kaz cawg lehq khi kud laq kuhr awg phoq chuhd he lar lehq Yer suq mehzh khuhd suhr huh lag hox chehd che yaog.

³ Yer suq na che, "Sa ba to awg ni khuhn chaw nag haq te na vid ver yaq hawg la. Mad yaq hawg la," lehd koz lehq awg lid tawd khuhd sir var he lehq Phar rir sehd teq pa haq na ngawx che yaog.

⁴ Kheh liz, i hehd teq pa te ghad-eg liz teq chaweh ma koz. Kheh te lehq, Yer suq chaw nag u ve phad haq yug cid lar lehq ghu na vid peg lehq, kawq pe vehr che yaog.

⁵ U kheh te peg lehq, Yer suq kuhr phuhez ngawx lar lehq i hehd haq na che, "Nig hehd a sug yawd ved yad par la, ma hez ver, nawg ved nud Sa ba to awg ni haq nag baw khuhn che geh chehd lawz ver, har naq mad yug tuhzh vid che a sug cawg hawg le," lehd koz vid che yaog.

⁶ I hehd teq pa awr lehr, tawd u ve haq kawq khuhq vid maq gha che yaog.

A sug yawd ved awg ton haq a yed ir jad che chawg lehd ta duhd

⁷ Khehx cad kig lo kug lar che khehx chaw teq pa lag lehq awg mig awg phond cawg che mi kig haq lez mi che haq Yer suq gha mawg lehq, tawd par hax te mar vid lehq koz che,

⁸ "Chaw te ghad ghad nawg haq khehx cad kig lo kug ver, awg mig awg phond cawg che mi kig haq taq ca mi. Awg lawn ghod ver, nawaq keh awg mig awg phond cawg che chaw liz lag ver,

⁹ nig mag haq kug che phad lag lehq, 'Nawg tu. Che phad mi vid,' lehd koz tug yaog. U kheh te ver, nawg awr lehr, gha

yaq taw nuhr liz, su kheh tawa liz awg mig awg phond mad cawg che mi kig lo gha kawq yaq mie tug yaog.

¹⁰ Chaw te ghad ghad nawg haq ca kug ax cawd ver, nawg kae lehq awg mig awg phond mad cawg che teq pa mi kig huh awg kawd ca mi lar ser. U kheh te ver, nawg haq kug che phad lag lehq, 'Awg chawd-og, cheaq keh awg mig awg phond cawg che mi kig haq kawq taz mi lag,' lehd koz ax tug yaog. U kheh te ver, nawg geh mi chehd che chaw teq pa ve mehzh khuhd suhr nawg awg mig awg phond gha tug yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, a sug yawd awg ton haq tar ir che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, tar nehq cheaq gha tug yaog. A sug yawd awg ton haq tar nehq che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, tar ir cheaq gha tug yaog," lehd koz che yaog.

¹² Kheh te lehq, Yer suq yawd haq kug che yehg sehr phad haq koz vid che, "Muhd kaw awr cad tug ma koz, muhd phiq awr cad tug ma koz, nawg su haq ca kug ver, nawg ved awg chawd, a vix a nax, awg ceng awg khad he lehq awg pad awg ki huh chehd che paw sa che teq pa haq tad kug. U kheh te che chaw haq kug ver, i hehd liz nawg haq kug lehq awg bon kawq te khuhq ax tug yaog.

¹³ Kheh te ver, nawg thi cad thi dawg tug su haq ca kug che te yand, har ghuhd che chaw, khi theh che chaw, laq kuhr mad daq che chaw he lehq mehzh cox che chaw teq pa haq ca kug lor.

¹⁴ U kheh te ver, nawg awg bon ir che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd nawg haq awg bon kawq te khuhq ax maq gha. Thed che cawd che chaw teq pa kawq teq tuag che awg yand gaeg ver, Ghig sa nawg haq awg bon kawq te khuhq ax tug yaog," lehd Yer suq koz vid che yaog.

Pawehz nux te lehq thi cad thi dawg cheaq tawd par hax te mar che

¹⁵ Yawd geh teq geha mi cad chehd che chaw te ghad phad tawd u ve haq gha kad lehq koz che, "Ghig sa ve muhd mig khuhn thi cad thi dawg kig huh gha geh cad tug chaw awr lehr, awg bon ir che yaog," lehd Yer suq haq koz vid che yaog.

¹⁶ Yer suq kawq koz che, "Chaw te ghad yawd pawehz nux te lehq, thi cad thi dawg tug chaw kha peh vad-ag haq kug lar che yaog.

¹⁷ Thi cad thi dawg tug awg ceng gha lia saw hanr saw te peg lehq, yawd ved awg ceg var haq kug lar che chaw teq pa chehd lo, 'Cad laog. Awg ceng gha lia saw hanr saw te peor,' lehd ca koz vid pe che yaog.

[†] 13:35 13:35 **nig hehd ve yehg** Yer ruq sar lehr bon yehg nux he lehq Yer ruq sar lehr med haq koz che yaog.

[†] 13:35 13:35 Chid 118:26

¹⁸ Chaw u ve teq pa te ghad peg te ghad pong kig ca che khuhn koz khuhq che yaog. Awg kawd te ghad koz che, 'Ngag ti mi awg suhx te pez vig lar lehq gha ca ngawx-eg ser tug law mehr. Kae mad gag ser law,' lehd koz vid che yaog.

¹⁹ Ni ghad te ghad kawq koz che, 'Ngag nud ngad ceh vig lar lehq, a cehax gha ca sir ve lehq te ngawx-eg ser tug law. Kae ma tand ser law,' lehd koz vid che yaog.

²⁰ Seh ghad te ghad koz che, 'Ngag yad mid he che maq muh ser lehq, lag mad gag,' lehd koz vid che yaog.

²¹ Kheh te lehq, awg ceg var u ve kawaq lehq, yawd ved awg sehr phad haq awg lawn u ve teq pa saw khae mar vid che yaog. Yehg sehr phad u ve yawd nez nag jad lehq, awg ceg var haq kae lehq, 'Har naq med khuhn kae lehq, yaq kaw nux yaq kaw nehax teq pa lo kae lehq, har ghuhd che chaw, laq kuhr mad daq che chaw, mehaz cox che chaw, khi theh che chaw teq pa haq ca sir vea laog,' lehd koz vid che yaog.

²² U kheh te peg lehq, awg ceg var kawq koz che, 'Jawd mawd-og, nawg koz ax lar che heh te peor. Kheh liz chehd kig kawq cawg chehd sear,' lehd koz vid che yaog.

²³ Yehg sehr phad kawq koz che, 'Kheh te ver, med bag lo kawq kae lehq, yaq kaw nux yaq kaw nehax teq pa he lehq su ti mi lo kae khad yaq kaw lo liz har naq ca cex beg vid lehq, ngag ved yehg che ve haq peh lawq lawq ca sir vea kawq laog.

²⁴ Awg lawn ghod ver, ngag nig hehd haq koz ax laq, awg kawd thad loar kug lar che chaw u ve teq pa te ghad-eg liz ngag ved cad tug haq maq gha cend ngawx lar haz hawg,' lehz awg ceg var haq koz vid che yaog."

Awg bon cawg che mad cawg che tawd par hax te mar che

²⁵ Kheh te lehq, Yer suq yawd khaz nuhr ghaq tod che chaw mor nux haq phuhz ngawx lar lehq koz vid che,

²⁶ "Ngag khaz nuhr ghaq che chaw a sug lehd ma koz, a sug yawd ved awr pa awr ye, awg mid awg yad, a vix a nax teq pa haq ma koz, a sug yawd ved a saq haq liz ma koz, maq ngawx bawg ver, ngag ved awg laq ghuhd te maq gha hawg.

²⁷ Chaw a sug te ghad lehd ma koz, a sug yawd ved laq kan* haq taz lehq ngag khaz nuhr mad ghaq ver, ngag ved awg laq ghuhd te maq gha hawg.

²⁸ Tawd par hax te ver, nig hehd khuhn ve chaw te ghad ghad yehg muh maq nux ted mag te gad ver, phu khawd-ehg ma gha

peg tug khawd-ehg ma ver, lawq che haq kha sehax maq sawnr ngawx lehq te che chaw cawg hawg la.

²⁹ U kheh te maq sawnr ngawx ver, yehg haq tanr kawx peg ver, yug te tug mad cawg he lehq kawq cax te maq gha ver, su kha lag mawag che chaw koz gid ghig gid tug yaog.

³⁰ 'Chaw che ve phad tanr kawx chea lehax gha che law. Te peg maq gha che law,' lehz su koz gid tug yaog.

³¹ Ma hez ver, jawd mawd te ghad yawd su ved jawd mawd te ghad haq bawz daq lehd te ver, su ved maq yad niq mir ghad lag che haq yawd ved maq yad teq mir ghad bawz ghad tug nar, ma ghad tug nar, lehz mi lar lehq awg kawd kha nehax ma duhd ngawx ser che jawd mawd te ghad ghad cawg hawg la.

³² Ma ghad tug haq yawd sir ver, su lag che mad gag tag ser loar, awg tan te sehr phad haq har naq kae pe lehq, su haq cawd daq tug gha ca te pe che yaog.

³³ Che heh yaog. Nig hehd teq pa awg khuhn liz a sug te ghad lehd ma koz, nawg kha cawg che awg ceng gha lia Ghig sa haq ma chid aq vid ver, ngag ved awg laq ghuhd te maq gha hawg.

Pehz vehr che a lehq awg lawn

³⁴ A lehq awr lehr, daq che yaog. Kheh te lar mehaz che pehz vehr ver, kawq mehaz tug te maq gha hawg.

³⁵ A lehq u ve awr lehr, mig gig awg pun lehd ma koz, mig khid te tug awg pun lehd ma koz, teq chaweh awg bon mad cawg vehr lehq, su yug lehq cag kawx khi lo chid bag pe vehr che yaog. Kad tug nar puh cawg che chaw naog," lehd koz vid che yaog.

15

Mehx vehr che yawg awg lawn tawd par hax te mar che

¹ Awg yand u ve khuhn awg khawnr saw var he lehq vend bax yad teq pa,* Yer suq mar che haq na tug yawd awg pad huh phoz lag che yaog.

² Phar rir sehd teq pa he lehq liq buhq var teq pa koz che, "Che phad vend bax yad teq pa haq haq yug lehq, i hehd teq pa geh thi cad thi dawg che law," lehd koz khaex che yaog.

³ Yer suq i hehd haq tawd par hax te mar vid che,

⁴ "Nig hehd teq pa khuhn chaw te ghad yawg teq ha kheh cawg lehq teq kheh mehaz vehr ver, kuhd chi kuhd kheh haq kaz cad kig muhq de khuhn teh lar haz

* 14:27 14:27 a sug yawd ved laq kan A sug yawd ved gha tuq gha khanr tug haq gha khanr tug yaog. * 15:1 15:1 vend bax yad teq pa Ghig sa ve awg lid awg khad haq mad ghaq te che teq pa yaog.

lehq, meh x ve hr che yaw g te q khe h ha q maw g thad kha gag mad gha q cae haw g la.

⁵ Yaw g u ve ha q yaw d ca maw g ve hr ver, ha leh g jad che khuhn yug leh q la q bo z thang chid taz vea leh q kawa q ve hr che yaog.

⁶ Yaw d ved ye h g lo kaw q gag ver, yaw d ved aw g chaw d te q pa he leh q aw g pad aw g ki huh ve chaw te q pa ha q kug leh q, 'Ngag geh ga ha leh g lao q. Aw g lawn g h od ver ngag ved yaw g meh x ve hr che kaw q ca maw g ve hor,' leh z yaw d koz tug yaog.

⁷ Ngag nig hehd ha q koz ax la q, u ve ha q sur da q che yaog. Vend bax ha q duhd phu h z tug ma q lor lehd duhd che thed che caw d che chaw kuhd chi kuh g ghad ha q keh, vend bax yad te ghad vend bax ha q duhd phu h z leh q kaw kawa q ver, muhd nuh kawag lo ha leh g tug lex leh q caw g mad che yaog.

Meh x ve hr che phu aw g lawn taw d par hax te mar che

⁸ Taw d par hax te ver, yad mid ma te ghad yaw d aw g phu h d khaz che phu te q chi the h q caw g che ted the h q ye h g khuhn che meh x ve hr caw d ver, a mir khehd tox lar leh q ye h g jaw q siz leh q, maw g thad kha gag mad gha q ca che yad mid ma caw g haw g la.

⁹ Yaw d phu u ve ha q kaw q maw g ve hr che te yand, yaw d aw g chaw d te q pa he leh q yaw d pad huh chehd che chaw te q pa ha q koz vid che, 'Ngag geh ga ha leh g lao q. Aw g lawn g h od ver, ngag ved phu meh x ve hr che kaw q ca maw g ve hor,' lehd koz vid tug yaog.

¹⁰ Ngag nig hehd ha q koz ax la q, u ve ha q su da q che yaog. Ghig sa liz, vend bax yad te ghad vend bax ha q duhd phu h z leh q kaw kawa q ver, yaw d ved muhd nuh ma q cuh yad meh z khuh d suhr ha leh g tug caw g che yaog."

Meh x ve hr che yad par aw g lawn taw d par hax te mar che

¹¹ Yer su q te paw z kaw q koz che, "Chaw te ghad phad yaw d yad par ni ghad caw g che yaog.

¹² Aw g nax var te ghad awr pa ha q koz vid che, 'Ngar pa-og, ngag gha caw d che ngag ved aw g sin x te q pa ngag ha q pehar lao q,' lehd koz vid che yaog. Khe h te leh q, awr pa ix mag ha q aw g sin x pe h g vid che yaog.

¹³ Aw g khaz nuhr ma q muh tand, aw g nax var te ghad yaw d ved med nged jeg kor te q pa saw yug ve leh q, vid-ag lo muhd mig ted mag khuhn ca chehd-eg che yaog. U huh yaw d mig gig a lor tand pehor ha q gha q te leh q, yaw d ved phu he leh q med nged saw cad saw ye h d ba g ve hr che yaog.

¹⁴ Yaw d kha caw g che saw cad saw ye h d peg che te yand, muhd mig u ve khuhn me q nux kaz nux cawag leh q, yaw d te q chaweh yug cad tug mad caw g che yaog.

¹⁵ Khe h te leh q, yaw d muhd mig u ve khuhn chehd che chaw te ghad geh ca chehd leh q kan x ca te che yaog. Su yaw d ha q ha lo va q hu cuh vid che yaog.

¹⁶ Yaw d me q jad leh q, va q cad chehd che a nuh z sir u ve te q pa kha bu h z cad gad jad che yaog. Khe h liz, su yaw d ha q cad tug te q chaweh ma q car vid che yaog.

¹⁷ Khe h te leh q, yaw d kaw q sir kaw q nuh-d-ag leh q koz che, 'Ngar pa geh chehd leh q kan x canr te cad chehd che chaw te q pa liz, cad mad peg daw g mad peg te chehd-aq. Ngag awr lehr, chuhr huh me q je h d kaz je h d leh q suh ve hr tug yaog.

¹⁸ Ngag tu leh q ngar pa chehd lo koe q leh q, "Ngar pa-og, ngag awr lehr Ghig sa ha q liz naw g ha q liz te ya q ve hr che yaog.

¹⁹ Ya q ni khaz nuhr ver, ngag awr lehr, naw g ved yad-aw g lehd liz koz ma q kenr. Naw g ngag ha q naw g ved kan x canr te par khe h tawa sawnr tar ax lao q," leh z yaw d koz vid tug yaog,' lehd koz che yaog.

²⁰ Yaw d tu leh q awr pa chehd lo koe q che yaog.

Yaw d vid-ag lo kawa q tod ser huh loar, awr pa gha maw g leh q, yaw d ha q har kax che khuhn yaw d chehd lo cex kae leh q kuhr ha q vu h z cu h x lar leh q bu x vid che yaog.

²¹ Khe h te leh q, aw g yad par yaw d ha q koz vid che, 'Ngar pa-og, ngag awr lehr Ghig sa ha q liz naw g ha q liz te ya q ve hr cheaq te leh q, ya q ni khaz nuhr ver naw g ved yad-aw g lehd liz koz ax ma q kenr ve hr che yaog,' lehd koz vid che yaog.

²² Khe h liz awr pa aw g ceg var te q pa ha q kuhr phu h z ngaw x lar leh q koz vid che, 'Da q jad che a po q nux maz yug vea leh q yaw d ha q har na q deh vid lao q. Yaw d ved la q nuh ha q la q per liz nuh x vid lao q. Khi ha q khi noz liz cu h x vid lao q.

²³ Khe h te lar haz leh q, nud nehax aw g pho q chu h d te che te q khe h ca seh vea daw z lao q. Ha leh g ha ka thi cad thi daw g leh q pawehd teag veg.

²⁴ Aw g lawn g h od ver, ngag yad par che suh ve hr cheaw g lehd duhd liz, a meha kawa q ve hor. Meh x ve hr peg liz a meha kaw q ca maw g ve hor,' lehd koz leh q i hehd te q pa ha leh g ha ka pawehd te che yaog.

²⁵ Aw g vix var vawr, ha khuhn kan x te chehd che yaog. Yaw d kawa q leh q ye h g pad huh ga e g leh q, nuhr mez ka khe z chehd che aw g khuh d ha q gha kad che yaog.

²⁶ Yaw d aw g ceg var te ghad ha q kug na che, 'A tho q te chehd cheaw g le,' lehd koz na ngaw x che yaog.

²⁷ Awg ceg var koz vid che, 'Nawg nax var yawd mad nag mad guh lehq mad lug ma sez che khuhn kawq gag vejr lehq, nawr pa nud nehax awg phoq chuhd te che teq kheh dawz cad lar pawehd te chehd cheawg,' lehd koz vid che yaog.

²⁸ Awg vix var nez nag jad lehq, yehg khuhn liz mad kawq gehe che yaog. Kheh te lehq, awr pa tuhaz lehq yawd haq caw beg lehq lawg che yaog.

²⁹ Yawd awr pa haq kawq koz vid che, 'Ngawx hehq. Ngag nawg ved awg ceg lehax te chehd che kheh muh muh gaeg lehq, nawg ved tawd khuhd haq te khuhad liz mad pong lex jaw. Kheh liz, ngag ved awg chawd teq pa geh ha lehq ha ka te tug, a chiq nehax teq kheha liz nawg ngag haq maq pehar jaw.

³⁰ Kheh te lar, meh mar lanx teq pa haq awg chawd te lehq, nawg ved phu si muhd jeg haq saw yehd saw cad bag vejr che nawg ved yad par che te ghad kawaq gha mehax, nud par nehax awg phoq chuhd te che dawz car vid che law hehq,' lehz koz vid che yaog.

³¹ Awr pa kawq koz vid che, 'Yad par-og, nawg awr a pa geh khar thad liz chehd chehd che yaog. Ngag kha cawg lar che med nged awg gha lia nawg ved lehax yaog.

³² Nawg nax var vawr, suh vejr lehq a meha kawq teaq heh te lehq, mehax vejr lehq a meha kawq ca mawg vejr che haq te lehq, ha lehq ha ka te vid cawd che yaog,' lehz awr pa yawd haq kawq koz vid che yaog."

16

Ma thed che med nged haq sax var

¹ Awg laq guhd teq pa haq Yer suq tawd par hax te mar vid lehq koz che, "Paw sa var te ghad yawd ved med nged haq sax var te ghad cawg che yaog. Med nged haq sax var u ve yawd awg sehr phad ve med nged haq kheha saw kaod te kog vejr chehd che haq su sir lehq, su awg sehr phad haq khuhq kud vid che yaog.

² Awg sehr phad yawd haq kug lehq, 'Nawg ved awg lawn ngag gha kad che, nawg khawd-ehg kheh te cheawg le. Nawg med nged haq sax var te chehd che, cag land ngag chehd lo yug khuhq vea. Awg lawn ghod ver, yaq ni khaz nuhr ver, nawg haq med nged haq sax che mad kawq te cuha vejr che yaog,' lehz yawd haq koz vid che yaog.

³ Kheh te lehq, med nged haq sax var u ve phad yawd ved ni ma khuhn duhd che, 'Ngag khawd-ehg te ver cawd tug lehq na.

Ngag ved awg sehr phad awr lehr, ngag haq yawd ved med nged haq sax che kanx khuhn yug tuhaz vejr tug yaog. Mig giaq ha kawd cad tug liz ngag te tug duhd ma tuhaz. Su geh ca lawg cad-eg liz ngag yaq taw che yaog.

⁴ Med nged haq sax che kanx khuhn su ngag haq ghaq tuhaz ax ver, ngag khawd-ehg te ver, su ved yehg khuhn ngag haq su haq yug ax tug u ve ngag sir vehor,' lehd yawd duhd che yaog.

⁵ Yawd ved awg sehr phad geh jeg kha cawg lar che chaw te ghad peg te ghad haq yawd kug vea lehq, awg kawd maq te ghad haq koz vid che, 'Ngag ved awg sehr phad geh nawg jeg khawd-ehg ma cawg lar hawg le,' lehd koz na ngawx che yaog.

⁶ 'Nag mand teq ha piz cawg lar che yaog,' lehz kud vid che yaog. Kheh te lehq, med nged haq sax var koz vid che, 'Nawg ved cag land haq yug vea lehq har naq mi lar lehq ngad chi piz lehax buhq keog,' lehz koz vid che yaog.

⁷ Kheh te peg lehq, ni ghad te ghad haq yawd kawq na lehq koz che, 'Nawg jeg khawd-ehg ma cawg lar hawg le,' lehd koz na che yaog. 'Cag sir teq ha taz cawg lar che yaog,' lehd koz vid che yaog. Kheh te lehq, med nged haq sax var koz che, 'Nawg ved cag land yug vea lehq hex chi taz lehax buhq keog,'* lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁸ Ma thed che med nged haq sax var u ve phad cud yiq yehd vix cheaq te lehq, awg sehr phad yawd haq chid muh che yaog. Awg lawn ghod ver, mig gig chaw yad teq pa awr lehr, mig gig chaw yad teq pa haq cawd daq tug te vix che awr lehr, Ghig sa ve awg ghiz yad teq pa haq keh te vix che yaog.

⁹ Kheh te lehq, ngag nig hehd haq koz ax laq, mig gig-aq lo cawg che phu si muhd jeg haq yehd lehq awg chawd te daq lar. Awg lawn ghod ver, phu si muhd jeg u ve peg vejr khaz nuhr ver, muhd nuh kawg lo Ghig sa nawg haq haq yug ax tug yaog.

¹⁰ A cehax lehax te che haq thed che chaw teq pa awr lehr, kha peh vad-ag te che haq liz te thed tug yaog. Kanx nehax khuhn te lehq ma thed che chaw teq pa awr lehr, kanx nux maz khuhn te liz ma thed tug yaog.

¹¹ Kheh te lehq, mig gig-aq lo ve phu si muhd jeg haq liz nig hehd ma thed ma cawd ver, awg cehg mag muhd nuh kawg lo ve med nged jeg kor a sug nig hehd haq chid aq ax ghag le.

¹² Nig hehd teq pa su ved med nged haq ma thed ma cawd ver, a sug nig hehd ve

* 16:7 16:7 *Nawg ved cag land yug vea lehq hex chi taz lehax buhq keog* Yawd haq cawd vid tug te che yaog.

med nged nig hehd haq ca aq ax piar le.

¹³ Awg ceg khar ve te ghad lehd ma koz, jawd mawd ni ghad ve awg ceg te maq gha hawg. Awg lawn ghad ver, te ghad haq cand ver, te ghad haq haq tug yaog. Ma hez ver, te ghad haq yawz yan ver, te ghad haq maq sawnr ma caz te tug yaog. Nig hehd liz Ghig sa ve awg ceg loar, phu si muhd jeg ve awg ceg loar teq geha te maq gha hawg," lehd koz vid che yaog.

¹⁴ Phar rir sehd teq pa awr lehr, i hehd phu si haq sex lae che chaw te lehq, tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, Yer suq haq i hehd koz gid ghig gid che yaog.

¹⁵ Yer suq i hehd haq koz vid che, "Nig hehd awr lehr, chaw yad ve mehzh khuhd suhr huh ver, a sug yawd awg ton thed che cawd che heh te liz, Ghig sa awr lehr, nig hehd ve ni ma haq sir che yaog. Awg lawn ghad ver, chaw yad tar ir che awg ceng haq awr lehr, Ghig sa ngawx bawg che yaog.

Awg lid tawd khuhd he lehq Ghig sa ve muhd mig awg lawn

¹⁶ Awg lid tawd khuhd he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve tawd khuhd awr lehr, Yod hanr ve awg coaq lehax gag che yaog. U ve khaz nuhr lag cheawg lehr, Ghig sa ve muhd mig awg lawn ha lehq che bon khuhd mar vid lehq, chaw awg gha lia muhd mig u ve khuhn biz daq caq daq geha che yaog.

¹⁷ Mig gig muhd nuh maq lug vehr paz vehr cheaq keh, awg lid tawd khuhd liq khuhn ve awg maex nehax ted mag lug vehr mehzh vehr tug vawr har jad che yaog.

Awg mid ma haq chid bag che awg lawn Yer suq mar che

¹⁸ A sug yawd mid ma haq chid bag lar haz lehq awg nuz awr ve yad mid haq ca he che chaw teq pa awr lehr, hax chawd hax paz te che yaog. Awg phad mawd chid bag vehr che yad mid haq ca he che chaw teq pa liz hax chawd hax paz te che yaog.

Paw sa var he lehq Lar sar ruq awg lawn

¹⁹ Te pawz thad huh, paw sa var te ghad yawd awg phuhd khaz che poq sar pha awg naz miax te che haq veq lehq, ni gha lia thi cad thi dawg chehd che yaog.

²⁰ Yawd ved yehg kho ghaz mir khuh pad huh, awg ton tad laod pawd ma kox lehax te che ca lawg cad var Lar sar ruq meh che te ghad haq su taz vea lehq teh lar che yaog.

²¹ Yawd awr lehr, paw sa var u ve cad sez dawg sez lar che teh cuh huhx uh ve cad tug ca ghawz cad gad che yaog. Phid teq pa liz yawd ved pawd ma kox haq sawz lehq chehd che yaog.

²² Teq ni awr gaeg lehq, har ghuhd jad lehq lawg cad var u ve phad suh vehr che yaog. Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad teq pa lag sir ve lehq, Ar brar hanr pad huh muhd nuh kawag lo chehd vid vehr che yaog. Paw sa var u ve liz suh vehr lehq, su yawd haq taz tur vehr che yaog.

²³ Muhd naz hoq khuhn, paw sa var u ve yawd gha tuq gha khanr jad che te yand, yawd kuhr ca chid ngawx pe lehq, Ar brar hanr he lehq Lar sar ruq ix maq vid-aq lo chehd lehq Lar sar ruq liz Ar brar hanr pad huh chehd chehd che haq yawd gha mawg che yaog.

²⁴ Kheh te lehq, yawd huh kug lehq koz che, 'A pa Ar brar hanr-og, ngag haq a cehax har kax laoq. Ngag awr lehr, a mir che khuhn gha tuq gha khanr jad cheaq te lehq, Lar sar ruq yawd ved laq nuh med a kaz khuhn tiz ke lar haz lehq ngag ved ha lez gawg vid tug a cehax ca te pea viad laoq,' lehd koz vid che yaog.

²⁵ Kheh te lehq Ar brar hanr kawq koz che, 'Yad par-og, nawg teq chehd thad huh daq che awg ceng teq pa haq lehax nawg gha lehq, Lar sar ruq vawr, mad daq che awg ceng teq pa haq lehax gha che haq nawg duhd nuhd-oq. A meha chuhr huh awr lehr, yawd duhd sa gad sa che khuhn gha chehd lehq, nawg awr lehr, tuq che khanr che khuhn gha chehd che yaog.

²⁶ Lex lehq, a nig teq pa awg kanr huh lawg khoq nax maq nux cawg che yaog. Kheh te cheaq te lehq, ngag hehd chehd huh ve liz nig hehd chehd lo lag mad gag. Nig hehd chehd lo ve liz ngag hehd chehd huh lag mad gag hawg,' lehd kawq koz vid che yaog.

²⁷ Paw sa var kawq koz che, 'Kheh te ver, A pa-og, nawg geh ngag che kheh lawg khawx che yaog.

²⁸ Ngag nax var ngad ghad cawg ser hawg. I hehd teq pa tuq che khanr che chehd kih che ve huh maq gha lag tug, Lar sar ruq haq ngar pa yehg lo kae pe lehq i hehd haq kha nehax ca mar vid pe ser,' lehd koz vid che yaog.

²⁹ Ar brar hanr kawq koz che, 'I hehd geh Mod ser he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve tawd khuhd cawg chehd che yaog. Tawd khuhd u ve teq pa haq i hehd teq pa na yug vid-oq,' lehd koz vid che yaog.

³⁰ Paw sa var kawq koz che, 'U vea lehax mad lawq ser hawg. A pa Ar brar hanr-og, suh lar haz lehq kawq teq tuag che te ghad i hehd chehd lo kae ver, i hehd vend bax duhd phuhtug yaog,' lehd koz che yaog.

³¹ Ar brar hanr kawq koz che, 'Mod ser he lehq Ghig sa ve cuh kar var ve tawd khuhd haq i hehd maq na yug ver, suh kig lo chaw te ghad kawq teq tuag liz, i hehd

ca yonr tug ma hez,' lehz kawq koz vid che yaog."

17

Su te yaq vid tug te che

¹Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq kawq koz vid che, "Su te yaq tug awg ceng vawr cawag tug yaog. Kheh liz su te yaq vid tug te che chaw teq pa awr lehr, gha lug gha sez jad tug yaog.

²Chaw te ghad, chaw yad nehax teq pa te ghad ghad te yaq vid tug te cheaq keh ver, yawd haq yug lehq cag kha mia giz tug huhx meh mawr yawd ved kuhr pehg haq pheh ku li lehq, ghig nuh maq khuhn chid bag ke che awr lex lehq daq che yaog.

³Nig hehd teq pa kha nehax heog. Nawg vix nawg nax teq pa nawg haq te yaq ver, yawd haq mar vid-oq. Yawd vend bax haq duhd phuhs vehr ver, yawd ved vend bax haq phehd vid-oq.

⁴Teq ni awg khuha lehax suhr pawz kha gag nawg haq te yaq lehq, suhr pawz pawz ax nawg chehd lo kawaq lehq, 'Ngag vend bax haq duhd phuhs vehor,' lehd koz ver, nawg yawd haq vend bax phehd vid-oq," lehd koz vid che yaog.

Yonr che ted ceng cawg mad-ag tug lawg che

⁵Kheh te lehq, cuh yad teq pa Jawd mawd Yer suq haq koz vid che, "Ngag hehd teq pa yonr che ted ceng cawg mad-ag tug a cehax tea laog," lehz yawd geh lawg che yaog.

⁶Jawd mawd Yer suq kawq koz che, "Nig hehd yonr che ted ceng ghawd pheh yuhd nehax kheh hia liz cawg heh ver, puhd cehg nux che ve haq, 'Awg chi loar saw ghawg ve lehq ghig nuh maq lo ca cuhz-eq lor,' lehd koz vid liz te pawaz lehax nig hehd koz vid che heh na vehr tug yaog.

Awg ceg ve kanx awg lawn

⁷Nig hehd ve awg ceg te ghad ti mi lo ti mi theox kawaq la, ma hez ver yawg ca huhx kawaq ver, 'Har naq awr teq geha mi cad laog,' lehd koz vid che nig hehd teq pa awg khuhn a sug te ghad cawg hawg le.

⁸Ma hez ver, awg ceg var u ve haq koz vid che, 'Kanx te tug beg ke kha nehax veq lar lehq, ngag awg pun cad tug ca te lor. Ngag haq hanr car hanr tawa lehq ngag cad buhz dawg buhz vehr nuhr heh, nawg kawq cad kawq dawg lehd koz vid tug ma hez hawg la.'

⁹Awg ceg var u ve awg sehr phad koz che heh te cheaq te lehq, awg sehr phad yawd haq chid muh vid tuawg la.

¹⁰U ve heh te lehq nig hehd teq pa liz, nig hehd haq kha cuha che awg ceng gha lia haq saw te peg ver, che kheh koz cawd

che yaog. 'Ngag hehd awr lehr, maq kenr che awg ceg teq pa yaog. Ngag hehd gha te cawd che kanx teq pa kheh tawa ngag hehd te lar che yaog,' "

Yer suq khir tuq var teq chi ghad haq ghuh na vid che

¹¹Yawd Yer ruq sar lehn med lo kae tod che awg yand khuhn, Sar mar riq muhd mig he lehq, Gar liq lehd muhd mig awg cuhx kanr phanr kae che yaog.

¹²Khaz te khaz awg khuhn Yer suq gehe che te yand, khir tuq kex che chaw teq chi ghad vid-ag lo chehd lar lehq yawd haq ca mawg daq che yaog.

¹³I hehd teq pa awg khuhd pehz hehd mehz te kug lehq koz che, "Jawd mawd Yer suq-og, ngag hehd haq a cehax har kax laog," lehd koz che yaog.

¹⁴Yer suq i hehd haq mawg lehq koz che, "Nig hehd teq pa kae lehq, Ghig sa ve paw khod teq pa haq awg ton ca maw vid-eq," lehd koz vid che yaog.

Kheh te lehq, i hehd kae tod-ag huh, i hehd teq pa na vehr lehq awg daq maq phehq vehr che yaog.

¹⁵Awg mor u ve khuhn chehd che chaw te ghad awr lehr, yawd awg ton na vehr che haq yawd gha siar che te yand, yawd kaw kawaq lehq awg khuhd pehz hehd mehz kug lehq Ghig sa haq chid ir chid muh che yaog.

¹⁶Yer suq ve khi pad huh mehz khuhd miaq lo boz cuhx lar lehq yawd ved bon haq chid muh che yaog. Chaw u ve te ghad awr lehr, Sar mar riq chaw yaog.

¹⁷Kheh te lehq Yer suq koz che, "Na vehr che chaw teq chi ghad ma hez hawg la. Kuhg ghad khar lo veh cheawg le.

¹⁸Khawd-ehg te cheawg le. Lawd kir yad te ghad ma hez ver, kawaq lehq Ghig sa haq kawq chid ir chid muhag che chaw mad cawg vehr cheawg la," lehd koz vid che yaog.

¹⁹Peg lehq Yer suq yawd haq koz vid che, "Tu lehq koeg lor. Nawg yonr che haq te lehq, nawg ved a nar na vehr che yaog," lehd koz vid che yaog.

Ghig sa ve muhd mig lag tug awg lawn

²⁰Ghig sa ve muhd mig khar thad lag tug awg lawn Phar rir sehd teq pa na ngawx lehq, Yer suq koz che, "Ghig sa ve muhd mig lag che awr lehr, mehz sir ngawx lehq mawg gha che ted ceng ma hez hawg.

²¹'Ngawx lag, chuhr huh cawg che yaog,' ma hez ver, 'O lo cawg che yaog,' lehz chaw te ghad-eg liz koz ax maq gha hawg. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve muhd mig awr lehr, nig hehd awg khuhn cawg chehd che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²² Awg laq ghuhd teq pa haq yawd kawq koz vid che, "Chaw yad ve Yad phu lag tug haq nig hehd mawg gad che awg yand cawag tug yaog. Kheh liz, nig hehd gha mawg tug ma hez.

²³ 'Chor lo ngawx lag,' ma hez ver, 'O lo ngawx lag,' lehz su nig hehd haq koz ax tug yaog. Kheh liz, nig hehd i hehd teq pa koz ax che awg khad haq tad ghaq kae.

²⁴ Awg lawn ghod ver, muhd pehq cheawg lehr, muhd teq cir lo pehq liz teq cir lo awg ghiz thi gag che heh te lehq, Chaw yad ve Yad phu liz, yawd yaq che awg ni u ve haq sur daq che yaog.

²⁵ Kheh ma khuhd, u kheh maq te ser huh yawd awr lehr, tuq che khanr che laex ceng haq gha khanr lehq a meha teq co ve chaw teq pa chid bag che haq liz gha khanr tug yaog.

²⁶ Nod ar ve awg coag te lar haz che heh te lehq, chaw yad ve Yad phu ve awg co khuhn liz u kheh lag tug yaog.

²⁷ Nod ar huh lawd kor khuhn gehe che teq ni kha gag, i hehd cad chehd dawg chehd lehq, awg phad mawd awg mid ma he daq chehd che yaog. Awg yand u ve khuhn a kaz thur lehq, chaw saw suh vehr che yaog.

²⁸ Lawd tar ve awg coaq liz u ve heh te che yaog. I hehd cad chehd dawg chehd che, med nged vig daq pa daq chehd che, mig cad vad cad lehq, yehg te chehd che yaog.

²⁹ Kheh ma khuhd, Lawd tar Sawd donr med khuhn tuhz vehr che teq ni haq, muhd nuh kawag lo a mir he lehq kang dig che yaq lehq, i hehd teq pa awg gha lia haq saw te lug vehr che yaog.

³⁰ Chaw yad ve Yad phu tuhaz che awg ni haq gaeg ver, u ve heh lag tug yaog.

³¹ Awg ni u ve khuhn, yehg thag lo* chehd che chaw a sug yawd ved yehg khuhn med nged cawg chehd ver, taq ca yaq yug laog. U ve heh te lehq ha khuhn chehd che chaw liz, tad koeq.

³² Lawd tar ve awg mid ma† haq duhd nuhd-oq.

³³ A sug yawd ved a saq pong tug te che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, yawd ved a saq gha sond tug yaog. A sug yawd ved a saq sond che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, yawd ved a saq gha pong tug yaog.

³⁴ Ngag nig hehd haq koz ax laq, u ve teq hax khuhn haw khaz ni ghad teq geha yuhq phi ted mag khuhn lehax yuhq chehd liz, te ghad haq sir ve lehq, te ghad haq lehax teh lar haz tug yaog.

³⁵ Yad mid ni ghad teq geha huhx meh mawr haq cag kha mia giz chehd che liz, te ghad haq sir ve lehq, te ghad haq lehax teh lar haz tug yaog," lehd koz vid che yaog.

³⁷ Kheh te lehq, awg laq ghuhd teq pa Yer suq haq na che, "Awg lawn che ve teq pa khar lo phehaq tuawg le." Yawd kawq koz che, "Chaw suh khar lo cawg liz nag beg ngaz u huh chehd che yaog," lehd koz vid che yaog.

18

Meh chuhd ma he lehq suhx taz var awg lawn tawd par hax te mar che

¹ Awg laq ghuhd teq pa ni ma maq gha lug lehq khar thad liz bon lawg che awg ghad maq gha nud vid tug, Yer suq tawd par hax te mar vid lehq koz che,

² "Med ted mag khuhn chehd che suhx taz var te ghad cawg che yaog. Yawd Ghig sa haq liz ma kuhz lehq chaw yad te ghad-eg haq liz ma yawz maq yan che chaw yaog.

³ Med u ve khuhn meh chuhd ma te ghad cawg che yaog. Yawd suhx jehg suhx taz var u ve phad chehd lo te thawz te thawz lag lehq kaod koz don chehd che, 'Ngag haq kaod yaq chehd che awg lawn che ve teq pa thed che cawd che khuhn ngag haq a cehax jehg ax laog,' lehd koz vid che yaog.

⁴ Yawd har naq mad jehg vid che yaog. Kheh liz, awg khaz nuhr yawd ni ma khuhn duhd che, 'Ngag Ghig sa haq ma kuhz lehq chaw yad haq ma yawz yan liz,

⁵ meh chuhd ma che ve ngag haq lag kaod soq saq cheaq te lehq, ngag yawd haq thed che cawd che khuhn har naq te vid sar. U kheh maq te vid ver, yawd khar thad liz, ngag ved ni ma haq lag kaod te soq saq don vehr tug yaog,' lehd duhd che yaog."

⁶ Kheh te lehq Jawd mawd Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Ma thed ma cawd che suhx jehg suhx taz var ve ni ma khuhn liz che kheh duhd lehq che kheh koz che haq duhd ngawx-oq.

⁷ Ghig sa lez yug lar che chaw teq pa, muhd kaw muhd khax yawd haq lawg khawx chehd ver, Ghig sa thed cawd che khuhn i hehd awg pun maq te vid tuawg la. Yawd pehz muh meh law chehd leq tuawg la.

⁸ Ngag nig hehd haq koz ax laq, thed che cawd che ted ceng yawd nig hehd awg pun har naq tea vehr tug yaog. Kheh ma khuhd, chaw yad ve Yad phu lag gag ver, mig gig-aq lo yonr che ted ceng cawg chehd

* **17:31 17:31 yehg thag lo** Yud daq chaw ve yehg awg thag lo tawr ghad te lehq chehd lar gha che yaog. † **17:32 17:32 Lawd tar ve awg mid ma** Ghig sa khuhd maq na lehq kuhr teh nuhr kawq phuuz ngawx pe lehq, a lehq yehg khuhd duh phehq vehr che yaog.

che haq gha mawg tuawg la," lehd koz vid che yaog.

Phar rir sehd he lehq awg khawnr saw var awg lawn tawd par hax te mar che

⁹ A sug yawd awg ton haq daq kehq thed cawd jad vehor lehd duhd lehq, su haq tar nehq che teq pa haq Yer suq tawd par hax te mar vid lehq koz che,

¹⁰ "Chaw ni ghad bon laweg tug Yer ruq sar lehn bon yehg nux lo taez che yaog. Te ghad awr Phar rir sehd, te ghad awr awg khawnr saw var yaog.

¹¹ Phar rir sehd te ghad tu hox lar lehq ni ma khuhn bon lawg che, 'Ghig sa-og, ngag awr lehr awg kag awr ve chawaq maq sur cheaq te lehq, nawg ved bon haq chid muh che yaog. I hehd teq pa awr lehr, su ved ca lu yug hinx yug che chaw, ma thed ma cawd che chaw, hax chawd hax paz te che chaw teq pa yaog. Lex lehq ngag awr lehr, awg khawnr saw var che phad haq liz maq sur ax cheaq te lehq, nawg haq chid muh che yaog.

¹² Teq sinx awg khuhn nig ni ngag cad tug ce che yaog. Ngag kha ca gha che awg khuhn teq chi pun teq pun tand che yaog,' lehd koz lehq yawd bon lawg che yaog.

¹³ Kheh ma khuhd, awg khawnr saw var te ghad vawr, vid-ag lo hox lar lehq muhd-aq lo liz kuhr chi ngawx mad phehq lehq duhd har jad che khuhn yawd ved ni ma pi huh tha lar lehq. 'Ghig sa-og, ngag vend bax ir jad che haq a cehax har kax laog,' lehd koz lawg khawx che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq, ngag nig hehd teq pa haq koz ax laq, awg khawnr saw var che phad awr lehr, yawd ved yehg lo koeq che te yand, Ghig sa mehz khuhd suhr chaw daq chaw thed phehaq che yaog. Phar rir sehd vawr, thed che cawd che chaw mad phehq. Awg lawn ghod ver, a sug yawd awg ton haq tar ir che chaw teq pa awr lehr, tar nehq cheaq gha khanr che yaog. A sug yawd awg ton haq tar nehq che chaw teq pa awr lehr, tar ir cheaq gha haq yug che yaog."

Chaw yad nehax teq pa haq Yer suq bon naq vid che

¹⁵ Chaw yad nehax teq pa haq Yer suq vad lar lehq bon naq vid tug, su yawd chehd lo sir vea lag che yaog. Awg laq ghuhd teq pa u ve haq gha mawg lehq, sir vea che chaw teq pa haq ded che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq, Yer suq chaw yad nehax teq pa haq kug lehq koz che, "Chaw yad nehax teq pa ngag chehd lo lag pea vid. I hehd haq taq tawr chuhd. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve muhd mig awr lehr, chaw

yad nehax u ve teq pa heh te che chaw ve muhd mig yaog.

¹⁷ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chaw yad nehax teq pa heh te lehq, Ghig sa ve muhd mig haq mad haq yug che chaw a sug te ghad lehd ma koz, yawd ved muhd mig awg khuhn maq gha gehe hawg," lehd koz vid che yaog.

Paw sa che chaw hax var awg lawn

¹⁸ Bon phawd awr ve awg hox jawd mawd te ghad, yawd haq na che, "Daq jad che Sar lar-og, co tiq ha tiq haq gha tug ngag khawd-ehg kheh gha te lawg le," lehd koz che yaog.

¹⁹ Yer suq kawq koz che, "A thoq te nawg ngag haq daq jad che lehd koz cheawg le. Ghig sa te ghad ma hez ver, daq jad che te ghad-eg liz mad cawg hawg.

²⁰ Awg lid tawd khuhd teq pa haq nawg sir che yaog. †Hax chawd hax paz taq te, chaw haq ta dawz vehr, su ved med nged ta khuhd, su haq ma hez hez che awg ceng sax khiz taq khanr, nawr ye nawr pa haq yawz yawz yan yan teo,' " lehz yawd haq koz vid che yaog.

²¹ Chaw u ve phad koz che, "Awg ceng che ve teq pa vawr, ngag chaw yad nehax te chehd ser thad loar saw na yug lehq te peor," lehd kawq koz vid che yaog.

²² Yer suq tawd khuhd u ve haq gha kad lehq yawd haq koz vid che, "Nawg ted ceng lor ser che yaog. Nawg kha cawg che med nged jeg kor teq pa haq ca huhd lehq, har yad ghuhd yad teq pa haq ca pheg vid-oq. Muhd nuh kawag lo med nged awg phuhd khaz che awg ceng nawg cawg lar tug yaog. U kheh te lar haz lehq, nawg vawr kawaq lehq ngag khaz nuhr ghaq laog," lehd koz vid che yaog.

²³ Chaw u ve, yawd tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, yawd duhd har jad che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd paw sa jad che chaw te ghad te lehq.

²⁴ Yer suq chaw u ve phad duhd har jad cheaq gha mawg lehq yawd koz che, "Paw sa che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ve muhd mig khuhn gehe tug har jad che yaog.

²⁵ Awg lawn ghod ver, kar lar oq teq kheh ghoq nar khuhn gehe che vawr, paw sa var te ghad Ghig sa ve muhd mig khuhn gehe tuaq keh sa che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁶ Tawd khuhd che ve haq gha kad che chaw teq pa koz che, "Kheh te ver, a sug te ghad thaer khuhq cheaq gha tuawg le," lehd koz che yaog.

²⁷ Yawd kawq koz che, "Chaw yad te maq gha che awg ceng teq pa haq Ghig sa te gha che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁸ Per troq koz che, “Kheh te ver, Ngag hehd awr lehr, awg ceng gha lia saw teh lar haz lehq nawg khaz nuhr lag tod vehr che yaog,” lehd koz vid che yaog.

²⁹ Yer suq kawq koz che, “Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, Ghig sa ve muhd mig awg pun, a sug yawd ved yehg, a sug yawd ved awg mid ma, a sug yawd ved a vix a nax, a sug yawd ved awr pa awr ye he lehq a su yawd ved awg yad awg dug teq pa haq teh lar haz che chaw khar ve te ghad lehd ma koz,

³⁰ a meha ve teq co haq loar, u veaq keh lex lehq kawq gha nuhr, lex lehq awg khaz nuhr ve teq coaq lo liz co tiq ha tiq haq gha tug yaog,” lehd koz vid che yaog.

Yer suq yawd gha suh tug awg lawn sehr pawz te pawz kawq koz che

³¹ Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq chi ni ghad haq kug lehq koz vid che, “A nig Yer ruq sar lehr med lo kae tod che yaog. Chaw yad ve Yad phu awg lawn Ghig sa ve cuh kar var teq pa kha buhq lar che awg gha lia phehaq tug yaog.

³² Awg lawn ghod ver, yawd haq lawd kir yad teq pa ve laq khuhn chid aq vid lehq, su koz gid ghig gid che, maq sawnr ma caz te che he lehq cux ghig pheq puh cheaq gha khanr tug yaog.

³³ Su yawd haq jawq peg ver, dawz vehr tug yaog. Kheh te peg lehq sehr ni teq ni gaeg ver, yawd kawq teq tuag tug yaog,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

³⁴ Kheh ma khuhd, awg lawn che teq pa haq i hehd a cehax liz maq sir. I hehd haq koz vid che tawd khuhd che teq pa awr lehr, i hehd haq cuhx kig khuhd ceh lar vid cheaq te lehq, yawd koz chehd che haq i hehd na maq gha.

Yer riq khod med pad huh Yer suq mehz cox var haq ghu na vid che

³⁵ Yer suq lag lehq Yer riq khod med pad huh gaeg che te yand, mehz cox var te ghad yaq kaw pad huh mi lar lawg cad chehd che yaog.

³⁶ Mehz cox var u ve chaw mor nux phanr veh che khuhd haq gha kad lehq, su haq a thoq maq te cheawg le lehd koz na che yaog.

³⁷ “Nar sar rehq* chaw Yer suq phanr veh tod che yaog,” lehz su yawd haq koz vid che yaog.

³⁸ Kheh te lehq yawd kug lehq koz che, “Dar viq ve Yad phu Yer suq-og, ngag haq a cehax har kax laoq,” lehd koz che yaog.

³⁹ Yawd mehz khuhd suhr veh tod che chaw teq pa awr lehr, “Taq chuhax chehd-og,” lehd koz lehq yawd haq ded vid liz, “Dar viq ve Yad phu-og, ngag haq a cehax

har kax laoq,” lehd koz ghaq te ghaq hehd hax ceh kawq kug che yaog.

⁴⁰ Yer suq jehd lehq hox lar koz che, “Yawd haq ngag chehd lo sir vea laor,” lehd koz vid che yaog. Mehz cox var u ve yawd pad huh lag gag lehq Yer suq koz che,

⁴¹ “Nawg haq ngag a thoq tea vid gad lehq le,” lehd koz na ngawx che yaog. “Jawd mawd-og, ngag mehz mawg gha tug nawg tea vid gad che yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁴² Yer suq kawq koz vid che, “Mehz mawg vid-oq. Nawg yonr che ted ceng haq te lehq, nawg na vehor,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁴³ Chaw u ve phad teq pear lehx mehz mawg lehq, Ghig sa haq seh chid ir seh chid muh lehq Yer suq khaz nuhr ghaq veh che yaog. Chaw awg gha lia u ve haq gha mawg lehq, Ghig sa ve bon haq chid muh che yaog.

19

Yer suq he lehq Sar kehhd awg lawn

¹ Yer suq awr lehr, Yer riq khod med khuhn gehe lehq tod phanr vehr tod che yaog.

² Med u ve khuhn paw sa jad che awg khawnr saw var awg hox Sar kehhd meh che te ghad phad cawg che yaog.

³ Yer suq khar ve te ghad lehq na lehq yawd mawg gad lehq ca ngawx-eg liz, chaw mor nux kha peh te lehq, yawd awg ton maq muh lehq ngawx mad mawg.

⁴ Awg lawn ghod ver, Yer suq yaq kaw u ve haq lag tod cheaq te lehq, Yer suq haq gha mawg tug yawd awg ghud med awr cex kae lehq nuhg cehg ted cehg haq taez che yaog.

⁵ Yer suq lag lehq u huh gaeg che te yand, yawd haq kuhr chid ngawx lar lehq koz vid che, “Sar kehhd-og, har naq yaq laoq. Yaq ni ngag nawg ved yehg lo gha ca hax-eg tug yaog,” lehd yawd haq koz vid che yaog.

⁶ Kheh te lehq, Sar kehhd har naq yaq lehq ha lehq ha ka yawd haq haq yug vid che yaog.

⁷ U kheh te cheaq su gha mawg che te yand Yer suq haq ca khaex lehq koz che, “Yawd vend bax yad te ghad ve yehg lo ca hax-eg che law,” lehd koz daq che yaog.

⁸ Sar kehhd tu lehq Jawd mawd Yer suq haq koz vid che, “Jawd mawd-og, ngag ved med nged jeg kor awg gha lia te khod chaw har chaw ghuhd teq pa haq pehq vid tug yaog. Chaw te ghad ghad ve med nged haq ngag pha yax te lar cawd ver, uhd pun kheh taw ngag kawq khuhq vid tug yaog,” lehz Jawd mawd Yer suq haq koz vid che yaog.

* 18:37 18:37 *Nar sar rehq* Yer suq chehd lehq iar che med.

⁹ Yer suq kawq koz vid che, "Yehg che ted maq awg khuhn yaq ni thaer khuhq che ted ceng lag gag vehor. Awg lawn ghod ver, yawd liz Ar brar hanr ve yad te ghad yaog.

¹⁰ Chaw yad ve Yad phu awr lehr, mehx vehr che chaw teq pa haq ca lehq thaer khuhq vid tug lag che yaog," lehz Sar kehnd haq koz vid che yaog.

Phu teq chi cawehg awg lawn tawd par hax te mar che

¹¹ Tawd khuhd u ve teq pa haq i hehd teq pa na chehd-ag huh, Yer suq yawd i hehd teq pa haq tawd par hax kawq te mar vid che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd Yer ruq sar lehn med pad huh gag vehr cheaq te lehq, Ghig sa ve muhd mig awr lehr, maq muh tand ver gha mawg vehr tug law lehz i hehd duhd che yaog.

¹² U kheh te lehq yawd koz che, "Jawd mawd ve awg ceng awg khad te ghad, yawd jawd mawd te tug a yad vid kig muhd mig te pez lo ca yug vea kawaq tug yawd ka veh che yaog.

¹³ Yawd maq kae ser huh, yawd ved awg ceg teq chi ghad haq kug yug lehq i hehd haq phu te ghad ve ted cawehg pid lehq koz vid che, 'Ngag kawaq gag thad kha gag phu che yug ve lehq tad kag ca te mehr,' lehz i hehd haq koz vid lar haz che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd, yawd ved muhd mig yad teq pa yawd haq cand lehq, i hehd ve awg tan te var yawd khaz nuhr ghaq kae pe lehq, 'Chaw che ve phad haq ngag hehd ve jawd mawd te lehq, ngag hehd haq uq penr vid tug ngag hehd maq he gad,' lehd ca koz vid pe che yaog.

¹⁵ Yawd jawd mawd te tug a yad gha vea kawaq lehq, yawd phu pid lar haz che awg ceg var teq pa tad kag te che awg mehaq gha maq gha che haq sir gha tug, i hehd teq pa haq ca kug pe che yaog.

¹⁶ Awg kawd ve te ghad lag lehq koz che, 'Jawd mawd-og, nawg ved phu ted cawehg haq yug lehq ngag ca kag che teq chi cawehg kawq gha che yaog,' lehd koz vid che yaog.

¹⁷ Awg jawd mawd kawq koz vid che, 'Daq che awg ceg var-og, nawg te lar cheawg lehr, daq vehr che yaog. Awg ceng nehax haq loar nawg thed cheaq te lehq med teq chi kag haq uq penr lor,' lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁸ Ni ghad te ghad lag lehq koz che, 'Jawd mawd-og, nawg ved phu ted cawehg haq ngag yug ve lehq ca kag che, ngad cawehg kawq gha che yaog,' lehd koz vid che yaog.

¹⁹ Awg jawd mawd awg ceg var haq kawq koz vid che, 'Med ngad kag haq nawg uq penr lor,' lehd yawd haq koz vid che yaog.

²⁰ Seh ghad te ghad lag lehq koz che, 'Jawd mawd-og, ner, nawg ved phu ted cawehg che ve haq ngag pha khuhn kha nehax thiz lehq teh lar che yaog.

²¹ Nawg vawr, te hehnd jad che chaw te ghad te lehq, ngag nawg haq kuhz che yaog. Nawg ved maq teh lar kig lo liz nawg saw yug lehq, nawg maq gha ser lar kig lo liz nawg ghiq yug che yaog,' lehd koz vid che yaog.

²² Kheh te lehq, awg jawd mawd kawq koz vid che, 'Haeg che awg ceg var-og, nawg koz lar che tawd khuhd haq ngag yug lehq suhx jehg suhx taz ax tug yaog. Ngag awr lehr, te hehnd jad che chaw te lehq, ngag maq teh lar kig lo liz saw yug lehq maq ser lar kig lo liz ghiq yug che haq nawg sir chehd ver,

²³ a thoq te ngag ved phu che ve yug ve lehq, phu chid vid kig phu thawnr khuhn maq ca ke lar cheawg le. U kheh ca te lar leh ver, ngag kawaq ver, ngag ved phu haq liz gha lehq awg mehaq liz kawq gha tug yaog,' lehd koz vid che yaog.

²⁴ Kheh te lehq, awg pad huh hox chehd che chaw teq pa haq yawd koz vid che, 'Yawd geh cawg che phu u ve ted cawehg haq yug khuhq lehq, phu teq chi cawehg cawg che phad haq pid-oq,' lehd koz vid che yaog.

²⁵ Chaw u ve teq pa koz che, 'Jawd mawd-og, yawd phu teq chi cawehg cawg vehr cheawg,' lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁶ 'Ngag nig hehd haq koz ax laq, cawg chehd che chaw teq pa haq kawq ke thehn vid tug yaog. Mad cawg che chaw teq pa geh, cawg chehd ser che liz kawq yug ve tug yaog.

²⁷ Kheh te lehq, ngag ved cand par ngag haq i hehd ve jawd mawd maq te cuha gad che chaw teq pa haq, chuhr ngag mehz khuhd suhr huh yug vea dawz vehr laoq,' lehd koz vid tug yaog."

Yer suq pix lar nehax haq cind lehq Yer ruq sar lehn med khuhn gehe che

²⁸ Yer suq u kheh koz peg lehq, yawd Yer ruq sar lehn med lo kawq taz vehr che yaog.

²⁹ Yawd lag lehq Sar lonr keh pad huh cawg che Ber phar ger khaz he lehq Ber tar niq khaz huh gaeg che te yand, awg laq ghuhd ni ghad haq kae pe lehq koz vid che,

³⁰ "Nig mag mehz khuhd suhr huh cawg chehd che khaz u ve khuhn gehe. U gehe ver, chaw te ghad-eg liz ma cind jaw ser che pix lar nehax pheh teh lar che haq nig mag gha mawg tug yaog. Phi lehq chuhr huh seh vea kawq lag.

³¹ Nig mag haq su te ghad ghad lag lehq, 'A thoq te phi cheawg le,' lehd koz na ver, 'Jawd mawd lor che yaog,' lehd kawq koz vid-oq," lehz ix mag haq koz vid che yaog.

³² Awg laq ghuhd u ve ni ghad kae che te yand, Yer suq koz lar che heh saw te chehd lawz cheaq gha mawg che yaog.

³³ Ix mag kae lehq pix lar nehax haq phi chehd-ag huh, awg sehr phad ca na-ag che, "A thoq te pix lar nehax haq phi kha chehd cheawg le," lehd koz che yaog.

³⁴ "Jawd mawd lor che yaog," lehz ix mag kawq khuhq vid che yaog.

³⁵ Kheh te lehq, ix mag pix lar nehax u ve Yer suq chehd lo seh vea lag lehq, pix lar nehax cuhq thag huh a poq kuhz kaq vid peg lehq Yer suq haq cind cuh vid che yaog.

³⁶ Yawd cind ve lehq kae tod che te yand, yawd kae tod che yaq kaw u ve haq med yad teq pa a sug yawd ved a poq kuhz lehq khawd vid che yaog.

³⁷ Yawd lag lehq Sar lonr kehaq lo yaeq che yaq kaw kag thuhd thawq penr gaeg lehq, awg laq ghuhd teq pa awg gha lia i hehd gha mawg lar haz che and tug teq pa haq ha lehq ha ka te lehq, hax cheh kug lehq Ghig sa haq chid muh che yaog.

³⁸ I hehd koz che, †"Jawd mawd Ghig sa ve awg meh khuhn lag che Jawd mawd te ghad awr lehr, awg bon ir vid-oq. Muhd nuh kawag lo duhd sa gad sa che cawg vid-oq. Muh jad kig lo liz awg mig awg phond cawg vid-oq," lehd koz che yaog.

³⁹ Chaw mor nux u ve khuhn chehd che Phar rir sehd ted pehg Yer suq haq koz vid che, "Sar lar-og, nawg ved awg laq ghuhd teq pa haq, 'U kheh ta koz,' lehd koz vid-oq."

⁴⁰ Kheh te lehq, yawd kawq koz vid che, "Ngag nig hehd haq koz ax laq, chaw che ve teq pa taq chuhax chehd vehr liz huhx meh dig che teq pa kug tug yaog," lehd koz vid che yaog.

⁴¹ Med awg pad lo gaeg che te yand, med haq gha mawg vehr lehq yawd huhg lar koz che,

⁴² "Khawd-ehg te lehq nawg gawr ghad gha chehd tug haq yaq ni nawg sir heh ver daq jad tug yaog. Kheh ma khuhd, a meha awr lehr gawr ghad gha chehd tug ted ceng awr lehr, nawg ved meh khuhd suhr huh khuhd ceh lar vehr che yaog.

⁴³ Awg lawn ghod ver, nawg ved cand par teq pa nawg jad huh taq dud lehq, nawg haq kha caw yuhd awg phawd gha lia saw caw hoz che awg ni cawag tug yaog.

⁴⁴ Kheh te lehq, nawg awr lehr nawg awg khuhn chehd che nawg ved awg yad awg dug teq pa haq su miaq lo yug chid bag

lar haz tug yaog. Nawg awg khuhn huhx meh ted dig thag huh ted dig mad cawg lar haz thad kha gag su te lug vehr lar haz tug yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa yaq tug awg yand nig hehd maq sir cheag te lehq," lehd koz vid che yaog.

Bon yehg awg vaw khuhn daq kehq vid tug te che

⁴⁵ Kheh te lehq, yawd Yer ruq sar lehnir bon yehg nux khuhn gehe lehq med nged huhd chehd che chaw teq pa haq ghaq kog che yaog.

⁴⁶ Yawd koz che, †"Ngag ved yehg haq bon lawg kig yehg te tug yaog, lehz Liq phu khuhn buhq lar liz, nig hehd vawr yehg che ve haq chaw khuhd chehd kig yehg yug te vehr che law," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁴⁷ Yawd Yer ruq sar lehnir bon yehg nux khuhn ni gha lia mar vid chehd che yaog. Ghig sa ve paw khod nux teq pa, liq buhq var teq pa he lehq Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa yawd haq dawz vehr khad ca che yaog.

⁴⁸ Kheh ma khuhd, i hehd khawd-ehg te liz dawz vehr tug awg khad ca mad mawg. Awg lawn ghod ver, chaw gha lia yawd mar che khuhd haq na gad jad che yaog.

20

Yer suq kand pax gha che awg lawn su yawd haq na ngawx che

¹ Teq ni thad huh, Yer suq Yer ruq sar lehnir bon yehg nux khuhn chaw kha peh haq mar vid lehq ha lehq che bon khuhd mar chehd-ag huh, Ghig sa ve paw khod nux teq pa, liq buhq var teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa teq geha lag lehq koz che,

² "Nawg khar lo kand pax gha lehq su med nged huhd chehd che haq ghaq kog cheawg le. A sug nawg haq kand pax pehar cheawg le. Ngag hehd haq liz a cehax koz ax laog," lehd koz na che yaog.

³ Kheh te lehq, Yer suq kawq koz che, "Ngag liz ni hehd haq tawd te khuhd na ngawx sar. Nig hehd kawq yaw khuhq ax ngawx ser.

⁴ Yod hanr yawd baz tiz sar pid chehd che, muhd nuh kawag lo lag cheawg la, ma hez ver, chaw yad teq pa geh lag cheawg la," lehz i hehd teq pa haq na che yaog.

⁵ I hehd teq pa phoz jehg daq lehq koz che, " 'Muhd nuh kawag lo lag cheawg' lehd koz ver, 'Nig hehd a thoq te yawd haq maq yonr cheawg le,' lehz yawd kawq koz tug yaog.

⁶ 'Chaw yad teq pa geh lag cheawg' lehd koz ver, chaw che ve teq pa a nig haq huhx

meh ga bag vehr tug yaog. Awg lawn ghod ver Yod hanr awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var awg lehz i hehd yonr che yaog," lehd koz daq che yaog.

⁷ Kheh te lehq, i hehd teq pa yawd haq kawq koz vid che, "Khar lo lag che nar ngag hehd maq sir," lehd koz vid che yaog.

⁸ Kheh te lehq, Yer suq liz i hehd haq koz vid che, "Ngag liz kand pax khar lo lag lehq kanx che kheh te che, nig hehd heh te lehq ma koz ax hawg," lehz i hehd haq kawq koz vid che yaog.

A pehx med kho he lehq kho ngar te cad var awg lawn tawd par hax te mar che

⁹ Kheh te lehq, Yer suq chaw awg gha lia haq tawd par hax che kheh te mar vid che, "Chaw te ghad phad yawd a pehx med kho te lehq saw kha ke lar haz lehq, su kho te cad var teq pa haq awg phuhd kawq ghawz cad tug ngar vid lar haz lehq, awg bag muhd mig lo muh chawa ca chehd tod che yaog.

¹⁰ Awg yand gaeg che te yand, kho ngar te var chehd lo yawd gha cawd che awg sir awg no ca ghawez tug, yawd ved awg ceg var te ghad kae pe che yaog. Kho ngar te var u ve awg ceg var u ve haq ghawg phuhz dawz lehq, teq chaweh ma pid lehq ghaq kawq pe che yaog.

¹¹ Awg khaz nuhr te pawz, yawd ved awg ceg var te ghad i hehd chehd lo kawq kae pe che yaog. U ve te ghad haq liz ghawg phuhz dawz lehq kha muhd kha na kaod te gid peg lehq, awg ton kawad kawq pe che yaog.

¹² Kheh te lehq, awg ceg var seh ghad te ghad haq yawd kawq kae pe che yaog. U ve te ghad haq liz ghawg dawz nag vid peg lehq ghaq kog vehr che yaog.

¹³ Kheh te ver, kho sehr phad koz che, 'Ngag khawd-ehg kheh te ver cawd tuawg le. Ngag haq che yad par haq ngag kae pe sar. I hehd teq pa yawd haq yawz yan vawd gha hawg,' lehd koz che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd, kho ngar te var u ve teq pa, yad par u ve haq gha mawg lehq koz daq che, 'Chaw cheawg lehr, awg sinx gha var te ghad yaog. Laor, yawd ved awg sinx a nig gha tug yawd haq dawz vehar veg,' lehd koz daq che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, i hehd yawd haq kho awg bag lo ghawg ve lehq dawz chid bag vehr che yaog.

Kheh te cheaq te lehq, kho awg sehr phad i hehd haq khawd-ehg te vid tuawg le.

¹⁶ Yawd lag lehq, kho ngar te var teq pa haq saw dawz vehr lehq, kho u ve yug lehq awg kag awg nuz awr ve chaw teq pa haq

kawq ngar vid tug yaog," lehz Yer suq koz che yaog.

Tawd khuhd u ve haq gha kad lehq i hehd koz daq che, "U kheh te maq gha hawg," lehd koz che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, Yer suq i hehd teq pa haq ngawx cuhx lar lehq koz vid che,

†"Yehg kawx var yehg bag lo ghawz chid bag lar che huhx meh dig awr lehr, awg cuhx penr awg cir huh kawx lar che a yed ir jad che huhx meh phehg vehor,

lehd koz lehq Liq phu khuhn buhq lar che tawd che ve te khuhd a thoq haq koz gad cheawg le.

¹⁸ Huhx meh u ve thag huh kuhd kaq che chaw awr lehr, khod lehq theh vehr tug yaog. Chaw a sug te ghad lehd ma koz, huhx meh u ve che kaq ver lehr, chaw u ve awg mi tehz veh tug yaog," lehz Yer suq koz vid che yaog.

Jawd mawd nux Kehd sar haq awg khawnr ke che

¹⁹ Liq buhq var he lehq Ghig sa ve paw khod nux teq pa awr lehr, tawd par hax u ve te mar che i hehd haq koz chi chehd che yaog lehz gha sir che yaog. Kheh te lehq, awg yand u ve khuhn yawd haq pheh yug tug te che yaog. Kheh liz, su haq i hehd kuhz che yaog.

²⁰ Yer suq haq muhd mig jawd mawd ve kand pax khuhn chid aq vid gha tug, i hehd chaw jaz phehd lehq, yawd tawd yaw yaq che haq ca gha tug chaw daq chaw thed heh te lehq yawd geh kae pe lar che yaog.

²¹ Jaz ngawx par u ve teq pa koz che, "Sar lar-og, nawg vawr thed-e ghad mar vid koz vid lehq, chaw yad ve mehzh khuhd haq liz maq ngawx che khuhn Ghig sa ve kanx khad haq thed-e ghad cawd aw ghad mar vid cheawg, lehz ngag hehd sir che yaog.

²² A nig muhd mig jawd mawd nux Kehd sar haq awg khawnr ke vid cawd hawg la, maq ke vid cawd hawg la," lehd koz na ngawx che yaog.

²³ Kheh liz, Yer suq awr lehr, i hehd cud yiq te lehq khuhd na chehd che haq sir lehq koz vid che,

²⁴ "Phu ted thehq yug vea ngag ngawx-ag. A sug ved awg han, a sug ved awg meh cawg lehq nar," lehd koz na ngawx gha meh, "Muhd mig jawd mawd nux Kehd sar ve cawg che yaog," lehz kawq koz vid che yaog.

²⁵ Kheh te lehq, Yer suq koz che, "Kheh te ver, muhd mig jawd mawd nux Kehd sar ve med nged ver, muhd mig jawd mawd nux Kehd sar haq pid-oq. Ghig sa ve med

nged ver, Ghig sa haq kawq khuhq pid-oq," lehz kawq koz vid che yaog.

²⁶ Chaw mor nux mehz khuhd suhr huh yawd tawd yaw yaq kig haq ca maq gha. Kheh te lar, yawd yaw khuhq che tawd haq i hehd and lehq taq chuhax chehd chehd che yaog.

Kawq teq tuag che awg lawn su yawd haq na ngawx che

²⁷ Kawq teq tuag che mad cawg hawg ghod che Sar duq kehnd chaw ted pehg pehar yawd chehd lo lag lehq koz che,

²⁸ "Sar lar-og, Mod ser ngag hehd awg pun che kheh koz buhq ax lar che, †chaw te ghad awg mid ma ca lehq, yad mad cawg ser lehq suh vehr ver, awg nax var u ve awg vix var mid ma haq kawq he lehq awg vix var ve awg ceng awg khad gha cawg vid che yaog, lehd koz buhq lar che yaog.

²⁹ Pong lag thad awg vix awg nax suhr ghad awg che yaog. Awg vix kaog te ghad awg mid ma he lehq yad mad cawg ser huh suh vehr che yaog.

³⁰ Ni ghad te ghad liz,

³¹ seh ghad te ghad liz yad mid u ve haq he che yaog. Awg vix awg nax suhr ghad kha gag yad mid u ve haq he lehq yad mad cawg he lar haz lehq saw suh vehr che yaog.

³² Awg khaz nuhr gaeg lehq, yad mid u ve liz suh vehr che yaog.

³³ Kheh te cheaq te lehq, kawq teq tuag ver, yad mid u ve te ghad a sug mid ma te tuawg le. Awg lawn ghod ver, i hehd suhr ghad yad mid u ve haq saw he peg che yaog," lehd koz na ngawx che yaog.

³⁴ Yer suq kawq koz che, "A meha mig gig cheaq chehd che chaw teq pa awr lehr, awg phad mawd awg mid ma he daq lehq na ka pawehd te che cawg che yaog.

³⁵ Kheh ma khuhd, awg khaz nuhr ve teq coaq suh kig lo kawq teq tuag che ted ceng haq gha kenr che chaw teq pa awr lehr, awg phad mawd awg mid ma he daq lehq na ka pawehd te che mad kawq cawg vehr che yaog.

³⁶ Suh kig lo i hehd teq pa kawq tea tuag vehr cheaq te lehq Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad heh phehq vehr che yaog. Suh che ted ceng i hehd khuhn mad kawq cawg vehr cheaq te lehq Ghig sa ve awg yad awg dug phehq vehr che yaog.

³⁷ Suh vehr che chaw kawq teq tuag che awg lawn, Mod ser liz a chud bid haq a mir toq che awg lawn buhq thad huh pheq mar lar che yaog. †Yawd awr lehr Jawd mawd Ghig sa haq, Ar brar hanr ve Ghig sa, Id caq ve Ghig sa he lehq Yar koq ve Ghig sa phehq che yaog, lehd koz lar che yaog.

³⁸ Ghig sa awr lehr, suh vehr che chaw teq pa ve Ghig sa phehq che ma hez. Teq chehd che chaw teq pa ve Ghig sa phehq che yaog. Yawd haq te lehq, suh vehr che chaw awg gha lia teq chehd che yaog," lehz koz vid che yaog.

³⁹ Kheh te lehq, liq buhq var teq pa ted pehg koz che, "Sar lar-og, nawg koz cheawg lehr cawd jad vehr che yaog," lehd kawq koz vid che yaog.

⁴⁰ Kheh te lehq, i hehd teq pa te ghad-eg liz, Yer suq haq kawq na ngawx maq pir vehr che yaog.

Dar viq ve yad awg lawn Yer suq i hehd haq na che

⁴¹ Kheh te lehq, yawd i hehd teq pa haq na lehq koz che, "Khreq awr lehr, Dar viq ve yad yaog, lehz a thoq te su koz cheawg le.

⁴² Awg lawn ghod ver, Dar viq yawd awg ton koz che,

†Jawd mawd Ghig sa awr lehr, ngag ved Jawd mawd haq koz vid che,

⁴³ Nawg ved cand par teq pa haq nawg ved khi huhx lo nawg ved khi tar kig ngag yug tea peg thad kha gag,

ngag ved laq yaq awr phawd awr lo mi laog,'

lehz chid muh che liq khuhn koz lar che yaog.

⁴⁴ Kheh te lehq, Dar viq liz yawd haq Jawd mawd lehd koz ver, khawd-ehg te lehq yawd ved yad te ghag le," lehz na ngawx che yaog.

Liq buhq var teq pa haq Yer suq ded mar vid che

⁴⁵ Chaw kha peh vad-ag phoz na chehd-ag huh, yawd awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che,

⁴⁶ "Liq buhq var teq pa haq sa tiq kha nehax tar-oq. I hehd awr lehr, a poq yehg maq te che haq deh lehq ca te tod gad lehq kax khuhn lo liz, su i hehd haq yawz yan ax vid gad lehq bon lawg kig awg khuhn lo liz awg mig awg phond cawg che mi khuhd haq mi lehq thi cad thi dawg kig huh liz, awg mig awg phond cawg che mi kig haq lehax i hehd ca mi gad che yaog.

⁴⁷ Chaw che ve teq pa awr lehr, meh chuhd ma ve yehg liz pha yax te lehq, yawd ved vend bax maq gha tuhaz tug bon pehz muh mehz te lawg che yaog. Suaq keh lex lehq ir jad che toq haq i hehd teq pa gha khanr tug yaog," lehd koz vid che yaog.

21

Meh chuhd ma phu tand ke che

¹ Yer suq kuhr chid ngawx lehq bon yehg khuhn phu tand ke kig huh paw sa che chaw teq pa phu tand ke chehd che haq mawg che yaog.

² Har ghuhd jad che meh chuhd ma te ghad pehq sanr nid pehq ke che haq liz yawd gha mawg che yaog.

³ Kheh te lehq yawd koz che, "Ngag nig hehd haq awg ceng mag koz ax laq, har ghuhd che meh chuhd ma che te ghad awr lehr, suaq keh ke mad che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, su teq pa wawr cad lex yehd lex che teq pa yug vea ke che yaog. Kheh ma khuhd, yad mid che te ghad awr lehr, har ghuhd jad che khuhn yawd a saq hu tug teh lar che awg gha lia haq saw yug tuhaz lehq ke vehr che yaog," lehd koz che yaog.

Yer ruq sar lehr bon yehg nux gha lug tug awg lawn Yer suq koz vid che

⁵ Yer ruq sar lehr bon yehg nux u ve haq daq jad ngawx sa jad che huhx meh sir haq yug te lehq tand tug med nged awg ceng yug tand che awg lawn haq chaw ted pehq koz daq che te yand Yer suq koz che,

⁶ "Nig hehd gha mawg chehd che che teq pa awr lehr, huhx meh ted dig awg thang ted dig mad cawg gha thad kha gag lug vehr sez vehr tug awg ni gag tug yaog," lehd koz vid che yaog.

⁷ I hehd teq pa kawq koz che, "Sar larog, Yer ruq sar lehr bon yehg nux u ve lug vehr lehd te ver, awg ceng u ve teq pa khar thad phehaq lawg le. Phehaq lehd te ver, a thoq awg hez tuhaz lawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

⁸ Yer suq i hehd haq kawq koz vid che, "Su nig hehd haq pha yax maq gha te tug, sa tiq teo. Awg lawn ghod ver, chaw mad awr ve ngag ved awg meh haq puhd vea lehq, 'Ngag awr lehr, yawd yaog.' 'Awg yand gag vehr tez-or,' lehd koz tug yaog. I hehd koz che khaz nuhr tad ghaeq.

⁹ Nig hehd teq pa maq bawz che he lehq muhd mig khuhn phuaz daq che awg lawn haq gha kad che te yand ta kuhz. Awg lawn ghod ver, awg ceng che ve teq pa awg kawd gha kex-ag ser tug yaog. Kheh ma khuhd, teq pear lehax awg leh med mad gag ser hawg," lehd koz che yaog.

Awg leh med gag vehr lehd te che awg hez

¹⁰ Kheh te lehq, yawd i hehd teq pa haq kawq koz vid che, "Chaw ceng ted ceng he lehq ted ceng, muhd mig te pez he lehq te pez yaq daq jiz daq tug yaog.

¹¹ Mig hax ceh nux hiz lehq, meq che kaz che he lehq a nar nag beg nux teq pa cawag tug yaog. Muhd nuh kawag lo kuhz tug ir jad che awg ceng he lehq awg hez teq pa tuhaz tug yaog.

¹² Kheh ma khuhd, awg ceng che ve teq pa maq kex-ag ser huh, su nawg haq pheh yug lehq tuq khanr cuha tug yaog. Bon lawg kig awg khuhn liz su nawg haq kug na kug jehg lehq, thawnr yehg teq pa khuhn liz su nawg haq yug ke huh tug yaog. Ngag ved awg meh haq te lehq, muhd mig phawd awr ve awg hox awg nax jawd mawd teq pa ve mehzu khuhd suhr lo liz su nig hehd haq sir ve kae tug yaog.

¹³ Awg ceng che teq pa haq nawg gha khanr che wawr, ngag awg lawn nawg sax khiz gha khanr tug awg pun te che yaog.

¹⁴ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd khawd-ehg kheh gha te gha koz tug ghod che haq ca duhd ngawx lar tug maq lor hawg.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, nig hehd ve cand par teq pa awg gha lia tawr ma ghad lehq yaw khuhq maq gha lawq lawq te che tawd khuhd he lehq cud yiq ngag nig hehd haq pehar tug yaog.

¹⁶ A ye a pa, a vix a nax, awg ceng awg khad he lehq awg chawd awg paz teq pa thad kha gag liz, nig hehd haq kawq phuaz tug yaog. I hehd teq pa nig hehd ted pehq pehar haq liz dawz vehr tug yaog.

¹⁷ Ngag ved awg meh haq te lehq, su nig hehd haq cand jad tug yaog.

¹⁸ Kheh ma khuhd, nig hehd a koar ve cuhz kheh muh nehax ted maer liz maq gha te lug vid hawg.

¹⁹ Nig hehd ve ni ma yeg khanr vix cheaq te lehq, nig hehd ve co ha gha teq tug yaog.

Yer ruq sar lehr med lug vehr tug awg lawn Yer suq koz che

²⁰ Yer ruq sar lehr med haq maq mor nux kha caw yuhd lag hoz vehr che haq nig hehd gha mawg che te yand, med u ve lug vehr lehd te cheaq nig hehd sior.

²¹ Awg yand u ve khuhn, Yud daq muhd mig awg khuhn chehd che chaw teq pa kehaq lo phawe lor. Med khuhn chehd che chaw teq pa med khuhn tuhez lor. Med bag lo chehd che chaw teq pa med khuhn tad kawq gehe mehr.

²² Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn kha buhq lar che awg ceng saw phehaq tug, cir yanr che awg ni awg hax gaeg che yaog.

²³ Awg yand u ve khuhn, yad mid yad hu chehd che he lehq chaw yad nehax cux pehz nux chehd che chaw teq pa awr lehr, gha lug gha sez jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, mig gig che thag lo duhd har gad har jad tug yaog. Yud daq chaw ted ceng haq Ghig sa nez nag lehq cir yanr che yaog.

²⁴ I hehd teq pa awr lehr, a teh chuh vehr cheaq gha khanr tug yaog. Su i hehd haq pheh yug ve lehq muhd mig awg gha lia khuhn awg ceg te vid tug yaog. Lawd kir

yad teq pa awr lehr; i hehd ve awg yand peg thad kha gag, Yer ruq sar lehr med haq naz kix lar tug yaog.

Chaw yad ve Yad phu kawq yaq che

²⁵ Awg yand u ve khuhn, muhd ni, har pa, muhd ki sir teq pa khuhn awg hez tuhaz tug yaog. Lad chuhd ghig he lehq ghig bad teq pa awg khuhd buhg hehd jad lehq, chaw ceng chaw yad teq pa and jad lehq duhd har gad har jad tug yaog.

²⁶ Chaw yad teq pa awr lehr; mig gig khod-aq lo phehaq tug awg ceng teq pa haq duhd ngawx che te yand, kuhz jad cheaq te lehq ma nuhd maq theh phehq vehr tug yaog. Awg lawn ghod ver; muhd nuh kawag lo kand pax cawg che awg ceng teq pa liz, hiz hiz nad nad phehq vehr tug yaog.

²⁷†U thad gaeg ver, chaw yad ve Yad phu awr lehr; awg mig awg phond he lehq kand pax ir che khuhn mog khuhn yaq che haq i hehd gha mawg tug yaog.

²⁸ Awg ceng u ve teq pa tanr teag lehd te che te yand, nig hehd tu lehq kuhr chid ngawx-oq. Awg lawn ghod ver; nig hehd haq thaer khuhq ax tug awg yand gag vehr tez che yaog," lehd koz che yaog.

Yer ruq sar lehr med lug vehr tug awg lawn Yer suq te pawz kawq koz che

²⁹ Yawd i hehd haq tawd par hax te mar vid lehq koz che, "A kud cehg he lehq suhz cehg teq pa haq ngawx-oq.

³⁰ Awg car car-ag che te yand, muhd god yand gag vehr tez che haq nig hehd khad nawad duhd sir duhd mawg chehd che yaog.

³¹ U ve haq kha sur suar, awg ceng che teq pa phehaq chehd che haq nig hehd gha mawg che te yand, Ghig sa ve muhd mig awr lehr; awg pad huh lag vehr che haq nig hehd sior.

³² Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, chaw che te coaq ve mad pong veh ser huh, awg ceng che teq pa awg gha lia* phehaq tug yaog.

³³ Muhd nuh maq he lehq mig naz ma saw meh x vehr tug yaog. Kheh ma khuhd, ngag ved tawd khuhd awr lehr; meh x maq gha hawg.

Khar thad liz sa tiq te tug Yer suq koz che

³⁴ Nig hehd teq pa a sug yawd awg ton haq sa tiq kha nehax teo. Sa tiq kha nehax maq te ver; cad pong cad lex lehq, juh g dawg sar cad lehq juh buhz juh ka lehq mig gig khod-aq duhd har gad har tug teq

pa haq lehax duhd har chehd ver; awg ni awg yand u ve ngaz va yaw heh te lehq, nig hehd mad juh ma khehz te chehd-ag huh, nig hehd haq yaw tug yaog.

³⁵ Awg lawn ghod ver; awg ni u ve awr lehr; mig gig khod-aq chehd che chaw awg gha lia geh saw gag tug yaog.

³⁶ Kheh te lehq, phehaq tug awg ceng u ve awg gha lia haq nig hehd gha pong lehq, chaw yad ve Yad phu meh x khuhd suhr lo hox yeg chehd tug khar thad liz bon lawg lehq law laor," lehd koz che yaog.

³⁷ Yer suq awr lehr; muhd kaw ver; ni gha lia Yer ruq sar lehr bon yehg nux lo mar vid lar haz lehq, muhd phiq ver; hax gha lia Sar lonr kehaq lo ca hax-eg che yaog.

³⁸ Su teq pa liz, yawd mar che tawd khuhd haq na tug, muhd sawx ted naq loar; Yer ruq sar lehr bon yehg nux khuhn yawd chehd lo phoz lag che yaog.

22

Yer suq haq dawz vehr tug su jehg daq che

¹ Awg yand u ve khuhn, Par sar khar pawehd lehd koz che, Khaor mod khuhn did maq ke che pawehd te yand gag vehr tez che yaog.

² Ghig sa ve paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa awr lehr; khawd-ehg te lehq yawd haq dawz vehr gha tug awg khad ca che yaog. Awg lawn ghod ver; i hehd teq pa awr lehr; muhd mig yad teq pa haq kuhz che yaog.

³ Kheh te lehq, awg laq ghuhd teq chi ni ghad khuhn chehd che, Yud daq Id sar kar rir oq meh che te ghad ve ni ma khuhn ned haeg Sar tanr geh che yaog.

⁴ Yawd awr lehr; Ghig sa ve paw khod nux teq pa he lehq bon yehg nux ve maq yad awg hox teq pa chehd lo kae lehq, Yer suq haq i hehd ve laq khuhn khawd-ehg te chi aq vid gha tug ca jehg daeq che yaog.

⁵ I hehd teq pa ha lehq jad lehq, Yud daq haq phu pid tug kar tiq te daq lar che yaog.

⁶ Yawd liz kar tiq te daq lar che heh, chaw mor nux ma chehd ver; Yer suq haq i hehd ve laq khuhn chid aq vid tug, daq che awg yand haq yawd ca chehd che yaog.

Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh Par sar khar pawehd cad che

⁷ Par sar khar pawehd* yawg nehax gha dawz che awg ni he lehq Khaor mod khuhn did maq ke che pawehd te che awg ni teq ni gaeg che yaog.

† 21:27 21:27 Dyl 7:13 * 21:32 21:32 awg ceng che teq pa awg gha lia Yer ruq sar lehr med he lehq Yer ruq sar lehr bon yehg nux gha lug tug awg lawn. * 22:7 22:7 Par sar khar pawehd Id sar rer laq chaw teq pa Ed jid tuq muhd mig khuhn tuhaz che haq duhd nuhd che pawehd te che yaog. Tuhz 12:11-27; Bon 16:1-8

⁸ Kheh te lehq, Yer suq awr lehr, Per troq he lehq Yod hanr haq kae pe lehq, "A nig Par sar khar pawehd haq gha cad tug awg pun ca te," lehd koz vid che yaog.

⁹ "Khar lo ve ted kag haq ca te le," lehz ix mag yawd haq kawq na ngawx che yaog.

¹⁰ Yer suq kawq koz vid che, "Kha nehax na lar. Nig mag med khuhn gehe ver, a kaz phud chid taz tod che te ghad phad haq gha mawg tug yaog. Yawd khaz nuhr kae lehq, yawd yehg khar ve khuhn geh veh liz, nig mag liz u huh ghaq gehe lehq,

¹¹ Yehg sehr phad haq che kheh koz vid, 'Sar lar nawg haq na che, Ngag he lehq ngaw ved awg laq ghuhd ngag hehd teq pa Par sar khar pawehd cad tug, khehx chaw bawehd khar lo awg le,' lehz yawd haq na ngawx-oq.

¹² Kheh te ver, yawd te lar peg che awg thang ted thaeg bawehd ir che te bawehd yawd nig mag haq sir mar ax tug yaog. U huh te laor," lehz ix mag haq koz vid che yaog.

¹³ Ix mag kae che te yand, Yer suq koz ax lar che heh gha mawg lehq, Par sar khar pawehd cad tug awg pun te lar che yaog.

Jawd mawd Yer suq ve pawehd cad che

¹⁴ Awg yand gaeg che te yand, yawd teh cuh pad huh mi lehq, cuh yad teq pa liz yawd geh teq geha mi cad che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq yawd koz che, "Tuq che khanr che haq ngag maq gha khanr ser huh, nig hehd geh teq geha ngag Par sar khar pawehd che haq cad gad jad che yaog.

¹⁶ Awg lawn ghod ver, ngag nig hehd haq koz ax laq, Ghig sa ve muhd mig khuhn pawehd che ve ted mag mad gag maq chi ser che kheh ceh, pawehd che ted mag haq ngag mad kawq cad hawg," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁷ Kheh te peg lehq, yawd kawz khehd haq yug lehq bon chid muh peg khaz nuhr yawd koz che, "Kawz khehd che haq yug lehq nig hehd pehg dawor.

¹⁸ Ngag nig hehd haq koz ax laq, Ghig sa ve muhd mig mad gag ser che kheh ceh, yaq ni khaz nuhr ver, ngag a pehx med ghig haq mad kawq dawg hawg," lehd koz vid che yaog.

¹⁹ Khaor mod haq liz yawd yug lehq bon haq chid muh che yaog. U kheh te peg lehq, yawd khaor mod haq khehq lehq, awg laq ghuhd teq pa haq pid lehq koz vid che, "Cheawg lehr, nig hehd awg pun tand che ngag ved awg ton yaog. Ngag haq duhd nuhd tug che kheh teo," lehd koz vid che yaog.

²⁰ U ve heh te lehq, muhd phiq awr cad peg huh liz kawz khehd haq yawd yug lehq koz che, "Kawz khehd che awg lehr, nig hehd awg pun nger puhr lar che, ngag ved

awg suhr haq yug te lar che kar tiq sax caz awg suhx phehq che yaog.

²¹ Ngawx lor. Ngag haq kawq phuhz che chaw te ghad liz, ngag geh a khehd che ve ted mag khuha lehax cad chehd che yaog.

²² Chaw yad ve Yod phu awr lehr, yawd haq Ghig sa duhd chez lar che heh khanr suh che khuhn gha te koeq tug yaog. Kheh ma khuhd, yawd haq kawq phuhz che chaw te ghad awr lehr, gha lug gha sez tug yaog," lehd koz che yaog.

²³ Kheh te lehq, awg laq ghuhd teq pa awr lehr, a nig awg khuhn a sug te ghad che kheh te tuawg le lehz i hehd koz daq che yaog.

A sug suaq keh gha ir tuawg le lehd koz tawd ghawg daq che

²⁴ Ghig sa ve muhd mig awg khuhn a sug suaq keh gha ir tuawg le lehd koz lehq, awg laq ghuhd teq pa tawd ghawg daq che yaog.

²⁵ Kheh te lehq Yer suq koz che, "Bid saz a naz ve jawd mawd teq pa awr lehr, i hehd teq pa awg khod-aq uq penn che yaog. I hehd teq pa awg khod-aq kand pax cawg che chaw teq pa haq bon sehr phad, lehz i hehd koz che yaog.

²⁶ Kheh ma khuhd, nig hehd khuhn u kheh maq gha te hawg. Nig hehd awg khuhn suaq keh ir che chaw te ghad awr lehr, suaq keh i jad che chaw te ghad heh teo. Awg hox te che chaw te ghad liz su ved awg ceg heh teo.

²⁷ Kheh te ver, teh cuh haq mi cad chehd che he lehq te car te taw chehd che a sug suaq keh ir cheawg le. Mi cad chehd che phad ma hez hawg la. Kheh ma khuhd, ngag vawr nig hehd geh chehd che te car te taw var heh te lehq chehd che yaog.

²⁸ Ngag ber che lawd che haq gha khanr thad nig hehd awr lehr, ngag geh khar thad liz chehd che chaw teq pa yaog.

²⁹ Ngar pa ngag haq muhd mig pehar che heh te lehq, ngag liz nig hehd haq muhd mig pehar tug yaog.

³⁰ Kheh te lehq, ngag ved muhd mig khuhn ngag ved teh cuh haq nig hehd gha mi cad gha mi dawg tug yaog. Nig hehd awr lehr, kaw jaw thag lo mi lehq, Id sar rer laq chaw teq chi nid ceng haq nig hehd suhx gha jehg lehq suhx gha taz tug yaog.

Per troq Yer suq haq maq sir daq lehd koz che

³¹ Sid monr-og, Sid monr-og, kha nehax na. Sar tanr nig hehd teq pa haq su a cag ha kha khexn kha che heh te lehq, nig hehd haq ha kha tug lawg chehd vehr che yaog.

³² Kheh ma khuhd, nawg yonr che ted ceng maq gha meh x vehr tug, ngag nawg awg pun bon lawg peor. Nawg kawq phuhz kawaq che te yand, nawg ved a xix

a nax teq pa haq awg ghad pid-oq," lehd koz vid che yaog.

³³ Kheh te lehq Per troq kawq koz che, "Jawd mawd-og, ngag nawg geh kae tug te lar peor. Thawnr yehg khuhn lehd ma koz, suh kig lo lehd ma koz, ngag kae tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁴ Yer suq kawq koz che, "Per troq-og, ngag nawg haq koz ax laq, yaq pehax ghaz phuh mad buhg tand, nawg ngag haq maq sir daq lehz sehr pawz kha gag koz tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Phu kaw pi, laq sax he lehq a teh awg lawn

³⁵ Yer suq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq na ngawx lehq koz che, "Ngag nig hehd haq kae pea lehq, phu kaw pi, laq sax he lehq khi noz mad yug ve kae cuha ver, nig hehd lor che cuz che awg ceng cawg ser hawg la," lehz Yer suq na ngawx che te yand, "Lor che cuz che ted ceaz liz, mad cawg," lehz yawd haq kawq koz vid che yaog.

³⁶ Kheh te lehq yawd kawq koz vid che, "A meha a sug phu kaw pi he lehq laq sax cawg liz yug ve kae. A teh mad cawg che chaw teq pa ver, a sug yawd ved veq kad huhd lehq a teh ca vig yuer.

³⁷ Kheh te cheaq te lehq, ngag nig hehd haq koz ax laq, †'yawd haq chaw haeg teq pa khuhn sawr ke tug yaog,' lehd koz buhq lar che tawd khuhd u ve awr lehr, ngag awg khuhn gha kex gha phehaq che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag awg lawn buhq lar che teq pa awg cehg mag phehaq tug yaog," lehd koz che yaog.

³⁸ I hehd kawq koz vid che "Jawd mawd-og, ngawx-ehq chuhr a teh nid mag cawg vehr che yaog," lehd koz vid che te yand, yawd koz che, "Pehog. Awg lawn cheaq tad kawq koz lor," lehz yawd i hehd haq kawq koz vid che yaog.

Ger ser mar niq kho khuhn Yer suq bon ca laweg che

³⁹ U ve khaz nuhr, yawd tuhez lehq yawd kae jaw che heh te lehq. Sar lonr kehaq lo kae che yaog. Awg laq ghuhd teq pa liz, yawd khaz nuhr ghaq kae che yaog.

⁴⁰ Yawd kae lehq gaeg che te yand, "Ber che lawd che khuhn nig hehd maq gha gehe tug bon kha nehax lawg chehd-oq," lehz yawd i hehd haq koz vid che yaog.

⁴¹ Awg laq ghuhd teq pa chehd kig huh te lehq, huhx meh bag chi miag huh gaeg lehq, yawd nar khehr teh mi lehq koz che,

⁴² "A pa-og, nawg ni ma cawd ver, kawz khehd che ve haq ngag gha pong tug a cehax tea laoq. Kheh ma khuhd, ngag ved a lor cawd che heh tad phehq vid. Nawg

ved a lor cawd che heh phehq vid," lehd koz bon lawg che yaog.

⁴³ Awg yand u ve khuhn, muhd nuh maq cuh yad te ghad muhd nuh kawag lo tuhaz lehq yawd haq awg ghad pid che yaog.

⁴⁴ Yawd ni ma khuhn tuq khaq jad cheaq te lehq, yawd bon hax ceh kawq lawg che yaog. Yawd a kir tuhaz che liz awg suhr ghig heh te lehq mig kag lo sod yaq che yaog.

⁴⁵ Yawd bon lawg lar haz tu lehq awg laq ghuhd teq pa chehd lo koeq che te yand, i hehd duhd har jad che khuhn yuhq mir ka chehd che haq yawd gha mawg che yaog.

⁴⁶ Yawd i hehd haq koz vid che, "A thoq te nig hehd yuhq mir ka chehd cheaq le. Tu-og. Ber che lawd che khuhn maq gha gehe tug bon lawg chehd-oq," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Yer suq haq chid aq vid lehq pheh yug che

⁴⁷ Yawd che kheh koz chehd che te yand, cuh yad teq chi ni ghad khuhn chehd che Yud daq meh che te ghad, chaw mor nux haq sir vea lag che yaog. Yer suq haq bux vid tug, awg pad huh yawd jiz gehag che yaog.

⁴⁸ Kheh te lehq Yer suq koz vid che, "Yud daq-og, nawg bux che haq te lehq chaw yad ve Yad phu haq chid aq vid che law lehq," lehd koz vid che yaog.

⁴⁹ Yer suq geh chehd che chaw teq pa awr lehr, khawd-ehg kheh te lag vehr che haq gha mawg che te yand, "Jawd mawd-og, ngag hehd a teh gha ghawg chuh lawg la," lehd koz vid che yaog.

⁵⁰ I hehd awg khuhn ve chaw te ghad awr lehr, Ghig sa ve paw khod nux ve awg ceg var te ghad haq chuh lehq, laq yaq awr pax ve nar puh chez vehr che yaog.

⁵¹ Yer suq koz vid che, "Pehog. Tad kawq te lor," lehd koz vid peg lehq, awg ceg var u ve nar puh haq yug lehq kawq ghu na vid che yaog.

⁵² Kheh te lehq, Yer suq yawd haq ca phehag che Ghig sa ve paw khod nux teq pa, Yer ruq sar lehn bon yehg nux ve maq yad awg hox teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa haq puhz ngawx lar lehq koz vid che, "Nig hehd ngag chaw khuhd-awg lehd duhd lehq la. A teh taz, suhz tag taz vea lag che.

⁵³ Ngag ni gha lia nig hehd geh Yer ruq sar lehn bon yehg nux khuhn chehd thad ver, nig hehd ngag haq maq pheh yug. Kheh ma khuhd a meha ve awg yand awr lehr, nig hehd ve awg yand yaog. Naz hoq che kand pax ve awg yand yaog," lehd koz vid che yaog.

Per troq Yer suq haq chid bag che

⁵⁴ Kheh te lehq, i hehd yawd haq pheh ve lehq Ghig sa ve paw khod nux ve yehg lo seh ve kae che yaog. Per troq awr lehr, i hehd khaz nuhr vid vid-ag lo ghaq kae tod che yaog.

⁵⁵ Yehg pad huh ko lar che awg kaw jen huh su a mir ceh lehq teq geha mi lehq a mir phoz lehq chehd-ag huh, Per troq liz su geh a mir ca mi leheg che yaog.

⁵⁶ Yawd a mir ghiz pawd kig huh mi chehd lehq, awg ceg ma te ghad mawg lehq yawd kha nehax ngawx peg lehq koz che, "Che phad liz u ve phad geh chehd che chaw te ghad yaog," lehd koz che yaog.

⁵⁷ Kheh liz Per troq pha yax te lehq koz che, "Yad mid-og, ngag yawd haq maq sir daq," lehd koz che yaog.

⁵⁸ Kheh te lehq, awg khaz nuhr maq muh tand chaw te ghad yawd haq kawq mawg lehq koz che, "Nawg liz u ve teq pa khuhn chehd che chaw te ghad yaog," lehd koz vid che te yand Per troq koz che, "Phad-og, ngag ma hez hawg," lehd koz che yaog.

⁵⁹ Teq nar lir kheh muha kawq gaeg lehq, chaw te ghad phad koz che, "Chaw che ve phad liz u ve phad geh chehd che te ghad cehg mag yaog. Yawd lawn ghod ver, yawd liz Gar liq lehd chaw yaog," lehd koz lehq sax khiz khanr che yaog.

⁶⁰ Per troq koz che, "Phad-og, nawg koz chehd che yix ve ngag maq sir," lehd koz che yaog. Yawd u kheh koz chehd che mad peg tand ghaz phuh buhg vehr che yaog.

⁶¹ Kheh te lehq Jawd mawd Yer suq awr lehr, Per troq haq kuhr phuhz ngawx che yaog. "Yaq pehax ghaz phuh mad buhg tand, nawg ngag haq maq sir daq lehz sehr pawz kha gag koz tug yaog," lehd koz vid lar che haq Per troq duhd nuhd-ag che yaog.

⁶² Kheh te lehq, yawd awg bag lo tuhez lehq hax ceh nux huhg che yaog.

Yer suq haq koz gid ghig gid lehq dawz che

⁶³ Yer suq haq pheh lar che chaw teq pa awr lehr, yawd haq koz gid ghig gid lehq dawz che yaog.

⁶⁴ Yawd ved mehz khuhd haq pha yug hoz tehr lar dawz phehd lar lehq, "A sug nawg haq dawz che law le. Ghig sa ve cuh kar yar heh te lehq ngag hehd haq koz ax laog," lehd yawd haq koz vid che yaog.

⁶⁵ I hehd yawd haq kaod koz gid lehq, maq sawnr ma caz kaod te gid che yaog.

Yer suq suhx taz var mehz khuhd suhr gaeg che

⁶⁶ Muhd thid-ag che te yand, Yud daq chaw teq pa ve awg hox chaw mawd te chehd che Ghig sa ve paw khod nux teq pa

he lehq liq buhq var teq pa phawng daq che yaog. Su yawd haq jehg daq var awg mor u ve mehz khuhd suhr sir ve kae lehq koz che,

⁶⁷ "Nawg Khreq yaog la, ngag hehd haq a cehax koz ax," lehd koz na che yaog.

Yer suq kawq koz che, "Ngag koz ax liz nig hehd yonr tug ma hez.

⁶⁸ Ngag nig hehd haq na liz, nig hehd kawq khuhq ax tug ma hez.

⁶⁹ "Kheh ma khuhd, chaw yad ve Yawd phuhz awr lehr, yaq ni khaz nuhr ver, kand pax ir jad che Ghig sa ve laq yaq awr phawd awr mi chehd tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁷⁰ Kheh te lehq, i hehd teq pa Yer suq haq na che, "Kheh te ver, nawg Ghig sa ve Yawd phuhz yaog la," lehd koz na che yaog.

Yer suq kawq koz vid che, "Nig hehd koz che heh yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁷¹ Kheh te lehq i hehd koz che, "A nig a thoq sax khiz kawq ca tug lor ser hawg le. Awg lawn ghod ver, yawd koz che tawd khuhd haq a nig awg ton gha kad peor," lehd koz che yaog.

23

Jawd mawd pid laq Yer suq haq na che

¹ Kheh te lehq, phawng daq chehd che chaw awg gha lia phoz tuag lehq, Yer suq haq jawd mawd Pid laq chehd lo pheh ve kae lehq, yawd haq vend bax tar lehq koz che,

² "Chaw che phad yaog, ngag hehd ve chaw ceng haq kaod mar phuhz lehq, Jawd mawd nux Kehd sar haq awg khawnr maq gha ke vid tug te lehq, yawd awg ton Khreq lehd koz che jawd mawd te ghad yaog lehd koz tod che haq ngag hehd gha sir gha mawg che yaog," lehd koz vid che yaog.

³ Kheh te lehq, jawd mawd Pid laq Yer suq haq na che, "Nawg awr lehr, Yud daq chaw teq pa ve jawd mawd yaog la," lehd koz na lehq Yer suq koz che, "Yaog, nawg koz che heh yaog," lehz Yer suq yawd haq kawq koz vid che yaog.

⁴ Kheh te lehq jawd mawd Pid laq koz vid che, "Chaw che ve phad teq chaweh te yaq kig haq ngag mad mawg," lehz Ghig sa ve paw khod nux teq pa he lehq chaw awg gha lia haq koz vid che yaog.

⁵ Kheh liz, i hehd ghaq te maq heh ghaq hehd kawq koz che, "Chaw che ve phad awr lehr, muhd mig yad haq kaod mar phuhz lag che Yud daq muhd mig kha peg te lar haz lehq chuhr huh Gar liq lehd muhd mig Yer ruq sar lehr med huh kha gag gaeg che yaog," lehd koz vid che yaog.

Jawd mawd Her roq Yer suq haq na ngawx che

⁶ Tawd khuhd u ve haq jawd mawd Pid laq gha kad che te yand, "Yawd Gar liq lehd chaw yaog la," lehd koz na ngawx che yaog.

⁷ Yer suq awr lehr, jawd mawd Her roq uq penr chehd che muhd mig khuhn chehd che haq jawd mawd Pid laq sir vevr lehq, jawd mawd Her roq chehd lo sir ve kae vid che yaog. Awg yand u ve khuhn jawd mawd Her roq liz Yer ruq sar lehn med khuhn chehd chehd che yaog.

⁸ Jawd mawd Her roq awr lehr, Yer suq haq gha mawg che te yand ha lehg jad che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awg lawn haq gha kad jaw lehq yawd te mar che awg hez ted ceng cear haq gha mawag vawz gha hawg lehz yawd duhd law chehd cheaq te lehq, Yer suq haq mawg daq gad che muh chuhd vevr che yaog.

⁹ Kheh te lehq, yawd Yer suq haq tawd laex ceng na ngawx liz gha, Yer suq yawd haq tawd te khuhad liz mad kawq yaw khuhq vid che yaog.

¹⁰ Ghig sa ve paw khod nux he lehq liq buhq var u huh hox chehd che teq pa yawd haq vend bax hax ceh tar che yaog.

¹¹ Jawd mawd Her roq he lehq yawd ved maq yad teq pa liz Yer suq haq maq sawnr ma caz te lehq koz gid ghig gid che yaog. U kheh te peg lehq, yawd haq jawd mawd ve beg ke daq jad che veq vid lehq, jawd mawd Pid laq chehd lo kawq sir kog pe che yaog.

¹² U ve teq ni haq tanr lehq, jawd mawd Her roq he lehq jawd mawd Pid laq kawq cawd daq vevr che yaog. Awg lawn ghod ver, pong lag thad ix mag ma cawd daq te chehd che yaog.

Yer suq gha suh tug suhx taz lehq Bar rar baq haq phehd vid che

¹³ Kheh te lehq jawd mawd Pid laq awr lehr, Ghig sa ve paw khod nux teq pa, awg hox chaw mawd teq pa he lehq chaw kheh ma ve haq kug phawng lehq koz vid che,

¹⁴ "Chaw che phad, muhd mig yad haq mar phuhs mar yaq che chaw lehd koz lehq nig hehd ngag chehd lo pheh vea lar che yaog. Ngag nig hehd kheh ma ve mehz khuhd suhr huh yawd haq na ngawx liz, nig hehd yawd haq koz lehq vend bax ca lar che heh, ngag yawd yaq kig teq chaweh liz mad mawg.

¹⁵ Jawd mawd Her roq liz yawd awg khuhn te yaq kig mad mawg lehq, yawd haq a nig chehd lo kawq pea che yaog. Ngawx lor, yawd suh kenr che vend bax teq chaweh liz maq te.

¹⁶ Kheh te cheaq te lehq, ngag yawd haq jawq lehq phehd vid tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁸ Chaw awg mor nux tawd te khuhad lehax te kug tuhaz lehq koz che, "Che ve phad haq yug ve dawz vevr lehq, Bar rar baq haq yawr ngag hehd chehd lo phehd pea," lehd koz che yaog.

¹⁹ Bar rar baq awr lehr, med u ve khuhn chaw phuhs te lehq, chaw haq dawz vevr cheaq te lehq, su yawd haq thawnr yehg khuhn pheh ke lar che yaog.

²⁰ Jawd mawd Pid laq awr lehr, Yer suq haq phehd vid gad cheaq te lehq, i hehd haq te pawz kawq koz vid che yaog.

²¹ Kheh liz, i hehd teq pa kug lehq koz che, "Laq kan thag huh thaq vehor, yawd haq laq kan thag huh thaq vehor," lehd koz che yaog.

²² Jawd mawd Pid laq sehr pawz te pawz kawq koz vid che, "A thoq maq haq te lehq le. Yawd haeg che a thoq ted ceng haq te cheawg le. Yawd awg khuhn suh lawq lawq ve toq ted cear liz ngag mad mawg. Kheh te cheaq te lehq, ngag yawd haq jawq lehq phehd vid tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²³ Kheh te lehq, i hehd awg khuhd pehz hehd mehz te kug lehq koz che, yawd haq laq kan thag huh thaq vevr lor lehd koz hax ceh kug cheaq te lehq, i hehd phawd awr ghad vevr che yaog.

²⁴ Kheh te lehq jawd mawd Pid laq awr lehr, i hehd koz che heh te koz chez vid che yaog.

²⁵ Kheh te lehq, yawd Bar rar baq muhd mig haq phuhs lehq su haq dawz vevr che phad haq phehd vid lehq, Yer suq haq i hehd te gad che heh te vid tug chid aq vid che yaog.

Yer suq haq laq kan thag huh thaq vevr che

²⁶ Yer suq haq maq yad teq pa sir ve tuhez tod-aq huh, kehaq lo chehd lehq med khuhn lag tod che Kud rer ner med yad Sid monr meh che te ghad haq i hehd yug lehq laq kan taz vid lehq Yer suq khaz nuhr ghaq kae vid che yaog.

²⁷ Chaw awg mor nux yawd khaz nuhr ghaq tod lehq yad mid teq pa liz yawd haq har kax che khuhn ghaq paz huhg kehhd huhg tod che yaog.

²⁸ Yer suq i hehd haq kuhr phuhs ngawx lar lehq koz vid che, "Yer ruq sar lehn ve yad mid teq paog, ngag haq har kax che khuhn tad huhg lor. Nig hehd a sug yawd khad awg ton haq he lehq nig hehd ve yad nehax dug nehax awg pun har kax che khuhn huhg lor.

²⁹ Awg lawn ghod ver, teq ni ver che kheh koz tug yaog. 'Chaw meh ma teq pa

awr lehr, awg bon ir che yaog. Yad maq hu jaw che ux peg he lehq yad nehax maq nux jaw che cux pehz teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog, lehd koz che awg ni awg hax gag tug yaog.

³⁰ Kheh te lehq, i hehd teq pa awr lehr, keh teq pa haq che kheh koz vid tug yaog. 'Ngag hehd haq a cehax paz ter ax laoq.' Keh nehax teq pa haq liz, 'Ngag hehd haq a cehax hoz beh ax laoq,' lehd koz vid tug yaog.

³¹ I hehd awr lehr, daq che thed che chaw haq liz kheh taw maq te gha cheawg lehr, maq daq ma thed che chaw teq pa haq ver, khawd-ehg taw maq teag lawg le, lehd koz che yaog.*

³² Kheh te lehq yawd geh teq geha dawz vehr tug liz, chaw haeg ni ghad sir vea che yaog.

³³ A kor ghuhd lehd koz che chehd kig lo gaeg lehq, i hehd yawd haq laq kan thag huh thaq ke lar che yaog. Chaw haeg u ve ni ghad liz, yawd ved laq yaq awr te ghad he lehq laq vehr awr te ghad laq kan thag huh thaq ke lar che yaog.

³⁴ Kheh te lehq Yer suq koz che, "A pa-og, i hehd ve vend bax haq phehd vid-oq. Awg lawn ghod ver, i hehd khawd-ehg kheh te chehd che haq i hehd maq sir che yaog."

U kheh te peg khaz nuhr, i hehd teq pa Yer suq ve veq kad pehg daq yug tug nar bar kehx yug che yaog.

³⁵ Chaw kha peh vad-ag phoz hox lar lehq ngawx chehd che yaog. Yud daq chaw ve awg hox teq pa awr lehr, yawd haq koz gid ghig gid lehq koz che, "Su haq ver yawd pong vid gha che yaog. Yawd awr lehr, Khreq lehd koz che Ghig sa lez yug lar che chaw te ghad-awg lehd koz ver, yawd awg ton haq yawd kawq te pong ngawx vid," lehd koz che yaog.

³⁶ Maq yad teq pa liz yawd haq koz gid ghig gid lehq, a pehx med ghig ce maq te che taw vid lehq koz che,

³⁷ "Nawg awr lehr, Yud daq chaw teq pa ve yawd mawd-awg lehd koz ver, nawg awg ton haq gha pong vid tug teo," lehd koz vid che yaog.

³⁸ Yawd thang huh liz "Chaw che phad awr lehr, Yud daq chaw teq pa ve yawd mawd yaog," lehd koz buhq nehx lar che yaog.

³⁹ Kheh te lehq, laq kan haq thaq ke lar che chaw haeg te ghad koz che, "Nawg Khreq ma hez lehq la. Nawg awg ton haq liz, ngag hehd haq liz te pong ax laoq," lehz

Yer suq haq maq sawnr ma caz te koz gid che yaog.

⁴⁰ Te ghad kawq koz che, "Nawg heh te lehq, su suhx taz lar che haq yawd liz gha khanr chehd cheaq te lehq nawg Ghig sa haq ma kuhz lehq la.

⁴¹ Awd nag che kheh te gha khanr cheawg lehr cawd vehr che yaog. Awg lawn ghod ver, awd nag te yaq cheaq te lehq, khanr kenr khanr cawd che heh gha khanr che yaog. Kheh te lar, chaw che phad vawr, teq chaweh liz maq te yaq hawg," lehd koz lehq ded vid che yaog.

⁴² Kheh te peg lehq, yawd Yer suq haq lawg khawx lehq koz che, "Yer suq-og, nawg ved muhd mig khuhn gehe che te yand, ngag haq liz a cehax duhd nuhad laoq," lehd koz vid che yaog.

⁴³ Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "Ngag nawg haq awg cehg mag koz ax laq, yaq ni nawg ngag geh teq geha Par rar tid suq† khuhn gha chehd tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

Yer suq suh che

⁴⁴⁻⁴⁵ Awg yand u ve awr lehr, a lag teq khawr lehd te lehq muhd phiq phawd awr sehr nar lir kha gag, muh ni awg ghiz liz meh x vehr lehq, mig giaq lo awg naz tud awg naz hoq phehq vehr che yaog. Yer ruq sar lehr bon yehg nux khuhn kor lar che pha u ve liz, awg kaw jen khod vehr che yaog.

⁴⁶ Kheh te lehq, Yer suq awg khuhd pehz hehd meh z te kug lehq koz che, †"A pa-og, ngag ved co ha nawg ved laq kuhr khuhn chid aq ax che yaog," lehd koz che yaog. Yawd che kheh koz lar haz lehq sax chez vehr che yaog.

⁴⁷ Awg ceng che teq pa haq maq por te ghad gha mawg lehq koz che, "Chaw che phad awr lehr, awg cehg mag thed che cawd che chaw te ghad yag lo," lehz yawd koz lehq Ghig sa haq chid muh che yaog.

⁴⁸ Kheh te lehq, lag phoz ngawx chehd che chaw teq pa awr lehr, i hehd awg ceng u ve teq pa haq gha mawg che te yand duhd har gad har che khuhn a sug yawd ni ma pi tha hiz lar haz lehq kawq veh che yaog.

⁴⁹ Yawd haq kha sir che chaw awg gha lia he lehq Gar liq lehd muhd mig loar te lehq yawd khaz nuhr ghaq tod che yad mid ma teq pa liz a cehax vid-ag lo hox lar ngawx chehd che yaog.

Yer suq haq tur vid che

† 23:30 23:30 Hs 10:8 * 23:31 23:31 Her lar saq liq awg khuhn che kheh koz buhq lar che yaog. "I hehd teq pa awr lehr, a suhx awg cehd maq haq che kheh taw te ver, a suhx awg vi ghod haq ver khawd-ehg taw maq teag lawg le," lehd koz che yaog. † 23:43 23:43 **Par rar tid suq** Daq keh thed cawd che co ha ghad jehg kig. † 23:46 23:46 Chid 31:5

⁵⁰⁻⁵¹ Awg yand u ve haq, Yud daq muhd mig khuhn cawg che Ar riz mar thehr med lo lag che Yod sehq meh che chaw te ghad cawg che yaog. Yawd awr lehr, daq che thed che cawd che chaw te lehq, Ghig sa ve muhd mig haq duhd law chehd che chaw te ghad yaog. Yawd awr lehr, Yud daq chaw teq pa khuhn chehd che awg hox jehg daq var awg mor khuhn chehd liz, i hehd jehg chez lehq te lar che haq ni ma ma cawd che yaog.

⁵² Yawd jawd mawd Pid laq chehd lo kae lehq, Yer suq ve awg ton haq ca lawg yueg che yaog.

⁵³ Yer suq ve awg ton haq yug yaq lehq, pha phua daq maq awg phuhd khaz jad che yug thiz peg lehq, te ghad-eg liz maq tur jaw ser che huhx meh thuz lar che tur puh khuhn ke teh lar che yaog.

⁵⁴ Awg ni u ve awr lehr, ngad ni haq cawd lehq Sa ba to awg ni haq ver, jehd tug te law che awg ni teq ni gaeg che yaog.

⁵⁵ Gar liq lehd muhd mig loar te lehq Yer suq khaz nuhr ghaq tod che yad mid teq pa liz ghaq kae lehq, tur puh he lehq yawd awg ton haq loar khawd-ehg te tar vehr che haq i hehd gha mawg che yaog.

⁵⁶ Kheh te lehq, i hehd teq pa koeq lehq sa huhx teq pa he lehq nag huhx teq pa haq te lar che yaog.

Awg lid tawd khuhd cawg lar che heh, Sa ba to awg ni teq ni haq i hehd ghad jehd che yaog.

24

Yer suq kawq teq tuag che

¹ Awg kawd maq teq sinx u ve haq sinx ni naq mi sawx ted naq loar yad mid teq pa awr lehr, i hehd teq pa te teh lar che sa huhx teq pa haq yug ve lehq tur puh lo kae che yaog.

² I hehd tur puh lo gaeg che te yand, tur puh haq hoz beh lar che huhx meh dig u ve phuhz kha lar lawz cheaq gha mawg che yaog.

³ Kheh te lehq i hehd ca geh ngawx-eg lehq, Yer suq ve awg ton ma chehd lawz vehr che yaog.

⁴ Awg lawn u ve teq pa haq i hehd ca duhd ma tuhz te chehd-ag huh, awg ghiz lawd-aw vad-ag he lehq mehzh pehz khehd mehzh te che beg ke veq che haw khaz ni ghad i hehd pad huh hox chehd lawz che yaog.

⁵ Yand mid u ve teq pa kuhz jad lehq mig kag lo boz cuhx chehd-ag mehzh, chaw u ve ni ghad koz che, "Nig hehd a thoq te teq chehd che chaw haq chaw suh che chehd kig lo ca tod cheawg le.

⁶ Yawd chuhr huh ma chehd hawg. Kawq teq tuag vehor. Gar liq lehd muhd

mig khuhn chehd-ag huh, yawd nig hehd haq koz ax lar che tawd khuhd haq nig hehd duhd ngawx-oq.

⁷ Yawd koz che, 'Chaw yad ve Yand phu awr lehr, vend bax yad teq pa ve laq khuhn chid aq vid che haq gha khanr lehq, laq kan thag huh thaq vehr peg khaz nuhr, sehr ni gaeg ver, kawq teq tuag tug yaog,' lehzh nig hehd haq koz vid lar che yaog," lehzh i hehd haq koz vid che yaog.

⁸ Kheh te lehq, Yer suq koz lar che tawd khuhd haq yad mid u ve teq pa kawq duhd nuhd-ag che yaog.

⁹ I hehd tur puh lo kaw kawaq lehq, awg laq ghuhd teq chi te ghad he lehq su teq pa haq liz i hehd awg lawn khae mar vid che yaog.

¹⁰ Awg lawn u ve teq pa cuh yad teq pa haq ca koz vid-eg che yad mid teq pa awr lehr, Mar riq Mar gar dar laq, Yod har naq, Yar koq ve awr ye Mar riq he lehq awg kag awg nuz awr ve yad mid teq pa yaog.

¹¹ Yand mid teq pa koz che tawd khuhd haq, teq chaweh cuhx kig mad cawg hawg lehd duhd lehq, cuh yad teq pa i hehd haq maq na che yaog.

¹² Kheh te lehq, Per troq tuag lehq tur puh lo ca cex ngawx-eg che yaog. Yawd Yer suq tar lar che tur puh khuhn boz ngawx pe ngawx-ag mehzh, Yer suq awg ton vawr mad mawg he lar, yawd haq thiz che pha lehax chehd lawz cheaq gha mawg lehq, yawd ca duhd ma tuhz he lehq yehg lo kawaq che yaog.

Ed mawr khaz lo kae tod che yaq kaw kanr huh ve awg lawn

¹³ Awg ni u ve teq ni khuhn, awg laq ghuhd ni ghad Yer ruq sar lehr med haq suhr kid lod vid daq che Ed mawr khaz lo kae tod che yaog.

¹⁴ Ix mag kae tod che yaq kaw kanr huh, Yer suq haq caz daq che awg lawn teq pa kaod koz daq kae che yaog.

¹⁵ Ix mag che kheh kaod koz daq jehg daq kae tod-ag huh, Yer suq liz ix mag pad huh lag lehq, ix mag geh teq geha kae che yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, ix mag yawd haq maq sir vid tug, ix mag ved mehzh sir haq yug phuhz vid lar che heh te che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq Yer suq ix mag haq koz vid che, "Nig mag yaq kaw kanr a thoq koz daq jehg daq veh tod cheawg le," lehd koz na ngawx che te yand, ix mag awr lehr, hox lar lehq duhd har cehar lehzh te vehr che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, ix mag awg khuhn Kar lawd pha meh che phad koz che, "Yer ruq sar lehr med khuhn chehd che chaw teq pa awr lehr, che teq cuhx med u ve khuhn a thoq phehq chehd che awg lawn haq

maq sir che chaw awr lehr, khehx chaw nawg te ghad lehax cawg che gha hawg," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁹ Yer suq kawq koz che, "A thoq maq awg lawn cawg law le," lehd koz na ngawx che te yand, ix mag kawq koz che, "Nar sar rehq chaw Yer suq ve awg lawn yaog. Chaw u ve awr lehr, Ghig sa mehz khuhd suhr, chaw yad kheh ma ve mehz khuhd suhr, yawd koz che te che awg khuhn kand pax cawg lehq Ghig sa ve cuh kar var te ghad phehq che yaog.

²⁰ Ghig sa ve paw khod nux teq pa he lehq ngag hehd ve awg hox chaw mawd teq pa awr lehr, yawd gha suh vid tug awg pun suhx jehg suhx taz tug chid aq vid lehq, laq kan thag huh thaq vehr che yaog.

²¹ Yawd awr lehr, Id sar rer laq chaw ceng haq thaer khuhq vid var te ghad yaog, lehz ngag hehd duhd law chehd che yaog. Kheh te lehq, awg lawn che ve phehaq che yaq ni haq sawnr ver, sehr ni gaeg che yaog.

²² Ngag hehd awg mor khuhn chehd che yad mid teq pa liz, ngag hehd haq and tug awg lawn koz ax che yaog. Yaq sawx ted naq i hehd teq pa tur phuh lo ca ngawx-eg che, yawd ved awg ton haq mad mawg lehd koz che yaog.

²³ Kheh te lehq i hehd kawaq lehq koz che, awg ha awg khuhn muhd nuh maq cuh yad teq pa haq i hehd teq pa gha mawg lehq, yawd teq chehd che yaog lehz i hehd yad mid teq pa haq koz ax che yaog lehd koz che yaog.

²⁴ Ngag hehd awg mor khuhn chehd che chaw te pehg tur phuh lo ca ngawx-eg che liz, yad mid teq pa koz che heh te gha mawg che yaog. Kheh ma khuhd i hehd teq pa liz Yer suq awg ton haq mad mawg," lehd koz che yaog.

²⁵ Kheh te lehq, Yer suq ix mag haq koz vid che, "A thoq te lehq nig hehd kheh maq kar lehq yonr har cheawg le. Khawd-ehg te lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa koz lar che tawd khuhd haq maq na yug cheawg le.

²⁶ Khreq awr lehr, che kheh te gha tug gha khanr lehq, yawd ved awg mig awg phond khuhn gha chehd tug ma hez hawg la," lehz ix mag haq koz vid che yaog.

²⁷ Kheh te lehq, Mod ser haq tanr lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa awg gha lia he lehq Liq phu awg gha lia khuhn yawd ved awg lawn kha buhq lar che teq pa, ix mag haq cuhx kig saw yug tuhz mar vid che yaog.

²⁸ Ix mag kae tod che khaz lo gag vehr lehq Yer suq awr lehr, khaz u ve haq pong ka vehag lehd te che yaog.

²⁹ Kheh te lehq ix mag koz vid che, "Ngag nid-ag geh hax lar haz ser. Awg lawn ghod

ver, muhd ni liz kehq vehr lehq, muhd liz phiq vehr tez-or," lehd koz lehq yawd haq hax ceh lawg khawx che yaog. Kheh te lehq, yawd ix mag geh hax tug kae che yaog.

³⁰ Yawd ix mag geh teh cuh pad huh mi lehq cad tug cad che te yand, yawd khaor mod haq yug lehq bon chid muh peg khaz nuhr, khaor mod khehq lehq ix mag haq pid che yaog.

³¹ U huh gaeg lehq, ix mag mehz sir kha nehax kawq cehar lehq, Yer suq yaog lehz gha kawq siar che yaog. Kheh te lehq Yer suq awr lehr, ix mag mehz khuhd suhr huh mehx vehr che yaog.

³² Ix mag koz daq che, "Yaq kaw kar lo awd nag haq tawd yawa lehq Liq phu cuhx kig pheq mar che te yand, awd nag ved ni ma khuhn geh jad che ma hez hawg la," lehz ix mag koz daq che yaog.

³³ Awg yand u ve khuhn ix mag har naq tu lehq Yer ruq sar lehn med lo kawq kae che yaog. Kae lehq gaeg che te yand, cuh yad teq chi te ghad he lehq i hehd geh chehd che chaw teq pa phawng daq chehd lawz che haq gha mawg che yaog.

³⁴ Chaw u ve teq pa ix mag haq koz vid che, "Jawd mawd Yer suq awg cehg mag kawq teq tuag vehr che yaog. Sid monr haq yawd ved awg ton maw vid peor," lehd koz che yaog.

³⁵ Kheh te lehq ix mag liz, yaq kaw kar lo gha phud gha mawg lar haz che awg lawn teq pa he lehq khaor mod khehq ax lehq yawd yaq lo, lehz gha kawq siar che awg lawn liz, i hehd haq koz vid che yaog.

Yer suq yawd awg ton cuh yad teq chi te ghad haq maw vid che

³⁶ I hehd u kheh koz daq chehd-ag huh, Yer suq yawd awg ton i hehd teq pa kar huh hox lar lehq, "Nig hehd teq pa duhd sa gad sa tug cawg vid-oq," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

³⁷ Kheh te lehq i hehd teq pa awr lehr, chaw ha mawg che law lehd duhd lehq, tez mag nuh he lehq kuhz jad vehr che yaog.

³⁸ Yer suq i hehd haq koz vid che, "A thoq te nig hehd ngag awg lehz maq yonr lehq kuhz chehd cheawg le.

³⁹ Ngag cehg mag yaog. Ngag ved laq kuhr khi kud haq ngawx-oq. Ngag haq soz ngawx vad ngawx-oq. Ngag awr lehr, nig hehd mawg chehd che heh te lehq, awg suhr awg sar he lehq awg ghuhd cawg che yaog. Chaw ha ver, awg ceng che ve teq pa mad cawg hawg," lehd koz lehq.

⁴⁰ yawd ved laq kuhr khi kud i hehd haq maw vid che yaog.

⁴¹ I hehd and lehq ga ha lehq jad cheaq te lehq, kha nehax maq yonr ser te chehd-ag huh, Yer suq koz che, "Nig hehd geh cad

tug ted ceng cear mad cawg lar la," lehd koz i hehd teq pa haq na che yaog.

⁴² Ngad pinr lar che teq theh yug lehq yawd haq pid che yaog.

⁴³ Yawd yug lehq, i hehd mehz khuhd suhr cad vehr che yaog.

⁴⁴ Kheh te lehq yawd kawq koz che, "Mod ser ve awg lid tawd khuhd liq khuhn ma koz, Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve liq awg khuhn loar, chid muh che liq teq pa awg khuhn lo lehd ma koz, ngag awg lawn kha buhq lar che awg gha lia gha phehaq tug yaog, lehz ngag nig hehd geh chehd ser thad loar, nig hehd haq ngag koz vid lar peg che yaog."

⁴⁵ U kheh te lehq, Liq phu ve cuhx kig haq sir vid tug, yawd i hehd ve ni ma haq duhd pawnr vid che yaog.

⁴⁶ Yawd i hehd haq koz vid che, "Liq phu khuhn che kheh koz buhq lar che yaog. Khreq awr lehr, gha khanr suh lehq sehr ni gaeg ver, gha kawq teq tuag tug yaog.

⁴⁷ Vend bax duhd phuhs lehq vend bax phehd kha tug awg lawn, Yer ruq sar lehn med haq tanr lehq chaw ceng awg gha lia haq yawd ved awg meh khuhn gha mar vid tug yaog lehd koz buhq lar che yaog.

⁴⁸ Nig hehd awr lehr, awg lawn che ve teq pa haq sax khiz khanr var teq pa phehq che yaog.

⁴⁹ Ngar pa pid tug yaog, lehd koz lar che awg ceng ngag nig hehd haq pehar tug yaog. Kheh te lehq, muhd nuh kawag lo ve kand pax haq nig hehd maq gha ser che kheh ceh, med che khuhn chehd lar ser," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Yer suq muhd nuh kawag lo taz kawq veh che

⁵⁰ Kheh te lehq, yawd i hehd teq pa haq sir ve lehq Ber tar niq khaz pad huh gaeg che te yand, yawd laq kuhr chid lehq, i hehd teq pa haq bon naq vid che yaog.

⁵¹ U kheh te bon naq vid chehd-ag huh, yawd i hehd haq phaz daq lar haz lehq muhd nuh kawag lo taz kawq veh che yaog.

⁵² I hehd yawd haq boz cuhx lar a kor pi vid lar haz lehq, ha lehg jad che khuhn Yer ruq sar lehn med lo kaw kawq veh che yaog.

⁵³ Kheh te lehq i hehd teq pa awr lehr, khar thad liz Yer ruq sar lehn bon yehg nux khuhn chehd lehq Ghig sa haq chid muh chehd che yaog.

Yod hanr liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Yod hanr liq che awr lehr, Liq phu awg pir khuhn ve duhd khad sir khad teq pa mad jad che yaog. Awg kawd loag awg ghiz he lehd a saq teq che ted ceng awg lawn haq te lehq awg khiz penr ve liq khuhn Ghig sa muhd phar mig phar che haq duhd nuhad che yaog. Par sar khar pawehd awg lawn liz laex pawz buhq lar che yaog. Yod hanr ghod che yawd ve awg meh cuhx kig vavr, "Ghig sa har kax che" lehd koz che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che ve buhq var awr lehr, Yer suq yawd haq jad che cuh yad Yod hanr yaog. Yawd awr lehr, Yud daq chaw ve a saq teq khad haq kha nehax sir lehq Yud daq chaw ve awg lid awg khad teq pa awg lawn laex pawz buhq lar che yaog. Yod hanr buhq lar che awg lawn che teq pa laex lawn awr lehr, su mehz sir gha mawg jaw lehq tawnd gha chehd che awg lawn teq pa haq yug buhq lar che yaog. Buhq che awg khuhq vavr, A.D. 85 khuhq la ma hez ver, che ve khaz nuhr a cehax huh buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Liq che te koz ve duhd law lar che duhd cuhz nux awr lehr, Ka nad nux maz 20:31 khuhn mawg gha che yaog. Her rar saq chaw ceng haq ha lehq che bon khuhd yug lehq awg lawn nux maz te mar vid lar che yaog. Yod hanr yawd duhd law lar che awr lehr, maq sir jaw ser che awg lawn haq koz gad che ma hez hawg. Kheh ma khuhd khar ve ted ceng haq te lehq Yer suq Khreq phehq che he lehq Ghig sa ve Yad phu phehq che haq, haq yug cawd, mad haq yug cawd che awg lawn haq kha sehax sir ax lar che yaog. Yawd liq che te koz haq buhq che te yand, awg lawn sir vid cheaq keh ver, gha ghaw che chaw teq pa haq yawd haq mehz khuhd tawr daq lehq Yer suq haq yonr tug haq tang vid che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd yaw tug tawd (1:1-18)
2. Yer suq kanx tanr te che (1:19-51)
3. Yer suq ve kanx he lehq a yed ir che mar che tawd khuhd (2:1-11:57)

4. Duhd har phehq bawg che teq sinx (12:1-19:42)
5. Kawq teq tuag che awg lawn (20:1-29)
6. A thoq te lehq che kheh te che awg lawn koz mar ax che (20:30-31)
7. Awg leh med ve tawd (21:1-25)

Ghig sa ve Tawd khuhd awg suhr awg sar puhd lag che

¹ Awg kawd maq thad liz Tawd khuhd* cawg lar che yaog. Tawd khuhd u ve Ghig sa geh chehd lehq Tawd khuhd u ve awr lehr, Ghig sa phehq che yaog.

² Tawd khuhd u ve awr lehr, awg kawd maq thad liz Ghig sa geh teq geha chehd chehd che yaog.

³ Yawd haq cud lehq Ghig sa awg gha lia haq te phanr lar che yaog. Kha cawg chehd che awg gha lia awg khuhn lo yawd maq te phanr che ted clear liz mad yaog.

⁴ Yawd awg khuhn lo co ha teq che ted ceng cawg che yaog. Co ha teq che u ve awr lehr, chaw yad ve Awg ghiz† yaog.

⁵ Awg ghiz u ve awr lehr, naz hoq che‡ awg khuhn lo pawd tuhaz lehq, naz hoq che awr lehr Awg ghiz haq ma ghad.

⁶ Ghig sa peha lar che Yod hanr§ meh che chaw te ghad cawg che yaog.

⁷ Yawd awr lehr sax khiz khanr tug awg pun lag che yaog. Yawd haq te lehq chaw awg gha lia yonr vid tug, Awg ghiz u ve awg lawn yawd sax khiz khanr che yaog.

⁸ Yawd awr lehr Awg ghiz phehq che ma hez. Kheh ma khuhd, Awg ghiz awg lawn sax khiz khanr tug yawd lag che yaog.

⁹ Awg ghiz awg cehg mag awr lehr mig gig* thag lo lag lehq chaw awg gha lia haq awg ghiz paw vid che yaog.

¹⁰ Yawd awr lehr mig gig haq te phanr lar lehq, mig gig khod-aq lo chehd chehd liz, mig gig yad yawd haq maq sir.

¹¹ Yawd ved chehd kig lo yawd lag liz, yawd ved chaw† yawd haq maq haq yug.

¹² Kheh ma khuhd, yawd haq kha haq yug lehq yawd ved awg meh haq kha yonr che chaw awg gha lia haq Ghig sa ve awg yad phehq vid tug yawd a khawag pid che yaog.

¹³ I hehd haq Ghig sa ve awg yad phehq vid che awr lehr, awg ceng awg khad haq te lehq ma hez. Awg suhr awg sar a lor haq te lehq ma hez. Chaw yad ve a lor haq te lehq liz ma hez. Ghig sa haq te lehq yaog.

¹⁴ Tawd khuhd u ve awr lehr, awg suhr awg sar puhd lehq ngag hehd geh chehd che yaog. Yawd ved awg mig awg phond

* 1:1 1:1 **Tawd khuhd** Yer suq haq koz che yaog. † 1:4 1:4 **Awg ghiz** Yer suq haq koz che yaog. ‡ 1:5 1:5 **naz hoq che** Vend bax he lehq suh che haq koz che yaog. § 1:6 1:6 **Yod hanr** Yod hanr A kaz tur var haq koz che yaog. * 1:9 1:9 **mig gig** Mig gig haq liz chaw yad haq liz koz gad che yaog. 17:14-15 † 1:11 1:11 **yawd ved chaw** Yud daq chaw haq koz gad che yaog.

haq ngag hehd gha mawg che yaog. Awg mig awg phond u ve awr lehr, Awr pa lo lag che Yad phu tinr-a ve awg mig awg phond phehq che yaog. Yawd awg khuhn awg bon awg sinx he lehq awg cehg mag cawd che[‡] ted ceng kha lawq cawg che yaog.

¹⁵ (Yod hanr awr lehr yawd awg lawn sax khiz khanr che awg khuhn kug lehq koz che, “Ngag khaz nuhr lag tug chaw te ghad awr lehr, ngag haq keh ir che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag mad cawg ser thad loar liz yawd cawg chehd vehr che yaog, lehz ngag koz lar che awr lehr, chaw che te ghad yaog,” lehd koz che yaog.)

¹⁶ A nig awg gha lia awr lehr, yawd peh lawq che ted ceng awg khuhn, awg bon ted ceng peg ted ceng gha lar che yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd awr lehr, Mod ser haq cud lehq pehar lar che yaog. Kheh ma khuhd, awg bon awg sinx he lehq awg cehg mag cawd che ted ceng awr lehr, Yer suq Khreq haq cud lehq phehaq che yaog.

¹⁸ Chaw te ghad-eg liz Ghig sa haq mad mawg jaw. Khar thad liz Awr pa pad huh chehd che Yad phu tinr-a awr lehr, Awr pa awg lawn kha sehax saw pheq mar ax peg che yaog.

A kaz tur var Yod hanr sax khiz khanr che

¹⁹ Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa awr lehr, paw khod teq pa he lehq Ler viq chaw teq pa haq Yer ruq sar lehr med lo tu lehq Yod hanr chehd lo kae pe che yaog. I hehd awr lehr, “Nawg a suawg le,” lehd koz na ngawx che te yand,

²⁰ Yod hanr che kheh te sax khiz khanr che yaog. “Ngag awr lehr Khreq ma hez,” lehd koz, kha sehax thed-e ghad koz vid che yaog. Yawd maq her ka ma khuhd ceh.

²¹ Kheh te lehq i hehd awr lehr, “Kheh te ver, nawg Ed lid yaq[§] lehq la,” lehd koz na ngawx che te yand, “Ngag Ed lid yaq ma hez,” lehz yawd kawq koz vid che yaog. “Lag tug ve^{*} Ghig sa ve cuh kar var u ve te ghad lehq la,” lehd koz kawq na ngawx che te yand, “Ma hez,” lehz yawd kawq koz vid che yaog.

²² Kheh te lehq i hehd kawq koz che, “Nawg a suawg le. Ngag hehd haq peha lar che chaw teq pa haq ngag hehd kawq koz

vid gha tug, nawg awg ton awg lawn nawg khawd-ehg kheh koz cheawg le,” lehd koz na ngawx che yaog.

²³ Yod hanr kawq koz che, “Ghig sa ve cuh kar var Id sar yaq koz lar che heh, †Jawd mawd Ghig sa ve yaq kaw haq thed-e ghad teo,” lehz heh pir khuhn lo kug chehd che te ghad ve awg khuhd awr lehr ngag yaog,” lehd koz vid che yaog.

²⁴ Chaw u ve teq pa awr lehr, Phar rir sehnd teq pa kae pe che chaw teq pa phehq che yaog.

²⁵ I hehd kawq koz che, “Nawg awr lehr Khreq[†] ma hez, Ed lid yaq liz ma hez. Ghig sa ve cuh kar var u ve te ghad liz ma hez che ver, a thoq te nawg su haq baz tiz sar pid cheawg le,” lehd koz na ngawx che yaog.

²⁶ Yod hanr kawq koz che, “Ngag awr lehr su haq a kaz awg khuhn lo baz tiz sar pid che yaog. Kheh ma khuhd, nig hehd maq sir che chaw te ghad nig hehd awg khuhn lo chehd chehd che yaog.

²⁷ Yawd awr lehr, ngag khaz nuhr lag che chaw te ghad phehq che yaog. Yawd ved khi noz caz haq phi tug lehax liz ngag maq kenr,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²⁸ I hehd Yod hanr haq kheh te na ngawx che awg ti awr lehr, Ber tar niq khaz[‡] khuhn Yawd danr lawg kax ox pax awr lo Yod hanr baz tiz sar pid chehd kig huh yaog.

Yer suq awr lehr Ghig sa ve Yawg nehax yaoq

²⁹ Awg khaz nuhr teq ni, Yod hanr awr lehr Yer suq yawd chehd lo lag tod che haq gha mawg che te yand yawd koz che, “Mig gig yad ve vend bax haq yug kha che phad, Ghig sa ve Yawg nehax[§] haq ngawx-oq.

³⁰ Ngag khaz nuhr lag tug chaw te ghad awr lehr, ngag haq keh ir che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag mad cawg ser thad loar liz yawd cawg chehd vehr che yaog, lehd ngag koz lar che awr lehr, chaw che te ghad haq koz che yaog.

³¹ Awg kawd maq thad ngag yawd haq maq sir. Kheh ma khuhd, Id sar rer laq chaw teq pa yawd haq kha sehax gha mawg gha sir vid tug, ngag lag lehq su haq a kaz awg khuhn lo baz tiz sar pid che yaog.”

[‡] 1:14 1:14 awg cehg mag cawd che Yer suq awr lehr awg cehg mag cawd che ted ceng phehq che yaog. § 1:21

1:21 Ed lid yaq Awg leh med ve awg yand gag vehr ver, Ed lid yaq tuhaz tug duhd chehd che yaog. Mi 4:5-6, Bon 18:15 * 1:21 1:21 Lag tug ve Bon 18.15 haq ngawx. † 1:23 1:23 Isy 40:3 † 1:25 1:25 Khreq Khreq awr lehr

Her lar saq khuhd te lehq. Mir six yaq awr lehr Her brehd khuhd phehq che yaog. Cuhx kig awr lehr “Nag mand puhr lar che te ghad” lehd koz gad che yaog. Tuhz 40:13 ‡ 1:28 1:28 Ber tar niq khaz Yer ruq sar lehr med

pad huh cawg che khaz haq koz che ma hez. 11:18 § 1:29 1:29 Ghig sa ve Yawg nehax Yer suq haq koz che yaog. Par sar khar yawg nehax haq gha dawz vehr che teq hax thad, Yer suq awr lehr laq kan thag huh khanr suh che yaog. 13:1, 18:28

³² Kheh te lehq, Yod hanr sax khiz khanr lehq koz che, "Awg ha phu awr lehr, a pia heh te muhd nuh maq lo yaq lehq yawd awg thag huh chehd chehd che haq ngag gha mawg che yaog.

³³ Awg kawd maq thad ngag yawd haq maq sir. Kheh ma khuhd, a kaz awg khuhn lo su haq baz tiz sar pid tug ngag haq cuha che phad te ghad ngag haq koz ax che, 'Yawd awg thag huh Awg ha phu yaq lehq chehd chehd che te ghad haq nawg gha mawg ver, yawd awr lehr daq che kehq che Awg ha phu awg khuhn su haq baz tiz sar pid* che phad phehq che yaog,' lehd koz ax che yaog.

³⁴ Ngag gha mawg peg lehq, chaw che te ghad awr lehr Ghig sa ve Yad phu phehq che yaog lehq ngag sax khiz khanr che yaog," lehz Yod hanr koz che yaog.

Awg laq ghuhd awg kawd phehaq che chaw teq pa

³⁵ Awg khaz nuhr teq ni Yod hanr awr lehr, yawd ved awg laq ghuhd ni ghad† geh u huh kawq hox chehd huh,

³⁶ Yer suq lag tod che haq yawd ngawx lehq, "Ghig sa ve Yawg nehax haq ngawx-oq," lehd koz che yaog.

³⁷ Awg laq ghuhd u ve ni ghad awr lehr, yawd koz che tawd khuhd haq gha kad lehq, Yer suq khaz nuhr ghaq veh che yaog.

³⁸ Yer suq phuhz ngawx lehq, ix mag yawd khaz nuhr ghaq lag tod che haq gha mawg che te yand, "Nig mag a thoq haq ca cheawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

Ix mag kawq koz che, "Rar bid-og, nawg khar lo chehd cheawg le," lehd koz yawd haq na ngawx che yaog. (Rar bid lehd koz che awr lehr, Sar lar haq koz che yaog.)

³⁹ Yer suq ix mag haq koz vid che, "Lar-oq, nig mag gha mawg tug yaog." Kheh te cheaq te lehq, ix mag kae lehq, yawd ved chehd kig haq gha mawg che yaog. Awg yand u ve haq, muhd phiq phawd awr uhd nar rir kheh taw gag vehr che haq te lehq, u ve teq ni ix mag yawd geh chehd lar haz che yaog.

⁴⁰ Yod hanr koz che tawd khuhd haq gha kad lehq Yer suq khaz nuhr ghaq veh che chaw u ve ni ghad awg khuhn ve te ghad awr lehr Sid monr Per troq awg nax var Anr drehr yaog.

⁴¹ U ve awg khaz nuhr, yawd awr lehr, yawd ved awg vix var Sid monr haq awg kawd ca che yaog. Yawd haq gha mawg

lehq, "Ngag nid-ag Mir six yaq haq gha mawg vehor," lehd koz vid che yaog. (Mir six yaq lehd koz che awr lehr, Khreq lehd koz che yaog.)

⁴² Kheh te lehq yawd awr lehr, yawd awg vix var haq Yer suq chehd lo sir ve kae che yaog.

Yer suq Sid monr haq ngawx peg lehq koz che, "Nawg awr lehr Yod hanr ve yad par Sid monr yaog. Nawg haq Per troq‡ lehq koz su kug tug yaog," lehd koz vid che yaog. (Ker phaqa lehd koz che awr lehr, Per troq haq koz che yaog.)

Phid liq he lehq Nar tar ner laq teq pa haq kug yug che

⁴³ Awg khaz nuhr teq ni, Yer suq Gar liq lehd muhd mig lo kae tug duhd chez lar che yaog. Yawd awr lehr Phid liq haq phud daq lehq, "Ngag khaz nuhr ghaq laog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁴⁴ Phid liq awr lehr, Anr drehr he lehq Per troq ve chehd kig Ber sehd daq med§ yad phehq che yaog.

⁴⁵ Phid liq awr lehr, Nar tar ner laq haq ca mawg che te yand yawd koz che, "Mod ser buhq lar che awg lid tawd khuhd liq awg khuhn lehd ma koz, Ghig sa ve kuh kar var teq pa buhq lar che liq awg khuhn lehd ma koz, chaw te ghad ve awg lawn haq buhq lar che heh, chaw u ve haq ngag hehd gha mawg peg che yaog. Yawd awr lehr Yod sehq ve yad, Nar sar rehq chaw Yer suq yaog," lehz Nar tar ner laq haq koz vid che yaog.

⁴⁶ Nar tar ner laq kawq koz che, "Nar sar rehq med* khuhn daq che awg ceng ted ceng ceat tuhaz gha tuawg la," lehd koz na ngawx che te yand, "Ca ngawx laog," lehz Phid liq yawd haq kawq koz vid che yaog.

⁴⁷ Nar tar ner laq yawd chehd lo lag tod che haq Yer suq gha mawg che te yand, Nar tar ner laq ve awg lawn yawd che kheh koz che, "Yawd awg khuhn her ka che a ceahx liz mad cawg che, Id sar rer laq chaw awg cehg mag te che te ghad haq ngawx-oq," lehd koz che yaog.

⁴⁸ Nar tar ner laq awr lehr, "Nawg ngag haq khawd-ehg kheh te sir cheawg le," lehd koz na ngawx che te yand, Yer suq kawq koz che, "Phid liq nawg haq mad kug ser thad liz, a kud cehg awg huhx lo nawg chehd chehd che haq ngag mawg che yaog," lehd yawd haq koz vid che yaog.

* 1:33 1:33 *Awg ha phu awg khuhn su haq baz tiz sar pid* Awg ha phu gha che haq koz che yaog. Cy 2 haq ngawx. † 1:35 1:35 *yawd ved awg laq ghuhd ni ghad* Te ghad awr lehr Anr drehr (1:40) he lehq te ghad awr lehr liq che te koz haq buhq sehr phad Yod hanr yaog. ‡ 1:42 1:42 *Per troq* Ker phaqa awr lehr Ar rar miq khuhd te lehq, Per troq awr lehr Her lar saq khuhd phehq che yaog. Cuhx kig awr lehr "Huhx meh" lehd koz gad che yaog.

§ 1:44 1:44 *Ber sehd daq med* Gar liq lehd ghig po nux muhd ni tuhaz phawd awr awg naz phawd lo cawg che yaog.

* 1:46 1:46 *Nar sar rehq med* 12:21, Mt 11:21 haq ngawx.

⁴⁹ Nar tar ner laq Yer suq haq kawq koz khuhq vid che, “Rar bid-og, nawg awr lehr Ghig sa ve Yad phu phehq che yaog. Id sar rer laq chaw teq pa ve Jawd mawd liz nawg phehq che yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁵⁰ Yer suq kawq koz che, “Ngag nawg haq a kud cehg awg huhx lo mawg che yaog lehd koz ax cheaq te lehq nawg yonr cheawg la. Che haq keh ir che awg ceng teq pa haq liz nawg gha mawg tug yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁵¹ Yer suq yawd haq te pawz kawq koz vid che, “Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, muhd nuh maq phaw lar lehq,” Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad teq pa chaw yad ve Yad phu awg khod-aq taz taz yaq yaq te chehd che haq nig hehd gha mawg tug yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

2

Kar naq khaz awg khuhn khehx cad che

¹ U ve khaz nuhr, sehr ni teq ni gaeg che te yand, Gar liq lehd muhd mig Kar naq khaz* awg khuhn su khehx cad chehd lehq, Yer suq ve awr ye u huh chehd chehd che yaog.

² Yer suq he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq liz, khehx cad kig huh lag tug su kug vid lar lehq i hehd u huh chehd chehd che yaog.

³ A pehx med ghig peg vehr che te yand, Yer suq ve awr ye awr lehr, “I hehd a pehx med ghig mad cawg vehr,” lehz Yer suq haq koz vid che yaog.

⁴ Yer suq kawq koz vid che, “Yad mid-og, che ve awr lehr ngag haq khawd-ehg kheh te caz daq cheawg le. Ngag ved awg yand mad gag ser;”† lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁵ Yer suq ve awr ye awr lehr, awg ceg teq pa haq koz vid che, “Yawd nig hehd haq te cuha che heh teo,” lehd koz vid che yaog.

⁶ Yud daq chaw teq pa ve awg lid cawg che heh, daq vid kehg vid tug a kaz chuhd che awg lid awg khuhn yehd tug, u huh a kaz ke tug huhx meh mawq khu khuhq mag cawg chehd che yaog. Mawq khu ted mag ve haq, a kaz ni taz sehr taz heh ke daw che yaog.

⁷ Yer suq awr lehr, “Mawq khu che teq pa haq a kaz kha peh kho ke-og,” lehz awg ceg teq pa haq koz vid che yaog. Kheh te lehq, i hehd a kaz kha peh kho ke che yaog.

⁸ Awg yand u ve haq Yer suq i hehd haq koz vid che, “A meha ke ve lehq, khehx cad-ag che awg hox haq ca yug vid-eg,” lehd koz che te yand, i hehd ca yug vid-eg che yaog.

⁹ Khehx cad-ag che awg hox awr lehr, a kaz a pehx med ghig phehq vehr che haq a cehax dawg ngawx che yaog. A pehx med ghig che khar lo lag che haq yawd maq sir. (Kheh ma khuhd, a kaz kho ke che awg ceg teq pa awr lehr sir chehd che yaog.) Awg yand u ve khuhn khehx cad-ag che awg hox awr lehr, awg mid ma he che phad haq kug yug lehq koz vid che,

¹⁰ “Chaw awg gha lia awr lehr, daq jad che a pehx med ghig haq awg kawd maq taw vid che yaog. Kheh te lehq, su kha buhx dawg peg che te yand, u kheh taw mad daq che a pehx med ghig kawq taw vid che yaog. Kheh ma khuhd nawg vawr, daq jad che a pehx med ghig haq a meha thad kha gag haq sax lar che law,” lehd koz che yaog.

¹¹ Yer suq awr lehr, awg kawd ped maq ve and tug awg hez che ted mag haq Gar liq lehd muhd mig Kar naq khaz khuhn te lehq, yawd ved awg mig awg phond te maw vid che yaog. Kheh te lehq, yawd ved awg laq ghuhd teq pa yawd haq yonr che yaog.

¹² U ve awg khaz nuhr yawd awr lehr, yawd ved awr ye, yawd ved awg nax var teq pa he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh Kar per nar unr khaz‡ lo yaeg che yaog. I hehd u huh khawd-ehg muh maq ma chehd.

Bon yehg nux haq daq vid kehg vid che

¹³ Yud daq chaw teq pa ve Par sar khar pawehd§ te che awg yand gag vehr tez huh, Yer suq awr lehr Yer ruq sar lehr nuhd lo taez che yaog.

¹⁴ Awg yand u ve khuhn bon yehg nux awg khuhn, yawg, nud, a pia teq pa huhd chehd che chaw teq pa he lehq phu pa sehr phad teq pa u huh mi chehd che haq yawd gha mawg che yaog.

¹⁵ Yawd awr lehr, a caz kheh haq yug lehq jawq tug te lar peg lehq, i hehd awg gha lia, yawg he lehq nud teq pa haq bon yehg nux awg khuhn lo ghaq kog che yaog. Phu pa sehr phad teq pa ve phu haq nger chid bag lehq, i hehd ve teh cuh teq pa haq phuhz bag che yaog.

† 1:51 1:51 **muhd nuh maq phaw lar lehq** Yer suq haq te lehq thaer khuhq che awg bon mig gig yad thag huh lag gag che haq kog gad che yaog. Khiz 28:12 haq ngawx. * 2:1 2:1 **Kar naq khaz** Nar sar rehq med pad huh cawg che yaog. † 2:4 2:4 **Ngag ved awg yand mad gag ser** Yer suq yawd ved awg mig awg phond gha tug awg yand mad gag ser, lehd koz gad che yaog. 7:6, 8, 30, 8:20 ‡ 2:12 2:12 **Kar per nar unr khaz** Gar liq lehd ghig po nux muhd ni kehg phawd awr lo cawg che yaog. Mt 4:13 § 2:13 2:13 **Par sar khar pawehd** Tuhz 12:11-23, Mt 26:17, Bon 16:16

3

¹⁶ A pia huhd che chaw teq pa haq liz, "Med nged che teq pa haq yug kae-o. Ngag Awr pa ve yehg haq med nged huhd med nged vig kig yehg taq te," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁷ "Nawg ved yehg haq ngag haq jad che ni ma awr lehr, ngag awg khuhn a mir toq che heh te lehq toq chehd che yaog," lehz Liq phu khuhn buhq lar che haq yawd ved awg laq ghuhd teq pa duhd nuhd che yaog.

¹⁸ Awg yand u ve haq Yud daq chaw teq pa koz che, "Nawg kheh te te che awr lehr, a thoq awg hez ted ceng ngag hehd haq te mar ax tuawg le," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁹ Yer suq kawq koz che, "Bon yehg nux che haq te lur-oq.* Sehr ni awg khuhn ngag kawq te peg tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²⁰ Awg yand u ve khuhn Yud daq chaw teq pa koz che, "Bon yehg nux che haq uhd chi khuhq khuhq kha gag gha te che yaog. Nawg awr lehr sehr ni awg khuhn lo lehax kawq te peg tuawg la," lehd koz vid che yaog.

²¹ Kheh ma khuhd Yer suq u kheh koz che awr lehr, bon yehg nux phehq che yawd ved awg ton haq koz gad che yaog.

²² Kheh te cheaq te lehq, suh kig lo yawd kawq teq tuag che te yand, yawd ved awg laq ghuhd teq pa awr lehr yawd koz lar che tawd khuhd haq duhd nuhd lehq, Liq phu he lehq Yer suq koz lar che tawd khuhd haq i hehd yonr che yaog.

Chaw yad ve ni ma khuhn khawd-ehg kheh te cawg che haq Yer suq sir che

²³ Par sar khar pawehd te chehd che awg yand awg khuhn, Yer suq Yer ruq sar lehn med khuhn chehd chehd che te yand, yawd te mar che awg hez teq pa haq su gha mawg cheaq te lehq, chaw kha peh vad-ag yawd ved awg meh haq yonr che yaog.

²⁴ Kheh ma khuhd Yer suq awr lehr, yawd awg ton chaw u ve teq pa haq yawd maq yonr. Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia haq yawd sir che yaog.

²⁵ Chaw yad ve ni ma awg khuhn khawd-ehg kheh cawg che haq yawd sir chehd che haq te lehq, chaw yad ve awg lawn chaw te ghad-eg liz sax khiz khanr tug haq yawd maq lor.

Yer suq he lehq Niq kawd der tawd yawd daq che

¹ Awg yand u ve khuhn, Yud daq chaw teq pa awg khuhn lo awg hox awg nax phehq che, Niq kawd der meh che Phar rir sehd* te ghad cawg che yaog.

² Yawd awr lehr, muhd khax huh† Yer suq chehd lo lag lehq koz che, "Rar bid-og, nawg awr lehr Ghig sa chehd lo lag che Sar lar te ghad phehq che haq ngag hehd sir che yaog. Awg lawn ghod ver, nawg te mar che awg hez teq pa awr lehr, Ghig sa yawd awg khuhn chehd che chaw ma hez ver, chaw te ghad-eg liz te maq gha hawg," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³ Yer suq kawq koz che, "Ngag nawg haq awg cehg mag koz ax laq, chaw khar ve te ghad lehd ma koz awg suhx te pawz mad kawq pawag ver;‡ Ghig sa ve muhd mig haq maq gha mawg hawg," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁴ Niq kawd der kawq koz che, "Mawd vehr che chaw te ghad awr lehr, khawd-ehg kheh te kawq pawag gha tuawg le. Yawd ved awr ye ux peg khuhn yawd kawq gehe lehq te pawz kawq pawag gha tuawg la," lehz yawd haq na ngawx che te yand,

⁵ Yer suq kawq koz che, "Ngag nawg haq awg cehg mag koz ax laq, chaw khar ve te ghad lehd ma koz, a kaz he lehq Awg ha phu§ awg khuhn maq pawag ver, Ghig sa ve muhd mig awg khuhn gehe maq gha.

⁶ Awg suhr awg sar geh pawag che ted ceng awr lehr, awg suhr awg sar phehq che yaog. Awg ha phu geh pawag che ted ceng awr lehr, awg ha phehq che yaog.*

⁷ Nig hehd awg suhx te pawz gha kawq pawag che yaog lehz ngag nawg haq koz ax che haq ta and.

⁸ Muhd huh awr lehr, khar lo mez veh gad liz mez veh† lehq, awg khuhd u ve haq nawg kad che yaog. Kheh ma khuhd, khar lo mez lag che lehq nar, khar lo mez veh tug lehq nar, nawg maq sir. Awg ha phu awg khuhn pawag che chaw awg gha lia awr lehr, u ve haq sur daq che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁹ Niq kawd der kawq koz che, "Che teq pa khawd-ehg kheh te phehaq gha tuawg le," lehz yawd haq na ngawx che te yand,

† 2:17 2:17 Chid 69:9 * 2:19 2:19 *Bon yehg nux che haq te lur-oq* Bon yehg nux awg cehg mag haq koz gad che ma hez. Yer suq yawd ved awg ton haq koz gad che yaog. 2:21 * 3:1 3:1 *Phar rir sehd* Yud daq chaw teq pa ve bon hox bon nax teq mor phehq che yaog. Mt 3:7 † 3:2 3:2 *muhd khax huh* Muhd kaw huh Yer suq chehd lo lag tug kuhz cheaq te lehq yaog. ‡ 3:3 3:3 *awg suhx te pawz mad kawq pawag ver* Co ha phawd awr awg suhx phehq vehr che haq koz che yaog. § 3:5 3:5 *a kaz he lehq Awg ha phu* Yer suq haq yonr lehq baz tiz sar khanr yug che haq koz che yaog. *

* 3:6 3:6 *awg ha phehq che yaog* Ghig sa ve Awg ha phu haq yonr lehq, co ha phawd awr a saq teq che haq gha che haq koz che yaog. † 3:8 3:8 *Muhd huh ... mez veh* Muhd huh mez che haq chaw yad tawr lar maq gha che haq koz gad che yaog.

¹⁰ Yer suq kawq koz che, “Nawg awr lehr Id sar rer laq chaw teq pa awg khuhn lo Sar lar te ghad phehq liz, awg lawn che teq pa haq nawg maq sir la.

¹¹ Ngag nawg haq awg cehg mag koz ax laq, ngag hehd sir che awg ceng awg lawn haq ngag hehd koz lehq, ngag hehd mawg che awg ceng awg lawn haq ngag hehd sax khiz khanr che yaog. Kheh ma khuhd, ngag hehd sax khiz khanr che haq nig hehd mad haq yug.

¹² Mig gig haq caz daq che awg ceng teq pa awg lawn ngag nig hehd haq koz ax vehr che liz nig hehd maq yonr ver, muhd nuh maq haq caz daq che awg ceng awg lawn ngag nig hehd haq koz ax ver, khawd-ehg kheh te lehq nig hehd yonr tuawg le.

¹³ Muhd nuh maq lo yaq che Chaw yad ve Yad phu[‡] ma hez ver, chaw te ghad-eg liz muhd nuh maq lo ma taez jaw.

¹⁴ Heh pir khuhn lo Mod ser vig haq chid taz che heh,[§] Chaw yad ve Yad phu haq liz chid taz vid tug yaog.

¹⁵ Yawd haq kha yonr che chaw awg gha lia co tiq ha tiq gha tug, yawd haq chid taz vid tug yaog.

Ghig sa mig gig yad haq haq jad che

¹⁶ Awg lawn ghod ver, Ghig sa mig gig yad haq haq jad cheaq te lehq, yawd ved Yad phu tinr-a pehar che yaog. Yad phu haq kha yonr che chaw awg gha lia maq gha lug maq gha sez lehq co tiq ha tiq haq liz gha tug awg pun, Ghig sa yawd ved Yad phu tinr-a pehar che yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, mig gig yad haq suhx jehg tug, Ghig sa yawd ved Yad phu haq mig gig khod-aq lo lag peha che ma hez. Kheh ma khuhd, Yad phu haq te lehq mig gig yad thaer khuhq che haq gha tug yawd lag peha che yaog.

¹⁸ Yad phu haq yonr che chaw* awr lehr, Ghig sa ve suhx jehg che haq maq gha khanr. Maq yonr che chaw awr lehr, Ghig sa ve Yad phu tinr-a ve awg meh haq maq yonr che haq te lehq, a meha liz Ghig sa ve suhx jehg suhx taz che haq gha khanr vehr che yaog.

¹⁹ I hehd suhx jehg suhx taz che che ve haq gha khanr che awr lehr mig gig khod-aq lo awg ghiz gehag vehr liz, mig gig yad teq pa ve kanx teq pa awr lehr haeg cheaq te lehq, awg ghiz haq keh i hehd naz hoq che haq haq che yaog.

²⁰ Awg lawn ghod ver, awg haeg teq pa haq te che chaw awr lehr, awg ghiz haq

ngawx bawg lehq, yawd te che teq pa maq gha tuhaz tug, awg ghiz geh yawd mad lag.

²¹ Kheh ma khuhd, awg cehg mag cawd che haq te che chaw awr lehr, yawd te che teq pa Ghig sa haq cud lehq te che lehz tuhaz tug, awg ghiz geh yawd lag che yaog,” lehq koz vid che yaog.

Yod hanr Yer suq awg lawn sax khiz khanr che

²² U ve awg khaz nuhr Yer suq he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa Yud daq muhd mig lo kae che yaog. Yawd i hehd geh u huh chehd lehq, su haq baz tiz sar pid chehd che yaog.

²³ Sar lenr med awg pad huh Ehr nonr lehd koz che ted kag huh a kaz cawg mad che haq te lehq, Yod hanr liz u huh su haq baz tiz sar pid chehd che yaog. Chaw teq pa u huh kae lehq baz tiz sar khanr yug chehd che yaog.

²⁴ Awg lawn ghod ver, Yod hanr awr lehr thawnr khuhn maq gha geh ser.

²⁵ Awg yand u ve haq, Yod hanr ve awg laq ghuhd ted pehq awr lehr, daq vid keh vid tug a kaz chuhd che awg lid awg lawn Yud daq chaw te ghad geh tawd ghawg daq chehd che yaog.

²⁶ I hehd Yod hanr chehd lo lag lehq koz che, “Rar bid-og, nawg Yawd danr lawg kax ox pax awr lo chehd-ag huh nawg geh chehd jaw lehq, nawg yawd awg lawn haq sax khiz khanr che te ghad† awr lehr, su haq baz tiz sar pid chehd lehq chaw awg gha lia yawd chehd lo veh chehd che yaog,” lehq yawd haq koz vid che yaog.

²⁷ Yod hanr kawq koz che, “Ghig sa yawd haq pid che ted ceng ma hez ver, chaw yad awr lehr ted ceaz liz maq gha hawg.

²⁸ ‘Ngag Khreq ma hez. Ngag awr lehr yawd awg ghud suhr lag peha che chaw te ghad phehq che yaog,’ lehq ngag koz che haq nig hehd awg ton ngag awg pun sax khiz khanr gha che yaog.

²⁹ Awg phad mawd he tug yad mid hax haq gha che te ghad awr lehr, awg mid ma he che phad‡ phehq che yaog. Awg pad huh hox lar lehq awg mid ma he che phad ve awg khuhd haq na che awg chawd te ghad§ awr lehr, awg mid ma he che phad ve awg khuhd haq gha kad cheaq te lehq ha lehq jad che yaog. U ve heh te lehq, ha lehq che ted ceng ngag awg khuhn lo saw lawq vehr che yaog.

³⁰ Yawd awr lehr, gha ir veh muh veh tug yaog. Kheh ma khuhd ngag awr lehr,

‡ 3:13 3:13 *Chaw yad ve Yad phu* Yer suq haq koz che yaog. Mk 8:31 § 3:14 3:14 *vig haq chid taz che heh* Heh 21:9 haq ngawx. * 3:18 3:18 *yonr che chaw* Rm 12:1 † 3:26 3:26 *sax khiz khanr che te ghad* Yer suq haq koz che yaog. ‡ 3:29 3:29 *awg mid ma he che phad* Yer suq haq koz che yaog. § 3:29 3:29 *awg chawd te ghad* Yod hanr A kaz tur var haq koz che yaog.

gha i veh yawnd veh tug yaog,” lehd koz che yaog.

Muhd nuh maq lo yaq che te ghad

³¹ Muhd nuh maq lo yaq che te ghad awr lehr; awg gha lia haq keh ir sehr phad phehq che yaog. Mig gig khod-aq lo ve chaw te ghad* awr lehr; mig gig ve chaw phehq lehq mig gig ve awg lawn haq yawd koz che yaog. Muhd nuh maq lo yaq che te ghad awr lehr; awg gha lia haq keh ir sehr phad phehq che yaog.

³² Yawd gha mawg gha kad che awg ceng teq pa ve awg lawn haq yawd sax khiz khanr che yaog. Kheh ma khuhd, yawd sax khiz khanr che haq chaw te ghad-eg liz mad haq yug.

³³ Yawd sax khiz khanr che haq haq yug che chaw te ghad awr lehr; Ghig sa awr lehr awg cehg mag cawd jad che yaog lehd koz cunr dawz lar che yaog.

³⁴ Ghig sa peha lar che te ghad† awr lehr; Ghig sa ve tawd khuhd haq yaw che yaog. Awg lawn ghod ver; Ghig sa yawd haq Awg ha phu kha lawq ghad pid che yaog.

³⁵ Awr pa awr lehr; Yad phu haq haq lehq, awg ceng awg gha lia yawd ved laq khuhn lo chid aq vid peg che yaog.

³⁶ Yad phu haq yonr che chaw awr lehr; co tiq ha tiq cawg che yaog. Yad phu haq mad yonr che chaw awr lehr; co tiq ha tiq haq maq gha mawg. Yawd awg thag huh Ghig sa nez nag che ted ceng‡ cawg lar che yaog.

4

Yer suq Sar mar riq yad mid haq mar vid che

¹⁻² Jawd mawd Yer suq su haq yawd ved awg laq ghuhd phehaq vid lehq baz tiz sar pid chehd che awr lehr; Yod hanr su haq awg laq ghuhd phehaq vid lehq baz tiz sar pid che haq keh mad che haq Phar rir sehd teq pa gha kad che yaog. (Kheh ma khuhd, Yer suq yawd awg ton su haq baz tiz sar pid che ma hez. Yawd ved awg laq ghuhd teq pa lehax pid che yaog.) Phar rir sehd teq pa awg lawn che ve haq gha kad vehor lehz Jawd mawd Yer suq gha sir che te yand,

³ Yud daq muhd mig lo yawd tuhez lehq, Gar liq lehd muhd mig lo te pawz kawq kae che yaog.

⁴ Yawd awr lehr Sar mar riq muhd mig* haq gha phanr kae cawd che yaog.

⁵ Kheh te cheaq te lehq, Sar mar riq muhd mig awg khuhn cawg che Sud khar† meh che med te med lo yawd gaeg che yaog. Med u ve awr lehr; Yar koq yawd ved yad par Yod sehq haq pid lar haz che mig gig te pez haq ned che yaog.

⁶ U huh Yar koq ve nang baw cawg che yaog. Yer suq yaq kaw tod lag che teq chuhd cheaq te lehq, nang baw awg pad huh mi chehd che yaog. Awg yand u ve awr lehr; muhd kaw cuhaz te yand cawd che yaog.

⁷ Sar mar riq yad mid te ghad a kaz ca khoag che yaog. Yer suq awr lehr; “Ngag haq a kaz a cehax tawa laog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁸ U ve awg yand khuhn yawd ved awg laq ghuhd teq pa awr lehr; med khuhn cad tug ca vig veh vehr che yaog.

⁹ Sar mar riq yad mid kawq koz che, “Nawg Yud daq chaw phehq liz, a thoq te ngag Sar mar riq yad mid geh a kaz lawg dawg cheawg le,” lehd yawd haq koz vid che yaog. Awg lawn ghod ver; Yud daq chaw he lehq Sar mar riq chaw teq pa awr lehr awg chawd maq te daq cheaq te lehq che kheh koz che yaog.

¹⁰ Yer suq kawq koz che, “Ghig sa pehar che laq sawnr‡ he lehq ‘Ngag haq a kaz a cehax tawa laog,’ lehz nawg haq koz ax che chaw haq nawg sir ver; nawg yawd geh lawg tug yaog. Kheh te lehq, yawd liz nawg haq co ha teq vid gha che a kaz§ tawa tug yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹¹ Yad mid u ve kawq koz che, “Jawd mawd-og, nawg a kaz nex tug teq chaweh liz mad cawg. Nang baw che nax jad che yaog. Co ha teq vid gha che a kaz haq nawg khar lo gha tuawg le.

¹² A nig ved awr pa Yar koq awr lehr; nang baw che ngag hehd haq pehar lar che yaog. Yawd awg ton liz, yawd ved awg yad awg dug teq pa liz, yawd ved ced cag teq pa liz, nang baw che haq dawg che yaog. Nawg awr lehr yawd haq keh ir che lehq la,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹³ Yer suq kawq koz che, “A kaz che haq kha dawg che chaw awr lehr; a kaz kawq sex tug yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd, ngag yawd haq pid tug a kaz haq kha dawg che chaw awr lehr;

* 3:31 3:31 *Mig gig khod-aq lo ve chaw te ghad* Yod hanr yawd awg ton haq koz chehd che yaog. † 3:34 3:34

Ghig sa peha lar che te ghad Yer suq haq koz che yaog. ‡ 3:36 3:36 *Ghig sa nez nag che ted ceng* Ghig sa cir yanr che haq koz che yaog. *

4:4 4:4 *Sar mar riq muhd mig* Yud daq muhd mig awg naz phawd awr lo cawg che yaog. Yud daq chaw u huh mag kae. Mt 10:5, Lk 9:52, Ezr 4:1-5, Nhm 4:1-2 † 4:5 4:5 *Sud Khar* Khiz 33:18-19, Ys 24:32 ‡ 4:10 4:10 *laq sawnr* Co co taer taer teq che co tiq ha tiq haq koz che yaog. § 4:10 4:10 *co ha teq*

vid gha che a kaz Teq che a saq haq koz che yaog. * 4:14 4:14 *tuhaz che a kaz khuh* Peh lawq che a saq teq khad haq koz che yaog. 10:10

te pawz-a liz a kaz mad kawq sex. Ngag yawd haq pid tug a kaz awr lehr, yawd awg khuhn co tiq ha tiq tuhaz che a kaz khuh* phehq tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁵ Yad mid u ve kawq koz che, "Jawd mawd-og, ngag a kaz maq gha kawq sex tug he lehq chuhr huh a kaz maq gha kawq khoag tug, a kaz u ve ted ceng ngag haq a cehax pehar laog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁶ Yer suq awr lehr, "Nawg ved awg phad mawd haq ca kug vaha lehq chuhr huh kawq lar-oq," lehz yawd haq koz vid che te yand,

¹⁷ "Ngag awg phad mawd mad cawg," lehz yad mid u ve yawd haq kawq koz vid che yaog.

Yer suq kawq koz che, "Nawg awg phad mawd mad cawg lehz nawg koz che awr lehr cawd che yaog.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, nawg awg phad mawd ngad ghad cawg jaw peg lehq, a meha nawg geh chehd chehd che te ghad awr lehr nawg ved awg phad mawd ma hez. Nawg che kheh koz che awr lehr, cawd jad che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁹ Yad mid u ve kawq koz che, "Jawd mawd-og, nawg awr lehr Ghig sa ve cuh kar var phehq che yaog lehz a meha ngag gha sir che yaog.

²⁰ Ngag hehd ve a pux a pi teq pa awr lehr, keh dig che† awg thag huh Ghig sa haq a kor pi che yaog. Kheh ma khuhd, Yer ruq sar lehn med awg khuhn lehax Ghig sa haq a kor gha pi cawd che yaog lehd nig hehd Yud daq chaw koz che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²¹ Yer suq koz che, "Yad mid-og, ngag koz che tawd khuhd haq yonr-oq. Keh dig che ted dig awg thag huh lehd ma koz, Yer ruq sar lehn med awg khuhn lehd ma koz, Awr pa Ghig sa haq u huh nig hehd a kor maq pi tug ve awg yand gag tug yaog.

²² Nig hehd awr lehr, nig hehd maq sir che haq a kor pi che yaog. Ngag hehd awr lehr, ngag hehd sir lar che haq a kor pi che yaog. Awg lawn ghod ver, thaer khuhq che ted ceng awr lehr, Yud daq chaw teq pa geh lag che yaog.

²³ Kheh ma khuhd, awg cehg mag a kor pi che chaw teq pa awr lehr, co ha awg khuhn he lehq awg cehg mag cawd che awg khuhn Awr pa Ghig sa haq a kor pi

tug awg yand gag vehr chehd lehq, a meha liz gag vehr che yaog. Awg lawn ghod ver, Awr pa Ghig sa awr lehr, yawd haq a kor pi tug u kheh te a kor pi che chaw teq pa haq ca chehd che yaog.

²⁴ Ghig sa awr lehr awg ha phehq che yaog. Kheh te lehq, yawd haq a kor pi che chaw teq pa awr lehr, co ha awg khuhn he lehq awg cehg mag cawd che awg khuhn a kor gha pi che yaog," lehd yawd haq koz vid che yaog.

²⁵ Yad mid u ve kawq koz che, "Mir six yaq lag tug haq ngag sir che yaog. Yawd lag gag che te yand, yawd a nig haq awg ceng gha lia koz mar ax tug yaog," lehz Yer suq haq koz vid che yaog. (Mir six yaq lehd koz che awr lehr, Khreq haq koz che yaog.)

²⁶ Yer suq kawq koz che, "Nawg haq tawd yawd chehd che ngag awr lehr, yawd yaog,"‡ lehz yad mid u ve haq koz vid che yaog.

²⁷ Awg yand u ve khuhn yawd ved awg laq ghuhd teq pa kawq gag vehr lehq, yad mid geh yawd tawd yaw daq chehd che haq i hehd and che§ yaog. Kheh ma khuhd, "Nawg a thoq haq he gad lehq le. A thoq te yawd geh nawg tawd yaw daq chehd cheawg le," lehz te ghad-eg liz maq na ngawx.

²⁸ Kheh te lehq, yad mid u ve awr lehr, yawd ved a kaz mawq khu haq teh lar haz lehq, med awg khuhn lo koeq lehq med yad teq pa haq koz vid che,

²⁹ "Ngag kha te jaw che awg lawn awg gha lia ngag haq koz ax vehr che chaw te ghad haq ca ngawx laog. Yawd awr lehr Khreq phehq che lehq nar," lehd koz vid che yaog.

³⁰ I hehd med khuhn tuhez lehq Yer suq chehd lo lag che yaog.

³¹ Awg yand u ve awg khuhn awg laq ghuhd teq pa koz che, "Rar bid-og, cad tug a cehax cad-oq," lehz yawd haq lawg khawx che yaog.

³² Kheh ma khuhd, yawd awr lehr, "Nig hehd maq sir che cad tug ngag cawg che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

³³ Kheh te lehq, awg laq ghuhd teq pa koz che, "Chaw ted pehg pehar yawd haq cad tug lag car vid lehq nar," lehz te ghad he lehq te ghad na daq che yaog.

³⁴ Yer suq kawq koz che, "Ngag haq peha che phad ve a lor haq te lehq, yawd ved kanx haq te peg che awr lehr, ngag ved cad tug phehq che yaog.

† 4:20 4:20 **keh dig che** Ger rar senr keh haq koz che yaog. "Bon ir che keh dig" lehz Yud daq chaw teq pa sawnr lar che yaog. Bon 11:29, 27:12 Keh dig che thag huh Sar mar riq chaw teq pa B.C. 400 thad bon yehg ted mag te teh jaw che yaog. Kheh ma khuhd, Yud daq chaw teq pa te lug vid che yaog. ‡ 4:26 4:26 **ngag awr lehr, yawd yaog** Yer suq Mir six yaq phehq che awg lawn chuhr huh kha sehax koz lar che yaog. § 4:27 4:27 **i hehd and che** Yer suq Sar mar riq yad mid geh tawd yaw daq che haq i hehd and che yaog. Awg lawn ghod ver, Yud daq chaw u kheh te maq na.

³⁵ Har pa uhg lehd gaeg ver, cag ghiq che awg yand gaeg tug yaog lehz nig hehd koz che ma hez hawg la. Kheh ma khuhd, ngawx lor, ngag nig hehd haq koz ax laq, ha teq pa haq chid ngawx-oq. A meha liz cag ghiq tug a cag meh vehr lehq* six-i ghad phehq vehor.

³⁶ Ti sehr phad he lehq ghiq sehr phad teq geha gha ha lehq tug, cag ghiq sehr phad awr lehr ghad phuhd gha chehd vehr lehq co tiq ha tiq awg pun awg sir ghawz ke chehd vehr che yaog.

³⁷ Kheh te cheaq te lehq, "Te ghad ti lehq te ghad ghiq che yaog," lehd koz che tawd te khuhd awr lehr, che haq cawd daq jad che yaog.

³⁸ Nig hehd kanx maq gha te lar kig huh ngag nig hehd haq cag ca ghiq pe che yaog. Su kanx te lar lehq,† i hehd te lar che kanx u ve ve ghiq kig awg khuhn nig hehd geh vehor," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

³⁹ Yad mid u ve awr lehr, "Ngag kha te jaw che awg lawn awg gha lia yawd ngag haq koz ax che yaog," lehz sax khiz khanr che haq te lehq, med u ve awg khuhn chehd che Sar mar riq chaw laex ghad Yer suq haq yonr che yaog.

⁴⁰ Kheh te cheaq te lehq, Sar mar riq chaw teq pa yawd chehd lo lag gag thad, i hehd geh chehd tug yawd haq lawg khawx che yaog. Kheh te lehq, yawd u huh niq ni chehd che yaog.

⁴¹ Kheh te lehq, yawd ved tawd khuhd haq te lehq u ve haq keh mad-ag che chaw laex ghad liz kawq yonr che yaog.

⁴² I hehd awr lehr yad mid u ve haq koz vid che, "Nawg ved tawd khuhd haq lehax te lehq ngag hehd yonr che ma hez. Awg lawn ghod ver, ngag hehd awg ton yawd ved tawd khuhd haq ngag hehd gha kad lehq, chaw cheawg lehr mig gig yad teq pa ve Thaar khuhq par awg cehg mag phehq che haq ngag hehd sir che yaog," lehd koz che yaog.

Jawd mawd ve kanx te var yad par haq Yer suq ghu na vid che

⁴³ Yer suq u huh niq ni chehd peg khaz nuhr, Gar liq lehd muhd mig lo kae che yaog.

⁴⁴ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve cuh kar var awr lehr, a sug yawd ved muhd mig awg khuhn awg mig awg phond mad cawg lehz, Yer suq yawd awg ton sax khiz khanr jaw che yaog.

⁴⁵ Kheh ma khuhd, yawd Gar liq lehd muhd mig lo gaeg che te yand, Gar liq lehd

chaw teq pa yawd haq haq yug che yaog. Awg lawn ghod ver, chaw u ve teq pa awr lehr, Yer ruq sar lehn med lo Par sar khar pawehd awg khuhn kae jaw lehq, pawehd u ve awg khuhn yawd kha te che awg hez teq pa haq gha mawg vehr che haq te lehq yaog.

⁴⁶ Kheh te lehq, a kaz haq yawd a pehx med ghiq phehaq vid vehr che ted kag, Gar liq lehd muhd mig Kar naq khaz khuhn yawd te pawz kawq gag che yaog. Awg yand u ve haq, Kar per nar unr med awg khuhn lo chehd che jawd mawd haq kanx te vid var chaw ir te ghad‡ ve yad par nag chehd che yaog.

⁴⁷ Yer suq awr lehr, Yud daq muhd mig lo tu lehq Gar liq lehd muhd mig lo lag gag vehr che awg lawn haq jawd mawd ve kanx te var u ve gha kad che te yand, yawd ved yad par suh vehr tez cheaq te lehq, Yer suq lag lehq yawd haq ghu na vid tug, yawd Yer suq haq ca lawg khawx-ag che yaog.

⁴⁸ Kheh te lehq Yer suq koz che, "Nig hehd awg hez he lehq and tug teq pa haq maq gha mawg ver, nig hehd ca yonr tug ma hez," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁴⁹ "Jawd mawd-og, ngag ved yad maq suh ser huh a cehax lar-oq," lehz jawd mawd ve kanx te var u ve yawd haq koz vid che yaog.

⁵⁰ Yer suq kawq koz che, "Koeq lor. Nawg ved yad par gha teq chehd tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

Jawd mawd ve kanx te var u ve awr lehr, Yer suq koz vid che tawd khuhd haq yonr lehq kawq veh che yaog.

⁵¹ Yawd koeq tod che te yand, yawd ved awg ceg teq pa yawd haq phuhd daq lehq, "Nawg ved yad par na vehor," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁵² Kheh te lehq, "Yawd khar thad te yand tanr na vehr cheawg le," lehd koz na ngawx che te yand, "A mig ni muhd phiq phawd awr teq nar rir thad huh, yawd kaz nag che na vehr che yaog," lehz i hehd yawd haq koz vid che yaog.

⁵³ Kheh te lehq, awg yand u ve awr lehr, "Nawg ved yad par gha teq chehd tug yaog," lehz Yer suq yawd haq koz vid che awg yand haq cawd che yaog lehz awr pa sir lehq, yawd awg ton he lehq yawd ved yehg yad ka yad awg gha lia liz Yer suq haq yonr vehr che yaog.

⁵⁴ Awg hez che awr lehr, Yer suq Yud daq muhd mig lo tu lehq Gar liq lehd muhd mig

* 4:35 4:35 a cag meh vehr lehq Bon khuhd mar tug daq jad che awg yand haq koz che yaog. Mt 9:37-38 † 4:38 4:38 Su kanx te lar lehq Yod hanr A kaz tur var he lehq yawd ved cuh kar var teq pa te lar che kanx haq koz che gha hawg. ‡ 4:46 4:46 jawd mawd haq kanx te vid var chaw ir te ghad Jawd mawd Her roq ve sax nax khuhn kanx te chehd che chaw ir te ghad phehq che yaog.

lo lag gag vehr khaz nuhr, yawd te che awg hez nid ceng ted ceng phehq che yaog.

5

Ghig po pad huh chaw nag te ghad haq ghu na vid che

¹ U ve awg khaz nuhr, Yud daq chaw teq pa ve pawehd te che awg yand gag vehr lehq, Yer suq Yer ruq sar lehn med lo taez che yaog.

² Yer ruq sar lehn med awg khuhn, Yawg Tar meq pheq* awg pad huh, Her brehd khuhd Ber ter sar daq lehd koz che ghig po ted mag cawg che yaog. Ghig po u ve awg jad huh awg thang beh lar che yaq kaw tod kig ngad kag cawg che yaog.

³ Yaq kaw tod kig u ve teq pa awg khuhn nag che chaw, meh z cox che chaw, khi lug che chaw he lehq khi kud laq kuhr suh che chaw kha peh vad-ag yuhq chehd che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve muhd nuh mag cuh yad te ghad awg yand awg yand ver ghig po che ve khuhn yaq lehq a kaz haq te hiz vid che yaog. A kaz hiz vehr che te yand, awg kawd ped maq gha gehe che chaw te ghad awr lehr, yawd nag che a nar a thoq ted ceng lehd ma koz, na vehr che yaog.

⁵ Sez chi hex khuhq kha gag nag chehd che chaw† te ghad awr lehr, u huh chehd chehd che yaog.

⁶ Yer suq awr lehr, chaw u ve haq gha mawg lehq, yawd nag muh jad vehr che haq gha sir che te yand, "Nawg chehd sa vid gad la," lehd koz yawd haq na ngawx che yaog.

⁷ Chaw nag u ve te ghad kawq koz che, "Jawd mawd-og, a kaz hiz vehr che te yand, ghig po awg khuhn ngag haq yug kea tug chaw mad cawg. Kheh te lehq, ngag yaeq tod che te yand, awg kag awr ve chaw te ghad ngag ghud med awr geh veh che yaog," lehz Yer suq haq koz vid che yaog.

⁸ Yer suq koz che, "Tu lor. Nawg ved yuhq phi haq yug ve lehq kae-oq," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁹ Chaw u ve te ghad awr lehr, teq pear lehax na vehr lehq, yawd ved yuhq phi haq yug ve lehq veh che yaog.

U ve teq ni awr lehr, Sa ba to awg ni phehq che yaog.

¹⁰ Kheh te cheaq te lehq, na vehr che chaw u ve te ghad haq Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa koz vid che, "Yaq ni awr lehr Sa ba to awg ni yaog. Nawg ved

yuhq phi haq yug ve kae che awr lehr ma cawd,"‡ lehd yawd haq koz vid che yaog.

¹¹ Awg yand u ve khuhn yawd koz che, "Ngag haq ghu na ax che chaw te ghad awr lehr, 'Nawg ved yuhq phi haq yug ve lehq kae-oq,' lehz ngag haq koz ax che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹² I hehd kawq koz che, "Nawg ved yuhq phi haq yug ve lehq kae-oq,' lehd koz ax che chaw a suawg le," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

¹³ Na vehr che chaw u ve te ghad awr lehr, yawd haq ghu na ax che chaw te ghad a sug lehq nar yawd maq sir. Awg lawn ghod ver, u huh chaw chehd mad jad cheaq te lehq, Yer suq tuhz veh vehr che yaog.

¹⁴ U ve awg khaz nuhr, bon yehg nux awg khuhn Yer suq yawd haq gha mawg lehq, "Ngawx ser, nawg chehd sa vehr che yaog. Che haq keh lex lehq tuq che khanr che haq nawg maq gha kawq khanr tug, vend bax tad kawq te," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁵ Chaw u ve te ghad tuhez lehq, "Ngag haq ghu na ax che chaw te ghad awr lehr Yer suq yaog," lehz Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa haq ca koz vid che yaog.

¹⁶ Sa ba to awg ni teq ni huh Yer suq u kheh te cheaq te lehq, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa yawd haq tanr du deh vid veh che yaog.

¹⁷ Kheh ma khuhd, Yer suq awr lehr i hehd haq koz vid che, "Ngag Awr pa§ awr lehr, a meha kha gag kanx te chehd che yaog. Kheh te lehq, ngag liz kanx te chehd che yaog," lehz i hehd haq kawq koz vid che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, yawd Sa ba to awg ni haq te lug che awg khod-aq liz Ghig sa haq yawd ved Awr pa lehd koz lehq, yawd awg ton haq Ghig sa heh te sawnr tar che haq te lehq, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa awr lehr lex lehq yawd haq khawd-ehg kheh te lehq gha dawz vehr tug haq ca che yaog.

Yad phu kand pax cawg che awg lawn

¹⁹ Kheh te cheaq te lehq Yer suq i hehd haq koz vid che, "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, Yad phu awr lehr yawd khad yawad a lor cawd che heh teq chaweh liz te maq gha. Kheh ma khuhd Awr pa te chehd che haq gha mawg che heh lehax yawd te che yaog. Awg lawn

* 5:2 5:2 *Yawg Tar meq pheq* Lad vend awg naz phawd awr ve ted pheq haq koz che yaog. † 5:5 5:5 *Sehz chi hex khuhq kha gag nag chehd che chaw* Awg ton te khod suh che haq sur che yaog. ‡ 5:10 5:10 *yuhq phi haq yug ve kae che awr lehr ma cawd* Nhm 13:19, Yrm 17:21

§ 5:17 5:17 *Ngag Awr pa* Yud daq chaw teq pa awr lehr Ghig sa haq che kheh koz maq na. Che kheh koz ver, Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che lehz sawnr che yaog.

ghod ver, Awr pa kha te che awg ceng gha lia haq Yad phu liz te che yaog.

²⁰ Awg lawn ghod ver, Awr pa awr lehr Yad phu haq haq lehq yawd awg ton kha te che awg gha lia Yad phu haq pheq mar vid che yaog. Nig hehd gha and jad tug, awg ceng che ve teq pa haq keh ir che kanx teq pa* liz Yad phu haq yawd pheq mar vid tug yaog.

²¹ Awg lawn ghod ver, Awr pa awr lehr suh vehr che chaw teq pa haq kawq teq tuag vid lehq i hehd haq co ha teq che ted ceng pid che heh, Yad phu liz yawd pid gad che chaw teq pa haq co ha teq che ted ceng pid che yaog.

²²⁻²³ Awr pa awr lehr chaw te ghad-eg haq liz suhx mad jehg. Kheh ma khuhd, chaw awg gha lia Awr pa haq yawz yan che heh Yad phu haq liz yawz yan tug, suhx jehg tug kand pax† awg gha lia yawd Yad phu haq chid aq vid vehr che yaog. Yad phu haq ma yawz yan che chaw awr lehr, yawd haq lag peha che phad, Awr pa haq liz ma yawz yan che yaog.

²⁴ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, ngag ved tawd khuhd haq na yug lehq, ngag haq lag peha che phad haq yonr che chaw te ghad awr lehr, co tiq ha tiq cawg chehd vehr che yaog. Suhx jehg che haq yawd maq gha khanr. Kheh ma khuhd, suh che awg khuhn yawd pong vehr lehq,‡ teq che awg khuhn gha geh vehr che yaog.

²⁵ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, co ha phawd awr suh vehr che chaw teq pa Ghig sa ve Yad phu ve awg khuhd haq gha kad lehq gha kad che chaw teq pa co ha gha teq tug awg yand gag tug yaog. Awg yand u ve awr lehr a meha liz gag vehr che yaog.

²⁶ Awg lawn ghod ver, Awr pa yawd awg khuhn co ha teq che ted ceng cawg che heh, Yad phu yawd awg khuhn liz co ha teq che ted ceng cawg tug Awr pa yawd haq a khawag pid che yaog.

²⁷ Kheh te lehq, suhx jehg tug kand pax liz yawd haq pid lar che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr chaw yad ve Yad phu pheq che yaog.

²⁸ Awg lawn che haq ta and. Awg lawn ghod ver, tur puh awg khuhn chehd che chaw awg gha lia yawd ved tawd khuhd haq gha kad lehq

²⁹ tur puh awg khuhn tuhaz tug awg yand gaeg tug yaog. Daq che haq te che chaw teq pa awr lehr, co ha teq che ted ceng awg pun kawq teq tuag tug yaog. Haeg che haq te che chaw teq pa awr lehr, suhx jehg suhx taz tug awg pun kawq teq tuag tug yaog.

Yer suq awg lawn sax khiz khanr che chaw teq pa

³⁰ Ngag awr lehr, ngag khad ngag ngag ved a lor cawd che heh teq chaweh liz te maq gha. Ngag gha kad che heh ngag suhx jehg che yaog. Ngag suhx jehg che awr lehr cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag ved a lor haq ngag maq te. Ngag haq peha lar che phad ve a lor haq lehax ngag te che yaog.

³¹ Ngag awr lehr, ngag awg ton awg lawn haq sax khiz khanr che ver, ngag ved sax khiz awr lehr awg cehg mag ma hez.

³² Ngag ved awg lawn haq sax khiz khanr che phad awg kag awr ve chaw te ghad§ cawg che yaog. Kheh te lehq, yawd ngag ved awg lawn haq sax khiz khanr che awr lehr, awg cehg mag cawd che yaog lehq ngag sir che yaog.

³³ Nig hehd awr lehr, Yod hanr chehd lo su haq kae pe lehq, awg cehg mag cawd che awg lawn haq yawd sax khiz khanr lar che yaog.

³⁴ Chaw yad sax khiz khanr che haq ngag lor che ma hez. Kheh ma khuhd, nig hehd thaer khuhq che haq gha tug, ngag che kheh koz ax che yaog.

³⁵ Yod hanr awr lehr, a mir toq chehd lehq awg ghiz pawd chehd che a mir khehd pheq che yaog. Nig hehd awr lehr, yawd ved awg ghiz* haq teq cuhx te yand ha lehq gad che ni ma cawg che yaog.

³⁶ Kheh ma khuhd ngag cawg lar che sax khiz awr lehr, Yod hanr ve sax khiz haq keh ir che yaog. Awg lawn ghod ver, peg thad kha gag te tug Awr pa ngag haq te cuha che kanx teq pa† awr lehr, Awr pa ngag haq peha lar che yaog lehq ngag awg lawn sax khiz khanr che yaog. A meha liz kanx u ve teq pa haq ngag te chehd lar che yaog.

³⁷ Kheh te lehq, ngag haq peha lar che Awr pa liz, ngag awg pun sax khiz khanr che yaog. Nig hehd awr lehr, yawd tawd yaw che awg khuhd haq te pawz-a liz ma

* 5:20 5:20 **haq keh ir che kanx teq pa** Chaw suh haq kawq teq tuag vid lehq chaw yad haq suhx jehg tug kand pax haq koz gad che yaog. † 5:22-23 5:22-23 **suhx jehg tug kand pax** Awr pa Ghig sa te ghad lehax che kheh te tug kand pax cawg che, lehq Yud daq chaw teq pa yonr che yaog. ‡ 5:24 5:24 **suh che awg khuhn yawd pong vehr lehq** Muhd naz hoq khuhn gha pong lehq co co taer taer teq che co tiq ha tiq gha che haq koz che yaog. § 5:32 5:32 **awg kag awr ve chaw te ghad** Awr pa Ghig sa haq koz che yaog. 5:37 * 5:35 5:35 **yawd ved awg ghiz** Yod hanr koz lehq mar lar che awg ceng teq pa haq koz che yaog. † 5:36 5:36 **te cuha che kanx teq pa** And tug awg hez teq pa haq koz che yaog. 10:25

kad jaw. Yawd ved awg hoq awg han haq liz nig hehd te pawz-a liz mad mawg jaw.

³⁸ Yawd ved tawd khuhd liz nig hehd awg khuhn mad cawg. Awg lawn ghod ver, yawd peha lar che te ghad haq nig hehd maq yonr.

³⁹ Nig hehd awr lehr, Liq phu awg khuhn co tiq ha tiq haq gha tug yaog lehd duhd cheaq te lehq, Liq phu awg nig hehd kha nehax pheq ngawx ghawn ngawx che yaog. Liq phu u ve awr lehr, ngag awg lawn sax khiz khanr che yaog.

⁴⁰ Kheh ma khuhd, nig hehd co ha teq che ted ceng haq gha tug, ngag geh nig hehd mad lag gad.

⁴¹ Chaw yad geh lag che awg mig awg phond haq ngag maq ca.

⁴² Kheh ma khuhd, ngag nig hehd haq sir che yaog. Ghig sa ve awr pehd che ted ceng nig hehd awg khuhn mad cawg che haq ngag sir che yaog.

⁴³ Ngag awr lehr, ngag Awr pa ve awg meh awg khuhn lag che liz, nig hehd ngag haq mad haq yug. Kheh ma khuhd, awg kag awr ve chaw te ghad a sug yawd ved awg meh awg khuhn lag ver, yawd haq nig hehd haq yug tug yaog.

⁴⁴ Nig hehd te ghad he lehq te ghad haq pid daq che awg mig awg phond haq ha lehg lehq, te ghad lehax pheq che Ghig sa pid che awg mig awg phond haq maq ca cheaq te lehq, nig hehd awr lehr khawd-ehg kheh te lehq yonr gha tuawg le.

⁴⁵ Awr pa meh khuhd suhr huh ngag nig hehd haq vend bax tar ax tug lehd ta duhd. Nig hehd haq vend bax tar che chaw te ghad cawg che yaog. Yawd awr lehr, nig hehd ghad va chehd che Mod ser[‡] yaog.

⁴⁶ Awg lawn ghod ver, Mod ser haq nig hehd yonr ver, ngag haq liz nig hehd yonr tug yaog. Awg lawn ghod ver, yawd ngag ved awg lawn haq buhq lar che[§] yaog.

⁴⁷ Kheh ma khuhd, yawd buhq lar che liq teq pa haq nig hehd maq yonr ver, ngag ved tawd khuhd haq nig hehd khawd-ehg kheh te yonr tuawg le,[†] lehz i hehd haq koz vid che yaog.

6

Chaw ngad hinx ghad haq car vid che

¹ U ve awg khaz nuhr, Yer suq awr lehr, Tir ber riq lehd koz che Gar liq lehd ghig po nux ox pax awr lo khanr kae che yaog.

² Nag che guhg che chaw teq pa awg khuhn yawd te che awg hez teq pa haq

gha mawg cheaq te lehq, chaw awg mor nux yawd khaz nuhr ghaq kae che yaog.

³ Kheh te lehq Yer suq awr lehr, kehaq lo taez lehq, u huh yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh mi chehd che yaog.

⁴ Awg yand u ve khuhn, Yud daq chaw teq pa ve Par sar khar pawehd te tug awg yand gag vehr tez che yaog.

⁵ Yer suq chid ngawx lehq, chaw awg mor nux yawd chehd lo lag tod che haq gha mawg che te yand, yawd Phid liq haq koz vid che, "Chaw kheh ma ve gha cad tug, a nig khaor mod khar lo ca vig tuawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

⁶ Yawd che kheh koz na ngawx che awr lehr, Phid liq haq lawnd ngawx che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd khawd-ehg kheh te tug haq Yer suq yawd awg ton sir chehd che yaog.

⁷ Phid liq kawq koz che, "Chaw kheh ma ve khaor mod te ghad a cehax nehax gha cad tug, phu niq ha thehq phuhd^{*} vig che liz mad lawq tag," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁸ Yawd ved awg laq ghuhd teq pa awg khuhn awg laq ghuhd te ghad, Sid monr Per troq ve awg nax var Anr drehr koz che,

⁹ "A choq te lar che khaor mod[†] ngad dig he lehq ngad nehax niq kheh cawg che yad par nehax te ghad chuhr huh chehd chehd che yaog. Kheh ma khuhd, chaw kheh ma ve awg pun che teq pa awr lehr a thoq awg bon cawg le," lehz Yer suq haq koz vid che yaog.

¹⁰ Yer suq awr lehr, "Chaw che teq pa haq mi kuh vid-oq," lehd koz vid che yaog. U huh muhd de phehq che yaog. Kheh te lehq, u huh mi chehd che chaw awr lehr, haw khaz lehax ngad hinx ghad kheh taw cawg che yaog.

¹¹ Awg yand u ve khuhn Yer suq awr lehr, khaor mod u ve teq pa haq yug lehq bon haq chid muh peg khaz nuhr, mi chehd che chaw teq pa haq pehg vid che yaog. U ve heh te lehq, ngad sar haq liz i hehd cad gad che heh pehg vid che yaog.

¹² Kheh te lehq, i hehd kha buhz gha cad peg che te yand yawd koz che, "Teq chaweh maq gha sond vid tug, cad lex lar che teq pa haq ca kawq ghawz-oq," lehz yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che yaog.

¹³ Kheh te cheaq te lehq, i hehd kawq ghawz che te yand, a choq te lar che khaor mod ngad dig haq cad lex lar che teq pa

[‡] 5:45 5:45 *Mod ser* Yud daq chaw Mod ser haq tar ir che liz Yer suq haq maq tar ir cheaq te lehq, Yer suq ded vid che yaog. [§] 5:46 5:46 *ngag ved awg lawn haq buhq lar che* Liq phu awg pir awg kawd maq ve ngad koz haq

koz che yaog. Khiz 49:10, Tuhz 12:21, Ak 16:5, Heh 24:17, Bon 18:15 * 6:7 6:7 *phu niq ha thehq phuhd* Awg

yand u ve teq coaq khuhn teq ni kanx canr te che phu ted thehq lehax gha che yaog. [†] 6:9 6:9 *A choq te lar che khaor mod* Har ghuhd yad cad che cad tug phehq che yaog.

awr lehr, teq chi niq khuhr luhd gha che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq, yawd te che awg hez che haq chaw kheh ma ve gha mawg che te yand, "Chaw che awr lehr, mig gig khod-aq lo lag tug ve Ghig sa ve cuh kar var u ve te ghad awg cehg mag phehq che yaog," lehz i hehd koz daq che yaog.

¹⁵ Chaw u ve teq pa awr lehr, yawd haq jawd mawd yug te cuhag lehd duhd che haq Yer suq sir cheaq te lehq, teq pear lehax yawd tuhze veh lehq te ghad lehax kehaq lo kawq taez che yaog.

Ghig po nux thag huh Yer suq tod kae che

¹⁶ Muhd phiq vehr huh, yawd ved awg laq ghuhd teq pa ghig po huh yaeq lehq,

¹⁷ huh lawd kor khuhn gehe peg lehq, ghig po nux ox pax awr kar per nar unr med lo khanr kae tod che yaog. Awg yand u ve haq muhd sux naz jad vehr liz, Yer suq i hehd chehd lo mad lag gag ser.

¹⁸ Kheh te lehq, muhd huh nux mez jad lehq, a kaz duhd taz che yaog.

¹⁹ I hehd huh lawd kor haq ngad kid lod khuhq kid lod[‡] kheh taw ghawz kae vehr che te yand, Yer suq ghig po awg thag huh yaq kaw tod lehq, huh lawd kor awg pad huh lag tod che haq i hehd gha mawg lehq kuhz jad che yaog.

²⁰ Yer suq awr lehr, "Ngag yaog. Ta kuhz," lehd i hehd haq koz vid che yaog.

²¹ Kheh te lehq, i hehd yawd haq huh lawd kor awg khuhn ha lehq ha ka haq yug lehq, huh lawd kor awr lehr i hehd kae tod che ted kag lo teq pear lehax gag vehr che yaog.

Chaw awg mor nux Yer suq haq ca che

²² Awg khaz nuhr teq ni ghig po nux ox pax awr lo chehd lar haz che chaw awg mor nux awr lehr, a mig ni huh huh lawd kor nehax ted mag lehax cawg chehd che he lehq Yer suq awr lehr yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh teq geha huh lawd kor u ve awg khuhn maq geh lehq, yawd ved awg laq ghuhd teq pa lehax veh che haq i hehd sir che yaog.

²³ Kheh ma khuhd, Tir ber riq med lo lag che huh lawd kor teq pa awr lehr, Jawd mawd Yer suq bon haq chid muh peg khaz nuhr i hehd khaor mod gha cad kig awg pad huh lag gag che yaog.

²⁴ Kheh te cheaq te lehq, Yer suq he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa u huh ma chehd che haq chaw awg mor nux gha sir che te yand, huh lawd kor u ve teq pa haq

i hehd cind lehq, Yer suq haq ca ngawx-eg tug Kar per nar unr med lo kae che yaog.

Yer suq awr lehr co ha teq vid gha che cad tug phehq che

²⁵ Ghig po nux ox pax awr lo i hehd Yer suq haq gha mawg che te yand, "Rar bid-og, nawg chuhr huh khar thad lag cheawg le," lehz i hehd yawd haq na ngawx che yaog.

²⁶ Yer suq kawq koz che, "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, awg hez teq pa haq nig hehd gha mawg cheaq te lehq ngag haq ca che ma hez. Khaor mod kha buhz gha cad cheaq te lehq nig hehd ngag haq ca che yaog.

²⁷ Lug vix sez vix che cad tug haq gha tug awg pun hax ceh nux maq taq pawnx te. Kheh ma khuhd, co co taer taer teq che co tiq ha tiq pid che, yeg che cad tug haq gha tug awg pun hax ceh nux teo. Cad tug u ve awr lehr, Chaw yad ve Yad phu nig hehd haq pehar tug ve cad tug phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, Awr pa Ghig sa awr lehr chaw yad ve Yad phu haq cunr dawz lar vehor," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²⁸ Kheh te lehq, i hehd kawq koz che, "Ghig sa ve kanx te tug, ngag hehd khawd-ehg kheh gha te tuawg le," lehz yawd haq na ngawx che te yand,

²⁹ "Yer suq kawq koz che, Ghig sa ve kanx te che ted ceng awr lehr, yawd peha lar che te ghad haq yonr che ted ceng phehq che yaog," lehz i hehd haq kawq koz vid che yaog.

³⁰ Kheh te lehq i hehd kawq koz che, "Ngag hehd gha mawg lehq nawg haq gha yonr tug, nawg a thoq awg hez haq te mar ax tuawg le. Nawg a thoq haq te mar ax tuawg le.

³¹ A pux a pi teq pa gha cad tug awg pun, †"Muhd nuh maq ve cad tug yawd i hehd haq pid che yaog," lehz buhq lar che heh, a nig ved a pux a pi teq pa awr lehr, heh pir khuhn mar naq sir[§] haq gha cad che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³² Awg yand u ve haq Yer suq kawq koz che, "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, muhd nuh maq ve cad tug nig hehd haq pehar che phad awr lehr Mod ser ma hez. Muhd nuh maq lo lag che awg cehg mag ve cad tug nig hehd haq pehar sehr phad awr lehr ngag ved Awr pa yaog.

³³ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve cad tug* awr lehr, muhd nuh maq lo yaq lehq mig gig yad teq pa haq co ha teq vid gha

[‡] 6:19 6:19 *ngad kid lod khuhq kid lod* Mar koq liq 6:47 awg khuhn, Ghig po nux awg kaw jen gaeg che lehz Mar koq koz che yaog. † 6:31 6:31 Chid 78:24 § 6:31 6:31 *mar naq sir* Tuhz 16:4 * 6:33 6:33 *Ghig sa ve cad tug* Yer suq haq koz che yaog.

che phad phehq che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

³⁴ I hehd kawq koz che, "Jawd mawd-og, cad tug u ve ngag hehd haq khar thad liz pehar laog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁵ Yer suq kawq koz che, "Ngag awr lehr co ha teq vid gha che cad tug phehq che yaog. Ngag geh lag che chaw awr lehr, mad kawq meoq. Ngag haq yonr che chaw awr lehr, a kaz te pawz-a liz mad kawq sex-og.

³⁶ Kheh ma khuhd, ngag nig hehd haq koz ax laq. Nig hehd awr lehr, ngag haq mawg vehr liz maq yonr ser.

³⁷ Awr pa ngag haq kha pehar lar che chaw teq pa awr lehr, ngag geh lag tug yaog. Ngag geh lag che chaw haq ngag ma chid bag.

³⁸ Awg lawn ghod ver, ngag muhd nuh maq lo yaq che awr lehr, ngag ved a lor haq te tug yaq che ma hez. Ngag haq peha lar che phad ve a lor haq te tug awg pun ngag yaq che yaog.

³⁹ Ngag haq peha lar che phad ve a lor awr lehr che kheh yaog. Yawd ngag haq kha pehar lar che chaw teq pa te ghad-eg liz ngag maq gha sond vehr lehq, awg leh med ve awg ni awg khuhn lo ngag i hehd awg gha lia haq kawq teq tuag vid tug yaog.

⁴⁰ Awg lawn ghod ver, che ve awr lehr ngag Awr pa ve a lor cawd che yaog. Yad phu haq mawg lehq yonr che chaw awg gha lia awr lehr co co taer taer teq che co tiq ha tiq haq gha tug yaog. Awg leh med ve awg ni awg khuhn lo, chaw u ve teq pa haq ngag kawq teq tuag vid tug yaog," lehz Yer suq i hehd haq koz vid che yaog.

⁴¹ "Ngag awr lehr muhd nuh maq lo yaq che cad tug phehq che yaog," lehz yawd koz cheaq te lehq, Yud daq chaw teq pa nez nag lehq yawd haq kaod koz che yaog.

⁴² Chaw che awr lehr, Yod sehq ve yad par Yer suq ma hez hawg la. Yawd ved awr pa awr ye haq ngag hehd sir chehd che ma hez hawg la. "Ngag muhd nuh maq lo yaq che yaog," lehd a meha yawd khawd-ehg kheh te koz gha cheawg le lehz, i hehd koz daq che yaog.

⁴³ Awg yand u ve khuhn Yer suq koz che, "Nig hehd ngag haq ta kaod koz.

⁴⁴ Ngag haq peha lar che phad Awr pa awr lehr, su haq ngag geh mad ghawg veva lag che[†] ver, chaw te ghad-eg liz ngag geh lag maq gha. Kheh te lehq, ngag geh ghawg veva lag che chaw haq awg leh med ve awg ni awg khuhn lo, ngag kawq teq tuag vid tug yaog.

⁴⁵ Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve liq awg khuhn, [†]"Ghig sa awr lehr i hehd awg gha lia haq mar vid tug yaog," lehd koz buhq lar che yaog. Awr pa geh kha gha kad lehq kha gha hend peg che chaw awg gha lia awr lehr, ngag geh lag che yaog.

⁴⁶ Ngag che kheh koz che awr lehr, chaw te ghad ghad Awr pa haq mawg jaw che yaog lehd koz che ma hez. Ghig sa lo lag che te ghad ma hez ver Awr pa haq mad mawg jaw. Yawd te ghad lehax Awr pa haq mawg jaw che yaog.

⁴⁷ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, yonr che chaw awr lehr, co tiq ha tiq cawg vehr che yaog.

⁴⁸ Ngag awr lehr, co ha teq vid gha che cad tug phehq che yaog.

⁴⁹ Nig hehd ve a pux a pi teq pa awr lehr, heh pir khuhn lo mar naq sir haq gha cad liz, i hehd suh vehr che yaog.

⁵⁰ Kheh ma khuhd, cad tug che ve awr lehr muhd nuh maq lo yaq che cad tug phehq che yaog. Cad tug che ve haq cad che chaw te ghad awr lehr maq gha suh tug yaog.

⁵¹ Ngag awr lehr, muhd nuh maq lo yaq che co ha teq vid gha che cad tug phehq che yaog. Cad tug che ve haq cad che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, co co taer taer co ha teq tug yaog. Kheh te lehq mig gig yad ve co ha gha teq tug awg pun, ngag pehar tug ve cad tug u ve awr lehr, ngag ved awg sar yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁵² Kheh te cheaq te lehq, Yud daq chaw teq pa koz che, "Chaw che awr lehr, yawd ved awg sar a nig haq khawd-ehg kheh te canr gha tuawg le," lehd i hehd te ghad lehq te ghad tawd ghawg daq che yaog.

⁵³ Yer suq kawq koz che, "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, Chaw yad ve Yad phu ve awg sar haq ma cad lehq yawd ved awg suhr haq mad dawg ver, nig hehd awg khuhn co ha teq che ted ceng mad cawg.

⁵⁴ Ngag ved awg sar haq cad lehq ngag ved awg suhr haq dawg che chaw te ghad awr lehr, co co taer taer teq che co tiq ha tiq cawg che yaog. Awg leh med teq ni awg khuhn ngag yawd haq kawq teq tuag vid tug yaog.

⁵⁵ Awg lawn ghod ver, ngag ved awg sar awr lehr, awg cehg mag cad tug phehq che yaog. Ngag ved awg suhr liz awg cehg mag dawg tug phehq che yaog.

⁵⁶ Ngag ved awg sar haq cad lehq ngag ved awg suhr haq dawg che chaw awr lehr, ngag awg khuhn chehd lehq, ngag liz yawd awg khuhn chehd che yaog.

[†] 6:44 6:44 ngag geh mad ghawg veva lag che Khreq yad te vid tug Ghig sa awg khad maq ghu lar che ver, te maq gha lehd koz gad che yaog. [†] 6:45 6:45 Isy 54:13

⁵⁷ Teq chehd che Awr pa ngag haq lag peha lehq, yawd haq te lehq ngag teq chehd che heh, ngag haq cad che chaw liz, ngag haq te lehq co ha teq chehd tug yaog.

⁵⁸ Cad tug che ve awr lehr, muhd nuh maq lo yaq che yaog. Cad tug che ve awr lehr, a pux a pi teq pa gha cad che cad tug haq sur che ma hez. Cad tug u ve haq i hehd gha cad peg liz, suh che yaog. Cad tug che ve haq cad che chaw awr lehr,[‡] co co taer taer co ha gha teq tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁵⁹ Kar per nar unr med lo cawg che Yud daq chaw ve bon lawg kig awg khuhn yawd mar vid chehd-ag huh, awg lawn che teq pa haq yawd koz che yaog.

Co tiq ha tiq pid che tawd khuhd awg lawn

⁶⁰ Yawd ved awg laq ghuhd teq pa tawd u ve haq gha kad che te yand, i hehd laex ghad koz che, "Tawd che ve awr lehr na har jad che yaog. A sug na gha tuawg le," lehd koz daq che yaog.

⁶¹ Yawd ved awg laq ghuhd teq pa awg lawn che haq kaod koz chehd che haq Yer suq yawd ved ni ma awg khuhn lo sir che te yand yawd koz che, "Tawd che ve haq te lehq nig hehd nez nag lehq la.

⁶² Chaw yad ve Yad phu awr lehr, awg kawd maq chehd jaw kig lo[§] kawq taz veh che haq nig hehd gha mawg ver, khawd-ehg kheh duhd tuawg le.

⁶³ Co ha teq che ted ceng pid sehr phad awr lehr Awg ha phu yaog. Awg suhr awg sar awr lehr, teq chaweh awg bon mad cawg. Ngag nig hehd haq koz ax che tawd khuhd che teq pa awr lehr, co ha he lehq a saq teq che ted ceng phehq che yaog.

⁶⁴ Kheh ma khuhd, nig hehd awg khuhn ve chaw ted pehg pehar maq yonr," lehz i hehd haq koz vid che yaog. Awg lawn ghod ver, maq yonr che chaw teq pa a suawg le ghod che haq lehd ma koz, yawd haq chid aq vid tug chaw te ghad a suawg le ghod che haq lehd ma koz, awg kawd maq thad liz Yer suq sir chehd che yaog.

⁶⁵ Kheh te lehq yawd koz che, "Che ve haq te lehq ngag Awr pa a khawag maq pehar ver, chaw te ghad-eg liz ngag geh lag mad gag hawg, lehz ngag nig hehd haq koz ax lar peor," lehd koz che yaog.

⁶⁶ U ve awg khaz nuhr yawd ved awg laq ghuhd laex ghad kawq phuhs kawq veh lehq* yawd geh mad kawq te tod che yaog.

⁶⁷ "Nig hehd liz kawq koeq tuawg la," lehz cuh yad teq chi ni ghad haq Yer suq na ngawx che yaog.

⁶⁸ Sid monr Per troq kawq koz che, "Jawd mawd-og, ngag hehd a sug geh kae tuawg le. Nawg awr lehr co tiq ha tiq pid che tawd khuhd cawg che yaog.

⁶⁹ Nawg awr lehr Ghig sa ve Daq kehq sehr Phad te ghad phehq che haq ngag hehd yonr lehq sir lar peor," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁷⁰ Yer suq kawq koz che, "Ngag nig hehd teq chi ni ghad haq lez yug lar che ma hez hawg la. Kheh ma khuhd, nig hehd awg khuhn te ghad awr lehr, ned haeg phehq che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁷¹ Yawd che kheh koz che awr lehr, Sid monr Id sar kar rir oq ve yad Yud daq haq koz gad che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr cuh yad teq chi ni ghad awg khuhn chehd lehq, Yer suq haq chid aq vid tug te ghad phehq che yaog.

7

Yer suq ve awg nax var teq pa yawd haq maq yonr che

¹ U ve khaz nuhr Yer suq awr lehr, Gar liq lehd muhd mig awg khuhn ted kag peg ted kag kae che yaog. Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa yawd haq dawz vehr tug ca chehd cheaq te lehq, Yud daq muhd mig awg khuhn yawd maq kae.

² Awg yand u ve haq, Yud daq chaw teq pa Hax po pawehd* te che awg yand gag vehr tez che yaog.

³ Yawd ved awg nax var teq pa koz che, "Nawg te che kanx teq pa haq nawg ved awg laq ghuhd teq pa gha mawg tug, chuhr huh tuh z kae lehq Yud daq muhd mig lo kae-oq.

⁴ Awg lawn ghod ver, a sug yawd ved awg meh buhg veh tug he gad che chaw te ghad awr lehr, taq chuhax gawr ghad yawd teq chaweh ma khuhd te. Kanx che teq pa haq nawg te chehd ver, mig gig yad teq pa haq nawg awg ton kha sehax maw vid-oq," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, yawd ved awg nax var teq pa liz yawd haq maq yonr.

⁶ Kheh te lehq Yer suq koz che, "Ngag ved awg yand mad gag ser. Kheh ma khuhd, nig hehd awg pun awr lehr khar thad liz awg yand cawd che yaog.

[‡] 6:58 6:58 *Cad tug che ve haq cad che chaw awr lehr* Co ha awg pun cad tug phehq che Yer suq haq yonr che haq koz che yaog. [§] 6:62 6:62 *awg kawd maq chehd jaw kig lo* Muhd nuh maq muhd mig haq koz che yaog.

* 6:66 6:66 *yawd ved awg laq ghuhd laex ghad kawq phuhs kawq veh lehq* Yer suq mar che bon khuhd haq haq yug maq gha che chaw teq pa haq koz che yaog. * 7:2 7:2 *Hax po pawehd* Id sar rer laq chaw teq pa heh pir khuhn lo te tod chehd-ag huh, fa la te hax che haq duhd nuhd tug te che pawehd haq koz che yaog. Ak 23:33-43

⁷ Mig gig yad nig hehd haq cand maq gha. Kheh ma khuhd ngag haq cand che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd te che kanx teq pa awr lehr haeg jad che yaog lehz ngag sax khiz khanr cheaq te lehq yaog.

⁸ Pawehd u ve awg khuhn lo nig hehd kae-oq. Ngag ved awg yand kha nehax mad gag ser cheaq te lehq, pawehd u ve awg khuhn lo ngag maq kae ser;” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁹ Yawd u kheh koz vid peg lehq, Gar liq lehd muhd mig awg khuhn chehd lar haz che yaog.

Yer suq Hax po pawehd lo taez che

¹⁰ Yawd ved awg nax var teq pa pawehd u ve awg khuhn kae maq keg khaz nuhr, yawd liz su haq mad mawg cuh vid lehq taq chuhax gawr lehd te veh che yaog.

¹¹ Pawehd u ve awg khuhn lo Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa yaog cheaq te lehq, “Yawd khar lo chehd-aq le,” lehz na ngawx che yaog.

¹² Chaw awg mor nux awg khuhn lo yawd awg lawn haq su tawd khuhd ghawg daq chehd che yaog. Ted pehg pehar awr lehr, “Yawd chaw daq phehq che yaog,” lehd koz che yaog. Ted pehg pehar awr lehr, “Yawd chaw daq phehq che ma hez. Chaw teq pa haq yaq kaw mar yaq chehd che yaog,” lehd koz che yaog.

¹³ Kheh ma khuhd, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa haq kuhz cheaq te lehq, chaw te ghad-eg liz yawd awg lawn kha sehax su kad kig huh ma koz daq.

¹⁴ Pawehd u ve te lehq awg kaw jen khen vehr che[†] te yand, Yer suq bon yehg nux awg khuhn lo taez lehq bon tanr mar vid che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa and lehq, “Chaw che awr lehr liq ma hend jaw liz, khawd-ehg kheh te lehq kheh taw maq sir cheawg le,” lehd koz daq che yaog.

¹⁶ Yer suq kawq koz che, “Ngag mar vid che tawd khuhd awr lehr, ngag ved tawd khuhd ma hez. Kheh ma khuhd, ngag haq lag peha che phad ve tawd khuhd phehq che yaog.

¹⁷ Ghig sa ve a lor haq te gad che chaw awr lehr, ngag mar vid che tawd khuhd che ve Ghig sa lo lag che tawd khuhd phehq che lehq nar, ma hez ver; ngag khad ngag koz che tawd khuhd phehq che lehq nar haq yawd sir tug yaog.

¹⁸ A sug yawd khad yawad koz gad che heh koz che chaw awr lehr, a sug yawd

awg ton awg pun awg mig awg phond ca che yaog. Kheh ma khuhd, yawd haq lag peha che phad ve awg ton awg pun awg mig awg phond ca che chaw awr lehr, thed che chaw phehq lehq yawd awg khuhn her ka che awg ceng mad cawg.

¹⁹ Mod ser awr lehr, nig hehd haq awg lid tawd khuhd pehar lar che ma hez hawg la. Kheh liz, awg lid tawd khuhd u ve haq nig hehd te ghad-eg liz maq na yug. A thoq te lehq nig hehd ngag haq dawz vehr tug ca cheawg le,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²⁰ Chaw awg mor nux u ve teq pa kawq koz che, “Nawg awr lehr ned geh vehr che chaw phehq che yaog. Nawg haq dawz vehr tug a sug ca cheawg le,” lehd koz che yaog.

²¹ Yer suq kawq koz che, Ngag awg hez ted mag te lehq,[‡] nig hehd awg gha lia and che yaog.

²² Mod ser awr lehr, awg gig med soer che[§] awg lid nig hehd haq pehar lar che yaog. (Awg cehg mag koz ver, Mod ser geh awg kawd maq lag che ma hez. A pux a pi teq pa geh awg kawd maq lag che yaog.) Sa ba to awg ni thoar lod nig hehd chaw haq awg gig med soer vid che yaog.

²³ Mod ser ve awg lid tawd khuhd haq maq gha te lug tug, Sa ba to awg ni teq ni awg khuhn liz chaw yad haq nig hehd awg gig med soer vid cawd ver, ngag awr lehr Sa ba to awg ni teq ni awg khuhn chaw te ghad ve awg ton awg gha lia haq ghu na vid cheaq te lehq, a thoq te lehq nig hehd ngag haq nez nag cheawg le.

²⁴ Nig hehd gha mawg che awg ceng haq lehax ngawx lehq suhx jehg che taq te. Awg cehg mag cawd che awg khuhn lehax suhx jehr-oq lehz, i hehd haq koz vid che yaog.

Che phad awr lehr Khreq yaog la

²⁵ Kheh te lehq, Yer ruq sar lehn med yad ted pehg pehar koz che, “I hehd dawz vehr tug ca chehd che awr lehr, chaw che phad ma hez hawg la.

²⁶ Ngawx ser. Chaw awg mor nux mehzh khuhd suhr yawd kha sehax tawd yaw chehd liz, su yawd haq teq chaweh ma koz. Chaw che phad awr lehr, Khreq phehq che haq a nig ved awg hox awg nax teq pa awg cehg mag sir che lehq nar.

²⁷ Kheh ma khuhd, chaw che phad khar lo lag che haq a nig sir che yaog. Kheh te lehq, Khreq lag che te yand, yawd khar lo lag che haq chaw te ghad-eg liz sir tug ma hez,” lehz i hehd koz daq che yaog.

[†] 7:14 7:14 awg kaw jen khen vehr che Pawehd che ve te che 4 ni kheh muh gag che yaog. [‡] 7:21 7:21 Ngag awg hez ted mag te lehq Ghig po pad huh awg ton te khod suh che chaw nag te ghad haq ghu na vid che haq koz che yaog. 5:1-9 [§] 7:22 7:22 awg gig med soer che Khiz 17:9-14, Ak 12:2-3

²⁸ Kheh te lehq, Yer suq bon yehg nux awg khuhn lo mar vid chehd-ag huh yawd awg khuhd hehnd chawa kug lehq koz che, "Nig hehd ngag haq sir che yaog. Ngag khar lo lag che haq liz nig hehd sir che yaog. Kheh liz, ngag khad ngag lag gad lehq lag che ma hez. Ngag haq lag peha che phad awr lehr, awg cehg mag cawd che yaog. Nig hehd yawd haq maq sir.*

²⁹ Ngag awr lehr yawd haq sir che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag yawd chehd lo lag lehq, yawd ngag haq peha lar che yaog," lehd koz che yaog.

³⁰ Kheh te cheaq te lehq, i hehd yawd haq pheh yug tug te che yaog. Kheh liz, yawd ved awg yand mad gag ser cheaq te lehq, chaw te ghad-eg liz yawd haq maq ca pheh yug.

³¹ Kheh ma khuhd, chaw awg mor nux awg khuhn chaw laex ghad yawd haq yonr che yaog. I hehd koz che, Khreq lag che te yand, chaw che te ghad te che awg hez teq pa haq keh yawd te tuawg la lehd koz daq che yaog.

Yer suq haq pheh yug tug bon yehg nux ve maq yad teq pa kae che

³² Chaw awg mor nux Yer suq ve awg lawn khuhd koz daq ghawg daq chehd che haq Phar rir sehd teq pa gha kad cheaq te lehq, paw khod nux teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa awr lehr, yawd haq pheh yug tug bon yehg nux ve maq yad teq pa haq kae pe che yaog.

³³ Kheh te lehq Yer suq koz che, "Ngag nig hehd geh teq cuhx te yand nehax chehd lar haz lehq ngag haq lag peha che phad geh kawq koeq tug yaog.

³⁴ Nig hehd ngag haq ca tug yaog. Kheh liz, ngag haq ca mawg tug ma hez. Ngag ved chehd kig huh nig hehd lag mad gag hawg," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

³⁵ Kheh te lehq Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa koz daq che, "A nig yawd haq maq gha kawq mawg tug yawd khar lo kae tug awg le. Phaz daq lehq Her lar saq chaw† teq pa geh ca chehd veh che a nig ved Yud daq chaw teq pa ve chehd kig lo kae lehq, Her lar saq chaw teq pa haq yawd ca mar vid tug awg la.

³⁶ 'Nig hehd ngag haq ca tug yaog. Kheh liz ngag haq ca mawg tug ma hez. Ngag ved chehd kig huh nig hehd lag mad gag hawg,' lehz yawd koz che tawd awr lehr, khawd-ehg kheh koz gad che lehq nar,"

lehz i hehd te ghad he lehq te ghad koz daq che yaog.

Co ha teq vid gha che a kaz lawg teq pa

³⁷ Pawehd te che awg leh med teq ni, awg ni ir che teq ni awg khuhn, Yer suq hox lar lehq awg khuhd hehnd chawa kug lehq koz che, "A kaz sex che chaw cawg ver, ngag geh lag lehq ca dawg laog.

³⁸ Ngag haq yonr che chaw awr lehr, Liq phu awg khuhn buhq lar che heh, 'Yawd ved ni ma awg khuhn lo co ha teq vid gha che a kaz lawg teq pa tuhaz lehq yuhg yaog tug yaog,'" lehd koz lar che yaog.

³⁹ Yawd che kheh koz che awr lehr, yawd haq yonr che chaw teq pa gha tug Awg ha phu awg lawn haq koz che yaog. Awg lawn ghod ver, Yer suq awr lehr awg mig awg phond‡ haq maq gha ser cheaq te lehq, Ghig sa awr lehr Awg ha phu maq pehar ser.

Chaw kheh ma ve Yer suq haq te lehq ni ma maq hawr daq che

⁴⁰ Che kheh koz che haq gha kad che te yand, chaw ted pehg pehar awr lehr, "Chaw che ve te ghad awg cehg mag Ghig sa ve cuh kar var u ve te ghad phehq che yaog," lehd koz che yaog.

⁴¹ Ted pehg pehar koz che, "Chaw che ve te ghad awr lehr, Khreq phehq che yaog." Kheh ma khuhd ted pehg pehar koz che, "Khreq awr lehr Gar liq lehd muhd mig awg khuhn tuhaz tuawg la.

⁴² Khreq awr lehr Dar viq ve awg ceng awg khad phehq lehq Dar viq ve chehd kig Behr lehr hehnr med nehax awg khuhn lo tuhaz tug yaog§ lehz, Liq phu awg khuhn lo buhq lar che* ma hez hawg la," lehd koz daq che yaog.

⁴³ Kheh te lehq, Yer suq haq te lehq chaw kheh ma ve ni ma maq hawr daq.

⁴⁴ I hehd ted pehg pehar yawd haq pheh yug gad che yaog. Kheh liz, chaw te ghad-eg liz yawd haq maq ca pheh yug.

Yawd mar vid che heh chaw te ghad-eg liz maq mar vid jaw

⁴⁵ Awg yand u ve khuhn, bon yehg nux ve maq yad teq pa awr lehr, paw khod nux teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa chehd lo kawaq che yaog. Paw khod nux teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa koz che, "A thoq te lehq nig hehd yawd haq mad yug vaha lag cheawg le," lehd koz na ngawx che te yand,

* 7:28 7:28 **yawd haq maq sir** Ghig sa haq maq sir lehd koz gad che yaog. 8:19, 4:34 † 7:35 7:35 **Her lar saq chaw** I hehd liz bid saz a naz chaw phehq che yaog. ‡ 7:39 7:39 **awg mig awg phond** Khanr suh peg khaz nuhr,

kawq teq tuag lehq muhd nuh maq lo taz kawq veh che haq koz che yaog. § 7:42 7:42 **Khreq awr lehr ... Behr lehr hehnr med nehax awg khuhn lo tuhaz tug yaog** Mkh 5:2 * 7:42 7:42 **Liq phu awg khuhn lo buhq lar che** 2Sm 7:12, Mk 5:2 haq ngawx.

⁴⁶ bon yehg nux ve maq yad teq pa kawq koz che, “Chaw u ve te ghad mar vid che heh, chaw te ghad-eg liz maq mar vid jaw,” lehd i hehd haq koz vid che yaog.

⁴⁷ Phar rir sehd teq pa kawq koz che, “Nig hehd haq liz yawd her ka gha vehr cheawg la.

⁴⁸ Awg hox awg nax teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa awg khuhn yawd haq yonr che chaw te ghad ghad cawg hawg la.

⁴⁹ Awg lid tawd khuhd haq maq sir che chaw che teq pa awr lehr, Ghig sa khen che haq gha khanr che chaw phehq che yaog,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁵⁰ I hehd awg khuhn chehd che, awg kawd maq huh Yer suq chehd lo lag jaw che Niq kawd der te ghad koz che,

⁵¹ “A nig ved awg lid tawd khuhd awr lehr, chaw te ghad ghad yawd a nig haq koz ax che tawd khuhd haq maq gha kad lehq yawd te che haq maq gha sir che kkeh cheh, yawd haq suhx jehg suhx taz che awg lid cawg hawg la,”[†] lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁵² I hehd yawd haq kawq koz khuhq vid che, “Nawg liz Gar liq lehd chaw phehq cheawg la. Nawg kha nehax char ngawx ser. Gar liq lehd muhd mig awg khuhn lo Ghig sa ve cuh kar var te ghad-eg liz ma tuhaz che haq nawg gha mawg tug yaog,” lehd koz che yaog.

Hax chawd te chehd che yad mid te ghad haq su yug veha lag che

⁵³ Awg yand u ve khuhn i hehd awr lehr, te ghad peg te ghad a sug yawd ved yehg lo koeq che yaog.

8

¹ Kkeh ma khuhd, Yer suq awr lehr, Sar lonr keh thag lo taez che yaog.

² Naq mi sawx ted naq bon yehg nux awg khuhn yawd te pawz kawq kae lehq, chaw awg gha lia yawd chehd lo lag che yaog. Yawd mi lar lehq i hehd haq mar vid che yaog.

³ Hax chawd te chehd che yad mid te ghad haq Liq phu phawd awr ve sar laq teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa yug veha lag lehq awg kaw jen huh teh lar che yaog.

⁴ Awg yand u ve haq i hehd koz che, “Sar lar-og, yad mid che te ghad hax chawd te chehd huh, yawd haq yug gha che yaog.

⁵ Kkeh te che chaw haq huhx meh gha bag vehr che yaog lehd koz, awg lid tawd khuhd awg khuhn lo Mod ser a nig haq tawd pehar lar che* yaog. Kkeh ma khuhd, nawg khawd-ehg kkeh koz tuawg le,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁶ I hehd che kkeh koz che awr lehr, yawd haq vend bax tar gha tug, yawd haq lawnd ngawx che† yaog. Yer suq cuhq kuhq lehq, mig kag lo yawd ved laq nuh buhq chehd che yaog.

⁷ Kkeh liz, i hehd yawd haq na ngawx don chehd che haq te lehq, yawd thed-e ghad kawq tu lehq koz che, “Nig hehd awg khuhn vend bax mad cawg che chaw te ghad huhx meh yug lehq yawd haq awg kawd bar-oq,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁸ Awg yand u ve haq, yawd kuhq ghad te pawz kawq boz cuhx lar lehq, mig kag lo laq nuh kawq buhq che yaog.

⁹ Tawd u ve haq i hehd gha kad che te yand, su haq keh mawd che chaw teq pa haq tanr lehq te ghad peg te ghad tuhz veh che yaog. Kkeh te lehq, Yer suq te ghad lehax chehd chehd lehq, yad mid u ve liz awg kaw jen huh hox chehd ser che yaog.

¹⁰ Awg yand u ve khuhn, Yer suq thed-e ghad kawq tu lar lehq koz che, “Yad mid-og, i hehd khar lo saw veh vehr cheawg le. Chaw te ghad-eg liz nawg haq maq suhx jehg suhx taz lehq la,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹¹ Yad mid u ve kawq koz che, “Jawd mawd-og, te ghad-eg liz ngag haq maq suhx jehg suhx taz ax,” lehd koz vid che yaog.

Yer suq koz che, “Ngag liz nawg haq maq suhx jehg suhx taz. Kae lor. Vend bax tad kawq te,” lehd koz vid che yaog.

Yer suq mig gig ve awg ghiz phehq che

¹² Kkeh te lehq, Yer suq te pawz kawq koz che, “Ngag awr lehr mig gig ve awg ghiz‡ phehq che yaog. Ngag khaz nuhr ghaq lag che chaw awr lehr; naz hoq che awg khuhn te pawz-a liz mad kawq veh hawg. Co ha teq vid gha che awg ghiz yawd awg khuhn cawg tug yaog,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹³ Phar rir sehd teq pa kawq koz che, “Nawg awr lehr nawg awg ton awg lawn sax khiz khanr che yaog. Nawg ved sax

[†] 7:51 7:51 *suhx jehg suhx taz che awg lid cawg hawg la* Yaq kig sax khiz kha nehax maq sir ser huh, chaw haq suhx jehg che awg lid mad cawg lehd koz gad che yaog. * 8:5 8:5 *Mod ser a nig haq tawd pehar lar che*

Ak 20:10, Bon 22:22-24 † 8:6 8:6 *yawd haq lawnd ngawx che* Hax chawd te che chaw haq dawz vehr tug, Rod maq chaw ve awg lid a khawag ma pid. “Yad mid che haq dawz vehr lor” lehd koz che ver; Rod maq chaw haq yaq che yaog. “Ta dawz vehr” lehd koz che ver; Mod ser ve awg lid tawd khuhd haq yaq che yaog. ‡ 8:12 8:12 *mig gig ve awg ghiz* Yer suq awr lehr vend bax haq pong vid lehq co tiq ha tiq pid che phad phehq che yaog lehd koz gad che yaog.

khiz awr lehr, ma cawd," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁴ Yer suq kawq koz che, "Ngag awr lehr ngag awg ton awg lawn sax khiz khanr che liz, ngag ved sax khiz awr lehr cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag khar lo lag che he lehq khar lo kae tug haq ngag sir che yaog. Nig hehd awr lehr, ngag khar lo lag che he lehq khar lo kae tug haq maq sir.

¹⁵ Nig hehd awr lehr, awg thang phawd awr lehax ngawx lehq suhx jehg che yaog. Ngag awr lehr chaw te ghad-eg haq liz suhx mad jehg.

¹⁶ Kheh ma khuhd ngag suhx jehg ver, ngag suhx jehg che awr lehr cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag te ghad lehax suhx jehg che ma hez. Ngag haq peha lar che Awr pa awr lehr ngag geh teq geha suhx jehg che yaog.

¹⁷ Sax khiz khanr che phad ni ghad cawg ver, sax khiz u ve awr lehr cawd che yaog lehz, nig hehd ve awg lid tawd khuhd liq awg khuhn lo buhq lar che yaog.

¹⁸ Ngag awr lehr ngag awg ton awg lawn sax khiz khanr che yaog. Kheh te lehq, ngag haq peha lar che Awr pa awr lehr ngag awg lawn sax khiz khanr che yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁹ Kheh te lehq i hehd koz che, "Nawg Awr pa khar lo le," lehd yawd haq na ngawx che yaog.

Yer suq kawq koz che, "Nig hehd awr lehr ngag haq lehd ma koz, ngag ved Awr pa haq lehd ma koz, maq sir. Nig hehd ngag haq sir ver, ngag ved Awr pa haq liz nig hehd sir tug yaog," lehd i hehd haq koz vid che yaog.

²⁰ Bon yehg nux awg khuhn lo yawd mar vid chehd che te yand, phu ghawz kig bawehd* awg khuhn tawd che teq pa haq yawd koz che yaog. Yawd ved awg yand mad gag ser cheaq te lehq, chaw te ghad-eg liz yawd haq maq pheh yug.

Ngag kae kig lo nig hehd lag mad gag

²¹ Te pawz yawd kawq koz che, "Ngag nig hehd haq phaz daq veh tug yaog. Nig hehd ngag haq ca liz, nig hehd ve vend bax awg khuhn nig hehd gha suh tug yaog. Ngag kae kig lo nig hehd lag mad gag," lehd i hehd haq koz vid che yaog.

²² Kheh te lehq Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa koz che, "Ngag kae kig lo nig hehd lag mad gag," lehd yawd koz che awr lehr, yawd awg ton haq yawd khad

yawd dawz vehr tuawg la," lehd koz daq che yaog.

²³ Yawd kawq koz che, "Nig hehd awr lehr mig gig cheaq ve chaw phehq che yaog. Ngag awr lehr muhd nuh maq ve chaw phehq che yaog. Nig hehd awr lehr, mig gig ve chaw phehq che yaog. Ngag awr lehr, mig gig ve chaw phehq che ma hez.

²⁴ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd ve vend bax awg khuhn nig hehd gha suh tug yaog, lehz ngag nig hehd haq koz ax peg che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag awr lehr u ve te ghad yaog lehz nig hehd maq yonr ver, nig hehd ve vend bax awg khuhn nig hehd gha suh tug yaog," lehd i hehd haq koz vid che yaog.

²⁵ I hehd yawd haq kawq koz vid che, "Nawg a suawg le." Yer suq koz che, "Awg kawd maq thad tanr lehq a meha kha gag liz ngag nig hehd haq koz ax chehd che heh yaog.

²⁶ Nig hehd awg lawn ngag koz lehq suhx jehg tug kha peh cawg che yaog. Kheh liz, ngag haq peha lar che phad awr lehr, awg cehg mag cawd lehq, yawd geh lo ngag gha kad che heh mig gig yad teq pa haq ngag koz vid che yaog," lehd i hehd haq koz vid che yaog.

²⁷ Awr pa awg lawn yawd i hehd haq koz vid chehd che haq i hehd maq sir.

²⁸ Kheh te cheaq te lehq Yer suq koz che, "Chaw yad ve Yad phu haq nig hehd chid taez peg[†] khaz nuhr, ngag awr lehr yawd phehq che yaog lehz nig hehd gha sir tug yaog. Kheh te lehq, ngag awr lehr ngag ved a lor haq teq chaweh liz maq te. Awr pa ngag haq mar lar che heh lehax ngag koz che haq liz nig hehd gha sir tug yaog.

²⁹ Kheh te lehq ngag haq peha lar che phad awr lehr, khar thad liz ngag geh teq geha chehd chehd che yaog. Yawd ngag haq ma chid bag lar haz ax. Awg lawn ghod ver, yawd ni ma cawd che awg ceng teq pa haq ngag khar thad liz te chehd che yaog," lehd koz che yaog.

³⁰ Tawd u ve teq pa haq yawd yaw che te yand, chaw laex ghad yawd haq yonr vehr che yaog.

Awg cehg mag cawd che ted ceng nig hehd haq pong ax tug yaog

³¹ Kheh te lehq, yawd haq yonr che Yud daq chaw teq pa haq Yer suq koz vid che, "Ngag ved tawd khuhd awg khuhn nig hehd chehd yeg ver, nig hehd ngag ved awg laq ghuhd awg cehg mag phehq che yaog.

§ 8:18 8:18 *ngag awg lawn sax khiz khanr che* Mt 3:16-17, 17:5 * 8:20 8:20 *phu ghawz kig bawehd* Yad mid teq pa bon ca lawag kig bawehd awg khuhn phu tand tan kor 13 lehd teh lar che yaog. † 8:28 8:28 *chid taez peg* Yer suq laq kan thag huh khanr suh che haq koz che yaog. 3:14 ‡ 8:32 8:32 *awg cehg mag cawd che ted ceng* Yer suq haq koz che yaog. 8:36, 14:6

³² Kheh te lehq awg cehg mag cawd che ted ceng[‡] haq nig hehd sir tug yaog. Awg cehg mag cawd che ted ceng u ve awr lehr, nig hehd haq pong vid ax tug yaog," lehd koz vid che yaog.

³³ I hehd kawq koz che, "Ngag hehd awr lehr Ar brar hanr ve awg ceng awg khad phehq che yaog. Ngag hehd awr lehr, su ved awg ceg te pawz-a liz maq gha te jaw. Nig hehd haq pong ax tug yaog lehz nawg khawd-ehg kheh koz gha cheawg le," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁴ Yer suq kawq koz che, "Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, vend bax te che chaw awg gha lia awr lehr, vend bax ve awg ceg phehq che yaog.

³⁵ Awg ceg awr lehr, yehg khuhn lo co co taer taer maq gha chehd. Awg yad awr lehr, co co taer taer gha chehd che yaog.

³⁶ Yad phu nig hehd haq pong ax ver, nig hehd awg cehg mag gha pong tug yaog.

³⁷ Nig hehd awr lehr Ar brar hanr ve awg ceng awg khad phehq che haq ngag sir che yaog. Kheh liz, ngag ved tawd khuhd nig hehd awg khuhn chehd kig mad cawg[§] cheaq te lehq, nig hehd ngag haq dawz vehr tug ca che yaog.

³⁸ Ngag awr lehr, ngag ved Awr pa geh lo gha mawg che awg ceng teq pa haq lehax ngag koz che yaog. Kheh ma khuhd nig hehd awr lehr, nig hehd ve awr pa^{*} geh lo gha kad che awg ceng teq pa haq te che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Ned haeg ve awg yad awg dug teq pa

³⁹ I hehd yawd haq kawq koz vid che, "Ar brar hanr awr lehr ngag hehd ve awr pa phehq che yaog."

Yer suq kawq koz che, "Nig hehd awr lehr, Ar brar hanr ve awg yad phehq che ver, Ar brar hanr te che kanx teq pa haq kha sur suar nig hehd liz te tug yaog.

⁴⁰ Ngag awr lehr Ghig sa geh lo gha kad che awg cehg mag cawd che ted ceng nig hehd haq koz ax che phad phehq liz, nig hehd ngag haq dawz vehr tug ca che yaog. Ar brar hanr awr lehr che kheh maq te.

⁴¹ Nig hehd awr lehr, nig hehd ve awr pa te che heh te chehd che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

I hehd kawq koz che, "Ngag hehd awr lehr hax chawd yad phehq che ma hez. Ngag hehd ve Awr pa te ghad lehax cawg lehq, yawd awr lehr Ghig sa phehq che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁴² Yer suq kawq koz che, "Ghig sa awr lehr nig hehd ve Awr pa phehq ver, nig

hehd ngag haq haq tug yaog. Awg lawn ghod ver, ngag awr lehr Ghig sa lo lag lehq a meha chuhr huh chehd chehd lar che yaog. Ngag khad ngag lag gad lehq lag che ma hez. Yawd ngag haq peha lar che yaog.

⁴³ Ngag koz che tawd khuhd haq a thoq te nig hehd na maq gha cheawg le. Ngag ved tawd khuhd haq nig hehd haq yug maq gha cheaq te lehq yaog.

⁴⁴ Nig hehd awr lehr, nig hehd ve awr pa ned haeg geh lo lag lehq, nig hehd awr pa ve a lor cawd che heh te gad che yaog. Yawd awr lehr, awg kawd maq thad liz su haq dawz vehr che phad phehq che yaog. Yawd awg khuhn awg cehg mag cawd che a cehax liz mad cawg cheaq te lehq, awg cehg mag cawd che haq yawd te pawz-a liz maq yaw jaw. Yawd her ka che tawd haq yaw che te yand, yawd ved ni ma awg khuhn phehq che heh yaw che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr her ka sehr phad phehq lehq, her ka che ted ceng ve awr pa liz phehq che yaog.

⁴⁵ Kheh ma khuhd, ngag nig hehd haq awg cehg mag cawd che tawd koz ax cheaq te lehq nig hehd ngag haq maq yonr.

⁴⁶ Ngag vend bax cawg che lehd nig hehd awg khuhn a sug pheq mar ax gha tuawg le. Awg cehg mag cawd che tawd khuhd haq ngag yaw ver, a thoq te nig hehd ngag haq maq yonr cheawg le.

⁴⁷ Ghig sa ve chaw awr lehr, Ghig sa ve tawd khuhd haq na che yaog. Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr Ghig sa ve chaw phehq che ma hez cheaq te lehq, maq na," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Ar brar hanr mad cawg ser loar, ngag cawg chehd che yaog

⁴⁸ Yud daq chaw teq pa kawq koz che, "Nawg awr lehr Sar mar riq chaw phehq lehq[†] ned geh che chaw liz phehq che yaog lehd ngag hehd koz che awr lehr cawd che yaog ma hez hawg la," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁴⁹ Yer suq kawq koz che, "Ngag ned geh che chaw ma hez. Kheh ma khuhd, ngag awr lehr ngag ved Awr pa haq yawz yan che yaog. Nig hehd awr lehr ngag haq ma yawz yan.

⁵⁰ Ngag awr lehr ngag ved awg mig awg phond haq maq ca. Kheh liz, ngag haq ngag ved awg mig awg phond ca ax sehr phad te ghad cawg lehq yawd awr lehr suhx jehg sehr phad phehq che yaog.

⁵¹ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, ngag ved tawd khuhd haq na yug

§ 8:37 8:37 *ngag ved tawd khuhd nig hehd awg khuhn chehd kig mad cawg* Yer suq ve tawd haq maq na yug che haq koz gad che yaog. * 8:38 8:38 *nig hehd ve awr pa* Sar tanr haq koz che yaog. † 8:48 8:48 *Sar mar riq chaw phehq lehq* Yer suq haq Ghig sa ve awg lid tawd khuhd maq na yug che Sar mar riq chaw heh phehq che yaog lehd koz vend bax tar che tawd phehq che yaog.

9

lehq te kae che chaw awr lehr, te pawz-a liz suh che haq maq gha phud tug yaog,[‡] lehz Yer suq i hehd haq koz vid che yaog.

⁵² Yud daq chaw teq pa kawq koz che, “Nawg ned geh che chaw phehq che haq a meha ngag hehd sir vehor. Ar brar hanr he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa suh vehr che yaog. ‘Ngag ved tawd khuhd haq na yug lehq te kae che chaw awr lehr, te pawz-a liz suh che haq maq gha phud tug yaog,’ lehz nawg koz che law lehz.

⁵³ Nawg awr lehr suh vehr che a nig ved awr pa Ar brar hanr haq keh ir che lehq la. Ghig sa ve cuh kar var teq pa liz suh vehr che yaog. Nawg awr lehr nawg awg ton a suawg le lehd koz chehd cheawg le,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁵⁴ Yer suq kawq koz che, “Ngag awg ton haq ngag awg mig awg phond chid ir chid muh ver, awg mig awg phond u ve awr lehr kheha phehq che yaog. Ngag haq awg mig awg phond chid ir chid muh sehr phad awr lehr, ngag ved Awr pa yaog. Yawd awr lehr nig hehd ve Ghig sa phehq che yaog lehz, nig hehd koz che yaog.

⁵⁵ Kheh liz, nig hehd yawd haq maq sir. Ngag awr lehr yawd haq sir che yaog. Ngag yawd haq maq sir lehz ngag koz ver, nig hehd heh te lehq ngag liz her ka var phehq tug yaog. Kheh ma khuhd, ngag yawd haq sir lehq, yawd ved tawd khuhd haq liz ngag na yug che yaog.

⁵⁶ Nig hehd ve awr pa Ar brar hanr awr lehr, ngag ved awg ni awg hax[§] haq gha mawg tug ha lehg jad che yaog. Yawd gha mawg peg lehq ha lehg che yaog,” lehd koz che yaog.

⁵⁷ Yud daq chaw teq pa kawq koz che, “Nawg awr lehr a saq ngad chi khuhq liz mad gag ser. Ar brar hanr haq nawg mawg jaw lehq la,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁵⁸ Yer suq kawq koz che, “Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, Ar brar hanr mad cawg ser thad loar ngag cawg chehd vehr che yaog,”* lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁵⁹ Kheh te lehq, i hehd awr lehr yawd haq bag tug huhx meh dig ghawz che[†] yaog. Kheh ma khuhd, Yer suq khuhd jaz lar lehq bon yehg nux awg khuhn tuhz veh che yaog.

Pawag thad loar mehz cox che chaw te ghad haq Yer suq ghu na vid che

¹ Yer suq yaq kaw kae tod che te yand, pawag thad loar mehz cox vehr che chaw te ghad haq yawd gha mawg che yaog.

² Awg yand u ve khuhn, yawd ved awg laq ghuhd teq pa koz che, “Rar bid-og. Chaw che te ghad pawag thad loar mehz cox vehr che awr lehr, a sug ved vend bax haq te lehq le. Yawd ved vend bax haq te lehq la. Awr pa awr ye ve vend bax haq te lehq la,” lehz yawd haq na ngawx che yaog.

³ Yer suq kawq koz che, “Yawd ved vend bax haq te che ma hez. Awr pa awr ye ve vend bax haq te che liz ma hez. Yawd awg khuhn lo Ghig sa ve kanx* teq pa kha sehax maw vid tug awg pun yawd che kheh phehq che yaog.

⁴ Ngag haq lag peha che phad ve kanx teq pa haq muhd kaw huh a nig gha te che yaog. Chaw te ghad-eg liz kanx te maq gha che muhd khax ve awg yand gag vehr tug yaog.

⁵ Ngag awr lehr mig gig koar chehd ser che awg yand awg khuhn, mig gig ve awg ghiz[†] phehq che yaog,” lehd yawd koz che yaog.

⁶ Che kheh koz peg khaz nuhr, mig kag huh yawd cux ghig pheq puhr lehq a jeq neh te peg lehq, chaw u ve te ghad ve mehz sir haq gehz vid che yaog.

⁷ “Sid lonr ghig po lo kae lehq chuhd kha-og,” lehz Yer suq yawd haq koz vid che yaog. (Sid lonr lehd koz che cuhx kig awr lehr, Kae pe vehor lehd koz gad che yaog.) Kheh te lehq yawd kae lehq ca chuhd kha che yaog. Awg yand u ve haq, yawd mehz mawg vehr lehq yawd ved yehg lo kawaq che yaog.

⁸ Kheh te lehq, yawd ved yehg awg pad awg ki huh chehd che chaw teq pa he lehq yawd lawg cad chehd che haq gha mawg jaw che chaw teq pa koz che, “Chaw che ve phad awr lehr, pong lag thad mi lar lehq lawg cad chehd che chaw te ghad ma hez hawg la,” lehd koz daq che yaog.

⁹ Ted pehg pehar koz che, “Yawd yaog.” Ted pehg pehar koz che, “Yawd ma hez. Yawd haq sur che chaw te ghad yaog,” lehd koz daq che yaog. Kheh ma khuhd, yawd awg ton koz che, “Nig hehd koz daq chehd

‡ 8:51 8:51 *te pawz-a liz suh che haq maq gha phud tug yaog* Co ha maq gha suh che haq koz gad che yaog.

§ 8:56 8:56 *ngag ved awg ni awg hax* Yer suq pawag lehq chaw yad awg pun kanx te che awg yand haq koz che yaog. * 8:58 8:58 *ngag cawg chehd vehr che yaog* Yawd Ghig sa phehq che yaog lehd koz lehq, a mig thad lo Ghig sa Mod ser haq yawd ved awg meh koz vid che heh, yawd liz i hehd haq tawd u kheh te yaw vid che yaog. Tuhz

3:14 † 8:59 8:59 *huhx meh dig ghawz che* Yer suq tawd yaw yaq jad che lehz i hehd duhd lehq, cir yanr tug te che yaog. Ak 24:16 * 9:3 9:3 *Ghig sa ve kanx* Ghig sa ve awg mig awg phond maw vid tug haq koz che yaog.

† 9:5 9:5 *mig gig ve awg ghiz* 8:12 haq ngawx.

che chaw awr lehr ngag yaog," lehd koz che yaog.

¹⁰ Kheh te cheaq te lehq i hehd koz che, "Kheh te ver, nawg ved mehz sir khawd-ehg kheh te kawq mawg gha vehr cheawg le," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

¹¹ Yawd kawq koz che, "Yer suq meh che chaw te ghad a jeq nehz te lehq, ngag ved mehz sir haq gehz ax peg lehq, 'Sid lonr ghig po lo kae lehq chuhd khaog,' lehz ngag haq koz ax che yaog. Kheh te cheaq te lehq, ngag ca chuhd kha che te yand mehz mawg vehr che yaog," lehd yawd i hehd haq koz vid che yaog.

¹² I hehd kawq koz che, "Yawd khar lo kae le," lehz chaw u ve te ghad haq na ngawx che te yand, "Ngag maq sir," lehd yawd kawq koz vid che yaog.

Mehz khawd-ehg kheh te mawg vehr che awg lawn Phar rir sehd teq pa na ngawx che

¹³ Chaw u ve teq pa awr lehr, mehz cox jaw che chaw u ve te ghad haq Phar rir sehd teq pa chehd lo sir kae che yaog.

¹⁴ Yer suq a jeq nehz te lehq yawd ved mehz sir haq mawg vehr vid gha che teq ni awr lehr, Sa ba to awg ni phehq che yaog.

¹⁵ Yawd ved mehz sir khawd-ehg kheh te kawq mawg gha vehr che awg lawn Phar rir sehd teq pa yawd haq te pawz kawq na ngawx che te yand, yawd kawq koz che, "Ngag ved mehz sir haq yawd a jeq nehz gehz ax lehq, ngag ca chuhd kha che te yand mehz mawg vehr che yaog," lehd yawd i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq, Phar rir sehd awg mor khuhn ve ted pehg pehar koz che, "Chaw u ve phad awr lehr Ghig sa lo lag che ma hez. Awg lawn ghod ver, Sa ba to awg ni thad yawd maq ce maq kan," lehd koz che yaog. Kheh ma khuhd, ted pehg pehar koz che, "Vend bax yad te ghad awr lehr, che kheh te che awg hez teq pa haq khawd-ehg kheh te gha tuawg le," lehd koz daq che yaog. Kheh te lehq, i hehd te ghad he lehq te ghad duhd khad maq hawr daq che yaog.

¹⁷ Kheh te cheaq te lehq, mehz cox jaw che chaw haq i hehd te pawz kawq koz vid che, "Nawg ved mehz sir haq yawd mawg vehr vid gha che haq te lehq chaw u ve te ghad awg lawn nawg khawd-ehg kheh koz tuawg le," lehz na ngawx che yaog. Yawd awr lehr, "Chaw u ve phad awr lehr Ghig sa ve cuh kar var phehq che yaog," lehd yawd kawq koz kuhq vid che yaog.

¹⁸ Kheh ma khuhd, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa awr lehr, mehz mawg

vehr che chaw te ghad ve awr pa awr ye haq mad kug na ser kheh ceh yawd awr lehr awg kawd maq thad loar mehz cox lehq awg khaz nuhr mehz kawq mawg gha vehr che haq i hehd maq yonr.

¹⁹ I hehd awr lehr, awr pa awr ye haq koz vid che, "Che phad awr lehr nig mag ved yad par yaog la. Pawag thad loar mehz cox che lehq nig mag koz che awr lehr, che te ghad yaog la. Kheh te ver, a meha khawd-ehg kheh te lehq yawd mehz mawg vehr cheawg le," lehz na ngawx che yaog.

²⁰ Yawd ved awr pa awr ye kawq koz che, "Che phad awr lehr, ngag nid-ag ve yad par phehq lehq pawag thad loar mehz cox var phehq che haq ngag nid-ag sir chehd che yaog.

²¹ Kheh liz, a meha khawd-ehg kheh te lehq yawd mehz kawq mawg gha vehr che haq ngag nid-ag maq sir. Yawd ved mehz sir haq a sug mawg vehr vid che haq liz ngag nid-ag maq sir. Yawd haq na ngawx-oq. Yawd ir vehr che yaog. Yawd ved awg ton awg lawn yawd koz ax tug yaog," lehd koz vid che yaog.

²² Yawd ved awr pa awr ye che kheh koz che awr lehr, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa haq kuhz cheaq te lehq koz che yaog. Awg lawn ghod ver, Yer suq awr lehr Khreq phehq che yaog lehd koz lehq khanr yug che chaw a sug te ghad haq lehd ma koz, i hehd ve bon awg mor awg khuhn ghaq tuhuz tug yaog[‡] lehz, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa jehg chez lar peg che yaog.

²³ Kheh te cheaq te lehq, awr pa awr ye koz che, "Yawd ir vehr che yaog. Yawd haq na ngawx-oq," lehd koz vid che yaog.

²⁴ Kheh te lehq i hehd awr lehr, mehz cox jaw che chaw haq te pawz kawq kug veva lehq koz che, "Ghig sa haq lehax chid ir chid muh vid-oq. Chaw u ve awr lehr, vend bax yad phehq che haq ngag hehd sir che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁵ Awg yand u ve haq yawd kawq koz che, "Yawd vend bax yad lehq nar, ma hez lehq nar, ngag maq sir. Ted ceng haq ngag sir che yaog. Awg kawd maq thad ngag mehz cox che liz, a meha ngag mehz mawg vehr che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²⁶ I hehd kawq koz che, "Yawd nawg haq khawd-ehg kheh tea cheawg le. Nawg ved mehz sir haq yawd khawd-ehg kheh te lehq kawq mawg vehr vid gha cheawg le," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

²⁷ Yawd kawq koz che, "Ar sind heh ngag nig hehd haq koz ax peg che liz nig hehd

[‡] 9:22 9:22 *ghaq tuhuz tug yaog* Yud daq chaw ve bon mor pawng daq kig huh gehe tug a khawag mad cawg lehq, i hehd geh teq geha awg chawd liz te daq maq gha che haq koz che yaog. Ezz 10:8

maq na. A thoq te lehq nig hehd te pawz kawq kad gad ser-a le. Nig hehd liz, yawd ved awg laq ghuhd te gad lehq la," lehq i hehd haq koz vid che yaog.

²⁸ I hehd yawd haq kha muhd kha na koz lehq, "Nawg awr lehr yawd ved awg laq ghuhd phehq che yaog. Ngag hehd awr lehr, Mod ser ve awg laq ghuhd phehq che yaog.

²⁹ Ghig sa awr lehr Mod ser haq tawd yaw vid lar che haq ngag hehd sir che yaog. Kheh ma khuhd, chaw che phad khar lo lag che haq ngag hehd maq sir," lehd koz che yaog.

³⁰ Yawd kawq koz che, "Yawd ngag ved mehz sir haq mawg vehr vid gha che liz, yawd khar lo lag che haq nig hehd maq sir che awr lehr, and tug cawg che[§] yaog.

³¹ Ghig sa awr lehr, vend bax yad teq pa ve tawd khuhd haq maq na yug che haq a nig sir che yaog. Kheh ma khuhd, chaw te ghad ghad Ghig sa haq yawz yan lehq yawd ved a lor haq te ver, chaw u ve te ghad ve tawd khuhd haq Ghig sa na yug che yaog.

³² Muhd kawr mig yaq thad loar tanr lehq yaq ni kha gag, pawag thad liz mehz cox chehd che chaw haq su mehz kawq mawg vehr vid gha che, chaw te ghad-eg liz ma kad jaw.

³³ Chaw u ve te ghad awr lehr, Ghig sa lo lag che ma hez ver, yawd teq chaweh liz te maq gha," lehd i hehd haq koz vid che yaog.

³⁴ I hehd kawq koz che, "Nawg awr lehr vend bax kha peh cawg che awg khuhn pawag liz, nawg ngag hehd haq mar cheawg la," lehd koz vid lehq, yawd haq i hehd Yud daq chaw ve bon mor awg khuhn ghaq tuhuz vid che yaog.

Co ha phawd awr mehz cox che awg lawn

³⁵ Chaw u ve haq su ghaq tuhuz vid che awg lawn haq Yer suq gha kad lehq, yawd haq ca mawg che te yand, "Chaw yad ve Yad phu haq nawg yonr cheawg la," lehq Yer suq yawd haq na ngawx che yaog.

³⁶ "Jawd mawd-og, yawd haq ngag gha yonr tug, Chaw yad ve Yad phu awr lehr a suawg le," lehq na ngawx che yaog.

³⁷ Yer suq kawq koz che, "Nawg yawd haq gha mawg vehr che yaog. A meha nawg haq tawd yaw chehd che awr lehr yawd yaog," lehq yawd haq koz vid che yaog.

³⁸ "Jawd mawd-og, ngag yonr che yaog," lehq yawd koz lehq Yer suq haq a kor pi che* yaog.

³⁹ Awg yand u ve khuhn Yer suq koz che, "Mehz mad mawg che chaw teq pa mehz mawg tug he lehq mehz mawg che chaw teq pa mehz cox tug, suhx jehg tug awg pun mig gig khod-aq lo ngag lag che yaog," lehq koz che yaog.

⁴⁰ Yawd awg pad huh chehd chehd che Phar rir sehd teq pa tawd u ve haq gha kad che te yand, "Ngag hehd liz mehz cox var phehq cheawg la," lehq yawd haq na ngawx che yaog.

⁴¹ Yer suq kawq koz che, "Nig hehd mehz cox var phehq cheg mag ver, nig hehd awr lehr vend bax cawg tug ma hez. Kheh ma khuhd, 'Ngag hehd mehz mawg chehd che yaog,' lehq a meha nig hehd koz cheaq te lehq, nig hehd vend bax cawg chehd che yaog.

10

Yawg khawz awg lawn tawd par hax te mar che

¹ Ngag nig hehd haq awg cheg mag koz ax laq, yawg khawz awg khuhn lo gehag huh, ghaz mir khuhn lo maq gehag lehq awg kag awr ve te khad haq ca taz gehag che chaw te ghad awr lehr, chaw khuhd chaw naz phehq che yaog.

² Kheh ma khuhd, ghaz mir khuhn lo gehag che chaw te ghad awr lehr, yawg huhx var phehq che yaog.

³ Ghaz mir khuh paog par awr lehr, yawd haq ghaz mir phaw vid che yaog. Yawg teq pa awr lehr, yawd ved awg khuhd haq na yug che yaog. Yawd awr lehr, yawd ved yawg teq pa ve awg meh haq kug lehq, yawg u ve teq pa haq yawd sir ve tuhez che yaog.

⁴ Yawd ved yawg awg gha lia haq sir ve tuhez peg ver, yawg teq pa mehz khuhd suhr huh yawd kae lehq, yawg teq pa yawd ved tawd khuhd haq sir cheaq te lehq, yawd khaz nuhr veh che yaog.

⁵ Yawg teq pa awr lehr, i hehd maq sir daq che chaw teq pa ve awg khuhd haq maq sir cheaq te lehq, chaw u kheh te che te ghad awg khaz nuhr i hehd mad ghaq kae. Kheh ma khuhd, phaw veh che yaog," lehq i hehd haq koz vid che yaog.

⁶ Yer suq awr lehr, tawd par hax che ve i hehd haq koz mar vid che yaog. Kheh liz, yawd i hehd haq a thoq maq awg lawn koz mar vid che haq i hehd na maq gha.

§ 9:30 9:30 and tug cawg che Kheh taw maq kand pax cawg che chaw haq nig hehd maq sir che awr lehr, nar jad che yaog lehd koz gad che yaog. * 9:38 9:38 a kor pi che Chaw che ve te ghad awr lehr, Yer suq haq Ghig sa lehq sawnr lehq a kor pi che yaog. Bon 6:13, Mt 28:9

Yer suq daq che yawg huhx sehr phad phehq che

⁷ Kheh te lehq, Yer suq te pawz kawq koz che, “Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, ngag awr lehr yawg teq pa gehag tug ghaz mir khuh phehq che yaog.

⁸ Ngag mad lag ser awg kawd thad kha lag peg che chaw* awg gha lia awr lehr, chaw khuhd chaw naz phehq che yaog. Kheh ma khuhd, yawg teq pa awr lehr, i hehd ve awg khuhd haq maq na.

⁹ Ngag awr lehr, ghaz mir khuh† phehq che yaog. Ngag awg khuhn lo gehag che chaw awr lehr, thaer khuhq che haq gha tug yaog. Yawd awr lehr, tuhz tuhz geh geh te lehq, kaz cad kig haq gha mawg tug yaog.

¹⁰ Chaw khuhd‡ awr lehr, khuhd yug tug, dawz vehr tug he lehq te lug tug awg pun lehax lag che yaog. Ngag awr lehr, yawg teq pa a saq gha teq tug awg pun awg khod-aq liz, a saq teq che u ve haq caz daq che awg ceng kha lawq gha tug awg pun ngag lag che yaog.

¹¹ Ngag awr lehr daq che yawg huhx sehr phad§ phehq che yaog. Daq che yawg huhx sehr phad awr lehr, yawg teq pa awg pun yawd ved a saq tand vid che yaog.

¹² Ghad phuhd cad lehq huhx sehr phad awr lehr, yawg huhx sehr phad cehg mag phehq che ma hez lehq yawg teq pa liz yawd ved phehq che ma hez. Kheh te cheaq te lehq, heh phid lag che haq yawd gha mawg che te yand, yawg teq pa haq yawd chid bag lar haz lehq phaw veh che yaog. Kheh te lehq, heh phid u ve awr lehr, yawg teq pa haq cheq lehq phaz daq vid vehr che yaog.

¹³ Chaw u ve awr lehr, ghad phuhd cad sehr phad lehax phehq lehq yawg teq pa awg pun teq chaweh ma duhd ngawx cheaq te lehq, yawd phaw veh che yaog.

¹⁴⁻¹⁵ Ngag awr lehr daq che yawg huhx sehr phad phehq che yaog. Awr pa ngag haq sir lehq, ngag liz Awr pa haq sir che heh te lehq, ngag ved yawg teq pa haq ngag sir lehq, ngag ved yawg teq pa liz ngag haq sir che yaog. Kheh te lehq, ngag awr lehr ngag ved yawg teq pa awg pun ngag ved a saq haq tand che yaog.

¹⁶ Yawg khawz che ve khuhn ma chehd che awg kag awg nuz awr ve yawg* teq pa liz ngag cawg ser che yaog. Yawg u ve teq pa haq liz ngag gha ca sir veva lehq, i hehd ngag ved khuhd haq na tug yaog. Awg yand u ve khuhn, yawg mor teq mor lehax cawg lehq, yawg huhx sehr phad te ghad lehax cawg tug yaog.

¹⁷ Ngag ved a saq haq ngag kawq yug khuhq gha tug, ngag a saq tand vid cheaq te lehq Awr pa ngag haq haq che yaog.

¹⁸ Ngag ved a saq haq chaw te ghad-eg liz maq hinx yug maq lu yug veh. Kheh ma khuhd, ngag khad ngag tand vid che yaog. Ngag ved a saq haq tand vid tug kand pax he lehq kawq yug khuhq tug kand pax awr lehr ngag geh cawg che yaog. Che kheh te tug, Awr pa ngag haq tawd pehar vehr che yaog,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁹ Tawd khuhd u ve teq pa haq te lehq Yud daq chaw teq pa awr lehr, te ghad he lehq te ghad duhd khad mad kawq hawr daq che yaog.

²⁰ I hehd awg khuhn lo chaw laex ghad koz che, “Yawd awr lehr ned geh lehq ghud che yaog. Yawd ved tawd khuhd haq a thoq te nig hehd na chehd cheawg le,” lehd koz che yaog.

²¹ Ted pehg pehar koz che, “Yawd ved tawd khuhd che ve teq pa awr lehr, ned geh che chaw te ghad ve tawd khuhd ma hez. Ned awr lehr mehz cox che chaw haq mehz mawg vehr vid gha tuawg la,” lehd koz che yaog.

Yud daq chaw teq pa Yer suq haq chid bag che

²² Awg yand u ve haq, Yer ruq sar lehn med awg khuhn Chid aq vid che pawehd† te chehd che yaog. Muhd kaz che awg yand liz cawd che yaog.

²³ Yer suq awr lehr bon yehg nux awg khuhn lo cawg che Sawd laq monr ve kod med‡ huh te tod chehd che yaog.

²⁴ Awg yand u ve haq, Yud daq chaw teq pa yawd haq caw hoz lar lehq koz che, “Ngag hehd thuhd duhd nuhg duhd te tug nawg khawd-ehg muh maq tea tug awg le. Nawg Khreq phehq cehg mag ver, ngag hehd haq kha sehax koz ax laog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

* 10:8 10:8 *kha lag peg che chaw* Phar rir sehd he lehq Yud daq chaw bon hox bon nax teq pa yaog. † 10:9

10:9 *ghaz mir khuh* Thaer khuhq che haq gha tug yaq kaw awr lehr Yer suq yaog. Cy 4:12, Yh 14:6 ‡ 10:10

10:10 *Chaw khuhd* Ma hez hez che bon hox bon nax teq pa haq koz che yaog. § 10:11 10:11 *yawg huhx sehr*

phad Liq phu awg khuhn Ghig sa haq yawg huhx var lehd koz che yaog. Chid 23:1, 77:20, Isy 40:11 * 10:16 10:16

awg kag awg nuz awr ve yawg Khreq yad mad phehq lag ser che bid saz a naz chaw teq pa haq koz che yaog.

† 10:22 10:22 *Chid aq vid che pawehd* Yud daq Mar kar bir meh che Yud daq chaw te ghad B.C. 165 khuhq thad bon yehg nux haq kawq ghu te lehq chid aq che haq duhd nuhd tug te che pawehd te che yaog. Pawehd che haq 8 ni te che yaog. ‡ 10:23 10:23 *Sawd laq monr ve kod med* Yer ruq sar lehn bon yehg ve muhd ni tuhaz phawd awr huh cawg che yaog. Cy 3:11

²⁵ Yer suq kawq koz che, “Ngag nig hehd haq koz ax peg che liz nig hehd maq yonr. Ngag Awr pa ve awg meh awg khuhn lo ngag te che kanx teq pa awr lehr, ngag ved awg lawn haq sax khiz khanr che yaog.

²⁶ Kheh liz, nig hehd awr lehr ngag ved yawg teq pa ma hez cheaq te lehq, nig hehd maq yonr.

²⁷ Ngag ved yawg teq pa awr lehr, ngag ved awg khuhd haq na yug che yaog. Yawg u ve teq pa haq ngag sir lehq, i hehd ngag awg khaz nuhr ghaq lag che yaog.

²⁸ Ngag i hehd haq co co taer taer teq che co tiq ha tiq pid lehq, i hehd te pawz-a liz maq gha lug maq gha sez tug yaog. A sug liz ngag ved laq kuhr awg khuhn i hehd haq lu yug maq gha.

²⁹ Ngag haq yawg u ve teq pa chid aq ax sehr phad ngag ved Awr pa awr lehr, awg gha lia haq keh ir che yaog. A sug liz Awr pa ve laq kuhr awg khuhn lo yawg u ve teq pa haq lu yug maq gha.

³⁰ Awr pa ngag nid-ag te ghad lehax phehq che yaog,” lehq yawd i hehd haq koz vid che yaog.

³¹ Awg yand u ve khuhn Yud daq chaw teq pa awr lehr, yawd haq bag tug huhx meh dig kawq ghawz che yaog.

³² Yer suq kawq koz che, “Ngag ved Awr pa geh lo lag che daq che kanx laex ceng ngag nig hehd haq te mar ax peg che yaog. Kanx u ve teq pa awg khuhn, khar ve ted ceng haq te lehq nig hehd ngag haq huhx meh bag vehar lehd te cheawg le,” lehq i hehd haq koz vid che yaog.

³³ Yud daq chaw teq pa kawq koz che, “Nawg daq che kanx te cheaq te lehq ngag hehd nawg haq huhx meh bag vehar lehd te che ma hez. Nawg Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che^S haq te lehq bag vehar lehd te che yaog. Awg lawn ghod ver, nawg chaw yad phehq che liz, Ghig sa heh nawg te che yaog,” lehq yawd haq koz vid che yaog.

³⁴ Yer suq kawq koz che, “Nig hehd ve awg lid tawd khuhd awg khuhn che kheh te buhq lar che yaog. †Ngag koz che, nig hehd awr lehr ghig sa teq pa phehq che yaog,” lehq koz buhq lar che ma hez hawg la.

³⁵ Ghig sa awr lehr, yawd ved tawd khuhd haq gha che chaw teq pa haq ghig sa teq pa phehq che yaog lehd koz che yaog. (Liq phu tawd khuhd haq te lug maq gha.)

³⁶ Kheh te ver, Awr pa daq vid kehq vid* lehq mig gig che khod-aq lo peha lar che te ghad awr lehr, ‘Ngag Ghig sa ve Yad phu phehq che yaog,’ lehq ngag koz cheaq te lehq, ‘Nawg Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che yaog,’ lehq nig hehd koz che lehq la.

³⁷ Ngag Awr pa ve kanx teq pa haq ngag maq te ver, ngag haq taq yonr.

³⁸ Kheh ma khuhd ngag te ver, nig hehd ngag haq maq yonr liz, ngag te che kanx teq pa haq yonr-oq. U kheh te yonr ver, Awr pa ngag awg khuhn chehd che he lehq ngag Awr pa awg khuhn chehd che haq nig hehd gha sir gha mawg tug yaog,” lehq i hehd haq koz vid che yaog.

³⁹ Awg yand u ve haq, i hehd yawd haq kawq pheh yuag lehd te che yaog. Kheh ma khuhd, yawd i hehd ve laq kuhr awg khuhn lo tuhuz veh che yaog.

⁴⁰ Yod hanr awg kawd maq thad baz tiz sar pid che ted kag, Yawd danr lawg kax ox pax awr lo[†] yawd te pawz kawq kae lehq, u huh chehd chehd che yaog.

⁴¹ Kheh te lehq, chaw laex ghad yawd chehd lo lag che yaog. I hehd koz che, “Yod hanr awr lehr awg hez teq chaweh maq te. Kheh ma khuhd, chaw che te ghad ve awg lawn Yod hanr kha koz lar che awg gha lia awr lehr, cawd cehg mag che yaog,” lehd koz daq che yaog.

⁴² U huh chaw laex ghad yawd haq yonr vehr che yaog.

11

Lar sar ruq suh che awg lawn

¹ Mar riq he lehq yawd ved awg vix ma Mar thaq chehd kig Ber tar niq khaz* yad Lar sar ruq meh che te ghad nag chehd che yaog.

² Mar riq u ve te ghad awr lehr, pong lag thad Jawd mawd Yer suq haq nag mand huhx puhr vid lehq, yawd ved khi kud haq cuhz kheh muh yug siz vid che yad mid te ghad yaog. Nag chehd che Lar sar ruq awr lehr, yawd ved awg nax var phehq che yaog.

³ Kheh te lehq, awg vix ma u ve ni ghad awr lehr, Yer suq chehd lo su haq kae pe lehq, “Jawd mawd-og, nawg haq che chaw te ghad nag chehd che yaog,” lehd koz vid cuh che yaog.

⁴ Tawd u ve haq Yer suq gha kad thad yawd koz che, “Nag che u ve awr lehr yawd haq suh vid tug ma hez. Kheh ma

^S 10:33 10:33 maq sawnr ma caz koz che Che kheh te che chaw haq dawz vehr tug awg lid tawd khuhd khuhn cawg chehd che yaog. Ak 24:16 † 10:34 10:34 Chid 82:6 * 10:36 10:36 daq vid kehq vid A yed ir che kanx ted ceng cear haq te tug awg pun, Ghig sa Yer suq haq daq vid kehq vid lehq fir teh lar che yaog. † 10:40 10:40 Yawd danr lawg kax ox pax awr lo 1:28, 3:23 * 11:1 11:1 Ber tar niq khaz Yer ruq sar lehn med muhd ni tuhuz phawd awr seh kid lod kheh fia huh cawg che yaog.

khuhd, nag che u ve awr lehr Ghig sa ve awg mig awg phond haq tuhaz vid lehq, nag che u ve haq te lehq Ghig sa ve Yad phu awg mig awg phond gha tug yaog," lehd koz che yaog.

⁵ Yer suq awr lehr, Mar thaq he lehq yawd ved awg nax ma haq lehd ma koz, Lar sar ruq haq lehd ma koz, haq che yaog.

⁶ Kheh te lehq, Lar sar ruq nag che awg lawn haq yawd gha kad che te yand, Yer suq yawd chehd chehd kig lo niq ni kawq chehd lar haz che yaog.

⁷ U ve awg khaz nuhr Yer suq koz che, "A nig Yud daq muhd mig lo te pawz kawq kae veg," lehd awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che yaog.

⁸ Awg laq ghuhd teq pa kawq koz che, "Rar bid-og, a mig teq nia heh Yud daq chaw teq pa nawg haq huhx meh bag vehar lehd te che liz, nawg u huh te pawz kawq kae tuawg la," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁹ Yer suq kawq koz che, "Teq ni awg khuhn lo teq chi niq nar rir cawg che ma hez hawg la. Chaw te ghad ghad muhd kaw maq thad yaq kaw tod kae ver, mig gig che ve awg ghiz haq gha mawg cheaq te lehq, yawd khi thid pog par tug ma hez.

¹⁰ Kheh ma khuhd, chaw te ghad ghad muhd khax huh yaq kaw tod kae ver, yawd awg khuhn lo awg ghiz mad cawg cheaq te lehq, khi thid pog par kuhd che yaog," lehd koz che yaog.

¹¹ Yawd che kheh koz peg khaz nuhr, yawd i hehd haq te pawz kawq koz vid che, "A nig ved awg chawd Lar sar ruq yuhq mir ka vehr che yaog. Kheh liz, yawd haq ca nuhr vid tug yaog kae sar," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹² Awg laq ghuhd teq pa koz che, "Jawd mawd-og, yawd yuhq mir ka chehd che ver, na vehr tug yaog," lehd yawd haq kawq koz vid che yaog.

¹³ Yer suq awr lehr, Lar sar ruq suh vehr che awg lawn haq koz che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd awr lehr Lar sar ruq yuhq mir ka chehd che haq yawd koz che lehd duhd che yaog.

¹⁴ Kheh te cheaq te lehq, Yer suq i hehd haq kha sehax koz vid che, "Lar sar ruq suh vehr che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, nig hehd awg pun ngag u huh ma chehd lar che awr lehr, ngag ha lehq che yaog. Che ve awr lehr, nig hehd gha yonr tug awg pun yaog. A meha a nig

yawd geh kae veg," lehd Yer suq i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq, Yad ceh ka lehd koz che Thod maq te ghad awr lehr, "Yawd geh teq geha suh tug a nig liz kae veg," lehz yawd ved awg chawd awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che yaog.

Yer suq kawq teq tuag che ted ceng he lehq co ha teq che ted ceng phehq che

¹⁷ Yer suq lag gag che te yand thad, Lar sar ruq haq tur phuh kehaq lo tur lar che uhd ni gag vehr[†] che haq yawd gha sir che yaog.

¹⁸ Ber tar niq khaz awr lehr, Yer ruq sar lehn med haq ned che yaog. Seh kid lod kheh tawa vid daq che yaog.

¹⁹ Kheh te cheaq te lehq, Mar thaq he lehq Mar riq geh Yud daq chaw kha peh vad-ag lag lehq, ix mag ved awg nax var Lar sar ruq suh cheaq te lehq, ix mag haq ni ma duhd sa tug te vid chehd che[‡] yaog.

²⁰ Yer suq lag tod che awg lawn haq Mar thaq gha kad che te yand, yawd tuhez lehq Yer suq haq ca mawg daq vehr che yaog. Kheh ma khuhd Mar riq awr lehr, yehq khuhn chehd lar haz che yaog.

²¹ Awg yand u ve khuhn Mar thaq Yer suq haq koz che, "Jawd mawd-og, nawg chuhr huh chehd chehd che ver, ngag ved awg nax var suh tug ma hez.

²² Kheh ma khuhd, a meha liz Ghig sa geh nawg a thoq maq ted ceng lawg che lehd ma koz, Ghig sa nawg haq pehar tug yaog lehd ngag sir che yaog," lehz Yer suq haq koz vid che yaog.

²³ Yer suq koz che, "Nawg nax var kawq teq tuag tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁴ Mar thaq koz che, "Awg leh med teq ni huh kawq teq tuag che awg yand gaeg ver, yawd kawq teq tuag tug haq ngag sir che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁵ Yer suq kawq koz che, "Ngag awr lehr, kawq teq tuag che ted ceng he lehq co ha teq che ted ceng phehq che yaog. Ngag haq yonr che chaw awr lehr, suh vehr che liz, yawd kawq teq chehd tug yaog.

²⁶ A saq teq lehq ngag haq yonr che chaw awg gha lia awr lehr, te pawz-a liz maq gha suh tug yaog. Tawd khuhd che haq nawg yonr cheawg la," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁷ Mar thaq koz che, "Yaog, Jawd mawd-og. Nawg awr lehr mig gig khod-aq lo lag tug ve Ghig sa ve Yad phu Khreq phehq che

[†] 11:17 11:17 *uhd ni gag vehr* Chaw yad ve co ha awr lehr tur phuh lo sehr ni kha gag chehd lehq, chaw u ve awg khuhn kawq geha gha tug cud cad che yaog lehz Yud daq chaw ve bon phawd awr ve sar lar teq pa yonr che yaog. Lar sar ruq suh che uhd ni gag vehr che haq te lehq, yawd kawq teaq tug awg khad mad cawg-og. [‡] 11:19 11:19 *duhd sa tug te vid chehd che* Yud daq chaw suh thad 30 ni kha gag gha ga paog vid che awg lid cawg che yaog.

haq ngag yonr che yaog," lehd yawd haq koz vid che yaog.

Lar sar ruq ve tur phuh pad huh Yer suq huhg che

²⁸ Mar thaq che kheh koz peg khaz nuhr, yawd kae lehq yawd ved awg nax ma Mar riq haq koz vid che, "Sar lar lag gag vehr che yaog. Yawd nawg haq kug chehd che yaog," lehz a yax yax khuhd sad vid che yaog.

²⁹ Mar riq tawd u ve haq gha kad che te yand, yawd har naq tu lehq Yer suq chehd lo kae che yaog.

³⁰ Awg yand u ve khuhn, Yer suq awr lehr khaz khuhn lo maq gehe ser. Kheh ma khuhd, Mar thaq yawd haq ca mawg daq che ted kag lo yawd chehd chehd ser che yaog.

³¹ Kheh te lehq, Mar riq geh yehg awg khuhn lo chehd chehd lehq yawd haq ni ma duhd sa tug te vid chehd che Yud daq chaw teq pa awr lehr, Mar riq har naq tu lehq tuhaz veh che haq gha mawg che te yand, yawd tur phuh lo ca huhg che gha hawg lehd duhd lehq, i hehd yawd khaz nuhr ghaq kae che yaog.

³² Mar riq awr lehr, Yer suq chehd chehd kig huh lag gag lehq yawd haq mawg che te yand, yawd ved khi pad huh boz cuhx lar lehq koz che, "Jawd mawd-og, nawg chuhr huh chehd chehd che ver, ngag ved awg nax var suh tug ma hez," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³³ Mar riq he lehq yawd awg khaz nuhr lag tod che Yud daq chaw teq pa huhg chehd che haq Yer suq gha mawg che te yand, yawd ved ni ma awg khuhn lo duhd har jad lehq hax ceh nux khand che yaog.

³⁴ "Nig hehd yawd haq khar lo ca tar vehr cheawg le," lehz Yer suq na ngawx che te yand, "Jawd mawd-og, ca ngawx laog," lehd i hehd yawd haq koz vid che yaog.

³⁵ Yer suq awr lehr, mehz ghig yaq che yaog.

³⁶ Kheh te cheaq te lehq, Yud daq chaw teq pa koz che, "Ngawx ser. Yawd awr lehr, Lar sar ruq haq haq jad law lehq," lehd koz daq che yaog.

³⁷ Kheh ma khuhd, ted pehg pehar koz che, "Mehz cox var haq mehz mawg vid gha che chaw che te ghad awr lehr, Lar sar ruq maq gha suh tug haq te maq gha hawg la," lehd koz daq che yaog.

Lar sar ruq haq kawq teq tuag vid che

³⁸ Awg yand u ve haq, Yer suq yawd ved ni ma awg khuhn lo te pawz kawq hax ceh nux khand lehq tur phuh lo lag che yaog.

Tur phuh u ve awr lehr, hax kor te lehq, awg khod med huh huhx meh dig hoz lar che yaog.

³⁹ "Huhx meh dig haq phuhz khaog," lehz Yer suq koz che te yand, suh vehr che chaw te ghad ve awg vix ma Mar thaq koz che, "Jawd mawd-og, yawd suh vehr che a meha uhd ni gag vehr che haq te lehq, kid nug vehr tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁴⁰ Yer suq kawq koz che, "Nawg yonr ver, Ghig sa ve awg mig awg phond haq nawg gha mawg tug yaog lehz ngag nawg haq koz ax peg che ma hez hawg la," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁴¹ Awg yand u ve haq, huhx meh dig u ve haq i hehd phuhz kha che yaog. Yer suq muhd nuh maq lo chid ngawx lehq koz che, "A pa-og, nawg ngag ved tawd khuhd haq na vehr cheaq te lehq, ngag nawg haq chid muh che yaog.

⁴² Ngag ved tawd khuhd haq nawg khar thad liz na che haq ngag sir che yaog. Kheh ma khuhd, nawg ngag haq peha lar che yaog lehz, chuhr huh caw hox chehd che chaw che teq pa gha yonr tug, i hehd awg pun ngag che kheh koz che yaog," lehd yawd koz che yaog.

⁴³ Yawd che kheh koz peg khaz nuhr, "Lar sar ruq-og, tuhaz laog," lehd yawd awg khuhd hehd chawa kug che yaog.

⁴⁴ Awg yand u ve haq, suh vehr che chaw u ve te ghad awr lehr, tur phuh awg khuhn lo tuhaz che yaog. Yawd ved khi kud laq kuhr haq pha pez huhz lar lehq yawd ved mehz khuhd haq phar ceq pheh chuq lar che yaog. § Yer suq koz che, "Yawd haq phi kha vid lehq yawd ved yehg lo kawq pe vid-oq," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Yer suq haq dawz vehr tug su jehg daq che

⁴⁵ Kheh te cheaq te lehq, Mar riq geh lag che Yud daq chaw kha peh vad-ag awr lehr, Yer suq te che kanx haq gha mawg lehq, yawd haq yonr vehr che yaog.

⁴⁶ Kheh liz, i hehd awg khuhn ve ted pehg pehar awr lehr, Phar rir sehd teq pa chehd lo kae lehq, Yer suq te che kanx awg lawn ca koz mar vid che yaog.

⁴⁷ Awg yand u ve khuhn, paw khod nux teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa awr lehr, jehg sehr phad awg mor haq kug phoz peg lehq koz che, "A nig khawd-ehg kheh gha te tuawg le. Awg lawn ghod ver, chaw u ve phad awr lehr, awg hez laex ceng te chehd che yaog.

⁴⁸ A nig yawd haq kheha teh lar ver, chaw awg gha lia yawd haq yonr tug yaog.

§ 11:44 11:44 *pha pez huhz lar lehq ... phar ceq pheh chuq lar che yaog* Che ve awr lehr Yud daq chaw teq pa chaw suh haq tur che awg lid awg khad pheh che yaog. 19:40

Kheh te lehq, Rod maq chaw teq pa lag lehq, a nig ved bon yehg nux haq lehd ma koz, a nig ved muhd mig haq lehd ma koz, hinx yug vehr tug yaog," lehd koz che yaog.

⁴⁹ Kheh ma khuhd, i hehd ve awg mor awg khuhn lo Kar yar pha^{*}q meh che chaw te ghad cawg che yaog. Yawd awr lehr, u ve ted khuhq ve paw khod nux phehq che yaog. Yawd koz che, "Nig hehd teq chaweh liz maq sir.

⁵⁰ Chaw ceng ted ceng awg gha lia maq gha tug tug, chaw te ghad awr lehr chaw ceng ted ceng awg pun suh ver, nig hehd awg pun lex lehq daq che haq nig hehd ma duhd sir law lehq," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁵¹ Tawd khuhd u ve haq yawd khad yawad duhd tuhaz lehq yaw che ma hez. Kheh ma khuhd, u ve te khuhq awg khuhn lo yawd paw khod nux phehq cheaq te lehq, Yer suq awr lehr chaw ceng u ve ted ceng awg pun gha suh tug yaog lehz yawd koz che awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var heh te lehq mad pheaq ser che awg ceng haq yawd awg kawd koz lar vehr che yaog.

⁵² Chaw ceng u ve ted ceng awg pun lehax Yer suq suh che ma hez. Kheh ma khuhd, awg kag gha lia lo phaz daq vehr che Ghig sa ve awg yad awg dug teq pa haq teq mor lehax phehaq vid tug awg pun liz, yawd suh che yaog.

⁵³ U ve teq ni haq tanr lehq, yawd haq dawz vehr tug i hehd jehg chez lar che yaog.

⁵⁴ Kheh te cheaq te lehq Yer suq awr lehr, Yud daq chaw teq pa awg khuhn lo phawd thi mehz thi mad kawq te tod. Yawd u huh tuhez lehq, heh pir pad haq ned che muhd mig te pez awg khuhn cawg che Ed phar renr med nehax[†] lo gaeg che yaog. U huh yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh yawd chehd chehd che yaog.

⁵⁵ Yud daq chaw teq pa ve Par sar khar pawehd gag vehr tez che te yand, chaw kha peh vad-ag a sug yawd awg ton haq daq vid kehq vid tug, pawehd mad gag ser thad liz, kehag lo med jad lo chehd che chaw teq pa tu lehq Yer ruq sar lehn med lo taez che yaog.

⁵⁶ Kheh te lehq, i hehd Yer suq haq ca chehd che yaog. Bon yehg nux awg khuhn lo i hehd hox chehd che te yand, i hehd te ghad he lehq te ghad koz daq che, "Nig hehd khawd-ehg kheh duhd-aq le. Yawd awr lehr pawehd che ve awg khuhn mad lag hawg la," lehz na daq ngawx che yaog.

⁵⁷ Awg yand u ve haq paw khod nux teq pa he lehq Phar rir sehd teq pa awr lehr, kheh te tawd sanr vid lar che yaog. "A sug te ghad lehd ma koz, yawd khar lo chehd chehd che haq sir ver, yawd haq ngag hehd pheh yug tug gha koz ax che yaog," lehz tawd sanr vid lar che yaog.

12

Ber tar niq khaz khuhn lo Mar riq Yer suq haq nag mand huhx puhr vid che

¹ Par sar khar pawehd mad gag ser awg kawd khuhq ni thad huh, Yer suq awr lehr Ber tar niq khaz lo gaeg che yaog. Khaz u ve awr lehr, suh kig lo yawd kawq teq tuag vid che Lar sar ruq ve chehd kig phehq che yaog.

² Awg yand u ve khuhn, i hehd awr lehr yawd haq muhd phiq awr ted pog te car vid che yaog. Mar thaq awr ke car vid sehr ma te lehq Lar sar ruq he lehq awg kag awg nuz awr ve chaw teq pa Yer suq geh teq geha mi cad chehd che yaog.

³ Awg yand u ve haq Mar riq awr lehr, awg phuhd khaz jad che nar duz^{*} lehd koz che nag mand huhx sehaz law haq yug lehq, Yer suq ve khi kud haq puhr vid che yaog. Kheh te peg lehq, Mar riq yawd ved cuhz kheh muh yug lehq Yer suq ve khi kud haq siz god vid che yaog. Nag mand huhx u ve awg sax awr lehr, yehg ted yehg maq ve awg huhx he phehq vehr che yaog.

⁴ Kheh ma khuhd, yawd ved awg laq ghuhd awg mor awg khuhn ve te ghad Yud daq Id sar kar rir oq awr lehr koz che (Yawd awr lehr Yer suq haq kawq phuhz tug ve te ghad yaog),

⁵ "Nag mand huhx che haq phu sehaz ha thehq huhd vehr lehq har yad ghuhd yad teq pa haq a thoq te mad pehg vid cheawg le," lehd koz che yaog.

⁶ Yawd che kheh koz che awr lehr, har che ghuhd che chaw teq pa haq duhd ngawx lehq koz che ma hez. Yawd awr lehr chaw khuhd phehq cheaq te lehq koz che yaog. Phu laq sax haq yawd haq sax lehq, ke lar che phu haq yawd khuhd yug jaw che yaog.

⁷ Yer suq koz che, "Yad mid che haq ta ded. Ngag haq tur ax tug awg ni teq ni awg pun, nag mand huhx u ve haq yawd haq sax lar che yaog.

⁸ Har che ghuhd che chaw teq pa awr lehr, nig hehd geh khar thad liz chehd chehd che yaog. Kheh ma khuhd, ngag nig hehd geh khar thad liz chehd tug ma hez," lehd koz che yaog.

^{*} **11:49 11:49 Kar yar pha**q Yawd awr lehr Ar naq ve awg max aw te lehq, A.D. 18-36 kha gag paw khod nux te che yaog. 18:13-14 † **11:54 11:54 Ed phar renr med nehax** Yer ruq sar lehn med awg naz phawd awr 20 kid lod kheh taw vid kig huh cawg che yaog. ^{*} **12:3 12:3 nar duz** Kad lad naz muhd mig khuhn tuhaz che suhz cuhd ted ceng phehq che yaog.

Lar sar ruq haq dawz vejr tug su jehg daq che

⁹Yer suq u huh chehd chehd che haq Yud daq chaw awg mor nux gha sir che te yand, i hehd u huh kae che yaog. Yer suq haq te lehq lehax veh che ma hez. Suh kig lo yawd kawq teq tuag vid che Lar sar ruq haq liz mawg gad lehq kae che yaog.

¹⁰Awg yand u ve khuhn, paw khod nux teq pa awr lehr, Lar sar ruq haq liz dawz vejr tug jehg chez lar che yaog.

¹¹Awg lawn ghod ver, Lar sar ruq haq te lehq Yud daq chaw laex ghad i hehd ve awg mor awg khuhn tuhzh veh chehd lehq Yer suq haq yonr veh chehd che yaog.

Pix lar nehax haq cind lehq Yer ruq sar lehn med khuhn gehe che

¹²Awg khaz nuhr teq ni, Yer suq awr lehr Yer ruq sar lehn med lo lag tod che haq pawehd u ve awg khuhn gag vejr che chaw awg mor nux gha kad che yaog.

¹³I hehd awr lehr, chaw kha che dag ka[†] awg kax teq pa haq yug lehq, yawd haq ca haq yug tug tuhzh veh che yaog. I hehd koz che, [†]“Ho sa na, Jawd mawd Ghig sa ve awg meh awg khuhn lag che te ghad haq awg bon ir vid-oq. Id sar rer laq chaw teq pa ve Jawd mawd haq awg bon ir vid-oq,” lehd awg khuhd hehd chawa te lehq koz kug che yaog.

¹⁴Awg yand u ve haq Yer suq awr lehr, pix lar nehax haq mawg lehq cind che yaog. Liq phu khuhn buhq lar che heh,

¹⁵“Yid onr ve yad mid-oq, ta kuhz.

Ngawx lor, ngaw ved jawd mawd awr lehr,

pix lar awg yad haq cind lehq lag tod che yaog,”

lehz buhq lar che yaog.

¹⁶Yawd ved awg laq ghuhd teq pa awg kawd maq thad awg lawn u ve teq pa haq maq sir. Kheh liz, Yer suq awg mig awg phond haq gha peg khaz nuhr,[‡] yawd ved awg lawn haq che kheh te buhq lar che teq pa haq lehd ma koz, su yawd haq che kheh te vid che haq lehd ma koz, i hehd duhd nuhd-ag che yaog.

¹⁷Yer suq Lar sar ruq haq tur puh awg khuhn lo kug tuhaz lehq yawd haq suh kig lo kawq teq tuag vid che te yand, Yer suq geh chehd chehd che chaw teq mor awr lehr awg lawn u ve haq sax khiz kawq cax khanr chehd ser che yaog.

¹⁸Chaw mor nux che ve teq pa yawd haq ca haq yuag che awr lehr, yawd awg hez

u ve haq te che awg lawn haq i hehd gha kad cheaq te lehq yaog.

¹⁹Kheh te lehq, Phar rir sehd teq pa koz daq che, “A nig teq chaweh te maq gha. Ngawx lor, mig gig yad awg gha lia yawd khaz nuhr lehq veh vejr che yaog,” lehz te ghad he lehq te ghad koz daq che yaog.

Her lar saq chaw ted pehg Yer suq haq ca che

²⁰Pawehd u ve awg khuhn a kor piag tug awg pun lag che chaw teq pa awg khuhn Her lar saq chaw ted pehg pehar cawg che yaog.

²¹I hehd awr lehr, Gar liq lehd muhd mig khuhn cawg che Ber sehd daq med yad Phid liq geh kae lehq, “Sar lar-og, ngag hehd Yer suq haq mawg gad che yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

²²Phid liq kae lehq Anr drehr haq koz vid lehq, Anr drehr he lehq Phid liq ix mag Yer suq haq ca koz vid che yaog.

²³Awg yand u ve khuhn Yer suq koz che, “Chaw yad ve Yad phu awg mig awg phond gha tug awg yand gag vejr che yaog.”[§]

²⁴Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, a cag yuhd teq sir mig gig khod-aq lo maq che lehq, mad lug maq suh ver, awg yuhd teq sir lehax cawg chehd che yaog. Kheh ma khuhd, lug vejr suh vejr ver, awg sir kha peh vad-ag nuhaq che yaog.

²⁵A sug yawd ved a saq haq haq che chaw* awr lehr, a saq gha sond tug yaog. Mig gig che khod-aq lo a sug yawd ved a saq haq cand che chaw awr lehr, co co taer taer teq che co tiq ha tiq gha tug awg pun a sug yawd ved a saq haq haq sax tug yaog.

²⁶Ngag ved kanx haq te che chaw te ghad awr lehr, ngag khaz nuhr gha ghaq tod che yaog. Kheh te lehq, ngag chehd che ted kag lo ngag ved kanx haq te che chaw liz chehd tug yaog. Ngag ved kanx haq te che chaw te ghad haq Awr pa tar ir tar muh vid tug yaog.

Chaw yad ve Yad phu chid taez che haq gha khanr tug yaog

²⁷A meha ngag ni ma duhd har jad che yaog. Ngag khawd-ehg kheh gha koz cawd hawg le. A pa-og, awg yand che awg khuhn ngag haq thaer khuhq ax laoq lehd gha koz cawd hawg la. Ma hez, awg lawn ghod ver awg yand che ve awg pun[†] ngag lag vejr che yaog.

[†] 12:13 12:13 *chaw kha che dag ka* Ghad sehr phad pheq che awg hez yaog. Pheq 7:9 [†] 12:13 12:13 Chid

118:25-26 [†] 12:15 12:15 Ykh 9:9 [‡] 12:16 12:16 *awg mig awg phond haq gha peg khaz nuhr* Yer suq kawq teq tuag che haq koz che yaog. [§] 12:23 12:23 *awg yand gag vejr che yaog* Yer suq suh tug awg yand gag vejr che yaog lehd koz gad che yaog. ^{*} 12:25 12:25 *a saq haq haq che chaw* Yer suq awg pun a saq mad teq pir che

chaw haq koz gad che yaog. Lk 14:26 [†] 12:27 12:27 *awg yand che ve awg pun* Khanr suh che awg yand haq koz gad che yaog.

²⁸ A pa-og, nawg ved awg meh haq awg mig awg phond tuhaz vid-oq," lehd koz che yaog.

Awg yand u ve haq, muhd nuh maq lo awg khuhd buhg tuhaz lehq, "Ngag ved awg meh haq awg mig awg phond cawg vid peg che yaog. Kheh te lehq, ngag ved awg meh haq ngag te pawz awg mig awg phond kawq cawg vid tug ser[‡] che yaog," lehd koz che yaog.

²⁹ U huh hox chehd che chaw awg mor nux u ve teq pa awr lehr, awg khuhd u ve haq gha kad lehq, "Muhd tawnr vehr che yaog," lehd koz che yaog. Ted pehg pehar awr lehr, "Muhd nuh maq cuh yad yawd haq tawd yaw vid che yaog," lehd koz che yaog.

³⁰ Yer suq kawq koz che, "Buhg tuhaz che awg khuhd u ve awr lehr, ngag awg pun ma hez. Nig hehd awg pun yaog.

³¹ Mig gig che ve awr lehr, a meha suhx jehg che haq gha khanr tug awg yand gag vehr che yaog. Mig gig che ve haq uq penr sehr phad[§] haq a meha ghaq kog tug yaog.

³² Kheh te lehq ngag haq mig gig che ve thag lo chid taez che te yand, chaw awg gha lia haq ngag geh lo ngag ga ghawg vea tug yaog," lehz koz che yaog.

³³ Yawd che kheh koz che awr lehr, yawd khawd-ehg kheh gha te suh tug awg lawn haq koz mar vid che yaog.

³⁴ Chaw awg mor nux kawq koz che, "Khreq awr lehr co co taer taer teq chehd tug yaog lehq, awg lid tawd khuhd awg khuhn ngag hehd gha sir gha kad lar che yaog. Chaw yad ve Yod phu haq gha chid taez tug yaog lehq, nawg khawd-ehg kheh te lehq u kheh koz gha cheawg le. Chaw yad ve Yod phu u ve awr lehr, a suawg le," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁵ Yer suq kawq koz che, "Awg ghiz* awr lehr, nig hehd geh teq pear lehax kawq chehd lar haz tug yaog. Naz hoq che nig hehd haq ma gha hoz tehr lar tug, nig hehd geh awg ghiz cawg ser che te yand, nig hehd tod kae lor. Naz hoq che awg khuhn tod kae che chaw awr lehr, yawd khar lo kae che haq yawd maq sir.

³⁶ Nig hehd geh awg ghiz cawg ser che te yand, nig hehd awg ghiz ve yad phehg tug, awg ghiz haq yonr lor," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Yud daq chaw teq pa maq yonr che

Tawd che teq pa haq Yer suq koz peg khaz nuhr, i hehd chehd huh tuhz veh lehq ca khuhd jaz che yaog.

³⁷ I hehd mehzh khuhd suhr yawd awg hez kheh taw maq mad jad che haq te vehr liz, i hehd yawd haq maq yonr ser che yaog.

³⁸ Che kheh te lag che awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var Id sar yaq koz lar che tawd te khuhd phehaq vid tug awg pun yaog. Yawd koz che,

†"Jawd mawd Ghig sa-og, ngag hehd koz che tawd khuhd haq a sug yonr hawg le.

A sug haq Jawd mawd Ghig sa ve kand pax pheg maw vid cheawg le," lehd koz che yaog.

³⁹ Kheh te cheaq te lehq i hehd yonr maq gha. Awg lawn ghod ver, Id sar yaq te pawz kawq koz che,

⁴⁰ †"I hehd mehzh sir maq gha mawg tug, ni ma maq gha duhd pawnr tug he lehq

ni ma mad kawq pa lehq ngag i hehd haq maq gha ghu na tug,

i hehd ve mehzh sir haq yawd cox vid lar lehq,

i hehd ve ni ma haq yawd heh vid lar peg che yaog,"

lehd koz che yaog.

⁴¹ Id sar yaq u kheh koz che awr lehr, Yer suq ve awg mig awg phond haq yawd gha mawg che haq te lehq, Yer suq awg lawn haq yawd koz che yaog.

⁴² Kheh te lar, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa awg khuhn liz, laex ghad yawd haq yonr vehr che yaog. Kheh ma khuhd, Yud daq chaw teq pa ve bon awg mor awg khuhn ghaq tuhz ax che haq i hehd maq gha phud tug, i hehd yonr liz Phar rir sehd teq pa haq kuhz cheaq te lehq, yonr che yaog lehd i hehd ma koz tuhz.

⁴³ Awg lawn ghod ver, Ghig sa geh lag che awg mig awg phond haq keh, chaw yad teq pa geh lag che awg mig awg phond haq i hehd haq che yaog.

Yer suq koz che tawd khuhd teq pa i hehd haq suhx jehg tug yaog

⁴⁴ Yer suq awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, "Ngag haq yonr che chaw awr lehr, ngag haq lehax yonr che ma hez. Ngag haq lag peha che phad haq liz yonr che yaog.

⁴⁵ Ngag haq mawg che chaw awr lehr, ngag haq lag peha che phad haq mawg che yaog.

⁴⁶ Ngag haq kha yonr che chaw awg gha lia naz hoq che awg khuhn maq gha chehd

‡ 12:28 12:28 te pawz awg mig awg phond kawq cawg vid tug ser Yer suq suh lehq kawq teq tuag tug haq koz chehd che yaog. § 12:31 12:31 uq penr sehr phad Ned haeg haq koz che yaog. 16:11, 14:30 * 12:35 12:35 Awg ghiz Yer suq haq koz che yaog. 1:4, 8:12 † 12:38 12:38 Isy 53:1 † 12:40 12:40 Isy 6:10

tug, ngag awr lehr awg ghiz heh te lehq mig gig khod-aq lo yaq che yaog.

⁴⁷ Ngag ved tawd khuhd haq kad lehq maq na yug che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, ngag yawd haq suhx mad jehg. Awg lawn ghod ver, mig gig yad teq pa haq suhx jehg tug awg pun ngag lag che ma hez. Kheh ma khuhd, mig gig yad teq pa haq thaer khuhq tug awg pun ngag lag che yaog.

⁴⁸ Ngag haq chid bag lehq ngag ved tawd khuhd haq mad haq yug che chaw haq suhx jehg vid var cawg che yaog. Ngag koz lar che tawd khuhd teq pa awr lehr, awg leh med teq ni ver i hehd haq suhx jehg tug yaog.

⁴⁹ Ngag awr lehr, ngag khad ngag a lor cawd che heh teq chaweh liz ma koz. Ngag haq lag peha che Awr pa awr lehr, ngag khawd-ehg kheh gha koz gha yaw tug, yawd ngag haq tawd pehar lar che yaog.

⁵⁰ Yawd tawd pehar lar che awr lehr, co co taer taer teq che co tiq ha tiq phehq che yaog leh ngag sir che yaog. Kheh te cheaq te lehq ngag kha koz che teq pa awr lehr, Awr pa ngag haq koz ax che heh, ngag koz che yaog," lehd yawd koz che yaog.

13

Awg laq ghuhd teq pa ve khi kud haq Yer suq chuhd vid che

¹ Yer suq awr lehr mig gig che khod-aq lo tuhez lehq Awr pa geh gha koeq tug awg yand gag vehr che haq Par sar khar pawehd maq te ser huh yawd sir tar che yaog. Mig gig che khod-aq lo chehd che yawd ved chaw teq pa haq yawd haq chehd che heh, awg leh med kha gag i hehd haq yawd haq che yaog.

² Muhd phiq awr cad chehd huh, Yer suq haq kawq phuhs tug, ned haeg awr lehr Sid monr ve yad par Yud daq Id sar kar rir oq ve ni ma awg khuhn duhd tuhuz vid lar che yaog.

³ Yer suq awr lehr, awg ceng awg gha lia yawd ved laq kuhr awg khuhn Awr pa chid aq vid peg che haq lehd ma koz, yawd Ghig sa lo lag vehr che haq lehd ma koz, Ghig sa chehd lo kawq koeq tug haq lehd ma koz, yawd sir chehd che yaog.

⁴ Awr cad chehd kig huh, Yer suq tuag lehq yawd ved a poq yehg maq haq kuhz kha peg lehq, phar ceq yug lehq, yawd ved cuhq pehng haq chuhoq che yaog.

⁵ Kheh te lehq, a khehd nux awg khuhn a kaz ke lehq, awg laq ghuhd teq pa ve khi kud haq tanr chuhd vid che* yaog. Kheh

te peg lehq, yawd chuhoq chehd che phar ceq yug lehq siz vid che yaog.

⁶ Yawd Sid monr Per troq chehd lo gag che te yand, Per troq koz che, "Jawd mawd-og, nawg awr lehr ngag ved khi kud haq chuhd tug awg la," lehd koz yawd haq na ngawx che yaog.

⁷ Yer suq kawq koz che, "Ngag a thoq te chehd che haq a meha nawg maq sir. Kheh ma khuhd, awg khaz nuhr nawg sir tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁸ Per troq koz che, "Ngag ved khi kud haq nawg te pawz-a liz maq gha chuhd hawg," lehz yawd haq koz vid che yaog.

Yer suq kawq koz che, "Ngag nawg haq maq gha chuhd ver, nawg ngag ved awg laq ghuhd ma hez," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁹ Sid monr Per troq kawq koz che, "Jawd mawd-og, ngag ved khi kud haq lehax ma hez. Laq kuhr he lehq a kor haq liz chuad laog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁰ Yer suq kawq koz che, "Muhg chuhd peg che chaw awr lehr, awg ton saw daq kehq vehr che haq te lehq, khi kud haq lehax chuhd tug lor che yaog. Nig hehd awr lehr daq kehq vehr che yaog. Kheh ma khuhd, nig hehd awg gha lia daq kehq che ma hez," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, a sug yawd haq kawq phuhs tug haq yawd sir che yaog. Kheh te cheaq te lehq, "Nig hehd awg gha lia daq kehq che ma hez," lehz yawd koz che yaog.

¹² Yer suq i hehd ve khi kud haq chuhd vid peg khaz nuhr, yawd ved a poq yehg maq haq kawq deh lehq yawd ved mi kig huh kawq mi vehr che yaog. Kheh te peg lehq yawd koz che, "Ngag nig hehd haq khawd-ehg kheh tea che haq nig hehd sir-ag la.

¹³ Nig hehd awr lehr ngag haq Sar lar he lehq Jawd mawd lehd koz che yaog. Nig hehd koz che awr lehr cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd koz che heh ngag awr lehr Sar lar he lehq Jawd mawd phehq che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq ngag awr lehr, Jawd mawd he lehq Sar lar phehq che liz, nig hehd ve khi kud haq chuad ver, nig hehd liz te ghad lehq te ghad ve khi kud haq chuhd daq cawd che† yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, ngag nig hehd haq tea che heh te lehq nig hehd liz te tug, ngag nig hehd haq hend yug jawg yug tug te mar lar peor.

¹⁶ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, awg ceg awr lehr yawd ved awg

* 13:5 13:5 *khi kud haq tanr chuhd vid che* Che ve awr lehr awg ceg te ghad ve kanx phehq che yaog. † 13:14 13:14 *khi kud haq chuhd daq cawd che* Ni ma nud nud nehq nehq tar cawd che haq koz gad che yaog.

sehr phad haq keh maq ir. Cuh pe lar che chaw liz, yawd haq cuh peha che phad haq keh maq ir.

¹⁷ Awg ceng che teq pa haq nig hehd sir lehq, sir che heh te ver, nig hehd awg bon ir che yaog.

¹⁸ Nig hehd awg gha lia haq ngag koz chehd che ma hez. Ngag lez yug lar che chaw teq pa haq ngag sir che yaog. Kheh liz che ve awr lehr, Liq phu khuhn buhq lar che heh, †Ngag ved cad tug haq cad che chaw te ghad awr lehr, ngag haq yawd ved khi nir khuhq ax che[‡] yaog, † lehd koz lar che tawd te khuhd haq phehaq vid tug awg pun te che yaog.

¹⁹ Awg ceng che teq pa phehaq che te yand, ngag awr lehr Khreq yaog lehz nig hehd yonr tug, a meha mad phehq lag ser ghud suhr thad liz ngag nig hehd haq koz lar peg che yaog.

²⁰ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, ngag kae pe che chaw haq haq yug che te ghad awr lehr, ngag haq haq yug che yaog. Ngag haq haq yug che chaw te ghad awr lehr, ngag haq lag peha che phad haq haq yug che yaog, † lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Su yawd haq kawq phuhz tug awg lawn Yer suq koz che

²¹ Yer suq awr lehr, awg ceng che ve teq pa haq koz peg lehq, yawd ni ma khuhn duhd har jad lehq koz che, †Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, nig hehd awg khuhn chaw te ghad ngag haq kawq phuhz tug yaog, † lehz yawd sax khiz khanr lehq koz che yaog.

²² †Yawd a sug te ghad haq koz gad lehq nar, † lehz awg laq ghuhd teq pa duhd lehq, te ghad he lehq te ghad ngawx daq che yaog.

²³ Yawd ved awg laq ghuhd teq pa awg khuhn Yer suq haq che te ghad[§] awr lehr, Yer suq ni ma pi pad huh en mi chehd che yaog.

²⁴ Sid monr Per troq awr lehr, yawd a sug haq koz che lehq nar lehd yawd haq nawg na ngawx lehq ngag hehd haq koz ax laq lehz awg laq ghuhd u ve te ghad haq awg hez te mar vid che yaog.

²⁵ Awg yand u ve haq, awg laq ghuhd u ve awr lehr, Yer suq ve ni ma pi awg pad huh jiz kae lehq, Jawd mawd-og, a suawg le lehz yawd haq na ngawx che yaog.

²⁶ Yer suq kawq koz che, Ngag khaor mod ted dig haq yug lehq awr chid khuhn tur peg lehq pid che chaw te ghad awr lehr,

yawd yaog lehd Yer suq yawd haq koz vid che yaog. Kheh te lehq, khaor mod ted dig haq awr chid khuhn chuhd peg lehq, Sid monr Id sar kar rir oq ve yad par Yud daq haq yawd pid che yaog.

²⁷ Yud daq awr lehr, khaor mod u ve teq per-a haq cad peg lehq, Sar tanr yawd awg khuhn geh vehr che yaog. Yer suq koz che, †Nawg te tug kanx* haq har naq ca teo, † lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁸ A thoq haq te lehq Yer suq yawd haq u kheh koz vid che haq teh cuh pad huh mi chehd che chaw te ghad-e liz maq sir.

²⁹ Yud daq awr lehr, phu kaw pi haq haq sax che chaw phehq che te lehq, Yer suq yawd haq, †Pawehd che awg pun a nig lor che awg ceng teq pa haq ca vir-oq, † lehd koz vid lehq nar, ma hez ver, †Har ghuhd che chaw teq pa haq ted ceng cear ca pid-oq, † lehd koz vid lehq nar lehz, i hehd ted pheg pehar duhd chehd che yaog.

³⁰ Yud daq awr lehr, khaor mod u ve teq per-a haq cad peg lehq teq pear lehax yawd tuhz veh che yaog. Awg yand u ve awr lehr, muhd khax te khend huh cawd che yaog.

Tawd awg suhx te khuhd pid che

³¹ Yawd tuhz veh peg khaz nuhr Yer suq koz che, †Chaw yad ve Yad phu awr lehr, a meha awg mig awg phond gha vehr che yaog. Yawd awg khuhn Ghig sa liz awg mig awg phond gha vehr che yaog.

³² Yawd awg khuhn Ghig sa awg mig awg phond gha cheaq te lehq, Ghig sa awr lehr yawd awg ton awg khuhn Yad phu haq awg mig awg phond pid tug yaog. Yawd awr lehr, teq pear lehax Yad phu haq awg mig awg phond pid tug yaog.

³³ Haq che yad teq yaog, ngag nig hehd geh teq pear lehax gha chehd tug yaog. Nig hehd ngag haq ca tug yaog. Ngag kae kig lo nig hehd lag maq gha lehz Yud daq chaw teq pa haq ngag koz vid che heh, a meha nig hehd haq liz ngag koz ax che yaog.

³⁴ Nig hehd te ghad he lehq te ghad haq daq lehz, ngag nig hehd haq tawd awg suhx te khuhd pehar che yaog. Ngag nig hehd haq haq che heh, nig hehd liz te ghad he lehq te ghad haq daq.

³⁵ Nig hehd te ghad he lehq te ghad haq daq ver, haq daq che u ve haq te lehq nig hehd ngag ved awg laq ghuhd phehq che haq chaw awg gha lia gha sir tug yaog, † lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Per troq Yer suq haq chid bag tug awg lawn Yer suq koz vid che

† 13:18 13:18 Chid 41:9 ‡ 13:18 13:18 ngag haq yawd ved khi nir khuhq ax che Yud daq Id sar kar rir oq Yer suq haq kawq phuhz tug haq koz che yaog. § 13:23 13:23 Yer suq haq che te ghad Yer ber dehd ve yad par Yod hanr haq koz che yaog. 19:26-27, 21:7 Yawd awr lehr Yod hanr liq haq buhq che phad phehq che yaog. * 13:27 13:27 Nawg te tug kanx Yer suq haq kawq phuhz tug kanx haq koz che yaog.

³⁶ Sid monr Per troq koz che, "Jawd mawd-og, nawg khar lo kae tuawg le," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

Yer suq kawq koz che, "Ngag kae kig lo a meha nawg lag mad gag. Kheh ma khuhd, awg khaz nuhr nawg ghaq lag tug yaog,"[†] lehz koz vid che yaog.

³⁷ Per troq koz che, "Jawd mawd-og, a thoq te lehq a meha ngag nawg khaz nuhr ghaq lag maq gha cheawg le. Nawg awg pun ngag ved a saq tand tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³⁸ Yer suq kawq koz che, "Ngag awg pun nawg ved a saq tand tuawg la. Ngag nawg haq awg cehg mag koz ax laq, ghaz phuh mad buhg ser huh, nawg ngag haq sehr pawz kha gag chid bag vehr tug yaog," lehd yawd haq koz vid che yaog.

14

Yer suq he lehq Awr pa Ghig sa awg lawn

¹ "Nig hehd ve ni ma ta duhd har gad har. Ghig sa haq yonr-oq. Ngag haq liz yonr-oq.

² Ngag Awr pa ve yehg* awg khuhn chehd kig cawg mad jad che yaog. Chehd kig mad cawg che heh ver, mad cawg lehq ngag nig hehd haq koz ax lar tug yaog. Ngag koeq lehq, nig hehd awg pun chehd kig ca ghu tug yaog.

³ Ngag koeq lehq nig hehd awg pun chehd kig ca ghu lar haz peg ver, ngag ved chehd kig lo nig hehd liz gha chehd tug, ngag te pawz kawaq lehq nig hehd haq ngag geh sir ve koeq tug yaog.

⁴ Ngag kae kig yaq kaw haq nig hehd sir che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁵ Thod maq koz che, "Jawd mawd-og, nawg khar lo kae tug haq ngag hehd maq sir. Khawd-ehg kheh te lehq yaq kaw haq ngag hehd sir gha tuawg le," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁶ Yer suq koz che, "Ngag awr lehr yaq kaw[†] yaog. Awg cehg mag cawd che ted ceng he lehq co ha teq che ted ceng liz ngag phehq che yaog. Ngag haq ma cud ver, chaw te ghad-eg liz Awr pa chehd lo gag maq gha.

⁷ Nig hehd ngag haq sir ver, ngag ved Awr pa haq liz nig hehd sir tug yaog. A meha haq tanr lehq nig hehd awr lehr yawd haq sir lehq yawd haq gha mawg peor," lehz Thod maq haq koz vid che yaog.

⁸ Phid liq koz che, "Jawd mawd-og, ngag hehd haq Awr pa a cehax mawa laoq. Mawa ver, ngag hehd ni khaz suh tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁹ Yer suq koz che, "Phid liq-og, ngag nig hehd geh kheh muh muh chehd peg liz, nawg ngag haq maq sir ser cheawg la. Ngag haq mawg che chaw awr lehr, Awr pa haq mawg vehr che yaog. Ngag hehd haq Awr pa a cehax mawa laoq lehz, nawg khawd-ehg kheh te koz gha cheawg le.

¹⁰ Awr pa awg khuhn lo ngag chehd lehq ngag awg khuhn lo Awr pa chehd che haq ngag maq yonr lehq la. Ngag nig hehd haq koz ax lar che tawd khuhd teq pa awr lehr, ngag khad ngag a lor cawd che heh ngag koz che ma hez. Kheh ma khuhd, ngag awg khuhn chehd chehd che Awr pa awr lehr, yawd ved kanx teq pa haq yawd te chehd che yaog.

¹¹ Ngag awr lehr Awr pa awg khuhn chehd lehq Awr pa awr lehr ngag awg khuhn chehd che haq yonr lor. Ma hez ver, ngag te che kanx teq pa haq te lehq ngag haq yonr lor.

¹² Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq, ngag haq yonr che chaw awr lehr ngag te che kanx teq pa haq yawd te tug yaog. Kanx che ve teq pa haq keh ir che kanx[‡] teq pa haq liz yawd te tug yaog. Awg lawn ghod ver, ngag awr lehr Awr pa chehd lo kawq veh tug yaog.

¹³ Awr pa awr lehr Yad phu haq te lehq awg mig awg phond gha tug, ngag ved awg meh awg khuhn nig hehd kha lawg che teq pa haq ngag te tug yaog.

¹⁴ Ngag ved awg meh awg khuhn nig hehd ted ceng cear lawg ver, nig hehd lawg che heh ngag te tug yaog.

Awg ha phu peha tug awg lawn Yer suq kar tiq te vid che

¹⁵ Nig hehd ngag haq haq ver, ngag pid lar che tawd khuhd teq pa haq nig hehd na yug lehq te tug yaog.

¹⁶ Ngag awr lehr, Awr pa geh lawg lehq, nig hehd geh co co taer taer chehd tug, awg kag awr ve Ga vid var te ghad yawd nig hehd haq pehar tug yaog. Ga vid var u ve awr lehr, awg cehg mag cawd che Awg ha phu phehq che yaog.

¹⁷ Mig gig yad teq pa awr lehr, yawd haq mad mawg maq sir cheaq te lehq, yawd haq haq yug maq gha. Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr yawd haq sir che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd nig hehd geh chehd

[†] 13:36 13:36 *nawg ghaq lag tug yaog* Per troq gha khanr suh tug haq koz gad che yaog. 21:18-19 * 14:2 14:2 *Ngag Awr pa ve yehg* Muhd nuh muhd mig haq koz che yaog. [†] 14:6 14:6 *yaq kaw* Ghig sa geh lo kae tug yaq kaw haq koz che yaog. Cy 4:12, He 10:19-20 Te pawz pawz Khreq yad teq pa haq yaq kaw tod par lehd koz ve yaog. Cy 9:2 [‡] 14:12 14:12 *Kanx che ve teq pa haq keh ir che kanx* Yer suq taz kawq veh peg khaz nuhr Awg ha phu yaq lehq kanx te tug haq koz che yaog. 15:26

lehq, nig hehd awg khuhn liz yawd chehd tug yaog.

¹⁸ Ngag nig hehd haq yad chawd sia heh chid bag lar haz ax tug ma hez. Ngag nig hehd geh kawaq tug yaog.

¹⁹ Teq cuhx nehax gaeg ver, mig gig yad teq pa awr lehr ngag haq maq gha kawq mawg-o. Kheh liz nig hehd awr lehr, ngag haq gha kawq mawg tug yaog. Ngag teq chehd che haq te lehq, nig hehd liz gha teq chehd tug yaog.

²⁰ U ve teq ni gaeg ver, § Awr pa awg khuhn ngag chehd che haq lehd ma koz, nig hehd ngag awg khuhn chehd che haq lehd ma koz, ngag nig hehd awg khuhn chehd che haq lehd ma koz, nig hehd gha sir tug yaog.

²¹ Ngag pid lar che tawd khuhd haq kad lehq te che chaw awr lehr, ngag haq haq che chaw phehq che yaog. Ngag haq haq che chaw te ghad haq ngag ved Awr pa haq tug yaog. Ngag liz chaw u ve haq haq lehq, ngag ved awg ton yawd haq kha sehax maw vid tug yaog," lehd koz vid che yaog.

²² Yud daq Id sar kar rir oq ma hez che, Yud daq meh che te ghad koz che, "Jawd mawd-og, a thoq haq te lehq nawg ved awg ton ngag hehd haq mawa lehq mig gig yad teq pa haq maq maw vid cheawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

²³ Yer suq kawq koz che, "Ngag haq haq che chaw awr lehr, ngag ved tawd khuhd haq na yug lehq te tug yaog. Ngag ved Awr pa yawd haq haq tug yaog. Ngag nid-ag yawd chehd lo lag lehq yawd geh chehd tug yaog.

²⁴ Ngag haq mad haq che chaw awr lehr, ngag ved tawd khuhd haq maq na yug. Kheh te lehq, nig hehd gha kad che tawd khuhd awr lehr, ngag ved tawd khuhd ma hez. Ngag haq peha lar che Awr pa ve tawd khuhd phehq che yaog.

²⁵ Ngag nig hehd geh chehd chehd ser che te yand, tawd khuhd che teq pa ngag nig hehd haq koz lar haz che yaog.

²⁶ Kheh ma khuhd, Awr pa awr lehr, ngag ved awg meh awg khuhn nig hehd haq Ga vid sehr phad Daq che kehg che Awg ha phu haq peha tug yaog. Yawd awr lehr, nig hehd haq awg ceng gha lia mar ax lehq, ngag nig hehd haq kha koz ax che tawd khuhd awg gha lia nig hehd haq kawq duhd nuhad tug yaog.

²⁷ Duhd sa gad sa che ted ceng ngag nig hehd haq teh lar haz ax che yaog. Ngag

nig hehd haq pehar che ngag ved duhd sa gad sa che ted ceng* awr lehr, mig gig yad teq pa pehar che heh ngag nig hehd haq pehar che ma hez. Nig hehd ve ni ma ta duhd har gad har. Kuhz che ni ma liz tad cawg vid.

²⁸ Ngag koeq lehq nig hehd chehd lo ngag te pawz kawq kawaq tug yaog lehq ngag nig hehd haq koz ax vehr che tawd khuhd haq nig hehd gha kad peg che yaog. Nig hehd ngag haq haq ver, Awr pa chehd lo ngag koeq cheaq te lehq nig hehd ha lehq tug yaog. Awg lawn ghod ver, Awr pa awr lehr ngag haq kehr ir che yaog.

²⁹ Kheh te lehq, awg ceng u ve teq pa phehaq che te yand, nig hehd gha yonr tug, mad phehq lag ser ghud suhr a meha liz ngag nig hehd haq koz ax peg che yaog.

³⁰ A meha haq tarr lehq ngag nig hehd haq tawd kheh taw taw mad kawq yaw-og. Awg lawn ghod ver, mig gig che ve haq uq penr che phad lag chehd che yaog. Yawd awr lehr ngag awg khod-aq teq chaweh kand pax mad cawg.

³¹ Kheh ma khuhd, Awr pa haq ngag haq che yaog lehq, mig gig yad teq pa gha sir tug, Awr pa ngag haq yawd pehar lar che heh ngag te che yaog. Tu lor. Kae veg.

15

Yer suq awg cehg mag phehq che a pehx med te phehq che

¹ Ngag awr lehr awg cehg mag phehq che a pehx med te* phehq che yaog. Ngag ved Awr pa awr lehr, kho haq sax var phehq che yaog.

² Ngag awg khuhn awg sir mad nuhq che awg kax teq pa haq yawd tawz kha che† yaog. Awg sir nuhq che awg kax teq pa haq awr lehr, lex lehq awg sir nuhq mad-ag tug yawd kehr ghad ghu sawnr vid che yaog.

³ Ngag nig hehd haq koz ax lar che tawd khuhd haq te lehq, a meha liz nig hehd daq kehg vehr che yaog.

⁴ Ngag awg khuhn chehd-oq. Ngag liz nig hehd awg khuhn chehd tug yaog. Awg kax awr lehr, awg te haq maq cuhx nuhq ver, yawd khad yawad awg sir nuhaq maq gha che heh, nig hehd liz ngag awg khuhn ma chehd ver, awg sir nuhaq maq gha.

⁵ Ngag awr lehr a pehx med te phehq lehq, nig hehd awr lehr awg kax teq pa phehq che yaog. Ngag awg khuhn chehd lehq, ngag liz yawd awg khuhn chehd che

§ 14:20 14:20 U ve teq ni gaeg ver Yer suq kawq teq tuag che awg ni haq koz che yaog. * 14:27 14:27 ngag ved duhd sa gad sa che ted ceng Thaer khuhq che haq gha vehr che haq te lehq, chaw yad ca koz maq gha che ni ma khuhn ha lehq duhd sa che haq koz che yaog. * 15:1 15:1 a pehx med te Yer suq haq koz che yaog. Liq phu awg pir awg khuhn Id sar rer laq chaw haq liz che kheh koz che yaog. Chid 80:8-16, Isy 5:1-7, Yrm 2:21 † 15:2 15:2 tawz kha che Suhx jehg suhx taz che haq koz che yaog.

chaw te ghad awr lehr; awg sir kha peh vad-ag nuhaq che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag haq phaz daq ver, nig hehd teq chaweh liz te maq gha.

⁶ Ngag awg khuhn ma chehd che[‡] chaw awr lehr; awg kax teq pa heh te lehq chid bag che haq gha khanr lehq, nuhr vehr god vehr tug yaog. U kheh te che awg kax teq pa haq su ghawz phoz lehq, a mir awg khuhn chid bag ke lehq a mir toq bag vehr che yaog.

⁷ Nig hehd ngag awg khuhn chehd lehq ngag ved tawd khuhd nig hehd awg khuhn chehd ver, nig hehd lawg gad che heh lawr-oq. Nig hehd gha tug yaog.

⁸ Nig hehd awg sir kha peh vad-ag nuhaq che[§] haq te lehq, ngag ved Awr pa awg mig awg phond gha lehq, nig hehd liz ngag ved awg laq ghuhd awg cehq mag phehq che haq su gha mawg tug yaog.

⁹ Awr pa ngag haq haq che heh, ngag liz nig hehd haq haq che yaog. Ngag ved haq pehd che awg khuhn chehd-oq.

¹⁰ Ngag ved Awr pa pid lar che tawd khuhd teq pa haq ngag na yug lehq yawd ved haq pehd che awg khuhn ngag chehd chehd che heh, nig hehd liz ngag pehar lar che tawd khuhd teq pa haq na yug ver; ngag ved haq pehd che awg khuhn nig hehd chehd tug yaog.

¹¹ Nig hehd awg khuhn ngag ved ha lehq che cawg lehq nig hehd ha lehq che peh lawq tug, tawd che ve teq pa ngag nig hehd haq koz ax che yaog.

¹² Ngag pehar lar che tawd awr lehr, ngag nig hehd haq haq che heh, nig hehd te ghad he lehq te ghad haq daoq.*

¹³ A sug yawd ved awg chawd teq pa awg pun, a sug yawd ved a saq tand vid che haq pehd che ted ceng haq keh ir che haq pehd che ted cear liz mad cawg.

¹⁴ Nig hehd awr lehr ngag pehar lar che tawd khuhd teq pa haq te ver, nig hehd ngag ved awg chawd phehq che yaog.

¹⁵ A meha haq tanr lehq, ngag nig hehd haq awg ceg lehz mad kawq koz vehr che yaog. Awg lawn ghod ver, awg ceg awr lehr awg sehr phad a thoq ted ceng te tug haq yawd maq sir. Ngag nig hehd haq awg chawd lehd koz che yaog. Awg lawn ghod ver; Awr pa geh ngag gha kad che awg ceng awg gha lia ngag nig hehd haq koz ax peg che yaog.

¹⁶ Nig hehd ngag haq lez yug lar che ma hez. Ngag nig hehd haq lez yug lar che yaog. Nig hehd kae lehq awg sir nuhaq lehq, awg sir u ve yeg chehd tug awg pun, ngag nig hehd haq lez teh lar che yaog. Nig hehd u kheh te ver; ngag ved awg meh awg khuhn Awr pa geh nig hehd kha lawg che awg gha lia yawd nig hehd haq pehar tug yaog.

¹⁷ Ngag nig hehd haq tawd kheh te pehar che yaog. Nig hehd te ghad he lehq te ghad haq daoq.

Mig gig yad nig hehd haq cand che awg lawn

¹⁸ Mig gig yad nig hehd haq cand ver, nig hehd haq ma cand ser awg kawd thad liz ngag haq cand vehr che yaog lehz sir-oq.

¹⁹ Nig hehd awr lehr mig gig ve chaw phehq ver, mig gig yad teq pa awr lehr nig hehd haq a sug yawd ved chaw heh te lehq, haq tug yaog. Kheh ma khuhd nig hehd awr lehr; mig gig ve chaw phehq che ma hez lehq mig gig awg khuhn ngag nig hehd haq lez tuhzh che[†] haq te lehq, mig gig yad teq pa nig hehd haq cand che yaog.

²⁰ Awg ceg awr lehr yawd ved awg sehr phad haq keh maq ir lehz ngag nig hehd haq koz ax lar peg che haq duhd nuhd-og. Mig gig yad teq pa ngag haq du deh ax che ver, nig hehd haq liz du deh ax tug yaog. Ngag ved tawd khuhd haq i hehd na yug lehq te ver; nig hehd ve tawd khuhd haq liz na yug lehq te tug yaog.

²¹ Kheh ma khuhd i hehd awr lehr ngag ved awg meh haq te lehq, awg ceng che ve awg gha lia nig hehd haq tea tug yaog. Awg lawn ghod ver; ngag haq lag peha che phad haq i hehd maq sir.

²² Ngag mad lag lehq i hehd haq tawd maq gha yaw vid-ag ver; i hehd vend bax cawg tug ma hez.[‡] Kheh ma khuhd, a meha i hehd awr lehr vend bax gha pong tug, teq chaweh ca koz kig mad cawg.

²³ Ngag haq cand che chaw awr lehr; ngag ved Awr pa haq liz cand che yaog.

²⁴ Awg kag awr ve chaw te ghad-eg liz maq te jaw che kanx haq i hehd teq pa awg khuhn ngag maq te vehr ver; i hehd awr lehr vend bax cawg tug ma hez. Kheh ma khuhd, a meha ngag he lehq ngag ved Awr pa haq i hehd gha mawg lehq, cand vehr che yaog.

[‡] 15:6 15:6 *Ngag awg khuhn ma chehd che* Ngag haq ma caz daq che lehd koz gad che yaog. § 15:8 15:8 *awg*

sir kha peh vad-ag nuhaq che Haq che ni ma cawg lehq daq che kanx teq pa haq te che haq koz che yaog. Gal 5:22-23 *

15:12 15:12 *te ghad he lehq te ghad haq daoq* Che ve awr lehr ir jad che awg lid tawd khuhd lehd koz che yaog. 13:34, 15:17 † 15:19 15:19 *lez tuhzh che* Ghig sa ve awg yad awg dug phehq ver che haq koz gad che yaog. Yh 13:18 ‡

15:22 15:22 *vend bax cawg tug ma hez* Bon khuhd maq gha kad ser che te yand, vend bax mad cawg che heh phehq chehd che yaog. Kheh ma khuhd, bon khuhd gha kad peg liz Yer suq haq mad haq yug cheaq te lehq, vend bax awg khuhn Ghig sa cir yanr che haq gha khanr che yaog. Rm 1:20, Yh 9:41 † 15:25 15:25

Chid 35:19, 69:4

²⁵ Che kheh phehaq che awr lehr, i hehd ve awg lid tawd khuhd awg khuhn buhq lar che heh, †“Teq chaweh awg lawn mad cawg liz, i hehd ngag haq cand vehr che yaog,” lehd koz lar che tawd te khuhd haq te peh vid tug awg pun phehaq che yaog.

²⁶ Awr pa chehd lo lag che Ga vid var haq ngag nig hehd chehd lo lag peha tug yaog. Yawd awr lehr, Awr pa chehd lo tuhaz che awg cehg mag cawd che ted ceng ve Awg ha phu phehq che yaog. Yawd lag gag che te yand, ngag awg lawn yawd sax khiz khanr tug yaog.

²⁷ Nig hehd liz, awg khiz penr thad haq tanr lehq ngag geh teq geha chehd chehd che haq te lehq, ngag awg lawn sax khiz khanr tug yaog.

16

¹ Nig hehd yonr che khuhn ni ma maq gha nud lehq maq gha kuhd veh tug, awg lawn che teq pa ngag nig hehd haq koz lar haz ax che yaog.

² Su nig hehd haq Yud daq chaw ve bon awg mor awg khuhn ghaq kog tug yaog. Nig hehd haq dawz vehr che chaw awr lehr, Ghig sa ve kanx haq te che yaog lehd duhd lehq kheh te che awg yand awr lehr lag gag tug yaog.

³ I hehd awr lehr, Awr pa haq lehd ma koz, ngag haq lehd ma koz, maq sir cheaq te lehq u kheh te tug yaog.

⁴ Kheh ma khuhd, awg yand u ve lag gag thad ver, awg lawn che teq pa ngag nig hehd haq koz lar haz ax che haq nig hehd duhd nuhd tug, tawd che teq pa ngag nig hehd haq koz ax vehr che yaog.

Awg ha phu kanx khawd-ehg kheh te tug awg lawn mar vid che

Ngag nig hehd geh teq geha chehd chehd ser cheaq te lehq, awg kawd thad liz awg lawn che teq pa ngag nig hehd haq ma koz ax ser.

⁵ Kheh ma khuhd, ngag haq lag peha che phad chehd lo a meha ngag koeq tug yaog. ‘Nawg khar lo kae tuawg le,’ lehz nig hehd te ghad-eg liz ngag haq maq na ngawx law.

⁶ Kheh liz, awg lawn che teq pa ngag nig hehd haq koz ax cheaq te lehq, nig hehd ve ni ma awg khuhn duhd har tug kha peh cawg vehr che yaog.

⁷ Kheh ma khuhd, ngag nig hehd haq thed-e ghad koz ax laq, ngag koeq che awr lehr nig hehd awg pun awg bon cawg che yaog. Awg lawn ghad ver, ngag mad koeq ver, Ga vid var nig hehd geh lo mad lag hawg. Kheh ma khuhd ngag koeq ver, ngag yawd haq nig hehd geh lo lag peha tug yaog.

⁸ Yawd lag che te yand, vend bax awg lawn lehd ma koz, thed che cawd che awg lawn lehd ma koz, suhx jehg suhx taz che awg lawn lehd ma koz, mig gig yad teq pa awr lehr awg ceng che teq pa haq caz daq che awg lawn haq i hehd duhd yaq chehd che yaog lehz yawd i hehd haq kha sehax pheq maw vid tug yaog.

⁹ I hehd ngag haq maq yonr che haq te lehq, vend bax awg lawn pheq mar vid tug yaog.

¹⁰ Ngag awr lehr Awr pa chehd lo koeq lehq, nig hehd ngag haq maq gha kawq mawg tug haq te lehq, thed che cawd che awg lawn pheq mar vid tug yaog.

¹¹ Mig gig che haq uq penr che jawd mawd* te ghad haq suhx jehg suhx taz vid peg che haq te lehq suhx jehg suhx taz che awg lawn liz pheq mar vid tug yaog.

¹² Ngag nig hehd haq koz ax tug awg ceng kha peh vad-ag cawg ser che liz, a meha nig hehd haq yug maq gha ser.

¹³ Kheh ma khuhd, awg cehg mag cawd che Awg ha phu lag che te yand, awg cehg mag cawd che awg gha lia ve awg khad awg khuhn nig hehd gehu tug, yawd nig hehd haq seh kae ax tug yaog. Awg lawn ghad ver, yawd khad yawad yaw gad che heh yawd yaw che ma hez. Kheh ma khuhd, yawd kha gha kad che awg ceng teq pa haq lehax koz mar ax tug yaog. Awg khaz nuhr phehaq tug awg lawn teq pa liz, yawd nig hehd haq koz mar ax tug yaog.

¹⁴ Yawd awr lehr, ngag haq awg mig awg phond pid tug yaog. Awg lawn ghad ver, ngag ved awg ceng haq yawd yug lehq nig hehd haq koz mar ax tug yaog.

¹⁵ Awr pa kha cawg che awg ceng gha lia ngag ved phehq che yaog. Kheh te cheaq te lehq, ngag ved awg ceng che ve haq yawd yug lehq, nig hehd haq koz mar ax tug yaog lehz ngag koz ax peg che yaog.

Duhd har tug haq ha lehg tug phehaq vid tug

¹⁶ Teq thawz nehax gaeg ver, nig hehd ngag haq maq gha kawq mawg-o. Teq thawz nehax kawq gaeg ver, gha kawq mawg tug yaog,” lehd koz vid che yaog.

¹⁷ Awg yand u ve khuhn yawd ved awg laq ghuhd ted pehg pehar koz che, “ Teq thawz nehax gaeg ver, nig hehd ngag haq maq gha kawq mawg-o. Teq thawz nehax kawq gaeg ver, gha kawq mawg tug yaog,’ lehd koz ax che lehd ma koz, ‘Ngag Awr pa chehd lo kawq veh cheaq te lehq,’ lehd koz ax che lehd ma koz, yawd a nig haq khawd-ehg kheh koz ax gad che lehq nar,” lehz i hehd te ghad he lehq te ghad koz daq che yaog.

* 16:11 16:11 Mig gig che haq uq penr che jawd mawd Sar tanr haq koz che yaog. 12:31

¹⁸ Kheh te peg lehq i hehd kawq koz che, “Teq thawz nehax gaeg ver, lehd yawd koz che tawd te khuhd a thoq haq koz gad cheawg le. Yawd koz che tawd khuhd haq a nig maq sir,” lehq i hehd koz daq che yaog.

¹⁹ I hehd yawd haq na ngawx gad che haq Yer suq sir cheaq te lehq yawd koz che, “Teq thawz nehax gaeg ver, nig hehd ngag haq maq gha kawq mawg-o. Teq thawz nehax kawq gaeg ver, gha kawq mawg tug yaog, lehd ngag koz ax che tawd khuhd haq nig hehd te ghad he lehq te ghad na daq chehd cheawg la.

²⁰ Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq. Nig hehd gha kug huhg paz huhg tug yaog. Kheh ma khuhd, mig gig yad teq pa awr lehr, gha ha lehq tug yaog. Nig hehd gha duhd har tug liz, nig hehd duhd har che u ve awr lehr, ha lehq tug kawq phehq tug yaog.

²¹ Yad mid te ghad yad paw che te yand, yad paw tug awg yand gag vevr cheaq te lehq, yawd duhd har che yaog. Kheh ma khuhd, yad paw peg khaz nuhr, mig gig che khod-aq lo chaw te ghad pawag vevr che haq te lehq, yawd ha lehq jad lehq awg kawd thad yawd gha khanr che teq pa haq mad kawq duhd nuhd che yaog.

²² U ve heh te lehq, a meha nig hehd gha duhd har liz, ngag nig hehd haq te pawz kawq phud daq tug haq te lehq, nig hehd ve ni ma gha ha lehq tug yaog. Kheh te lehq, nig hehd ve ha lehq che u ve haq chaw te ghad-eg liz nig hehd geh hinx yug ve maq gha.

²³ U ve teq ni[†] gaeg ver, nig hehd ngag haq teq chaweh liz mad kawq na ngawx tug yaog. Ngag nig hehd haq awg cehg mag koz ax laq. Ngag ved awg meh awg khuhn Awr pa geh nig hehd ted ceng cear lawg ver, yawd nig hehd haq pehar tug yaog.

²⁴ A meha kha gag ngag ved awg meh haq cud lehq nig hehd ted cear liz mad lawg jaw ser. Nig hehd ve ha lehq che ted ceng peh lawq tug lawg lor. Lawg ver, gha tug yaog.

Ngag awr lehr mig gig che ve haq ghad vevr che yaog

²⁵ Ngag tawd par hax yehd lehq, nig hehd haq awg lawn che ve teq pa koz mar lar peg che yaog. Tawd par hax mad kawq yehd lehq, Awr pa ve awg lawn ngag nig hehd haq kha sehax koz mar ax tug awg yand gag vevr tug yaog.

²⁶ Awg yand u ve awg khuhn nig hehd ngag ved awg meh haq cud lehq lawg tug

yaog. Nig hehd awg pun Awr pa geh ngag lawg tug yaog lehq, ngag ma koz.

²⁷ Awg lawn ghod ver, nig hehd ngag haq haq lehq, Awr pa geh lo ngag lag che yaog lehq nig hehd yonr cheaq te lehq, Awr pa yawd awg ton nig hehd haq gag che yaog.

²⁸ Ngag awr lehr Awr pa geh lo lag lehq, mig gig khod-aq lo lag gag vevr che yaog. Kheh te lehq, a meha mig gig che awg khuhn lo ngag tuhzh veh lehq Awr pa chehd lo kawq koeq tug yaog, lehd yawd i hehd haq koz vid che yaog.

²⁹ Yawd ved awg laq ghuhd teq pa koz che, “A meha nawg tawd par hax ma yehd lehq kha sehax koz ax chehd che yaog.

³⁰ Nawg awg gha lia haq sir chehd che haq lehd ma koz, chaw te ghad-eg liz nawg haq na ngawx tug nawg maq lor che haq lehd ma koz, a meha ngag hehd sir che yaog. Kheh te cheaq te lehq, nawg Ghig sa geh lo lag che haq ngag hehd yonr che yaog, lehd i hehd koz che yaog.

³¹ Yer suq kawq koz che, “A meha nig hehd yonr vehor la.

³² Ngawx lor, nig hehd phaz daq lehq, nig hehd awg gha lia a sug yawd ved chehd kig lo koeq lehq ngag haq lehax chid bag lar haz tug awg yand gag vevr tez lehq a meha liz lag gag vevr che yaog. Kheh ma khuhd, ngag awr lehr ngag te ghad lehax gha chehd tug ma hez. Awg lawn ghod ver, Awr pa ngag geh chehd chehd che yaog.

³³ Nig hehd ngag haq te lehq duhd sa gad sa che ted ceng haq gha teq, tawd che teq pa ngag nig hehd haq koz ax peor. Mig gig che khod-aq lo nig hehd gha tuq gha khanr tug yaog. Kheh ma khuhd ni ma tad lug. Ha lehq chehd-oq. Ngag awr lehr mig gig che ve haq ghad vevr che yaog,”[‡] lehq i hehd haq koz vid che yaog.

17

Awg laq ghuhd teq pa awg pun Yer suq bon lawg che

¹ Tawd u ve teq pa haq Yer suq koz peg lehq, yawd muhd nuh maq lo chid ngawx lehq koz che, “A pa-og, awg yand lag gag vevr-or. Yad phu awr lehr nawg haq awg mig awg phond pid tug, nawg ved Yad phu haq awg mig awg phond pid-oq.

² Awg lawn ghod ver, Yad phu haq kha chid aq vid lar che chaw teq pa haq yawd co co taer taer teq che co tiq ha tiq pid tug, chaw ceng awg gha lia awg khod-aq nawg yawd haq kand pax pid peg che yaog.

³ Kheh te lehq, awg cehg mag phehq che Ghig sa nawg te ghad lehax he lehq nawg peha lar che Yer suq Khreq haq i hehd sir

[†] 16:23 16:23 U ve teq ni Yer suq kawq teq tuag peg khaz nuhr, awg laq ghuhd teq pa haq kawq phud daq tug haq koz che yaog. [‡] 16:33 16:33 mig gig che ve haq ghad vevr che yaog Ned haeg ve kand pax he lehq suh che kand pax haq ghad che haq koz che yaog.

che ted ceng awr lehr, co co taer taer teq che co tiq ha tiq phehq che yaog.

⁴ Nawg ngag haq te cuha che kanx haq ngag te peg cheaq te lehq, mig gig che khod-aq lo ngag nawg haq awg mig awg phond pid lar peg che yaog.

⁵ A pa-og, mig gig maq te phanr ser thad loar nawg geh teq geha ngag cawg chehd che awg mig awg phond, a meha nawg mehzh khuhd suhr huh ngag haq pehar laog.

⁶ Mig gig yad teq pa awg khuhn nawg ngag haq pehar lar peg che chaw teq pa haq nawg ved awg lawn ngag pheq maw vid peg che yaog. I hehd awr lehr nawg ved chaw phehq lehq, ngag ved laq kuhr awg khuhn nawg i hehd haq aq vid ax lar che yaog. Kheh te lehq, nawg ved tawd khuhd haq i hehd na yug lehq te vehr che yaog.

⁷ Nawg ngag haq kha pehar lar che awg ceng awg gha lia awr lehr, nawg geh lo lag che haq a meha i hehd sir che yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, nawg ngag haq koz ax che tawd khuhd teq pa ngag i hehd haq koz vid peg che yaog. Kheh te lehq, tawd khuhd u ve teq pa haq i hehd haq yug lehq, ngag nawg geh lo lag che haq i hehd awg cehg mag kha sehax sir lehq, nawg ngag haq peha lar che haq i hehd yonr che yaog.

⁹ I hehd awg pun ngag bon lawg chehd che yaog. Mig gig yad teq pa awg pun ngag bon lawg che ma hez. Kheh ma khuhd, nawg ngag haq pehar lar che chaw teq pa awg pun ngag bon lawg chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd awr lehr nawg ved chaw phehq che yaog.

¹⁰ Ngag kha cawg che chaw awg gha lia awr lehr, nawg ved yaog.* Nawg kha cawg che chaw awg gha lia liz, ngag ved yaog. Kheh te lehq, i hehd teq pa haq te lehq ngag awg mig awg phond gha che yaog.

¹¹ A meha haq tanr lehq mig gig khod-aq lo ngag mad kawq chehd-o. Kheh ma khuhd, chaw che teq pa awr lehr, mig gig khod-aq lo chehd chehd ser che yaog. Ngag nawg geh lo kawaq tug yaog. Daq che kehg che A pa-og, ngag nid-ag te ghad lehax phehq che heh te lehq i hehd liz te ghad lehax phehaq tug, nawg ngag haq pehar lar che nawg ved awg meh awg khuhn i hehd teq pa haq haq sax-oq.

¹² Ngag i hehd geh chehd chehd che te yand, nawg ngag haq pehar lar che chaw teq pa haq nawg ved awg meh awg khuhn ngag haq sax lar peg che yaog. Ngag i hehd haq haq sax lar che haq te lehq, lug vehr sez vehr che yad te ghad ma hez ver,

te ghad-eg liz mad mehzh vehr che yaog. Chaw u ve te ghad lug vehr che awr lehr, Liq phu khuhn peh lawq tug awg pun te che yaog.

¹³ A meha ngag nawg geh lo kawaq tug yaog. Ngag ved ha lehg che ted ceng i hehd awg khuhn pehag vid tug, ngag mig gig khod-aq lo chehd chehd ser che te yand tawd che teq pa i hehd haq ngag koz vid lar haz che yaog.

¹⁴ Nawg ved tawd khuhd ngag i hehd haq pid vehr che yaog. Kheh te lehq, ngag awr lehr mig gig ve chaw phehq che ma hez che heh, i hehd liz mig gig ve chaw phehq che ma hez cheaq te lehq, mig gig yad i hehd haq cand che yaog.

¹⁵ Mig gig che khod-aq lo nawg i hehd haq yug tuhuz tug ngag lawg che ma hez. Kheh ma khuhd, haeg che te ghad† haq gha pong tug awg pun nawg i hehd haq haq sax tug ngag lawg che yaog.

¹⁶ Ngag awr lehr mig gig ve chaw phehq che ma hez che heh, i hehd liz mig gig ve chaw phehq che ma hez.

¹⁷ Awg cehg mag cawd che ted ceng haq cud lehq i hehd haq daq lag kehg lag vid-oq.‡ Nawg ved tawd khuhd awr lehr awg cehg mag cawd che ted ceng phehq che yaog.

¹⁸ Nawg ngag haq mig gig che khod-aq lo peha lar che heh, ngag liz i hehd haq mig gig che khod-aq lo kae pe che yaog.

¹⁹ Awg cehg mag cawd che ted ceng haq te lehq i hehd gha daq gha kehg vid tug, i hehd awg pun ngag ved awg ton nawg haq ngag tand vid lar peor.

²⁰ Chaw che teq pa awg pun lehax ngag bon lawg che ma hez. I hehd mar che tawd khuhd haq te lehq ngag haq yonr tug ve chaw teq pa awg pun liz ngag bon lawg che yaog.

²¹ I hehd awg gha lia te ghad heh lehax phehaq tug awg pun ngag bon lawg che yaog. A pa-og, nawg ngag awg khuhn chehd lehq ngag liz nawg awg khuhn chehd che heh, i hehd awg gha lia liz ngag nid-ag awg khuhn chehd vid-oq. U kheh te ver, nawg ngag haq lag peha che yaog lehz mig gig yad teq pa yonr tug yaog.

²² Ngag nid-ag te ghad lehax phehq che heh te lehq, i hehd liz te ghad lehax phehaq tug, nawg ngag haq pehar lar che awg mig awg phond i hehd haq ngag pid vehr che yaog.

²³ I hehd awg cehg mag te ghad lehax kha nehax phehaq tug, ngag i hehd awg khuhn chehd lehq nawg liz ngag awg khuhn chehd che yaog. U kheh te ver,

* **17:10 17:10 Ngag kha cawg che ... nawg ved yaog** Yer suq he lehq Ghig sa te ghad lehax phehq che haq mawra lar che yaog. † **17:15 17:15 haeg che te ghad** Ned haeg haq koz che yaog. ‡ **17:17 17:17 daq lag kehg lag vid-oq** Fir teh lar che chaw ceng phehq lag vid-oq lehd koz gad che yaog.

nawg ngag haq peha lar che haq lehd ma koz, ngag haq haq che heh i hehd haq liz nawg haq che haq lehd ma koz, mig gig yad teq pa gha sir tug yaog.

²⁴ A pa-og, mig gig che haq maq te phanr ser thad liz nawg ngag haq haq cheaq te lehq nawg ngag haq pehar lar che awg mig awg phond haq i hehd gha mawg tug, nawg ngag haq pehar lar che chaw teq pa haq ngag geh teq geha chehd cuh vid gad che yaog.

²⁵ Thed che cawd che A pa-og, mig gig yad teq pa nawg haq maq sir liz, ngag nawg haq sir lehq nawg ngag haq peha lar che yaog lehq chaw che ve teq pa sir chehd che yaog.

²⁶ Nawg ngag haq haq che haq pehd che ted ceng i hehd awg khuhn lo cawg lehq ngag i hehd awg khuhn chehd tug nawg ved awg lawn ngag i hehd haq sir vid lar peg che yaog. Kheh te lehq, ngag i hehd haq kawq cax sir vid tug ser che yaog," lehd koz che yaog.

18

Yer suq haq pheh yug che

¹ Yer suq u kheh koz peg khaz nuhr, yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh teq geha tuhzh veh lehq, Ker donr lawg kax ox pax awr lo khanr kae che yaog. U huh cawg che kho awg khuhn yawd he lehq yawd ved awg laq ghuhd teq pa teq geha gehe che yaog.

² Yer suq awr lehr yawd ved awg laq ghuhd teq pa geh teq geha u huh laex pawz phawng daq jaw cheaq te lehq, yawd haq kawq phuhz par Yud daq awr lehr, chehd kig u ve haq sir che yaog.

³ Kheh te lehq Yud daq awr lehr, maq yad teq mor he lehq paw khod nux he lehq Phar rir sehd teq pa kae peha che bon yehg nux ve maq yad teq pa haq sir veva lehq lag che yaog. I hehd awr lehr, a mir khehd tox lehq a mir liz tox lehq laq cax liz yug veva lag che yaog.

⁴ Kheh te lehq, Yer suq awr lehr, yawd haq khawd-ehg kheh phehq tug awg gha lia haq sir lehq, yawd i hehd geh kae lehq, "Nig hehd a sug haq ca cheawg le," lehz i hehd haq na ngawx che yaog.

⁵ I hehd kawq koz che, "Nar sar rehq chaw Yer suq haq ca che yaog," lehd koz che te yand, "Ngag awr lehr yawd yaog," lehz Yer suq i hehd haq kawq koz vid che yaog.

Yawd haq kawq phuhz par Yud daq liz i hehd geh hox chehd che yaog.

⁶ Ngag awr lehr yawd yaog lehq Yer suq koz che te yand, i hehd awg khaz nuhr jiz koeq lehq mig kag lo kuhd veh che yaog.

⁷ "Nig hehd a sug haq ca cheawg le," lehz yawd i hehd haq te pawz kawq na ngawx che te yand, "Nar sar rehq chaw Yer suq haq ca che yaog," lehz i hehd kawq koz che yaog.

⁸ Yer suq kawq koz che, "Ngag awr lehr yawd yaog lehq nig hehd haq ngag koz ax peg che yaog. Kheh te lehq, nig hehd ngag haq ca che ver, chaw che teq pa^{*} haq phehd vid-og," lehd koz che yaog.

⁹ Yawd che kheh koz che awr lehr, "Nawg ngag haq pehar lar che chaw teq pa awg khuhn chaw te ghad-eg liz maq mehzh veh," lehd koz lar che tawd te khuhd haq phehaq vid tug awg pun koz che yaog.

¹⁰ Awg yand u ve haq, Sid monr Per troq a teh puhd chehd che haq te lehq, a teh u ve haq yawd ghawg tuhzh lehq, paw khod nux ve awg ceg te ghad haq chuh lehq, laq yaq awr pax awr ve nar puh chezh che yaog. Awg ceg u ve awr lehr, Mar lar khuz meh che yaog.

¹¹ Awg yand u ve khuhn, Yer suq awr lehr Per troq haq koz vid che, "Nawg ved a teh awg phi awg khuhn kawq khuhq ke-og. Awr pa ngag haq pehar lar che kawz khehd[†] haq ngag maq gha dawg tug lehq la," lehd koz che yaog.

Ar naq Yer suq haq suhx jehg suhx taz che

¹² Awg yand u ve khuhn, maq yad teq mor, i hehd ve awg hox he lehq Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa peha che bon yehg nux ve maq yad teq pa u ve awr lehr, Yer suq haq yug pheh lar che yaog.

¹³ Awg kawd maq thad yawd haq Ar naq chehd lo yug ve kae che yaog. Awg lawn ghod ver, Ar naq awr lehr Kar yar phaq ve awg pur phehq che yaog. Kar yar phaq awr lehr, u ve ted khuhq awg khuhn paw khod nux te chehd che yaog.

¹⁴ Kar yar phaq[‡] u ve te ghad awr lehr, "Chaw ceng awg pun chaw te ghad suh ver, lex lehq daq jad che yaog," lehz Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa haq awg khad bez mar vid jaw che te ghad yaog.

Paw khod nux ve sax nax awg pad huh ko lar che awg khuhn Per troq gehe che

¹⁵ Sid monr Per troq he lehq awg kag awr ve awg laq ghuhd[§] te ghad Yer suq khaz nuhr ghaq kae che yaog. Awg laq ghuhd u ve te ghad awr lehr, paw khod nux haq sir daq cheaq te lehq, paw khod nux ve sax

* 18:8 18:8 *chaw che teq pa* Yawd ved awg laq ghuhd teq pa haq koz che yaog. † 18:11 18:11 *kawz khehd* Tuq khanr che haq koz gad che yaog. ‡ 18:14 18:14 *Kar yar phaq* 11:49-50 haq ngawx. § 18:15 18:15 *awg kag awr ve awg laq ghuhd* Yod hanr haq koz che yaog. 13:23 haq ngawx.

nax awg pad huh ko lar che awg khuhn Yer suq geh teq geha gehe che yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, Per troq awr lehr, awg bag phawd awr ghaz mir awg pad huh hox chehd che yaog. Kheh te lehq, paw khod nux haq sir daq che awg laq ghuhd u ve te ghad tuhez lehq, ghaz mir paog sehr ma haq koz vid peg lehq, Per troq haq sir gehag che yaog.

¹⁷ Awg yand u ve haq, ghaz mir paog sehr ma awr lehr, "Nawg liz chaw u ve te ghad ve awg laq ghuhd phehq che ma hez hawg la," lehd koz Per troq haq na ngawx che te yand, "Ma hez hawg," lehz yawd kawq koz vid che yaog.

¹⁸ Awg yand u ve khuhn kaz cheaq te lehq, awg ceg teq pa he lehq maq yad teq pa awr lehr, sir niq haq yug lehq a mir ceh lehq, hox lehg chehd che yaog. Per troq liz i hehd geh hox lehq a mir lehg chehd che yaog.

Paw khod nux Yer suq haq na ngawx che

¹⁹ Awg yand u ve khuhn paw khod nux awr lehr, Yer suq haq yawd ved awg laq ghuhd teq pa he lehq yawd mar vid che teq pa awg lawn na ngawx che yaog.

²⁰ Yer suq kawq koz che, "Chaw awg mor nux mehzh khuhd suhr huh mig gig yad teq pa haq ngag mar vid peg che yaog. Yud daq chaw awg gha lia phawng daq kig Yud daq chaw ve bon lawg kig teq pa awg khuhn lehd ma koz, bon yehg nux awg khuhn lehd ma koz, ngag khar thad liz mar che yaog. Ngag su haq ted cear liz ma khuhd mar jaw.

²¹ A thoq te lehq nawg ngag haq na ngawx cheawg le. Ngag i hehd haq a thoq mar vid che awg lawn, ngag mar vid che chaw teq pa haq na ngawx-oq. Ngag a thoq mar che haq i hehd sir che yaog," lehz yawd haq kawq koz vid che yaog.

²² Yawd che kheh koz che te yand, awg pad huh hox chehd che Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa peha che bon yehg nux ve maq yad te ghad awr lehr, Yer suq haq tha phehd lehq, "Paw khod nux haq nawg che kheh te yaw khuhq cheawg la," lehd koz vid che yaog.

²³ Yer suq kawq koz che, "Ngag koz che ma cawd ver, ma cawd che haq kha nehax bez mar ax laog. Ngag koz che cawd che ver, a thoq haq te ngag haq dawz ax cheawg le," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁴ Yer suq haq su pheh lar che haq Ar naq maq phi lehq, paw khod nux Kar yar pha q chehd lo yawd haq sir kae cuh vid che yaog.

Per troq Yer suq haq te pawz kawq chid bag che

²⁵ Sid monr Per troq hox lehq a mir lehq chehd huh, "Nawg liz yawd ved awg laq ghuhd ma hez hawg la," lehd koz i hehd* yawd haq na ngawx che yaog.

"Ma hez hawg," lehz yawd koz lehq her ka che yaog.

²⁶ Per troq chuh lehq nar puh chez che chaw te ghad ve a vix a nax phehq che paw khod nux ve awg ceg te ghad koz che, "Nawg awr lehr kho awg khuhn chaw u ve geh teq geha chehd che haq ngag mawg che yaog ma hez hawg la," lehd koz che yaog.

²⁷ Per troq te pawz kawq her ka che yaog. Awg yand u ve haq ghaz phuh buhg vehr che yaog.

Jawd mawd Pid laq Yer suq haq na ngawx che

²⁸ U ve awg khaz nuhr naq mi sawx ted naq huh, i hehd awr lehr Yer suq haq Kar yar pha q chehd lo te lehq Yud daq muhd mig khod-aq uq penr che Rod maq jawd mawd ve hawx yehg awg khuhn yug ve kae che yaog. I hehd awr lehr, maq gha chaq chiz lehq, Par sar khar pawehd haq gha cad tug, jawd mawd ve hawx yehg awg khuhn maq gehe.

²⁹ Kheh te lehq, jawd mawd Pid laq i hehd chehd lo tuhaz lehq, "Chaw che ve phad awg khod-aq nig hehd a thoq vend bax tar kig cawar le," lehz i hehd haq na ngawx che yaog.

³⁰ I hehd kawq koz che, "Chaw che ve phad awr lehr, haeg che haq maq te ver, ngag hehd nawg haq chid aq ax tug ma hez hawg," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³¹ Kheh te lehq, jawd mawd Pid laq koz che, "Nig hehd yawd haq yug lehq, nig hehd awg lid tawd khuhd cawg lar che heh suhx jehr-oq," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Yud daq chaw ve awg hoz awg nax teq pa kawq koz che, "Ngag hehd awr lehr, chaw te ghad-eg haq liz dawz vehr tug a khawag mad cawg," lehz yawd haq koz vid che yaog.

³² I hehd che kheh koz che awr lehr, Yer suq yawd khawd-ehg kheh gha te suh tug† ve awg lawn haq koz lar che heh phehaq vid tug awg pun te che yaog.

³³ Kheh te lehq jawd mawd Pid laq awr lehr, hawx yehg awg khuhn kawq gehe lehq, Yer suq haq kug yug peg lehq, "Nawg awr lehr Yud daq chaw teq pa ve Jawd mawd yaog la," lehd koz yawd haq na ngawx che yaog.

* 18:25 18:25 i hehd Mar thehr liq awg khuhn awg kag awr ve yad mid te ghad lehd koz che yaog. Mt 26:71 † 18:32 18:32 khawd-ehg kheh gha te suh tug 12:32-33

19

³⁴ Yer suq kawq koz che, "Nawg khad nawag duhd tuhaz lehq na ngawx chehd cheawg la. Ma hez ver, ngag ved awg lawn su nawg haq koz ax lar cheawg la," lehd yawd haq koz na ngawx che yaog.

³⁵ Jawd mawd Pid laq kawq koz che, "Ngag awr lehr Yud daq chaw phehq che lehq la. Nawg ved chaw ceng he lehq paw khod nux teq pa nawg haq ngag ved laq khuhn chid aq ax vehr che yaog. Nawg a thoq ted ceng haq te yaq cheawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

³⁶ Yer suq kawq koz che, "Ngag ved uq penr tug kand pax awr lehr, mig gig che khod-aq lo ve ma hez. Ngag ved uq penr tug kand pax mig gig che khod-aq lo ve phehq che heh ver, ngag awr lehr Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa ve laq khuhn maq gha gax tug, ngag ved awg ceg teq pa[‡] i hehd haq bawz tug yaog. Kheh ma khuhd, ngag ved uq penr tug kand pax awr lehr, mig gig che khod-aq lo ve ma hez," lehd koz vid che yaog.

³⁷ Jawd mawd Pid laq koz che, "Kheh te ver, nawg jawd mawd phehq che yaog la," lehd koz yawd haq na ngawx che te yand, Yer suq kawq koz che, "Nawg koz che heh, ngag jawd mawd phehq che yaog. Awg cehg mag cawd che ted ceng awg lawn sax khiz khanr tug awg pun ngag pawag lehq mig gig khod-aq lo lag vehr che yaog. Awg cehg mag cawd che ted ceng ve chaw awg gha lia awr lehr, ngag ved tawd khuhd haq na che yaog," lehd koz che yaog.

³⁸ Jawd mawd Pid laq koz che, "Awg cehg mag cawd che ted ceng awr lehr, a thoq ted ceng le," lehz yawd haq na ngawx vid che yaog.

Jawd mawd Pid laq che kheh koz peg khaz nuhr, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa chehd lar kig huh yawd tuhaz kae lehq koz che, "Chaw che ve phad awg khuhn yaq kig haq ngag ca mad mawg.

³⁹ Par sar khar pawehd te che te yand, ngag nig hehd awg pun chaw te ghad haq phehd vid che awg lid cawg che yaog. Kheh te cheaq te lehq, nig hehd awg pun Yud daq chaw teq pa ve Jawd mawd haq ngag phehad tug nig hehd he gad cheawg la," lehz i hehd haq na ngawx che yaog.

⁴⁰ I hehd te pawz kawq kug lehq koz che, "Che phad haq ma hez. Kheh ma khuhd, Bar rar baq haq phehd laog," lehd koz che yaog. Bar rar baq awr lehr, muhd mig khuhn chaw phuhz phehq che yaog.

¹ Awg yand u ve khuhn jawd mawd Pid laq awr lehr, Yer suq haq yug lehq jawq che yaog.

² Maq yad teq pa awr lehr, a chud te haq yug lehq si ux cuhr heh te ghaq peg lehq, yawd ved a kor haq khuhz vid che yaog. Kheh te peg lehq, awg naz mix-a te che a poq yehg maq* yawd haq deh vid che yaog.

³ Awg yand u ve haq, i hehd yawd chehd lo lag lehq, "Yud daq chaw teq pa ve Jawd mawd-og, nawg awg bon ir vid-oq," lehd kheha kaod koz gid vid lehq, yawd ved mehz khuhd haq laex pawx tha phehd che yaog.

⁴ Jawd mawd Pid laq te pawz kawq tuhaz lehq koz che, "Chaw che ve phad awg khuhn lo ngag yaq kig teq chaweh mad mawg che haq nig hehd gha sir tug, ngag yawd haq nig hehd chehd lo sir tuhaz vehr che yaog," lehz Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa haq koz vid che yaog.

⁵ Awg yand u ve khuhn, Yer suq awr lehr a chud ux cuhr haq khuhz lar lehq, awg naz mix-a te che a poq yehg maq haq deh lar lehq tuhaz che yaog. Jawd mawd Pid laq awr lehr, Chaw che ve phad haq ngawx-oq lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁶ Paw khod nux teq pa he lehq bon yehg nux ve maq yad teq pa awr lehr, Yer suq haq gha mawg che te yand, "Yawd haq laq kan thag huh thaq vehr lor, thaq vehr lor," lehz hax ceh nux kug che yaog.

Jawd mawd Pid laq koz che, "Nig hehd khad nig hehd yawd haq yug lehq laq kan thag huh thaq vehr-oq. Awg lawn ghod ver, ngag yawd awg khuhn yaq kig teq chaweh mad mawg,"[†] lehd i hehd haq koz vid che yaog.

⁷ Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa kawq koz che, "Ngag hehd awr lehr awg lid tawd khuhd cawg che yaog. Ngag hehd awg lid tawd khuhd cawg chehd che heh te che ver, yawd awr lehr suh kenr che yaog.[‡] Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr yawd awg ton haq Ghig sa ve Yod phu phehq che yaog lehz yawd koz che yaog."

⁸ Jawd mawd Pid laq tawd u ve haq gha kad che te yand, lex lehq kawq kuhz jad che yaog.

⁹ Yawd hawx yehg awg khuhn te pawz kawq gehe lehq, "Nawg khar lo lag cheawg le," lehd koz Yer suq haq na ngawx che yaog. Kheh liz, Yer suq yawd haq teq chaweh maq yaw khuhq vid.[§]

[‡] 18:36 18:36 ngag ved awg ceg teq pa Yer suq khaz nuhr ghaq tod che chaw teq pa haq koz gad che yaog. * 19:2 19:2 awg naz mix-a te che a poq yehg maq Kheh te che beg ke haq awg mig awg phond cawg che chaw teq pa lehax gha veq deh che yaog lehz koz gad che yaog. [†] 19:6 19:6 yaq kig teq chaweh mad mawg Tawd che haq jawd mawd Pid laq 3 pawz koz che yaog. 18:38, 19:4 [‡] 19:7 19:7 suh kenr che yaog Ak 24:16 haq ngawx. [§] 19:9 19:9 teq chaweh maq yaw khuhq vid Cuh kar var ve tawd pehag vid tug awg pun te che yaog. Isy 53:7

¹⁰ Kheh te lehq jawd mawd Pid laq kawq koz che, "Nawg ngag haq tawd maq yawa tug lehq la. Nawg haq phehad tug lehd ma koz, laq kan thag huh thaq vehr tug lehd ma koz, ngag kand pax cawg che haq nawg maq sir lehq la," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹¹ Yer suq kawq koz che, Muhd nuh maq lo nawg haq kand pax pid che ma hez ver, nawg ngag awg khod-aq teq chaweh kand pax mad cawg. Kheh te cheaq te lehq, nawg ved laq khuhn ngag haq chid aq ax che chaw te ghad awr lehr, lex lehq nawg haq keh vend bax ir che yaog lehz, yawd haq koz vid che yaog.

¹² U ve te yand haq tanr lehq, jawd mawd Pid laq awr lehr Yer suq haq phehd vid tug awg khad ca che yaog. Kheh ma khuhd Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa kug lehq koz che, Nawg chaw che ve phad haq phehd vid che ver, nawg jawd mawd nux Kehd sar ve awg chawd phehq che ma hez. A sug yawd awg ton haq jawd mawd te che chaw awg gha lia awr lehr, jawd mawd nux Kehd sar ve cand par phehq che yaog lehd koz che yaog.

¹³ Kheh te cheaq te lehq, tawd u ve haq jawd mawd Pid laq gha kad che te yand, yawd Yer suq haq sir ve tuhez lehq, suhx jehg suhx taz che kaw jaw thag huh ca mi che yaog. Kaw jaw u ve awr lehr, Ar rar miq khuhd Gar bar taq lehd koz che, huhx mehd khuhd lar che awg ti ted kag huh cawg che yaog.

¹⁴ Awg ni u ve awr lehr, Par sar khar pawehd te tug awg pun ghu che awg ni* phehq lehq, awg yand awr lehr muhd kaw cuhaz che te yand cawd che yaog. Jawd mawd Pid laq awr lehr, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa haq koz vid che, "Nig hehd ve Jawd mawd haq ngawx lor."

¹⁵ I hehd koz che, "Yawd haq dawz vehr lor, dawz vehr lor. Laq kan thag huh thaq vehr lor," lehz hax ceh nux kug che yaog.

Jawd mawd Pid laq koz che, "Nig hehd ve Jawd mawd haq laq kan thag huh ngag gha thaq vehr tuawg la," lehz i hehd haq na ngawx che te yand, "Kehd sar ma hez ver, ngag hehd jawd mawd nux mad cawg," lehz paw khod nux teq pa kawq koz vid che yaog.

¹⁶ Awg yand u ve haq, Yer suq haq laq kan thag huh thaq vehr tug, jawd mawd Pid laq awr lehr i hehd ve laq kuhr awg khuhn chid aq vid che yaog.

Yer suq haq laq kan thag huh thaq vehr che

¹⁷ Kheh te cheaq te lehq, i hehd Yer suq haq yug lehq yawd haq sir ve tuhez che yaog. Yawd awr lehr yawd ved laq kan haq taz lehq,† a kor ghuhd lehd koz che awg ti huh kae che yaog. Awg ti u ve awr lehr Ar rar miq khuhd ver, Gawd laq gawd taq‡ meh che yaog.

¹⁸ U huh i hehd yawd haq laq kan thag huh thaq ke lar che yaog. Kheh te lehq, yawd geh teq geha awg kag awr ve chaw ni ghad haq liz, te phawd awr lo te ghad laq kan thag huh thaq ke lar lehq, Yer suq haq awg kaw jen huh thaq ke vid lar che yaog.

¹⁹ Jawd mawd Pid laq awr lehr, liq buhq lehq Yer suq ve laq kan thag huh nehx lar che yaog. Liq u ve awr lehr, "Yud daq chaw teq pa ve Jawd mawd Nar sar rehq chaw Yer suq yaog," lehd koz buhq lar che yaog.

²⁰ Yer suq haq laq kan thag huh thaq vehr vid kig awr lehr, med haq ned cheaq te lehq, Yud daq chaw kha peh vad-ag liq u ve haq ghawn che yaog. Liq u ve awr lehr, Ar rar miq liq, Rod maq liq he lehq Her lar saq liq te buhq lar che yaog.

²¹ Kheh te cheaq te lehq, Yud daq chaw teq pa ve paw khod nux teq pa awr lehr, jawd mawd Pid laq haq koz vid che, "Yud daq chaw teq pa ve Jawd mawd yaog," lehd koz tad buhq. 'Ngag awr lehr Yud daq chaw teq pa ve Jawd mawd yaog lehz che phad yawd koz che yaog,' lehd koz buhq-oq."

²² Jawd mawd Pid laq awr lehr, "Ngag buhq lar che haq ngag mad kawq ghu buhq-oq," lehd i hehd haq kawq koz vid che yaog.

²³ Maq yad teq pa awr lehr, Yer suq haq laq kan thag huh thaq ke lar peg khaz nuhr, yawd ved beg ke haq yug lehq uhd pun pehq lehq, te ghad teq pun yug che yaog. Awg khuhn ve a poq yehg maq§ haq liz i hehd yug che yaog. Kheh ma khuhd, a poq u ve awr lehr, a poq kuhr biz mad cawg. Kuhr tag haq tanr lehq a poq mehr mend lo kha gag te chid lar che a poq phehq che yaog.

²⁴ Kheh te cheaq te lehq i hehd koz che, "A poq che haq a nig mad juh khod lehq, a sug gha cawd che haq sir tug nar bar kehx yug yug ve lehd," koz te ghad he

* 19:14 19:14 *ghu che awg ni* Sinx pog ngad ni huh cawd che yaog. † 19:17 19:17 *laq kan haq taz lehq* Laq kan thag huh thaq vehr tug chaw awr lehr a sug yawd ved laq kan haq a sug yawd khad yawd gha taz ve kae che awg lid cawg che yaog. ‡ 19:17 19:17 *Gawd laq gawd taq* Che ve awr lehr Ar rar miq khuhd te lehq, A kor ghuhd haq koz che yaog. Kar var rar awr lehr Lar tinr khuhd phehq che yaog. Yer suq haq dawz vehr kig awg ti haq koz che yaog. Mk 15:22 § 19:23 19:23 *Awg khuhn ve a poq yehg maq* Thuh khuhd sir maq te cuhx lar che haq te lehq, a kor gha si ke che a poq yehg maq phehq che yaog.

lehq te ghad koz daq che yaog. I hehd che khex te che awr lehr;

†“Ngag ved beg ke haq i hehd pehg yug lehq,

ngag ved a poq haq liz i hehd nar bar khex yug che yaog.”

lehq koz Liq phu khuhn buhq lar che tawd khuhd haq phehaq vid tug awg pun te che yaog.

²⁵ Yer suq ve laq kan pad huh yawd ved awr ye, awr ye ve awg nax ma, Kar lawd phaq ve awg mid ma Mar riq he lehq Mar riq Mar gar dar laq teq pa hox chehd che yaog.

²⁶ Yer suq awr lehr, yawd ved awr ye he lehq yawd haq che awg laq ghuhd* yawd awg pad huh hox chehd che haq gha mawg che te yand, yawd ved awr ye haq yawd koz vid che, “Yad mid-og, nawg ved yad par haq ngawx-oq,” lehd koz che yaog.

²⁷ Awg laq ghuhd u ve te ghad haq liz, “Nawr ye haq ngawx-oq,” lehd koz vid che yaog. Awg yand u ve haq tanr lehq, awg laq ghuhd u ve te ghad awr lehr, yawd ved yehg khuhn lo Yer suq ve awr ye haq sir ve chehd vehr che† yaog.

Yer suq suh che

²⁸ U ve awg khaz nuhr, kanx awg gha lia a meha te peg vehr che haq Yer suq sir lehq, “Ngag a kaz sex che yaog,” lehz yawd koz che yaog. Yawd u khex koz che awr lehr, Liq phu tawd khuhd awg khuhn koz lar che heh phehaq vid tug awg pun yaog.

²⁹ U huh ce che a pehx med ghig‡ kha peh cawg che mawq khu ted mag cawg che yaog. I hehd awr lehr, lad chuhd ghig khuhn cawg che muhg ted mag haq yug lehq ce che a pehx med ghig awg khuhn tiz ke peg lehq, pund tag haq choz lehq yawd ved mawq kaw haq chid duhq vid che yaog.

³⁰ Yer suq awr lehr, ce che a pehx med ghig u ve haq chuhq dawg peg lehq. Peg vehr che yaog§ lehd koz lehq, a kor kuhq ghad te peg lehq sax chez che yaog.

Yer suq ve ned kud phawd awr huh a gehd thaq che

³¹ U ve teq ni awr lehr, pawehd awg pun ghu che awg ni phehq lehq, awg khaz nuhr teq ni ver, ir jad che Sa ba to awg ni phehq

cheaq te lehq, Sa ba to awg ni teq ni awg khuhn laq kan thag huh suh chehd che awg ton teq pa maq gha teh lar haz tug, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa awr lehr jawd mawd Pid laq chehd lo kae lehq, chaw u ve teq pa har naq suh vid tug i hehd ve khi kud haq dawz theh lehq, suh vehr che awg ton u ve teq pa haq yug kha tug, yawd haq lawg che yaog.

³² Khex te lehq, maq yad teq pa lag lehq, Yer suq geh teq geha laq kan thag huh thaq ke lar che chaw ni ghad ve khi kud haq dawz theh vehr che yaog.

³³ Khex ma khuhd, i hehd Yer suq chehd lo lag gag che te yand, yawd suh vehr che haq gha mawg cheaq te lehq, yawd ved khi kud haq i hehd ma dawz theh vid.

³⁴ Khex liz, maq yad te ghad yawd ved ned kud phawd awr haq a gehd thaq lehq, awg suhr he lehq a kaz te pawaz lehax dong tuhaz che yaog.

³⁵ Nig hehd liz gha yonr tug, u ve haq gha mawg che chaw te ghad* sax khiz khanr che yaog. Yawd sax khiz khanr che awr lehr awg cehg mag cawd che yaog. Yawd koz che tawd khuhd awr lehr, awg cehg mag cawd che yaog lehz yawd sir che yaog.

³⁶ Awg ceng che ve teq pa u khex phehaq che awr lehr, †“Yawd ved awg ghuhd ted mag-a liz maq gha dawz theh,” lehz Liq phu khuhn buhq lar che tawd khuhd haq phehaq vid tug awg pun te lar che yaog.

³⁷ Khex te lehq, Liq phu awg khuhn awg kag awr ve ted kag koz lar che, †“I hehd thaq pawnr lar che te ghad haq i hehd ngawx tug yaog,” lehd koz lar che yaog.

Yer suq haq tur vid che

³⁸ U ve awg khaz nuhr, Ar riz mar thehr med yad Yod sehq† awr lehr, Yer suq ve awg ton haq gha yug kae tug jawd mawd Pid laq chehd lo ca lawg che yaog. Khex te lehq, jawd mawd Pid laq yawd haq a khawag pid che yaog. Khex te cheaq te lehq yawd lag lehq, Yer suq ve awg ton haq yug kae che yaog. Yod sehq u ve te ghad awr lehr, Yer suq ve awg laq ghuhd phehq che liz, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa haq kuhz cheaq te lehq, awg laq ghuhd phehq che yaog lehz su haq maq sir cuh.

† 19:24 19:24 Chid 22:18 * 19:26 19:26 yawd haq che awg laq ghuhd Yod hanr haq koz che yaog. 13:23

† 19:27 19:27 Yer suq ve awr ye haq sir ve chehd vehr che Che te yand kha gag, Yer suq ve awg nax var teq pa yawd haq maq yonr ser cheaq te lehq, yawd suh peg khaz nuhr, yawd ved awr ye haq haq sax tug Yod hanr haq cuh lar haz che yaog. ‡ 19:29 19:29 ce che a pehx med ghig Awg phuhd ma khaz che juh ted ceng phehq che yaog.

Chi 69:21 § 19:30 19:30 Peg vehr che yaog Thaer khuhq che yaq kaw ghu che kanx te peg che haq koz che yaog.

* 19:35 19:35 u ve haq gha mawg che chaw te ghad Yod hanr haq koz che yaog. 1:7, 19:26 † 19:36 19:36 Tuhz 12:46, Heh 9:12 † 19:37 19:37 Ykh 12:10 † 19:38 19:38 Yod sehq Paw sa che Yud daq chaw awg hox te ghad phehq che yaog. Mt 25:57 ‡ 19:39 19:39 mud rar he lehq a cawr Chaw suh tur ver, yehd che nag mand huh phehq che yaog. 2Rsv 16:14

³⁹ Pong lag thad Yer suq chehd lo muhd khax te khend huh lag che Niq kawd der te ghad liz lag che yaog. Yawd awr lehr, mud rar he lehq a cawr² khuhq huhz daq lar che, seh^z chi uhd kid lod kheh taw yug veva lag che yaog.

⁴⁰ Ix mag awr lehr, Yer suq ve awg ton haq yug lehq, Yud daq chaw teq pa ve chaw tur che awg lid cawg che heh, san huhx teq pa haq ke lehq, pha phua yug thiz lar che yaog.

⁴¹ Yawd haq laq kan thag huh thaq vehr kig huh, kho teq kho cawg che yaog. Kho u ve awg khuhn chaw te ghad-eg haq liz maq tur jaw ser che tur phuh awg suhx[§] ted mag cawg che yaog.

⁴² U ve teq ni awr lehr, Yud daq chaw teq pa ve pawehd awg pun ghu che awg ni phehq lehq, tur phuh u ve liz awg pad huh cawg cheaq te lehq, ix mag yawd haq u huh ca tur lar che yaog.

20

Yer suq kawq teq tuag che

¹ Suhr ni awg khuhn awg kawd maq teq ni,* muhd ma thid ser huh, Mar riq Mar gar dar laq awr lehr ted naq tur phuh huh kae lehq, tur phuh awg khod med huh chuhd lar che huhx meh dig phuhz kha lar che haq gha mawg che yaog.

² Kheh te lehq Sid monr Per troq he lehq Yer suq haq che awg kag awr ve awg laq ghuhd te ghad chehd huh yawd cex lag lehq koz che, "Tur phuh awg khuhn Jawd mawd Yer suq haq su yug tuhz ve lehq, yawd haq khar lo ca teh lar lehq nar ngag hehd maq sir," lehz ix mag haq koz vid che yaog.

³ Kheh te cheaq te lehq, Per troq he lehq awg kag awr ve awg laq ghuhd u ve te ghad tuhez lehq tur phuh huh kae che yaog.

⁴ Ix mag teq geha cex kae che te yand, awg laq ghuhd u ve te ghad awr lehr Per troq haq keh cex gehg lehq, tur phuh lo yawd awg kawd gaeg che yaog.

⁵ Tur phuh awg khuhn lo yawd kawq suhx ngawx lehq, pha phua u huh teh lar che haq gha mawg che yaog. Kheh ma khuhd tur phuh awg khuhn yawd maq geha.

⁶ Yawd khaz nuhr ghaq cex lag tod che Sid monr Per troq lag gag lehq, tur phuh awg khuhn geha che yaog. Gehe che te yand, pha phua teh ax lar che haq lehd ma koz,

⁷ a kor haq beh che phar ceq haq lehd ma koz, yawd gha mawg che yaog. Phar

ceq u ve pha phu geh teq geha maq teh lar lehq, awg kag awr ve ted kag lo loq teh lar che yaog.

⁸ Awg yand u ve haq, tur phuh lo awg kawd maq gag che, awg kag awr ve awg laq ghuhd u ve te ghad liz tur phu khuhn geha lehq gha mawg cheaq te lehq yonr che yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, Yer suq suh kig lo gha kawq teq tuag che yaog lehz Liq phu khuhn koz lar che haq ix mag maq sir ser.

¹⁰ Awg yand u ve haq, awg laq ghuhd u ve ni ghad awr lehr, a sug yawd ved yehg lo kawq koeq che yaog.

Yer suq yawd awg ton Mar riq Mar gar dar laq haq maw vid che

¹¹ Kheh ma khuhd, Mar riq awr lehr tur phuh awg pad huh hox lar lehq huhg chehd che yaog. Yawd huhg chehd-ag huh, tur phuh khuhn kawq suhx ngawx lehq,

¹² phux-u ghad te che a poq veq deh lar che muhd nuh maq cuh yad ni ghad haq gha mawg che yaog. Ix mag awr lehr, Yer suq ve awg ton teh lar kig a kor phawd awr te ghad, khi mehr mi phawd awr te ghad mi chehd che yaog.

¹³ Ix mag awr lehr, "Yad mid-og, a thoq te huhg chehd cheawg le," lehz,yawd haq na ngawx che te yand yawd kawq koz che, "Ngag ved Awg jawd mawd haq su yug ve lehq, khar lo ca teh lar lehq nar ngag maq sir cheaq te lehq huhg chehd che yaog," lehz ix mag haq kawq koz vid che yaog.

¹⁴ Yawd u kheh koz peg lehq kuhr teh^x nuhr phawd awr phuhz ngawx che te yand, Yer suq hox chehd che haq gha mawg che yaog. Kheh liz, Yer suq yaog lehz yawd maq sir.

¹⁵ Yer suq koz che, "Yad mid-og, a thoq te huhg chehd cheawg le. Nawg a sug haq ca cheawg le," lehz yawd haq na ngawx che yaog.

Mar riq awr lehr, yawd haq kho haq sax sehr phad lehq gha hawg lehd duhd lehq koz che, "A vix var-og, nawg yawd haq yug ve ver, khar lo teh lar che haq ngag haq a cehax koz ax laog. Ngag yawd haq ca yug khuheq tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁶ Yer suq awr lehr, "Mar riq-og," lehz yawd haq koz vid che yaog. Mar riq phuhz ngawx lehq, "Rar bud niq-og," lehd koz, Ar rar miq khuhd yaw lehq koz vid che yaog. (Rar bud niq lehd koz che awr lehr sar lar haq koz che yaog.)

¹⁷ Yer suq koz che, "Ngag haq ta vad. Awg lawn ghod ver, Awr pa geh ngag maq gha taez ser. Ngag ved a vix a nax teq

§ 19:41 19:41 **tur phuh awg suhx** Yod sehq ve tur phuh lehd koz che yaog. Mt 27:60 * 20:1 20:1 **awg kawd maq teq ni** Yud daq chaw teq pa awg pun sinx pog teq ni haq cawd che yaog. Yaq ni a nig ved Six ni awg ni haq cawd che yaog.

pa chehd lo kae lehq che kheh koz vid-oq. Ngag ved Awr pa he lehq nig hehd ve Awr pa, ngag ved Ghig sa he lehq nig hehd ve Ghig sa chehd lo ngag taez tug yaog," lehz Mar riq haq koz vid che yaog.

¹⁸ Mar riq Mar gar dar laq kae lehq, "Ngag Jawd mawd Yer suq haq gha mawg vehr che yaog," lehz awg laq ghuhd teq pa haq koz vid che yaog. Kheh te lehq, Yer suq yawd haq koz ax che awg lawn teq pa liz, yawd i hehd haq koz vid che yaog.

Yer suq yawd awg ton awg laq ghuhd teq pa haq maw vid che

¹⁹ Suhr ni awg khuhn awg kawd maq teq ni Yer suq kawq teq tuag che teq ni muhd phiq huh, awg laq ghuhd teq pa phawng daq chehd che yaog. I hehd awr lehr, Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa haq kuhz cheaq te lehq ghaz mir teq pa liz hoz lar che yaog. Awg yand u ve khuhn Yer suq lag lehq i hehd awg kaw jen huh hox lar lehq, "Nig hehd geh duhd sa gad sa tug cawg vid-oq,"[†] lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²⁰ Yawd che kheh koz peg lehq, yawd ved laq kuhr he lehq yawd ved ned kud phawd awr i hehd haq maw vid che yaog. Kheh te lehq, awg laq ghuhd teq pa awr lehr, Jawd mawd Yer suq haq gha mawg che te yand, ha lehq jad che yaog.

²¹ Yer suq te pawz kawq koz che, "Nig hehd geh duhd sa gad sa tug cawg vid-oq. Awr pa ngag haq peha lar che heh, ngag liz nig hehd haq kae pe che yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²² Yawd che kheh koz peg lehq, i hehd awg thag lo awg sax mez pe lehq[‡] koz che, "Daq che kheg che Awg ha phu haq haq yur-oq.

²³ A sug te ghad ve vend bax haq nig hehd phehd kha ver, vend bax phehd kha che[§] haq yawd gha tug yaog. A sug te ghad ve vend bax haq nig hehd ma phehd vid ver, yawd ved vend bax cawg chehd tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Thod maq maq yonr che awg lawn

²⁴ Yer suq i hehd chehd lo lag thad, cuh yad teq chi ni ghad awg khuhn lo Yad ceh ka lehd koz che Thod maq te ghad awr lehr, i hehd geh ma chehd lar che yaog.

²⁵ Kheh te cheaq te lehq, awg kag awr ve awg laq ghuhd teq pa awr lehr, "Jawd mawd Yer suq haq ngag hehd gha mawg vehor," lehz yawd haq koz vid che yaog.

Kheh ma khuhd, Thod maq kawq koz che, "Yawd ved laq kuhr awg khuhn son cud thaq ke che awg hawehd haq ngag maq gha mawg lehq awg hawehd u ve haq ngag ved laq nuh maq gha vad ngawx lehq, yawd ved ned kud phawd awr ver, ngag maq yonr," lehd i hehd haq koz vid che yaog.

²⁶ Awg khaz nuhr hex ni gaeg che te yand, Yer suq ve awg laq ghuhd teq pa yehg awg khuhn te pawz teq geha kawq chehd chehd lehq, Thod maq liz i hehd geh teq geha chehd chehd che yaog. Ghaz mir teq pa hoq lar che liz, Yer suq lag lehq i hehd awg kaw jen huh hox lar lehq, "Nig hehd geh duhd sa gad sa tug cawg vid-oq," lehd koz vid che yaog.

²⁷ Awg yand u ve khuhn yawd Thod maq haq koz vid che, "Nawg ved laq nuh chuhr huh kheh ke lehq ngag ved laq ho haq vad ngawx-oq. Nawg ved laq kuhr che lehq, ngag ved ned kud phawd awr haq bez ke ngawx-oq. Maq yonr che tad cawg vid. Yonr che ted ceng cawg vid-oq," lehd koz vid che yaog.

²⁸ Thod maq kawq koz che, "Nawg awr lehr ngag ved Jawd mawd he lehq ngag ved Ghig sa yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁹ Yer suq kawq koz che, "Nawg awr lehr ngag haq gha mawg cheaq te lehq yonr cheawg la. Ngag haq mad mawg liz yonr che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

A thoq haq te lehq liq che buhq che awg lawn

³⁰ Yer suq awr lehr yawd ved awg laq ghuhd teq pa mehzh khuhd suhr te mar vid che awg kag awr ve awg hez teq pa liq che awg khuhn mad buhq ke lar che* liz kha peh vad-ag cawg ser che yaog.

³¹ Yer suq awr lehr, Ghig sa ve Yad phu Khreq phehg che yaog lehz nig hehd yonr lehq yonr che haq te lehq nig hehd co ha gha teq tug, awg lawn che teq pa haq buhq lar che yaog.

21

Yer suq yawd awg ton awg laq ghuhd suhr ghad haq maw vid che

¹ U ve awg khaz nuhr Yer suq awr lehr, Tir ber riq ghig po nux* awg pad huh awg laq ghuhd teq pa haq yawd ved awg ton te

[†] 20:19 20:19 *duhd sa gad sa tug cawg vid-oq* Her brehd chaw teq pa te ghad haq te ghad mawg daq ver, yawd daq che tawd phehg che yaog. [‡] 20:22 20:22 *i hehd awg thag lo awg sax mez pe lehq* Chaw yad a saq teaq

tug, Ghig sa nar khuhd khuhn sax mez ke vid che heh, awg laq ghuhd teq pa co ha phawd awr teaq lehq kanx te gha tug Awg ha phu kand pax pid che haq koz che yaog. [§] 20:23 20:23 *vend bax phehd kha che* Yer suq haq yonr

ver, vend bax gha pong che haq koz che yaog. ^{*} 20:30 20:30 *mad buhq ke lar che* 21:25 haq ngawx. ^{*} 21:1

21:1 *Tir ber riq ghig po nux* 6:1 haq ngawx.

pawz kawq maw vid che yaog. Yawd ved awg ton maw vid che awr lehr che kheh yaog.

² Sid monr Per troq, Yad ceh ka lehd koz che Thod maq, Gar liq lehd muhd mig Kar naq khaz yad Nar tar ner laq, Yer ber dehd ve yad par ni ghad he lehq Yer suq ve awg laq ghuhd awg kag awr ve ni ghad i hehd geh teq geha chehd chehd che yaog.

³ Sid monr Per troq awr lehr, "Ngag ngad cae sar," lehz i hehd haq koz vid che yaog. I hehd kawq koz che, "Ngag hehd liz kaeg," lehd yawd haq koz vid che yaog.

I hehd kae lehq, huh lawd kor khuhn gehe che yaog. U ve teq hax i hehd ngad ca che teq kheha liz maq gha.

⁴ Muhd thid-ag che te yand, Yer suq awr lehr ghig puhg pad huh hox chehd che yaog. Kheh ma khuhd, Yer suq yaog lehq awg laq ghuhd teq pa maq sir.

⁵ Yer suq koz che, "Yad teq paog, ngad gha la," lehd koz i hehd haq na ngawx che te yand, "Maq gha," lehz i hehd yawd haq kawq koz khuhq vid che yaog.

⁶ Awg yand u ve khuhn Yer suq koz che, "Huh lawd kor laq yaq awr pax awr huh geq phehd-oq. U kheh te ver, gha tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog. Kheh te lehq i hehd geq phehd lehq, ngad kha peh vad-ag gha che haq te lehq, geq haq ghawg ma ghad che yaog.

⁷ Awg yand u ve khuhn, Yer suq haq che awg laq ghuhd[†] te ghad awr lehr, Per troq haq koz vid che, "Jawd mawd Yer suq yaog," "Jawd mawd Yer suq yaog," lehz Sid monr Per troq gha kad che te yand, yawd beg ke mad veq lar che haq te lehq, a poq yehg maq haq deh peg lehq, ghig po nux khuhn pawz gehe che yaog.

⁸ Awg kag awr ve awg laq ghuhd teq pa awr lehr, ngad kha peh geh chehd che geq haq ghawg lehq, huh lawd kor cind lag che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd chehd lar che awr lehr pehg puhg huh ma vid. Ngad chi log kheh tawa lehax vid daq che yaog.

⁹ I hehd pehg puhg lo gaeg che te yand, sir niq a mir ceh lar che haq gha mawg lehq, ngad pinr lar che he lehq khaor mod teh lar che haq gha mawg che yaog.

¹⁰ Yer suq koz che, "A meha nig hehd gha lar che ngad ted pehg pehar haq yug veva lar-og," lehd i hehd haq koz vid che yaog.

¹¹ Kheh te cheaq te lehq, Sid monr Per troq awr lehr, huh lawd kor khuhn gehe lehq, ngad kha peh ghad cawg che geq u ve haq pehg puhg lo ghawg veva lag che yaog. Geq u ve awg khuhn ir che ngad 153 kheh cawg che yaog. Ngad kheh taw maq gha mad che liz, geq maq sax.

¹² Awg yand u ve haq Yer suq koz che, Awr cad laog lehq, i hehd haq koz vid che yaog. Kheh ma khuhd, yawd awr lehr Jawd mawd Yer suq phehq che yaog lehq, awg laq ghuhd teq pa sir cheaq te lehq, "Nawg a suawg le," lehz te ghad-eg liz yawd haq na ngawx maq pir.

¹³ Yer suq lag lehq khaor mod haq yug lehq awg laq ghuhd teq pa haq pehg vid che yaog. Ngad sar haq liz u kheh te pehg vid che yaog.

¹⁴ Yer suq yawd suh kig lo kawq teq tuag peg khaz nuhr, yawd ved awg ton awg laq ghuhd teq pa haq maw vid che awr lehr, che te pawz sehr pawz te pawz phehq che yaog.

Ngag ved yawg teq pa haq car vid taw vid-oq

¹⁵ I hehd awr cad peg lehq, Yer suq awr lehr Sid monr Per troq haq koz vid che, "Yod hanr ve yad Sid mor-og, chaw che teq pa haq che haq keh nawg ngag haq haq hawg la," lehd koz yawd haq na ngawx che te yand, "Haq che yaog, Jawd mawd-og, ngag nawg haq haq che haq nawg sir che yaog," lehz yawd kawq koz vid che yaog.

Yer suq kawq koz che, "Ngag ved yawg nehax teq pa haq car vid taw vid-oq," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁶ Yer suq Per troq haq te pawz kawq koz vid che, "Yod hanr ve yad Sid monr-og, nawg ngag haq haq hawg la," lehd koz kawq na ngawx che te yand, "Haq che yaog, Jawd mawd-og, ngag nawg haq haq che haq nawg sir che yaog," lehz kawq koz vid che yaog.

Yer suq kawq koz che, "Ngag ved yawg teq pa haq haq sax-oq," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁷ Yer suq yawd haq sehr pawz te pawz kawq koz vid che, "Yod hanr ve yad Sid monr-og, nawg ngag haq haq hawg la," lehd koz na ngawx che yaog.

"Nawg ngag haq haq hawg la," lehz sehr pawz kha gag Yer suq yawd haq na ngawx cheaq te lehq Per troq ni ma lug lehq koz che, "Jawd mawd-og, nawg awg gha lia haq sir che yaog. Ngag nawg haq haq che haq nawg sir che yaog," lehd kawq koz khuhq vid che yaog. Yer suq kawq koz che, "Ngag ved yawg teq pa haq car vid taw vid-oq.

¹⁸ Ngag nawg haq awg cehg mag koz ax laq, nawg chaw hax var phehq che te yand nawg khad nawag seh hang chuhq lehq, nawg kae gad kig lo kae che yaog. Kheh ma khuhd, nawg mawd vehr che te yand, nawg ved laq kuhr niq pax che ve haq log lehq su nawg haq pheh lehq nawg maq

[†] 21:7 21:7 Yer suq haq che awg laq ghuhd 13:23-25, 20:2-8 haq ngawx.

kae gad kig lo su nawg haq yug ve kae tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹⁹ (Yer suq che kheh koz che awr lehr, Ghig sa ve awg mig awg phond tuhaz tug awg pun Per troq khawd-ehg kheh gha te suh tug[‡] haq koz gad che yaog.) Yer suq tawd u ve teq pa haq koz peg lehq, "Ngag khaz nuhr ghaq laoq," lehz Per troq haq koz vid che yaog.

Yer suq haq che awg laq ghuhd te ghad ve awg lawn

²⁰ Per troq phuhz ngawx che te yand, Yer suq haq che awg laq ghuhd u ve te ghad i hehd awg khaz nuhr lag tod che haq gha mawg che yaog. Awg laq ghuhd u ve te ghad awr lehr, pong lag thad i hehd muhd phiq awr cad chehd huh, Yer suq ve ni ma pi awg pad huh en mi lar lehq, "Jawd mawd-og, nawg haq kawq phuhz tug a suawg le," lehd koz na ngawx che phad te ghad yaog.

²¹ Per troq awr lehr, awg laq ghuhd u ve haq gha mawg che te yand, "Jawd mawd-og, che ve phad khawd-ehg kheh gha phehq tuawg le," lehz Yer suq haq na ngawx che yaog.

²² Yer suq kawq koz che, "Ngag kawaq thad kha gag ngag yawd haq chehd cuh vid gad ver, nawg haq khawd-ehg kheh te caz daq le. Nawg awg ton ngag khaz nuhr ghaq laoq," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²³ Tawd khuhd u ve haq te lehq, awg laq ghuhd u ve te ghad maq gha suh tug lehd koz a vix a nax[§] teq pa awg khuhn buhg veh che yaog. Kheh ma khuhd, awg laq ghuhd u ve te ghad maq gha suh tug lehz Yer suq ma koz. Kheh ma khuhd, "Ngag kawaq thad kha gag ngag yawd haq chehd cuh vid gad che ver, nawg haq khawd-ehg kheh te caz daq le," lehz Yer suq koz che yaog.

²⁴ Awg laq ghuhd u ve te ghad awr lehr, awg lawn che teq pa haq sax khiz khanr lehq buhq lar che phad phehq che yaog. Yawd sax khiz khanr che awr lehr awg cehg mag cawd che yaog lehz ngag hehd sir che yaog.

Awg leh med ve tawd khuhd

²⁵ Yer suq te che kanx awg kag awr ve laex ceng cawg ser che yaog. Yawd kha te che awg lawn awg gha lia haq buhq lar che heh ver, buhq lar che liq daw u ve teq pa mig gig che liz maq daw hawg lehz ngag duhd che yaog.

[‡] 21:19 21:19 *khawd-ehg kheh gha te suh tug* Laq kan thag huh a kor thuhd mehr kha awr panr lehq su dawz vehr che lehd koz che yaog. [§] 21:23 21:23 *a vix a nax* Khreq yad teq pa haq koz che yaog.

Cuh yad liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Cuh yad liq che ve awr lehr, Jawd mawd Yer suq suh lehq kawq teq tuag peg khaz nuhr sehzh chi khuhq ve awg yad khuhn Yawd haq kha yonr che Khreq yad teq pa ir kae mad kae che awg lawn buhq lar che yaog. Liq che te koz awr lehr, ha lehq che bon khuhd liq uqh koz he lehq Khreq yad teq pa haq cuh yad ir teq pa buhq fea vid lar che liq teq pa awg kanr huh cax vid lar che liq te koz phehq che yaog. Kheh te lehq "Daq che kehg che Awg ha phu ve kanx te lar che liq," lehz liz koz gha che yaog. Awg lawg ghod ver, Daq che kehg che Awg ha phu yawd yaq lehq kanx te che awg lawn mar ax lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che haq buhq var yawd awg meh mad buhq ax lar liz, liq che ve awg thang phawd, awg khuhn phawd awg lawn teq pa haq koz cax daq lar che haq ngawx che te yand, Lud kar buhq lar che liq yaog lehd koz gha che yaog. Kheh te lehq cuh yad liq che awr lehr, A.D. 63 khuhq kheh thad huh buhq tuhzh lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Liq che te koz khuhn ve a yed ir lehq cuhx kig nax jad che awg lawn 1:8 awg khuhn cawg che yaog. Awg kawd thad ve Khreq yad awg mor teq pa tanr kawr tanr te lehq ir tuag che awg lawn, pen daq kig ted mag peg ted mag haq a yed te lehq buhq mar ax lar che yaog. Liq che ve te koz awr lehr, awg lawn che ve teq pa ve awg khad haq te buhq lar che yaog: (1) Khreq yad awg mor awg khuhn ve a yed ir lehq yeg chehd vid che chaw teq pa: Per troq he lehq Pawd loq. (2) A yed ir che awg lawn he lehq phehq tuhaz che awg ceng te pa: Daq che kehg che Awg ha phu kanx te che, mig gig pez awg suhx awg suhx lo kae lehq ha lehq che bon khuhd tanr mar vid che Miz sen teq pa, vend bax duhd phuhz che chaw teq pa, Khreq yad awg mor ir lag muh lag che he lehq yonr che chaw teq pa awg khuhn ve a saq teq khad te pa. (3) Phehq har che awg ceng nux mag teq pa: Yud daq chaw he lehq Bid saz a naz chaw teq pa ma cawd maq hawr daq che, Yud daq chaw awg mor khuhn ve te pehg Khreq yad awg mor haq du deh vid che, Yud daq chaw he lehq Rod maq chaw mehzh khuhd suhr suhx jehg suhx taz che haq gha khanr che, Bid saz a naz chaw haq tawnr daq che he lehq Ghig sa kanx te che

awg khuhn tuq khanr har ghuhd che awg ceng haq gha khanr che. (4) Yer ruq sar lehn med lo te lehq Rod maq med lo kae che ha lehq che bon khuhd yaq kaw.

Awg lawn nux

1. Per troq he lehq Pa ler tid naq muhd mig khuhn Khreq yad awg mor tanr te che (1:1-12:25)
  - a. Yud daq muhd mig, Gar liq lehd muhd mig he lehq Sar mar riq muhd mig kha peg awg khuhn (1:1-9:31, 9:31 *kuhn ngawx ser*)
  - b. Phid niq, Kud par ruz he lehq Anr tiz awr muhd mig kha gag (9:32-12:25, 11:19 *kuhn ngawx ser*)
2. Pawd loq he lehq Anr tiz awr te lehq Rod maq med lo kha gag Khreq yad awg mor ir kae mad kae che (13:1-28:31)
  - a. Phur giz muhd mig he lehq Gar lar tiq muhd mig kha gag (13:1-15:35; 16:6 *ngawx*)
  - b. Mar ker dawd niq muhd mig kha gag (15:36-21:16; 16:6 *ngawx*)
  - c. Rod maq med khuhn gehe che (21:17-28:31; 28:14 *ngawx*)

Daq kehg che Awg ha phu pea tug

¹⁻² Thawd phid luq-og, Yer suq awg kawd maq thad loar tanr mar tanr te che awg ceng gha lia he lehq yawd muhd nuh maq lo taz kawq veh thad kha gag huh ve awg lawn ngag liq awg kawd maq ve te koz khuhn nawg haq buhq ax peg che yaog. Yawd ma taz koeq ser thad huh, Daq che kehg che Awg ha phu haq cud lehq, lez yug lar che cuh yad teq pa haq tawd pid lar haz che yaog.

³ Yawd khanr suh peg khaz nuhr, uhd chi ni khuhn cuh yad teq pa haq yawd awg ton mawg vid lehq, Ghig sa ve muhd mig awg lawn koz mar vid che yaog. Yawd awg ton teq chehd che yaog lehz su gha sir vid tug awg pun, yawd awg ton laex pawz su haq mawg vid lehq, sax khiz liz laex ceng te mar vid che yaog.

⁴ Yawd cuh yad teq pa geh chehd lehq awr cad chehd-ag huh, yawd i hehd haq koz vid che, "Yer ruq sar lehn med khuhn ta tuhzh kae ser. Ngag nig hehd haq koz vid lar che heh te lehq, ngar pa ve kar tiq tawd khuhd haq gha thad kha gag law lar ser.

⁵ Yod hanr awr lehr, a kaz khuhn baz tiz sar pehar che yaog. Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr, maq muh tand ver, Daq kehg che Awg ha phu khuhn baz tiz sar gha khanr yug tug yaog," lehz Yer suq i hehd haq koz vid che yaog.

Yer suq muhd nuh maq lo taz kawq veh che

⁶ Kheh te lehq, i hehd phawng daq chehd-ag huh yawd haq na lehq koz che, "Jawd mawd-og, a meha nawg Id sar rer laq chaw ceng haq muhd mig kawq khuhq pid tuawg la," lehd koz vid che yaog.

⁷ Yer suq i hehd haq kawq yaw khuhq vid lehq koz che, "Awr pa yawd khad yawad duhd ngawx lehq te lar che awg yand teq pa haq nig hehd sir tug maq lor hawg.

⁸ Kheh ma khuhd, Daq che kehg che Awg ha phu nig hehd geh yaq ver, nig hehd kand pax gha tug yaog. Kheh te lehq, Yer ruq sar lehn med haq tanr lehq Yud daq muhd mig, Sar mar riq muhd mig he lehq muhd leh mig leh nig hehd ngag ved awg lawn khae par te lehq sax khiz gha khanr tug yaog," lehz koz vid che yaog.

⁹ Yawd u kheh koz peg lehq cuh yad teq pa yawd haq ngawx chehd-ag huh, Ghig sa awr lehr, yawd haq chid taz ve lehq, i hehd ve mehz sir mawg leh thad kha gag, mog dig yawd haq beh lar che yaog.

¹⁰ Yer suq taz veh tod che haq cuh yad teq pa kuhr ghaq chid ngawx chehd-ag huh, veq kad phuix-u ghad te che haq veq deh che haw khaz var ni ghad, i hehd pad huh lag hox chehd lawz che yaog.

¹¹ Chaw u ve ni ghad koz che, "Gar liq lehd chaw teq paog, a thoq te nig hehd teq pa muhd nuh maq lo kuhr chid ngawx chehd cheawg le. Nig hehd haq phaz daq lar haz lehq muhd nuh maq lo chid taz veh tod che Yer suq che te ghad awr lehr, nig hehd mehz khuhd suhr muhd nuh maq lo taz kawq veh che heh te lehq, te pawz kawq yaq tug yaog," lehd koz vid che yaog.

Yud daq Id sar kar rir oq awg tan kawq lez che

¹² Kheh te lehq cuh yad teq pa awr lehr, sar lonr kehaq lo tu lehq, Yer ruq sar lehn med lo kawaq che yaog. Keh u ve awr lehr, Yer ruq sar lehn med haq ma vid daq, Sa ba to awg ni teq ni khuhn tod gha che * yaq kaw kheh fia lehax cawg che yaog.

¹³ I hehd teq pa med khuhn kawq gag lehq, i hehd chehd jaw che yehg awg thang ted taeg lo taez che yaog. I hehd teq pa awr lehr, Per troq, Yod hanr, Yar koq, Anr drehr, Phid liq, Thod maq, Bar thawd lar mehd, Mar thehr, Ar lar phehd ve awg yad par Yar koq, muhd mig haq haq che awg mor khuhn ve Sid monr he lehq Yar koq ve awg yad par Yud daq che teq pa yaog.

¹⁴ I hehd teq pa he lehq yad mid teq pa liz ted pehg pawnd lehq, Yer suq ve awr ye Mar riq he lehq yawd ved awg nax var teq

pa geh awg gha lia ni ma teq siar lehax te lehq, bon hax ceh lawg chehd che yaog.

¹⁵ Awg yand u ve khuhn, yonr che chaw awg gha lia teq ha nig chi ghad kheh ma phoz phawng daq chehd che kar lo, Per troq tu lehq koz che,

¹⁶ "A vix a nax teq paog, Yud daq su haq sir vеха lehq Yer suq haq pheh yug tug a mig thad lo Daq kehg che Awg ha phu Dar viq ve mawg kaw haq cud lehq, Liq phu khuhn koz lar che heh awg cehg mag gha phehaq vehr che yaog.

¹⁷ Kheh liz, Yud daq awr lehr, a nig ved awg mor khuhn chehd lehq kanx che ve haq ga te tug lez yug lar che chaw te ghad phehq che yaog."

¹⁸ Chaw u ve awr lehr, ma thed ma cawd che kanx haq te lehq gha lar che phu u ve mig gig te pez vig lar che yaog. Yawd mig gig u ve khuhn a kor thuhd par kha awr kuhd jawq lehq, ux peg khod cheaq te lehq awg ghug awg tehaz saw tuhaz vehr che yaog.

¹⁹ Awg lawn u ve haq Yer ruq sar lehn med yad awg gha lia saw sir chehd che yaog. Kheh te lehq, mig gig u ve te pez haq i hehd ve tawd khuhd Ar ker dar maq lehd koz meh vid lar che yaog. Cuhx kig awr lehr, awg suhr mig gig lehd koz che yaog.

²⁰ Per troq koz che, "Awg lawn che ve chid muh che liq khuhn buhq lar peg che yaog.

†Yawd ved chehd kig huh awg gawg cux awg gawg chuhq he lehq chaw te ghad-eg liz

taq gha chehd vid-oq,' †Yawd ved a yad liz su haq kawq pid-oq,' lehd koz buhq lar che yaog.

²¹⁻²² Kheh te cheaq te lehq, Yud daq awg tan a nig chaw te ghad gha kawq lez ke tug yaog. Yer suq kawq teq tuag che awg lawn haq a nig geh sax khiz ga khanr ax vid tug, chaw te ghad lor che yaog. Chaw u ve te ghad awr lehr, Jawd mawd Yer suq Yod hanr geh a kaz khuhn baz tiz sanr khanr tur che teq ni haq tanr lehq, a nig geh yig yig lag lag te tod che awg yand awg gha lia he lehq yawd a nig haq phaz daq lar haz lehq, muhd nuh maq lo taz kawq veh che teq ni kha gag, a nig geh chehd lar che chaw te ghad gha phehq che yaog," lehz Per troq koz che yaog.

²³ Kheh te lehq, i hehd teq pa chaw ni ghad ve awg meh haq koz tuhaz che yaog. Te ghad awr lehr, Yod sehq la Bar sar baq lehd koz che Yud duq yaog. Ni ghad te ghad awr lehr, Mar thi q yaog.

* 1:12 1:12 *Sa ba to awg ni teq ni khuhn tod gha che* Uhd phar lon kheh tawa lehax cawg che yaog. Tuhz 16:29, Hch 35:5 † 1:20 1:20a Chid 69:25 † 1:20 1:20b Chid 109:8

²⁴ Kheh te lehq, cuh yad teq pa i hehd bon lawg lehq koz che, "Chaw yad awg gha lia ve ni ma haq sir che Jawd mawd Yer suq-og, chaw che ni ghad awg khuhn nawg khar ve te ghad haq lez yug che ngag hehd haq a cehax bez mar laoq.

²⁵ Yud daq awr lehr, cuh yad ve a yad haq chid bag lar haz lehq yawd haq kenr che chehd kig lo[†] kawq veh che yaog. Yawd ved kanx haq kawq te lehq cuh yad ve a yad haq kawq gha tug, chaw che ni ghad awg khuhn nawg a sug te ghad haq lez yug tug a cehax bez mar ax laoq," lehd koz bon lawg che yaog.

²⁶ Ix mag ved awg meh buhq ke lar lehq kheh yug gha meh, Mar thi q haq gha cawd che yaog. Kheh te lehq, cuh yad teq chi te ghad geh yawd geh che yaog.

2

Daq kehg che Awg ha phu yaq che

¹ Per ter khoq ter pawehd te tug awg ni gag vehr lehq i hehd ted kag lehax saw phoz chehd chehd che yaog.

² Teq pear lehax muhd huh nux lag che heh te lehq muhd-aq lo awg khuhd pehz hehd meh, z te yaq lehq i hehd teq pa mi chehd che ted yehg maq khuhn gehag che yaog.

³ A mir ha heh te che ha lez tuhaz lehq i hehd teq pa awg gha lia thang huh kha duhq saw pehg chehd vehr che haq gha mawg che yaog.

⁴ I hehd teq pa awg gha lia khuhn Daq kehg che Awg ha phu kha nehax chehd lehq Awg ha phu koz cuh vid che heh te lehq tawd laex ceng khuhd te yaw vid che yaog.

⁵ Awg yand u ve khuhn, Ghig sa haq yawz yan che Yud daq chaw teq pa laex muhd mig lo lag che Yer ruq sar lehr med khuhn chehd chehd che yaog.

⁶ Awg khuhd u ve teq pa haq gha kad lehq chaw awg mor nux phoz lag ngawx-ag che yaog. Kheh te lehq su yaw chehd che tawd khuhd u ve teq pa a sug yawd ved tawd khuhd gha kad cheaq te lehq i hehd ka kehn vehr che yaog.

⁷ Chaw u ve teq pa ka kehn vehr lehq koz daq che, "Ngawx ser, tawd yaw chehd che chaw u ve teq pa awr lehr, awg gha lia Gar liq lehd chaw-a lehax ma hez hawg la.

⁸ Khawd-ehg te lehq a nig teq pa awg gha lia a sug yawd paw kig muhd mig lo ve tawd khuhd haq gha kad cheawg le.

⁹ Ngag hehd Par tiq chaw, Mer diq chaw, Ed lanr chaw, Me sox po tar miq muhd mig lo chehd che chaw, Yud daq he lehq Kar par dawd kiq muhd mig lo chehd che

chaw, Por tuq he lehq Ar siq muhd mig lo chehd che chaw,

¹⁰ Phur giz he lehq Par pud liq muhd mig lo chehd che chaw, Ed jid tuq he lehq Kud rer ner muhd mig haq caz daq che Lir buq muhd mig lo chehd che chaw, Rod maq med lo lag che khehx chaw teq pa,

¹¹ Yud daq chaw lehd ma koz, Yud daq ve awg lid haq yug che chaw lehd ma koz, Kar rer ter chaw he lehq Ar raq chaw Ghig sa ve kand pax ir jad che, awg lawn teq pa su yaw chehd che haq ngag hehd a sug yawd chaw ceng ve tawd khuhd te gha kad che yaog," lehz i hehd koz che yaog.

¹² Chaw u ve teq pa ca duhd ma tuh, z he lehq ka kehn vehr che khuhn koz daq lehq koz che, "A thoq maq awr te vehr cheawg le," lehd koz che yaog.

¹³ Kheh te lar lehq, ted pehg yonr che chaw teq pa haq ca be ca khaex lehq koz gid che, "Chaw u ve teq pa a pehx med ghig awg suhx dawg buhz che yaog."

Per ter khoq ter awg ni haq Per troq bon mar che

¹⁴ Awg yand u ve khuhn Per troq he lehq cuh yad teq chi te ghad i hehd teq pa teq geha phoz tu hox lar lehq, awg khuhd pehz hehd meh, z he lehq chaw kheh ma ve haq koz vid che, "Yud daq chaw teq pa he lehq Yer ruq sar lehr med khuhn kha chehd che chaw teq paog, ngag ved tawd khuhd haq kha nehax na lehq awg lawn che ve teq pa haq sir-og.

¹⁵ Chaw che teq pa awr lehr, nig hehd duhd lar che heh te lehq a pehx mend ghig dawg buhz che ma hez hawg. Awg lawn ghod ver, a meha heh muhd sawx kuhd nar lir gag chehd che yaog.

¹⁶ Awg lawn che ve awr lehr, cuh kar var Yawd laq koz lar che heh phehaq che yaog.

¹⁷ † Ghig sa koz che, awg leh med ve awg ni awg hax khuhn gaeg ver, chaw ceng awg gha lia haq ngag ved Awg ha phu nger ke vid tug yaog.

Nig hehd ve yad par yad mid teq pa awr lehr, ngag ved tawd khuhd yaw tug yaog.

Nig hehd ve chaw hax var teq pa awr lehr, awg ha awg khuhn gha mawg tug yaog.

Nig hehd ve chaw mawd teq pa liz yuhq maz mawg tug yaog.

¹⁸ Awg yand u ve khuhn gaeg ver, ngag ved awg ceg var awg ceg ma teq pa awg thag lo liz

ngag ved Awg ha phu nger ke vid lehq i hehd teq pa liz ngag ved tawd khuhd yaw tug yaog.

† 1:25 1:25 yawd haq kenr che chehd kig lo Suh muhd mig lo haq koz che yaog. † 2:17 2:17-21 Yi 2:28-32

19 Awg thag lo muhd-aq phawd awr and
tug teq pa he lehq
awg huhx-uh mig giaq lo awg suhr,
a mir he lehq muhd khuhd awg hez che ve
teq pa ngag te mar vid tug yaog.

20 Jawd mawd ve ir jad daq jad che awg ni
mad gag ser huh,
muhd ni ghiz awg naz hoq awg naz
tud he lehq har pa ghiz liz awg suhr
ghig heh phehq vehr tug yaog.

21 Kheh te lehq Jawd mawd Ghig sa ve awg
meh haq
kug ca che chaw teq pa awr lehr, thaer
khuhq che haq gha tug yaog,
lehz buhq lar che yaog.

22 Id sar rer laq chaw teq paog, kha
nehax na-o. Ghig sa awr lehr, nig hehd sir
chehd che heh te lehq Nar sar rehq chaw
Yer suq haq cud che khuhn kanx ir che teq
pa he lehq and tug awg hez teq pa nig hehd
teq pa gha sir gha mawg lar haz peg che
heh te lehq nig hehd mehz khuhd suhr huh
yawd awg pon kha nehax sax khiz khanr
lar che yaog.

23 Awg kawd maq thad loar. Ghig sa sir
lehq duhd chez lar che heh Yer suq che
te ghad awr lehr, chid aq vid che haq gha
khanr che yaog. Nig hehd chaw haeg teq
pa haq cud lehq yawd haq laq kan thag
huh dawz vehr che yaog.

24 Kheh ma khuhd Ghig sa awr lehr,
yawd nag guhg lehq suh che haq pong vid
lehq kawq teq tuag tug te vid che yaog.
Awg lawn ghod ver suh che ted ceng yawd
haq hoz tehr lar maq gha.

25 Yawd ved awg lawn Dar viq che kheh
koz lar che yaog.

†Jawd mawd Ghig sa awr lehr, ngag ved
mezh khuhd suhr huh khar thad liz
chehd che haq ngag gha mawg che
yaog.

Ngag khar thad liz ma kuhz tug yawd
ngag ved laq yaq awr phawd awr
chehd chehd che yaog.

26 Kheh te cheaq te lehq, ngag ved ni ma
ha lehq lehq ngag ved mawq kaw ha
lehq chid muh che yaog.

Ngag ved awg ton liz duhd law kig
cawg che khuhn chehd chehd che
yaog.

27 Awg lawn ghod ver, nawg awr lehr ngag
ved co ha haq suh muhd mig lo chid
bag lar haz tug ma hez.

Nawg ved daq kehg che chaw te ghad
haq lug vehr kid vehr tug nawg maq
te vid.

28 Co ha gha teq tug yaq kaw nawg ngag
haq mar peor.

Nawg mezh khuhd suhr lo ngag ha
lehq duhd sa che haq kha sehax gha
tug nawg tea lar peg che yaog,

lehz Dar viq koz lar che yaog.

29 Per troq kawq koz che, A vix a nax teq
paog, a nig ved a pux nux Dar viq ve awg
lawn ngag nig hehd haq kha nehax koz ax
gha che yaog. Yawd suh vehr lehq yawd
haq tur vid lar che tur phuh a meha yaq
ni kha gag a nig geh cawg chehd ser che
yaog.

30 †Kheh te lehq yawd awr lehr, Ghig sa
ve cuh kar var te lehq yawd ved awg ceng
awg khad awg khuhn chaw te ghad haq
yawd heh te lehq Jawd mawd te vid tug
Ghig sa yawd haq kar tiq te vid lar che haq
yawd sir che yaog.

31 †Khreq kawq teq tuag tug awg lawn
yawd awg kawd thad loar duhd sir duhd
mawg cheaq te lehq Khreq haq suh muhd
mig lo ma chid bag lar haz he lehq yawd
ved awg ton haq liz mad lug ma kid vid
hawg, lehz Dar viq koz che yaog.

32 Yer suq haq awr lehr Ghig sa kawq teq
tuag vid che yaog. A nig awg gha lia liz
awg lawn che ve haq sax khiz khanr gha
che yaog.

33 Kheh te lehq, Ghig sa ve laq yaq awr
phawd awr yawd haq yug ir yug muh vid
lehq Daq kehg che Awg ha phu pid tug
yaog, lehz Awr pa koz lar che heh yawd
gha che yaog. A meha nig hehd gha kad
gha mawg chehd che heh te lehq yawd
Awg ha phu nger ke vid che yaog.

34-35 Awg lawn ghod ver, Dar viq awr
lehr, yawd haq muhd nuh maq lo gha chid
taez che ma hez. Kheh te lar yawd awg ton
koz lar che,

†Jawd mawd Ghig sa awr lehr, ngag ved
Jawd mawd haq koz vid che,

Nawg ved cand par teq pa haq nawg ved
khi huhx lo ngag yug teh peg thad
kha gag

ngag ved laq yaq awr pax awr mi
laog,

lehz Dar viq koz che yaog.

36 Kheh te cheaq te lehq Id sar rer laq chaw
teq pa nig hehd awg cehg mag sir laor. Nig
hehd laq kan thag huh thag vehr lar che
Yer suq che te ghad haq Ghig sa awr lehr,
yawd haq Jawd mawd he lehq Khreq yug
te vid lar che yaog," lehz Per troq koz che
yaog.

37 Chaw u ve teq pa tawd khuhd che ve haq
gha kad lehq i hehd ve ni ma haq joz jad
lehq "A vix a nax teq paog, a nig khawd-
ehg kheh gha te lawg le" lehd koz lehq
Per troq he lehq awg chawd teq pa haq na
ngawx che yaog.

³⁸ Per troq i hehd haq koz vid che, “Nig hehd ve vend bax haq gha pong tug, vend bax duhd phuhz lehq Yer suq Khreq ve awg meh awg khuhn baz tiz sanr khanr yur-og. U kheh te ver, nig hehd laq sawnr gha tug yaog. Laq sawnr u ve awr lehr, Daq kehq che Awg ha phu yaog.

³⁹ Awg lawn ghod ver kar tiq tawd khuhd che ve awr lehr, nig hehd awg pun he lehq nig hehd ve yad dug awg pun loar te lehq vid-aq lo chehd che chaw awg gha lia awg pun thad kha gag a nig ved Jawd mawd Ghig sa kha kug yug lar che chaw awg gha lia awg pun yaog,” lehz koz lar che yaog.

⁴⁰ Kheh te lehq, Per troq i hehd haq laex ceng awg lawn sax khiz khanr mar vid lehq sa tiq pid che khuhn koz che “A meha teq co ve chaw ni ma kuhq che haq gha pong tug sa tiq teo,” lehd koz vid che yaog.

⁴¹ Kheh te lehq awg ni u ve khuhn Per troq ve tawd khuhd haq gha kad che chaw teq pa awg khuhn na yug che chaw teq pa a lag kheh seh hinx gad kheh ma a kaz khanr tur che yaog.

⁴² Chaw u ve teq pa awr lehr, khar thad liz cuh yad teq pa mar che tawd khuhd haq kha nehax na yug lehq teq geha phawng daq lehq pawd-ehd cad lehq bon kha nehax lawg chehd che yaog.

Khreq yad teq pa ve a saq teq khad

⁴³ Chaw awg gha lia and jad che yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr cuh yad teq pa haq cud lehq and tug awg ceng he lehq awg hez laex ceng te mar vid che yaog.

⁴⁴ Yer suq haq yonr che chaw teq pa teq geha ted kag lehax phoz chehd lehq i hehd kha cawg che med nged jeg kor teq pa liz ted kag lehax saw yug phoz lehq teq geha yehd che yaog.

⁴⁵ I hehd teq pa awr lehr, a sug yawd ved mig gig he lehq cawg lar che med nged jeg kor teq pa haq huhd lehq kha lor che chaw teq pa haq pehg vid che yaog.

⁴⁶ Ni gha lia i hehd teq pa bon yehg nux lo kae peg khaz nuhr liz i hehd ve yehg teq pa lo kae lehq ni ma nud nehq lehq ha lehq ha ka ni ma khuhn khaor mod khexq lehq cad tug teq geha phoz cad che yaog.

⁴⁷ I hehd Ghig sa haq chid muh lehq chaw awg gha lia i hehd haq ni ma cawd che yaog. Jawd mawd Ghig sa awr lehr, thaer khuhq che awg bon haq gha che chaw teq pa i hehd ve awg mor khuhn teq niaq keh teq ni kawq mad-ag vid che yaog.

3

Per troq khi lug var haq ghu na vid che

¹ Teq ni thad huh, muhd phiq phawd awr seh nar lir bon lawg che awg yand haq Per

troq he lehq Yod hanr bon yehg nux lo taez che yaog.

² Tanr paw tuhaz loag khi lug che haw khaz te ghad haq, su bon yehg ghaz mir u ve huh kae kae lag lag te che teq pa geh lawg cad vid tug su ga taz vaha lehq, daq che ghaz mir khuh lehd koz che bon yehg nux ve ghaz mir pad huh ni gha lia teh lar che yaog.

³ Chaw che phad Per troq he lehq Yod hanr ix mag bon yehg nux khuhn gehag che haq gha mawg lehq ix mag geh lawg che yaog.

⁴ Kheh te lehq Per troq he lehq Yod hanr ix mag yawd haq kha nehax ngawx cuhx lar lehq Per troq koz vid che, “Ngag nid-ag haq kha nehax ngawx,” lehd koz vid che yaog.

⁵ Yawd awr lehr, ix mag geh ted ceng cenr gha tug law lehd duhd lehq ix mag haq kha nehax ngawx cuhx chehd che yaog.

⁶ Kheh liz, Per troq koz vid che, “Ngag geh phu si mad cawg. Kheh ma khuhd ngag cawg che awg ceng nawg haq pehar tug yaog. Nar sar rehq chaw Yer suq Khreq ve awg meh khuhn tu lehq tod kae lor,” lehd koz vid che yaog.

⁷ Kheh te lehq, yawd ved laq kuhr laq yaq awr phawd awr haq, Per troq ghawg tu vid lehq, laq cuhg laq hax-aq yawd ved khi ho he lehq khi cuhx teq pa awg ghad cawg vehr che yaog.

⁸ Yawd pawz tu lehq tod veh che yaog. Kheh te lehq, Per troq he lehq Yod hanr ix mag geh teq geha bon yehg nux khuhn tod geh pawz geha lehq Ghig sa haq chid muh che yaog.

⁹ Yawd yaq kaw tod veh lar lehq Ghig sa haq chid muh tod che haq chaw awg gha lia gha mawg che yaog.

¹⁰ Yawd awr lehr, bon yehg nux u ve daq che ghaz mir lehd koz che awg pad-ar mi lehq lawg cad chehd che chaw te ghad yaog, lehz chaw awg gha lia gha sir che yaog. Yawd khawd-ehg kheh awr te vehr che haq i hehd teq pa gha mawg lehq and jad lehq duhd ma tuhaz vehr che yaog.

Sawd laq mor ve kod med huh Per troq bon mar che

¹¹ Chaw u ve phad Per troq he lehq Yod hanr haq cuhx cid chehd-ag huh, su and jad che khuhn i hehd chehd che Sawd laq monr ve kod med lo su ga phoz cex ngawx-ag che yaog.

¹² U kheh te che haq Per troq gha mawg lehq yawd chaw awg mor nux haq koz vid che, “Id sar rer laq chaw teq paog, a thoq te awg lawn che ve haq nig hehd and cheawg le. Ngag nid-ag a sug yawd ved kand pax he lehq a sug yawd khad daq kehq thed

cawd che haq te lehq chaw che phad haq yaq kaw te tod vid gha che law lehd duhd lehq ngag nig-ag haq lehax ngawx cuhx chehd cheawg le.

¹³ †Ar brar hanr, Id caq he lehq Yar koq ve Ghig sa awr lehr, a nig ved a pux a pi teq pa ve Ghig sa ted mag lehax yaog. Yawd ved awg ceg var Yer suq haq awg mig awg phond tuhaz vid vehor. Nig hehd yawd haq chid aq vid lehq Jawd mawd Pid laq yawd haq phehd vid tug duhd che te yand, nig hehd Jawd mawd Pid laq mehzh khuhd suhr yawd haq chid bag che yaog.

¹⁴ Daq kehq lehq thed cawd che Awg sehr phad te ghad haq nig hehd chid bag lehq su haq dawz vehr che chaw haeg te ghad haq nig hehd lawg yug che yaog.

¹⁵ Co ha teq vid gha che phad haq nig hehd dawz vehr liz, Ghig sa yawd haq suh kig lo kawq teq tuag vid che yaog. A nig awr lehr awg lawn che ve haq sax khiz khanr gha che yaog.

¹⁶ Nig hehd gha sir gha mawg chehd che chaw che phad na vehr che awr lehr, Yer suq ve awg meh haq yonr che ted ceng haq te lehq Yer suq ve kand pax chaw che ve phad haq ghu te vid vehr che haq nig hehd kha nehax gha mawg vehr che yaog.

¹⁷ A vix a nax teq paog, nig hehd ve awg hox teq pa maq sir lehq te che heh, nig hehd teq pa liz maq sir che khuhn te che haq ngag sir che yaog.

¹⁸ Ghig sa awr lehr, yawd ved Khreq haq gha tuq gha khanr tug yaog, lehz yawd ved cuh kar var teq pa haq cud lehq awg kawd suhr thad loar koz lar che heh awg cehg mag te tuhaz vehr che yaog.

¹⁹ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa nig hehd ve vend bax haq siz kha vid tug vend bax haq duhd phuhez lehq ni ma kawq pao.

²⁰ U kheh te ver, Jawd mawd Ghig sa awr lehr ni ma duhd sa gad sa che peha lehq nig hehd awg pun lez yug lar che Yer suq lehd koz che Khreq te ghad haq yawd lag peha tug yaog.

²¹ Awg ceng gha lia haq awg suhx saw kawq ghu te peg thad kha gag Yer suq muhd nuh maq muhd mig khuhn gha chehd lar tug yaog. Ghig sa awr lehr, a sawd-ehg loar yawd ved daq kehq che cuh kar var teq pa haq cud lehq awg yand u ve awg lawn u kheh koz lar che yaog.

²² Mod ser koz che, †Nig hehd ve Jawd mawd Ghig sa awr lehr, nig hehd ve awg ceng awg khad awg khuhn ngag haq sur che cuh kar var te ghad nig hehd awg pun tuhaz vid tug yaog. Yawd nig hehd haq kha koz ax che tawd khuhd teq pa nig hehd gha na yug tug yaog.

²³ Chaw khar ve te ghad lehd ma koz, †Ghig sa ve cuh kar var u ve phad ve tawd khuhd haq maq na yug ver, chaw u ve phad awr lehr, †gha suh lehq Ghig sa ve chaw ceng awg khuhn sawnr bag cheaq gha khanr tug yaog.’

²⁴ Sar moer laq haq tanr lehq yawd khaz nuhr kha tuhaz che cuh kar var teq pa awg gha lia awg ni awg hax che ve teq pa awg lawn koz lar che yaog.

²⁵ Nig hehd teq pa awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve awg yad awg dug gha te lehq nig hehd ve a pux a pi teq pa haq Ghig sa te vid lar che kar tiq sax caz haq caz daq che awg yad awg dug teq pa yaog. Te vid lar che sa caz u ve awr lehr, Ghig sa Ar brar hanr haq koz vid che, †Nawg ved awg ceng awg khad haq te lehq mig gig chaw ceng awg gha lia awg bon gha tug yaog,’ lehz Ghig sa koz lar che yaog.

²⁶ Ghig sa nig hehd haq awg bon naq vid tug, lez yug lar che yawd ved awg ceg var haq tuhaz peha lehq nig hehd teq pa chehd lo awg kawd lag peha tug yaog. Awg bon u ve awr lehr, nig hehd teq pa awg gha lia a sug yawd ved haeg che awg ceng haq chid bag gha tug awg pon yaog.’

4

Yud daq awg hox awg nax teq pa Per troq he lehq Yod hanr haq suhx taz che

¹ Per troq he lehq Yod hanr ix mag chaw teq pa haq mar vid chehd-ag huh paw khod teq pa, bon yehq nux haq saw che maq por he lehq Sar duq kehde teq pa i hehd teq pa chehd-ag huh phoz lag che yaog.

² Yer suq kawq teq tuag cheaq te lehq suh vehr che chaw teq pa liz Yer suq kawq teq tuag vid tug awg lawn ix mag su haq mar vid che yaog. I hehd teq pa ix mag haq nez nag jad che yaog.

³ Kheh te lehq ix mag haq pheh yug lehq muhd phiq vehr che te lehq sawx awr teq ni kha gag thawnr khuhn ke lar che yaog.

⁴ Kheh ma khuhd, Per troq he lehq Yod hanr ix mag mar che bon khuhd haq gha kad lehq yonr che chaw kha peh vad-ag cawg che yaog. Haw khaz lehax liz a lag ngad hinx ghad kheh ma cawg che yaog.

⁵ Sawx vawr teq ni kheha gaeg lehq Yud daq chaw teq pa ve awg hox chaw mawd, Ghig sa ve paw khod nux teq pa he lehq liq buhq var teq pa lag lehq Yer ruq sar lehr med khuhn jehq daq che yaog.

⁶ Paw khod nux Ar naq he lehq Kar yar pha, Yod hanr, Ar ler sar duq he lehq paw khod nux ve awg ceng awg khad awg gha

† 3:13 3:13 Tuhz 3:6, 3:15 † 3:22 3:22 Bon 18:15-16 † 3:23 3:23a Bon 18:19 † 3:23 3:23b Ak 23:29 † 3:25 3:25 Khiz 22:18, 26:4

lia liz i hehd geh teq geha jehg daq che yaog.

⁷ Ix mag haq i hehd teq pa kar huh sir vеха teh lar lehq koz vid che, "Nig mag a sug ved kand pax, a sug ved awg meh khuhn che kheh te che awg le," lehz na ngawx che yaog.

⁸ Kheh te lehq Per troq Daq kehq che Awg ha phu yawd geh kha nehax chehd lehq i hehd haq koz vid che, "Id sar rer laq chaw ve uq penr sehr phad he lehq awg hox chaw mawd teq paog.

⁹ Khi lug var te ghad haq awg bon te vid lehq yawd haq khawd-ehg kheh te ghu na vid lar che awg lawn ngag nid-ag haq na chehd che ver,

¹⁰ nig hehd teq pa he lehq Id sar rer laq chaw awg gha lia sir lao. Nig hehd laq kan thag huh thaq vehr lar che phad haq suh kig lo Ghig sa kawq teq tuag vid lar che Nar sar rehq chaw Yer suq Khreq ve awg meh haq te lehq, chaw che ve phad na vehr lehq, nig hehd meh khuhd suhr huh hox chehd che yaog.

¹¹ Yer suq awr lehr, †nig hehd yehq kawx par teq pa chid bag lar che huhx meh dig phehq liz, ghog cir huh awg khi penr ve a yed ir jad che huhx meh dig kawq phehq vehor.'

¹² Yawd ma hez ver, awg kag awg nuz awr ve chaw te ghad-eg liz thaer khuhq ax maq gha. Awg lawn ghod ver, mig gig muhd nuh maq awg kar che ve khuhn chaw yad teq pa haq thaer khuhq vid gha tug teq chaweh awg meh ma pid lar che yaog."

¹³ Per troq he lehq Yod hanr ix mag ni ma tag jad che haq i hehd teq pa gha mawg che te yand, ix mag liq maq sir che chaw he lehq kheha ve chaw yaog, lehz i hehd sir chehd che te yand i hehd and jad che yaog. Ix mag awr lehr, Yer suq geh chehd jaw peg che haq i hehd sir chehd che yaog.

¹⁴ Te na vid lar vehr che chaw te ghad liz ix mag geh hox chehd lawz vehr cheaq gha mawg vehr lehq i hehd teq chaweh koz maq gha vehr che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq ix mag haq phawng daq kig huh tuhz pe lar lehq i hehd teq pa jehg daq lehq koz daq che yaog.

¹⁶ "Chaw che nid ghad haq a nig khawd-ehg kheh gha te tuawg le. Awg lawn ghod ver, ix mag te tuhaz che and tug awg ceng haq Yer ruq sar lehr med khuhn chehd che chaw awg gha lia gha sir gha mawg vehr cheaq te lehq, a nig teq chaweh ca koz maq gha vehr che yaog.

¹⁷ Kheh ma khuhd awg lawn che ve su kha peh vad-ag maq gha kad vid tug, awg

meh che ve haq cud che khuhn te ghad-eg haq liz maq gha kawq mar kae vid tug ix mag haq tawd kha nehax yuhz lar ser," lehz i hehd koz daq che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, i hehd teq pa ix mag haq kawq kug vеха lehq koz vid che, Yer suq ve awg meh haq cud che khuhn ca mar ca koz che nig mag a cehax liz tad kawq te lehd koz vid che yaog.

¹⁹ Kheh te liz, Per troq he lehq Yod hanr i hehd haq kawq koz vid che, "Ghig sa ve tawd khuhd haq na yug cheaq keh nig hehd ve tawd khuhd haq na yug tug vawr, Ghig sa meh khuhd suhr cawd ma cawd che haq nig hehd khad nawd-ag duhd ngawx-og.

²⁰ Ngag nig-ag haq vawr, gha sir gha mawg lar che haq ta koz taq mar ghod che vawr te maq gha hawg," lehd kawq koz vid che yaog.

²¹ I hehd teq pa awr lehr, ix mag haq tawd kha sehax kawq yuhz vid lehq phehd pe vid che yaog. Ix mag haq yaq kig ca maq gha che yaog. Awg lawn ghod ver, phehaq che awg lawn u ve haq te lehq chaw awg gha lia Ghig sa haq chid ir chid muh che yaog.

²² And lawq lawq ve a nar te na vid vehr che chaw che phad awr lehr, a saq uhd chi khuhq phaz gaeg che yaog.

Yonr che chaw ni ma tag vid tug bon lawg che

²³ Per troq he lehq Yod hanr haq phehd kha vid vehr lehq ix mag ved awg chawd teq pa chehd lo koeq lehq paw khod nux he lehq awg hox chaw mawd teq pa ix mag haq kha koz ax che awg lawn i hehd teq pa haq saw khae mar vid che yaog.

²⁴ I hehd gha kad che te yand, ni ma teq siar lehx tar che khuhn awg khuhd pehz hehd meh te lehq, Ghig sa haq koz vid che, "Awg gha lia haq uq penr che Jawd mawd-og, nawg awr lehr muhd nuh maq, mig naz ma, lad chuh ghig he lehq u ve teq pa khuhn kha cawg che awg gha lia haq te phanr che phad yaog.

²⁵ Nawg awr lehr Daq kehq che Awg ha phu haq cud lehq nawg ved awg ceg var ngag hehd ve a pux nux Dar viq ve mawg kaw khuhn che kheh koz che,

†A thoq te bid saz a naz chaw teq pa nez nag jad cheawg le.

A thoq te chaw yad teq pa awg bon mad cawg che kanx haq ca duhd te cheawg le.

²⁶ Mig gig khod-aq ve Jawd mawd teq pa yaq daq tug te lehq uq penr par awg hox teq pa liz teq geha phawng jehg daq lehq

Jawd mawd Ghig sa he lehq yawd lez yug lar che Khreq haq tawr daq tug te chehd che yaog.'

²⁷ Nawg lez yug lar che nawg ved daq kehq che awg ceg var Yer suq haq tawr daq tug Jawd mawd Her roq, Jawd mawd Por tiq pid laq, bid saz a naz chaw teq pa he lehq Id sar rer laq chaw teq pa med che khuhn awg cehg mag phawng jehg daq che yaog.

²⁸ A mig thad loar nawg ved kand pax he lehq nawg ved a lor cawd che haq nawg duhd chez lar che heh chaw u ve teq pa phehaq tug nawg awg khad te lar peg che yaog.

²⁹ Jawd mawd Ghig sa-og, a meha i hehd teq pa tawd yuhz lar che haq nawg ngawx lehq nawg ved awg ceg teq pa ni ma tag che khuhn nawg ved tawd khuhd yaw mar gha tug ga laoq.

³⁰ Nag che guhg che haq ghu na vid tug, nawg ved laq kuhr che lehq nawg ved daq che kehq che awg ceg var Yer suq ve awg meh haq and tug awg hez teq pa nawg te chehd che yaog," lehd koz i hehd bon lawg che yaog.

³¹ I hehd bon lawg peag huh, i hehd teq pa phawng daq chehd kig huh buhd-uh mag nuh veh che yaog. I hehd awg gha lia khuhn Daq che kehq che Awg ha phu pehaq lehq Ghig sa ve tawd khuhd haq ni ma tag che khuhn mar che yaog.

Yonr che chaw med nged teq geha yehd che

³² Yonr che chaw awg mor u ve awr lehr, ni ma teq siar lehax duhd khad te khad lehax tar che yaog. Chaw awg gha lia a sug yawd cawg che med nged haq a sug yawd ved-awg lehd ma koz he lehq kha cawg che med nged teq geha saw phoz yehd che yaog.

³³ Cuh yad teq pa awr lehr, ir jad che kand pax haq te lehq Jawd mawd Yer suq kawq teq tuag che awg lawn sax khiz khanr che yaog. I hehd awg gha lia awg pun awg bon kha peh vad-ag gha che yaog.

³⁴ I hehd teq pa awg khuhn lor che cuz che chaw te ghad-eg liz mad cawg. Awg lawn ghod ver, mig gig he lehq yehg kha cawg che chaw teq pa liz i hehd ve yehg he lehq mig gig teq pa ca huhd veva lehq

³⁵ huh yad teq pa ve khi pad huh teh vid che yaog. Kheh te lehq i hehd teq pa ve awg mor khuhn, a sug yawd lor che heh te pehg daq yehd vid che yaog.

³⁶ Kud par ruz* muhd mig khuhn pawag che Ler viq chaw Yod sehq meh che te ghad cawg che yaog. Yawd haq cuh yad teq pa Bar nar baq lehd koz meh vid che yaog.

Bar nar baq lehd koz che cuhx kig awr lehr, awg ghad pid par lehd koz che yaog.

³⁷ Yawd cawg lar che mig gig te pez huhd lehq gha che phu u ve yug veva lehq cuh yad teq pa ve khi pad huh tar vid che yaog.

5

Ar nar niq he lehq Sa phid raq awg lawn

¹ Ar nar niq meh che phad he lehq yawd ved awg mid ma Sa phid raq ix mag liz mig gig te pez huhd che yaog.

² Kheh ma khuhd ix mag awg phad mawd awg mid ma koz daq lehq, Ar nar niq huhd gha lar che phu ted pehg yug tuhaz lar haz lehq ted pehg lehax yug ve lehq cuh yad teq pa ve khi pa huh ca teh vid-eg che yaog.

³ Kheh te lehq, Per troq Ar nar niq haq na che, "Ar nar niq-og, a thoq te lehq Daq kehq che Awg ha phu haq her ka lehq mig gig huhd gha lar che phu ted pehg yug tuhaz lar haz tug. Sar tanr nawg ved ni ma haq duhd pawar vid cheawg le.

⁴ Mig gig u ve ma huhd ser huh liz nawg ved ma hez hawg la. Huhd lehq gha che awg phuhd u ve liz nawg ved phu ma hez hawg la. A thoq maq te lehq ix kheh te tug nawg ved ni ma yig duhd-eg cheawg le. Nawg chaw yad haq her ka che ma hez hawg. Ghig sa haq her ka che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁵ Tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand Ar nar niq kuhd veh lehq suh vehr che yaog. Awg lawn u ve haq kha gha kad che chaw te pa kuhz jad che yaog.

⁶ Kheh te lehq, chaw hax var teq pa tuag lehq yawd haq thiz ve lehq ca taz tur veh che yaog.

⁷ U ve khaz nuhr a lag seh nar rir heh gaeg lehq, yawd ved awg mid ma Sa phid raq lag che yaog. Khawehd-ehg te chehd che awg lawn haq yawd maq sir.

⁸ Per troq koz che, "Nig mag mig gig huhd gha che phu che kheh ma lehax yaog la. A cehax koz ax ser," lehd koz na ngawx che yaog. "Che kheh ma lehax gha che yaog," lehd yawd koz che yaog.

⁹ Per troq yawd haq koz vid che, "Nig mag a thoq maq awr te lehq ni ma teq siar lehax te lehq Jawd mawd Ghig sa ve Awg ha phu haq te ngawx cheawg le. Ngawx u, nawg phad mawd haq ca tuer che chaw teq pa ghaz mir khuh huh kawq gag vehr che, nawg haq liz i hehd teq pa taz ve tur veh tug yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq yad mid u ve Per troq khi pad huh teq pear lehax par kuhd lehq suh vehr che yaog. Chaw hax var teq pa gehag lehq yad mid u ve suh vehr che haq gha

* 4:36 4:36 **Kud par ruz** Lad chuhd ghig kaw jen lo cawg che mig gig nehax te pez haq koz che yaog.

mawg lehq yawd haq liz i hehd taz ve lehq awg phad mawd pad huh ca tur vid-eg che yaog.

¹¹ Khreq yad awg mor khuhn chehd che chaw teq pa he lehq awg lawn che ve haq gha kad che chaw awg gha lia kuhz jad che yaog.

Cuh yad teq pa chaw kha peh haq ghu na vid che

¹² Cuh yad teq pa awr lehr, chaw kha peh vad-ag mehz khuhd huh and tug awg hez laex ceng te che yaog. I hehd teq pa ni ma tar khad te khad lehax te lehq Sawd laq monr ve kod med lo phoz chehd che yaog.

¹³ Awg kag awr ve chaw teq pa te ghad-eg liz i hehd geh ca pawd-eg tug duhd ma tuhz. Kheh te liz chaw kheh ma ve i hehd haq tar ir yawz yan che yaog.

¹⁴ Jawd mawd Yer suq haq yonr che chaw haw khaz yad mid kha peh vad-ag kawq cawag vehr che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, muhd mig yad teq pa Per troq kae tug yaq kaw jad huh chaw nag haq yuhq phi khuhn yuhq vid lehq hu yez khuhn ke taz vеха teh lar che yaog. Yawd lag ver, yawd ved awg ghig han chaw nag u ve teq pa haq a cehax gha ha ve vid tug te teh lar che yaog.

¹⁶ Yer ruq sar lehnr med jad huh cawg che med he lehq khaz teq pa khuhn chehd che chaw kha peh vad-ag phoz lag che yaog. I hehd teq pa chaw nag teq pa he lehq ned chaq chiz geh che chaw teq pa haq sir vеха lehq yawd i hehd teq pa awg gha lia haq saw ghu na vid che yaog.

Cuh yad teq pa haq kha muhd kha na te che

¹⁷ Awg yand u ve khuhn, paw khod nux he lehq yawd ved chaw Sar duq keh^{d*} awg mor khuhn chehd che chaw teq pa khawehx jad che ni ma cawg lehq phoz tuag che yaog.

¹⁸ Cuh yad teq pa haq pheh yug lehq thawnr khuhn ke lar che yaog.

¹⁹ Kheh te liz, u ve teq hax khuhn Jawd mawd Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad te ghad lag lehq thawnr yehg ghaz mir haq phaw kha vid lehq i hehd haq sir ve tuhez lehq koz vid che,

²⁰ "Nig hehd kae log. Bon yehg nux khuhn hox lar lehq o ha teq che tawd khuhd haq caz daq che tawd khuhd chaw teq pa haq mar vid-oq," lehz koz vid che yaog.

²¹ Tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, muhd sawx ted naq bon yehg nux khuhn i hehd gehe lehq mar vid che yaog.

Paw khod nux he lehq yawd ved chaw teq pa lag lehq, jehg daq par awg mor he lehq Id sar rer laq ve chaw mawd chaw kehx teq pa haq kug phawng peg lehq, bon yehg khuhn ve maq yad teq pa haq thawnr yehg lo cuh yad teq pa haq ca sir pe che yaog.

²² Kheh liz, bon yehg khuhn ve maq yad teq pa i hehd kae lehq thawnr khuhn gaeg che te yand, cuh yad teq pa haq mad mawg. Kheh te lehq i hehd teq pa kawaq lehq koz che,

²³ "Thawnr yehg ghaz mir kha sehax hoz lar lehq paog par teq pa liz ghaz mir khuh bag huh kha sehax paog chehd che haq ngag hehd gha mawg che yaog. Kheh te lar ngag hehd ghaz mir haq phaw ngawx che te yand, awg khuhn chaw te ghad-eg liz mad mawg" lehd koz vid che yaog.

²⁴ Bon yehg nux ve maq yad awg hox he lehq paw khod nux teq pa tawd khuhd u ve gha kad che te yand, khawd-ehg kheh te che lehq nar lehz i hehd ca duhd ma tuhz che yaog.

²⁵ Awg yand u ve khuhn chaw te ghad gehag lehq koz che, "Nig hehd thawnr khuhn pheh ke lar che chaw u ve teq pa bon yehg nux khuhn hox lar lehq chaw haq mar vid chehd-aq" lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²⁶ Kheh te lehq Bon yehg nux ve maq yad awg hox he lehq bon yehg ve maq yad teq pa geh kae lehq cuh yad teq pa haq ca sir khuhq vеха che yaog. Kheh liz i hehd haq su huhx meh ga bag vad lehd te lehq cuh yad teq pa haq i hehd hehd chawa maq te che yaog.

²⁷ I hehd cuh yad teq pa haq chaw mor nux jehg daq kig mehz khuhd suhr huh, sir vеха hox vid lar lehq paw khod nux cuh yad teq pa haq na lehq koz che,

²⁸ "Awg meh che ve haq cud che khuhn, nig hehd maq gha mar maq gha koz tug, ngag hehd nig hehd haq tawd hehd chawa yaw vid lar peg che ma hez hawg lar. Kheh liz nig hehd teq pa Yer ruq sar lehnr med khuhn ca kaod mar vid lehq ngag hehd haq liz vend bax tar lehq koz che, yawd haq liz ngag hehd te suh vehr che lehd koz che yaog."

²⁹ Per troq he lehq cuh yad teq pa kawq yaw khuhq che, "Chaw yad ve tawd khuhd haq keh ver, Ghig sa ve tawd khuhd haq ngag hehd gha na yug che yaog."

³⁰ A nig ved a pux a pi teq pa ve Ghig sa awr lehr, nig hehd suhz mehz duh thag huh thaq vehr che Yer suq haq kawq teq tuag vid vehor.

³¹ Id sar rer laq chaw teq pa vend bax duhd phuhz lehq vend bax phehd kha gha

* 5:17 5:17 *Sar duq keh^d* Yud daq chaw teq pa khuhn ve bon phawd awr ve awg hox teq pa haq koz che yaog.

tug awg pun Ghig sa awr lehr, yawd haq uq penr sehr phad he lehq thaer khuhq sehr phad yug te vid lehq yawd ved laq yaq awr phawd huh yawd haq yug teh lar vehr che yaog.

³² Ngag hehd awr lehr, awg lawn che ve teq pa haq sax khiz khanr var teq pa yaog. Yawd ved tawd khuhd haq na yug che chaw teq pa haq Ghig sa pid lar che Daq kehq che Awg ha phu liz sax khiz ga khanr che yaog," lehd koz vid che yaog.

³³ Tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, i hehd nez nag jad lehq cuh yad teq pa haq dawz vehr gad che yaog.

³⁴ Kheh liz chaw awg gha lia yawz yan che Gar mar ler laz meh che Phar rir sehd te ghad cawg che yaog. Yawd awr lehr, awg lid cuh kar var te lehq jehg daq kig awg mor khuhn yawd tuag lehq, Cuh yad teq pa haq awg bag lo teq per nehax sir ve tuhez lar ser, lehd koz vid che yaog.

³⁵ Kheh te lehq, yawd jehg daq par awg mor haq koz vid che, "Id sar rer laq chaw teq paog, chaw che ve teq pa haq nig hehd khawd-ehg kheh gha te tug sa tiq kha nehax te-og.

³⁶ Pong lag thad Thud daq meh che te ghad tuhaz lehq yawd chaw ir te ghad yaog, lehd koz che yaog. Yawd khuhd na lehq yawd khaz nuhr ghag veh che chaw a lag uhd ha ghad kheh ma cawg che yaog. Yawd haq dawz vehr khaz nuhr, yawd ved tawd khuhd haq na yug che chaw awg gha lia phaz daq lehq lug vehr che yaog.

³⁷ Thud daq lug vehr khaz nuhr, muhd mig yad teq pa awg meh ca ghawz che te yand, Yud daq meh che Gar liq lehd chaw te ghad liz tuhaz lehq muhd mig yad teq pa ted pehg haq yawd khaz nuhr ghaq vid tug beg yug che yaog. Yawd liz, su dawz vehr lehq yawd ved tawd khuhd haq na yug che chaw teq pa liz te ghad teq nar awr lo phaz daq veh che yaog.

³⁸ Kheh te lehq, che te pawz liz kheh yaog. Ngag nig hehd haq koz ax lag. Chaw che ve teq pa pad huh taq kae. I hehd khad nawad chehd lar vid. Awg lawn ghod ver, i hehd duhd lehq te che awg ceng che teq pa chaw yad geh lag che ver, lug vehr sez vehr tug yaog.

³⁹ Kheh ma khuhd, Ghig sa geh lag che ver, nig hehd te lug gha tug ma hez hawg. Nig hehd awr lehr, Ghig sa haq tawr daq che chaw phehg vix-aq," lehd yawd i hehd haq koz vid che yaog. Gar mar ler laq koz che tawd khuhd haq i hehd na yug lehq

⁴⁰ cuh yad teq pa haq kawq kug khuhq veva jawq peg lehq Yer suq ve awg meh haq cud che khuhn su haq maq gha mar vid tug i hehd haq tawd kawq yuhz vid peg lehq phehd pe vid che yaog.

⁴¹ Cuh yad teq pa awr lehr, Yer suq ve awg meh haq te lehq su maq sawnr ma caz tea che haq khanr tug yaog, lehz Ghig sa awr lehr, i hehd haq kenr che chaw sawnr ax che yaog. Kheh te cheaq te lehq, jehg daq par teq pa awg mor mehz khuhd suhr i hehd ha lehq ha ka tuhaz veh che yaog.

⁴² I hehd teq pa ni gha lia bon yehg nux khuhn lehd ma koz, yehg khuhn lehd ma koz, Yer suq awr lehr, Khreq yaog, lehd koz khar thad liz ha lehq che bon khuhd mar don chehd che yaog.

6

Chaw suhr ghad haq lez yug che

¹ Awg yand u ve khuhn yonr che chaw teq pa kawq cawg mad-ag lehq Her lar saq khuhd yaw che Yud daq chaw teq pa awr lehr, Her brehd khuhd yaw che Yud daq chaw teq pa haq ca be che yaog. Awg lawn ghod ver, ni gha lia cad tug pehg vid che awg khuhn i hehd ve meh chuhd ma teq pa cad tug kha nehax maq gha cheaq te lehq yaog.

² Kheh te cheaq te lehq, cuh yad teq chi ni ghad u ve yonr che chaw teq pa awg gha lia haq saw kug phawng lehq koz che, "A nig Ghig sa ve tawd khuhd mar che kanx haq maq te he lehq cad tug lehax pehg car vid chehd ver, ma cawd vehr che yaog.

³ Kheh te cheaq te lehq, a vix a nax teq paog, nig hehd awg khuhn awg meh daq lehq Awg ha phu kha nehax chehd lehq sir vix che chaw suhr ghad haq nig hehd lez tuhaz ser, kanx che ve teq pa ngag hehd i hehd haq te cuh vid tug yaog.

⁴ Ngag hehd teq pa awr lehr, bon lawg lehq Ghig sa ve tawd khuhd kha nehax mar tug yaog."

⁵ I hehd koz che haq chaw gha lia duhd cawd lehq chaw che teq pa haq lez yug che yaog. Yonr lehq Daq kehq che Awg ha phu kha sehax cawg che Sar ter phanr he lehq Phid liq, Pawd khawr, Niq kar nawr, Tiq monr, Par mer naz he lehq Yud daq ve awg lid haq yug che Anr tiz awr med yad Niq kawd laq teq pa haq lez yug che yaog.

⁶ I hehd teq pa chaw u ve suhr ghad haq yonr che chaw teq pa mehzu khuhd suhr huh kug veva hox vid lar lehq cuh yad teq pa i hehd thag huh laq kuhr tar lehq bon lawg vid che yaog.

⁷ Ghig sa ve tawd khuhd hax ceh nux buhg veh lehq Yer ruq sar lehr med khuhn yonr che chaw kha peh vad-ag kawq cawg lehq paw khod nux laex ghad liz na yug lehq yonr che yaog.

⁸ Kheh te lehq, Sar ter phanr Ghig sa ve awg bon he lehq kand pax kha peh cawg che khuhn chaw yad teq pa ve mehzu khuhd

suhr huh ir jad che and tug awg hez teq pa te mar vid che yaog.

⁹ Kheh te lehq, pong vehr che chaw lehd koz che Yud daq ve bon lawg kig lo lag che chaw teq pa he lehq Kud rer ner chaw, Ar ler sar duq chaw, Kid lid kiq chaw, Ar siq muhd mig chaw teq pa tu-ag lehq Sar ter phanr haq tawd ghawg daq che yaog.

¹⁰ Kheh ma khuhd Sar tar phar yaw che cud yiq tawd khuhd u ve awr lehr, daq kehq che Awg ha phu lo lag che haq te lehq i hehd ghawg daq maq gha che yaog.

¹¹ Kheh te cheaq te lehq, i hehd chaw ted pehg haq phu khuhd car vid lehq che kheh koz che, "Mod ser he lehq Ghig sa haq liz chaw che phad maq sawnr ma caz koz che haq ngag hehd gha kad che yaog."

¹² I hehd teq pa awr lehr, muhd mig yad teq pa, awg hox chaw mawd teq pa he lehq awg lid tawd khuhd sir var teq pa haq ca joz phuuz vid lehq Sar ter phar haq pheh yug ve lehq jehg daq par awg mor teq pa mehz khuhd suhr huh sir ve kae che yaog.

¹³ I hehd teq pa awr lehr, her ka tug sax khiz khanr var teq pa haq kug teh lar che yaog. Her ka tug sax khiz khanr var u ve teq pa koz che, "Chaw che phad awr lehr, daq kehq che bon yehg nux haq he lehq awg lid tawd khuhd haq khar thad liz maq sawnr ma caz koz chehd che yaog."

¹⁴ Nar sar rehq chaw Yer suq che te ghad awr lehr, bon yehg nux che ve haq te lug lehq Mod ser ngag hehd haq pehar lar che awg lid teq pa haq pa tug yaog lehd koz che haq ngag hehd gha kad chehd che yaog" lehq i hehd koz che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, jehg daq chehd che khuhn kha chehd che chaw teq pa Sar ter phar ve mehz khuhd haq kha sehax phuuz ngawx che te yand, yawd ved mehz khuhd haq muhd nuh maq cuh yad ve mehz khuhd heh te mawg che yaog.

7

Jehg daq kig huh Sar ter phar tawd yaw che

¹ Awg yand u ve khuhn paw khod nux Sar ter phar haq na che, "Su tanr lar che heh yaog la. Ma hez hawg la," lehd koz che yaog.

² Sar ter phar kawq koz che,

"A vix a nax he lehq chaw mawd teq paog. Ngag koz che haq a cehax na ser. A nig ved awr pa Ar brar hanr awr lehr, Har ranr med lo maq ca chehd ser huh Me sox po tar miq muhd mig khuhn chehd-ag huh, awg mig awg phond ir che Ghig sa yawd geh tuhaz lehq

³ koz vid che, †"Nawg ved muhd mig he lehq nawg ved chaw ceng teq pa khuhn tuhez lehq ngag nawg haq mar che muhd mig lo kae' lehq yawd haq koz vid che yaog.

⁴ Kheh te lehq, yawd Khar lar dehd chaw ve muhd mig khuhn tuhez lehq Har ranr med lo ca chehd-eg che yaog. Yawd ved awr pa suh vehr khaz nuhr, Ghig sa yawd haq u huh kawq tuhaz cuh vid lehq a meha nig hehd chehd chehd che muhd mig che ve khuhn kawq jiz chehd cuh vid che yaog.

⁵ †Muhd mig che awg khuhn yawd haq awg sinx khi ho kheh hia liz ma pid. Kheh te lar, yawd yad mad cawg ser thad liz muhd mig che ve yawd haq he lehq yawd ved awg yad awg dug teq pa haq pid tug yaog, lehq Ghig sa yawd haq koz vid lar che yaog.

⁶ Ghig sa che kheh koz che yaog. †"Yawd ved awg ceng awg khad teq pa su ved muhd mig khuhn gha ca chehd lehq, su ved awg ceg te lehq su du der che huhx lo uhd ha khuhq kha gag gha khanr tug yaog.

⁷ †Kheh ma khuhd, i hehd haq awg ceg te cuh che chaw ceng haq ngag suhx jehg suhx taz lehq toq pid tug yaog. U kheh te peg ver, i hehd tuhaz lehq chuhr huh ngag haq a kor pi vid tug yaog' lehq Ghig sa koz lar che yaog.

⁸ Kheh te lehq, awg gig med soer che kar tiq sax caz liz Ar brar hanr haq pid che yaog. Kheh te lehq yawd ved yad par Id caq pawag lehq hex ni gaeg huh yawd haq awg gig med soer vid che yaog. Id caq yawd ved yad par Yar koq pawag lehq Yar koq liz yawd ved yad teq pa pawag che yaog. I hehd teq pa awr lehr a meha a nig ved a pux nux teq chi ni ghad u ve teq pa yaog.

⁹ A pux nux che teq pa awr lehr, Yod sehq haq khawehx cheaq te lehq Ed jid tug muhd mig lo yawd haq huhd kog vehr che yaog. Kheh liz Ghig sa yawd geh chehd lehq

¹⁰ yawd gha tuq gha khanr che awg ceng gha lia khuhn yawd haq pong vid che yaog. Ed jid tug Jawd mawd Phar rawd mehz khuhd suhr Ghig sa yawd haq awg bon he lehq cud yiq pid cheaq te lehq Ed jid tug Jawd mawd awr lehr, yawd ved muhd mig kha peg he lehq yawd ved hawx yehg liz Yod sehq haq uq penr cuh vid che yaog.

¹¹ Awg yand u ve khuhn, Ed jid tug muhd mig he lehq Khar nar muhd mig awg ti gha lia lo meq nux kaz nux gag lehq khanr har jad che yaog. Kheh te lehq, a nig ved a pux nux teq pa yug cad tug mad cawg che yaog.

12 Kheh te lehq, Ed jid tuq muhd mig khuhn cad tug cawg hawg ghod che haq, Yar koq yawd gha kad lehq a nig ved a pux nux teq pa haq awg kawd maq te pawz yawd kae pe che yaog.

13 I hehd ni pawz te pawz kawq kaeg huh Yod sehq yawd ved awg vix awg nax teq pa haq yawd awg ton sir cuh vid lehq Jawd mawd Phar rawd liz Yod sehq ve awg ceng awg khad haq sir-ag che yaog.

14 U kheh te peg lehq Yod sehq awr lehr, awr pa Yar koq he lehq yawd ved awg ceng awg khad awg gha lia haq ca sir pe che yaog. I hehd chaw awg gha lia suhr chi ngad ghad cawg che yaog.

15 Yar koq liz Ed jid tuq muhd mig lo kae lehq yawd awg ton he lehq a nig ved a pux nux teq pa liz u huh suh vehr che yaog.

16 I hehd haq Ser khenr med lo yug ve koeq lehq Ser khenr med yad Har mawr ve awg yad awg dug teq pa geh Ar brar hanr phu ted dig pid lehq vig yug lar che tur phuh huh ca tur vid-eg che yaog.

17 Ghig sa Ar brar hanr haq koz vid lar che awg yand gag vehr tez lehq Ed jid tuq muhd mig khuhn Id sar rer laq ve chaw ceng kha peh cawg vehr che yaog.

18 †Awg yand u ve khuhn, Yod sehq haq maq sir daq jaw che Jawd mawd te ghad tuhaz lehq Ed jid tuq muhd mig haq kawq uq penr che yaog.

19 Jawd mawd u ve Id sar rer laq chaw ceng haq cud yiq te lehq yad nehax teq pa maq gha teq vid tug a nig ved a pux nux teq pa haq du deh lehq yad nehax teq pa haq yug chid bag cuh che yaog.

20 Awg yand u ve khuhn, Ghig sa mehzh khuhd suhr ngawx sa jad che Mod ser te ghad pawag che yaog. Har pa seh lehd kha gag awr pa ve yehg khuhn hu lar che yaog.

21 Awg khaz nuhr yawd haq yehg bag lo yug ve teh lar huh Phar rawd ve yad mid yawd haq ghawz yug lehq yawd ved yad heh te sawnr lehq hu lar che yaog.

22 Mod ser awr lehr, Ed jid tuq chaw teq pa ve cud yiq haq saw hend lehq tawd yaw che awg khuhn he lehq kanx te che awg khuhn liz cheng jad lehq kand pax cawg che yaog.

23 Mod ser yawd a saq uhd chi khuhq gaeg lehq yawd ved awg vix awg nax Id sar rer laq chaw ceng haq ca ngawx-eg tug yawd ni ma khuhn duhd tuhaz che yaog.

24 Yawd ved chaw ceng te ghad haq su du deh chehd che haq gha mawg che te yand, yawd ved chaw haq ga vid lehq su haq du deh chehd che Ed jid tuq chaw haq te khuhq vid che khuhn dawz vehr che yaog.

25 Mod ser yawd duhd che, Ghig sa yawd haq cud lehq yawd ved chaw ceng haq thaer khuhq vid chehd che awg lawn awg vix awg nax teq pa sir hawg, lehd duhd liz i hehd maq sir che law.

26 Awg khaz nuhr teq ni yawd ved chaw ceng ni ghad yaq daq chehd che haq gha mawg lehq, 'Awg chawd-og, nig mag a vix a nax awr mehr. A thoq te lehq yaq daq chehd cheawg le,' lehd koz lehq ix mag haq kawq cawd daq vid tug koz vid che yaog.

27 †Kheh ma khuhd, yawd ved awg chawd haq yaq chehd che te ghad Mod ser haq biz bag pe lehq koz che, 'Ngag hehd haq uq penr lehq suhx jehg par te tug a sug nawg haq teha lar cheawg le.

28 A mig ni huh Ed jid tuq chaw haq nawg dawz vehr che heh te lehq ngag haq liz nawg dawz vehag lehd te cheawg la,' lehd koz vid che yaog.

29 Tawd khuhd u ve haq Mod ser gha kad lehq yawd Mid dian muhd mig khuhn ca phaw chehd-eg che yaog. Yawd u huh chehd lehq yad par ni ghad cawg vehr che yaog.

30 †Uhd chi khuhq peg lehq Sid naq keh pad huh cawg che heh pir khuhn awg god khehz teag lo a chud bid haq a mir toq chehd che khuhn muhd nuh maq cuh yad te ghad haq yawd gha mawg che yaog.

31 Mod ser u ve haq gha mawg lehq yawd and jad lehq yawd kha nehax mawg gad lehq awg pad huh jiz gehe che te yand, Jawd mawd Ghig sa ve tawd khuhd haq gha kad che yaog.

32 †Ngag awr lehr, nawg ved awg pux nux teq pa ve Ghig sa, Ar brar hanr, Id caq, Yar koq teq pa ve Ghig sa yaog' lehd koz vid che yaog. Kheh te lehq Mod ser kuhz ched lehq ngawx maq pir che yaog.

33 †Jawd mawd Ghig sa yawd haq koz vid che, 'Nawg ved khi noz kuhz khao. Awg lawn ghod ver, nawg hox chehd che chehd kig cheawg lehr daq kehg che awg ti yaog.

34 †Ed jid tuq muhd mig khuhn, ngag ved chaw ceng haq su du deh chehd che haq ngag kha nehax gha mawg lehq i hehd khand chehd che awg khuhd haq liz ngag gha kad che yaog. Kheh te cheaq te lehq i hehd haq pong vid tug ngag yaq che yaog. Laor. A meha ngag nawg haq Ed jid tuq muhd mig lo kae cuha tug yaog,' lehd koz vid che yaog.

35 †Mod ser haq Id sar rer laq chaw teq pa chid bag lehq koz che, 'A sug nawg ngag hehd haq uq penr lehq suhx jehg suhx taz tug teha lar cheawg le,' lehd koz vid che yaog. Kheh liz Id sar rer laq chaw teq pa haq uq penr lehq Thaer khuhq vid tug a

chud bid khuhn yawd gha mawg che muhd nuh maq cuh yad u ve haq Ghig sa cud lehq Mod ser haq kae pe che yaog.

³⁶ Mod ser awr lehr, Id sar rer laq chaw teq pa haq sir tuhez che yaog. Ed jid tuq muhd mig khuhn he lehq lad chuhd ghig ni maq huh te lehq heh pir khuhn awg god khehz teag huh teq suh uhd chi khuhq kha gag and tug awg hez teq pa haq yawd te che yaog.

³⁷ †Mod ser che te ghad awr lehr, 'Nig hehd ve awg ceng awg khad awg khuhn ngag haq sur che cuh kar var te ghad nig hehd awg pun Ghig sa peha tug yaog,' lehz Id sar rer laq chaw teq pa haq koz vid lar che chaw te ghad u ve yaog.

³⁸ Mod ser che ve te ghad awr lehr, Sid naq kehaq lo yawd haq muhd nuh maq cuh yad tawd yaw vid lehq a nig ve a pux nux teq pa geh heh pir khuhn awg god khehz teag lo awg mor geh chehd che chaw te ghad yaog. A nig haq teq chehd che tawd khuhd haq haq yug veva pehar che yaog.

³⁹ Kheh liz a nig ved a pux nux teq pa awr lehr, yawd ved tawd khuhd haq maq na yug lehq yawd haq chid bag vehr che yaog. I hehd teq pa awr lehr, Ed jid tuq muhd mig lo koeq gad che ni ma lehax cawg che yaog.

⁴⁰ †I hehd teq pa Ar ronr haq koz vid che, 'Awg ghud suhr phawd awr ver ngag hehd haq sir kae ax tug ngag hehd awg pun ghig sa teq pa tea laog. Awg lawn ghod ver, ngag hehd haq Ed jid tuq muhd mig khuhn sir tuhz ax lar che Mod ser khawd-ehg te vehr lehq nar ngag hehd maq sir,' lehd koz che yaog.

⁴¹ Awg yand u ve khuhn, i hehd teq pa nud yad nehax awg han sax ho ted mag te lar lehq tand tug tand vid lehq i hehd laq kuhr te lar che kanx haq ha lehq lehq pawd-eh te chehd che yaog.

⁴² Kheh te lehq, Ghig sa i hehd haq chid bag vehr lehq muhd ki sir teq pa haq a kor pi tug i hehd haq phehd vid lar che yaog. Cuh kar var teq pa Ghig sa ve liq khuhn koz buhq lar che,

†Id sar rer laq chaw teq paog, nig hehd heh pir khuhn awg god khehz teag lo uhd chi khuhq chehd-ag huh to nud to saz dawz tand che ngag haq tand che ma hez hawg la.

⁴³ Nig hehd a kor pi tug te lar che Mawd loq ghig sa ve pha hax po he lehq Rer phanr ghig sa ve muhd ki sir haq nig hehd tar ir lehq taz tod che yaog. Kheh te lehq ngag nig hehd haq Bar bud lunx ox pax awr kha gag pheh ve kae tug yaog.'

lehd koz buhq lar che yaog.

⁴⁴ A nig ved a pux nux teq pa awr lehr, heh pir khuhn awg god khehz teag lo kar tiq sax caz pha hax po* cawg che yaog. Mod ser yawd gha mawg lar che awg khad haq kha sur suar gha te lehq Ghig sa koz vid lar che heh yawd pha hax po te lar che yaog.

⁴⁵ Teq co peg te coaq te lag lehq a nig ved a pux nux teq pa mehz khuhd suhr, Ghig sa awr lehr bid saz a naz chaw teq pa haq ghaq kog peg ver, a nig ved a pux nux teq pa he lehq Yawd suq geh muhd mig che khuhn gehag huh pha hax po u ve yug veva gehag che yaog. Pha hax po u ve awr lehr, Dar viq ve awg coaq thad kha gag cawg lar ser che yaog.

⁴⁶ Dar viq awr lehr, yawd haq Ghig sa ni ma cawd jad lehq Yar koq ve Ghig sa awg pun chehd kig yehg te tug a khawag lawg che yaog.

⁴⁷ Kheh liz, Ghig sa awg pun yehg gha te che vawr, Sawd laq monr yaog.

⁴⁸ Kheh ma khuhd, ir jad muh jad che Ghig sa awr lehr, chaw yad laq kuhr te lar che yehg khuhn chehd tug ma hez. Ghig sa ve cuh kar var koz lar che heh,

⁴⁹ †'Ghig sa koz che, muhd nuh maq awr lehr, ngag ved kaw jaw te lar che yaog.

Mig gig khod-aq lo vawr, ngag ved khi tar kig te lar che yaog.

Ngag awg pun nig hehd khawd-ehg kheh te che yehg teag le.

Ngag jehd kig khar lo ted kag vawr le.

⁵⁰ Awg ceng che ve teq pa awg gha lia haq ngag laq kuhr te lar che ma hez hawg la, lehd Jawd mawd Ghig sa koz che yaog.'

⁵¹ Sar ter phar kawq koz che, A kor heh jad, ni ma ir jad, nar puh liz bag jad lehq yaw har che chaw teq paog. Nig hehd ve awg pux nux teq pa heh te lehq nig hehd liz Daq kehg che Awg ha phu haq tawr chuhd che yaog.

⁵² Nig hehd ve awg pux nux teq pa maq du deh vid che Ghig sa ve cuh kar var khar ve te ghad cawg hawg le. Thed che cawd che chaw te ghad lag tug awg lawn koz vid che chaw teq pa haq liz i hehd dawz vehr che yaog. A meha liz thed che cawd che chaw u ve te ghad haq liz nig hehd chid aq vid lehq dawz vehor.

⁵³ Muhd nuh maq cuh yad teq pa peha che awg lid tawd khuhd haq nig hehd gha lar liz, nig hehd maq na yug," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

Sar ter phar haq huhx meh bag vehr che

† 7:37 7:37 Bon 18:15 † 7:40 7:40 Tuhz 32:1, 32:23 † 7:42 7:42-43 Am 5:25-27 * 7:44 7:44 kar tiq sax caz
pha hax po Ghig sa i hehd geh chehd che haq gha sir tug haq koz gad che yaog. † 7:49 7:49-50 Isy 66:1-2

⁵⁴ Tawd khuhd u ve teq pa haq awg hox chaw mawd teq pa gha kad che te yand, i hehd yawd haq nez nag jad lehq cig geq yuhz cheq che yaog.

⁵⁵ Awg yand u ve khuhn Sar ter phar awr lehr, Daq che kehq che Awg ha phu kha peh cawg lehq muhd nuh maq lo kuhr chid ngawx-ag mehx, Ghig sa ve awg mig awg phond haq he lehq Ghig sa ve laq yaq awr phawd Yer suq hox chehd che haq liz gha mawg lehq koz che,

⁵⁶ "Muhd nuh maq phaw lar lehq Ghig sa ve laq yaq awr phawd huh Chaw yad ve Yad phu hox chehd che haq ngag gha mawg che yaog," lehq yawd koz che yaog.

⁵⁷ Awg yand u ve khuhn i hehd teq pa a sug yawd ved nar puh caq chuhd lar lehq hax ceh huh kug ve lehq Sar ter phar chehd lo phoz cex gehe che yaog.

⁵⁸ Yawd haq med bag lo ghawg ve tuhez lehq huhx meh dig ga phoz bag che yaog. Sax khiz khanr par teq pa liz a sug yawd ved a poq kuhz lehq Sawd loq meh che chaw hax var te ghad ve khi pad huh teh lar che yaog.

⁵⁹ I hehd Sar ter phanr haq huhx meh dig ga bag chehd-ag huh, Sar ter phar bon lawg che, "Jawd mawd Yer suq-og. Ngag ved co ha haq haq yug ax laoq, lehd koz che yaog.

⁶⁰ Kheh te lehq, yawd khi cuhx teh lar lehq, Jawd mawd-og. Vend bax che ve i hehd haq taq tar vid," lehd koz awg khuhd pehz hehd meh te kug che yaog. U kheh koz peg lehq yawd suh vehr che yaog. Yawd haq dawz vehr tug Sawd loq liz ni ma cawd che yaog.

8

Sawd loq Khreq yad awg mor haq du deh che

¹ Awg yand u ve haq tanr lehq Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che Khreq yad awg mor awr lehr, du deh jad che haq gha khanr cheaq te lehq cuh yad teq pa ma hez ver saw phaz daq lehq Yud daq muhd mig he lehq Sar mar riq muhd mig teq pa lo phaw veh che yaog.

² Ghig sa haq yawz yan che chaw teq pa awr lehr, Sar ter phanr haq ca tur vid lehq yawd haq har kax che khuhn hax ceh paz huhg kehhd huhg che yaog.

³ Kheh liz Sawd loq awr lehr, Khreq yad awg mor haq te lug chehd che yaog. Yawd ted yehg peg ted yehg khuhn gehe lehq haw khaz yad mid teq pa haq ghawg ve lehq thawnr khuhn ca ke lar che yaog.

Sar mar riq med khuhn ha lehq che bon khuhd mar vid che

⁴ Kheh te lehq phaz daq veh lar che chaw teq pa awr lehr, i hehd kha kae gag kig huh ha lehq che bon khuhd mar vid che yaog.

⁵ Phid liq liz Sar mar riq med lo kae lehq Khreq awg lawn su haq koz mar vid che yaog.

⁶ Yawd mar che haq gha kad lehq yawd and tug te che awg hez haq gha mawg lehq chaw mor nux liz ni ma puhd lehq yawd ved tawd khuhd haq na che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver ned chaq chiz geh chehd che chaw teq pa liz ned huh kug lar haz lehq tuhzh veh che yaog. Khi kud laq kuhr suhr vehr che chaw he lehq khi liz che chaw teq pa haq liz ghu na vid che yaog.

⁸ Kheh te lehq med u ve khuhn ha lehq tug cawg mad jad che yaog.

Sid monr sax ban te vix jad che phad

⁹ Sid monr meh che chaw te ghad phad awr lehr, pong lag thad med u ve khuhn sax ban te lehq Sar mar riq chaw teq pa yawd haq and jad che yaog. "Yawd awr lehr, chaw ir nux te ghad phehq che yaog," lehq yawd koz che yaog.

¹⁰ Chaw ir chaw muh he lehq muhd mig yad teq pa awg gha lia koz daq che, "Chaw che phad awr lehq ir jad che kand pax lehd koz che Ghig sa ve kand pax yaog," lehq i hehd koz daq lehq yawd ved tawd khuhd haq kha sehax na che yaog.

¹¹ Chaw che teq pa Sid monr ve khuhn haq kha nehax na che wawr, yawd and tug sax te lehq sax ban te mar vid che muh jad vehr che yaog.

¹² Kheh ma khuhd, Phid liq Ghig sa ve muhd mig he lehq Yer suq Khreq ve awg meh haq caz daq che ha lehq che bon khuhd mar vid che te yand, i hehd yonr che khuhn haw khaz yad mid teq pa a kaz khanr tur che yaog.

¹³ Sid monr yawd awg ton liz yonr lehq a kaz khanr tur peg khaz nuhr, Phid liq khaz nuhr ghaq kae che yaog. Awg hez te che he lehq and tug ir jad che awg ceng teq pa haq yawd gha mawg lehq and jad che yaog.

¹⁴ Sar mar riq chaw teq pa Ghig sa ve tawd khuhd haq haq yug vehr che awg lawn haq Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che cuh yad teq pa gha kad lehq Per troq he lehq Yod hanr ix mag haq kae pe che yaog.

¹⁵ Per troq he lehq Yod hanr lag gag che te yand, chaw u ve teq pa Daq kehq che Awg ha phu gha tug i hehd awg pun bon lahq vid che yaog.

¹⁶ Awg lawn ghod ver Daq kehq che Awg ha phu i hehd teq pa te ghad-eg geh liz mad yaq chehd-ag ser, i hehd teq pa awr lehr

Jawd mawd Yer suq ve awg meh khuhn a kaz khanr tur lar ser chea lehax yaog.

¹⁷ Awg yand u ve khuhn Per troq he lehq Yod hanr ix mag i hehd teq pa thag huh laq kuhr tar lehq bon lawg vid che yaog. Kheh te lehq i hehd teq pa Daq kehq che Awg ha phu gha che yaog.

¹⁸ Cuh yad u ve ni ghad su haq laq kuhr tar vid lehq Daq che kehq che Awg ha phu gha che haq Sid monr gha mawg lehq, yawd ix mag haq phu yug pid lar lehq koz che,

¹⁹ “Ngag laq kuhr kha tar vid che chaw awg gha lia Daq che kehq che Awg ha phu gha vid tug kand pax che ngag haq liz pehar laog,” lehd koz lawg che yaog.

²⁰ Per troq Sid mor haq koz vid che, “Nawg Ghig sa ve laq sawnr haq vig gha hawg lehd duhd cheaq te lehq, nawg he lehq nawg ved phu lug vehr sez vehr vid-oq.

²¹ Ghig sa mehzh khuhd suhr nawg ved ni ma ma thed cheaq te lehq kanx che ve haq nawg a cehax liz caz daq maq gha hawg.

²² Kheh te cheaq te lehq, nawg awg khuhn mad daq che awg ceng teq pa haq duhd phuhs lehq Jawd mawd Ghig sa geh lawg khawx-oq. U kheh te ver nawg u kheh duhd che haq yawd vend bax phehd ghag-a vawz nar.

²³ Awg lawn ghod ver nawg awg khuhn soer che khawehx che cawg lehq, vend bax nawg haq pheh teh lar che haq ngag gha mawg che yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

²⁴ Kheh te lehq awg yand u ve khuhn Sid monr kawq koz che, “Nig mag kha koz che teq pa ted ceaz liz ngag maq gha khanr tug ngag awg pun Jawd mawd Ghig sa geh lawg khawx-aq laog,” lehd koz vid che yaog.

²⁵ Kheh te lehq Per troq he lehq Yod hanr ix mag sax khiz khanr lehq Jawd mawd Ghig sa ve tawd khuhd mar vid lar haz lehq Yer ruq sar lehn med lo koeq che yaog. Koeq tod che yaq kaw kanr Sar mar riq chaw ve khaz laex kag khuhn ha lehq che bon khuhd mar vid che yaog.

Phid liq Ehd tar yawd piq chaw haq bon khuhd mar vid che

²⁶ Awg yand u ve khuhn, Jawd mawd Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad Phid liq haq koz vid che, “Nawg tu lehq awg huhx phawd awr lo kae lor. Yer ruq sar lehn med te lehq Gar sar huh kae che yaq kaw haq kae,” lehd koz vid che yaog. Yaq kaw u ve awr lehr awg god khehz he lehq sehnd de khuhn kae che yaq kaw yaog.

²⁷ Kheh te lehq yawd tu lehq kae tod che awg yand u ve haq, Ehd tar yawd piq

muhd mig haq uq penr che Kar dar ker meh che Jawd mawd ma awg huhx kanx te che Ehd tar yawd piq A maq nux te ghad Yer ruq sar lehn med lo a kor ca pi kawaq che haq gha mawg che yaog. Yawd awr lehr Jawd mawd ma ve phu si med nged jeg kor awg gha lia haq haq sax var ir che te ghad yaog.

²⁸ Yawd muhd lawg khuhn mi lehq koeq tod-ag huh cuh kar var Id sar yaq ve liq haq ghawn tod che yaog.

²⁹ Kheh te lehq Phid liq haq Awg ha phu koz vid che, “Muhd lawg u ve awg pad huh kha duhq kae,” lehd koz vid che yaog.

³⁰ Kheh te lehq Phid liq muhd lawg u ve pad huh cex kae lehq gaeg che te yand cuh kar var Id sar yaq ve liq khuhn ghawn chehd che haq yawd gha kad che yaog. “Nawg ghawn chehd che awg lawn yix ve nawg sir chehd-aq la,” lehd koz yawd haq na ngawx che yaog.

³¹ Yawd kawq koz che, “Su ngag haq cuhx kig koz mar ax par mad cawg ver, khawd-ehg te sir ghag-a le,” lehd koz peg lehq Phid liq haq, “Ngag geh taz mi lag,” lehd koz vid che yaog.

³² Yawd ghawn chehd che Liq phu awr lehr che teq tawn yaog.

†“Su dawz vehr tug seh ve veh tod che yawg nehax haq sur che yaog.

Yawg muh noz par mehzh khuhd suhr yawg nehax taq hiax chehd chehd che heh te lehq

yawd liz yawd ved mawq kaw maq ngax lehq taq chuhax chehd chehd che yaog.

³³ Su yawd haq kha muhd kha na te vid lehq thed che cawd che khuhn suhx ma taz vid.

Yawd ved awg ceng awg khad haq a sug ca koz gha tuawg le.

Awg lawn ghod ver yawd ved a saq haq mig gig che khuhn yug kha vehor,” lehd koz buhq lar che yaog.

³⁴ A maq nux u ve Phid liq haq na che, “Ghig sa ve cuh kar var che te ghad a sug awg lawn koz lar cheawg le. Yawd awg ton awg lawn koz lar cheawg la. Ma hez ver, awg kag awg nuz awr ve chaw te ghad ghad haq koz chehd cheawg la,” lehd koz vid che yaog.

³⁵ Kheh te lehq Phid liq awr lehr Liq phu che ve teq tawn haq tanr lehq Yer suq ve ha lehq che bon khuhd yawd haq khae mar vid che yaog.

³⁶ I hehd kae tod che yaq kaw kanr huh a kaz cawg kig huh gaeg lehq A maq nux koz che, “Ngawx hehq, chuhr huh a kaz cawg che ngag baz tiz sanr khanr yug maq gha

tug a thoq ted ceng cawg hawg le," lehd koz vid che yaog.*

³⁸ Kheh te lehq yawd muhd lawg haq yug jehd vid lehq ix mag ni ghad ghad a kaz khuhn geh-e lehq Phid liq A maq nux haq a kaz tur vid che yaog.

³⁹ Ix mag a kaz khuhn tuhaz huh, Jawd mawd Ghig sa ve Awg ha phu Phid liq haq teq pear lehax yug ve lehq A maq nux yawd haq mad kawq mawg che yaog. A maq nux awg lehr awg ghud med awr ha lehq ha ka kawq cax ka veh che yaog.

⁴⁰ Kheh te lehq Ar loq med khuhn Phid liq haq su gha mawg che yaog. Yawd kawq cax kae lehq Kehd sar riq med lo kha gag yawd kha tod phanr lag che med teq pa awg khuhn ha lehq che bon khuhd saw mar vid lar haz che yaog.

9

Sawd loq Khreq yad phehaq che

¹ Sawd loq awr lehr Jawd mawd Yer suq ve awg laq ghuhd teq pa haq dawz vehr-ag lehd koz ded cag chehd lehq yawd paw khod nux geh kae che yaog.

² Kheh te lehq yaq kaw awg lid che ve haq te che chaw haw khaz yad mid lehd ma koz, kha mawg che chaw teq pa haq yawd pheh yug vaha lehq Yer ruq sar lehr med lo seh vaha tug Dar mar sehq med huh cawg che bon lawg kig teq pa haq pid tug paw khod nux chehd lo yawd kae lehq liq ca laweg che yaog.

³ Yawd Dar mar sehq med lo kae tod che med pad huh gaeg che te yand, teq pear lehax muhd nuh kawag lo awg ghiz pawd-awg mag nuh veh lehq yawd awg ton haq thi kaq che yaog.

⁴ Yawd mig kag lo kuhd vehr lehq, "Sawd loq-og, Sawd loq-og, a thoq te nawg ngag haq du deha cheawg le," lehz yawd haq koz ax che awg khuhd haq gha kad che yaog.

⁵ "Jawd mawd-og, nawg a sug awg le," lehd yawd koz na ngawx che te yand, "Ngag awr lehr nawg du deh chehd che Yer suq yaog.

⁶ Tu lehq med khuhn gehe lor. Nawg khawd-ehg kheh gha te tug haq koz ax tug koz," lehd yawd haq koz vid che yaog.

⁷ Yawd geh kae tod che chaw teq pa awr lehr, awg khuhd u ve haq lehax gha kad lar lehq koz chehd che phad haq mad mawg cheaq te lehq ka kehn lehq hox chehd che yaog.

⁸ Sawd loq tuag lehq meh z phaw ngawx che te yand, meh z ngawx mad mawg.

Kheh te lehq su yawd ved laq kuhr haq ghawg seh ve lehq Dar mar sehq med lo kae che yaog.

⁹ Sehr ni kha gag yawd meh z mad mawg lehq teq chaweh liz ma cad mad dawg te chehd che yaog.

¹⁰ Awg yand u ve haq Dar mar sehq med khuhn Ar nar niq meh che awg laq ghuhd te ghad cawg che yaog. Jawd mawd Yer suq awr lehr yawd haq awg ha awg khuhn lo, "Ar nar niq-og," lehd koz kug vid lehq yawd awr lehr, "Jawd mawd-og, ngag chuhr huh chehd chehd che yaog," lehz kawq yaw khuhq vid che yaog.

¹¹ Jawd mawd Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "Tu lehq thed che yaq kaw lehd koz che te caz huh kae lehq Yud daq ve yehg khuhn Tar suq med yad Sawd loq meh che haq ca ngawx-eq. Yawd a meha bon lawg chehd che yaog.

¹² Yawd meh z kawq mawg gha tug Ar nar niq meh che chaw te ghad lag lehq yawd haq laq kuhr tar vid tug haq awg ha khuhn yawd gha mawg peor," lehz Jawd mawd Yer suq Ar nar niq haq koz vid che yaog.

¹³ Kheh te lehq Ar nar niq kawq koz che, "Jawd mawd-og, chaw u ve awr lehr Yer ruq sar lehr med khuhn nawg ved awg laq ghuhd teq pa haq haeg che awg ceng khawd-ehg taw maq te lar che awg lawn su laex ghad koz-ax che haq ngag gha kad peor.

¹⁴ Chuhr huh yawd lag che liz nawg ved awg meh haq yonr lehq kug ca che chaw teq pa haq pheh yug tug paw khod nux teq pa geh yawd a khawag gha vehr che yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ Kheh liz Jawd mawd Yer suq yawd haq kawq koz vid che, "Kae lor. Awg lawn ghod ver chaw che ve haq bid saz a naz chaw teq pa geh, Jawd mawd teq pa geh he lehq Id sar rer laq chaw teq pa geh lehd ma koz ngag ved awg meh haq puhd ve kae lehq mar vid tug, yawd haq ngag lez yug lar che awg khen ted mag phehq che yaog.

¹⁶ Ngag ved awg meh haq te lehq yawd khawd-ehg taw maq gha tuq gha khanr tug ngag yawd haq maw vid tug yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq Ar nar niq kae lehq yehg u ve khuhn gehe che yaog. Yawd Sawd loq thag huh laq kuhr tar lehq koz che, "A vix var Sawd loq-og, nawg meh z kawq mawg lehq Daq che kehg che Awg ha phu peh vid tug, yaq kaw kanr lo nawg lag tod che te yand nawg haq yawd awg ton mawa che

* **8:36 8:37** Kheh te lehq Phid liq A maq nux u ve haq kawq koz vid che, "Nawg awg cehg mag Yer suq Khreq awr lehr Ghig sa ve Yad phu yaog lehz nawg yonr ver, a kaz tur gha che yaog." Kheh te lehq A maq nux u ve phad kawq koz che, "Ngag yonr che yaog," lehd koz che yaog.

Jawd mawd Yer suq awr lehr, ngag haq lag peha che yaog," lehd koz vid che yaog.

¹⁸ Teq pear lehax Sawd loq ve mehz sir khuhn awg seh z heh te che cheag lehq yawd mehz kawq mawg vehr che yaog.

¹⁹ Kheh te lehq yawd tu lehq baz tiz sanr khanr yug che yaog. U ve khaz nuhr yawd cad tug kawq cad lehq awg ghad kawq cawg vehr che yaog. Sawd loq Dar mar seh q med khuhn awg laq ghuhd teq pa geh teq cuhx teq jaw maq chehd che yaog.

Dar mar seh q med khuhn Sawd loq bon mar che

²⁰ "Yer suq awr lehr Ghig sa ve Yad phu yag lo," lehd koz lehq teq pear lehax bon lawg kig teq pa khuhn yawd tanr mar che yaog.

²¹ Gha kad che chaw teq pa awg gha lia and jad lehq koz daq che, "Chaw che ve phad ma hez hawg la Yer ruq sar lehr med khuhn Yer suq ve awg meh haq kha kug ca che chaw haq te lug te seh z par. Chuhr huh liz u kheh te che chaw teq pa haq pheh yug ve lehq paw khod nux teq pa chehd lo seh ve kae tug, yawd lag che ma hez hawg la," lehz i hehd koz daq che yaog.

²² Sawd loq bon mar che awg ghad sang te sang ir taz lehq Yer suq awr lehr awg cehg ma Khreq pheh q che yaog lehd koz mar vid lehq, Dar mar seh q med khuhn chehd che Yud daq chaw teq pa khawd-ehg liz ca koz ca te tawg maq sir vehr che yaog.

Sawd loq Yud daq chaw haq phaw che

²³ Awg ni awg hax a cehax muh vehr lehq Yud daq chaw teq pa Sawd loq haq dawz vehr tug jehg daq che yaog.

²⁴ Kheh ma khuhd i hehd jehg daq lar che haq Sawd loq gha sir vehr che yaog. Yawd haq dawz vehr tug muhd kaw muhd khax med tar meg pheh q huh law chehd che yaog.

²⁵ Kheh liz yawd ved awg laq ghuhd teq pa muhd khax te khend huh Sawd loq haq sir ve lehq kax lo kheq khuhn geh mi vid lehq lad vend kawr lar che ghaz mir nehax khuhn awg bag huh yawd haq phehd yaq pe vid che yaog.

Sawd loq Yer ruq sar lehr med khuhn chehd che

²⁶ Yawd Yer ruq sar lehr med huh gag vehr lehq, Yer suq ve awg laq ghuhd teq pa geh ca pawnd daq tug hax ceh te liz, yawd awg cehg mag awg laq ghuhd te vehr che haq i hehd teq pa awg gha lia maq yonr cheaq te lehq su yawd haq kuhz che yaog.

²⁷ Kheh liz Bar nar baq yawd haq sir ve lehq cuh yad teq pa chehd lo kae che yaog. Sawd loq yawd yaq kaw kar huh

Jawd mawd Yer suq haq gha mawg lehq Jawd mawd Yer suq yawd haq tawd yaw vid lar che awg lawn teq pa he lehq Dar mar seh q med khuhn Yer suq ve awg meh haq cud lehq ni ma tag che khuhn yawd bon mar vid che awg lawn Bar nar baq i hehd teq pa haq koz mar vid che yaog.

²⁸ Kheh te lehq Sawd loq awr lehr Yer ruq sar lehr med khuhn i hehd teq pa geh yig yig lag lag te lehq Jawd mawd Yer suq ve awg meh haq cud lehq ni ma tag che khuhn yawd bon mar che yaog.

²⁹ Her lar saq khuhd yaw che Yud daq chaw teq pa haq yawd tawd yaw daq lehq ghawg daq che yaog. Kheh te lehq i hehd yawd haq dawz vehr tug awg khad ca che yaog.

³⁰ Awg lawn u ve haq a vix a nax teq pa gha sir che te yand, yawd haq Kehd sar riq med lo sir ve kae lehq Tar suq med lo yawd haq kawq pe che yaog.

³¹ Kheh te lehq Yud daq muhd mig, Gar liq lehd muhd mig he lehq Sar mar riq muhd mig khuhn chehd che Khreq yad awg mor teq pa awr lehr duhd sa gad sa che cawg lehq ir veh muh veh che yaog. Jawd mawd Yer suq haq kuhz che awg khuhn he lehq Daq che keh q che Awg ha phu awg ghad pid che khuhn i hehd tod vehr lehq mad vehr che yaog.

Ehx ner haq Per troq ghu na vid che

³² Awg yand u ve haq Per troq awr lehr i hehd ve chehd kig teq pa huh ca kawd kae lehq Lud daq med huh chehd che Khreq yad teq pa geh gaeg che yaog.

³³ U huh chehd che khi kud laq kuhr suh vehr lehq tehn thaq huh hex khuhq kha gag yuh q chehd che Ehx ner meh che chaw te ghad phad haq yawd gha mawg che yaog.

³⁴ Per troq yawd haq koz vid che, "Ehx ner-og, Yer suq Khreq nawg haq ghu na-ax vehr che yaog. Tu lehq nawg ved yuh q phi teh taog," lehz yawd haq koz vid che te yand, yawd teq pear lehax tuag vehr che yaog.

³⁵ Lud daq med he lehq Sa ronr muhd mig khuhn kha chehd che awg gha lia Ehx ner na vehr che haq gha mawg lehq Jawd mawd Yer suq geh phu hz kawaq vehr che yaog.

Dawr kar haq kawq teq tuag vid che

³⁶ Yud per med khuhn Tar bid taq meh che awg laq ghuhd te ghad cawg che yaog. Awg meh u ve Her lar saq ver Dawr kar yaog. Yad mid u ve awr lehr daq che kanx teq pa he lehq su haq har kax lehq tand vid pix jad che yaog.

³⁷ Awg yand u ve khuhn yawd nag lehq suh vehr che yaog. Su yawd haq muhg

chuhd vid peg lehq awg thang te bawehd huh teh lar che yaog.

³⁸ Lud daq med awr lehr Yud per med haq ned daq lehq Per troq Lud daq med khuhn chehd chehd che awg lawn haq awg laq ghuhd teq pa gha kad che yaog. I hehd haw khaz ni ghad haq kae pe lehq har naq i hehd chehd huh lag vid tug ca lawg khawx pe che yaog.

³⁹ Kheh te lehq Per troq tu lehq ix mag geh kae che yaog. Lag gag lehq su yawd haq sir ve lehq awg thang te bawehd lo taez che yaog. Meh chuhd ma awg gha lia Per troq pad huh phoz huhg hox lar lehq Dawr kar yawd teq chehd ser huh kiq lar che a poq beg ke teq pa haq bez mar vid che yaog.

⁴⁰ Per troq awr lehr chaw awg gha lia haq awg bag phawd awr saw tuhz pe vid peg lehq yawd nar kheh teh mi lar lehq bon lawg che yaog. Peg lehq mehzh khuhd chaw suh phawd awr phuhz pe lar lehq koz che, "Tar bid taq-og, tu-og," lehd koz vid che yaog. Yad mid u ve mehzh kha phaw lehq Per troq haq gha mawg lehq tu mi vehr che yaog.

⁴¹ Kheh te lehq Per troq laq kuhr che lehq yawd haq ghawg tu vid peg lehq Khreq yad he lehq meh chuhd ma teq pa haq kug yug veva lehq kawq teq vehr che yad mid u ve i hehd haq kawq aq vid che yaog.

⁴² Awg lawn che, Yud per med awg kag gha lia lo buhg veh lehq chaw kha peh vad-ag Jawd mawd Yer suq haq yonr-ag che yaog.

⁴³ Per troq awr lehr Yud per med khuhn Sid monr sar gig te par ve yehg khuhn a cehax muh chawa chehd che yaog.

10

Per troq he lehq Kawd ner liq awg lawn

¹ Kehd sar riq med khuhn Kawd ner liq meh che Yud daq chaw ma hez che maq yad awg hox te ghad cawg che yaog. Yawd awr lehr Id tar lir maq mor lehd koz che khuhn chehd che yaog.

² Yawd he lehq yawd ved yehg yad ka yad awg gha lia Ghig sa haq kuhz vix lehq yawz yan vix che chaw teq pa yaog. Yawd su haq har kax vix che khuhn Yud daq chaw chaw har chaw ghuhd yad teq pa haq kha sehax tand vid lehq khar thad liz Ghig sa geh bon lawg don chehd che yaog.

³ Teq ni thad huh muhd phiq phawd awr a lag seh nar ri te yand huh, awg ha khuhn Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad te ghad

yawd chehd lo lag che haq yawd kha sehax gha mawg che yaog. Muhd nuh maq cuh yad u ve koz che, "Kawd ner liq-og," lehd koz kug che yaog.

⁴ Kawd ner liq yawd kha nehax ngawx cuhx lar lehq kuhz jad che khuhn koz che, "Jawd mawd-og, a thoq le," lehd koz na ngawx che yaog.

Muhd nuh maq cuh yad yawd haq koz vid che, "Nawg bon lawg khuhd he lehq chaw har chaw ghuhd yad teq pa haq tand vid lar che Ghig sa nawg awg pun duhd nuhd vehr che* yaog.

⁵ A meha Yud per med lo chaw haq kae pe lehq Per troq lehd koz che Sid monr haq ca kug peo.

⁶ Yawd awr lehr sar gig te par Sid monr ve yehg khuhn chehd chehd che yaog. Yehg vawr lad chuhd ghig puhg huh cawg che yaog," lehd koz vid che yaog.

⁷ Yawd haq tawd yaw vid che muhd nuh maq cuh yad kawq veh khaz nuhr, yawd ved awg ceg var nig ghad he lehq yawd geh khar thad liz chehd che maq yad teq pa khuhn Ghig sa haq yawz yan che te ghad haq kug che yaog.

⁸ Awg ceng gha lia i hehd teq pa haq saw khae mar vid peg lehq i hehd teq pa haq Yud per med lo kae pe che yaog.

⁹ Awg khaz nuhr teq ni haq i hehd kae lehq Yud per med lo gaeg lehd teag huh Per troq awr lehr muh kaw cuhaz lehd te ver bon lawg tug yehg awg thang ted thaeg lo taez che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq awg yand u ve khuhn yawd awr meq vehr lehq cad gad che yaog. Su cad tug te chehd-ag huh Per troq yuhq maz che heh te che khuhn Ghig sa ve awg hez haq yawd gha mawg che yaog.

¹¹ Awg yand u ve khuhn yawd yuhq maz mawg che heh te awg ha khuhn muhd nuh maq phaw lar che haq yawd gha mawg che yaog. A boz nux heh te che pha te khoz awg cir uhd cir haq pheh lar lehq mig gig khod-aq lo phehd yaq peha che haq yawd gha mawg che yaog.

¹² Pha u ve khuhn to nud to saz awg ceng gha lia saw cawg che yaog. Miaq lo lod tod gaz tod lawehd tod che he lehq muhd-aq lo pog tod gag che ngaz teq pa liz cawg che yaog.

¹³ Awg yand u ve khuhn awg khuhd buhg tuhaz lehq koz che, "Per troq-og, tu lehq dawz cad-oq," lehd koz che haq yawd gha kad che yaog.

¹⁴ Kheh liz Per troq koz che, "Jawd mawd-og, te maq gha hawg. Chaq chiz che

* 10:4 10:4 Ghig sa nawg awg pun duhd nuhd vehr che Yud daq chaw ve duhd khad awg khuhn i hehd ve tand tug haq ma hez ver, Ghig sa haq yug ghod che yaog. Kheh ma khuhd, Kawd ner liq awr lehr, Rod maq chaw pheh liz yawd ved tand tug he lehq bon lawg khuhd haq Ghig sa ni ma cawd che haq koz gad che yaog.

mad daq mad kehg che awg ceng haq ngag te pawz-a liz cad maq jaw," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ Te pawz awg khuhd u ve haq gha kawq kad che, "Ghig sa daq vid kehg vid vehr che awg ceng haq chiz che lehd ta koz," ghod che haq yawd gha kawq kad che yaog.

¹⁶ U kheh sehr pawz kha gag koz peg lehq a boz nux heh te che pha u ve teq pear lehax muhd nuh kawaq lo yug taz vehr che yaog.

¹⁷ Per troq awr lehr awg ha khuhn gha mawg che u ve a thoq maq cuhx kig lehq nar lehq yawd ved ni ma khuhn duhd ngawx chehd-ag huh, Kawd ner liq cuh peha che chaw teq pa Sid monr ve yehg haq ca na lag lehq yehg ghaz mir khuh huh hox chehd lawz vehr che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq chaw u ve teq pa kug na che, "Per troq lehd koz che Sid monr meh che phad chuhr huh ma chehd la," lehd koz na che yaog.

¹⁹ Per troq awr lehr awg ha awg khuhn yawd gha mawg che awg lawn haq duhd ngawx chehd-ag huh, Awg ha phu yawd haq koz vid che, "Haw khaz seh gha nawg haq ca chehd che yaog.

²⁰ Tu lehq yaeq lor, i hehd geh kae. Ni ma thuhd duhd nawg duhd taq te chehd. Awg lawn ghod ver ngag i hehd haq lag peha lar che yaog," lehd koz vid che yaog.

²¹ Kheh te lehq Per troq chaw u ve teq pa chehd huh yaeq lehq koz vid che, "Ngag awr lehr nig hehd ca tod che phad yaog. Nig hehd ngag haq a thoq lor lehq le," lehd koz vid che yaog.

²² I hehd kawq koz vid che, "Chaw daq chaw thed che Ghig sa haq liz kuhz vix lehq Yud daq chaw awg gha lia tar ir chid muh chehd che Kawd ner liq meh che maq yad awg hox te ghad cawg che yaog. Nawg haq yawd ved yehg huh kug yug lehq nawg ved tawd khuhd na tug, daq kehg che muhd nuh maq yad te ghad yawd haq pheq mar vid che yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

²³ Kheh te lehq Per troq i hehd teq pa haq yehg khuhn kha nexax kug yug lehq hax cuh vid che yaog.

Muhd thid-ag lehq yawd liz tu lehq i hehd teq pa geh kae che yaog. Yud per med khuhn chehd che a vix a nax teq pa liz yawd geh kae che yaog.

²⁴ Awg khaz nuhr teq ni kheha kawq gaeg lehq i hehd teq pa Kehd sar riq med khuhn gaeg che yaog. Kawd ner liq awr lehr yawd ved awg vix awg nax he lehq awg chawd awg paz teq pa haq kug phoz lar lehq i hehd law chehd che yaog.

²⁵ Kawd ner liq awr lehr Per troq yawd ved yehg khuhn gehag che haq gha mawg

che te yand Per troq ve khi pad huh boz cuhx lehq a kor pi che yaog.

²⁶ Kheh te lehq Per troq yawd ved laq kuhr haq ghawg tu vid lar lehq koz vid che, "Tu-og, ngag liz chaw yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁷ Per troq Kawd ner liq haq tawd seh yaw daq te geh-e che te yand, chaw kha peh vad-ag phoz chehd lawz che haq gha mawg che yaog.

²⁸ Per troq i hehd haq koz vid che, "Yud daq chaw teq pa awr lehr, Yud daq chaw ma hez che chaw haq awg chawd te che lehd ma koz, yawd geh ca gid-eg che lehd ma koz, te maq kenr te ma cawd che haq nig hehd sir chehd che yaog. Kheh liz chaw khar ve te ghad haq lehd ma koz, chaq chiz che he lehq mad daq mad kehg che lehd maq gha koz tug Ghig sa ngag haq mar lar peor.

²⁹ Kheh te cheaq te lehq ngag haq kug liz, ngag teq chaweh mad kawq koz lehq lag che yaog. Kheh liz ngag nig hehd haq a cehax na ngawx sar, nig hehd ngag haq ca kuag che a thoq te lor cheawg le," lehd koz vid che yaog.

³⁰ Kawd ner liq kawq koz che, "Peg lar haz che uhd ni thad huh muhd phiq phawd awr sehaz nar rir te yand huh, ngag yehg khuhn bon lawg chehd che yaog. Kheh te lehq awg ghiz lawd lawd te che beg ke veq che chaw te ghad ngag mehz khuhd suhr huh hox lar lehq koz che,

³¹ 'Kawd ner liq-og, nawg bon lawg che haq Ghig sa gha kad lehq nawg har kax lehq tand vid che teq pa haq Ghig sa duhd nuhd chehd che yaog.

³² Kheh te lehq Yud per med lo chaw haq kae pe lehq Per troq lehd koz che Sid monr meh che chaw te ghad haq ca kug peo. Yawd awr lehr lad chuhd ghig puhg huh chehd che sar gig te par Sid mor ve yehg khuhn chehd che yaog,' lehz muhd nuh maq cuh yad koz ax che yaog.

³³ Kheh te cheaq te lehq ngag har naq nawg chehd lo chaw haq lag peha che yaog. Nawg lag cheawg lehr daq jad vehr che yaog. Kheh te lehq Jawd mawd Ghig sa nawg haq kha koz cuha che awg ceng gha lia haq na tug a meha ngag hehd awg gha lia Ghig sa mehzh khuhd suhr phoz chehd che yaog."

Kawd ner liq ve yehg khuhn Per troq Ghig sa awg lawn koz mar che

³⁴ Awg yand u ve khuhn Per troq koz che, "Ghig sa awr lehr chaw yad ve mehzh khuhd haq maq ngawx che haq ngag awg cehg mag gha sir che yaog.

³⁵ Kheh te cheaq te lehq a thoq chaw ceng khuhn lehd ma koz, Ghig sa haq kuhz

lehq thad che cawd che haq te che chaw te ghad haq yawd haq yug che yaog.

³⁶ Ghig sa Id sar rer laq chaw teq pa haq pid lar che tawd khuhd haq nig hehd sir che yaog. Tawd khuhd u ve awr lehr, awg gha lia khod-aq Jawd mawd te che Yer suq Khreq haq te lehq Ghig sa haq kawq cawd daq hawr daq che haq gha che ha lehq bon khuhd awg lawn haq koz che yaog.

³⁷ Yod hanr baz tiz sanr pid che awg lawn mar peg khaz nuhr, Gar liq lehd muhd mig haq tanr lehq Yud daq muhd mig kha peg ha lehq che bon khuhd u ve buhg veh che yaog.

³⁸ Bon khuhd u ve awr lehr Nar sar rehq chaw Yer suq awg lawn yaog. Ghig sa awr lehr Daq che kehg che Awg ha phu he lehq yawd ved kand pax yawd haq nger puhr vid che awg lawn he lehq Ghig sa yawd geh chehd che haq te lehq yawd ted kag peg ted kag lo kae tod-ag huh, daq che haq te lehq ned haeg ve kand pax huh chehd che chaw awg gha lia haq ghu na vid che awg lawn yaog.

³⁹ Yud daq muhd mig khuhn he lehq Yer ruq sar lehn med khuhn, yawd kha te che awg ceng gha lia haq a nig liz sax khiz khanr par te che yaog. Su yawd haq suhz mehzh duh thag huh thaq vehr che yaog.

⁴⁰ Kheh liz sehr ni gaeg lehq Ghig sa awr lehr yawd haq kawq teq tuag vid lehq chaw ted pehg haq yawd ved awg ton maw vid che yaog.

⁴¹ Chaw awg gha lia haq maw vid che ma hez, sax khiz khanr tug awg pun Ghig sa lez yug lar che a nig haq yawd mawa che yaog. Suh kig lo yawd kawq teq tuag peg khaz nuhr a nig yawd geh teq geha cad che dawg che yaog.

⁴² A nig awr lehr chaw kheh ma ve haq bon khuhd ca mar vid lehq Yer suq awr lehr teq chehd che chaw he lehq suh vehr che chaw haq liz suhx jehg suhx taz var te tug Ghig sa yawd haq lez teh lar che awg lawn haq sax khiz khanr tug, yawd a nig haq tawd pehar lar che yaog.

⁴³ Yawd haq kha yonr che chaw awg gha lia yawd ved awg meh haq te lehq vend bax phehd kha gha che yaog lehq Ghig sa ve kuh kar var awg gha lia yawd awg lawn haq sax khiz khanr lar che yaog."

⁴⁴ Tawd khuhd che teq pa haq Per troq koz chehd huh, gha kad che chaw awg gha lia geh Daq kehg che Awg ha phu yaq che yaog.

⁴⁵ Bid saz a naz chaw teq pa haq liz Daq che kehg che Awg ha phu nger puhr vid cheaq te lehq, Per troq geh lag che Yud daq Khreq yad teq pa awr lehr and jad che yaog.

⁴⁶ Awg lawn ghod ver chaw u ve teq pa awr lehr tawd khuhd laex ceng yaw lehq

Ghig sa haq tar ir chid muh vid che haq i hehd gha kad che yaog.

⁴⁷ Awg yand u ve khuhn Per troq koz che, "A nig Daq che kehg che Awg ha phu gha che heh te lehq Daq che kehg che Awg ha phu gha che chaw che teq pa haq a kaz awg khuhn baq tiz sanr maq gha pid tug, tawr lar chuhd lar par a sug cawg hawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

⁴⁸ "Yer suq Khreq ve awg meh awg khuhn baz tiz sanr khanr yur-og," lehz Per troq i hehd haq koz vid che yaog. Kheh te lehq i hehd geh niq ni sehr ni kawq chehd lar vid tug, i hehd yawd haq lawg khawx che yaog.

11

Yer ruq sar lehn Khreq yad awg mor haq Per troq koz mar vid che

¹ Bid saz a naz chaw teq pa liz Ghig sa ve tawd khuhd haq haq yug che awg lawn haq Yud daq muhd mig khuhn chehd che cuh yad teq pa he lehq a vix a nax teq pa gha kad che yaog.

² Kheh te lehq Per troq Yer ruq sar lehn med lo taez thad huh, awg gig med soer peg che chaw teq pa yawd haq ded vid che,

³ "A thoq te lehq nawg awg gig med maq soer che chaw teq pa yehg khuhn geh e lehq i hehd geh cad tug cad che awg le," lehz yawd haq ded vid che yaog.

⁴ Kheh te lehq Per troq yawd tanr te che te lehq awg leh med kha gag i hehd haq awg lawn ted ceng peg ted ceng saw koz mar vid che yaog.

⁵ "Ngag Yud per med khuhn bon lawg chehd-ag huh, a boz nux heh te che pha te khoz awg cir uhd cir haq pheh lar lehq muhd nuh kawag lo te lehq ngag chehd huh phehd yaq peha che haq yuhq maz che heh te awg ha khuhn ngag gha mawg che yaog.

⁶ Kheh te lehq ngag kha sehax ngawx-ag meh, mig giaq lo cawg che to nud to saz awg khi awg laq uhg lehd cawg che, heh pir to saz awg ceng, lod kae gaz kae gag che awg ceng he lehq muhd-aq lo pog che ngaz teq pa haq ngag gha mawg che yaog.

⁷ Kheh te lehq, 'Per troq-og, tu lehq dawz cad-oq,' lehd koz ax che khuhd haq ngag gha kad che yaog.

⁸ Kheh liz ngag kawq koz vid che, 'Jawd mawd-og, te maq gha hawg. Awg lawn ghod ver chaq chiz lehq mad daq mad kehg che awg ceng ngag ved mawq kaw khuhn te pawz-a liz maq ke jaw,' lehd koz vid che yaog.

⁹ Muhd nuh kawag lo awg khuhd te pawz kawq buhg tuhaz lehq koz che, 'Ghig sa daq vid kehg vid peg che awg ceng haq

chaq chiz che awg ceng lehd ta koz,' lehz ngag haq kawq koz-ax che yaog.

¹⁰ U kheh te sehr pawz kha gag koz peg lehq awg ceng u ve teq pa awg gha lia muhd nuh kawag lo kawq ghawg ve taz veh che yaog.

¹¹ Awg yand u ve khuhn Kehd sar riq med lo lag peha che chaw seh ghad ngag chehd chehd che yehg mehz khuhd suhr huh lag hox chehd lawz che yaog.

¹² 'Ni ma khuhn thuhd duhd nuhg duhd taq te chehd i hehd geh kae lor,' lehz Awg ha phu ngag haq koz ax che yaog. A vix a nax khuhq ghad che teq pa liz ngag geh kae lehq Kawd ner liq ve yehg khuhn ngag hehd gehe che yaog.

¹³ Kawd ner liq awr lehr muhd nuh maq cuh yad te ghad yawd ved yehg khuhn hox chehd lawz che haq yawd gha mawg che awg lawn ngag hehd haq koz ax che yaog. Muhd nuh maq cuh yad koz che, 'Yud per med lo chaw haq kae pe lehq Per troq lehd koz che Sid monr meh che te ghad haq ca kug pe.

¹⁴ Nawg he lehq nawg ved yehg yad ka yad awg gha lia khawd-ehg kheh te lehq thaer khuhq che haq gha tug, yawd nawg haq koz ax tug yaog,' lehd koz vid che yaog.

¹⁵ Ngag awg kawd maq tanr koz mar vid chehd thad ser loar, awg kawd maq Daq che kehq che Awg ha phu a nig awg thag lo yaq che heh te lehq i hehd teq pa thag lo liz yaq che yaog.

¹⁶ Awg yand u ve khuhn, Jawd mawd Yer suq koz lar che tawd khuhd haq ngag duhd nuhd che yaog. 'Yod hanr awr lehr a kaz khuhn baz tiz sanr pid che yaog. Kheh liz, nig hehd awr lehr Daq kehq che Awg ha phu awg khuhn baz tiz sanr gha khanr yug tug yaog,' lehz yawd koz che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq Jawd mawd Yer suq Khreq haq a nig yonr che te yand Ghig sa a nig haq laq sawnr pehar lar che heh i hehd haq liz pid ver, ngag vawr a suawg le Ghig sa haq tawr daq tug," lehz Per troq koz vid che yaog.

¹⁸ Awg lawn u ve haq i hehd gha kad che te yand, i hehd teq chaweh mad kawq koz. I hehd Ghig sa haq chid ir chid muh lehq koz che, "Kheh te ver, bid saz a naz chaw teq pa haq liz co ha gha teq tug Ghig sa awr lehr i hehd ve vend bax dawd phuuz vid tug a khawag pid lar che yaog," lehd koz che yaog.

Anr tiz awr Khreq yad awg mor awg lawn

¹⁹ Awg yand u ve khuhn Sar ter phanr haq tanr lehq du deh che ted ceng haq gha khanr cheaq te lehq, phaz daq veh che chaw teq pa awr lehr Phid niq muhd mig, Kud par ruz lehd koz che a kaz khuhn

cawg che muhd mig nehax he lehq Anr tiz awr med huh kha gag kae che yaog. Yud daq chaw teq pa haq lehax i hehd bon khuhd mar vid che yaog.

²⁰ Kheh ma khuhd i hehd teq pa ted pehg awr lehr Anr tiz awr med lo lag gag lehq Her lar saq chaw teq pa haq liz, Jawd mawd Yer suq awg lawn ha lehq che bon khuhd mar vid che yaog. Mar vid var u ve teq pa awr lehr Kud par ruz ve chaw he lehq Kud rer ner med ve chaw teq pa yaog.

²¹ Jawd mawd Ghig sa ve kand pax i hehd geh cawg cheaq te lehq, yonr che chaw kha peh vad-ag cawag lehq Jawd mawd Yer suq geh kawq phuuz khawag che yaog.

²² Awg lawn che haq Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che Khreq yad awg mor gha kad lehq i hehd Bar nar baq haq Anr tiz awr med lo kae pe che yaog.

²³ Yawd kae che gaeg lehq Ghig sa ve awg bon haq gha mawg che te yand, ha lehq jad che yaog. I hehd ni ma yeg lehq Jawd mawd Yer suq haq yonr yeg tug, yawd i hehd awg gha lia haq awg ghad pid che yaog.

²⁴ Bar nar baq awr lehr daq che chaw te lehq Daq che kehq che Awg ha phu peh lawg lehq kha nehax yonr che chaw phehq che yaog. Kheh te lehq chaw kha peh vad-ag Jawd mawd Yer suq geh kaw kawaq che yaog.

²⁵ Kheh te peg lehq Bar nar baq awr lehr Tar suq med lo Sawd loq haq ghaq cae che yaog.

²⁶ Yawd haq ca mawg vehr lehq Anr tiz awr med lo sir ve kae che yaog. Ix mag ted khuhq kha gag Khreq yad awg mor u ve geh phawng daq lehq chaw kha peh haq gha mar vid che yaog. Yonr che chaw teq pa haq Khreq yad lehd koz che awg meh u ve, Anr tiz awr med huh awg kawd maq tanr koz tuhaz che yaog.

²⁷ Awg yand u ve khuhn Ghig sa ve cuh kar var te pa ted pehg pehar Yer ruq sar lehn med lo tuag lehq Anr tiz awr med lo lag che yaog.

²⁸ Ar gar buq meh che i hehd awg mor khuhn chehd che chaw te ghad tuag lehq koz che, "Mig gig khod-aq lo meq nux kaz nux cawag tug yaog," lehz Awg ha phu haq cud lehq koz vid che yaog. Meq che kaz che u ve awr lehr Jawd mawd Kar lawd diq ve awg co haq phehaq che yaog.

²⁹ Kheh te lehq awg laq ghuhd teq pa awr lehr awg gha lia a sug yawd te gha che kheh tawa te lehq Yud daq muhd mig khuhn chehd che a vix a nax teq pa haq ga vid tug duhd chez lar che yaog.

³⁰ I hehd duhd chez lar che heh te peg lehq Bar nar baq he lehq Sawd loq ix mag

haq pid fe lehq awg hox chaw mawd teq pa haq pid vid che yaog.

12

Jawd mawd Her roq Khreq yad awg mor haq du deh che

¹ Awg yand u ve khuhn Jawd mawd Her roq awr lehr Khreq yad awg mor khuhn chehd che chaw ted pehg pehar haq hax ceh nux du deh che yaog.

² Yawd awr lehr Yod hanr ve awg vix var Yar koq haq a dax yug lehq kuhr tawz vehr che yaog.

³ U kheh te che haq Yud daq chaw teq pa ni ma cawd che haq yawd gha mawg che te yand, Per troq haq liz pheh yug che yaog. Awg yand u ve awr lehr khaor mod khuhn did maq ke che pawehd awg yand cawd che yaog.

⁴ Per troq haq pheh yug lehq thawnr khuhn ke lar huh, maq yad uhg mor teq mor ve uhg ghad te saw vid lar che yaog. Par sar khar pawehd te peg vehr nuhr heh, chaw kheh ma ve mehzh khuhd suhr huh suhx jehg suhx taz tug Per troq haq yug tuhz tug yawd duhd lar che yaog.

⁵ Kheh te lehq Per troq thawnr khuhn gha chehd che yaog. Kheh ma khuhd Khreq yad awg mor awr lehr yawd awg pon Ghig sa geh bon hax ceh lawg chehd che yaog.

Per troq haq thawnr khuhn yug pong vid che

⁶ Jawd mawd Her roq awr lehr sawx vavr kheha ver yawd haq yug tuhaz lehd te che teq hax huh, Per troq haq son caz ni caz pheh lar lehq maq yad ni ghad haq pheh ku li lar che yaog. Yawd maq yad ni ghad awg kanr huh yuhq mir ka chehd lehq thawnr yehg ghaz mir khuh saw par liz saw chehd che yaog.

⁷ Awg yand u ve khuhn Jawd mawd Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad te ghad tuhaz lehq awg ghiz thi gehag che yaog. Yawd awr lehr Per troq ve ned kud haq gaz hiz vid lehq "Har naq tu lor," lehd koz yawd haq nuhr vid che yaog. Kheh te lehq yawd ved laq kuhr haq son caz pheh lar che kuhz cheag che yaog.

⁸ Muhd nuh maq cuh yad yawd haq koz vid che, "Sehx hang chuhq lehq khi noz cuhx-oq," lehd koz vid lehq yawd liz koz vid che heh ghaq te che yaog. Kheh te lehq, "Nawg ved a poq yehg maq nux deh lehq ngag khaz nuhr ghaq laog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁹ Kheh te lehq yawd tuhez lehq muhd nuh maq cuh yad khaz nuhr ghaeq che yaog. Kheh liz muhd nuh maq cuh yad te tod che kanx u ve awg cehg mag te tod cheawg lehz yawd maq sir. Yawd duhd che

awg ha lo yuhg maz mawg che heh te awg ha khuhn mawg che lehd duhd che yaog.

¹⁰ Ix mag awr lehr maq yad saw chehd che awg kawd maq teq mor he lehq nig mor teq mor haq pong vehr lehq med khuhn gehe che son ghaz mir khuhn lo gaeg che te yand, son ghaz mir u ve yawd khad yawad phaw kha vehr lehq ix mag liz tuhez che yaog. Kheh te lehq yaq kaw te caz haq kae tod-ag huh teq pear lehax muhd nuh maq cuh yad u ve mehzh vehr che yaog.

¹¹ Kheh te lehq Per troq ni ma khuhn kha sehax kawq nuhd-ag lehq koz che, "Jawd mawd Ghig sa awr lehr yawd ved muhd nuh maq cuh yad haq peha lehq Jawd mawd Her roq he lehq Yud daq chaw teq pa duhd lar lehq te chehd che awg ceng teq pa haq awg cehg mag ngag haq yug pong ax che law lehz ngag sir vehor," lehd koz che yaog.

¹² Awg lawn che haq yawd kha nehax sir vehr lehq Yod hanr ve awr ye Mar riq ve yehg lo yawd kae che yaog. (Yod hanr ve awg meh ted mag cawg ser che Mar koq lehd koz che yaog.) U huh chaw kha peh vad-ag phawng daq lehq bon phoz lawg chehd che yaog.

¹³ Yehg ghaz mir haq Per troq yig thuhez lehq Rod der meh che awg ceg ma nehax te ghad ca tuhz ngawx-ag che yaog.

¹⁴ Per troq ve tawd khuhd law lehz yawd gha sir che te yand, yawd ha lehq jad cheaq te lehq yehg ghaz mir maq phaw vid ser he lar haz lehq yehg khuhn cex koeq lehq, "Per troq yehg ghaz mir khuh pad huh hox chehd-aq" lehz i hehd haq koz vid che yaog.

¹⁵ Chaw u ve teq pa yawd haq koz vid che, "Nawg chaw ghud lehq la," lehd koz vid liz yawd koz che, "Awg cehg mag yaog," lehd koz che yaog. Kheh te lehq i hehd kawq koz che, "Per troq ve muhd nuh maq cuh yad yaog," lehz koz vid che yaog.

¹⁶ Per troq awr lehr ghaz mir haq thuhz chehd ser che yaog. I hehd teq pa ghaz mir ca phaw ngawx-ag lehq Per troq haq gha mawg lehq and jad vehr che yaog.

¹⁷ Per troq awr lehr i hehd teq pa taq chuhax chehd vid tug laq kuhr te mar vid peg lehq Jawd mawd Ghig sa yawd haq thawnr khuhn khawd-ehg kheh te yug tuhz-ax che awg lawn i hehd haq koz mar vid che yaog. "Yar koq he lehq a vix a nax teq pa haq awg lawn che ve teq pa koz vid-oq," lehd koz vid lar haz lehq yawd tuhez lehq ted kag lo kawq vehr che yaog.

¹⁸ Muhd thid-ag che te yand, Per troq khar lo veh lehq khawd-ehg kheh te vehr che awg lawn haq maq yad teq pa maq sir lehq ca duhd ma tuhz te chehd che yaog.

¹⁹ Jawd mawd Her roq awr lehr Per troq haq kaod ca liz mad mawg te lehq maq yad saw chehd che chaw teq pa haq kha nehax na ngawx peg lehq i hehd teq pa haq dawz vehr tug tawd pid che yaog. U kheh te lar haz lehq, Jawd mawd Her roq awr lehr Yud daq muhd mig khuhn tuhez lehq Kehd sar riq med huh chehd chehd che yaog.

Jawd mawd Her roq suh che

²⁰ Jawd mawd Her roq awr lehr Tud ruq med yad he lehq Sid donr med yad teq pa haq nez nag jad che yaog. Kheh te lehq i hehd med yand teq pa ni ma teq sir duhd khad te khad lehax te veha lehq yawd chehd lo lag che yaog. Jawd mawd Her roq haq haq sax lehq awg ceg var te chehd che Bar lar tuz meh che phad haq i hehd teq pa jehg hawr gha lehq, Jawd mawd haq kawq cawd daq hawr daq tug i hehd teq pa lawg khawx che yaog. Awg lawn ghod ver i hehd gha cad gha dawg tug awg pun awr lehr, Jawd mawd Her roq ve muhd mig haq gha cud che yaog.

²¹ Jawd mawd Her roq awr lehr awg yand tinr lar che awg ni gaeg lehq Jawd mawd ve a yad cawg che veq kad haq veq lehq kaw jaw thag lo mi lehq muhd mig yad teq pa haq tawd yaw vid che yaog.

²² Kheh te lehq chaw u ve teq pa koz che, "Awg khuhd che awr lehr chaw yad ve awg khuhd ma hez hawg, Ghig sa ve tawd khuhd cehg mag yaog," lehz hax ceh koz kug che yaog.

²³ Jawd mawd Her roq awr lehr Ghig sa haq ma chid ir ma chid muh cheaq te lehq, teq pear lehax Jawd mawd Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad yawd haq cir yanr vid che yaog. Kheh te lehq yawd awg ton khuhn huhz geh cad lehq suh vehr che yaog.

²⁴ Kheh ma khuhd Ghig sa ve tawd khuhd awr lehr hax ceh nux buhg veh che yaog.

²⁵ Bar nar baq he lehq Sawd loq awr lehr su haq ga vid che kanx te peg lar haz lehq su Mar koq lehd koz che Yod hanr meh che te ghad haq sir ve lehq Yer ruq sar lehnr med huh tu lehq Anr tiz awr med lo kawq koeq che yaog.

13

Bar nar baq he lehq Sawd loq awg kawd maq te pawz bon ca maer che

¹ Anr tiz awr Khreq yad awg mor khuhn awr lehr Ghig sa ve cuh kar var he lehq bon khuhd mar vid par cawg che yaog. Chaw che teq pa awr lehr Bar nar baq, Nid gar lehd koz che Sid mor, Kud rer ner

muhd mig yad Lud kiq, Gar liq lehd muhd mig ve Jawd mawd Her roq geh teq geha ir taz che Mar ner he lehq Sawd loq teq pa yaog.

² I hehd teq pa cad tug ce lehq Jawd mawd Ghig sa geh bon lawg chehd-ag huh, Daq che kehq che Awg ha phu koz che, "Ngag ved kanx te vid tug Bar nar baq he lehq Sawd loq ix mag haq fir teh lar-og," lehd koz vid che yaog.

³ Kheh te lehq i hehd cad tug ce lehq bon lawg peq khaz nuhr, ix mag awg thag huh laq kuhr tar lehq tuhz pe che yaog.

A kaz khuhn cawg che Kud par ruz muhd mig khuhn cuh yad teq pa bon mar che

⁴ Kheh te lehq Daq che kehq che Awg ha phu ix mag haq cuh pe che heh te lehq Ser lur kiq med lo yaeq lehq a kaz khuhn cawg che Kud par ruz muhd mig lo huh lawd kor cind kae che yaog.

⁵ Sar lar miz med lo ix mag gaeg che te yand, Yud daq chaw teq pa ve bon lawg kig khuhn Ghig sa ve bon khuhd mar vid che yaog. Yod hanr liz ix mag geh kae lehq ga vid tod che yaog.

⁶ I hehd muhd mig u ve khuhn ted kag peg ted kag kaod kae lehq Par phuq med lo gaeg che te yand, Bar yer suz* meh che Yud daq chaw te ghad haq mawg daq che yaog. Yawd awr lehr far te sax te pix che awg cehg mag ma hez che cuh kar var te ghad yaog.

⁷ Chaw u ve awr lehr Ser lar giz Pawd loq lehd koz che Duhd sir vix che muhd mig Jawd mawd te ghad geh chehd che yaog. Muhd mig Jawd mawd u ve awr lehr Ghig sa ve tawd khuhd haq kad gad cheaq te lehq, Bar nar baq he lehq Sawd loq haq kug che yaog.

⁸ Ed lud maq awr lehr muhd mig Jawd mawd u ve maq gha yonr tug ix mag haq tawr lar che yaog. (Ed lud maq lehd koz che cuhx kig awr lehr far te sax te pix par lehd koz che yaog.)

⁹ Kheh te lehq Pawd loq lehd koz che Sawd loq te ghad awr lehr Daq che kehq che Awg ha phu kha peh vad-ag cawg lehq far te pix par haq kha sehax ngawx cuhx lar lehq koz vid che,

¹⁰ "Ned haeg ve yad-og, nawg awr lehr her ka che awg ceng he lehq haeg che awg ceng kha peh vad-ag cawg che yaog. Thed che cawd che awg gha lia ve cand par liz nawg phehq che yaog. Jawd mawd Ghig sa ve thed che yaq kaw haq ma hez hez awr ca kaod koz mar vid tug ser hawg la.

¹¹ A meha Jawd mawd Ghig sa ve laq kuhr kand pax nawg awg khod-aq gag lehq

* 13:6 13:6 *Bar yer suz* Bar yer suq Ar rar miq khuhd yaog. Ed lud maq Her lar saq khuhd yaog.

nawg mehz cox vehr lehq, teq cuhx nehax maq muhd ni haq maq gha mawg hawg," lehd koz vid che yaog. Teq pear maq lehax naz mag nuh veh lehq mehz mad mawg he lar lehq su yawd haq ghawg seha vid tug kaod gaz ca chehd che yaog.

¹² Che kheh te che awg ceng teq pa haq Jawd mawd gha mawg che te yand, yawd yonr che yaog. Awg lawn ghod ver Jawd mawd Yer suq ve tawd khuhd mar vid che haq yawd and jad che yaog.

Pawd loq he lehq Bar nar baq Pid sid diq khuhn cawg che Anr tiz awr med lo kae che

¹³ Pawd loq he lehq yawd ved awg chawd teq pa awr lehr Par phuq med lo tu lehq Par pud liq muhd mig Per rar ger med lo huh lawd kor cind kae che yaog. U huh Yod hanr Pawd loq he lehq Bar nar baq haq phaz daq lar haz lehq Yer ruq sar lehr med lo kawq veh che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq ix mag Per rar ger med lo kawq tue lehq Pid sid diq muhd mig Anr tiz awr med lo gaeg che yaog. Sa ba to awg ni gaeg lehq ix mag liz Yud daq chaw ve bon lawg kig khuhn gehe lehq mi chehd che yaog.

¹⁵ Awg lid tawd khuhd liq he lehq cuh kar var teq pa ve liq khuhn cawg che haq su ghawn peg lehq bon lawg kig khuhn ve awg hox teq pa ix mag haq koz vid che, "A vix a nax ni mag-og, chaw kheh ma ve haq awg ghad pid tug tawd khuhd cawg ver pid-og," lehd koz vid che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq Pawd loq laq kuhr chid veva tuag lehq koz che,

"Id sar rer laq chaw teq pa he lehq Ghig sa haq kuhz che chaw teq paog, kha sehax na ser.

¹⁷ Id sar rer laq chaw ceng ve Ghig sa awr lehr a nig ved a pux nux teq pa haq lez yug lehq i hehd Ed jid tuq muhd mig khuhn chehd-ag huh, i hehd haq yug ir yug mad lag vid che yaog. Awg khaz nuhr yawd laq kuhr kand pax ir che khuhn i hehd teq pa haq sir tuhuz vid che yaog.

¹⁸ Heh pir khuhn lo a lag kheh uhd chi khuhq kha gag yawd i hehd haq yeg khanr che yaog.

¹⁹ Khar nar muhd mig khuhn chehd che chaw suhr ceng haq Ghig sa te luq vid peg khaz nuhr, chaw u ve teq pa ve muhd mig Id sa rer laq chaw teq pa haq uq penr cuh vid che yaog. Che ve awg lehr uhd ha ngad chi khuhq kheh ma yaog.

²⁰ U kheh te peg lehq cuh kar var Sar moer laq ve awg coaq kha gag Ghig sa i hehd haq suhx jehg suhx taz var pid che yaog.

²¹ Awg yand u ve khuhn i hehd Jawd mawd lawg lehq Ber yar minr ve awg ceng awg khad Kid saq ve yad Sawd loq te ghad haq uhd chi khuhq kha gag Jawd mawd te tug Ghig sa i hehd haq pid che yaog.

²² †Ghig sa yawd haq yug tuhuz vehr khaz nuhr i hehd ve Jawd mawd te vid tug, Dar viq haq chid taz che yaog. Ghig sa Dar viq awg lawn sax khiz khanr lehq koz che, 'Ngag ni ma cawd che chaw Ye sehd ve yad par Dar viq haq ngag mawg veor. Yawd awr lehr ngag ved a lor awg gha lia haq kha sehax te tug yaog,' lehd koz che yaog.

²³ Ghig sa kar tiq te vid lar che heh, Dar viq ve awg ceng awg khad awg khuhn Id sar rer laq chaw teq pa awg pun thaer khuhq sehr phad Yer suq haq yawd tuhuz peha vehor.

²⁴ Yer suq mad lag ser awg ghud suhr Yod hanr awr lehr vend bax duhd phuuz lehq a kaz tur che awg lawn Id sar rer laq chaw awg gha lia haq mar vid che yaog.

²⁵ Yod hanr awr lehr yawd ved kanx te tug peg vehr tez huh yawd koz che, 'Ngag haq a suawg lehd nig hehd duhd cheawg le. Ngag vavr Ghig sa kar tiq te lar che chaw u ve te ghad ma hez hawg. Kheh ma khuhd chaw u ve te ghad awr lehr, ngag khaz nuhr lag tug yaog. Yawd ved khi noz caz haq phi kha tug kheh tawa liz ngag maq kenr hawg,' lehz yawd koz che yaog.

²⁶ A vix a nax Ar brar hanr ve awg yad awg dug teq pa he lehq nig hehd awg khuhn Ghig sa haq kuhz che bid saz a naz chaw teq paog, thaer khuhq che awg lawn che awr lehr a nig haq pehar lar vehr che yaog.

²⁷ Awg lawn ghod ver Yer ruq sar lehr med khuhn chehd che chaw he lehq i hehd ve uq penr sehr phad teq pa awr lehr Yer suq he lehq cuh kar var teq pa ve liq yawd awg lawn buhq lar che sinx gha lia ghawn mar chehd liz maq sir che yaog. Kheh te cheaq te lehq, i hehd yawd haq suhx jehg suhx taz che khuhn awg cehg mag tawd khuhd u ve teq pa koz lar che heh phehq vehr che yaog.

²⁸ Yawd awg khuhn suh kenr che vend bax haq i hehd mad mawg liz, yawd haq dawz vehr tug Jawd mawd Pid laq geh lawg che yaog.

²⁹ Yawd awg lawn kha buhq lar che teq pa haq i hehd saw te peg lehq yawd haq laq kan thag huh yug yaeq lehq tur phuh khuhn ke lar che yaog.

³⁰ Kheh liz Ghig sa awr lehr yawd haq suh kig lo kawq teq tuag vid che yaog.

³¹ Gar liq lehd muhd mig te lehq Yer ruq sar lehr med lo kha gag yawd geh kae jaw che chaw teq pa haq awg ni awg yand a

cehax muh chawa yawd awg ton maw vid che yaog. Chaw u ve teq pa awr lehr a meha Yud daq chaw mehzh khuhd suhr sax khiz khanr sehr phad te chehd che yaog.

³² A pux nux teq pa haq Ghig sa kar tiq te vid lar che ha lehg che bon khuhd che ve ngag hehd nig hehd teq pa haq koz ax che yaog.

³³ Ghig sa Yer suq haq kawq teq tuag vid che haq te lehq i hehd haq kar tiq te vid lar che heh i hehd ve awg yad awg dug phehq che a nig haq yawd saw te ax vehr che yaog. Chid muh che liq ka nad nux nid mag khuhn buhq lar che heh,

†Nawg awr lehr ngag ved Yad phu phehq che yaog.

Yaq ni ngag nawg ved awr pa phehq vehr che yaog,

lehd koz buhq lar che yaog.

³⁴ Kheh te lehq yawd suh kig lo kawq teq tuag lehq kid che lug che awg ceng te pawz-a liz maq gha kawq gag tug awg lawn, Ghig sa che kheh koz lar che yaog. †Dar viq haq kar tiq te vid lar che daq kehg lehq yeg che awg bon teq pa ngag awg cehg mag nig hehd haq peha tug yaog, lehd koz che yaog.

³⁵ Kheh te cheaq te lehq Chid muh che liq ted kag khuhn kawq buhq lar ser che, †Nawg ved daq kehg che chaw awr lehr kid che lug che haq nawg gha khanr gha phud vid tug ma hez, lehz yawd koz lar che yaog.

³⁶ Dar viq awr lehr yawd ved awg co khuhn Ghig sa ve a lor cawd che heh te lar haz lehq suh vehr che yaog. Yawd ved awg pux teq pa geh su yawd haq tar lehq yawd kid vehr lug vehr che yaog.

³⁷ Kheh ma khuhd Ghig sa kawq teq tuag vid che te ghad awr lehr kid che lug che haq maq gha phud.

³⁸ Kheh te cheaq te lehq a vix a nax teq paog, Yer suq che te ghad haq te lehq vend bax phehd kha gha che awg lawn nig hehd haq sir vid gad lehq koz ax che yaog.

³⁹ Yawd haq kha yonr che chaw awg gha lia haq Mod ser ve awg lid tawd khuhd khuhn pong vid maq gha che awg ceng gha lia haq pong vid gha che yaog.

⁴⁰ Ghig sa ve cuh kar var teq pa koz lar che,

⁴¹ †Kha muhd kha na koz che chaw teq paog, ngawx lehq and lehq lug vehr vid-oq.

Awg lawn ghod ver nig hehd ve awg ni awg hax teq pa awg khuhn ngag kanx ted ceng te chehd che yaog.

Awg lawn che ve chaw te ghad ghad nig hehd haq koz-ax liz, nig hehd yonr tug ma hez,

lehd koz vid che yaog. Kheh te cheaq te lehq i hehd koz lar che heh te lehq nig hehd geh maq gha gag maq gha chi vid tug sa tiq te-og, lehz Pawd loq koz lar che yaog.

⁴² Pawd loq he lehq Bar nar baq ix mag bon lawg kig khuhn tuhz veh-ag lehd te chehd-ag huh, awg lawn che ve teq pa haq awg khaz nuhr teq sinx Sa ba to awg ni haq liz kawq koz mar vid tug su ix mag haq phoz lawg khawx che yaog.

⁴³ Bon yehg yaeq che te yand Yud daq chaw teq pa he lehq Yud daq chaw ma hez che Ghig sa haq a kor pi lehq Yud daq ve awg lid haq te che chaw teq pa kha peh vad-ag lag lehq Pawd loq he lehq Bar nar baq khaz nuhr gha-eq che yaog. Ghig sa ve bon awg khuhn chehd yeg tug, ix mag i hehd teq pa haq mar vid lehq awg ghad pid che yaog.

⁴⁴ Awg khaz nuhr teq sinx Sa ba to awg ni haq gaeg lehq Ghig sa ve tawd khuhd na tug, med yad teq pa a lag awg gha lia saw phoz lag vehr che yaog.

⁴⁵ Kheh ma khuhd Yud daq chaw teq pa awr lehr chaw awg mor nux he lehq kha peh te cheaq gha mawg che te yand, ni ma khuhn soer che khawehx che cawag che yaog. Pawd loq koz che tawd khuhd haq i hehd tawr kha lehq yawd haq maq sawnr ma caz te koz vid che yaog.

⁴⁶ Pawd loq he lehq Bar nar baq ni ma tag che khuhn koz che, "Ghig sa ve tawd khuhd nig hehd haq awg kawd ped gha koz-ax ser che yaog. Kheh liz nig hehd Ghig sa ve tawd khuhd haq chid bag lar haz lehq co tiq ha tiq haq gha maq kenr lehz nig hehd khad nawg-a sawnr cheaq te lehq, ngag nid-ag liz bid saz a naz chaw teq pa chehd lo kae tug yaog.

⁴⁷ Awg lawn ghod ver,

†Mig gig awg leh kha gag nawg haq te lehq thaer khuhq che haq gha lehq

bid saz a naz chaw teq pa awg pun awg ghiz te tug, ngag nawg haq teh lar che yaog,

lehz Jawd mawd Ghig sa che kheh te tug ngag nid-ag haq tawd pehar lar che yaog," lehz Pawd loq koz vid che yaog.

⁴⁸ Bid saz a naz chaw teq pa tawd khuhd che ve haq gha kad che te yand, ha lehg lehq Jawd mawd Ghig sa ve tawd khuhd haq chid ir chid muh che yaog. Co tiq ha tiq haq gha tug Jawd mawd Ghig sa lez teh lar che chaw teq pa awr lehr yonr vehr che yaog.

⁴⁹ Kheh te lehq Jawd mawd Ghig sa ve tawd khuhd awr lehr muhd mig u ve khuhn awg kag gha lia lo saw buhg veh che yaog.

⁵⁰ Kheh te lehq Yud daq chaw teq pa awr lehr Ghig sa haq yawz yan che Yud daq chaw ma hez che awg mig awg phond cawg che yad mid teq pa he lehq med u ve khuhn chehd che awg hox awg nax haw khaz teq pa haq ca जोz phuhz vid che yaog. Pawd loq he lehq Bar nar baq haq du deh tug, i hehd hax ceh te lehq ix mag haq muhd mig u ve khuhn ghaq kog che yaog.

⁵¹ Ix mag awr lehr chaw u ve teq pa haq sax khiz te tug khi noz huhx ve jeq mia tha kha lar haz lehq Ir kawd niq med lo kae che yaog.

⁵² Anr tiz awr med khuhn chehd che yonr che chaw teq pa awr lehr ha lehq che ted ceng he lehq Daq kehq che Awg ha phu i hehd awg khuhn kha peh vad-ag cawg che yaog.

14

Pawd loq he lehq Bar nar baq Ir kawd niq med khuhn chehd che

¹ Ix mag Ir kawd niq med khuhn gaeg lehq Yud daq ve bon lawg kig khuhn teq geha gehe che yaog. U huh ix mag kha sehax koz mar vid cheaq te lehq, Yud daq chaw he lehq Yud daq chaw ma hez che chaw teq pa kha peh vad-ag yonr vehr che yaog.

² Kheh ma khuhd maq yonr che Yud daq chaw teq pa awr lehr bid saz a naz chaw teq pa haq ca जोz phuhz vid lehq a vix a nax haq ma cawd daq vid tug te che yaog.

³ Kheh te lehq u huh ix mag pehz muh mehzh chehd lehq Jawd mawd Yer suq awg lawn ni ma tag che khuhn koz mar vid che yaog. Jawd mawd Yer suq liz ix mag haq cud lehq and tug he lehq awg hez teq pa te che awg khuhn yawd ved awg bon awg sinx koz mar che tawd khuhd haq sax khiz khanr che yaog.

⁴ Kheh ma khuhd med yad teq pa awr lehr nig mor phehq vehr lehq, teq mor vawr Yud daq chaw teq pa geh chehd lehq teq mor vawr cuh yad teq pa geh chehd vehr che yaog.

⁵ Bid saz a naz chaw teq pa he lehq Yud daq chaw teq pa awr lehr i hehd ve awg hox awg nax teq pa geh pawnd lehq, Pawd loq he lehq Bar nar baq ix mag haq kha muhd kha na te vid lehq huhx meh ga bag vehag lehd te che haq ix mag gha sir-ag che te yand,

⁶ Lud kawr niq muhd mig khuhn cawg che Lud tar raq med, Der ber med he lehq awg pad huh cawg che muhd mig teq pa huh phawe che yaog.

⁷ Muhd mig u ve awg khuhn liz ix mag ha lehq che bon khuhd mar vid che yaog.

Lud tar raq med khuhn su Pawd loq haq huhx meh bag che

⁸ Lud tar raq med khuhn khi lug var te ghad mi chehd che yaog. Yawd tanr pawag loar khi lug vehr lehq yaq kaw te pawz a liz ma tod jaw.

⁹ Yawd awr lehr Pawd loq mar vid chehd che haq mi na chehd che yaog. Pawd loq yawd haq kha nehax ngawx lehq na vehr lawq lawq te yonr che ni ma haq yawd gha mawg lehq

¹⁰ awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, "Tu hox-oq," lehz yawd haq koz vid che yaog. Yawd pawz tuag lehq yaq kaw tod vehr che yaog.

¹¹ Pawd loq che kheh te che haq chaw mor nux gha mawg che te yand, i hehd teq pa Lud kawr niq khuhd yaw lehq, "Ghig sa teq pa chaw yad heh te lehq a nig geh yaq vehr che law," lehd koz awg khuhd pehz hehd mehzh te kug che yaog.

¹² I hehd teq pa awr lehr Bar nar baq haq Cud saq lehd koz meh vid che yaog. Pawd loq vawr yaw par te cheaq te lehq, yawd haq Her mer lehd* koz meh vid che yaog.

¹³ Med bag huh Cud saq ve bon yehq ted mag cawg che yaog. Bon yehq u ve khuhn ve paw khod te ghad awr lehr nud par mawd teq pa haq seh lehq suhz vez thuh si lar che teq pa haq med tar meg pheq huh yug vaha lag lehq, chaw awg mor nux geh teq geha ix mag haq tand vid tug te gad che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd cuh yad Bar nar baq he lehq Pawd loq awg lawn u ve haq gha kad che te yand, ix mag ved a poq beg ke juhq pheq ve lehq chaw mor nux khuhn cex geha lar lehq koz che,

¹⁵ "Klawd-ehg te nig hehd teq pa che kheh te cheawg le. Ngag nid-ag liz nig hehd teq pa heh te che chaw yad phehq che yaog. Awg bon mad cawg che che teq pa haq chid bag lar haz lehq teq chehd che Ghig sa geh kawq phuhz kawaq vid tug, ngag nid-ag ha lehq che bon khuhd marax che yaog. Teq chehd che Ghig sa awr lehr muhd nuh maq, mig gig, lad chuhd ghig he lehq u ve teq pa khuhn kha cawg che awg gha lia haq yawd te phanr lar che yaog.

¹⁶ Pong lag che awg co teq pa khuhn Ghig sa awr lehr Yud daq chaw ma hez che chaw ceng gha lia haq a suq yawd te gad che heh te kae vid tug phehd vid lar che yaog.

¹⁷ Kheh ma khuhd yawd awg lawn haq sax khiz khanr tug awg ceng teq pa haq yawd maq te lar che ma hez. Awg lawn ghod ver yawd daq che haq te lehq nig

* 14:12 14:12 Cud saq ... Her mer lehd Cud saq he lehq Her mer lehd awr lehr Rod maq chaw teq pa ve ghig sa phehq che yaog.

hehd haq muhd nuh kawag lo muhd yeg lag vid lehq, awg sir awg no nuhaq che awg cuhx awg yand liz teha lehq, cad tug dawg tug canr che he lehq ha lehq duhd sa tug yawd kha peh vad-ag peha che yaog.”

¹⁸ Che kheh koz vid chehd liz chaw mor nux ix mag haq maq gha tand vid tug, a cehx mehaz ver tawr ma ghad vehr tez che yaog.

¹⁹ U kheh te peg lehq Anr tiz awr med he lehq Ir kawd niq med lo chehd che Yud daq chaw teq pa lag lehq chaw u ve teq pa haq beg yug gha vehr lehq, i hehd teq pa Pawd loq haq huxh meh ga bag che yaog. Yawd suh vehr che law lehd duhd lehq i hehd yawd haq med bag lo ghawg kog vehr che yaog.

²⁰ Kheh ma khuhd awg laq ghuhd teq pa yawd haq ga caw hox chehd-ag huh, yawd tuag lehq med khuhn kawq gehe che yaog. Awg khaz nuhr teq ni kheha gaeg lehq yawd Bar nar baq geh Der ber med lo kae che yaog.

²¹ Med u ve awg khuhn ha lehq che bon khuhn mar vid lehq chaw kha peh vad-ag awg laq ghuhd te vehr khaz nuhr, ix mag awr lehr Lud tar raq med, Ir kawd niq med he lehq Anr tiz awr med lo kawq koeq che yaog.

²² Yonr che chaw teq pa ni ma yeg lehq yonr che awg khuhn yeg chehd gha tug, i hehd haq awg ghad pid che yaog. “A nig awr lehr Ghig sa ve muhd mig awg khuhn maq gha gehe ser huh, tuq che khanr che he lehq har che ghuhd che haq hax ceh gha khanr che yaog,” lehz ix mag koz mar vid che yaog.

²³ Ix mag Khreq yad awg mor mag gha lia awg pun awg hox chaw mawd teq pa haq lez peg lehq, cad tug ce lehq bon lawg che awg khuhn i hehd yonr che Jawd mawd Ghig sa ve laq kuhr khuhn chid aq vid che yaog.

Sud riq muhd mig Anr tiz awr med lo kawq koeq che

²⁴ Kheh te peg lehq ix mag Pid sid diq muhd mig haq phanr kae lehq Par pud liq muhd mig lo gaeg che yaog.

²⁵ Per rar ger med khuhn bon khuhd mar vid peg lehq ix mag Ar tar liq med lo kae che yaog.

²⁶ U huh ix mag huh lawd kor cind ve lehq Anr tiz awr med lo kawq koeq che yaog. Med u ve awg khuhn pong lag thad ix mag Ghig sa ve kanx te tug awg pun, awg bon[†] pehar sehr phad Ghig sa ve laq kuhr khuhn Anr tiz awr Khreq yad awg mor ix

mag haq chid aq vid lar che yaog. A meha kanx u ve teq pa haq ix mag saw te peor.

²⁷ Ix mag lag gag che te yand, Khreq yad awg mor haq kug phawng lehq Ghig sa ix mag haq cud lehq kha te che awg lawn he lehq Yud daq chaw ma hez che chaw yonr gha tug Ghig sa ghaz mir phaw vid che awg lawn i hehd teq pa haq khae mar vid che yaog.

²⁸ U huh ix mag yonr che chaw teq pa geh a cehax awg yand muh chawa chehd chehd che yaog.

15

Yer ruq sar lehn med khuhn jehg daq che

¹ Kheh te lehq, Yud daq muhd mig lo chehd che chaw ted pehg Anr tiz awr med lo lag lehq “Nig hehd awr lehr, Mod ser ve awg lid cawg lar che heh awg gig med maq soer ver, thaer khuhq che haq maq gha hawg” lehd koz lehq a vix a nax^{*} teq pa haq mar vid che yaog.

² Pawd loq he lehq Bar nar baq chaw u ve teq pa haq ma cawd daq lehq, tawd hax ceh nux ghawg daq peg lehq, awg lawn che ve haq ca na ngawx-eg tug, Pawd loq, Bar nar baq he lehq awg mor khuhn ve awg kag awr ve chaw teq pa haq a vix a nax teq pa lez yug lehq Yer ruq sar lehn med lo chehd che cuh yad he lehq awg hox chaw mawd teq pa chehd lo ca na daq pe che yaog.

³ Kheh te lehq, Khreq yad awg mor i hehd haq kae pe che te yand, i hehd teq pa awr lehr, Phid niq muhd mig he lehq Sar mar riq muhd mig haq phanr kae lehq, Yud daq chaw ma hez che chaw teq pa ni ma kawq pa che awg lawn koz mar vid cheaq te lehq, u huh chehd che a vix a nax awg gha lia ha lehq jad che yaog.

⁴ I hehd teq pa Yer ruq sar lehn med lo gaeg che te yand, Khreq yad awg mor, cuh yad teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa i hehd haq haq yug vid che yaog. Kheh te lehq Ghig sa ix mag haq cud che khuhn te che awg ceng gha lia ix mag i hehd haq saw khae mar vid che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd, Phar rir sehd awg mor khuhn ve Yer suq haq yonr che chaw teq pehg tuag lehq koz che, “I hehd Yud daq chaw ma hez che haq awg gig med gha soer vid lehq Mod ser ve awg lid tawd khuhd haq ghaq te vid tug i hehd haq tawd gha pid che yaog,” lehd koz vid che yaog.

⁶ Kheh te lehq, cuh yad teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa awg lawn che ve haq na daq jehg daq che yaog.

[†] 14:26 14:26 awg bon Awg bon che awr lehr, Ghig sa ix mag haq ngawx haq sax che he lehq kanx te peg gha tug awg bon yaog. ^{*} 15:1 15:1 a vix a nax Khreq yad teq pa haq koz che yaog. Cy 1:16

⁷ Awg lawn che ve haq koz daq jehd daq che muh jad vejr lehq Per troq tuag lehq i hehd teq pa haq koz vid che, "A vix a nax teq paog, ngag mar che heh te lehq Yud daq chaw ma hez che chaw teq pa ha lehq che bon khuhd haq gha kad lehq gha yonr tug, awg kawd maq thad loar nig hehd khuhn Ghig sa ngag haq lez yug lar che haq nig hehd sir chehd che yaog.

⁸ Chaw yad ve ni ma haq sir che Ghig sa awr lehr, a nig haq heh te lehq Yud daq chaw ma hez che chaw haq Daq kehq che Awg ha phu pid che khuhn i hehd haq yawd haq yug che yaog lehq Ghig sa i hehd awg pun sax khiz khanr che yaog.

⁹ Ghig sa awr lehr, a nig he lehq i hehd haq mad pehg daq lar hawg. Yonr che haq te lehq, i hehd ve ni ma haq liz yawd daq vid kehq vid che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, a nig ved a pux a pi teq pa liz, a nig liz taz ma ghad che taz tug haq yug lehq Ghig sa haq ca lawd ngawx cheawg le. A thoq te awg laq ghuhd teq pa ve laq boz thag huh ca tar vid cheawg le.

¹¹ Kheh ma khuhd a nig liz, i hehd heh te lehq, Jawd mawd Yer suq ve awg bon haq lehax te lehq, thaer khuhq che gha tug haq a nig yonr che yaog," lehq Per troq koz vid che yaog.

¹² Awg yand u ve khuhn phawng daq kig huh kha lag che chaw awg gha lia taq chuhax gawr lehd chehd vejr che yaog. Bar nar baq he lehq Pawd loq awr lehr, Ghig sa ix mag haq cud lehq bid saz a naz chaw teq pa awg khuhn and tug he lehq kha te che awg ceng gha lia ix mag khae mar vid che haq i hehd na chehd che yaog.

¹³ Ix mag tawd yaw peg che te yand, Yar koq koz che, "A vix a nax teq paog, ngag ved tawd khuhd haq na ser.

¹⁴ Ghig sa awr lehr, yawd ved awg meh haq puhd tug awg pun bid saz a naz chaw teq pa awg khuhn chaw teq mor haq yug tuhz tug, awg kawd thad loar. Ghig sa i hehd haq duhd ngawx lehq har kax che awg lawn Sid monr Per troq ngag hehd haq khae mar peor.

¹⁵ Yawd koz che tawd khuhd he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve tawd khuhd liq awg khuhn che kheh koz buhq lar che haq hawr daq che yaog. Cuh kar var ve liq awg khuhn che kheh koz buhq lar che yaog.

¹⁶ † "Che khaz nuhr ver, ngag kawaq lehq, paz vejr che Dar viq ve yehg haq ngag kawq ghu te tug yaog.

Lug vejr sez vejr lar che haq liz daq tug awg suhx te pawz ngag kawq ghu te tug yaog.

¹⁷⁻¹⁸ Awg yand u ve khuhn, cawg lar ser che chaw teq pa he lehq ngag ved awg meh khuhn kug yug lar che bid saz a naz chaw awg gha lia Jawd mawd Ghig sa haq ca tug yaog.'

A mig thad loar awg lawn che ve haq a nig sir vid tug, Jawd mawd Ghig sa koz ax lar peg che yaog.

¹⁹ Yar koq kawq koz vid che, Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa geh kawq puhz kawaq chehd che bid saz a naz chaw teq pa haq soq saq tug maq te cawd hawg.

²⁰ Kheh liz, sax ho haq caz daq che chaq chiz che teq pa, sax chaw hax paz te che, kuhr pehg peh suh che awg sar cad che he lehq awg suhr haq cad che awg ceng che teq pa haq jaw kae tug, i hehd haq liq buhq vid cawd che yaog, lehq ngag duhd che yaog.

²¹ Awg lawn ghod ver, Sa ba to awg ni gha lia sinx gha lia bon lawg kig awg khuhn Mod ser ve awg lid tawd khuhd haq ghawn mar vid chehd cheaq te lehq, a mig thad loar liz med awg kag gha lia khuhn mar vid sehr phad cawg che yaog," lehq Yar koq koz vid che yaog.

Yonr yeg che bid saz a naz chaw haq liq buhq vid che

²² Kheh te lehq, i hehd awg khuhn ve chaw haq lez yug lehq Pawd loq he lehq Bar nar baq ix mag geh Anr tiz awr med lo kae vid tug, cuh yad teq pa, awg hox chaw mawd teq pa he lehq Khreq yad awg mor awg gha lia ni ma cawd che yaog. A vix a nax teq pa awg khuhn awg hox te chehd che Bar sar baq lehd koz che Yud daq he lehq Ser laq haq kae pe che yaog.

²³ Ix mag yug ve che liq awg khuhn che kheh koz buhq lar che yaog.

A vix a nax awg khuhn ve cuh yad teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa awr lehr, Anr tiz awr med, Sud riq muhd mig he lehq Kid lid kiq muhd mig lo chehd che bid saz a naz chaw teq pa awg khuhn ve a vix a nax teq pa haq haq pehd che tawd sanr fea lar che yaog.

²⁴ Ngag hehd awg khuhn ve chaw ted pehg pehar, ngag hehd maq cuh peha liz nig hehd chehd lo kae lehq tawd teq pa koz mar lehq nig hehd ve ni ma haq ca te soq saq vid che awg lawn haq ngag hehd gha kad che yaog.

²⁵⁻²⁶ Kheh te cheaq te lehq, ngag hehd teq pa awg khuhn saw phoz jehd daq ngawx peg lehq, nig hehd chehd lo lag tug chaw ni ghad haq lez yug lar che yaog. A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq awg pun a sug yawd ved a saq tand lar che, ngag hehd haq che Bar nar baq he lehq Pawd loq geh ix mag haq lag peha tug yaog.

²⁷ Kheh te lehq, liq awg khuhn kha buhq lar che awg lawn che ve teq pa nig hehd haq kxae mar vid tug, Yud daq he lehq Ser laq haq nig hehd chehd huh lag peha lar che yaog.

²⁸ Jaw yug veh yug tug lor jad che awg ceng che ve teq pa ma hez ver, awg kag awg nuz awr ve awg veg nig hehd haq maq puha tug, Daq che kehg che Awg ha phu liz ngag hehd teq pa liz ni ma cawd che yaog.

²⁹ Nig hehd jaw yug veh yug cawd che awg ceng teq pa awr lehr, sax ho haq tand lar che awg ceng haq cad che, awg suhr haq cad che, kuhr pehg pheh suh vehr che awg sar haq cad che he lehq hax chawd ha paz te che u ve teq pa yaog. Che teq pa haq nig hehd jaw yug veh yug gha ver daq jad che yaog. Duhd sa gad sa che cawg vid-og, lehd koz buhq lar che yaog.

³⁰ I hehd teq pa kae lehq Anr tiz awr med lo gaeg che te yand, chaw awg gha lia haq kug phawng lehq i hehd haq pehr fea lar che liq u ve pid che yaog.

³¹ Liq u ve haq i hehd gha ghawn che te yand, i hehd haq awg ghad pid cheaq te lehq, i hehd ha lehq jad che yaog.

³² Yud daq he lehq Ser laq ix mag awr lehr, cuh kar var te lehq, a vix a naz teq pa haq laex ceng mar vid che awg khuhn awg ghad pid lehq i hehd yeg chehd gha tug te vid che yaog.

³³ Yud daq he lehq Ser laq ix mag u huh chehd che a cehax muh vehr lehq, ix mag haq lag peha lar che a vix a nax teq pa chehd lo kawq koeq tug awg yand gaeg lehq, u huh chehd che a vix a nax teq pa liz ix mag haq ha lehq duhd sa che bon ir khuhd kawq naq fe vid che yaog.[†]

³⁵ Kheh ma khuhd, Pawd loq he lehq Bar nar baq awr lehr, Anr tiz awr med khuhn chehd lar lehq, su awg kag awr ve chaw teq pa geh teq geha Ghig sa ve tawd khuhd ha lehq bon khuhd ca mar vid che yaog.

Pawd loq he lehq Bar nar baq phaz daq che

³⁶ Awg ni awg hax kha cawd cawad muh vehr lehq Pawd loq Bar nar baq haq koz vid che, "Jawd mawd Yer suq awg lawn mar vid jaw che med teq pa khuhn chehd che a vix a nax teq pa khawd-ehg te chehd nar ca kaod ngawx-eg," lehd koz vid che yaog.

³⁷ Bar nar baq awr lehr, Mar koq lehd koz che Yod hanr haq sir veh kae gad che yaog.

³⁸ Kheh liz Pawd loq awr lehr, yawd haq maq sir ve kae cawd hawg, lehd duhd che yaog. Awg lawn ghod ver, peg lar haz che

te pawz huh, Par pud liq muhd mig lo gaeg lehq, yawd ix mag haq phaz daq veh lehq ix mag haq kanx maq ga te vid che yaog.

³⁹ Kheh te lehq, awg lawn u ve haq te lehq, ix mag a cehax liz ma cawd daq lehq phaz daq veh che yaog. Bar nar baq awr lehr, Mar koq haq sir ve lehq Kud par ruz muhd mig lo huh lawd kor cind veh che yaog.

⁴⁰ Kheh te lehq, Pawd loq vawr, Ser laq haq lez yug ve lehq, a vix a nax teq pa Jawd mawd Ghig sa ve awg bon khuhn ix mag haq chid aq vid peg lehq tuhzh veh che yaog.

⁴¹ Pawd loq awr lehr, Sud riq muhd mig he lehq Kid lid kiq muhd mig haq phanr kae lehq Khreq yad awg mor teq pa Ghig sa haq yonr che khuhn awg ghad cawg vid tug te che yaog.

16

Pawd loq he lehq Ser laq geh Tiq mod ser kae che

¹ Kheh te lehq Pawd loq awr lehr Der ber med te lehq Lud tar raq med lo gaeg che yaog. Lud tar raq med awg khuhn Tiq mod ser meh che awg laq ghuhd te ghad cawg che yaog. Yawd ved awr ye awr lehr yonr che Yud daq chaw ceng he lehq yawd ved awr pa awr lehr Her lar saq chaw ceng yaog.

² Awg laq ghuhd u ve te ghad awr lehr, Lud tar raq med he lehq Ir kawd niq med lo chehd che a vix a nax teq pa awg khuhn awg meh daq che chaw te ghad phehq che yaog.

³ Pawd loq awr lehr, Tiq mod ser haq yawd geh sir ve kae gad che yaog. Yawd awr pa Her lar saq chaw-ag lehz u huh chehd che Yud daq chaw teq pa sir chehd cheaq te lehq Pawd loq Tiq mod ser haq sir ve lehq awg gig med soer vid che yaog.

⁴ I hehd med teq pa haq phanr kae ver, Yer ruq sar lehn med lo chehd che cuh yad teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa jehg chez lar che heh Yer suq Khreq haq yonr che khuhn te kae tug i hehd teq pa haq koz vid lar haz che yaog.

⁵ Kheh te lehq Khreq yad awg mor teq pa awg khuhn yonr che awg ghad cawg mad lehq ni gha lia chaw awg suhx kawq cawg mad-ag che yaog.

Awg ha awg khuhn Mar ker dawd niq chaw haq gha mawg che

⁶ Ar siq muhd mig khuhn bon khuhd maq gha mar tug, Daq kehg che Awg ha phu i hehd haq tawr lar cheaq te lehq, i hehd Phur giz muhd mig he lehq Gar lar tiq muhd mig huh phanr kae che yaog.

[†] 15:33 15:34 Her lar saq ve liq ted pehg awg khuhn ka nad nehax che ve cawg che yaog. Kheh ma khuhd Ser laq yawd duhd lar lehq u huh chehd lar che yaog lehd koz lar che yaog.

⁷ Mud siq muhd mig huh lag gag che te yand, Ber tud niq muhd mig khuhn gehe tug duhd lar che liz Yer suq ve Awg ha phu i hehd haq a khawag ma pid.

⁸ Kheh te lehq, i hehd Mud siq muhd mig awg jad huh phanr kae lehq Tar rod aq med lo gaeg che yaog.

⁹ Muhd khax te khend lo, Pawd loq awg ha khuhn Mar ker dawd niq chaw te ghad hox chehd cheaq gha mawg che yaog. Yawd Pawd loq haq lawg khawx lehq koz che, "Mar ker dawd niq muhd mig lo lag lehq, ngag hehd haq ga laog," lehd koz che yaog.

¹⁰ Awg ha awg khuhn yawd u kheh te gha mawg peg lehq Mar ker dawd niq chaw teq pa haq ha lehq che bon khuhd mar vid tug Ghig sa ngag hehd haq kug yug che law lehq gha sir lehq har naq Mar ker dawd niq muhd mig lo gha kae tug ngag hehd te che yaog.

Lud di ve yehg ka ni ma kawq pa che

¹¹ Kheh te lehq, ngag hehd teq pa Tar rod aq med huh te lehq, Sar mor tar rehzh muhd mig lo thed-eg ghad huh lawd kor cind kae lehq, awg khaz nuhr teq ni Nar pawd liq med lo gaeg che yaog.

¹² Med u ve khuhn kawq tuhz kae lehq, Phid lid piq med lo gaeg che yaog. Med u ve awr lehr, Mar ker dawd niq muhd mig awg khuhn lo Rod maq chaw teq pa teh la che med nux phehq che yaog. Ngag hehd teq pa u huh awg yand a cehax muh chawa chehd che yaog.

¹³ Sa ba to awg ni gaeg che te yand, med bag lo lawg kax puhg huh su bon lawg kig ted kag kanr cawg chehd gha hawg lehq ngag hehd duhd lehq kae che yaog. Ngag hehd teq pa u huh phoz mi lehq yad mig teq pa phoz mi chehd che teq pa haq mar vid che yaog.

¹⁴ Awg yand u ve khuhn, Yud daq chaw ma hez che Ghig sa haq a kor pi che Lud di meh che yad mig te ghad ngag hehd ve tawd khuhd na a chehd che yaog. Yawd awr lehr, pha naz miax te che haq huhd che Sar tir rehd med yad phehq che yaog. Pawd loq ve tawd khuhd haq na yug tug, Jawd mawd Ghig sa yawd ved ni ma haq phaw vid che yaog.

¹⁵ Yad mid u ve he lehq yawd ved yehg yad ka yad awg gha lia baz tiz sanr saw khaanr yug peg lehq yawd ngag hehd haq koz ax che, "Ngag awr lehr, Jawd mawd Yer suq awg khuhn kar tiq yeg che chaw te ghad awg lehq nig hehd duhd ver, ngag ved yehg lo ca chehd laog," lehd koz lehq hax ceh lawg lehq ngag hehd kae che yaog.

Pawd loq he lehq Sir laq Phid lid piq thawnr khuhn geh che

¹⁶ U kheh te peg lehq, ngag hehd Yud daq chaw ve bon lawg kig lo kawq kae tod-ag huh, mawx ngawx gha che awg ceg ma nehax te ghad haq ngag hehd gha mawg daq che yaog. Yawd awr lehr, mawx vix, sir vix lehq ca koz vix cheaq te lehq, yawd ved awg sehr phad teq pa haq phu kha pheh vad-ag ca vid gha che yaog.

¹⁷ Yad mid nehax u ve awr lehr, Pawd loq he lehq ngag hehd teq pa khaz nuhr ghaq lag lar lehq, "Chaw che teq pa awr lehr, nig hehd haq thaer khuhq gha che yaq kaw koz mar ax tug, ir jad muh jad che Ghig sa ve awg ceg teq pa yaog," lehd koz kug tod che yaog.

¹⁸ Yawd u kheh ghaq te tod che laex ni gaeg che yaog. Kheh te lehq, Pawd loq jehd cid ma ghad vehr lehq, yawd kuhr puhz lehq ned yawd khuhn chehd che haq koz vid che, "Yer suq Khreq ve awg meh awg khuhn ngag nawg haq tawd che kheh koz yawa che yaog. Yad mid ma che khuhn tuhez lor," lehd koz vid lehq teq pear lehax tuhz veh che yaog.

¹⁹ Yawd ved awg sehr phad teq pa awr lehr, i hehd teq pa phu ca gha khad mad mawg vehr lehq Pawd loq he lehq Ser laq haq i hehd teq pa pheh yug lehq ghawg ve chaw mor nux mehzh khuhd suhr huh muhd mig Jawd mawd teq pa chehd lo kae che yaog.

²⁰ Ix mag haq suhx jehg suhx taz var teq pa chehd lo seh ve kae lehq koz vid che, "Chaw che ve teq pa awr lehr, Yud daq chaw yaog. A nig ved med haq soq saq vid tug lehax ca te keag chehd che yaog.

²¹ Ngag hehd Rod mag chaw ve awg lid awg khad khuhn tad haq yug lehq teq pa lehd koz lar che awg lid awg khad teq pa haq i hehd mar che yaog," lehd koz che yaog.

²² Chaw mor nux liz Pawd loq he lehq Ser laq haq ga dawz lehq, suhx jehg suhx taz var teq pa liz lag lehq ix mag ved beg ke saw juhq kuhz kha peg lehq suhz sehr yug jawq cuh vid che yaog.

²³ Ix mag haq hax ceh nux puhz jawq peg lehq thawnr khuhn yug ke lar haz lehq ix mag haq kha sehax paog lar tug thawnr awg hox haq koz vid lar haz che yaog.

²⁴ Thawnr awg hox liz, su koz vid lar che heh te lehq, ix mag haq thawnr yehg awg kaw jen ve te bawehd khuhn ke lehq ix mag ved khi kud lar haz che thuz lar che khuhn ke lehq sawnd cuhx lar che yaog.

²⁵ Te khend kheh tawa huh gaeg che te yand, Pawd loq he lehq Ser laq bon lawg lehq Ghig sa haq liq khuhd ka chid muh chehd che yaog. Thawnr khuhn chehd che chaw teq pa liz ix mag ved khuhd haq na chehd che yaog.

²⁶ Awg yand u ve khuhn, teq per maq lehax mig hiz jad cheaq te lehq, thawnr yehg cuhz penr saw kuhz nez vehr che yaog. Ghaz mir awg gha lia saw phaw kha vehr lehq chaw haq kha pheh lar che son caz teq pa liz saw phaz cheag vehr che yaog.

²⁷ Thawnr awg hox yuhq nuhd-ag lehq, thawnr yehg ghaz mir saw phaw kha lar lawz che haq yawd gha mawg lehq, thawnr yad teq pa saw phaw tuhz veh gha hawg lehd duhd lehq yawd ved a dax ghawg lehq yawd khad yawad awg ton haq gehd vehr-ag lehd te che yaog.

²⁸ Kheh te lehq, Pawd loq huh kug lehq koz che, "Nawg awg ton lug tug teq chaweh taq te. Ngag hehd awg gha lia saw chehd chehd che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁹ Kheh te lehq, thawnr awg hox a mir tox vaha lehd koz vid lehq, yawd kuhz chehd che khuhn thawnr yehg khuhn cex gehe lehq Pawd loq he lehq Ser laq ix mag mehz khuhd suhr huh boz cuhx chehd che yaog.

³⁰ Yawd ix mag haq thawnr khuhn sir ve tuhz-eg lehq koz che, "Nig mag-og, ngag khawd-ehg kheh te ver, thaer khuhq che haq gha hawg le," lehd koz na ngawx che yaog.

³¹ Ix mag koz vid che, "Jawd mawd Yer suq haq yonr lor. Nawg he lehq nawg ved yehg yad ka yad liz thaer khuhq che haq gha tug yaog," lehz kawq yaw khuhq vid che yaog.

³² U kheh te peg lehq, ix mag awr lehr, thawnr awg hox he lehq yawd ved yehg yad ka yad teq pa haq Jawd mawd Yer suq awg lawn mar vid che yaog.

³³ U ve teq hax awg khuhn, yawd ix mag haq sir ve lehq, ix mag ved nag kig haq chuhd kha vid peg lehq yawd awg ton liz yawd ved yehg yad ka yad awg gha lia laq cuhg laq hax baz tiz sanr khanr yug che yaog.

³⁴ Kheh te lehq, thawnr awg hox u ve ix mag haq yawd ved yehg lo sir ve kae lehq te car te taw vid che yaog. Ghig sa haq yonr vehr cheaq te lehq yawd he lehq yawd ved yehg yad ka yad awg gha lia ha lehq jad che yaog.

³⁵ Sawx awr kheha muhd thid-ag lehq suhx jehg suhx taz var teq pa chaw u ve ni ghad haq phehd vid tug, kanx te par teq pa haq ca koz vid peha che yaog.

³⁶ Kheh te lehq, thawnr awg hox Pawd loq haq koz vid che, "Nig mag haq phehad tug, suhx jehg suhx taz var teq pa kanx te par teq pa haq cuh peha lehq lag koz ax peor. Kheh te cheaq te lehq, a meha nig mag taq chuhax khuhd tuhez lehq kae lor," lehd koz vid che yaog.

³⁷ Kheh liz, Pawd loq kanx te par teq pa haq koz vid che, "Ngag nid-ag Rod mag chaw haq liz, suhx mad jehg ser thad loar su mehz khuhd suhr huh ngag nid-ag haq dawz lehq thawnr khuhn pheh ke lar che yaog. A meha taq chuhax khuhd phehd peha tuawg la. Che kheh te maq gha hawg. I hehd teq pa lag lehq ngag nid-ag haq kha sehax yug tuhz peha cawd che yaog," lehd koz vid che yaog.

³⁸ Kanx te par teq pa awr lehr, awg lawn u ve suhx jehg suhx taz var haq ca koz vid-eg che te yand, ix mag Rod maq chaw phehq che haq i hehd gha kad lehq kuhz jad che yaog.

³⁹ I hehd teq pa ix mag chehd lo lag lehq, i hehd ve yaq kig haq vend bax phehad vid tug, lawg khawx che yaog. Kheh te lehq, ix mag haq yug tuhz vid peg lehq med u ve khuhn tuhez vid tug lawg che yaog.

⁴⁰ Kheh te lehq, ix mag thawnr yehg khuhn tuhez lehq Lud di ve yehg lo kae che yaog. U huh a vix a nax teq pa haq gha mawg daq lehq ix mag i hehd teq pa haq awg ghad pid lar haz lehq ix mag med u ve khuhn tuhz veh che yaog.

17

Pawd loq he lehq Ser laq Thed sar lawd niq med khuhn chehd che

¹ U kheh te peg lehq, Pawd loq he lehq Ser laq, Ar phid liq med he lehq Ar pawd lawd niq med maq phanr kae lehq Thed sar lawd niq med lo gaeg che yaog. U huh Yud daq chaw teq pa ve bon lawg kig cawg che yaog.

² Pawd loq awr lehr, yawd te jaw che heh te lehq u huh i hehd geh kae lehq Sa ba to awg ni sehr ni kha gag Liq phu haq cud lehq i hehd geh jehg daq cehd daq che yaog.

³ Khreq awr lehr, tuq che khanr che haq gha khanr lehq suh kig lo gha kawq teq tuag che yaog, lehz yawd kha sehax pheq mar vid che yaog. "Ngag nig hehd haq koz mar che Yer suq che te ghad awr lehr, Khreq yaog," lehd koz vid che yaog.

⁴ I hehd teq pa ted pehg yonr vehr lehq Pawd loq he lehq Ser laq haq pawnd daq vehr che yaog. I hehd awg mor khuhn awr lehr, Ghig sa haq a kor pi che Her lar saq chaw kha peh vad-ag he lehq awg mig awg phond cawg che yad mid teq pa laex ghad cawg che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd Yud daq chaw teq pa awr lehr, ni ma khuhn soer che khawehx che cawg lehq, teq chaweh kanx maq te che chaw haeg teq pa haq awg chaw te daq lehq, awg mor phoz sawnr ve lehq med awg khuhn soq saq tug te che yaog. I hehd Yar sonr ve yehg haq dawz paz gehe lehq

Pawd loq he lehq Ser laq haq chaw kheh ma ve mehz khuhd suhr lo ghawg ve tuhez tug ghaq ca che yaog.

⁶ Ix mag haq ca mad mawg te lehq Yar sonr he lehq awg vix awg nax ted pehg pehar haq muhd mig jawd mawd teq pa geh ghawg ve kae lehq kug che, “Mig gig koar ca kaod te tod che soq saq tug te che chaw teq pa awr lehr, a meha chuhr huh chehd chehd vehor.

⁷ Yar sonr awr lehr, chaw che ve teq pa haq yawd ved yehg khuhn haq yug teh lar che yaog. Yer suq lehd koz che awg kag awr ve jawd mawd te ghad cawg che yaog, lehz i hehd koz lehq Jawd mawd nux Kehd sar ve awg lid awg khad haq chaw che teq pa awg gha lia saw te yaq chehd che yaog,” lehd koz vid che yaog.

⁸ Med yad teq pa he lehq muhd mig Jawd mawd teq pa awr lehr, awg lawn che ve haq i hehd gha kad che te yand, i hehd soq saq jad che yaog.

⁹ I hehd awr lehr, Yar sonr he lehq awg kag awg nuz awr ve awg vix awg nax teq pa haq phu ke cuh vid lehq khanr vid peg lehq i hehd haq phehd pe vid che yaog.

Pawd loq he lehq Ser laq Ber riq med lo kae che

¹⁰ A vix a nax teq pa awr lehr, Pawd loq he lehq Ser laq haq Ber riq med lo muhd khax thad har naq kae pe che yaog. Ix mag o lo gaeg che te yand, Yud daq chaw teq pa ve bon lawg kig khuhn gehe che yaog.

¹¹ Yud daq chaw che teq pa awr lehr, Thed sar lawd niq chaw teq pa haq keh sir vix lehq Jawd mawd Yer suq ve awg lawn haq i hehd ha lehq ha ka haq yug che yaog. Awg lawn che teq pa cawd ma cawd che haq gha sir tug, i hehd ni gha lia Liq phu haq kha sehax ghawn ngawx chehd che yaog.

¹² Kheh te cheaq te lehq, i hehd awg khuhn yonr che chaw cawg mad-ag che yaog. Yonr che chaw che ve teq pa awr lehr, awg mig awg phond cawg che Her lar saq chaw yad mid teq pa he lehq haw khaz teq pa liz, cawg che yaog.

¹³ Pawd loq awr lehr, Ber riq med khuhn Ghig sa ve tawd khuhd mar vid chehd che haq Thed sar lawd niq med lo chehd che Yud daq chaw teq pa gha sir che te yand, u huh liz i hehd kae lehq, muhd mig yad teq pa haq ca joz phuhz vid lehq soq saq vid tug te che yaog.

* **17:18 17:18 Er pid kud ruq** Daq che awg ceng awr lehr, chaw yad awg pun ha lehq tug phehq che yaog. Ghig sa suhx jehg suhx taz che mad cawg. Chaw yad suh che haq kuhz tug maq lor, lehd koz mar che awg lid phehq che yaog. † **17:18 17:18 Sa taw ez** Ghig sa cawg liz daq che awg ceng Ghig sa geh lag che ma hez. Chaw yad awr lehr, ha lehq tug he lehq duhd har tug awg khuhn lehax maq khanr chehd lar cawd hawg. Awg ceng u ve teq pa haq pong kae tug te cawd hawg lehd koz mar che awg lid phehq che yaog. ‡ **17:19 17:19 Ar rer keh** Ar rer awr lehr, Her lar saq chaw teq pa ve Ghig sa phehq lehq, “muhd tawnr che ghig sa he lehq maq bawz che ghig sa,” lehd koz gad che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq, a vix a nax teq pa awr lehr, Pawd loq haq lad chuhd ghig puhg lo har naq sir kog vid-eg che yaog. Kheh ma khuhd Ser laq he lehq Tiq mod ser ix mag vavr u huh chehd haz ser che yaog.

¹⁵ Pawd loq haq ga sir kog vid-eg che chaw teq pa awr lehr, Ar thenr med lo kha gag ga sir kog vid che yaog. Ser laq he lehq Tiq mod ser yawd chehd lo har naq lag tug Pawd loq i hehd haq tawd sanr fe vid lehq i hehd kawq veh che yaog.

Pawd loq Ar thenr med khuhn chehd che

¹⁶ Pawd loq Ar thenr med khuhn Ser laq he lehq Tiq mod ser ix mag haq law chehd huh, med u ve khuhn sax ho kha peh vad-ag cawg che haq yawd gha mawg cheaq te lehq yawd ved ni ma lug jad che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, yawd awr lehr ni gha lia bon lawg kig lo Yud daq chaw teq pa he lehq Ghig sa haq a kor pi che Her lar saq chaw teq pa haq lehd ma koz, kax khuhn lo kha mawg daq che chaw teq pa haq lehd ma koz, hax ceh koz daq jehg daq che yaog.

¹⁸ Awg yand u ve haq Er pid kud ruq* he lehq Sa taw ez† ve awg lid haq yug che cud yiq cawg che chaw teq pa awr lehr, Pawd loq haq jehg daq che yaog. I hehd ted pehg koz che, “Su khuhd haq ca ghawz khax tod che chaw che te ghad a thoq maq awr ca kaod ghud koz tod cheawg le,” lehd koz che yaog.

Pawd loq Yer suq awg lawn he lehq kawq teq tuag che awg lawn mar vid cheaq te lehq, ted pehg pehar koz che, “Yawd vavr, awg kag awg nuz awr ve muhd mig haq ve Ghig sa awg lawn ca mar tod che chaw yaog,” lehd koz che yaog.

¹⁹ Kheh te lehq, i hehd Pawd loq haq sir ve lehq, jehg daq kig Ar rer keh‡ ted mag huh kae lehq koz che, “Nawg mar vid che awg lawn awg suhx che ve ngag hehd haq liz a cehax mar laog.

²⁰ Awg lawn ghod ver, ngag hehd maq sir ma kad jaw che awg ceng teq pa nawg koz ax che yaog. Awg ceng u ve teq pa a thoq cuhx kig cawg che haq ngag hehd sir gad che yaog,” lehz i hehd koz che yaog.

²¹ Ar thenr med chaw awg gha lia he lehq khehx chaw teq pa awr lehr, ni gha lia teq chaweh maq te he lar lehq, awg lawn teq pa haq lehax khax daq lar lehq awg lawn

awg suhx teq pa haq lehax law na chehd che yaog.

²² Kheh te lehq, Pawd loq jehg daq kig lo Ar rer kehaq lo chaw kheh ma ve mehz khuhd suhr huh tu hox lar lehq koz che, "Ar thenr chaw teq paog, nig hehd awr lehr, chaw gha lia ghig sa haq yawz yan vix jad che haq ngag gha mawg che yaog.

²³ Awg lawn ghod ver, ngag ted kag peg ted kag lo kae lehq, nig hehd a kor pi chehd che teq pa haq ngawx che te yand, ngag hehd maq sir che ghig sa awg pun, lehd koz buhq lar che tand kig ted kag haq ngag gha mawg che yaog. Nig hehd mag sir he lehq a kor pi chehd che ghig sa te ghad awg lawn ngag nig hehd haq khae mar chehd che yaog.

²⁴ Mig gig he lehq mig gig koar kha cawg che awg gha lia haq te phanr che Ghig sa awr lehr, muhd nuh maq he lehq mig gig ve awg sehr phad phehq che yaog. Yawd awr lehr, chaw yad laq kuhr te lar che yehg khuhn chehd tug ma hez.

²⁵ Chaw yad ve laq kuhr yawd awg pun ted ceng ceng-ar tea tug yawd lor che liz ma hez. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr, chaw awg gha lia haq a saq teq vid lehq awg ceng gha lia pehar che yaog.

²⁶ Yawd mig gig khod-aq khar lo liz chehd tug, chaw ceng gha lia haq chaw te ghad lehax cud lehq te phanr lar che yaog. I hehd awg pun fir daq pehg daq che awg yand teq pa he lehq i hehd chehd kig mig cuhx teq pa loar yawd saw te lar peg che yaog.

²⁷ Kheh te lehq, chaw yad yawd haq ca che awg khuhn ca soz ngawx lehq gha mawg tug awg pun, yawd chaw yad haq te phanr lar che yaog. Awg cehg mag ver, yawd a nig teq pa haq chehd vid che ma hez hawg.

²⁸ Awg lawn ghod ver, chaw te ghad che kheh koz che yaog. 'Yawd haq te lehq a nig hiz hiz nez nez he lehq teq gha chehd che yaog.' Nig hehd ve ka mig khuhd ka par teq pa te pehg liz koz lar che heh, 'Ngag hehd awr lehr, yawd haq cax yaq lag lar che awg yad awg dug teq pa yaog.'

²⁹ Kheh te lehq, a nig Ghig sa haq cax yaq lag lar che awg yad awg dug phehq cheaq te lehq, chaw yad duhd ngawx vix te vix che awg hoq awg han teq pa, si lehd ma koz, phu lehd ma koz, huhx meh lehd ma koz, Ghig sa awr lehr, che teq pa haq sur daq cheawg, lehz a nig ma duhd cawd che yaog.

³⁰ Pong lag thad ver, nig hehd Ghig sa haq maq sir lehq te che teq pa haq Ghig sa ma tawnd lar liz, a meha awr lehr, khar lo ted kag huh chehd che chaw lehd ma koz, awg gha lia ve vend bax haq duhd phuhez tug Ghig sa tawd pid lar che yaog.

³¹ Awg lawn ghod ver, yawd lez yug lar che chaw te ghad haq cud lehq, mig gig chaw yad teq pa haq thed che cawd che khuhn suhx jehg suhx taz tug, yawd awg ni tinr lar peor. Chaw che te ghad haq Ghig sa lez yug lar che yaog lehz, chaw awg gha lia gha sir tug, suh kig lo yawd haq kawq teq tuag vid peor," lehz Pawd loq mar vid che yaog.

³² Suh vehr che chaw kawq teq tuag che awg lawn i hehd gha kad che te yand, chaw ted pehg pehar yawd haq koz gid ghig gid che yaog. Kheh ma khuhd, ted pehg pehar koz che, "Nawg awg lawn che ve haq koz che ngag hehd te pawz kawq na gad ser che yaog."

³³ Kheh te lehq, Pawd loq i hehd jehg daq kig khuhn tuhz veh che yaog.

³⁴ Chaw ted pehg pehar yonr vehr lehq Pawd loq haq pawnd daq vehr che yaog. Chaw u ve teq pa awg khuhn Dar yawd nar siq meh che jehg daq kig Ar rer keh Jawd mawd te ghad, Dar mar riz meh che yad mid te ghad he lehq awg kag awg nuz awr ve chaw teq pa liz cawg che yaog.

18

Pawd loq Kawd ren thuq med khuhn chehd che

¹ Kheh te peg lehq, Pawd loq awr lehr, Ar thenr med huh tuhez lehq Kawd ren thuq med lo kae che yaog.

² U huh, Por tuq muhd mig yad Ar kud laq meh che Yud daq chaw te ghad haq yawd gha mawg daq che yaog. Chaw u ve awr lehr, Yud daq chaw awg gha lia Rod maq med khuhn gha tuhez lawg lehz Jawd mawd Kar lawd diq tawd pid che haq te lehq, yawd ved awg mid ma Pid kid laq ix mag Id tar lir muhd mig khuhn tuhaz lehq u huh lag chehd-ag che maq muh ser che yaog.

³ Pawd loq yawd ix mag geh kae lehq, yawd liz ix mag geh chehd lehq kanx te che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd teq pa a sug liz pha hax po kiq vix che chaw phehq che yaog.

⁴ Sa ba to awg ni gha lia Pawd loq awr lehr, bon lawg kig huh Yud daq chaw teq pa he lehq Her lar saq chaw teq pa haq Yer suq haq yonr vid tug hax ceh jehg mar vid che yaog.

⁵ Ser laq he lehq Tiq mod ser Mar ker dawd niq muhd mig lo tuhaz lehq Pawd loq geh gag che te yand, yawd awg yand kha cawg che awg gha lia haq yehd lehq bon hax ceh nux mar lehq Yer suq awr lehr Khreq yaog, lehz Yud daq chaw teq pa haq sax khiz hax ceh khanr mar vid chehd che yaog.

⁶ I hehd teq pa awr lehr, yawd haq tawr chuhd lar lehq yawd haq maq sawnr ma caz te koz gid che te yand, Pawd loq yawd ved a poq haq phi bag lehq koz che, “A sug yawd toq yawd puhd vid-oq. Ngag haq mawd cuhg hawg. Yaq ni khaz nuhr ver, bid saz a naz chaw teq pa geh ngag kae tug yaog,” lehz i hehd haq koz vid che yaog.

⁷ Yawd u huh tuhez lehq Ghig sa haq a kor pi che Tid tuq Yud duq meh che Yud daq chaw ma hez che chaw te ghad ve yehg lo kae che yaog. Yawd ved yehg bon lawg kig nuz awr cawg che yaog.

⁸ Kar lid puq meh che bon lawg kig awg hox te ghad he lehq yawd ved yehg yad ka yad awg gha lia Jawd mawd Yer suq haq yonr che yaog. Kawd ren thuq chaw teq pa liz Pawd loq mar che haq gha kad lehq Yer suq haq yonr lehq baz tiz sar khanr yug che yaog.

⁹ Kheh te lehq teq hax thad huh Jawd mawd Yer suq Pawd loq haq awg ha khuhn maw vid lehq tawd koz che, “Nawg taq kuhz. Taq chuhax gawr ghad taq te chehd, kha sehax ca mar vid-eq.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, ngag nawg geh chehd tug yaog. Nawg haq lug vid tug chaw te ghad-eg liz ca lag te luag maq gha hawg. Awg lawn ghod ver med che ve khuhn ngag ved chaw kha peh vad-ag cawg che yaog,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

¹¹ Yawd med u ve khuhn ted khuhq nuhr har pa khuhq mag chehd lehq i hehd haq Ghig sa ve tawd khuhd mar vid che yaog.

¹² A kha ya muhd mig khuhn Gar lir or Jawd mawd te chehd-ag huh, Yud daq chaw teq pa ni ma teq sir lehax te lehq Pawd loq haq pheh yug lehq yawd haq suhx jehg suhx taz kig lo yug ve kae che yaog.

¹³ I hehd koz che, “Chaw che ve te ghad awr lehr, chaw yad Ghig sa haq a kor pi thad ver, awg lid tawd khuhd haq maq hawr che awg khuhn pi vid tug beg yug chehd che yaog,” lehd koz vid che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq, Pawd loq tawd yawag lehd te che te yand, Yud daq chaw teq pa haq Gar lir or koz vid che, “Yud daq chaw teq paog, awg lawn che ve awr lehr, ma thed ma cawd che ma hez lehq haeg che awg ceng yaog lehd koz ver, ngag yeg khanr lehq nig hehd ve tawd khuhd haq na yug tug yaog.

¹⁵ Kheh ma khuhd, tawd khuhd teq pa, awg meh teq pa he lehq nig hehd ve awg lid tawd khuhd haq caz daq che awg lawn haq te lehq, nig hehd khad nawag teoq. Awg lawn che ve teq pa haq ngag tawd ma taz-oq,” lehd koz vid che yaog.

¹⁶ U kheh koz peg lehq yawd i hehd teq pa haq suhx jehg suhx taz kig khuhn saw ghaq tuhz pe vehr che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, i hehd awg gha lia bon lawg kig awg hox Sur tenr haq pheh yug lehq, suhx jehg suhx taz kig yehg mehzh khuhd suhr huh yawd haq jawq che yaog. Kheh liz, Gar lir or awg lawn u ve teq chaweh ma duhd che yaog.

Pawd loq Anr tiz awr med lo koeq che

¹⁸ U kheh te peg lehq Pawd loq Kawd ren thuq muhd mig khuhn a cehax muh chawa chehd lar haz lehq a vix a nax teq pa haq phaz daq lar haz lehq Ker cher med khuhn ma tuhz kae ser thad huh, yawd kar tiq sax caz te lar cheaq te lehq yawd ved a kor khuhz kha che yaog. Kheh te lehq Sud riq muhd mig lo huh lawd kor cind ve kae che yaog. Pid kid laq he lehq Ar kud laq ix mag liz yawd geh kae che yaog.

¹⁹ Kheh te lehq i hehd teq pa Ed fed suq med lo gaeg lehq Pawd loq yawd ix mag haq u huh teh lar haz che yaog. Yawd vawr bon lawg kig khuhn gehe lehq Yud daq chaw teq pa geh koz daq jehg daq che yaog.

²⁰ Pawd loq i hehd geh a cehax muh chawa chehd vid tug, i hehd yawd haq lawg khawx liz, yawd chehd maq gha, lehd koz che yaog.

²¹ Kheh ma khuhd yawd i hehd haq phaz daq vehag lehd teag huh koz che, “Ghig sa a lor cawd ver, nig hehd geh ngag te pawz kawq lag tug yaog,” lehd koz vid che yaog. U kheh koz peg lehq yawd huh lawd kor cind ve lehq Ed fed suq med lo kawq tuhz veh che yaog.

²² Kehd sar riq med lo gaeg che te yand, yawd Yer ruq sar lehn med lo taez-eg lehq Khreq yad awg mor haq ca mawg daq lar haz lehq Anr tiz awr med lo koeq che yaog.

²³ U huh a cehax muh chawa chehd peg lehq yawd kawq tuhez lehq Gar lar tiq muhd mig he lehq Phur giz muhd mig khuhn ted kag peg ted kag lo kae lehq yonr che chaw awg gha lia haq awg ghad ca pid-eg che yaog.

Ed fed suq med khuhn Ar pawd loq bon mar che

²⁴ Awg yand u ve khuhn, Ar ler sar duq med yad Ar pawd loq meh che Yud daq chaw te ghad Ed fed suq med lo lag che yaog. Yawd awr lehr tawd yawd yug pix che chaw he lehq Liq phu sir jad che chaw te ghad yaog.

²⁵ Yawd awr lehr, Jawd mawd Yer suq ve yaq kaw awg lawn gha hend lehq ni ma puhd jad che awg khuhn, Yer suq ve awg lawn kha sehax mar vid pix liz, Yod hanr mar vid lar che a kaz tur che ted ceng haq lehax sir che yaog.

²⁶ Yawd awr lehr bon lawg kig awg khuhn ni ma haz lehq tag che khuhn mar vid che yaog. Pid kid laq he lehq Ar kud laq yawd mar vid che tawd khuhd haq gha kad che te yand, yawd haq kug lehq awg bag lo Ghig sa ve yaq kaw awg lawn yawd haq kha nehax thed-e ghad kawq mar vid che yaog.

²⁷ Yawd awr lehr, A kha ya muhd mig phawd awr lo khanr kae gad che te yand, Ed fed suq med huh chehd che a vix a nax teq pa yawd haq awg ghad pid lehq, u huh chehd chehd che yonr che chaw teq pa liz yawd haq haq yug vid tug liq buhq fe vid che yaog. Ghig sa ve awg bon haq te lehq yoar che chaw teq pa haq yawd gaeg che te yand, i hehd haq kha sehax ga vid che yaog.

²⁸ Awg lawn ghod ver Yer suq awr lehr Khreq yaog, lehq Liq phu khuhn ve yawd kha nehax yug tuhaz mar vid lehq chaw awg gha lia mehaz khuhd suhr Yud daq chaw teq pa haq tawd ghawg daq che awg khuhn yawd ghad che yaog.

19

Pawd loq Ed fed suq med khuhn chehd che

¹⁻² Ar pawd loq Kawd ren thuq med khuhn chehd thad huh, Pawd loq muhd mig u ve khuhn kehag lo ve yaq kaw teq pa haq kae lehq Ed fed suq med lo gaeg che yaog. U huh yonr che chaw teq pa haq yawd gha mawg lehq i hehd haq koz vid che, "Nig hehd yonr che te yand, Daq che kehq che Awg ha phu haq gha vehor la," lehd koz na ngawx che te yand, i hehd kawq koz che, "Daq che kehq che Awg ha phu cawg che haq ngag hehd ma kad jaw," lehq kawq koz vid che yaog.

³ Pawd loq na che, "Kheh te ver nig hehd baz tiz sanr khawd-ehg kheh te khanr yug lar cheawg le," lehd koz na che yaog. "Yod hanr ve baz tiz sanr ted ceng haq khanr lar che yaog," lehq i hehd kawq koz vid che yaog.

⁴ Kheh te lehq Pawd loq kawq koz vid che, "Yod hanr awr lehr, vend bax haq duhd phuuz che chaw haq baz tiz sanr pehar lehq yawd khaz nuhr lag tug chaw u ve te ghad haq su yonr vid tug Id sar rer laq chaw haq mar vid che yaog. Chaw u ve te ghad awr lehr Yer suq yaog," lehd koz vid che yaog.

⁵ Tawd khuhd u ve haq Ed fed suq med lo chehd che yonr che chaw gha kad che te yand, Jawd mawd Yer suq ve awg meh awg khuhn baz tiz sanr khanr yug che yaog.

⁶ Pawd loq i hehd teq pa awg thag huh laq kuhr tar che te yand, Daq che kehq che Awg ha phu i hehd teq pa awg thang huh

yaq che yaog. I hehd teq pa tawd laex ceng yaw lehq Ghig sa ve tawd khuhd mar che yaog.

⁷ I hehd awg gha lia haw khaz teq chi ni ghad kheh ma cawg che yaog.

⁸ Pawd loq awr lehr Yud daq ve bon lawg kig khuhn kae lehq ni ma tag lehq ma kuhz che khuhn ha pa seh lehd kha gag mar vid che yaog. I hehd teq pa geh yawd jehg daq koz daq lehq Ghig sa ve muhd mig awg lawn i hehd yonr tug yawd hax ceh mar vid che yaog.

⁹ Kheh liz, i hehd teq pa ted pehg ni ma heh lehq maq yonr cheaq te lehq, i hehd chaw kheh ma ve mehaz khuhd suhr huh Jawd mawd Yer suq ve yaq kaw awg lawn haq maq sawnr ma caz te koz che yaog. Kheh te lehq Pawd loq i hehd haq phaz daq lar haz lehq yonr che chaw teq pa sir ve lehq Tud rar nuz ve cawnd yehg khuhn ni gha lia jehg daq koz daq che yaog.

¹⁰ Yawd nid khuhq kha gag che kheh te chehd cheaq te lehq Ar siq muhd mig khuhn kha chehd che chaw awg gha lia Yud daq chaw lehd ma koz, Yud daq chaw ma hez che chaw lehd ma koz, Jawd mawd Yer suq ve tawd khuhd haq gha kad che yaog.

Ker vaq ve yad par awg lawn

¹¹ Ghig sa awr lehr Pawd loq haq cud lehq ir jad che and tug te pa haq te che yaog.

¹² Pawd loq yehd che phar ceq he lehq cuhq pehg chuhq tug pha teq pa liz yug ve lehq chaw nag teq pa chehd lo kae ver na vehr lehq haeg che ned teq pa liz tuhaz veh che yaog.

¹³ Yud daq chaw ned te var ted pehg pehar Jawd mawd Yer suq ve awg meh haq cud lehq ned teq pa haq hax ceh ca kaod ghaq tod che yaog. I hehd ned haq koz vid che, "Pawd loq mar che Yer suq ve awg meh khuhn ngag nig hehd haq tawd yawa che yaog," lehd koz che yaog.

¹⁴ Ker vaq meh che Yud daq paw khod nux te ghad ve awg yad par suhr ghad liz u kheh te chehd che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq haeg che ned i hehd haq kawq koz vid che, "Yer suq haq ngag sir lehq Pawd loq haq liz ngag sir daq chehd-aq. Kheh te ver nig hehd teq pa vavr a suawg le," lehd koz che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq haeg che ned geh che chaw u ve awr lehr, i hehd haq pawz gaz chuhq lehq i hehd awg gha lia haq ghad che khuhn gha nag gha luq vid tug te cheaq te lehq yehg u ve khuhn awg ku ni he lehq cex phaw tuhaz che yaog.

¹⁷ Ed fed suq med khuhn kha chehd che chaw awg gha lia Yud daq chaw teq pa lehd ma koz, Yud daq chaw ma hez che

chaw teq pa lehd ma koz awg lawn che ve haq gha sir gha kad che yaog. I hehd awg gha lia kuhz jad lehq Jawd mawd Yer suq ve awg meh haq hax ceh chid ir chid muh che yaog.

¹⁸ Yonr vehr che chaw laex ghad liz, lag lehq i hehd te yaq lar che teq pa vend bax phehd lehq koz mar khae mar vid che yaog.

¹⁹ Far te sax te pix che chaw teq pa liz laex ghad, i hehd ve liq teq pa haq yug veva lehq chaw kheh ma ve mehz khuhd suhr huh tox ke vehr che yaog. Liq u ve teq pa awg phuhd haq i hehd sawr ngawx che te yand, ngad minr thehq phuhd cawg che yaog.

²⁰ Awg lawn che ve teq pa haq te lehq Jawd mawd Yer suq ve awg lawn hax ceh nux buhg veh ir veh lehq kand pax cawg jad vehr che yaog.

²¹ Awg ceng che ve teq pa phehaq peg khaz nuhr Pawd loq yawd ved ni ma khuhn duhd lar che, Mar ker dawd niq muhd mig he lehq A kha ya muhd mig haq phanr ve lehq Yer ruq sar lehr med lo kae tug te che yaog. Yawd koz che, "Ngag u huh kae lar haz ver, Rod maq med lo liz ngag gha kae tug yaog," lehd koz che yaog.

²² Yawd haq ga vid tod che Tiq mod ser he lehq Ed rar tuz ix mag haq Mar ker dawd niq muhd mig lo kae pe lar lehq yawd awg ton vawr Ar siq muhd mig khuhn teq cuhx nehax chehd ser che yaog.

Ed fed suq med khuhn soq saq jad che

²³ Awg yand u ve awg khuhn Jawd mawd Yer suq ve yaq kaw awg lawn haq mar cheaq te lehq soq saq jad che yaog.

²⁴ Awg lawn ghod ver, Der mer triq meh che phu dawz par te ghad cawg che yaog. Yawd phu yug lehq Ar ter miq* ghig sa ma ve hawx yehg awg han nehax haq te lehq yawd haq te lehq phu dawz par teq pa phu gha mad jad che yaog.

²⁵ Kheh te lehq yawd phu dawz par teq pa he lehq kanx u ve heh te cad che chaw teq pa haq kug phawng lehq koz che, "Awg chawd teq paog, kanx che ve haq te lehq a nig paw sa vehr che haq nig hehd sir chehd che yaog.

²⁶ Pawd loq che te ghad kheh te che haq nig hehd gha kad gha mawg vehr che yaog. Chaw yad teq pa ve laq kuhr kha te lar che ghig sa awr lehr, Ghig sa ma hez hawg, lehd yawd koz che yaog. Ed fed suq med khuhn lehax ma hez, a lag kheh Ar siq muhd mig awg gha lia khuhn ve chaw haq

liz yawd mar che gha lehq i hehd phuhs vehr che yaog.

²⁷ Kheh te lehq, a nig ved kanx he lehq ir jad muh jad che Ar ter miz ghig sa ma ve hawx yehg lug vehr che haq he lehq Ar ter miq ghig sa ma haq a kor pi che chaw te ghad-eg liz mad cawg vid tug haq duhd har tug cawg che yaog. Kheh te cheaq te lehq Ar siq muhd mig he lehq mig gig kheh hi ve a kor pi chehd che Ar ter miz ghig sa ma ve awg mig awg phond saw lug saw sez vehr tug yaog," lehz yawd koz vid che yaog.

²⁸ Tawd khuhd u ve haq i hehd gha kad che te yand, nez nag jad lehq "Ed fed suq chaw teq pa ve Ar ter miq ghig sa ma awr lehr ir jad muh jad che yaog," lehd koz hax ceh kug che yaog.

²⁹ Kheh te lehq, med u ve khuhn chaw nehax a cehax lehax haq te lehq chaw awg gha lia lo soq saq jad vehr lehq Pawd loq geh te tod che Mar ker dawd niq chaw Gar yuq he lehq Ar rir tar khuz haq i hehd cuhz ghawg ve lehq pawehd te kig yehg khuhn cex gehe che yaog.

³⁰ Pawd loq awr lehr, chaw awg mor nux kheh ma ve mehz khuhd suhr huh tuhez lehq yawd tawd yaw gad liz yonr che chaw teq pa maq kae pe che yaog.

³¹ Pawd loq ve awg chawd phehq che Ar siq muhd mig khuhn Rod maq ve bon phawd awr ve awg hox† ted pehg liz yawd haq pawehd te kig yehg lo maq gha kae vid tug, chaw haq cuh lehq ca lawg khawx peha che yaog.

³² Phawng daq che awg mor u ve khuhn awg soq saq he lehq diz diz huhd huhd he lehq te ghad ted ceng kaod koz kug vehr che yaog. I hehd teq pa mad awr ve a thoq te phawng daq chehd che haq maq sir che yaog.

³³ Yud daq chaw teq pa Ar ler sar duq meh che chaw te ghad haq chaw kheh ma ve mehz khuhd suhr lo ghaq biz pe cheaq te lehq chaw mor nux khuhn ve chaw ted pehg pehar yawd tawd yaw vid gad che yaog, lehd duhd che yaog. Yawd ved laq kuhr chid lehq taq chuhax chehd vid tug awg hez te mar vid lehq ngag he lehq ngag hehd Yud daq chaw teq pa maq te yaq lehd koz vid che yaog.

³⁴ Kheh liz, yawd Yud daq chaw lehz su gha sir che te yand, "Ed fed suq chaw teq pa ve Ar ter miq ghig sa ma awr lehr, ir jad muh jad che yaog," lehd koz niq na rir kheh taw chaw awg gha lia tawd te khuhad lehax te phoz kug chehd che yaog.

* 19:24 19:24 Ar ter miq Che awr lehr, Her lar saq khuhd phehq che yaog. Rod maq chaw teq pa ve ghig sa Daex nag haq koz gad che yaog. † 19:31 19:31 Rod maq ve bon phawd awr ve awg hox Rod maq ve Jawd mawd nux Kehd sar he lehq ghig sa ma Rod maq haq a kor pi che bon haq koz che yaog.

³⁵ Med u ve khuhn ve liq buhq var, chaw mor nux haq taq chuhax chehd vid peg lehq yawd i hehd haq koz vid che, "Ed fed suq chaw teq paog, Ed fed suq med awr lehr, ir jad muh jad che Ar ter miq ghig sa ma ve hawx yehg he lehq muh nuh kawaq lo che yaq che, huhx meh sax ho haq haq sax lar che med haq maq sir che a sug cawg hawg le.

³⁶ Awg lawn che ve teq pa haq tawd ghawg daq tug mad cawg cheaq te lehq, nig hehd teq pa taq chuhax ni ma gawr ghad te chehd lar lehq chaw kar heh te lehq khawd-ehg te gad liz te che taq te.

³⁷ Chaw che ni ghad awr lehr, hawx yehg ve med nged khuhd che liz ma hez, a nig ved ghig sa ma haq maq sawnr ma caz te koz che liz ma hez, kheh liz nig hehd ix mag haq chuhr huh yug veva lag vehor.

³⁸ Kheh te lehq, Der mer triq he lehq yawd ved awg chawd phu dawz par teq pa awr lehr, te ghad ghad haq tawd te daq tug cawg ver, sax nanx cawg lehq muhd mig jawd mawd liz cawg che yaog. I hehd khad nawad tawd ca te daeq vid-oq.

³⁹ Kheh ma khuhd, cheaq keh awg lawn cawg ser ver, tawd jehg tawd taz sehr phad awg mor nux gha jehg chez che yaog.

⁴⁰ Awg lawn ghod ver, yaq ni soq saq tug te che awr lehr awg lawn teq chaweh mad cawg cheaq te lehq, su a nig haq vend bax tar che haq duhd har tug cawg che yaog. Khawd-ehg kheh te lehq a nig phawng daq cheawg le, lehd koz su na ver, a nig te chaweh yug koz khuhq vid tug mad cawg hawg," lehd koz vid che yaog.

⁴¹ Yawd che kheh koz vid peg lehq phawng daq chehd che chaw teq pa haq phehd vid che yaog.

20

Pawd loq Mar ker dawd niq muhd mig he lehq Her lar saq muhd mig lo kae che

¹ Soq saq che teq pa gawg vehr lehq Pawd loq awr lehr, yonr che chaw teq pa haq kug lehq awg ghad pid lar haz lehq i hehd haq phaz daq lar haz lehq Mar ker dawd niq muhd mig lo kae che yaog.

² Mar ker dawd niq muhd mig khuhn yawd kha phanr kae kig huh, i hehd teq pa haq awg ghad kha sehax pid lar haz lehq Her lar saq muhd mig* lo gaeg che yaog.

³ Pawd loq u huh har pa seh lehd chehd lar haz peg lehq, huh lawd kor cind ve lehq, Sud riq muhd mig lo kae-ag lehd te che te yand, Yud daq chaw teq pa yawd haq dawz vehr tug awg khad te lar che haq

yawd gha sir lehq yawd duhd chez lehq Mar ker dawd niq muhd mig phawd awr kawg phuhz kawaq che yaog.

⁴ Pawd loq geh kae che chaw teq pa awr lehr, Ber riq med yad Pud luq ve yad par Sawd par tar ruz, Thed sar lawd niq med yad Ar rir tar khuz he lehq Ser kur duz Der ber med yad Gar yuq, Ar siq muhd mig chaw Tud khiq he lehq Tar rud pheq teq pa he lehq Tiq mod ser yaog.

⁵ I hehd awg kawd kae lehq Tar rod aq med lo ngag hehd haq law chehd che yaog.

⁶ Khaor mod khuhn did maq ke che pawehd te lar haz lehq ngag hehd Phid lid piq med huh, huh lawd kor cind ve tuhez lehq, ngad ni gaeg lehq, Tar rod aq med huh i hehd chehd huh gaeg lehq u huh suhr ni chehd che yaog.

Pawd loq Tar rod aq med lo awg leh med te pawz kae che

⁷ Sinx ni† ve awg yand awg khuhn, khaor mod khehaq lehd te ngag hehd phawng daq chehd che yaog. Pawd loq awr lehr, sawx vawr ver yawd tuhaz kae tug te lehq i hehd haq te khend kha gag mar vid che yaog.

⁸ Ngag hehd phawng daq chehd che awg thang ted thaeg awg bawehd khuhn a mir khehd kha peh cawg che yaog.

⁹ U tud khuq meh che chaw hax var te ghad yehg ghaz mir nehax thag huh mi chehd che yaog. Pawd loq mar muh jad cheaq te lehq yawd yuhq mir jo lehq yuhq mir ka vehr lehq yehg sehaz thaeg ve haq che veh lehq su yig chid tu ngawx-eg che te yand, suh vehr che haq gha mawg che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, Pawd loq yaeq lehq, chaw u ve thag huh cuhq kuhq lar lehq vuhz cuhx lar koz che, "Ta duhd har. Awg lawn ghod ver kawq teq vehr che yaog," lehd koz vid che yaog.

¹¹ U kheh koz peg lehq Pawd loq kawq taez lehq khaor mod khehq lehq cad che yaog. Muhd kha thid yawd i hehd geh chehd lehq mar vid lar haz lehq yawd tuhaz veh che yaog.

¹² I hehd teq pa liz yad par u ve haq awg teq maq gha sir ve koeq lehq ha lehq jad che yaog.

Tar rod aq med lo tu lehq Mer ler tug med lo kae che

¹³ Ngag hehd vawr, huh lawd kor cind lehq Ar soq med lo awg kawd kae lar che yaog. Pawd loq awr lehr yaq kaw tod kae lehq, u huh gaeg ver ngag hehd geh huh

* 20:2 20:2 Her lar saq muhd mig A kha ya muhd mig lehd koz che yaog. † 20:7 20:7 Sinx ni Suhr ni khuhn awg kawd teq ni yaq ni Yud daq chaw ve sinx ni haq koz che yaog. Six pog khuq ni muhd phiq phawd awr ma hez ver, sinx ni muhd phiq phawd awr haq koz chehd che yaog.

lawd kor kawq cind kae tug yawd te lar che yaog.

¹⁴ Ar soq med huh yawd ngag hehd haq mawg daq lehq, yawd haq ngag hehd huh lawd kor khuhn sir ke ve lehq Mir tuz ler med lo kae che yaog.

¹⁵ U huh tuh z kae lehq sawx awr teq ni kheha gaeg lehq ngag hehd Khid oq muhd mig awg pad huh gaeg che yaog. Phehq ni awr teq ni kheha gaeg lehq Sar moz muhd mig huh gaeg che yaog. Phi ni awr teq ni kheha gaeg lehq u huh kawq tuh z kae lehq Mer ler tuz med lo gaeg che yaog.

¹⁶ Pawd loq awr lehr, Ar siq muhd mig khuhn awg yand maq gha sond chehd tug, Ed fed suq med huh maq kae tod chehd he lehq te pawz lehax kae tug yawd duhd chez lar che yaog. Te gha ver, Per ter khoq ter awg ni u ve haq Yer ruq sar lehn med khuhn gha chehd vid tug, yawd har naq kae gad che yaog.

Ed fed suq Khreq yad ve awg hox chaw mawd teq pa haq Pawd loq mawg daq che

¹⁷ Pawd loq awr lehr, Mer ler tuz med huh chehd lar lehq Ed fed suq med lo chaw haq kae pe lehq Khreq yad awg mor awg hox chaw mawd teq pa haq ca kug pe che yaog.

¹⁸ I hehd teq pa yawd chehd huh lag gag lehq, yawd i hehd haq koz vid che, "Ngag awr lehr, Ar siq muhd mig khuhn tanr gag che teq ni haq te lehq ngag nig hehd geh khar thad khawd-ehg kheh te chehd che awg lawn haq nig hehd sir che yaog.

¹⁹ Yud daq chaw teq pa ngag haq dawz vehr tug awg khad te lar cheaq te lehq ber che lawd che laex ceng ngag gha khanr che te yand Jawd mawd Ghig sa ve awg ceg te cheaq te lehq ngag huhg kha lar lehq ni ma nud nud nehg nehg te che khuhn kanx te che yaog.

²⁰ Ngag nig hehd teq pa haq koz mar ax thad ver, nig hehd awg pun awg bon cawg che teq pa ted ce ar liz ngag ma khuhd ceh lar he lehq chaw kheh ma ve mehz khuhd suhr lehd ma koz yehg ka awg khuhn lo lehd ma koz nig hehd liz sir chehd che yaog.

²¹ Ngag awr lehr, Yud daq chaw he lehq Yud daq chaw ma hez che chaw teq pa haq kha sur sur-aq vend bax haq duhd phuhz lehq Ghig sa geh kawaq lehq a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq yonr vid tug i hehd haq ngag mar vid che yaog.

²² A meha ngag awr lehr, Awg ha phu kae cuha lar che heh te lehq Yer ruq sar lehn med lo kae tod che yaog. U huh ngag khawd-ehg kheh phehaq tug lehq nar maq sir.

²³ Kheh ma khuhd, su pheh lehq du dehd tug te chehd che teq pa vawr ngag haq

law chehd che yaog leh z med awg gha lia khuhn Daq keh g che Awg ha phu ngag haq kha nehax koz ax chehd che yaog.

²⁴ Kheh ma khuhd, ngag ved awg ton haq awg phuhd khaz jad che yaog leh z ngag ma duhd. Ngag he ga che te ceng awr lehr, Jawd mawd Yer suq ngag haq kanx pehar lar che heh, Ghig sa ve awg bon haq caz daq che ha lehq che bon khuhd su haq mar vid peg ver, lawq vehr che yaog.

²⁵ Nig hehd teq pa awg khuhn ngag Ghig sa ve muhd mig awg lawn ca kaod tod mar vid tod che haq mawg jaw kad jaw che yaog. Nig hehd teq pa ngag ved mehz khuhd haq maq gha kawq mawg vehr tug ngag gha sir che yaog.

²⁶ Kheh te cheaq te lehq, yaq ni ngag nig hehd haq awg cehg mag sax khiz khanr che khuhn koz ax laq, Nig hehd Yer suq haq maq yonr he lar haz lehq suh ver, a sug yawd toq yawd puhd vid-oq.

²⁷ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve a lor teq pa awg ceng awg gha lia ngag nig hehd haq saw koz mar peg che yaog.

²⁸ Khreq yad awr mor khuhn ve chaw mawd teq pa awr lehr, a sug yawd awg ton haq ngawx haq sax lehq yawg huhx var yawg awg mor haq ngawx haq sax che heh te lehq, Khreq yad awg mor haq ngawx haq sax-oq. Ghig sa yawd ved Yad phu ve awg suhr yug vig lar che Khreq yad awg mor awr lehr, ngawx haq sax tug Daq keh g che Awg ha phu nig hehd haq aq vid lar che yaog.

²⁹ Ngag tuh z veh ver, Khreq yad awg mor haq te lug te sez tug ma hez hez che mar par teq pa nig hehd awg mor khuhn gehag tug haq ngag sir che yaog.

³⁰ Che ve haq keh liz, nig hehd awg khuhn ve chaw ted pehg pehar tuhaz lehq, yonr che chaw teq pa haq i hehd khaz nuhr ghaq te vid tug te lehq thed che tawd khuhd haq yawd yug phu z vid tug yaog.

³¹ Kheh te cheaq te lehq, sa tiq kha sehax teoq. Ngag awr lehr, nig hehd awg gha lia haq seh z khuhq kha gag muhd kaw muhd khax ma jehd jehad he lehq mehz ghig yaq che khuhn sa tiq pehar che haq duhd nuhd-oq.

³² Kheh te lehq ngag nig hehd teq pa haq Ghig sa ve laq khuhn he lehq Ghig sa ve awg bon ir che tawd khuhd khuhn chid aq vid che yaog. Awg bon ir che tawd khuhd u ve awr lehr, nig hehd teq pa haq ir vid muh vid gha lehq daq vehr keh g vehr che chaw teq pa awg gha lia geh nig hehd awg sinx gha vid tug te che yaog.

³³ Ngag nig hehd geh chehd thad huh, ngag su ved phu si he lehq beg ke veq kad te ghad-eg ve haq liz maq sex lae hawg.

³⁴ Ngag ved laq kuhr ngag awg ton awg pun kanx te lehq ngag geh chehd che chaw

teq pa haq liz te vid chehd che yaog, lehz nig hehd teq pa kha nehax sir chehd che yaog.

³⁵ Nig hehd teq pa liz che kheh hax ceh te lehq awg ghad nud che chaw teq pa haq ga vid gha tug, ngag nig hehd haq saw te mar lar peor. 'Pid che awr lehr, gha cheaq keh awg bon ir che yaog,' lehz Jawd mawd Yer suq koz lar che tawd khuhd haq duhd nuhd-oq," lehz Pawd loq koz vid che yaog.

³⁶ Yawd che kheh koz peg lehq i hehd teq pa geh teq geha nar kheh teh mi lehq bon lawg che yaog.

³⁷ I hehd teq pa awg gha lia hax ceh phoz huhg lar lehq Pawd loq ve kuhr tag haq vuhz cuhx lar lehq bux vid che yaog.

³⁸ Yawd ved mehzu khuhd haq maq gha kawq mawg vehr che-og, lehd koz che tawd khuhd haq te lehq, i hehd teq pa duhd har jad che yaog. Kheh te peg lehq, i hehd teq pa Pawd loq haq huh lawd kor huh kha gag ga sir kog vid-eg che yaog.

21

Pawd loq Yer ruq sar lehn med lo kae che

¹ I hehd teq pa haq phaz daq lar haz lehq ngag hehd teq pa huh lawd kor cind ve lehq Kawd saq muhd mig lo thed-e ghad kae che yaog. Awg khaz nuhr teq ni Rawd duq muhd mig lo kawq kae lehq u huh kawq tue lehq Par tar raz med lo gaeg che yaog.

² U huh Phid niq muhd mig lo kae che huh lawd kor ted mag haq ngag hehd gha mawg lehq huh lawd kor u ve haq kawq cind kae che yaog.

³ Kud par ruz muhd mig haq gha mawg lar haz lehq, ngag hehd laq yaq awr phawd veaq caw kae lehq Sud riq muhd mig lo kae lar haz lehq, huh lawd kor Tud ruq med lo yig dehe che yaog. Awg lawn ghod ver huh lawd kor khuhn ghawg tod che med nged ted pehg su u huh yug yaq tug cawg che yaog.

⁴ U huh yonr che chaw teq pa haq ngag hehd ca mawg vehr lehq suhr ni kha gag chehd che yaog. Yonr che chaw u ve teq pa haq Pawd loq Yer ruq sar lehn med lo maq gha kae vid tug, Daq kehq che Awg ha phu i hehd teq pa haq duhd pawnr vid lehq yawd haq koz vid che yaog.

⁵ Suhr ni gaeg lehq ngag hehd kawq kae che yaog. I hehd teq pa awg gha lia he lehq awg mid awg yad teq pa liz teq geha med bag lo kha gag ngag hehd haq sir kog ax lehq lad chuhd ghig puhg huh gaeg lehq ngag hehd awg gha lia nar khehr teh mi lar lehq bon lawg che yaog.

⁶ Kheh te peg lehq, ngag hehd phaz daq khuhd ox daq lar haz lehq ngag hehd teq

pa huh lawd kor khuhn taz geh vehr lehq i hehd teq pa liz a sug yawd ved yehg lo kawq veh che yaog.

⁷ Ngag hehd teq pa Tud ruq med lo tu lehq huh lawd kor cind ve Par tawd ler mez med lo gaeg che yaog. U huh chehd che a vix a nax teq pa geh ca gid lehq i hehd geh teq ni chehd che yaog.

⁸ Awg khaz nuhr teq ni ngag hehd kawq tu kae lehq Kehd sar riq med lo gaeg che yaog. Phid liq meh che ha lehq che bon khuhd mar par ve yehg khuhn kae lehq yawd geh chehd che yaog. Yawd awr lehr, Yer ruq sar lehn med khuhn cad tug pehg car vid par te tug lez yug lar che suhr ghad awg khuhn lo ve te ghad phehq che yaog.

⁹ Ghig sa ve cuh kar ma te che yawd ved yad mid uhg ghad cawg che yaog. Yad mid u ve uhg ghad awr lehr, yad mid hax te chehd ser che yaog.

¹⁰ Yawd ved yehg khuhn ngag hehd teq pa chehd che a cehax muh vehr lehq Ar gar buq meh che Yud daq muhd mig lo lag che Ghig sa ve cuh kar var te ghad u huh lag che yaog.

¹¹ Yawd ngag hehd teq pa chehd huh gehag lehq Pawd loq ve sehq hang caz haq yug lehq yawd khad yawad ved laq kuhr khi kud haq pheh teh che yaog. Kheh te peg lehq yawd koz che, "Daq che kehq che Awg ha phu che kheh koz che yaog. Sehq hang caz che ve awg sehr phad haq Yer ruq sar lehn med khuhn Yud daq chaw teq pa che kheh te pheh yug lehq bid saz a naz teq pa ve laq kuhr khuhn chid aq vid tug yaog," lehz Ar gar buq koz vid che yaog.

¹² Ngag hehd teq pa tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, ngag hehd he lehq u huh chehd che chaw teq pa awr lehr, Yer ruq sar lehn med lo maq gha kae vid tug Pawd loq haq lawg khawq che yaog.

¹³ Pawd loq kawq koz che, "A thoq te nig hehd huhg lehq ngag ved ni ma te lug ax cheawg le. Jawd mawd Yer suq awg pun haq te lehq Yer ruq sar lehn med khuhn su pheh che lehax ma hez ser, suh che haq khaanr yug tug liz ngag ghu lar peor," lehd koz vid che yaog.

¹⁴ Ngag hehd teq pa yawd haq caw beg maq gha lehq "Jawd mawd Ghig sa a lor cawd che heh phehaq vid-oq," lehz ngag hehd koz vid lehq taq chuhax chehd chehd che yaog.

¹⁵ Kheh te lar haz lehq, ngag hehd teq pa med nged ghu doz ve lehq Yer ruq sar lehn med lo taez che yaog.

¹⁶ Kehd sar riq med khuhn chehd che yonr che chaw ted pehg liz ngag hehd teq pa geh kae lehq Mar nar sonr meh che Kud par ruz chaw te ghad geh hax tug, ngag hehd haq yawd chehd lo sir kog ax che

yaog. yawd awr lehr, awg kawd maq yonr che chaw te ghad yaog.

Pawd loq Yar koq chehd lo kae che

¹⁷ Ngag hehd Yer ruq sar lehnr med lo lag gag che te yand, a vix a nax teq pa ngag hehd haq ha lehq ha ka kha nehax haq yug ax che yaog.

¹⁸ Awg khaz nuhr teq ni Pawd loq he lehq ngag hehd teq geha Yar koq chehd lo ca gid-eg lehq Yer ruq sar lehr med khuhn cawg che Khreq yad awr mor awg hox chaw mawd teq pa awg gha lia liz u huh saw phoz chehd lawz che haq gha mawg che yaog.

¹⁹ Pawd loq awr lehr, i hehd haq phud daq mawg daq che tawd yaw daq peg lehq, yawd kanx te lehq bid saz a naz chaw teq pa geh Ghig sa kha te che kanx awg ceng gha lia i hehd haq saw koz mar vid che yaog.

²⁰ Tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, i hehd Ghig sa haq chid muh che yaog. Kheh te lehq, i hehd Pawd loq haq koz vid che, "A vix var-og, Yud daq chaw teq pa awg khuhn yonr che chaw teq pa khar nig hinx ghad cawg che haq nawg sir chehd che yaog. I hehd teq pa awg gha lia awg lid tawd khuhd haq kha nehax awg ton tand lehq te chehd che yaog.

²¹ Nawg a sug yawd ved yad teq pa haq awg gig med maq soer he lehq awg lid awg khad cawg lar che heh maq te he lehq Mod ser ve awg lid haq liz chid bag vid tug, bid saz a naz chaw teq pa geh chehd che Yud daq chaw awg gha lia haq nawg mar vid che yaog, lehz i hehd gha kad vehr che yaog.

²² Kheh te lehq khawd-ehg kheh te tuawg le. Nawg lag che awg lawn haq i hehd teq pa gha kad vehr tug yaog.

²³ Kheh te cheaq te lehq nawg haq ngag hehd koz ax che heh teog. Kar tiq sax caz te lar che chaw uhg ghad ngag hehd geh chehd che yaog.

²⁴ I hehd haq kug yug lehq i hehd geh teq geha daq vid kehq vid tug awg lid haq ca teog. I hehd a kor khuhz kha tug, i hehd awg pun awg lid cawg che heh lor che awg phuhd ca ke vid-eg. U kheh te ver, nawg ved awg lawn su gha kad lar che heh ma hez law lehz gha sir lehq nawg awg ton Mod ser ve awg lid tawd khuhd cawg che heh kha sehax te chehd che haq chaw awg gha lia gha sir tug yaog.

²⁵ Kheh liz, yonr che bid saz a naz chaw teq pa awg pun awr lehr, sax ho haq tand car lar che awg ceng haq cad che he lehq awg suhr haq cad che he lehq kuhr pehq pheh suh vehr che awg sar haq cad che teq pa he lehq hax chaw hax paz te che awg ceng che ve haq jaw kae tug, ngag hehd

jehg chez lar che heh i hehd haq liq buhq vid peor," lehz i hehd Pawd loq haq koz vid che yaog.

²⁶ Kheh te peg lehq Pawd loq awr lehr, sawx awr teq ni kheha gaeg lehq chaw u ve uhg ghad haq kug yug lehq i hehd geh teq geha daq kehq tug awg lid haq ca te peg lehq bon yehg nux khuhn gehe che yaog. I hehd ve daq kehq tug awg lid khar thad peg tug he lehq i hehd teq pa a sug yawd ved tand tug khar thad gha tand tug Pawd loq i hehd haq koz vid che yaog.

²⁷⁻²⁸ Suhr ni gag vehr lehd te che te yand, Ar siq muhd mig lo lag che Yud daq chaw teq pa Pawd loq haq bon yehg nux awg khuhn gha mawg lehq chaw mor nux haq ca joz phuuz vid che yaog. Kheh te lehq i hehd teq pa Pawd loq haq pheh yug peg lehq koz che, "Id sar rer laq chaw teq paog, har naq ga laog. Chaw che ve phad awr lehr, a nig ved chaw ceng haq lehd ma koz, awg lid tawd khuhd haq lehd ma koz, bon yehg nux che ve haq lehd ma koz, che teq pa haq su cand vid tug su kha chehd kig lo ca kaod mar vid tod che chaw te ghad phehq che yaog. A meha liz ngawx hehq, yawd bid saz a naz chaw teq pa haq bon yehg nux awg khuhn sir veha lag lehq daq kehq che chehd kig che ve haq chaq chiz tug ca te tod che yaog," lehd koz che yaog.

²⁹ Awg lawg ghod ver, Tar rud pheq meh che Ed fed suq chaw te ghad pong lag thad med u ve khuhn Pawd loq geh te tod chehd che haq i hehd gha mawg lehq chaw u ve haq bon yehg nux awg khuhn Pawd loq sir veha lag che yaog, lehz i hehd duhd che yaog.

³⁰ Med yad awg gha lia huhd huhd leg leg he lehq awg mor nux teq pa phoz cex gehag che yaog. I hehd Pawd loq haq yug ve lehq, bon yehg nux awg bag lo ghawg ve tuhuz veh peg lehq, teq pear lehax yehg ghaz mir hoz tehr vehr che yaog.

³¹ Pawd loq haq dawz vehar lehd te chehd che te yand, Yer ruq sar lehnr med ted mag ve huhd huhd leg leg te chehd che awg lawn Rod maq maq yad teq hinx ghad haq uq penr chehd che awg hox te ghad haq su ca kud vid-eg che yaog.

³² Maq yad awg hox nux u ve teq pear lehax maq yad teq pa he lehq yawd huhx ve awg hox nehax teq pa haq sir ve lehq chaw awg mor nux u ve chehd huhx cex kae che yaog. Chaw mor nux u ve teq pa maq yad awg hox nux he lehq maq yad u ve teq pa haq gha mawg lehq Pawd loq haq mad kawq dawz che yaog.

³³ Kheh te lehq maq yad awg hox nux u ve Pawd loq haq yug lar lehq son caz ni caz pheh tug tawd pid che yaog. Kheh te lehq yawd koz che, Yawd a sug awg le. A

thoq te che law le, lehd koz na ngawx che yaog.

³⁴ Chaw awg mor nux awg khuhn ted pheg ted ceng koz kug chehd che yaog. Che khex te huhd huhd leg leg te cheaq te lehq, awg lawn kha nehax na maq gha lehq Pawd loq haq maq yad ve yehg khuhn yug ve kae tug maq yad awg hox nux tawd pid che yaog.

³⁵ Pawd loq ghog chi per huh gaeg che te yand, chaw mor nux yawd haq nez nag jad lehq te lug tug te chehd cheaq te lehq, maq yad teq pa yawd haq ga chid ve tuhez che yaog.

³⁶ Chaw mor nux yawd khaz nuhr ghaq lar lehq "Yawd haq dawz vehr lor," lehd koz kug tod che yaog.

Chaw khex ma ve mehzh khuhd suhr Pawd loq tawd yaw che

³⁷ Maq yad ve yehg khuhn Pawd loq haq sir ve kae lehd te che te yand, yawd maq yad awg hox nux haq koz vid che, "Nawg haq ngag tawd a cehax yawa gha hawg la," lehd koz na ngawx che te yand, maq yad awg hox nux koz che, "Nawg Her lar saq khuhd liz yaw gha cheawg la.

³⁸ Nawg a mig teq ni muhd mig haq kawq phuhs lehq su haq dawz vehr che chaw* uhg hinx sawnr ve lehq heh pir khuhn phaw geh veh che Ed jid tuq chaw u ve te ghad ma hez hawg la," lehd koz na che yaog.

³⁹ Pawd loq kawq koz vid che, "Ngag awr lehr Kid lid kiq muhd mig khuhn cawg che Tar suq med yad Yud daq chaw te ghad yaog. A yed ir che med chaw phehq che yaog. Chaw khex ma ve haq tawd yaw tug a khawag a cehax pehar laoq," lehz yawd haq lawg khawx che yaog.

⁴⁰ Maq yad awg hox nux yawd haq a khawag pid che te yand, Pawd loq awr lehr, ghog chi thang taz hox lar lehq chaw khex ma ve haq laq kuhr awg hez te mar vid che yaog. I hehd teq pa taq chuhax gawr ghad chehd vehr lehq yawd i hehd teq pa haq Her brehd khuhd yaw vid lehq koz che,

22

¹ "A vix a nax he lehq awg hox chaw mawd teq paog. Awg bon te lehq a meha ngag yaw khuhq ax chehd che tawd khuhd haq a cehax na ser," lehd koz vid che yaog.

² Yawd Her brehd khuhd yaw che haq i hehd gha kad che te yand, aq sind haq keh liz yen ghad kawq phehq vehr che yaog. Khex te lehq yawd koz che,

³ "Ngag awr lehr, Kid lid kiq muhd mig Tar suq med khuhn paw che Yud daq chaw te ghad phehq che yaog. Khex ma khuhd Yer ruq sar lehr med che ve khuhn ir taz lar lehq a pux a pi teq pa ve awg lid tawd khuhd awg gha lia haq thed-eg ghad Gar mar ler laz geh ngag kha sehax gha hend che yaog. Yaq ni nig hehd awg gha lia Ghig sa awg pun ni ma puhd jad che heh te lehq, ngag liz ni ma puhd jad che yaog.

⁴ Peg lar haz che awg yand awg khuhn, ngag haw khaz yad mid teq pa haq pheh yug lehq thawnr khuhn ke lehq dawz vehr che thad kha gag yaq kaw awg lid che ve haq ghaq te che chaw haq ngag du deh jaw peor.

⁵ Paw khod nux he lehq awg hox chaw mawd awg gha lia liz ngag awg pun sax khiz khanr gha che yaog. I hehd geh Dar mar sehq med khuhn chehd che a vix a nax awg pun ngag liq gha lehq chaw u ve teq pa haq liz pheh yug veva lehq Yer ruq sar lehr med khuhn cir yanr vid tug ngag Dar mar sehq med lo kae che yaog.

Pawd loq yawd Khreq yad phehaq che awg lawn koz mar vid che

⁶ Ngag kae lehq Dar mar sehq med huh gag vehr tez che te yand, muhd kaw cuhz che te yand huh, muhd nuh maq lo awg ghiz hehd jad che teq pear lehax ngag haq thi kaq che yaog.

⁷ Ngag mig kag lo kuhd vehr lehq 'Sawd loq-og, Sawd loq-og, a thoq te lehq nawg ngag haq du deh ax cheawg le,' lehz ngag haq koz ax che awg khuhd haq gha kad che yaog.

⁸ 'Jawd mawd-og, nawg a suawg le,' lehd koz ngag na ngawx che te yand, yawd kawq koz ax che, 'Ngag awr lehr, nawg du deh chehd che Nar sar rehq chaw Yer suq yaog,' lehz kawq koz ax che yaog.

⁹ Ngag geh kae tod che chaw u ve teq pa liz, awg ghiz u ve haq gha mawg che yaog. Khex liz ngag haq tawd yawa chehd che awg khuhd haq i hehd maq gha kad.

¹⁰ Khex te lehq, ngag kawq koz vid che, 'Jawd mawd-og, ngag a thoq gha te lawg le,' lehd koz na ngawx che te yand, Jawd mawd kawq koz ax che, 'Tu lehq Dar mar sehq med khuhn kae. U huh nawg awg pun ghu teh lar che kanx kha peg nawg haq koz ax tug yaog,' lehz ngag haq kawq koz ax che yaog.

¹¹ Hehd jad che awg ghiz u ve haq te lehq ngag mehzh ngawx mad mawg vehr lehq ngag geh kae tod che chaw teq pa ngag ved laq kuhr haq ghawg seh veva

* 21:38 21:38 *muhd mig haq kawq phuhs lehq su haq dawz vehr che chaw* Ed jid tuq chaw uhd hinx ghad ve awg hox te che yaog. Chaw phuhs u ve teq pa haq Rod maq chaw dawz vehr gha liz, awg hox te ghad phaw tuhzh ve lar che yaog.

lehq Dar mar sehq med khuhn gehag che yaog.

¹² U huh chehd che Yud daq chaw awg gha lia awg khuhn awg meh daq lehq awg lid tawd khuhd haq ghaq te che Ghig sa haq yawz yan vix che Ar nar niq meh che chaw te ghad cawg che yaog.

¹³ Yawd ngag chehd lo lag lehq, 'A vix var Sawd loq-og, nawg meh kawq mawg vid-oq lehq ngag awg pad huh hox lar,' lehq koz che yaog. Kheh te lehq teq pear lehax ngag meh kawq mawg vehr lehq, yawd haq liz ngag ngawx mawg vehr che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq yawd koz che, 'Ghig sa ve a lor haq gha sir tug lehd ma koz, daq kehq thed cawd che te ghad haq gha mawg tug lehd ma koz, daq kehq thed cawd che chaw u ve mawq kaw khuhn tuhaz che tawd khuhd haq gha kad tug lehd ma koz, a nig ved a pux a pi teq pa ve Ghig sa awr lehr, nawg haq lez yug vehr che yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, nawg gha kad gha mawg lar che teq pa haq chaw kheh ma ve meh khuhd suhr lo yawd awg pun nawg sax khiz khanr sehr phad gha te tug yaog.

¹⁶ A meha nawg a thoq haq law chehd ser cheawg le. Tu laoq. Yawd ved awg meh haq yonr che khuhn a kaz khanr tur lehq nawg ved vend bax haq chuhd khaog,' lehq yawd ngag haq koz ax che yaog.

Bid saz a naz chaw teq pa geh kae tug Yer suq Pawd loq haq kug che

¹⁷⁻¹⁸ U kheh te peg lehq, ngag Yer ruq sar lehn med lo kawq gag vehr lehq, bon yehq nux awg khuhn bon lawg chehd huh, awg ha awg khuhn lo ngag Jawd mawd Yer suq haq gha mawg che yaog. Yawd ngag haq koz ax che, 'Yer ruq sar lehn med khuhn har naq vaed che khuhn tuhaz kae lor. Awg lawn ghod ver, ngag awg lawn nawg sax khiz khanr che haq chaw che ve teq pa mad haq yug leq hawg,' lehq yawd koz ax che yaog.

¹⁹ Awg yand u ve khuhn ngag kawq koz vid che, 'Jawd mawd-og, ngag bon lawg kig te gag peg te gag kae lehq nawg haq yonr che chaw teq pa haq ngag thawnr khuhn yug ke lehq i hehd haq dawz che awg lawn i hehd sir chehd che yaog.

²⁰ Nawg awg pun sax khiz khanr par Sar ter phanr haq dawz vehr che awg yand khuhn ngag liz awg pad huh hox lar lehq, i hehd te chehd che haq ngag ni ma cawd che yaog. Yawd haq dawz vehr sehr phad teq pa ve veq kad haq liz ngag paog chehd che yaog,' lehq ngag kawq koz vid che yaog.

²¹ Jawd mawd Yer suq ngag haq kawq koz ax che, 'Tuhz kae lor. Ngag nawg haq

vid kig lo chehd che bid saz a naz chaw teq pa chehd lo kae cuha tug yaog,' " lehq Pawd loq i hehd haq koz vid che yaog.

Rod maq maq yad awg hox ve laq kuhr khuhn Pawd loq chehd che

²² Tawd khuhd che ve te khuhd haq kha gag, su yawd tawd yaw che haq taq chuhax kha sehax na chehd che yaog. Kheh te lehq i hehd teq pa yawd ved tawd khuhd u ve haq gha kad che te yand, i hehd pehz hehd meh te kug lehq koz che, "Chaw che kheh te che haq mig gig kor-ar yug kha lor. Yawd teq chehd maq kenr vehr che yaog."

²³ I hehd kug lehq a sug yawd ved veq kad kuhz chid bag pe lehq jeq mia liz toz lehq muhd-aq lo bag taz pe* che yaog.

²⁴ Kheh te lehq, Rod maq maq yad awg hox nux u ve Pawd loq haq maq yad ve yehq khuhn yug ve gehe vid lehq a thoq te su yawd ved awg lawn che kheh koz kug chehd che haq gha sir tug, yawd haq jawq lehq ca na ngawx-eq lehd koz tawd pid che yaog.

²⁵ Sar gig caz yug lehq yawd haq pheh teh che te yand, Pawd loq yawd pad huh hox chehd che maq yad awg hox haq koz vid che, "Rod maq chaw te ghad haq suhx mad jehq ser he lehq nig hehd jawq che awg lid cawg lehq la," lehd koz na ngawx che yaog.

²⁶ Tawd khuhd u ve haq maq yad awg hox nehax gha kad lehq, maq yad awg hox nux teq hinx ghad haq uq penr chehd che lo kae lehq "Nawg khawd-ehg kheh te tug duhd cheawg le. Chaw che ve phad Rod maq chaw law," lehq yawd haq koz vid che yaog.

²⁷ Maq yad teq hinx ghad haq uq penr chehd che phad Pawd loq haq ca nae che, "Nawg Rod maq chaw yaog la. Ngag haq koz ax," lehd koz na ngawx che te yand, "Yaog," lehq Pawd loq kawq khuhq vid che yaog.

²⁸ Maq yad teq hinx ghad haq uq penr che phad kawq koz vid che, "Ngag Rod maq chaw te gha tug phu kha peh vad-ag gha pid che yaog," lehd koz vid che te yand, Pawd loq kawq koz che, "Ngag awr lehr, tanr pawag thad loar Rod maq chaw pheh che yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁹ Kheh te lehq, yawd haq jawq lehq na ngawx-ag lehd te chehd che chaw teq pa teq pear lehax saw tuhaz voh che yaog. Maq yad teq hinx ghad haq uq penr chehd che phad liz, Pawd loq Rod maq chaw law, lehq gha sir vehr lehq yawd yug pheh cuh vid cheaq te lehq kuhz jad vehr che yaog.

* 22:23 22:23 a sug yawd ved veq kad kuhz chid bag pe lehq jeq mia liz toz lehq muhd-aq lo bag taz pe
Nez nag jad vehr che awg hez te che yaog. 2 Sm 16:13

Jehg daq par awg mor mehz khuhd suhr Pawd loq gaeg che

³⁰ Awg khaz nuhr teq ni, Yud daq chaw teq pa Pawd loq haq vend bax tar che awg lawn haq kha nehax sir tug, maq yad teq hinx ghad haq uq penr chehd che phad Pawd loq haq phi kha vid lehq paw khod nux teq pa he lehq jehg daq par awg mor khuhn ve chaw awg gha lia haq kug phawng peg che yaog. Pawd loq haq sir ve yaeg lehq i hehd teq pa mehz khuhd suhr huh sir teh lar che yaog.

23

¹ Kheh te lehq, Pawd loq jehg daq chehd che chaw mor teq pa haq kha sehax ngawx cuhx lar lehq koz che, "A vix a nax teq paog, Ghig sa mehz khuhd suhr ngag kha te che daq kehq thed cawd che haq lehax te lehq a meha yaq ni kha gag gaeg lehq ngag ved sir vix che ni ma ngag haq vend bax maq tar che yaog."

² Kheh te lehq, paw khod nux Ar nar niq awr lehr, Pawd loq awg pad huh hox chehd che phad haq Pawd loq ve mawq kaw khuhn dawz ke cuh vid che yaog.

³ Awg yand u ve khuhn Pawd loq yawd haq koz vid che, "Thux sa mehd phux ghad te che gehz lar che ghog paog,* Ghig sa nawg haq dawz tug yaog. Awg lid tawd khuhd cawg che heh ngag haq suhx jehg suhx taz tug nawg chuhr huh mi chehd liz, awg lid tawd khuhd haq maq hawr che khuhn nawg ngag haq dawz cuh vid cheawg la," lehd koz vid che yaog.

⁴ Awg pad huh hox chehd che chaw ted pehg koz che, "Ghig sa ve paw khod nux haq nawg maq sawnr ma caz koz cheawg la," lehd koz na ngawx che yaog.

⁵ Pawd loq kawq koz che, "A vix a nax teq paog, chaw che ve phad yawd paw khod nux te chehd che haq ngag maq sir. Awg lawn ghod ver, †nawg ved chaw ceng haq uq penr chehd che phad haq nawg maq gha khang ded hawg,' lehd koz lehq Liq phu khuhn buhq lar che yaog," lehz Pawd loq koz che yaog.

⁶ Phawng daq chehd che chaw ted pehg Sar duq kehq teq pa he lehq ted pehg pehar Phar rir sehq teq pa phehq che haq Pawd loq gha sir gha mawg che te yand, jehg daq chehd che chaw teq pa haq yawd koz vid che, "A vix a nax teq paog, ngag awr lehr Phar rir sehq te lehq Phar rir sehq ve awg yad liz phehq che yaog. Suh vehr che chaw kawq teq tuag che haq yonr che ted ceng haq te lehq, ngag suhx jehg suhx taz che

haq gha khanr che yaog," lehz pehz hehd mehz koz che yaog.

⁷ Yawd u kheh koz cheaq te lehq Phar rir sehq teq pa he lehq Sar duq kehq i hehd teq pa tawd ghawg daq lehq jehg daq kig huh ve chaw nig mor phehq vehr che yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, Sar duq kehq teq pa awr lehr, kawq teq tuag che, muhd nuh maq cuh yad he lehq awg ha liz mad cawg hawg, lehd koz che yaog. Kheh ma khuhd Phar rir sehq teq pa wawr, awg ceng che ve teq pa awg gha lia saw cawg hawg, lehz yonr che yaog.

⁹ Kheh te lehq, huhd huhd leg leg phehq vehr che yaog. Awg yand u ve haq Phar rir sehq awg mor khuhn chehd che liq buhq var ted pehg tuag lehq ded che, "Chaw che ve phad te yaq kig teq chaweh liz ngag hehd mad mawg. Awg ha ma hez ver, muhd nuh maq cuh yad yawd haq tawd yaw vid che lehq nar," lehd koz che yaog.

¹⁰ Chaw u ve teq pa tawd ghawg daq che ghaq te ghaq hehd phehq vehr lehq maq yad awg hox nux u ve Pawd loq haq ca te lug vehr che haq kuhz che yaog. Yawd maq yad teq pa haq yaq pe lehq Pawd loq haq i hehd teq pa chehd huh ghawg ve tuhez lehq, maq yad ve yehg khuhn kawq sir ve kae tug, yawd tawd pid che yaog.

¹¹ Kheh te peg lehq u ve teq hax Jawd mawd Yer suq Pawd loq awg pad huh lag hox lar lehq koz che, "Ni ma tad lug. Yer ruq sar lehr med khuhn ngag ved awg lawn nawg sax khiz khanr peg che heh te lehq Rod maq med khuhn liz nawg sax khiz gha khanr tug yaog," lehz yawd haq koz vid che yaog.

Pawd loq haq dawz vehr tug te che

¹² Muhd thid-ag lehq Yud daq chaw teq pa phawng daq lehq Pawd loq haq dawz vehr maq gha ser ver, teq chaweh liz ma cad mad dawg ser hawg, lehd koz lehq a sug yawd awg ton haq khanr lar che yaog.

¹³ Che kheh te khanr lar che chaw awg gha lia uhd chi ghad phaz cawg che yaog.

¹⁴ I hehd teq pa awr lehr paw khod nux teq pa he lehq awg hox chaw mawd teq pa chehd lo kae lehq koz che, "Ngag hehd teq pa Pawd loq haq maq gha dawz vehr ser ver, cad tug haq a cehax liz ma cad hawg, lehz a sug awg ton haq khanr chez lar peg che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, a meha nig hehd jehg daq sehr phad awr mor teq pa teq geha Pawd loq ve awg lawn haq lex lehq kha sehax kawq na ngawx tug heh te lehq yawd haq nig hehd teq pa geh kawq yug veva lag vid tug, maq yad awg hox nux

* 23:3 23:3 Thux sa mehd phux ghad te che gehz lar che ghog paog Awg thang phawd awr lehax daq lehq awg khuhn phawd awr chaq chiz che haq koz che yaog. Mth 23:17, Ysk 13:10 † 23:5 23:5 Tuhz 22:28

haq ca lawg khawx pe. Kheh te ver yawd chuhr huh mad gag ser huh yaq kaw kanr law dawz vehr tug ngag hehd awg khad ghu lar peg che yaog,” lehd koz vid che yaog.

¹⁶ I hehd che kheh koz daq lar che awg lawn haq Pawd loq ve awg nax ma yad par gha kad lehq yawd maq yad ve yehg khuhn gehe lehq Pawd loq haq ca koz vid-eg che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, Pawd loq maq yad awg hox nehax te ghad haq kug lehq yawd haq koz vid che, “Chaw hax var nehax che ve phad haq sir ve lehq maq yad awg hox nux chehd lo kae. Yawd haq koz vid tug awg lawn cawg che yaog,” lehd koz vid che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, maq yad awg hox nehax u ve yawd haq sir ve lehq, maq yad awg hox nux chehd lo kae vid che yaog. “Chaw hax var che nawg haq koz ax tug awg lawn cawg cheaq te lehq, yawd haq nawg chehd lo sir ve kae tug thawnr khuhn chehd che Pawd loq ngag haq kug lehq lawg khawx che yaog,” lehd koz vid che yaog.

¹⁹ Maq yad awg hox nux u ve phad, chaw hax var nehax u ve phad lag kuhr haq ghawg ve lehq ix mag lehax awg bag lo kae lehq koz che, “Nawg ngag haq a thoq koz ax tug cawg cheawg le,” lehd koz na ngawx che yaog.

²⁰ Kheh te lehq, chaw hax var yawd kawq koz che, “Pawd loq awg lawn kha sehax kawq na ngawx gad ser che heh te lehq sawx vawr ver, jehg daq par awg mor geh sir veha lag vig tug Yud daq chaw teq pa nawg haq lawg khawx tug jehg daq lar peg che yaog.

²¹ Kheh liz, i hehd koz che heh nawg taq te. Awg lawn ghod ver, Pawd loq haq maq gha dawz vehr peg ver teq chaweh ma cad mad dawg ser hawg leh, chaw uhd chi ghad phaz sax khiz khanr lar lehq yawd haq law jaz dawz tug law chehd che yaog. A meha i hehd teq pa kha nehax ghu hehd lar lehq nawg ved tawd khuhd haq law na chehd che yaog,” lehd koz vid che yaog.

²² Maq yad awg hox nux u ve chaw hax var haq kawq koz vid che, “Nawg ngag haq koz ax che awg lawn che ve chaw te ghad-eg haq liz taq ca koz vid mehr,” lehd koz vid peg lehq yawd haq koeq pe che yaog.

Jawd mawd Pher liq geh Pawd loq haq kae pe che

²³ Kheh te peg lehq maq yad awg hox nux u ve yawd ved maq yad awg hox nehax ni ghad haq kug yug lehq koz vid

che, “Yaq pehax Kuhd nar rir gaeg ver, Kehd sar riq med lo kae tug Laq cax puhd che maq yad niq ha, muhd cind che maq yad suhr chi he lehq a gehd taz che maq yad niq ha ghad haq kha sehax ghu teh laog.

²⁴ Kheh te lehq, Pawd loq cind vid tug muhd teq pa liz kha nehax ca teh vid lehq muhd mig Jawd mawd Pher liq[†] geh gag thad kha gag yawd haq kha sehax sir ve kog vid-eq leh,“ ix mag haq koz vid che yaog.

²⁵ Maq yad awg hox nux liq che kheh koz buhg fe vid che.

²⁶ Kar lawd diq Lud siq[‡] awr lehr, awg mig awg phond ir che muhd mig Jawd mawd Pher liq haq haq pehd che tawd khuhd sanr fea che yaog.

²⁷ Chaw che ve phad haq Yud daq chaw teq pa pheh yug lehq yawd haq dawz vehr-ag lehd te che te yand, ngag maq yad teq pa sir ve kae lehq yawd Rod maq chaw pheh che haq gha sir cheaq te lehq pong vid lar che yaog.

²⁸ Yud daq chaw teq pa yawd haq a thoq te vend bax tar che haq ngag sir gad cheaq te lehq i hehd teq pa jehg daq par awg mor geh ngag yawd haq sir ve kae che yaog.

²⁹ Yawd gha suh lawq lawq ve vend bax lehd ma koz, yawd haq thawnr khuhn gha geh tug vend bax lehd ma koz, i hehd yawd haq maq tar che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd ve awg lid tawd khuhd haq caz daq che awg lawn haq lehax vend bax tar che haq ngag gha mawg che yaog.

³⁰ Chaw che te ghad haq dawz vehr tug su awg khad ghu lar che haq ngag gha kad che te yand, te pawax lehax yawd haq nawg chehd lo lag peha lehq yawd haq vend bax tar che chaw teq pa nawg meh, khuhd suhr huh yawd awg lawn koz daq vid tug ngag i hehd haq tawd pid che yaog, lehd koz buhg vid lar che yaog.

³¹ Kheh te lehq, maq yad awg hox nux koz vid lar che heh te lehq, maq yad teq pa Pawd loq haq sir ve lehq Ar tid par riq med lo kha gag muhd khax teq hax yawd haq sir kog vid che yaog.

³² Sawx awr teq ni kheha gaeg lehq, Pawd loq haq kawq cax sir kae vid tug, muhd cind che maq yad teq pa haq teh vid lar haz lehq awg nuz awr ve maq yad teq pa vawr i hehd maq yad taq lo saw kawaq vehr che yaog.

³³ Muhd cind che maq yad teq pa Kehd sar riq med lo gaeg lehq muhd mig jawd

[†] 23:24 23:24 muhd mig Jawd mawd Pher liq A.D. 52-59 kha gag Yud daq muhd mig haq uq penr che yaog. Awg mid ma seh ghad cawg che haeg jad che jawd mawd pheh che yaog. [‡] 23:26 23:26 Kar lawd diq Lud siq Maq yad awg hox nux te ghad ve awg meh yaog.

mawd nux haq liq pid lehq Pawd loq haq liz yawd geh sir teh vid lar haz che yaog.

³⁴ Muhd mig jawd mawd nux liq haq ghawn ngawx peg lehq Pawd loq haq nawg khar lo ve te muhd mig lo lag cheawg le, lehd koz na ngawx che yaog. Yawd Kid lid kiq muhd mig lo lag che haq gha sir che te yand,

³⁵ muhd mig jawd mawd nux koz che, “Nawg haq vend bax tar lar che chaw teq pa lag gag vehr ver, nawg koz tug cawg che teq pa haq ngag na ngawx tug yaog,” lehd koz vid che yaog. Kheh te lehq, Pawd loq haq her roq ve hawx yehg khuhn teh lehq paog lar tug yawd tawd pid che yaog.

24

Jawd mawd Pher liq mehz khuhd suhr Pawd loq tawd yaw che

¹ Awg khaz nuhr ngad ni gaeg che te yand, paw khod nux Ar nar niq geh awg hox chaw mawd teq pa ted pehg he lehq Ter rar tud luq meh che tawd yaw vix var te ghad u huh gag che yaog. I hehd teq pa awr lehr, muhd mig jawd mawd nux mehz khuhd suhr Pawd loq haq vend bax tar lehq yawd ved awg lawn koz vid che yaog.

² Pawd loq haq muhd mig jawd mawd nux kug lehq gehag che te yand, Ter rar tud luq yawd haq vend bax tar lehq koz che,

“Awg mig awg phond ir che jawd mawd Pher liq-og, nawg haq te lehq ngag hehd teq pa duhd sa gad sa jad che awg khuhn gha chehd lehq nawg ved cud yiq haq te lehq chaw ceng che ve teq pa awg pun daq lag tug nawg te che yaog.

³ Kheh te cheaq te lehq awg ceng gha lia awg khuhn he lehq awg kag gha lia ngag hehd nawg ved awg bon haq chid muh lehq haq yug che yaog.

⁴ Kheh ma khuhd, nawg ved awg yand maq gha sond tug, yeg khanr lehq ngag hehd koz tug tawd haq a cehax na ngawx ser, ngag nawg haq lawg khawx che yaog.

⁵ Ngag hehd gha kad che, chaw che ve phad awr lehr, kuhz tug cawg jad che chaw te lehq, mig gig khod-aq awg kag gha lia lo Yud daq chaw teq pa kawq phuiz vid tug ca joz phuiz tod che chaw yaog. Su haq phaz daq veh che Nar sar rehq awg mor khuhn liz, yawd awg hox te ghad te che yaog.

⁶ Che kheh lehax ma hez ser, bon yehg nux haq chaq chiz tug liz yawd hax ceh nux te chehd che haq ngag hehd sir lehq yawd haq pheh yug che yaog.*

⁸ Nawg awg ton yawd haq kha sehax na ngawx ver, ngag hehd yawd haq vend bax tar lar che awg ceng gha lia haq nawg gha sir tug yaog,” lehz Ter rar tud luq koz vid che yaog.

⁹ Yud daq chaw teq pa liz, yawd koz che awg cehg mag cawd che yaog, lehd koz lehq vend bax ga phoz tar che yaog.

¹⁰ Muhd mig jawd mawd nux Pawd loq haq tawd yaw tug awg hez te mar vid che te yand, Pawd loq koz che, “Nawg laex khuhq chaw ceng che ve teq pa haq suhx jehg suhx taz jaw che haq ngag gha sir cheaq te lehq, ngag ved awg lawn ha lehq ha ka yaw khuhq ax che yaog.

¹¹ A kor pi tug ngag Yer ruq sar lehn med lo lag che teq chi niq ni awg nuz awr mad pong veh ser che haq nawg gha sir tug yaog.

¹² Bon yehg nux awg khuhn lehd ma koz, bon yehg nehax teq pa awg khuhn lehd ma koz, med awg khuhn lo lehd ma koz, chaw te ghad-eg haq liz ngag tawd ghawg daq lehq chaw mor nux haq soq saq vid tug te che haq liz i hehd mad mawg.

¹³ Ngag haq i hehd vend bax tar lar che awg lawn nawg haq yug mawa tug sax khiz teq chaweh mad cawg.

¹⁴ Kheh ma khuhd, ngag awr lehr, nawg haq thed-eg ghad koz ax che yaog. Su haq phaz daq veh che awg mor lehd i hehd koz che, Yer suq ve yaq kaw cawg che heh, ngag awr lehr, ngag hehd ve a pux a pi teq pa ve Ghig sa haq a kor pi che yaog. Awg lid tawd khuhd liq he lehq cuh kar var teq pa ve liq khuhn kha buhq lar che awg gha lia haq ngag yonr che yaog.

¹⁵ Thed che chaw liz ma thed che chaw liz kawq teq tuag tug yaog, lehd i hehd teq pa duhd law che heh te lehq, ngag liz Ghig sa haq cud che khuhn duhd law che yaog.

¹⁶ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa ve mehz khuhd suhr huh lehd ma koz, chaw yad teq pa ve mehz khuhd suhr huh lehd ma koz, ngag ved sir vix che ni ma awr lehr, ngag haq vend bax tar kig maq gha cawg vid tug ngag cud cad lehq te chehd che yaog.

¹⁷ Ngag Yer ruq sar lehn med haq phaz daq lar haz kae che awg yand a cehax muh vehr lehq ngag ved Yud daq chaw ceng har yad ghuhd yad haq ga vid tug teq pa he lehq tand tug teq pa ngag yug veha kawaq che yaog.

¹⁸ Ngag che kheh te chehd che te yand, ngag daq che kehg che awg lid te peg lehq, bon yehg nux awg khuhn i hehd teq pa ngag haq gha mawg che yaog. Chaw awg mor nux ngag geh chehd che liz ma hez

* 24:6 24:7 Kheh ma khuhd, maq yad awg hox Lud siq lag lehq yawd ved kand pax haq yehd lehq sir ve vehr che yaog.

hawg. Ngag soq saq tug te chehd che liz ma hez hawg.

¹⁹ Kheh ma khuhd Ar siq muhd mig lo chehd che Yud daq chaw teq pehg lag lehq, i hehd ngag haq vend bax tar tug ted ceng cear cawg ver, nawg mehz khuhd suhr i hehd lag lehq koz cawd che yaog.

²⁰⁻²¹ Ma hez ver, jehg daq par awg mor mehz khuhd suhr huh ngag hox chehd che te yand, ngag awg khuhn yaq kig a thoq cawg che awg lawn chuhr huh chehd che chaw teq pa haq koz cuh vid-oq. 'Suh vehr che chaw teq pa kawq teq tuag che awg lawn haq te lehq yaq ni ngag nig hehd mehz khuhd suhr suhx jehg suhx taz che haq gha khanr chehd che yaog,' lehz ngag hehd chawa i hehd mehz khuhd suhr kug koz che tawd u ve te khuhd ma hez ver," lehz Pawd loq koz vid che yaog.

²² Muhd mig Jawd mawd Pher liq awr lehr, Yer suq ve yaq kaw che ve awg lawn haq kha sehax sir chehd cheaq te lehq awg yand kawq jiz vid lehq koz che, "Maq yad awg hox nux Lud siq lag gag vehr heh, nig hehd ve awg lawn ngag jehg chez ax tug yaog," lehz i hehd haq koz vid che yaog.

²³ Pawd loq haq paog ngawx lar tug, muhd mig Jawd mawd Pher liq maq yad awg hox nehax te ghad haq tawd pid che yaog. Kheh liz, yawd a lor haq liz a cehax te gha tug he lehq yawd lor che heh te lehq yawd ved awg chawd teq pa yawd haq ga vid tug taq tawr lar, lehd koz vid che yaog.

Pawd loq muhd mig jawd mawd Pher liq he lehq awg mid ma haq tawd yaw daq che

²⁴ Awg khaz nuhr maq muh tand muhd mig jawd mawd Pher liq he lehq awg mid ma Dur siz ler ix mag lag che yaog. Yawd ved awg mid ma vavr, Yud daq chaw yaog. Muhd mig jawd mawd Pher liq Pawd loq haq kug lehq Yer suq Khreq haq yonr che awg lawn koz mar che haq yawd na che yaog.

²⁵ Kheh te lehq, Pawd loq awr lehr, thed che cawd che awg lawn a sug yawd awg ton haq ghad che awg lawn he lehq teq ni ver Ghig sa suhx jehg suhx taz tug awg lawn koz mar vid che te yand, muhd mig jawd mawd Pher liq kuhz lehq koz che, "Yaq ni vavr kheh tawa lehax teh lar ser, awg khaz nuhr awg yand cawg vehr ver, ngag nawg haq kawq kug tug yaog," lehd koz vid che yaog.

²⁶ Pawd loq yawd haq phu pehar vid tug haq yawd duhd law cheaq te lehq, laex pawz Pawd loq haq kug lehq tawd yaw daq che yaog.

²⁷ Nid khuhq gaeg che te yand, Pher liq jawd mawd te kig huh Pawd khiq Pher tuq muhd mig jawd mawd ca theg che yaog.

Muhd mig jawd mawd Pher liq vavr, Yud daq chaw teq pa yawd haq ni ma cawd vid gad lehq Pawd loq haq thawnr khuhn pheh ke lar che yaog.

25

Jawd mawd nux Kehd sar geh kae tug Pawd loq lawg che

¹ Muhd mig Jawd mawd Pher tuq muhd mig u ve huh lag gag peg nuhr sehr ni gaeg lehq yawd Kehd sar riq med lo tu lehq Yer ruq sar lehn med lo kae che yaog.

² Awg yand u ve khuhn, paw khod nux teq pa he lehq Yud daq chaw ve awg hox awg nax teq pa Pawd loq awg lawn mad daq che teq pa muhd mig Jawd mawd Pher tuq geh vend bax tar lehq koz vid che yaog.

³ Kheh te lehq Pawd loq haq Yer ruq sar lehn med lo lag peha vid tug muhd mig Jawd mawd Pher tuq haq lawg khawx che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd teq pa Pawd loq haq yaq kaw kanr khuhd law dawz vehr tug duhd lar che yaog.

⁴ Muhd mig Jawd mawd Pher tuq kawq koz vid che, "Pawd loq Kehd sar riq med khuhn lo thawnr yehg khuhn chehd chehd che yaog. Maq muh tand ver ngag liz u huh kawq koeq tug yaog.

⁵ Kheh te lehq, nig hehd awg khuhn chehd che awg hox teq pa ngag geh kae lehq chaw u ve yawd te yaq kig cawg ver, ca taer," lehz yawd kawq koz vid che yaog.

⁶ Yawd i hehd geh hex ni la teq chi ni kheh taw chehd lar haz lehq yawd Kehd sar riq med lo kawq koeq che yaog. Awg khaz nuhr teq ni gaeg lehq yawd suhx jehg suhx taz kig kaw jaw thag huh taz mi lar lehq Pawd loq haq ca sir veha tug tawd pid che yaog.

⁷ Pawd loq lag gag che te yand, Yer ruq sar lehn med lo lag che Yud daq chaw teq pa yawd haq saw caw phoz hox lar lehq i hehd teq chaweh sax khiz yug mawa maq gha liz, yawd haq vend bax laex ceng hax ceh nux ga phoz tanr che yaog.

⁸ Pawd loq yawd ved awg lawn kawq yaw khuhq lehq koz che, "Yud daq chaw teq pa ve awg lid tawd khuhd haq lehd ma koz, bon yehg nux haq lehd ma koz, Jawd mawd nux Kehd sar haq lehd ma koz, ngag teq chaweh haq liz maq gha te yaq," lehd koz vid che yaog.

⁹ Kheh liz, Jawd mawd Pher tuq awr lehr, Yud daq chaw teq pa yawd haq ni ma cawd vid tug te gad cheaq te lehq, Pawd loq haq koz vid che, "Awg lawn che ve teq pa ngag mehz khuhd suhr huh suhx jehg suhx taz tug, nawg Yer ruq sar lehn med lo kae gad la," lehd koz na ngawx che yaog.

¹⁰ Pawd loq kawq koz che, "Jawd mawd nux Kehd sar ve suhx jehg suhx taz kig kaw

jaw mehz khuhd suhr a meha ngag hox chehd che yaog. Chuhr huh ngag haq suhx jehg suhx taz ax cawd che yaog. Nawg awg ton sir lar che heh te lehq, ngag Yud daq chaw teq pa haq teq chaweh liz maq gha te yaq.

¹¹ Ngag te yaq lehq suh kenr che ted ceng cear te lar cawd ver, ngag khanr suh liz gha che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd teq pa ngag haq vend bax tar lar che teq pa ted cear liz mad cawg ver, i hehd ve laq kuhr khuhn ngag haq te ghad-eg liz chid aq vid maq gha hawg. Jawd mawd nux Kehd sar geh kae tug ngag lawg che yaog," lehd koz vid che yaog.

¹² Kheh te lehq, muhd mig Jawd mawd Pher tuq awr lehr, yawd haq duhd khad pid par awg mor geh jehg daq peg lehq "Nawg Jawd mawd nux Kehd sar geh kae tug lawg che haq te lehq, Jawd mawd nux Kehd sar geh nawg gha kae tug yaog," lehz kawq koz vid che yaog.

Jawd mawd Ar gid pa he lehq Ber rar niq mehz khuhd suhr Pawd loq haq sir ve kae che

¹³ Awg khaz nuhr maq muh tand gaeg lehq Jawd mawd Ar gid pa he lehq awg nax ma Ber rar niq ix mag muhd mig Jawd mawd Pher tuq haq haq yug tug Kehd sar riq med lo lag gag che yaog.

¹⁴ Ix mag u huh a cehax muh chawa chehd che awg yand khuhn, muhd mig Jawd mawd Pher tuq awr lehr, Pawd loq ve awg lawn khae mar vid lehq koz che, Jawd mawd Pher liq thawnr khuhn yug ke lar che chaw te ghad cawg che yaog.

¹⁵ Ngag Yer ruq sar lehr med khuhn chehd thad huh, paw khod nux teq pa he lehq Yud daq awg hox chaw mawd teq pa yawd haq vend bax tar lehq yawd haq suhx jehg suhx taz tug i hehd teq pa ngag haq lawg khawx che yaog.

¹⁶ Ngag i hehd haq koz vid che, Vend bax tar che haq gha khanr che chaw te ghad awr lehr, vend bax tar par u ve haq mehz khuhd tawr daq lar lehq, vend bax tar che awg lawn maq gha khae daq ser ver, a sug haq lehd ma koz, su ved laq khuhn chid aq vid tug Rod maq chaw ve awg lid mad cawg hawg, lehz ngag i hehd haq kawq koz vid che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, i hehd chuhr huh phoz ghaq lehq, ngag liz awg yand ma jiz chehd lehq awg khaz nuhr teq ni gaeg lehq suhx jehg suhx taz kig kaw jaw thag huh taz mi lehq chaw u ve haq sir vaha tug tawd pid che yaog.

¹⁸ Awg yand u ve khuhn, i hehd tuag lehq chaw u ve phad haq vend bax tar che te yand, ngag duhd lar che heh ir jad che vend bax teq chaweh liz i hehd maq tar.

¹⁹ Kheh te lar, i hehd a kor pi che awg lid awg khad teq pa awg lawn he lehq Yer suq meh che suh vehr che chaw te ghad awg lawn lehax i hehd ghawg daq chehd che yaog. Yer suq u ve awr lehr, teq chehd ser che yaog, lehz Pawd loq koz don chehd che yaog.

²⁰ Awg lawn che haq khawd-ehg kheh te na ngawx tug ngag duhd ma tuhz cheaq te lehq, awg lawn che ve teq pa Yer ruq sar lehr med lo suhx jehg suhx taz tug, nawg maq kae gad la lehd koz lehq ngag yawd haq na ngawx che yaog.

²¹ Kheh te lehq, Pawd loq Jawd mawd nux Kehd sar geh suhx taz tug lawg khawx lehq, ngag yawd haq Jawd mawd nux Kehd sar chehd lo kae pe thad kha gag yawd haq paog vid lar tug lawg che heh ngag tawd pid lar che yaog, lehz Jawd mawd Pher tuq koz vid che yaog.

²² Kheh te lehq, Jawd mawd Ar gid pa koz che, "Ngag liz yawd ved tawd khuhd haq kad gad che yaog," lehz muhd mig jawd mawd Pher tuq haq koz vid che te yand, "Sawx vavr ver, nawg gha kad tug yaog," lehz muhd mig jawd mawd Pher tuq kawq koz vid che yaog.

²³ Kheh te lehq, awg khaz nuhr teq nig gaeg lehq Jawd mawd Ar gid pa he lehq Ber rar niq ix mag awg mig awg phond ir che khuhn maq yad awg hox nux teq pa he lehq med khuhn ve chaw ir teq pa geh teq geha phawng daq kig bawehd awg khuhn gehe che yaog. Muhd mig jawd mawd Pher tuq tawd pid che te yand, Pawd loq haq su sir vaha lag che yaog.

²⁴ Kheh te lehq, muhd mig jawd mawd Pher tuq koz che, "Jawd mawd Ar gid pa he lehq chuhr huh phawng daq chehd che chaw teq paog, a meha nig hehd gha mawg chehd che chaw che te ghad awr lehr, Yer ruq sar lehr med khuhn lehd ma koz, chuhr huh lehd ma koz, yawd awg lawn Yud daq chaw awg gha lia ngag geh lag lehq, che phad teq chehd maq kenr lehd hax ceh koz lehq lawg che yaog.

²⁵ Kheh liz, chaw che ve phad awg khuhn gha suh kenr che vend bax haq ngag mad mawg. Yawd awg ton Jawd mawd nux Kehd sar geh kae tug lawg cheaq te lehq, yawd haq kae cuh vid tug ngag duhd chez lar che yaog.

²⁶ Yawd ved awg lawn ngag ved Jawd mawd nux Kehd sar haq liq buhq vid tug awg ceng teq chaweh mad cawg ser. Kheh te lehq, a nig yawd haq kha nehax na ngawx peg ver, yawd ved awg lawn ngag te ceng cear buhq gha tug, nig hehd kheh ma ve mehz khuhd suhr lehd ma koz, Jawd mawd Ar gid pa-og, lex lehq nawg mehz khuhd suhr huh lehd ma koz, ngag yawd haq sir vaha lar peg che yaog.

²⁷ Awg lawn ghod ver, thawnr khuhn chehd che chaw te ghad haq kae pe che te yand, yawd haq vend bax tar che awg lawn teq pa liq kha sehax mad buhq pid ver, a cehax liz ma cawd hawg, lehz ngag duhd che yaog," lehq Jawd mawd Pher tuq koz vid che yaog.

26

Jawd mawd Ar gid pa mehz khuhd suhr Pawd loq tawd yaw che

¹ Awg yand u ve haq Jawd mawd Ar gid pa Pawd loq haq koz vid che, "Nawg ved awg lawn koz tug a khawag cawg che yaog," lehd koz vid che yaog. Kheh te lehq, Pawd loq awr lehr, yawd ved laq kuhr chid lehq yawd ved awg lawn koz mar vid che yaog.

² "Jawd mawd Ar gid pa-og, Yud daq chaw teq pa ngag haq vend bax tar lar che awg ceng gha lia awg lawn yaq ni nawg mehz khuhd suhr huh ngag gha kawq yaw khuhq cuha cheaq te lehq, ngag ha lehq jad che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, Yud daq chaw teq pa ve awg lid awg khad teq pa he lehq i hehd teq pa tawd ghawg daq che awg lawn haq nawg kha sehax sir chehd che yaog. Kheh te cheaq te lehq, nawg a cehax yeg khanr lehq na lar ngawx ser, lehd koz lawg khawx che yaog.

Pawd loq Phar rir sehd te jaw che awg lawn

⁴ Ngag chaw yad nehax te chehd ser thad loar, ngag ved chaw ceng awg khuhn lehd ma koz, Yer ruq sar lehn med khuhn chehd thad huh lehd ma koz, ngag ved awg lid awg khad teq pa haq Yud daq chaw teq pa saw sir chehd che yaog.

⁵ Awg kawd maq thad loar, i hehd teq pa ngag ved awg lawn sir chehd cheaq te lehq, ngag hehd ve a kor pi che awg lid awg khuhn ve Phar rir sehd lehd koz che awg lid te hehd jad che teq mor ngag caz daq che yaog, lehz i hehd teq pa ngag haq sax khiz khanr ax leq ver, khanr gha che yaog.

⁶ Ghig sa ngag hehd ve a pux a pi teq pa haq pid lar che kar tiq sax caz haq ngag duhd law gad law cheaq te lehq, a meha ngag chuhr huh hox lar lehq suhx jehg suhx taz che haq gha khanr chehd che yaog.

⁷ Ngag hehd ve chaw ceng teq chi nig ceng awr lehr, muhd kaw muhd khax hax ceh nux Ghig sa haq a kor pawnx pi chehd che khuhn, kar tiq sax caz u ve haq gha tug i hehd teq pa duhd law chehd che yaog.

Jawd mawd-og, duhd law kig u ve haq te lehq Yud daq chaw teq pa ngag haq vend bax tar che yaog.

⁸ Suh vehr che chaw teq pa haq Ghig sa kawq teq tuag vid che ted ceng haq yonr maq gha lehz a thoq te nig hehd duhd cheawg le.

⁹ Ngag awr lehr, Nar sar rehq chaw Yer suq ve awg meh haq ngag tawr lar ghad vid tug laex ceng gha te lawg lehz ngag duhd jaw che yaog.

¹⁰ Yer ruq sar lehn med khuhn ngag u kheh te jaw che yaog. Paw khod nux teq pa geh a khawag gha vehr lehq Khreq yad teq pa laex ghad haq thawnr khuhn pheh ke lar che yaog. Su i hehd haq dawz vehr ver, ngag liz ni ma cawd che yaog.

¹¹ Bon lawg kig teq pa awg khuhn ngag laex pawz kae lehq yug pheh veva cir yanr vid lehq, i hehd Jawd mawd Yer suq haq maq sawnr ma caz te koz vid tug ngag hax ceh nux te che yaog. Ni ma nag nez nag jad cheaq te lehq su muhd su mig lo liz ngag kae lehq i hehd haq ca du deh vid jaw che yaog.

Pawd loq yawd ni ma kawq pa che awg lawn koz mar vid che

¹² Kheh te lehq, Jawd mawd Ar gid pa-og, te pawz thad huh ngag che kheh ca te tod chehd che awg yand khuhn, paw khod nux teq pa ngag haq kanx chid aq ax lehq a khawag pehar lehq, ngag Dar mar sehq med lo kae che yaog.

¹³ Yaq kaw kanr huh muhd kaw cuhaz che te yand, muhd nuh kawig lo muhd ni haq keh hehd che awg ghaz ngag he lehq ngag geh teq geha kae tod che chaw teq pa haq kha caw yuhd thiag che haq ngag gha mawg che yaog.

¹⁴ Ngag hehd kuhd lehq mig kag lo saw boz cuhx chehd-ag huh, Her brehd khuhd yaw lehq che kheh koz ax che khuhd haq ngag gha kad che yaog. 'Sawd loq-og, Sawd loq-og, a thoq te lehq nawg ngag haq du deh ax cheawg le. Nud haq gehd che suhz tag haq nawg thez che* awr lehr, nawg gha nag che lehax yaog,' lehd koz ax che yaog.

¹⁵ 'Jawd mawd-og, nawg a suawg le,' lehd koz ngag na ngawx che te yand, Jawd mawd kawq koz ax che, 'Ngag awr lehr, nawg du deh chehd che Yer suq yaog.

¹⁶ Tu hox-oq, Awg lawn ghod ver, nawg ngag haq gha mawg che awr lehr che ve awg pun yaog. Nawg gha mawg lar haz che awg lawn teq pa lehd ma koz, awg khaz nuhr ngag haq gha kawq mawg tug ve teq pa awg lawn lehd ma koz, nawg kanx te lehq sax khiz khanr tug, ngag nawg haq lez yug lar che yaog.

* 26:14 26:14 *Nud haq gehd che suhz tag haq nawg thez che* Cuhx kig vawr, ngag haq tawr daq che haq te lehq nawg gha nag che yaog.

¹⁷ Yud daq chaw he lehq bid saz a naz chaw teq pa geh ngag nawg haq kae cuha lehq, i hehd teq pa ve laq kuhr khuhn ngag nawg haq yug pong ax tug yaog.

¹⁸ Nawg i hehd ve mehz sir haq phaw vid lehq i hehd teq pa mehz mawg vehr cheaq te lehq, naz hoq che khuhn phuhz kawaq lehq, awg ghiz lo lag tug yaog. Cheaq keh liz Sar tanr ve kand pax haq phuhz khuhq lar haz lehq Ghig sa chehd lo lag tug yaog. Kheh te ver, i hehd ve vend bax phehd kha che haq liz gha lehq ngag haq yonr che awg khuhn daq vehr kehq vehr che chaw teq pa geh teq geha gha chehd tug yaog.’

Pawd loq yawd kanx te tug awg lawn koz che

¹⁹ Kheh te lehq, Jawd mawd Ar gid pa-og, muhd nuh maq lo lag che awg hez pheq mar lar che awg ceng haq ngag maq na yug che ma hez hawg.

²⁰ Awg kawd maq thad Dar mar sehq med chaw haq lehd ma koz, awg khaz nuhr Yer ruq sar lehn med he lehq Yud daq muhd mig kha peg khuhn lehd ma koz, bid saz a naz chaw teq pa haq liz lehd ma koz, ngag bon mar vid che yaog. I hehd a sug yawd ved vend bax haq duhd phuhz lehq Ghig sa geh kawq phuhz kawaq lehq vend bax duhd phuhz vehr che haq kenr daq che kanx teq pa te tug ngag i hehd haq mar vid che yaog.

²¹ Kheh te cheaq te lehq, bon yehq nux khuhn Yud daq chaw teq pa ngag haq ca pheh yug lehq dawz vehr tug te che yaog.

²² Kheh ma khuhd, yaq ni kha gag Ghig sa ga cheaq te lehq, ngag chuhr huh gha hox lar lehq ir che i che chaw teq pa haq sax khiz khanr chehd che yaog. Khawd-ehg kheh pheq lag tug awg lawn Ghig sa ve cuh kar var teq pa he lehq Mod ser koz lar che heh ngag koz che yaog.

²³ Awg lawn u ve awr lehr, Khreq gha tug gha khanr lehq, suh kig lo yawd awg kawd kawq teq tuag che te ghad phehq cheaq te lehq, Yud daq chaw he lehq bid saz a naz chaw teq pa haq awg ghiz[†] awg lawn yawd koz mar vid tug yaog,” lehz Pawd loq koz che yaog.

Jawd mawd Ar gid pa yonr vid tug Pawd loq mar vid che

²⁴ Pawd loq che kheh koz yaw khuhq chehd che te yand, muhd mig Jawd mawd Pher tuq koz che, “Pawd loq-og, nawg ghud vehr cheawg. Nawg hend mad jad vehr cheaq te lehq ghud vehr che yaog,” lehz awg khuhd pehz hehd mehz koz che yaog.

²⁵ Pawd loq kawq koz che, “Awg mig awg phond ir che Jawd mawd Pher tuq-og, ngag

ghud che ma hez hawg. Chaw khuhd kha sehax nuhd chehd che khuhn ngag nawg haq thed che cawd che tawd khuhd awg cheg mag yawa che yaog.

²⁶ Awg lawn che ve teq pa haq Jawd mawd Ar gid pa sir chehd cheaq te lehq, ngag yawd haq kha nehax koz mar vid gha che yaog. Che awr lehr, maq sir kig lo phehaq che ma hez cheaq te lehq awg lawn che ve teq pa yawd maq sir mad mawg che teq chaweh liz mad cawg hawg, lehz ngag yonr che yaog.

²⁷ Jawd mawd Ar gid pa-og, Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve tawd khuhd haq nawg yonr chehd-ag la. Nawg yonr che haq ngag awg cheg mag sir che yaog,” lehd koz vid che yaog.

²⁸ Kheh te lehq, Jawd mawd Ar gid pa Pawd loq haq koz vid che, “Teq pear lehax awg khuhn ngag Khreq yad te vid tug nawg te che law lehq,” lehd koz vid che yaog.

²⁹ Pawd loq kawq koz che, “Awg yand ngeh che khuhn lehd ma koz, awg yand muh che khuhn lehd ma koz, nawg awg ton liz yaq ni ngag ved tawd khuhd haq gha kad che chaw awg gha lia liz, son caz pheh lar che ted ceng ma hez ver, ngag heh phehaq vid tug ngag Ghig sa geh bon lawg che yaog,” lehd koz vid che yaog.

³⁰ Awg yand u ve khuhn, Jawd mawd Ar gid pa tuag lehq muhd mig Jawd mawd liz, Ber rar niq he lehq i hehd geh mi chehd che chaw teq pa liz saw tuag che yaog.

³¹ Kheh te lar haz lehq, i hehd teq pa awg bag lo tuhaz lehq koz daq che, “Chaw che phad awr lehr, dawz vehr cawd che lehd ma koz, thawnr khuhn ke cawd che lehd ma koz, vend bax teq chaweh liz mad cawg,” lehd koz daq che yaog.

³² Jawd mawd Ar gid pa, muhd mig Jawd mawd Pher tuq haq koz vid che, “Chaw che ve phad awr lehr, Jawd mawd nux Khehd sar geh kae tug mad lawg che heh ver, yawd haq phehd vid gha che yaog,” lehd koz che yaog.

27

Pawd loq Kehd sar riq med lo chehd lehq Rod maq med lo kae che

¹ Id tar lir muhd mig lo ngag hehd huh lawd kor cind kae tug su duhd chez peg che te yand, Pawd loq he lehq pheh lar che chaw ted pehg haq Awd gud tuq maq mor haq caz daq che Yud luq meh che maq yad awg hox te ghad ve laq khuhn chid aq vid che yaog.

² Ar danr mud tiq med lo lag che huh lawd kor haq Ar siq muhd mig lad chuhd ghig puhg huh cawg che med teq pa lo kae

[†] 26:23 26:23 awg ghiz Yer suq haq he lehq yawd cud lehq thaer khuhq vid che haq koz che yaog. Cy 13:47

tug haq ngag hehd teq pa taz cind lehq tuhez che yaog. Mar ker dawd niq muhd mig awg khuhn ve Thed sar lawd niq med yad Ar rir tar khuz liz, ngag hehd geh kae che yaog.

³ Awg khaz nuhr teq ni ngag hehd teq pa Sid donr med lo gaeg che yaog. Pawd loq yawd ved awg chawd teq pa geh kae tug he lehq awg chawd teq pa yawd lor che awg ceng teq pa haq ga vid gha tug, Yud luq awr lehr, yawd haq har kax lehq a khawag pid che yaog.

⁴ Ngag hehd u huh tuhez che te yand, muhd huh phawd ma cawd cheaq te lehq, muhd huh maq thinr kig phawd awr Kud par ruz muhd mig haq ngag hehd pen kae che yaog.

⁵ Kid lid kig muhd mig he lehq Par pud liq muhd mig awg pad huh cawg che lad chuhd ghig teq tawn haq ngag hehd phanr kae lehq Lud kig muhd mig khuhn cawg che Mur raq med lo gaeg che yaog.

⁶ Med u ve huh, maq yad awg hox Id tar lir muhd mig lo kae tod che Ar ler sar duq med lo lag che huh lawd kor ted mag haq gha mawg lehq ngag hehd teq pa haq huh lawd kor u ve khuhn geh cuha che yaog.

⁷ Awg yand laex ni yehd lehd ngag hehd cind tod che huh lawd kor u ve kaw kaweh kaw kaweh kae lehq har jad che khuhn Kar niq med pad huh gaeg che yaog. Muhd huh hehd jad cheaq te lehq, ngag hehd kawq cax kae mad gag he lehq muh huh maq thinr che te phawd awr lo a kaz khuhn cawg che Kar rer ter muhd mig haq pen lehq Sar mor ner med phawd awr kae che yaog.

⁸ Har jad che khuhn muhd mig u ve awg pad huh ngag hehd kae lehq Lar sehd med pad huh cawg che ngawx sa che deh kig lehd koz che ted kag lo gaeg che yaog.

⁹ Awg yand sond jad vehr lehq cad tug ce che awg ni* liz pong vehr cheaq te lehq a meha ve awg yand khuhn huh lawd kor cind che kuhz tug ir jad che yaog. Pawd loq i hehd haq sa tiq pid lehq koz che,

¹⁰ "Awg chawd teq paog, a meha huh lawd kor cind ve kae ver, huh lawd kor he lehq med nged teq pa lehax gha lug tug ma hez hawg. A nig ved a saq liz gha sond vehr tug haq ngag gha sir gha mawg che yaog," lehq koz vid che yaog.

¹¹ Kheh liz maq yad awg hox awr lehr, Pawd loq ve tawd khuhd haq keh ver, huh lawd kor ve awg hox he lehq huh lawd kor

awg sehr phad ve tawd khuhd haq na che yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, huh lawd kor deh kig u ve awr lehr, muhd kaz che awg yand khuhn chehd tug mad daq cheaq te lehq, u huh tuhez tug chaw mad awr ve duhd chez che yaog. Phid niq med huh huh lawd kor deh kig gaeg lehq muhd kaz che awg yand kha peg u huh chehd tug i hehd duhd law che yaog. Phid niq med huh huh lawd kor deh kig u ve awr lehr, Kar rer ter muhd mig muhd ni kehq awg naz teq cir awr huh he lehq muhd ni kehq awg huhx teq cir huh cawd che yaog.

Lad chuhd ghig haq muhd huh nux mez che

¹³ Awg huhx phawd awr lo ve muhd huh sud suad te mez taz peha che te yand, i hehd duhd lar che heh lag vehr che law lehd duhd lehq son kuhq luhq ghawg tuh lehq a kaz khuhn cawg che Kar rer ter muhd mig phawd awr phanr awg pad huh kae che yaog.

¹⁴ Kheh te lar, maq muh tand muhd ni tuhaz phawd awr awg naz teq cir lo ve muhd huh nux mig gig thag lo veaq te lehq hax ceh nux mez yaq peha che yaog.

¹⁵ Muhd huh u ve huh lawd kor haq thinr che te yand, huh lawd kor thang ma ghad cheaq te lehq, ngag hehd huh lawd kor haq kheha phehd pe lar lehq huh lawd kor haq muhd huh mez chid ve veh che yaog.

¹⁶ Kar lawd der lehd koz che a kaz khuhn cawg che muhd mig nehax muhd huh ma hehd jad che te phawd awr lo ngag hehd veh tod-ag huh, huh lawd kor nehax maq gha lug vehr vid tug, hax ceh cud cad lehq huh lawd kor nehax haq ghawg yug lehq huh lawd kor nux thag lo ghawg teh che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq huh lawd kor nux maz maq gha khod vid tug, i hehd caz kheh yug lehq huh lawd kor nux huhx veaq ke pe lehq kha nehax pheh chuq lar che yaog. Kheh te lehq sehnd de thag huh yig teg cid vehr vad lehd te lehq pha pez nux liz yug yaq lar† kheha a kaz khuhn phehd pe lar che yaog.

¹⁸ Muhd huh nux mez hehd jad lehq huh lawd kor po taz po yaq te vehr lehq awg khaz nuhr teq ni gaeg lehq i hehd teq pa yug tod che med nged teq pa liz yug chid bag che yaog.

¹⁹ Sehr ni gaeg che te yand, huh lawd kor khuhn ve yehd tug awg khen teq pa haq liz

* 27:9 27:9 *cad tug ce che awg ni* Ted khuhq te pawz vend bax phehd che awg ni haq cad tug gha ce che yaog. Ak 16:29-31 Awg yand u ve haq muhd huh hehd cheaq te lehq, huh lawd kor te tod har che awg yand phehq che yaog.

† 27:17 27:17 *sehnd de thag huh yig teg cid vehr vad lehd te lehq pha pez nux liz yug yaq lar* Muhd huh phud lad chuhd ghig khuhn phehd yaq pe lar che haq liz koz gha che yaog.

i hehd khad nawag gha yug chid bag che yaog.

²⁰ Awg ni awg hax laex ni ve awg yand khuhn muhd ni muhd ki haq liz maq gha mawg lehq muhd huh nux lehax hax ceh nux maz meq ke chehd cheaq te lehq, ngag hehd awr lehr, gha pong tug a cehax liz duhd ma tuhzh vehr che yaog.

²¹ I hehd teq pa cad tug ma cad che muh vehr lehq Pawd loq i hehd teq pa awg kanr huh tu hox lar lehq koz che, "Awg chawd teq paog, nig hehd teq pa ngag ved tawd khuhd haq na lehq a kaz khuhn cawg che Kar rer ter muhd mig khuhn ma tuhaz ser che heh ver, lug che sez che haq a cehax liz maq gha phud hawg.

²² Kheh ma khuhd, a meha ta duhd har lor, lehd ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awg khuhn chaw te ghad-eg liz maq gha suh hawg. Huh lawd kor lehax gha lug vehr tug yaog.

²³ Awg lawn ghod ver, ngag haq uq penr lehq ngag a kor pi chehd che Ghig sa yawd ved muhd nuh maq cuh yad te ghad lag lehq yaq pehax ngag pad huh hox lar lehq koz che,

²⁴ 'Pawd loq-og, ta kuhz. Jawd mawd nux Kehd sar ve mezh khuhd suhr huh nawg gha tu hox tug yaog. Ghig sa awr lehr har kax vid cheaq te lehq nawg awg pun nawg geh huh lawd kor cind tod che chaw teq pa haq maq suh cuh vid che yaog.'

²⁵ Kheh te cheaq te lehq, awg chawd teq paog, ta duhd har lor. Ngag haq koz ax lar che heh phehaq tug yaog, lehz ngag Ghig sa haq yonr che yaog.

²⁶ Kheh te lar, a nig awr lehr, a kaz khuhn cawg che muhd mig te pez awg khuhn gha khanx chehd lar tug yaog," lehz Pawd loq i hehd teq pa haq koz vid che yaog.

²⁷ Teq chi uhd ni teq hax gaeg lehq ngag hehd Ar diq lad chuhd ghig haq phanr kae chehd thad, muhd khax te khend kheh taw lo gaeg che te yand, ngag hehd mig gig te pez pez haq ned vehr che gha hawg, lehz huh lawg kor khuhn kanx te par teq pa duhd che yaog.

²⁸ I hehd a kaz khuhn tehz ngawx che te yand, nig chi log kheh taw nax che yaog. Awg khaz nuhr kha cawad gaeg lehq te pawz kawq tehz ngawx che te yand, teq chi ngad log kheh tawa nax che haq i hehd gha sir che yaog.

²⁹ I hehd teq pa huhx meh haq thinx cheaq duhd har lehq, huh lawd kor awg mehr mi phawd awr lo son kuhq luhq uhg lehd phehd yaq pe lar lehq muhd har naq thid vid tug duhd law chehd che yaog.

³⁰ Huh lawd kor khuhn kanx te chehd che chaw teq pa awr lehr, huh lawd kor

haq chid bag lar haz lehq phawe tug duhd che yaog. Kheh te lehq, huh lawd kor a kor phawd awr lo son kuhq luhq phehd yaq pe che heh te lehq, huh lawd kor nehax haq a kaz khuhn yug yaeg che te yand,

³¹ Pawd loq maq yad awg hox he lehq maq yad teq pa haq koz vid che, "Chaw che ve teq pa huh lawd kor khuhn ma chehd ver, nig hehd teq pa mad pong hawg," lehd koz vid che yaog.

³² Kheh te lehq, maq yad teq pa awr lehr, huh lawd kor nehax ve caz kheh teq pa haq tawz chez lehq, lad chuhd ghig khuhn si pe vehr che yaog.

³³ Muhd thid vehr lehd te che te yand, i hehd teq pa awg gha lia awr cad vid tug Pawd loq i hehd haq awg ghad pid lehq koz che, "Nig hehd teq pa duhd har duhd khix che khuhn law chehd lehq, cad tug teq chaweh liz ma cad che yaq ni teq chi uhd ni gaeg che yaog.

³⁴ Kheh te cheaq te lehq, maq suh tug awg pun cad tug haq cad-oq, lehz ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd teq pa te ghad-eg ve cuhz kheh muh teq muha liz maq gha lug maq gha sez hawg," lehz Pawd loq i hehd haq koz vid che yaog.

³⁵ Yawd che kheh koz peg lehq, khaor mod haq yug veha lehq chaw kheh ma ve mezh khuhd suhr Ghig sa haq chid muh peg lehq yawd khaor mod haq kheh lehq cad che yaog.

³⁶ Kheh te lehq, chaw awg gha lia ha lehq vehr lehq cad tug phoz yug cad vehr che yaog.

³⁷ Huh lawd kor u ve haq cind tod che chaw awg gha lia nig ha suhr chi khuhq ghad cawg che yaog.

³⁸ I hehd teq pa kha buhz cad peg lehq cad tug cag kha teq pa lad chuhd ghig khuhn saw chid bag ke lehq huh lawd kor lawg vid tug te che yaog.

Huh lawd kor lug vehr che

³⁹ Muhd thid-ag che te yand, gha mawg che mig gig u ve te pez haq i hehd maq sir. Kheh ma khuhd, ghig puhg huh sehnd de cawg che haq gha mawg lehq te gha ver huh lawd kor haq u ve huh ghaq ve kae tug duhd lar che yaog.

⁴⁰ Kheh te lehq, son kuhq luhq teq pa haq lad chuhd ghig khuhn tawz kha pe lar haz che yaog. Huh lawd kor ghaq tug leh behz teq pa pheh teh lar che caz kheh teq pa haq liz phi kha che yaog. Kheh te peg lehq, huh lawd kor u ve a kor phawd awr ve pha pez nux haq muhd huh mez vid tug chid taz lar lehq ghig puhg huh sehnd de cawg kig lo ghaq ve kae che yaog.

⁴¹ Kheh liz, a kaz maq nax kig lo mig pi dig haq cex thinx lehq, huh lawd kor khanx

vehr che yaog. Huh lawd kor a kor phawd awr khanx yeg jad vehr lehq a cehax liz jiz mad gag te lehq awg mehr mi phawd awr ghig duhd hax ceh nux dawz ke lehq paz vehr che yaog.

⁴² Pheh lar che chaw teq pa a kaz thez lehq phaw veh che haq kuhz cheaq te lehq i hehd haq dawz vehr tug maq yad teq pa jehg daq che yaog.

⁴³ Kheh ma khuhd, maq yad awg hox nux u ve Pawd loq haq pong vid gad cheaq te lehq, i hehd teq pa jehg daq lar che haq yawd tawr kha vehr che yaog. Kheh te lehq, a kaz thez vix che chaw teq pa haq a kaz khuhn pawz geh lehq ghig puhg lo gic thez kae tug, yawd koz vid che yaog.

⁴⁴ Awg kag awr ve chaw teq pa vawr, suhz bax la, huh lawd kor khod teq pa haq gaz cuhx lar tug, yawd koz vid che yaog. Kheh te lehq, chaw awg gha lia gha pong lehq ghig puhg lo gaeg che yaog.

28

A kaz khuhn cawg che Mer ler ter muhd mig khuhn Pawd loq chehd che

¹ Ngag hehd teq pa awg gha lia lug che sez che haq gha pong lar haz lehq muhd mig khuhn gehe che te yand, a kaz khuhn cawg che muhd mig u ve haq Mer ler ter lehd koz che haq ngag hehd gha sir che yaog.

² Muhd mig u ve khuhn chehd che chaw teq pa ngag hehd haq har kax jad lehq kha nehax ga che yaog. Awg lawn ghod ver, muhd yeg lag lehq kaz cheaq te lehq, a mir ceh lehq ngag hehd haq haq yug ax che yaog.

³ Kheh te lehq, Pawd loq suhz kax ku te phoz ghawg vaha lehq a mir khuhn tox ke che te yand, a mir chiz cheaq te lehq, vig awg cuh hehd jad che teq kheh lawehd tuhaz lehq Pawd loq ve laq kuhr haq cheq cuhx vehr che yaog.

⁴ U huh chehd che Mer ler ter chaw teq pa awr lehr, Pawd loq ve laq kuhr haq vig thuhz cuhx chehd cheaq gha mawg che te yand, i hehd koz daq che, "Chaw che ve te ghad awr lehr, awg cehg mag chaw haq dawz vehr che phad yaog. Lad chuhd ghig awg khuhn yawd gha pong liz, thed che cawd che awg sehr phad awr lehr, yawd gha suh tug haq pong vid tug ma hez," lehd koz daq che yaog.

⁵ Pawd loq vig u ve haq a mir khuhn phi bag ke lehq yawd awg ton vawr teq chaweh maq te che yaog.

⁶ Pawd loq awr lehr, awg ton phoq che la ma hez ver, te pear lehax par kuhd suh vehr tug yaog, lehz i hehd duhd lehq law ngawx chehd che yaog. Kheh ma khuhd, khawd-ehg muh law ngawx chehd

liz yawd teq chaweh maq te che haq gha mawg lehq, i hehd teq pa duhd khad kawq pa lehq chaw che ve phad awr lehr, ghig sa te ghad yaog, lehd koz che yaog.

⁷ Chehd kig u ve awg pad huh, muhd mig u ve khuhn ve awg hox Pur bar liq meh che te ghad mig gig teq pa a cawg che yaog. Yawd ngag hehd haq kha sehax haq yug ax lehq sehr ni kha gag ngag hehd haq te car te tawa che yaog.

⁸ Awg yand u ve khuhn, Pur bar liq ve awr pa kaz nag lehq ux peg ni liz te lehq, yuhq chehd che yaog. Pawd loq yawd chehd lo kae lehq bon lawg vid peg lehq yawd thag huh laq kuhr tar vid lehq yawd haq ghu na vid che yaog.

⁹ U kheh te cheaq te lehq, muhd mig u ve khuhn chehd che awg kag awg nuz awr ve chaw nag teq pa liz lag lehq Pawd loq i hehd teq pa haq liz ghu na vid che yaog.

¹⁰ Muhd mig u ve khuhn chehd che chaw teq pa, ngag hehd haq tar ir yawz yan lehq ngag hehd teq pa huh lawd kor kawq cind kae-ag lehd te che te yand, ngag hehd kha yehd lor che awg ceng teq pa huh lawd kor khuhn yug kea che yaog.

Rod maq med lo Pawd loq gaeg che

¹¹ Huh lawd kor lug vehr khaz nuhr har pa seh lehd gaeg lehq Ar ler sar duq med lo lag che huh lawd kor ted mag haq ngag hehd kawq cind kae che yaog. Huh lawd kor u ve awr lehr, muhd kaz yand peg thad kha gag muhd mig u ve ted kag khuhn deh lar che yaog. Huh lawd kor u ve awg han awr lehr, yad ceh ka ghig sa ve awg han te lar che yaog.

¹² Sud rar kuq med lo gaeg lehq, ngag hehd u huh sehr ni chehd che yaog.

¹³ Ngag hehd u huh kawq caw tuhz kae lehq Rer gir onr med huh gaeg che yaog. Awg khaz nuhr teq ni awg huhx phawd lo ve muhd huh mez taz lehq nig ni teq ni gaeg che te yand, ngag hehd Pawd tar yawd liq med lo gaeg che yaog.

¹⁴ U huh ngag hehd a vix a nax ted pehg haq mawg daq lehq i hehd geh suhr ni chehd tug ngag hehd haq lawg khawx che yaog. Kheh te kae lehq Rod maq med lo gaeg che yaog.

¹⁵ U huh chehd che a vix a nax teq pa awr lehr, ngag hehd lag tod che awg lawn haq gha kad che te yand, Ar piq kax lehd koz che ted kag he lehq Sa lad sehaz yehg lehd koz che ted kag lo kha gag lag lehq, ngag hehd haq ca mawg daq che yaog. Pawd loq i hehd haq gha mawg che te yand, Ghig sa ve bon haq chid muh lehq ni ma liz awg ghad kawq cawg mad-ag che yaog.

¹⁶ Ngag hehd Rod maq med lo gag che te yand, Pawd loq haq saw che maq yad

te ghad geh teq geha yawd khad yawad chehd tug a khawag gha che yaog.

Rod maq med khuhn Pawd loq bon mar che

¹⁷ Sehr ni pong vehr lehq Pawd loq awr lehr, u huh chehd che Yud daq chaw teq pa ve awg hox teq pa haq kug yug che yaog. I hehd phoz lag gag che te yand, Pawd loq i hehd teq pa haq koz vid che, "A vix a nax teq paog, a nig ved chaw ceng haq lehd ma koz, a pux a pi teq pa ve awg lid haq lehd ma koz, ngag teq chawehq maq te yaq liz, Yer ruq sar lehr med khuhn Yud daq chaw teq pa ngag haq pneh yug lehq Rod maq chaw teq pa ve laq khuhn chid aq vid che yaog.

¹⁸ Rod maq chaw teq pa ngag haq kha sehax na ngawx peg che te yand, ngag awg khuhn suh kenr che vend bax mad mawg cheaq te lehq, ngag haq pnehad gad che yaog.

¹⁹ Kheh liz, Yud daq chaw teq pa ma cud leq te lehq, Jawd mawd nux Kehd sar suhx jehg suhx taz ax vid tug ngag gha lawg che yaog. Ngag che kheh te lawg che liz, ngag ved chaw ceng haq ngag vend bax tar che ma hez hawg.

²⁰ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd haq mawg daq lehq tawd yaw daq tug, ngag nig hehd haq kug lar che yaog. Awg lawn ghod ver, Id sar rer laq chaw ceng duhd law chehd che awg ceng* haq te lehq, son caz pneh lar che haq ngag gha khanr che yaog," lehz Pawd loq i hehd haq koz vid che yaog.

²¹ Kheh te lehq, i hehd teq pa kawq koz vid che, "Nawg ved awg lawn Yud daq muhd mig lo lag che liq haq ngag hehd maq gha haq yug jaw. A vix a nax Yud daq chaw chuhr huh lag che teq pa te ghad-eg liz nawg ved awg lawn mad daq che ca be ca khaex che liz mad cawg.

²² Kheh ma khuhd, awg kag gha lia lo chehd che chaw teq pa awr lehr su haq phaz daq veh che chaw awg mor che ve haq vend bax tar chehd che awg lawn ngag hehd sir cheaq te lehq, nawg duhd lar che teq pa nawg koz ax che haq ngag hehd kad gad che yaog," lehz kawq koz vid che yaog.

²³ Kheh te lehq, i hehd awg ni tinr daq che yaog. Tinr daq lar che awg ni gaeg che te yand, Pawd loq chehd-ag huh chaw kha peh vad-ag phoz lag che yaog. Awg yand u ve khuhn yawd muhd sawx loar te lehq muhd phiq thad kha gag, Ghig sa ve muhd mig awg lawn sax khiz khanr lehq i hehd

Yer suq haq yonr vid tug Mod ser ve awg lid tawd khuhd he lehq cuh kar var teq pa ve liq haq cud che khuhn, i hehd haq pnehq mar vid che yaog.

²⁴ Yawd mar vid che tawd khuhd haq chaw ted pehg pehar yonr lehq ted pehg pehar maq yonr che yaog.

²⁵ I hehd teq pa te ghad he lehq te ghad maq hawr daq lehq tuhz veh che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd teq pa ma tuhez ser huh Pawd loq i hehd teq pa haq awg leh med ve che kheh koz vid che yaog. "Daq che kehq che Awg ha phu awr lehr, cuh kar var Id sar yaq haq cud lehq nig hehd ve a pux a pi haq koz vid lar che tawd khuhd awr lehr, cawd jad che yaog.

²⁶ † "Tawd khuhd u ve awr lehr, chaw che te ceng geh kae lehq che kheh koz vid-oq.

Nig hehd awg cehg mag gha kad liz, na maq gha hawg.

Nig hehd awg cehg mag gha mawg liz, maq sir hawg.

²⁷ Awg lawn ghod ver, chaw ceng che ve mehz sir haq hoz tehr lar lehq

nar puh liz chuhd lar lehq,
ni ma liz heh cheaq te lehq,
i hehd kad liz maq na gha

mawg liz maq sir,

ni ma khuhn liz maq gehq che yaog.
Kheh mehz ver, ngag geh phuhs kawaq
heh ver

ghu na vid che haq gha tug yaog,'
lehd koz lar che yaog.

²⁸ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa ve thaer khuhq che awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa haq yawd pid vehr lehq i hehd teq pa na tug yaog, lehz nig hehd sir-og," lehz Pawd loq koz vid che yaog.†

³⁰ Pawd loq awr lehr, yawd ngar lar che yehg khuhn nid khuhq kha gag chehd lehq yawd chehd lo kha laq che chaw awg gha lia haq haq yug che yaog.

³¹ Yawd ni ma tag che khuhn Ghig sa ve muhd mig awg lawn bon mar lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg lawn mar vid che te yand, su te ghad-eg liz yawd haq maq tawr lar.

* 28:20 28:20 *Id sar rer laq chaw ceng duhd law chehd che awg ceng* Id sar rer laq chaw ceng duhd law chehd che Ghig sa ve muhd mig lag gag tug he lehq Ghig sa kar tiq te lar che chaw lag tug haq koz che yaog. † 28:26 28:26-27 Isy 6:9-10 † 28:28 28:29 Her lar saq ve khuhn koz che, Pawd loq awg ceng u ve teq pa koz mar vid peg lehq i hehd khad nawg-a ded daq lar haz lehq phaw veh che yaog.

Rod maq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Liq che te koz haq buhq thad huh, Pawd loq awr lehr, sehr pawz te pawz ha lehq che bon khuhd tuhz maer che awg yand khuhn, Kawd ren thuq med khuhn chehd che gha hawg. Awg yand u ve awg khuhn, Me diq te re nia lad chuhd ghig muhd ni tuhz phawd awr huh yawd kanx saw teg peg vehr tez lehq Rod maq med khuhn chehd che Khreq yad awg mor geh yawd ca gid-eg gad jad che yaog. Kheh maq khuhd, yawd Rod maq med lo kae mad gag che haq te lehq Liq che te koz haq buhq lehq u huh fe che yaog. Yawd ved ni ma khuhn duhd law lar che wawr, Sar pen muhd mig huh ha lehq che bon khuhd ca maer thad ver, yaq kaw kar huh Rod maq med lo liz ca gid-eg gad che yaog. Liq che te koz awr lehr, Pawd loq yawd cud cad lehq Ghig sa awg pun te chehd che kanx kha peg haq caz daq che cuhx kig nax jad che Ghig lawn sa lawn khuhn duhd law kig haq koz buhq lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che te koz buhq var awr lehr, cuh yad ir Pawd loq yaog. A.D. 57 khuhq kheh thad, suhz car car che awg yand khuhn buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Rod maq liq awg khuhn Pawd loq awg lawn nux teh lar che awr lehr, ha lehq che bon khuhd awg cuhz penr ve awg lawn teq pa haq buhq lar che yaog. U ve awr lehr, Yud daq chaw awg pun lehd ma koz, Bid saz a naz chaw awg pun lehd ma koz, mig gig chaw yad awg gha lia awg pun Ghig sa yawd ved thed che cawd che he lehq thaer khuhq che kanx khad haq ghu lar che awg lawn haq koz gad che yaog. Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd awr lehr, (1:1) Yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq che haq koz che yaog. Lex lehq, che ve haq caz daq che awg kag awg nuz awr ve duhd khad teq pa awr lehr, a sug yawd yaq kig haq juh-g-ag che, vend bax khuhn pong tug chuhd kha ax che he lehq ni ma khuhn yeg ghad cawg che, che teq pa liz yaog. Rod maq liq che awr lehr, Khreq yad teq pa ve yonr khad kha peg haq, daq jad che awg khad yehd lehq sir yuhd gha vid tug, mar ax lar che liq phu ted mag phehq che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd (1:1-15)
2. Awg lawn nux: Ghig sa lo lag che thed che cawd che ted ceng (1:16-17)
3. Mig gig chaw yad awg gha lia ve ma thed ma cawd che te ceng (1:18-3:20)
4. Ghig sa ve thed che cawd che: Thed che cawd che chaw sawnr ax che (3:21-5:21)
5. Ghig sa pehar che thed che cawd che: Chuhd phu chuhd kehg ax che (6:1-8:39)
6. Ghig sa ve thed che cawd che haq phehq mar ax che: Id sar rer laq chaw ceng Ghig sa haq chid bag che (9:1-11:36)
7. Thed tug cawd tug te sawnx che (12:1-15:13)
8. Yug cuq lar che tawd (15:14-33)
9. Chid muh khuhd he lehq tawd yawa che (16:1-27)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Ngag awr lehr Yer suq Khreq ve awg ceg Pawd loq* yaog. Yawd ved cuh yad te tug Ghig sa ngag haq kug yug ax vehr che yaog. Ha lehq che bon khuhd koz mar vid tug Ghig sa ngag haq fir teh lar che yaog.

² Ha lehq che bon khuhd che awr lehr, Ghig sa pehar tug yaog lehz a mig thad loar yawd koz lar che yaog. Yawd ved cuh kar var teq pa haq cud lehq Liq phu† khuhn buhq vid lar che yaog.

³ Ha lehq che bon khuhd che ve awr lehr, yawd ved Yad phu awg lawn haq koz che yaog. Yad phu u ve awr lehr, awg suhr awg sar phawd awr ver, Dar viq ve awg ceng awg khad phehq che yaog.

⁴ Awg ha phu phawd awr ver, suh kig lo kawq teq tuag vid che haq te lehq yawd awr lehr ngag ved Yad phu yaog lehz, kand pax awg khuhn Ghig sa koz lar che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq yaog.

⁵ Yawd haq te lehq, Ghig sa ve awg bon haq liz, yawd ved cuh yad te tug kanx haq liz ngag hehd gha lar peg che yaog. Ngag hehd che ve haq gha che awr lehr, yawd ved awg meh awg pun chaw ceng awg gha lia yonr lehq na yug tug, kanx te tug awg pun gha lar che yaog.

⁶ Nig hehd liz Yer suq Khreq kug yug lar che chaw teq pa phehq lehq, chaw ceng u ve‡ awg khuhn nig hehd gehe lar che yaog.

⁷ Ghig sa haq lehq yawd ved awg yad awg dug phehaq tug kug yug lar che Rod

* 1:1 1:1 Pawd loq Gal 1:1 haq ngawx. † 1:2 1:2 Liq phu Liq phu awg pir haq koz che yaog. Hbk 2:4 ‡ 1:6 1:6 chaw ceng u ve Khreq yad teq pa haq koz che yaog. Cy 11:26, 1Pt 2:9-10

maq med khuhn chehd che nig hehd awg gha lia haq ngag liq buhq ax che yaog.

A nig ved Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug nig hehd geh cawg vid-oq.

Pawd loq Rod maq med lo kae gad che

⁸ Awg kawd maq ted ceng awr lehr, mig gig awg kag gha lia[§] lo nig hehd yonr che awg lawn buhq veh che haq te lehq, nig hehd awg gha lia awg pun ngag Yer suq Khreq haq cud lehq ngag ved Ghig sa haq chid muh che yaog.

⁹ Nig hehd awg pun khar thad liz ngag bon lawg chehd che haq ngag ved Ghig sa sax khiz khanr gha che yaog. Yawd awg pun ngag ved ni ma awg tawg kha gag yawd ved Yad phu awg lawn ha lehq che bon khuhd mar che kanx haq ngag te che yaog.

¹⁰ Ngag bon lawg che awr lehr, Ghig sa ve a lor haq te lehq yaq kaw te caz caz tuhaz lehq nig hehd geh ngag gha lag gag tug, khar thad liz ngag lawg chehd che yaog.

¹¹ Nig hehd haq ngag mawg gad jad che yaog. Gha mawg daq ver, nig hehd ni ma yeg vid tug, Awg ha phu ve laq sawnr ted ceng cear nig hehd haq pehg ax gad che yaog.

¹² Ngag che kheh koz che awr lehr, ngag yonr che he lehq nig hehd yonr che haq te lehq, te ghad haq te ghad awg ghad pid daq tug haq koz gad che yaog.

¹³ A vix a nax teq paog, awg kag awr ve Yud daq chaw ma hez che chaw teq pa geh ngag awg sir gha lar che* heh, nig hehd geh liz ngag awg sir haq gha tug, nig hehd geh lag tug ngag laex pawz duhd chez lar che awg lawn nig hehd haq sir vid gad che yaog. Kheh ma khuhd, a meha kha gag ngag haq tawr lar che awg ceng cawg che yaog.

¹⁴ Her lar saq chaw lehd ma koz, chaw thenr lehd ma koz, liq hend che chaw lehd ma koz, liq ma hend che chaw lehd ma koz, chaw ceng kheh ma ve haq ngag sehr vid tug jeg cawg chehd che[†] yaog.

¹⁵ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd Rod maq med yad teq pa haq liz ngag ha lehq che bon khuhd mar vid gad jad che yaog.

Ha lehq che bon khuhd kand pax cawg che

¹⁶ Ha lehq che bon khuhd mar tug ngag mad yaq taw. Awg lawn ghod ver, kha yonr che chaw awg gha lia haq thaer khuhq vid tug ha lehq che bon khuhd che ve Ghig sa ve kand pax phehq che yaog. Awg kawd maq Yud daq chaw teq pa,[‡] awg khaz nuhr Bid saz a naz chaw teq pa haq thaer khuhq vid che yaog.

¹⁷ Ha lehq che bon khuhd u ve awg khuhn, Ghig sa ve thed che cawd che haq pheq mar ax che yaog. Yawd ved thed che cawd che awr lehr, yonr che haq tanr lehq yonr che haq peg che yaog. Liq phu khuhn buhq lar che heh,[†] thed che cawd che chaw awr lehr yonr che haq te lehq co ha gha teq tug yaog lehd koz lar che yaog.

Chaw yad vend bax yad phehq che

¹⁸ Ghig sa haq maq yonr lehq ma thed ma cawd che haq te che chaw teq pa haq, muhd nuh maq lo tuhaz che Ghig sa yawd ved nez nag che ted ceng yawd i hehd haq maw vid che yaog. Chaw u ve teq pa awr lehr, i hehd ve ma thed ma cawd che haq te lehq, awg cehg mag cawd che haq tawr chud lar che yaog.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve awg lawn teq pa haq i hehd sir cawd che heh, kha sehax gha sir gha mawg peg che yaog. Ghig sa i hehd haq kha sehax pheq maw vid peg che[§] haq te lehq i hehd gha sir gha mawg vehr che yaog.

²⁰ Khawd-ehg kheh le lehd koz ver, Ghig sa phanr lar te lar che awg ceng teq pa haq gha mawg che haq te lehq, Ghig sa awg lawn mehaz sir mawg maq gha che teq pa haq gha kawq mawg che yaog. Yawd te lar che teq pa haq te lehq, Ghig sa ve co taer taer phehq che kand pax haq liz, yawd co co taer taer Ghig sa phehq che haq liz, i hehd duhd sir duhd mawg vehr che yaog. Kheh te cheaq te lehq, maq sir lehaz i hehd kawq koz maq gha.

²¹ Awg lawn ghod ver, chaw u ve teq pa awr lehr, Ghig sa haq sir chehd liz, Ghig sa haq chid ir chid muh kenr che heh ma chid ir ma chid muh. Yawd ved awg bon haq liz ma chid muh. Kheh ma khuhd, i hehd ve duhd khad teq pa awr lehr, cuhx kig teq chaweh mad kawq cawg. I hehd ve ma duhd ngawx vix che ni ma awr lehr awg naz tud phehq vehr che yaog.

²² A sug yawd awg ton haq, Ngag cud yiq cawg che yaog lehd koz liz, i hehd chaw kar var* phehq vehr che yaog.

§ 1:8 1:8 mig gig awg kag gha lia Ha lehq che bon khuhd mar gag kig awg kag gha lia lehd koz gad che yaog.

* 1:13 1:13 awg sir gha lar che Bon khuhd haq gha kad lehq yonr vehr che chaw teq pa haq koz che yaog. † 1:14 1:14 jeg cawg chehd che Bon khuhd mar vid tug cawg ser che haq koz che yaog. 1K 9:16 ‡ 1:16 1:16 Awg kawd maq Yud daq chaw teq pa Ha lehq che bon khuhd haq Yud daq chaw awg kawd maq gha kad peg che yaog. Cy

3:26, 13:26, 13:46 † 1:17 1:17 Hbk 2:4 § 1:19 1:19 kha sehax pheq maw vid peg che Cy 14:16-17 haq ngawx.

* 1:22 1:22 chaw kar var 1K 1:20, 27, 3:18-19

²³ Mad lug maq suh vix che Ghig sa ve awg mig awg phond haq i hehd mad haq yug. Kheh ma khuhd, lug vix suh vix che chaw, ngaz, khi kud laq kuhr uhg lehd cawg che to nud to saz, vig, che teq pa ve sax ho haq i hehd a kor pi che yaog.

²⁴ Kheh te cheaq te lehq, i hehd ve ni ma khuhn chaq chiz che awg suhr awg sar a lor teq pa haq te gad che heh te tug, Ghig sa i hehd haq phehd vid che yaog. Kheh te lehq, i hehd te ghad ve awg ton haq te ghad yaq taw tug ir jad che awg ceng te daq che yaog.

²⁵ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve awg lawn awg cehg mag cawd che teq pa haq i hehd mad haq yug. Kheh te lar, awg cehg mag ma hez che awg ceng haq haq yug che yaog. Te phanr che phad haq i hehd chid bag lar lehq, te phanr lar che teq pa haq a kor pi lehq, u ve teq pa awg pun awg ceg te che yaog. Te phanr che phad haq awr lehr, co co taer taer chid muh cawd che yaog. A meng.

²⁶ Kheh te cheaq te lehq, i hehd yaq taw tug ir jad che awg ceng haq te gad jad che ni ma cawg che heh te tug, Ghig sa i hehd haq phehd vid che yaog. Khawd-ehg kheh te le hehd koz ver, i hehd ve yad mid teq pa awr lehr, te kenr che awg lid haq chid bag lar haz lehq, te maq kenr che[†] awg lid haq te che yaog.

²⁷ Haw khaz teq pa liz, u ve heh te lehq te che yaog. Yad mid teq pa geh i hehd mad kawq yuhq. Haw khaz chawad haw khaz pehq che juhze che awg khad haq te daq gad jad che yaog. I hehd te ghad he lehq te ghad yaq taw tug ir jad che awg ceng haq te daq lehq, vend bax haq kenr daq che awg phuhd a sug yawd awg ton awg khuhn gha khanr chehd che[‡] yaog.

²⁸ Ghig sa haq sir che awr lehr teq chaweh awg bon mad cawg che yaog lehze i hehd sawnr che haq te lehq, maq te kenr maq te cawd che kanx teq pa haq te tug, Ghig sa i hehd haq chaq chiz che duhd khad awg khuhn phehd vid che yaog.

²⁹ I hehd awr lehr, ma thed ma cawd che, haeg che, su ved med nged jeg kor haq sex lae che, su haq nag tug te gad che teq pa, i hehd awg khuhn kha pheh vad-ag cawg che yaog. Su haq khawehx che, su haq dawz vehr che, su haq yaq daq che, su haq her ka che, su haq ngawx bawg che teq pa liz kha pheh vad-ag cawg che yaog. I hehd awr lehr, su haq khaex che chaw,

³⁰ su haq kaod ded che chaw, Ghig sa haq cand che chaw, caz mig vix che chaw,

ni ma ir che muh che chaw, a sug yawd awg ton haq tar ir tar muh che chaw, soq saq tug te che chaw he lehq awr pa awr yeg khuhd haq maq na yug che chaw teq pa phehq che yaog.

³¹ I hehd awr lehr ma duhd sir vix, kar tiq mad yeg vix, su haq mad haq vix lehq su haq maq har kax vix che chaw teq pa phehq che yaog.

³² Che teq pa haq kha te che chaw teq pa awr lehr, suh kenr che yaog lehze Ghig sa koz lar che haq i hehd sir chehd che yaog. Kheh te sir chehd liz, i hehd awg ton te chehd che awg khod-aq liz, u kheh te che chaw teq pa haq i hehd ni ma cawd jad che yaog.

2

Ghig sa thed-e ghad suhx jehg che

¹ Kheh te lehq, su haq vend bax tar che chaw-og, a sug te ghad lehd ma koz, nawg awg ton liz ca koz kig mad cawg. Awg lawn ghod ver, su haq nawg vend bax tar che heh, nawg awg ton liz te chehd che yaog. Kheh te lehq su haq vend bax tar che te yand, nawg awg ton haq liz vend bax kawq tar chehd che yaog.

² U kheh te che chaw teq pa haq Ghig sa cir yanr che awr lehr, thed jad cawd jad che lehze a nig sir che yaog.

³ Su awg khod-aq nawg vend bax tar che heh nawg awg ton liz te chehd che ver, Ghig sa cir yanr che haq nawg gha pong tug lehze duhd cheawg la.

⁴ Ghig sa yawd ved kha peh cawg che awg bon, yeg khanr che he lehq ni ma duhd yehg gad yehg che teq pa haq nawg maq sawnr ma caz te che la. Ghig sa ve awg bon awr lehr, nawg ved vend bax haq duhd phuhz tug sir kae ax che haq nawg maq sir la.

⁵ Nawg ni ma heh lehq vend bax haq ma duhd phuhz che haq te lehq, nawg awg ton awg pun Ghig sa nez nag che awg ni^{*} teq ni awg khuhn, yawd nez nag che ted ceng haq nawg saw phoz lar chehd che yaog. U ve teq ni gaeg ver, Ghig sa thed-e ghad cawd ghad suhx jehg che haq kha sehax gha mawg tug yaog.

⁶ Ghig sa awr lehr, chaw awg gha lia haq a sug yawd te che kanx haq kenr daq che heh pid tug yaog.

⁷ Yeg khanr lehq daq che kanx te che awg khuhn, awg mig awg phond, tar ir yawz yan che he lehq mad lug ma sez vix che

[†] 1:26 1:26 *te maq kenr che* Yad mid chawd chawad hax chawd te che haq koz che yaog. Khiz 18:22   [‡] 1:27 1:27 *awg ton awg khuhn gha khanr chehd che* Ghu na maq gha che a nar kid che haq koz che yaog. Yrm 10:19, 30:12

^{*} 2:5 2:5 *Ghig sa nez nag che awg ni* Awg leh med suhx jehg suhx taz che awg ni haq koz che yaog. Pheq 6:17

[†] 2:7 2:7 *co tiq ha tiq* Co ha teq che haq koz che yaog. Yh 3:16, 36

ted ceng haq ca che chaw teq pa haq yawd co tiq ha tiq[†] pid tug yaog.

⁸ Kheh ma khuhd, a sug yawd awg ton haq lehax duhd ngawx lehq awg cehg mag cawd che tawd[‡] khuhd haq maq na yug lehq, ma thed ma cawd che haq na yug che chaw teq pa haq, hehnd jad che nez nag che ted ceng lag gag tug yaog.

⁹ Haeg che haq kha te che chaw teq pa awg gha lia haq, tuq che khanr che he lehq duhd teq gad teq che lag gag tug yaog.

Awg kawd maq Yud daq chaw teq pa,[§] awg khaz nuhr Bid saz a naz chaw teq pa geh lag gag tug yaog.

¹⁰ Kheh ma khuhd, daq che haq kha te che chaw teq pa awg gha lia awr lehr, awg mig awg phond haq lehd ma koz, tar ir yawz yan che haq lehd ma koz, duhd sa gad sa che ted ceng haq lehd ma koz gha tug yaog. Awg kawd Yud daq chaw teq pa, awg khaz nuhr Bid saz a naz chaw teq pa gha tug yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr chaw mehzh khuhd haq maq ngawx.

¹² Awg lid tawd khuhd mad cawg lehq* vend bax kha te che chaw teq pa awr lehr, awg lid tawd khuhd haq ma caz daq che awg khuhn gha lug gha sez tug yaog. Awg lid tawd khuhd cawg chehd lehq vend bax kha te che chaw teq pa awr lehr, awg lid tawd khuhd awg huhx lo suhx jehg che haq gha khanr tug yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd haq kad che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa mehzh khuhd suhr thed che cawd che chaw phehq che ma hez. Awg lid tawd khuhd haq na yug che chaw teq pa lehax, thed che cawd che chaw phehq che yaog.

¹⁴ Awg lid tawd khuhd mad cawg che bid saz a naz chaw teq pa[†] awr lehr, awg lid tawd khuhd mad cawg che liz, i hehd khad nawg-a duhd sir lehq awg lid tawd khuhd koz lar che heh te ver, i hehd ve ni ma awg khuhn awg lid tawd khuhd cawg chehd che heh yaog.

¹⁵ U ve haq te lehq i hehd awr lehr, i hehd ve ni ma awg khuhn awg lid tawd khuhd koz lar che heh buhq lar che yaog lehza a nig haq maw-a che yaog. I hehd ve sir vix che ni ma liz sax khiz khanr lehq, i hehd ve ni ma khuhn duhd khad teq pa awr lehr, i hehd haq vend bax cawg che

lehd koz lehq, ma hez ver vend bax mad cawg lehd koz che yaog.

¹⁶ Che awr lehr, ngag ha lehq che bon khuhd mar che heh, Ghig sa Yer suq Khreq haq cud lehq chaw yad teq pa ve ni ma khuhn khuhd cheh lar che awg ceng teq pa haq suhx jehg che awg ni awg khuhn phehaq tug yaog.

Yud daq chaw teq pa he lehq awg lid tawd khuhd awg lawn

¹⁷ Kheh ma khuhd nawg awr lehr, nawg Yud daq chaw lehd koz lehq, awg lid tawd khuhd haq ghad va lehq, Ghig sa ve awg lawn haq nawg ni ma ir chawa te che[‡] yaog.

¹⁸ Nawg awg lid tawd khuhd haq gha hend cheaq te lehq, Ghig sa ve a lor haq sir che chaw phehq lehq daq jad che teq pa haq fir vix pehg vix che chaw phehq che lehd koz che yaog.

¹⁹ Nawg awr lehr mehzh cox che chaw teq pa haq sir kae che phad te lehq, awg naz tud te che awg khuhn chehd che chaw teq pa[§] haq awg ghiz paw vid che phad phehq cheawg lehz nawg yonr che yaog.

²⁰ Nawg awr lehr, ma duhd sir vix che chaw teq pa haq sir kae che phad te lehq, chaw yad nehax teq pa haq mar vid che phad te cheawg lehz nawg duhd chehd che yaog. Awg lid tawd khuhd awg khuhn cud yiq haq lehd ma koz, awg cehg mag cawd che haq lehd ma koz, peh lawq chehd che lehd nawg duhd chehd che yaog.

²¹ Kheh te lehq, nawg su haq mar vid sehr phad awr lehr, nawg awg ton haq maq mar lehq la. Su ved med nged haq ta khuhd lehd koz nawg mar vid chehd liz, nawg awg ton su ved med nged haq khuhd cheawg la.

²² Hax chawd hax paz taq te lehd koz nawg mar vid chehd liz, nawg awg ton hax chawd hax paz te cheawg la. Sax ho haq nawg chaq nag chehd liz, sax ho yehg khuhn cawg che med nged haq nawg khuhd yug cheawg la.

²³ Awg lid tawd khuhd haq nawg ghad va lehq ni ma ir liz, awg lid tawd khuhd haq nawg kawq te yaq cheaq te lehq, Ghig sa ve awg mig awg phond haq te lug cheawg la.

²⁴ Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn buhq lar che heh, [†]bid saz a naz chaw teq

[‡] 2:8 2:8 awg cehg mag cawd che tawd Liq phu tawd khuhd haq koz che yaog. 2Ti 3:3-4 [§] 2:9 2:9 Awg kawd maq Yud daq chaw teq pa Daq che awg bon liz Yud daq chaw awg kawd maq gha che heh, mad daq che awg bon

liz i hehd awg kawd maq gha che yaog. 1:16 * 2:12 2:12 Awg lid tawd khuhd mad cawg lehq Bid saz a naz chaw teq pa haq koz che yaog. 1:18-20 [†] 2:14 2:14 bid saz a naz chaw teq pa Yud daq chaw ma hez che awg nuz awr ve chaw awg gha lia haq koz che yaog. [‡] 2:17 2:17 ni ma ir chawa te che Yud daq chaw awr lehr, a sug yawd khad yawd Ghig sa lez yug lar che chaw phehq cheawg lehz duhd lehq caz mig che ni ma cawg che yaog.

2:23 [§] 2:19 2:19 awg naz tud te che awg khuhn chehd che chaw teq pa Vend bax yad teq pa haq koz che yaog. [†] 2:24 2:24 Isy 52:5

pa awr lehr; nig hehd haq te lehq Ghig sa ve awg meh haq maq sawnr ma caz koz chehd che yaog.

²⁵ Nawg awg lid tawd khuhd haq na yug ver; awg gig med soer che* ted ceng awr lehr awg bon cawg che yaog. Kheh ma khuhd, nawg awg lid tawd khuhd haq yaq ver; nawg awg gig med soer che awr lehr; awg gig med maq soer che heh kawq phehq vehr che yaog.

²⁶ Kheh te lehq, awg gig med maq soer che chaw awr lehr; awg lid tawd khuhd haq na yug ver; yawd awg gig med maq soer liz, awg gig med soer che chaw heh te che ma hez hawg la.

²⁷ Buhq lar che awg lid tawd khuhd he lehq awg gig med soer che awg lid nawg cawg liz, nawg awg lid tawd khuhd haq te yaq che yaog. Kheh te lehq, awg suhr awg sar phawd awr awg gig med maq soer liz, awg lid tawd khuhd haq na yug che chaw teq pa awr lehr; nawg haq vend bax tar ax tug ma hez hawg la.

²⁸ Awg lawn ghod ver; awg thang phawd awr lehax Yud daq chaw te che te ghad awr lehr; awg cehg mag Yud daq chaw ma hez. Awg thang phawd awr lehax awg suhr awg sar haq awg gig med soer che ted ceng liz, awg cehg mag awg gig med soer che ma hez.

²⁹ Awg khuhn phawd awr Yud daq chaw phehq che te ghad awr lehr; awg cehg mag Yud daq chaw phehq che yaog. Kheh te lehq awg cehg mag awg gig med soer che ted ceng awr lehr; awg lid tawd khuhd ve liq mehaz haq te lehq phehaq vid che ma hez. Awg ha phu haq te lehq ni ma awg khuhn soer che† ted ceng phehq che yaog. U kheh te che chaw haq chaw yad ma chid muh liz, Ghig sa chid muh che yaog.

3

¹ Kheh te lehq Yud daq chaw ted ceng awr lehr; su haq keh awg bon khawd-ehg kheh te cawg lex cheawg le. Awg gig med soer che ted ceng awr lehr; a thoq haq awg bon cawg le.

² Awg ceng gha lia awg khuhn awg bon cawg mad che yaog. Awg kawd ted ceng awr lehr; Ghig sa yawd ved tawd khuhd teq pa Yud daq chaw teq pa haq pid che yaog.

³ I hehd ted pehg pehar kar tiq mad yeg liz, a thoq ted ceng koz tug cawar le. I hehd

kar tiq mad yeg cheaq te lehq, Ghig sa ve kar tiq haq te lug che la.

⁴ Maq te lug tag. Chaw awg gha lia her ka var phehq liz, Ghig sa awr lehr awg cehg mag thed che yaog. Liq phu khuhn buhq lar che heh,

†Nawg awr lehr awg cehg mag cawd che yaog lehz,
nawg ved tawd khuhd sax khiz khanr che yaog.

Su nawg haq suhx jehg suhx taz thad liz, nawg ghad tug yaog,
lehd koz buhq lar che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd, a nig ved ma thed ma cawd che ted ceng awr lehr; Ghig sa ve thed che cawd che* ted ceng haq te tuhaz vid ver; koz kig khawd-ehg kheh te cawg le. Ghig sa a nig haq nez nag lehq cir yanr ax che awr lehr; ma thed ma cawd che haq tea che ma hez hawg la. (Tawd che te khuhd awr lehr; chaw yad koz che heh ngag koz che yaog.)

⁶ Che kheh ma hez. Tawd che te khuhd cawd che ver; Ghig sa awr lehr mig gig yad haq khawd-ehg kheh te suhx jehg suhx taz gha tuawg le.

⁷ Ngag her ka che haq te lehq Ghig sa ve thed che cawd che ted ceng haq lex lehq awg mig awg phond cawg vid che ver; a thoq te ngag haq vend bax yad phehq che yaog lehz suhx jehg suhx taz chehd ser-a le.

⁸ Ma hez ver; a thoq te lehq daq che tuhaz tug a nig mad daq che haq te sar lehz ma koz hawg le. A nig che kheh koz che yaog lehz chaw ted pehg pehar khaex chehd che law. U kheh koz che chaw teq pa cir yanr che haq gha khanr che awr lehr cawd che yaog.

Thed che cawd che chaw mad cawg

⁹ Kheh te lehq, a nig Yud daq chaw teq pa su haq keh daq cheawg la. Ma hez. Awg lawn ghod ver; Yud daq chaw lehd ma koz, Her lar saq chaw lehd ma koz, chaw awg gha lia vend bax ve kand pax awg huhx chehd che† yaog lehz, ngag te pawz koz lar peor.

¹⁰ Liq phu khuhn buhq lar che heh,

†“Thed che cawd che chaw mad cawg,
te ghad-eg liz mad cawg che yaog.

¹¹ Sir che chaw‡ te ghad-eg liz mad cawg.
Ghig sa haq ca che chaw te ghad-eg liz mad cawg.

* 2:25 2:25 awg gig med soer che Gal 2:2 haq ngawx. † 2:29 2:29 Awg ha phu haq te lehq ni ma awg khuhn

soer che Ghig sa ve Awg ha phu ve kand pax haq yonr che chaw ve ni ma he lehq a saq teq khad haq awg gha lia pa vid che haq koz che yaog. Bon 30:6 † 3:4 3:4 Chid 51:4 * 3:5 3:5 Ghig sa ve thed che cawd che A nig te yaq che haq cir yanr ax che ted ceng awg khuhn, Ghig sa yawd khawd-ehg ma thed che cawd che haq pheq mawa lar che yaog. † 3:9 3:9 vend bax ve kand pax awg huhx chehd che Rm 5:12, 11:32, Gal 3:22 † 3:10 3:10-12 Chid 14:1, 53:1-3 ‡ 3:11 3:11 Sir che chaw Ghig sa haq sir che chaw haq koz che yaog.

12 Chaw awg gha lia yaq kaw yaq vehr che yaog.

I hehd teq pa teq geha

awg bon mad cawg che chaw phehq vehr che yaog.

Daq che kanx haq te che chaw mad cawg, te ghad-eg liz mad cawg che yaog.

13 †I hehd ve kuhq khuh awr lehr,

phaw lar che tur phuh[§] heh te che yaog.

I hehd ve ha lez awr lehr, her ka che yaog.

†I hehd ve med gig

awg khuhn phawd awr huh vig haeg awg tuhq ma cawg che yaog.

14 †I hehd ve mawq kaw awg khuhn khen che khuhd he lehq

ni ma nag che khuhd kha peh vad-ag cawg che yaog.

15 †Su ved awg suhr yug sez tug i hehd ve khi kud gehq jad che yaog.

16 I hehd kha kae kig lo, su awg pun

lug tug sez tug he lehq duhd har gad har tug lehax cawg che yaog.

17 Duhd sa gad sa che yaq kaw haq i hehd maq sir.

18 †I hehd awg khuhn lo,

Ghig sa haq kuhz che* ni ma mad cawg."

lehd koz buhq lar che yaog.

19 Awg lid tawd khuhd awg khuhn kha koz lar che tawd teq pa awr lehr, awg lid tawd khuhd awg huhx lo chehd che chaw teq pa haq koz vid che yaog lehz a nig sir che yaog. Kheh te cheaq te lehq, chaw awg gha lia tawd te khuhad liz kawq yaw tug mad cawg lehq, mig gig yad awg gha lia Ghig sa mehzh khuhd suhr huh suhx jehg suhx taz che haq gha khanr kenr che yaog.

20 Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd haq na yug cheaq te lehq, Ghig sa mehzh khuhd suhr chaw te ghad-eg liz thed che cawd che chaw phehaq tug ma hez. Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd haq te lehq vend bax cawg che haq gha sir che yaog.

Yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq che

21 A meha awr lehr, awg lid tawd khuhd haq ma caz daq che[†] awg khuhn, Ghig sa lo lag che thed che cawd che awg ceng haq gha mawg peg che yaog. Awg lawn che ve haq awg lid tawd khuhd liq teq pa he lehq

cuh kar var teq pa ve liq teq pa awg khuhn sax khiz khanr lar peor.

22 Yer suq Khreq haq kha yonr che chaw awg gha lia awr lehr, yonr cheaq te lehq Ghig sa ve thed che cawd che ted ceng haq gha che yaog. Pen daq kig mad cawg.

23 Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia vend bax te lehq daq jad che Ghig sa ve a lor haq te maq gha che yaog.

24 Awg phuhd ma pid lehq, yawd ved awg bon haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq che yaog. Thed che cawd che chaw phehq vehr che awr lehr, Yer suq Khreq thaer khuhq ax che haq te lehq yaog.

25 Yer suq ve awg suhr haq te lehq kha yonr che chaw teq pa haq vend bax phehd kha tug, Yer suq awr lehr tand tug phehq che yaog lehz, Ghig sa yawd haq teh lar che yaog. Che ve awr lehr, Ghig sa thed che cawd che ted ceng haq te mar ax che yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa yawd ved yeg khanr vix che awg khuhn, pong lag thad chaw yad te yaq che vend bax teq pa haq maq cir yanr ser che yaog.

26 Yawd che kheh te che awr lehr, a meha ve awg yand awg khuhn yawd awr lehr, thed che cawd che yaog lehz su haq pheq maw vid che yaog. Kheh te cheaq te lehq, yawd suhx jehg suhx taz che awr lehr, thed cawd lehq Yer suq haq kha yonr che chaw teq pa haq thed che cawd che chaw phehaq vid sehr phad liz yawd phehq che yaog.

27 Kheh te lehq, ni ma ir kig khar lo cawar le. Ni ma ir kig mad kawq cawg.‡ A thoq ted ceng haq te lehq mad kawq cawg le. Kanx te che haq te lehq la. Ma hez, yonr che haq te lehq yaog.

28 Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd ve kanx haq ma caz daq lehq, yonr che haq lehax te lehq chaw te ghad awr lehr thed che cawd che chaw phehaq che yaog lehz a nig sawnr lar che yaog.

29 Ghig sa awr lehr, Yud daq chaw teq pa ve Ghig sa lehax phehq cheawg la. Yawd awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa ve Ghig sa liz phehq che ma hez hawg la. Yaog, bid saz a naz chaw teq pa ve Ghig sa liz phehq che yaog.

30 Awg lawn ghod ver, Ghig sa te ghad lehax cawg che[§] yaog. Awg gig med soer che chaw teq pa yonr che haq te lehq, Ghig sa i hehd haq thed che cawd che chaw lehz

† 3:13 3:13a Chid 5:9 § 3:13 3:13 phaw lar che tur phuh Ni ma awg khuhn chaq chiz jad che haq koz gad che yaog. † 3:13 3:13b Chid 140:3 † 3:14 3:14 Chid 10:7 † 3:15 3:15-17 Isy 59:7-8 † 3:18 3:18 Chid 36:1

* 3:18 3:18 Ghig sa haq kuhz che Tar ir yawz yan che haq koz che yaog. Khiz 20:11 † 3:21 3:21 awg lid tawd khuhd haq ma caz daq che Yer suq haq yonr cheaq te lehq gha che awg bon haq koz che yaog. ‡ 3:27 3:27 Ni ma ir kig mad kawq cawg Thaer khuhq che haq gha tug yonr che khuhn kanx te che haq koz che yaog. Ef 2:8

§ 3:30 3:30 Ghig sa te ghad lehax cawg che Bon 6:4, Gal 3:20

sawnr lar tug yaog. Awg gig med maq soer che chaw teq pa liz, yonr che haq te lehq yawd i hehd haq thed che cawd che chaw lehq sawnr lar tug yaog.

³¹ Kheh te lehq, yonr che haq te lehq a nig awg lid tawd khuhd haq te lug che la. Maq te lug. Awg lid tawd khuhd haq lex lehq yeg chehd vid tug a nig te che yaog.*

4

Ar brar hanr yonr che awg lawn

¹ Kheh te lehq, awg suhr awg sar phawd awr a nig ved awr pa Ar brar hanr* awr lehr, awg lawn che haq caz daq che khuhn a thoq gha che haq khawd-ehg kheh gha koz tuawg le.

² Awg lawn ghod ver, kanx te che haq te lehq Ar brar hanr awr lehr thed che cawd che chaw phehq vehr che heh ver, yawd ni ma ir kig cawg tug yaog. Kheh ma khuhd, Ghig sa mehzh khuhd suhr huh ni ma ir kig cawg tug ma hez.

³ Liq phu awg khuhn khawd-ehg kheh koz cheawg le. †Ar brar hanr awr lehr Ghig sa haq yonr cheaq te lehq, Ghig sa yawd haq thed che cawd che chaw sawnr lar che yaog lehd koz lar che yaog.

⁴ Kanx te che chaw te ghad awr lehr, ghad phuhd gha che te yand, su yawd haq awg bon te vid che lehq chaw te ghad-eg liz maq sawnr. Yawd gha kenr cheaq te lehq gha che lehq sawnr che yaog.

⁵ Yonr che chaw te ghad haq thed che cawd che chaw lehq sawnr che yaog. Yawd kanx te che haq te lehq ma hez. Haeg che chaw teq pa haq thed che cawd che chaw phehaq vid gha che phad haq yawd yonr cheaq te lehq yaog.

⁶ Che ve haq kha sur suar, Ghig sa awr lehr kanx haq maq ngawx lehq, thed che cawd che yaog lehq sawnr lar che chaw te ghad awr lehr, awg bon ir che awg lawn haq Dar viq liz koz lar che yaog.

⁷ Yawd koz che,
†“Yaq kig jiz kig teq pa haq phehd vid peg lehq,

vend bax haq beh vid lar peg che†
chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog.

⁸ Jawd mawd Ghig sa vend bax maq tar che chaw awr lehr, awg bon ir che yaog,”

lehd koz che yaog.

* **3:31 3:31 yeg chehd vid tug a nig te che yaog** Yonr che awg khuhn kanx te ver, awg lid tawd khuhd haq lehq vid che ted ceng yaog. Rm 4 haq ngawx. * **4:1 4:1 Ar brar hanr** Id sar rer laq chaw teq pa ve awr pa nux te lehq, yonr cheaq te lehq thed che cawd che chaw phehaq che yaog. Gal 3:6-9 † **4:3 4:3** Khiz 15:6 † **4:7 4:7-8** Chid 32:1-2 † **4:7 4:7 vend bax haq beh vid lar peg che** Vend bax duhd phuht che chaw haq Ghig sa vend bax phehd vid che haq koz che yaog. Chid 32:1-2 † **4:9 4:9** Khiz 15:6 † **4:13 4:13 gha tug awg sinx** Awg ceng awg khad he lehq Khar nar muhd mig haq koz che yaog. Khiz 17:4-6 § **4:15 4:15 yaq kig jiz kig mad cawg** Awg lid tawd khuhd mad cawg ver, vend bax cawg che haq sir maq gha che haq koz che yaog. 7:7-11

⁹ †Kheh te lehq, awg gig med soer che chaw teq pa lehax awg bon che haq gha cheawg la. Ma hez ver, awg gig med maq soer che chaw teq pa liz gha cheawg la. Awg lawn ghod ver, Ar brar hanr yonr cheaq te lehq Ghig sa yawd haq thed che cawd che chaw sawnr lar che yaog lehq a nig koz che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, yawd haq khawd-ehg kheh te lehq sawnr vid lar cheawg le. Awg gig med soer peg huh la, ma hez ver, maq soer ser huh la. Awg gig med soer peg khaz nuhr ma hez. Maq soer ser thad liz sawnr lar che yaog.

¹¹ Yawd awg gig med maq soer ser awg kawd thad liz, yawd yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw phehq vehr che yaog. Yawd thed che cawd che chaw phehq lar peg che haq cunr dawz lar tug, yawd awg gig med soer che awg hez haq khanr yug che yaog. Awg gig med maq soer liz, yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw phehq lar peg che chaw awg gha lia ve awr pa phehaq tug, Ghig sa Ar brar hanr haq duhd lar che yaog.

¹² Awg gig med soer che chaw teq pa ve awr pa liz yawd phehq che yaog. Chaw u ve teq pa awr lehr, awg gig med soer che lehax ma hez. Ar brar hanr awg gig med maq soer ser awg kawd thad loar, yawd yonr che heh te lehq i hehd liz yonr lehq yawd ved khi hawehd haq ghaq veh che chaw teq pa phehq che yaog.

Yonr che haq te lehq kar tiq sax caz gha che

¹³ Ar brar hanr he lehq yawd ved awg yad awg dug teq pa gha tug awg sinx[‡] awr lehr, mig gig yaog lehq kar tiq sax caz gha lar che yaog. Awg lid tawd khuhd haq te lehq i hehd gha che ma hez. Yonr che haq caz daq che thed che cawd che ted ceng haq te lehq i hehd gha che yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd haq cud che chaw teq pa awg sinx cad sehr phad phehq ver, yonr che ted ceng awr lehr, teq chaweh awg bon mad cawg lehq, kar tiq sax caz u ve liz lug vehr che yaog.

¹⁵ Awg lid tawd khuhd awr lehr, Ghig sa nez nag che haq te tuhaz che yaog. Kheh ma khuhd, awg lid tawd khuhd mad cawg ver, yaq kig jiz kig liz mad cawg. §

¹⁶ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa ve awg bon haq te lehq kar tiq sax caz ve awg sinx haq gha tug lehd ma koz, Ar brar hanr ve awg yad awg dug awg gha lia kar tiq sax caz haq awg cehg mag gha tug lehd ma koz, Ar brar hanr yonr che ted ceng haq Ghig sa cud lehq awg sinx pid che yaog. Awg lid tawd khuhd haq cud che chaw teq pa lehax kar tiq sax caz haq gha tug ma hez. A nig awg gha lia ve awr pa Ar brar hanr yonr che heh te lehq, kha yonr che chaw teq pa liz gha tug yaog.

¹⁷ Ar brar hanr awr lehr, a nig ved awr pa phehq che awg lawn Liq phu khuhn che kheh koz buhq lar che yaog. †Chaw ceng laex ceng ve awr pa ngag nawg haq te vid lar che yaog lehd koz buhq lar che yaog. Suh vehr che chaw teq pa haq kawq teq tuag vid lehq, mad phehq lag ser che awg ceng teq pa haq phehaq vid sehr phad Ghig sa haq yawd yonr lehq, Ghig sa mehzu khuhd suhr kar tiq sax caz haq yawd gha che yaog.

¹⁸ †Nawg ved awg yad awg dug awr lehr, u kheh phehq tug yaog lehq Ghig sa yawd haq koz vid lar che heh, †chaw ceng laex ceng ve awr pa phehaq tug, duhd law kig mad cawg liz, yawd yonr lehq duhd law chehd che yaog.

¹⁹ A saq a lag kheh teq ha khuhq gaeg lehq, yawd awg ton suh vehr che heh te lehq Sar rad liz yad hu yad leh vehr che awg yand gag vehr che haq yawd duhd ngawx che te yand, yonr che ted ceng awg ghad ma nud veh.*

²⁰ Ghig sa ve kar tiq sax caz haq yawd duhd ngawx che te yand, yawd yonr che ted ceng awr lehr thuhd duhd nuhg duhd mad cawg. Kheh ma khuhd, yawd yonr che awg ghad ir veh lehq, Ghig sa haq chid ir chid muh chehd che yaog.

²¹ Kar tiq sax caz pid lar che heh Ghig sa te gha che haq Ar brar hanr yonr yeg jad che yaog.

²² †Kheh te lehq yawd yonr cheaq te lehq, yawd haq thed che cawd che chaw lehd koz sawnr lar che yaog.

²³ Yawd haq kheh te sawnr lar che lehq buhq lar che tawd te khuhd awr lehr, Ar brar hanr awg pun lehax ma hez.†

²⁴ A nig awg pun liz buhq lar che yaog. A nig ved Jawd mawd Yer suq haq suh kig lo kawq teq tuag vid sehr phad haq a nig yonr ver, a nig haq liz thed che cawd che

chaw phehq che yaog lehq sawnr ax lar tug yaog.

²⁵ A nig ved yaq kig jiz kig teq pa haq te lehq Ghig sa Jawd mawd Yer suq haq khanr suh kuh vid lehq, a nig thed che cawd che chaw phehq vehr tug, yawd haq kawq teq tuag vid vehr che yaog.

5

Thed che cawd che chaw teq pa awg bon khawd-ehg kheh te gha che

¹ Kheh te cheaq te lehq, a nig yonr che awg khuhn thed che cawd che chaw phehq vehr che haq te lehq, a nig awr lehr a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq cud lehq, Ghig sa haq kawq cawd daq hawr daq che yaog.

² Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq awg bon che awg khuhn a nig gha gehag lehq* gha chehd chehd che yaog. Ghig sa ve awg mig awg phond haq a nig duhd law lehq, ha lehq chid muh chehd che yaog.

³ Kheh te lehq, tuq che khanr che† haq a nig gha khanr che te yand, lex lehq ha lehq chid muh chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, tuq che khanr che haq te lehq a nig yeg khanr vix-ag che yaog.

⁴ Yeg khanr vix che haq te lehq Ghig sa a lor cawd che a saq teq khad haq caw-ag che yaog. Ghig sa a lor cawd che a saq teq khad cawg cheaq te lehq, a nig duhd law kig cawg che haq sir che yaog.

⁵ Duhd law kig che ve haq te lehq ni ma lug tug ma hez. Awg lawn ghod ver, a nig haq pehar lar che Daq che kehq che Awg ha phu awr lehr, a nig ved ni ma awg khuhn Ghig sa ve haq pehd che ted ceng nger kea peor.

⁶ A nig awg ghad nud jad chehd ser che te yand, awg yand cawd che‡ awg khuhn, chaw haeg teq pa awg pun Khreq khanr suh vehr che yaog.

⁷ Thed che cawd che chaw awg pun khanr suh tug chaw ca har jad che yaog. Te pawz pawz ax ver chaw daq awg pun khanr suh pir che chaw te ghad ghad cawg tug yaog lehq.

⁸ Kheh ma khuhd, a nig vend bax yad phehq chehd che te yand huh, Khreq a nig awg pun khanr suh lehq, Ghig sa yawd a nig haq khawd-ehg taw maq haq che kha sehax mawa che yaog.

⁹ Khreq ve awg suhr haq te lehq, a meha a nig thed che cawd che chaw phehq vehr

† 4:17 4:17 Khiz 17:5 † 4:18 4:18a Khiz 15:5 † 4:18 4:18b Khiz 17:5 * 4:19 4:19 awg ghad ma nud veh Chaw yad te maq gha liz, Ghig sa te gha che haq yonr chehd che yaog. † 4:22 4:22 Khiz 15:6 † 4:23 4:23 Ar brar hanr awg pun lehax ma hez Ghig sa pid lar che kar tiq awr lehr, mig gig a yad awg gha lia awg pun phehq che yaog. 15:4 * 5:2 5:2 a nig gha gehag lehq Khreq yad gha phehaq che haq koz che yaog. † 5:3 5:3 tuq che khanr che Yonr che haq lawnd ngawx che awg ceng te che yaog. Yk 1:2-3 ‡ 5:6 5:6 awg yand cawd che Ghig sa chaw yad haq thaer khuhq vid tug koz lar che awg yand haq koz che yaog. Mk 1:15, Gal 4:4

che yaog. Kheh te cheaq te lehq, che haq keh lex lehq yawd haq te lehq Ghig sa nez nag che haq liz, a nig gha pong tug yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, a nig yawd ved cand par phehq chehd che^S te yand, yawd ved Yad phu suh che haq te lehq, a nig Ghig sa haq kawq cawd daq hawr daq vehr che yaog. Che haq keh lex lehq, a nig kheh te yawd haq cawd daq hawr daq vehr che ver, Yad phu teq chehd che haq te lehq Ghig sa ve cir yanr che khuhn a nig haq pong ax tug yaog.

¹¹ Che kheha lehax ma hez ser. A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq Ghig sa haq ha lehq chid muh chehd che yaog. Yawd haq te lehq a nig Ghig sa haq kawq cawd daq hawr daq vehr che yaog.

Ar danr he lehq Khreq awg lawn

¹² Kheh te cheaq te lehq, chaw te ghad haq te lehq* mig gig khod-aq lo vend bax gehag lehq, vend bax haq te lehq suh che ted ceng cawag che[†] yaog. Kheh te lehq, chaw awg gha lia vend bax te vehr che haq te lehq, chaw awg gha lia awg khod-aq suh che ted ceng cawag che yaog.

¹³ Awg lid tawd khuhd maq teh ser thad loar, mig gig khod-aq lo vend bax cawg lar che yaog. Kheh ma khuhd, awg lid tawd khuhd mad cawg ser che awg yand awg khuhn, vend bax maq tar ser.

¹⁴ Kheh ma khuhd, Ar danr haq tanr lehq Mod ser ve awg coaq kha gag, suh che ted ceng uq penr chehd che yaog. Chaw u ve teq pa te yaq che awr lehr, Ar danr te yaq che haq maq sur daq liz, suh che ted ceng i hehd haq uq penr chehd che yaog. Ar danr u ve te ghad awr lehr, awg khaz nuhr lag tug chaw te ghad[‡] ve awg hez phehq che yaog.

¹⁵ Kheh ma khuhd, te yaq che u ve awr lehr kheha pehar che awg bon haq maq sur daq. Awg lawn ghod ver, chaw te ghad te yaq cheaq te lehq, chaw mad awr gha suh che ver, Ghig sa ve awg bon he lehq Yer suq Khreq lehd koz che chaw te ghad ve awg bon haq te lehq kheha pehar che awg bon awr lehr, chaw kha peh vad-ag awg pun lex lehq kawq mad-ag che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq, chaw te ghad te yaq che haq te lehq phehaq che ted ceng awr lehr,

kheha pehar che awg bon^S haq maq sur daq. Awg lawn ghod ver, te pawz lehax te yaq che khaz nuhr suhx jehg che ted ceng awr lehr, cir yanr che haq gha khanr che yaog. Kheh ma khuhd, te yaq mad jad che khaz nuhr kheha pehar che awg bon awr lehr, thed che cawd che chaw phehaq vid che yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, chaw te ghad te yaq lehq, te yaq che phad u ve te ghad haq te lehq suh che ted ceng uq penr ver, mad jad che awg bon he lehq thed che cawd che laq sawnr haq gha che chaw teq pa awr lehr, Yer suq Khreq te ghad haq te lehq teq che awg khuhn lex lehq gha uq penr tug yaog.

¹⁸ Kheh te cheaq te lehq, chaw te ghad te pawz lehax te yaq che haq te lehq chaw awg gha lia cir yanr che haq gha khanr che yaog. Che heh te lehq, chaw te ghad te pawz lehax thed che cawd che haq te cheaq te lehq, chaw awg gha lia thed che cawd che chaw phehaq lehq co ha gha teq che yaog.*

¹⁹ Awg lawn ghod ver, chaw te ghad maq na yug che haq te lehq, chaw kha peh vad-ag vend bax yad phehq vehr che yaog. Che heh te lehq, chaw te ghad na yug che[†] haq te lehq, chaw kha peh vad-ag thed che cawd che chaw phehaq tug yaog.

²⁰ Yaq che jiz che teq pa mad-ag tug, awg lid tawd khuhd gehag che[‡] yaog. Kheh ma khuhd vend bax mad-ag che ted kag huh awg bon lex lehq kawq mad-ag che yaog.

²¹ Che ve awr lehr, suh che haq cud lehq vend bax uq penr che heh, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq a nig co co taer taer teq gha tug, awg bon ted ceng liz thed che cawd che haq cud lehq uq penr tug awg pun yaog.

6

Vend bax phawd awr suh vehr che

¹ Kheh te lehq, a nig khawd-ehg kheh koz tug cawar le. Awg bon mad-ag tug a nig vend bax awg khad haq kawq kae tug ser-aw la. Maq kae hawg.

² A nig vend bax phawd awr suh vehr che* chaw teq pa awr lehr, vend bax awg

^S 5:10 5:10 yawd ved cand par phehq chehd che Chaw yad vend bax te che haq te lehq, Ghig sa ve cand par phehq vehr che yaog. * 5:12 5:12 chaw te ghad haq te lehq Ar danr haq te lehq lehd koz gad che yaog. † 5:12

5:12 suh che ted ceng cawag che Awg ton suh che lehax ma hez. Co ha suh lehq co co taer taer Ghig sa haq gha phaz daq che haq koz che yaog. ‡ 5:14 5:14 awg khaz nuhr lag tug chaw te ghad Yer suq haq koz che yaog.

§ 5:16 5:16 kheha pehar che awg bon Thaer khuhq che awg bon haq koz che yaog. * 5:18 5:18 co ha gha teq che yaog Yer suq haq yonr che chaw haq lehax koz gad che yaog. † 5:19 5:19 chaw te ghad na yug che Yer suq haq koz che yaog. Phi 2:8, Isy 53:11 ‡ 5:20 5:20 awg lid tawd khuhd gehag che Awg lid tawd khuhd haq te lehq, a nig vend bax cawg che haq sir vehr che yaog. 4:15

* 6:2 6:2 vend bax phawd awr suh vehr che Yer suq haq yonr cheaq te lehq, vend bax kawq te tug ma duhd ngawx che haq koz che yaog. 6:11, 7:4, 6, Gal 2:19, Kaw 2:20, 3:3, 1Pe 2:24

khuhn khawd-ehg kheh te kawq teq chehd gha tuawg le.

³ A nig Yer suq Khreq awg khuhn baz tiz sar[†] khanr yug peg che chaw awg gha lia awr lehr, yawd suh che awg khuhn baz tiz sar khanr lar peg che haq nig hehd maq sir la.

⁴ Kheh te cheaq te lehq, baz tiz sar haq a nig khanr thad, yawd geh teq geha suh che khuhn tur lar che[‡] haq a nig khanr lar che yaog. Khreq haq Awr pa ve awg mig awg phond haq te lehq suh kig lo kawq teq tuag vid che heh, a nig liz teaq lehq chaw awg suhx phehaq tug yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver a nig yawd suh che heh, yawd geh teq geha suh ver, a nig yawd teq tuag che heh yawd geh teq geha kawq teq tuag tug yaog.

⁶ Vend bax ve awg ton lug vid tug, a nig ved awg ton awg pir awr lehr yawd geh teq geha laq kan thag huh thaq vehr peg che haq a nig sir che yaog. Che ve awr lehr a nig vend bax ve awg ceg maq gha kawq te tug awg pun yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, suh vehr che chaw[§] te ghad awr lehr, vend bax awg khuhn pong tuhaz vehr che yaog.

⁸ A nig Khreq geh teq geha suh ver, yawd geh teq geha teq chehd tug^{*} yaog lehz a nig yonr che yaog.

⁹ Khreq awr lehr, suh kig lo kawq teq tuag vehr che haq te lehq, awg khaz nuhr te pawz liz yawd mad kawq suh lehq, suh che ted ceng yawd haq mad kawq uq penr che lehz a nig sir che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, yawd suh che awr lehr, vend bax phawd awr te pawz lehax suh lehq, yawd teq chehd che awr lehr, Ghig sa awg pun teq chehd che yaog.

¹¹ Che ve heh te lehq, nig hehd liz vend bax phawd awr suh vehr che chaw phehq lehq, Yer suq Khreq awg khuhn Ghig sa awg pun teq chehd che[†] chaw phehq cheawg lehz sawnr lar-oq.

¹² Kheh te cheaq te lehq, vend bax ve a lor haq maq gha na yug tug, nig hehd suh vix che awg ton awg khuhn vend bax haq tad uq penr cuh.

¹³ Nig hehd ve awg ton awg khen teq pa awr lehr, haeg che awg pun laq cax heh te yehd tug, vend bax haq tad aq vid. Kheh ma khuhd, nig hehd suh kig lo kawq teq tuag vehr che chaw teq pa phehq che heh te lehq, a sug yawd awg ton Ghig sa haq

aq vid-oq.[‡] Nig hehd ve awg ton awg khen teq pa liz, thed che cawd che awg pun laq cax heh te yehd tug Ghig sa haq aq vid-oq.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr awg lid tawd khuhd awg huhx lo ma chehd. Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr awg bon awg huhx lo chehd cheaq te lehq, vend bax nig hehd haq kawq uq penr tug ma hez.

Thed che cawd che ted ceng awg huhx lo awg ceg te che

¹⁵ Kheh te lehq khawd-ehg kheh le. Awg lid tawd khuhd awg huhx lo mad kawq chehd lehq awg bon awg huhx lo chehd cheaq te lehq, a nig vend bax kawq te tuawg la. Ma hez hawg.

¹⁶ Na yug vix che awg ceg heh te lehq chaw te ghad ghad haq nig hehd ve awg ton aq vid ver, nig hehd awr lehr nig hehd na yug chehd che chaw u ve te ghad ve awg ceg phehq che haq nig hehd maq sir la. Vend bax ted ceng awg huhx lo awg ceg te ver, gha suh tug yaog. Ma hez ver, na yug che ted ceng awg huhx lo awg ceg te ver, thed che cawd che chaw phehq tug yaog.

¹⁷ Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr vend bax ve awg ceg te jaw liz, gha hend lar che awg ceg hawg cawd che yonr khad ve awg lid awg khad teq pa haq ni ma awg tawg kha gag nig hehd na yug vehr cheaq te lehq, Ghig sa ve awg bon haq chid ir chid muh che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, Ghig sa nig hehd haq vend bax awg khuhn pong tuhaz vid vehr lehq, nig hehd awr lehr thed che cawd che ted ceng awg huhx lo awg ceg phehq vehr che yaog.

¹⁹ Nig hehd co ha phawd awr awg ghad nud chehd ser cheaq te lehq, chaw yad teq pa sir gha che tawd che teq pa haq ngag yehd lehq nig hehd haq koz ax che yaog. Awg lawn ghod ver, pong lag thad nig hehd ve awg ton awg khen teq pa awr lehr, chaq chiz che he lehq haeg che haq keh haeg che haq te tug awg pun aq vid jaw che heh te lehq, a meha nig hehd daq vid kehg vid tug awg pun, thed che cawd che ted ceng awg huhx lo awg ceg te tug, nig hehd ve awg ton awg khen teq pa haq aq vid-oq.

²⁰ Nig hehd vend bax ve awg ceg te chehd che te yand, nig hehd awr lehr thed che cawd che ted ceng awg huhx lo awg ceg maq te.

[†] 6:3 6:3 baz tiz sar Vend bax duhd phuhz lehq chaw awg suhx phehaq che awg hez te che yaog. Gal 3:27 [‡] 6:4

6:4 teq geha suh che khuhn tur lar che Vend bax haq chid bag lar haz che haq koz che yaog. Kaw 2:12 [§] 6:7

6:7 suh vehr che chaw Vend bax phawd awr suh che haq koz che yaog. Gal 2:20 ^{*} 6:8 6:8 teq geha teq chehd

tug Co ha phawd awr teq chehd che haq koz che yaog. [†] 6:11 6:11 Ghig sa awg pun teq chehd che Chaw awg

suhx, ni ma awg suhx cawag che haq koz che yaog. 2K 5:17 [‡] 6:13 6:13 Ghig sa haq aq vid-oq Ghig sa uq penr

che awg huhx lo chehd-oq lehd koz gad che yaog. Rm 12:1

²¹ Awg ceng u ve teq pa haq nig hehd te chehd huh, a thoq awg bon gha hawg le. Awg ceng u ve teq pa awr lehr, a meha nig hehd awg pun yaq taw tug phehq che yaog. U ve teq pa ve awg leh med awr lehr, suh che ted ceng yaog.

²² Kheh ma khuhd a meha nig hehd awr lehr, vend bax awg khuhn Ghig sa nig hehd haq pong tuhaz vid vehr lehq, Ghig sa nig hehd haq yawd ved awg ceg phehq vid vehr cheaq te lehq, daq vid kehg vid gha che awg bon haq nig hehd gha che yaog. Awg bon u ve awg leh med awr lehr, co tiq ha tiq ted ceng phehq che yaog.

²³ Awg lawn ghod ver, vend bax ve awg phuhd awr lehr, suh che ted ceng yaog. Kheh ma khuhd, Ghig sa a nig haq kheha pehar che awg bon awr lehr, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq, co taer taer teq che ted ceng yaog.

7

Awg phad mawd awg mid ma awg lawn tawd par hax

¹ A vix a nax teq paog, chaw te ghad teq chehd che awg yand awg khuhn lo lehax yawd awg lid tawd khuhd* awg huhx lo chehd che haq nig hehd maq sir la. (Ngag che kheh koz che awr lehr, awg lid tawd khuhd sir var teq pa haq koz ax che yaog.)

² Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd awr lehr awg mid ma haq yawd ved awg phad mawd teq chehd che kheh ceh, yawd ved awg phad mawd geh pheh chuhq lar che yaog. Kheh ma khuhd awg phad mawd suh vehr ver, awg phad mawd haq caz daq che awg lid haq yawd gha pong vehr che yaog.

³ Kheh te cheaq te lehq, yawd ved awg phad mawd maq suh ser huh, awg kag awr ve haw khaz te ghad haq ca he ver, hax chawd hax paz te che ma lehz su yawd haq koz tug yaog. Kheh ma khuhd yawd ved awg phad mawd suh vehr ver, awg lid tawd khuhd u ve haq yawd pong vehr lehq, awg kag awr ve haw khaz te ghad haq ca he che liz, yawd hax chawd hax paz te che ma ma hez.

⁴ Ngag ved a vix a nax teq paog, che heh te lehq nig hehd liz Khreq ve awg ton haq te lehq awg lid tawd khuhd haq suh vehr che yaog. Che ve awr lehr, a nig Ghig sa awg pun awg sir nuhaq gha tug, suh kig lo kawq teq tuag vid peg che te ghad† ve chaw nig hehd phehaq tug awg pun yaog.

* 7:1 7:1 awg lid tawd khuhd Mod ser pid lar che awg lid tawd khuhd haq koz che yaog. † 7:4 7:4 suh kig lo kawq teq tuag vid peg che te ghad Yer suq haq koz che yaog. 6:11 ‡ 7:6 7:6 a nig haq pheh teh lar che ted ceng Awg lid tawd khuhd haq koz che yaog. † 7:7 7:7 Tuhz 20:17, Bon 5:21 § 7:9 7:9 ngag suh vehr che yaog

Awg lid tawd khuhd mad lag gag ser huh, chaw yad vend bax cawg che haq maq sir. 4:15 Kheh ma khuhd, awg lid tawd khuhd lag gag vehr khaz nuhr, vend bax cawg che haq sir vehr lehq, vend bax awg khuhn suh che haq koz che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, a nig awr lehr awg suhr awg sar a lor awg khad haq kae chehd che te yand, suh che ted ceng awg pun awg sir nuhaq tug, a nig ved vend bax te gad che ni ma ted ceng awr lehr a nig ved awg ton awg khen teq pa awg khuhn kanx te chehd che yaog. Vend bax te gad che ni ma u ve awr lehr, awg lid tawd khuhd haq te lehq te gad-ag che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, pong lag thad a nig haq pheh teh lar che ted ceng‡ haq a nig suh lar haz vehr cheaq te lehq, a meha Ghig sa a nig haq awg lid tawd khuhd awg khuhn pong ax vehr che yaog. Yawd a nig haq pong ax che u ve awr lehr, a nig yawd awg pun kanx te tug awg pun yaog. Kanx che awr lehr, buhq lar che awg lid awg pir awg huhx lo te che ma hez. Kheh ma khuhd, Awg ha phu haq caz daq che ni ma awg suhx awg khuhn a nig te che yaog.

A nig awg khuhn cawg che vend bax

⁷ Kheh te lehq, a nig khawd-ehg kheh gha koz tuawg le. Awg lid tawd khuhd awr lehr, vend bax phehq cheawg la. Ma hez hawg. Kheh ma khuhd awg lid tawd khuhd mad cawg ver, vend bax haq ngag maq sir. Awg lawn ghod ver, †Su ved med nged jeg kor haq taq sex lae lehz awg lid tawd khuhd ma koz ver, sex lae che ted ceng haq ngag maq sir.

⁸ Kheh ma khuhd vend bax awr lehr, Ghig sa pid lar che tawd khuhd haq te lehq awg yand cawd che haq yug lehq, ngag awg khuhn sex lae che awg gha lia te tuhaz che yaog. Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd mad cawg ver, vend bax awr lehr suh vehr che yaog.

⁹ Pong lag thad, awg lid tawd khuhd haq ma caz daq che awg khuhn ngag teq chehd che yaog. Kheh ma khuhd, Ghig sa pid lar che tawd khuhd lag che te yand, vend bax teaq lehq ngag suh vehr che yaog. §

¹⁰ Pid lar che tawd khuhd che awr lehr co ha gha teq tug awg pun te che liz, suh vid gha che ted ceng phehq che haq ngag gha mawg che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver vend bax awr lehr, Ghig sa pid lar che tawd khuhd haq te lehq awg yand cawd che haq yug lehq, ngag haq her ka lar che awg khod-aq liz, pid lar che tawd khuhd u ve haq yehd lehq ngag haq dawz vehr lar che yaog.

¹² Kheh te lehq, awg lid tawd khuhd awr lehr, daq kehg che yaog. Pid lar che tawd

khuhd liz, daq che kehg che,* thed che cawd che he lehq daq jad che yaog.

¹³ Kheh te lehq daq che awg ceng awr lehr, ngag haq suh tug tea cheawg la. Che kheh ma hez hawg. Vend bax awr lehr, awg cehg mag vend bax phehq che haq kha sehax tuhaz tug, daq che awg ceng haq yehd lehq ngag haq suh tug tea che yaog. Kheh te lehq, pehar lar che awg lid tawd khuhd haq te lehq, vend bax khawd-ehg taw maq haeg jad che kha sehax tuhaz che yaog.

¹⁴ Awg lid tawd khuhd awr lehr, co ha haq caz daq che lehq a nig sir che yaog. Kheh ma khuhd ngag awr lehr, awg suhr awg sar haq caz daq lehq, vend bax vig yug lar che awg ceg[†] phehq che yaog.

¹⁵ Ngag te che teq pa haq ngag ca duhd ma tuhaz. Ngag te gad che teq pa haq ngag maq te lehq, ngag cand jad che teq pa haq ngag te che[‡] yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, maq te gad che haq[§] ngag te ver, awg lid tawd khuhd awr lehr daq che yaog lehq ngag khanr che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq mad daq che u ve haq a meha ngag awg ton te che ma hez. Ngag awg khuhn chehd chehd che vend bax te che yaog.

¹⁸ Ngag ved awg suhr awg sar awg ton che awg khuhn lo, daq che ted ceng a cehax liz mad cawg che haq ngag sir che yaog. Daq che haq te gad che ni ma cawg liz, daq che haq ngag te maq gha.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, ngag awr lehr daq che haq te gad liz maq te. Maq te gad che awg haeg haq ngag te don chehd che yaog.

²⁰ Kheh te lehq, ngag maq te gad che haq ngag te ver, ngag awg ton u ve haq te che ma hez. Ngag awg khuhn lo chehd chehd che vend bax te che yaog.

²¹ Kheh te cheaq te lehq, ngag daq che haq te gad che te yand, awg haeg ted ceng ngag geh chehd chehd che awg lid haq ngag gha mawg che yaog.

²² Ngag ved ni ma khuhn lo lehax ver, Ghig sa ve awg lid tawd khuhd haq ngag ha lehq che yaog.

²³ Kheh ma khuhd, ngag ved awg ton awg khen teq pa awg khuhn, awg kag awr ve awg lid ted mag haq ngag gha mawg che yaog. Awg lid che ted mag awr lehr, ngag ved ni ma duhd khad haq bawz daq chehd lehq,* ngag ved awg ton awg khen teq pa awg khuhn cawg che vend bax ve awg lid

awg huhx lo ngag haq pheh teh tug liz te chehd che yaog.

²⁴ Ngag awr lehr phehq bawg jad, duhd har jad che chaw te ghad phehq che yaog. Ngag haq suh vid che awg ton che awg khuhn a sug pong ax tuawg le.

²⁵ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq pong ax cheaq te lehq, Ghig sa haq chid muh che yaog.

Kheh te lehq, ngag ved ni ma duhd khad awr lehr, Ghig sa ve awg lid awg khad haq awg ceg te che yaog. Kheh liz, ngag ved awg suhr awg sar awr lehr, vend bax ve awg lid awg khad haq awg ceg te che yaog.

8

Awg ha phu awg khuhn chehd che awg lawn

¹ Kheh te cheaq te lehq, Yer suq Khreq awg khuhn chehd che chaw teq pa haq a meha cir yanr tug mad kawq cawg.

² Awg lawn ghod ver, Yer suq Khreq awg khuhn co ha teq vid gha che* Awg ha phu ve awg lid awr lehr, vend bax he lehq suh che ted ceng ve awg lid awg khuhn ngag haq pong ax vehr che yaog.

³ Awg suhr awg sar haq te lehq, awg lid tawd khuhd awg ghad nud lehq te maq gha che awg ceng haq Ghig sa te lar peg che yaog. A nig ved vend bax awg pun Ghig sa yawd ved Yad phu haq peha lar che yaog. Yad phu awr lehr, vend bax awg pun tand tug phehq tug, vend bax yad awg ton heh te lehq awg ton cawg che yaog. Kheh te lehq, yawd ved awg ton awg khuhn vend bax haq Ghig sa cir yanr vid che yaog.

⁴ Yawd che kheh te che awr lehr, a nig awg suhr awg sar awg khad haq maq kae lehq, Awg ha phu awg khad haq kae che chaw teq pa awg khuhn, awg lid tawd khuhd koz lar che heh thed che cawd che haq gha te tug awg ceng teq pa haq phehaq vid tug awg pun yawd te che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, awg suhr awg sar haq caz daq che chaw teq pa awr lehr, awg suhr awg sar phawd awr ve awg ceng teq pa haq duhd ngawx don chehd che ni ma cawg che yaog. Kheh ma khuhd, Awg ha phu[†] haq caz daq che chaw teq pa awr lehr, Awg ha phu phawd awr ve awg ceng teq pa haq duhd ngawx don chehd che ni ma cawg che yaog.

⁶ Awg suhr awg sar haq duhd ngawx don chehd che ni ma awr lehr, suh che ted ceng

* 7:12 7:12 *daq che kehg che* Awg lid tawd khuhd awr lehr, Ghig sa geh lag cheaq te lehq daq kehg che yaog.

† 7:14 7:14 *vend bax vig yug lar che awg ceg* Vend bax ve kand pax awg huhx lo chehd che haq koz che yaog.

‡ 7:15 7:15 *ngag cand jad che teq pa haq ngag te che* Vend bax awg khad haq te veh che haq koz che yaog. Gal 5:17 § 7:16 7:16 *maq te gad che haq* Vend bax haq koz che yaog. * 7:23 7:23 *bawz daq chehd lehq* Daq

che haq te tug he lehq mad daq che haq te tug tang daq chehd che haq koz che yaog. Gal 5:17 * 8:2 8:2 *co ha teq vid gha che* Awg ha phu ve kand pax haq koz che yaog. † 8:5 8:5 *Awg ha phu* Gal 6:16-17

phehq che yaog. Kheh ma khuhd, Awg ha phu haq duhd ngawx don chehd che ni ma awr lehr, co ha teq che he lehq duhd sa che ted ceng phehq che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, awg suhr awg sar haq duhd ngawx don chehd che ni ma awr lehr, Ghig sa haq cand jad che yaog. Ghig sa ve awg lid tawd khuhd awg huhx lo ma chehd che yaog. Awg cehg mag koz ver, yawd chehd maq gha hawg.

⁸ Awg suhr awg sar awg khad haq kae che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ni ma cawd tug te maq gha.

⁹ Kheh ma khuhd, Ghig sa ve Awg ha phu nig hehd awg khuhn chehd cehg mag ver, nig hehd awg suhr awg sar a lor awg huhx lo ma chehd. Kheh ma khuhd, Awg ha phu awg huhx lo chehd che yaog. Chaw te ghad ghad awg khuhn Khreq ve Awg ha phu ma chehd ver, yawd Khreq haq ma caz daq.

¹⁰ Kheh ma khuhd, Khreq nig hehd awg khuhn chehd ver, awg ton awr lehr vend bax haq te lehq suh vehr[‡] liz, co ha awr lehr thed che cawd che ted ceng haq te lehq teq chehd che yaog.

¹¹ Kheh te lehq, Yer suq haq suh kig lo kawq teq tuag vid che phad ve Awg ha phu nig hehd awg khuhn chehd chehd che ver, Yer suq Khreq haq suh kig lo kawq teq tuag vid che phad awr lehr, nig hehd suh vix che awg ton haq liz kawq teq tuag vid tug yaog. Nig hehd awg khuhn chehd che yawd ved Awg ha phu haq cud lehq yawd nig hehd haq kheh te kawq teq tuag vid tug yaog.

¹² Kheh te cheaq te lehq, a vix a nax teq paog, a nig awr lehr jeg puhd lar che chaw phehq che yaog. Kheh ma khuhd, awg suhr awg sar a lor awg khad haq kae tug, awg suhr awg sar geh jeg puhd lar che chaw phehq che ma hez. §

¹³ Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr awg suhr awg sar a lor awg khad haq a saq teq che ver, nig hehd gha suh tug yaog. Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr Awg ha phu haq cud lehq awg ton te che kanx teq pa haq suh vid che ver, nig hehd co ha gha teq tug yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve Awg ha phu sir kae che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ve awg yad awg dug phehq che yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, nig hehd te pawz kawq kuhz tug, awg ceg ve ni ma haq gha che ma hez. Nig hehd awg yad gha phehq tug Ghig sa ve Awg ha phu haq gha che

yaog. Kheh te lehq, Ar baq A pa-og* lehd koz a nig yawd haq kug gha che yaog.

¹⁶ A nig Ghig sa ve awg yad phehq che yaog lehz Awg ha phu yawd liz a nig ved ni ma geh teq geha sax khiz khanr che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, awg yad phehq che ver, awg sinx cad sehr phad liz phehq che yaog. Khreq geh teq geha awg mig awg phond gha tug yawd geh teq geha a nig gha tug gha khanr che[†] ver, a nig Ghig sa ve awg sinx cad sehr phad phehq lehq Khreq geh teq geha awg sinx haq a nig gha cad tug yaog.

¹⁸ A meha ve awg yand awg khuhn gha tuq gha khanr che awr lehr, awg khaz nuhr a nig haq pheq mar ax tug awg mig awg phond haq tehz ngawx maq kenr che lehd ngag duhd che yaog.

¹⁹ Phanr lar te lar che awg ceng awg gha lia awr lehr, Ghig sa ve awg yad teq pa haq tuhaz vid che haq gha mawg tug, duhd law jad lehq kha sehax law chehd che yaog.

²⁰⁻²¹ Awg lawn ghod ver, phanr lar te lar che awg gha lia awr lehr, teq chaweh awg bon mad cawg che awg khuhn gha chehd lar che yaog. Yawd khad yawd chehd gad che haq te lehq ma hez. Yawd haq chehd cuh che phad ve a lor haq te lehq gha chehd chehd che yaog. Phanr lar te lar che awg gha lia awr lehr, suh che kid che kand pax awg huhx lo pheh teh lar che haq gha pong lehq, Ghig sa ve awg yad awg dug teq pa ve awg mig awg phond ve pong che ted ceng haq gha tug, i hehd duhd law chehd che yaog.

²² Awg lawn ghod ver, a meha thad kha gag phanr lar te lar che awg ceng awg gha lia awr lehr, yad paw ma nag jad lehq khand che heh te lehq, teq geha khand chehd[‡] che yaog lehz a nig sir che yaog.

²³ Phanr lar che awg ceng lehax ma hez. Awg ha phu ve awg bon haq awg kawd gha vehr che a nig liz, awg yad awg cehg mag phehq vehr lehq a nig awg ton thaer khuhq che haq gha tug haq a nig kha sehax law chehd-ag huh, ni ma awg khuhn khand chehd che yaog.

²⁴ Awg lawn ghod ver, duhd law che awg khuhn a nig thaer khuhq che haq gha che yaog. Kheh ma khuhd, mawg vehr che duhd law che ted ceng awr lehr, duhd law che ma hez. Gha mawg peg che awg ceng haq a sug te ghad kawq duhd law tug ser-a le.

‡ 8:10 8:10 vend bax haq te lehq suh vehr 6:23 § 8:12 8:12 jeg puhd lar che chaw phehq che ma hez Awg suhr awg sar a lor awg khad haq maq te cawd lehd koz gad che yaog. * 8:15 8:15 Ar baq A pa-og Yer suq liz

hag sa haq A pa lehd koz kug che yaog. Mk 14:36, Gal 4:6 † 8:17 8:17 yawd geh teq geha a nig gha tuq gha khanr che Chaw awg gha lia tuq che khanr che haq gha phud che yaog. Kheh ma khuhd, Khreq yad teq pa awg pun duhd law tug cawg lar che yaog. 2K 1:5 ‡ 8:22 8:22 khand chehd Ghig sa thaer khuhq ax tug haq duhd law lehq khand chehd che haq koz che yaog.

²⁵ Kheh ma khuhd, a nig mad mawg che awg ceng haq duhd law chehd ver, u ve haq a nig yeg khanr lehq law chehd lar che yaog.

²⁶ Che heh te lehq, a nig awg ghad nud che khuhn Awg ha phu awr lehr a nig haq ga ax che yaog. Awg lawn ghod ver, a nig bon khawd-ehg kheh te lawg cawd che haq a nig maq sir. Kheh ma khuhd, Awg ha phu awr lehr khand che awg khuhn a nig awg pun lawg khawx che yaog. Yawd khand che awr lehr, chaw yad ve tawd khuhd awg khuhn koz maq gha che^S khand che ted ceng phehq che yaog.

²⁷ Ni ma haq sir che Ghig sa awr lehr, Awg ha phu ve duhd khad haq sir che yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve a lor cawd che heh, Khreq yad teq pa awg pun Awg ha phu lawg khawx che yaog.

Lex lehq ghad sehr phad phehq che

²⁸ Ghig sa haq kha haq lehq yawd duhd lar che heh kug yug lar che chaw teq pa awg pun, awg gha lia awg khuhn daq che awg ceng yawd te tuhaz vid che haq a nig sir che yaog.

²⁹ Awg lawn ghod ver, awg kawd thad liz yawd sir lar che chaw teq pa awr lehr, yawd ved Yad phu awg hoq awg han haq kha sur suar phehq vid tug, Ghig sa i hehd haq awg kawd maq thad loar fir teh lar che yaog. A thoq awg pun te che lehd koz ver, a vix a nax mad che awg khuhn Yad phu awr lehr, yad kaog phehq tug* awg pun te che yaog.

³⁰ Kheh te lehq, awg kawd thad liz yawd fir teh lar che chaw teq pa haq yawd kug yug che yaog. Kug yug lar che chaw teq pa haq liz, yawd thed che cawd che chaw te vid che yaog. Thed che cawd che chaw te vid lar peg che chaw teq pa haq liz, yawd awg mig awg phond pid che yaog.

Yer suq Khreq awg khuhn Ghig sa ve haq pehdn che ted ceng

³¹ Kheh te lehq, awg lawn che teq pa haq a thoq koz tug cawg le. Ghig sa a nig phawd awr chehd ver,[†] a sug a nig haq tawr daq gha tuawg le.

³² Yawd ved Yad phu haq yawd mad pong vid lehq, a nig awg gha lia awg pun yawd haq chid aq vid sehr phad Ghig sa awr lehr, yawd ved Yad phu geh teq geha a nig haq kha cawg che awg gha lia pehar tug ma hez hawg la.

³³ Ghig sa lez yug lar che chaw teq pa haq a sug vend bax tar gha tuawg le. Thed che cawd che chaw phehaq vid gha che phad awr lehr Ghig sa yaog.

³⁴ Vend bax cawg che lehd koz a sug suhx jehg suhx taz gha tuawg le. Khanr suh sehr phad awr lehr Yer suq Khreq yaog. Yawd khanr suh che lehax ma hez, suh kig lo yawd kawq teq tuag lehq, Ghig sa ve laq yaq awr pax awr huh[‡] chehd lar lehq, a nig awg pun lawg khawx chehd che yaog.

³⁵ Khreq ve haq pehdn che awg khuhn, a sug a nig haq yug phaz ax gha tuawg le. Tuq che khanr che, duhd teq gad teq che, du deh che, meq che kaz che, beg ke mad cawg che, kuhz tug, meq tehnd a teh, che teq pa la.

³⁶ Liq phu khuhn buhq lar che heh, [†]“Nawg awg pun teq ni muhd kha phiq a nig

dawz vehr che haq gha khanr chehd che yaog.

Dawz vehr tug awg pun teh lar che yawg heh te lehq a nig haq su sawnr ax lar che yaog,”

lehd koz buhq lar che yaog.

³⁷ Kheh ma khuhd a nig haq haq che Khreq haq te lehq, che ve awg gha lia awg khuhn lex lehq a nig ghad sehr phad haq keh phehq vehr che yaog.

³⁸ Awg lawn ghod ver, suh che ted ceng lehd ma koz, teq che ted ceng lehd ma koz, muhd nuh maq cuh yad teq pa lehd ma koz, ned haeg teq pa lehd ma koz, a meha cawg chehd che awg ceng lehd ma koz, awg khaz nuhr cawg tug ve awg ceng lehd ma koz,

³⁹ kand pax lehd ma koz, muh che ted ceng lehd ma koz, nax che^S ted ceng lehd ma koz, kha phanr lar che awg kag awr ve a thoq ted ceng lehd ma koz, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq, Ghig sa ve haq pehdn che awg khuhn a nig haq yug phaz ax maq gha lehaz ngag yonr cheg maq che yaog.

9

Id sar rer laq chaw teq pa haq Ghig sa lez yug che

¹ Khreq awg khuhn ngag thed-e ghad cawd ghad koz che yaog. Ngag her ka che ma hez. Daq che kehq che Awg ha phu haq te lehq ngag ved sir vix che ni ma liz, ngag

§ 8:26 8:26 *chaw yad ve tawd khuhd awg khuhn koz maq gha che* Awg ha phu a nig awg tan lawg khawx ax chehd che haq koz che yaog. * 8:29 8:29 *yad kaog phehq tug* Ghig sa ve yehg yad ka yad teq pa awg khuhn, Yer suq awr lehr su haq keh ir che awg mig awg phond he lehq kand pax gha tug haq koz che yaog. Phi 2:9-11 † 8:31 8:31 *Ghig sa a nig phawd awr chehd ver* Chid 56:9, 118:6, Isy 8:10, Yrm 20:11, He 13:6 ‡ 8:34 8:34 *Ghig sa ve laq yaq awr pax awr huh* Awg mig awg phond he lehq kand pax cawg che haq koz che yaog. † 8:36 8:36 Chid 44:22 § 8:39 8:39 *muh che ... nax che* Ghig sa ve haq pehdn che haq ca tehz ngawx maq gha lehd koz gad che yaog. Ef 3:18

geh teq geha awg lawn che haq sax khiz kxanr che yaog.

² Ngag ved ni ma awg khuhn ngag duhd har jad lehq,* khar thad liz ngag ni ma nag jad che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, ngag ved chaw ceng, ngag ved a vix a nax Yud daq chaw teq pa awg pun, te gha ver, ngag awg ton Khreq haq phaz daq lehq khen che haq kxanr gad che yaog.

⁴ I hehd awr lehr, Id sar rer laq chaw† teq pa phehq che yaog. Awg yad phehaq che ted ceng lehd ma koz, awg mig awg phond lehd ma koz, kar tiq sax caz teq pa lehd ma koz, awg lid tawd khuhd haq gha che lehd ma koz, a kor pi che awg lid lehd ma koz, kar tiq teq pa liz ma koz, awg gha lia i hehd ve phehq che yaog.

⁵ A pux nux‡ teq pa awr lehr, i hehd ve a pux nux teq pa te lehq, awg suhr awg sar phawd awr sawnr ver, Khreq liz i hehd ve chaw ceng phehq che yaog. Yawd awr lehr, awg gha lia ve awg khod-aq Ghig sa phehq che yaog. Co co taer taer yawd haq awg bon chid muh oq. A meng.

⁶ Kheh ma khuhd, Ghig sa ve tawd khuhd lug veh che heh ma hez. Awg lawn ghod ver, Id sar rer laq ve awg ceng awg khad awg gha lia awr lehr, Id sar rer laq chaw awg cehg mag phehq che ma hez.§

⁷ Ar brar hanr ve awg yad awg dug awg gha lia liz yawd ved awg yad awg dug awg cehg mag phehq che ma hez. Kheh ma khuhd, †Id caq awg khuhn lehax nawg ved awg yad awg dug sawnr tug yaog lehd koz lar che yaog.

⁸ Koz gad che awr lehr che kheh yaog. Awg suhr awg sar haq caz daq che awg yad* awg dug teq pa awr lehr, Ghig sa ve awg yad awg dug phehq che ma hez. Kheh ma khuhd, kar tiq sax caz haq caz daq che awg yad† awg dug teq pa lehax yawd ved awg yad awg dug phehq cheawg lehz sawnr lar che yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, kar tiq tawd khuhd che kheh koz lar che,

†“Awg suhax che te yand

ngag kawq lag ver, Sar rad awr lehr yad par te ghad gha tug yaog,” lehd koz lar che yaog.

¹⁰ U ve lehax ma hez. Rer behd kar liz a nig ved awr pa Id caq haq te lehq yad ceh ka hu chehd-ag huh,

¹¹ yawd ved yad par u ve ni ghad mag pawag ser lehq ix mag daq che kanx liz mad daq che kanx liz mag gha te ser. Kheh ma khuhd, lez yug che awg khuhn Ghig sa yawd ved duhd teh lar che ted ceng mag gha lug tug, (Ghig sa chaw yad haq lez yug che awr lehr, chaw yad kanx te che haq te lehq lez yug che ma hez. Kheh ma khuhd, lez yug sehr phad Ghig sa haq te lehq yaog.) awr ye haq yawd koz vid che,

¹² †“Awg vix var te ghad awr lehr, awg nax var te ghad ve awg ceg gha te tug yaog,” lehd koz vid che yaog.

¹³ Liq phu khuhn buhq lar che heh, †“Yar koq haq ngag haq lehq‡ Id sawd haq ngag cand che yaog.”

¹⁴ Kheh te lehq, a nig khawd-ehg kheh koz tug cawar le. Ghig sa awg khuhn ma thed ma cawd che ted ceng cawg che la. Ma hez hawg.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, yawd Mod ser haq koz vid che, †“Ngag awg bon te vid gad che chaw haq ngag awg bon te vid lehq, ngag har kax vid gad che chaw haq ngag har kax vid tug yaog,” lehd koz che yaog.

¹⁶ Kheh te cheaq te lehq, he gad che haq te lehq gha che ma hez. Hax ceh nux te che haq te lehq gha che liz ma hez. Kheh ma khuhd, awg bon pid sehr phad Ghig sa haq te lehq gha che yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn jawd mawd Phar rawd§ haq Ghig sa koz vid che, †Nawg awg khuhn ngag ved kand pax pheq tuhaz vid lehq, mig gig awg gha lia awg khuhn ngag ved awg meh buhg veh tug ngag nawg haq chid taz peha che yaog lehd koz vid che yaog.

¹⁸ Kheh te cheaq te lehq, awg bon te vid gad che chaw haq yawd te vid lehq, ni ma heh vid gad che chaw haq yawd heh vid che* yaog.

Ghig sa ve nez nag che ted ceng he lehq har kax che ted ceng

¹⁹ Kheh te lehq, a thoq haq te lehq Ghig sa vend bax kawq tar ax ser-a le. Yawd ved a lor haq a sug tawr lar gha tuawg le lehaz nawg ngag haq koz ax tug yaog.

* 9:2 9:2 **ngag duhd har jad lehq** Pawd loq yawd ved chaw ceng awg pun duhd har che haq koz che yaog. 9:3

† 9:4 9:4 **Id sar rer laq chaw** Yar koq ve yad 12 ghad haq koz gad che yaog. Khiz 23:28 ‡ 9:5 9:5 **A pux nux** Ar brar hanr, Id caq, Yar koq teq pa haq koz che yaog. § 9:6 9:6 **awg cehg mag phehq che ma hez** Maq yonr che

Id sar rer laq chaw haq koz che yaog. Rm 2:28-29 † 9:7 9:7 Khiz 21:12 * 9:8 9:8 **Awg suhr awg sar haq caz**

daq che awg yad Id sar mer laq haq koz gad che yaog. Gal 4:23 † 9:8 9:8 **kar tiq sax caz haq caz daq che awg yad** Id caq haq koz che yaog. Gal 4:23 † 9:9 9:9 Khiz 18:10, 18:14 † 9:12 9:12 Khiz 25:23 † 9:13 9:13 Ml 1:2-3 ‡ 9:13 9:13 **Yar koq haq ngag haq lehq** Yar koq haq ngag sang lehq haq che lehd koz gad che yaog. Khiz 29:31, 33 ‡ 9:15 9:15 Tuhz 33:19 § 9:17 9:17 **Phar rawd** Ed jid tug muhd mig ve jawd mawd nux haq koz che

yaog. Tuhz 9:16 † 9:17 9:17 Tuhz 9:16 * 9:18 9:18 **ni ma heh vid gad ... heh vid che** Ni ma ir lehq maq na

yug che haq koz che yaog. Tuhz 5:1-2

²⁰ Kheh ma khuhd, Ghig sa haq tawd kawq sang che chaw-og, nawg awr lehr a suawg le. Te lar che mawq khu awr lehr, te sehr phad haq, A thoq haq te ngag haq che kheh tea cheawg le lehd koz tuawg la.

²¹ Mawq khu te sehr phad awr lehr, mawq khu te tug a jeq awg thag lo kand pax cawg che ma hez hawg la. A jeq ted dig lehax awg khuhn a yed ir che che kanx awg pun khuhn yehd tug mawq khu ted mag he lehq ni gha lia awg pun khuhn yehd tug mawq khu ted mag haq yawd te gha che ma hez hawg la.

²² Che ve haq kha sur suar, Ghig sa awr lehr yawd nez nag che haq maw vid cuh gad lehq yawd ved kand pax haq sir vid cuh gad tug, lug vehr sez vehr tug awg pun ghu lar che nez nag che haq gha khanr tug mawq khu teq pa haq yawd duhd yehg gad yehg lehq yeg khanr chehd che[†] ver, a thoq haq koz tug cawar le.

²³ Che ve haq te lehq, awg mig awg phond cawg tug awg pun awg kawd maq thad liz yawd ghu teh lar che har kax tug mawq khu teq pa awg thag huh yawd ved awg mig awg phond khawd-ehg ma ir khawd-ehg ma mad che haq sir vid tug te ver, a thoq maq koz tug cawar le.

²⁴ Yawd kha kug yug lar che a nig teq pa awr lehr, kheh te che mawq khu phehq che yaog. Yud daq chaw teq pa awg khuhn lehax kug yug che ma hez. Bid saz a naz chaw teq pa awg khuhn liz yawd kug yug lar che yaog.

²⁵ Che haq kha sur suar, Hawd ser[‡] liq awg khuhn lo Ghig sa koz che, [†]“Ngag ved chaw ceng ma hez che haq, ‘ngag ved chaw ceng,’ lehd koz lehq, mad haq che yad mid haq, ‘haq che yad mid,’ lehz ngag koz tug yaog.

²⁶ [†]I hehd haq, Nig hehd awr lehr ngag ved chaw ceng ma hez lehd koz jaw kig[§] awg khuhn, teq chehd che Ghig sa ve awg yad awg dug phehq che yaog lehz i hehd haq ngag koz tug yaog.”

²⁷ Id sar yaq^{*} liz, Id sar rer laq chaw ceng awg lawn hehd chawa kug lehq koz che, [†]Id sar rer laq chaw teq pa awr lehr, lad chuhd ghig ve sehnd sir kheh taw mad liz, chaw a cehax lehax thaer khuhq che haq gha tug yaog.

²⁸ Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Ghig sa awr lehr mig gig khod-aq lo yawd ved tawd khuhd peh lawq vehr vid lehq har naq te tug yaog lehd koz lar che yaog.

²⁹ Awg kawd maq thad Id sar yaq koz lar che heh, [†]“Awg gha lia khod-aq ir che Jawd mawd Ghig sa awr lehr, a nig awg pun awg ceng awg khad maq teh lar haz ax ver, Sawd donr med heh a nig phehq lehq, Kawd mod raq[†] med haq kha sur suar a nig phehq tug yaog,” lehd koz che yaog.

Yonr cheaq te lehq thed che cawd che chaw phehq che

³⁰ Kheh te lehq, a nig khawd-ehg kheh koz tug cawar le. Bid saz a naz chaw teq pa awr lehr, thed che cawd che ted ceng haq maq ca che liz, thed che cawd che haq gha vehor. Ngag che kheh koz che awr lehr, yonr lehq gha che thed che cawd che ted ceng haq koz gad che yaog.

³¹ Kheh ma khuhd, Id sar rer laq chaw teq pa awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che thed che cawd che ted ceng haq ca liz, thed che cawd che u ve haq maq gha.[‡]

³² A thoq haq te lehq thed che cawd che ted ceng haq maq gha le lehd koz ver, yonr che haq ma cud lehq kanx haq lehax cud cheaq te lehq yaog.

³³ Liq phu khuhn buhq lar che, [†]“Ngawx lor. Yid onr awg khuhn lo chaw yad khi thid pog tug huhx meh[§] dig, par kuhd tug huhx meh dig haq ngag kawx teh lar che yaog.

Kheh ma khuhd, yawd haq kha yonr che chaw awr lehr maq gha yaq taw,” lehd koz buhq lar che heh te lehq, khi thid pog tug huhx meh dig u ve haq i hehd liz khi thid pog par vehr che yaog.

10

¹ A vix a nax teq paog, ngag ved ni ma he gad che he lehq Ghig sa geh ngag bon lawg che awr lehr, i hehd Id sar rer laq chaw teq pa thaer khuhq che haq gha tug awg pun yaog.

² Awg lawn ghod ver, i hehd awr lehr Ghig sa awg pun ni ma puhd jad che haq

[†] 9:22 9:22 *yeg khanr chehd che* Yud daq chaw teq pa vend bax duhd puhz tug haq Ghig sa law chehd che haq koz gad che yaog. 2Pt 3:9 [‡] 9:25 9:25 *Hawd ser* Liq phu awg pir awg khuhn lo ve cuh kar var te ghad phehq che yaog. [†] 9:25 9:25 Hs 2:23 [†] 9:26 9:26 Hs 1:10 [§] 9:26 9:26 *koz jaw kig* Yer ruq sar lehn med haq koz che gha hawg. Isy 2:22-3:26, 56:6-8 ^{*} 9:27 9:27 *Id sar yaq* Liq phu awg pir awg khuhn ve cuh kar var nux te ghad phehq che yaog. [†] 9:27 9:27-28 Isy 10:22-23 [†] 9:29 9:29 Isy 1:9 [†] 9:29 9:29 *Sawd donr ... Kawd mod raq* Khiz 19:24-29, Isy 1:9, Bon 29:23 [‡] 9:31 9:31 *maq gha* Yud daq chaw awr lehr yonr che haq ma cud. Kanx haq lehax cud cheaq te lehq, Ghig sa chid bag che haq gha khanr che yaog. Gal 5:4 [†] 9:33 9:33 Isy 8:14, 28:16 [§] 9:33 9:33 *khi thid pog tug huhx meh* Yer suq haq koz che yaog. 1Pt 2:4

ngag sax khiz khanr che yaog. Kheh liz, i hehd sir lehq te che ted ceng ma hez.

³ Ghig sa ve thed che cawd che* haq i hehd maq sir gad lehq, a sug yawd ved thed che cawd che† haq yug cid tug khar thad liz cud cad te chehd cheaq te lehq, i hehd ni ma ma nud nehq lehq Ghig sa ve thed che cawd che haq mad haq yug vehr che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, kha yonr che chaw awg gha lia thed che cawd che chaw phehaq tug, Khreq awr lehr awg lid tawd khuhd haq te peg vid che‡ yaog.

⁵ Mod ser awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che thed che cawd che awg lawn haq che kheh koz buhq lar che yaog. †Awg lid tawd khuhd haq te che chaw awr lehr, awg lid tawd khuhd haq te lehq co ha gha teq tug yaog.

⁶⁻⁷ †Kheh ma khuhd, yonr che haq caz daq che thed che cawd che ted ceng awr lehr che kheh koz che yaog. †Muhd nuh maq lo a sug taez tuawg le.§ Nax jad kig lo a sug yaeq tuawg le lehz ni ma awg khuhn ta duhd lehd koz che yaog. (Che kheh koz che awr lehr, Khreq haq ca sir vaha lehq yaq vid tug, muhd nuh maq lo a sug taez tuawg le. Khreq haq suh kig lo kawq teq tuag vid tug, nax jad kig lo a sug yaeq tuawg le lehd koz gad che yaog.)

⁸ Kheh ma khuhd, yonr che haq caz daq che thed che cawd che ted ceng a thoq koz cheawg le. Ghig sa ve tawd khuhd awr lehr,* nawg haq ned jad che yaog. Nawg ved mawq kaw awg khuhn liz, nawg ved ni ma awg khuhn liz cawg che yaog lehd koz che yaog. (Tawd khuhd u ve awr lehr, ngag hehd mar vid che yonr che haq caz daq che tawd khuhd haq koz gad che yaog.)

⁹ Yer suq awr lehr Jawd mawd† phehq che yaog lehz nawg ved mawq kaw khanr yug lehq, Ghig sa awr lehr yawd haq suh kig lo kawq teq tuag vid vehr che haq nawg ved ni ma awg khuhn yonr ver, nawg thaer khuhq che haq gha tug yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, chaw yad awr lehr ni ma khuhn yonr cheaq te lehq yawd haq

thed che cawd che chaw phehaq vid vehr lehq, mawq kaw khanr yug cheaq te lehq thaer khuhq che haq gha vehr che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn koz lar che, †Yawd haq kha yonr che chaw awg gha lia awr lehr, maq gha yaq taw tug yaog lehd koz lar che yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, Yud daq chaw he lehq Her lar saq chaw pen daq kig mad cawg.‡ Chaw awg gha lia haq uq penr che Jawd mawd awr lehr, te ghad lehax cawg lehq yawd haq kha kug ca che chaw awg gha lia haq yawd awg bon kha peh vad-ag pid che yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, †Jawd mawd Ghig sa ve awg meh haq kha kug ca che chaw awg gha lia awr lehr, thaer khuhq che haq gha tug yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd, yawd haq maq yonr ver, khawd-ehg kheh te lehq yawd haq kug ca tuawg le. Yawd awg lawn haq maq gha kad jaw ver, khawd-ehg kheh te lehq yawd haq yonr tuawg le. Mar vid sehr phad mad cawg ver, khawd-ehg kheh te lehq gha kad tuawg le.

¹⁵ Kheh te lehq, chaw haq maq kae pe ver, khawd-ehg kheh te lehq mar vid gha tuawg le. Che haq kha sur suar, †Ha lehq che bon khuhd mar vid sehr phad teq pa ve khi kud awr lehr, khawd-ehg taw maq ngawx sa jad§ cheawg le lehz Liq phu khuhn buhq lar che yaog.

¹⁶ Kheh liz, chaw awg gha lia ha lehq che bon khuhd haq na yug che ma hez. Awg lawn ghod ver, Id sar yaq koz che, †“Jawd mawd-og, a nig mar vid che tawd khuhd haq a sug yonr cheawg le,” lehd koz lar che yaog.

¹⁷ Kheh te cheaq te lehq yonr che awr lehr, gha kad che haq te lehq yaog. Gha kad che liz, Khreq ve awg lawn su mar vid che haq te lehq yaog.

¹⁸ Kheh ma khuhd ngag koz che awr lehr, i hehd maq gha kad lehq la. Gha kad cehq mag che yaog. Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn koz lar che heh,

†“I hehd ve awg khuhd awr lehr,

* 10:3 10:3 Ghig sa ve thed che cawd che Yonr cheaq te lehq gha che thed che cawd che haq koz che yaog. 1:17

† 10:3 10:3 a sug yawd ved thed che cawd che Kanx te che haq lehax yug cid chehd che haq koz che yaog.

‡ 10:4 10:4 awg lid tawd khuhd haq te peg vid che Awg leh med gag vehr vid che haq koz che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Khreq yad teq pa awr lehr awg lid tawd khuhd awg hux ma chehd-og. 6:15 † 10:5 10:5 Ak 18:5

§ 10:6-7 10:6-8 Bon 30:12-14 † 10:6-7 10:6-7 Bon 9:4 § 10:6-7 10:6 Muhd nuh maq lo a sug taez tuawg le

Bon 30:12-13 khuhn, awg lid tawd khuhd haq koz gad che liz, chuhr huh Yer suq haq koz gad che yaog. * 10:8 10:8

Ghig sa ve tawd khuhd awr lehr Ha lehq che bon khuhd haq koz gad che yaog. † 10:9 10:9 Jawd mawd Her

brehd khuhd “Ya hod va” lehd koz che haq Her lar saq khuhd “Jawd mawd” lehd kawq koz lar che yaog. † 10:11

10:11 Isy 28:16 ‡ 10:12 10:12 pen daq kig mad cawg Thaer khuhq gha tug Yud daq chaw liz, bid saz a naz chaw

liz Yer suq haq lehax gha cud che yaog. † 10:13 10:13 Yl 2:32 † 10:15 10:15 Isy 52:7 § 10:15 10:15 khi kud

... ngawx sa jad Bar bud lunx muhd mig khuhn su ceg te chehd che haq pong vid tug daq che awg lawn awg tand

yug vaha lag che heh, vend bax ve awg ceg te chehd che chaw haq pong vid tug bon khuhd ca mar vid che haq koz

che yaog. † 10:16 10:16 Isy 53:1 † 10:18 10:18 Chid 19:4

mig gig khod-aq awg kag gha lia lo buhg veh lehq,
 i hehd ve tawd khuhd awr lehr; mig gig awg leh kha gag, gag vehr che yaog.”
¹⁹ Kheh ma khuhd, te pawz ngag kawq na ngawx che, Id sar rer laq chaw teq pa na maq gha lehq la.* Mod ser koz che,
 †“Bid saz a naz chaw ceng teq pa haq nig hehd khawehx tug ngag te lehq,
 cud yiq mad cawg che chaw ceng haq te lehq
 nig hehd nez nag tug ngag te tug yaog,”
 lehq awg kawd maq thad loar koz lar che yaog.
²⁰ Id sar yaq liz ni ma tag che khuhn te lehq koz che,
 †“Ngag haq maq ca che† chaw teq pa awr lehr; ngag haq gha mawg vehr che yaog.
 Ngag ved awg lawn haq maq na ngawx che
 chaw teq pa haq ngag ved awg lawn sir vid vehr che yaog,”
 lehd koz che yaog.
²¹ Kheh ma khuhd, Id sar rer laq chaw teq pa awg lawn yawd koz che,
 †“Maq na yug lehq tawd kawq sang vix che chaw ceng‡ haq haq yug tug,
 teq ni muhd kha phiq ngag ved laq kuhr che law chehd che yaog,”
 lehd koz che yaog.

11

Cawg chehd ser che Id sar rer laq chaw teq pa awg lawn

¹ Kheh te lehq ngag na ngawx che, Ghig sa yawd ved chaw ceng haq chid bag lar haz vehor la. Ma chid bag lar haz hawg. Ngag liz Id sar rer laq chaw te lehq. Ar brar hanr ve awg yad awg dug awg khuhn Ber yar minr ve awg ceng awg khad te ghad phehq che yaog.

² Awg kawd maq thad liz Ghig sa sir lar che,* yawd ved chaw teq pa haq yawd chid bag lar haz che ma hez. Ed lid yaq awr lehr Ghig sa mehz khuhd suhr huh Id sar rer laq chaw teq pa haq vend bax tar lehq koz che,

³ †Jawd mawd-og, nawg ved cuh kar var teq pa haq i hehd dawz vehr che yaog. Nawg ved tox tand kig teq pa haq liz i hehd

dud kha vehor. Ngag te ghad lehax cawg lar haz lehq, ngag haq liz dawz vehr tug i hehd ca chehd che yaog,” lehz Liq phu khuhn buhq lar che haq nig hehd maq sir la.

⁴ Kheh ma khuhd, Ghig sa yawd haq khawd-ehg kheh kawq koz vid cheawg le. †Bar laq sax ho mehz khuhd suhr huh khi cuhx maq teh che chaw suhr hinx ghad ngag awg pun ngag teh lar ser che yaog lehq kawq koz vid che yaog.

⁵ Che ve haq kha sur suar, a meha awg yand awg khuhn liz, awg bon haq te lehq lez yug lar che chaw a cehax cawg lar ser che yaog.

⁶ Awg bon† haq te lehq lez yug che ver, kanx te che haq te lehq yawd i hehd haq lez yug lar che ma hez. Kanx te che haq caz daq che ver, awg bon u ve awr lehr, awg bon mad kawq phehq che yaog.

⁷ Kheh te lehq, khawd-ehg kheh le. Id sar rer laq chaw teq pa awr lehr; i hehd ca che haq maq gha.‡ Lez yug lar che chaw teq pa lehax gha lehq, ma lez yug lar che chaw teq pa awr lehr; Ghig sa i hehd ve ni ma haq heh vid vehr che yaog.

⁸ Liq phu khuhn koz che heh,
 †“Yaq ni kha gag yuhq mir ka chehd che ni ma lehd ma koz,
 mad mawg vix che mehz sir lehd ma koz, ma kad vix che nar puh lehd ma koz,

Ghig sa i hehd haq pid che yaog,”
 lehd koz lar che yaog.

⁹ Dar viq liz koz che,

†“I hehd ve thi cad thi dawg che\$ awr lehr, i hehd awg pun pehnr thuh lar che he lehq va thuh lar che,
 i hehd khi thid pong tug he lehq i hehd haq cir yanr tug kawq phehq vehr vid-oq.

¹⁰ I hehd mehz mad mawg tug,
 i hehd ve mehz sir awg naz tud phehq vehr vid-oq.

I hehd ve cuhq liz, khar thad liz kuhq ghad phehq vehr vid-oq,”
 lehd koz che yaog.

Bid saz a naz chaw teq pa thaer khuhq che haq gha che

¹¹ Kheh te lehq ngag na ngawx che, Id sar rer laq chaw teq pa awr lehr, par kuhd

* **10:19 10:19 na maq gha lehq la** Cud yiq mad cawg che bid saz a naz chaw teq pa sir lehq na gha che ver, Yud daq chaw teq pa lex lehq sir cawd che yaog, lehd koz gad che yaog. † **10:19 10:19** Bon 32:21 † **10:20 10:20** Isy 65:1 † **10:20 10:20 Ngag haq maq ca che** Bid saz a naz chaw haq koz che yaog. † **10:21 10:21** Isy 65:2

‡ **10:21 10:21 Maq na yug lehq tawd kawq sang vix che chaw ceng** Maq yonr vix che Id sar rer laq chaw teq pa haq koz che yaog. * **11:2 11:2 Ghig sa sir lar che** Ghig sa lez yug lar che lehd koz gad che yaog. 8:29, Bon 4:20 † **11:3 11:3** 1Jm 19:10, 19:14 † **11:4 11:4** 1Jm 19:18 † **11:6 11:6 Awg bon** 4:4 haq ngawx. ‡ **11:7 11:7 ca che**

haq maq gha Kanx te che haq lehax cud lehq, yonr che haq ma cud cheaq te lehq yaog. 10:3 † **11:8 11:8** Bon 19:4, Isy 29:10 † **11:9 11:9-10** Chid 69:22-23 § **11:9 11:9 I hehd ve thi cad thi dawg che** Dar viq yawd ved cand par teq pa awg lawn koz chehd che yaog. Chid 69:22

vehr che thad kha gag khi thid pog cheawg la. Ma hez hawg. Kheh ma khuhd, Id sar rer laq chaw teq pa yaq che jiz che haq te lehq bid saz a naz chaw teq pa awr lehr, thaer khuhq che haq gha che yaog. Che awr lehr, Id sar rer laq chaw teq pa khawehx che ni ma cawag tug awg pun te che yaog.

¹² I hehd yaq che jiz che ted ceng awr lehr, mig gig yad* teq pa haq Ghig sa ve awg bon awg khuhn paw sa vid gha lehq, i hehd sond che ted ceng awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa haq Ghig sa ve awg bon awg khuhn paw sa vehr vid gha ver, awg mor awg khuhn i hehd kha peh vad-ag gehag thad huh, che haq keh lex lehq khawd-ehg taw maq awg bon awg khuhn kawq paw sa vehr vid gha tuawg le.

¹³ Kheh te lehq, nig hehd bid saz a naz chaw teq pa haq ngag che kheh koz ax che yaog. Ngag bid saz a naz chaw teq pa awg pun chad yad te lehq, kanx che ve haq ngag tar ir tar muh che yaog.

¹⁴ Ngag kanx che ve† haq tar ir tar muh che awr lehr, ted ceng cenr haq te lehq ngag ved chaw ceng khawehx che ni ma cawg vid lehq, i hehd ted pehg pehar thaer khuhq che haq gha tug ngag te che yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, Id sar rer laq chaw teq pa haq chid bag lar che haq te lehq, mig gig yad Ghig sa haq kawq cawd daq hawr daq vehr ver, Id sar rer laq chaw teq pa haq kawq haq yug che ted ceng awr lehr, suh kig lo kawq teq tuag che heh phehq che ma hez hawg la.

¹⁶ Awg kawd tand vid che khaor mod‡ awg cehd ted dig nehax daq kehq ver, khaor mod te dig nux awg gha lia liz§ daq kehq che yaog. Awg chi* daq kehq ver, awg kax teq pa† liz daq kehq che yaog.

¹⁷ Awg kax teq pa haq tawz chid bag lehq, nig hehd sar lonr awg thenr‡ ve awg kax phehq che liz, yawd nig hehd haq yug lehq awg kax u ve teq pa cawg jaw kig huh sar lonr med cehg haq caz daq vid lehq, awg kaq awr ve awg kax teq pa geh awg cuhd haq gha cad ver,

¹⁸ tawz kha lar che awg kax teq pa awg khod-aq ni ma taq ir. Nig hehd ni ma ir ver, che haq duhd ngawx ser. Nawg awg

chi haq car vid chehd che ma hez, awg chi yawg haq car vid chehd che§ yaog.

¹⁹ Ngag awg cehg haq gha cax daq tug, awg kax teq pa haq tawz kha vehor lehq, nawg koz tug yaog.

²⁰ Cawd che yaog. I hehd maq yonr cheaq te lehq tawz kha che haq gha khanr che yaog. Nawg awr lehr yonr che haq te lehq yeg chehd che yaog. Kheh te lehq, ni ma taq ir. Kuhz che ni ma cawg vid-oq.

²¹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr sar lonr med awg kax* haq maq teh lar vid ver, nawg haq liz teh tar ax tug ma hez.

²² Kheh te lehq, Ghig sa har kax che ted ceng he lehq yawd hehd chawa te che ted ceng haq duhd ngawx ser. Par kuhd chehd che chaw teq pa haq yawd hehd chawa te che yaog. Kheh liz, yawd ved har kax che ted ceng awg khuhn nawg chehd chehd che ver, nawg haq yawd har kax che ted ceng cawg chehd che yaog. Yawd ved har kax che ted ceng awg khuhn nawg ma chehd ver, nawg haq liz† tawz kha vehr tug yaog.

²³ Kheh te lehq, Yud daq chaw teq pa liz, maq yonr che awg khuhn mad kawq chehd don chehd che ver, awg cehg haq te pawz kawq cax daq vid tug yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd haq te pawz kawq caz daq vid tug Ghig sa te gha che yaog.

²⁴ Awg lawn ghod ver, sar lonr cehg awg thenr awg ceng khuhn nawg haq tawz yug lehq, a sug yawd ved awg ceng ma hez che sar lonr med cehg haq cax daq vid ver, sar lonr med awg kax teq pa awr lehr, a sug yawd ved sar lonr med cehg haq lex lehq khawd-ehg taw maq sa che awg khuhn kawq caz daq vid gha tuawg le.

Id sar rer laq chaw teq pa haq kawq haq yug tug awg lawn

²⁵ A vix a nax teq paog, nig hehd a sug yawd ved cud yiq haq cud lehq ni ma maq gha ir tug, khuhd ceh lar che awg lawn‡ che ve nig hehd haq sir vid lar gad che yaog. Bid saz a naz chaw teq pa gehag maq peh ser che kheh ceh, Id sar rer laq chaw ted pehg pehar ni ma heh chehd che yaog.

* 11:12 11:12 mig gig yad Bid saz a naz chaw haq koz che yaog. Cy 13:46-48, 18:16 † 11:14 11:14 kanx che ve Ha lehq che bon khuhd mar che kanx haq koz che yaog. ‡ 11:16 11:16 Awg kawd tand vid che khaor mod Ar brar hanr haq koz gad che yaog. § 11:16 11:16 awg gha lia liz Id sar rer laq chaw haq koz gad che yaog.

* 11:16 11:16 Awg chi Ar brar hanr haq koz che yaog. † 11:16 11:16 awg kax teq pa Id sar rer laq chaw haq koz che yaog. Heh 15:18-21, Yrm 11:16, Nhm 10:37, Ysk 44:30 ‡ 11:17 11:17 sar lonr awg thenr Bid saz a naz chaw haq koz che yaog. § 11:18 11:18 awg chi nawg haq car vid chehd che Bid saz a naz chaw teq pa thaer khuhq gha che awr lehr Yud daq chaw teq pa haq te lehq yaog, lehd koz gad che yaog. Yh 4:22 * 11:21 11:21 sar lonr med awg kax Yud daq chaw haq koz che yaog. † 11:22 11:22 nawg haq liz Bid saz a naz chaw haq koz che yaog. ‡ 11:25 11:25 khuhd ceh lar che awg lawn Yud daq chaw he lehq bid saz a naz chaw teq geha Ghig sa ve awg sinx gha cad tug haq koz gad che yaog. Kaw 1:26-27 † 11:26 11:26-27 Isy 59:20-21

²⁶ Kheh te lehq, Id sar rer laq chaw awg gha lia thaer khuhq che haq gha tug yaog. Liq phu khuhn buhq lar che heh,

†Pong vid sehr phad awr lehr, Yid onr awg khuhn lo tuhaz lehq,

Yar koq awg ceng awg khad teq pa awg khuhn lo haeg che ted ceng haq yawd yug chid bag tug yaog.

²⁷ †Ngag i hehd ve vend bax haq yug kha che te yand,

che ve awr lehr i hehd geh ngag te tug kar tiq sax caz phehq che yaog,

lehd koz buhq lar che yaog.

²⁸ Ha lehq che bon khuhd haq koz ver, nig hehd awg bon gha tug i hehd Ghig sa ve cand par^S phehq che yaog. Kheh ma khuhd, Ghig sa lez yug che haq koz ver, a pux nux teq pa haq te lehq i hehd awr lehr Ghig sa haq che chaw phehq che yaog.

²⁹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa kheha pehar che awg bon he lehq yawd kug yug lar che ted ceng haq yawd ved ni ma mad kawq pa.

³⁰ Nig hehd Bid saz a naz chaw awg kawd thad Ghig sa haq maq na yug liz, Id sar rer laq chaw teq pa maq na yug cheaq te lehq a meha nig hehd har kax che ted ceng haq gha vehr che heh,

³¹ nig hehd yawd geh gha vehr che har kax che u ve haq te lehq i hehd liz har kax che haq gha tug, a meha i hehd maq na yug che yaog.

³² Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia haq har kax vid tug, Ghig sa awr lehr chaw awg gha lia haq maq na yug che ted ceng awg khuhn ke huh lar che yaog.

³³ Ghig sa ve ir jad mad jad che cud yiq ma yiq he lehq sir vix che ni ma awr lehr, khawd-ehg taw maq nax jad cheawg le. Ghig sa suhx jehg suhx taz che teq pa awr lehr, a sug liz ca duhd mad gag. Yawd ved yaq kaw teq pa haq a sug liz ca mad mawg.*

³⁴ †Jawd mawd Ghig sa ve ni ma haq a sug sir cheawg le. Yawd haq a sug mar vid jehg vid jaw cheawg le.

³⁵ †Ghig sa awg bon gha kawq te khuhq ax tug, a sug yawd haq awg kawd awg bon te vid jaw cheawg le.

³⁶ Awg lawn ghod ver, kha cawg chehd che awg ceng gha lia awr lehr, yawd geh lag che, yawd haq te lehq cawg lehq yawd awg pun te che yaog. Co co taer taer yawd haq chid ir chid muh vid-oq. A meng.

12

Khreq yad teq pa te cawd che kanx teq

pa

¹ Kheh te cheaq te lehq, a vix a nax teq paog, Ghig sa har kax che awg bon teq pa haq te lehq, ngag nig hehd haq kheh te lawg khawx che yaog. Nig hehd ve awg ton awr lehr, teq chehd che, daq kehq che he lehq Ghig sa ni ma cawd che tand tug heh te lehq, yawd haq chid aq vid-oq. Che ve awr lehr, nig hehd te kenr che co ha phawd awr a kor pi che awg lid* ted ceng phehq che yaog.

² Mig gig cheaq ve chaw yad ve awg lid awg khad teq pa awg khad haq taq kae. Kheh ma khuhd, Ghig sa ve daq jad che, ni ma cawd jad che he lehq peh daq jad che a lor haq nig hehd sir lehq fir daq gha tug, ni ma awg suhx kawq pa che haq cud lehq, chaw awg suhx phehaq vid-oq.

³ Ghig sa ngag haq pehar che awg bon† haq te lehq, nig hehd awg khuhn chehd che chaw awg gha lia haq ngag che kheh koz ax che yaog. A sug yawd awg ton awg lawn duhd kenr duhd cawd che haq keh lex lehq ta duhd. Kheh ma khuhd, te ghad lehq te ghad haq Ghig sa yonr che ted ceng pehg vid lar che‡ heh, duhd kenr duhd cawd che kheh tawa a sug yawd awg ton awg lawn duhd-oq.

⁴ Awg lawn ghod ver, awg ton teq ton lehax awg khuhn, awg khen kha peh cawg che yaog. Kheh te lehq, awg khen u ve teq pa awg gha lia kanx te che maq sur daq.

⁵ Che heh te lehq, a nig chaw kha peh vad-ag liz, Khreq awg khuhn awg ton teq ton lehax te lehq, a nig te ghad he lehq te ghad caz daq lar che awg khen teq pa phehq che yaog.

⁶ A nig haq awg bon pehar lar che heh te lehq, a nig gha lar che laq sawnr teq pa^S awr lehr pen daq che yaog. Ghig sa ve tawd khuhd yaw tug awg bon gha ver, a sug yawd ved yonr che ted ceng haq kenr daq che heh kanx u ve haq teo.

⁷ Ga vid var te tug awg bon gha ver, ga vid var ve kanx haq teo. Mar vid var te che chaw awr lehr, mar vid che kanx haq teo.

⁸ Su haq awg ghad pid che chaw awr lehr, awg ghad pid che kanx haq teo. Su haq pehg vid che chaw* awr lehr, mad chawa pehg vid-oq. Awg hox te che chaw

† 11:27 11:27 Isy 27:9 § 11:28 11:28 *Ghig sa ve cand par* Maq yonr che Yud daq chaw teq pa haq koz che yaog.

* 11:33 11:33 *a sug liz ca mad mawg* Isy 55:8 haq ngawx. † 11:34 11:34 Isy 40:13 † 11:35 11:35 Yb 41:11

* 12:1 12:1 *a kor pi che awg lid* Na yug lehq gha te cawd che kanx phehq che lehd koz gad che yaog. † 12:3

12:3 *ngag haq pehar che awg bon* Pawd loq yawd cuh yad te tug a khawag gha lar che haq koz che yaog. 1:5

‡ 12:3 12:3 *yonr che ted ceng pehg vid lar che* Awg ha phu ve laq sawnr pehg vid lar che haq koz che yaog. 12:6

§ 12:6 12:6 *laq sawnr teq pa* 1K 12:4-11 haq ngawx. * 12:8 12:8 *Su haq pehg vid che chaw* Cy 6:1 haq ngawx.

awr lehr, hax ceh nux cud cad lehq teo. Su awg pun har kax che kanx haq te che chaw awr lehr, ha lehq ha ka te lehq har kax che kanx haq teoq.

⁹ Nig hehd haq che awr lehr, awg cehg mag haq che ted ceng phehq vid-oq. Haeg che awg ceng haq chaq lor. Daq che ted ceng haq kha sehax yug cid lar-oq.

¹⁰ A vix a nax haq daq che heh te ghad he lehq te ghad haq daoq. A sug yawd awg ton haq keh su haq kha sehax tar ir vid-oq.

¹¹ Cud cad che awg khuhn tad bawg chehd. Ni ma puhd lehq Jawd mawd Ghig sa awg pun kanx hax ceh nux teo.

¹² Duhd law che[†] awg khuhn ha lehq chehd-oq. Tuq che khanr che haq gha khanr che te yand, yeg khanr chehd-oq. Khar thad liz bon lawg don chehd-oq.

¹³ Khreq yad teq pa lor che heh pehq vid ga vid-oq. Khehx chaw teq pa haq kha nehax haq yug-oq.

¹⁴ Nig hehd haq du deh ax che chaw teq pa haq awg bon naq vid-oq. I hehd haq taq khen vid. Awg bon naq vid che lehax teo.

¹⁵ Ha lehq che chaw teq pa geh teq geha ha lehr-oq. Huhg che chaw teq pa geh teq geha huhr-oq.

¹⁶ Te ghad he lehq te ghad ni ma thad daq hawr daq cawg vid-oq. Su haq keh ir che muh che lehd ta duhd. Awg mig awg phond mad cawg che chaw teq pa geh awg chawd teo. A sug yawd awg ton haq cud yiq cawg che lehd ta duhd.[‡]

¹⁷ Su haeg che tea liz, te ghad-eg haq awg haeg taq kawq te khuhq vid. Chaw awg gha lia mehzh khuhd suhr daq che cawd che haq lehax te tug duhd ngawx lar-oq.

¹⁸ Te gha ver, nig hehd pix che phehq che heh chaw awg gha lia haq cawd daq hawr daq tug te chehd-oq.

¹⁹ Haq che chaw teq paog, su nig hehd haq te yaq ax che ver, nig hehd khad nawg-a nig hehd tad kawq te khuhq vid. Kheh ma khuhd, Ghig sa ve nez nag che awg khuhn teh lar vid-oq. Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn buhq lar che heh, Jawd mawd Ghig sa koz che, [†]“Kawq te khuhq tug ted ceng awr lehr, ngag ved kanx yaog. Ngag kawq te khuhq vid tug yaog,” lehd koz buhq lar che yaog.

²⁰ Kheh ma khuhd, [†]nawg ved cand par awr meq ver, yawd haq car vid-oq. A kaz sex ver, taw vid-oq. Che kheh te ver,

yawd yaq taw jad lehq mehzh khuhd huh tug yaog.[§]

²¹ Haeg che ted ceng nig hehd haq ta ghad vid. Daq che haq cud lehq haeg che haq ghad vid-oq.

13

Uq penr sehr phad awg huhx lo kha nehax chehd-oq

¹ Chaw awg gha lia khod-aq lo uq penr sehr phad^{*} teq pa awg huhx lo, nig hehd awg gha lia kha nehax chehd-oq. Awg lawn ghod ver, Ghig sa geh gha che ma hez ver, uq penr tug kand pax mad cawg. I hehd cawg chehd che kand pax teq pa liz Ghig sa teh lar che yaog.

² Kheh te cheaq te lehq, uq penr sehr phad teq pa haq phuhz che chaw awr lehr, Ghig sa teh lar che a yad haq tawr chuhd che phad phehq che yaog. Tawr chehd che chaw teq pa awr lehr, cir yanr che haq gha khanr tug yaog.

³ Awg lawn ghod ver, daq che kanx haq te che chaw teq pa awr lehr, jawd mawd teq pa haq kuhz tug mad cawg. Kheh ma khuhd, haeg che haq te che chaw teq pa awr lehr kuhz tug cawg che yaog. Uq penr sehr phad teq pa haq kuhz tug mad cawg che chaw te gad la. Daq che haq teo. Che kheh te ver, yawd nawg haq chid muh tug yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, nawg awg pun awg bon cawg tug, yawd Ghig sa ve awg ceg[†] phehq che yaog. Kheh ma khuhd, nawg haeg che haq te ver, kuhz chehd-oq. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr a teh kheha puhd chehd che ma hez. Awg haeg kha te che chaw teq pa haq cir yanr vid tug, yawd awr lehr Ghig sa ve awg ceg te che yaog.

⁵ Kheh te cheaq te lehq, uq penr sehr phad awg huhx lo kha nehax chehd-oq. Cir yanr che haq kuhz cheaq te lehq te che lehax taq te. Nawg ved sir vix che ni ma[‡] haq te lehq te che liz phehq vid-oq.

⁶ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd awg khawnr liz ke vid chehd che yaog.[§] Awg lawn ghod ver, uq penr sehr phad teq pa awr lehr, Ghig sa ve kanx te che phad te lehq kanx che ve haq i hehd khar thad liz te don chehd che yaog.

⁷ I hehd awg gha lia haq pid kenr pid cawd che heh pid-oq. Awg khawnr saw

[†] 12:12 12:12 *Duhd law che* Ghig sa muhd mig haq duhd law che haq koz che yaog. 5:5, 8:24 [‡] 12:16 12:16 *cud yiq cawg che lehd ta duhd* Ta caz mig lehd koz gad che yaog. Tawd 3:7 [†] 12:19 12:19 Bon 32:35 [†] 12:20

12:20 Tawd 25:21 [§] 12:20 12:20 *mehzh khuhd huh tug yaog* Yawd te yaq che haq kawq sir vehr tug yaog lehd koz gad che yaog. ^{*} 13:1 13:1 *uq penr sehr phad* Muhd mig phawd awr ve jawd mawd haq koz che yaog. Tit 3:1, 1Pt 2:13 [†] 13:4 13:4 *Ghig sa ve awg ceg* Isy 45:1 haq ngawx. [‡] 13:5 13:5 *sir vix che ni ma* Kuhz lehq na yug che lehax maq te cawd hawg. Haq cheaq te lehq na yug che ted ceng te cawd che yaog. 1 Pt 2:19, Cud 8:2

[§] 13:6 13:6 *awg khawnr liz ke vid chehd che yaog* Mt 22:17

che chaw teq pa haq awg khawnr ke vid-oq. A mod saw che chaw teq pa haq a mod ke vid-oq. Tar ir kenr che chaw teq pa haq tar ir-oq. Yawz yan kenr che chaw teq pa haq yawz yan-o.

Jeg ta puhd

⁸ Jeg a cehax liz ta puhd. Kheh ma khuhd te ghad he lehq te ghad, haq daq che jeg* ted ceng haq puhd lar-oq. Awg lawn ghod ver, awg pad awg ki huh chehd che chaw teq pa haq haq che chaw awr lehr, awg lid tawd khuhd haq te peh lawq vehr che yaog.

⁹ †Hax chawd hax paz maq gha te, chaw haq maq gha dawz vehr, su ved med nged haq maq gha khuhd, su ved med nged jeg kor haq maq gha sex lae lehd koz lar che awg lid tawd khuhd teq pa he lehq awg kag awr ve cawg lar che awg lid tawd khuhd teq pa awr lehr, †“Nawg awg ton haq haq che heh, awg pad awg ki huh chehd che† chaw teq pa haq haoq,” lehd koz lar che te khuhd awg khuhn peh lawq vehr che yaog.

¹⁰ Haq che ted ceng awr lehr, awg pad awg ki huh chehd che chaw haq awg haeg maq te. Kheh te cheaq te lehq, haq che ted ceng awr lehr, awg lid tawd khuhd haq te peh lawq che[‡] yaog.

¹¹ Kheh te lehq, a meha ve awg yand awr lehr nig hehd yuhq nuhd-ag cawd che awg yand gag vehr che haq nig hehd sir chehd che haq te lehq, che ve haq kha sehax teoq. Awg lawn ghod ver, a nig awg kawd maq yonr suhx suhax te che te yand haq keh, a meha thaer khuhq che ted ceng lex lehq a nig haq ned vehr che yaog. §

¹² Muhd khax vehr che awg yand* pong vehr tez lehq, muhd kaw ve awg yand† lag gag vehr tez che yaog. Kheh te lehq, naz hoq che kanx teq pa haq kuhz kha lar haz lehq, awg ghiz ve laq cax teq pa haq veq dehaq veg.

¹³ Ha lehq tug te pong te lex lehq juhq dawg buhz che, hax chawd hax paz te lehq haeg che haq te pong te lex che, su haq yaq daq jiz daq lehq khawehx che che teq pa

haq taq te. Muhd kaw huh te kenr che teq pa[‡] haq a nig teaq veg.

¹⁴ Kheh te lehq, Jawd mawd Yer suq Khreq haq veq deh-o. § Awg suhr awg sar a lor awg khad haq te kae tug teq chaweh taq ghu lar.*

14

Yonr che ni ma awg ghad nud che chaw awg lawn

¹ Yonr che khuhn awg ghad nud che chaw* haq haq yur-oq. Kheh ma khuhd, duhd khad maq hawr daq che teq pa awg lawn yawd geh tawd ghawg daq che taq te.

² Chaw te ghad awr lehr, cad tug awg ceng gha lia haq cad gha che leh z yonr che yaog. Kheh ma khuhd yonr che khuhn awg ghad nud che chaw te ghad awr lehr, ghawd pha q muhg nuha haq lehax cad che yaog.

³ Awg ceng gha lia haq cad che chaw awr lehr, ma cad che chaw haq maq sawnr ma caz maq gha te. Ma cad che chaw liz, cad che chaw haq vend bax maq gha tar. Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr yawd haq haq yug vehr che yaog.

⁴ Nawg awr lehr, a suawg le, su ved awg ceg† haq vend bax tar che. Yawd cawd che lehd ma koz, yaq che lehd ma koz, yawd ved awg jawd mawd[‡] haq cawg che yaog. Kheh te lehq, Jawd mawd Yer suq Khreq yawd haq cawd che yaog leh z sawnr tug yaog. Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Yer suq Khreq awr lehr yawd haq ga vid gha tug kand pax cawg che yaog.

⁵ Chaw te ghad awr lehr, awg ni teq ni haq awg kag awg nuz awr ve awg ni teq pa haq keh tar ir che yaog. Kheh te lehq, awg kag awr ve chaw te ghad awr lehr, awg ni awg gha lia kha sur suar yaog leh z sawnr lar che yaog. Chaw awg gha lia a sug yawd ni ma khuhn kha nehax duhd chez lor.

⁶ Awg ni haq tar ir che chaw te ghad awr lehr, Jawd mawd Yer suq haq duhd nuhd lehq tar ir che yaog. Awg ceng gha lia haq cad che chaw te ghad liz, Jawd mawd

* **13:8 13:8 haq daq che jeg** Te ghad haq te ghad haq daq che haq koz che yaog. † **13:9 13:9a** Tuhz 20:13-15, 20:17, Bon 5:17-19, 5:21 † **13:9 13:9b** Ak 19:18 † **13:9 13:9 awg pad awg ki huh chehd che** Lk 10:25-37 haq ngawx. ‡ **13:10 13:10 awg lid tawd khuhd haq te peh lawq che** Haq vix che chaw awr lehr, awg lid tawd khuhd haq na yug lehq te che chaw phehq che lehd koz gad che yaog. § **13:11 13:11 a nig haq ned vehr che yaog** Yer

suq kawq yaq tug awg yand ned lag chehd che haq koz che yaog. 8:23 * **13:12 13:12 Muhd khax vehr che awg yand** A meha phehaq chehd che haeg che awg yand haq koz gad che yaog. Mt 24:33 † **13:12 13:12 muhd kaw ve awg yand** Awg leh med Yer suq kawq yaq tug awg yand haq koz che yaog. 1K 7:29, Phi 4:5, 1Pt 4:7 ‡ **13:13 13:13 Muhd kaw huh te kenr che teq pa** Kenr che cawd che heh a saq teaq veg lehd koz gad che yaog. § **13:14 13:14**

Yer suq Khreq haq veq deh-o Yer suq haq ni ma khuhn chehd kig pid che haq koz che yaog. * **13:14 13:14 teq chaweh taq ghu lar** Te gad che heh taq te, lehd koz gad che yaog. * **14:1 14:1 Yonr che khuhn awg ghad nud che chaw** Khreq yug phehq vehr che liz, Yud daq chaw teq pa ve ce lid kan lid haq chid bag lar haz maq gha ser che chaw teq pa haq koz che yaog. † **14:4 14:4 su ved awg ceg** Ghig sa ve chaw lehd koz gad che yaog. ‡ **14:4 14:4 awg jawd mawd** Jawd mawd Yer suq Khreq haq koz gad che yaog.

Yer suq haq duhd nuhd lehq cad che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd Ghig sa haq chid muh lehq cad che yaog. Ma cad che chaw te ghad liz, Jawd mawd Yer suq haq duhd nuhd che awg khuhn cad tug ce lehq Ghig sa haq chid muh che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, a nig awg khuhn a sug lehd ma koz, a sug yawd awg ton awg pun teq chehd che ma hez. A sug lehd ma koz, a sug yawd awg ton awg pun suh che ma hez.

⁸ A nig teq che awr lehr, Jawd mawd Yer suq awg pun teq che yaog. A nig suh che liz, Jawd mawd Yer suq awg pun suh che yaog. Kheh te lehq teq che lehd ma koz, suh che lehd ma koz, a nig awr lehr Jawd mawd Yer suq ve med nged^S phehq che yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, suh vehr che chaw haq liz, teq chehd che chaw haq liz uq penr tug, Khreq khanr suh lehq kawq teq tuag che yaog.

¹⁰ Nawg awr lehr, a thoq ted ceng haq te lehq nawg ved a vix a nax haq vend bax tar cheawg le. A thoq ted ceng haq te lehq, nawg ved a vix a nax haq maq sawnr ma caz te cheawg le. Awg lawn ghod ver, a nig awg gha lia Ghig sa ve suhx jehg suhx taz kig kaw jaw mehz khuhd suhr huh gha gag tug yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn buhq lar che,

†Jawd mawd Ghig sa koz che, Ngag teq chehd che heh

†ngag mehz khuhd suhr huh chaw awg gha lia nar kheh teh mi lar lehq, mawq kaw awg mag gha lia Ghig sa haq chid muh tug yaog, lehd koz buhq lar che yaog.

¹² Kheh te cheaq te lehq, a nig awg gha lia a sug yawd awg ton awg lawn Ghig sa haq gha koz mar vid tug yaog.

¹³ Kheh te cheaq te lehq, yaq ni khaz nuhr te ghad haq te ghad vend bax tad kawq tar daq. A vix a nax khi thid pog par lehq* te yaq tug ngag maq teog lehq, nig hehd duhd chez lar lor.

¹⁴ Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag chehd cheaq te lehq, cad tug a thoq ted ceng lehd ma koz, yawd khad yawad chaq chiz che ted cear† liz mad cawg lehq ngag sir lehq yonr che yaog. Kheh liz, chaw te ghad awr lehr, cad tug ted ceng cear haq

chaq chiz che lehq yawd sawnr ver, yawd awg pun chaq chiz che ted ceng phehq che yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, cad tug dawg tug haq te lehq nawg ved a vix a nax gha duhd har ver, nawg awr lehr haq pehd che awg khad haq kae tod che ma hez. Nawg ved cad tug haq te lehq nawg ved a vix a nax haq taq te lug vid.‡ Yawd awg pun liz Khreq khanr suh lar peg che yaog.

¹⁶ Nawg awg pun daq che ted ceng lehq sawnr lar che haq su mad daq che awg ceng koz tug tad cawg vid.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve muhd mig^S awr lehr, cad tug dawg tug awg ceng ma hez. Kheh ma khuhd, Daq che kehg che Awg ha phu haq te lehq thed che cawd che, duhd sa gad sa che he lehq ha lehq che awg ceng phehq che yaog.

¹⁸ Khreq awg pun che kheh te kanx te che* chaw haq Ghig sa ni ma cawd lehq, chaw yad liz yawd haq tar ir che yaog.

¹⁹ Kheh te cheaq te lehq cawd daq hawr daq tug he lehq te ghad he lehq te ghad ir lag muh lag tug, khar thad liz te kae veg.

²⁰ Cad tug dawg tug haq te lehq Ghig sa ve kanx haq taq te lug vid. Awg gha lia awr lehr daq kehg che yaog. Kheh ma khuhd, cad che haq te lehq su khi thid pog lehq kuhd che ver, cad che chaw te ghad awr lehr te yaq che yaog.

²¹ Sar cad che lehd ma koz, a pehx med ghig dawg che lehd ma koz, a thoq ted ceng te che lehd ma koz, nawg ved a vix a nax khi thid pog par tug te che ver, maq te cawd che yaog.

²² Nawg yonr che ted ceng† awr lehr nawg he lehq Ghig sa nig mag haq lehax teh lar-oq. A sug yawd ved ni ma khuhn cawd che yaog lehq sawnr lar che awg ceng haq te lehq, a sug yawd awg ton haq vend bax tar kig mad cawg ver, ha lehq che chaw phehq che yaog.

²³ Kheh ma khuhd, yonr che awg khuhn ni ma thuhd duhd nuhg duhd te che chaw te ghad cad ver, yonr che ni ma mad cawg lehq cad cheaq te lehq, suhx jehg suhx taz che haq gha khanr che yaog. Awg lawn ghod ver, a thoq ted ceng lehd ma koz, yonr che ted ceng awg khuhn lag che ma hez ver, vend bax phehq che yaog.

§ 14:8 14:8 **Jawd mawd Yer suq ve med nged** Yer suq haq caz daq che chaw phehq che haq koz che yaog. † 14:11

14:11 Isy 49:18 † 14:11 14:11 Isy 45:23 * 14:13 14:13 **khi thid pog par lehq** Vend bax khuhn che gehe vid tug te chehd che haq koz gad che yaog. † 14:14 14:14 **chaq chiz che ted cear** 1Ti 4:4, Tit 1:15 ‡ 14:15 14:15 **taq te**

lug vid Su yonr yaq tug, khi thid pog tug taq te vid lehd koz gad che yaog. § 14:17 14:17 **Ghig sa ve muhd mig** Ghig sa uq penr che haq koz che yaog. *

14:18 14:18 **che kheh te kanx te che** Thed che cawd che awg khuhn kanx te che haq koz che yaog. † 14:22 14:22 **Nawg yonr che ted ceng** Cad tug dawg tug awg lawn haq nawg khawd-ehg kheh te yonr che haq koz gad che yaog.

15

¹ A nig awg ghad cawg che chaw* teq pa awr lehr, a sug yawd ved a lor awg khad haq maq te lehq, awg ghad nud che chaw teq pa ve ghad nud che awg ceng teq pa haq yeg khanr cawd che yaog.

² A nig awg gha lia, a sug yawd awg pad awg ki huh chehd che chaw teq pa haq daq lag ir lag tug awg pun, i hehd ni ma cawd tug te vid-ag veg.

³ Awg lawn ghod ver, Khreq liz yawd awg ton ni ma cawd che† haq yawd maq te. Liq phu khuhn buhq lar che heh, †“Nawg haq kha muhd kha na koz che chaw teq pa ve kha muhd kha na koz che tawd khuhd awr lehr, ngag haq koz che yaog,” lehd koz buhq lar che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, a mig thad lo kha buhq lar che teq pa awr lehr, a nig haq mar ax tug awg pun buhq lar che yaog. A nig yeg khanr lehq Liq phu awg khuhn a nig haq awg ghad pehar che haq te lehq a nig duhd law che ted ceng cawg tug, kha buhq lar che u ve teq pa awr lehr a nig haq mar ax che yaog

⁵ Yer suq Khreq heh te lehq nig hehd te ghad he lehq te ghad cawd daq hawr daq tug, yeg khanr vix lehq duhd sa vid vix che Ghig sa awr lehr nig hehd haq sir kae seh kae vid-oq.

⁶ Kheh te lehq nig hehd u kheh te ver, nig hehd ni ma teq sir-a lehax te lehq, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve Awr pa Ghig sa haq chid ir chid muh khuhd te khuhd lehax chid muh gha tug yaog.

Bid saz a naz chaw teq pa haq ha lehq che bon khuhd mar vid che

⁷ Kheh te lehq, Ghig sa haq awg mig awg phond cawg vid gha tug awg pun, Khreq nig hehd haq haq yug che heh, nig hehd te ghad he lehq te ghad haq haq yur-oq.

⁸ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve thed che ted ceng haq maw vid tug, Khreq awr lehr awg gig med soer che chaw‡ teq pa ve awg ceg phehq che yaog lehz ngag koz che yaog. A pux nux teq pa haq pid lar che kar tiq teq pa haq yeg vid tug he lehq

⁹ yawd har kax vix che haq te lehq bid saz a naz chaw teq pa Ghig sa haq chid ir chid muh tug, Khreq awr lehr awg gig med soer che chaw teq pa ve awg ceg phehq vehr che yaog, Liq phu khuhn buhq lar che heh,

†“Kheh te cheaq te lehq, bid saz a naz chaw§ teq pa awg khuhn ngag nawg haq chid muh lehq, nawg ved awg meh haq ka mig chid muh tug yaog,”

lehd koz buhq lar che yaog.

¹⁰ Te pawz kawq koz che,

†“Bid saz a naz chaw teq paog, Ghig sa ve chaw teq pa geh teq geha ha lehr-oq,”

lehd koz buhq lar che yaog.

¹¹ Te pawz kawq koz ser che,

†“Bid saz a naz chaw awg gha lia

Jawd mawd Ghig sa haq chid muh-o.

Chaw ceng gha lia yawd haq chid muh-o,” lehd koz che yaog.

¹² Id sar yaq liz te pawz kawq koz che,

†“Ye sehd ve awg chi* lag tug yaog.†

Bid saz a naz chaw teq pa haq uq penr tug yawd tuhaz lehq,

bid saz a naz chaw teq pa

yawd awg khuhn duhd law kig cawg tug yaog,”

lehd koz lar che yaog.

¹³ Daq che kehq che Awg ha phu ve kand pax haq te lehq, duhd law che awg khuhn nig hehd awg ghad kha sehax cawg chehd lar vid tug, duhd law tug cawg vid sehr phad Ghig sa awr lehr, nig hehd yonr che awg khuhn duhd sa che ted ceng he lehq ha lehq che awg gha lia kha peh vad-ag cawg vid-oq.

¹⁴ Ngag ved a vix a nax teq paog, nig hehd awr lehr daq che awg ceng‡ kha peh cawg che chaw, yonr che awg lawn haq kha sehax sir che ted ceng peh daq che chaw he lehq nig hehd te ghad he lehq te ghad mar daq vix che chaw phehq che yaog lehz ngag yonr che yaog.

¹⁵⁻¹⁶ Kheh ma khuhd, ngag awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa awg pun Yer suq Khreq ve paw khod te tug Ghig sa ngag haq awg bon pehar lar che haq te lehq, nig hehd haq awg lawn ted pheg pehar duhd nuhd vid tug ngag ni ma tag che khuhn te lehq, awg lawn u ve teq pa haq ngag buhq ax che yaog. Daq che kehq che Awg ha phu awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa haq daq vid kehq vid cheaq te lehq, i hehd haq tand tug heh te lehq§ Ghig sa haq tand vid che te yand yawd ni ma cawd tug, ngag

* 15:1 15:1 awg ghad cawg che chaw Co ha phawd awr duhd sir duhd gag vehr che chaw haq koz che yaog.

† 15:3 15:3 yawd awg ton ni ma cawd che Mt 20:28, Mk 10:45, 2K 8:9, Phi 2:5-8 † 15:3 15:3 Chid 69:9 ‡ 15:8

15:8 awg gig med soer che chaw Yud daq chaw haq koz gad che yaog. † 15:9 15:9 Chid 18:49, 2Sm 22:50 § 15:9

15:9 bid saz a naz chaw 2:14 haq ngawx. † 15:10 15:10 Bon 32:43 † 15:11 15:11 Chid 117:1 † 15:12 15:12

Isy 11:10 * 15:12 15:12 Ye sehd ve awg chi Yer suq Khreq haq koz che yaog. Isy 16:5-13 † 15:12 15:12 lag

tug yaog Jawd mawd te ghad tuhaz tug haq koz che yaog. ‡ 15:14 15:14 daq che awg ceng Haq pehd che haq

koz che yaog. § 15:15-16 15:15-16 tand tug heh te lehq Pawd loq mar gha lar che bid saz a naz chaw haq koz

che yaog.

awr lehr Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd mar vid sehr phad phehq che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, Ghig sa awg pun ngag te chehd che kanx awg lawn awg khuhn, Yer suq Khreq haq te lehq ngag ni ma ir kig cawq che yaog.

¹⁸⁻¹⁹ Awg lawn ghod ver, bid saz a naz chaw teq pa na yug tug, tawd yaw che he lehq kanx te che lehd ma koz, awg hez he lehq and tug kand pax awg khuhn lehd ma koz, daq che kehq che Awg ha phu ve kand pax awg khuhn lehd ma koz, Khreq ngag haq cud lehq te che teq pa awg lawn ma hez ver, awg kag awr ve awg lawn teq chaweh liz ngag maq ca koz. Kheh te cheaq te lehq, Yer ruq sar lehn^r* med te lehq Id lud riq[†] muhd mig kha gag, kha caw yuhd Khreq ve ha lehq che bon khuhd ngag kha nehax mar vid vehor.

²⁰ Kheh te lehq, yehg awg cuhz penr haq su te lar che awg thag huh ngag mad kawq cax te tug, Khreq ve awg meh haq maq gha kad jaw ser che chehd kig teq pa awg khuhn lehax ngag ha lehq che bon khuhd mar vid gad jad che yaog.

²¹ Liq phu khuhn buhq lar che heh,

†“Yawd ved awg lawn haq su

ma koz mar vid jaw che chaw liz, gha mawg tug yaog.

Yawd ved awg lawn haq maq gha kad jaw che chaw liz, gha sir tug yaog,”
lehd koz buhq lar che yaog.

Rod maq med lo kae tug Pawd loq duhd lar che

²² Ha lehq che bon khuhd mar che kanx che ve haq te lehq, nig hehd chehd lo ngag maq gha lag gag tug laex pawz ngag haq tawr chuhd chehd che[‡] yaog.

²³ A meha awr lehr, muhd mig che teq pa awg khuhn kanx te kig mad kawq cawg lehq, laex khuhq nig hehd chehd lo ngag lag gad jad cheaq te lehq.

²⁴ Sa pen muhd mig lo ngag kae che te yand, nig lehq chehd lo ca gid lar haz tug duhd law chehd che yaog. Kheh te lehq, nig hehd geh teq cuhx teq jaw awg chawd te daq peg ver, muhd mig u ve lo ngag kawq cax kae tug nig hehd ngag haq ga ax tug liz ngag duhd law chehd che yaog.

²⁵ Kheh ma khuhd, Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che Khreq yad teq pa

haq ga vid tug, a meha Yer ruq sar lehn med lo ngag kae chehd che yaog.

²⁶ Awg lawn ghod ver, Mar ker dawd niq muhd mig he lehq A kha ya muhd mig khuhn chehd che Khreq yad teq pa awr lehr, Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che Khreq yad teq pa awg khuhn har che ghuhd che chaw teq pa haq ga vid tug, ha lehq ha ka te lehq phu tand tand vid lar che yaog.

²⁷ I hehd awr lehr ha lehq ha ka tand vid che yaog. Awg cehg mag koz ver, i hehd awr lehr Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che Khreq yad phehq che Yud daq chaw teq pa geh jeg puhd lar che yaog. Awg lawn ghod ver, co ha phawd awr Yud daq chaw teq pa ve awg bon^S teq pa haq bid saz a naz chaw teq pa liz gha ver, awg suhr awg sar phawd awr ve med nged jeg kor teq pa Yud daq chaw teq pa haq i hehd liz kawq ga vid cawd che yaog.

²⁸ Kheh te lehq, kanx che haq ngag te peg lehq, laq sawnr che teq pa i hehd haq chid aq vid peg ver, nig hehd geh te lehq Sa pen muhd mig lo ngag kae tug yaog.

²⁹ Ngag nig hehd geh gag che te yand, Khreq ve awg bon kha peh cawg che awg khuhn lag gag tug haq ngag sir che yaog.

³⁰ A vix a nax teq paog, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq lehd ma koz, Awg ha phu ve haq daq pehd daq che haq te lehq lehd ma koz, ngag nig hehd haq kheh te lawg khawx che yaog.

³¹ Yud daq muhd mig awg khuhn maq yonr che chaw teq pa laq khuhn ngag gha pong lehq, Yer ruq sar lehn med khuhn chehd che Khreq yad teq pa awg pun ga vid tug ngag te che kanx che ve haq Khreq yad teq pa ni ma cawd tug, ngag geh teq geha ngag awg pun bon hax ceh nux ga lawg ax mehr.*

³² Kheh te lehq, Ghig sa ve a lor cawd ver, ha lehq ha ka nig hehd chehd lo gha lag gag lehq nig hehd geh ngag awg ghad kawq gha tug awg pun liz lawg-oq.

³³ Duhd sa vid sehr phad Ghig sa awr lehr, nig hehd awg gha lia geh chehd vid-oq. A meng.

16

Haq pehd che tawd sanr fea vid che

* 15:18-19 15:18-19 Yer ruq sar lehn Khreq yad awg mor tanr cawag kig med phehq che yaog. Cy 1:8 † 15:18-19

15:18-19 Id lud riq Mar ker dawd niq muhd mig awg naz phawd awr lo cawg che med phehq che yaog. † 15:21

15:21 Isy 52:15 ‡ 15:22 15:22 tawr chuhd chehd che Awg kaw jen ve lad chuhd ghig awg pad awg ki huh kanx

te tug cawg mad jad chehd ser cheaq te lehq, i hehd chehd lo lag ma tand ser che haq koz gad che yaog. § 15:27

15:27 Yud daq chaw teq pa ve awg bon Yer suq Khreq ve ha lehq che bon khuhd haq koz gad che yaog. * 15:31

15:31 ngag awg pun bon hax ceh nux ga lawg ax mehr Yer ruq sar lehn lo Pawd loq gha phud tug har che awg ceng cawg chehd che yaog. Cy 20:22-23 haq ngawx. *

16:1 16:1 Ker cher med Ker cher med awr lehr Kawd ren thuq med muhd ni tuhaz phawd awr cawg che yaog.

¹ Ker cher med* Khreq yad awg mor awg khuhn ga vid sehr ma te che a nig ved a nax ma Pher ber haq ngag nig hehd haq sir vid ax che yaog.

² Khreq yad teq pa te kenr che heh, Jawd mawd Yer suq ve mehzh khuhd haq ngawx lehq yawd haq haq yur-oq. Yawd a thoq ted ceng lor che liz ma koz, yawd haq ga vid-oq. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr chaw laex ghad haq ga vid vehr lehq ngag haq liz ga lar vehr che yaog.

³ Ngag geh teq geha Yer suq Khreq ve kanx ga te che awg chawd Pid kid laq he lehq Ar kud laq† haq ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

⁴ Ix mag awr lehr, ngag a saq gha pong tug ngag awg pun khanr suh che chaw phehq che yaog. Ngag lehax ix mag ved awg bon haq chid muh che ma hez, Yud daq chaw ma hez che Khreq yad awg mor awg gha lia liz, ix mag ved awg bon haq chid muh chehd che yaog.

⁵ Ix mag ved yehg awg khuhn phawng daq chehd che Khreq yad awg mor haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq. Ar siq muhd mig awg khuhn Khreq yad awg kawd maq te ghad phehq che ngag haq che Ed pehr nehzh haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehz koz vid-oq.

⁶ Nig hehd awg pun kanx hax ceh nux te che Mar riq‡ haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

⁷ Ngag geh thawnr khuhn chehd jaw che awg chawd, ngag ved Yud daq chaw ceng Ar dawd niq he lehq Yud niq haq liz, ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq. Ix mag awr lehr, kuh yad teq pa awg khuhn awg meh buhg che chaw phehq che yaog. Ngag Khreq yad mad phehaq ser huh liz ix mag Khreq yad phehq vehr che yaog.

⁸ Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag haq che Ar par liq haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

⁹ Ngag geh teq geha Khreq ve kanx te che Ud rar baq he lehq ngag haq che Sar tar khuz haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹⁰ Kha nehax lawnd ngawx peg che Khreq yad Ar per ler haq liz, Ar rir tawr buq ve yehg yad ka yad teq pa haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹¹ Ngag ved Yud daq chaw ceng phehq che Her ror diq or he lehq Jawd mawd Yer suq awg khuhn chehd che Nar kir suq ve

yehg yad ka yad teq pa haq liz ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹² Jawd mawd Yer suq awg pun kanx te chehd che Tar rud phehr naq he lehq Tar rud phawd saq haq lehd ma koz, Jawd mawd Yer suq ve kanx haq hax ceh nux te chehd che ngag haq che Per rar siq haq lehd ma koz, ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹³ Jawd mawd Yer suq awg khuhn lez yug lar che Rud phuq he lehq ngar ye kkeh taw sawnr lar che, yawd ved awr ye ix mag haq ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹⁴ Ar sor kar, Phar ler gor, Her rar mer, Par rawd baq, Her rar maq he lehq i hehd geh chehd che a vix a nax teq pa haq ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹⁵ Phi lawd luq, Yud liq, Ner ruq he lehq Ner ruq yawd ved awg nax ma, Awd lor par he lehq i hehd geh chehd che Khreq yad awg gha lia haq ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹⁶ Nig hehd te ghad he lehq te ghad daq che kehg che awg khuhn bux daq lehq laq kuhr cax daoq. Khreq yad awg mor awg gha lia nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz, tawd sanr fea lar che yaog.

¹⁷ A vix a nax teq paog, nig hehd gha hend peg che mar lar che tawd khuhd teq pa haq maq hawr che, phaz daq tug te che he lehq su yaq daq vid tug te che chaw teq pa haq kha nehax ngawx lehq jaw kae-o lehz, ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, kkeh te che chaw teq pa awr lehr, a nig ved Jawd mawd Khreq awg pun kanx te che ma hez. A sug yawd ved ux peg awg pun lehax kanx te che§ yaog. I hehd awr lehr, na sa che tawd he lehq chid muh che tawd khuhd haq yehd lehq, cud yiq mad cawg che chaw teq pa ve ni ma haq her ka yug che yaog.

¹⁹ Nig hehd na yug vix che awg lawn awr lehr, chaw awg gha lia gha kad cheaq te lehq, ngag ha lehq chehd che yaog. Kkeh ma khuhd, nig hehd awr lehr daq che awg ceng haq sir vix lehq, haeg che awg ceng ve awg lawn haq a cehax liz maq sir vix tug haq ngag he gad ser che yaog.

²⁰ Maq muh tand ver, duhd sa vid sehr phad Ghig sa awr lehr, nig hehd ve khi ho awg huux lo Sar tanr haq naz nehzh vehr tug yaog.

† 16:3 16:3 *Pid kid laq he lehq Ar kud laq* Pawd loq ve awg chawd phehq che yaog. Cy 18:2-3 haq ngawx. ‡ 16:6

16:6 *Mar riq* Liq phu khuhn Mar riq 6 ghad cawg che yaog. A sug te ghad haq koz che lehq nar kha nehax maq sir.

§ 16:18 16:18 *ux peg awg pun lehax kanx te che* Phu gha cad tug awg pun lehax te che haq koz che yaog.

A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx nig hehd geh cawg vid-oq.

²¹ Ngag geh teq geha kanx te sehr phad Tiq mod ser he lehq ngag ved Yud daq chaw ceng Lud kig, Yar sonr* he lehq Sawd sid par taq† teq pa awr lehr, nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz tawd sanr fea lar che yaog.

²² Ngag awr lehr, liq che haq buhq sehr phad Ter rar tiq yaog. Ngag liz Jawd mawd Yer suq Khreq awg khuhn nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz tawd sanr fea lar che yaog.

²³ Ngag haq lehd ma koz, Khreq yad teq mor awg gha lia haq lehd ma koz, haq yug lehq canr tawa sehr phad Gar yuq‡ awr lehr, nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz tawd sanr fea lar che yaog. Med che awg khuhn§ phu haq sax sehr phad Ed rar tuz* he lehq a vix a nax Kawr tuq liz, nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz tawd sanr fea lar che yaog.

Awg leh med bon lawg che khuhd

²⁵ Ghig sa haq awg mig awg phond co co taer taer cawg vid-oq. Yawd awr lehr, ngag mar vid che ha lehq che bon khuhd he lehq Yer suq Khreq awg lawn ngag bon mar che heh, nig hehd haq yeg lag vid vix che yaog. Ngag mar vid che bon khuhd che ve awr lehr, cuhx kig nax jad che tawd khuhd phehq che yaog. Tawd khuhd che ve awr lehr, a mig thad lo haq tanr lehq khuhd ceh lar che† liz, a meha kha sehax tuhaz vid vehr che yaog.

²⁶ Chaw ceng awg gha lia yonr lehq na yug tug, co co taer taer Ghig sa tawd pid lar che heh, cuh kar var teq pa ve liq haq te lehq khuhd ceh lar che tawd khuhd u ve haq a meha chaw ceng awg gha lia gha sir vehr che yaog.

²⁷ Yawd te ghad lehax cud yiq kha peh vad-ag cawg che Ghig sa phehq che yaog. Yer suq Khreq haq te lehq co co taer taer yawd haq chid ir chid muh vid-oq. A meng.

* 16:21 16:21 *Yar sonr* Cy 17:59 † 16:21 16:21 *Sawd sid par taq* Cy 20:4 ‡ 16:23 16:23 *Gar yuq* Yawd ved yehg awg khuhn Pawd loq hax jaw che yaog. Cy 18:17 § 16:23 16:23 *Med che awg khuhn* Kawd ren thuq med haq koz che yaog. * 16:23 16:23 *Ed rar tuz* Cy 19:22, 2Ti 4:20 † 16:25 16:25 *Khuhd ceh lar che* 11:25 haq ngawx.

1 Kawd ren thuq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Kawd ren thuq med vawr, Kawd ren thuq lad chuhd ghig he lehq Sar ror niq lad chuhd ghig awg kanr huh cawg che yaog. Med che ve awr lehr, paw sa jad lehq med nged huhd daq pa daq kig awg kaw jen phehq che yaog. Haeg jad che med liz phehq lehq u ve haq te lehq Rod maq muhd mig ted kag gha lia lo awg meh buhg jad che med phehq che yaog. Kawd ren thuq Khreq yad awg mor awr lehr, Khreq yad awg suhx phehq che haq te lehq, a saq teq che khuhn su heh maq te kae tug te har jad che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Khreq yad awg mor khuhn phehq har lehq soq saq che awg ceng phehq tuhaz mad che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che te koz khuhn gha mawg che he lehq awg kawd teq co khuhn ve bon hox bon nax teq pa koz che heh te lehq, cuh yad Pawd loq awr lehr liq che haq buhq var lehz koz che yaog. Liq che te koz awr lehr, Pawd loq Ed fed suq med khuhn chehd che seh khuhq gag vehr lehd teag huh, A.D. 55 khuhq kheh thad huh buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Liq che te koz awr lehr, Khreq yad teq pa ve a saq teq khad khuhn phehq tuhaz che phehq har che awg lawn teq pa haq koz lar che yaog. Kheh te cheaq te lehq, vend bax chuhd kha ax che awg lawn he lehq daq che kehq che a saq teq khad ir lag muh lag che awg lawn haq koz lar che yaog. Pawd loq awr lehr, i hehd Khreq yad teq pa gha phud chehd che awg ceng teq pa haq te lehq, i hehd awg pun yawd duhd khix jad che haq mawg gha che yaog. Che ve haq te lehq, yawd awg cehg mag Ghig sa ve yawg huhx var phehq che haq liz a nig gha mawg che yaog. Mad awr ve phehq har che awg ceng haq caz daq che awg lawn teq pa haq lehax mar chehd liz, a nig haq che he lehq gha kad jaw chehd che mar khad ted pehg pehar liz cawg che yaog. Mar khad che ve teq pa awr lehr, ka nad nux 13 khuhn (Haq pehd che awg lawn) he lehq ka nad nux 15 khuhn (Kawq teq tuag che awg lawn) cawg che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd: Ghig sa haq chid muh lehq laq kuhr cax ax che tawd (1:1-9)

2. Khreq yad awg mor khuhn phaz daq gid daq che (1:10-4:21)
3. Daq che awg lid awg khad he lehq bon lid sinx khad haq te yaq che awg lawn (5:1-6:20)
4. Awg phad mawd awg mid ma he daq che awg lawn (7:1-40)
5. Te kenr te cawd che he lehq maq te kenr maq te cawd che (8:1-11:1)
6. Teq geha bon lawg thad te tug awg ceng (11:2-14:40)
  - a. A kor pi bon lawg che khuhn te kenr te cawd che awg ceng (11:2-16)
  - b. Jawd mawd Yer suq ve pawehd caor cad che awg lawn (11:17-34)
  - c. Co ha phawd awr ve laq sawnr (12:1-14:40)
7. Suh kig lo kawq teq tuag che awg lawn mar khad (15:1-58)
8. Awg leh med yug cuq lar che tawd: Kawd ren thuq Khreq yad awg mor te cawd che awg ceng he lehq Pawd loq yawd awg ton duhd law lehq te gad che kanx (16:1-24)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Ngag awr lehr Yer suq Khreq ve cuh yad Pawd loq yaog. Ghig sa ve a lor cawd cheaq te lehq, cuh yad te tug yawd ngag haq kug yug che yaog.

² Nig hehd Kawd ren thuq med khuhn chehd che Ghig sa ve Khreq yad awg mor haq ngag he lehq a vix a nax Sud tenr,* liq che buhq fea che yaog. Nig hehd awr lehr Yer suq Khreq haq te lehq daq vehr kehq vehr che yaog. A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg meh haq kha kug che awg kag gha lia lo chehd che chaw awg gha lia geh teq geha Khreq yad phehaq tug, Ghig sa nig hehd haq kug yug lar peor. Yer suq awr lehr a nig ved Jawd mawd lehax ma hez. I hehd ve Jawd mawd liz phehq che yaog.

³ A nig ved Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug nig hehd geh cawg vid-oq.

Awg bon teq pa haq gha cheaq te lehq Ghig sa haq chid muh che

⁴ Nig hehd haq te lehq ngag Ghig sa haq khar thad liz chid muh chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, Yer suq Khreq awg khuhn nig hehd Ghig sa ve awg bon haq gha che yaog.

⁵ Yer suq Khreq haq te lehq, tawd yaw che lehd ma koz, sir vix che lehd ma koz, awg ceng gha lia awg khuhn nig hehd saw peh lawq vehr che yaog.

* 1:2 1:2 **Sud tenr** Yawd awr lehr Ed fed suq med khuhn cawg che bon lawg kig awg hox te lehq, Khreq yad phehaq che yaog. Cy 18:17

⁶ Khreq awg lawn ngag sax khiz khanr che awr lehr, awg cehg mag yaog lehz nig hehd gha sir peor.

⁷ Kheh te cheaq te lehq, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq kawq tuhaz che haq law chehd huh, nig hehd awg khuhn co ha phawd awr ve laq sawnr ted cear liz ma yawnd kae che yaog.

⁸ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg ni[†] awg khuhn, nig hehd vend bax tar kig maq gha cawg tug, awg leh med kha gag yawd nig hehd haq yeg vid gha tug yaog.

⁹ Ghig sa awr lehr kar tiq yeg jad che yaog. Yawd ved Yad phu phehq che, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq nig hehd awg chawd gha te daq tug, yawd nig hehd haq kug yug lar che yaog.

Khreq phaz daq pehg daq lar cheawg la

¹⁰ A vix a nax teq paog, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg meh awg khuhn, ngag nig hehd haq che kheh te lawg khawx che yaog. Nig hehd tawd yaw daq che hawr daq vid-oq. Awg mor sawnr daq pehg daq che tad cawg vid-oq. Kheh ma khuhd, ni ma teq sir lehax te lehq, duhd khad te khad lehax cawg che awg khuhn nig hehd cawd daq hawr daq che ted ceng kha peh cawg vid-oq.

¹¹ Awg lawn ghod ver, ngag ved a vix a nax teq paog, nig hehd awg khuhn yaq daq jiz daq che cawg che yaog lehz Khar lawd iq ve yehg yad ka yad[‡] teq pa ngag haq koz ax che yaog.

¹² Ngag koz gad che awr lehr che kheh yaog. Nig hehd koz che, Ngag awr lehr Pawd loq ve chaw yaog, Ngag awr lehr Ar pawd loq[§] ve chaw yaog, Ngag awr lehr Per troq^{*} ve chaw yaog, Ngag awr lehr Khreq ve chaw yaog lehz, nig hehd te ghad lehq te ghad koz daq chehd che yaog.

¹³ Khreq awr lehr phaz daq pehg daq lar che lehq la. Pawd loq awr lehr nig hehd awg pun laq kan thag huh khanr suh che lehq la. Ma hez ver, Pawd loq ve awg meh awg khuhn nig hehd baz tiz sar khanr yug che lehq la.

¹⁴ Kar lid puq he lehq Gar yuq, ix mag haq ma hez ver, nig hehd awg khuhn chaw te ghad-e haq liz ngag baz tiz sar ma pid cheaq te lehq ngag ha lehq che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, ngag ved awg meh awg khuhn baz tiz sar khanr yug peor, lehz chaw te ghad-eg liz koz maq gha.

¹⁶ (Sar ter phanr ve yehg yad ka yad teq pa haq liz ngag baz tiz sar pid che yaog. Che awg khod-aq awg kag awr ve chaw haq baz tiz sar pid che haq ngag ma duhd nuhd.)

¹⁷ Awg lawn ghod ver, baz tiz sar pid tug awg pun Khreq ngag haq cuh peha lar che ma hez. Kheh ma khuhd, ha lehq che bon khuhd mar vid tug ngag haq cuh peha lar che yaog. Ha lehq che bon khuhd mar vid ver, Khreq ve laq kan kand pax maq gha yawnd veh tug, chaw yad ve cud yiq ma yiq ir che tawd khuhd yaw lehq mar vid che ma hez.

Khreq Ghig sa ve kand pax he lehq cud yiq phehq che

¹⁸ Awg lawn ghod ver, laq kan[†] awg lawn mar vid che awr lehr, lug vehr sez vehr chehd che chaw teq pa awg pun cud yiq mad cawg che tawd khuhd phehq che yaog. Kheh ma khuhd, laq kan awr lehr a nig thaer khuhq che haq gha chehd che chaw teq pa awg pun Ghig sa ve kand pax phehq che yaog.

¹⁹ Liq phu khuhn buhq lar che heh, [†]“Cud yiq cawg che chaw teq pa ve cud yiq haq ngag te lug lehq,

sir vix che chaw teq pa ve sir vix che haq ngag tawr lar tug yaog,”

lehz buhq lar che yaog.

²⁰ Cud yiq cawg var khar lo le. Awg lid tawd khuhd sir var[‡] khar lo le. A meha ve awg yand awg khuhn awg lawn laex ceng sir lehq tawd ghawg daq var[§] khar lo le. Ghig sa awr lehr, mig gig ve cud yiq haq cud yiq mad cawg che awg ceng phehq vid che ma hez hawg la.

²¹ Awg lawn ghod ver, mig gig yad awr lehr, a sug yawd ved cud yiq ma yiq haq te lehq Ghig sa haq sir che ma hez. Che awr lehr, Ghig sa duhd chez lar che cud yiq phehq che yaog. Kheh te lehq, cud yiq mad cawg lehz su sawnr che a nig mar vid che bon khuhd haq yonr che chaw teq pa haq thaer khuhq vid tug Ghig sa ni ma cawd che yaog.

²² Yud daq chaw teq pa awr lehr, and tug awg hez teq pa haq lawg lehq. Her lar saq chaw teq pa awr lehr, cud yiq haq ca che yaog.

[†] 1:8 1:8 *Khreq ve awg ni* Yer suq kawq yaq tug awg ni haq koz che yaog. 1:7, Phi 1:6 [‡] 1:11 1:11 *Khar lawd iq ve yehg yad ka yad* Kawd ren thuq Khreq yad awg mor khuhn ve chaw teq pa yaog. [§] 1:12 1:12 *Ar pawd loq* Cy 18:24-28 haq ngawx. ^{*} 1:12 1:12 *Per troq* Ar rar miq tawd khuhd awg meh vavr Ker pha q yaog. Yh 1:42

[†] 1:18 1:18 *laq kan* Ghig sa awr lehr, laq kan haq cud lehq chaw yad haq thaer khuhq vid tug ghu lar che yaog. Yh 3:18 [†] 1:19 1:19 Isy 29:14 [‡] 1:20 1:20 *Awg lid tawd khuhd sir var* Liq phu buhq var Yud daq chaw haq koz che yaog. [§] 1:20 1:20 *tawd ghawg daq var* Cud yiq cawg che Her lar saq chaw haq koz che yaog.

²³ Kheh ma khuhd a nig awr lehr; laq kan thag huh khanr suh che Khreq te ghad ve awg lawn bon mar vid che yaog. Awg lawn che awr lehr; Yud daq chaw teq pa awg pun khi thid pog lehq par kuhd tug te lehq, bid saz a naz chaw teq pa awg pun cud yiq mad cawg che ted ceng phehq che yaog.

²⁴ Kheh ma khuhd, kha kug yug lar che chaw teq pa awg pun, Yud daq chaw lehd ma koz, Her lar saq chaw lehd ma koz, Khreq awr lehr Ghig sa ve kand pax he lehq Ghig sa ve cud yiq phehq che yaog.

²⁵ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve cud yiq mad cawg che ted ceng awr lehr; chaw yad ve cud yiq ma yiq haq keh lex lehq cud yiq cawg che yaog. Ghig sa ve ghad nud che ted ceng awr lehr; chaw yad ve ghad ir che haq keh lex lehq awg ghad ir che yaog.

²⁶ A vix a nax teq paog, Ghig sa nig hehd haq kug yug che awg lawn haq duhd ngawx ser. Mig gig phawd awr haq sawnr ver; kug lar che chaw teq pa awg khuhn, cud yiq ma yiq cawg che chaw teq pa mad che ma hez. Kand pax ir che chaw teq pa liz mad che ma hez. Jawd mawd ve awg ceng awg khad teq pa liz mad che ma hez.

²⁷ Kheh ma khuhd, cud yiq cawg che chaw teq pa haq yaq taw vid gha tug, mig gig khod-aq lo cud yiq mad cawg che chaw teq pa haq Ghig sa lez yug che yaog. Awg ghad ir che chaw teq pa haq yaq taw vid gha tug, mig gig khod-aq lo awg ghad nud che chaw teq pa haq Ghig sa lez yug che yaog.

²⁸ Ghig sa mig gig khod-aq lo awg mig awg phond mad cawg che awg ceng, su sawnr kha lar che awg ceng he lehq teq chaweh cuhx kig mad cawg che awg ceng teq pa haq Ghig sa lez yug lehq awg mig awg phond cawg lehq a yed ir che awg ceng teq pa haq te meh x che yaog.

²⁹ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa meh x khuhd suhr chaw te ghad-eg liz ni ma ir kig mad cawg.

³⁰ Ghig sa haq te lehq, Yer suq Khreq awg khuhn nig hehd gha chehd che yaog. A nig awg pun cud yiq ma yiq, thed che cawd che, daq che keh q che he lehq thaer khuhq che ted ceng, Ghig sa awr lehr Yer suq haq phehaq vid che yaog.

³¹ Kheh te lehq, Liq phu khuhn buhq lar che heh, †Ni ma ir che chaw awr lehr; Jawd mawd Ghig sa awg khuhn lehax ni ma ir vid-oq, leh x buhq lar che yaog.

2

Khreq laq kan thag huh khanr suh che awg lawn ca mar lar che

¹ A vix a nax teq paog, pong lag thad ngawx nig hehd geh lag lehq, Ghig sa koz lar che tawd khuhd nig hehd haq ca mar ax che te yand, na sa jad che tawd khuhd yaw lehq cud yiq ma yiq haq yehd lehq ngawx ca mar ax che ma hez.

² Awg lawn ghod ver, nig hehd geh ngawx chehd thad, Yer suq Khreq awg lawn he lehq yawd laq kan thag gha khanr suh che awg lawn haq lehax ngawx sir tug yaog leh x, ngawx duhd chez lar che yaog.

³ Nig hehd geh ngawx chehd thad, awg ghad nud lehq kuhz jad ched jad che awg khuhn chehd che yaog.

⁴⁻⁵ Nig hehd yonr che ted ceng awr lehr; chaw yad ve cud yiq awg khuhn maq gha yeg tug he lehq Ghig sa ve kand pax awg khuhn lo yeg tug, ngawx tawd yaw che lehd ma koz, bon mar ax che lehd ma koz, cud yiq tawd khuhd haq yehd lehq beg yug che ma hez. Kheh ma khuhd, Awg ha phu kanx haq pheq mar vid lehq, yawd ved kand pax awg khuhn mar vid che yaog.

Ghig sa pehar che awg ceng teq pa haq Awg ha phu pheq mar ax che

⁶ Yonr che khuhn awg ghad cawg che chaw teq pa haq ngawx hehd cud yiq tawd khuhd mar vid che yaog. A meha ve teq co ve cud yiq haq koz che ma hez. Lug vehr meh x vehr che mig gig jawd mawd teq pa ve cud yiq haq liz koz che ma hez.

⁷ Kheh ma khuhd, khuhd ceh lar che he lehq cuhx kig nax jad che Ghig sa ve cud yiq haq ngawx hehd mar che yaog. Cud yiq u ve awr lehr, a nig awg mig awg phond gha tug awg pun, mig gig maq te phanr ser thad loar, Ghig sa duhd chez lar che cud yiq pheh q che yaog.

⁸ Cud yiq che haq a meha ve teq co ve jawd mawd teq pa liz, te ghad-eg maq sir. I hehd sir che heh ver, awg mig awg phond ve Awg jawd mawd te ghad haq laq kan thag huh thaq vehr tug ma hez.

⁹ Liq phu khuhn buhq lar che heh,

†Ghig sa haq haq che chaw teq pa awg pun yawd ghu lar che awg ceng* teq pa awr lehr,

mehz sir mad mawg jaw, nar puh ma kad jaw lehq,

chaw yad ve ni ma khuhn ma duhd sir jaw che yaog,

leh x buhq lar che yaog.

¹⁰ Kheh ma khuhd Ghig sa awr lehr; Awg ha phu haq cud lehq awg ceng che teq pa a nig haq pheq mar ax peor. Awg lawn ghod ver, Awg ha phu awr lehr awg gha lia haq ca ngawx lehq, Ghig sa ve nax jad

† 1:31 1:31 Yrm 9:24 † 2:9 2:9 Isy 64:4 * 2:9 2:9 yawd ghu lar che awg ceng Yawd ved Yad phu haq chaw yad awg pun khanr suh cuh che haq koz che yaog. Yh 3:16

che awg ceng teq pa haq liz yawd ca ngawx che yaog.

¹¹ Chaw yad awg khuhn cawg lar che ni ma ma hez ver, chaw yad haq caz daq che awg ceng teq pa haq a sug sir gha tuawg le. U ve heh te lehq, Ghig sa ve Awg ha phu ma hez ver, Ghig sa haq caz daq che awg ceng teq pa haq liz chaw te ghad-eg liz sir maq gha.

¹² A nig awr lehr, mig gig yad teq pa ve ni ma[†] haq gha lar che ma hez. Kheh ma khuhd, Ghig sa a nig haq pehar lar che awg bon teq pa haq sir gha tug, Ghig sa lo lag che Awg ha phu haq a nig gha lar che yaog.

¹³ Awg bon u ve teq pa awg lawn mar vid che te yand, a nig awr lehr chaw yad mar lar che cud yiq haq cud lehq kawq mar vid che ma hez. Awg ha phu mar lar che heh te lehq a nig kawq mar vid che yaog. Co ha phawd awr ve awg lawn mar vid che te yand, co ha phawd awr haq caz daq che tawd khuhd haq cud lehq mar vid che yaog.

¹⁴ Ghig sa ve Awg ha phu ma cawg che chaw awr lehr, Ghig sa ve Awg ha phu haq caz daq che teq pa haq mad haq yug. Awg ceng u ve teq pa awr lehr, yawd awg pun cud yiq mad cawg che awg ceng phehq vehr che yaog. Co ha phawd awr haq lehax cud lehq u ve teq pa haq fir daq pehq daq gha cheaq te lehq, yawd awr lehr u ve teq pa haq maq sir vix.

¹⁵ Co ha phawd awr duhd pawnr che chaw[‡] awr lehr, awg gha lia haq fir daq pehq daq gha che yaog. Kheh ma khuhd, chaw u ve awg lawn haq te ghad-eg liz fir daq pehq daq maq gha.

¹⁶ †Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Ghig sa haq mar vid tug, yawd ved ni ma haq a sug sir cheawg le. Kheh ma khuhd, a nig awr lehr Khreq ve ni ma cawg lar che yaog.

3

Ngag hehd teq geha Ghig sa ve kanx te sehr phad phehq che

¹ A vix a nax teq paog, co ha phawd awr haq caz daq che chaw teq pa haq mar vid che heh ngag nig hehd haq mar ax maq gha. Kheh ma khuhd, mig gig phawd awr haq lehax caz daq che chaw he lehq Khreq awg khuhn chaw yad nehax te che chaw haq mar vid che heh lehax ngag nig hehd haq mar ax gha che yaog.

² Nig hehd awr lehr, heh che cad tug haq cad maq gha cheaq te lehq, ngag nig hehd haq maq canr. Cux pheg hzig lehax, nig

hehd haq tawa che yaog. A meha liz, nig hehd heh che cad tug haq cad maq gha ser.

³ Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr mig gig phawd awr ve haq caz daq che chaw lehax te chehd ser che yaog. Nig hehd awg khuhn soer daq khawehx daq lehq yaq daq jiz daq chehd cheaq te lehq, mig gig phawd awr ve haq caz daq che chaw te lehq, mig gig yad heh te lehq nig hehd te chehd ser che ma hez hawg la.

⁴ Chaw te ghad awr lehr, Ngag Pawd loq ve chaw yaog. Awg kag awr ve te ghad liz, Ngag Ar pawd loq ve chaw yaog lehq, nig hehd koz daq chehd che kheh ceh, nig hehd mig gig yad lehax phehq chehd ser che ma hez hawg la.

⁵ Ar pawd loq awr lehr a suawg le. Pawd loq liz a suawg le. Nig hehd gha yonr tug awg pun ngag nid-ag awr lehr awg ceg te che yaog. Jawd mawd Yer suq kanx pehar lar che heh te lehq ngag nid-ag liz a sug yawd ved kanx cawg che yaog.

⁶ Ngag kha lar lehq^{*} Ar pawd loq a kaz puhr vid che[†] yaog. Kheh ma khuhd, yeg vid ir vid sehr phad awr lehr Ghig sa yaog.

⁷ Kheh te lehq, kha sehr phad he lehq a kaz puhr sehr phad awr lehr ir che ma hez. Yeg vid ir vid sehr phad Ghig sa lehax ir che yaog.

⁸ Kha sehr phad he lehq a kaz puhr sehr phad awr lehr kha sur suar yaog. Kheh ma khuhd, a sug yawd ved kanx te lar che heh, te ghad peg te ghad kenr daq che laq sawnr gha tug yaog.

⁹ Ngag nid-ag awr lehr, teq geha Ghig sa ve kanx te sehr phad phehq che yaog. Nig hehd awr lehr, Ghig sa ve ti mi he lehq Ghig sa ve yehg phehq che yaog.

¹⁰ Ghig sa ngag haq awg bon pehar che heh te lehq, cud yiq cawg che yehg te sehr phad heh yehg awg cuhz penr haq ngag te lar peor. Awg kag awr ve chaw awr lehr, awg cuhz penr u ve awg thag huh kawq cax te che yaog. Kheh ma khuhd, khawd-ehg kheh kawq cax te che haq te sehr phad awg gha lia sa tiq te cawd che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, teh lar peg che awg cuhz penr awr lehr Yer suq Khreq yaog. A sug te ghad lehd ma koz, awg kag awr ve awg cuhz penr teh lar maq gha.

¹² Chaw te ghad ghad, awg cuhz penr u ve awg thag huh si, phu, huhx meh sehnx, a suhz, a yuhd, cag fend teq pa haq kawq cax te ver,

¹³ awg gha lia a sug yawd kanx te lar che heh tuhaz tug yaog. Awg lawn ghod ver,

† 2:12 2:12 *mig gig yad teq pa ve ni ma* Mig gig ve cud yiq (2:6), awg suhr awg sar ve ni ma (Rm 8:5-7), vend bax te gad che ni ma (Rm 6:12), haq koz che yaog. ‡ 2:15 2:15 *Co ha phawd awr duhd pawnr che chaw* Khreq

awg khuhn ir vehr heh vehr che chaw haq koz che yaog. 2:6 † 2:16 2:16 Isy 40:13 * 3:6 3:6 *Ngag kha lar lehq* Bon khuhd mar che haq koz che yaog. Cy 18:9-11 † 3:6 3:6 *a kaz puhr vid che* Ngawx haq sax che haq koz che yaog. Cy 18:24-28

suhx jehg suhx taz che awg ni gaeg che te yand, a mir awr lehr chaw awg gha lia ve kanx haq pheq mar tug yaog. Chaw awg gha lia ve kanx awr lehr, khawd-ehg kheh ve kanx te che haq a mir u ve lawnd ngawx tug yaog.

¹⁴ Chaw te ghad ghad awg cuhz penr u ve thag huh kawq cax te che kanx yeg chehd ver, yawd awr lehr laq sawnr gha tug yaog.

¹⁵ Chaw te ghad ghad ve kanx haq a mir toq bag vehr ver, yawd ved laq sawnr awr lehr sond vehr tug yaog. Kheh ma khuhd, yawd awg ton thaer khuhq che haq gha tug yaog. Thaer khuhq che u ve awr lehr, a mir awg khuhn gha pong che khe tawa pheq tug yaog.

¹⁶ Nig hehd awr lehr Ghig sa ve bon yehg pheq che yaog. Kheh te lehq, Ghig sa ve Awg ha phu nig hehd awg khuhn chehd che haq nig hehd maq sir la.

¹⁷ Chaw te ghad ghad Ghig sa ve bon yehg haq te lug ver, Ghig sa awr lehr yawd haq te lug tug yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve bon yehg awr lehr daq kehq che yaog. Nig hehd awr lehr bon yehg u ve pheq che yaog.

¹⁸ Chaw khar ve te ghad lehd ma koz, a sug yawd awg ton haq taq her ka. Nig hehd awg khuhn chaw te ghad ghad mig gig ve cud yiq cawg che yaog, lehd duhd che ver, yawd cud yiq cawag tug cud yiq mad cawg che chaw pheq vehr vid-oq.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, a meha ve teq co ve cud yiq awr lehr, "Ghig sa mehz khuhd suhr lo cud yiq mad cawg che ted ceng pheq che yaog. Liq phu khuhn buhq lar che heh, †Ghig sa awr lehr cud yiq cawg che chaw teq pa, i hehd cud yiq pha yax te chehd che awg khuhn i hehd haq pheh yug che yaog," lehd koz buhq lar che yaog.

²⁰ Ted kag kawq buhq lar ser che, †"Cud yiq cawg che chaw teq pa ve duhd khad awr lehr, kheha pheq che haq Jawd mawd Ghig sa sir che yaog," lehz buhq lar che yaog.

²¹ Kheh te lehq, chaw yad haq ghad va che awg khuhn ni ma taq ir. Awg lawn ghod ver, awg ceng gha lia nig hehd ve pheq che yaog.

²² Pawd loq lehd ma koz, Ar pawd loq lehd ma koz, Ker phaq lehd ma koz, mig gig lehd ma koz, teq che he lehq suh che awg ceng lehd ma koz, a meha pheq chehd che he lehq awg khaz nuhr phehaq tug awg ceng lehd ma koz, che awg gha lia liz nig hehd ve pheq che yaog.

²³ Nig hehd Khreq ve pheq lehq, ‡ Khreq awr lehr Ghig sa ve pheq che yaog.

4

Cuh yad teq pa ve kanx awg lawn

¹ Kheh te lehq, ngag hehd awr lehr Khreq ve awg ceg pheq lehq, khuhd ceh lar che Ghig sa ve nax jad che awg lawn teq pa haq haq sax sehr phad pheq che yaog lehq, su ngag hehd haq sawnr ax cawd che yaog.

² Haq sax sehr phad teq pa awr lehr, kar tiq yeg che chaw gha pheq che yaog.

³ Kheh ma khuhd, nig hehd lehd ma koz, awg kag awr ve chaw lehd ma koz, ngag haq suhx jehg suhx taz ax che awr lehr, i jad che awg ceng pheq che yaog lehq ngag sawnr lar che yaog. Ngag khad ngag awg ton haq liz suhx mad jehg ma taz.

⁴ Awg lawn ghod ver, ngag awg ton yaq kig cawg che haq ngag ma duhd. Kheh ma khuhd, che ve haq te lehq ngag awr lehr, thed che cawd che chaw pheq che ma hez. Ngag haq suhx jehg suhx taz sehr phad awr lehr, Jawd mawd Yer suq yaog.

⁵ Kheh te lehq, awg yand mad gag ser che kheh ceh, khar ve ted ceng awg lawn haq lehd ma koz, suhx ta taz ser. Jawd mawd Yer suq lag che te yand naz hoq che* awg khuhn, khuhd ceh lar che awg ceng teq pa kha sehax saw tuhaz tug yawd te lehq, chaw yad ve ni ma duhd khad teq pa haq yawd pheq tuhaz tug yaog. Awg yand u ve khuhn, a sug yawd khad haq kenr daq che heh chaw awg gha lia haq Ghig sa chid muh vid tug yaog.

⁶ A vix a nax teq paog, awg lawn che ve teq pa ngag buhq fea che awr lehr, ngag he lehq Ar pawd loq haq nig hehd hend yug jawg yug gha tug, nig hehd awg pun ngag tawd par hax te mar lar che yaog. Liq phu khuhn buhq lar che awg khad haq lehax nig hehd te tug he lehq te ghad haq chid ir chid muh lehq, te ghad haq maq sawnr ma caz nig hehd maq gha te tug, ngag che kheh te mar fea che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, su haq keh awg lex a sug nig hehd haq tea cheawg le. Ghig sa geh gha lar che ma hez ver, nig hehd a thoq ted ceng cawar le. Ghig sa geh gha lar che ver, Ghig sa geh maq gha che heh te lehq a thoq te nig hehd ni ma ir cheawg le.

⁸ A meha awr lehr, nig hehd ni khaz suh vehr lehq lehq. A meha awr lehr, nig hehd paw sa vehr lehq lehq. Ngag hehd ma hez liz, nig hehd uq penr gha vehr lehq lehq. Nig hehd awg cehg mag uq penr che haq ngag he gad che yaog. U kheh te che ver, ngag hehd liz nig hehd geh teq geha gha uq penr tug yaog.

† 3:19 3:19 Yb 5:13 † 3:20 3:20 Chid 94:11 ‡ 3:23 3:23 *Khreq ve pheq lehq* 2K 5:17 * 4:5 4:5 *naz hoq che* Chaq chiz che, haeg che kanx teq pa haq koz che yaog. Yh 3:19

⁹ Awg lawn ghod ver, dawz wehr che haq gha khanr tug suhx jehg suhx taz peg che chaw teq pa heh te lehq, Ghig sa awr lehr ngag hehd cuh yad teq pa haq awg leh med lo maw vid tug awg pun teh lar che yaog leh ngag duhd che yaog. Ngag hehd awr lehr, mig gig yad teq pa, muhd nuh maq cuh yad teq pa he lehq chaw yad teq pa meh khuhd suhr ngawx gid tug awg pun lehax phehq che yaog.

¹⁰ Ngag hehd Khreq awg pun cud yiq mad cawg che chaw phehq liz, nig hehd awr lehr Khreq awg khuhn cud yiq cawg par phehq che yaog. Ngag hehd awg ghad nud che chaw phehq liz, nig hehd awr lehr awg ghad ir che chaw phehq che yaog. Nig hehd awg mig awg phond cawg che chaw phehq liz, ngag hehd awr lehr su sawnr kha lar che chaw phehq che yaog.

¹¹ A meha kha gag ngag hehd awr lehr, awr meq che, a kaz sex che, maq gha veq maq gha deh che, dawz che chung che haq gha khanr lehq, chehd kig awg ti mad cawg che chaw phehq che yaog.

¹² Ngag hehd ve laq kuhr kanx hax ceh nux gha te cad chehd che[†] yaog. Su ngag hehd haq kha muhd kha na koz ax che te yand, ngag hehd bon kawq naq vid che yaog. Su ngag hehd haq du deh ax che te yand, ngag hehd yeg khanr che yaog.

¹³ Su ngag hehd haq maq sawnr ma caz koz ax che te yand, cawd daq vid tug tawd daq maq kawq yaw khuhq vid che yaog. A meha kha gag ngag hehd awr lehr, mig gig ve chaq chiz che ted ceng heh te lehq, awg gha lia haq su siz kha lar che awg khawz awg khend heh te che yaog.

¹⁴ Nig hehd yaq taw vid tug ngag che kheh koz buhq fea che ma hez. Kheh ma khuhd, nig hehd haq ngag haq che yad heh te sawnr lar lehq, sa tiq pehar che yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, Khreq awg khuhn nig hehd haq ngawx haq sax var awg minr ghad kheh taw cawg liz, awr pa laex ghad mad cawg. Ngag ha lehq che bon khuhd haq cud lehq nig hehd haq Yer suq Khreq awg khuhn pawag vid peor.

¹⁶ Kheh te lehq, ngag te che heh te lehq nig hehd te tug, ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog.

¹⁷ Kheh te cheaq te lehq, Jawd mawd Yer suq awg khuhn kar tiq yeg che ngag haq che yad[‡] Tiq mod ser haq nig hehd chehd lo ngag lag peha che yaog. Awg kag gha lia lo chehd che Khreq yad awg mor awg gha lia haq ngag mar vid che heh, Khreq awg khuhn ngag te che awg khad teq pa

yawd nig hehd haq kawq duhd nuhad vid tug yaog.

¹⁸ Ngag nig hehd chehd lo mad lag, lehq chaw ted pehg pehar duhd lehq ni ma ir chehd che yaog.

¹⁹ Kheh ma khuhd, Jawd mawd Yer suq a lor cawd ver, maq muh tand ngag nig hehd chehd lo lag tug yaog. Ngag lag gag che te yand, ngag gha sir tug awr lehr, ni ma ir che muh che chaw u ve teq pa ve tawd khuhd ma hez, i hehd kand pax cawg mad cawg che haq gha sir tug yaog.

²⁰ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve muhd mig[§] awr lehr, tawd yaw che haq caz daq che ma hez. Kand pax haq caz daq che yaog.

²¹ Nig hehd khawd-ehg kheh te che haq he gad cheawg le. Ngag awr lehr, suhx tag yug lehq gha lag tug awg la. Ma hez ver, haq pehd che he lehq ni ma nud nehq che awg khuhn gha lag tug awg la.

5

Hax chawd hax paz te che chaw te ghad haq suhx jehg suhx taz che awg lawn

¹ Nig hehd awg khuhn hax chawd hax paz cawg che awg lawn haq ngag gha kad che yaog. Hax chawd hax paz te che ted ceng awr lehr, lawd kir yad teq pa geh liz mad cawg jaw che ted ceng phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, chaw te ghad yawd ved awr pa ve awg mid ma haq he che yaog.

² Che kheh te chehd che liz nig hehd ni ma ir chehd che yaog. Nig hehd duhd har cawd che ma hez hawg la. Che kheh te che chaw haq nig hehd awg khuhn ghaq kog cawd che yaog.

³ Ngag awg ton nig hehd geh ma chehd liz, ngag ved ni ma nig hehd geh cawg che yaog. Ngag awg ton nig hehd geh chehd che heh, chaw che kheh te che haq a meha liz ngag suhx jehg suhx taz che yaog.

⁴ Jawd mawd Yer suq ve awg meh awg khuhn nig hehd phawng daq che te yand, ngag ved ni ma liz nig hehd geh teq gha chehd che yaog. Jawd mawd Yer suq ve kand pax haq cud lehq che kheh te lor.

⁵ Te yaq che chaw te ghad haq awg suhr awg sar phawd awr te lug vid tug, Sar tanr laq khuhn chid aq vid-oq. U kheh te ver, Jawd mawd Yer suq ve awg ni awg khuhn yawd ved co ha awr lehr thaer khuhq che haq gha tug yaog.

⁶ Nig hehd che kheh te ni ma ir che awr lehr mad daq. Did a cehax lehax khaor

[†] 4:12 4:12 *kanx hax ceh nux gha te cad chehd che* Pawd loq a saq hu tug pha hax po kiq che kanx haq te che yaog. Cy 18:3

[‡] 4:17 4:17 *ngag haq che yad* Tiq mod ser liz Lux tar raz med khuhn Pawd loq haq te lehq Khreq yad phehaq lar che yaog.

[§] 4:20 4:20 *Ghig sa ve muhd mig* Ghig sa uq penr che haq koz che yaog.

mod awg cehd ted dig awg gha lia haq cid-awg vid vix che haq nig hehd maq sir la.

⁷ Nig hehd did mad cawg che khaor mod awg suhx ted dig heh phehaq tug, vend bax ve did awg pir haq yug chid bar-oq. Awg lawn ghod ver, Khreq awr lehr a nig awg pun dawz tand peg che Par sar khar yawg nehax* phehq che yaog.

⁸ Kheh te lehq, a nig pawehd cad thad, did awg pir haq ta yehd. Haeg che he lehq chaq chiz che did haq liz ta yehd. Kheh ma khuhd, did mad cawg che khaor mod, daq kehq che he lehq awg cehg mag te che khaor mod haq cad-ag veg.

⁹ Hax chawd hax paz te che chaw teq pa geh awg chawd maq gha te, lehz ngag nig hehd haq liq buhq ax peg che yaog.[†]

¹⁰ Ngag liq kheh te buhq ax che awr lehr, hax chawd hax paz te che mig gig yad teq pa geh lehd ma koz, su ved med nged jeg kor haq sex lae lehq hinx yug lu yug che chaw teq pa geh lehd ma koz, sax ho haq a kor pi che chaw teq pa geh lehd ma koz, awg chawd maq gha te, lehd ngag koz gad che ma hez. U kheh te ver, nig hehd mig gig che awg khuhn lo gha tuhaz kae tug yaog.

¹¹ Kheh ma khuhd, ngag buhq lar che awr lehr, Khreq yad lehd koz che liz, hax chawd hax paz te che, su ved med nged jeg kor haq sex lae che, sax ho haq a kor pi che, kha muhd kha na koz che, juhgz dawg buhz che he lehq su ve med nged haq hinx yug lu yug che chaw teq pa geh awg chawd maq gha te che awg khod-aq liz, kheh te che chaw geh awr liz ta cad, lehd ngag nig hehd haq buhq fea che yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, awg bag phawd awr chehd che chaw teq pa geh suhx jeg suhx taz tug ngag haq khawd-ehg kheh te caz daq cheawg le. Khreq yad awg mor awg khuhn chehd che chaw teq pa haq nig hehd suhx gha jegh gha taz che ma hez hawg la.

¹³ Awg bag phawd awr chehd che chaw teq pa haq Ghig sa suhx jegh suhx taz tug yaog. [†]Haeg che chaw u ve te ghad haq nig hehd awg khuhn ghaq kog lor.

6

Tawd te daq tug maq yonr che chaw teq pa geh kae che

¹ Nig hehd te ghad ghad a vix a nax haq a moz te daq tug cawg che te yand, Khreq yad teq pa geh maq kae he lar lehq, nig

hehd haq suhx jegh suhx taz ax tug maq yonr che chaw teq pa geh kae cheawg la.

² Khreq yad teq pa awr lehr, mig gig yad teq pa haq suhx gha jegh gha taz tug haq nig hehd maq sir la. Nig hehd awr lehr, mig gig yad haq suhx gha jegh gha taz ver, i jad che awg lawn teq pa haq nig hehd suhx jegh suhx taz maq kenr lehq la.

³ A nig awr lehr, muhd nuh maq cuh yad teq pa haq suhx gha jegh gha taz tug haq nig hehd maq sir la. Kheh te lehq, mig gig khod-aq lo teq chehd che awg yand awg khuhn lex lehq suhx gha jegh gha taz tug ma hez hawg la.

⁴ Kheh te che teq pa haq suhx gha jegh gha taz tug cawg ver, awg mig awg phond mad cawg lehz Khreq yad awg mor sawnr lar che chaw teq pa haq suhx jegh suhx taz sehr phad te cuh tug, nig hehd teh lar cheawg la.

⁵ Ngag che kheh koz che awr lehr, nig hehd yaq taw tug awg pun ngag koz che yaog. A vix a nax te ghad he lehq te ghad ma cawd daq che awg kanr huh jegh chez tug, nig hehd awg khuhn cud yiq cawg che chaw te ghad-eg liz mad cawg lehq la.

⁶ Kheh ma khuhd, a vix a nax te ghad he lehq te ghad a moz te daq che awg khod-aq, maq yonr che chaw teq pa mehaz khuhd suhr liz tawd te daq che law lehq.

⁷ Nig hehd te ghad he lehq te ghad a moz te daq cheaq te lehq, nig hehd awg pun co ha phawd awr sond che ted ceng phehq che yaog. Su te yaq che haq a thoq te lehq nig hehd mad yeg khanr cheawg le. Su nig hehd ve med nged her ka cad che haq a thoq te lehq nig hehd mad yeg khanr cheawg le.

⁸ Kheh ma khuhd, nig hehd khad nig hehd su haq te yaq lehq her ka cad chehd che awg khod-aq liz, nig hehd ve a vix a nax teq pa haq che kheh te yaq lehq her ka cad chehd che yaog.

⁹ Ma thed ma cawd che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ve muhd mig awg khuhn ve awg sinx haq maq gha haq yug che nig hehd maq sir la. Nig hehd ta duhd yaq. Gid yaq che chaw, sax ho haq a kor pi che chaw, hax chawd hax paz te che chaw, haw khaz chawad haw khaz pehq che juhaz che awg khad haq te veh che chaw,

¹⁰ su med nged haq khuhd che chaw, su ved med nged jeg kor haq sex lae che chaw, juhgz dawg buhz che chaw, kha muhd kha na koz che chaw he lehq su med nged haq hinx yug lu yug che chaw teq pa awr lehr,

* 5:7 5:7 *Par sar khar yawg nehax* Par sar khar yawg nehax awg suhr awr lehr, Id sar rer laq chaw haq suh kig awg khuhn pong vid che heh. Yer suq ve awg suhr awr lehr a nig haq vend bax awg khuhn pong ax che yaog.

† 5:9 5:9 *liq buhq ax peg che yaog* Liq che haq mad buhq ser ghud suhr huh liz Pawd loq i hehd haq liq te koz buhq vid lar peg che yaog. Kheh ma khuhd, liq u ve te koz mehaz vehr che haq sur che yaog. † 5:13 5:13 Bon 17:7

Ghig sa ve muhd mig awg khuhn ve awg sinx haq maq gha haq yug.

¹¹ Nig hehd ted pehq pehar che kheh te che chaw phehq jaw che yaog. Kheh ma khuhd, a meha Ghig sa nig hehd haq chuhd kha vehr lehq* daq vehr kehg vehor. Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg meh he lehq a nig ved Ghig sa ve Awg ha phu awg khuhn nig hehd thed che cawd che chaw phehq vehor.

Nig hehd ve awg ton awg khuhn Ghig sa haq awg mig awg phond cawg vid-oq

¹² Chaw ted pehq pehar koz che, "Ngag awg gha lia haq te tug a khawag cawg che yaog," lehd koz che yaog. Kheh ma khuhd, awg gha lia haq te che awr lehr awg bon cawg che ma hez. Chaw ted pehq pehar liz koz che, "Ngag awg gha lia haq te tug a khawag cawg che yaog," lehd koz che yaog. Kheh ma khuhd, khar ve ted ceng awg huix lo lehd ma koz, ngag awr lehr awg ceg te tug ma hez.

¹³ Chaw ted pehq pehar koz che, "Cad tug awr lehr, ux peg awg pun yaog. Ux peg awr lehr, cad tug awg pun yaog," lehd koz che yaog. Kheh ma khuhd Ghig sa awr lehr, che nid ceng cear haq te lug vid tug yaog. Awg ton awr lehr, hax chawd hax paz te tug awg pun phehq che ma hez. Jawd mawd Yer suq awg pun phehq che yaog. Jawd mawd Yer suq liz awg ton awg pun phehq che yaog.

¹⁴ Ghig sa awr lehr, yawd ved kand pax haq yehd lehq Jawd mawd Yer suq haq kawq teq tuag vid che heh, a nig haq liz yawd kawq teq tuag vid tug yaog.

¹⁵ Nig hehd ve awg ton awr lehr; Khreq ve awg khen teq pa phehq che haq nig hehd maq sir la. Kheh te lehq, Khreq ve awg khen teq pa haq ngag yug lehq meh mar lanx ve awg khen te vid tug awg la. Ma hez hawg.

¹⁶ Meh mar lanx haq caz daq che chaw awr lehr, yawd geh awg ton teq ton lehax phehq vehr che haq nig hehd maq sir la. Awg lawn ghod ver, †ix mag awr lehr; teq ton lehax phehq vehr tug yaog, lehq Liq phu khuhn buhq lar che yaog.

¹⁷ Kheh ma khuhd, Jawd mawd Yer suq haq caz daq che chaw awr lehr, yawd geh co ha ted mag lehax† phehq che yaog.

¹⁸ Hax chawd hax paz te che haq jaw kae lor. Chaw yad te che awg kag awr ve vend bax awg gha lia awr lehr, a sug yawd awg ton awg bag phawd awr lo phehq che yaog. Kheh ma khuhd, hax chawd hax paz te che

chaw awr lehr, a sug yawd ved awg ton haq te yaq che yaog.

¹⁹ Nig hehd ve awg ton awr lehr; Daq che kehg che Awg ha phu ve bon yehg‡ phehq che haq nig hehd maq sir la. Yawd awr lehr; Ghig sa lo lag lehq nig hehd awg khuhn chehd chehd che yaog. Nig hehd ve awg ton awr lehr; nig hehd ve med nged phehq che ma hez.

²⁰ Awg lawn ghod ver; Ghig sa yawd ved Yad phu pid lehq§ nig hehd haq vig khuhq lar peor. Kheh te lehq, nig hehd ve awg ton awg khuhn Ghig sa haq awg mig awg phond cawg vid-oq.

7

Awg phad mawd awr mid ma he daq che awg lawn

¹ Nig hehd ngag haq liq buhq fea che awg lawn teq pa ngag nig hehd haq kawq buhq ax sar. Haw khaz awr lehr, awg mid ma maq he lehq te gha ver daq che yaog.

² Kheh ma khuhd, hax chawd hax paz cawg mad cheaq te lehq, haw khaz awg gha lia a sug yawd ved awg mid ma he cawd lehq, yad mid awg gha lia liz a sug yawd ved awg phad mawd he cawd che yaog.

³ Awg phad mawd awr lehr, awg lid awg khad cawg che heh, awg mid ma haq kha nehax caz daq cawd che yaog. Awg mid ma liz, u ve heh te lehq yawd ved awg phad mawd haq kha nehax caz daq cawd che yaog.

⁴ Awg mid ma awr lehr, a sug yawd ved awg ton haq mad uq penr. Kheh ma khuhd, awg phad mawd uq penr che yaog. U ve heh te lehq, awg phad mawd liz a sug yawd ved awg ton haq mad uq penr. Kheh ma khuhd, awg mid ma uq penr che yaog.

⁵ Awg phad mawd awg mid ma teq geha yuhq tug, te ghad he lehq te ghad taq tawr lar. Bon kha nehax lawg gha tug, ni ghad ghad ni ma cawd lehq teq cuhx te yand teq geha mad yuhq che ted ceng ma hez ver; te ghad he lehq te ghad taq tawr lar. Awg ton haq ma ghad vix cheaq te lehq, Sar tanr nig hehd haq maq gha ber tug, awg khaz nuhr teq geha kawq chehd-oq.

⁶ Ngag che kheh koz che awr lehr, tawd sanr vid che ted ceng ma hez, a khawag pid che ted ceng yaog.

⁷ Chaw awg gha lia awg mid ma maq ca lehq ngag heh te vid gad che yaog. Kheh ma khuhd, chaw te ghad he lehq te ghad, Ghig sa geh a sug yawd gha lar che laq

* 6:11 6:11 *chuhd kha peg lehq* 1Pt 1:19, 1Yh 1:7 † 6:16 6:16 Khiz 2:24 ‡ 6:17 6:17 *co ha ted mag lehax* Yonr che chaw awr lehr Yer suq geh teq ton lehax phehq che haq koz che yaog. Yh 17:21-23, Rm 8:9-11, Gal 2:20

‡ 6:19 6:19 *Awg ha phu ve bon yehg* Awg ha phu uq penr che daq kehg che chehd kig haq koz che yaog. § 6:20 6:20 *Yad phu pid lehq* 1Pt 1:18-19

sawnr te ghad ted ceng gha lehq, te ghad ver che kheh te tug gha lehq, te ghad ver u kheh te tug gha lar che yaog.

⁸ Awg phad mawd awg mid ma maq he ser che chaw he lehq meh chuhd ma teq pa haq ngag che kheh koz che yaog. I hehd ngag heh te lehq te chehd ver daq che yaog.

⁹ Kheh ma khuhd, a sug yawd awg ton haq ma ghad ver, he daq cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, awg phad mawd awg mid ma he gad lehq ni ma huh huh chiz chiz te che haq keh he daq che awr lehr daq jad che yaog.

¹⁰ Awg mid ma te ghad awr lehr, a sug yawd ved awg phad mawd haq maq gha chid bag lehq, he daq peg che chaw teq pa haq ngag tawd sanr vid che yaog. Che awr lehr ngag ved tawd khuhd ma hez, Jawd mawd Yer suq ve tawd khuhd phehq che yaog.

¹¹ Kheh ma khuhd, chid bag vehr che ver, yawd awg phad mawd maq gha kawq ca lehq, yawd khad yawd chehd cawd che yaog. Ma hez ver, yawd awg phad mawd haq kawq cawd daq tug te cawd che yaog. Awg phad mawd liz, awg mid ma haq maq gha chid bag.

¹² A vix a nax te ghad ghad, a sug yawd ved awg mid ma Khreq yad mad phehq che liz, yawd ved awg phad mawd geh chehd gad che ni ma cawg ver, yawd haq ma chid bag cawd cheaq lehq, awg kag awr ve chaw teq pa haq ngag koz che yaog. Tawd che ve haq Jawd mawd Yer suq koz che ma hez, ngag koz che yaog.

¹³ Awg mid ma liz, a sug yawd ved awg phad mawd Khreq yad mad phehq che liz, yawd ved awg mid ma geh chehd gad che ni ma cawg ver, yawd haq ma chid bag cawd che yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, Khreq yad mad phehq che awg phad mawd awr lehr, awg mid ma haq te lehq daq vehr kehq vehr che yaog. Khreq yad mad phehq che awg mid ma liz, awg phad mawd haq te lehq daq vehr kehq vehr che yaog. Che kheh maq te ver, nig hehd ve awg yad awg dug awr lehr, mad daq mad kehq che yaog. Kheh ma khuhd, a meha awr lehr i hehd daq kehq vehor.

¹⁵ Kheh ma khuhd, Khreq yad mad phehq che chaw te ghad awr lehr, awg phad mawd awg mid ma chid bag gad ver, chid bag vid-oq. Kheh te chid bag gad ver, a vix a nax te ghad-eg, haw khaz lehd ma koz, yad mid lehd ma koz, Khreq yad mad phehq che te ghad haq pheh teh lar che ma hez. Awg lawn ghod ver, Ghig sa a nig haq

kug lar che awr lehr, cawd daq hawr daq tug awg pun kug lar che yaog.

¹⁶ Awg mid ma teq paog, a sug yawd ved awg phad mawd haq thaer khuhq vid gha tug lehq nar, maq gha tug lehq nar, nig hehd khawd-ehg kheh te sir ghag-a le. Awg phad mawd teq paog, a sug yawd ved awg mid ma haq thaer khuhq vid gha tug lehq nar, maq gha tug lehq nar, nig hehd khawd-ehg kheh te sir ghag-a le.

¹⁷ Jawd mawd Yer suq te ghad peg te ghad haq te cuha che heh te lehq, Ghig sa te ghad peg te ghad haq kug lar che heh lehax, chaw awg gha lia te kae ser. Khreq yad awg mor awg gha lia awg khuhn ngag awg khad che kheh te teh lar che yaog.

¹⁸ Chaw te ghad ghad haq Ghig sa kug yug che te yand, yawd awg gig med soer che* chaw phehq che awg la. Awg gig med maq soer che heh tad kawq te. Chaw te ghad ghad haq kug yug che te yand, awg gig med maq soer che chaw phehq che awg la. Awg gig med soer che taq te.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, awg gig med soer che lehd ma koz, awg gig med maq soer che lehd ma koz, teq chaweh awg bon mad cawg.† Ghig sa ve awg lid tawd khuhd haq na yug lehq te che ted ceng lehax awg bon cawg che yaog.

²⁰ Te ghad peg te ghad haq kug yug che te yand te chehd lawz che heh lehax, te chehd lar ser.

²¹ Nawg haq kug yug thad, nawg awg ceg‡ phehq chehd che la. Che ve haq nawg ta duhd har. Kheh ma khuhd, awg ceg te che awg khuhn nawg pong gha che heh ver, nawg tuhez cawd che yaog.

²² Awg lawn ghod ver, awg ceg te chehd che te yand, Jawd mawd Yer suq kug yug lar che chaw te ghad awr lehr, Jawd mawd Yer suq ve pong che chaw phehq vehr che yaog. Che haq kha sur sura, pong che chaw phehq chehd che te yand, Jawd mawd Yer suq kug yug lar che chaw te ghad awr lehr, Khreq ve awg ceg phehq vehr che yaog.

²³ Ghig sa yawd ved Yad phu pid lehq nig hehd haq vig khuhq lar§ cheaq te lehq, chaw yad ve awg ceg tad phehq vehr vid-oq.

²⁴ A vix a nax teq paog, nig hehd haq kug yug che te yand te ghad peg te ghad phehq chehd che heh, Ghig sa geh teq geha u kheh phehq chehd lar-oq.

²⁵ Yad mid hax chaw hax teq pa awg pun Jawd mawd Yer suq geh ngag gha lar che tawd mad cawg. Kheh ma khuhd, Jawd mawd Yer suq har kax che awg bon haq te lehq ngag kar tiq yeg che chaw phehq che

* 7:18 7:18 awg gig med soer che Ak 17:10, Gal 5:1-3

† 7:19 7:19 awg bon mad cawg Gal 5:6, 6:15

‡ 7:21

§ 7:23 7:23 vig khuhq
7:21 awg ceg U thad teq co awg ceg hu lehq, vig daq huhd daq che awg lid cawg che yaog. § 7:23 7:23 vig khuhq lar 1Pt 1:18-19 haq ngawx.

heh, ngag ved duhd khad nig hehd haq koz ax che yaog.

²⁶ Kheh te lehq, a meha tuq khanr jad che awg yand gag vehr cheaq te lehq, chaw awg gha lia a sug yawd phehq chehd che heh chehd chehd che ver, daq jad che yaog.

²⁷ Nawg awg mid ma cawar la. Cawg ver, yawd haq ta chid bag. Nawg awg mid ma mad cawg la. Mad cawg ver, awg mid ma taq he.

²⁸ Kheh ma khuhd, nawg awg mid ma he ver, vend bax te che ma hez. Yad mid hax liz, awg phad mawd he ver, vend bax te che ma hez. Kheh ma khuhd, ksheh te che chaw awr lehr, awg suhr awg sar phawd awr gha tuq gha khanr tug yaog. Tuq che khanr che u ve ngag nig hehd haq pong vid gad che yaog.

²⁹ A vix a nax teq paog, ngag koz gad che awr lehr, Yer suq kawq yaq tug awg yand ned jad vehor. A meha haq tanr lehq, awg mid ma cawg che chaw awr lehr, awg mid ma mad cawg che chaw heh te chehd-oq.

³⁰ Paz huhg kehhd huhg che chaw awr lehr, mad huhg che chaw heh te chehd-oq. Ha lehq che chaw awr lehr, maq ha lehq che chaw heh te chehd-oq. Med nged vig che chaw awr lehr, med nged mad cawg che chaw heh te chehd-oq.

³¹ Mig gig haq caz daq che med nged teq pa haq ca yehd che chaw awr lehr, kha sehax kha lawq maq gha yehd che chaw heh te chehd-oq. Awg lawn ghod ver, mig gig ve awg lid awg khad awr lehr, pa veh meh x veh chehd che yaog.

³² Nig hehd maq gha duhd har tug ngag he gad che yaog. Awg mid ma mad cawg che chaw awr lehr, khawd-ehg kheh te ver Jawd mawd Yer suq ni ma cawd tug, Jawd mawd Yer suq ve kanx haq yawd duhd ngawx lehq sa tiq tar vix che yaog.

³³ Kheh ma khuhd, awg mid ma cawg che chaw te ghad awr lehr, khawd-ehg kheh te ver awg mid ma ni ma cawd tug, mig gig ve kanx haq yawd duhd ngawx lehq duhd har vix che yaog.

³⁴ Yawd awr lehr, ni ma ni khad duhd vix che yaog. Awg phad mawd mad cawg che yad mid he lehq yad mid hax teq pa awr lehr, khawd-ehg kheh te ver awg ton phawd awr he lehq co ha phawd awr daq vid kehg vid tug, Jawd mawd Yer suq ve kanx haq i hehd duhd ngawx lehq sa tiq tar vix che yaog. Kheh ma khuhd, awg phad mawd cawg che yad mid awr lehr, khawd-ehg kheh te ver awg phad mawd ni ma cawd tug mig gig ve kanx haq yawd duhd ngawx lehq duhd har vix che yaog.

³⁵ Ngag che kheh koz che awr lehr, nig hehd awg pun awg bon cawg tug ngag koz che yaog. Ngag nig hehd haq va thuh che ma hez. Kheh ma khuhd, nig hehd awr

lehr, kenr che cawd che heh te lehq, ni ma thuhd phuhz nuhg phuhz mad cawg che awg khuhn Jawd mawd Yer suq awg pun kanx kha nehax te tug, ngag che kheh koz che yaog.

³⁶ Haw khaz te ghad ghad yad mid hax te ghad haq kar tiq te lar lehq yad mid u ve haq maq te kenr maq te cawd che awg ceng te vid-aq lehq duhd lehq, yawd ved ni ma haq jehd cid ma ghad hawg lehq duhd ver, yawd he gad che heh, he daq cuh vid-oq. Che awr lehr, teq chaweh te yaq kig mad cawg hawg.

³⁷ Kheh ma khuhd, haw khaz te ghad liz, ni ma yeg lehq yawd te gad che heh te gad lehq ni ma tar vix che khuhn yawd yad mid u ve haq maq he tug duhd chez lar che ver, yawd daq che yaq te che yaog.

³⁸ Kheh te lehq, he daq che awr lehr, daq che yaog. Maq he che chaw liz, lex lehq daq che yaog.

³⁹ Awg mid ma awr lehr, yawd ved awg phad mawd maq suh che kheh ceh, yawd ved awg phad mawd geh pheh teh lar che yaog. Yawd ved awg phad mawd suh vehr ver, yawd he gad che chaw haq kawq he gha che yaog. Kheh ma khuhd, Jawd mawd Yer suq haq yonr che chaw lehax gha phehq che yaog.

⁴⁰ Ngag duhd che awr lehr, mad kawq he lehq chehd gha ver, lex lehq yawd awg pun ha lehq tug cawg che yaog. Ngag che kheh koz che awr lehr, Ghig sa ve Awg ha phu cawg lehq koz che lehq duhd che yaog.

8

Sax ho haq tand peg che cad tug awg lawn

¹ Sax ho haq tand peg che cad tug awg lawn awr lehr che kheh yaog. A nig awg gha lia cud yiq cawg che haq a nig sir che yaog. Sir vix che cud yiq awr lehr, ni ma ir tug te vix che yaog. Kheh ma khuhd, haq pehd che awr lehr ir vid yeg vid vix che yaog.

² Chaw te ghad ghad awr lehr, ted ceng cear haq sir che lehd duhd che ver, sir kenr sir cawd che heh yawd maq sir ser.

³ Kheh ma khuhd, chaw te ghad ghad Ghig sa haq haq ver, Ghig sa yawd haq sir che yaog.

⁴ Kheh te lehq, sax ho haq tand peg che cad tug haq cad che awg lawn awr lehr che kheh yaog. Sax ho awr lehr, mig gig che khod-aq lo teq chaweh cuhx kig mad cawg che haq a nig sir lehq, Ghig sa te ghad lehax ma hez ver, awg kag awr ve Ghig sa mad cawg che haq liz a nig sir che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, ghig sa teq pa he lehq jawd mawd teq pa cawg mad jad lehq, muhd nuh maq lo lehd ma koz, mig gig

khod-aq lo lehd ma koz, ghig sa lehd koz su meh vid lar che ghig sa teq pa cawg liz,

⁶ a nig awg pun Ghig sa te ghad lehax cawg che yaog. Yawd awr lehr Awr pa phehq che yaog. Yawd awg khuhn awg ceng gha lia phehaq lehq, a nig liz yawd awg pun phehq chehd che yaog. A nig awg pun Jawd mawd te ghad lehax cawg che yaog. Yawd awr lehr Yer suq Khreq yaog. Yawd haq cud lehq awg ceng gha lia phehaq lehq, yawd haq te lehq a nig liz phehq chehd che yaog.

⁷ Kheh ma khuhd, cud yiq che ve ted ceng haq chaw awg gha lia mad cawg. Chaw ted pehg pehar awr lehr, sax ho haq tar ir jaw cheaq te lehq, yaq ni kha gag cad tug u ve sax ho haq tand peg che lehaz sawnr lehq cad che yaog. I hehd ve sir vix che ni ma awg ghad nud cheaq te lehq, chaq chiz vehr che yaog.

⁸ Cad tug dawg tug haq te lehq, a nig Ghig sa geh awg mig awg phond gha tug ma hez. A nig ma cad ver, awg bon yawnd veh tug ma hez. A nig cad ver, awg bon lex lehq gha tug liz ma hez.

⁹ Kheh ma khuhd, nig hehd te gha che awg ceng awr lehr, awg ghad nud che chaw teq pa awg pun khi thid pog kig maq gha cawg tug, sa tiq teo.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, nawg awr lehr cud yiq cawg che chaw te lehq, sax ho yehg awg khuhn mi cad chehd che haq chaw te ghad ghad mawg lehq yawd sir vix che ni ma awg ghad nud ver, sax ho haq tand peg che cad tug haq yawd cad tug, ni ma tag vehr tug ma hez hawg la.

¹¹ Kheh te lehq, nawg ved cud yiq haq te lehq awg ghad nud che chaw te ghad lug vehr che yaog. A vix a nax che te ghad awg pun liz, Khreq khanr suh peg che yaog.

¹² Che kheh te che awr lehr, a vix a nax teq pa haq te yaq vid lehq, i hehd ve awg ghad nud che sir vix che ni ma haq nag tug te vid cheaq te lehq, Khreq haq liz nig hehd te yaq che yaog.

¹³ Kheh te cheaq te lehq, cad tug haq te lehq ngag ved a vix a nax haq ngag te yaq vid che ver, ngag a vix a nax maq gha te yaq tug, ngag khar thad liz sar mad kawq cad tug yaog.

9

Cuh yad phehq che chaw teq pa te tug a khawag cawg che teq pa awg lawn

¹ Ngag awr lehr pong vehr che chaw phehq che ma hez hawg la. Cuh yad liz ngag te che ma hez hawg la. A nig ved

Jawd mawd Yer suq haq ngag gha mawg peg che ma hez hawg la. Nig hehd awr lehr, Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag te lar che kanx phehq che ma hez hawg la.

² Su awg pun ngag cuh yad maq te liz, nig hehd awg pun ngag cuh yad phehq cheg mag che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag awr lehr Jawd mawd Yer suq ve cuh yad phehq che yaog lehz, nig hehd awr lehr ngag ved sax khiz* phehq che yaog.

³ Ngag haq lawnd ngawx che chaw teq pa haq ngag che kheh kawq yaw khuhq vid tug yaog.

⁴ Ngag hehd gha cad gha dawg tug a khawag mad cawg la.

⁵ Awg kag awr ve cuh yad teq pa, Jawd mawd Yer suq ve awg nax var teq pa he lehq Per troq† i hehd heh te lehq, yonr che awg mid ma haq sir tod tug ngag hehd a khawag mad cawg hawg la.

⁶ Ngag he lehq Bar nar baq lehax laq kuhr kanx te tug‡ a khawag cawg cheawg la.

⁷ A sug yawd ved cad tug haq cad lehq maq yad te che chaw, a sug te ghad cawg hawg le. Kho te lehq cix sir maq sax cad che, a sug te ghad cawg hawg le. Ced cag awg mor haq huhx lehq cux pehz ghig mad dawg che, a sug te ghad cawg hawg le.

⁸ Chaw yad ve tawd khuhd haq cud lehq ngag koz che awg la. Awg lid tawd khuhd liz che kheh koz lar che ma hez hawg la.

⁹ Awg lawn ghod ver, Mod ser ve awg lid tawd khuhd liq awg khuhn buhq lar che heh, †A cag naz chehd che nud haq mawq kaw maq gha hoz tehr lar lehd koz buhq lar che yaog. Ghig sa awr lehr nud awg pun duhd ngawx che awg la.

¹⁰ Yaog, a nig awg pun yawd duhd ngawx lehq koz che ma hez hawg la. Yaog, a nig awg pun buhq lar che yaog. Awg lawn ghod ver, ti mi thehox che chaw awr lehr, duhd law che awg khuhn thehox cawd che yaog. A cag dawz che chaw liz, a cag sir gha tug duhd law lehq dawz cawd che yaog.

¹¹ Ngag hehd awr lehr, nig hehd awg khuhn co ha phawd awr ve awg yuhd ser peg lehq, awg suhr awg sar phawd awr ve awg sir teq pa haq gha ghiq ver, ngag hehd te yaq che lehd nig hehd duhd cheawg la.

¹² Awg kag awr ve chaw nig hehd geh awg suhr awg sar phawd awr ve awg sir§ haq ghiq tug a khawag cawg che ver, ngag hehd lex lehq a khawag cawg che ma hez hawg la.

* 9:2 9:2 *ngag ved sax khiz* Pawd loq haq te lehq, Kawd ren thuq chaw teq pa Khreq yad phehaq che haq koz che yaog. 2K 3:2 † 9:5 9:5 *Per troq* Ar rar miq tawd khuhd awg meh vavr Ker pha q yaog. ‡ 9:6 9:6 *laq kuhr kanx te tug* Pha hax po kiq che kanx haq koz che yaog. 1K 4:12 † 9:9 9:9 Bon 25:4 § 9:12 9:12 *awg sir* Ced caor yad tand lar che laq sawnr haq koz che yaog.

Kheh ma khuhd, ngag hehd a khawag cawg liz maq te. Awg lawn ghod ver, Khreq ve ha lehq che bon khuhd haq maq gha tawr chuhd lar tug, awg gha lia haq ngag hehd yeg khanr che yaog.

¹³ Bon yehg nux awg khuhn kanx te che chaw teq pa awr lehr, bon yehg nux haq caz daq che cad tug haq gha cad lehq, tand kig huh kanx te che chaw teq pa awr lehr, tand lar che ted pehg pehar haq gha pehg cad che haq nig hehd maq sir la.

¹⁴ U ve heh te lehq, ha lehq che bon khuhd mar vid che chaw teq pa awr lehr, ha lehq che bon khuhd mar vid cheaq te lehq gha cad gha dawg tug yaog lehz, Jawd mawd Yer suq tawd pehar lar che yaog.

¹⁵ Kheh ma khuhd ngag awr lehr, che teq pa haq te tug a khawag cawg liz ngag maq te. Nig hehd ngag awg pun che kheh tea tug awg pun ngag liq che buhq fea che ma hez. Awg lawn ghod ver, chaw te ghad ghad ngag ni ma ir kig che ve haq te lug te mehax che haq keh, ngag suh ver daq che yaog.

¹⁶ Ngag ha lehq che bon khuhd mar vid che awr lehr, ngag awg pun ni ma ir kig mad cawg. Awg lawn ghod ver, Yer suq chid aq ax lar che kanx phehq cheaq te lehq, ngag ha lehq che bon khuhd maq mar ver, ngag awg pun duhd har jad tug ted ceng phehq che yaog.

¹⁷ Phu ma cad lehq ha lehq che bon khuhd mar vid che haq ngag te gad lehq te ver, laq sawnr gha che yaog. Kheh ma khuhd, ngag maq te gad ver ngag haq chid aq lar ax che kanx cawg lehq gha te che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, ngag laq sawnr gha che awr lehr khawd-ehg kheh awr le. Ha lehq che bon khuhd mar vid che te yand, phu cad tug a khawag cawg liz ngag ma cad lehq, na sehr phad teq pa teq chaweh awg phuhd mad peg cheaq te lehq, ngag laq sawnr gha che yaog.

¹⁹ Ngag awr lehr, chaw te ghad ve awg ceg mad phehq liz, chaw kha peh vad-ag Yer suq haq yonr tug, chaw awg gha lia ve awg ceg ngag te lar vehor.

²⁰ Yud daq chaw teq pa Yer suq haq yonr tug, Yud daq chaw teq pa awg pun Yud daq chaw heh ngag te lar vehor. Ngag awg ton awg lid tawd khuhd awg huhx lo ma chehd liz, awg lid tawd khuhd awg huhx lo chehd che chaw teq pa Yer suq haq yonr tug, i hehd awg pun awg lid tawd khuhd awg

huhx lo chehd che chaw heh ngag te lar vehor.

²¹ Awg lid tawd khuhd mad cawg che* chaw teq pa Yer suq haq yonr tug, i hehd awg pun awg lid tawd khuhd mad cawg che chaw heh ngag te lar vehor. Ghig sa mehaz khuhd suhr ngag awg pun awg lid tawd khuhd mad cawg che ma hez. Khreq ve awg lid tawd khuhd awg huhx lo ngag chehd che yaog.

²² Awg ghad nud che chaw teq pa Yer suq haq yonr tug, i hehd awg pun ngag awg ghad nud che chaw heh te lar vehor. Khawd-ehg kheh te ver chaw ted pehg pehar thaer khuhq che haq gha tug, chaw gha lia awg pun ngag awg ceng gha lia te lar vehor.

²³ Ha lehq che bon khuhd che awg bon haq ngag liz su geh teq geha gha tug,† ha lehq che bon khuhd awg pun awg gha lia haq ngag te che yaog.

Khreq awg pun cex tehz daq che

²⁴ Cex tehz daq che awg khuhn, cex tehz daq sehr phad awg gha lia cex chehd liz, te ghad lehax laq sawnr gha che haq nig hehd maq sir la. Kheh te lehq, nig hehd laq sawnr haq gha tug cex-oq.

²⁵ Cex tehz daq che pawehd awg khuhn cex tehz daq che chaw awg gha lia awr lehr, awg ceng gha lia awg khuhn a sug yawd awg ton haq oq yug yeg khanr gha che yaog. I hehd awr lehr, lug vix sez vix che ux cuhr haq gha tug te che yaog. Kheh ma khuhd, a nig awr lehr mad lug ma sez vix che ux cuhr‡ haq gha tug te che yaog.

²⁶ Kheh te lehq, thuhd duhd nuhd duhd te lehq ngag cex tehz daq che ma hez. Chung daq thad liz, kheha muhd huh haq lehax ngag chung che ma hez.

²⁷ Kheh ma khuhd, ngag su haq bon mar vid peg khaz nuhr, ngag awg ton liz sawnr kha vehr che chaw maq gha phehq tug, ngag ved awg ton haq chung lehq,§ ngag ved awg ton haq uq penr tug te che yaog.

10

Sax ho haq a kor maq gha pi tug sa tiq pid che

¹ A vix a nax teq paog, ngag nig hehd haq che kheh sir ax gad che yaog. A nig ved a pux a pi awg gha lia awr lehr, mog awg huhx lo chehd lehq, lad chuhd ghig ni haq phanr veh che yaog.*

* 9:21 9:21 *Awg lid tawd khuhd mad cawg che* Bid saz a naz chaw haq koz che yaog. † 9:23 9:23 *gha tug* Thaer khuhq che co tiq ha tiq gha tug haq koz che yaog. Mt 25:21 ‡ 9:25 9:25 *mad lug ma sez vix che ux cuhr* 2Ti 4:8, Yk 1:12, 1Pt 5:4, Pheq 2:10 § 9:27 9:27 *awg ton haq chung lehq* Pawd loq awr lehr yawd ved awg ton

haq nex yaq che haq koz che yaog. * 10:1 10:1 *lad chuhd ghig ni haq phanr veh che yaog* Tuhz 13:21, 14

† 10:3 10:3 *co ha ve cad tug* Mar naq sir haq koz che yaog. Tuhz 16:4, Yh 6:31

² I hehd awg gha lia awr lehr, mog he lehq lad chuhd ghig awg khuhn Mod ser geh baz tiz sar khanr lar peor.

³ I hehd awg gha lia co ha ve cad tug[†] ted ceng lehax cad lehq,

⁴ i hehd awg gha lia co ha ve dawg tug[‡] ted ceng lehax dawg che yaog. Awg lawn ghdod ver, co ha ve hax phawd i hehd awg khaz nuhr ghaeq lehq, hax phawd u ve awg khuhn tuhaz che a kaz haq i hehd gha dawg che yaog. Hax phawd u ve awr lehr, Khreq phehq che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd, i hehd mad-awr ve Ghig sa ve tawd khuhd haq maq na yug lehq Ghig sa i hehd haq ni khaz maq suh. I hehd heh pir khuhn gha lug gha sez che yaog.

⁶ I hehd haeg che awg ceng teq pa haq sex lae che heh a nig maq gha sex lae tug, che teq pa awr lehr, a nig awg pun sa tiq gha tug awg ceng phehq che yaog.

⁷ I hehd ted pehg pehar sax ho haq a kor pi che chaw phehq che heh, nig hehd tad phehq vid-oq. Liq phu khuhn buhq lar che heh, [†]Chaw ted pehg awr lehr, cad che dawg che awg pun mi lehq, ler gid tug awg pun tuag che yaog leh buhq lar che yaog.

⁸ I hehd ted pehg pehar hax chawd hax paz te che yaog. A nig u kheh maq gha te. I hehd u kheh te cheaq te lehq, teq ni lehax awg khuhn chaw niq minr seh hinx ghad kuhd suh vehr che yaog.

⁹ I hehd ted pehg pehar Yer suq Khreq haq lawnd ngawx che yaog. A nig i hehd heh maq gha te. I hehd u kheh te cheaq te lehq, vig i hehd haq te lug te sez che yaog.

¹⁰ I hehd ted pehg pehar khang ded che yaog. A nig u kheh maq gha te. I hehd u kheh te che haq te lehq, te lug sehr phad muhd nuh maq cuh yad[§] ve laq kuhr awg khuhn gha lug gha sez che yaog.

¹¹ Awg ceng u ve teq pa awr lehr, su sa tiq gha tug awg pun i hehd awg khuhn phehaq lehq, awg leh med ve awg yand awg khuhn chehd che a nig haq mar tug awg pun Liq phu khuhn buhq lar che yaog.

¹² Kheh te lehq, chaw te ghad ghad, "Ngag kha sehax yer lehd hox chehd cheawg," lehd duhd ver, maq gha kuhd tug sa tiq te cawd che yaog.

¹³ Chaw yad teq pa gha phud jaw che ber che lawd che haq lehax nig hehd gha phud che yaog. Ghig sa liz, kar tiq yeg lehq, nig hehd khanr ma ghad che ber che lawd che^{*} haq gha phud tug, yawd a khawag ma pid. Kheh ma khuhd, ber che lawd che haq

phud ver, nig hehd khanr ghad tug, pong che yaq kaw haq yawd ghu lar che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq, ngag haq che chaw teq paog, sax ho haq a kor pi che ted ceng haq jaw kae lor.

¹⁵ Duhd ngawx vix che chaw teq pa haq ngag koz vid che yaog. Ngag koz che cawd ma cawd che haq nig hehd duhd ngawx-oq.

¹⁶ A nig chid muh chehd che awg bon ir che kawz khehd che ve awr lehr, Khreq ve awg suhr awg khuhn a nig teq geha caz daq che ted ceng phehq che ma hez hawg la. A nig khehq che khaor mod awr lehr, Khreq ve awg ton awg khuhn a nig teq geha caz daq che ted ceng phehq che ma hez hawg la.

¹⁷ Khaor mod[†] ted dig lehax cawg cheaq te lehq, a nig mad liz, teq ton lehax phehq che yaog. Awg lawn ghdod ver, a nig awg gha lia khaor mod ted dig haq lehax phoz cad che yaog.

¹⁸ Id sar rer laq chaw teq pa te che awg lid haq duhd ngawx ser. Tand peg che haq cad che chaw teq pa awr lehr, tand kig haq caz daq che chaw phehq che ma hez hawg la.

¹⁹ Kheh te lehq, ngag khawd-ehg kheh koz gad cheawg le. Sax ho haq tand peg che ted ceng awr lehr, a thoq cuhx kig cawg hawg le. Sax ho liz, a thoq cuhx kig cawg hawg le.

²⁰ Cuhx kig teq chaweh mad cawg. Lawd kir yad teq pa awr lehr, i hehd ve tand tug Ghig sa haq tand che ma hez, ned teq pa haq tand che yaog. Nig hehd awr lehr, ned teq pa haq caz daq tug ngag maq he gad.

²¹ Jawd mawd Yer suq ve kawz khehd he lehq ned teq pa ve kawz khehd, ted mag haq dawg ver, ted mag haq nig hehd dawg maq gha. Jawd mawd Yer suq ve teh cuh[‡] he lehq ned teq pa ve teh cuh, ted mag haq mi cad ver, ted mag haq nig hehd mi cad maq gha hawg.

²² Jawd mawd Yer suq nez nag tug a nig te tuawg la. A nig yawd haq keh awg ghad ir cheawg la.

Awg gha lia awg khuhn Ghig sa ve awg mig awg phond tuhaz tug teo

²³ Chaw te pehg koz che, "Ngag awg ceng gha lia haq te tug a khawag cawg che yaog," lehd koz che yaog. Kheh ma khuhd, awg ceng gha lia haq te che awr lehr, awg bon cawg che ma hez. Chaw te pehg liz koz che, "Ngag awg ceng gha lia haq te tug a khawag cawg che yaog," lehd koz che yaog.

[‡] 10:4 10:4 co ha ve dawg tug Hax phawd khuhn tuhaz che a kaz haq koz che yaog. Tuhz 17:6, Yh 7:37 † 10:7

10:7 Tuhz 32:6 § 10:10 10:10 te lug sehr phad muhd nuh maq cuh yad Tuhz 12:23 * 10:13 10:13 khanr ma ghad che ber che lawd che 2Pt 2:9 haq ngawx. † 10:17 10:17 Khaor mod Yer suq ve awg ton haq koz che yaog. Yh 6:33-58 ‡ 10:21 10:21 Yer suq ve teh cuh Pawehd caor cad che haq koz che yaog.

Kheh ma khuhd, awg ceng gha lia awr lehr, ir vid yeg vid vix gha che ma hez,

²⁴ A sug te ghad lehd ma koz, a sug yawd awg ton awg pun awg bon gha tug taq ca. Kheh ma khuhd, su awg pun awg bon gha tug caoq.

²⁵ Kax khuhn kha huhd lar che teq pa haq cad-oq. Sir vix che ni ma haq te lehq, teq chaweh taq na ngawx.

²⁶ Awg lawn ghod ver, †mig gig he lehq mig gig khod-aq lo kha cawg che awg ceng gha lia awr lehr, Jawd mawd Ghig sa ve med nged phehq che yaog.

²⁷ Maq yonr che chaw te ghad ghad nig hehd haq kug lehq nig hehd kae gad ver, nig hehd mehز khuhd suhr kha teh lar che cad tug haq cad-oq. Sir vix che ni ma haq te lehq, teq chaweh taq na ngawx.

²⁸ Kheh ma khuhd chaw te ghad ghad, Che awr lehr sax ho haq tand peg che cad tug yaog, lehz nawg haq koz ax ver, nawg haq koz ax che chaw te ghad haq te lehq lehd ma koz, sir vix che ni ma haq te lehq lehd ma koz, ta cad lor.

²⁹ Sir vix che ni ma lehd koz che che ve awr lehr nawg ved sir vix che ni ma haq koz gad che ma hez. Su ved sir vix che ni ma haq koz gad che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag te gha che teq pa haq a thoq te lehq su ved sir vix che ni ma tawr chuhd lar cheawg le.

³⁰ Ngag Ghig sa ve bon haq chid muh peg lehq cad ver, a thoq te lehq su ngag haq maq sawnr ma caz koz ax cheawg le.

³¹ Kheh te lehq, nig hehd cad che lehd ma koz, dawg che lehd ma koz, a thoq ted ceng te che lehd ma koz, awg gha lia awg khuhn Ghig sa ve awg mig awg phond tuhaz tug teo.

³²⁻³³ Ngag awg ton awg pun awg bon haq gha tug ngag maq ca che yaog. Kheh te lehq, chaw laex ghad awg pun awg bon gha tug haq ngag ca che yaog. Chaw u ve teq pa thaer khuhq che haq gha tug, awg ceng gha lia awg khuhn chaw awg gha lia ve ni khaz suh tug ngag ca che yaog. Che ve heh te lehq, nig hehd liz, Yud daq chaw teq pa haq lehd ma koz, Her lar saq chaw teq pa haq lehd ma koz, Ghig sa ve Khreq yad awg mor haq lehd ma koz, khi thid pog tug taq te.

11

¹ Khreq te che heh te lehq ngag te che heh, nig hehd liz ngag te che haq kha sur suar teo.

Yad mid teq pa a kor haq beh che awg lawn

² Nig hehd awr lehr, awg ceng gha lia awg khuhn ngag haq duhd nuhd lehq,

ngag nig hehd haq awg lid awg khad mar lar che heh nig hehd na yug lehq te kae cheaq te lehq, ngag nig hehd haq chid muh che yaog.

³ Kheh ma khuhd, ngag nig hehd haq che kheh sir cuha gad che yaog. Haw khaz awg gha lia ve a kor awr lehr Khreq yaog. Yad mid ve a kor awr lehr haw khaz yaog. Khreq ve a kor awr lehr Ghig sa yaog.

⁴ Haw khaz te ghad ghad, bon lawg thad lehd ma koz, bon mar thad lehd ma koz, a kor haq beh ver, a sug yawd ved a kor haq awg mig awg phond te lug che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd, yad mid te ghad ghad bon lawg thad lehd ma koz, bon mar thad lehd ma koz, a kor haq maq beh ver, a sug yawd ved a kor haq awg mig awg phond te lug che yaog. Yawd ved a kor haq maq beh ver, yawd ved a kor khuhz kha lar che heh yaog.

⁶ Awg lawn ghod ver, yad mid awr lehr a kor haq maq beh ver, cuhz kheh muh noz kha cawd che yaog. Kheh ma khuhd, cuhz kheh muh noz kha che lehd ma koz, a kor khuhz kha che lehd ma koz, yad mid awg pun yaq taw tug te che ver, yawd ved a kor haq beh lar vid-oq.

⁷ Haw khaz awr lehr, Ghig sa ve awg hoq awg han he lehq awg mig awg phond phehq cheaq te lehq, a kor haq maq beh cawd che yaog. Yad mid awr lehr, haw khaz ve awg mig awg phond phehq che yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, haw khaz haq yad mid geh lo yug te lar che ma hez. Yad mid haq haw khaz geh lo yug te lar che yaog.

⁹ Kheh te lehq, haw khaz awr lehr yad mid awg pun phanr lar che ma hez. Yad mid awr lehr haw khaz awg pun phanr lar che yaog.

¹⁰ Kheh te cheaq te lehq muhd nuh maq cuh yad teq pa haq te lehq, yad mid teq pa awr lehr a sug yawd ved kand pax haq gha mawg tug a kor haq beh lar cawd che yaog.

¹¹ Kheh ma khuhd, Jawd mawd Yer suq awg khuhn yad mid awr lehr haw khaz haq lor lehq, haw khaz liz yad mid haq lor che yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, yad mid awr lehr haw khaz geh lag che heh, haw khaz liz yad mid awg khuhn pawag che yaog. Kheh ma khuhd, awg ceng gha lia awr lehr, Ghig sa geh phehaq che yaog.

¹³ Yad mid awr lehr, a kor haq maq beh lehq Ghig sa geh bon lawg kenr maq kenr che haq nig hehd khad nawg-a nig hehd duhd ngawx-oq.

¹⁴ Haw khaz awr lehr, cuhz kheh muh tar ver, yawd awg pun yaq taw tug phehq

che leh, sir jaw mawg jaw che awg lid liz nig hehd haq mar lar che ma hez hawg la.

¹⁵ Kheh ma khuhd, yad mid awr lehr cuhz kheh muh tar ver, yawd ved awg mig awg phond pheh^q che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd ved cuhz kheh muh awr lehr, yawd haq beh tug awg pun pid lar che yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, chaw te ghad ghad tawd ghawg daq gad ver, a nig lehd ma koz, Ghig sa ve Khreq yad awg mor teq pa lehd ma koz, awg kag awr ve awg lid teq chaweh liz mad cawg.

Jawd mawd Yer suq ve pawehd cad ver te ma cawd che teq pa awg lawn

¹⁷ Kheh ma khuhd nig hehd phawng daq che te yand, lex leh^q daq vid tug awg pun phawng daq che ma hez. Lug veh tug awg pun phawng daq cheaq te leh^q, tawd sanr fea tug che teq pa awg khuhn ngag nig hehd haq chid muh che ma hez.

¹⁸ Awg kawd ped maq ve ted ceng awr lehr, nig hehd Khreq yad awg mor phawng daq che awg khuhn, nig hehd awg mor sawnr daq* pehg daq chehd che haq ngag gha kad che yaog. Ngag kad che heh cawd che gha hawg leh^z ngag yonr che yaog.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, nig hehd awg khuhn cawd che chaw teq pa kha sehax tuhaz vid tug, awg mor fir daq pehg daq che ted ceng gha cawg che yaog.

²⁰ Nig hehd phawng daq che te yand, Jawd mawd Yer suq ve pawehd[†] haq cad tug awg pun phawng daq che ma hez.

²¹ Awg lawn ghod ver, nig hehd te ghad peg te ghad, a sug yawd ved cad tug haq a sug yawd khad yawad awg kawd cad ser che yaog. Kheh te leh^q, te ghad ver awr meq leh^q, te ghad ver a pehx med ghig dawg buhz che yaog.

²² Khawd-ehg kheh le. Nig hehd cad kig dawg kig awg pun a su yawd ved yehg mad cawg leh^q la. Ma hez ver, nig hehd Ghig sa ve Khreq yad awg mor haq maq sawnr ma caz te leh^q, har che ghuhd che chaw teq pa haq yaq taw vid gad cheawg la. Ngag nig hehd haq khawd-ehg kheh gha koz tuawg le. Che kheh te che awg khuhn ngag nig hehd haq chid muha tuawg la. Ngag nig hehd haq chid muh ax tug ma hez.

Jawd mawd Yer suq ve pawehd cad che awg lid haq Yer suq pid che awg lawn

²³ Awg lawn ghod ver, nig hehd haq ngag mar lar peg che teq pa awr lehr, ngag Jawd mawd Yer suq geh gha lar che yaog. Jawd mawd Yer suq awr lehr, yawd haq su laq

khuhn chid aq vid che teq hax huh, khaor mod haq yug leh^q,

²⁴ awg bon haq chid muh peg khaz nuhr, yawd khaor mod haq kheh^q leh^q koz che, che ve awr lehr nig hehd awg pun ngag ved awg ton pheh^q che yaog. Ngag haq duhd nuhd tug[‡] che kheh teo lehd koz che yaog.

²⁵ I hehd muhd phiq awr cad peg khaz nuhr, che ve heh te leh^q yawd kawz khehd haq yug leh^q koz che, Kawz khehd che awr lehr, ngag ved awg suhr awg khuhn kar tiq sax caz awg suhx pheh^q che yaog. Nig hehd dawg che pawz gha lia ngag haq duhd nuhd tug che kheh teo lehd koz vid che yaog.

²⁶ Awg lawn ghod ver, nig hehd khaor mod che ve haq cad leh^q, kawz khehd che ve haq dawg che pawz gha lia, Jawd mawd Yer suq kawq yaq thad kha gag, yawd suh che ted ceng haq nig hehd pheq mar vid che yaog.

Maq kenr che awg khuhn Jawd mawd Yer suq ve pawehd cad che awg lawn

²⁷ Kheh te leh^q, chaw khar ve te ghad lehd ma koz, maq kenr che awg khuhn khaor mod haq cad leh^q Jawd mawd Yer suq ve kawz khehd haq dawg ver, Jawd mawd Yer suq ve awg ton he leh^q awg suhr haq yawd te yaq che yaog.

²⁸ Chaw awg gha lia, a sug yawd awg ton haq sawnr ngawx teh^z ngawx peg heh, khaor mod haq cad leh^q kawz khehd haq dawg cawd che yaog.

²⁹ Awg lawn ghod ver, khar ve te ghad lehd ma koz, Jawd mawd Yer suq ve awg ton haq mad pehg maq fir gha leh^q cad che dawg che ver, a sug yawd awg ton awg khod-aq cir yanr che gag vid tug yawd cad che dawg che yaog.

³⁰ Kheh te cheaq te leh^q, nig hehd awg khuhn chaw kha peh awg ghad nud leh^q nag chehd che yaog. Chaw laex ghad liz suh vehr che yaog.

³¹ A nig awr lehr, a sug yawd awg ton haq kha nehax teh^z ngawx peg ver, cir yanr che haq maq gha khanr.

³² Jawd mawd Yer suq a nig haq suhx jehg suhx taz ax che te yand, mig gig yad teq pa geh teq geha cir yanr che haq maq gha khanr tug, yawd a nig haq jawq mar ax che yaog.

³³ Kheh te leh^q, ngag ved a vix a nax teq paog, cad che dawg che awg pun nig hehd teq geha phoz lag che te yand, te ghad he leh^q te ghad kha nehax law daoq.

* 11:18 11:18 awg mor sawnr daq Che kheh te che haq Pawd loq ded mar vid lar peor. 1:10-17 † 11:20 11:20 Jawd mawd Yer suq ve pawehd Pawehd caor cad che haq koz che yaog. ‡ 11:24 11:24 Ngag haq duhd nuhd tug Yer suq laq kan awg thag huh khanr suh che haq koz che yaog. Lk 22:19

³⁴ Chaw te ghad ghad awr meq che ver, yawd ved yehg khuhn cad cawd che yaog. Ma hez ver, nig hehd phawng daq che awr lehr, cir yanr che haq gha khanr tug awg pun phehq tug yaog. Awg kag awg nuz awr ve awg lawn teq pa awr lehr, ngag nig hehd geh lag thad kha nehax mar ax ghu ax tug yaog.

12

Co ha phawd awr ve laq sawnr teq pa awg lawn

¹ A vix a nax teq paog, co ha phawd awr ve laq sawnr teq pa awg lawn nig hehd sir teq ngag he gad che yaog.

² Nig hehd lawd kir yad te chehd che te yand huh, su nig hehd haq sir ve kae che heh nig hehd kae lehq, tawd yaw maq vix che sax ho teq pa haq a kor ca pi che haq nig hehd sir chehd che yaog.

³ Kheh te lehq, ngag nig hehd haq che kheh sir vid gad che yaog. Yer suq awr lehr khen lar che chaw phehq che yaog lehz, chaw te ghad-eg liz Ghig sa ve Awg ha phu haq cud lehq koz maq gha. Kheh te lehq, Daq che kehg che Awg ha phu haq ma cud che ver, Yer suq awr lehr Jawd mawd phehq che yaog lehz, chaw te ghad-eg liz koz maq gha.

⁴ Laq sawnr laex ceng cawg liz, Awg ha phu te ghad lehax cawg che yaog.

⁵ Yer suq awg pun te tug kanx laex ceng cawg liz, Jawd mawd te ghad lehax cawg che yaog.

⁶ Te tuhaz che kanx laex ceng cawg liz, chaw awg gha lia awg khuhn awg gha lia te tuhaz vid sehr phad awr lehr, Ghig sa te ghad lehax cawg che yaog.

⁷ Chaw awg gha lia awg pun awg bon cawg tug, Awg ha phu pheq mar ax che ted ceng, awg gha lia haq pid lar che yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver Awg ha phu awr lehr, chaw te ghad haq cud yiq tawd khuhd pid che yaog. Awg ha phu u ve awr lehr, awg kag awr ve te ghad haq sir vix che tawd khuhd pid che yaog.

⁹ Awg ha phu u ve awr lehr, awg kag awr ve te ghad haq yonr vix che ted ceng pid che yaog. Awg ha phu u ve te ghad lehax awr lehr, awg kag awr ve te ghad haq chaw nag haq ghu na vid vix che laq sawnr pid che yaog.

¹⁰ Te ghad haq and tug te tug pid che, te ghad haq bon mar vix tug pid che, te ghad haq awg ha teq pa haq fir daq pehq daq vix tug pid che, te ghad haq tawd laex ceng yaw chid muh vix tug pid che, te ghad haq tawd laex ceng yaw chid muh che haq cuhx kig yug tuhz vix tug pid che yaog.

¹¹ Che ve awg gha lia Awg ha phu te ghad lehax te tuhaz lehq, yawd a lor cawd che

heh te ghad peg te ghad haq pehq vid che yaog.

Awg ton teq ton lehax awg khen kha peh cawg che

¹² Awg ton awr lehr, teq ton lehax te liz awg khen kha peh vad-ag cawg che yaog. Awg ton awr lehr awg khen teq pa mad liz, awg ton teq ton lehax phehq che heh, Khreq liz u kheh phehq che yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, Yud daq chaw he lehq Her lar saq chaw lehd ma koz, awg ceg he lehq pong vehr peg che chaw lehd ma koz, a nig awg gha lia awg ton teq ton lehax phehaq tug, Awg ha phu te ghad lehax awg khuhn a nig baz tiz sar khanr yug lar che yaog. A nig awg gha lia teq geha Awg ha phu te ghad lehax haq gha dawg che yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, awg ton awr lehr awg khen ted mag lehax cawg che ma hez. Cawg mad che yaog.

¹⁵ Khi kud awr lehr, Ngag laq kuhr ma hez cheaq te lehq awg ton haq ma caz daq lehd koz che liz, u kheh koz cheaq te lehq awg ton haq ma caz daq che ma hez.

¹⁶ Nar puh awr lehr, ngag mehz sir ma hez cheaq te lehq awg ton haq ma caz daq lehd koz che liz, u kheh koz cheaq te lehq awg ton haq ma caz daq che ma hez.

¹⁷ Awg ton awg gha lia mehz sir phehq che ver, khawd-ehg kheh te kad gha tuawg le. Awg ton awg gha lia nar puh te che ver, khawd-ehg kheh te nug gha tuawg le.

¹⁸ Kheh ma khuhd, Ghig sa awr lehr yawd a lor cawd che heh, awg ton awg khuhn awg khen teq pa haq a sug yawd ved chehd kig huh ke lar che yaog.

¹⁹ Awg khen awg gha lia awr lehr, awg khen ted mag lehax phehq che ver, awg ton khawd-ehg kheh te cawg gha tuawg le.

²⁰ Kheh ma khuhd, awg khen cawg mad liz, awg ton te ton lehax phehq che yaog.

²¹ Mehz sir awr lehr, Ngag nawg haq maq lor lehz, laq kuhr haq koz maq gha. A kor liz, Ngag nawg haq maq lor lehz, khi kud haq koz maq gha.

²² Kheh ma khuhd, awg ton awg khuhn awg ghad nud cheawg lehz a nig duhd che awg khen teq pa liz gha cawg che yaog.

²³ Awg ton awg khuhn awg mig awg phond su kheh taw mad cawg che lehz a nig duhd lar che awg khen teq pa haq lex lehq awg mig awg phond cawag vid tug a nig te che yaog. A nig ved yaq taw cawd che awg khen teq pa haq liz, lex lehq ngawx sa tug a nig te vid che yaog.

²⁴⁻²⁵ Ngawx sa chehd che awg khen teq pa haq u kheh te tug maq lor. Kheh te lar, awg ton awg khuhn phaz daq gid daq che maq gha cawg lehq, awg khen teq pa ted mag he lehq ted mag duhd ngawx daq vix

tug, Ghig sa awr lehr awg ton haq caz daq vid che awg khuhn, awg mig awg phond mad cawg che awg khien teq pa haq lex lehq awg mig awg phond pid che yaog.

²⁶ Awg khien ted mag tuq khanr ver, awg khien awg gha lia liz yawd geh tuq khanr che yaog. Awg khien ted mag awg mig awg phond gha ver, awg khien awg gha lia liz yawd geh gha ha lehq che yaog.

²⁷ Nig hehd awr lehr Khreq ve awg ton phehq lehq, te ghad peg te ghad awg ton u ve awg khuhn awg khien phehq che yaog.

²⁸ Ghig sa awr lehr, Khreq yad awg mor awg khuhn chaw che teq pa haq teh lar che yaog. Awg kawd teq mor chaw yad teq pa, niq mor teq mor bon mar par teq pa, seh mor teq mor mar vid sehr phad teq pa, u ve peg ver and tug te sehr phad teq pa, u ve peg ver chaw nag teq pa haq ghu na vid vix che chaw teq pa, ga vid sehr phad teq pa, awg hox te che chaw teq pa he lehq tawd laex ceng yaw chid muh vix che chaw teq pa haq Khreq yad awg mor awg khuhn Ghig sa teh lar peg che yaog.

²⁹ Awg gha lia cuh yad te che la. Awg gha lia bon mar par te che la. Awg gha lia mar vid sehr phad te che la. Awg gha lia and tug te sehr phad te che la.

³⁰ Awg gha lia chaw nag haq ghu na vid vix che laq sawnr cawg che la. Awg gha lia tawd laex ceng yaw chid muh vix che la. Awg gha lia cuhx kig yug tuhz vix che la.

³¹ Nig hehd awr lehr, ir jad che laq sawnr* teq pa haq sex lae jad che ni ma cawg vid-oq.

Haq pehnd che awg lawn

Kheh te lehq, awg gha lia haq keh daq jad che yaq kaw† te caz ngag nig hehd haq mar tug yaog.

13

¹ Ngag awr lehr chaw yad ve tawd khuhd he lehq muhd nuh maq cuh yad ve tawd khuhd yaw vix liz, haq pehnd che mad cawg ver, yand kor dawz che awg khuhd he lehq chehnir hehz che awg khuhd kheh tawa ngag phehq che yaog.

² Ngag bon mar vix che lehd ma koz, khuhd ceh lar che awg gha lia he lehq cud yiq awg gha lia haq ngag sir che lehd ma koz, keh teq pa haq jiz veh gha tug yonr che ni ma kha peh cawg che lehd ma koz, haq pehnd che mad cawg ver, ngag teq chaweh awg bon mad cawg.

³ Ngag ved med nged jeg kor awg gha lia su haq pehg vid tand vid lehq, ngag awg ton haq liz a mir tox tand vid vehr liz, haq pehnd che mad cawg ver, ngag teq chaweh awg bon maq gha.

⁴ Haq pehnd che awr lehr, maq yehg gad yehg lehq har kax vix che yaog. Haq pehnd che awr lehr maq khawehx vix, ma caz mig vix, ni ma ir che muh che mad cawg.

⁵ Haq pehnd che awr lehr, maq sawnr ma caz maq te vix, a sug yawd awg ton awg pun maq ca vix, ni ma ma nez nag vix, su te yaq kig haq ma tawnd lar vix.

⁶ Haq pehnd che awr lehr, ma thed ma cawd che awg khuhn maq ha lehq vix. Kheh ma khuhd awg cehg mag cawd che awg khuhn ha lehq vix che yaog.

⁷ Haq pehnd che awr lehr awg ceng gha lia haq khanr vix che, awg gha lia haq yonr vix che, awg gha lia haq duhd law vix che he lehq awg gha lia haq yeg khanr vix che yaog.

⁸ Haq pehnd che awr lehr mad lug vix. Kheh ma khuhd, bon mar che lehd ma koz, tawd laex ceng yaw chid muh che lehd ma koz, sir vix che cud yiq lehd ma koz, awg gha lia meh x vehr tug yaog.

⁹ A meha a nig sir lar che awr lehr, mad lawq ser. A nig bon mar che liz mad lawq ser.

¹⁰ Kheh ma khuhd, peh lawq che awg ceng gag che te yand,* mad lawq che teq pa meh x vehr tug yaog.

¹¹ Ngag chaw yad nehax te chehd huh, chaw yad nehax heh te ngag tawd yaw che, chaw yad nehax heh te ngag ni ma cawg che he lehq chaw yad nehax heh te ngag duhd ngawx che yaog. Kheh ma khuhd, ngag chaw mawd phehq vehr huh, chaw yad nehax ve awg lid awg khad teq pa haq ngag chid bag lar haz che yaog.

¹² A meha awr lehr, mad keh g daq che ba la ma awg khuhn a nig ngawx chehd che heh yaog. Kheh ma khuhd u thad gaeg ver, meh x khuhd tawr daq lar lehq gha mawg daq tug yaog. A meha ngag kha nehax maq sir ser. Kheh ma khuhd, a meha Ghig sa ngag haq sir chehd che heh, u thad gaeg ver ngag kha nehax sir tug yaog.

¹³ A meha awr lehr, yonr che, duhd law che he lehq haq pehnd che, che seh z ceng cawg lar che yaog. Kheh ma khuhd, che seh z ceng awg khuhn ir jad che awr lehr haq pehnd che ted ceng yaog.

* **12:31 12:31 ir jad che laq sawnr** Bon mar vix che haq koz che yaog. 14:1, 5, 12, 39 † **12:31 12:31 awg gha lia haq keh daq jad che yaq kaw** Haq pehnd che haq koz che yaog. Haq pehnd che awr lehr, co ha phawd awr ve laq sawnr ma hez. Awg ha phu ve awg sir lehax phehq che yaog. Gal 5:22 * **13:10 13:10 peh lawq che awg ceng gag che te yand** Yer suq kawq yaq tug haq koz che yaog.

14

Tawd laex ceng yaw chid muh lehq bon mar che awg lawn

¹ Haq pehd che awg khad haq hax ceh nux kae lehq, co ha phawd awr ve laq sawnr teq pa haq hax ceh nux sex lae-o. Bon mar vix che laq sawnr haq lex lehq sex lae-o.

² Awg lawn ghod ver, tawd laex ceng yaw chid muh che chaw awr lehr, chaw yad haq tawd yaw che ma hez. Ghig sa haq tawd yaw che yaog. Yawd ved tawd khuhd haq te ghad-eg liz na maq gha. Awg ha phu haq te lehq, cuhx kig nax che teq pa haq yawd yaw che yaog.

³ Kheh ma khuhd bon mar che chaw awr lehr, chaw yad teq pa haq ir vid yeg veh vid tug, awg ghad pid tug he lehq duhd sa vid tug, i hehd haq tawd yaw che yaog.

⁴ Tawd laex ceng yaw chid muh che chaw awr lehr, yawd awg ton haq lehax ir vid yeg vid gha che yaog. Kheh ma khuhd bon mar che chaw awr lehr, Khreq yad awg mor haq ir vid yeg vid gha che yaog.

⁵ Nig hehd awg gha lia tawd laex ceng yaw chid muh gha tug ngag he gad che yaog. Kheh ma khuhd, che haq keh lex lehq nig hehd bon mar vix tug ngag he gad che yaog. Awg lawn ghod ver, tawd laex ceng yaw chid muh che chaw awr lehr, Khreq yad awg mor haq ir vid yeg veh vid tug, cuhx kig mad yug tuhaz mar vid ver, bon mar vix che chaw te ghad awr lehr yawd haq keh ir che yaog.

⁶ A vix a nax teq paog, ngag nig hehd geh lag lehq tawd laex ceng yaw chid muh che liz, pheq mar che tawd khuhd, sir vix che cud yiq tawd khuhd, bon mar che tawd khuhd, mar vid che tawd khuhd, ngag nig hehd haq che kheh te che tawd te khuhd khuhad lehd ma koz mar che ver, nig hehd awg pun a thoq ted ceng awg bon cawag le.

⁷ Che haq kha sur suar, awg khuhd tuhaz gha che a saq mad teq che awg ceng teq pa, tehd lehd koeg lehd ma koz, tinr lehd ma koz, awg khuhd kha nehax ma tuhaz daq ver, a thoq ted ceng mez gad-ag vawz lehq nar, a thoq ted ceng thez gad-ag vawz lehq nar, su khawd-ehg kheh te sir gha tuawg le.

⁸ Behd mez che khuhd liz ma tuhaz daq ver, maq bawz tug awg pun a sug ghu hend lar tuawg le.

⁹ Che haq kha sur suar, nig hehd mawg kaw yehd lehq tawd yaw che awg khuhn, su na gha che tawd khuhd maq yaw ver, nawg yaw che tawd khuhd haq su khawd-ehg kheh te sir gha tuawg le. Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr muhd huh haq

tawd yaw vid che kheh tawa lehax te che yaog.

¹⁰ Mig gig khod-aq lo tawd khuhd laex ceng cawg tug yaog. Kheh ma khuhd, cuhx kig mad cawg che tawd khuhd ted cear liz mad cawg.

¹¹ Tawd khuhd u ve cuhx kig haq ngag maq sir ver, tawd yaw sehr phad mehz khuhd suhr ngag awr lehr su muhd mig ve chaw te lehq, tawd yaw sehr phad liz, ngag mehz khuhd suhr su muhd mig ve chaw phehq tug yaog.

¹² Che heh te lehq, nig hehd liz Awg ha phu ve laq sawnr teq pa haq sex lae jad che chaw teq pa phehq cheaq te lehq, Khreq yad awg mor haq ir lag yeg lag vid vix tug lex lehq cao.

¹³ Kheh te lehq, tawd laex ceng yaw chid muh che chaw awr lehr, cuhx kig yug tuhaz gha tug bon lawg cawd che yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, ngag tawd laex ceng yaw lehq bon lawg che ver, ngag ved ni ma khuhn bon lawg chehd liz, ngag sir vix che ted ceng awg pun awg bon mad cawg.

¹⁵ Kheh te lehq, khawd-ehg kheh te tuawg le. Ngag ved ni ma awg khuhn ngag bon lawg lehq, ngag ved sir vix che ted ceng awg khuhn liz ngag bon lawg tug yaog. Ngag ved ni ma awg khuhn ngag ka mig chid muh lehq, ngag ved sir vix che ted ceng awg khuhn liz ngag ka mig chid muh tug yaog.

¹⁶ Kheh ma hez lehq, ni ma awg khuhn lehax bon haq nawg chid muh ver, Awg ha phu ve laq sawnr mad cawg che chaw te ghad awr lehr, nawg chid muh che khuhd haq na maq gha cheaq te lehq, khawd-ehg kheh te, A meng* lehd koz gha tuawg le.

¹⁷ Nawg awr lehr bon haq kha nehax chid muh liz, su haq ir vid yeg veh vid maq gha.

¹⁸ Ngag awr lehr nig hehd awg gha lia haq keh tawd laex ceng yaw chid muh vix cheaq te lehq, ngag Ghig sa haq chid muh che yaog.

¹⁹ Kheh ma khuhd, Khreq yad awg mor phawng daq che awg khuhn ngag tawd laex ceng yaw chid muh lehq tawd teq minr khuhd yaw che haq keh, ngag su haq mar vid gha tug ngag sir vix che ted ceng awg khuhn tawd ngad khuhd lehax yaw gad che yaog.

²⁰ A vix a nax teq paog, nig hehd duhd ngawx che awg khuhn, chaw yad nehax heh taq te vid. Haeg che awg khuhn chaw yad nehax heh phehq vid-oq. Kheh ma khuhd, duhd ngawx che awg khuhn vawr chaw mawd heh phehq vid-oq.

* 14:16 14:16 A meng Her brehd khuhd te lehq, † 14:21 14:21 Isy 28:11

²¹ Awg lid tawd khuhd awg khuhn buhq lar che heh, ⁱ“Awg kag awg nuz awr ve chaw ceng ve ha lez he lehq awg kag awg nuz awr ve chaw ceng ve mawq kaw haq ngag cud lehq, chaw che ted ceng haq ngag tawd yaw vid tug yaog. Kheh ma khuhd che kheh te yaw vid liz, i hehd ngag haq na yug tug ma hez lehq, Jawd mawd Ghig sa koz che yaog.”

²² Kheh te lehq, tawd laex ceng yaw chid muh che awr lehr, yonr che chaw teq pa awg pun awg hez te che ma hez. Maq yonr che chaw teq pa awg pun awg hez te che yaog. Bon mar che ted ceng awr lehr, maq yonr che chaw teq pa awg pun ma hez. Yonr che chaw teq pa awg pun yaog.

²³ Kheh te lehq, Khreq yad awg mor awg gha lia phawng daq lehq, i hehd awg gha lia tawd laex ceng yaw chid muh chehd huh, Awg ha phu ve laq sawnr che ve mad cawg che chaw teq pa, ma hez ver maq yonr che chaw teq pa gehag ver, nig hehd haq chaw ghud yawg lehq i hehd koz tug ma hez hawg la.

²⁴ Kheh ma khuhd, chaw awg gha lia bon mar chehd ver, maq yonr che chaw, ma hez ver Awg ha phu ve laq sawnr che ve mad cawg che chaw te ghad ghad gehag huh, bon mar che chaw awg gha lia awr lehr yawd ved vend bax haq pheq mar vid lehq, yawd awg ton vend bax cawg che haq yawd juhq vehr tug yaog.

²⁵ Yawd ved ni ma khuhn khuhd ceh lar che awg ceng teq pa liz tuhaz tug yaog. Awg yand u ve haq, yawd mehaz khuhd mig kag lo boz cuhx lehq Ghig sa haq a kor pi lehq, Ghig sa nig hehd geh awg cehg mag chehd che yaog lehq yawd koz tug yaog.

Ghig sa haq a kor pi che awg khad

²⁶ A vix a nax teq paog, khawd-ehg kheh le. Nig hehd phawng daq thad, ka mig khuhd ka che, mar vid che, pheq mar che, tawd laex ceng yaw chid muh che, cuhx kig yug tuhaz che, awg gha lia te ghad ted ceng te che yaog. Su ir lag yeg lag tug awg pun awg gha lia haq teo.

²⁷ Tawd laex ceng yaw chid muh che chaw cawg ver, ni ghad seh ghad awg khod-aq taq yaw cuh. I hehd te ghad peg te ghad chid muh peg ver, te ghad haq cuhx kig yug tuhaz cuh vid-oq.

²⁸ Kheh ma khuhd, Khreq yad awg mor phawng daq thad, cuhx kig yug tuhaz sehr phad mad cawg ver, tawd laex ceng yaw chid muh che chaw teq pa haq taq hiax chehd cuh vid-oq. I hehd a sug yawd awg ton haq liz Ghig sa haq liz nag ux te daq cuh vid-oq.

²⁹ Bon mar par ni ghad ma hez ver seh ghad haq mar cuh lehq, awg kag awr ve

chaw teq pa haq kha nehax sawnr ngawx tehaz ngawx cuh vid-oq.

³⁰ U huh mi chehd che awg kag awr ve te ghad ghad awr lehr, pheq mar ax che ted ceng cear haq gha che ver, awg kawd mar chehd che te ghad haq taq chuhas chehd cuh vid-oq.

³¹ Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia hend yug jawg yug lehq awg ghad gha tug, nig hehd awg gha lia te ghad peg te ghad bon mar gha che yaog.

³² Bon mar var teq pa ve ni ma awr lehr, bon mar var teq pa awg huhx lo chehd che yaog.

³³ Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr soq saq tug te vid sehr phad pheq che ma hez. Yawd awr lehr gawr lehd te che haq te vid sehr phad Ghig sa pheq che yaog.

Khreq yad awg mor awg gha lia te chehd che heh,

³⁴ yad mid teq pa awr lehr, Khreq yad awg mor awg khuhn taq chuhas chehd cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd tawd yaw tug a khawag mad cawg. Awg lid tawd khuhd koz lar che heh, i hehd awr lehr su awg huhx lo gha chehd che yaog.

³⁵ I hehd ted ceng cear sir gad che ver, yehg khuhn a sug yawd ved awg phad mawd haq na ngawx cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, yad mid awr lehr Khreq yad awg mor awg khuhn lo tawd yaw che ver, yaq taw tug pheq che yaog.

³⁶ Ghig sa ve tawd khuhd awr lehr, nig hehd awg khuhn awg kawd tuhaz cheawg la. Ma hez ver, nig hehd geh lehax lag gag cheawg la.

³⁷ Chaw te ghad ghad bon mar var te che, ma hez ver Awg ha phu ve laq sawnr cawg che lehd yawd duhd che ver, ngag nig hehd haq buhq fea che teq pa awr lehr, Jawd mawd Yer suq pehar lar che tawd khuhd pheq che yaog lehq, yawd sir cawd che yaog.

³⁸ Kheh ma khuhd, chaw te ghad ghad tawd khuhd che ve haq maq na yug ver, Ghig sa liz yawd haq mad haq yug tug yaog.

³⁹ Kheh te lehq, ngag ved a vix a nax teq paog, bon mar vix che ted ceng haq sex lae jad che ni ma cawg vid-oq. Tawd laex ceng yaw chid muh che haq liz taq tawr lar.

⁴⁰ Kheh ma khuhd, awg gha lia haq kenr daq cawd daq che heh, ngawx sa che awg khuhn teo.

15

Khreq kawq teq tuag tug awg lawn

¹ A vix a nax teq paog, ngag nig hehd haq mar vid lar peg che ha lehq che bon khuhd nig hehd haq kawq duhd nuhad che yaog. Ha lehq che bon khuhd u ve haq nig hehd

haq yug peg lehq, u ve awg khuhn nig hehd yeg chehd che yaog.

² Ngag mar lar che ha lehq che bon khuhd u ve haq nig hehd kheha ca yonr che ted ceng ma hez lehq kha nehax yug cid lar che ver, u ve haq te lehq nig hehd thaer khuhq che haq gha che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, ngag gha lar che awg lawn ir che ted ceng ngag nig hehd haq mar lar peg che yaog. Awg lawn u ve awr lehr, Liq phu khuhn buhq lar che heh, Khreq awr lehr a nig ved vend bax awg pun khanr suh peor.

⁴ Tur phuh khuhn tur peg khaz nuhr, Liq phu khuhn buhq lar che heh, sehr ni teq ni gaeg che te yand yawd kawq teq tuag che yaog.

⁵ Yawd awr lehr, Per troq* haq yawd awg ton maw vid peg khaz nuhr, cuh yad teq chi ni ghad haq liz maw vid che yaog.

⁶ U ve awg khaz nuhr, te pawaz lehax a vix a nax ngad ha ghad phaz haq liz yawd awg ton kawq maw vid che yaog. Chaw u ve teq pa a meha kha gag mad-awr ve teq chehd ser che yaog. Kheh ma khuhd, ted pehg pehar suh vehr che yaog.

⁷ Awg khaz nuhr Yar koq† haq liz yawd maw vid lehq, awg khaz nuhr cuh yad awg gha lia haq liz yawd awg ton kawq maw vid che yaog.

⁸ Ngag awr lehr awg yand mad gag ser liz pawag che chaw yad nehax heh phehq liz, awg leh med te pawz yawd awg ton ngag haq liz mawa che yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, ngag awr lehr cuh yad teq pa awg khuhn i jad che te ghad phehq che yaog. Ghig sa ve Khreq yad awg mor haq ngag du deh jaw cheaq te lehq, su ngag haq cuh yad lehd koz tug haq liz ngag maq kenr che yaog.

¹⁰ Kheh ma khuhd, ngag cuh yad phehq chehd che awr lehr, Ghig sa ve awg bon haq te lehq yaog. Ngag gha che awg bon liz kheha phehaq che ma hez. Awg kag awr ve cuh yad teq pa haq keh lex lehq ngag kanx te che yaog. Kheh ma khuhd, ngag te che ma hez. Ghig sa ve awg bon ngag geh cawg lehq, awg bon u ve kanx te che yaog.

¹¹ Kheh te lehq, ngag awg ton lehd ma koz, i hehd lehd ma koz, kheh te bon mar lehq, nig hehd liz kheh te yonr lar peg che yaog.

Suh vehr che chaw kawq teq tuag tug awg lawn

¹² Khreq awr lehr suh kig lo kawq teq tuag vehor lehq, su bon mar ver, suh vehr che chaw teq pa kawq teq tuag che mad cawg lehq nig hehd awg khuhn chaw ted pehg pehar khawd-ehg kheh te koz gha cheawg le.

¹³ Suh vehr che chaw teq pa kawq teq tuag che mad cawg ver, Khreq awr lehr kawq teq tuag vehr che ma hez.

¹⁴ Khreq awr lehr mad kawq teq tuag che ver, ngag hehd bon mar che awr lehr, teq chaweh cuhx kig mad cawg lehq, a nig yonr che liz teq chaweh cuhx kig mad cawg che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, a nig awr lehr Ghig sa ve awg lawn ma hez hez che sax khiz khanr sehr phad phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr Khreq haq suh kig lo kawq teq tuag vid vehor lehq, Ghig sa awg lawn a nig sax khiz khanr che yaog. Kheh ma khuhd, suh che chaw haq awg cehg mag mad kawq teq tuag vid che ver, Khreq haq liz yawd kawq teq tuag vid che ma hez.

¹⁶ Awg lawn ghod ver, suh vehr che chaw teq pa haq mad kawq teq tuag vid che ver, Khreq haq liz kawq teq tuag vid vehr che ma hez.

¹⁷ Khreq awr lehr mad kawq teq tuag che ver, nig hehd yonr che ted ceng teq chaweh cuhx kig mad cawg lehq, nig hehd ve vend bax awg khuhn nig hehd chehd chehd ser che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, Khreq awg khuhn suh vehr che chaw teq pa awr lehr lug vehr che yaog.

¹⁹ A meha a nig a saq teq chehd che te yand lehax Khreq awg khuhn duhd law tug cawg che ver, chaw awg gha lia haq keh a nig haq har kax tug cawg che yaog.

²⁰ Kheh ma khuhd Khreq awr lehr suh kig lo awg cehg mag kawq teq tuag peg lehq, suh vehr che chaw teq pa awg khuhn awg kawd nuhaq che awg sir‡ phehq che yaog.

²¹ Awg lawn ghod ver, chaw te ghad haq te lehq suh che§ ted ceng cawag che heh, chaw te ghad haq te lehq suh che chaw teq pa kawq teq tuag che ted ceng cawag che yaog.

²² Ar danr awg khuhn chaw awg gha lia suh che heh, Khreq awg khuhn chaw awg gha lia kawq teq tuag tug yaog.

²³ Kheh ma khuhd, chaw awg gha lia a sug yawd ved awg yand cawd che heh

* 15:5 15:5 *Per troq* Ar rar miq tawd khuhd awg meh vavr Ker phaqa yaog. † 15:7 15:7 *Yar koq* Yer suq ve awg nax var haq koz che yaog. Mt 10:2-3 Awg khaz nuhr yawd ced caor Sar lar nux phehq vehr che yaog. Gal 2:9

‡ 15:20 15:20 *awg kawd nuhaq che awg sir* Khreq kawq teq tuag che haq te lehq, yonr che chaw teq pa liz kawq teq tuag tug yaog lehd koz gad che yaog. 1Th 4:13-18 § 15:21 15:21 *chaw te ghad haq te lehq suh che* Ar danr vend bax te che haq koz che yaog. Khiz 3:17-19 U ve heh te, Yer suq haq te lehq yonr che chaw teq pa kawq teq tuag

tug yaog. 15:45

kawq teq tuag tug yaog. Khreq awr lehr awg kawd nuhaq che awg sir phehq che yaog. Awg khaz nuhr Khreq kawq yaq che te yand, yawd haq kha caz daq che chaw teq pa kawq teq tuag tug yaog.

²⁴ U ve khaz nuhr awg leh med gag vehr tug yaog. Awg yand u ve haq yawd awr lehr uq penr che awg ceng gha lia, a yad awg gha lia he lehq kand pax awg gha lia haq te lug peg khaz nuhr, yawd Awr pa Ghig sa haq muhd mig chid aq vid tug yaog.

²⁵ Khreq awr lehr cand par awg gha lia haq yawd ved khi ho awg huhx lo teh lar thad kha gag yawd gha uq penr tug yaog.

²⁶ Awg leh med te lug vid tug cand par awr lehr, suh che ted ceng haq yaog.

²⁷ †Awg lawn ghod ver, awg ceng gha lia haq Yad phu ve khi ho awg huhx lo Ghig sa teh lar che yaog. Kheh ma khuhd, awg ceng gha lia Yad phu awg huhx lo chehd che lehd koz che te yand, awg ceng gha lia haq yawd awg huhx lo teh lar vid sehr phad awr lehr, yawd awg huhx lo ma chehd che haq kha sehax gha sir che yaog.

²⁸ Awg ceng gha lia haq Yad phu awg huhx lo teh lar peg ver, yawd awg huhx lo awg gha lia haq teh lar vid sehr phad Ghig sa awg huhx lo Yad phu liz chehd tug yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr awg ceng gha lia haq keh ir jad che yaog.

²⁹ Suh vehr che chaw teq pa awg pun baz tiz sar khanr che chaw teq pa awr lehr, a thoq haq te lehq ca khanr cheawg le. Suh vehr che chaw teq pa awg cehg mag mad kawq teq tuag che ver, a thoq haq te lehq i hehd ve awg tan su baz tiz sar khanr yug cheawg le.

³⁰ A nig liz, a thoq haq te lehq awg nar rir mag gha lia kuhz tug duhd har tug awg ceng haq gha khanr chehd cheawg le.

³¹ A vix a nax teq paog, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq awg khuhn nig hehd haq te lehq ngag ni ma ir kig cawg lehq, ni gha lia suh che ted ceng haq phud daq chehd che yaog lehngag koz gha che yaog.

³² Su koz che heh, ngag awr lehr Ed fed suq med awg khuhn haeg che to nud to saz teq pa haq gha lor yug daq* ver, ngag awg pun a thoq haq awg bon cawg le. Suh che chaw teq pa mad kawq teq tuag ver, su koz che heh, †Sawx vawr a nig gha suh tug haq te lehq, cad buhz dawg buhz te chehd-ag veg.

³³ Nig hehd ta duhd yaq. Haeg che chaw teq pa haq awg chawd te che ted ceng awr lehr, daq che awg lid teq pa haq te lug che yaog.

³⁴ Nuhd vehr lehq thed che cawd che awg khad haq te kae-o. Vend bax haq ta kawq te. Awg lawn ghod ver, chaw ted pehg pehar Ghig sa haq maq sir. Nig hehd yaq taw tug ngag che kheh koz che yaog.

Kawq teq tuag vehr che awg ton

³⁵ Kheh ma khuhd, te ghad ghad che kheh te na ngawx tug yaog. Suh vehr che chaw teq pa awr lehr, khawd-ehg kheh te kawq teq tuag tuawg le. Khawd-ehg kheh te che awg ton cawg lehq kawq tuhaw tuawg le lehd koz tug yaog.

³⁶ Ma duhd ngawx vix che chaw-og, nawg ser che awg yuhd awr lehr, mad lug maq suh che ver, teaq tug ma hez.

³⁷ Kheh te lehq, nawg ser che awr lehr, ir-a vid tug awg cehg haq nawg ser che ma hez. A cag yuhd, ma hez ver awg kag awr ve awg yuhd teq pa haq lehax nawg ser che yaog.

³⁸ Ghig sa awr lehr, yawd a lor cawd che heh, awg yuhd haq awg cehg phehaq vid che yaog. Awg yuhd awg ceng gha lia haq liz, a sug yawd ved awg cehg phehaq vid che yaog.

³⁹ Awg sar kha cawg che awr lehr, ted ceng lehax phehq che ma hez. Chaw yad ve awg sar ted ceng, to nud to saz ve awg sar ted ceng, ngag awg sar ted ceng he lehq ngad awg sar ted ceng phehq che yaog.

⁴⁰ Muhd nuh maq haq caz daq che awg ton teq pa cawg lehq, mig gig haq caz daq che awg ton teq pa liz cawg che yaog. Muhd nuh maq haq caz daq che awg ton teq pa ve awg mig awg phond ted ceng phehq lehq, mig gig haq caz daq che awg ton teq pa ve awg mig awg phond liz ted ceng phehq che yaog.

⁴¹ Muhd ni ve awg mig awg phond ted ceng, har pa ve awg mig awg phond ted ceng he lehq muhd ki teq pa ve awg mig awg phond ted ceng phehq che yaog. Muhd ki teq pa liz, ted mag he lehq ted mag awg mig awg phond pen daq che yaog.

⁴² Suh vehr che chaw teq pa kawq teq tuag tug che awr lehr, u ve haq sur daq tug yaog. Awg ton awr lehr, lug vix kid vix che awg khuhn suh lehq, mad lug ma kid vix che awg khuhn kawq teq tuag vid tug yaog.

⁴³ Awg mig awg phond mad cawg che awg khuhn suh lehq, awg mig awg phond cawg che awg khuhn kawq teq tuag vid tug yaog. Awg ghad nud che awg khuhn suh lehq, kand pax ir che awg khuhn kawq teq tuag vid tug yaog.

⁴⁴ Suh che te yand, awg suhr awg sar awg ton te lehq, kawq teq tuag vid che te yand,

† 15:27 15:27 Chid 8:6 * 15:32 15:32 *gha lor yug daq* Ed fed suq med khuhn yawd haq ngawx bawg che chaw teq pa haq gha tawr daq che haq koz che yaog. † 15:32 15:32 Isy 22:13

co ha ve awg ton gha tug yaog. Awg suhr awg sar ve awg ton cawg che ver, co ha ve awg ton liz cawg che yaog.

⁴⁵ Che haq kha sur suar, †awg kawd ped maq ve Ar danr te ghad awr lehr, a saq teq che chaw phehaq che yaog lehz buhq lar che yaog. Awg leh med ve Ar danr te ghad awr lehr, a saq teq vid sehr phad phehq che yaog.

⁴⁶ Co ha haq caz daq che awg kawd lag che ma hez. Awg suhr awg sar haq caz daq che ted ceng awg kawd lag lehq, u ve khaz nuhr co ha haq caz daq che ted ceng lag che yaog.

⁴⁷ Awg kawd ped maq ve chaw awr lehr, a jeq te lehq, mig gig lo tuhaz che yaog. Ni ghad te ghad awr lehr, muhd nuh maq lo tuhaz che yaog.

⁴⁸ A jeq haq caz daq che chaw teq pa awr lehr, a jeq khuhn tuhaz che chaw u ve te ghad haq sur daq che yaog. Muhd nuh maq haq caz daq che chaw teq pa awr lehr, muhd nuh maq lo tuhaz che chaw u ve te ghad haq sur daq che yaog.

⁴⁹ A nig awr lehr, a jeq khuhn tuhaz che chaw te ghad ve awg hoq awg han haq puhd che heh, muhd nuh maq lo tuhaz che chaw te ghad ve awg hoq awg han haq liz a nig puhd tug yaog.

⁵⁰ A vix a nax teq paog, ngag nig hehd haq che kheh koz ax che yaog. Awg suhr awg sar ve awg ton awr lehr, Ghig sa muhd mig ve awg sinx maq gha. † Lug vix kid vix che awg ceng awr lehr, mad lug ma kid vix che awg sinx maq gha.

⁵¹⁻⁵² Ngawx lor, cuhx kig nax jad che tawd te khuhd ngag nig hehd haq koz mar laq sar. A nig awg gha lia gha suh tug ma hez. Kheh ma khuhd, awg leh med ve behd mez che te yand, te pawaz lehax, mehaz ted thaq lehax awg khuhn, a nig awg gha lia gha pa tug yaog. Awg lawn ghod ver, behd mez che awg khuhd buhq tug yaog. Awg yand u ve haq, suh vehr che chaw teq pa awr lehr, mad lug ma kid vix che awg khuhn kawq teq tuag lehq, a nig liz gha pa tug yaog.

⁵³ Awg lawn ghod ver, lug vix kid vix che awg ceng awr lehr, mad lug ma kid vix che awg ceng haq gha veq deh tug yaog. Suh vix che awg ceng liz, maq suh vix che awg ceng haq gha veq deh tug yaog.

⁵⁴ Lug vix kid vix che awg ceng awr lehr, mad lug ma kid vix che awg ceng haq veq deh lehq, suh vix che awg ceng liz maq suh vix che awg ceng haq veq deh che te yand, Liq phu khuhn buhq lar che tawd te khuhd haq phehaq vid tug yaog.

†Ghad che ted ceng awr lehr, suh che ted ceng haq lehd dawg vehor.

⁵⁵ †Suh che ted ceng-o, nawg ghad tug khar lo cawar le.

Suh che ted ceng-o, nawg ved awg cud khar lo cawag le.

⁵⁶ Suh che awg cud awr lehr, vend bax yaog. Vend bax ve kand pax awr lehr, awg lid tawd khuhd yaog.

⁵⁷ Kheh ma khuhd a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq a nig haq ghad sehr phad phehq vid gha che Ghig sa haq chid muh-o.

⁵⁸ Kheh te lehq, ngag haq che a vix a nax teq paog, ni ma yeg che chaw, te kig duhd kig yeg che chaw he lehq Jawd mawd Yer suq ve kanx haq khar thad liz hax ceh nux te chehd che chaw phehq vid-oq. Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Yer suq awg pun nig hehd te che kanx awr lehr kheha te che ma hez lehz sir chehd-oq.

16

Khreq yad teq pa haq ga vid tug phu tand saw che awg lawn

¹ Khreq yad teq pa awg pun phu tand saw che awg lawn awr lehr, Gar lar tiq muhd mig khuhn chehd che Khreq yad awg mor teq pa haq* ngag koz vid lar che heh, nig hehd liz u kheh teo.

² Ngag lag che te yand phu tand maq gha saw tug, sinx gha lia awg khuhn awg kawd teq ni huh, nig hehd awg gha lia a sug yawd awg bon gha lar che heh, phu tand pid tug awg pun yug tuhaz lehq haq sax lar-oq.

³ Ngag lag gag che te yand, nig hehd ve phu tand haq Yer ruq sar lehn med lo yug kog vid tug, nig hehd ni ma cawd che chaw teq pa haq lez yug lehq, i hehd awg pun sax khiz khar che liq buhq vid peg khaz nuhr, ngag i hehd haq kae pe tug yaog.

⁴ Ngag liz kae cawd ver, i hehd ngag geh teq geha kae gha tug yaog.

Pawd loq kae tug yaq kaw

⁵ Mar ker dawd niq† muhd mig haq ngag phanr kae peg ver, ngag nig hehd chehd lo lag tug yaog. Awg lawn ghod ver, ngag Mar ker dawd niq muhd mig haq gha phanr kae tug yaog.

⁶ Ngag khar ve te phawd awr lo kawq kae tug lehd ma koz, nig hehd ngag haq kawq kae peha tug liz, ngag nig hehd geh a cehax muh chawa chehd tug lehd duhd lar che yaog. Muhd kaz yand peg thad kha gag nig hehd geh chehd tug lehq gha hawg.

† 15:45 15:45 Khiz 2:7 † 15:50 15:50 awg sinx maq gha Ghig sa ve muhd mig awg khuhn Ghig sa geh maq gha chehd che haq koz che yaog. † 15:54 15:54 Isy 25:8 † 15:55 15:55 Hs 13:14 * 16:1 16:1 Khreq yad awg mor teq pa haq 2K 8:1, 9:1-4 haq ngawx. † 16:5 16:5 Mar ker dawd niq Cy 16:8, 2K 1:6

⁷ Awg lawn ghod ver, a meha phanr kae chehd che awg khuhn lehax nig hehd haq gha mawg daq tug ngag maq te gad. Kheh ma khuhd, Jawd mawd Yer suq ni ma cawd ver, ngag nig hehd geh a cehax muh chawa chehd tug duhd law lar che yaog.

⁸ Per ter khoq ter pawehd awg ni[‡] kha gag, ngag Ed fed suq med khuhn chehd tug yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, kanx kha nehax te gha tug ngag awg pun kuhg jad che ghaz mir ted mag phawa lar che yaog. Tawr lar sehr phad liz kha peh cawg che yaog.

¹⁰ Tiq mod ser^S nig hehd geh lag gag ver, nig hehd geh chehd-ag huh yawd maq gha kuhz tug nig hehd sa tiq tar-oq. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr ngag heh te lehq Jawd mawd Yer suq ve kanx te sehr phad phehq che yaog.

¹¹ Kheh te lehq, te ghad-eg liz yawd haq maq sawnr ma caz taq te. Yawd ngag chehd lo kawaq gha tug, duhd sa che awg khuhn yawd haq kawq peha laoq. A vix a nax teq pa geh teq geha yawd kawaq tug haq ngag duhd law chehd che yaog.

¹² A vix a nax Ar pawd loq^{*} awg lawn awr lehr, a vix a nax teq pa geh teq geha nig hehd ve chehd kig lo lag tug, ngag yawd haq hax ceh nux awg ghad pid liz, a meha nig hehd ve chehd kig lo lag tug yawd ni ma a cehax liz mad cawg che yaog. Kheh ma khuhd, awg yand cawd che te yand, yawd nig hehd chehd lo lag tug yaog.

Awg leh med ve tawd khuhd

¹³ Nig hehd kha nehax sa tiq te lehq law lar-oq. Yonr che awg khuhn yeg chehd-oq. Awg ghad yug tuh lehq, ni ma tag che khuhn te chehd-oq.

¹⁴ Nig hehd kha te che awg gha lia awr lehr, haq pehd che awg khuhn teo.

¹⁵ A vix a nax teq paog, Sar ter phanr ve yehg yad ka yad teq pa awr lehr, A kha ya muhd mig awg khuhn Khreq yad awg kawd phehaq lehq, Khreq yad teq pa awg pun kanx te tug, i hehd awr lehr a sug yawd ved awg ton chid aq vid lar che haq nig hehd sir che yaog.

¹⁶ Nig hehd awr lehr, che kheh te che chaw teq pa awg huhx lo lehd ma koz, teq geha kanx kha sehax te chehd che chaw awg gha lia awg huhx lo lehd ma koz, kha

nehax chehd tug ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog.

¹⁷ Sar ter phanr, Phaw tud naq he lehq A kha ya kuq[†] teq pa lag gag cheaq te lehq, ngag ha lehq jad che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag nig hehd haq maq gha mawg liz, i hehd haq gha mawg che haq te lehq ngag ni ma sa vehr che yaog.

¹⁸ I hehd awr lehr, ngag ved ni ma he lehq nig hehd ve ni ma haq duhd sa tug tea che yaog. Kheh te che chaw teq pa haq kha nehax yawz yan-o.

¹⁹ Chuhr huh Ar siq muhd mig[‡] awg khuhn Khreq yad awg mor teq pa awr lehr, nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehq tawd sanr fea che yaog. Ar kud laq he lehq Pid kid laq^S liz, i hehd ve yehg khuhn phawng daq che Khreq yad awg mor liz, Jawd mawd Yer suq awg khuhn nig hehd haq duhd nuhd jad che yaog lehq, teq geha tawd sanr fea lar che yaog.

²⁰ A vix a nax awg gha lia nig hehd haq duhd nuhd che yaog lehq tawd sanr fea lar che yaog. Nig hehd te ghad he lehq te ghad daq che kehq che awg khuhn bux daq lehq laq kuhr cax daoq.

²¹ Ngag Pawd loq awr lehr, nig hehd haq duhd nuhd che awg khuhn tawd che te khuhd ngag awg ton nig hehd haq buhq fea che^{*} yaog.

²² Chaw te ghad ghad Jawd mawd Yer suq haq mad haq ver, khen che haq gha khanr cuh vid-oq. A nig ved Jawd mawd lag vid-oq.

²³ Jawd mawd Yer suq ve awg bon awg sinx nig hehd geh cawg vid-oq.

²⁴ Ngag ved haq pehd che ted ceng awr lehr, Yer suq Khreq awg khuhn nig hehd awg gha lia geh cawg vid-oq.

[‡] 16:8 16:8 *Per ter khoq ter pawehd awg ni* Par sar khar pawehd peg khaz nuhr 50 ni muh vehr thad te che pawehd haq koz che yaog. Awg sir awg no tand che pawehd te che yaog. Ak 23:10-16 § 16:10 16:10 *Tiq mod ser* 1Ti haq ngawx. * 16:12 16:12 *Ar pawd loq* Cy 19:1 haq ngawx. Kawd ren thuq med khuhn awg mor sawnr daq che cawg chehd che haq te lehq yawd u huh maq kae gad che gha hawg. 1:12 † 16:17 16:17 *Phaw tud naq he lehq A kha ya kuq* lx mag awg lawn teq chaweh maq gha sir. Kawd ren thuq chaw teq pa buhq vid che liq haq ix mag yug veva vid che haq sur che yaog. 7:1 ‡ 16:19 16:19 *Ar siq muhd mig* A meha Tu ra ki muhd mig lehd kawq koz che yaog. Pawd loq u huh bon mar jaw che yaog. Cy 19:10 § 16:19 16:19 *Ar kud laq he lehq Pid kid laq* Cy 18:1-4, Rm 16:3-5 * 16:21 16:21 *ngag awg ton ... buhq fea che* Pawd loq liq buhq fea ver, mad-awr ve yawd koz vid lehq su haq buhq cuh che yaog. Rm 16:22, 2Th 3:17, Kaw 4:18

2 Kawd ren thuq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Liq che te koz awr, Kaw ren thuq liq awg kawd te koz tuhez peg khaz nuhr maq muh muha huh buhq tuhaz lar che liq te koz yaog. 1 Kaw ren thuq khuhn koz lar che, phaz daq gid daq che he lehq phehq har che awg ceng teq pa liz Kawd ren thuq med khuhn ve Khreq yad awg mor khuhn cawg chehd ser che yaog. Ma hez hez che sar lar teq pa Pawd loq yawd awg ton haq lehnd ma koz, yawd ved cuh yad ve kand pax yehd che phawd awr haq lehnd ma koz tang vid chehd che yaog. 1 hehd koz che, Pawd loq awr lehr cuh yad cehg mag phehq che ma hez lehq, Yer ruq sar lehr med khuhn har che ghuhd che Khreq yad teq pa haq ga saw tand vid lar che phu haq liz yawd khad yawad yehd vehr che yaog lehnd koz che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che te koz awr lehr, Pawd loq yawd buhq lar che yaog. Liq buhq khad teq pa khuhn liz u kkeh te gha mawg che yaog. Buhq lar che awg lawn liz, yawd ved a saq teq khad te pa awg lawn awg kag awg nuz awr ve liq haq keh mawg mad che yaog. 1 Kawd ren thuq liq haq buhq che awg yand awr lehr, A.D. 55 khuhq suhz car car che awg yand huh buhq lehq 2 Kawd ren thuq haq muhd god yand suhz pig-ag huh ted khuhq khuhn lehax buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Pawd loq awr lehr, kha buhq lar che liq ted mag gha lia khuhn haq keh liq che te koz khuhn yawd ni ma khuhn cawg che awg ceng haq buhq mad che yaog. Teq chaweh duhd law kig mad cawg lehq phehq bawg jad che haq tanr lehq ha lehq duhd sa che haq gaeg che haq buhq lar che yaog. Liq che khuhn sehnd tawn te lehq kha sehax pehg lar che yaog: (1) Pawd loq yawd kae tug ghu lar che awg khad haq kawq per kawq pa che awg lawn koz mar ax che (ka nad nux 1-7); (2) Kawd ren thuq Khreq yad teq pa haq i hehd tand ker tand cawd che heh saw phoq lehq Pawd loq yawd lag gag ver, tand ax tug awg ghad pid che (ka nad nux 8-9); (3) Pawd loq yawd lag cehg mag tug he lehq yawd cuh yad awg cehg mag phehq che haq liz kha sehax koz ax che yaog. Kkeh te lehq te ker te cawd ver, yawd ved cuh yad ve a khawag he lehq kand pax haq liz yehd lehq cir yanr vid tug yawd kand pax cawg che haq koz lar che yaog (ka nad nux 10-13).

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd: Ghig sa haq chid muh lehq laq kuhr cax ax che tawd (1:1-11)
2. Pawd loq yawd cuh yad ir te ghad ve awg veg khuhn kanx te che awg lawn sir ax che (1:12-7:16)
3. Phu tand saw phoz lehq Yer ruq sar lehr med khuhn chehd che Khreq yad teq pa haq ga vid che (8:1-9:15)
4. Pawd loq yawd khad yawad, yawd cuh yad phehq che kand pax haq sax khiz khanr che (10:1-13:10)
5. Awg leh med ve tawd (13:11-14)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Ghig sa ve a lor cawd cheaq te lehq Yer suq Khreq ve cuh yad phehq che ngag Pawd loq awr lehr, Kawd ren thuq med khuhn chehd che Ghig sa ve Khreq yad awg mor he lehq A kha ya muhd mig awg gha lia awg khuhn chehd che Khreq yad awg gha lia haq, a vix a nax Tiq mod ser ngag nid-ag teq geha liq che te koz buhq fea che yaog.

² A nig ved Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug nig hehd geh cawg vid-oq.

Pawd loq Ghig sa ve bon haq chid muh che

³ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve Awr pa Ghig sa haq chid muh-o. Yawd awr lehr har kax vix che Awr pa phehq lehq, duhd sa gad sa tug awg gha lia pehar sehr phad Ghig sa phehq che yaog.

⁴ Ngag hehd gha tuq gha khanr che awg gha lia awg khuhn yawd ngag hehd haq duhd sa tug tea che yaog. Kkeh te lehq, Ghig sa ngag hehd haq duhd sa tug tea che heh te lehq, tuq che khanr che awg ceng gha lia gha khanr che chaw teq pa haq ngag hehd liz duhd sa vid tug tea gha che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, Khreq gha tuq gha khanr che teq pa ngag hehd awg khuhn mad-ag che heh, Khreq haq te lehq ngag hehd ve duhd sa gad sa che ted ceng liz ngag hehd awg khuhn mad-ag che yaog.

⁶ Kkeh te lehq, ngag hehd tuq che khanr che haq gha khanr ver, nig hehd awg pun duhd sa gad sa che awg ceng he lehq thaer khuhq che awg ceng phehq che yaog. Ngag hehd duhd sa gad sa ver, nig hehd awg pun duhd sa gad sa che awg ceng phehq che yaog. Ngag hehd gha tuq gha khanr che heh te lehq gha tuq gha khanr che teq pa haq nig hehd liz gha khanr che te yand, nig hehd yeg khanr ver, duhd sa gad sa che haq nig hehd gha tuq yaog.

⁷ Nig hehd awg pun ngag hehd duhd law che ted ceng awr lehr yeg chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag hehd ve tuq che khanr che teq pa haq nig hehd gha khanr che heh, ngag hehd ve duhd sa gad sa che haq liz nig hehd gha tug yaog lehz ngag hehd sir che yaog.

⁸ A vix a nax teq paog, Ar siq muhd mig* awg khuhn ngag hehd gha khanr peg che tuq che khanr che teq pa awg lawn nig hehd haq sir vid gad che yaog. Ngag hehd a saq gha teaq lawg lehz ma duhd vehr thad kha gag, ngag hehd khanr ma ghad che tuq jad khanr jad che teq pa ngag hehd haq nex kix lar che yaog.

⁹ Ngag hehd gha suh tug yaog lehz, suhx taz che haq ngag hehd gha khanr che heh yaog. Kheh ma khuhd ngag hehd awr lehr, ngag hehd awg ton haq ghad maq va lehq, suh vehr che chaw teq pa haq kawq teq tuag vid sehr phad Ghig sa haq lehax ghad va tug, che kheh te lar che yaog.

¹⁰ Yawd awr lehr, kheh taw maq ir jad che suh che ted ceng awg khuhn ngag hehd haq pong ax peg lehq kawq pong ax tug ser che yaog. Yawd ngag hehd haq kawq pong ax tug ser che haq liz, ngag hehd yawd haq duhd law chehd che yaog.

¹¹ Nig hehd liz, bon ga lawg ax laog. U kheh te ver, chaw laex ghad bon lawg cheaq te lehq ngag hehd gha che awg bon teq pa awg pun, chaw laex ghad Ghig sa haq chid muh tug yaog.

Pawd loq a thoq te lehq Kawd ren thuq med lo mad lag che awg lawn

¹² Ngag hehd ni ma ir kig awr lehr che kheh yaog. Mig gig yad mehz khuhd suhr lehd ma koz, lex lehq nig hehd mehz khuhd suhr lehd ma koz, Ghig sa pehar che daq che kehq che he lehq thed che cawd che awg khuhn ngag hehd te che yaog lehz, ngag hehd ve sir vix che ni ma sax khiz khanr che yaog. Ngag hehd che kheh te che awr lehr, mig gig ve cud yiq haq ghad va che ma hez. Ghig sa ve awg bon haq ghad va che yaog.

¹³⁻¹⁴ Nig hehd ghawn gha lehq sir gha che awg ceng lehax ngag hehd nig hehd haq buhq ax che yaog. Nig hehd kha cawd cawad sir lar peg che heh, kha lawq sir lar tug ngag duhd law chehd che yaog. Nig hehd u kheh te sir lar che ver, a nig ved Jawd mawd Yer suq ve awg ni[†] awg khuhn nig hehd haq te lehq ngag hehd ni ma ir

kig cawg che heh, nig hehd liz ngag hehd haq te lehq ni ma ir kig cawg tug yaog.

¹⁵ Ngag che ve haq kha nehax yonr cheaq te lehq, nig hehd ni pawz kha gag awg bon gha tug, ngag nig hehd geh awg kawd lag tug yaog lehz, duhd lar che yaog.

¹⁶ Ngag Mar ker dawd niq muhd mig lo kae che te yand nig hehd geh ca gid lar haz lehq, Mar ker dawd niq muhd mig lo kawaq che te yand liz nig hehd chehd lo ca kawq gid-ag lehq, nig hehd ngag haq Yud daq muhd mig phawd awr lo[‡] sir kog ax tug haq liz ngag duhd lar che yaog.

¹⁷ Ngag che kheh duhd lar che te yand, ngag awr lehr thuhd duhd nuhg duhd te che awg la. Ma hez ver, mig gig yad teq pa te che heh, yag liz ma hez liz te pawz lehax ngag koz che awg la.

¹⁸ Ghig sa kar tiq yeg che heh, ngag hehd nig hehd haq koz ax che tawd khuhd awr lehr, yag liz ma hez liz te pawz lehax koz che ma hez.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, Sir lar nuz,[§] Tiq mod ser, ngag hehd teq pa nig hehd haq koz mar lar che Ghig sa ve Yad phu Yer suq Khreq awr lehr, yag liz ma hez liz te pawz lehax phehq che ma hez. Yawd awg khuhn lehax yag che yaog.

²⁰ Ghig sa ve kar tiq tawd khuhd awg gha lia awr lehr, yawd awg khuhn yag che lehax te che yaog. Kheh te lehq, a nig Ghig sa haq chid ir chid muh che te yand, Yer suq haq te lehq a nig A meng* lehd koz che yaog.

²¹ Nig hehd geh teq geha ngag hehd haq Khreq awg khuhn chehd yeg vid sehr phad he lehq lez yug ax sehr phad awr lehr, Ghig sa yaog.

²² Yawd awr lehr, a nig awg gha lia haq maex lar lehq, awg khaz nuhr awg sinx gha tug haq sir tug, a meha liz a nig ved ni ma awg khuhn Awg ha phu pehar lar peor.

²³ Ngag nig hehd haq ma duhd har vid gad cheaq te lehq, ngag Kawd ren thuq med lo mad lag che lehz, Ghig sa sax khiz khanr tug ngag ved ni ma awg khuhn ngag yawd haq lawg che yaog.

²⁴ Ngag hehd che kheh koz che awr lehr, nig hehd yonr che ted ceng haq ngag hehd uq penr che ma hez. Nig hehd gha ha lehg tug, ngag hehd nig hehd geh teq geha te che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd yonr che awr lehr yeg chehd che yaog.

* 1:8 1:8 *Ar siq muhd mig* A meha Tu ra ki muhd mig haq koz che yaog. † 1:13-14 1:13-14 *Yer suq ve awg ni* Yer suq kawq yaq lehq suhx jehg tug awg ni haq koz che yaog. ‡ 1:16 1:16 *Yud daq muhd mig phawd awr lo* U huh har ghuhd che chaw teq pa awg pun phu tand ca yug kog vid tug haq koz gad che yaog. 1K 16:1-4 § 1:19 1:19 *Sir lar nuz* Pawd loq geh bon ca mar jaw che chaw phehq che yaog. Cy 15:22, 1Pt 5:2 * 1:20 1:20 *A meng* Phehaq vid-oq lehd koz gad che yaog. 1K 14:16

2

¹ Kheh te lehq, duhd har che awg khuhn ngag nig hehd geh mad kawq lag-og lehd, ngag duhd chez lar peor.

² Awg lawn ghod ver, ngag nig hehd haq duhd har tug tea che ver, a sug ngag haq ha lehg tug tea tuawg le. Ngag duhd har vid tug te che chawa lehax ngag haq ha lehg vid tug tea gha che yaog.

³ Kheh te lehq ngag ha lehg che ted ceng awr lehr, nig hehd awg gha lia awg pun ha lehg che ted ceng phehq che yaog lehz, nig hehd awg gha lia ni ma cawg che haq ngag sir cheaq te lehq, ngag lag gag che te yand, ngag haq ha lehg vid tug te cawd che chaw teq pa awr lehr ngag haq maq gha duhd har vid tug, ngag nig hehd haq liq buhq ax* che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, ni ma nag lehq duhd har jad che he lehq mehz ghig kha peh yaq che awg khuhn ngag nig hehd haq liq buhq ax peg che yaog. Nig hehd gha duhd har tug awg pun ma hez. Ngag nig hehd haq khawd-ehg taw maq haq jad che nig hehd sir tug awg pun ngag liq buhq fea che yaog.

Te yaq sehr phad haq vend bax phehd vid che

⁵ Chaw ted pehg pehar, yawd su haq duhd har vid tug te ver, ngag haq lehax duhd har vid tug tea che ma hez. Nig hehd awg gha lia haq liz kha cawd cawad duhd har vid tug tea che yaog. (Ngag che kheh koz che awr lehr koz pong koz lex che ted ceng ngag maq te gad.)

⁶ U kheh te che chaw haq nig hehd mad-awr che kheh te cir yanr vid che awr lehr lawq vehor.

⁷ Duhd har jad che awg khuhn yawd maq gha tiz ke chehd tug, nig hehd awr lehr yawd ved vend bax haq phehd vid cawd lehq, yawd haq kawq duhd sa vehr vid cawd che yaog.

⁸ Kheh te lehq, nig hehd yawd haq awg cehg mag haq che yaog lehz kha nehax sir vid tug, ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog.

⁹ Kheh te cheaq te lehq, awg ceng gha lia awg khuhn nig hehd na yug chehd che lehq nar lehaz ngag gha sir tug, nig hehd haq lawnd ngawx che awg khuhn ngag liq buhq ax peg che yaog.

¹⁰ Chaw ted pehg pehar ve vend bax haq nig hehd phehd vid ver, ngag liz yawd ved vend bax haq phehd vid che yaog. Awg lawn ghod ver, vend bax ted ceng cear haq

ngag phehd kha ver, nig hehd awg pun Khreq mehz khuhd suhr ngag phehd kha che yaog.

¹¹ U kheh ma hez ver, Sar tanr awr lehr a nig haq ghad tug yaog. Awg lawn ghod ver, yawd ved duhd khad haq a nig sir lar che yaog.

Tar rod aq med khuhn Pawd loq ni ma maq sa che

¹² Kheh te lehq, Khreq ve ha lehg che bon khuhd mar vid tug Tar rod aq med† lo ngag gaeg che te yand, Jawd mawd Ghig sa ngag awg pun ghaz mir phawa lar che yaog.

¹³ Kheh ma khuhd, ngag ved awg nax var Tid tug haq maq gha mawg cheaq te lehq, ngag ni ma maq sa che yaog. Kheh te lehq, ngag Tar aq chaw teq pa haq phaz daq lar haz lehq, chuhr huh Mar ker dawd nig muhd mig lo lag che yaog.

Khreq awg khuhn ghad sehr phad phehq che

¹⁴ Kheh ma khuhd, ngag hehd Ghig sa haq chid muh che yaog. Ngag hehd ghad sehr phad phehaq tug, Khreq awg khuhn yawd ngag hehd haq khar thad liz seh kae ax lehq, su yawd haq gha sir tug haq awg sax huhx che ted ceng awg kag gha lia lo caw yuhd veh vid gha tug, yawd ngag hehd haq cud chehd che yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, ngag hehd awr lehr thaer khuhq che haq gha che chaw teq pa awg khuhn lehd ma koz, lug veh sez veh chehd che chaw teq pa awg khuhn lehd ma koz, Ghig sa mehz khuhd suhr Khreq ve awg sax huhx che ted ceng phehq che yaog.

¹⁶ Lug veh sez veh chehd che chaw teq pa awg pun, suh thad kha gag suh che awg sax te lehq, thaer khuhq che haq gha che chaw teq pa awg pun co ha teq thad kha gag teq che awg sax phehq che yaog. Che teq pa haq a sug te ghad te gha cheawg le.

¹⁷ Chaw laex ghad Ghig sa ve tawd khuhd mar vid che te yand, awg mehaq gha tug, laex ceng khuhq daq lehq mar vid che‡ yaog. Ngag hehd awr lehr, u kheh te che chaw phehq che ma hez. Ghig sa mar cuha che heh lehax, Ghig sa mehz khuhd suhr Khreq awg khuhn lo ngag hehd ni ma puhd lehq thed-e ghad mar che yaog.

3

Kar tiq sax caz awg suhx awg pun kanx te che

* **2:3 2:3 liq buhq ax** Liq u ve te koz awr lehr 1 Kawd ren thuq liq he lehq 2 Kawd ren thuq liq awg kanr huh buhq fea che liq phehq che yaog. Kheh ma khuhd, liq u ve mehax vehr che haq sur che yaog. † **2:12 2:12 Tar rod aq med** Ar siq muhd mig awg naz pawd awr lo cawg che yaog. Cy 20:6 ‡ **2:17 2:17 khuhq daq lehq mar vid che** Ma hez hez che Sar lar haq koz che yaog. Phi 3:19, 2Ti 3:2, 2Pt 2:3

¹ Ngag hehd awr lehr, ngag hehd awg ton haq kawq chid muh che ted ceng haq te che la. Ma hez ver, chaw ted pehg pehar heh te lehq nig hehd awg pun sax khiz khanr che liq buhq ax tug lehd ma koz, nig hehd geh sax khiz khanr che liq haq gha tug lehd ma koz, ngag hehd lor che la.

² Nig hehd awr lehr ngag hehd ve sax khiz khanr che liq phehq che yaog. Liq che awr lehr, ngag hehd ve ni ma sir awg khuhn buhq ke lar lehq, chaw awg gha lia sir lehq ghawn gha che liq phehq che yaog.

³ Nig hehd awr lehr, Khreq ngag hehd haq cud lehq buhq lar che liq phehq che haq kha sehax saw pheq mar che yaog. Nag meq ghig buhq lar che liq phehq che ma hez. Huhx meh bax thang huh buhq lar che liz ma hez. Khreq awr lehr, teq chehd che Ghig sa ve Awg ha phu haq cud lehq chaw yad ve ni ma awg khuhn liq che kkeh te buhq lar che yaog.

⁴ Khreq haq te lehq Ghig sa mehز khuhd suhr ngag hehd che kkeh yonr cehg mag che yaog.

⁵ Ngag hehd awr lehr, ngag hehd ve awg ghad haq cud lehq ted ceng cear te che haq koz che ma hez. Ghig sa ve awg ghad haq lehax ngag hehd cud che yaog.

⁶ Kar tiq sax caz awg suhx* awg pun kanx te vix tug, Ghig sa ngag hehd haq awg ghad awg sax pehar che yaog. Kar tiq sax caz che ve awr lehr, awg lid tawd khuhd ve liq mehز haq caz daq che ma hez. Awg ha phu haq caz daq che yaog. Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd ve liq mehز awr lehr dawz vehr sehr phad phehq che yaog. Kkeh ma khuhd, Awg ha phu awr lehr co ha teaq vid sehr phad phehq che yaog.

⁷ Huhx meh bax awg thang huh thuhz buhq lar che, suh vid tug te vix che awg lid tawd khuhd awr lehr, awg mig awg phond ir jad che awg khuhn tuhaz che yaog. Kkeh te cheaq te lehq, awg yand u ve haq, Mod ser ve mehز khuhd huh pawd tuhaz chehd che awg mig awg phond awr lehr, sang te sang mehز vehr chehd liz, Id sar rer laq chaw teq pa yawd ved mehز khuhd haq ngawx maq gha thad kha gag awg mig awg phond pawd tuhaz che yaog.

⁸ Kkeh te ver, Awg ha phu ve kanx awr lehr, che haq keh lex lehq awg mig awg phond khawd-ehg taw maq ir tuawg le.

⁹ Awg lawn ghod ver, suh tug suhx taz che† awg lid tawd khuhd lag gag che awg

khuhn, awg mig awg phond cawg ver, thed che cawd che chaw phehaq vid che kanx‡ lag gag che awr lehr, lex lehq awg mig awg phond cawg tug yaog.

¹⁰ Awg khaz nuhr tuhaz che awg mig awg phond awr lehr, ir jad daq jad cheaq te lehq, awg kawd cawg lar che awg mig awg phond mehز vehr che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, mehز vehr chehd che awg ceng[§] awr lehr, awg mig awg phond cawg che awg khuhn lag gag vehr ver, yeg chehd che awg ceng* awr lehr, awg mig awg phond lex lehq cawg che yaog.

¹² Kkeh te lehq, ngag hehd duhd law kig kkeh te cawg cheaq te lehq, ni ma tag che khuhn ngag hehd kha sehax koz mar ax che yaog.

¹³ Mehز vehr chehd che awg mig awg phond haq awg leh kha gag Id sar rer laq chaw teq pa maq gha ngawx tug, Mod ser awr lehr yawd ved mehز khuhd haq pha beh lar che yaog. Kkeh liz, ngag hehd awr lehr u kkeh maq te.

¹⁴ I hehd ni ma heh lehq maq sir vix cheaq te lehq, yaq ni kha gag kar tiq sax caz awg pir haq i hehd ghawn che te yand, na maq gha lehq beh lar che pha mad leg kha ser che heh phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, Khreq awg khuhn lehax pha u ve haq leg kha gha che yaog.

¹⁵ Yaq ni kha gag, khar ve te yand lehd ma koz, Mod ser ve liq haq ghawn che te yand, i hehd ve ni ma haq pha beh lar ser che yaog.

¹⁶ Kkeh ma khuhd, khar ve te yand lehd ma koz, Jawd mawd Yer suq geh phuhs kawaq ver, beh lar che pha u ve haq leg kha tug yaog.

¹⁷ Jawd mawd Yer suq awr lehr Awg ha phu phehq lehq, Jawd mawd Yer suq ve Awg ha phu chehd che ted kag huh pong che ted ceng† cawg che yaog.

¹⁸ A nig awg gha lia awr lehr, mehز khuhd maq beh lehq, ba la ma heh te lehq Jawd mawd Yer suq ve awg mig awg phond haq a nig kawq paw vid chehd che yaog. Awg ha phu phehq che Jawd mawd Yer suq haq te lehq, a nig awr lehr awg mig awg phond sang te sang mad-ag lehq yawd heh phehq vehr chehd che yaog.

4

A jeq mawq khu khuhn awg phuhd

* 3:6 3:6 **Kar tiq sax caz awg suhx** Che ve haq Yer suq awg suhr sez lehq te lar che yaog. He 7:22 † 3:9 3:9 **suh tug suhx taz che** Awg lid tawd khuhd lag gag che haq koz che yaog. Rm 7:9-10 ‡ 3:9 3:9 **thed che cawd che chaw phehaq vid che kanx** Ha lehq che bon khuhd haq koz che yaog. Gal 4:4 § 3:11 3:11 **mehz vehr chehd che awg ceng** Kar tiq sax caz awg pir haq koz che yaog. * 3:11 3:11 **yeg chehd che awg ceng** Kar tiq sax caz awg suhx haq koz che yaog. † 3:17 3:17 **pong che ted ceng** Awg lid tawd khuhd nex tinr lar che awg huhx lo gha pong che haq koz che yaog.

cawg che med nged

¹ Kheh te lehq Ghig sa har kax cheaq te lehq, kanx che ve haq ngag hehd gha te che yaog. Ngag hehd ni ma mad lug.

² Ngag hehd awr lehr, khuhd ceh lar che awg ceng* he lehq yaq taw tug awg ceng teq pa haq chid bag lar haz che yaog. Her ka che lehd ma koz, Ghig sa ve tawd khuhd haq yug phuhz che ted ceng lehd ma koz, ngag hehd maq te. Kheh ma khuhd, awg cehg mag ted ceng haq kha sehax pheq mar vid che awg khuhn, Ghig sa mehz khuhd suhr chaw awg gha lia ve sir vix che ni ma haq cawd tug ngag hehd khad nawag-a ngag hehd awg pun sax khiz khanr che yaog.

³ Ngag hehd mar chehd che ha lehq che bon khuhd awr lehr beh lar che ver, lug veh sez veh che chaw teq pa awg pun lehax beh lar che yaog.

⁴ Ghig sa ve awg hoq awg han phehq che Khreq ve awg mig awg phond haq caz daq che ha lehq che bon khuhd awg ghiz awr lehr, maq yonr che chaw teq pa awg khuhn maq gha paw vid tug, mig gig che veaq ve ghig sa† awr lehr i hehd ve ni ma haq naz tud vid tug te che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, ngag hehd awr lehr ngag hehd awg ton awg lawn bon mar che ma hez. Yer suq Khreq awr lehr Jawd mawd phehq che awg lawn he lehq ngag hehd Yer suq awg pun nig hehd ve awg ceg te che awg lawn ngag hehd bon mar che yaog.

⁶ Naz tud che awg khuhn awg ghiz paw tuhaz tug yaog lehd koz che Ghig sa awr lehr, ngag hehd ve ni ma awg khuhn awg ghiz pawa vehor.‡ Kheh te cheaq te lehq, Yer suq Khreq ve mehz khuhd awg khuhn cawg che Ghig sa ve awg mig awg phond haq su gha sir tug, ngag hehd awg ghiz paw vid chehd che yaog.

Yonr che haq te lehq te kae chehd che

⁷ Kheh ma khuhd, ir jad dad jad che kand pax che awr lehr, ngag hehd geh tuhaz che ma hez. Ghig sa geh lo tuhaz che yaog lehz, pheq maw vid tug awg pun, awg phuhd khaz jad che med nged che awr lehr, a jeq mawq khu awg khuhn ngag hehd cawg lar che yaog.

⁸ Ngag hehd awr lehr, awg phawd gha lia huh su ga nex kix che haq gha khanr chehd liz, teh nex peh neh ngoz vehr laww ma hez. Duhd ma tuhaz che liz, duhd teq gad teq thad kha gag ma hez.

⁹ Du deh ax che haq gha khanr liz, ga par mad cawg che ma hez. Su dawz chid bag ax che liz, lug vehr thad kha gag ma hez.

¹⁰ Yer suq ve teq che ted ceng awr lehr, ngag hehd ve awg ton awg khuhn kha sehax tuhaz gha tug, Yer suq suh che ted ceng§ haq ngag hehd ve awg ton awg khuhn khar thad liz puhd cid chehd che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, Yer suq ve teq che ted ceng* awr lehr, ngag hehd ve suh vix che awg ton awg khuhn kha sehax tuhaz gha tug, ngag hehd teq chehd che awr lehr, Yer suq awg pun suh tug khar thad liz chid aq vid che haq ngag hehd gha khanr che yaog.

¹² Kheh te lehq, nig hehd co co taer taer co ha teq che ted ceng haq gha tug, ngag hehd awr lehr suh che ted ceng haq khar thad liz phud chehd che yaog.

¹³ †Ngag yonr cheaq te lehq ngag koz lar che yaog lehz, Liq phu khuhn buhq lar che heh te lehq, ngag hehd liz yonr che ni ma cawg cheaq te lehq, yonr che awg khuhn a nig koz che yaog.

¹⁴ Kheh te cheaq te lehq, Jawd mawd Yer suq haq kawq teq tuag vid sehr phad awr lehr, ngag hehd haq liz Yer suq geh teq geha kawq teq tuag vid gha lehq, nig hehd geh teq geha yawd mehz khuhd suhr huh ngag hehd haq chehd cuha tug yaog lehz ngag hehd sir che yaog.

¹⁵ Che ve awg gha lia awr lehr, nig hehd awg pun te che yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve awg bon sang te sang mad-ag che heh, su yawd haq sang te sang chid muh che awg khuhn yawd awg mig awg phond gha tug yaog.

¹⁶ Kheh te cheaq te lehq, ngag hehd ni ma mad lug. Ngag hehd awr lehr, awg suhr awg sar phawd awr lug veh chehd liz, co ha phawd awr awr lehr teq ni haq keh teq ni awg suhx kawq phehq veh tod che yaog.

¹⁷ A meha gha khanr chehd che i jad lawg jad che tuq che khanr che ted ceng awr lehr, ca tehz ngawx maq gha che ir jad lawq jad che co co taer taer awg mig awg phond ngag hehd awg pun tea chehd che yaog.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, mawg gha che awg ceng teq pa haq ngag hehd ngawx che ma hez. Mad mawg gha che awg ceng teq pa haq ngag hehd ngawx che yaog. Mawg gha che awg ceng teq pa awr lehr, teq pear

* **4:2 4:2 khuhd ceh lar che awg ceng** Haeg che, chaq chiz che kanx haq koz che yaog. Rm 6:21 † **4:4 4:4 mig gig che veaq ve ghig sa** Ned haeg haq koz che yaog. Ef 6:12 ‡ **4:6 4:6 awg ghiz pawa vehor** Ha lehq che bon khuhd che awg ghiz gag vehr che haq koz che yaog. 1Pt 1:3 § **4:10 4:10 Yer suq suh che ted ceng** Tuq khanr che laex ceng gha khanr che haq koz che yaog. Rm 8:17 * **4:11 4:11 Yer suq ve teq che ted ceng** Yer suq kawq teq tuag che kand pax haq koz che yaog. † **4:13 4:13** Chid 116:10

lehax cawg che yaog. Kheh ma khuhd, mad mawg gha che awg ceng teq pa awr lehr, co co taer taer cawg chehd che yaog.

5

Muhd nuh maq lo lag che awg ton awg suhx

¹ Mig gig khod-aq lo a nig chehd chehd che hax po* che lug vehr ver, laq kuhr maq te che, muhd nuh maq lo co co taer taer cawg che, Ghig sa pehar lar che yehg ted yehg cawg che yaog lehz a nig sir che yaog.

² Awg lawn ghod ver, hax po che ve awg khuhn a nig khand chehd lehq, muhd nuh maq lo cawg che a nig ved yehg haq veq deh gad jad che yaog.

³ U kheh te gha veq deh ver, awg ku ni gha chehd tug ma hez.

⁴ Hax po che awg khuhn a nig chehd chehd ser che te yand, awg veg huhd maq puhd cheaq te lehq khand chehd che yaog. Veq kad mad veq deh gad lehq khand chehd che ma hez. Suh vix che awg ceng haq teq che awg ceng gha lehd dawg tug, veq kad haq a nig veq deh gad che yaog.

⁵ Che kheh phehaq tug awg pun, a nig haq ghu tea sehr phad awr lehr, Ghig sa yaog. Awg khaz nuhr a nig awg sinx che ve haq gha tug yaog lehz sir gha tug, yawd awr lehr a meha loar Awg ha phu pehar lar peor.

⁶ Kheh te lehq, ngag hehd khar thad liz ni ma yeg che yaog. Ngag hehd awr lehr, awg ton awg khuhn chehd chehd che te yand, Jawd mawd Yer suq haq phaz daq chehd che yaog lehz ngag hehd sir che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, ngag hehd te kae chehd che awr lehr mehz sir mawg cheaq te lehq ma hez, yonr cheaq te lehq yaog.

⁸ Kheh te lehq, ngag hehd ni ma yeg che awg khuhn, awg ton che haq phaz daq lar haz lehq Jawd mawd Yer suq geh lex lehq chehd gad che yaog.

⁹ Kheh te lehq, ngag hehd awg ton awg khuhn chehd chehd che lehd ma koz, awg ton haq phaz daq che lehd ma koz, Jawd mawd Ghig sa ni ma cawd che chaw phehq tug ngag hehd hax ceh nux te chehd che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, a nig awg gha lia, a sug yawd awg ton awg khuhn chehd huh te che heh, daq che lehd ma koz, mad daq che lehd ma koz, gha tug awg pun, a nig awg gha lia Khreq ve suhx jehg kig kaw jaw mehz khuhd suhr huh gha gag tug yaog.

Ghig sa haq cawd daq hawr daq tug te che kanx

¹¹ Kheh te lehq, Jawd mawd Ghig sa haq kuhz lehq yawz yan che ted ceng haq ngag hehd sir cheaq te lehq, chaw yad teq pa haq hax ceh nux mar vid chehd che yaog. Ngag hehd khawd-ehg kheh te che chaw phehq che haq Ghig sa kha sehax sir lehq, nig hehd liz ni ma awg khuhn sir chehd che yaog lehz ngag hehd duhd che yaog.

¹² Ngag hehd che kheh koz che awr lehr, nig hehd mehz khuhd suhr ngag hehd awg ton haq chid muh che ma hez. Kheh ma khuhd, chaw ted pehg pehar awr lehr ni ma khuhn khawd-ehg kheh te chehd che haq ma duhd ngawx lehq awg thaq phawd awr lehax ni ma ir chehd che yaog. Chaw u ve teq pa† haq nig hehd kawq yaw khuhq vid gha tug, ngag hehd haq te lehq nig hehd ni ma ir gha tug awg khad mar ax che yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, ngag hehd ghud che ver, Ghig sa awg pun ghud che yaog. Ngag hehd ni ma peh lawq lehq ma ghud ver, nig hehd awg pun ngag hehd u kheh phehq che yaog.

¹⁴ Khreq ve haq pehnd che ted ceng awr lehr, ngag hehd haq uq penr chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, chaw te ghad awr lehr, chaw awg gha lia awg pun khanr suh cheaq te lehq, chaw awg gha lia suh vehor lehz ngag hehd duhd chez vehr che yaog.

¹⁵ Yawd awr lehr, a saq teq chehd che chaw teq pa a sug yawd awg ton awg pun mad kawq teq lehq, i hehd awg pun khanr suh lehq kawq teq tuag che awg sehr phad te ghad awg pun teq chehd tug, chaw awg gha lia awg pun khanr suh che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq, yaq ni khaz nuhr ver, chaw yad teq pa su haq sawnr kha che heh, ngag hehd awr lehr chaw te ghad-eg haq liz maq sawnr kha. Pong lag thad ngag hehd Khreq haq chaw yad teq pa sawnr kha che heh lehax sawnr lr chehd liz, a meha haq tanr lehq yawd haq u kheh mad kawq sawnr tar.

¹⁷ Kheh te lehq, chaw te ghad Khreq awg khuhn chehd ver, yawd awr lehr chaw awg suhx phehq vehr che yaog. Awg pir teq pa saw meh x vehr lehq, awg gha lia awg suhx phehq vehr che yaog.

¹⁸ Awg ceng gha lia awr lehr, Ghig sa geh tuhaz che yaog. Yawd awr lehr, Khreq haq te lehq ngag hehd yawd haq cawd daq hawr daq tug tea che yaog. Kheh te lehq su yawd haq cawd daq hawr daq vid tug, yawd ngag hehd haq te cuha che yaog.

¹⁹ Yawd awr lehr Khreq haq cud lehq, mig gig yad yawd haq cawd daq hawr daq vid tug te che yaog. I hehd ve vend bax

* 5:1 5:1 **hax po** A nig ved awg ton haq koz che yaog. 2Pt 1:13 † 5:12 5:12 **Chaw u ve teq pa** Ma hez hez che Sar lar teq pa haq koz che yaog. Mt 7:15

i hehd haq yawd maq tar. Su yawd haq cawd daq hawr daq tug awg lawn mar vid tug, yawd ngag hehd haq te cuha che yaog.

²⁰ Kheh te cheaq te lehq, ngag hehd Khreq ve awg tan te sehr phad phehq che yaog. Ghig sa ngag hehd haq cud lehq nig hehd haq yug che yaog. Ghig sa haq cawd daq hawr daq lor lehz, Khreq ve awg tan te lehq ngag hehd nig hehd haq lawg khawx che yaog.

²¹ Khreq awr lehr, vend bax haq maq te jaw[‡] liz, yawd awg khuhn a nig Ghig sa ve thed che cawd che phehaq tug, a nig awg pun Ghig sa yawd haq vend bax phehaq vid che yaog.

6

¹ Ngag hehd Ghig sa geh teq geha kanx te che awg khuhn, nig hehd yawd ved awg bon haq haq yug che ted ceng kheha maq gha phehaq tug, ngag hehd nig hehd haq lawg khawx che yaog.

² Awg lawn ghod ver, yawd koz lar che, †“Cawd che awg yand awg khuhn ngag nawg ved khuhd haq na yug che yaog.

Thaer khuhq che awg ni* awg khuhn ngag nawg haq ga che yaog,” lehd koz che yaog. A meha awr lehr cawd che awg yand phehq che yaog. Yaq ni awr lehr thaer khuhq che awg ni phehq che yaog.

Ha lehq che bon khuhd awg pun Pawd loq gha tuq gha khanr che

³ Ngag hehd kanx te che haq su vend bax tar maq gha tug, chaw te ghad-eg liz khi thid pog tug haq ngag hehd a cehax liz maq te.

⁴ Ngag hehd awr lehr, Ghig sa ve kanx te var phehq che haq su sir gha tug, awg ceng gha lia awg khuhn ngag hehd te che yaog. Hax ceh nux yeg khanr che, tuq che khanr che, duhd teq gad teq che, har jad che,

⁵ dawz ax jawq ax che, thawnr khuhn ke ax che, phuhz daq yaq daq che, kanx te nar che, maq gha yuhq che he lehq meq che kaz che teq pa haq gha khanr che awg khuhn ngag hehd te che yaog.

⁶ Daq kehg che ni ma cawg che, sir vix che, duhd yehg gad yehg che, su awg pun daq che haq te che, Daq che kehg che Awg ha phu haq cud che, awg cehg mag haq che,

⁷ awg cehg mag te che haq lehax mar vid che, Ghig sa ve kand pax haq cud che, thed

che cawd che laq cax[†] teq pa haq laq yaq awr pax awr laq vehr awr pax awr yug cid chehd che awg khuhn,

⁸ awg mig awg phond gha che chaw lehd ma koz, su maq sawnr ma caz tea che chaw lehd ma koz, su chid muh ax che chaw lehd ma koz, su khaex ax che chaw lehd ma koz, ngag hehd yaog. Su haq her ka yug beg yug che chaw heh, su ngag hehd haq sawnr ax liz, ngag hehd awr lehr awg cehg mag lehax te che chaw yaog.

⁹ Ngag hehd haq su maq sir che chaw heh tea liz, su awg gha lia sir daq che chaw phehq che yaog. Suh vehr tez che chaw heh te liz, teq chehd che chaw phehq che yaog. Cir yanr che haq gha khanr che chaw heh te liz, dawz vehr ax che haq maq gha khanr.

¹⁰ Duhd har che chaw heh te liz, khar thad liz ha lehq chehd che yaog. Har ghuhd che chaw heh te liz, chaw kha peh haq paw sa vid gha che[‡] yaog. Teq chaweh mad cawg che chaw heh te liz, awg ceng gha lia cawg che chaw phehq che yaog.

¹¹ Kawd ren thuq chaw teq paog, ngag hehd nig hehd haq teq chaweh liz ma khuhd ceh lar lehq, kha sehax saw koz ax che yaog. Ngag hehd ve ni ma awg khuhn nig hehd awg gha lia haq haq che ted ceng ir jad che yaog.

¹² Ngag hehd ve ni ma awg khuhn nig hehd haq haq che ted ceng yawnd che ma hez. Kheh ma khuhd, nig hehd ngag hehd haq haq che ted ceng yawnd jad che yaog.

¹³ Nig hehd liz ngag hehd haq kawq haq ax laoq. Che kheh koz che awr lehr, a sug yawd ved yad teq pa haq koz vid che heh ngag koz che yaog.

A nig awr lehr teq chehd che Ghig sa ve bon yehg nux phehq che

¹⁴ Maq yonr che chaw teq pa haq taq caz daq, ta pawnd daq. Awg lawn ghod ver, thed che cawd che ted ceng awr lehr, ma thed ma cawd che ted ceng haq khawd-ehg kheh te caz daq gha tuawg le. Awg ghiz awr lehr, naz tud che haq khawd-ehg kheh te awg chawd te daq gha tuawg le.

¹⁵ Khreq awr lehr Sar tanr[§] haq khawd-ehg kheh te cawd daq hawr daq gha tuawg le. Yonr che chaw awr lehr, maq yonr che chaw geh khawd-ehg kheh te ver, ni ma teq sir lehax tar gha tuawg le.

¹⁶ Ghig sa ve bon yehg nux awr lehr, sax ho sax nax teq pa haq khawd-ehg kheh te cawd daq gha tuawg le. Awg lawn ghod ver, a nig awr lehr teq chehd che Ghig sa

‡ 5:21 5:21 *vend bax haq maq te jaw* He 4:15, 1Pt 2:22 ni Yer suq kawq yaq tug awg ni haq koz che yaog.

† 6:2 6:2 Isy 49:8

* 6:2 6:2 *Thaer khuhq che awg*

† 6:7 6:7 *laq cax* Rm 13:12, Ef 6:10-17

‡ 6:10 6:10 *paw*

sa vid gha che Ghig sa phawd awr paw sa vid gha che haq koz che yaog. Lk 12:15, Ef 2:7

§ 6:15 6:15 *Sar tanr*

Her brehd tawd awr lehr, Ber ler laq lehd koz che yaog.

ve bon yehg nux phehq che yaog. Ghig sa che kheh koz lar che,

†“Ngag i hehd awg khuhn chehd lehq, i hehd geh ngag te tod tug yaog.

Ngag awr lehr i hehd ve Ghig sa te lehq,

i hehd liz ngag ved chaw phehq tug yaog.

17 †Kheh te lehq, i hehd awg khuhn tuhaz lehq i hehd haq

phaz daq lar-oq,” lehz Jawd mawd Ghig sa koz che yaog.

“Chaq chiz che ted ceng haq ta vad,

Ma vad ver, ngag nig hehd haq haq yug ax tug yaog.

18 †Ngag awr lehr nig hehd ve awr pa te lehq, nig hehd liz

ngag ved yad par yad mid teq pa te tug yaog,”

lehz kand pax awg gha lia cawg che Jawd mawd Ghig sa koz che yaog.

7

1 Kheh te lehq, haq che chaw teq paog, a nig awr lehr kar tiq tawd khuhd* che teq pa haq gha cheaq te lehq, a nig ved awg ton he lehq ni ma haq chaq chiz tug te che awg ceng gha lia haq chuhd kha lehq, Ghig sa haq kuhz lehq yawz yan che awg khuhn, daq che kehg che ted ceng haq te peh vid-veg.

I hehd vend bax haq duhd phuhz cheaq te lehq Pawd loq ha lehg che

2 Ni ma awg khuhn ngag hehd haq haq yug ax laoq. Ngag hehd awr lehr, chaw te ghad-eg haq liz maq te yaq, te ghad-eg haq liz lug vehr sez vehr tug maq te lehq, te ghad-eg haq liz her ka cad che maq te.

3 Ngag nig hehd teq pa haq vend bax tar lehq che kheh koz che ma hez. Awg lawn ghod ver, suh ver teq geha suh tug, teq ver teq geha teq tug, ngag hehd ve ni ma khuhn nig hehd haq haq che yaog lehz, pong lag thad liz ngag che kheh koz lar che yaog.

4 Nig hehd haq ngag kha nehax yonr che yaog. Nig hehd haq te lehq, ngag ni ma ir kig kha peh cawg che yaog. Duhd sa gad sa che awg ceng liz ngag kha peh cawg che yaog. Ngag hehd tuq che khanr che haq phuud daq che awg khuhn, ca koz mad peg thad kha gag ngag ha lehg tug kha peh cawg che yaog.

5 Awg lawn ghod ver, Mar ker dawd niq muhd mig lo ngag hehd lag gag che te yand, ngag hehd ve awg ton ghad jehd kig a cehax liz mad cawg. Awg ceng gha lia

awg khuhn tuq che khanr che haq ngag hehd gha khanr che yaog. Awg bag phawd awr lo yaq daq jiz daq che cawg lehq, awg khuhn phawd awr lo kuhz tug cawg che yaog.

6 Kheh ma khuhd, ni ma lug che chaw teq pa haq duhd sa vid sehr phad Ghig sa awr lehr, Tid tuq lag gag che awg khuhn ngag hehd haq duhd sa vid gha che yaog.

7 Tid tuq lag gag cheaq te lehq lehx duhd sa vid che ma hez. Tid tuq awr lehr, nig hehd geh gha veva lar che duhd sa che ted ceng haq te lehq ngag hehd duhd sa vehr che yaog. Khawd-ehg kheh le lehd koz ver, nig hehd ngag haq duhd law chehd che ted ceng, ngag awg pun duhd har jad che ted ceng he lehq ngag awg pun ni ma puhd che ted ceng haq te lehq, ngag lex lehq ha lehg jad che yaog.

8 Awg kawd maq thad ngag buhq ax che liq† nig hehd haq duhd har vid tug tea cheaq te lehq, awg yand u ve haq ngag ni ma lug liz, a meha ngag ni ma mad kawq lug. Awg lawn ghod ver, liq u ve awr lehr nig hehd haq teq pear lehx duhd har vid tug tea che haq ngag gha mawg che yaog.

9 Ngag nig hehd haq duhd har vid tug tea cheaq te lehq ngag ha lehg che ma hez. Nig hehd vend bax haq duhd phuuz thad kha gag duhd har cheaq te lehq ngag ha lehg che yaog. Ngag hehd haq te lehq nig hehd awg bon ted cear liz maq gha sond vehr tug, Ghig sa he gad che duhd har che ted ceng haq nig hehd gha khanr che yaog.

10 Awg lawn ghod ver, Ghig sa he gad che duhd har che ted ceng awr lehr, thaer khuhq che haq gha thad kha gag, vend bax duhd phuuz che ted ceng haq te tuhaz che yaog. U kheh te ver, ni ma lug tug mad cawg. Kheh ma khuhd, mig gig haq caz daq che duhd har che ted ceng awr lehr, suh che ted ceng haq te tuhaz che yaog.

11 Ghig sa he gad che duhd har che ted ceng awr lehr, nig hehd awg khuhn khawd-ehg kheh ve teq pa te tuhaz vid che haq duhd ngawx ser. Nig hehd cud cad che ni ma cawag tug lehd ma koz, a sug yawd awg ton thed che awg lawn kawq koz tug lehd ma koz, vend bax haq nez nag tug lehd ma koz, kuhz che ni ma cawg tug lehd ma koz, duhd law tug lehd ma koz, ni ma puhd tug lehd ma koz, vend bax haq cir yanr vid tug lehd ma koz, che teq pa nig hehd awg khuhn khawd-ehg maq te tuhaz cheawg le. Kanx che haq caz daq che awg ceng gha lia awg khuhn nig hehd vend bax mad cawg che haq kha sehax pheq mar ax

† 6:16 6:16 Ak 26:12 † 6:17 6:17 Isy 52:11 † 6:18 6:18 2Sm 7:8 * 7:1 7:1 kar tiq tawd khuhd 6:17-18 khuhn koz lar che teq pa haq koz chehd che yaog. † 7:8 7:8 Awg kawd maq thad ngag buhq ax che liq Liq che te koz awg khuhn lo hehd chawa ded mar vid lar che haq te lehq, gha ghawn che chaw teq pa duhd har jad che yaog. Liq che te koz awr lehr, meh x vehr che te koz yaog. 2:2-3

peor.

¹² Kheh te lehq, ngag nig hehd haq liq buhq fea che awr lehr, te yaq che phad awg pun ma hez. Te yaq che haq gha khanr che chaw awg pun liz ma hez. Nig hehd awr lehr, ngag hehd awg pun Ghig sa mehzh khuhd suhr khawd-ehg ma cud cad che ni ma cawg che haq nig hehd gha mawg gha sir tug awg pun ngag buhq ax che yaog.

¹³ Kheh te cheaq te lehq ngag hehd duhd sa vehor.

Ngag hehd duhd sa gad sa vehr che awg khod-aq liz, Tid tuq ha lehq che haq te lehq ngag hehd lex lehq ha lehq jad che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awg gha lia yawd haq ni ma sa vehr vid peor.

¹⁴ Ngag awr lehr, nig hehd awg lawn chid muh che khuhd yawd haq koz vid lar cheaq te lehq, ngag gha yaq taw tug ma hez. Ngag hehd awr lehr, awg gha lia khuhn nig hehd haq thed-e ghad koz ax peg che heh te lehq, Tid tuq mehzh khuhd suhr ngag nig hehd awg lawn chid muh che khuhd yaw lar che awr lehr thed che yaog.

¹⁵ Nig hehd awg gha lia na yug lehq, kuhz che ched che awg khuhn yawd haq haq yug che haq yawd duhd nuhd che te yand, yawd nig hehd haq lex lehq haq jad che yaog.

¹⁶ Awg ceng gha lia awg khuhn ngag nig hehd haq awg ceng mag yonr cheaq te lehq ngag ha lehq che yaog.

8

Khreq yad teq pa awg pun phu tand vid che awg lawn

¹ A vix a nax teq paog, Mar ker dawd niq muhd mig awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor teq pa haq Ghig sa awg bon khawd-ehg kheh te naq vid che awg lawn ngag hehd nig hehd haq sir vid tug te gad che yaog.

² Tuq che khanr che kha peh i hehd haq lawnd ngawx liz, i hehd ha lehq jad che ted ceng he lehq har ghuhd jad che ted ceng awg khuhn, peh sez thad kha gag i hehd med nged jeg kor kha peh tand vid che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, i hehd pix che gha che heh tand vid peor. Pix che gha che heh tand vid che awg khod-aq liz, i hehd khad nawg-a i hehd ha lehq ha ka kawq tand vid ser che haq ngag sax khiz khanr che yaog.

⁴ Khreq yad teq pa haq ga vid che awg bon che ted ceng gha te tug, a khawag pehar laog lehq, i hehd ngag hehd haq hax ceh nux lawg khawx che yaog.

⁵ Ngag hehd duhd law che haq keh liz i hehd te che yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve a lor cawd che heh, i hehd awr lehr awg kawd thad Jawd mawd Yer suq haq liz ngag hehd haq liz a sug yawd awg ton tand che yaog.

⁶ Kheh te lehq, Tid tuq awr lehr nig hehd awg khuhn awg kawd maq tanr te che heh te lehq, awg bon ir che tand che kanx che ve haq te peg tug ngag hehd yawd haq awg ghad pid che yaog.

⁷ Nig hehd awr lehr, awg ceng gha lia awg khuhn, yonr che lehd ma koz, tawd yaw che lehd ma koz, cud yiq lehd ma koz, hax ceh nux cud cad che lehd ma koz, nig hehd haq che ted ceng ngag hehd geh gha hend lar che lehd ma koz, nig hehd hax ceh nux te lar che heh, awg bon ir che tand che kanx che ve ted mag haq liz hax ceh nux teo.

⁸ Ngag che kheh koz che awr lehr, tawd pid che heh ngag koz che ma hez. Su cud cad che awg lawn haq ngag koz che te yand, nig hehd haq pehd che ted ceng awg ceng mag cawg che haq kha sehax tuhaz tug ngag koz che yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon haq nig hehd sir lar che yaog. Yawd awr lehr paw sa chehd liz, nig hehd awg pun har che ghuhd che haq khanr lehq, har che ghuhd che u ve haq yawd khanr cheaq te lehq, nig hehd paw sa vehr che yaog.

¹⁰⁻¹¹ Che ve awg lawn ngag khawd-ehg kheh duhd che nig hehd haq koz mar laq sar. Awg kawd thad nig hehd te gad lehq te che awg khuhn, a mig khuhq nig hehd tanr te lag che heh a meha te peg vid-oq. Che ve awr lehr, nig hehd awg pun daq che yaog. Kheh te lehq, awg kawd thad nig hehd te gad che ni ma cawg che heh te lehq, nig hehd te vix te gha che heh te peg vid-oq.

¹² Awg lawn ghod ver, chaw te ghad cawg mad cawg che haq Ghig sa ngawx che ma hez. Te gad che ni ma cawg ver, Ghig sa nig hehd ve tand tug haq haq yug che yaog.

¹³ Kanx che ve haq* te che awg khuhn awg kag awg nuz awr ve chaw teq pa awg pun sa lehq, nig hehd awg pun har jad tug ngag te gad che ma hez. Kheh ma khuhd, kha sur suar te vid tug ngag te gad che yaog.

¹⁴ A meha nig hehd awg lex cawg che awg khuhn i hehd lor che cuz che haq ga vid lehq, awg khaz nuhr nig hehd lor che cuz che te yand, i hehd awg lex cawg che awg khuhn nig hehd haq kawq ga ax lehq, kha sur suar te vid tug yaog.

* 8:13 8:13 *Kanx che ve haq* Phu tand tand che haq koz che yaog. † 8:15 8:15 Tuhz 16:18

¹⁵ Liq phu khuhn buhq lar che heh, †“Mad chawa ghawz yug che chaw awr lehr awg lex mad cawg lehq, a cehax lehax ghawz yug che chaw awr lehr lor che cuz che mad cawg,” lehz buhq lar che yaog.

¹⁶ Nig hehd awg pun ngag ni ma puhd che heh, Tid tuq liz ni ma puhd wid tug Ghig sa te vid cheaq te lehq, Ghig sa ve awg bon haq chid muh che yaog.

¹⁷ Tid tuq awr lehr, ngag hehd awg ghad pid che tawd khuhd haq na yug che awg khod-aq liz, yawd ni ma puhd jad cheaq te lehq, yawd khad yawad nig hehd geh lag tug yaog.

¹⁸ Ha lehq che bon khuhd mar vid vix cheaq te lehq, Khreq yad awg mor awg gha lia chid muh chehd che a vix a nax te ghad haq liz, yawd geh teq geha ngag hehd kae vid che yaog.

¹⁹ A vix a nax u ve te ghad awr lehr, awg bon ir che tand che kanx che ve[†] haq ga te tug, Khreq yad awg mor teq pa yawd haq lez yug lehq, ngag hehd geh teq geha Yer ruq sar lehr med lo kae vid che yaog. Kanx che ve haq te che awr lehr, Jawd mawd Yer suq ve awg mig awg phond tuhaz lehq, su haq ga vid gad che ni ma kha sehax tuhaz tug te che yaog.

²⁰ Ngag hehd awr lehr, mad jad che tand tug che teq pa haq ghawz lehq pehg wid che kanx haq te che awg khuhn, su vend bax maq gha tar vid tug ngag hehd sa tiq tar che yaog.

²¹ Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Yer suq mehzh khuhd suhr lehax ma hez, chaw yad mehzh khuhd suhr liz kenr che cawd che haq te tug ngag hehd duhd lar lehq te che yaog.

²² Ix mag geh teq geha awg kag awr ve a vix a nax te ghad haq liz ngag hehd kae pe vid che yaog. A vix a nax che te ghad haq laex ceng awg khuhn laex pawz te ngawx peg lehq, yawd ni ma puhd jad che chaw te ghad phehq cheaq gha sir che yaog. Yawd nig hehd haq yonr jad che haq te lehq, a meha lex lehq ni ma puhd jad che yaog.

²³ Tid tuq awg lawn awr lehr che kheh yaog. Yawd ngag ved awg chawd te lehq, nig hehd awg pun ngag geh teq geha kanx te sehr phad phehq che yaog. A vix a nax che ve ni ghad awr lehr, Khreq yad awg mor teq pa peha lar che chaw te lehq, Khreq ve awg mig awg phond tuhaz vid sehr phad phehq che yaog.

²⁴ Kheh te lehq, nig hehd haq pehd che ni ma cawg lehq, nig hehd awg lawn chaw che teq pa haq ngag hehd chid muh che khuhd yaw che awr lehr cawd che yaog lehq i hehd sir gha tug, Khreq yad awg

mor teq pa mehzh khuhd suhr nig hehd kha nehax teo.

9

Khreq yad teq pa haq ga vid che

¹ Khreq yad teq pa haq ga vid che kanx awg lawn ngag nig hehd haq liq buhq ax tug maq lor.

² Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr su haq ga vid gad che ni ma cawg che haq ngag sir che yaog. Nig hehd su haq ga vid gad che ni ma cawg che awg lawn ngag Mar ker dawd niq chaw teq pa haq koz vid lehq nig hehd haq ngag chid muh che yaog. Nig hehd A kha ya chaw teq pa awr lehr, a mig khuhq thad liz ghu lar hehd lar vehor lehz, i hehd haq ngag koz vid che yaog. Nig hehd hax ceh nux te che ted ceng awr lehr, i hehd mad awr ve haq hiz nuhr vid vehr che yaog.

³ Kheh ma khuhd, nig hehd awg lawn ngag chid muh che awr lehr, kanx che awg khuhn kheha maq gha te lehq, ngag koz che heh nig hehd kha nehax ghu lar hehd lar tug, a vix a nax che teq pa haq ngag lag peha che yaog.

⁴ U kheh ma hez ver, Mar ker dawd niq chaw ted pehg pehar ngag geh teq geha lag lehq, nig hehd maq ghu ma hehd lar che haq gha mawg che te yand, nig hehd gha yaq taw che lehax ma hez. Ngag hehd liz, nig hehd haq yonr cheaq te lehq gha yaq taw tug yaog.

⁵ Kheh te cheaq te lehq, awg kawd maq thad loar koz lar che awg bon ir che tand che kanx che ve ted mag haq kha nehax te peg lar lawz tug, a vix a nax teq pa haq ngag haq keh awg kawd nig hehd chehd lo kae pe cawd che yaog lehq ngag duhd lehq, i hehd haq awg ghad pid che yaog. Tand tug che ve pid che te yand, nig hehd haq nex te che ted ceng maq gha te lehq, kha sehax ghu lar che tand vid tug haq ngag he gad che yaog.

⁶ Awg lawn che ve awr lehr che kheh yaog. A cehax lehax ser che chaw awr lehr, a cehax lehax gha ghiq tug yaog. Mad chawa ser che chaw awr lehr, mad chawa gha ghiq tug yaog.

⁷ Chaw awg gha lia, a sug yawd ved ni ma khuhn duhd lar che heh tand vid-oq. Duhd har lehq te che lehd ma koz, gha te cheaq te lehq te che lehd ma koz, tad phehq vid. Awg lawn ghod ver, ha lehq ha ka tand vid che chaw haq Ghig sa haq che yaog.

⁸ Nig hehd awr lehr, khar thad liz awg ceng gha lia cawg lawq lehq, daq che kanx awg ceng gha lia awg khuhn phehaq vid tug, Ghig sa awr lehr nig hehd haq awg

† 8:19 8:19 awg bon ir che tand che kanx che ve Phu tand saw lehq Yer ruq sar lehr med khuhn meq che kaz che haq ca ga vid che haq koz che yaog.

bon awg ceng gha lia mad chawa pehar gha che* yaog.

⁹ Liq phu khuhn buhq lar che heh, †“Thed che cawd che chaw vawr mad chawa pehar peg che yaog. Har che ghuhd che chaw teq pa haq yawd pehar peg che yaog. Yawd ved thed che cawd che ted ceng awr lehr, co co taer taer yeg chehd che yaog.”

¹⁰ Awg yuhd ser sehr phad haq awg yuhd liz, cad tug dawg tug liz pid sehr phad awr lehr, nig hehd haq awg yuhd pid lehq mad-ag vid tug yaog. Nig hehd ve thed che cawd che awg sir teq pa haq liz yawd mad-ag vid tug yaog.

¹¹ Awg gha lia awg khuhn nig hehd mad chawa pid gha tug, awg ceng gha lia awg khuhn nig hehd paw sa vehr tug yaog. Che kheh te che awr lehr, a nig haq te lehq su Ghig sa haq chid muh tug awg pun te che yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, su haq ga vid che kanx che ve awr lehr, Khreq yad teq pa lor che heh kha lawq ga vid che lehax ma hez, su Ghig sa ve awg bon haq kha peh chid muh tug liz te che yaog.

¹³ Su haq ga vid che kanx che ve awg khuhn, nig hehd khawd-ehg kheh ve chaw phehq che haq i hehd sir tug yaog. U kheh te ver, Khreq ve ha lehq che bon khuhd haq nig hehd haq yug lehq awg khad haq te kae cheaq te lehq lehd ma koz, i hehd haq liz, chaw awg gha lia haq liz, nig hehd mad chawa tand vid cheaq te lehq lehd ma koz, i hehd awr lehr Ghig sa haq chid ir chid muh tug yaog.

¹⁴ Ghig sa nig hehd haq ir jad mad jad che awg bon naq ax cheaq te lehq, i hehd awr lehr nig hehd haq duhd nuhd jad lehq, nig hehd awg pun bon lawg che yaog.

¹⁵ Ca koz mad peg che laq sawnr Ghig sa pehar cheaq te lehq, yawd haq chid muh-o.

10

Pawd loq yawd kanx te che awg lawn buhq che

¹ Ngag Pawd loq awg ton awr lehr, Khreq ve ni ma nud nehq che ted ceng he lehq yawd ved ni ma daq che ted ceng awg khuhn nig hehd haq lawg khawx che yaog. Ngag hehd haq mehzu khuhd tawr daq che te yand ni ma nud-u ghad nehr ghad tar lehq, ngag hehd geh ma chehd che te yand ni ma tag che yaog lehz nig hehd koz che chaw te ghad awr lehr ngag yaog.

² Ngag awr lehr, mig gig yad* te che heh te che chaw phehq che lehz sawnr che

chaw teq pa haq ngag ni ma tag che khuhn te mar vid tug ngag duhd lar che yaog. Ngag nig hehd geh lag gag che te yand, kheh taw maq ni ma tag che khuhn ngag maq gha te mar vid tug, ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, ngag hehd mig gig khod-aq lo chehd che liz, mig gig yad te che heh te lehq, haeg che haq maq bawz che ted ceng ngag hehd maq te.

⁴⁻⁵ Ngag hehd maq bawz che laq cax teq pa awr lehr, mig gig haq caz daq che laq cax phehq che ma hez. Taq teq pa haq te lug tug awg pun, Ghig sa ve kand pax cawg che laq cax teq pa phehq che yaog. Tawd ghawg daq che awg ceng teq pa haq lehd ma koz, Ghig sa haq maq gha sir tug tawr lar chuhd lar che awg ceng teq pa haq lehd ma koz, ngag hehd yug kha phaz kha che yaog. Duhd khad awg mag gha lia haq ngag hehd pheh yug lehq, Khreq haq na yug vid tug te che yaog.

⁶ Nig hehd na yug che ted ceng peh lawq vehr khaz nuhr, maq na yug che chaw teq pa haq cir yanr vid tug ngag hehd ghu lar hehd lar peg che yaog.

⁷ Nig hehd mehzu khuhd suhr cawg lar che teq pa haq kha nehax ngawx ser. A sug yawd awg ton Khreq ve chaw phehq che yaog lehz chaw te ghad ghad sawnr chehd che ver, yawd Khreq ve chaw phehq che heh ngag hehd liz phehq che haq duhd nuhd cawd che yaog.

⁸ Nig hehd haq ir vid yeg veh vid tug awg pun jawd mawd Yer suq ngag hehd haq a yad pehar che yaog. Nig hehd haq te lug tug awg pun pehar che ma hez. Kheh te lehq, a yad che ve awg lawn ngag ni ma ir che awg khuhn kha cawd cawd koz mad che liz, ngag gha yaq taw tug ma hez.

⁹ Ngag liq che kheh te buhq lar che awr lehr, nig hehd haq kuhz tug ngag te gad che ma hez.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, “Yawd ved liq teq pa awr lehr kand pax ir lehq hehd jad che liz, yawd awg ton chehd chehd che te yand, awg ghad nud lehq, yawd koz che teq pa teq chaweh awg bon mad cawg,” lehd chaw ted pehg pehar ngag ved awg lawn che kheh koz chehd che yaog.

¹¹ Ngag hehd nig hehd geh ma chehd che te yand, ngag hehd nig hehd haq liq buhq ax che heh te lehq, ngag hehd nig hehd geh chehd chehd che te yand liz che kheh te che yaog lehz, chaw u ve teq pa haq sir vid-oq.

¹² A sug yawd awg ton haq chid muh che chaw teq pa ve awg mor awg khuhn geheh tug lehd ma koz, ngag hehd awg ton i hehd

* 9:8 9:8 mad chawa pehar gha che Phi 4:19 haq ngawx.

† 9:9 9:9 Chid 112:9

* 10:2 10:2 mig gig yad

haq tehz daq tug lehd ma koz, ngag hehd te maq pir. I hehd awr lehr, a sug yawd awg ton te ghad he lehq te ghad tehz daq lehq, te ghad he lehq te ghad sur daq che haq ngawx cheaq te lehq, i hehd cud yiq mad cawg che chaw phehq che yaog.

¹³ Ngag hehd awr lehr, ni ma ir che awg khuhn koz pong koz lex che ted ceng maq te. Kheh ma khuhd, Ghig sa ngag hehd haq kanx te kig pehar che kheh tawa ngag hehd ni ma ir che khuhn koz tug yaog. Nig hehd liz, yawd ngag hehd haq pehar che kanx te kig awg khuhn geh lar che yaog.

¹⁴ Nig hehd awr lehr, Ghig sa ngag hehd haq pehar che kanx te kig awg khuhn gehe cheaq te lehq, yawd pehar che kanx te kig haq ngag hehd te pong te lex che ma hez. Awg lawn ghod ver, Khreq ve ha lehq che bon khuhd nig hehd geh kha gag awg kawd ca mar lag che awr lehr ngag hehd yaog.

¹⁵ Su te lar che kanx haq ngag hehd te che heh te lehq, ni ma ir che awg khuhn hax ceh nux ca koz che ma hez. Nig hehd ve yonr che ted ceng ir lag mad lag che heh, nig hehd awg khuhn Ghig sa ngag hehd haq pehar lar che kanx te kig liz lex lehq ir vid kuhg vid tug haq ngag hehd duhd law che yaog.

¹⁶ Che kheh te ver, nig hehd ve chehd kig ox pax awr lo[†] kha gag ngag hehd ha lehq che bon khuhd gha mar vid tug yaog. Awg lawn ghod ver, su kanx te kig lo su te lar che kanx haq ni ma ir che awg khuhn ngag hehd ca koz tug ma hez.

¹⁷ Kheh ma khuhd, [†]ni ma ir che awg khuhn koz che chaw awr lehr, Jawd mawd Ghig sa awg khuhn lehax ni ma ir lehq koz lor.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, a sug yawd awg ton awg pun sax khiz khanr che chaw haq Ghig sa ni ma cawd che ma hez. Jawd mawd khiz sa yawd awg pun sax khiz khanr che chaw haq lehax Ghig sa ni ma cawd che yaog.

11

Ma hez hez che cuh yad teq pa

¹ Cud yiq mad cawg che tawd* khuhd ngag a cehax buhq ax che haq nig hehd yeg khanr tug ngag duhd law che yaog. Awg cehg mag nig hehd a cehax yeg khanr ax ser.

² Ghig sa nig hehd haq sex lae che heh, ngag liz nig hehd haq sex lae che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr daq

kehq che yad mid hax haq sur daq vid lehq, Khreq haq chid aq vid tug awg pun nig hehd ve awg phad mawd te ghad lehax haq he daq tug ngag kar tiq te daq vid lar peg che yaog.

³ Kheh ma khuhd, vig awr lehr her ka che awg khuhn Id vaq haq beg yug che heh, nig hehd ve duhd khad lug veh lehq, Khreq haq daq che kehq che awg khuhn haq che ted ceng meh x vix-aq leh z ngag duhd har che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, chaw te ghad ghad nig hehd geh lag lehq, ngag mar che Yer suq te ghad awg lawn haq maq mar lehq awg kag awr ve Yer suq te ghad awg lawn mar che lehd ma koz, nig hehd gha vehr che awg ha[†] ma hez lehq awg kag awr ve awg ha haq gha che lehd ma koz, nig hehd haq yug peg che ha lehq che bon khuhd ma hez lehq awg kag awg nuz awr ve bon khuhd haq haq yug che lehd ma koz, nig hehd kha nehax yeg khanr che law.

⁵ Ngag awr lehr, ir che muh che cuh yad[‡] u ve teq pa awg huhx lo a cehax liz ma chehd lehd ngag duhd che yaog.

⁶ Tawd yaw che awg khuhn ngag maq pix liz, cud yiq phawd awr ngag pix che yaog. Ngag che kheh te vix che yaog leh z, awg ceng gha lia awg khuhn ngag nig hehd haq kha sehax saw pheq mar ax peg che yaog.

⁷ Nig hehd haq chid ir vid tug, ngag awg ton haq nehq vid tug te lehq, awg phuhd mad yug che awg khuhn Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd nig hehd haq mar cheaq te lehq, ngag vend bax te che lehq la.

⁸ Ngag nig hehd awg pun kanx te gha tug, awg kag awr ve Khreq yad awg mor teq pa geh phu haq ngag haq yug che awr lehr, i hehd ve med nged haq hinx yug che heh yaog.

⁹ Ngag nig hehd geh chehd lehq ted ceng cear lor che te yand, nig hehd haq ngag soq saq tug maq te.[§] Awg lawn ghod ver, Mar ker dawd niq muhd mig lo lag che a vix a nax teq pa awr lehr, ngag kha lor che teq pa haq pehar che yaog. Kheh te lehq, nig hehd haq ngag a cehax liz maq gha soq saq tug ngag te lar lehq, awg ghud suhr phawd awr liz ngag te tug yaog.

¹⁰ Khreq ve awg cehg mag thed che cawd che awg ceng ngag awg khuhn cawg che heh, ngag che kheh ni ma ir kig cawg lehq koz che tawd khuhd haq, A kha ya muhd

[†] 10:16 10:16 *nig hehd ve chehd kig ox pax awr lo* Sa pen muhd mig haq koz gad che yaog. Rm 15:24, 28

[†] 10:17 10:17 Yrm 9:24 * 11:1 11:1 *Cud yiq mad cawg che tawd* Pawd loq yawd awg ton awg lawn tawd ir tawd muh gha yaw che haq koz che yaog. [†] 11:4 11:4 *nig hehd gha vehr che awg ha* Daq kehq che Awg ha phu haq koz che yaog. Rm 14:17, Gal 2:4 [‡] 11:5 11:5 *ir che muh che cuh yad* Ma hez hez che Sar lar teq pa haq koz

gad che yaog. 10:12 [§] 11:9 11:9 *soq saq tug maq te* Su geh phu tand maq ca lawg yug lehd koz gad che yaog.

mig awg khuhn lo chaw te ghad-eg liz tawr lar maq gha.

¹¹ A thoq ted ceng haq te lehq le. Ngag nig hehd haq mad haq cheaq te lehq la. Ngag nig hehd haq haq che yaog lehz Ghig sa sir chehd che yaog.

¹² Pong lag thad ngag te chehd che heh, awg ghud suhr phawd awr liz kawq te kae tug ser che yaog. A thoq ted ceng haq te lehq le lehd koz ver, ni ma ir che awg khuhn chaw ted pehg pehar awr lehr, ngag hehd heh te lehq kanx te^{*} chehd che yaog lehz maq gha kawq koz gha tug, ngag che kheh te che yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, che kheh te che chaw ted pehg awr lehr, ma hez hez che cuh yad teq pa phehq che yaog. I hehd awr lehr, Khreq ve cuh yad phehq che heh te lehq, her ka vix che kanx te sehr phad teq pa phehq che yaog.

¹⁴ I hehd che kheh te che awr lehr, and tug mad cawg. Awg lawn ghod ver, Sar tanr liz awg ghiz pawd che muhd nuh maq cuh yad phehq che heh te lehq te vix che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, yawd ved awg ceg teq pa liz, thed che cawd che awg ceg phehq che heh te ver, and tug ir che ted ceng phehq che ma hez, i hehd kanx te che heh, awg leh med gaeg ver gha khanr tug yaog.

Pawd loq cuh yad te che awg khuhn gha tuq khanr che teq pa

¹⁶ Ngag te pawz kawq koz sar. Ngag cud yiq mad cawg che chaw phehq che yaog lehz chaw te ghad-eg liz ta duhd. Kheh ma khuhd, nig hehd che kheh duhd che liz, ngag ni ma ir che awg khuhn tawd a cehax yaw gha tug, cud yiq mad cawg che chaw te ghad heh ngag haq haq yug ax ser.

¹⁷ (Ngag che kheh koz che awr lehr, Jawd mawd Yer suq ngag haq koz cuha lehq koz che ma hez. Cud yiq mad cawg che chaw heh, ni ma tag che khuhn ngag ni ma ir chawa te lehq koz che yaog.)

¹⁸ Chaw laex ghad awr lehr, awg suhr awg sar phawd awr ve awg lawn ni ma ir che awg khuhn koz che heh, ngag liz ni ma ir che awg khuhn koz tug yaog.)

¹⁹ Nig hehd cud yiq cawg che chaw phehq cheaq te lehq, cud yiq mad cawg che chaw teq pa haq nig hehd ha lehq ha ka yeg khanr che law.[†]

²⁰ Awg lawn ghod ver, chaw te ghad ghad nig hehd haq awg ceg te cuha che lehd ma koz, nig hehd haq hinx cad che lehd ma

koz, nig hehd haq her ka cad che lehd ma koz, a sug yawd awg ton haq chid ir chid muh che lehd ma koz, nig hehd ve mehz khuhd haq tha che lehd ma koz, nig hehd yeg khanr chehd che yaog.

²¹ Nig hehd haq u kheh tea tug ngag hehd awg ghad nud che yaog[‡] lehz, yaq taw che awg khuhn ngag gha koz che yaog.

Kheh ma khuhd, ted ceng cear awg lawn haq chaw te ghad ghad ni ma ir che awg khuhn koz pir ver, ngag liz ni ma ir che awg khuhn awg lawn u ve haq koz pir che yaog. (Ngag che kheh koz che awr lehr, cud yiq mad cawg che chaw heh ngag koz che yaog.)

²² I hehd Her brehd chaw phehq che awg la. Ngag liz phehq che yaog. I hehd Id sar rer laq chaw phehq che awg la. Ngag liz phehq che yaog. I hehd Ar brar hanr ve awg ceng awg khad phehq che awg la. Ngag liz phehq che yaog.

²³ I hehd Khreq ve awg ceg phehq che awg la. I hehd haq keh lex lehq ngag Khreq ve awg ceg phehq che yaog. (Ngag che kheh koz che awr lehr, chaw ghud heh koz chehd che yaog.) Su haq keh lex lehq ngag kanx te che yaog. Su haq keh lex lehq ngag thawnr khuhn gha chehd jaw che yaog. Ghawn mad peg thad kha gag dawz ax jawq ax che haq ngag gha khanr jaw che yaog. A lag lag suh liz laex pawz ngag cawg jaw che yaog.

²⁴ Yud daq chaw teq pa ngag haq sehzi chi kuhg thawz jawq ax che,[§] ngad pawz kha gag ngag gha khanr jaw peg che yaog.

²⁵ Sehr pawz kha gag a gawd tag jawq ax che haq ngag gha khanr lehq, huhx meh bag ax che haq liz ngag te pawz gha khanr jaw peg che yaog. Sehr pawz kha gag huh lawd kor lug vehr che haq ngag gha khanr jaw peg che yaog. Teq ni teq hax lad chuhd ghig awg khuhn ngag gha chehd jaw peg che yaog.

²⁶ Laex pawz ngag ca te tod jaw peg che yaog. A kaz lawg haq khanr che awg khuhn kuhz tug cawg che, chaw khuhd haq kuhz tug cawg che, ngag ved chaw ceng haq kuhz tug cawg che, bid saz a naz chaw teq pa haq kuhz tug cawg che, med, khaz teq pa awg khuhn kuhz tug cawg che, heh pir khuhn lo kuhz tug cawg che, lad chuhd ghig awg khuhn lo kuhz tug cawg che, ma hez hez che a vix a nax teq pa haq kuhz tug cawg che teq pa haq liz ngag gha phud jaw peg che yaog.

* 11:12 11:12 *ngag hehd heh te lehq kanx te* Su geh phu mad lawg cad lehq kanx te che haq koz che yaog.

† 11:19 11:19 *yeg khanr che law* Ma hez hez che Sar lar teq pa khuhd na lehq awg chawd te daq che haq koz che yaog.

‡ 11:21 11:21 *ngag hehd awg ghad nud che yaog* Mad daq che haq te tug ni ma mad cawg che haq koz che yaog.

§ 11:24 11:24 *sehzi chi kuhg thawz jawq ax che* Chaw haq u kheh te jawq vid che Yud daq chaw ve awg lid cawg che yaog. Bon 25:3 haq ngawx.

²⁷ Kanx te nar lehq teq chuhd jad che, laex pawz maq gha yuhq che, awr meq che he lehq a kaz sex che, laex pawz cad tug mad cawg che, kaz che he lehq veq kad mad cawg che, che teq pa haq liz ngag gha khanr jaw peg che yaog.

²⁸ Awg ceng che ve teq pa haq ngag gha khanr che haq keh liz, Khreq yad awg mor awg gha lia awg pun duhd har duhd khix che teq pa liz, ni gha lia ngag haq nex kix chehd che yaog.

²⁹ Chaw te ghad ghad awg ghad nud ver, ngag liz awg ghad nud che yaog. Chaw te ghad ghad khi thid pog vehr ver, ngag liz nez nag che yaog.

³⁰ Ngag ni ma ir che awg khuhn tawd gha yaw ver, ngag awg ghad nud che teq pa awg lawn lehax, ni ma ir che awg khuhn tawd yaw tug yaog.

³¹ Ngag her ka che ma hez lehq, co co taer taer awg bon ir sehr phad Jawd mawd Yer suq ve Awr pa Ghig sa sir chehd che yaog.

³² Dar mar sehq med awg khuhn ngag haq pheh yug tug, jawd mawd Ar rer taq* awg huhx ve muhd mig jawd mawd awr lehr, Dar mar sehq med haq paog cuh lar che yaog.

³³ Kheh ma khuhd, su ngag haq kax lo kher awg khuhn ke lehq, lad vend yehg ghaz mir khuh nehax awg khuhn ngag haq phehd yaq peha cheaq te lehq, muhd mig jawd mawd ve laq kuhr awg khuhn ngag gha pong che yaog.

12

Awg suhr awg sar phawd awr a chud guhq ax che

¹ Ngag awr lehr ni ma ir che khuhn kawq cax koz ax sar. Che kheh koz che awg bon mad cawg liz, Jawd mawd Yer suq pheq mar ax lehq awg ha awg khuhn mawa che awg ceng teq pa awg lawn ngag koz mar ax sar.

² Khreq awg khuhn chehd che chaw te ghad* haq ngag sir che yaog. Yawd awr lehr, pong lag che teq chi uhd khuhq thad muhd nuh maq sehq thaeg† ted thaeg kha gag chid taez che haq gha khanr che yaog. (Awg ton taez che lehq nar, awg ha lehax taez che lehq nar, ngag maq sir. Ghig sa lehax sir che yaog.)

³⁻⁴ Chaw u ve te ghad awr lehr, Par rar tid suq lo chid taez che haq gha khanr che yaog. (Awg ton taez che lehq nar, awg ha lehax taez che lehq nar, ngag maq sir. Ghig

sa lehax sir che yaog.) Chaw te ghad-eg liz koz maq gha koz maq kenr che tawd khuhd teq pa haq u huh yawd gha kad che yaog.

⁵ Chaw u ve awg lawn ngag ni ma ir che awg khuhn koz sar. Ngag awg ghad nud che teq pa awg lawn ma hez ver, ngag ved awg ton awg lawn ni ma ir che awg khuhn ngag koz tug ma hez.

⁶ Kheh ma khuhd, ngag ni ma ir che awg khuhn koz gad ver, ngag cud yiq mad cawg che chaw pheq tug ma hez. Awg lawn ghod ver, awg cehg ma thed che cawd che awg khuhn ngag koz tug yaog. Kheh liz, ngag te che teq pa haq gha mawg lehq, ngag koz che teq pa haq gha kad che che ve nid ceng ma hez ver, chaw te ghad-eg liz ngag awg lawn maq gha duhd ngawx tug, ngag awg ton awg lawn ni ma ir che awg khuhn ngag teq chaweh ma koz.

⁷ Ir jad daq jad che pheq mar ax che teq pa haq te lehq, ngag awg ton haq lex lehq maq gha tar ir tug, awg suhr awg sar phawd awr ngag haq a chud ted mag guhq ax che yaog. A chud che awr lehr, Sar tanr ve cuh yad pheq lehq, ngag awg ton haq lex lehq maq gha tar ir tug, ngag haq du deh ax chehd che yaog.

⁸ A chud che haq ngag gha pong tug, Jawd mawd Yer suq haq sehr pawz kha gag ngag lawg khawx che yaog.

⁹ Kheh ma khuhd yawd koz che, Ngag ved awg bon awr lehr, nawg awg pun lawq che yaog. Awg ghad nud che ted kag awg khuhn ngag ved kand pax peh lawq che yaog lehq, ngag haq koz ax che yaog. Kheh te lehq, Khreq ve kand pax awr lehr, ngag awg khuhn gha cawg lar tug, ngag awg ghad nud che teq pa awg lawn haq lex lehq ni ma ir che awg khuhn ngag ha lehq ha ka koz tug yaog.

¹⁰ Kheh te cheaq te lehq, awg ghad nud che, kha muhd kha na koz ax che, har che ghuhd che, du deh che, tuq jad khanr jad che, che teq pa haq Khreq awg pun ngag ha lehq ha ka khanr che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag awg ghad nud che te yand, ngag awg ghad ir che yaog.

¹¹ Ngag awr lehr, cud yiq mad cawg che chaw‡ pheq vehr che yaog. Nig hehd ngag haq che kheh pheq vehr vid tug tea peg che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd ngag haq chid muh ax cawd che yaog. Ngag awr lehr, teq chaweh mad pheq che chaw te ghad pheq liz, ir jad muh jad che

* **11:32 11:32 Ar rer taq** Her roq An tid pa ve a pux te lehq, Nar bar thiq chaw teq pa haq B.C. 9-40 A.D. kha gag uq penr lar haz che jawd mawd pheq che yaog. Cy 9:24

† **12:2 12:2 muhd nuh maq sehq thaeg** Yud daq chaw teq pa awr lehr muhd nuh maq sehq thaeg cawg che lehq yonr che yaog.

‡ **12:11 12:11 cud yiq mad cawg che chaw** Pawd loq yawd awg ton awg lawn tawd ir tawd muh gha yaw vehr che haq koz che yaog.

cuh yad u ve teq pa awg huhx lo ngag a cehax liz ma chehd.

¹² Awg cehg mag cuh yad phehq che awg hez teq pa ngag nig hehd mehz khuhd suhr te mar ax peg che yaog. Awg hez teq pa lehd ma koz, and tug teq pa lehd ma koz, kand pax ir che kanx teq pa lehd ma koz, awg gha lia haq yeg khanr che awg khuhn ngag te mar lar peg che yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, nig hehd ngag haq maq gha hu che^S ted ceng ma hez ver, awg kag awg nuz awr ve Khreq yad awg mor teq pa haq ngag tar ir lehq nig hehd haq ngag maq tar ir che, a thoq ted ceng cawar le. Nig hehd ngag haq maq gha hu che, ngag ved yaq kig che haq a cehax phehad laog.

Pawd loq sehr pawz te pawz kae tug awg lawn

¹⁴ Sehr pawz te pawz nig hehd geh lag tug a meha ngag ghu lar lehq, che te pawz liz nig hehd ngag haq gha hu tug ma hez. Awg lawn ghod ver, nig hehd ve med nged haq ngag ca che ma hez. Nig hehd haq lehax ngag ca che yaog. Chaw yad nehax teq pa awr lehr, awr pa awr ye awg pun med nged jeg kor gha ghawz phoz lar tug ma hez. Awr pa awr ye teq pa awr lehr, chaw yad nehax teq pa awg pun med nged jeg kor gha ghawz phoz lar che yaog.

¹⁵ Nig hehd ve co ha awg pun ngag ved med nged jeg kor gha peg che lehd ma koz, ngag ved awg ton gha lug che lehd ma koz, ngag ha lehg ha ka te tug yaog. Ngag nig hehd haq haq che ted ceng mad-ag cheaq te lehq, nig hehd ngag haq haq che ted ceng gha yawnd kae tug lehq la.

¹⁶ Nig hehd ngag haq maq gha hu lar liz, ngag cud yiq te lehq her ka che awg khuhn nig hehd haq mar gha che yaog lehz, nig hehd koz chehd che yaog.

¹⁷ Nig hehd chehd kig huh chaw te ghad ghad haq ngag kae peha che awg khuhn, nig hehd ve med nged jeg kor haq ngag her ka yug che lehq la.

¹⁸ Tid tuq nig hehd ve chehd kig lo kae tug ngag yawd haq lawg khawx lehq, a vix a nax u ve te ghad haq liz yawd geh kae pe che yaog. Tid tuq awr lehr, nig hehd ve med nged jeg kor haq her ka yug che lehq la. Ngag nid-ag ni ma teq siar lehax tar lehq kanx te che ma hez hawg la. Ngag nid-ag yaq kaw te caz lehax tod che ma hez hawg la.

¹⁹ Ngag hehd awr lehr, nig hehd mehz khuhd suhr ngag hehd awg ton awg pun kawq yaw khuhq chehd che lehz nig hehd kheh muh muh duhd chehd che lehq la. Khreq awg khuhn Ghig sa mehz khuhd

suhr ngag hehd koz chehd che yaog. Haq che chaw teq paog, nig hehd ir vid yeg vid tug awg pun che awg gha lia haq ngag hehd te che yaog.

²⁰ Awg lawn ghod ver, nig hehd geh ngag lag gag che te yand, ngag duhd law lar che heh nig hehd maq te lehq, nig hehd duhd law lar che heh ngag liz maq te che haq ngag duhd har che yaog. Yaq daq jiz daq che, khawehx daq che, nez nag che, pehg daq phaz daq che, khaex daq che, khuhd ded che, ni ma ir che he lehq ded gid khang gid che, che teq pa haq nig hehd te chehd tug gha hawg lehz ngag duhd har che yaog.

²¹ Nig hehd chehd lo ngag kawq lag gag che te yand, ngag ved Ghig sa awr lehr, nig hehd mehz khuhd suhr ngag haq nex yaq ax tug haq liz ngag duhd har che yaog. Pong lag thad, chaq chiz che haq te che, hax chawd hax paz te che he lehq te pong te lex che haq te che chaw laex ghad awr lehr, vend bax ma duhd phuhz cheaq te lehq, ngag gha duhd har jad tug gha hawg lehz duhd har che yaog.

13

Awg leh med ve sa tiq pid che

¹ Che te pawz ngag nig hehd chehd lo lag tug awr lehr, sehr pawz te pawz yaog. [†]Nig hehd kha koz tug awg lawn awg ceng gha lia awg ti cawg gha tug, sax khiz khanr sehr phad ni ghad ma hez ver seh ghad cawg tug yaog.

² Ngag nig hehd chehd lo ni pawz te pawz ca gid-ag thad ngag koz ax lar che heh, a meha nig hehd geh ma chehd che awg yand awg khuhn liz ngag kawq koz ax che yaog. Pong lag thad vend bax te che chaw haq lehd ma koz, te yaq chehd che awg kag awg nuz awr ve chaw awg gha lia haq lehd ma koz, ngag te pawz kawq lag gag ver, ngag i hehd haq pong vid tug ma hez.

³ Khreq ngag haq cud lehq tawd yaw chehd che lehq nar lehz, nig hehd kha nehax sir gad cheaq te lehq, ngag i hehd haq mad pong vid. Nig hehd haq caz daq che teq pa te tug, Khreq awg ghad nud che ma hez. Nig hehd ve awg mor awg khuhn yawd kand pax ir che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, Khreq awr lehr awg ghad nud che awg khuhn laq kan thag huh gha khanr suh che liz, Ghig sa ve kand pax haq te lehq yawd teq chehd che yaog. Ngag hehd awr lehr, Khreq awg khuhn awg ghad nud che liz, Ghig sa ve kand pax haq te lehq nig hehd awg pun ngag hehd Khreq geh teq geha teq chehd tug yaog.

⁵ Nig hehd yonr che awg khuhn yeg chehd hawg la, mad yeg chehd la, a sug yawd awg ton haq kha nehax sawnr ngawx tehz ngawx ser. Yer suq Khreq nig hehd awg khuhn chehd che haq nig hehd maq sir la. Kheh ma khuhd, lawnd ngawx che haq khanr ma ghad che chaw phehq ver, Khreq nig hehd awg khuhn ma chehd.

⁶ Lawnd ngawx che awg khuhn lo ngag hehd awr lehr khanr gha che chaw phehq che yaog lehz, nig hehd sir tug haq ngag hehd duhd law che yaog.

⁷ Te yaq che haq nig hehd maq gha te tug, ngag hehd Ghig sa geh bon lawg che yaog. Lawnd ngawx che haq ngag hehd khanr ghad vehr che lehd ngag hehd tuhaz vid gad che ma hez. Ngag hehd khanr ma ghad che chaw heh te liz, nig hehd awr lehr cawd che haq te tug awg pun ngag hehd bon lawg chehd che yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, awg cehg mag thed che cawd che ted ceng haq tawr lar tug ngag hehd teq chaweh te maq gha. Awg cehg mag thed che cawd che ted ceng awg pun lehax ngag hehd te gha che yaog.

⁹ Ngag hehd awg ghad nud liz, nig hehd awg ghad ir cheaq te lehq ngag hehd ha lehg che yaog. Nig hehd daq vid peh lawq vid tug awg pun ngag hehd bon lawg chehd che yaog.

¹⁰ Ngag nig hehd geh lag gag che te yand, Jawd mawd Yer suq ngag haq pehar che a yad haq ngag hehd chawa maq gha yehd tug, ngag nig hehd geh ma chehd che te yand, awg ceng che teq pa ngag liq buhq lar che yaog. Yawd pehar che a yad awr lehr, nig hehd haq te lug tug awg pun ma hez. Nig hehd haq ir veh yeg veh vid tug awg pun yawd pehar che yaog.

Awg leh med ve tawd te khuhd

¹¹ A vix a nax teq paog, awg leh med ve tawd te khuhd awr lehr che kheh yaog. Ha lehg chehd-oq. Daq vid peh lawaq vid-oq. Ngag lawg khawx che heh phehaq vid-oq. Ni ma teq siar lehax tar-oq. Cawd daq hawr daq che awg khuhn chehd-oq. Che kheh te ver, haq pehd che ni ma cawg lehq cawd daq hawr daq vid sehr phad Ghig sa awr lehr nig hehd geh chehd tug yaog.

¹² Nig hehd te ghad he lehq te ghad daq che kehg che awg khuhn bux daq lehq laq kuhr cax daoq.

¹³ Khreq yad teq pa awg gha lia liz, nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehz tawd sanr fea lar che yaog.

¹⁴ Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx, Ghig sa ve haq che pehd che he lehq Daq che kehg che Awg ha phu haq

awg chawd te daq che, che teq pa nig hehd awg gha lia geh cawg vid-oq.

Gar lar tiq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Gar lar tiq med awg khuhn Pawd loq ha lehq che bon khuhd mar lehq gha vehr peg khaz nuhr huh, Yud daq ve awg lid haq yug cid chehd ser che Yud daq chaw Khreq yad teq pa cawg che yaog. Kar tiq sax caz awg suhx awg huhx lo chehd che Khreq yad awg mor awr lehr, Liq phu awg pir khuhn ve a kor pi che awg lid ted pehq pehar haq gha ghaq te chehd ser che yaog lehzi i hehd yonr che yaog. Kheh te cheaq te lehq, i hehd awr lehr awg lid u ve teq pa haq yug lehq Khreq yad awg mor thag huh teh vid che yaog. Koz gad che awr lehr, Bid saz a naz chaw teq pa Khreq khuhn yonr lehq gehag vehr liz, Liq phu awg pir khuhn cawg che awg gig med soer che awg lid cawg che heh gha ghaq te chehd ser che yaog. I hehd awr lehr, Pawd loq haq cuh yad cehg mag ma hez law lehzi ghod che yaog. I hehd koz che, Pawd loq awr lehr bid saz a naz chaw teq pa ha lehq che bon khuhd haq ni ma puhd lehq yonr vid tug, awg lid awg khad u ve ted pehq pehar haq yawd yug kha vehr che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Pawd loq yawd liq che ve te koz kawq buhq khuhq vid lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Cuh yad Pawd loq liq che te koz haq buhq lar che yaog. Buhq che awg yand laex ghad laex ceng koz chehd liz, sawr ngawx che ver A.D. 50 khuhq kheh thad huh buhq lar che liq te koz yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Gar lar tiq liq che awr lehr, Kar tiq sax caz awg suhx khuhn ve a yed ir jad che awg cehg mag cawd che ted ceng awg pun kha sehax te buhq khuhq vid lar che yaog. U ve awr lehr, Yer suq Khreq haq yonr che haq lehax te lehq thed che cawd che chaw phehaq che yaog. Che ve nuz awr, awg kar awg nuz awr ve haq te lehq Ghig sa ve thed che cawd che haq gha che ted ceaz liz mad cawg, teq chaweh thehr vid maq gha, i veh vid liz maq gha. Kheh te lehq, a nig Ghig sa yawd te lar che kanx haq yonr che khuhn na yug vix che haq te lehq, vend bax awg khuhn yawd a nig haq chuhd phu chuhd kehax lar che yaog. Ghig sa yawd

te lar che kanx u ve awr lehr, yawd a nig awg pun lehd ma koz, a nig awg khuhn lehd ma koz, a nig haq cud lehq lehd ma koz, Yer suq Khreq he lehq Daq che kehq che Awg ha phu ve awg bon awg sinx he lehq kand pax haq yehd lehq te ax lar che yaog. Chaw ted pehq pehar vawr, liq che te koz haq Khreq yad pong vehr che ted ceng ve pong che haq, caz daq che awg lid tawd khuhd nux phehq che yaog lehd koz che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd: Sa tiq pid che tawd he lehq laq kuhr cax ax che tawd (1:1-9)
2. Pawd loq yawd yonr che ted ceng he lehq pong che ted ceng ve cuh yad cehg ma phehq che awg lawn (1:10-2:21)
3. Yonr ver, thed che cawd che haq gha che mar khad awg lawn (3:1-4:31)
4. Ghig sa haq yonr lehq vend bax khuhn pong vehr che chaw teq pa ve a saq teq khad (5:1-6:10)
5. Awg leh med ve tawd (6:11-18)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹⁻² Ngag cuh yad phehq che Pawd loq* he lehq ngag geh chehd che a vix a nax teq pa awr lehr, Gar lar tiq muhd mig awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor teq pa haq liq buhq fea che yaog. Ngag cuh yad† te che awr lehr, chaw yad geh lo gha che ma hez. Chaw yad haq te lehq phehq lag che liz ma hez. Yer suq Khreq he lehq yawd haq suh kig lo kawq teq tuag vid sehr phad Awr pa Ghig sa haq te lehq te lag che yaog.

³ A nig ved Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa che nig hehd geh cawg vid-oq.

⁴ Jawd mawd Yer suq Khreq awr lehr, a nig ved Awr pa Ghig sa ve a lor cawd che heh, haeg che che teq co‡ awg khuhn a nig haq pong ax tug, a nig ved vend bax awg pun yawd awg ton chid aq vid che yaog.

⁵ Awr pa Ghig sa haq co co taer taer chid ir chid muh vid-oq. A meng.

Awg kag awr ve ha lehq che bon khuhd mad cawg

⁶ Khreq ve awg bon awg sinx haq cud lehq nig hehd haq kug yug lar che Ghig sa haq har naq chid bag lar haz lehq awg kag awr ve ha lehq che bon khuhd§ haq nig

* **1:1-2 1:1-2 Pawd loq** Awg yand u ve haq teq co haq ve chaw liq buhq daq che te yand, i hehd ve awg meh haq awg kawd maq tanr buhq che awg lid cawg che yaog. † **1:1-2 1:1-2 cuh yad** Kanx ted ceng ceaz te tug lez yug lehq fir teh lar che chaw haq koz che. ‡ **1:4 1:4 haeg che che teq co** Mig gig che haq haeg che awg sehr phad

uq penr chehd che yaog, lehzi Yud daq chaw teq pa yonr che yaog. § **1:6 1:6 awg kag awr ve ha lehq che bon khuhd** Ma hez hez che bon khuhd haq koz che yaog.

hehd haq yug che haq te lehq, ngag and jad che yaog.

⁷ Awg kag awr ve ha lehq che bon khuhd cawg cehg mag che ma hez. Kheh ma khuhd, nig hehd haq soq saq tug tea lehq Khreq ve ha lehq che bon khuhd haq yug phuHz gad che chaw* ted pehg pehar cawg che yaog.

⁸ Kheh liz, ngag hehd nig hehd haq mar lar peg che ha lehq che bon khuhd haq ma caz daq che awg kag awr ve bon khuhd haq ngag hehd lehd ma koz, muhd nuh maq lo lag che muhd nuh maq cuh yad lehd ma koz, nig hehd haq mar ver, khen che haq gha khanr vid-oq.

⁹ Pong lag thad ngag hehd koz lar che heh, ngag te pawz kawq koz ax sar. Nig hehd haq yug peg che ha lehq che bon khuhd haq ma caz daq che awg kag awr ve bon khuhd haq chaw te ghad ghad nig hehd haq mar ver, muhd naz hoq khuhn khen che haq gha khanr vid-oq.

¹⁰ Ngag che kheh koz che awr lehr, chaw yad ni ma cawd tug[†] ngag te che la. Ma hez ver, Ghig sa ni ma cawd tug ngag te che la. Chaw yad teq pa ni ma cawd tug ngag ca che la. Chaw yad teq pa ni ma cawd tug ngag ca chehd ser che ver, ngag awr lehr Khreq ve awg ceg te che ma hez hawg.

Pawd loq ha lehq che bon khuhd mar che awg lawn

¹¹ A vix a nax teq paog, ngag mar vid lar che ha lehq che bon khuhd awr lehr, chaw yad geh tuhaz che ma hez lehz, ngag nig hehd haq kha nehax sir cuha gad che[‡] yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, chaw yad geh lo ngag gha che ma hez. Su ngag haq mar ax che liz ma hez. Yer suq Khreq ngag haq pheq mar ax che haq te lehq gha che yaog.

¹³ Yud daq chaw ve awg lid[§] awg khuhn ngag chehd ser che te yand, ngag khawd-ehg kheh te che awg lawn haq nig hehd kad jaw che yaog. Awg yand u ve haq, Ghig sa ve Khreq yad awg mor* haq ngag hax

ceh nux du deh lehq lug vehr tug te che yaog.

¹⁴ Ngag ved a pux a pi teq pa teh lar haz ax che awg lid[†] teq pa haq te tug ngag ni ma puhd jad che haq te lehq, ngag ved chaw ceng awg khuhn a saq ngag kheh tawa ve chaw mad-awr ve haq keh Yud daq ve awg lid haq ngag hax ceh te che yaog.

¹⁵ Kheh ma khuhd, ngag maq pawag ser liz ngag haq lez yug lehq, yawd ved awg bon haq te lehq ngag haq kug yug lar che Ghig sa awr lehr,

¹⁶ yawd ved Yad phu awg lawn ha lehq che bon khuhd bid saz a naz chaw[‡] teq pa haq mar vid tug, yawd a lor cawd che heh, yawd ved Yad phu ngag haq yawd pheq mar ax che yaog. Che kheh te pheq mar ax peg khaz nuhr, chaw yad geh ngag teq pear lehax ca jehg daq che ma hez.

¹⁷ Kheh te lehq, ngag cuh yad mad pheq lag ser huh cuh yad te chehd che Yer ruq sar lehn med khuhn lo chehd che chaw teq pa geh ngag maq kae. Ar raq muhd mig[§] lo teq pear lehax ngag kae lehq, awg khaz nuhr Dar mar sehq^{*} med lo kawq lag che yaog.

¹⁸ U ve khaz nuhr, seh khuhq gag che te yand, Ker pha[†] geh ngag ca gid-eg tug Yer ruq sar lehn med lo kae lehq, yawd geh teq chi ngad ni kha gag chehd lar haz che yaog.

¹⁹ Jawd mawd Yer suq ve awg nax var Yar koq[‡] haq ma hez ver, awg kag awr ve cuh yad te ghad-eg haq liz ngag mad mawg.

²⁰ (Ngag nig hehd haq liq che kheh te buhq ax che awr lehr, ngag her ka che ma hez lehz, Ghig sa mehz khuhd nuhr ngag koz che yaog.)

²¹ U ve khaz nuhr, Sud riq he lehq Kid lid kiq[§] muhd mig lo ngag kae che yaog.

²² Awg yand u ve haq, Khreq khuhn chehd che Yud daq muhd mig awg khuhn

* **1:7 1:7 yug phuHz gad che chaw** Ma hez hez che Sar lar teq pa haq koz che yaog. 2Ti 4:3-4 † **1:10 1:10 chaw yad ni ma cawd tug** Chaw yad chid muh ax che haq koz che yaog. ‡ **1:11 1:11 sir cuha gad che** Chaw ted pehg pehar Pawd loq awr lehr Yer suq lez yug lar che ma hez lehd koz che haq te lehq, yawd liz Yer suq lez yug lar

ax che chaw yaog lehd koz gad che yaog. § **1:13 1:13 Yud daq chaw ve awg lid** Ghig sa Mod ser haq pid lar haz che a kor pi che awg lid haq koz che yaog. * **1:13 1:13 Khreq yad awg mor** Liq phu awg suhx coaq thad heh cawg tuhaz che awg mor haq koz che yaog. Cy 11:26 † **1:14 1:14 a pux a pi teq pa teh lar haz ax che awg lid** Yud daq chaw teq pa ve awg lid haq koz che yaog. Mt 15:2 ‡ **1:16 1:16 bid saz a naz chaw** Yud daq chaw

ma hez che chaw teq pa haq koz che yaog. § **1:17 1:17 Ar raq muhd mig** Dar mar sehq med haq te lehq Ed jid tug muhd mig kha gag ve muhd mig haq koz che yaog. * **1:17 1:17 Dar mar sehq** A mig thad Sud riq muhd mig ve med nux te lehq, awg yand u ve haq te coaq Ar ranr lehd koz meh che yaog. † **1:18 1:18 Ker pha[†]** Per troq haq koz che yaog. Che awr lehr Ar rar miq khuhd te lehq "Huhx meh" lehd koz gad che yaog. ‡ **1:19 1:19 Yar koq** Yer suq ve awg nax var te lehq, Yer ruq sar lehn med awg khuhn ced caor Sar lar te che yaog. Mt 13:55 § **1:21 1:21 Sud riq he lehq Kid lid kiq** Ar siq muhd mig khuhn cawg che muhd mig nehax ni pez yaog. Cy 9:30

* **1:23 1:23 du deh jaw che** Pawd loq Khreq yad teq pa haq du deh vid jaw che haq koz che yaog. Cy 9:1-2

cawg che Khreq yad awg mor teq pa ngag awg mad mawg jaw ser.

²³ Pong lag thad ngag hehd haq du deh jaw che* te ghad awr lehr, yawd lug vehr tug te vid jaw che yonr che ted ceng haq a meha bon mar chehd che yaog lehd, koz che awg khuhd haq lehax i hehd gha kad che yaog.

²⁴ Ngag haq te lehq i hehd Ghig sa haq chid ir chid muh che yaog.

2

¹ U ve awg khaz nuhr, teq chi uhd khuhq gaeg lehq, ngag Tid tuq haq sir ve lehq, Bar nar baq* geh Yer ruq sar lehn med lo te pawz kawq kae che yaog.

² Ghig sa pheq mar ax che haq te lehq ngag kae che yaog. Ngag te chehd che kanx he lehq peg lar haz che kanx teq pa kheha maq gha pheq tug, bid saz a naz chaw teq pa haq ngag mar vid che ha lehq che bon khuhd i hehd mehzh khuhd suhr ngag koz mar vid che yaog. (Kheh ma khuhd, awg hox teq pa haq lehax ngag koz mar vid che yaog.)

³ Ngag geh teq geha kae che Tid tuq awr lehr, Her lar saq chaw phehq liz, su yawd haq awg gig med maq soer cuh.

⁴ Yer suq Khreq awg khuhn ngag hehd gha lar che pong che ted ceng haq jaz ngawx lehq ngag hehd haq awg ceg te cuha tug, a vix a nax lehd koz che liz, a vix a nax ma hez che chaw teq pa† ngag hehd geh khuhd gehag lar che yaog. Chaw che teq pa awr lehr, Tid tuq haq awg gig med soer cuh gad che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd, ha lehq che bon khuhd ve awg cehg mag cawd che ted ceng nig hehd awg khuhn lo yeg chehd tug, ngag hehd i hehd ve khuhd haq a cehax liz maq na.

⁶ Awg hox u ve teq pa awr lehr, ngag mar vid che ha lehq che bon khuhd haq teq chaweh maq thehn ax.‡ (I hehd awg hox te che lehd koz che awr lehr, i hehd a thoq te che chaw phehq liz, ngag awg pun a yed maq ir. Ghig sa awr lehr chaw yad ve mehzh khuhd haq maq ngawx.)

⁷ I hehd teq chaweh maq thehn ax che awg khod-aq liz, awg gig med soer che chaw teq pa haq ha lehq che bon khuhd mar vid tug Ghig sa Per troq haq chid aq vid lar che heh, awg gig med maq soer che

chaw teq pa haq ha lehq che bon khuhd mar vid tug Ghig sa ngag haq chid aq ax lar che yaog lehq, i hehd gha sir gha mawg che yaog.

⁸ (Awg lawn ghod ver, awg gig med soer che chaw teq pa awg pun kanx te tug Per troq haq cuh yad ve a yad pid sehr phad te ghad awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa awg pun kanx te tug ngag haq liz cuh yad ve a yad pehar che[§] yaog.)

⁹ Kheh te lehq awg hox te chehd che Yar koq, Ker pha q he lehq Yod hanr teq pa awr lehr, ngag haq pehar che awg bon haq gha mawg che te yand, i hehd Bar nar baq ngag nid-ag haq laq yaq awr pax awr laq kuhr cax ax che yaog. U kheh te che awr lehr, i hehd ngag nid-ag ve kanx haq haq yug lehq awg chawd te daq che awg hez phehq che yaog. Ngag nid-ag awr lehr, bid saz a naz chaw teq pa geh kae lehq, i hehd awr lehr, Yud daq chaw teq pa geh kae tug yaog lehd koz daq lar che yaog.

¹⁰ Yer ruq sar lehn med khuhn har che ghuhd che Yud daq chaw Khreq yad teq pa haq ngag hehd ga vid tug, che ve ted ceng lehax ngag hehd haq i hehd lawg khawx lar che yaog. U kheh te che awr lehr, ngag khar thad liz cud cad lehq te lag chehd che yaog.

Anr tiz awr med khuhn Pawd loq Per troq haq ded vid che

¹¹ U ve awg khaz nuhr Ker pha q awr lehr, Anr tiz awr* med lo gag vehr che te yand, yawd te ma cawd che ted ceng kha sehax mawg vehr che haq te lehq, ngag yawd haq mehzh khuhd tawr daq lar lehq ded vid che yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, Yar koq chehd huh lag che chaw teq pa mad lag gag ser huh, Ker pha q awr lehr, Yud daq chaw ma hez che Khreq yad teq pa geh awr cad chehd che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd lag gag che te yand, awg gig med soer che awg lid haq duhd cawd che chaw teq mor haq yawd kuhz che haq te lehq, Yud daq chaw ma hez che Khreq yad teq pa haq phaz daq lehq, i hehd geh teq geha awr mad kawq cad che yaog.

¹³ Awg kag awr ve Yud daq chaw† teq pa liz, yawd geh teq geha ma hez awr te che haq kawq te cheaq te lehq, Bar nar baq liz i hehd geh teq geha te veh che yaog.

* **2:1 2:1 Bar nar baq** Cuhx kig awr lehr, "Su haq awg ghad pid sehr phad" lehd koz gad che yaog. Te pawz pawz ax ver Yod sehq lehd liz koz che yaog. † **2:4 2:4 a vix a nax ma hez che chaw teq pa** Khreq yad te lag che bid saz a naz chaw teq pa awg gig med soer cawd che yaog, lehq mar che chaw teq pa haq koz che yaog. ‡ **2:6 2:6 teq chaweh maq thehn ax** Duhd khad awg suhx maq pehar ax, lehd koz gad che yaog. § **2:8 2:8 a yad pehar che** Kanx te tug Ghig sa kand pax pehar che haq koz che yaog. Rm 1:5

* **2:11 2:11 Anr tiz awr** Sud riq chaw teq pa ve med nux phehq che yaog. Pawd loq u huh chehd lehq kanx te che yaog. Cy 13:1-4, 15, 34-39 † **2:13 2:13 Awg kag awr ve Yud daq chaw** Khreq yad phehq vehr che Yud daq chaw haq koz che yaog.

¹⁴ I hehd awr lehr, ha lehq che bon khuhd ve awg cehg mag cawd che ted ceng awg khad haq thed-e ghad maq kae che haq ngag gha mawg che te yand, i hehd awg gha lia mehzh khuhd suhr Ker pha q haq ngag che kheh koz vid che yaog, "Nawg awr lehr Yud daq chaw phehq che liz, Yud daq chaw heh nawg maq te lehq bid saz a naz chaw heh te ver, a thoq te lehq nawg bid saz a naz chaw teq pa haq Yud daq chaw ve awg lid haq te tug, i hehd haq nex te cheawg le," lehd koz vid che yaog.

¹⁵ A nig awr lehr, pawag thad liz Yud daq chaw phehq che yaog. Vend bax yad lehd koz che bid saz a naz chaw phehq che ma hez.

¹⁶ A nig yonr che Yud daq chaw phehq che liz, chaw te ghad ghad thed che cawd che chaw phehq vehr che awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx teq pa haq te che haq te lehq phehq che ma hez.[‡] Kheh ma khuhd, Yer suq Khreq haq yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw phehq vehr che haq a nig sir che yaog. A nig liz, Khreq haq yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq tug, Yer suq Khreq haq a nig yonr lar peor. Awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx teq pa haq cud che awg khuhn thed che cawd che chaw phehaq che ma hez hawg. Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx teq pa haq te che haq te lehq, chaw te ghad-e liz thed che cawd che chaw phehaq tug ma hez.

¹⁷ Khreq haq yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq tug a nig ca chehd che te yand, a nig vend bax yad phehq che yaog lehz tuhaz ver, Khreq awr lehr vend bax awg pun kanx te sehr phad phehq che lehq la. Che kheh ma hez hawg.

¹⁸ Kheh ma khuhd, ngag phaz kha lar che awg ceng haq ngag kawq ghu te ver,[§] ngag te yaq sehr phad phehq che yaog lehz kha sehax tuhaz che yaog.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa awg pun ngag gha teq chehd tug, awg lid tawd khuhd haq te lehq, awg lid tawd khuhd haq ngag suh vehr che yaog.*

²⁰ Ngag Khreq geh teq geha laq kan thag

huh khanr suh peor.[†] Kheh te lehq, a meha teq chehd che awr lehr ngag awg ton ma hez, Khreq ngag awg khuhn lo teq chehd che yaog. A meha awg suhr awg sar awg ton khuhn ngag a saq teq chehd che awr lehr, ngag haq haq lehq ngag awg pun yawd awg ton tand peg che, Ghig sa ve Yd phu haq ngag yonr che haq te lehq teq chehd che yaog.

²¹ Ghig sa ve awg bon haq ngag chid bag lar haz che ma hez. Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq gha ver, Khreq suh che awr lehr teq chaweh awg bon mad cawg che yaog.

3

Yonr che haq te lehq Awg ha phu gha che

¹ Cud yiq mad cawg che* Gar lar tiq chaw teq paog, Yer suq Khreq laq kan thag huh khanr suh che kha sehax saw pheq mar lar che haq nig hehd gha mawg peg liz, a sug nig hehd haq her ka gha ser cheawg le.

² Ngag nig hehd haq che kheh lehax na ngawx gad che yaog. Awg ha phu haq nig hehd gha che awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx te che haq te lehq la. Ma hez ver, Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd haq kad che awg khuhn yonr che haq te lehq la.

³ Nig hehd che kheh taw maq cud yiq mad cawg lehq la. Awg ha phu haq cud lehq nig hehd tanr te lar che liz, a meha awg suhr awg sar[†] haq kawq cud lehq te peg vid tug awg la.

⁴ Che kheh taw tuq che khanr che[‡] haq nig hehd khanr peg che awr lehr, kheha awg pun phehq vid tug lehq la. Awg cehg mag kheha phehq tug lehd ngag ma duhd.

⁵ Kheh te lehq nig hehd haq Awg ha phu pehar lehq nig hehd awg khuhn and tug te tuhaz che Ghig sa awr lehr, nig hehd awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx haq te che haq te lehq, yawd te che lehq la. Ma hez ver, Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd haq nig hehd kad lehq yonr che awg khuhn yawd te che lehq la.

Ghig sa Ar brar hanr haq kar tiq sax caz te che

[‡] 2:16 2:16 awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx teq pa haq te che haq te lehq phehq che ma hez Che awr lehr Pawd loq mar che awg khad nux yaog. Rm 3:20, Phi 3:9 § 2:18 2:18 ngag kawq ghu te ver Awg lid tawd khuhd awr lehr chaw yad haq thaer khuhq vid maq gha che haq sir vehr khaz nuhr, awg lid tawd khuhd haq kawq cud chehd che haq koz che yaog. * 2:19 2:19 awg lid tawd khuhd haq ngag suh vehr che yaog Awg lid tawd khuhd awg huhx lo ma chehd-og lehd koz gad che yaog. Rm 7:4 † 2:20 2:20 Khreq geh teq geha laq kan thag huh khanr suh peor Co ha gha teq tug Awg lid awg pir awg gha lia haq kha nehax ghaq te che a saq teq khad haq chid bag lar haz peor lehd koz gad che yaog. 2K 5:17 * 3:1 3:1 Cud yiq mad cawg che Co ha pawd awr duhd ngawx maq vix che haq koz che yaog. Lk 24:25, Rm 1:4 † 3:3 3:3 awg suhr awg sar Thaer khuhq che haq gha tug awg gig med soer lehq kanx te che haq cud che haq koz gad che yaog. ‡ 3:4 3:4 tuq che khanr che Khreq awg pun gha tuq gha khanr che haq koz che yaog.

⁶ Che ve heh te lehq, Ar brar hanr[§] awr lehr †Ghig sa haq yonr che haq te lehq, Ghig sa yawd haq thed che cawd che chaw sawnr lar che yaog.

⁷ Kheh te lehq yonr che chaw teq pa awr lehr; Ar brar hanr ve awg yad awg dug phehq che yaog lehq sir-oq.

⁸ Bid saz a naz chaw teq pa awr lehr, yonr che haq te lehq Ghig sa i hehd haq thed che cawd che chaw te vid tug yaog lehq, awg kawd thad loar liz Liq phu sir lar mawg lar lehq, †“Nawg haq te lehq chaw ceng awg gha lia awg bon gha tug yaog lehq,” awg kawd thad liz Ghig sa Ar brar hanr haq ha lehq che bon khuhd mar vid che yaog.

⁹ Kheh te cheaq te lehq, yonr che chaw teq pa awr lehr, yonr yeg jad che Ar brar hanr geh teq geha awg bon gha che yaog.

¹⁰ Awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx teq pa haq cud che chaw awg gha lia awr lehr, khen che ted ceng awg huhx lo chehd lar che yaog. Awg lawn ghod ver, †Awg lid tawd khuhd liq awg khuhn buhq lar che awg gha lia haq khar thad liz maq na yug lehq te don chehd che chaw awg gha lia awr lehr, khen che haq gha khanr che* yaog lehq buhq lar che yaog.

¹¹ Awg lid tawd khuhd haq te lehq, chaw te ghad-eg liz Ghig sa mehzh khuhd suhr thed che cawd che chaw phehq gha tug ma hez lehq, kha sehax saw sir-ag che yaog. Awg lawn ghod ver, †thed che cawd che chaw awr lehr, yonr che ted ceng haq te lehq co ha gha teq tug yaog.

¹² Awg lid tawd khuhd awr lehr, yonr che haq ma caz daq. †Awg lid tawd khuhd awg khad haq te che chaw awr lehr, khar thad liz u ve awg khuhn lehax kha sehax gha ghaq te kae tug yaog lehd koz lar che yaog.

¹³ Khreq awr lehr a nig awg pun khen che haq gha khanr che chaw phehq che haq cud lehq, awg lid tawd khuhd lo lag che khen che ted ceng awg khun yawd a nig haq pong ax che yaog. Awg lawn ghod ver, †“Suhz cehg awg thag† huh gha khanr lehq suh che chaw awg gha lia awr lehr, khen che haq gha khanr che chaw phehq

che yaog,” lehq Ghig sa ve Liq phu khuhn buhq lar che yaog.

¹⁴ Kheh te cheaq te lehq, Ar brar hanr haq pid lar che awg bon[‡] awr lehr, Yer suq Khreq haq te lehq bid saz a naz chaw ceng awg khod-aq liz gag vehr che yaog. Kheh te lehq yawd suh che u ve haq cud lehq Ghig sa yawd pid tug yaog lehq koz lar che Awg ha phu haq, yonr che haq te lehq a nig gha tug yaog.

¹⁵ A vix a nax teq paog, chaw yad teq pa gha phud gha mawg jaw che tawd par hax ngag koz mar laq sar. Chaw yad awr lehr, kar tiq sax caz te lehq liq kha nehax buhq lar peg ver, chaw yad ve kar tiq sax caz lehax te che liz, te ghad-e liz chid bag lar haz maq gha. Kawq thehnr vid che ted ceng liz te maq gha.

¹⁶ Kar tiq tawd khuhd u ve[§] teq pa awr lehr, Ghig sa Ar brar hanr he lehq †yawd ved awg ceng awg khad haq pid lar che yaog. Awg ceng awg khad lehd koz che awr lehr, laex ghad haq koz che ma hez. Kheh ma khuhd, Nawg ved awg ceng awg khad lehd koz che awr lehr, te ghad ve awg lawn haq lehax yawd koz che yaog. U ve te ghad awr lehr Khreq yaog.

¹⁷ Ngag che kheh koz gad che yaog. Awg kawd maq thad liz Ghig sa kar tiq sax caz teh lar che yaog. Awg khaz nuhr uhd ha sehzh chi khuhq* gaeg huh pid vehr che awg lid tawd khuhd awr lehr, Ghig sa ve kar tiq tawd khuhd haq kheha phehq vid tug kar tiq sax caz u ve haq te lug maq gha.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, awg sinx pid che ted ceng awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che kanx haq te che haq cud ver, kar tiq tawd khuhd haq mad kawq cud. Kheh ma khuhd, Ghig sa awr lehr kar tiq tawd khuhd haq cud lehq Ar brar hanr haq awg sinx pid che yaog.

A thoq te lehq awg lid tawd khuhd pid che awg lawn

¹⁹ Kheh te lehq, awg lid tawd khuhd a thoq awg bon cawag le. Kar tiq haq gha tug awg ceng awg khad u ve te ghad† mad lag ser che kheh ceh, a sug yawd ved te yaq te jiz che teq pa haq sir tug awg lid tawd khuhd thehnr vid che[‡] yaog. Awg

§ 3:6 3:6 Ar brar hanr Yud daq chaw teq pa ve awr pa nux phehq che yaog. Yh 8:38 † 3:6 3:6 Khiz 15:6 † 3:8 3:8 Khiz 12:3 † 3:10 3:10 Bon 27:26 * 3:10 3:10 khen che haq gha khanr che Ghig sa ve cir yanr che haq gha khanr che haq koz che yaog. Yh 3:16, 36 † 3:11 3:11 Hbk 2:4 † 3:12 3:12 Ak 18:5 † 3:13 3:13 Bon 21:23 † 3:13 3:13 Suhz cehg awg thag Rod maq chaw awr lehr haeg jad che chaw haq suhz mehzh duh awg thag huh pneh dawz vehr che yaog. U kheh te dawz vehr vid che haq gha khanr che chaw awr lehr, vend bax ir jad che chaw lehq sawnr lar che yaog. Bon 21:23 ‡ 3:14 3:14 Ar brar hanr haq pid lar che awg bon Rm 4:1-5 haq ngawx.

§ 3:16 3:16 Kar tiq tawd khuhd u ve Khiz 17:19, Rm 4:13, 9:4 † 3:16 3:16 Khiz 12:7 * 3:17 3:17 uhd ha sehzh chi khuhq Id sar rer laq chaw teq pa Ed jid tuq muhd mig awg khuhn su ceg te che awg yand haq koz che yaog. Tuhz 12:40-41 † 3:19 3:19 awg ceng awg khad u ve te ghad Yer suq haq koz che yaog. 3:16 ‡ 3:19 3:19 thehnr vid che Ghig sa Id sar rer laq chaw haq awg lid tawd khuhd kawq pid thehnr che haq koz che yaog. Tuhz 19:24, Bon 33:2

lid tawd khuhd u ve haq pid che te yand, muhd nuh maq cuh yad teq pa haq cud lehq, awg kanr te sehr phad[§] ve laq kuhr awg khuhn pid che yaog.

²⁰ Awg kanr te sehr phad awr lehr, te phawd awr awg pun lehax te che ma hez. Kheh ma khuhd, Ghig sa awr lehr Ar brar hanr haq kar tiq tawd khuhd pid che te yand, awg kanr te sehr phad ma yehd lehq yawd te ghad lehax te che yaog.

²¹ Kheh te lehq, awg lid tawd khuhd* awr lehr, Ghig sa ve kar tiq tawd khuhd teq pa haq ma cawd daq lehq tawr lar cheawg la. U kheh ma hez hawg. Awg lawn ghod ver, pehar lar che awg lid tawd khuhd awr lehr, co ha teq vid gha ver, thed che cawd che ted ceng awr lehr awg lid tawd khuhd haq te lehq awg cehg mag cawg gha tug yaog.

²² Kheh ma khuhd, Yer suq Khreq haq yonr che haq te lehq, yonr che chaw teq pa kar tiq pid lar che heh gha tug, awg ceng gha lia awr lehr vend bax awg huhx lo chehd lar che† yaog lehz Liq phu awg khuhn koz lar che yaog.

²³ Yonr che u ve mad gag ser huh, a nig awr lehr awg lid tawd khuhd awg huhx lo pheh teh lar che yaog. Yonr che u ve haq Ghig sa tuhaz vid thad kha gag, awg lid tawd khuhd awg huhx lo a nig haq ke huh lar che yaog.

²⁴ Kheh te lehq yonr che haq te lehq a nig thed che cawd che chaw gha phehaq tug, awg lid tawd khuhd awr lehr, Khreq lag gag thad kha gag a nig haq ngawx haq sax sehr phad phehq che yaog.

²⁵ A meha awr lehr, yonr che ted ceng gag vehr‡ lehq, ngawx haq sax ax sehr phad u ve awg huhx lo a nig mad kawq chehd.

²⁶ Awg lawn ghod ver, Yer suq Khreq haq yonr che haq te lehq nig hehd awg gha lia Ghig sa ve awg yad awg dug phehq che yaog.

²⁷ Nig hehd Khreq awg khuhn baz tiz sar khanr yug peg che§ chaw teq pa awr lehr, Khreq haq veq deh lar peg che yaog.

²⁸ Nig hehd awg gha lia Yer suq Khreq awg khuhn teq ton lehax phehq che haq te lehq, nig hehd awg khuhn Yud daq chaw he lehq Her lar saq chaw mad cawg. Awg

ceg he lehq pong che chaw mad cawg. Haw khaz he lehq yad mid liz mad cawg.

²⁹ Nig hehd awr lehr Khreq ve chaw phehq ver, nig hehd Ar brar hanr ve awg ceng awg khad phehq lehq, kar tiq sax caz cawg lar che heh, awg sinx cad sehr phad liz phehq che yaog.

4

¹ Ngag koz gad che awr lehr che kheh yaog. Awg sinx cad sehr phad te ghad awr lehr, awg sinx awg gha lia awg thag lo yawd jawd mawd phehq liz, yawd chaw yad nehax te chehd che kheh ceh, awg ceg te ghad haq maq pen daq.

² Awr pa koz lar che awg yand* mad gag ser che kheh ceh, chaw yad nehax u ve awr lehr paog sehr phad he lehq haq sax sehr phad teq pa awg huhx lo chehd chehd che yaog.

³ U ve heh te lehq, a nig co ha phawd awr chaw yad nehax phehq chehd ser che te yand, mig gig haq caz daq che awg lid awg khad teq pa awg huhx lo awg ceg gha te chehd che† yaog.

⁴⁵ Awg lid tawd khuhd awg huhx lo pheh lar che chaw teq pa haq vig khuhq vid lehq, a nig Ghig sa ve awg yad phehaq tug, kenr daq cawd daq che awg yand gag vehr che te yand, Ghig sa yawd ved Yad phu haq peha lar che yaog. Yad phu awr lehr, yad mid te ghad geh pawag lehq,‡ awg lid tawd khuhd awg huhx lo pawag che yaog.

⁶ Nig hehd awr lehr, awg yad awg dug phehq che haq te lehq, Ghig sa awr lehr yawd ved Yad phu ve Awg ha phu a nig ved ni ma awg khuhn lo peha lehq, Awg ha phu awr lehr, Ar baq A pa-og lehd koz kug che yaog.

⁷ Kheh te cheaq te lehq, nawg awr lehr awg ceg mad kawq te. Nawg awr lehr awg yad phehq che yaog. Awg yad te ver, Ghig sa haq te lehq awg sinx cad sehr phad liz phehq che yaog.

Awg ceg mad kawq te tug sa tiq pid che

⁸ Nig hehd Ghig sa haq maq sir ser che te yand, awg cehg mag ma hez che ghig sa§ teq pa awg huhx lo nig hehd awg ceg te chehd che yaog.

⁹ Kheh ma khuhd, a meha nig hehd Ghig sa haq sir che yaog, -awg cehg mag koz ver

§ 3:19 3:19 *awg kanr te sehr phad* Mod ser haq koz che yaog. * 3:21 3:21 *awg lid tawd khuhd* Awg lid tawd khuhd awr lehr chaw yad haq thaer khuhq vid maq gha liz, chaw yad vend bax cawg che haq pheq mar ax gha che yaog. † 3:22 3:22 *vend bax awg huhx lo chehd lar che* Rm 3:9 haq ngawx. ‡ 3:25 3:25 *yonr che ted ceng gag vehr* Yer suq yaq che haq koz che yaog. § 3:27 3:27 *baz tiz sar khanr yug peg che* Ni ma pa lehq chaw awg suhx phehq vehr che chaw haq koz che yaog. Rm 6:3

* 4:2 4:2 *awr pa koz lar che awg yand* A saq 14 khuhq gag vehr heh a saq gag vehr che lehz Rod maq chaw sawnr lar che yaog. † 4:3 4:3 *awg ceg gha te chehd che* Vend bax ve awg ceg te che haq koz che yaog. 3:23 ‡ 4:4-5 4:4-5 *yad mid te ghad geh pawag lehq* Yer suq awr lehr chaw yad ve awg suhr awg sar puhd che haq mar lar che yaog. § 4:8 4:8 *ma hez che ghig sa*

Isy 41:28, Chid 115:1-8

Ghig sa nig hehd haq sir vehr che yaog,-awg ghad nud lehq har khuhd jad che awg ceng u ve teq pa geh a thoq te nig hehd kawq phuHz koeq* cheawg le. Awg ceng u ve teq pa awg huHx lo a thoq te nig hehd awg ceg kawq te gad cheawg le.

¹⁰ Nig hehd awr lehr, awg khuHq awg ni, har pa he lehq awg cuhx awg yand teq pa haq kawq ce kan chehd ser che[†] law lehq.

¹¹ Ngag nig hehd awg pun hax ceh nux maz kanx te peg che awr lehr, kheha lehax phehq tug gha hawg lehZ ngag duhd har che yaog.

¹² A vix a nax teq paog, ngag nig hehd phehq che heh phehq lag peg che haq te lehq, nig hehd liz ngag phehq che heh phehq tug,[‡] ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog. Nig hehd ngag haq teq chaweh maq te yaq.

¹³ Ngag awg ton nag che[§] haq te lehq, ngag nig hehd haq awg kawd te pawz ha lehq che bon khuhd gha mar lar che haq nig hehd sir che yaog.

¹⁴ Ngag awg ton nag che awr lehr, nig hehd awg pun khanr har che liz, nig hehd ngag haq maq sawnr ma caz maq te, ngag haq ma chid bag lar haz. Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr, Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad haq haq yug che heh te lehq lehd ma koz, Yer suq Khreq haq haq yug che heh te lehq lehd ma koz, ngag haq haq yug ax che yaog.

¹⁵ Pong lag thad nig hehd ha lehq vix che ted ceng a meha khar lo mehx vehr cheawg le. Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr nig hehd ve mehz sir kehx tuhz lehq* ngag haq pehar gha ver, pehar peor lehZ, nig hehd awg lawn ngag sax khiz khanr gha che yaog.

¹⁶ A meha ngag nig hehd haq thed-e ghad koz ax cheaq te lehq, ngag nig hehd ve cand par phehq vehr cheawg la.

¹⁷ Chaw u ve teq pa awr lehr, nig hehd awg pun hax ceh nux awg bon tea che liz, daq che ted ceng haq duhd law lehq te che ma hez. I hehd awg pun nig hehd hax ceh nux awg bon te vid tug haq i hehd duhd law che haq te lehq, nig hehd haq ngag

hehd awg bag phawd awr huh chehd cuh gad che[†] yaog.

¹⁸ Daq che ted ceng awg pun haq hax ceh nux awg bon te che awr lehr, khar thad liz daq che yaog. Ngag nig hehd geh chehd che te yand lehax daq che ma hez.

¹⁹ Ngag ved chaw yad nehax teq paog, Khreq nig hehd awg khuhn kha peh lawg chehd thad kha gag, yad pawz tug nag che[‡] heh, nig hehd awg pun nag te pawz gha kawq khanr chehd che yaog.

²⁰ Ngag nig hehd awg lawn ca duhd ma tuhz che haq te lehq, a meha ngag nig hehd geh teq geha chehd gad lehq, ngag koz hehd che awg khuhd haq kawq pa gad che yaog.

Har gar raz he lehq Sar rad awg lawn tawd par hax te mar che

²¹ Awg lid tawd khuhd awg huHx lo chehd gad che chaw teq paog, awg lid tawd khuhd koz lar che haq nig hehd maq sir la. Ngag haq koz ax laog.

²² Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn che kheh te buhq lar che, Ar brar hanr awr lehr yad par ni ghad cawg che yaog. Te ghad awr lehr, awg ceg ma ve yad[§] phehq lehq, te ghad awr lehr awg ceg ma ma hez che yad mid te ghad ve yad phehq che yaog.

²³ Awg ceg ma ve yad par awr lehr, awg suhr awg sar a lor haq te lehq pawag che yaog. Awg ceg ma ma hez che yad mid te ghad ve yad par awr lehr, kar tiq pid lar che* awg khuhn pawag che yaog.

²⁴ Awg lawn che haq tehZ ngawx lehq hend yug tug cawg che yaog. Yad mid u ve ni ghad awr lehr, kar tiq sax caz u ve ni ceng phehq che yaog. Te ghad awr lehr, Sid naq keh haq caz daq che[†] Har gar raz yaog. Yawd yad pawag vid che awr lehr, awg ceg phehq vehr tug awg pun pawag vid che yaog.

²⁵ Har gar raz awr lehr, Ar raq muhd mig awg khuhn cawg che Sid naq keh te lehq, a meha cawg lar che Yer ruq sar lehn med haq sur che yaog. Awg lawn ghod ver, Yer ruq sar lehr med awr lehr yawd ved

* 4:9 4:9 kawq phuHz koeq Vend bax awg khuhn kawq che gehe che haq koz che yaog. Rm 6:2, 1Pt 2:20 † 4:10

‡ 4:10 kawq ce kan chehd ser che Yud daq chaw teq pa te che pawehd teq pa haq koz che yaog. 2Rsv 8:13 ‡ 4:12

§ 4:12 ngag phehq che heh phehq tug Pawd loq Yer suq haq kar tiq yeg che haq koz che yaog. § 4:13 4:13 Ngag

awg ton nag che Pawd loq mehz sir nag che haq koz che gha hawg. Cy 9:8-9 * 4:15 4:15 mehz sir kehx tuhz

lehq I hehd Pawd loq haq khawd-ehg taw maq haq jad che haq mar lar che yaog. † 4:17 4:17 awg bag phawd

awr huh chehd cuh gad che Pawd loq haq awg chawd maq gha te tug tawr lar gad che haq koz che yaog. ‡ 4:19

‡ 4:19 yad paw tug nag che Gar lar tiq chaw teq pa duhd yaq te yaq chehd che awg pun, Pawd loq duhd har jad che

haq koz che yaog. § 4:22 4:22 awg ceg ma ve yad Id sar mer laq haq koz che yaog. Khiz 16:15 * 4:23 4:23

kar tiq pid lar che Id caq haq koz che yaog. Khiz 15:1-5, 21:1-15 † 4:24 4:24 Sid naq keh haq caz daq che

Awg lid tawd khuhd haq koz gad che yaog. Tuhz 19:2 ‡ 4:26 4:26 muhd nuh maq to cawg che Yer ruq sar

lehn Ghig sa ve muhd mig haq koz gad che yaog. Pheq 21:10

awg yad teq pa geh teq geha Awg lid tawd khuhd ve awg ceg phehq che yaog.

²⁶ Kheh ma khuhd, muhd nuh maq lo cawg che Yer ruq sar lehn[‡] med awr lehr; awg ceg ma ma hez che yad mid phehq lehq a nig ved awr ve phehq che yaog.

²⁷ Awg lawn ghod ver; Liq phu khuhn che kheh te buhq lar che,

†Yad maq paw jaw che chaw meh maog, ha lehq chehd-oq.

Yad paw che haq maq gha khanr che yad mid-og,

ha lehq lehq hax ceh nux kug chehd-oq.

Awg lawn ghod ver; chaw meh ma phehq che yad mid awr lehr;

awg phad mawd cawg che yad mid haq keh

awg yad awg dug cawg mad che yaog, lehq buhq lar che yaog.

²⁸ A vix a nax teq paog, nig hehd awr lehr Id caq heh te lehq, kar tiq pehar lar che haq caz daq che awg yad awg dug teq pa phehq che yaog.

²⁹ Awg yand u ve haq, awg suhr awg sar a lor haq te lehq pawag che[§] yad te ghad awr lehr; Awg ha phu haq te lehq pawag che* yad te ghad haq du deh che heh te lehq, a meha liz u kheh te che yaog.

³⁰ Kheh ma khuhd, Liq phu khawd-ehg kheh koz lar cheawg le. †Awg ceg ma he lehq yawd ved yad par haq ghaq kor-oq. Awg lawn ghod ver; awg ceg ma ve yad par awr lehr; awg ceg ma ma hez che yad mid te ghad ve yad par geh teq geha awg sinx haq a cehax liz gha cad tug ma hez lehd koz lar che yaog.

³¹ Kheh te cheaq te lehq a vix a nax teq paog, a nig awr lehr awg ceg ma ve yad phehq che ma hez. Awg ceg ma ma hez che yad mid te ghad ve yad phehq che yaog.

5

Pong che chaw phehq che haq te lehq kha nehax yeg chehd-oq

¹ A nig gha pong tug awg pun Khreq awr lehr a nig haq pong ax peor. Kheh te lehq, kha nehax yeg chehd lehq, awg ceg puhd che ehr kuhq* haq te pawz tad kawq puhd-oq.

² Na ser. Ngag Pawd loq nig hehd haq che kheh koz ax che yaog. Nig hehd awg gig med soer che haq khanr yug ver; Khreq awr lehr nig hehd awg pun awg bon teq chaweh liz mad cawg tug yaog.

³ Awg gig med soer che haq khanr yug che chaw awg gha lia haq ngag te pawz kha nehax kawq koz ax lar sar. U kheh te che chaw awr lehr; awg lid tawd khuhd awg gha lia haq gha na yug lehq[†] gha te che yaog.

⁴ Awg lid tawd khuhd haq te lehq thed che cawd che chaw phehaq tug yaog lehq nig hehd kha duhd che chaw teq pa awr lehr; Khreq haq phaz daq veh vehor. Awg bon haq nig hehd sond vehor:[‡]

⁵ A nig awr lehr; yonr che haq te lehq thed che cawd che chaw gha phehaq tug haq duhd law che ted ceng haq Awg ha phu awg khuhn kha sehax law chehd che yaog.

⁶ Awg lawn ghod ver; Yer suq Khreq awg khuhn chehd che chaw teq pa awr lehr; awg gig med soer che lehd ma koz, maq soer che lehd ma koz, teq chaweh awg bon mad cawg. Awg bon cawg che ted ceng lehax cawg che yaog. U ve awr lehr; yonr che ted ceng haq pehd che awg khuhn khar thad liz kanx te chehd che yaog.

⁷ Awg kawd thad nig hehd kha nehax cex kae chehd che[§] yaog. Thed che cawd che ted ceng haq maq gha na yug tug, a sug nig hehd haq tawr tar lar cheawg le.

⁸ Nig hehd ni ma che kheh te phuiz veh tug beg che u ve awr lehr; nig hehd haq kug yug sehr phad Ghig sa geh lag che ma hez.

⁹ Ma hez hez che yonr khad u ve* awr lehr; did a cehax lehax liz khaor mod ted dig awg gha lia haq cid-ag vid vix gha che haq sur che yaog.

¹⁰ Ngag yonr che heh nig hehd liz ted ceng lehax yonr tug haq Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag kha nehax yonr chehd che yaog. Nig hehd haq soq saq tug tea chehd che chaw[†] te ghad awr lehr; yawd a sug phehq liz, Ghig sa cir yanr che haq gha khanr tug yaog.

¹¹ A vix a nax teq paog, chaw ted pehg pehar koz che heh, ngag awr lehr awg gig med soer che awg lid haq mar chehd ser

† 4:27 4:27 Isy 54:1 § 4:29 4:29 awg suhr awg sar a lor haq te lehq pawag che Id sar mer laq haq koz che yaog. * 4:29 4:29 Awg ha phu haq te lehq pawag che Id caq haq koz che yaog. † 4:30 4:30 Khiz 21:10

* 5:1 5:1 awg ceg puhd che ehr kuhq Awg ceg tad kawq te gad lehd koz gad che yaog. † 5:3 5:3 gha na yug lehq Yud daq chaw gha na yug cawd che awg lid tawd khuhd 613 mag cawg che yaog. ‡ 5:4 5:4 sond vehor

Thaer kuhq che awg bon haq sond vehr peor lehd koz gad che yaog. § 5:7 5:7 kha nehax cex kae chehd che Pong lag thad nig hehd yonr che haq kha nehax yug cid lar lehq kar tiq yeg chehd che yaog lehd koz gad che yaog.

* 5:9 5:9 Ma hez hez che yonr khad u ve Ma hez hez che yonr khad awr lehr, a cehax lehax cawg che liz Khreq yad awg mor haq te lug gha che yaog. Kheh te cheaq te lehq, kuhz tug ir jad che awg ceng pheq che yaog. † 5:10 5:10 soq saq tug tea chehd che chaw Ma hez hez che Sar lar teq pa haq koz che yaog.

ver, a thoq vavr te lehq du deh che haq ngag gha khanr chehd ser-ag le. Ngag u kheh te mar ver, laq kan haq caz daq che khi thid pog lehq kuhd tug[‡] awr lehr, i hehd awg pun yug kha vid lar che yaog.

¹² Nig hehd haq ni ma soq saq tug te chehd che chaw teq pa awr lehr, a sug yawd awg ton haq yawd ghehg kha tug ngag he gad che yaog.

¹³ A vix a nax teq paog, nig hehd gha pong tug Ghig sa nig hehd haq kug yug lar che yaog. Kheh ma khuhd, pong che che awr lehr, awg suhr awg sar a lor awg khad haq te tug awg pun ta yehd. Haq pehd che awg khuhn, te ghad he lehq te ghad awg ceg te daoq.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, †nawg awg ton haq haq che heh, awg pad awg ki chehd che chaw teq pa haq haoq lehd koz lar che tawd te khuhd awg khuhn, awg lid tawd khuhd awg gha lia saw lawq vehr che yaog.

¹⁵ Nig hehd te ghad haq te ghad cheq daq cad daq ver, nig hehd te ghad haq te ghad maq gha te lug daq tug sa tiq teo.

Awg ha phu ve awg sir he lehq awg suhr awg sar ve kanx teq pa awg lawn

¹⁶ Ngag koz che awr lehr, Awg ha phu ve awg khad haq kae-o. U kheh te ver, awg suhr awg sar a lor[§] awg khad haq nig hehd maq kae hawg.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, awg suhr awg sar a lor awr lehr, Awg ha phu haq tawr chuhd lehq, Awg ha phu liz, awg suhr awg sar a lor haq tawr chuhd che yaog. U ve nid ceng tawr chuhd daq che haq te lehq, nig hehd te gad che haq te maq gha che yaog.

¹⁸ Kheh ma khuhd, Awg ha phu nig hehd haq seh kae ver, nig hehd awg lid tawd khuhd awg huhx lo mad kawq chehd.

¹⁹ Awg suhr awg sar ve kanx teq pa kha sehax saw tuhaz vehor. Kanx u ve teq pa awr lehr, hax chawd hax paz te che, chaq chiz che haq te che, pehq che juhze che haq te che,

²⁰ sax ho haq a kor pi che, ned te che, cand daq che, yaq daq jiz daq che, su ved med nged haq sex lae che, nez nag che, a sug yawd awg pun haq lehax duhd ngawx che, phaz daq gid daq che, awg mor pehg daq che,

²¹ khawehx che, juhze dawg buhz che, ha lehq tug te pong te lex che, che kheh te che teq pa yaog. Che kheh te che chaw teq pa

awr lehr, Ghig sa muhd mig ve awg sinx haq maq gha hawg lehz, awg kawd huh ngag nig hehd haq sa tiq pid lar che heh, a meha liz nig hehd haq kawq koz ax che yaog.

²² Kheh ma khuhd, Awg ha phu ve awg sir* nuhq che teq pa awr lehr, haq pehd che, ha lehq che, duhd sa che, duhd yehg gad yehg che, har kax che, su awg pun daq che haq te che, kar tiq yeg che,

²³ ni ma nud nehq che he lehq a sug yawd awg ton haq ghad vix che, che teq pa yaog. Awg ceng che teq pa haq maq gha te lehd koz lar che awg lid tawd khuhd ted mar-e liz mad cawg.

²⁴ Yer suq Khreq ve chaw teq pa awr lehr, awg suhr awg sar geh teq geha, awg suhr awg sar haq caz daq che a lor he lehq awg suhr awg sar haq sex lae che teq pa haq laq kan thag huh thaq vehr peor.[†]

²⁵ A nig Awg ha phu awg khuhn teq chehd ver, Awg ha phu ve awg khad haq kae veg.

²⁶ A nig ni ma ir che lehd ma koz, te ghad he lehq te ghad yaq daq tug te che lehd ma koz, te ghad he lehq te ghad khawehx daq che lehd ma koz, che teq pa haq a nig chid bag lar haz veg.

6

¹ A vix a nax teq paog, chaw te ghad ghad vend bax ted ceng ceaz te chehd che haq nig hehd gha mawg ver, yawd kawq daq vid tug, nig hehd co ha phawd awr awg ghad cawg che chaw teq pa awr lehr, ni ma nud nehq che awg khuhn yawd haq kawq ghu vid-oq. Nawg liz, ber che lawd che awg khad haq maq gha kae tug, khar thad liz nawg awg ton sa tiq teo.

² Nig hehd te ghad lehq te ghad ve awg veg haq ga puhd daoq. Che kheh te ver, Khreq ve awg lid tawd khuhd haq nig hehd te peh lawq tug yaog.

³ Chaw te ghad ghad awr lehr, yawd teq chaweh cheng lehq a yed ir che chaw phehq che ma hez liz, ngag awr lehr su haq keh a yed ir lehq cheng che yaog lehd yawd duhd ver, yawd awr lehr yawd awg ton haq her ka che yaog.

⁴ A sug yawd te lar che kanx haq duhd ngawx tehz ngawx-oq.* U kheh te ver, su haq maq ca tehz daq lehq a sug yawd awg ton haq yawd ha lehq gha che yaog.

‡ 5:11 5:11 *khi thid pog lehq kuhd tug* Yud daq chaw awr lehr kanx te che haq lehax ghad va chehd che haq te lehq, yonr che chaw thaer khuhq gha tug yaog, lehd koz che tawd che awr lehr i hehd awg pun na har jad che tawd phehq che haq koz che yaog. † 5:14 5:14 Ak 19:18 § 5:16 5:16 *awg suhr awg sar a lor* Chaq chiz che kanx haq koz che yaog. * 5:22 5:22 *Awg ha phu ve awg sir* Awg ha phu uq penr che chaw teq pa ve ni ma tar khad haq koz che yaog. † 5:24 5:24 *laq kan thag huh thaq vehr peor* Laq kan thag huh yug chid bag lar haz peor lehd koz gad che yaog. 2:20, 3:13, 6:14 * 6:4 6:4 *duhd ngawx tehz ngawx-oq* A sug yawd te chehd che kanx haq char ngawx lehd koz gad che yaog. 2K 13:5

⁵ Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia awr lehr, a sug yawd ved awg veg haq gha puhd tug yaog.

⁶ Bon khuhd haq gha hend che chaw te ghad awr lehr, yawd haq mar vid sehr phad te ghad haq daq che awg ceng awg gha lia pehg vid cawd che yaog.

⁷ Ta duhd yaq. Ghig sa haq nig hehd her ka maq gha hawg. Awg lawn ghod ver, a sug yawd awg yuhd ser che heh yawd gha ghiq tug yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, a sug yawd awg suhr awg sar haq caz daq che ted ceng haq ser ver, awg suhr awg sar geh lag che lug che sez che haq gha ghiq tug yaog. Awg ha phu haq caz daq che ted ceng haq ser ver, Awg ha phu awg khuhn co tiq ha tiq haq gha ghiq tug yaog.

⁹ A nig daq che awg ceng haq te che awg ghad ta nud vid. Awg lawn ghod ver, a nig ni ma awg ghad ma nud lehq ma phehd kha lar haz ver, awg yand cawd che te yand awg khuhn a nig gha ghiq tug yaog.[†]

¹⁰ Kheh te cheaq te lehq, te gha che heh, chaw awg gha lia awg pun daq che haq teag veg. Yonr che yehg yad ka yad teq pa awg pun lex lehq daq che haq teag veg.

Pawd loq laq kan awg khuhn lehax ni ma ir kig cawg che

¹¹ Ngag awg ton ngag ved laq kuhr nig hehd haq buhq fea che liq mehz che teq pa khawd-ehg ma ir che[‡] haq ngawx-oq.

¹² Awg suhr awg sar phawd awr awg lid tawd khuhd awg khuhn ngawx sa tug te gad che chaw teq pa awr lehr, nig hehd awg gig med gha soer tug nig hehd haq nix-i ghad te cuha che yaog. I hehd che kheh te che awr lehr, Khreq ve laq kan[§] haq te lehq du deh che haq i hehd maq gha khanr tug te che lehax yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, awg gig med soer vehr che chaw teq pa awr lehr, i hehd awg ton liz awg lid tawd khuhd haq kha lawq na yug che ma hez. Nig hehd ve awg suhr awg sar haq te lehq^{*} i hehd ni ma ir kig cawg tug, nig hehd haq awg gig med soer cuh gad che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd ngag awr lehr, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve laq kan

haq lehax[†] chid ir chid muh tug yaog. Awg kag awr ve ted ceng haq chid ir chid muh tug ma hez. Laq kan u ve haq te lehq mig gig ve awg lid teq pa awr lehr ngag awg khuhn suh vehr lehq, ngag liz mig gig ve awg lid teq pa haq suh vekor.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, awg gig med soer che lehd ma koz, maq soer che lehd ma koz, teq chaweh awg bon mad cawg. Chaw awg suhx phehq vehr che ted ceng lehax awg bon cawg che yaog.

¹⁶ Chaw awg suhx phehaq che awg lid ve awg khad haq[‡] kae chehd che chaw awg gha lia awg thag huh lehd ma koz, Ghig sa ve Id sar rer laq chaw teq pa[§] awg thag huh lehd ma koz, Ghig sa geh lag che duhd sa gad sa che ted ceng he lehq har kax che ted ceng cawg vid-oq.

¹⁷ Yaq ni khaz nuhr ver, chaw te ghad-ehg liz ngag haq tad kawq soq saq ax. Awg lawn ghod ver, ngag ved awg ton haq Yer suq ve awg maex^{*} teq pa cawg lar che yaog.

Bon naq vid che tawd

¹⁸ A vix a nax teq paog, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx nig hehd ve ni ma awg khuhn cawg vid-oq. A meng.

[†] 6:9 6:9 *gha ghiq tug yaog* Te lar che heh awg bon gha che haq koz che yaog. Pheq mar 22:11-12   [‡] 6:11 6:11 *khawd-ehg ma ir che* Pawd loq mehz sir mad daq che haq te lehq, liq buhq thad liq mehz ir chawa te buhq che haq koz che yaog. 4:13   [§] 6:12 6:12 *Khreq ve laq kan* Yer suq ve ha lehq che bon khuhd mar che kanx haq koz che yaog.   ^{*} 6:13 6:13 *awg suhr awg sar haq te lehq* Awg gig med soer che haq koz che yaog.   [†] 6:14 6:14 *laq kan haq lehax* Yer suq ve ha lehq che bon khuhd mar che ted ceng haq lehax ni ma ir che haq koz che yaog.

1K 1:31, 2:2   [‡] 6:16 6:16 *awg lid ve awg khad haq* Ha lehq che bon khuhd awg khad haq kae chehd che haq koz che yaog.   [§] 6:16 6:16 *Ghig sa ve Id sar rer laq chaw teq pa* Id sar rer laq chaw (Yud daq chaw) awr lehr Ghig sa ve chaw ceng phehq che yaog. Kheh ma khuhd, chuhr huh Pawd loq awr lehr Yer suq Khreq awg khuhn

yonr che chaw teq pa haq koz lar che yaog.   ^{*} 6:17 6:17 *Yer suq ve awg maex* Yer suq awg pun sax khiz khanr che haq te lehq, su du deh lehq gha lar che awg kix awg hawehd haq koz che yaog. 2K 11:23-25

Ed fed suq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Ed fed suq med vawr, awg yand u ve khuhn Ar siq muhd mig nehax ghod che muhd ni kehg phawd awr cawg che a yed ir jad che med ted mag phehq che yaog. (A meha Tu ra ki muhd mig yaog). Awg lawn ghod ver Ed fed suq med awr lehr, tad kag nag khaex te daq che yaq kaw khad laex khad phanr kae kig phehq cheaq te lehq, tad kag te daq kig awg cuhz penr nux phehq vehr che yaog. U ve lehax ma hez ser, Ed fed suq med u ve khuhn awg meh buhg jad che Rod maq chaw a kor pi che awg lid khuhn ve ghig sa ma Dai nag sax ho ve bon yehg nux liz te tand lar che yaog. (Her lar saq khuhd ver, A te miq lehd koz che yaog). Pawd lod Ed fed suq med haq yawd ved kanx te kig awg cuhz penr te lar lehq med che khuhq seh khuhq kha gag chehd lehq ha lehq che bon khuhd mar che yaog. Liq che ve te koz vawr, Ed fed suq med khuhn chehd che Khreq yad awg mor haq lehax fe vid che ma hez hawg. Pawd loq yawd sehr pawz te pawz huh ha lehq che bon khuhd ca maer kig Ar siq muhd mig khuhn ve med teq pa khuhn cawg che Khreq yad awg mor teq pa haq liz fe vid lar che gha hawg.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

A.D. 60 khuhq thad huh, cuh yad Pawd loq Rod maq med nux lo nid khuhq thawnr khuhn chehd thad huh, yawd buhq lar che yaog lehd chaw mad awr ve koz che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Ed fed suq liq che ve te koz vawr, Pawd loq buhq lar che awg kag awg nuz awr ve liq haq pen daq lehq ma hez hez che mar khad he lehq mar yaq che awg ceng teq pa haq caz daq che awg lawn haq yawd mad buhq lar. Kheh ma khuhd, Ghig sa ve co co taer taer te che awg bon awg sinx he lehq duhd law che ted ceng khawd-ehg kheh taw maq kuhg, khawd-ehg kheh taw maq nax che haq ghawn par teq pa kha sehax na gha lehq, Ghig sa Khreq yad awg mor awg pun muh jad daq jad che duhd law lar che awg ceng teq pa haq liz i hehd ve ni ma sir khuhn kha nehax sir gha tug awg pun Pawd loq buhq lar che yaog. Liq che ve te koz awg khuhn a yed ir jad che ted ceng liz, teq mor ted chuhq ax lehax te che awg lawn haq buhq lar che yaog. U ve awr lehr, Khreq yad gha lia Ghig sa

ve ted yehg yad ka yad lehax phehq che yaog. Kheh te cheaq te lehq, te ghad he lehq te ghad haq daq cawd che yaog. Che nuz awr liz yawd Khreq yad awg mor awg lawn kawq buhq lar che yaog. Khreq yad awg mor ghod che awr lehr, te lar che bon lawg kig yehg haq koz che ma hez. Khreq yad awg mor awr lehr, chaw mawd, yad nehq, haw khaz, yad mid, Khreq yad kha phehq che chaw awg gha lia haq koz che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd (1:1-2)
2. Khreq ve awg miq awg phond he lehq Khreq yad awg mor ve a kor sir phehq che Khreq (1:3-14)
3. Khreq yad teq pa Ghig sa ve kand pax he lehq Ghig sa ve duhd law che ted ceng haq kha sehax sir tug awg pun Pawd loq bon lawg vid che (1:15-23)
4. Ghig sa duhd law lar che lo geh gha tug awg khad teq pa (2:1-3:21)
5. Khreq yad awg mor awg khuhn Ghig sa duhd law lar che haq te peh lawq gha tug awg khad (4:1-6:20)
6. Awg leh med ve tawd (6:21-24)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Ghig sa ve a lor cawd cheaq te lehq, Yer suq Khreq ve cuh yad phehq che ngag Pawd loq awr lehr, Ed fed suq med khuhn chehd che Khreq yad phehq lehq Yer suq Khreq haq yonr yeg che chaw teq pa haq liq che te koz buhq fea che yaog.

² A nig ved Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx* he lehq duhd sa gad sa tug nig hehd geh cawg vid-oq.

Yer suq haq te lehq awg bon gha che awg lawn

³ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve Awr pa Ghig sa haq chid muh-oq. Yawd awr lehr, co ha phawd awr awg pun muhd nuh maq haq caz daq che awg bon awg ceng gha lia, Khreq haq cud lehq a nig haq naq ax peor.

⁴ Mig gig maq te phanr ser thad loar, Ghig sa awr lehr, Khreq awg khuhn lo a nig haq lez yug lar peor.† A nig awr lehr, yawd mehz khuhd suhr daq kehg che chaw he lehq yaq kig mad cawg che chaw gha phehq tug, yawd a nig haq lez yug lar che yaog.

⁵ Yer suq Khreq haq te lehq a nig Ghig sa ve awg yad phehaq tug, awg kawd thad loar yawd a nig haq haq lehq fir teh lar

* 1:2 1:2 awg bon awg sinx Gal 1:3 haq ngawx. † 1:4 1:4 lez yug lar peor Ghig sa ve chaw te lar peg che haq koz gad che yaog. Rm 11:5

peor. Che kheh te tug, Ghig sa yawd ni ma cawd che yaog.

⁶ Yawd ved awg bon haq chid muh tug, Ghig sa haq jad che yawd ved Yad phu awg khuhn, awg mig awg phond cawg che yawd ved awg bon a nig haq yawd pehar lar che yaog.

⁷ Yad phu ve awg suhr haq te lehq, yawd awg khuhn a nig thaer khuhq che[‡] haq gha peor. Yer suq yawd ved awg bon ir jad mad jad cheaq te lehq, a nig ved yaq kig jiz kig teq pa haq yawd phehd kha ax che yaog.

⁸ Cud yiq ma yiq he lehq sir vix che awg ceng gha lia khuhn lo lehax, Ghig sa ve awg bon a nig haq sang te sang mad-ag tug yawd tea che yaog.

⁹ Kheh te cheaq te lehq, pong lag thad Ghig sa ve a lor awr lehr khuhd ceh lar che liz, a meha a nig haq Ghig sa yawd pheq mar ax peor. Yer suq haq cud lehq che kheh te tug yawd ni ma cawd che yaog.

¹⁰ Khawd-ehg kheh le lehd koz ver, awg yand gag vehr che te yand, muhd muh maq lo cawg che awg ceng gha lia lehd ma koz, mig gig khod-aq lo cawg che awg ceng gha lia lehd ma koz, Ghig sa cuhx daq caz daq vid lehq, Khreq haq uq penr cuh tug yaog.

¹¹ Yer suq Khreq haq te lehq, a nig liz Ghig sa ve chaw phehq che yaog. Yawd a lor cawd che khuhn awg gha lia haq yawd te lar che yaog. Ghig sa awr lehr, yawd duhd lar che heh, awg kawd thad liz a nig haq fir teh lar peor.

¹² Khreq haq awg kawd duhd law lar che[§] ngag hehd teq pa awr lehr, yawd ved awg mig awg phond haq chid muh tug awg pun, yawd ngag hehd haq fir teh lar peor.

¹³ Nig hehd liz, nig hehd gha pong che awg lawn ha lehq che bon khuhd lehd koz che, thed che cawd che tawd khuhd haq gha kad peg lehq, Yer suq Khreq haq yonr vehr khaz nuhr, peha tug yaog lehd koz lar che Daq che kehq che Awg ha phu haq cud lehq, Ghig sa nig hehd haq maex lar peor.*

¹⁴ Ghig sa a nig haq pong ax thad kha gag, Ghig sa ve awg sinx haq a nig gha cad tug haq sir vid tug, a meha liz Daq che kehq che Awg ha phu a nig haq pehar lar peor.[†] Che awr lehr, yawd ved awg mig awg phond haq a nig chid muh tug awg pun yaog.

¹⁵ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd Jawd mawd Yer suq haq yonr lehq, Khreq yad teq pa awg gha lia haq haq che awg lawn ngag gha kad peor.

¹⁶ Kheh te lehq, nig hehd haq te lehq ngag Ghig sa haq khar thad liz chid muh lehq, nig hehd awg pun bon lawg chehd che yaog.

¹⁷ Ngag bon lawg thad, awg mig awg phond ir che Awr pa phehq che, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve Ghig sa awr lehr, yawd ved awg lawn haq nig hehd sir tug, duhd sir vix che ni ma he lehq pheq mar che teq pa haq sir vix che ni ma yawd nig hehd haq pid tug ngag lawg che yaog.

¹⁸ Yawd nig hehd haq kug yug cheaq te lehq, duhd law tug khawd-ehg kheh cawg che lehd ma koz, Khreq yad teq pa gha tug awg sinx khawd-ehg kheh ma awg mig awg phond ir jad mad jad che lehd ma koz, nig hehd ve ni ma awg khuhn kha sehax saw duhd mawg gha tug ngag bon lawg chehd che yaog.

¹⁹ Kheh te lehq, a nig kha yonr che chaw teq pa awg pun, koz mad peg thad kha gag yawd ved kand pax khawd-ehg taw maq ir jad che haq nig hehd sir tug liz, ngag bon lawg che yaog. Che ve haq Ghig sa te thad, kand pax ir jad hehd jad che awg khuhn yawd te che yaog.

²⁰ Kand pax u ve awr lehr, Khreq haq suh kig lo kawq teq tuag vid lehq, muhd nuh maq lo Ghig sa yawd ved laq yaq awr pax awr lo[‡] yawd haq mi vid lar che yaog.

²¹ Yawd awr lehr, uq penr che phad awg gha lia, kand pax ir che phad awg gha lia, awg ghad ir che phad awg gha lia, jawd mawd awg gha lia he lehq awg meh kha cawg lar che awg gha lia, che teq co haq lehd ma koz, awg khaz nuhr teq co haq lehd ma koz, che awg gha lia thag lo yawd ir jad muh jad che yaog.

²² Awg ceng gha lia haq yawd awg huhx lo Ghig sa teh lar lehq, Khreq yad awg mor haq kha caz daq che awg gha lia awg thag lo yawd haq a kor phehq vid che yaog.

²³ Khreq yad awg mor awr lehr, Yer suq ve awg ton yaog. Khreq yad awg mor awg khuhn Khreq peh lawq chehd lehq awg gha lia haq yawd peh lawq vid che yaog.

2

I hehd duhd sir duhd pawnr tug bon lawg che

Ghig sa ve bon haq te lehq thaer khuhq che haq gha che

[‡] **1:7 1:7 thaer khuhq che** Vend bax awg khuhn suh chehd che chaw teq pa haq Yer suq ve awg suhr chuhd phu vid che haq koz che yaog. 1Pt 1:18-19 **§ 1:12 1:12 Khreq haq awg kawd duhd law lar che** Yud daq chaw teq pa haq koz che yaog. * **1:13 1:13 nig hehd haq maex lar peor** Ghig sa ve chaw phehq vehor lehd koz gad che yaog. [†] **1:14 1:14 Awg ha phu a nig haq pehar lar peor** Awg ha phu pehar che awr lehr, Ghig sa ve chaw phehq vehr che sax khiz phehq che yaog. [‡] **1:20 1:20 laq yaq awr pax awr lo** Awg ghad ir lehq awg mig awg phond cawg che haq koz che yaog.

¹ Nig hehd awr lehr; te yaq kig he lehq vend bax teq pa awg khuhn suh chehd che te yand, yawd nig hehd haq kawq teq tuag vid che yaog.

² Pong lag thad nig hehd mig gig ve awg lid awg khad teq pa awg khad haq kae che awg khuhn, vend bax teq pa haq te che yaog. Awg yand u ve haq, muhd-aq lo ve kand pax haq uq penr che phad* awg khad haq liz nig hehd kae che yaog. Yawd awr lehr, maq na yug che chaw teq pa ve ni ma awg khuhn kanx te che awg ha phehq che yaog.

³ Awg yand u ve haq, a nig awg gha lia liz maq na yug che chaw teq pa geh teq geha chehd lehq, awg suhr awg sar ni khaz suh tug te cheaq te lehq, awg suhr awg sar te gad che heh te che lehd ma koz, duhd lar che heh te che lehd ma koz, a nig te che yaog. Kheh te lehq, awg kag awr ve chaw teq pa heh te lehq, a nig awr lehr nez nag che haq gha khanr che chaw teq pa phehq cehg maq che yaog.

⁴ Kheh ma khuhd, har kax vix jad che Ghig sa awr lehr, yawd ved haq pehd ir jad che awg khuhn a nig haq haq cheaq te lehq,

⁵ vend bax teq pa awg khuhn a nig suh chehd che[†] liz, Khreq geh teq geha yawd a nig haq kawq teq tuag vid peor. (Ghig sa ve awg bon haq te lehq nig hehd thaer khuhq che haq gha vehor.)

⁶ Ghig sa awr lehr, Yer suq Khreq geh teq geha a nig haq kawq teq tuag vid lehq, yawd haq te lehq muhd nuh maq ve chehd kig awg khuhn a nig haq yawd geh mi cuha che yaog.

⁷ Yawd che kheh te che awr lehr, Yer suq Khreq haq te lehq yawd a nig haq har kax ax che awg khuhn, awg khaz nuhr lag tug te yand khuhn, yawd ved awg bon khawd-ehg ma ir jad mad jad che haq pheq mar ax tug awg pun te che yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, nig hehd yonr che awg khuhn Ghig sa ve awg bon haq te lehq nig hehd thaer khuhq che haq gha che yaog. Nig hehd khad nig hehd te che haq te lehq gha che ma hez. Ghig sa pehar che laq sawnr phehq che yaog.

⁹ Chaw te ghad-eg liz ni ma maq gha ir tug, kanx te cheaq te lehq[‡] gha che ma hez.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, a nig haq yawd tea lar che yaog. A nig daq che kanx teq

pa haq te tug, Yer suq Khreq awg khuhn yawd a nig haq phanr lar che yaog. Daq che kanx u ve teq pa haq a nig te kae tug awg pun awg kawd maq thad loar Ghig sa ghu lar peor.

Laq kan haq te lehq cawd daq hawr daq vehr che

¹¹⁻¹² Kheh te lehq, awg suhr awg sar phawd awr bid saz a naz[§] chaw phehq che nig hehd teq pa awr lehr, pong lag thad Khreq haq a cehax liz ma caz daq che haq duhd nuhd-og. Awg yand u ve haq, awg gig med soer che chaw teq pa awr lehr, nig hehd haq awg gig med maq soer che chaw teq pa phehq che lehd koz che yaog. Awg gig med soer che* u ve awr lehr, awg suhr awg sar phawd awr laq kuhr te che ted ceng phehq che yaog. Awg yand u ve awg khuhn nig hehd awr lehr, Id sar rer laq awg mor haq maq gha pawnd daq. Ghig sa koz lar che kar tiq sax caz tawd khuhd haq liz nig hehd ma caz daq. Nig hehd awr lehr, mig gig koar lo duhd law kig liz mad cawg lehq Ghig sa liz mad cawg che haq duhd nuhd-og.

¹³ Pong lag thad[†] nig hehd vid kig lo chehd che liz, a meha[‡] Yer suq Khreq awg khuhn lo nig hehd awr lehr, Khreq ve awg suhr haq te lehq awg pad huh gag vehor.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, yawd haq te lehq a nig cawd daq hawr daq che yaog. Yawd awr lehr, a nig chaw nid ceng[§] phehq chehd che haq ted ceng lehax phehaq vid lehq, a nig awg kanr huh ko lar che ghoq pa heh te lehq cand daq che te ceng haq yawd phaz kha vehor.

¹⁵ Yawd ved awg ton awg khuhn awg lid tawd khuhd ve awg lid awg khad he lehq tawd pid lar che teq pa haq te lug vehor. Yawd che kheh te che awr lehr, chaw nid ceng phehq chehd che haq yawd awg khuhn chaw awg suhx te ghad phehaq lehq, cawd daq hawr daq tug te che yaog.

¹⁶ Laq kan haq te lehq, a nig chaw nid ceng haq awg ton teq ton lehax phehq che awg khuhn Ghig sa haq cawd daq hawr daq tug awg pun liz yawd te che yaog. Yawd che kheh te cheaq te lehq, cand daq che ted ceng haq yawd dawz vehr che yaog.

* 2:2 2:2 uq penr sehr phad Ned haeg haq koz che yaog. Yh 14:30. † 2:5 2:5 a nig suh chehd che Awg ton suh che haq koz che ma hez. Co ha suh che haq koz che yaog. ‡ 2:9 2:9 kanx te cheaq te lehq Daq che kanx

awr lehr, chaw yad ve vend bax haq chuhd kha maq gha. § 2:11-12 2:11 bid saz a naz Yud daq chaw ma hez che awg gha lia haq bid saz a naz chaw lehd sawnr lar che yaog. * 2:11-12 2:11 Awg gig med soer che Gal 2:3, 5:2 haq ngawx. † 2:13 2:13 Pong lag thad Thaer khuhq che maq gha ser huh ve awg yand haq koz che yaog.

‡ 2:13 2:13 a meha Thaer khuhq gha peg khaz nuhr ve awg yand haq koz che yaog. § 2:14 2:14 chaw nid ceng Yud daq chaw he lehq bid saz a naz chaw haq koz che yaog. * 2:17 2:17 vid kig lo chehd che chaw Bid saz a naz chaw teq pa haq koz chehd che yaog.

¹⁷ Khreq lag lehq, nig hehd vid kig lo chehd che chaw* teq pa haq lehd ma koz, ned kig huh chehd che chaw† teq pa haq lehd ma koz, cawd daq hawr daq vid tug awg lawn ha lehq che bon khuhd mar vid che yaog.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, yawd haq te lehq a nig chaw nid ceng awr lehr, Awg ha phu te ghad lehax awg khuhn lo Awr pa chehd lo kae tug, yaq kaw cawg lar peor.

¹⁹ Kheh te lehq, nig hehd awr lehr, su muhd mig ve chaw mad kawq phehq. Khehx chaw liz mad kawq phehq. A meha nig hehd awr lehr, Khreq yad teq pa geh te muhd mig awg khuhn lo lehax chehd lehq, Ghig sa ve yehg awg khuhn lo yehg yad ka yad teq pa phehq vehr che yaog.

²⁰ Nig hehd teq pa awr lehr, Ghig sa te lar che yehg phehq che yaog. Cuh yad teq pa he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa awr lehr, awg chi he lehq awg cuhz penr phehq lehq, Yer suq Khreq awg ton vawr, awg cir lo cawg che awg cuhz penr huhx meh dig phehq vehr che yaog.

²¹ Yawd awg khuhn lo ted yehg ka maq ve saw caz daq lar lehq, Jawd mawd Yer suq Khreq awg khuhn daq kehq che bon yehg nux phehaq tug ir veh chehd che yaog.

²² Ghig sa ve Awg ha phu awg pun chehd kig phehq tug yawd awr lehr, nig hehd haq yug lehq yehg u ve haq te chehd che yaog.

3

Pawd loq bid saz a naz chaw teq pa awg pun kanx te che awg lawn

¹ Awg lawn u ve haq te lehq, ngag Pawd loq awr lehr, nig hehd bid saz a naz chaw teq pa haq ga tug Yer suq Khreq awg pun thawnr khuhn gha chehd chehd che yaog.

² Nig hehd awg pun Ghig sa ve awg bon khuhn kanx che ve ngag haq pehar lar peg che haq nig hehd gha sir gha kad peg che yaog.

³ Ngag nig hehd haq liq ngeh che khuhn buhq ax peg che heh, Ghig sa khuhd ceh lar che awg ceng* teq pa ngag haq pheq mar ax cheaq te lehq, ngag gha sir che yaog lehz nig hehd sir chehd che yaog.

⁴ Liq che haq nig hehd ghawn chehd che te yand, Khreq haq caz daq che khuhd ceh lar che awg ceng haq ngag kha nehax sir che yaog lehz, nig hehd gha sir tug yaog.

⁵ Khuhd ceh lar che awg ceng u ve awg lawn, pong lag thad ve chaw teq pa haq

maq sir vid che liz, a meha ve awg yand awg khuhn Awg ha phu awr lehr, Ghig sa ve daq kehq che cuh yad teq pa he lehq cuh kar var teq pa haq pheq mar vid lar che yaog.

⁶ Khuhd ceh lar che awg ceng u ve awr lehr, che kheh yaog. Ha lehq che bon khuhd haq te lehq, bid saz a naz chaw teq pa awr lehr, Yer suq Khreq awg khuhn lo Yud daq chaw teq pa geh teq geha awg sinx gha cad che, i hehd geh awg ton teq ton lehax phehaq lehq, pid lar che kar tiq sax caz haq i hehd geh teq geha gha che yaog.

⁷ Ghig sa yawd ved awg bon ngag haq khea pehar che heh te lehq, ha lehq che bon khuhd che su haq mar vid tug yawd ngag haq te cuha che yaog. Yawd ved laq sawnr† che haq ngag gha che awr lehr, yawd ved kand pax awg khuhn lo yawd tea cheaq te lehq gha che yaog.

⁸ Khreq awg khuhn cawg che peh lawq jad mad jad che awg bon awg lawn teq pa bid saz a naz chaw teq pa haq bon mar vid tug, Khreq yad teq pa awg gha lia awg khuhn ngag su haq keh i che chaw te ghad phehq liz, awg bon che ve yawd ngag haq pehar che yaog.

⁹ Ghig sa ve khuhd ceh lar che awg ceng awg lawn chaw awg gha lia haq kha sehax pheq mar vid gha tug awg pun liz, awg bon che ve haq ngag gha che yaog. Khuhd ceh lar che awg ceng u ve awr lehr, awg gha lia haq te phanr che Ghig sa awg khuhn, a mig thad loar liz khuhd ceh lar che yaog.

¹⁰ A thoq awg pun khuhd ceh lar che awg le lehd koz ver, Ghig sa ve cud yiq ma yiq‡ khawd-ehg ma ir jad mad jad che awg lawn Khreq yad awg mor haq cud lehq muhd-aq lo chehd che uq penr che phad he lehq kand pax cawg che phad teq pa haq a meha sir vid tug awg pun, awg yand u ve haq yawd khuhd ceh lar che yaog.

¹¹ Che kheh te che awr lehr, mig gig maq te phanr ser thad liz yawd duhd law lar che heh, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq awg khuhn phehaq vid tug awg pun yawd te che yaog.

¹² Jawd mawd Yer suq Khreq awg khuhn lo a nig ni ma taq che khuhn te lehq, yawd haq yonr che che te lehq, ma kuhz che awg khuhn a nig Ghig sa mehzh khuhd suhr kae gag che yaog.

¹³ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd awg pun ngag gha tuq gha khanr che§ teq pa haq te lehq nig hehd ni ma maq gha lug tug, ngag lawg khawx che yaog. Tuq che

† 2:17 2:17 *ned kig huh chehd che chaw* Yud daq chaw haq koz chehd che yaog. * 3:3 3:3 *khuhd ceh lar che awg ceng* 1:9, Kaw 1:26-27 haq ngawx. † 3:7 3:7 *Yawd ved laq sawnr* Ha lehq che bon khuhd mar che kanx haq koz che yaog. ‡ 3:10 3:10 *Ghig sa ve cud yiq ma yiq* Chaw yad haq vend bax khuhn pong vid tug, Yer suq haq mig gig khod-aq lo peha lar che haq koz gad che yaog. § 3:13 3:13 *gha tuq gha khanr che* Thawnr awg khuhn lo gha chehd che haq koz che yaog. 3:1

khanr che che teq pa awr lehr, nig hehd awg pun awg mig awg phond gha che yaog.

Sir mad gag ser che haq pehnd che haq sir tug bon lawg che

¹⁴ Awg lawn che haq te lehq, Awr pa mehzh khuhd suhr ngag nar khehr teh mi lehq bon lawg che yaog.

¹⁵ Yawd awr lehr, muhd nuh maq lo chehd che he lehq mig gig koar lo chehd che awg gha lia awg thag lo Awr pa phehq che yaog.

¹⁶ Ngag bon lawg che awr lehr, Ghig sa ve awg mig awg phond ir jad mad jad che heh, yawd ved Awg ha phu haq te lehq nig hehd ve ni ma awg khuhn kand pax haq yawd yehd lehq, awg ghad cawg vid tug lehd ma koz,

¹⁷⁻¹⁸ nig hehd yonr che haq te lehq Khreq nig hehd ve ni ma awg khuhn chehd yeg tug lehd ma koz, ngag lawg che yaog. Haq pehnd che awg khuhn nig hehd awg chi cuhz nax lehq awg cuhz penr yeg cheaq te lehq, Khreq yad teq pa awg gha lia geh teq geha Khreq ve haq pehnd che khawd-ehg taw maq kuhg che, khawd-ehg taw maq yehg che, khawd-ehg taw maq muh che he lehq khawd-ehg taw maq nax che haq nig hehd liz kha nehax sir gha vid tug awg pun liz ngag bon lawg che yaog.

¹⁹ Chaw yad sir mad gag che Khreq ve haq pehnd che haq nig hehd sir tug awg pun liz ngag bon lawg chehd che yaog. U kheh te sir ver, Ghig sa ve peh lawq che awg ceng gha lia nig hehd awg khuhn phehaq vid tug yaog.

²⁰ Ghig sa ve kand pax awr lehr, a nig awg khuhn lo kanx te chehd cheaq te lehq, a nig lawg che he lehq duhd che awg gha lia haq keh lex lehq yawd mad chawa tea gha che yaog.

²¹ Khreq yad awg mor awg khuhn lehd ma koz, Yer suq Khreq awg khuhn lehd ma koz, co co taer taer khar thad liz yawd haq chid ir chid muh vid-oq. A meng.

4

Awg ha phu haq te lehq ni ma teq siar lehax te che

¹ Kheh te lehq, Jawd mawd Yer suq awg pun thawnr khuhn gha chehd che ngag awr lehr, nig hehd haq che kheh lawg khawx che yaog. Ghig sa nig hehd haq kug yug lar che heh, yawd kug yug lar che haq kenr daq che awg khad haq lehax te kae-o.

² Awg ceng gha lia khuhn a sug yawd awg ton haq tar nehq che, ni ma nud nud nehq nehq che, ni ma duhd yehg gad yehg

che he lehq haq pehnd che awg khuhn te ghad he lehq te ghad yeg khanr daq che, che teq pa awg khad haq te kae-o.

³ A caz kheh peh chuq lar che heh te lehq, cawd daq hawr daq che ted ceng nig hehd haq peh chuq lar che awg khuhn, Awg ha phu haq te lehq khar thad liz ni ma teq sir lehax cawg gha tug hax ceh nux tar-o.

⁴ Ghig sa nig hehd haq kug yug lar che te yand, nig hehd duhd law kig ted ceng lehax cawg tug yawd kug yug lar che heh te lehq, awg ton teq ton lehax cawg lehq, Awg ha phu te ghad lehax cawg che yaog.

⁵ Jawd mawd te ghad lehax,* yonr che ted ceng lehax, baz tiz sar ted ceng lehax cawg che yaog.

⁶ Chaw awg gha lia ve Awr pa te che Ghig sa te ghad lehax cawg che yaog. Yawd awr lehr, awg gha lia awg thag lo chehd lehq, awg gha lia awg khuhn lo kanx te lehq, awg gha lia awg khuhn chehd chehd che yaog.

⁷ Khreq awr lehr, yawd ved laq sawnr khawd-ehg taw maq pehar lar che heh, a nig awg gha lia awg bon kheh ma gha peor.

⁸ Kheh te lehq, Liq phu khuhn che kheh koz lar che,

†“Yawd awr lehr muh kig lo taez che† te yand,

cand par teq pa haq yawd peh ve lehq,

chaw yad teq pa haq laq sawnr teq pa pid che yaog,”

lehd koz lar che yaog.

⁹ Yawd taez che lehd koz che awr lehr, awg kawd thad mig gig awg huhx ted thaeg huh yawd yaeq jaw peg che haq koz che ma hez hawg la.

¹⁰ Yaeq che te ghad awr lehr, awg ceng gha lia haq peh lawq vid tug awg pun, muhd nuh maq awg gha lia awg thag lo taez che chaw te ghad phehq che yaog.

¹¹ Laq sawnr che ve teq pa haq yawd pid che awr lehr, ted pehg pehar cuh yad te tug, ted pehg pehar Ghig sa ve cuh kar var te tug, ted pehg pehar ha lehq che bon khuhd mar var te tug, ted pehg pehar Khreq yad awg mor haq haq sax var te tug, ted pehg pehar mar vid var te tug, che ve teq pa te che yaog.

¹² Khreq yad teq pa haq ghu lar hanr lar lehq Khreq ve awg ton‡ ir veh yeg veh vid che kanx te vid tug awg pun laq sawnr u ve teq pa yawd pid che yaog.

¹³ A nig awg gha lia awr lehr, yonr che awg khuhn lehd ma koz, Ghig sa ve Yawd phu haq sir che awg khuhn lehd ma koz,

* 4:5 4:5 *Jawd mawd te ghad lehax* Yer suq haq koz che yaog. † 4:8 4:8 Chid 68:18 † 4:8 4:8 *muh kig lo taez che* Yer suq kawq taz koec che haq koz che yaog. Chid 68:18, Cy 1:9 ‡ 4:12 4:12 *Khreq ve awg ton* Khreq yad awg mor haq koz che yaog.

ni ma teq sir-a lehax phehaq thad kha gag, u kheh phehq tug yaog. Kheh te lehq, a nig awr lehr, ir vehr che chaw phehq lehq, Khreq peh lawq che heh te lehq peh lawq thad kha gag tea chehd che yaog.

¹⁴ Che kheh te ir vehr che ver, a nig chaw yad nehax mad kawq phehq lehq, laz jad che chaw teq pa cud yiq te lehq her ka che awg khuhn laex ceng haq mar che te yand, muhd huh mez chid ve che heh te lehq, a nig haq choq phawd o phawd mez chid ve gha tug ma hez.

¹⁵ Kheh ma khuhd, haq pehnd che awg khuhn a nig thed che cawd che tawd khuhd haq yaw lehq, Khreq awg khuhn a nig awg ceng gha lia hax ceh nux ir vehr tug yaog. Yawd awr lehr a kor phehq che yaog.

¹⁶ A kor u ve haq caz daq che haq te lehq, awg ton teq ton maq ve ir vehr chehd lehq, haq pehnd che awg khuhn lo yeg lag chehd che yaog. Awg ton u ve awr lehr, awg cuhx kha cawg che awg gha lia haq te lehq, teq tawn he lehq teq tawn caz daq lar lehq, awg khen ted mag peg ted mag a sug yawd ved kanx cawg che heh te cheaq te lehq, awg ton u ve ir vehr che yaog.

Khreq haq te lehq chaw awg suhx phehaq che

¹⁷ Kheh te lehq, Jawd mawd Yer suq awg khuhn lo ngag nig hehd haq che kheh koz ax lehq sax khiz khanr che yaog. Bid saz a naz chaw teq pa te che heh, nig hehd tad kawq te. I hehd duhd che teq pa awr lehr, teq chaweh awg bon mad cawg che yaog.

¹⁸ I hehd awr lehr, ni ma heh lehq teq chaweh maq sir cheaq te lehq, i hehd sir vix che ted ceng awg naz tud phehq vehr lehq.[§] Ghig sa ve teq che ted ceng haq i hehd ma caz daq.

¹⁹ I hehd awr lehr, yaq taw vix che ted ceng mad cawg lehq, chaq chiz che awg ceng gha lia haq te gad jad lehq, pehq che juhze che haq te tug i hehd a sug yawd awg ton chid aq vid che yaog.

²⁰ Nig hehd awr lehr, Khreq geh u kheh te gha hend lar che ma hez.

²¹ Nig hehd awr lehr, yawd ved awg lawn haq gha kad lehq, Yer suq awg khuhn thed che cawd che tawd khuhd cawg lar che heh, nig hehd yawd awg khuhn lo chehd lehq gha hend lar che yaog.

²² Nig hehd ve ni ma awg pir haq kuhz chid bag lar haz-oq. Ni ma awg pir u ve awr lehr, pong lag thad nig hehd te chehd che awg lid awg khad teq pa haq caz daq lehq, nig hehd haq her ka lehq yaq vehr

tug te vix che sex lae che teq pa haq te lehq, lug veh sez veh chehd che yaog.

²³ Nig hehd ve ni ma he lehq duhd khad awg khuhn lo awg suhx cawg veh vid-oq.

²⁴ Awg ceng mag cawd che he lehq daq che kehg che awg khuhn, te phanr sehr phad Ghig sa ve awg hoq awg han heh ni ma awg suhx haq veq deh-o.

²⁵ †Kheh te cheaq te lehq, her ka che tawd khuhd haq chid bag lar haz lehq, awg gha lia a sug yawd awg pad awg ki huh chehd che chaw teq pa haq awg ceng mag te che tawd khuhd lehax yaw daoq. Awg lawn ghod ver, a nig awr lehr, te ghad he lehq te ghad caz daq lar che awg khen teq pa phehq che yaog.

²⁶ †“Nig hehd nez nag liz, vend bax taq te.” Muhd ni mad kehg tand ser huh, nez nag che ted ceng haq mehx vehr vid-oq.

²⁷ Ned haeg nig hehd haq ber gha tug, yawd haq a khawag ta pid.

²⁸ Su ved med nged haq khuhd jaw che chaw tad kawq khuhd lor. Lor che chaw teq pa haq ted ceng cear ga vid gha tug, a sug yawd ved laq kuhr haq yehd lehq daq che kanx teq pa haq hax ceh nux maz teo.

²⁹ Nig hehd ve mawq kaw awg khuhn lo chaq chiz che tawd khuhd teq per-a liz ta tuhaz vid. Kheh ma khuhd, gha kad che chaw teq pa awg pun awg bon cawg tug, su lor chehd che awg ceng haq cawd daq che tawd lehax yaw lehq, su haq ir vid yeg vid vix che daq che tawd haq lehax yaw-oq.

³⁰ Ghig sa ve Daq che kehg che Awg ha phu haq ta duhd har vid-oq. Thaer khuhq che awg ni teq ni kha gag Ghig sa nig hehd haq yawd awg khuhn lo cunr dawz lar peor.*

³¹ Su haq ni ma nag che, su haq cand che, su haq nez nag che, su haq ded daq yaq daq che he lehq su haq maq sawnr ma caz koz che, che awg gha lia haq chid bag lar haz-oq. Su haq nag tug te gad che awg ceng gha lia haq liz chid bag lar haz-oq.

³² Nig hehd te ghad he lehq te ghad daq che haq te daq lehq, te ghad he lehq te ghad har kax daoq. Ghig sa awr lehr Khreq awg khuhn lo nig hehd ve vend bax phehd kha ax peg che heh, nig hehd liz te ghad he lehq te ghad ve vend bax phehd kha daoq.

5

Awg ghiz yad heh te kae-o

¹ Kheh te lehq, nig hehd awr lehr Ghig sa haq che awg yad awg dug phehq che heh, yawd te che heh teo.

§ 4:18 4:18 awg naz tud phehq vehr lehq Daq che haq maq sir vix, mad mawg vix che haq koz che yaog. Yh 3:39

† 4:25 4:25 Ykh 8:16 † 4:26 4:26 Chid 4:4 * 4:30 4:30 cunr dawz lar peor Ghig sa ve chaw phehq vehor lehd koz gad che yaog. 1:13

² Khreq a nig haq haq che heh, haq pehd che awg khad haq kae-o. Yawd a nig haq haq cheaq te lehq, awg sax huhx che tand tug a nig awg pun Ghig sa haq tand vid tug, yawd ved awg ton Ghig sa haq chid aq vid che* yaog.

³ Hax chawd hax paz te che, chaq chiz che awg gha lia he lehq su ved med nged jeg kor haq sex lae che awr lehr, nig hehd awg khuhn tad cawg cuh vid-oq. Khreq yad teq pa awr lehr, awg lawn che teq pa haq maq te cawd che yaog.

⁴ Chaq chiz che tawd khuhd, cuhx kig mad cawg che tawd khuhd he lehq her ka mig daq gid che tawd khuhd, tawd khuhd che teq pa haq ta koz. Tawd khuhd u kheh te che teq pa awr lehr, koz maq kenr. Chid muh che tawd khuhd haq lehax yaw-oq.

⁵ Awg lawn ghod ver, hax chawd hax paz te che chaw, chaq chiz che chaw he lehq su ved med nged jeg kor haq sex lae che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, Khreq he lehq Ghig sa ve muhd mig awg khuhn awg sinx maq gha† che haq nig hehd sir chehd che yaog. (Su ved med nged haq sex lae che chaw awr lehr, sax ho haq a kor pi che chaw haq sur daq che yaog.)

⁶ Chaw te ghad-e liz awg bon mad cawg che tawd khuhd haq yaw lehq nig hehd haq maq gha her ka yug tug sa tiq teo. Awg lawn ghod ver, awg ceng che teq pa haq te lehq Ghig sa nez nag che ted ceng awr lehr, maq na yug che chaw teq pa geh lag che yaog.

⁷ Kheh te lehq, i hehd haq awg chawd taq te daq.

⁸ Awg lawn ghod ver, nig hehd awg kawd thad ver awg naz tud phehq‡ liz, a meha Jawd mawd Yer suq awg khuhn awg ghiz phehq vehr che yaog. Awg ghiz yad§ heh te kae-oq.

⁹ (Awg lawn ghod ver, awg ghiz ve awg sir awr lehr, daq che awg gha lia thed che cawd che awg gha lia he lehq awg cehg mad ve awg ceng gha lia awg khuhn cawg chehd che yaog.)

¹⁰ Jawd mawd Yer suq ni ma cawd che awg ceng haq nig hehd sir lar tug teo.

¹¹ Awg bon mad cawg che, naz hoq che kanx teq pa haq a cehax liz taq te. Kheh liz, kanx u ve teq pa ve yaq kig haq pheq tuhaz vid-oq.

¹² Awg lawn ghod ver, awg bag lo i hehd te che kanx teq pa awg lawn a nig tawd yaw che lehax liz yaq taw tug cawg che yaog.

¹³ Yaq kig haq pheq tuhaz vid che awg gha lia awr lehr, awg ghiz haq te lehq kha sehax saw mawg che yaog. Kha sehax saw tuhaz che awg ceng awg gha lia liz, awg ghiz phehq che yaog.

¹⁴ Kheh te cheaq te lehq, che kheh koz lar che,

“Yuhq mir ka chehd che chaw-oq, nuhd laoq.*

Suh kig lo kawq teq tu laoq.

Khreq nawg haq awg ghiz pawa tug yaog,” lehd koz lar che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, nig hehd a thoq duhd a thoq te liz sa tiq kha nehax tar-oq. Cud yiq mad cawg che chaw teq pa heh taq te. Cud yiq cawg che chaw teq pa heh te chehd-oq.

¹⁶ A meha ve awg ni awg hax teq pa haeg cheaq te lehq, awg yand haq vig khuhq lehq kha nehax yehd-oq.

¹⁷ Kheh te cheaq te lehq, cud yiq mad cawg che chaw tad phehq vid. Kheh ma khuhd, Jawd mawd Yer suq ve a lor khawd-ehg kheh cawg che haq sir che chaw phehq vid-oq.

¹⁸ A pehx med ghig dawg buhz che taq te. U kheh te che awr lehr, chaw lug var phehq vehr che yaog. Nawg awg khuhn Awg ha phu kha peh cawg vid-oq.

¹⁹ Chid muh che tawd khuhd, ka mig khuhd he lehq co ha phawd awr haq caz daq che ka mig khuhd teq pa haq cud lehq, te ghad he lehq te ghad koz daog. Nig hehd ve ni ma awg tawg kha gag Jawd mawd Yer suq haq ka mig chid muh-o.

²⁰ Nig hehd awr lehr, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg meh haq cud lehq, awg ceng gha lia ve awg pun Awr pa Ghig sa haq khar thad liz chid muh chehd-oq.

Te ghad awg huhx lo te ghad kha nehax chehd-oq

²¹ Khreq haq yawz yan che awg khuhn, te ghad awg huhx lo te ghad kha nehax chehd-oq.

²² Awg mid ma teq paog, Jawd mawd Yer suq awg huhx lo nig hehd chehd che heh, a sug yawd ved awg phad mawd awg huhx lo chehd-oq.

²³ Awg lawn ghod ver, Khreq awr lehr yawd ved awg mor ve a kor phehq che heh, awg phad mawd liz awg mid ma ve a kor phehq che yaog. Khreq awr lehr, yawd ved awg ton phehq che Khreq yad awg mor haq Thaer khuhq vid che phad phehq che yaog.

* 5:2 5:2 **Ghig sa haq chid aq vid che** Laq kan awg thag lo khar suh che haq koz che yaog. 1:7-8 † 5:5 5:5 **awg sinx maq gha** Ghig sa muhd mig awg khuhn maq gha gehe che haq koz che yaog. Pheq 21:8 ‡ 5:8 5:8 **awg naz tud phehq** Vend bax awg khuhn chehd lar che lehd koz gad che yaog. Rm 1:21 § 5:8 5:8 **awg ghiz yad**

Thaer khuhq gha peg che chaw haq koz gad che yaog. Rm 6:2 * 5:14 5:14 **nuhd laoq** Isy 26:19, 60:1 haq ngawx.

²⁴ Khreq yad awg mor awr lehr, Khreq awg huhx lo chehd che heh, awg mid ma teq pa liz awg ceng gha lia awg khuhn a sug yawd ved awg phad mawd awg huhx lo chehd-oq.

²⁵⁻²⁶ Awg phad mawd teq paog, Khreq awr lehr, yawd ved awg mor haq haq che heh nig hehd a sug yawd ved awg mid ma haq haoq. Khreq yad awg mor daq vid kehg vid tug, Khreq awr lehr a kaz he lehq bon khuhd haq yehd lehq Khreq yad awg mor haq chuhd kehg vid che yaog. Che kheh te tug awg pun, yawd ved awg ton chid aq vid che yaog.

²⁷ Yawd a thoq te Khreq yad awg mor haq chuhd kehg vid le lehd koz ver, daq kehg che, yaq kig mad cawg che he lehq awg kix awg hawehd heh te che ted cenr liz mad cawg che awg mor te lehq, awg mig awg phond kha peh awg che awg khuhn, awg mor u ve yawd awg ton haq yawd chid aq vid gha tug† awg pun chuhd kehg vid che yaog.

²⁸ U ve heh te lehq, awg phad mawd teq pa awr lehr, a sug yawd ved awg ton haq haq che heh, a sug yawd ved awg mid ma haq haq cawd che yaog. A sug yawd ved awg mid ma haq haq che chaw awr lehr, a sug yawd awg ton haq haq che yaog.

²⁹ Awg lawn ghod ver, a sug yawd ved awg ton haq cand che chaw te ghad-eg liz mad cawg. A sug yawd awg ton haq car vid taw vid lehq, kha nehax haq sax che yaog. Khreq awr lehr, yawd ved awg mor haq u ve heh te che yaog.

³⁰ Awg lawn ghod ver, a nig awr lehr yawd awg ton ve awg khen teq pa phehq che yaog.

³¹ †“Kheh te cheaq te lehq haw khaz awr lehr,

yawd ved awr pa awr ye haq phaz daq lar haz lehq,

yawd ved awg mid ma haq caz daq che awg khuhn ix mag awr lehr,

teq suhr teq sar lehax phehq tug yaog.”

³² Awg lawn che awr lehr, nax jad che ted ceng phehq che yaog. Ngag che kheh koz che awr lehr, Khreq he lehq yawd ved Khreq yad awg mor awg lawn haq koz gad che yaog.

³³ Nig hehd awg gha lia liz, a sug yawd awg ton haq haq che heh, a sug yawd awg mid ma haq haoq. Awg mid ma liz, a sug yawd ved awg phad mawd haq yawz yan-o.

6

¹ Chaw yad nehax teq paog, Jawd mawd Yer suq awg khuhn nig hehd ve awr pa awr ye ve tawd khuhd haq na yur-oq. Awg lawn ghod ver, che kheh te che awr lehr, cawd che yaog.

²⁻³ †“Awg ceng gha lia nawg awg pun daq lehq, mig gig koar lo co yehg ha yehg cawg tug, nawg ved awr pa awr ye haq yawz yawz yan yan teo.” (Awg lid tawd khuhd teq pa awg khuhn lo, tawd che te khuhd awr lehr, kar tiq pid lar che tawd awg kawd te khuhd phehq che yaog.)

⁴ Awr pa teq paog, a sug yawd ved yad teq pa haq nez nag tug taq te. Nig hehd yad hu dug hu che awg khuhn Jawd mawd Yer suq mar lar che heh i hehd haq kha nehax mar vid lehq sir kae vid-oq.

⁵ Vig lar che awg ceg* phehq che chaw teq paog, Khreq ve tawd khuhd haq na yug che heh, mig gig koar lo chehd che nig hehd ve awg sehr phad ve tawd khuhd haq kuhz ched lehq ni ma te khad lehax tar che awg khuhn na yur-oq.

⁶ Su mehz mawg kig huh lehax te che he lehq chaw yad ni khaz suh tug lehax te che ted ceng tad phehq vid-oq. Kheh liz, Khreq ve awg ceg phehq che heh, ni ma puhd che awg khuhn Ghig sa ve a lor haq teo.

⁷ Chaw yad awg pun lehax te che ma hez. Jawd mawd Yer suq awg pun te che heh, ha lehq ha ka teo.

⁸ Chaw te ghad ghad, daq che a thoq ted ceng haq te che lehd ma koz, Jawd mawd Yer suq awr lehr, yawd haq u ve ted ceng kawq khuhq vid tug yaog. Yawd awr lehr, su vig lar che awg ceg phehq che lehd ma koz, pong vehr che chaw phehq che lehd ma koz, Yer suq yawd haq che kheh te kawq khuhq vid tug yaog lehz sir chehd-oq.

⁹ Awg sehr phad teq paog, nig hehd liz u ve heh te lehq awg ceg teq pa haq te vid-oq. Awg lawn ghod ver, i hehd kuhz tug taq te. I hehd ve Awg sehr phad he lehq nig hehd ve Awg sehr phad te ghad lehax te lehq, yawd muhd nuh maq lo chehd chehd che yaog. Yawd awr lehr, su ved mehz khuhd haq maq ngawx che lehz sir chehd-oq.

Ghig sa pehar che laq cax teq pa awg lawn

¹⁰ Awg leh med ve tawd te khuhd awr lehr che kheh yaog. Jawd mawd Yer suq awg khuhn lehd ma koz, yawd ved kand pax ir jad che awg khuhn lehd ma koz, awg ghad cawg mad-ag vid-oq.

† 5:27 5:27 yawd chid aq vid gha tug Yawd ved awg mid ma phehaq vid tug lehd koz gad che yaog. Pheq 21:9

† 5:31 5:31 Khiz 2:24 † 6:2-3 6:2-3 Tuhz 20:12, Bon 5:16 * 6:5 6:5 awg ceg U ve teq coaq thad, awg ceg teq pa haq to nud to saz heh te vig daq huhd daq tug Rod maq chaw a khawag pid lar che yaog.

¹¹ Ned haeg her ka yug beg yug che teq pa haq nig hehd ghad vid tug. Ghig sa pehar che laq cax awg gha lia haq nig hehd veq deh lehq puhd lar-oq.

¹² Awg lawn ghod ver, a nig awr lehr chaw yad haq gha tawr daq che ma hez. Uq penr sehr phad teq pa haq lehd ma koz, kand pax cawg sehr phad teq pa haq lehd ma koz, a meha ve awg yand awg khuhn lo mig gig koar lo naz hoq che haq uq penr chehd che teq pa haq lehd ma koz, muhd-aq lo chehd che haeg che awg ha teq pa haq lehd ma koz, gha tawr daq che yaog.

¹³ Kheh te cheaq te lehq, haeg che awg ni awg khuhn nig hehd yeg chehd gha lehq, awg gha lia haq te peg khaz nuhr hox chehd gha tug, Ghig sa pehar che laq cax[†] awg gha lia haq yug cid lar-oq.

¹⁴ Awg cehg mag te che ted ceng nig hehd ve cuhq pehng haq chuhq lar lehq, ni ma thed che cawd che ted ceng ni ma pi haq thang tug veq deh lehq.

¹⁵ cawd daq hawr daq tug te gha che ha lehq che bon khuhd haq te lehq ghu lar hehd lar che ted ceng khi noz cuhx che heh cuhx lar lehq hox lar-oq.

¹⁶ Kheh te lehq, haeg che awg sehr phad te ghad bawz peha che a mir toq chehd che khaz ce teq pa haq dawz vehr gha tug, thang tug haq puhd che heh, yonr che ted ceng haq puhd lar-oq.

¹⁷ Thaer khuhq che son ux cuhr haq khuhz lar lehq, Awg ha phu ve a dax haq puhd lar-oq. A dax u ve awr lehr, Ghig sa ve tawd khuhd phehq che yaog.

¹⁸ Khar thad liz bon lawg che he lehq lawg khawx che awg ceng gha lia haq, Awg ha phu awg khuhn bon lawg chehd-oq. U kheh te bon lawg tug sa tiq tar lar lehq awg ceng gha lia khuhn awg ghad ma nud lehq, Khreq yad teq pa awg gha lia awg pun bon lawg lehq law chehd-oq.

¹⁹ Ha lehq che bon khuhd haq caz daq che khuhd ceh lar che awg ceng haq ni ma tag che awg khuhn ngag kha sehax koz mar vid gha tug, ngag awg pun liz bon lawr-oq.

²⁰ Ha lehq che bon khuhd u ve awg pun ngag awr lehr awg tan te sehr phad phehq lehq, son caz pheh lar che haq ngag gha khanr chehd che yaog. Ha lehq che bon khuhd u ve haq ngag mar vid kenr che heh, ni ma tag che khuhn mar vid gha tug ngag awg pun bon lawr-oq.

Awg leh med ve tawd khuhd

²¹ Ngag khawd-ehg kheh te chehd lehq khawd-ehg kheh phehq chehd che awg lawn nig hehd liz gha sir tug, ngag haq che a vix a nax Tud khiq[‡] awr lehr awg ceng

gha lia nig hehd haq koz ax tug yaog. Yawd awr lehr, Jawd mawd Yer suq awg khuhn kar tiq yeg che kanx te sehr phad te ghad phehq che yaog.

²² Kheh te cheaq te lehq, ngag hehd khawd-ehg kheh phehq chehd che haq nig hehd sir tug he lehq yawd nig hehd ve ni ma haq awg ghad cawag vid tug, ngag yawd haq nig hehd chehd lo peha lar che yaog.

²³ A vix a nax teq pa geh duhd sa gad sa tug cawg vid-oq. Kheh te lehq, Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq pehar che haq pehd che ted ceng he lehq yonr che ted ceng liz cawg vid-oq.

²⁴ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq awg cehg mag haq chehd che chaw awg gha lia geh awg bon awg sinx cawg vid-oq.

[†] 6:13 6:13 *Ghig sa pehar che laq cax* Co ha pawd haq caz daq che laq cax haq koz gad che yaog.

Tud khiq Cy 20:4, Kaw 4:7-9, Tit 3:12

[‡] 6:21 6:21

Phid lid piq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Phid lid piq liq che awr lehr, Rod maq med nux thawr khuhn awg kawd te pawz geh thad huh Pawd loq buhq lar che haq te lehq su, "Thawnr yehg khuhn tuhaz che liq" lehaz koz meh vid lar che yaog. (Ed fed suq liq, Kaw law sehnd liq he lehq Phid lid monr liq teq pa liz che kheh kha sur suar te koz meh lar che yaog). Phid lid piq med khuhn chehd che Khreq yad awg mor awr lehr, Ed par phawd diq haq cuh lehq Rod maq med lo Pawd loq haq i hehd ve Laq sawnr fe vid jaw che yaog. Kheh te lehq Rod maq med khuhn Ed par phawd diq nag lehq, Khreq yad teq pa yawd awg pun duhd har jad che yaog. Awg lawn che teq pa haq te lehq, Ed par phawd diq yawd liz lex lehq Phid lid piq med lo kawq koeq gad jad che yaog. Kheh te cheaq te lehq, i hehd haq pehd che he lehq ga daq che haq bon ir khuhd yaw vid che liq che ve te koz, Pawd loq yawd Phid lid piq med khuhn chehd che awg chawd awg paz Khreq yad teq pa haq buhq fe vid lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Phid lid piq liq che ve khuhn, ka nad nehax awg kawd ped maq ve ted poq khuhn koz lar che, cuh yad Pawd loq yawd buhq lar che lehd koz lar che yaog. Liq buhq che awg khad liz, Pawd loq buhq lar che cehg mag lehaz mawa lar che yaog. Liq che awg khuhn awg kag awr ve chaw awg meh teq pa haq koz lar che liz, Liq phu awg suhx khuhn ve liq teq pa khuhn Pawd loq koz che heh, koz lar che yaog. Liq phu che ve te koz buhq che awg yand awr lehr, chaw mad awr ver, A.D. 61 khuhq thad huh buhq lar che yaog lehd koz che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Liq che te koz khuhn ve awg lawn nux maz vawr, "Ha lehq duhd sa che" ma hez ver "Ghig sa awg khuhn ha lehq duhd sa che" haq koz buhq lar che yaog. "Ha lehq duhd sa che" lehd koz che Her lar saq ve tawd khuhd che te khuhd awr lehr, liq che te koz awg khuhn 16 pawz kha gag yehd lar che yaog. Kheh te lehq, Pawd loq Khreq yad awg mor haq sa tiq tar vid tug awg ghad pid che tawd khuhd liz buhq lar che yaog. Awg lawn ghod ver, cand par teq pa Khreq yad awg mor awg khuhn liz cawg chehd lehq, awg bag phawd awr liz

cawg chehd che yaog. Pawd loq Phid lid piq Khreq yad teq pa haq sa tiq pid lehq a sug yawd khad awg ton awg pun lehax duhd ngawx che he lehq caz mig vix che duhd khad haq sa tiq tar-oq lehd koz vid che yaog. Che nid ceng haq te lehq, Khreq yad awg mor haq kawz tug ir jad che phaz daq gid daq tug te vid gha che yaog. Phid lid piq liq che ve awr lehr, Ghig sa ve tawd khuhd cuhx kig nax jad che awg ceng liz cawg che yaog. Tawd khuhd u ve vawr, Jawd mawd Yer suq mig gig chaw yad ve awg hoq awg han haq khanr puhd che haq koz che yaog. Phid lid piq Khreq yad awg mor haq liz sa tiq pid lehq a sug yawd awg ton pun lehax duhd ngawx che chaw ve duhd khad he lehq caz mig vix che duhd khad haq sa tiq tar lehd koz vid che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd, Ghig sa ve bon haq chid muh lehq bon lawg che (1:1-11)
2. Pawd loq yawd gha phehq gha khanr chehd che awg lawn (1:12-26)
3. Awg ghad pid che tawd (1:27-2:18)
  - a. Ha lehq che bon khuhd haq kenr daq che a saq teq khad (1:27-30)
  - b. Yer suq Khreq phehq che heh, awg ceg phehq che chaw ve duhd khad haq veq deh lehq awg ceg ve kanx haq qaq te che (2:1-18)
4. Pawd loq ha lehq che Bon khuhd mar che haq ga vid che chaw teq pa (2:19-30)
5. Yud daq chaw ve awg lid haq te che chaw he lehq pong che awg lid lehd koz che ma hez hez che mar khad haq te gad che chaw (chaw khuhd maq na vix che chaw) haq sa tiq tar (3:1-4:1)
6. Awg leh med te pawz awg ghad pid che, Awg bon ir khuhd yaw vid che he lehq awg leh med ve tawd (4:2-23)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Yer suq Khreq ve awg ceg phehq che ngag Pawd loq he lehq Tiq mod ser* ngag nid-ag awr lehr; Phid lid piq med khuhn chehd che Yer suq Khreq awg khuhn daq kehq che chaw awg gha lia haq lehd ma koz, Khreq yad awg mor haq ngawx haq sax che chaw teq pa he lehq ga vid che chaw teq pa haq lehd ma koz, liq che buhq fea che yaog.

² A nig ved Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx† he lehq duhd sa gad sa tug nig hehd geh cawg vid-oq.

* 1:1 1:1 **Tiq mod ser** Liq che haq buhq chehd thad huh, Tiq mod ser awr lehr Pawd loq geh chehd chehd che yaog.
 Cy 16:1 † 1:2 1:2 **awg bon awg sinx** Che awr lehr bon naq vid che tawd phehq che yaog.

Phid lid piq med khuhn chehd che Khreq yad teq pa awg pun bon lawg che

³ Pawz gha lia ngag nig hehd haq duhd nuhd che te yand, ngag ved Ghig sa haq chid muh che yaog.

⁴ Nig hehd awg gha lia awg pun ngag bon lawg thad, pawz gha lia ha lehq che khuhn bon lawg che yaog.

⁵ Awg kawd teq ni[‡] te lehq a meha kha gag, ha lehq che bon khuhd buhg veh tug nig hehd ngag geh teq geha awg chawd te che haq te lehq, ngag Ghig sa haq chid muh che yaog.

⁶ Nig hehd awg khuhn daq che kanx[§] haq tanr te che Ghig sa awr lehr, Yer suq Khreq ve awg ni* te ni kha gag kanx u ve haq te peg vid tug yaog lehq ngag yonr cehg mag che yaog.

⁷ Nig hehd awg gha lia awg lawn ngag che kheh duhd che awr lehr, cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, ni ma awg tawg kha gag ngag nig hehd haq haq che yaog. Ngag thawnr khuhn chehd che lehd ma koz, ha lehq che bon khuhd awr lehr cawd che yaog lehq ngag sax khiz khanr che awg khuhn lehd ma koz, nig hehd ngag geh teq geha[†] Ghig sa ve awg bon haq gha che yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, Yer suq Khreq ve haq pehd che awg khuhn ngag nig hehd awg gha lia haq khawd-ehg taw maq duhd nuhd jad che awg lawn Ghig sa awr lehr, ngag awg pun sax khiz khanr gha che yaog.

⁹⁻¹¹ Ngag bon lawg che awr lehr, nig hehd daq che awg ceng haq sir vix tug, cud yiq ma yiq ted ceng he lehq pehg daq fir daq vix che[‡] ted ceng mad-ag che awg khuhn nig hehd ve haq pehd che ted ceng sang te sang ir lag mad lag tug awg pun ngag bon lawg che yaog. Kheh te lehq, Ghig sa haq awg mig awg phond pid lehq yawd haq chid muh vid tug, Yer suq Khreq haq te lehq gha che thed che cawd che awg sir nig hehd kha peh ghad cawg lehq, Khreq ve awg ni[§] teq ni awg pun daq che kehg che ni ma cawg lehq, vend bax tar kig mad cawg che chaw phehq gha vid tug awg pun liz ngag bon lawg che yaog.

Ngag teq chehd che ted ceng Khreq phehq che yaog

¹² A vix a nax teq paog, ngag gha phud gha khanr che awg ceng teq pa awr lehr,

ha lehq che bon khuhd buhg veh vid che law lehq, ngag nig hehd haq sir vid gad che yaog.

¹³ Kheh te lehq, Khreq awg pun ngag thawnr khuhn gha chehd che haq jawd mawd nux ve maq yad ted taq awg gha lia he lehq awg kag awr ve chaw awg gha lia gha sir che yaog.

¹⁴ Ngag thawnr khuhn gha chehd cheaq te lehq, a vix a nax mad-awr ve awr lehr, Jawd mawd Yer suq awg khuhn ni ma yeg lehq, ni ma tag che khuhn yawd ved tawd khuhd mar vid tug i hehd ma kuhz.

¹⁵ Chaw ted pehg pehar* awr lehr, soer che he lehq ded daq yaq daq gad che awg khuhn Khreq awg lawn bon mar che yaog. Kheh ma khuhd ted pehg pehar awr lehr, daq che awg ceng tuhaz tug duhd law lehq bon mar che yaog.

¹⁶ Ha lehq che bon khuhd awr lehr, cawd che yaog lehq ngag gha yaw khuhq vid tug awg pun ngag chuhr huh[†] gha chehd chehd che yaog lehq, daq che haq duhd law lehq mar che chaw teq pa sir lehq haq pehd che awg khuhn bon mar che yaog.

¹⁷ Kheh ma khuhd, soer che awg khuhn Khreq awg lawn bon mar che chaw teq pa awr lehr, thed che ni ma mad cawg. Ngag thawnr khuhn gha chehd che haq lex lehq tug khanr jad tug i hehd duhd lar lehq, tanr daq che awg khuhn bon mar che yaog.

¹⁸ Kheh te ver, khawd-ehg kheh le. Her ka che awg khuhn lehd ma koz, thed che cawd che awg khuhn lehd ma koz, awg ceng gha lia awg khuhn Khreq awg lawn su bon mar chehd che yaog. Khreq awg lawn su bon mar chehd cheaq te lehq ngag ha lehq lehq, awg ghud suh phawd awr liz kawq ha lehq tug ser che yaog.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, nig hehd bon lawg che he lehq Yer suq Khreq ve Awg ha phu ga cheaq te lehq, ngag gha pong tug yaog lehq ngag sir che yaog.

²⁰ Ngag duhd law lehq he gad che awr lehr, che kheh yaog. Khar ve ted ceng awg khuhn liz ngag maq gha yaq taw tug yaog. Pong lag thad heh te lehq a meha liz ngag ni ma tag che kha nehax cawg che awg khuhn, ngag teq chehd lehd ma koz, suh che lehd ma koz, ngag ved awg ton khuhn Khreq haq chid ir chid muh tug yaog.

²¹ Awg lawn ghod ver, ngag teq chehd che ted ceng awr lehr, Khreq phehq che

[‡] 1:5 1:5 *Awg kawd teq ni* Pawd loq Phid lid piq med khuhn tanr lag gag che awg ni haq koz che. Cy 16:12 § 1:6

1:6 *daq che kanx* I hehd haq thaer khuhq vid tug Ghig sa te lar che daq che kanx haq koz che. * 1:6 1:6 *Yer*

suq Khreq ve awg ni Yer suq kawq yaq tug awg ni haq koz che. 1:11, 2:16 † 1:7 1:7 *ngag geh teq geha* Har thad sa thad lehd ma koz i hehd Pawd loq geh teq geha kanx te che haq koz gad che yaog. ‡ 1:9-11 1:9-11 *pehg*

daq fir daq vix che Daq che mad daq che haq sir che cud yiq haq koz che yaog. § 1:9-11 1:9-11 *Khreq ve awg*

ni 1:6 haq ngawx. * 1:15 1:15 *Chaw ted pehg pehar* Chaw awr lehr Pawd loq haq ni ma ma cawd che chaw

phehq che yaog. † 1:16 1:16 *chuhr huh* Thawnr khuhn chehd chehd che haq bez mar lar che yaog.

yaog. Ngag suh ver, ngag awg pun awg mehaq gha tug yaog.

²² Ngag awg ton teq chehd ver, ngag kanx te che awg khuhn awg sir nuhaq vid tug yaog. Kheh te lehq, suh che he lehq teq che, khar ve ted ceng haq ngag gha lez yug tug lehq nar maq sir.

²³ U ve nid ceng awg kanr huh ngag chehd lehq duhd ma tuhze che yaog. Ngag he gad che awr lehr, ngag koeq lehq[‡] Khreq geh chehd gad che yaog. Cheawg lehr lex lehq daq jad che ted ceng yaog.

²⁴ Kheh ma khuhd, awg ton awg khuhn ngag gha chehd che[§] awr lehr, nig hehd awg pun lex lehq awg bon cawg che yaog.

²⁵ Ngag che ve haq kha nehax yonr cheaq te lehq, yonr che awg khuhn nig hehd ir lag lehq ha lehq tug awg pun, nig hehd awg gha lia geh teq geha ngag gha chehd tug yaog lehze ngag sir chehd che yaog.

²⁶ Kheh te lehq, ngag nig hehd geh te pawz kawq lag che te yand, ngag haq te lehq Yer suq Khreq awg khuhn nig hehd lex lehq Ghig sa haq chid muh gha tug yaog.

²⁷ Khawd-ehg kheh te liz, nig hehd kha te kha duhd che teq pa Khreq ve ha lehq che bon khuhd haq kenr daq vid-oq. U kheh te ver, ngag lag gag lehq nig hehd haq gha mawg che te yand lehd ma koz, nig hehd geh ma chehd che te yand lehd ma koz, nig hehd ni ma teq sir lehax tar lehq, duhd khad te khad lehax tar che awg khuhn, ha lehq che bon khuhd haq caz daq che yonr che ted ceng awg pun nig hehd teq geha hax ceh nux te chehd che awg lawn haq ngag gha kad tug yaog.

²⁸ Nig hehd haq tawr lar che chaw teq pa haq ta kuhz. Ma kuhz ver, i hehd awg pun awg hez che ve nid ceng phehq tug yaog. I hehd gha lug gha sez che awg hez phehq lehq, nig hehd awr lehr Ghig sa lo lag che thaer khuhq che haq gha lar che awg hez phehq tug yaog.

²⁹ Awg lawn ghod ver, Khreq haq te lehq nig hehd gha che awg bon awr lehr, yawd haq yonr che ted ceng lehax ma hez, yawd awg pun gha tuq gha khanr* tug ted ceng haq liz gha che yaog.

³⁰ Ngag gha bawz daq che[†] he lehq nig hehd gha bawz daq che, ted ceng lehax phehq che yaog. Bawz daq che che ve, pong lag thad ngag te chehd che haq nig hehd gha mawg lehq, a meha liz ngag te chehd che awg lawn haq nig hehd gha kad che yaog.

2

Yer suq awg ceg heh te lag che

¹ Kheh te lehq, Khreq awg khuhn awg ghad gha che ted ceng lehd ma koz, haq pehdn che awg khad haq kae che ted ceng lehd ma koz, Awg ha phu awg khuhn awg chawd te che ted ceng lehd ma koz, su haq duhd ngawx lehq har kax vix che ted ceng lehd ma koz, che teq pa nig hehd awg khuhn cawg ver,

² ngag ha lehq gha vid tug che kheh teog. Nig hehd ni ma teq sir lehax, haq daq pehdn daq che ted ceng lehax he lehq ni ma duhd khad tar khad te khad lehax cawg vid-oq.

³ A thoq ted ceng te che lehd ma koz, tanr daq ghawg daq lehq ni ma ir che awg khuhn taq te. Kheh ma khuhd, ni ma nud nehq che awg khuhn, te ghad he lehq te ghad a sug yawd awg ton haq keh su haq tar ir tar muh vid-oq.

⁴ A sug yawd awg ton haq caz daq che awg lawn teq pa haq lehax ta duhd ngawx. Kheh ma khuhd, su haq caz daq che awg lawn teq pa haq liz duhd ngawx-oq.

⁵ Yer suq Khreq ni ma tar che heh, nig hehd liz tar-oq.

⁶ Yawd awr lehr Ghig sa ve awg hoq awg han awg khuhn chehd liz, Ghig sa haq sur daq che ted ceng haq hax ceh nux yug cid lar cawd che yaog lehd yawd ma duhd.

⁷ Kheh ma khuhd, yawd ved awg mig awg phond haq kuhz teh lar haz lehq, awg ceg ve awg hoq awg han haq veq deh lehq,

chaw yad haq sur daq vid lar che yaog.

⁸ Kheh te lehq, yawd chaw yad phehq cehq mag che haq su gha mawg che yaog.

Yawd awg ton haq yawd tar nehq lehq, suh thad kha gag na yug che yaog.

Suh che u ve awr lehr, laq kan thag huh khanr suh che ted ceng yaog.

⁹ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa awr lehr yawd haq awg ceng gha lia awg thag lo yug ir yug muh vid lehq,

awg meh awg gha lia haq keh ir jad daq jad che awg meh yawd haq pid lar che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, muhd nuh maq lo chehd che lehd ma koz,

mig gig koar lo chehd che lehd ma koz, mig gig awg huhx lo chehd che lehd ma koz, kha chehd che awg gha lia

Yer suq ve awg meh haq nar khehr gha teh mi lehq gha tar ir tug yaog.

[‡] 1:23 1:23 *ngag koeq lehq* Suh che haq koz gad che yaog.

[§] A saq teq chehd ser che haq koz che yaog.

[§] 1:24 1:24 *awg ton awg khuhn ngag gha chehd*

^{*} 1:29 1:29 *gha tuq gha khanr* Mt 5:11-12, Cy 5:41, Yk 1:2 haq

ngawx. [†] 1:30 1:30 *bawz daq che* Maq yonr che chaw teq pa haq gha tawr daq che haq koz che yaog.

11 Kheh te lehq, Awr pa Ghig sa awg mig awg phond gha tug
Yer suq Khreq awr lehr Jawd mawd phehq che yaog lehz,
mawq kaw awg mag gha lia sax khiz gha khanr tug yaog.

Mig gig koar awg ghiz paw chehd che

12 Kheh te lehq, ngag haq che chaw teq paog, nig hehd khar thad liz ngag ved tawd haq na yug che heh, ngag nig hehd geh chehd che te yand lehax ma hez, lex lehq a meha ngag nig hehd gha ma chehd che awg yand liz, nig hehd a sug yawd awg ton thaer khuhq che haq gha tug, kuhz che ched che awg khuhn hax ceh nux teog.

13 Awg lawn ghod ver, Ghig sa ni ma cawd che haq nig hehd te gad che ni ma cawg tug he lehq te gha tug, nig hehd awg khuhn yawd te chehd che yaog.

14 Nig hehd kha te che awg gha lia awg khuhn, khand che he lehq tawd kawq sang che ted ceng taq te.

15-16 U kheh te ver, nig hehd vend bax tar kig mad cawg lehq, su haq mad yaq vix che chaw phehq tug yaog. Ni ma kuhq che he lehq vend bax mad jad che chaw che teq co awg khuhn, nig hehd awr lehr yaq kig mad cawg che, Ghig sa ve awg yad awg dug phehq tug yaog. Co ha teq vid gha che tawd khuhd haq nig hehd yug cid lar lehq, awg ghiz paw che heh mig gig koar lo ve chaw che teq co haq nig hehd paw vid chehd che yaog. Kheh te lehq, Khreq ve awg ni teq ni gaeg ver, ngag ni ma ir kig che kheh te cawg tug yaog. Ngag cex che awr lehr, kheha phehq che ma hez. Ngag kanx te nar che liz, kheha phehq che ma hez.

17 Nig hehd ve yonr che ted ceng awr lehr, tand tug heh phehq che yaog. Tand tug u ve awg thag lo ngag haq nger puhz liz ngag ha lehq jad lehq, nig hehd awg gha lia geh teq geha ha lehq che yaog.

18 U ve heh te lehq nig hehd liz ha lehq lehq, ngag geh teq geha ha lehq chehd-oq.

Tiq mod ser he lehq Eg par phawd diq awg lawn

19 Nig hehd awg lawn ngag gha sir ver ngag awg ghad cawg tug, maq muh tand Tiq mod ser haq nig hehd chehd lo lag peha tug yaog lehz, Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag duhd law lar che yaog.

20 Awg lawn ghod ver, yawd heh te lehq ni ma cawg che chaw te ghad-e liz ngag geh mad cawg. Yawd awr lehr, nig hehd awg pun daq che ted ceng haq awg cehg mag duhd ngawx vix che chaw te ghad phehq che yaog.

21 Awg kag awr ve chaw teq pa awr lehr, Yer suq Khreq awg pun daq che ted ceng haq maq ca lehq, a sug yawd awg ton awg

pun daq che ted ceng haq lehax ca che yaog.

22 Kheh ma khuhd, Tiq mod ser awr lehr awg lid awg khad khawd-ehg taw maq daq che haq nig hehd sir che yaog. Yad par te ghad awr lehr, awr pa geh teq geha kanx te che heh, ha lehq che bon khuhd buhg veh tug yawd ngag geh teq geha kanx te che yaog.

23 Kheh te lehq, su ngag haq khawd-ehg kheh tea tug haq ngag gha sir che te yand, teq pear lehax yawd haq nig hehd chehd lo lag peha tug yaog, lehz ngag duhd law lar che yaog.

24 Maq muh tand ngag awg ton nig hehd chehd lo lag tug yaog lehz, Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag kha nehax yonr chehd che yaog.

25 Ngag ved a vix a nax Eg par phawd diq haq nig hehd chehd lo kawq lag peha cawd che yaog, lehd ngag duhd lar che yaog. Yawd awr lehr, ngag geh teq geha kanx te lehq ngag geh teq geha bon phawd awr ve maq yad phehq che yaog. Nig hehd ve awg tan liz te lehq, ngag lor che teq pa haq ga sehr phad liz phehq che yaog.

26 Yawd nig hehd awg gha lia haq ni ma har jad lehq, yawd nag che awg lawn haq liz nig hehd gha kad cheaq te lehq, yawd duhd har jad che yaog. Kheh te cheaq te lehq, ngag yawd haq nig hehd geh kawq lag peha che yaog.

27 Suh vehr lawq lawq yawd hax ceh nux maz nag che yaog. Kheh ma khuhd, Ghig sa yawd haq har kax che yaog. Yawd haq lehax har kax che ma hez. Ngag duhd har chehd che haq keh lex lehq maq gha duhd har tug, ngag haq liz Ghig sa har kax ax che yaog.

28 Kheh te lehq, nig hehd yawd haq gha mawg che te yand nig hehd gha ha lehq tug lehd ma koz, ngag duhd har che a cehx khehd-ag tug lehd ma koz, ngag yawd haq nig hehd chehd lo har naq kawq lag peha che yaog.

29 Jawd mawd Yer suq haq te lehq, ha lehq tug kha peh cawg che awg khuhn yawd haq haq yur-oq. Chaw che kheh te che teq pa haq yawz yawz yan tao.

30 Awg lawn ghod ver, nig hehd ngag haq ga lar che awg khuhn lor che cuz che teq pa haq te peh lawq tug awg pun, yawd ved a saq tand lehq, Khreq ve kanx haq te che haq te lehq, yawd a cehx mehz ver suh vehr che yaog.

3

Pawd loq awg ghud med awr cex kae che

1 A vix a nax teq paog, awg leh med ve te khuhd awr lehr che kheh yaog. Jawd

mawd Yer suq awg khuhn ha lehq chehd-oq. Nig hehd haq awg lawn che ve teq pa te pawz peg te pawz ngag buhq ax che awr lehr, ngag awg pun nar che ted ceng ma hez. Kheh te lehq, nig hehd yeg vid tug awg pun awg bon cawg che yaog.

² Phid heh te che chaw teq pa haq lehd ma koz, haeg che kanx te che chaw teq pa haq lehd ma koz, awg gig med soer kha ghehg kha che chaw teq pa haq lehd ma koz, nig hehd sa tiq teo.

³ Awg cehg mag ve awg gig med soer che chaw teq pa awr lehr a nig yaog. Awg lawn ghod ver, a nig awr lehr Awg ha phu awg khuhn Ghig sa haq a kor pi lehq, Yer suq Khreq awg khuhn ni ma ir kig cawg lehq, awg suhr awg sar phawd awr haq ma ghad va che chaw teq pa phehq che yaog.

⁴ Awg cehg mag koz ver, ngag awr lehr awg suhr awg sar phawd awr haq ghad va gad ver, gha che yaog. Awg kag awr ve chaw te ghad awr lehr, awg suhr awg sar phawd awr haq ghad va tug cawg ver, ngag yawd haq keh lex lehq cawg che yaog.

⁵ Ngag pawag peg khaz nuhr hex ni gaeg che te yand, awg gig med soer che haq khanr yug che yaog. Ngag awr lehr, Id sar rer laq chaw ceng awg khuhn Ber yar minr ve awg ceng awg khad phehq lehq, Her brehd chaw teq pa awg khuhn pawag che Her brehd chaw phehq cehg mag che yaog. Awg lid tawd khuhd haq caz daq che awg khuhn ngag Phar rir sehd phehq che yaog.

⁶ Ngag hax ceh nux te jaw che awg lawn haq koz ver, Khreq yad awg mor haq ngag du deh che phad phehq che yaog. Awg lid tawd khuhd haq caz daq che thed che cawd che ted ceng haq koz ver, ngag awr lehr vend bax mad cawg che chaw phehq che yaog.

⁷ Kheh ma khuhd, pong lag thad ngag kha cawg lar che awg mehaq teq pa, Khreq haq ngag haq cheaq te lehq, sond che awg ceng phehq che yaog, lehz ngag sawnr lar che yaog.

⁸ Awg cehg mag koz ver, ngag ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq ngag sir che awr lehr, ir jad daq jad che haq te lehq, awg kag awr ve awg gha lia awg bon mad cawd vehr che yaog, lehz ngag sawnr lar che yaog. Ngag yawd haq haq cheaq te lehq, awg ceng awg gha lia haq ngag sond vehr che yaog. Awg ceng gha lia haq ngag sond vehr che awr lehr, chid bag vehr che chaq chiz che awg ceng phehq che yaog, lehz ngag sawnr lar che yaog. Ngag awr lehr, Khreq haq he lehq

⁹ yawd awg khuhn chehd che haq lehax he gad che yaog. Ngag awr lehr, awg lid tawd khuhd haq caz daq che thed che cawd che ted ceng mad cawg. Khreq haq

yonr che haq caz daq che thed che cawd che ted ceng ngag cawg lar che yaog. Thed che cawd che u ve awr lehr, Ghig sa lo lag lehq, yonr che haq lehax te lehq gha che yaog.

¹⁰⁻¹¹ Ngag liz suh kig lo kawq teq tuag che ted ceng haq gha tug yawd haq he lehq yawd kawq teq tuag che kand pax haq liz sir che lehd ma koz, yawd ved tuq che khanr che teq pa haq yawd gehq teq geha khanr che lehd ma koz, yawd suh che ted ceng awg khuhn yawd haq sur daq vid che lehd ma koz, che ve teq pa haq lehax ngag he gad che yaog.

¹² Ngag che kheh koz che awr lehr, a meha liz ngag gha vehor, ma hez ver a meha liz ngag peh lawq vehor lehd koz gad che ma hez. Kheh ma khuhd, Yer suq Khreq ngag haq gha vehr che heh, ngag liz u ve haq gha tug, ngag te don chehd che yaog.

¹³ A vix a nax teq paog, u ve haq ngag yug cid lar peor lehd ngag duhd che ma hez. Kheh ma khuhd, ngag ted ceng haq te chehd che yaog. Pong lag peg che awg ceng teq pa haq ngag lend lar haz lehq, awg ghud med awr cawg chehd che awg ceng teq pa haq hax ceh nux ghaq yug chehd che yaog.

¹⁴ Ngag muhd nuh maq lo taez tug, Ghig sa awr lehr Yer suq Khreq haq cud lehq ngag haq kug yug che laq sawnr haq gha thad kha gag ngag gha ghaq yug don chehd che yaog.

¹⁵ Kheh te cheaq te lehq, yonr che awg khuhn ir vehr che a nig teq pa awr lehr, ni ma u kheh te cawg vid-oq. Nig hehd ni ma u kheh maq te che chaw teq pa haq awg lawn u ve Ghig sa pheq mar ax tug yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, a nig kha ghaq mi lar che teq pa haq kheh tawa haq yug cid lar lehq a saq teq lehq thed ghad te kae veg.

¹⁷ A vix a nax teq paog, ngag hehd te che heh nig hehd liz teo. Ngag hehd haq hend yug lehq te kae chehd che chaw teq pa haq kuhr chid ngawx-oq.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, pong lag thad ngag nig hehd haq laex pawz koz ax peg lehq, a meha liz mehzh ghig yaq che awg khuhn kawq koz ax che heh, Khreq ve laq kan haq cand par te chehd che chaw kha peh cawg che yaog.

¹⁹ Chaw u ve teq pa awr lehr, awg leh med gaeg ver, lug vehr sez vehr tug yaog. I hehd ve ux peg awr lehr, i hehd ve ghig sa phehq che yaog. I hehd yaq taw cawd che awg ceng awg khuhn ni ma ir che yaog. Mig gig phawd awr ve awg ceng teq pa haq lehax i hehd duhd ngawx che yaog.

²⁰ A nig awr lehr, muhd nuh maq haq caz daq che chaw phehq lehq, Thaeer Khuhq

par Jawd mawd Yer suq Khreq u huh tuhaz tug haq a nig law chehd che yaog.

²¹ Yawd awr lehr, awg ceng gha lia haq yawd awg huhx lo chehd cuh tug kand pax haq yehd lehq, awg mig awg phond ir jad che yawd ved awg ton haq sur daq vid tug, awg ghad mad cawg che a nig ved awg ton haq yawd awg suhx kawq pa ax tug yaog.

4

Jawd mawd Ghig sa awg khuhn ha lehq chehd-oq

¹ Kheh te lehq, ngag haq lehq ngag ni ma har che a vix a nax teq paog, nig hehd awr lehr ngag ved ha lehq tug phehq lehq ngag ved si ux cuhr phehq che yaog. Ngag haq che chaw teq paog, Jawd mawd Yer suq awg khuhn yeg chehd lar-oq.

² Jawd mawd Yer suq awg khuhn ni ma hawr daq gha tug, E vawd diq he lehq Sud tug haq ngag lawg khawx che yaog.

³ Ngag geh teq geha kanx kha nehax te jaw che chaw te ghad-og, nawg liz yad mid u ve ni ghad haq ga vid tug ngag nawg haq lawg khawx che yaog. Awg lawn ghod ver, ix mag liz, Kar ler mer te ghad liz, co tiq ha tiq liq awg khuhn awg meh buhq lar che ngag geh kanx te che awg kag awr ve chaw teq pa liz, ngag geh teq geha ha lehq che bon khuhd buhg kae tug te jaw che yaog.

⁴ Jawd mawd Yer suq awg khuhn khar thad liz ha lehq chehd-oq. Ngag te pawz kawq koz ax laq, ha lehq chehd-oq.

⁵ Nig hehd ni ma daq che chaw phehq che yaog lehq chaw awg gha lia sir gha tug, sa tiq tar-oq. Jawd mawd Yer suq lag gag vehr pa ned che yaog.

⁶ A thoq maq ted ceng awg lawn haq lehd ma koz, ta duhd har. Kheh liz, awg ceng gha lia awg khuhn nig hehd bon lawg che, lawg khawx che he lehq chid muh che awg khuhn, nig hehd kha lawg gad che teq pa Ghig sa haq koz vid-oq.

⁷ U kheh te ver, Ghig sa geh lag che, chaw yad teq pa ca duhd mad gag che duhd sa gad sa che ted ceng awr lehr, nig hehd ve ni ma he lehq nig hehd ve duhd khad teq pa haq Yer suq Khreq awg khuhn haq sax ax tug yaog.

Awg lawn che teq pa haq duhd ngawx-oq

⁸ A vix a nax teq paog, awg leh med ve tawd te khuhd awr lehr che kheh yaog. Thed che awg ceng gha lia, yawz yan kenr che awg ceng gha lia, cawd che awg ceng gha lia, daq che kehg che awg ceng gha lia, ngawx sa che awg ceng gha lia he lehq su ved awg lawn daq che awg ceng gha kad che awg gha lia, u ve teq pa awg khuhn daq jad che awg ceng ted ceng cear, chid muh

kenr che awg ceng ted ceng cear cawg ver, awg lawn u ve teq pa haq duhd ngawx-oq.

⁹ Ngag geh nig hehd gha hend gha haq yug lehq, gha kad gha mawg peg che awg ceng teq pa haq teo. U kheh te ver, duhd sa vid sehr phad Ghig sa awr lehr, nig hehd geh chehd tug yaog.

I hehd laq sawnr fea che awg lawn

¹⁰ A meha liz, nig hehd ngag haq kawq duhd nuhd ax cheaq te lehq, Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag ha lehq jad che yaog. Pong lag thad nig hehd ngag haq duhd nuhd chehd liz, ngag haq ga tug yaq kaw mad cawg ser che yaog.

¹¹ Ngag che kheh koz che awr lehr, ngag lor che awg ceng cawg lehq koz che ted ceng ma hez. Ngag khawd-ehg kheh gha phud liz, u ve awg khuhn ni khaz suh tug ngag sir lar peor.

¹² Har ghuhd jad che haq lehd ma koz, paw sa jad che haq lehd ma koz, ngag khar vix vehor. Cad buhz dawg buhz che lehd ma koz, meq che kaz che lehd ma koz, paw sa che lehd ma koz, har ghuhd che lehd ma koz, che teq pa haq ni khaz suhr tug, awg ceng gha lia awg khuhn ngag sir vehor.

¹³ Ngag haq awg ghad awg sax pehar sehr phad Khreq haq cud che awg khuhn, awg gha lia haq ngag te vix te gha che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd, ngag gha tuq gha khar che awg khuhn nig hehd awg chawd tea che awr lehr, daq jad che yaog.

¹⁵ Phid lid piq chaw teq paog, ha lehq che bon khuhd haq tanr mar che te yand, ngag Mar ker dawd niq muhd mig awg khuhn tuhaz veh thad, pid che he lehq haq yug che ted ceng awg khuhn, nig hehd lehax ngag haq awg chawd tea che yaog. Awg kag awr ve Khreq yad awg mor teq mor-a liz che kheh maq te che haq nig hehd sir che yaog.

¹⁶ Awg lawn ghod ver, ngag Thed sar lawd niq med awg khuhn chehd ser che te yand, ngag lor che awg ceng teq pa nig hehd ngag haq te pawz peg te pawz fea che yaog.

¹⁷ Ngag che kheh koz che awr lehr, laq sawnr haq ngag ca che ma hez. Nig hehd ve cag land awg khuhn awg mehaq kawq gha mad tug haq lehax ngag ca che yaog.

¹⁸ A meha awr lehr, ngag awg ceng gha lia kha lawq cawg lehq, awg lex liz cawg che yaog. Eg par phawd diq geh nig hehd fea che laq sawnr teq pa haq te lehq ngag kha peh cawg che yaog. Laq sawnr u ve teq pa awr lehr, awg sax huhx che awg ceng liz, Ghig sa ni khaz suh lehq haq yug gha che tand tug liz phehq che yaog.

¹⁹ Ngag ved Ghig sa awr lehr phu si med nged jeg kor he lehq awg mig awg phond

ir jad mad jad che awg khuhn, nig hehd
kha lor che awg gha lia Yer suq Khreq haq
cud lehq, nig hehd haq kha peh pehar tug
yaog.

²⁰ A nig ved Awr pa Ghig sa haq co co
taer taer chid ir chid muh vid-oq. A meng.

Awg leh med ve tawd khuhd

²¹ Yer suq Khreq awg khuhn chehd che
Khreq yad awg gha lia haq ngag duhd
nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.
Ngag geh teq geha chehd che a vix a nax
teq pa awr lehr, nig hehd haq duhd nuhd
chehd che yaog lehz tawd sanr fea che
yaog.

²² Khreq yad awg gha lia liz, nig hehd
haq duhd nuhd chehd che yaog lehz tawd
sanr fea che yaog. Lex lehq Jawd mawd
nux Kehd sar ve hawx yehg khuhn chehd
che Khreq yad teq pa awr lehr, nig hehd
haq duhd nuhd chehd che yaog.

²³ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq
ve awg bon awg sinx nig hehd geh cawg
vid-oq.

Kaw law sehđ liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Pawđ loq Ed fed suq med khuhn seh khuhq kha gag chehd lehq Ghig sa ve kanx haq te chehd che te yand, Ed par phar raq vend bax duhd phuhez lehq Yer suq Khreq haq yonr lehq, ha lehq che bon khuhđ yug ve lehq Kaw law sehđ med lo ca mar vid-eg lehq, u huh Khreq yad awg mor phehq vehr che yaog. Khreq yad awg mor te suhx suhax phehq che haq te lehq, Kaw law sehđ Khreq yad awg mor haq su ma hez hez che awg lid hax ceh mar ke vid che yaog. (Ma hez hez che mar khad che awr lehr, Kaw law sehđ chaw teq pa ve ma hez hez che mar khad yaog). Awg lawn che ve teq pa haq te lehq, Ed par phar raq yawđ Rod maq med lo Pawđ loq chehd lo kae lehq liq che ve te koz cawag che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Su tawđ ghawg daq lehq koz che, Kaw law sehđ liq che ve haq Pawđ loq Ed fed suq med la, ma hez ver Kehđ sar riq med khuhn chehd-ag huh buhq lar che yaog lehd koz che yaog. Kheh maq khuhđ, mad awr ve sax khiz cawg lar che teq pa haq ngawx ver, Pawđ loq A.D. 60 khuhq thad huh Rod maq med khuhn thawnr khuhn awg kawđ maq te pawz geh chehd-ag huh buhq lar che yaog lehd koz che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Liq che te koz buhq lar che awr lehr, maq yonr che Kaw law sehđ chaw ve ma hez hez che mar khad haq yaw khuhq vid lar che yaog. Awg lawn che haq ghad tug, Pawđ loq Yer suq Khreq haq chid muh lehq Khreq awr peh lawq jad, lehd koz che yaog. Liq che ve te koz ve awg lawn nux vavr, Yer suq Khreq ve peh lawq che haq yug lehq, chaw yad ve sir vix che cud yiq teq chaweh mad cawg che haq tehz mar lar che yaog. Khreq awg khuhn lo a nig peh lawq vehr che yaog (2:10).

Awg lawn nux

1. Awg kawđ ve tawđ, Ghig sa ve bon haq chid muh lehq bon lawg che (1:1-14)
2. Ir jad muh jad che Jawđ mawđ Yer suq Khreq (1:15-23)
3. Khreq yad awg mor awg pun Pawđ loq kanx te che (1:24-2:7)
4. Khreq khuhn a saq teq che haq te lehq chaw yad teh lar che awg lid awg khad haq gha pong che (2:8-23)
5. Daq kehg che a saq teq khad ve awg lid awg khad teq pa (3:1-4:6)

6. Awg leh med ve tawđ he lehq yug cuq lar che awg lawn (4:7-18)

Awg chawđ teq pa haq duhd nuhd che tawđ

¹⁻² Ghig sa ve a lor cawđ cheaq te lehq, Yer suq Khreq ve cuh yad phehq che ngag Pawđ loq he lehq a vix a nax Tiq mod ser ngag nid-ag awr lehr, Kaw law sehđ med khuhn chehd che Khreq haq yonr che khuhn kar tiq yeg che a vix a nax he lehq daq che kehg che Ghig sa ve chaw teq pa haq liq che teq koz buhq ax che yaog. Ngag hehd ve Awr pa Ghig sa ve awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug nig hehd geh cawg vid-oq.

I hehd co ha phawđ awr cud yiq cawg tug Pawđ loq bon lawg che

³ Nig hehd awg pun ngag hehd bon lawg thad ver a nig ved Jawđ mawđ Yer suq Khreq ve Awr pa Ghig sa haq khar thad liz chid muhd chehd che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, nig hehd Yer suq Khreq haq yonr che he lehq Khreq yad awg gha lia haq nig hehd haq che haq gha kad cheaq te lehq, Ghig sa haq chid muhd che yaog.

⁵ Nig hehd ve haq che he lehq yonr che u ve awr lehr, nig hehd awg pun muhd nuh maq lo kha nehax haq sax ax lar che duhd law kig awg khuhn tuhaz vehr che yaog. Duhd lawg kig che awg lawn haq nig hehd awg kawđ thad liz awg cehg mag ve ha lehq che bon khuhđ awg khuhn gha kad peg vehr che yaog.

⁶ Ha lehq che bon khuhđ u ve awr lehr, mig gig khod-aq lo awg sir nuhaq lehq ir veh chehd che heh, nig hehd gha kad lehq awg cehg mag te che Ghig sa ve awg bon haq gha sir-ag che teq ni haq tanr lehq nig hehd liz awg sir nuhaq lehq ir veh chehd che yaog.

⁷ Ha lehq che bon khuhđ u ve Ed par phar raz geh nig hehd gha hend peg che yaog. Ed par phar raz awr lehr, ngag hehd haq che ngag hehd teq geha kanx te che chaw phehq che yaog. Yawđ awr lehr, ngag hehd awg pun kar tiq yeg che Khreq ve kanx te sehr phad phehq che yaog.

⁸ Awg ha phu tea cheaq te lehq nig hehd haq daq vix che awg lawn yawđ ngag hehd haq koz ax che yaog.

⁹ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd awg lawn che ve haq ga kad che teq ni haq tanr lehq nig hehd awg pun ngag hehd bon lawg don chehd che yaog. Co haq phawđ awr ve cud yiq ma yiq he lehq duhd sir gad sir vix che kha peh cawg tug Ghig sa ve a lor haq nig hehd kha nehax sir tug ngag hehd bon lawg chehd che yaog.

¹⁰ Nig hehd u ve haq sir cheaq te lehq, Jawd mawd Yer suq haq kenr daq che heh nig hehd a saq teq kae lehq awg ceng gha lia khuhn yawd ni ma cawd che yaog. Kheh te lehq, daq che kanx awg ceng gha lia khuhn nig hehd awg sir nuhq mad-ag lehq Ghig sa awg lawn haq sir che liz mad-ag tug yaog.

¹¹ Ghig sa ve kand pax he lehq awg mig awg phond ir cheaq te lehq, nig hehd ha lehq ha ka che khuhn ni ma yeg lehq yeg khanr vix tug nig hehd kand pax kha peh vad-ag cawg tug awg pun ngag hehd bon lawg che yaog.

¹² Kheh te lehq awg ghiz awg khuhn chehd che Khreq yad teq pa geh teq geha nig hehd awg sinx cad kenr che tea sehr phad Awr pa haq nig hehd chid muh tug yaog.

¹³ Awr pa Ghig sa awr lehr naz tud che kand pax awg khuhn a nig teq pa haq pong ax lehq yawd haq che yawd ved Yad phu ve muhd mig awg khuhn geh chehd cuha che yaog.

¹⁴ Yad phu u ve awg khuhn a nig teq pa thaer khuhq che haq gha che yaog. Thaer khuhq che u ve awr lehr, vend bax phehd kha ax che yaog.

Khreq suh cheaq te lehq a nig Ghig sa haq cawd daq che

¹⁵ Yer suq Khreq awr lehr, chaw yad mad mawg jaw che Ghig sa ve awg hoq awg han phehq lehq Ghig sa kha te phanr lar che awg ceng gha lia haq keh a yad ir jad che yaog.

¹⁶ Muhd nuh maq lo cawg che he lehq mig gig thang huh cawg che awg ceng teq pa lehd ma koz, mehz sir mawg che awg ceng he lehq mad mawg che awg ceng teq pa lehd ma koz, uq penr sehr phad teq pa he lehq kand pax ir sehr phad teq pa lehd ma koz, awg ceng gha lia Ghig sa te phanr lar che yaog. Awg ceng gha lia liz, Yer suq haq cud lehq phanr lehq Yer suq awg pun te che yaog.

¹⁷ Teq chaweh liz mad cawg ser thad loar, Yer suq Khreq cawg chehd vehr che yaog. Yer suq Khreq haq cud lehq awg ceng gha lia yeg chehd che yaog.

¹⁸ Yer suq awr lehr, Khreq yad awg mor ve a kor phehq lehq, Khreq yad awg mor awr lehr, Yer suq ve awg ton phehq che yaog. Yer suq awr lehr, awg cuhz penr phehq lehq awg gha lia awg khuhn yawd awg kawd ped maq ve te ghad phehq tug suh kig lo awg kawd maq kawq teq tuag che te ghad phehq che yaog.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, Awr pa Ghig sa awr lehr yawd ved awg ton gha lia Yer suq awg khuhn saw peh lawq vid tug yawd ni ma cawd lehq

²⁰ laq kan thag huh sez che awg suhr haq te lehq mig gig koar lo ve awg ceng teq pa lehd ma koz, muhd nuh kawag lo ve awg ceng te pa lehd ma koz, awg ceng gha lia haq Ghig sa yawd awg ton haq kawq cawd daq tug te che yaog.

²¹ Pong lag thad ver nig hehd teq pa awr lehr, Ghig sa haq phaz daq lehq haeg che kanx teq pa haq te lehq duhd khad awg khuhn Ghig sa ve cand par phehq vehr che yaog.

²² Kheh ma khuhd a meha awr lehr, Yer suq ve awg ton awg suhr awg sar khanr suh cheaq te lehq, yawd nig hehd haq kawq cawd daq hawr daq vid peor. Yawd che kheh te che awr lehr, nig hehd daq kehq che chaw, vend bax tar kig mad cawg che chaw he lehq su koz kig yaw kig mad cawg che chaw phehq che awg khuhn, Ghig sa haq chid aq vid tug awg pun yawd te che yaog.

²³ Kheh ma khuhd, nig hehd yonr cuhz gha cawg lehq yonr khad gha yeg che yaog. Nig hehd gha kad lar peg che ha lehq che bon khuhd u ve haq caz daq che duhd law che ted ceng haq nig hehd tad lug vehr vid-oq. Ha lehq che bon khuhd u ve haq awr lehr, mig gig thang huh su mar vid chehd che yaog. Ngag Pawd loq liz ha lehq che bon khuhd u ve haq mar var phehq lar che yaog.

Pawd loq Khreq yad awg mor awg pun kanx te che

²⁴ A meha ngag nig hehd awg pun gha tuq gha khanr che awr lehr ngag ha lehq chehd che yaog. Khreq gha tuq gha khanr tug awg tan ngag ved awg ton yawd awg pun gha kawq cax khanr yug kae tug yaog. Khreq ve awg ton gha khanr tug ngag ved awg ton saw khanr tug ngag te chehd che yaog. Yawd ved awg ton lehd koz che awr lehr Khreq yad awg mor haq koz che yaog.

²⁵ Ghig sa ve tawd khuhd kha sehax saw mar vid tug Ghig sa ngag haq lez yug lar che heh, Khreq yad awg mor awg pun ngag kanx te var phehq che yaog. Kanx che ve Ghig sa ngag haq te cuha che awr lehr, nig hehd awg pun yaog.

²⁶ Ghig sa ve tawd khuhd awr lehr, a mig thad lo teq co peg teq co khuhd ceh lar lehq cuhx kig nax jad che tawd khuhd phehq che yaog. Kheh liz, a meha yawd ved Khreq yad teq pa haq yawd pheq mar vid lar peg che yaog.

²⁷ Ghig sa u kheh te che awr lehr, awg mig awg phond ir jad lawq jad che cuhx kig nax jad che tawd khuhd haq bid saz a naz chaw teq pa i hehd sir vid gad che yaog. Cuhx kig nax jad che tawd khuhd u ve awr lehr, nig hehd geh chehd chehd che Khreq yaog. Khreq nig hehd geh chehd

chehd cheaq te lehq, nig hehd awg mig awg phond gha tug duhd law che ted ceng phehq che yaog.

²⁸ Khawd kheh te ver chaw awg gha lia Khreq awg khuhn ir vehr che chaw phehaq lehq i hehd haq Ghig sa mehz khuhd suhr lo chid aq vid gha tug, ngag hehd awr lehr, cud yiq kha cawg lar che haq saw yehd lehq chaw awg gha lia haq sa tiq pid lehq Khreq awg lawn mar vid che yaog.

²⁹ Kheh te cheaq te lehq, u ve awg pun ngag kanx hax ceh nux te che yaog. Ghig sa ngag haq kand pax pehar lehq ngag awg khuhn kanx kha nehax te chehd che heh te lehq ngag liz kanx hax ceh nux maz te che yaog.

2

¹ Awg lawn ghod ver, nig hehd awg pun lehd ma koz, Lawr dir kiq med yad awg pun lehd ma koz, ngag haq mad mawg jaw ser che chaw teq pa awg pun lehd ma koz, ngag khawd-ehg taw maq cud cad chehd che haq nig hehd sir vid gad che yaog.

² Ngag che kheh te che awr lehr, Khreq haq caz daq che Ghig sa ve cuhx kig nax jad che awg lawn haq i hehd kha nehax na gha lehq sir vix che cud yiq kha peh cawg tug lehd ma koz, haq pehdn cheaq te lehq, te ghad he lehq te ghad kha nehax caz daq che awg khuhn i hehd ni ma awg ghad gha tug awg pun lehd ma koz, ngag te che yaog.

³ Awg phuhd khaz jad che cud yiq ma yiq he lehq sir vix che awg ceng awg gha lia Khreq awg khuhn khuhd ceh lar che yaog.

⁴ Chaw khar ve te ghad lehd ma koz na sa che tawd khuhd haq yehd lehq nig hehd haq maq gha her ka lehq maq gha beg yug tug ngag awg lawn che ve koz ax che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, ngag awg ton nig hehd geh maq gha chehd liz, ngag ved ni ma vawr nig hehd geh cawg che yaog. Nig hehd ni ma teq sir lehax cawg che he lehq Khreq awg khuhn yonr yeg jad che haq ngag gha mawg cheaq te lehq ha lehq che yaog.

⁶ Kheh te cheaq te lehq, Jawd mawd Yer suq Khreq haq nig hehd haq yug lar peg che heh te lehq, yawd awg khuhn kha nehax chehd-oq.

⁷ Nig hehd awr lehr, Khreq awg khuhn awg chi gha cuhx nuhq lar lehq yawd awg khuhn ir kae vid-oq. Nig hehd gha hend lar che heh yonr che ted ceng awg khuhn kha sehax yeg chehd laor. Chid muh che te ceng hax ceh teo.

Khreq awg khuhn pehaq che

⁸ Chaw te ghad-eg liz chaw yad ve cud yiq he lehq cuhx kig mad cawg che her ka che tawd khuhd haq yehd lehq nig hehd haq maq gha her ka yug ve tug sa tiq teog. Tawd khuhd u ve teq pa Khreq geh lag che ma hez. Chaw yad teq cax peg teq cax mar daq lag che tawd khuhd he lehq mig gig ve awg lid phehq che yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve peh che lawq che awg ceng Khreq ve awg ton awg khuhn kha peh kha lawq cawg chehd che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, nig hehd teq pa Yer suq Khreq awg khuhn chehd cheaq te lehq, nig hehd teq pa liz peh lawq vehr che yaog. Yawd awr lehr, uq penr sehr phad he lehq kand pax cawg sehr phad awg gha lia ve a kor phehq che yaog.

¹¹ Yer suq Khreq awg khuhn nig hehd awg gig med soer che haq gha te peor. Awg gig med soer che u ve awr lehr, laq kuhr te che ted ceng ma hez. Khreq ve awg gig med soer che lehd koz che vawr, awg suhr awg sar ve a lor haq chid bag che ted ceng yaog.

¹² Nig hehd a kaz tur che te yand Yer suq Khreq geh teq geha tur lar che yaog. Yer suq haq suh kig lo kawq teq tuag vid sehr phad Ghig sa te lar che haq nig hehd yonr cheaq te lehq, a kaz tur che u ve awg khuhn Yer suq geh teq geha nig hehd kawq teq tuag che yaog.

¹³ Nig hehd awr lehr, te yaq che teq pa khuhn lehd ma koz, awg suhr awg sar ve awg gig med maq soer che khuhn lehd ma koz, suh vehr che chaw teq pa phehq liz, Ghig sa awr lehr, nig hehd haq Khreq geh teq geha kawq teq tuag vid lehq nig hehd kha te yaq lar che awg ceng gha lia haq saw pong ax che yaog.

¹⁴ Awg lid tawd khuhd haq cud lehq a nig haq vend bax tar lar che he lehq a nig haq tawr daq che u ve ted mag haq Ghig sa yawd siz kha vehr che yaog. U ve haq yawd yug ve lehq laq kan thag huh thaq ke vehr che yaog.

¹⁵ Ghig sa awr lehr, uq penr che awg ceng he lehq kand pax cawg che awg ceng teq pa ve laq cax haq yug kha lehq i hehd haq yug ve lehq su mehz khuhd suhr huh gha yaq taw vid tug awg ceg yug te cuh che yaog. Laq kan haq te lehq, awg ceng u ve teq pa haq Yer suq Khreq ghad che yaog.

Chaw yad awg lid teh lar che

¹⁶ Kheh te lehq, cad tug dawg tug awg lawn lehd ma koz, pawehd te che awg lawn lehd ma koz, har pa taz har pa chez che awg lawn lehd ma koz, Sa ba to awg ni awg lawn lehd ma koz, su nig hehd haq vend bax tar che haq taq na yug.

¹⁷ Awg ceng u ve teq pa awr lehr, ghud suhr phawd awr lo lag tug awg ceng ve awg hoq awg ha phehq che yaog. Kheh ma khuhd, awg cehg mag vawr, Khreq yaog.

¹⁸ A sug yawd awg ton haq nehr ghad tar che heh te lehq muhd nuh maq cuh yad haq a kor pi che chaw teq pa awr lehr, nig hehd haq vend bax tar che khuhd taq na. Awg ha awg khuhn i hehd gha mawg che awg ceng teq pa haq lehax yug cid chehd che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd teq pa awr lehr, awr suhr awg sar phawd awr awg bon mad cawg che ted ceng haq lehax duhd ngawx cheaq te lehq ni ma ir chehd che yaog.

¹⁹ I hehd teq pa awr lehr, a kor haq kha sehax ma caz daq. A kor u ve haq te lehq awg ton awg gha lia ir veh lehq, ir veh chehd che u ve awr lehr, Ghig sa geh lag che yaog. Awg ton awr lehr, awg cuhx awg caz teq pa caz daq lar cheaq te lehq, ir-ag chehd che yaog.

²⁰ Nig hehd awr lehr, Khreq geh teq geha suh vehr lehq mig gig haq caz daq che awg ha teq pa haq Khreq geh teq geha gha pong vehr che yaog. A thoq te mig gig haq caz daq che chaw teq pa heh nig hehd te chehd ser cheawg le.

²¹ "Tad yug, ta cend ngawx, ta vad" lehd koz che awg lid teq pa haq a thoq te nig hehd te chehd ser cheawg le.

²² Awg ceng u ve teq pa awr lehr, yehd ver lug vehr sez vehr tug awg ceng lehax yaog. Awg lid awg khad u ve teq pa awr lehr, chaw yad teq pa teh lar lehq mar vid chehd che awg lid awg khad teq pa lehax yaog.

²³ A sug yawd khad duhd tuhaz lehq a kor pi che ted ceng lehd ma koz, ni ma tar nehq che heh te che ted ceng lehd ma koz, awg ton haq nag tug te che lehd ma koz, ngawx ver, cud yiq cawg cheaq sir liz awg suhr awg sar haq ghad tug teq chaweh ga maq gha hawg.

3

¹ Kheh te lehq, Ghig sa nig hehd haq Khreq geh teq geha kawq teq tuag vid peg cheaq te lehq, muhd nuh maq lo cawg che awg ceng teq pa haq ghaq caoq. Khreq awr lehr u huh Ghig sa ve laq yaq awr pax awr mi chehd che yaog.

² Muhd nuh maq lo cawg che awg ceng haq khar thad liz duhd ngawx chehd laor. Mig gig khod-aq lo cawg che awg ceng haq lehax ta duhd cuhx don chehd.

³ Awg lawn ghod ver nig hehd suh vehr cheaq te lehq, nig hehd ve co ha awr lehr Khreq geh teq geha Ghig sa awg khuhn khuhd ceh lar che yaog.

⁴ Nig hehd ve co ha gha teq che ted ceng awr lehr, Khreq tea che yaog. Yawd kawq

tuhaz che te yand, nig hehd liz yawd geh teq geha awg mig awg phond awg khuhn tuhaz tug yaog.

Chaw awg pir he lehq chaw awg suhx awg lawn

⁵ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd awg khuhn cawg che mig gig haq caz daq che awg ceng teq pa haq dawz vehor. Mig gig haq caz daq che awg ceng awr lehr, hax chawd hax paz te che, pehq che juhz che haq te che, awg suhr awg sar a lor haq te che, haeg che awg ceng haq te gad che he lehq sex lae vix che phehq che yaog. Sex lae vix che awr lehr sax ho haq a kor pi che ted ceng phehq che yaog.

⁶ Awg ceng u ve teq pa haq te lehq, Ghig sa nez nag che ted ceng lag che yaog.

⁷ Nig hehd liz, pong lag thad ver, u kheh te a saq teq lehq awg ceng u ve teq pa khaz nuhr ghaq te jaw che yaog.

⁸ Kheh ma khuhd a meha awr lehr, nez nag che, ni ma huh che, su haq nag tug te gad che, su haq khaex che he lehq chaq chiz che tawd khuhd haq yaw che awg ceng che ve teq pa haq saw chid bag lar haz-oq.

⁹ Taq her ka daq. Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr, chaw awg pir ve awg lid awg khad he lehq duhd khad te khad haq chid bag lar haz vehr che yaog.

¹⁰ Nawg Ghig sa haq kha nehax kawq sir tug te phanr sehr phad ve awg hoq awg han heh Ghig sa nawg haq kawq ghu te vid chehd che yaog.

¹¹ Chaw awg suhx phehq che awr lehr, chaw ceng a yed ir che ma hez hawg. Her lar saq chaw la Yud daq chaw lehd ma koz, awg gig med soer lar che chaw la maq soer che chaw lehd ma koz, bid saz a naz chaw la heh pir khuhn chehd che chaw lehd ma koz, su vig yug lar che awg ceg teq pa lehd ma koz, pong vehr che chaw teq pa lehd ma koz, mad pehg hawg. Khreq te ghad-ehg lehax a yed ir jad che yaog. Khreq awr lehr yawd ved chaw awg gha lia geh saw chehd che yaog.

¹² Ghig sa awr lehr, nig hehd haq lez yug lar lehq, nig hehd haq haq lehq nig hehd daq kehg che Ghig sa ve chaw phehq che yaog. Kheh te cheaq te lehq, har kax vix che, awg ton haq tar nehq che, ni ma nud nud nehq nehq, su awg pun duhd ngawx vix che, yeg khanr che teq pa haq veq deh laoq.

¹³ Te ghad lehq te ghad yeg khanr daoq. Te ghad lehq te ghad vend bax tar daq tug cawg ver vend bax phehd daoq. Jawd mawd Yer suq nig hehd ve vend bax haq phehd kha che heh te lehq nig hehd liz phehd daoq.

¹⁴ Kheh te lehq, haq pehdn che ted ceng haq veq deh laoq. Haq pehdn che awr lehr, lex lehq daq che awg ceng gha lia saw peh saw lawq tug pheh chuĥq lar che yaog.

¹⁵ Khreq ve duhd sa ha lehq che ted ceng nig hehd ve ni ma haq uq penr vid-oq. Duhd sa ha lehq che cawg tug Ghig sa nig hehd haq awg ton teq ton lehax pheĥq cuha lar che yaog. Ghig sa hag chid muh-oq.

¹⁶ Khreq ve tawd khuhd awr lehr, nig hehd awg khuhn kha peh vad-ag cawg vid-oq. Chid muh che tawd khuhd, ka mig khuhd he lehq co ha phawd awr caz daq che ka mig khuhd teq pa haq cud lehq, cud yiq awg gha lia cawg che khuhn nig hehd te ghad he lehq te ghad mar daq lehq sa tiq pid daq-oq. Nig hehd ve ni ma awg khuhn Ghig sa ve awg bon haq chid muh chehd-oq.

¹⁷ Nig hehd koz che te che awg ceng gha lia Jawd mawd Yer suq ve awg meh khuhn teo. Kheh te lehq, Jawd mawd Yer suq haq cud lehq Awr pa Ghig sa haq chid muh-oq.

Chaw awg suhx pheĥq vehr che chaw teq pa khawd-ehg kheh te cawd che awg lawn

¹⁸ Awg mid ma teq paog, Jawd mawd Yer suq haq kenr daq che heh a sug yawd ved awg phad mawd ve tawd khuhd haq na yuor.

¹⁹ Awg phad mawd teq paog, a sug yawd mid ma haq haq lehq yawd haq kha muhd kha na taq te vid.

²⁰ Yad teq paog, awg ceng gha lia khuhn nawr pa nawr ye tawd khuhd haq na yuor. Awg lawn ghod ver, che kheh te tug Ghig sa ni ma cawd che yaog.

²¹ A pa teq paog, khar thad liz a sug yawd ved yad haq nez nag tug taq te vid. Ma hez ver, i hehd ni ma lug tug yaog.

²² Vig lar che awg ceg teq paog, mig gig thang huh chehd che nig hehd ve awg sehr phad ve tawd khuhd teq pa awg ceng gha lia haq na yuor. Su gha mawg kig huh lehax te che he lehq chaw yad ni ma cawd tug kheh tawa lehax te che tad pheĥq vid. Ni ma tar khad te khad lehax te lehq Jawd mawd Yer suq haq kuhz che khuhn na yuor.

²³ Nig hehd a thoq ted ceng te liz, chaw yad awg pun te che ma hez hawg. Jawd mawd Yer suq awg pun te che yaog, lehd duhd lar lehq hax ceh nux maz teog.

²⁴ Nig hehd gha tug awg ceng awr lehr, Jawd mawd Yer suq pehar tug awg sinx pheĥq che yoag, lehzi sir lar-oq. Awg lawn ghod ver, nig hehd Jawd mawd Khreq awg pun kanx te chehd che yaog.

²⁵ Chaw haeg teq pa liz, yawd te yaq lar che heh gha kawq khanr tug yaog. Awg

lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr, chaw yad ve mehzi khuhd haq maq ngawx hawg.

4

¹ Awg sehr phad teq paog, nig hehd teq pa liz muhd nuh maq lo Awg sehr phad cawg chehd che haq sir chehd cheaq te lehq nig hehd ve awg ceg te chehd che chaw teq pa haq thed che cawd che he lehq kenr daq cawd daq che heh lehax te vid-oq.

² Khar thad liz bon lawg chehd-oq. Bon lawg thad ver sa tiq te lehq chid muh chehd-oq.

³ Khreq ve cuhx kig nax che tawd khuhd haq ngag hehd gha koz mar vid tug Ghig sa ngag hehd haq ghaz mir phawa tug ngag hehd awg pun liz bon lawg ax laoq. Cuhx kig nax che tawd khuhd u ve teq pa awg lawn haq te lehq ngag thawnr khuhn gha chehd chehd che yaog.

⁴ Cuhx kig nax che tawd khuhd u ve haq ngag koz mar vid kenr che heh kha sehax koz mar vid gha tug awg pun liz bon lawg ax laoq.

⁵ Khreq haq maq yonr che chaw teq pa mehzi khuhd suhr huh cud yiq cawg che khuhn kha sehax duhd ngawx lehq teoq. Awg yand haq liz kha sehax yehđ lehq teoq.

⁶ Su haq nig hehd tawd khawd-ehg kheh gha te yaw khuĥq vid cawd che haq gha sir tug nig hehd yaw che tawd teq pa awr lehr, khar thad liz su aw pun cawd daq hawr daq lehq na sa che tawd khuhd teq pa haq yaw lehq a lehq khuĥq lar che heh pheĥq vid-oq.

Awg leh med ve tawd khuhd

⁷ Ngag haq che a nax var Tud khiq awr lehr ngag ved awg lawn nig hehd haq koz ax tug yaog. Yawd awr lehr kar tiq yeg che kanx te sehr phad pheĥq lehq ngag geh teq geha Jawd mawd Yer suq ve kanx te che chaw te ghad yaog.

⁸ Ngag hehd khawd kheh pheĥq chehd che haq nig hehd sir lehq yawd nig hehd ve ni ma haq awg ghad cawag vid tug ngag yawd haq nig hehd geh peha lar che yaog.

⁹ Kheh te lehq nig hehd chehd kig lo lag lar che kar tiq yeg lehq ngag hehd haq che a nax var Awr ner sir muz haq liz yawd geh teq geha lag peha lar che yaog. Ix mag awr lehr chor lo khawd-ehg kheh pheĥq chehd che awg lawn nig hehd haq koz mar tug yaog.

¹⁰ Ngag geh teq geha thawnr khuhn gha chehd che Ar rir tar khuz awr lehr, nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog, lehd koz lehq tawd sanr fea lar che yaog. Bar nar baq ve awg vix awg nax Mar koq liz nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog, lehd koz lehq tawd sanr fea lar che yaog.

(Mar koq ve awg lawn ngag nig hehd haq koz fea lar peg che heh te lehq yawd nig hehd chehd lo lag gag ver yawd haq kha sehax haq yug vid ser.)

¹¹ Yud duq meh che Yer suq te ghad liz nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog, lehd koz lehq tawd sanr fea lar che yaog. Khreq haq yonr che Yud daq chaw teq pa awg khuhn ngag geh teq geha Ghig sa ve muhd mig awg pun kanx te chehd che awr lehr chaw che ve teq pa lehax cawg che yaog. I hehd teq pa haq te lehq ngag ni ma sa jad chehd che yaog.

¹² Nig hehd awg mor khuhn chehd lehq Yer suq Khreq ve awg ceg lag te chehd che Ed par phar raz liz nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog, lehd koz lehq tawd sanr fea lar che yaog. Nig hehd awr lehr, Ghig sa ve a lor teq pa awg khuhn iar lehq kha sehax yeg chehd gha tug yawd nig hehd awg pun khar thad liz bon lawg don chehd che yaog.

¹³ Yawd awr lehr, nig hehd awg pun lehd ma koz, Lawr dir kiq med he lehq Her rar pawd liq med awg khuhn chehd che chaw teq pa awg pun lehd ma koz, cud cad lehq kanx te chehd che awg lawn ngag yawd awg pun sax khiz khanr gha che yaog.

¹⁴ Ngag hehd haq jad che naz chuhd sar lar nux Lud kar he lehq Der maz liz nig hehd teq pa haq duhd nuhd chehd che yaog lehd koz lehq tawd sanr fea lar che yaog.

¹⁵ Lawr dir kiq med khuhn chehd che a vix a nax teq pa haq lehd ma koz, Nor phag he lehq yawd ved yehg khuhn phawng daq chehd che Khreq yad awg mor haq liz, ngag duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-oq.

¹⁶ Liq che ve haq nig hehd ghawn peg ver Lawr dir kiq Khreq yad awg mor teq pa haq liz ghawn cuh vid-oq. Kheh te lehq Lawr dir kiq chaw teq pa haq buhq vid lar che liq haq nig hehd teq pa liz ghawn cawd che yaog.

¹⁷ Ar khid puq haq liz koz vid, "Jawd mawd Yer suq geh nawg gha lar che kanx haq peg thad kha gag te," lehd koz vid-oq.

¹⁸ Ngag Pawd loq ngag ved laq kuhr haq yehd lehq nig hehd haq duhd nuhd che tawd che te khuhd ngag awg ton nig hehd haq buhq ax lar che yaog. Ngag thawnr khuhn son caz pheh puhd lar lehq chehd chehd che haq nig hehd a cehax ta lend ser mehr. Nig hehd geh Ghig sa har kax che awg bon cawg vid-oq.

1 Thed sa lawd niq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Ni pawz te pawz ha lehq che bon khuhd ca mar tod che awg yand khuhn, Pawd loq yawd Thed sa lawd niq med khuhn Khreq yad awg mor teh che yaog. Yud daq chaw yawd ha lehq che bon khuhd mar che kanx haq tawr chuhd vid che haq te lehq, yawd u huh seh sinx khex tawa lehax gha mar lar haz che yaog. Yud daq chaw teq pa tawr jad cheaq te lehq, yawd med u ve khuhn har naq gha phaw tuhzh veh che yaog. Khex te cheaq te lehq, ni ma pa lehq Yer suq Khreq haq haq yug lehq, yonr suhx suhax te chehd ser che chaw teq pa haq khexa gha chid bag vid lar haz che yaog. Su du deh chehd che awg yand u ve awg khuhn, awg bag phawd awr ve chaw teq pa ga vid che haq liz, i hehd a cehax lehax gha haq yug che yaog. Che haq te lehq Pawd loq yawd Liq che te koz buhq lehq i hehd yonr che chaw teq pa haq awg ghad pid che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Awg bag phawd awr lo ve he lehq awg khuhn phawd awr lo ve sax khiz teq pa awr lehr, 1 Thed sa lawd niq liq che ve haq Pawd loq buhq lar che yaog lehd koz lar che yaog. Liq che ve te koz haq A.D. 51 khuhq thad huh buhq lar che yaog lehd koz che yaog. Gar lar tiq liq u ve te koz awg kawd buhq lar che awg yand awg nuz awr ma hez ver (A.D. 48-49 khuhq khex thad huh buhq lar che gha hawg), 1 Thed sa lawd niq liq che ve te koz vawr, Pawd loq buhq lar che liq awg kawd maq ve te koz phehq che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Liq che te koz khuhn laex ceng laex lawn haq buhq lar liz, Thed sa lawd niq Khreq yad awg mor haq buhq vid lar che liq ni koz koz awg khuhn su haq keh buhq jad che vawr, awg leh med ve teq coaq ve awg lawn yaog. 1 Thed sa lawd niq liq ve ka nad nux maz awg gha lia khuhn, awg leh med phawd gaeg ver Jawd mawd Yer suq ni pawz te pawz kawq yug awg lawn haq koz buhq lar che yaog. Lex lehq, ka nad nux maz 4 lehd awg khuhn liz awg lawn che ve haq a yed tar lehq buhq lar che yaog. Khex te cheaq te lehq, Jawd mawd Yer suq Khreq ni pawz te pawz kawq yug awg lawn liq che ve te koz awg khuhn khar lo liz, cawg chehd che

yaog. Khex te lehq liq che ve te koz haq kha sehax kawq ngawx ver, Yer suq Khreq ni pawz te pawz kawq yug awg lawn awr lehr liq che khuhn a yed ir jad che awg lawn nux maz phehq che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd yaw lehq Ghig sa ve awg bon haq chid muh che (1:1-10)
2. Pawd loq yawd gha te lar che kanx he lehq yawd gha tuhzh kae che awg lawn sir ax che (2:1-3:13)
3. Awg ghad pid che (4:1-5:22)
  - a. Daq che a saq teq khad awg lawn (4:1-12)
  - b. Khreq ni pawz te pawz kawq yug che awg lawn (4:13-5:11)
  - c. Khreq yad awg mor ve a saq teq khad (5:12-22)
4. Bon lawg lehq yug cuq daq lar che, awg leh med ve tawd he lehq awg bon naq che tawd (5:23-28)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Pawd loq, * Sir lar nuz[†] he lehq Tiq mod ser[‡] ngag hehd teq pa awr lehr, Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq awg khuhn chehd che Thed sar lawd niq Khreq yad awg mor haq liq che te koz buhq ax che yaog. Awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug nig hehd geh cawg vid-oq.

I hehd su awg pun hend kig jawg kig phehq che

² Nig hehd awg gha lia haq te lehq ngag hehd khar thad liz Ghig sa ve awg bon haq chid muh lehq, ngag hehd bon lawg che te yand, nig hehd awg pun khar thad liz lawg chehd che yaog.

³ Nig hehd yonr che haq te lehq kanx te che lehd ma koz, haq pehd che haq te lehq kanx nar che haq te che lehd ma koz, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq duhd law che haq te lehq ni ma yeg che lehd ma koz, a nig ved Awr pa Ghig sa mehzh khuhd suhr, awg ceng che teq pa haq ngag hehd khar thad liz duhd nuhd chehd che yaog.

⁴ Ghig sa haq che a vix a nax teq paog, Ghig sa nig hehd haq lez yug lar che yaog lehz ngag hehd sir che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, ngag hehd mar che ha lehq che bon khuhd awr lehr, tawd khuhd lehax te lehq nig hehd geh lag gag che ma hez. Kand pax cawg che awg khuhn lehd ma koz, Daq che kehq che Awg ha phu chehd che awg khuhn lehd ma koz, bon khuhd u ve haq yonr yeg jad che ni ma cawg che lehd ma koz, nig hehd geh ngag

* 1:1 1:1 Pawd loq Kaw 1:1 haq ngawx. † 1:1 1:1 Sir lar nuz Cy 15:22 haq ngawx. ‡ 1:1 1:1 Tiq mod ser

1 Tiq mod ser liq haq ngawx.

hehd lag gag che yaog. Ngag hehd nig hehd geh chehd che te yand, nig hehd awg pun awg bon cawg tug ngag hehd khawd-ehg kheh te che chaw phehq che haq nig hehd sir che yaog.

⁶ Nig hehd awr lehr, ngag hehd haq liz Jawd mawd Yer suq haq liz, hend yug lehq te chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, bon khuhd haq te lehq nig hehd gha tuq gha khanr jad liz, Daq che kehg che Awg ha phu pehar che ha lehq che awg khuhn lo bon khuhd haq nig hehd haq yug che yaog.

⁷ Che haq te lehq nig hehd awr lehr, Mar ker dawd niq muhd mig he lehq A kha ya muhd mig awg khuhn chehd che yonr che chaw awg gha lia awg pun hend kig jawg kig phehq vehr che yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, nig hehd haq te lehq Jawd mawd Yer suq ve tawd khuhd awr lehr, Mar ker dawd niq muhd mig he lehq A kha ya muhd mig awg khuhn lo buhg veh che lehax ma hez. Nig hehd Ghig sa haq yonr che awg lawn u ve awg kag gha lia lo liz buhg veh che haq te lehq, u ve awg lawn ngag hehd teq chaweh koz tug maq lor.

⁹ Awg lawn ghod ver, ngag hehd nig hehd geh bon khuhd tanr mar che te yand, nig hehd ngag hehd haq ha lehq ha ka haq yug ax che awg lawn haq awg ti u ve teq pa khuhn chehd che chaw teq pa koz daq che yaog. Kheh te lehq, sax ho teq pa haq nig hehd chid bag lar haz lehq teq chehd lehq awg cehg maq phehq che Ghig sa awg pun kanx te tug, Ghig sa geh nig hehd kawq phuhz kawaq che awg lawn haq liz, su koz daq chehd che yaog.

¹⁰ Suh kig lo Ghig sa kawq teq tuag vid che yawd ved Yad phu muhd nuh maq lo yaq tug haq nig hehd law chehd che awg lawn liz, su koz daq chehd che yaog. Yad phu u ve awr lehr, a nig haq Ghig sa cir yanr tug haq Pong ax sehr phad Yer suq phehq che yaog.

2

Thed sa lawd niq med khuhn Pawd loq kanx te che awg lawn

¹ A vix a nax teq paog, ngag hehd nig hehd geh lag che awr lehr, kheha lag che ma hez lehz nig hehd sir chehd che yaog.

² Nig hehd sir lar che heh, Phid lid piq med khuhn tuq che khanr che* he lehq maq sawnr ma caz tea che haq ngag hehd gha khanr peg che yaog. Kheh ma khuhd,

a nig ved Ghig sa khuhn ngag hehd ni ma tag lehq, tawr lar chuhd lar che awg ceng cawg mad jad liz, nig hehd haq Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd ca mar ax che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, ngag hehd nig hehd haq koz mar ax che awr lehr, te yaq che khuhn lehd ma koz, chaq chiz che khuhn lehd ma koz, her ka che khuhn lehd ma koz, nig hehd haq koz mar ax che ma hez.

⁴ Kheh ma khuhd, ha lehq che bon khuhd haq mar tug Ghig sa ngag hehd haq ni ma cawd lehq chid aq ax che† kheh tawa ngag hehd mar che yaog. Chaw yad ni ma cawd tug ngag hehd mar che ma hez. Kheh ma khuhd, ngag hehd ve ni ma haq lawnd ngawx sehr phad Ghig sa ni ma cawd tug ngag hehd mar che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, nig hehd sir lar che heh, su ni ma cawd tug ngag hehd su haq chid muh vid che maq te jaw. Su ved med nged jeg kor haq ngag hehd sex lae lehq su maq gha sir tug, ma hez hez che khuhn mar che liz maq te jaw lehz Ghig sa sax khiz khanr gha che yaog.

⁶⁻⁷ Ngag hehd Khreq ve cuh yad phehq lehq kand pax u ve yaq hehd gha‡ liz, nig hehd geh lehd ma koz, awg kag awr ve chaw geh lehd ma koz, chaw yad teq pa geh awg mig awg phond gha tug ngag hehd maq ca. Kheh ma khuhd, ngag hehd awr lehr nig hehd awg khuhn awr ye te ghad yawd ved yad nehax teq pa haq haq sax che heh, ni ma nud nehq che yaog.

⁸ Kheh te lehq, ngag hehd nig hehd haq haq jad che haq te lehq, ha lehq che khuhn Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd lehax nig hehd haq pehar che ma hez, ngag hehd ve a saq liz nig hehd haq pehar gad§ che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr ngag hehd haq jad che chaw phehq vehr che yaog.

⁹ A vix a nax teq paog, ngag hehd kanx te che khawd-ehg taw maq nar jad che haq nig hehd sir chehd che yaog. Ngag hehd nig hehd haq Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd mar che te yand, ngag hehd awg pun nig hehd te ghad-eg liz maq gha nar tug, ngag hehd awr lehr muhd kaw muhd khax kanx te che yaog.

¹⁰ Nig hehd Khreq yad teq pa haq ngag hehd tea che awg ceng awr lehr, daq che kehg che, thed che cawd che he lehq vend bax tar kig mad cawg che yaog lehz, nig hehd liz Ghig sa liz sax khiz khanr gha che yaog.

* 2:2 2:2 **tuq che khanr che** Su huwx meh bag che haq koz che yaog. Cy 14:19, 16:19-40 † 2:4 2:4 **chid aq ax che** Gal 2:7, 1Ti 1:11 haq ngawx. ‡ 2:6-7 2:6-7 **kand pax u ve haq yehd gha** Lor che awg ceng Khreq yad teq pa

geh lawg yug tug a khawag cawg che haq koz che yaog. § 2:8 2:8 **ngag hehd ve a saq liz nig hehd haq pehar**

gad A saq tand lehq kanx te che haq koz che yaog. 2K 12:15

¹¹ Nig hehd sir lar che heh, awr pa te ghad a sug yawd ved yad teq pa haq te vid che heh, Ghig sa haq kenr che heh lehax a saq teq tug ngag hehd liz nig hehd awg gha lia haq khar thad liz awg ghad pehar lehq, duhd sa gad sa tug tea lehq,

¹² tawd pehar che yaog. Yawd ved muhd mig he lehq yawd ved awg mig awg phond khuhn gehe tug, Ghig sa nig hehd haq kug yug lar che yaog.

¹³ Nig hehd haq te lehq Ghig sa haq ngag hehd khar thad liz chid muh che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr ngag hehd mar vid che Ghig sa ve tawd khuhd haq gha kad che te yand haq yug lehq, tawd khuhd u ve haq chaw yad ve tawd khuhd heh te sawnr lar lehq haq yug che ma hez. Ghig sa ve tawd khuhd awg cehg mag phehq che haq nig hehd sawnr lar lehq haq yug che yaog. Tawd khuhd u ve awr lehr, nig hehd Khreq yad teq pa awg khuhn lo kanx te chehd che yaog.*

¹⁴ Awg lawn ghod ver, a vix a nax teq paog, Yud daq muhd mig awg khuhn cawg che Yer suq Khreq khuhn chehd che Ghig sa ve Khreq yad awg mor teq pa gha khanr che heh, nig hehd liz gha khanr che yaog. I hehd awr lehr, Yud daq chaw teq pa ve laq khuhn† lo tuq che khanr che haq gha khanr che heh, nig hehd liz nig hehd ve chaw ceng teq pa ve laq khuhn lo tuq che khanr che haq gha khanr che yaog.

¹⁵ Yud daq chaw u ve teq pa awr lehr, Jawd mawd Yer suq haq liz, Ghig sa ve cuh kar var‡ teq pa haq liz dawz vehr lehq, ngag hehd haq liz ghaq kog ax che yaog. I hehd awr lehr, Ghig sa ni ma cawd tug maq te che awg khod-aq liz chaw awg gha lia ve cand par phehq che yaog.

¹⁶ Bid saz a naz§ chaw teq pa thaer khuhq che haq gha tug ngag hehd mar vid che haq i hehd tawr lar che yaog. I hehd che kkeh te che awr lehr, a sug yawd ved vend bax cawg mad-ag tug te chehd che yaog. Kkeh te lehq, Ghig sa nez nag che ted ceng i hehd awg khod-aq gag vehr lehq i hehd haq yawd cir yanr vid tug yaog.

Pawd loq i hehd haq kawq mawg daq gad che awg lawn

¹⁷ A vix a nax teq paog, te pawz te yand ngag hehd nig hehd haq gha phaz daq che haq te lehq, ngag hehd nig hehd haq kawq

mawg gad jad lehq hax ceh nux te chehd che yaog. Awg ton nig hehd haq gha phaz daq liz, ngag hehd ve ni ma nig hehd haq ma phaz daq.

¹⁸ Kkeh te lehq ngag Pawd loq awr lehr, nig hehd geh laex pawz lag gad che yaog. Kkeh ma khuhd, Sar tanr ngag hehd haq tawr lar che yaog.

¹⁹ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq kawq yaq che te yand, yawd mehz khuhd suhr ngag hehd ve duhd law kig lehd ma koz, ha lehq kig lehd ma koz, awg mig awg phond cawg che si ux cuhr* lehd ma koz a thoq le. Nig hehd yaog ma hez hawg la.

²⁰ Awg lawn ghod ver, nig hehd awr lehr ngag hehd ve awg mig awg phond he lehq ngag hehd ve ha lehq kig phehq che yaog.

3

¹ Kkeh te cheaq te lehq, nig hehd awg lawn ngag hehd maq gha sir maq gha kad che haq te lehq khanr maq gha che te yand, Ser laq ngag nid-ag lehax Ar thenr med* khuhn chehd lar haz tug ngag hehd duhd chez lar che yaog.

² Ngag hehd ve a nax var Tiq mod ser haq ngag hehd nig hehd geh peha lar che yaog. Yawd awr lehr, Khreq ve ha lehq che bon khuhd mar sehr phad Ghig sa ve awg ceg phehq che yaog.

³ Tuq che khanr che teq pa haq nig hehd gha khanr liz, nig hehd ni ma yeg chehd tug awg pun lehd ma koz, yonr che ted ceng awg khuhn nig hehd kha nehax chehd yeg lehq awg ghad cawg tug awg pun lehd ma koz, ngag hehd yawd haq peha lar che yaog. Nig hehd awr lehr, che kkeh te che tuq che khanr che teq pa haq a nig gha khanr tug awg pun Ghig sa duhd chez lar che yaog lehz nig hehd sir chehd che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, tuq che khanr che† haq a nig gha khanr tug yaog lehz, ngag hehd nig hehd geh chehd che te yand nig hehd haq laex pawz koz-ax peg che yaog. Koz lar che heh phehq vehr che haq liz a meha nig hehd kha sehax sir vehr che yaog.

⁵ Che haq te lehq, ngag khanr maq gha che te yand, nig hehd khawd-ehg kkeh te yonr chehd che haq ngag gha sir tug, Tiq mod ser haq ngag peha lar che yaog. Beg

* **2:13 2:13 kanx te chehd che yaog** Isy 55:11-12 haq ngawx. † **2:14 2:14 Yud daq chaw teq pa ve laq khuhn** Maq yonr che Yud daq chaw bon jawd mawd teq pa haq koz che yaog. ‡ **2:15 2:15 cuh kar var** Yud daq chaw

awr lehr Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq dawz vehr jaw che yaog. Cy 7:52 § **2:16 2:16 Bid saz a naz** Yud daq chaw ma hez che awg kag awr ve chaw awg gha lia haq kkeh te sawnr lar che yaog. * **2:19 2:19 si ux cuhr** Ha

lehr che bon khuhd mar vid che haq te lehq Khreq yad phehq vehr che chaw haq koz che yaog. Phi 4:1 * **3:1 3:1**

Ar thenr med Kawd ren thuq med ve muhd ni tuhaz phawd huh cawg che yaog. † **3:4 3:4 tuq che khanr che**

Khreq yad te che haq te lehq che kkeh te gha khanr che haq koz che yaog. Cy 11:19, Rm 5:3 ‡ **3:5 3:5 Beg sehr**

phad Ned haeg haq koz che yaog. 2:18

sehr phad[‡] nig hehd haq beg yug lehq, ngag hehd kanx te nar che teq pa kheha phehq vehr vix-aq lehz ngag duhd har che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, a meha Tiq mod ser ngag hehd geh kawq gag vehr lehq, nig hehd yonr che ted ceng he lehq haq pehd che ted ceng awg lawn, ha lehq tug ir jad che tawd khuhd[§] ngag hehd haq koz ax che yaog. Nig hehd khar thad liz ngag hehd haq haq che awg khuhn kha nehax duhd nuhd chehd lehq, ngag hehd nig hehd haq mawg gad che heh nig hehd liz ngag hehd haq mawg gad jad che awg lawn liz, yawd koz ax che yaog.

⁷ Kheh te cheaq te lehq a vix a nax teq paog, ngag hehd duhd har jad che he lehq tug che khanr che awg ceng gha lia haq gha khanr liz, nig hehd ve yonr che ted ceng haq te lehq duhd sa che ted ceng haq ngag hehd gha che yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Yer suq awg khuhn nig hehd yeg chehd che ver, a meha ngag hehd awg pun teq che ted ceng^{*} phehq che yaog.

⁹ Nig hehd haq te lehq a nig ved Ghig sa mehz khuhd suhr ngag hehd ha lehq tug kha peh cawg che yaog. Kheh te lehq khawd-ehg kheh te ver nig hehd awg pun ngag hehd Ghig sa haq chid muh lawq tuawg le.

¹⁰ Ngag hehd nig hehd haq gha kawq mawg daq lehq, nig hehd yonr mad lawq ser che awg ceng[†] cawg mad-ag tug, muhd kaw muhd khax ngag hehd bon hax ceh nux lawq chehd che yaog.

¹¹ Nig hehd geh ngag hehd lag gha tug, a nig ved Awr pa Ghig sa yawd he lehq a nig ved Jawd mawd Yer suq ngag hehd awg pun yaq kaw ghu lar ax vid-oq.

¹² Ngag hehd nig hehd haq haq che heh, nig hehd liz te ghad he lehq te ghad haq haq daq che lehd ma koz, chaw awg gha lia haq haq che lehd ma koz, nig hehd awg khuhn ir lag mad lag tug, Jawd mawd Yer suq tea vid-oq.

¹³ A nig ved Jawd mawd Yer suq, yawd ved daq kehg che muhd nuh maq cuh yad[‡] awg gha lia geh teq geha kawq yaq che te yand, a nig ved Awr pa Ghig sa mehz khuhd suhr nig hehd ve ni ma vend bax tar kig maq gha cawg tug, Jawd mawd Yer

suq nig hehd ve ni ma haq daq kehg che awg khuhn lo yeg vid-oq.

4

Ghig sa ni ma cawd tug i hehd khawd-ehg kheh te cawd che

¹ A vix a nax teq paog, awg leh med ve tawd te khuhd awr lehr, Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag hehd nig hehd haq che kheh te lawg khawx lehq awg ghad pehar che yaog. Nig hehd khawd-ehg kheh gha te kenr che he lehq Ghig sa ni ma cawd tug khawd-ehg kheh gha te cawd che teq pa ngag hehd geh gha hend lar peg che^{*} heh, a meha nig hehd te chehd che heh te lehq cheaq keh lex lehq awg med awr hax ceh nux te kae ser.

² Jawd mawd Yer suq ve kand pax awg huhx lo ngag hehd nig hehd haq tawd pehar lar che teq pa haq nig hehd sir chehd che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, nig hehd daq che kehg che chaw phehq cawd che[†] awr lehr Ghig sa ve a lor cawd che yaog. Kheh te lehq, hax chawd hax paz te che ted ceng haq jaw kae-o.

⁴ Nig hehd awg gha lia daq che kehg che he lehq yawz yan che awg khuhn a sug yawd ved awg mid ma haq kha nehax he chehd-oq.

⁵ Ghig sa haq maq sir che bid saz a naz chaw teq pa, awg suhr awg sar a lor haq ghaq kae lehq pehq che juhze che awg khad haq te veh che heh, nig hehd u kheh taq te.

⁶ Kanx che ted ceng[‡] awg khuhn chaw te ghad-eg liz a sug yawd ved a vix a nax haq maq gha te pong te lex lehq maq gha te yaq. Awg lawn ghod ver, pong lag thad ngag hehd nig hehd haq koz mar-ax lehq sa tiq kha nehax pehar lar che heh, Jawd mawd Yer suq awr lehr, u kheh te che vend bax awg ceng gha lia awg pun kawq te khuhq vid sehr phad phehq che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, chaq chiz che chaw phehq tug awg pun Ghig sa a nig haq kug yug lar che ma hez. Daq kehg che chaw phehq vehr tug awg pun yawd kug yug lar che yaog.

⁸ Kheh te cheaq te lehq, che ve haq chid bag lar haz che chaw awr lehr, chaw yad haq chid bag lar haz che ma hez. Nig hehd haq yawd ved Daq che kehg che Awg ha

§ 3:6 3:6 *ha lehq tug ir jad che tawd khuhd* Khreq awg khuhn yonr yeg chehd che haq koz che yaog. 1:3 * 3:8 3:8 *ngag hehd awg pun teq che ted ceng* Ngag hehd ha lehq lehq awg ghad gha che lehd koz gad che yaog.

† 3:10 3:10 *mad lawq ser che awg ceng* Ha lehq che bon khuhd haq caz daq che awg lawn teq pa i hehd haq kawq caz mar vid gad che haq koz che yaog. ‡ 3:13 3:13 *daq kehg che muhd nuh maq cuh yad* Khreq yad teq pa

haq liz koz che yaog. * 4:1 4:1 *ngag hehd geh gha hend lar peg che* Pawd loq liz Yer suq geh hend yug lar

che yaog. 1K 11:1 † 4:3 4:3 *daq che kehg che chaw phehq cawd che* Hax chawd hax paz taq te lehd koz gad che yaog. 1K 5:1 ‡ 4:6 4:6 *Kanx che ted ceng* Hax chawd hax paz te che haq koz che yaog.

phu pehar sehr phad Ghig sa haq chid bag lar haz che yaog.

⁹ A vix a nax te ghad he lehq te ghad haq haq daq che awg lawn te ghad-eg liz nig hehd haq liq buhq ax tug maq lor. Awg lawn ghod ver, te ghad he lehq te ghad haq haq daq tug Ghig sa nig hehd haq mar ax peor.[§]

¹⁰ Awg cehg mag koz ver, Mar ker dawd niq muhd nig awg kag gha lia lo chehd che a vix a nax awg gha lia haq nig hehd haq chehd che yaog. Kheh ma khuhd a vix a nax teq paog, che haq keh lex lehq te ghad he lehq te ghad haq haq mad-ag tug, ngag hehd nig hehd haq awg ghad pehar che yaog.

¹¹⁻¹² Kheh te lehq, awg bag phawd awr chehd che chaw teq pa nig hehd haq yawz yan lehq nig hehd chaw te ghad-eg haq liz maq gha ca cud tug, ngag hehd nig hehd haq koz ax peg che heh, taq hiax gawr lehd chehd tug haq cud cad lehq a sug yawd te kig te cawd che haq te lehq, a sug yawd awg ton awg pun laq kuhr kha sehax kanx te tug, ngag nig hehd haq awg ghad pehar che yaog.

Jawd mawd Yer suq kawq yaq tug awg lawn

¹³ A vix a nax teq paog, duhd law kig mad cawg che awg kag awr ve chaw teq pa duhd har che heh te lehq, nig hehd maq gha duhd har tug, suh vevr che chaw teq pa^{*} awg lawn ngag hehd nig hehd haq sir vid lar gad che yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, Yer suq suh lehq kawq teq tuag che haq a nig yonr che yaog. Kheh te cheaq te lehq yawd kawq teq tuag che heh te lehq, Ghig sa awr lehr Yer suq haq yonr lehq suh vevr che chaw teq pa haq yawd geh teq geha kawq sir veva lag tug yaog.

¹⁵ Jawd mawd Yer suq ve tawd khuhd haq ngag hehd cud lehq nig hehd haq che kheh koz ax che yaog. Jawd mawd Yer suq kawq gag thad kha gag a saq teq lehq chehd chehd ser che a nig teq pa awr lehr, suh vevr che chaw teq pa haq keh awg kawd yawd geh gha gag tug ma hez.

¹⁶ Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Yer suq awr lehr yawd awg ton muhd nuh maq

lo kawq yaq che te yand, tawd pid lehq awg khuhd hehd chawa kug tug yaog. Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad ir che te ghad[†] ve awg khuhd he lehq Ghig sa ve behd mez che awg khuhd liz, buhg-ag tug yaog. U kheh te che awg khuhn yawd yaq tug yaog. Awg yand u ve haq, Khreq awg khuhn suh vevr che chaw teq pa awg kawd kawq teq tuag tug yaog.

¹⁷ U ve awg khaz nuhr a saq teq lehq chehd chehd ser che a nig teq pa awr lehr, muhd-aq lo Jawd mawd Yer suq haq phud daq tug, chaw u ve teq pa geh teq geha mog cawg kig lo a nig haq chid taez[‡] ax tug yaog. Kheh te lehq, Jawd mawd Yer suq geh a nig khar thad liz gha chehd tug yaog.

¹⁸ Kheh te cheaq te lehq, tawd khuhd che teq pa haq yehd lehq, te ghad he lehq te ghad haq awg ghad pid daoq.

5

¹ A vix a nax teq paog, awg ceng che teq pa ve awg ni awg hax he lehq awg cuhx awg yand teq pa awg lawn nig hehd haq liq buhq ax tug maq lor.

² Awg lawn ghod ver, muhd khax huh chaw khuhd lag che heh Jawd mawd Yer suq ve awg ni^{*} gag vevr tug haq nig hehd kha nehax sir chehd che yaog.

³ Muhd nig gawg vevr lehq a nig teq chaweh duhd har tug mad cawg lehz, su koz daq chehd che te yand, yad paw tug nag che yad mid te ghad nag jad che haq gha khanr che heh, lug che sez che ted ceng i hehd awg khod-aq teq pear lehax gag tug yaog. I hehd pong kig a cehax liz mad cawg.

⁴ Kheh ma khuhd, a vix a nax teq paog, nig hehd naz hoq che[†] khuhn ma chehd che haq te lehq, awg ni u ve awr lehr chaw khuhd heh te lehq nig hehd geh lag tug ma hez.

⁵ Awg lawn ghod ver, nig hehd awg gha lia awr lehr awg ghiz ve awg yad awg dug he lehq muhd kaw ve awg yad awg dug[‡] phehq che yaog. A nig awr lehr muhd phiq che ted ceng haq lehd ma koz, naz hoq che ted ceng haq lehd ma koz, ma caz daq.

⁶ Kheh te cheaq te lehq, awg kag awr ve chaw teq pa yuhq mir ka che[§] heh a nig

§ 4:9 4:9 Ghig sa nig hehd haq mar ax peor Isy 54:13, Yh 6:45 * 4:13 4:13 suh vevr che chaw teq pa Khreq yad teq pa awr lehr, i hehd maq suh ser huh Khreq kawq yaq tug haq duhd law chehd che yaog. Kheh te cheaq te lehq, suh vevr che chaw khawd-ehg kheh te tug haq i hehd duhd har jad che yaog. † 4:16 4:16 muhd nuh maq cuh yad ir che te ghad Mid kher laq haq koz che yaog. Yd 9, Dyl 10:13, 12:1 ‡ 4:17 4:17 chid taez Du deh che haq maq gha khanr tug muhd-aq lo chid taez che haq koz che yaog. Mt 24:31, Dyl 12:1 * 5:2 5:2 Yer suq ve awg ni Yer suq kawq yaq tug ve awg ni haq koz che yaog. 1K 5:5, Am 5:18 † 5:4 5:4 naz hoq che Vend bax khuhn chehd che haq koz che yaog. Yh 1:5, Cy 26:18 ‡ 5:5 5:5 awg ghiz ve awg yad awg dug he lehq muhd kaw ve awg yad awg dug Yer suq khuhn chaw awg suhx phehq vevr che teq pa haq koz che yaog. Lk 16:8, Mt 5:14 § 5:6 5:6 yuhq mir ka che Co ha phawd ma duhd sir che chaw haq koz che yaog. Rm 1:21, 24, 28

yuhq mir taq ka chehd. A nig kha nehax law lar lehq sa tiq tar-ag veg.

⁷ Awg lawn ghod ver, yuhq mir ka che chaw teq pa awr lehr, muhd khax huh yuhq mir ka che yaog. Juhg dawg buhz che chaw teq pa liz, muhd khax thad dawg buhz che yaog.

⁸ Kheh ma khuhd, a nig awr lehr muhd kaw haq caz daq che chaw teq pa phehq che haq te lehq, sa tiq te chehd-ag veg. Yonr che he lehq haq pehd che ted ceng ni ma pi haq thang tug* heh veq deh lehq, thaer khuhq che haq duhd law che lehd koz che son ux cuhr† haq khuhz lar-ag veg.

⁹ Awg lawn ghod ver, cir yanr che haq gha khanr tug Ghig sa a nig haq fir teh lar che ma hez. A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq te lehq thaer khuhq che haq gha tug, yawd a nig haq fir teh lar che yaog.

¹⁰ A nig teq chehd che lehd ma koz, suh che lehd ma koz, yawd geh teq geha gha teq chehd tug, yawd a nig awg pun khanr suh peor.

¹¹ Kheh te cheaq te lehq, a meha nig hehd te chehd che heh, te ghad he lehq te ghad awg ghad pid daq lehq, te ghad he lehq te ghad ir lag yad tug te daog.

Pawd loq i hehd haq awg ghad pid che

¹² A vix a nax teq paog, ngag hehd nig hehd haq che kheh te lawg khawx che yaog. Nig hehd awg khuhn kanx te lehq, Jawd mawd Yer suq awg khuhn nig hehd haq haq sax lehq sa tiq pehar che chaw teq pa haq yawz yan-o.

¹³ I hehd te che kanx teq pa haq te lehq, haq pehd che awg khuhn i hehd haq kha sehax tar ir tar muh vid-oq. Nig hehd liz, te ghad he lehq te ghad cawd daq hawr daq chehd-oq.

¹⁴ A vix a nax teq paog, ngag hehd nig hehd haq awg ghad che kheh te pehar che yaog. Kanx maq te che chaw‡ haq sa tiq pid-oq. Ni ma i vix che chaw teq pa haq awg ghad pid-oq. Awg ghad pid-oq. Chaw awg gha lia haq ni ma yehg chawa tar-og.

¹⁵ Su haeg che ted ceng tea che te yand, nig hehd te ghad-e liz haeg che ted ceng maq gha kawq te khuhq vid tug sa tiq teo. Kheh ma khuhd, nig hehd te ghad he lehq te ghad haq lehd ma koz, chaw awg gha lia haq lehd ma koz, khar thad liz daq che ted ceng haq te vid tug hax ceh nux cud cad chehd-oq.

¹⁶ Khar thad liz ha lehq chehd-oq.

¹⁷ Khar thad liz bon lawg don laor.

¹⁸ Awg ceng gha lia awg khuhn Ghig sa haq chid muh chehd-oq. § Awg lawn ghod ver, Yer suq Khreq awg khuhn che kheh te tug nig hehd awg pun Ghig sa ve a lor cawd che yaog.

¹⁹ Awg ha phu ve a mir haq taq sex vehr.

²⁰ Ghig sa ve Awg ha phu duhd pawnr vid lehq koz teh lar che tawd khuhd haq maq sawnr ma caz taq te.

²¹ Kheh ma khuhd, awg ceng gha lia haq sawr ngawx tehz ngawx-oq.* Daq che awg ceng haq kha nehax yug cid lar-oq.

²² Haeg che awg ceng gha lia haq jaw ka-e-o.

²³ Duhd sa vid sehr phad Ghig sa yawd nig hehd haq awg ceng gha lia awg khuhn daq lag kehq lag vid-oq. A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq kawq yaq che te yand, nig hehd ve ni ma, co ha he lehq awg ton awg gha lia vend bax tar kig mad cawg tug, Ghig sa nig hehd haq haq sax vid-oq.

²⁴ Nig hehd haq kug yug sehr phad awr lehr, kar tiq yeg lehq, nig hehd haq che kheh tea tug yaog.

Awg leh med ve tawd khuhd he lehq bon naq vid che tawd

²⁵ A vix a nax teq paog, ngag hehd awg pun bon lawr-oq.

²⁶ A vix a nax awg gha lia haq daq che kehq che awg khuhn bux daq† lehq laq kuhr cax daog.

²⁷ A vix a nax awg gha lia haq liq che ghawn mar vid tug, Jawd mawd Yer suq haq ngag cud lehq nig hehd haq tawd sanr fea che yaog.

²⁸ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx nig hehd geh cawg vid-oq.

* 5:8 5:8 *thang tug* Ef 6:14 haq ngawx. † 5:8 5:8 *son ux cuhr* Ef 6:17 haq ngawx. ‡ 5:14 5:14 *Kanx maq te che chaw* Yer suq kawq yaq tug haq duhd law lehq teq chaweh kanx maq te che haq koz che yaog. § 5:18 5:18 *chid muh chehd-oq* Che awr lehr Khreq yad teq pa te kenr che kanx phehq che yaog. * 5:21 5:21 *sawr ngawx tehz ngawx-oq* Liq phu mar lar che haq hawr maq hawr che char ngawx che haq koz che yaog. Cy 17:11 † 5:26 5:26 *bux daq* A mig thad teq coaq ve chaw teq pa awg chawd te daq che awg hez phehq che yaog.

2 Thed sa lawd niq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Ni pawz te pawz ha lehq che bon khuhd ca mar tod che awg yand khuhn, Pawd loq yawd Thed sa lawd niq med khuhn Khreq yad awg mor teh che yaog. Yud daq chaw yawd ha lehq che bon khuhd mar che kanx haq tawr chuhd vid che haq te lehq, yawd u huh seh sinx kheh tawa lehax gha mar lar haz che yaog. Yud daq chaw teq pa tawr jad cheaq te lehq, yawd med u ve khuhn har naq gha phaw tuhz veh che yaog. Kheh te cheaq te lehq, ni ma pa lehq Yer suq Khreq haq haq yug lehq, yonr suhx suhax te chehd ser che chaw teq pa haq kheha gha chid bag vid lar haz che yaog. Su du deh chehd che awg yand u ve awg khuhn, awg bag phawd awr ve chaw teq pa ga vid che haq liz, i hehd a cehax lehax gha haq yug che yaog. Che haq te lehq Pawd loq yawd Liq che te koz buhq lehq i hehd yonr che chaw teq pa haq awg ghad pid che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg ni awg yand

Liq che ve te koz vavr; 1 Thed sa lawd niq haq sur daq cheaq te lehq, awg kawd maq ve te koz buhq peg khaz nuhr A. D. 51 la, ma hez ver 52 khuhq kheh thad huh buhq lar che gha hawg lehd sawnr lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che ve te koz liz, 1 Thed sa lawd niq liq heh te lehq, awg leh med teq coaq khuhn phehq tug awg lawn teq pa haq kha sehax buhq lar che yaog. Liq che khuhn ka nad nehax awg gha lia 47 poq cawg che khuhn, ka nad nehax 18 poq awr lehr, awg leh med teq coaq khuhn phehq tug awg lawn haq buhq lar che yaog. Chaw ted pehg pehar Pawd loq koz che haq na yaq che khuhn Jawd mawd Yer suq Khreq har naq vaed che khuhn kawq haq tug yaog lehq kha sehax yonr jad lehq teq chaweh kanx liz maq te lehq, kheha lehax law chehd che yaog. Kheh te lehq Pawd loq awr lehr, liq che te koz haq buhq lehq chaw che teq pa kha sehax na gha tug pid fe che yaog.

Awg lawn nux

* 1:1 1:1 Pawd loq 1Th 1:1 haq ngawx. † 1:1 1:1 Sir lar nuz Ser laq haq koz lar che yaog. Cy 17 ‡ 1:2 1:2

awg bon awg sinx Yh 4:2, 14:7, 20:19, Gal 1:3, Ef 1:2

gha lia Khreq khuhn a vix a nax phehq che yaog. 1Th 1:4

† 1:6-7 1:6-7 a mir awg ghiz Ghig sa tuhaz vid che haq koz che yaog. Tuhz 3:2, 19:16-19

1. Awg kawd ve tawd, Ghig sa ve bon haq chid muh lehq bon lawg che (1:1-12)
2. Jawd mawd Yer suq Khreq ni pawz te pawz kawq yaq che awg lawn he lehq Khreq yad teq pa ve a saq teq khad awg lawn (2:1-17)
3. Bon lawg tug lawg khawx che he lehq Chaw bawg teq pa haq sa tiq pid che (3:1-15)
4. Awg leh med ve tawd he lehq awg bon naq vid che tawd (3:16-18)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Pawd loq, * Sir lar nuz[†] he lehq Tiq mod ser, a nig ved Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq awg khuhn chehd che Thed sar lawd niq Khreq yad awg mor haq liq che te koz buhq ax che yaog.

² Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx[‡] he lehq duhd sa gad sa che nig hehd geh cawg vid-oq.

Yer suq kawq yaq ver; vend bax yad teq pa haq suhx jehg tug awg lawn

³ A vix a nax[§] teq paog, nig hehd awg pun ngag hehd khar thad liz Ghig sa haq chid muh cawd cehg mag che yaog. Awg lawn ghod ver, nig hehd yonr che ted ceng ir lag mad la chehd lehq nig hehd awg gha lia te ghad lehq te ghad haq haq daq che ted ceng mad-ag chehd che haq te lehq, a nig che kheh te chid muh kenr che yaog.

⁴ Kheh te lehq, du deh che* he lehq tug che khanr che awg gha lia haq nig hehd gha khanr che awg khuhn, nig hehd ni ma yeg lehq yonr chehd cheaq te lehq, Ghig sa ve Khreq yad awg mor teq pa mehzh khuhd suhr huh ngag hehd nig hehd haq chid muh che yaog.

⁵ Awg ceng u ve awg gha lia awr lehr, Ghig sa thed-e ghad suhx jehg che awg hez te mawa lar che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa ve muhd mig awg pun nig hehd gha tug gha khanr chehd lehq, muhd mig u ve haq kenr daq che yaog lehz yawd sawnr che yaog.

⁶⁻⁷ Awg lawn ghod ver Jawd mawd Yer suq awr lehr, yawd ved kand pax kha peh cawg che muhd nuh maq cuh yad teq pa geh teq geha a mir awg ghiz[†] pawd jad che awg khuhn muhd nuh maq lo tuhaz che te yand, a meha nig hehd haq du deh chehd che chaw teq pa haq yawd u kheh kawq te du deh vid tug lehd ma koz, du deh che haq

§ 1:3 1:3 A vix a nax Yer suq haq yonr che chaw awg

* 1:4 1:4 du deh che 1Th 1:6, 2:14, 3:3 haq ngawx.

gha khanr che nig hehd teq pa awr lehr, ngag hehd geh teq geha ghad jehd vid tug lehd ma koz, thed che cawd che yaog lehz Ghig sa duhd lar che yaog.

⁸ Awg yand u ve khuhn, Ghig sa haq maq sir che chaw teq pa he lehq a nig ved Jawd mawd Yer suq ve ha lehq che bon khuhd haq maq na yug che chaw teq pa haq yawd hehd chawa kawq te khuhq vid tug yaog.

⁹ Yer suq kawq yaq che teq ni thad, chaw u ve teq pa awr lehr Jawd mawd Yer suq he lehq yawd ved awg mig awg phond kha peh cawg che kand pax haq gha phaz daq lehq, co co taer taer lug che sez che cir yanr che[‡] haq gha khanr tug yaog.

¹⁰ U ve teq ni[§] awg khuhn, Yer suq lag lehq yawd ved Khreq yad teq pa haq te lehq awg mig awg phond gha lehq, yonr che chaw awg gha lia yawd haq and lehq chid muh tug yaog. Ngag hehd sax khiz khanr che haq nig hehd yonr che haq te lehq, nig hehd liz u ve teq mor awg khuhn chehd chehd che yaog.

¹¹ Nig hehd awg pun ngag hehd khar thad liz che kheh bon lawg chehd che yaog. A nig ved Ghig sa kug yug lar che haq nig hehd kenr che chaw phehq vehr tug lehd ma koz, daq che awg ceng gha lia haq te gad che he lehq yonr che awg khuhn^{*} kha te che kanx awg gha lia yawd ved kand pax haq te lehq nig hehd te peg gha tug lehd ma koz, Ghig sa nig hehd haq u kheh te vid tug awg pun ngag hehd bon lawg chehd che yaog.

¹² Kheh te ver, a nig ved Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon ir jad mad jad che haq te lehq, nig hehd awg khuhn a nig ved Jawd mawd Yer suq ve awg meh awg mig awg phond gha tug yaog. Kheh te lehq yawd haq te lehq, nig hehd liz awg mig awg phond gha tug yaog.

2

Vend bax awg sehr phad tuhaz tug awg lawn

¹ A vix a nax teq paog, ngag hehd nig hehd haq che kheh lawg khawx che yaog. A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq kawq yaq lehq a nig haq yawd geh gha phawng daq vid tug awg lawn haq nig hehd ta duhd har.

² Jawd mawd Yer suq ve awg ni^{*} gag veh-o lehq awg ha haq cud lehq su koz che lehd ma koz, su koz che lehd ma koz, ngag hehd liq che kheh te buhq ax che yaog lehz su koz che lehd ma koz, che teq pa haq te lehq nig hehd ni ma teq pear lehax soq saq lehq duhd har che tad cawg vid.

³ Chaw te ghad-e liz nig hehd haq ted cear liz maq gha her ka yug beg yug gha tug, sa tiq teo. Awg lawn ghod ver, awg ni u ve mad gag ser ghud suhr, awg kawd thad Ghig sa haq phuhz veh che ted ceng phehq vehr lehq vend bax awg sehr phad[†] lehq koz che lug vehr sez vehr tug awg yad te ghad tuhaz tug yaog.

⁴ Chaw u ve te ghad awr lehr, ghig sa lehz su kha koz che awg gha lia haq lehd ma koz, a kor pi che awg ceng awg gha lia haq lehd ma koz, yawd tawr lar lehq u ve teq pa haq keh yawd awg ton haq yawd tar ir che yaog. Yawd awr lehr Ghig sa ve bon yehg nux[‡] awg khuhn mi lar lehq yawd awg ton Ghig sa phehq che yaog lehz yawd koz che yaog.

⁵ Ngag nig hehd geh chehd ser che te yand huh, awg lawn che teq pa ngag nig hehd haq koz ax peg che haq nig hehd ma duhd nuhd lehq la.

⁶ Chaw u ve te ghad awr lehr, yawd ved awg yand cawd che te yand huh kha sehax saw tuhaz tug, a meha yawd haq khawd-ehg kheh te tawr lar chehd che awg lawn nig hehd sir che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, haeg che ted ceng awr lehr a meha liz awg bag lo kanx khuhd te chehd vehr che yaog. Kheh ma khuhd, haeg che ted ceng haq tawr lar sehr phad ma tuhz veh ser che kheh che, u ve haq yawd tawr lar tug yaog.

⁸ Tawr lar sehr phad te ghad tuhz veh peg khaz nuhr, vend bax awg sehr phad u ve te ghad tuhaz tug yaog. Jawd mawd Yer suq awr lehr chaw u ve haq mez vehr lehq,[§] yawd yaq che awg mig awg phond haq te lehq, chaw u ve te ghad haq te lug tug yaog.

⁹ Yawd haq Yer suq maq te lug vid ser huh, chaw u ve te ghad lag che awr lehr, Sar tanr te lar che kanx haq cud lehq lag tug yaog. Kand pax kha peh cawg che awg khuhn lehd ma koz, su haq her ka yug tug awg hez he lehq and tug teq pa haq te che awg khuhn lehd ma koz,

[‡] 1:9 1:9 *lug che sez che cir yanr che* Muhd naz hoq khuhn gha gehe che haq koz che yaog. Rm 2:7 § 1:10 1:10

U ve teq ni Yer suq suhx jehg che awg ni haq koz che yaog. 1Th 5:2 * 1:11 1:11 *yonr che awg khuhn* Yonr che awg khuhn te lar che kanx haq lehax Ghig sa ni khaz suh che yaog. He 11:6 * 2:2 2:2 *Yer suq ve awg ni* Yer

suq kawq yaq tug awg ni haq koz che yaog. † 2:3 2:3 *vend bax awg sehr phad* Chaw che awr lehr yawd awg ton haq Ghig sa lehd koz lehq Sar tanr yawd haq yehd tug yaog. 1Yh 2:18 ‡ 2:4 2:4 *bon yehg nux* Yer ruq sar

lehnr khuhn cawg che bon yehg haq koz che yaog. § 2:8 2:8 *mez vehr lehq* Dawz vehr che haq koz che yaog.

Yb 4:8-9 * 2:10 2:10 *lug vehr sez vehr tug chaw* Yer suq haq maq yonr che chaw haq koz che yaog. 1K 1:18

¹⁰ lug vehr sez vehr tug chaw* u ve teq pa haq her ka yug beg yug gha tug, ma thed ma cawd che awg ceng gha lia haq yehd che awg khuhn lehd ma koz, yawd lag tug yaog. Lug vehr sez vehr tug chaw teq pa awr lehr, thaer khuhq che haq gha tug, thed che cawd che ted ceng haq haq che ni ma mad cawg che haq te lehq, lug vehr sez vehr tug yaog.

¹¹⁻¹² Kheh te cheaq te lehq, thed che cawd che ted ceng haq maq yonr lehq ma thed ma cawd che ted ceng awg khuhn ha lehq che chaw awg gha lia haq suhx taz vid tug, ma hez hez che u ve haq i hehd yonr tug awg pun duhd yaq jad che ted ceng Ghig sa i hehd awg thag huh lag vid che yaog.

Thaer khuhq che haq gha tug Ghig sa nig hehd haq lez yug lar che

¹³ Jawd mawd Yer suq haq che a vix a nax teq paog, nig hehd awg pun Ghig sa haq ngag hehd khar thad liz gha chid muh cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, Awg ha phu nig hehd haq daq vid kehq vid lehq thed che cawd che tawd khuhd haq nig hehd yonr che haq te lehq, thaer khuhq che haq gha tug, awg kawd maq thad liz Ghig sa nig hehd haq lez yug lar peor.†

¹⁴ U kheh te thaer khuhq che haq gha tug, ngag hehd mar che ha lehq che bon khuhd haq Ghig sa cud lehq nig hehd haq kug yug lar peor. Yawd che kheh te che awr lehr, nig hehd liz a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg mig awg phond haq gha tug awg pun te che yaog.

¹⁵ Kheh te cheaq te lehq a vix a nax teq paog, yeg chawa te chehd-oq. Ngag hehd nig hehd haq tawd yaw ax che awg khuhn lehd ma koz, liq buhq ax che awg khuhn lehd ma koz, ngag hehd kha mar lar che awg lid awg khad‡ teq pa haq kha nehax yug cid laor.

¹⁶ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq he lehq Awr pa Ghig sa awr lehr, a nig haq haq lehq yawd ved awg bon haq te lehq, co co taer taer duhd sa che ted ceng he lehq daq che haq duhd law che ted ceng a nig haq pehar lar peg che yaog.

¹⁷ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq he lehq a nig ved Awr pa Ghig sa, nig hehd ve ni ma haq duhd sa vid lehq, daq che kanx he lehq daq che tawd khuhd awg ceng gha lia awg khuhn nig hehd haq yeg chehd vid laor.

3

Ghig sa ve tawd khuhd buhg veh tug bon lawg che

¹ A vix a nax teq paog, awg leh med ve tawd te khuhd awr lehr che kheh yaog. Jawd mawd Yer suq ve tawd khuhd awr lehr, nig hehd awg khuhn har naq buhg veh lehq tar ir yawz yan vid che* heh, ted kag peg ted kag lo u ve heh te lehq phehq vehr tug, ngag hehd awg pun bon lawr-oq.

² Chaq chiz che chaw he lehq haeg che chaw teq pa ve laq khuhn ngag hehd gha pong tug liz bon lawr-oq. Awg lawn ghod ver, chaw awg gha lia yonr che ma hez.

³ Kheh ma khuhd, Jawd mawd Yer suq awr lehr, kar tiq yeg che yaog. Yawd awr lehr, nig hehd haq yeg vid lehq haeg che ted ceng nig hehd haq maq gha te lug tug, yawd haq sax-ax tug yaog.

⁴ Ngag hehd nig hehd haq tawd pehar lar che teq pa haq nig hehd te chehd che awg khod-aq, awg ghud suhr phawd awr liz nig hehd te tug yaog lehq Jawd mawd Yer suq awg khuhn ngag hehd kha nehax yonr che yaog.

⁵ Nig hehd ve ni ma awr lehr, Ghig sa ve haq pehd che ted ceng he lehq Khreq ve ni ma yeg che ted ceng haq sir vid tug, Jawd mawd Yer suq nig hehd haq seh kae vid-oq.

Kanx maq te che chaw teq pa haq ded mar vid che

⁶ A vix a nax teq paog, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg meh awg huhx lo ngag hehd nig hehd haq che kheh tawd yawa che yaog. Ngag hehd geh nig hehd gha hend lar peg che awg lid awg khad teq pa awg khad haq maq kae lehq teq chaweh kanx maq te che a vix a nax awg gha lia haq awg chawd taq te.

⁷ Awg lawn ghod ver, ngag hehd te che haq nig hehd hend yug lehq te cawd che yaog lehq nig hehd sir chehd che yaog. Ngag hehd nig hehd geh chehd che te yand, ngag hehd kanx maq te lehq kheha chehd chehd che ma hez.†

⁸ A sug te ghad ve cad tug haq lehd ma koz, awg phuhd ma pid lehq ngag hehd cad che ma hez. Nig hehd te ghad-e liz maq gha nar tug, ngag hehd awr lehr, muhd kaw muhd khax kanx hax ceh nux te che yaog.

⁹ Su canr che cad tug haq ngag hehd gha cad tug a khawag mad cawg‡ che haq te lehq ngag hehd che kheh te che ma hez. Nig hehd ngag hehd haq hend yug tug, nig

† 2:13 2:13 *lez yug lar peor* Seh ghad te ghad Ghig sa awg lawn haq chuhr huh gha mawg che yaog. ‡ 2:15 2:15

awg lid awg khad Awg lid awg khad che teq pa haq, yawd Yer suq geh lo gha lar che yaog. 1K 11:2, 15:3 * 3:1 3:1 *tar ir yawz yan vid che* Bon khuhd kad lehq chaw kha peh Khreq yad phehq vehr che haq koz che yaog.

† 3:7 3:7 *kheha chehd chehd che ma hez* 1Th 2:9, Cy 18:3, 1K 9:1-18 ‡ 3:9 3:9 *a khawag mad cawg* 1K 9:4-14

hehd awg pun ngag hehd awg khad che kkeh te lar che yaog.

¹⁰ Ngag hehd nig hehd geh chehd che te yand, ngag hehd nig hehd haq che kkeh tawd yawa lar peor. Chaw te ghad ghad kanx maq te gad ver, awr taq car vid lehd koz lar che yaog.

¹¹ Nig hehd awg khuhn chaw ted pehg pehar awr lehr, bawg jad lehq su ved kanx haq ca soq saq vid lehq, a sug yawd awg ton kanx teq chaweh maq te che haq ngag hehd gha kad che yaog.

¹² Che kkeh te che chaw teq pa haq Jawd mawd Yer suq Khreq awg khuhn ngag hehd che kkeh te tawd pehar lehq awg ghad pehar che yaog. Gawr lehd chehd che awg khuhn a sug yawd ved kanx haq te lehq a sug yawd ved cad tug haq ca-oq.

¹³ A vix a nax teq paog, daq che haq te che awg khuhn awg ghad ta nud vid.

¹⁴ Liq che awg khuhn ngag hehd buhq lar che tawd khuhd haq chaw te ghad ghad maq na yug ver, yawd haq tawnd laoq. Yawd gha yaq taw vid tug, yawd haq awg chawd taq te.

¹⁵ Kkeh ma khuhd, cand par heh te lehq yawd haq taq sawnr lar. A vix a nax heh te lehq sawnr lar lehq yawd haq sa tiq pid-oq.

Bon naq vid che tawd

¹⁶ Duhd sa vid sehr phad Jawd mawd Yer suq awr lehr, nig hehd haq awg ceng gha lia awg khuhn khar thad liz duhd sa gad sa tug cawg vid-oq. Jawd mawd Yer suq nig hehd awg gha lia geh chehd vid-oq.

¹⁷ Ngag Pawd loq awr lehr, duhd nuhd che awg khuhn tawd che te khuhd ngag awg ton nig hehd haq buhq fea che yaog. Ngag buhq che liq awg koz gha lia awg khuhn nig hehd sir vid tug, che kkeh cawg che yaog. Ngag buhq che laq med[§] awr lehr che kkeh cawg che yaog lehz sir-oq.

¹⁸ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx nig hehd awg gha lia geh cawg vid-oq.

[§] 3:17 3:17 *Ngag buhq che laq med* Liq te koz haq buhq peg che te yand, awg leh med phawd lo liq buhq var ve awg meh buhq che haq koz che yaog.

1 Tiq mod ser liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Pawd loq 4 pawz te pawz ha lehq che bon khuhd ca mar tod che awg yand khuhn, Tiq mod ser haq Ed fed suq med khuhn ve Khreq awg mor haq kha sehax ngawx haq sax lehd koz tawd sanr vid lar haz che yaog. Awg yand u ve khuhn, Pawd loq yawd Ed fed suq med lo har naq maq gha kawq koeg gha hawg lehd sir che te yand, yawd Tiq mod ser haq liq awg kawd maq te koz buhq vid che yaog. Pawd loq yawd awg cehg mag Tiq mod ser chehd lo kae gad che awg lawn haq te thawz te thawz liq che ve te koz khuhn koz don chehd che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Awg kawd maq teq coaq thad lo ve Khreq yad awg mor teq pa ve awg lid awg khad he lehq ced caor sar lar teq pa haq liq buhq fe che khuhn, tawd yaw lehq buhq che awg khad (1, 2 Tiq mod ser liq he lehq Tid tuq liq) awg mag gha lia khuhn liq che ve te koz haq Pawd loq yawd awg ton buhq lar che yaog lehd koz lar che yaog. 1 Tiq mod ser liq haq A.D. 64 thad huh buhq lehq, i awr liz Pawd loq Ed fed suq med khuhn 3 khuhq chehd peg khaz nuhr 8 khuhq thad huh buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Liq che ve te koz vawr, Tiq mod ser Khreq yad awg mor haq kha sehax ngawx haq sax vid tug awg pun buhq lehq tawd sanr vid lar che yaog. Kanx khawd-ehg kheh gha te cawd che awg ceng teq pa yawd haq ga vid var Tiq mod ser haq Pawd loq yawd buhq vid lar che yaog. Yawd buhq vid lar che awg lawn teq pa awr lehr che kheh yaog. Ma hez hez che awg ceng mar che chaw haq maq gha mar cuh tug lehd ma koz, Ed fed suq Khreq yad awg mor ir tuag chehd che haq ngawx haq sax tug lehd ma koz, awg ceng che teq pa yaog. Khreq yad awg mor che ve khuhn phehq har jad che awr lehr, Nawz sa tiq ve yonr khad pawnd lar che mar khad yaog. (I hehd teq pa mar che awr lehr, awg ha vawr saw daq che yaog. Kheh te lehq med nged jeg kor vawr, saw haeg jad lehq mad daq che yaog lehd koz mar che yaog. Che ve awr lehr, chaw yad ve awg ton haq liz koz lar che yaog.) Yud daq chaw ve awg lid haq hax ceh ghaq te che (Liq phu awg pir khuhn ve a kor pi che awg lid ted pehg pehar awr lehr a meha Kar tiq sax caz awg suhx khuhn chehd che Khreq yad awg mor

liz gha ghaq te chehd ser lawg lehd koz che yaog) he lehq a su yawd awg ton haq nex tinr lehq nag tug te che ma hez hez che yonr khad (Awg ton che awr lehr, hax ceh nux nag che haq gha khanr cawd che lehd koz che yonr khad yaog).

Awg lawn nux

1. Ma hez hez che sar lar awg lawn sa tiq pid che (1:1-11)
2. Khreq ve awg bon awg sinx Pawd loq haq pid che (1:12-17)
3. Pawd loq tawd sanr vid che khuhn ve duhd law kig (1:18-20)
4. Khreq yad awg mor te tug awg ceng (2:1-3:16)
5. Ma hez hez che sar lar mar che haq khawd-ehg kheh gha te cawd che (4:1-16)
6. Khreq yad awg mor khuhn yonr che chaw laex mor cawg che haq khawd-ehg kheh te cawd che (5:1-6:2)
7. Awg kag awg nuz awr ve awg lawn teq pa (6:3-21)

Awg chawd haq duhd nuhd che tawd

¹⁻² A nig ved Thaer khuhq par Ghig sa he lehq a nig ved duhd law kig phehq che Yer suq Khreq tawd pid lar che heh, Yer suq Khreq ve cuh yad phehq che ngag Pawd loq awr lehr, yonr che awg khuhn lo ngag ved yad awg cehg mag phehq che, Tiq mod ser haq liq che ve buhq fea che yaog. Awr pa Ghig sa he lehq a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx, har kax vix che ted ceng he lehq duhd sa gad sa che ted ceng nawg geh cawg vid-oq.

Ma cawd che yonr khad haq maq gha mar tug sa tiq pid che

³ Ngag Mar ker dawd niq muhd mig lo kae che te yand, Ed fed suq med khuhn nawg chehd lar haz tug a meha liz ngag nawg haq kawq lawg khawx che yaog. Maq sur daq che yonr khad teq pa haq i hehd teq pa maq gha mar vid tug, su haq mar vid tug awg pun ngag nawg haq chehd cuh vid lar haz che yaog.

⁴ Kheh te lehq, kad phed kad lao teq pa haq lehd ma koz, awg ceng awg khad teq cax peg teq cax ve haq koz daq lehq peg kig leh kig mad cawg che teq pa haq lehd ma koz, maq gha tar ir tug i hehd maq gha te soq saq tug, tawr vid tug awg pun liz, ngag nawg haq chehd cuh lar haz che yaog. Awg ceng che ve teq pa awr lehr, tawd ghawg daq che ted ceng haq lehax te tuhaz che yaog. A nig yonr che haq te lehq sir lar che Ghig sa duhd lar che thaer khuhq che ted ceng haq te tuhaz vid che ma hez hawg.

⁵ Ngag che kheh koz che awr lehr, i hehd awg khuhn haq pehd che cawg vid tug haq ngag duhd law che yaog. Haq pehd

che ted ceng awr lehr, daq kehq che ni ma, vend bax tar kig mad cawg che ni ma he lehq awg cehq mag yonr che ni ma, che ve teq pa awg khuhn tuhaz che yaog.

⁶ Chaw ted pehg pehar vawr,* awg ceng che ve teq pa haq chid bag lar haz lehq, awg bon mad cawg che awg lawn haq lehax koz daq chehd che yaog.

⁷ I hehd awr lehr, awg lid cuh kar var te gad liz, i hehd a thoq koz chehd che haq lehq, i hehd ni ma tar che khuhn koz chehd che tawd khuhd teq pa haq lehd ma koz, i hehd maq sir che yaog.

⁸ Awg lid tawd khuhd awr lehr, thed che cawd che khuhn yehd vix ver, daq che yaog, lehz a nig sir chehd che yaog.

⁹ Awg lid tawd khuhd ted ceng awr lehr, thed che cawd che chaw awg pun teh lar che ma hez. Ma thed ma cawd che haq te che chaw, maq na yug vix che chaw, Ghig sa haq ma yawz maq yan te che chaw, vend bax te che chaw, mad daq mad kehq che chaw, bon lid sinx khad haq maq ca che chaw, awr pa awr ye haq dawz vehr che chaw, su haq dawz vehr che chaw,

¹⁰ hax chawd haz pax te che chaw, haw khaz chawd-ad haw khaz duhd cawd daq lehq te che chaw, chaw haq khuhd yug huhd che chaw, her ka che chaw, ma hez che khuhn sax khiz khanr che chaw he lehq Ghig sa ve thed che cawd che mar khad haq tawr che chaw, chaw che ve teq pa awg pun awg lid tawd khuhd teh lar che yaog lehz a nig sir che yaog.

¹¹ Ngag che kheh koz che awr lehr, ha lehq che bon khuhd haq hawr daq che yaog. Ha lehq che bon khuhd u ve awr lehr, ngag haq pehar lar che awg mig awg phond ir jad che awg bon che Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd phehq che yaog.

Ghig sa har kax che awg bon haq Pawd loq chid muh che

¹² Ngag haq awg ghad pehar che a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq ngag chid muh che yaog. Awg lawn ghod ver, ngag kar tiq yeg che yaog lehz, yawd sawnr lar lehq kanx che ve haq te tug ngag haq lez yug lar che yaog.

¹³ Ngag awr lehr pong lag thad ver, Yer suq haq maq sawnr ma caz koz lehq, yawd ved chaw haq du deh lehq, khang gid koz gid liz, ngag maq sir ser lehq maq yonr ser che khuhn te cheaq te lehq, Ghig sa ngag haq har kax ax che yaog.

¹⁴ Yer suq Khreq awg khuhn cawg che yonr che he lehq haq pehd che awg ceng geh teq geha, a nig ved Jawd mawd Ghig sa ve awg bon haq, ca koz mad peg thad kha gag ngag gha che yaog.

¹⁵ Tawd che te khuhd awr lehr, awg cehq mag yonr gha lehq kar tiq yeg che tawd khuhd phehq che yaog. Yer suq Khreq awr lehr, vend bax yad teq pa haq thaer khuhq vid tug mig gig thag lo lag che yaog. Vend bax yad teq pa awg khuhn ngag awr lehr, suaq keh vend bax ir jad che chaw te ghad phehq che yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, Yer suq Khreq awr lehr, yawd khawd-ehg taw maq yeg khanr vix jad che haq pheq mar vid tug awg pun, ngag su haq keh vend bax ir jad che chaw te ghad phehq che liz, ngag haq har kax ax che yaog. Kheh te lehq, yawd haq yonr che awg khuhn co tiq ha tiq gha che chaw teq pa awg pun ngag awr lehr, hend yug jawg yug kig phehq che yaog.

¹⁷ Co co tar taer uq penr che Jawd mawd Ghig sa, mad lug maq suh vix lehq, chaw yad te ghad-eq liz ngawx mad mawg che, Ghig sa te ghad lehax cawg che haq co co taer taer chid ir chid muh lehq awg mig awg phond cawg vid-oq. A meng.

¹⁸ Ngag ved yad Tiq mod ser-og, pong lag thad su Ghig sa awg tan te lehq, nawg haq caz daq che Ghig sa ve tawd khuhd khuhn koz lar che heh, ngag nawg haq tawd u ve heh te pehar che yaog. Pong lag thad huh koz lar che teq pa haq cud lehq, daq che awg pun tawr daq bawz daq-oq.

¹⁹ Vend bax tar tug mad cawg che ni ma haq chaw ted pehg pehar chid bag vehr che haq te lehq, huh lawd kor lug vehr che heh te lehq, i hehd ve yonr che ni ma liz lug vehr che yaog. Daq che bawz daq tug nawg yonr che haq gha yug cid lar lehq, vend bax tar tug mad cawg che ni ma gha cawg che yaog.

²⁰ Chaw u ve teq pa awg khuhn, Hur mer nehd he lehq Ar ler sar duq liz chehd che yaog. Ix mag Ghig sa haq maq sawnr ma caz maq gha koz gid vid tug awg lawn haq hend yug tug, Sar tanr ve laq kuhr khuhn ngag ix mag haq chid aq vid lar peg che yaog.

2

A kor pi lehq bon lawg che awg lawn mar vid che

¹ Kheh te cheaq te lehq, awg kawd maq ted ceng ngag nig hehd haq lawg khawx gad che yaog. Ghig sa geh lawg khawx che, bon lawg che, su awg pun bon lawg che he lehq chid muh che teq pa, chaw awg gha lia awg pun teoq.

² A nig teq pa awr lehr, duhd sa lehq ni ma gawr lehd te che khuhn lehd ma koz, Ghig sa haq yawz yan lehq thed che cawd che khuhn lehd ma koz, a saq teq chehd

* 1:6 1:6 *Chaw ted pehg pehar vawr* Maq sur daq che yonr khad teq pa haq yonr che chaw haq koz che yaog.

phehq tug jawd mawd teq pa he lehq kand pax cawg che chaw ir teq pa haq liz u kheh teoq.

³ U kheh te bon lawg che awr lehr, daq che kanx phehq lehq, a nig ved Thær khuhq par Ghig sa ni ma cawd che kanx phehq che yaog.

⁴ Chaw awg gha lia thaer khuhq che haq gha vid tug he lehq awg cehg mag cawd che Ghig sa ve tawd khuhd haq sir vid tug yawd he gad che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, Ghig sa te ghad lehax cawg lehq, Ghig sa he lehq chaw yad awg kar huh awg kanr te par te ghad lehax cawg che yaog. Yawd awr lehr, chaw yad phehq che Yer suq Khreq yaog.

⁶ Yawd awr lehr, chaw awg gha lia haq pong vid tug, yawd ved awg ton tand vid che yaog. Awg yand cawd che awg khuhn awg lawn u ve haq, Ghig sa awr lehr, ni ma cawd che khuhn te lar che sax khiz ted ceng pheq mar che yaog.

⁷ Awg lawn u ve haq sax khiz khanr tug awg pun, ngag awr lehr, bon mar par he lehq cuh yad te tug lehd ma koz, yonr che he lehq awg cehg mag cawd che awg khuhn bid saz a naz chaw teq pa haq mar vid sehr phad te tug lehd ma koz, Ghig sa ngag haq lez teh lar che yaog. (Ngag che kheh koz che awr lehr, her ka che ma hez. Awg cehg mag haq ngag koz che yaog.)

⁸ Kheh te cheaq te lehq, awg kag gha lia lo chehd che haw khaz teq pa awr lehr, nez nag che he lehq tawd ghawg daq che mad cawg che awg khuhn, ni ma daq kehq che awg khuhn laq kuhr haq chid lehq bon lawg tug haq ngag he gad che yaog.

⁹ U ve heh te lehq, yad mid teq pa liz, ni ma nud nehq che he lehq ni ma tar vix che awg khuhn, kenr daq cawd daq che beg ke veq kad teq pa veq deh che haq ngag he gad che yaog. A kor muh phed lehq, si khen cuhx che, sehnx sir cuhx che he lehq awg phuhd khaz che beg ke veq kad teq pa veq deh che haq ngag maq he gad.

¹⁰ Kheh ma khuhd, Ghig sa haq yawz yan che yad mid awr lehr te kenr te cawd che daq che kanx teq pa haq khar thad liz te don chehd che haq ngag he gad che yaog.

¹¹ Yad mid teq pa awr lehr, ni ma tar nehq che khuhn he lehq taq hiax gawr ghad te che khuhn hend yug vid-oq.

¹² Yad mid teq pa awr lehr, su haq mar vid che lehd ma koz, haw khaz awg khod-aq kand pax cawg tug lehd ma koz, ngag a khawag ma pid. I hehd taq chuhax gha chehd lar che yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, Ghig sa Ar danr haq awg kawd te phanr lehq, Id vaq haq awg khaz nuhr te phanr lar che yaog.

¹⁴ Kheh te nuhr, Ar danr haq ca ber gha che ma hez, yad mid haq ca ber gha lehq,

yad mid u ve te yaq che yaog.

¹⁵ Kheh ma khuhd, yad mid teq pa awr lehr, yonr che, haq pehd che, daq kehq che he lehq ni ma tar vix che, che ve teq pa haq yeg chehd ver, yad paw cheaq te lehq, yawd gha pong tug yaog.

3

Khreq yad awg mor haq ngawx haq sax var te che awg lawn

¹ Tawd che te khuhd awr lehr, kar tiq yeg che tawd khuhd phehq che yaog. Khreq yad awg mor haq ngawx haq sax sehr phad te che kanx haq ca che chaw awr lehr, daq che kanx haq ca che yaog.

² Kheh te lehq, Khreq yad awg mor haq ngawx haq sax var te che chaw te ghad awr lehr, vend bax tar kig mad cawg che chaw, awg mid ma te ghad lehax cawg che chaw, sa tiq tar vix che chaw, ni ma tar vix che chaw, te kenr te cawd che haq te che chaw, khehx chaw haq haq yug vix che chaw he lehq mar vid vix che chaw te ghad gha phehq che yaog.

³ Yawd juhq dawg buhz che chaw he lehq su haq yaq daq dawz daq che chaw maq gha phehq. Kheh ma khuhd, ni ma nud nehq che chaw, su haq tawd mad ghawg daq vix che chaw, phu haq maq sex lae vix che chaw te ghad gha phehq che yaog.

⁴ Yawd ved yehg ka haq kha sehax uq penr lehq, yehg yad ka yad teq pa haq thed che cawd che awg khuhn kha sehax na yug tug mar vid gha che chaw te ghad gha phehq che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, a sug yawd ved yehg ka haq uq penr maq gha che chaw awr lehr, Ghig sa ve Khreq yad awg mor haq khawd-ehg kheh te ngawx haq sax gha tuawg le.

⁶ Yawd awr lehr, Khreq yad awg suhx phehaq che chaw maq gha phehq. Awg lawn ghod ver, yawd ni ma ir ni ma muh veh lehq ned haeg haq cir yanr che heh te lehq yawd haq liz cir yanr vid tug yaog.

⁷ Kheh te lehq, yawd haq awg bag phawd awr ve chaw mehcz caz khuhn, yawd daq che awg meh cawg che chaw gha phehq che yaog. U kheh ma te ver, su be su khaex lehq vend bax tar che haq gha khanr lehq, ned haeg va thuh lar che haq yaw tug yaog.

Khreq yad awg mor khuhn ga vid var te che chaw awg lawn

⁸ Che ve haq kha sur suar, ga vid var te che chaw liz, su tar ir yawz yan che chaw gha te che yaog. Ha lez nid mag mad cawg che chaw, juhq dawg var ma hez che chaw, phu si med nged jeg kor haq maq sex lae che chaw gha phehq che yaog.

⁹ Daq kehq che haq sir vix che ni ma khuhn, pheq mar ax che cuhx kig nax che

yonr khad teq pa haq kha sehax yonr yeg che chaw gha phehq che yaog.

¹⁰ Chaw che ve teq pa liz, i hehd haq awg kawd te cuh vid ngawx ser. Te vid ngawx peg lehq, vend bax tar kig mad cawg ver, yawd haq ga vid var te cuh cawd che yaog.

¹¹ Che ve haq kha sur suar, ga vid var mid ma teq pa liz, su tar ir yawz yan che chaw gha phehq che yaog. Ca khaex ca koz vix che chaw maq gha phehq lehq sa tiq cawg che chaw he lehq awg ceng gha lia khuhn kar tiq yeg che chaw gha phehq che yaog.

¹² Ga vid var te che phad awr lehr, awg mid ma te ghad lehax gha cawg che yaog. A sug yawd ved yad teq pa he lehq a sug yawd ved yehg ka haq kha nehax uq penr gha che chaw gha phehq che yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, ga vid var te che phad awr lehr, ga vid che kanx haq kha nehax gha ga te lehq, daq che awg meh haq gha lehq. Yer suq Khreq haq yonr che awg khuhn, ni ma tag che ted ceng cawg che yaog.

Cuhx kig nax jad che Ghig sa haq a kor pi che awg lid

¹⁴⁻¹⁵ Maq muh muha ver, ngag nawg chehd lo lag tug duhd lar liz, ngag har naq mad lag gag cawd ver, Ghig sa ve yehg ka awg khuhn, khawd khex te kenr te cawd che teq pa haq nawg gha sir vid tug, awg lawn che ve teq pa ngag nawg haq buhq fea lar che yaog. Yehg ka u ve awr lehr, teq chehd che Ghig sa ve Khreq yad awg mor phehq che yaog. Khreq yad awg mor u ve awr lehr, Ghig sa ve awg cehg mag te che awg ceng awg pun, awg chi pi nux phehq che yaog.

¹⁶ A nig ved yonr che ted ceng awr lehr, cuhx kig nax jad che yaog, lehd a nig liz sax khiz khanr gha che yaog.

Khreq awr lehr, chaw yad ve awg hoq awg han khuhn lag che yaog.

Awg ha phu liz, yawd awg lawn sax khiz khanr gha che yaog.

Muhd nuh maq cuh yad teq pa liz yawd haq gha mawg che yaog.

Yawd ved awg lawn chaw ceng gha lia haq bon mar vid che yaog.

Mig gig yad teq pa yawd haq yonr vehr lehq.

Ghig sa ve awg mig awg phond ir jad che awg khuhn,

yawd haq haq yug lehq yawd taz kawq veh che yaog.

4

Yonr che haq su chid bag vehr tug awg lawn

¹ Awg ha phu awr lehr, che khex kha sehax koz lar che yaog. Awg leh med ve

awg yand awg khuhn chaw ted pehq pehar awr lehr, yonr che ted ceng haq chid bag vehr tug yaog. I hehd awr lehr, her ka vix che awg ha he lehq ned teq pa mar vid che tawd khuhd teq pa haq na yug tug yaog.

² Her ka vix jad che chaw teq pa awr lehr, i hehd ve ni ma sir haq son chiz nehx vid lehq khiq vehr che heh phehq vehr lehq, i hehd te yaq kig haq mad juhq vehr che yaog.

³ Awg phad mawd awg mid ma maq gha he daq lehq cad tug ted pehq pehar haq maq gha cad hawg lehq i hehd tawr lar che yaog. Cad tug ted ceng awr lehr, yonr lehq thed che cawd che haq sir che chaw teq pa Ghig sa haq chid muh che khuhn cad tug awg pun Ghig sa te phanr lar che yaog.

⁴ Ghig sa kha te phanr lar che awg ceng gha lia awr lehr, daq che yaog. Ghig sa haq chid muh che khuhn haq yug lehq cad ver, awg ceng gha lia cad gha che yaog.

⁵ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve tawd khuhd haq te lehq lehd ma koz, bon lawg che haq te lehq lehd ma koz, awg ceng u ve teq pa haq daq vid kehq vid peg che yaog.

Yer suq Khreq ve daq che kanx te var

⁶ Nawg awr lehr, a vix a nax teq pa haq awg lawn che ve kha sehax koz mar vid ver, Yer suq Khreq ve daq che kanx te sehr phad nawg phehq tug yaog. Khex te lehq, yonr khad haq caz daq che tawd khuhd teq pa haq he lehq nawg ghaq te kae chehd che mar khad haq caz daq che tawd khuhd haq nawg kha nehax cad chehd dawg chehd che chaw phehq che yaog.

⁷ A pi ku teq pa kaod koz mar vid che, teq chaweh cuhx kig mad cawg lehq Ghig sa haq ma yawz yan che khuhd teq pa haq taq na. Khex ma khuhd, nawg awg ton Ghig sa ve kanx te gha vid tug awg pun kha nehax te sawnx-oq.

⁸ Awg lawn ghod ver, awg ton awg suhr awg sar phawd awr ve te sawnx che ted ceng awr lehr, awg bon a cehax lehax cawg che yaog. Khex ma khuhd, Ghig sa ve kanx te che ted ceng awr lehr, a meha ve teq co haq lehd ma koz, awg khaz nuhr ve teq co haq lehd ma koz, awg ceng gha lia awg pun awg cehg mag awg bon cawg che yaog.

⁹ Tawd khuhd u ve awr lehr, awg cehg mag yonr gha lehq kar tiq yeg che tawd khuhd phehq che yaog

¹⁰ Khex te cheaq te lehq, teq chehd che Ghig sa haq a nig duhd law chehd che haq te lehq, a nig hax ceh cud cad lehq kanx te chehd che yaog. Yawd awr lehr, chaw awg gha lia ve Thaer khuhq par phehq che yaog. Lex lehq, yonr che chaw teq pa awg pun Thaer khuhq par phehq che yaog.

¹¹ Awg lawn che ve teq pa su haq koz mar te mar vid-oq.

¹² Nawg yad nehq te chehd ser che haq chaw te ghad-eg liz maq gha koz gid vid tug sa tiq taoq. Tawd yaw che lehd ma koz, te che awg lid awg khad lehd ma koz, haq pehdn che, yonr che he lehq daq kehq che lehd ma koz, nawg awr lehr, yonr che chaw teq pa awg pun hend yug jawg yug kig phehq vid-oq.

¹³ Ngag lag gag thad kha gag, su haq Liq phu ghawn mar vid che, awg ghad pid che he lehq mar vid che teq pa haq cud cad lehq te chehd lawz.

¹⁴ Awg hox chaw mawd teq pa nawg thag huh laq kuhr tar che te yand, i hehd teq pa awr lehr Ghig sa awg tan te lehq yawd ved tawd khuhd yaw che awg khuhn, nawg haq pehar lar che laq sawnr haq nawg kha sehax yehd lehq teoq mehr.

¹⁵ Nawg kanx te che awg khuhn khawd-ehg kheh taw maq ir lag muh lag chehd che haq chaw awg gha lia gha mawg vid tug, awg ceng che ve teq pa haq ni ma puhd che khuhn hax ceh nux maz teoq.

¹⁶ Nawg awg ton haq lehd ma koz, nawg mar vid che awg ceng teq pa haq lehd ma koz, sa tiq te lehq awg ceng che ve teq pa awg khuhn yeg chehd-oq. Nawg che kheh te chehd ver, nawg awg ton he lehq nawg ved tawd khuhd haq gha kad che chaw teq pa haq nawg pong vid tug yawg.

5

Su haq khawd-ehg kheh te vid cawd che awg lawn

¹ Chaw mawd haq ded mar vid che taq te. A pa heh te sawnr lar lehq, i hehd haq awg ghad pid-oq. Yad nehq teq pa haq liz, a vix a nax heh te sawnr lar vid-oq.

² Chaw mawd ma teq pa haq liz a ye haq heh te sawnr lar lehq, yad nehq ser che yad mid teq pa haq liz, daq kehq che ni ma kha sehax cawg che khuhn a vix a nax heh te sawnr lar-oq.

³ Ga vid var mad cawg che meh chuhd ma teq pa haq kha sehax ngawx haq sax vid-oq.

⁴ Meh chuhd ma awr lehr, awg yad ma hez ver awg huhar la cawg ver, lex lehq yonr che chaw teq pa te che heh te lehq awg yad u ve teq pa a sug yawd ved yehq ka teq pa haq ngawx haq sax cawd che yaog. U kheh te ver, awr pa awr ye he lehq awg pux awr pi teq pa haq awg bon kawq te khuhq vid che yaog. Awg lawn ghod ver, che kheh te haq sax vix che ted ceng haq Ghig sa ni ma cawd che yaog.

⁵ Ga vid var mad cawg lehq yawd te ghad lehax chehd che meh chuhd ma awr lehr, yawd Ghig sa haq duhd law lar lehq, muhd

kaw muhd khax bon lawg don chehd che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, a sug yawd khad a lor duhd khad haq lehax ghaq te che meh chuhd ma teq pa awr lehr, yawd teq chehd liz, suh lar vehr che yaog.

⁷ Su vend bax tar kig maq gha cawg tug, awg lawn che ve i hehd haq kha sehax koz mar vid-oq.

⁸ A sug te ghad awr lehr, a sug yawd ved awg ceng awg khad haq lehd ma koz, lex lehq a sug yawd ved yehq khuhn ve chaw teq pa haq lehd ma koz, maq ngawx haq sax ver, yawd awr lehr yonr che ted ceng haq chid bag vehr lehq, maq yonr che chaw haq keh liz nar jad vehr che yaog.

⁹⁻¹⁰ A saq khuhq chi khuhq mad gag ser che meh chuhd ma teq pa ve awg meh haq, meh chuhd ma ve cag land awg khuhn tad buhq ke. Awg phad mawd te ghad lehax he jaw che, yawd daq che kanx te che haq su sax khiz khanr gha che, awg yad awg dug haq haq sax gha che, khehx chaw haq haq yug vix che, Khreq yad teq pa ve khi chuhd vid jaw che, tuq khanr har ghuhd che chaw teq pa haq ga vid jaw che he lehq daq che kanx awg ceng gha lia haq te che meh chuhd ma haq, meh chuhd ma ve cag land awg khuhn awg meh buhq ke vid-oq.

¹¹ Kheh ma khuhd, yad nehq te chehd ser che meh chuhd ma teq pa haq cag land awg khuhn awg meh tad buhq ke. Awg lawn ghod ver, i hehd awr lehr, awg suhr awg sar phawd awr sex lae cheaq te lehq Khreq haq duhd phuhr lar haz lehq awg phad mawd kawq he gad tug yaog.

¹² Kheh te cheaq te lehq, i hehd awg kawd thad ve kar tiq* haq te lug cheaq te lehq, cir yanr che haq gha khanr che yaog.

¹³ Awg khod-aq liz, i hehd ted yehq peg ted yehq lo kaod gid kae lehq, bawg vehr che yaog. Bawg che lehax ma hez ser, su ved awg lawn haq lehax ca kaod koz ca kaod khae tod lehq i hehd haq ma caz daq che su ved kanx haq lehax ca te soq saq vid tod lehq, maq yaw kenr maq yaw cawd che tawd teq pa haq lehax ca kaod koz tod che yaog.

¹⁴ Kheh te cheaq te lehq, yad nehq te chehd ser che meh chuhd ma teq pa awr lehr, haw khaz kawq ca lehq yad paw vid tug he lehq a sug yawd ved yehq ka haq kha nehax ngawx haq sax vid tug ngag he gad che yaog. Che kheh te che awr lehr, cand par teq pa a nig haq maq gha koz gid vid tug te che yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, meh chuhd ma ted pehq pehar te yaq lehq. Sar tanr khaz nuhr ghaq veh vehr che yaog.

* 5:12 5:12 awg kawd thad ve kar tiq Khreq yad awg mor haq awg phad mawd mad kawq ca lehq Ghig sa ve kanx kha sehax te tug yawg, lehd koz lar che haq koz che yaog.

¹⁶ Yonr che yad mid te ghad awr lehr, yawd ved awg ceng awg khad khuhn meh chuhd ma cawg cawd ver, yawd awg ton liz i hehd teq pa haq ga vid cawd che yaog. U kheh te ver, Khreq yad awg mor awr lehr, awg veg mad cawg cheaq te lehq, ga vid var mad cawg che meh chuhd ma teq pa haq ca ga vid cawd che yaog.

¹⁷ A sug yawd ved kanx haq kha sehax te chehd che Khreq yad awg mor haq ngawx haq sax sehr phad teq pa haq niq pun tar ir yawz yan vid cawd che yaog. Bon mar che he lehq su haq mar vid che kanx haq kha sehax te che Khreq yad awg mor haq ngawx haq sax sehr phad teq pa haq lex lehq tar ir yawz yan cawd che yaog.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn koz lar che, †“A cag naz chehd che nud mawq kaw haq ngawx maq gha hoz tehr lar.” Kheh te lehq, “Kanx te par teq pa awr lehr, ghad phuhd haq gha cawd che yaog” lehd koz lar che yaog.

¹⁹ Chaw te ghad ghad Khreq yad awg mor haq ngawx haq sax sehr phad haq vend bax ca tar cawd ver, sax khiz khanr var ni ghad la seh ghad mad cawg ver taq na.

²⁰ Khreq yad awg mor haq ngawx haq sax sehr phad te yaq don chehd ser ver, Khreq yad awg mor khuhn chaw kheh ma ve mehzh khuhd suhr ded mar vid-oq. U kheh te ver, su awg kag awr ve chaw teq pa liz kuhz che ni ma cawg tug yaog.

²¹ Awg ceng che ve teq pa haq te che te yand, maq fir mad pehg he lehq chaw mehzh khuhd haq maq gha ngawx che khuhn teoq, lehz Ghig sa he lehq Yer suq Khreq mehzh khuhd suhr lehd ma koz, lez yug lar che muhd nuh maq cuh yad teq pa ve mehzh khuhd suhr lehd ma koz, ngag nawg haq tawd pid che yaog.

²² Chaw khar ve te ghad haq lehd ma koz, laq kuhr tar lehq Khreq yad awg mor khuhn a yad har naq ta pid. Su vend bax te chehd che chaw teq pa geh nawg a cehax liz vend bax taq ga te. Nawg awg ton daq kehq che khuhn chehd lar-oq.

²³ Che khaz nuhr ver, a kaz lehax tad dawg. Nawg ved awg fex kor awg pun he lehq nawg te thawz te thawz nag chehd che awg pun a pehx med ghig liz a cehax ga dawg-oq.

²⁴ Chaw ted pehg pehar ve vend bax haq kha sehax ngawx mawg chehd che yaog. Kheh te cheaq te lehq, yawd awr lehr suhx jehg suhx taz lehq cir yanr che haq gha khanr tug yaog, lehz su sir chehd che yaog. Kheh ma khuhd, chaw ted pehg pehar ve vend bax awr lehr, awg khaz nuhr heh tuhaz che yaog.

²⁵ U ve heh te lehq, ted pehg pehar ve daq che kanx haq te lar che haq laq cuhg laq hax gha mawg che yaog. Kheh ma khuhd, ted pehg pehar ve daq che kanx haq te lar che a meha ngawx mad mawg ser che teq pa liz, khar thad liz khuhd cheh lar maq gha hawg.

6

¹ Awg ceg phehq che teq pa awr lehr, su Ghig sa he lehq a nig ved tawd khuhd haq maq sawnr ma caz maq gha koz gid vid tug, a sug yawd ved awg sehr phad haq awg ceng gha lia awg khuhn tar ir yawz yan cawd che yaog.

² Kheh te lehq, Ghig sa haq yonr che awg sehr phad teq pa awg huhx lo gha chehd che awg ceg teq pa liz, a sug yawd ved awg sehr phad ve a vix a nax phehq vehr cheaq te lehq, i hehd haq maq sawnr ma caz maq te cawd che yaog. I hehd awg pun lex lehq kanx kha sehax te cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd u kheh te che te yand, haq che Ghig sa ve yad phehq che awg sehr phad teq pa awr lehr, awg bon gha che yaog.

Ghig sa haq yawz yan che awg khuhn ni khaz suh che

Awg lawn che ve teq pa haq nawg mar vid lehq awg ghad pid-oq.

³ Chaw ted pehg pehar awr lehr, mar khad maq sur daq che teq pa su haq mar vid lehq, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve daq jad lehq awg bon cawg jad che tawd khuhd he lehq Ghig sa haq yawz yan che awg lawn mar vid che haq yawd mad haq yug ver,

⁴ ni ma ir lehq, teq chaweh liz maq sir che chaw phehq che yaog. Tawd yaw daq lehq, tawd khuhd ve cuhx kig haq tawd ghawg daq che lehax i hehd he gad che yaog. U kheh te che ted ceng awr lehr, soer daq che, awg mor awg chuhq pehg daq phaz daq tug te che, maq sawnr ma caz koz daq che, su awg pun mad daq che ca kaod koz ca kaod duhd che te tuhaz che yaog.

⁵ U kheh te che chaw awr lehr, daq che haq duhd ngawx vix tug ted ceng lug vehr sez vehr lehq thed che cawd che tawd khuhd a cehax liz mad cawg che yaog. Chaw u ve teq pa awr lehr, tawd ghawg daq che awg ceng che ve teq pa haq lehax te che yaog. Ghig sa haq yawz yan cheaq te lehq, paw sa lehq awg mehaq gha tug haq lehax duhd chehd che yaog.

⁶ Awg cehg mag ver, Ghig sa haq yawz yan che khuhn a nig ni khaz suh ver, awg mehaq gha mad jad vehr che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, a nig mig gig thag lo pawaq thad huh teq chaweh liz mad yug vaha lag che yaog. Kheh te lehq, a nig mig gig che ve khuhn tuhez che te yand liz, teq chaweh yug ve maq gha hawg.

⁸ Kheh te lehq, cad tug dawg tug cawg lehq, veq tug kad tug cawg ver, a nig ni khaz suh cawd vehr che yaog.

⁹ Paw sa vid gad che chaw teq pa awr lehr, vend bax ber che, va thuh lar che he lehq cud yiq mad cawg che awg khuhn te lug vix che sex lae che laex ceng awg khuhn geh veh che yaog. Sex lae che u ve teq pa awr lehr, chaw yad haq saw lug saw sez vehr kig lo sir ve lehq kae vid che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, phu si haq sex lae che ted ceng awr lehr, haeg che awg gha lia ve awg chi pi phehq che yaog. Chaw ted pehg pehar awr lehr, phu si haq sex lae cheaq te lehq, yonr che ted ceng haq chid bag vehr lehq, duhd har gad har tug awg ceng teq pa i hehd ve awg ton haq joz pawnr* vehr che yaog.

Nawg kha sehax tawnd lar cawd che awg ceng

¹¹ Kheh ma khuhd, Ghig sa ve chaw phehq che nawg awr lehr, awg ceng u ve teq pa haq phaw yug jaw yug lor. Thed che cawd che ted ceng, Ghig sa haq yawz yan che ted ceng, yonr che ted ceng, haq pehdn che ted ceng, ni ma yeg che ted ceng he lehq ni ma nud nehq che ted ceng, awg ceng che ve teq pa haq kha sehax ghaq te kae-oq.

¹² Yonr che haq caz daq che teq pa awg pun kha nehax tawr daq bawq daq-oq. Co tiq ha tiq haq kha sehax yug cid lar-oq. U ve haq gha tug awg pun Ghig sa nawg haq kug yug che haq, sax khiz khanr var chaw laex ghad mehz khuhd suhr sax khiz kha sehax nawg khanr yug lar peg che yaog.

¹³ Awg ceng gha lia haq a saq teq vid sehr phad Ghig sa mehz khuhd suhr lehd ma koz, jawd mawd Por tiq Pid laq mehz khuhd suhr sax khiz kha sehax khanr che Yer suq Khreq mehz khuhd suhr huh lehd ma koz, ngag nawg haq tawd che kheh te yawa che yaog.

¹⁴ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq kawq yaq thad kha gag, nawg yaq kig he lehq vend bax tar kig mad cawg che khuhn, ngag tawd yawa lar che haq kha sehax na yug lehq te kae-oq.

¹⁵ Ghig sa ve awg yand gaeg ver, yawd a nig haq pheq mar tug yaog. Ghig sa awr lehr, awg bon ir sehr phad phehq lehq yawd te ghad lehax uq penr sehr phad phehq che yaog. Yawd awr lehr, jawd

mawd keh liz Jawd mawd, jawd mawd nux keh liz Jawd mawd nux phehq che yaog.

¹⁶ Yawd te ghad lehax co co taer taer a saq teq chehd lehq, chaw te ghad-eg liz awg pad lo kae mad gag che awg ghiz awg khuhn chehd chehd che yaog. Chaw te ghad-eg liz yawd haq mad mawg jaw lehq, mawg maq na che yaog. Co co taer taer awg mig awg phond he lehq kand pax yawd geh cawg vid-oq. A meng.

¹⁷ Che teq co khuhn ve paw sa che chaw teq pa ni ma maq gha ir vid tug he lehq lug vix sez vix che med nged jeg kor teq pa haq maq gha duhd law tug, i hehd haq tawd pid-oq. A nig gha ha lehq tug awg pun awg ceng gha lia pehar sehr phad Ghig sa haq lehax duhd law gha tug, i hehd haq koz vid-oq.

¹⁸ I hehd teq pa su haq awg bon te vid vix tug lehd ma koz, daq che kanx haq mad chawa te tug lehd ma koz, su haq pehg vid tand vid che khuhn mad chawa pid tug lehd ma koz, i hehd haq koz mar vid-oq.

¹⁹ Awg ceng mag yeg che a saq teq che ted ceng haq yug cid lar gha tug, awg khaz nuhr ve teq co khuhn i hehd daq che awg chi pi cawg tug awg pun, daq che awg ceng teq pa haq saw phoz lar-oq lehq, i hehd haq koz mar vid-oq.

Tiq mod ser haq awg leh med ve tawd yaw vid che

²⁰ Tiq mod ser-og, Ghig sa nawg haq chid aq vid lar che awg ceng haq kha nehax haq sax lar-oq. Cud yiq cawg hawg lehd koz liz, awg bon mad cawg che tawd ghawg daq che teq pa haq he lehq Ghig sa haq ma yawz yan che kheha ca kaod koz gid che haq jaw kae-oq.

²¹ Chaw ted pehg pehar ma hez hez che cud yiq haq haq yug cheaq te lehq, yonr che awg khad haq phuhz veh che yaog.

Ghig sa awg bon nig hehd geh cawg vid-oq.

* 6:10 6:10 i hehd ve awg ton haq joz pawnr Lug vehr sez vehr che haq koz che yaog.

2 Tiq mod ser liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

A.D. 62-63 khuhq thad huh Pawd loq Rod maq ve thawnr khuhn tuhaz vejr lehq yawd 4 pawz te pawz ha lehq che bon khuhd ca mar tod peg khaz nuhr, 1 Tiq mod ser he lehq Tid tuq liq haq yawd buhq lar che yaog. Kheh te lehq A.D. 66-67 awg yand awg khuhn Jawd mawd nux Ner ror uq penr che thad liz, Pawd loq haq su thawnr khuhn te pawz kawq yug ke vid che yaog. Thawnr yad te ghad heh te lehq gawg jad che mig kor thawnr khuhn son caz phehq lehq ke huh lar che haq te lehq, Pawd loq yawd ved awg ton liz awg ghad nud jad vejr che yaog. Pawd loq awr lehr yawd ved kanx lehd ma koz, yawd ved a saq lehd ma koz peg vejr tez chehd che haq yawd sir che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq phu che ve te koz awg khuhn ka nad nehax ted mag awg khuhn Pawd loq awr lehr buhq var yaog lehd koz lar che yaog. Kheh te lehq liq che ve khuhn kha koz chi lar che awg lawn teq pa khuhn liz, Pawd loq buhq cheawg lehq sax khiz khanr lar che yaog. 2 Tiq mod ser liq che ve haq A.D. 66 khuhq kheh thad huh khuhn buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Awg lawn che sehq ceng haq te lehq Pawd loq yawd Tiq mod ser haq liq che ve te koz buhq vid lar che yaog. (1) Pawd loq haq awg chawd teq pa chid bag lar haz lehq ni ma har jad che haq te lehq, Tiq mod ser haq har naq laor ghud vid chehd che yaog. (2) Jawd mawd nux Ner ror uq penr che huqx chehd lehq du deh che haq gha khanr chehd che Khreq yad awg mor teq pa awg pun Pawd loq duhd har duhd khiz jad lehq Tiq mod ser haq ha lehq che bon khuhd haq kha sehax haq sax lehq, ha lehq che bon khuhd u ve awg pun gha tuq gha khanr cawd liz tuq khanr tug awg ghad pid che yaog. (3) Tiq mod ser haq cud lehq Ed fed suq Khreq yad awg mor haq liq buhq fe vid gad che yaog.

Awg lawn nux

1. Pawd loq Tiq mod ser awg pun duhd khix che (1:1-4)

2. Pawd loq yawd awg ton gha phud chehd che awg lawn (1:15-18)
3. Tiq mod ser haq sa tiq pid lehq tawd sanr vid che (2:1-26)
4. Awg leh med ve awg yand awg lawn sa tiq pid che (3:1-17)
5. Pawd loq tawd sanr lehq lawg khawx vid che he lehq laq kuhr cax che tawd (4:1-22)

Awg chawd haq duhd nuhd che tawd

¹⁻² Yer suq Khreq haq te lehq co ha gha teq che yaog lehd koz che kar tiq tawd khuhd awg lawn koz mar vid tug, Ghig sa ve a lor cawd che haq te lehq Yer suq Khreq ve cuh yad* phehq che ngag Pawd loq awr lehr, ngag haq che yad† Tiq mod ser haq liq che buhq fea che yaog. Awr pa Ghig sa he lehq a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx, har kax vix che ted ceng he lehq duhd sa gad sa che ted ceng nawg geh cawg vid-oq.

Yer suq awg pun sax khiz khanr tug mad yaq taw

³ Bon lawg che awg khuhn ngag nawg haq khar thad liz duhd nuhd lehq Ghig sa haq ngag chid muh che yaog. Ngag ved a pux a pi teq pa heh te lehq, daq che kehq che sir vix che ni ma cawg che awg khuhn yawd awg pun ngag liz kanx te che yaog.

⁴ Nawg ved mehz ghig yaq che haq ngag duhd nuhd che te yand, ni gha hax gha lia ngag nawg haq mawg gad chehd che yaog. Nawg haq gha mawg ver, ngag ha lehq che cawg mad-ag tug yaog.

⁵ Nawg ni ma awg tawg kha gag yonr che ted ceng haq ngag duhd nuhd che yaog. Nawg yonr che awr lehr, awg kawd thad nawg ved a pi Lawd iz he lehq nawg ved awr ye‡ Ud niq awg khuhn cawg lehq, a meha nawg awg khuhn lo liz cawg che haq ngag kha nehax sir che yaog.

⁶ Ta lend mehr. A mir toq tuag che heh, ngag nawg thang huh laq kuhr tar cheaq te lehq nawg cawg lar che Ghig sa ve laq sawnr haq nawg khar thad liz yehd don chehd-oq.

⁷ Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr a nig haq kuhz vix che ni ma pehar che ma hez. Kheh ma khuhd, kand pax cawg che ni ma, haq pehd che ni ma he lehq a sug yawd awg ton haq ghad vix che ni ma yawd a nig haq pehar che yaog.

⁸ Kheh te lehq, a nig ved Jawd mawd Yer suq awg pun sax khiz khanr tug tad yaq taw. Yawd awg pun thawnr khuhn gha

* 1:1-2 1:1 *cuh yad* Yer suq lez yug lehq cuh peha che chaw. Mk 6:30, 1K 1:1 † 1:1-2 1:1 *ngag haq che yad* Pawd loq bon mar vid lehq Khreq yad phehaq lar che te lehq che kheh koz che yaog. ‡ 1:5 1:5 *nawg ved awr ye* Tiq mod ser ve awr ye awr lehr Yud daq chaw phehq che yaog. Cy 16:1 § 1:8 1:8 *ha lehq che bon khuhd* Yer suq haq yonr ver thaer khuhq che haq gha che haq koz che yaog.

chehd che ngag haq te lehq liz tad yaq taw. Ghig sa ve kand pax haq yehd lehq, ha lehq che bon khuhd^S awg pun gha tuq gha khanr che teq pa haq ngag geh teq geha khanr-oq.

⁹ Ghig sa awr lehr, a mig thad lo mig gig haq maq te phanr ser thad loar, yawd duhd lar che heh phehaq vid tug, yawd ved awg bon haq te lehq a nig haq thaer khuhq ax lehq,* daq kehq che haq te tug awg pun a nig haq kug yug lar che yaog. A nig kanx te che haq te lehq yawd pehar che ma hez. Yawd ved awg bon u ve awr lehr, Yer suq Khreq haq te lehq a nig haq pehar lar lehq.

¹⁰ A nig ved Thaer khuhq par Yer suq Khreq tuhaz che haq te lehq, a meha awg bon u ve haq a nig kha sehax gha mawg che yaog. Yawd awr lehr, suh che ted ceng haq te lug lehq, co ha teq che ted ceng he lehq mad lug ma sez vix che ted ceng haq, ha lehq che bon khuhd awg khuhn lo kha sehax tuhaz vid lar peg che yaog.

¹¹ Ha lehq che bon khuhd che awg pun bon mar par, cuh yad he lehq sar lar te tug, Ghig sa ngag haq lez yug ax che yaog.

¹² Kheh te cheaq te lehq, ngag che kheh gha tuq gha khanr che yaog. Kheh ma khuhd, ngag mad yaq taw. Awg lawn ghod ver, ngag yonr chehd che awg sehr phad haq ngag sir chehd che yaog. Ngag yawd haq kha chid aq vid lar che[†] teq pa, awg ni u ve teq ni kha gag[‡] yawd haq sax lar gha che yaog lehz ngag kha nehax sir chehd che yaog.

¹³ Yer suq Khreq haq caz daq che yonr che he lehq haq che ted ceng khuhn, nawg awr lehr, ngag geh gha kad lar che daq jad cawd jad che tawd khuhd teq pa haq kha nehax na yug lehq te kae-o.

¹⁴ A nig awg khuhn chehd chehd che Daq che kehq che Awg ha phu haq cud lehq nawg haq chid aq ax peg che^S daq jad che awg ceng haq kha nehax haq sax laor.

¹⁵ Ar siq muhd mig* khuhn chehd che chaw awg gha lia ngag haq chid bag lar haz vehr che lehz nawg sir che yaog. I hehd awg khuhn, Phur ger luz he lehq Her rar mod genr liz chehd che yaog.

¹⁶ Awd ner sir phawd[†] ted yehg haq Jawd mawd Yer suq har kax che ted ceng cawg

vid-oq. Awg lawn ghod ver, yawd ngag haq laex pawz duhd sa tug tea che yaog. Ngag son caz pheh lar che haq yawd mad yaq taw.

¹⁷ Yawd Rod maq med lo lag gag che te yand, ngag haq mawg thad kha gag hax ceh nux ca che yaog.

¹⁸ Yawd awr lehr, suhx jehg suhx taz che awg ni teq ni khuhn Jawd mawd Yer suq geh har kax che ted ceng haq gha tug, Jawd mawd Yer suq yawd haq har kax vid-oq. Ed fed suq med khuhn liz, yawd ngag haq khawd-ehg taw maq ga lar peg che awg lawn haq nawg kha nehax sir chehd che yaog.

2

Yer suq Khreq ve daq che maq yad

¹ Kheh te lehq, ngag yad-og, Yer suq Khreq ve awg bon khuhn awg ghad cawg vid-oq.

² Sax khiz khanr sehr phad* laex ghad mehz khuhd suhr nawg ngag geh gha kad lar peg che awg ceng teq pa, su haq mar vid pix che kar tiq yeg che chaw teq pa haq kawq chid aq vid-oq.

³ Yer suq Khreq ve daq che maq yad[†] heh te lehq, nawg ngag hehd geh teq geha tuq che khanr che haq khanr yuor.

⁴ Maq yad te chehd che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, a sug yawd ved awg hox ni ma cawd tug te gad che haq te lehq, a sug yawd awg ton awg pun maq yad kanx ma hez che kanx teq pa awg khuhn kax tinr huhz tinr lar tug yawd maq te.

⁵ Cex daq che pawehd awg khuhn gehe che chaw te ghad awr lehr, awg lid awg khad cawg che heh maq cex ver, su yawd haq ghad sehr phad yaog lehz maq sawnr vid.

⁶ Kanx te nar che mig cad par awr lehr, awg sir haq awg kawd gha cad cawd che yaog.

⁷ Ngag koz chehd che haq duhd ngawx ser. Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Ghig sa awr lehr, awg ceng gha lia che haq nawg sir vix tug cud yiq pehar tug yaog.

⁸ Ngag ha lehq che bon khuhd mar vid lar peg che heh, Dar viq ve awg ceng awg

* 1:9 1:9 *thaer khuhq ax lehq* Ned haeg ve kand pax awg huhx lo pong ax che haq koz che yaog. † 1:12 1:12

kha chid aq vid lar che Pawd loq ve awg ton, co ha, yawd te lar che kanx he lehq yawd mar gha lar che chaw teq pa haq koz che yaog. ‡ 1:12 1:12 *u ve teq ni kha gag* Suhx jehg che awg ni haq koz che yaog. § 1:14 1:14

chid aq ax peg che Bon khuhd mar che kanx haq koz che yaog. 1Ti 6:20 * 1:15 1:15 *Ar siq muhd mig* A meha

Tu ra ki muhd mig haq koz che yaog. † 1:16 1:16 *Awd ner sir phawd* Pawd loq bon ca tod mar thad yawd ved yehg awg khuhn jehd lehq mar che yaog. Liq che haq buhq chehd thad huh yawd suh vehr che haq sur che yaog.

1:18 * 2:2 2:2 *Sax khiz khanr sehr phad* Pawd loq mar che bon khuhd gha kad lehq yonr che chaw teq pa

haq koz che yaog. 1Ti 6:12 † 2:3 2:3 *maq yad* Khreq yad awr lehr maq yad haq sur che awg lawn Pawd loq laex pawz koz che yaog. ‡ 2:8 2:8 *Dar viq ve awg ceng awg khad* Yer suq awr lehr chaw yad phehq cehg mag che

haq mar lar che yaog.

khad[‡] pheh^q che, suh kig lo kawq teq tuag peg che Yer suq Khreq haq duhd nuhd-oq.

⁹Ha lehq che bon khuhd u ve haq te lehq, chaw haeg te ghad heh te lehq ngag haq su pheh teh lar lehq, tuq che khanr che haq ngag gha khanr che yaog. Kheh ma khuhd, Ghig sa ve tawd khuhd haq su pheh teh lar maq gha.

¹⁰Che ve haq te lehq, Ghig sa lez yug lar che chaw[§] teq pa awg pun awg ceng gha lia haq ngag yeg khanr che yaog. I hehd liz Yer suq Khreq khuhn thaer khuhq che he lehq co co taer taer awg mig awg phond haq gha tug awg pun yaog.

¹¹Tawd che te khuhd awr lehr, kar tiq yeg che tawd khuhd pheh^q che yaog.

A nig yawd geh teq geha suh che^{*} ver, yawd geh teq geha gha teq tug yaog.

¹²A nig yeg khanr[†] ver, yawd geh teq geha gha uq penr tug yaog.

A nig yawd haq chid bag[‡] ver, yawd liz a nig haq chid bag ax tug yaog.

¹³A nig kar tiq mad yeg liz, yawd awr lehr kar tiq yeg chehd che yaog.

Awg lawn ghod ver, yawd awg ton haq yawd chid bag maq gha.

Ghig sa ni ma cawd che kanx te sehr phad

¹⁴Awg lawn che teq pa i hehd haq kawq duhd nuhd vid-oq. Tawd khuhd teq pa awg lawn tawd maq gha ghawg daq tug, Ghig sa meh^z khuhd suhr i hehd haq sa tiq pid-oq. Che kheh te tawd ghawg daq che awr lehr, teq chaweh awg bon mad cawg che awg khod-aq liz, kad sehr phad teq pa haq te lug vid che yaog.

¹⁵Nawg awr lehr, Ghig sa ni ma cawd che kanx te par pheh^q tug, hax ceh nux cud cad lehq teo. Nawg awr lehr, yaq taw tug mad cawg lehq, awg cawh mag ve tawd khuhd haq thed ghad cawd ghad mar vid vix che kanx te par pheh^q tug yaog.

¹⁶Ghig sa haq ma yawz yan che awg khuhn kheha koz gid che tawd khuhd teq pa haq jaw kae-o. Awg lawn ghod ver, chaw u ve teq pa awr lehr, Ghig sa haq ma yawz maq yan che ni ma ghaq te ghaq mad pheh^q vehr che yaog.

¹⁷I hehd mar vid che teq pa awr lehr, kid che behg che khuh kig, ir veh kuhg veh che heh pheh^q che yaog. I hehd awg khuhn lo

Hur mer nehd he lehq Phid lehq liz chehd che yaog.

¹⁸Ix mag awr lehr, thed che cawd che ted ceng yawnd yaq veh lehq suh kig lo kawq teq tuag che ted ceng te gha vehor,[§] lehd koz che yaog. Chaw ted pehg pehar ve yonr che ni ma haq ix mag yug phuhez vid chehd che yaog.

¹⁹Kheh ma khuhd, Ghig sa ve yeg che awg cuhz penr awr lehr, khar thad liz yeg chehd lehq, cunr che kheh te dawz lar che yaog. [†]“Jawd mawd Ghig sa awr lehr, yawd ved chaw teq pa haq sir chehd che yaog.” Kheh te lehq, “Jawd mawd Ghig sa ve awg meh haq puhd chehd che chaw awg gha lia awr lehr, ma thed ma cawd che haq chid bag lar haz-oq,” lehz buhq lar che yaog.

²⁰Ir che yehg ted yehg awg khuhn phu khen si khen lehax cawg che ma hez. A suhz he lehq a jeq te lar che awg khen teq pa liz cawg che yaog. Awg khen ted pehg pehar haq awg mig awg phond cawg che awg pun yehd lehq, ted pehg pehar haq awg mig awg phond mad cawg che awg pun yehd che yaog.

²¹Kheh te lehq, awg mig awg phond mad cawg che awg ceng teq pa haq a sug yawd awg ton khuhn yug chid bag ver, yawd awr lehr, daq che kanx awg gha lia haq te tug awg pun ghu lar hehd lar che, awg sehr phad yehd gha che, daq che keh^g che he lehq awg mig awg phond cawg che awg khen pheh^q tug yaog.

²²Yad neh^g teq pa awg suhr awg sar phawd awr sex lae vix che^{*} awg ceng teq pa haq yawd jaw kae-o. Daq keh^g che ni ma awg khuhn Jawd mawd Yer suq haq kug che chaw teq pa geh teq geha thed che cawd che awg ceng, yonr che awg ceng, haq pehd che awg ceng he lehq duhd sa gad sa che awg ceng teq pa haq hax ceh nux teo.

²³Cud yiq mad cawg lehq teq chaweh cuhx kig mad cawg che awg lawn teq pa jehg daq che haq liz jaw kae-o. Awg lawn ghod ver, kheh te jehg daq che ted ceng awr lehr, tawd ghawg daq che ted ceng haq lehax te tuhaz che nawg sir chehd che yaog.

²⁴Jawd mawd Ghig sa ve awg ceg teq pa awr lehr, ded daq yaq daq che chaw maq

§ 2:10 2:10 *lez yug lar che chaw* Khreq yad teq pa haq koz gad che yaog. 2Pt 2:9 * 2:11 2:11 *yawd geh teq geha suh che* Ni ma awg pir haq kuhz chid bag lar haz che haq koz che yaog. A kaz tur che awr lehr u kheh te che awg hez pheh^q che yaog. Rm 6:3-11 † 2:12 2:12 *yeg khanr* Gha tuq khanr che liz ni ma mad lug che haq koz che yaog. Rm 8:17 ‡ 2:12 2:12 *chid bag* Mt 10:33 haq ngawx. § 2:18 2:18 *thed che cawd che ted ceng yawnd yaq veh lehq suh kig lo kawq teq tuag che ted ceng te gha vehor* Kawq teq tuag che awr lehr awg ton ma hez. Co ha haq lehax caz daq che, lehz ix mag mar chehd che yaog. † 2:19 2:19 Heh 16:5 * 2:22 2:22 *sex lae vix che* Ma hez hez che yonr khad haq na che, a sug yawd awg ton haq ma ghad che, Ghig sa haq haq che haq keh mig gih ha lehq tug haq haq che haq koz che yaog.

gha phehq. Yawd awr lehr, chaw awg gha lia haq ni ma nud nehq che chaw, mar vid vix che chaw he lehq yeg khanr vix che chaw gha phehq che yaog.

²⁵ Yawd haq tawr daq che chaw teq pa haq ni ma nud nehq che awg khuhn mar vid vix che chaw liz gha phehq che yaog. U kheh te ver, thed che cawd che ted ceng haq i hehd sir phehq tug, i hehd vend bax duhd phuhz tug Ghig sa te vid tug lehq nar maq sir.

²⁶ Kheh te lehq, ned haeg ve a lor haq te tug awg pun i hehd haq ned haeg pneh yug lar peg[†] liz, i hehd kawq sir lehq ned haeg ve va awg khuhn gha pong tug yaog.

3

Awg leh med ve awg ni awg hax teq pa

¹ Awg leh med ve awg ni* awg hax teq pa awg khuhn lo har jad che awg yand lag lag tug yaog leh sir lar-oq.

² Awg lawn ghod ver, chaw ted pehg awr lehr, a sug yawd awg ton haq lehax haq che chaw, phu haq sex lae che chaw, a sug yawd awg ton haq tar ir che chaw, caz mig vix che chaw, maq sawnr ma caz koz che chaw, awr pa awr ye khuhd maq na yug che chaw, su ved awg bon haq maq sir vix che chaw, mad daq mad kehq che chaw,

³ su haq mad haq vix che chaw, su ved vend bax haq ma phehd vid vix che chaw, su haq khaex vix che chaw, a sug yawd awg ton haq ma ghad vix che chaw, haeg jad che chaw he lehq daq che haq cand che chaw phehq tug yaog.

⁴ I hehd awr lehr, su haq chid aq vid vix che chaw, su sa tiq pid che tawd khuhd haq maq na yug vix che chaw, ni ma ir jad che chaw he lehq Ghig sa haq mad haq lehq mig gig ha lehg tug teq pa haq haq che chaw phehq tug yaog.

⁵ I hehd awr lehr, Ghig sa haq yawz yan che awg lid awg khad teq pa haq kha sehax te liz, awg thang phawd awr lehax te lehq, awg cheg mag Ghig sa haq yawz yan che kand pax haq chid bag che chaw phehq tug yaog. U kheh te che chaw teq pa haq jaw kae-o.

⁶ I hehd awg khuhn chaw ted pehg pehar awr lehr, su ved yehg khuhn gehe lehq, cud yiq mad cawg che yad mid teq pa haq

her ka yug gha che yaog. Yad mid u ve teq pa awr lehr, vend bax kha peh puhd lar lehq, awg suhr awg sar sex lae che laex ceng i hehd haq seh kae chehd che yaog.

⁷ Yad mid u ve teq pa awr lehr, khar thad liz su mar che khuhd haq na chehd liz, awg cheg mag ve tawd khuhd haq maq sir vix che yaog.

⁸ Yar ner he lehq Yar ber[†] teq pa Mod ser haq tawr tar che heh, chaw u ve teq pa liz awg cheg mag ve tawd khuhd haq tawr tar che yaog. I hehd sir vix che ni ma ted ceng lug vehr lehq, i hehd yonr che ted ceng awr lehr, awg cheg mag yonr che ted ceng ma hez.

⁹ I hehd awr lehr, awg ghud suhr kawq kae maq gha. Awg lawn ghod ver, chaw u ve ni ghad cud yiq mad cawg che awg lawn kha sehax saw tuhaz che heh, chaw che teq pa cud yiq mad cawg che awg lawn liz, chaw awg gha lia mehz khuhd suhr kha sehax saw tuhaz tug yaog.

¹⁰ Ngag mar vid che, ngag te che, ngag duhd law lar che, ngag yonr che, ngag duhd yehg gad yehg che, ngag haq pehd che he lehq ngag ni ma yeg che, che teq pa haq nawg gha mawg gha sir lar peg che yaog.

¹¹ Anr tiz awr med, Ir kawd niq med he lehq Lud tar raq med[‡] teq pa awg khuhn su du deh che[§] haq ngag gha khanr che heh, du deh che he lehq tuq che khanr che haq ngag khawd-ehg kheh gha khanr che haq liz nawg gha mawg gha sir lar peor. U ve awg gha lia awg khuhn Jawd mawd Yer suq ngag haq pong ax peg che yaog.

¹² Awg cheg mag koz ver, Yer suq Khreq awg khuhn Ghig sa haq yawz yan gad che chaw awg gha lia awr lehr, du deh che haq gha khanr tug yaog.

¹³ Haeg che chaw he lehq her ka vix che chaw teq pa awr lehr, sang te sang haeg tug yaog. I hehd su haq her ka lehq, su liz i hehd haq kawq her ka vid tug yaog.

¹⁴ Nawg awr lehr, nawg gha hend lehq kha nehax gha yonr lar che teq pa haq yeg chawa yug cid lar-oq. Nawg a sug geh gha hend lar peg che haq* nawg sir chehd che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, nawg chaw yad nehax phehq thad liz[†] daq che kehq che Liq phu

[†] 2:26 2:26 *ned haeg pneh yug lar peg* Ned haeg beg khuhd na lehq yaq kaw yaq vehr che haq koz che yaog.

* 3:1 3:1 *Awg leh med ve awg ni* Yer suq kawq yaq lag tug awg yand haq koz che yaog. [†] 3:8 3:8 *Yar ner he lehq Yar ber* Sax ban te vix che Ed jid tuq chaw yaog. Tuhz 7:11, 22 [‡] 3:11 3:11 *Anr tiz awr med, Ir kawd niq med he lehq Lud tar raq med* Pawd loq bon mar lar haz che med teq pa phehq che yaog. Cy 13:14-52. Lud tar raz awr lehr Tiq mod ser pawag kig med phehq che yaog. Cy 14:6 [§] 3:11 3:11 *du deh che* Cy 14:19-20 haq ngawx.

* 3:14 3:14 *a sug geh gha hend lar peg che haq* Tiq mod ser awr lehr Pawd loq geh lehd ma koz, yawd ved awr ye he lehq awr pi teq pa geh lehd ma koz gha hend lar che yaog. 1:5, 3:10 [†] 3:15 3:15 *chaw yad nehax phehq thad liz* Yud daq chaw yad par nehax teq pa Yud daq chaw ve bon lawg kig khuhn Liq phu hend tug a khawag cawg che yaog. Cy 22:3

haq liz nawg sir chehd che yaog. Liq phu u ve awr lehr, Yer suq Khreq haq yonr che awg khuhn nawg thaer khuhq che haq gha tug cud yiq pehar gha che yaog.

¹⁶ Liq phu awg gha lia awr lehr, Ghig sa duhd pawnr vid cheaq te lehq cawag che yaog. Liq phu awr lehr, mar vid che, vend bax pheq mar vid che, kawq daq tug tea che he lehq thed che cawd che haq te tug mar vid che yaog. Che awg gha lia awg pun Liq phu awr lehr, awg bon cawg che yaog.

¹⁷ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa ve chaw awr lehr, peh lawq che chaw he lehq daq che kanx awg ceng gha lia awg pun ghu lar che chaw phehaq tug yaog.

4

Bon khuhd kha nehax mar vid-oq

¹ Ghig sa mehz khuhd suhr lehd ma koz, teq chehd che chaw teq pa he lehq suh vehr che chaw teq pa haq suhx jehg suhx taz tug Yer suq Khreq mehz khuhd suhr lehd ma koz, yawd kawq tuhaz tug he lehq yawd uq penr tug haq cud lehq ngag nawg haq tawd che kheh pehar che yaog.

² Bon khuhd kha nehax mar vid-oq. Har liz sa liz hax ceh nux te mar-og. Vend bax pheq mar vid lehq ded mar vid-oq. Duhd yehg gad yehg che he lehq mar vid che awg khuhn awg ghad pid-oq.

³ Awg lawn ghod ver, chaw yad teq pa awr lehr, daq lehq awg bon cawg che tawd khuhd haq maq na yug che awg yand cawag tug yaog. I hehd awr lehr a sug yawd ni ma cawd che heh kad gad lehq u kheh te mar che sar lar teq pa haq mad chawa i hehd geh chehd cuh vid lar tug yaog.

⁴ Awg cehg mag te che tawd khuhd haq maq gha na tug i hehd phuhz veh lehq kad phed kad lao khuhd haq kha sehax na tug yaog.

⁵ Nawg awr lehr, awg ceng gha lia awg khuhn ni ma tar vix che chaw phehq lehq sa tiq tar-oq. Tuq che khanr che haq khanr chehd-oq. Ha lehg che bon khuhd mar che kanx haq te chehd-oq. Nawg te chehd che bon kanx haq peh lawq thad kha gag teoq.

⁶ Awg lawn ghod ver, a meha liz tand tug* heh te tand vid chehd che haq ngag

gha khanr lehq, ngag gha koeg che awg yand gag vehr pad ned che yaog.

⁷ Daq jad che bawz daq tug haq ngag bawz daq peor.† Cex tehz daq che ted ceng haq awg leh med kha gag ngag cex peor. Yonr che ted ceng haq ngag kha nehax yug cid lar peor.

⁸ A meha awr lehr, thed che cawd che si ux cuhr ngag awg pun haq sax lar che yaog. Awg ni u ve‡ awg khuhn thed che cawd che suhx jehg sehr phad Jawd mawd Yer suq awr lehr, si ux cuhr u ve ngag haq pehar tug yaog. Ngag haq lehax ma hez. Yawd kawq tuhaz tug haq duhd law chehd che chaw awg gha lia haq liz yawd pid tug yaog.

Pawd loq Tiq mod ser haq cuh che teq pa

⁹ Nawg ngag geh har naq lag gha tug cud cad-oq.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, Der maz[§] awr lehr, mig gig haq haq che haq te lehq, ngag haq chid bag lar haz lehq. Thed sar lawd niq med lo veh vehor. Kar rer ker awr lehr, Gar lar tiq muhd mig lo kae lehq, Tid tuq awr lehr Dar lar mar tiq* muhd mig lo kae che yaog.

¹¹ Lud kar te ghad lehax ngag geh chehd chehd che yaog. Nawg lag che te yand, Mar koq† haq liz sir veha lar-og. Awg lawn ghod ver, kanx te che awg khuhn yawd ngag haq kha nehax ga gha che yaog.

¹² Tud khiq‡ haq Ed fed suq med lo ngag kae pe che yaog.

¹³ Nawg lag thad ver, Tar rod aq med khuhn Kar puz geh ngag teh lar haz che a poq lehg maq he lehq liq teq pa loar lex lehq sar gig kox haq[§] buhq lar che liq teq pa ga yug veha lar-og.

¹⁴ Cag lex var Ar ler sar duq* awr lehr, ngag haq nar tug laex ceng tea che yaog. Yawd te che kanx teq pa haq kenr daq che heh Jawd mawd Yer suq yawd haq kawq te khuhq vid tug yaog.

¹⁵ Nawg liz yawd haq sa tiq teo. Awg lawn ghod ver, ngag hehd mar che tawd khuhd haq yawd hax ceh nux tawr tar che yaog.

¹⁶ Ngag awg ton awg pun ngag awg kawd te pawz gha yaw khuhq che te yand, chaw te ghad-e liz ngag phawd awr ma chehd.

* **4:6 4:6 tand tug** Yud daq chaw ve bon yehg nux khuhn tand tug tand vid che heh, Pawd loq ve a saq liz Ghig sa ve kanx awg pun tand vid lar che haq koz che yaog. † **4:7 4:7 ngag bawz daq peor** Ghig sa te cuha che kanx har qag Pawd loq yawd kar tiq yeg che awg khuhn te lar peor, lehd koz gad che yaog. ‡ **4:8 4:8 Awg ni u ve** Yer suq kawq yaq che awg ni haq koz che yaog. § **4:10 4:10 Der maz** Kaw 4:14 haq ngawx. * **4:10 4:10 Dar lar mar tiq** A meha Ar bed ni-ad lehd koz kug che yaog. Te pawz pawz ax ver Id lud riq lehd liz koz che yaog. Rm 15:19

† **4:11 4:11 Mar koq** Yod hanr Mar koq haq koz che yaog. Cy 12:12, 13:13 ‡ **4:12 4:12 Tud khiq** Cy 20:4, Ef 6:21-22, Kaw 4:7-8 § **4:13 4:13 sar gig kox haq** U thad teq coaq, Ghig sa ve tawd khuhd sar gig kox haq buhq lar che yaog. * **4:14 4:14 Ar ler sar duq** 1Ti 1:20 haq ngawx.

Chaw awg gha lia ngag haq chid bag vehr che yaog. I hehd teq pa haq vend bax taq tar vid-oq.

¹⁷ Chaw awg gha lia ngag haq chid bag lar haz liz, ngag awr lehr bon khuhd kha nehax mar vid lehq, bid saz a naz chaw awg gha lia gha kad tug, Jawd mawd Yer suq ngag geh chehd lehq awg ghad pehar che yaog. Kheh te lehq, lad cag six ve mawq kaw[†] awg khuhn ngag haq pong ax che yaog.

¹⁸ Jawd mawd Yer suq awr lehr, haeg che teq pa awg khuhn ngag haq pong ax che awg khod-aq liz, yawd ved muhd nuh maq muhd mig kha gag ngag haq thaer khuhq ax tug yaog. Yawd haq co co taer taer chid ir chid muh vid-oq. A meng.

Awg leh med ve tawd khuhd

¹⁹ Pid kid laq he lehq Ar kud laq haq lehd ma koz, Awd ner sir phawd ve yehg yad ka yad teq pa haq lehd ma koz, ngag duhd nuhd chehd che yaog lehz i hehd haq koz vid-oq.

²⁰ Ed rar tuz awr lehr, Kawd ren thuq med lo chehd lar haz che yaog. Tar rud pheq te ghad awr lehr, nag lehq, ngag yawd haq Mer ler tuz med khuhn lo teh lar haz che yaog.

²¹ Muhd kaz yand mad gag ser huh nawg har naq lag gag tug cud cad-oq. Ud bud luq, Pud de, Lid nuq, Kar lawd duq he lehq a vix a nax awg gha lia nawg haq duhd nuhd chehd che yaog lehz tawd sanr fea che yaog.

²² Jawd mawd Ghig sa awr lehr, nawg geh chehd vid-oq. Ghig sa awg bon awg sinx liz nawg geh cawg vid-oq.

[†] **4:17 4:17 lad cag six ve mawq kaw** Cir yanr che haq koz gad che yaog. Awg yand u ve awg khuhn, vend bax cawg che chaw haq lad cag six cheq cad cuh vid che awg lid cawg che yaog.

Tid tuq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Pawd loq Anr tiz awr med khuhn tuhez lehq Yer ruq sar lehn med lo chehd che Khreq yad awg mor ve awg hox chaw mawd teq pa geh "yawd mar che ha lehq che bon khuhd" awg lawn ca jehg daq thad huh, yawd Tid tuq haq liz sir ve kae che yaog. Cuh yad liq awg khuhn Tid tuq ve awg lawn haq mad buhq lar liz, Tid tuq che te ghad awr lehr Pawd loq sehr pawz te pawz ha lehq che bon khuhd ca tuhz maer thad huh, Ed fed suq med lo Pawd loq geh teq geha kanx ga te vid che phad yaog. U huh te lehq Kawd ren thoq med lo Khreq yad awg mor khuhn kanx ga te vid tug Pawd loq yawd Tid tuq haq kae pe che yaog. Pawd loq Rod maq thawnr khuhn awg kawd maq te pawz geh lar haz lehq tuhaz vehr khaz nuhr, yawd he lehq Tid tuq Kar rer ter muhd mig khuhn teq cuhx nehax teq geha kanx te jaw che yaog. U ve khaz nuhr Pawd loq yawd Tid tuq haq kanx aq vid lehq te mad peg ser che kanx teq pa haq te peg vid tug, yawd awg tan te lehq u huh chehd cuh lar haz che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Pawd loq A.D. 64 khuhq kheh thad huh Kawd ren thoq med lo buhq lehq Tid tuq haq fe vid lar che liq phehq che gha hawg.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Pawd loq liq che ve te koz buhq che vawr, Tid tuq haq kand pax pid lehq ha lehq che bon khuhd haq tawr chehd che chaw teq pa haq tawr daq tug awg khad bez mar vid che yaog. Yonr che awg lawn he lehq kanx te che awg khad tawd sanr vid lehq, ma hez hez che sar lar teq pa awg lawn haq sa tiq pid lar che yaog. U ve awg khod-aq liz, awg ghud suhr phawd awr Tid tuq yawd khawd-ehg kheh gha te tug awg khad koz mar vid lar che yaog.

Awg lawn nux

1. Khreq yad awg mor khuhn ve awg hox chaw mawd teq pa awg lawn (1:1-9)
2. Ma hez hez che sar lar awg lawn sa tiq pid che (1:10-16)
3. Khreq yad awg mor khuhn ve chaw laex ceng haq seh kae tug awg lawn mar che (2:1-15)
4. Yonr che chaw teq pa awg lawn (3:1-8)
5. Khreq yad awg mor khuhn co ha phawd awr ve phehq har che awg lawn haq khawd-ehg kheh gha te tug sa tiq pid che (3:9-15)

Awg chawd haq duhd nuhd che tawd

¹⁻⁴ Ghig sa ve awg ceg he lehq Yer suq Khreq ve cuh yad phehq che ngag Pawd loq awr lehr, yonr che khuhn ngag ved yad awg cehg mag phehq che Tid tuq haq liq che ve buhq fea lar che yaog. Ghig sa lez yug lar che chaw teq pa ve yonr che ted ceng haq awg ghad pid tug lehd ma koz, awg cehg mag te che tawd khuhd haq koz mar vid tug lehd ma koz, thed che cawd che haq te tug mar vid tug Ghig sa ngag haq lez yug lar che yaog. Kanx che ve awr lehr, Ghig sa duhd lar lehq mig gig che ve mad cawg ser thad loar a nig yawd geh co co taer taer gha chehd vid tug kar tiq te lar che yaog. Ghig sa maq her ka jaw. Awg yand gaeg che te yand, yawd awg cehg mag te che tawd khuhd u ve pheq mar ax tug yaog. A nig ved Thaer khuhq par Ghig sa awr lehr, tawd khuhd u ve mar vid tug ngag haq tawd pehar lehq chid aq ax lar che yaog. Awr pa Ghig sa he lehq a nig ved Thaer khuhq par Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa che ted ceng nawg geh cawg vid-oq.

Ker rer ter muhd mig khuhn Tid tuq ve kanx

⁵ Ngag nawg haq mar vid lar che heh, lor ser che kanx teq pa haq kawq ghu te lehq, med awg mag ga lia khuhn awg hox chaw mawd teq pa haq lez teh vid tug, ngag nawg haq Kar rer ter muhd mig khuhn chehd cuh lar haz che yaog.

⁶ Awg hox chaw mawd teq pa awr lehr, vend bax tar kig mad cawg lehq, awg mid ma te ghad lehax cawg che chaw gha phehq che yaog. I hehd ve yad teq pa liz Khreq yad phehq lehq chaw haeg chaw me, juh buhz juhga ka he lehq awr pa awr ye ve khuhd haq maq na yug vix che chaw awg lawn haq su koz gid ghig gid tug maq gha te hawg.

⁷ Awg lawn ghod ver, Khreq yad awg mor teq pa haq ngawx haq sax che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ve med nged haq haq sax sehr phad te cheaq te lehq, vend bax tar kig mad cawg che chaw gha phehq che yaog. A sug yawd ved a lor haq te che chaw, ni ma ngeh che chaw, a pehx med ghig dawg pong dawg lex che chaw, su haq yaq daq dawz daq che chaw he lehq phu si muhd jég haq sex lae vix che chaw maq gha te hawg.

⁸ Kheh te lar, khehx chaw haq haq yug vix che chaw, daq che haq ni ma cawd che chaw, ni ma tar vix che chaw, thed che cawd che chaw, daq che kehg che chaw he lehq a sug yawd awg ton haq ghad vix che chaw gha phehq che yaog.

⁹ Awg bon cawg jad che tawd khuhd teq pa haq mar vid lehq, tawr chehd che chaw

teq pa haq i hehd te yaq kig haq mar vid gha tug, mar vid lar che kar tiq yeg che tawd khuhd haq khar thad liz yeg chehd che chaw gha phehq che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, su khuhd maq na yug vix che chaw, awg bon mad cawg che tawd khuhd haq kheha ca kaod koz gid che chaw he lehq her ka vix che chaw kha peh vad-ag cawg che yaog. Awg gig med soer che chaw teq pa awg khuhn mad awr ve cawg mad che yaog,

¹¹ I hehd teq pa ve mawq kaw haq gha hoz tehr lar che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd awr lehr, phu si he lehq med nged jeg kor gha tug awg pun, mar vid maq kenr che awg ceng haq mar vid lehq, yehg ka teq pa awg khuhn soq saq tug te che yaog.

¹² I hehd awg khuhn i hehd ve cuh kar var te ghad koz che, "Kar rer ter chaw teq pa awr lehr, khar thad liz her ka che chaw, haeg che to nud to saz heh te che chaw, kha mawg kha sir che ca kaod ghawz cad che chaw he lehq chaw bawg che chaw phehq che yaog," lehd koz lar che yaog.

¹³ Kheh te lehq, i hehd koz lar che tawd khuhd u ve awr lehr, awg cehg mag cawd che yaog. Kheh te cheaq te lehq, i hehd yonr cuhz cawg vid tug awg pun, i hehd haq hehd chawa ded mar vid-oq.

¹⁴ Kheh te lehq, Yud daq chaw ve kad phed kad lao teq pa he lehq awg cehg mag ve tawd khuhd haq chid bag lar haz che chaw ve awg lid awg khad teq pa haq maq gha na yug vid tug yaog.

¹⁵ Daq kehq che chaw teq pa awg pun awr lehr, awg ceng gha lia daq kehq che yaog. Kheh ma khuhd chaq chiz che chaw he lehq maq yonr che chaw teq pa awg pun awr lehr, daq kehq che te ceng-ar liz mad cawg. I hehd ve duhd khad he lehq i hehd ve sir vix che ni ma awr lehr, chaq chiz che yaog.

¹⁶ Ghig sa haq sir che yaog, lehz i hehd koz chehd liz, i hehd te che awg ceng teq pa khuhn Ghig sa haq maq sir che heh te che yaog. Su i hehd haq chaq nag che chaw, maq na yug vix che chaw he lehq daq che kanx teq chaweh liz te maq kenr che chaw phehq che yaog.

2

Awg bon cawg che yonr khad mar vid che

¹ Nawg awr lehr, awg bon cawg che tawd khuhd haq kenr daq che teq pa haq mar vid-oq.

² Haw khaz chaw mawd teq pa awr lehr, sa tiq cawg che chaw, su tar ir che chaw, ni ma tar vix che chaw, yonr yeg che chaw, haq pehd che cawg che chaw he lehq yeg khanr vix che chaw gha phehq che yaog.

³ U ve heh te lehq, yad mid ma chaw mawd teq pa liz, thed che cawd che teq pa haq kenr daq che heh te che chaw gha phehq che yaog. Su haq khaex vix che chaw he lehq a pehx med ghig dawg pong dawg lex che chaw maq gha te lehq daq che haq mar vid vix che chaw gha phehq che yaog.

⁴ I hehd u kheh te ver, a saq i che yad mid teq pa awr lehr, a sug yawd ved awg phad mawd he lehq yad teq pa haq haq vix tug i hehd mar vid gha che yaog.

⁵ Kheh te lehq, ni ma tar vix che chaw, daq kehq che chaw, a sug yawd ved yehg ka haq haq sax vix che chaw, ni ma daq che chaw he lehq a sug yawd ved awg phad mawd khuhd na yug vix che chaw phehq tug liz, i hehd mar vid gha che yaog. Yad mid teq pa che kheh te ver, Ghig sa ve tawd khuhd haq su maq sawnr ma caz koz gid maq gha hawg.

⁶ Haw khaz yad nehax teq pa liz u ve teq pa heh te lehq, ni ma tar vix tug, i hehd haq awg ghad pid-oq.

⁷ Nawg te che awg ceng awg gha lia khuhn, daq che hend yug tug te mar vid-oq. Mar vid che teq pa khuhn liz su tar ir lehq awg cehg mag thed che cawd che awg ceng haq lehax mar vid-oq.

⁸ Su vend bax tar kig mad cawg gha tug, awg bon cawg che tawd khuhd mar vid-oq. U kheh te ver, a nig haq tawr daq che chaw teq pa gha yaq taw tug yaog. Awg lawn ghod ver, a nig teq chaweh liz te yaq kig mad cawg vehr che yaog.

⁹ Vig lar che awg ceg teq pa awr lehr, awg ceng gha lia khuhn a sug yawd ved awg sehr phad khuhd na yug lehq, awg sehr phad ni ma cawd tug te lehq awg sehr phad haq a cehax liz tawd maq gha ghawg daq hawg.

¹⁰ Awg sehr phad ve med nged liz maq gha khuhd hawg. Kheh liz, awg ceng gha lia yawd ved awg sehr phad ni ma cawd vid tug thed-e ghad gha te che yaog. Che kheh te che awr lehr, a nig ved Thaer khuhq par jawd mawd Ghig sa ve tawd khuhd awg gha lia haq su tar ir yawz yan vid tug te che yaog.

¹¹ Ghig sa ve awg bon awr lehr, chaw awg gha lia haq thaer khuhq vid tug awg pun tuhaz che yaog.

¹² Har kax che awg bon u ve awr lehr, a nig Ghig sa haq ma yawz maq yan che te ceng he lehq mig ghig haq caz daq che sex lae vix che teq pa haq chid bag vid tug lehd ma koz, a meha che ve teq co khuhn liz ni ma tar vix, thed che cawd che haq te vix lehq Ghig sa haq yawz yan vix tug lehd ma koz, mar vid che yaog.

¹³ A nig ved ir jad muh jad che Ghig sa he lehq Thaer khuhq par Jawd mawd Yer suq

Khreq ve awg mig awg phond awg cehg mag tuhax vid tug haq a nig kha sehax duhd law lar lehq law chehd che yaog.

¹⁴Yawd awr lehr, vend bax teq pa khuhn a nig haq gha pong vid tug lehd ma koz, yawd awg pun daq che kehq che chaw ted ceng cawg lar vid tug lehd ma koz, yawd ved awg ton tand vid lar peg che yaog. Chaw u kheh te che ted ceng awr lehr, daq che awg ceng haq lehax te gad che yaog.

¹⁵Awg lawn che ve teq pa kha sehax mar vid-oq. Awg cehg mag kand pax cawg che khuhn awg ghad pid lehq ded mar vid-oq. Chaw te ghad-eg liz nawg haq koz gid ghig gid gha tug taq teo.

3

Thed che cawd che khuhn te che

¹Muhd mig jawd mawd he lehq uq penr sehr phad teq pa awg huhx lo kha nehax chehd lehq na yug lehq daq che kanx awg ceng gha lia haq kha sehax te tug ghu hehd lar tug khar thad liz i hehd haq sa tiq kha sehax pid-oq.

²I hehd su haq taq ca khaex vid-oq. Kheh ma khuhd, i hehd awr lehr, taq chuhax gawr ghad chehd lehq ni ma nud nud nehq nehq te chehd lar lehq chaw awg gha lia haq cawd daq hawr daq tug te chehd che chaw gha phehq che yaog.

³Awg lawn ghod ver, pong lag thad huh a nig liz cud yiq mad cawg che chaw, maq na yug vix che chaw, yaq kaw yaq che chaw, awg suhr awg sar phawd awr sex lae lehq ha lehq tug laex ceng te che chaw, haeg jad che he lehq su haq khawehx che chaw, su a nig haq cand lehq, te ghad he lehq te ghad cand daq che chaw phehq jaw che yaog.

⁴Kheh ma khuhd, a nig ved Thaer khuhq sehr phad Ghig sa ve har kax che ted ceng he lehq yawd chaw yad haq haq che ted ceng tuhaz che te yand,

⁵yawd a nig haq thaer khuhq ax che yaog. A nig thed che cawd che kanx haq te cheaq te lehq ma hez. Yawd a nig haq har kax cheaq te lehq, thaer khuhq ax che yaog. Daq che kehq che Awg ha phu haq cud lehq awg suhx te pawz kawq paw-ag lehq chuhd kha lar che ted ceng he lehq awg suhx kawq ghu te lar che ted ceng haq cud lehq a nig haq thaer khuhq ax lar che yaog.

⁶Ghig sa awr lehr, a nig ved Thaer khuhq par Yer suq Khreq haq cud lehq a nig thag huh Awg ha phu kha peh vad-ag nger puhr ax lar che yaog.

⁷Kheh te lehq yawd har kax che awg bon haq te lehq Ghig sa a nig haq thed che cawd che chaw sawnr cheaq te lehq, co tiq ha tiq haq duhd law chehd che khuhn a nig

yawd ved awg sinx cad sehr phad phehq vehr che yaog.

⁸Tawd khuhd che awr lehr awg cehg mag yonr gha che yaog.

Ghig sa haq yonr che chaw teq pa khar thad liz daq che kanx teq pa haq hax ceh nux te tug, ngag nawg haq awg lawn che ve teq pa haq kha nehax a yed yug lehq mar vid cuh gad che yaog. Che teq pa awr lehr, daq che kanx he lehq chaw gha lia awg pun awg bon cawg che yaog.

⁹Kheh ma khuhd, chaw kar heh te lehq awg ceng awg khad sawr daq pehg daq che teq pa haq lehd ma koz, awg lid tawd khuhd teq pa haq tawd ghawg daq che lehd ma koz, yaq daq jiz daq che teq pa haq lehd ma koz, jaw yug veh yug lor. Awg lawn ghod ver, awg ceng u ve teq pa awr lehr, teq chaweh awg bon mad cawg lehq cuhx kig teq chaweh mad cawg hawg.

¹⁰Awg mor phaz daq pehg daq tug te che chaw teq pa haq te pawz ni pawz kha sehax mar vid peg ver, yawd haq awg chawd tad kawq teo.

¹¹Chaw u kheh te che teq pa awr lehr, i hehd ve ni ma ma thed lehq vend bax mad jad che yaog, lehz sir-oq. I hehd a sug yawd khad awg ton haq suhx jehg suhx taz vid-oq.

Pawd loq Tid tuq haq cuh che

¹²Ngag Ar te maz haq lehd ma koz, Tud khiq haq lehd ma koz, nawg chehd lo lag peha che te yand, Niq kawd par liq med huh cud cad lehq ngag haq ca mawg daq lag. Awg lawn ghod ver, muhd kaz che awg yand haq ngag med u ve khuhn chehd lar tug yaog, lehd duhd lar che yaog.

¹³Awg lid awg khad sir par Ser naq he lehq Ar pawd loq, ix mag lag che te yand, ix mag yaq kaw kanr huh kha yehd lor che awg ceng teq pa kha sehax cawg tug awg pun ngawx lehq ga ca te vid-oq.

¹⁴A nig ved chaw teq pa daq che kanx teq pa haq hax ceh te kae gha tug hend yug cawd che yaog. I hehd u kheh te ver, lor che chaw teq pa haq ga vid gha lehq i hehd teq pa awg bon cawg che chaw phehq tug yaog.

Bon naq vid che tawd khuhd

¹⁵Ngag geh kha chehd che chaw awg gha lia, nawg haq duhd nuhd chehd che yaog, lehd koz tawd sanr fea lar che yaog. Yonr che awg khuhn ngag hehd haq haq che chaw te pa haq ngag hehd liz duhd nuhd chehd che yaog, lehz koz vid-oq.

Nig hehd awg gha lia geh Ghig sa ve awg bon awg sinx cawg vid-oq.

Phid lid monr liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Phid lid monr vawr, Kaw law sehd med khuhn awg kag awr ve Khreq yad teq pa heh te lehq, awg ceg te che teq pa ve awg sehr phad phehq che yaog. Yawd ved awg ceg phehq che Awr ner sir muz, yawd ved mend nged khuhd ve phaw veh che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Rod maq chaw ve awg lid awg khad khuhn ver, u kheh te chaw haq gha suh che lehax cawg che yaog. Kheh ma khuhd, Awr ner sir muz vawr, Pawd loq haq gha mawg daq lehq Pawd loq ha lehq che bon khuhd mar vid che haq te lehq yawd Khreq yad phehq vehr che yaog. U kheh te peg khaz nuhr yawd duhd chez lehq, yawd ved awg sehr phad chehd lo kawq koeq gad che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Pawd loq ngeh jad che liq che ve te koz haq A.D. 60 khuhq thad huh buhq lehq Awr ner sir muz he lehq Tud khiq haq pid lehq Kaw law sehd med lo fe vid che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Pawd loq yawd awg ton liq che ve te koz buhq lehq, Phid lid monr haq lawg khawx lehq Awr ner sir muz haq awg ceg var te ghad heh te maq gha haq yug vid lehq, Yer suq Khreq awg khuhn a vix a nax heh te kawq haq yug vid tug awg pun lawg khawx che yaog. Awg lawn ghod ver, a meha Awr ner sir muz awr lehr, Khreq yad kawq phehq vehr lehq awg cehg mag awg bon cawg mad jad che yaog (Awr ner sir muz ghod che cuhx kig vawr, awg bon cawg che lehd koz che yaog. Ka nad nehax 10 he lehq 11 awg khuhn cuhx kig yug tuhx lar che haq ngawx).

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd (1-3)
2. Ghig sa ve awg bon haq chid muh lehq bon lawg che khuhd (4-9)
3. Awr ner sir muz awg pun Pawd loq lawg khawx che (8-21)
4. Awg leh med ve tawd (22-25)

Awg chawd haq duhd nuhd che tawd khuhd

¹ Yer suq Khreq awg pun thawnr khuhn gha chehd che ngag Pawd loq he lehq a nig ve a vix a nax Tiq mod ser awr lehr, a nig geh kanx te chehd che haq che awg chawd Phid lid monr haq lehd ma koz,

² a nig ved a nax ma A piz lehd ma koz, a nig geh teq geha bon phawd awr maq yad te chehd che Ar khid puq haq lehd ma

koz, nawg ved yehg awg khuhn phawng daq chehd che Khreq yad awg mor haq liq buhq fea lar che yaog.

³ A nig ved Awr pa Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq awr lehr, nig hehd teq pa haq duhd sa gad sa che he lehq awg bon awg sinx cawg vid-og.

Phid lid monr yonr lehq haq che awg lawn

⁴⁻⁵ Nawg awr lehr, Jawd mawd Yer suq haq yonr lehq, Khreq yad awg gha lia haq haq che yaog lehz ngag gha kad cheaq te lehq, nawg awg pun ngag bon lawg che te yand, ngag ved Ghig sa awg bon haq khar thad liz ngag chid muh che yaog.

⁶ Ngag bon lawg che awr lehr, a nig geh teq geha Khreq haq nawg yonr cheaq te lehq a nig cawg lar che daq che awg ceng gha lia haq nawg kha sehax sir mad-ag tug awg pun ngag lawg che yaog.

⁷ A nax var-og, nawg ved haq pehdn cheaq te lehq, ngag ha lehq duhd sa jad che yaog. Awg lawn ghod ver, nawg haq te lehq Khreq yad teq pa ve ni ma awg ghad cawg che yaog.

Awr ner sir muz awg pun Pawd loq lawg khawx che

⁸ Kheh te lehq nawg te kenr te cawd che kanx haq te tug awg pun nawg haq te cuh vid tug Khreq awg khuhn ngag cuh yad phehq lehq tawd yaw tug ni ma tag che cawg cawd liz, ngag u kheh maq te hawg.

⁹ Chaw mawd phehq vehr lehq, a meha liz Yer suq Khreq awg pun thawnr khuhn gha chehd che ngag Pawd loq awr lehr, haq pehdn cheaq te lehq nawg haq lawg khawx che yaog.

¹⁰ Ngag thawnr khuhn chehd che awg yand awg khuhn co ha phawd awr ngag mar gha lar che ngag ved yad Awr ner sir muz awg pun ngag nawg haq lawg khawx che yaog.

¹¹ (Yawd awr lehr, pon lag thad ver, nawg awg pun teq chaweh awg bon mad cawg liz, a meha nawg awg pun he lehq ngag awg pun awg bon cawg jad che yaog.)

¹² Ngag haq jad che yawd haq ngag nawg chehd lo kawq peha lar che yaog.

¹³ Ha lehq che bon khuhd haq te lehq ngag thawnr khuhn gha chehd che awg yand khuhn, yawd nawg ved awg tan te lehq ngag haq ga tug, ngag yawd haq ngag geh chehd vid lar gad che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd, awg bon cawg che awg ceng u ve haq ngag te cuh lehq te che maq gha phehq lehq nawg te gad lehq tea che heh phehq vid tug, nawg geh a khawag maq gha ser ver, ngag teq chaweh liz maq te gad.

¹⁵ Yawd nawg geh khar thad liz gha kawq chehd tug yawd nawg haq teq cuhx nehax gha phaz daq che lehq nar.

¹⁶ Kheh te lar che te pawz, yawd nawg geh kawaq che vawr, awg ceg heh lehax phehq che ma hez. Kheh ma khuhd, awg ceg haq keh lex lehq haq che a vix a nax heh phehq che yaog. Ngag awr lehr, yawd haq haq che yaog. A meha ngag yawd haq haq cheaq keh lex lehq nawg liz yawd haq haq cawd che yaog. Yawd awr lehr, nawg ved awg ceg phehq lehq Jawd mawd Yer suq awg khuhn nawg ved a vix a nax liz phehq che yaog.

¹⁷ Kheh te cheaq te lehq, ngag awr lehr nawg ved awg chawd cehg mag yaog, lehd koz lehq nig hehd sawnr lar ver, ngag haq haq yug che heh te lehq, yawd haq liz haq yug vid-oq.

¹⁸ Yawd nawg haq ted ceng cear te yaq che lehd ma koz, jeg ted ceng cear cawg che lehd ma koz, ngag ved jeg heh te sawnr laoq.

¹⁹ Ngag Pawd loq awr lehr, jeg u ve teq pa haq sehar tug yaog, lehz ngag awg ton buhq lar che yaog. Kheh ma khuhd, nawg awg ton ngag haq awg ceng gha lia sehar cawd che awg lawn vawr nawg ta lend mehr. Awg lawn ghod ver, ngag haq te lehq nawg Khreq yad phehq lar che yaog.

²⁰ A nax var-og, Jawd mawd Yer suq awg pun ngag nawg geh awg bon ted ceng gha gad che yaog. Khreq awg khuhn a vix a nax phehq cheaq te lehq ngag ni ma sa tug a cehax ga tea laoq.

²¹ Nawg ngag ved tawd khuhd haq na yug tug yaog, lehz ngag yonr cheaq te lehq, ngag nawg haq liq buhq ax che yaog. Ngag lawg che haq keh liz nawg tea tug yaog, lehz ngag sir chehd che yaog.

²² Kheh te lehq ted ceng liz, ngag awg pun chehd kig awg bawehd a cehax ca ghua laoq. Awg lawn ghod ver nig hehd bon lawg cheaq te lehq, Ghig sa ngag haq nig hehd geh te pawz gha kawq lag cuha tug yaog, lehz ngag duhd law chehd che yaog.

Awg leh med ve tawd

²³ Yer suq Khreq haq te lehq, ngag geh teq geha thawnr khuhn chehd lar che Ed par phar raz awr lehr, nawg haq duhd nuhd chehd che yaog, lehz tawd sanr fea lar che yaog.

²⁴ Ngag geh teq geha kanx te chehd che chaw teq pa Mar koq, Ar rir tar khuz, Der maz he lehq Lud kar i hehd teq pa liz, nawg haq duhd nuhd chehd che yaog, lehd koz tawd sanr fea lar che yaog.

²⁵ Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg bon awg sinx nig hehd geh cawg vid-oq.

Her brehd liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Awg kawd maq teq ha khuhn kheh ceha huh ve Khreq yad awg mor haq su du deh jad che haq gha khanr chehd che awg yand awg khuhn, liq che te koz haq buhq tuhaz lar che yaog. Gha khanr chehd che awg ceng haq te lehq Khreq yad awg gha lia saw suh lawq lawq mad gag ser liz, hehd jad che awg khehq khuhn chehd chehd che yaog. Liq che te koz awr lehr, Yud daq chaw phehq che Khreq yad teq pa i hehd ve yonr che ted ceng haq chid bag lar haz lehq, Yud daq chaw ve a kor pi che awg lid geh kawq phuhz koeq tug duhd chehd che chaw teq pa haq buhq vid lar che haq sur che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Yer suq Khreq vawr Jawd mawd Ghig sa he lehq Thaer khuhq par phehq che haq i hehd kha sehax yonr yeg vid tug, buhq var awr lehr liq che te koz haq buhq lehq i hehd haq awg ghad pid che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che ve te koz haq buhq sehr phad vawr, yawd ved awg meh mad buhq lar lawz liz, liq che haq awg kawd gha haq yug che chaw teq pa awr lehr yawd haq kha sehax sir chehd che yaog. Awg yand laex khuhq phanr lag che awg khuhn, Pawd loq haq liq che te koz buhq var yaog lehd su sawnr lar che yaog. Kheh ma khuhd Khreq yad ve yonr khad haq kawq ghu te peg khaz nuhr, chaw mad awr ver Pawd loq yawd liq che ve te koz haq buhq lar che ma hez hawg lehd koz che yaog. Ar Pawd loq he lehq Bar nar baq ix mag te ghad ma hez ver, te ghad buhq lar che yaog lehd koz che yaog. Liq che ve te koz awr lehr, Yer ruq sar lehn med mad luq ser huh A.D. 70 khuhq thad huh buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Her brehd liq che ve khuhn a yed ir jad che awg lawn nux maz vawr, Yer suq Khreq awr lehr, ir jad muh jad che kand pax phehq che he lehq peh lawq jad che ted ceng phehq che yaog. Yer suq Khreq awr lehr Ghig sa kheha pehar che awg bon haq pheq mar ax lar lehq awg bon u ve ve awg kanr te sehr phad phehq che yaog. Liq phu che ve awg kawd ted tawn khuhn koz lar che, Khreq awr lehr Ghig sa ve awg hoq awg han kha peg awg leh med te pawz pheq mar ax lar che ted ceng phehq che yaog. Her brehd liq che awr lehr, "Che haq

keh daq che awg ceng teq pa ve liq," lehd koz gha che yaog. Awg lawn ghod ver, Her lar saq ve liq mehaz "haq keh daq che" he lehq "haq keh ir che muh che" koz che liq mehaz che ve nid mehaz awr lehr, liq che ve te koz awg khuhn 15 pawz kha gag buhq lar che yaog. Kheh te lehq liq mehaz che ve haq caz daq che hend yug tug awg khad liz, liq che khuhn ted kag gha lia lo cawg chehd che yaog.

Awg lawn nux

1. Khreq ir jad muh jad che awg lawn haq pheq mar lar che (1:1-4)
2. Yer suq Khreq muhd nuh maq cuh yad haq keh ir che muh che (1:5-2:18)
3. Yer suq Khreq Mod ser haq keh ir che muh che (3:1-4:13)
4. Yer suq Khreq paw khod Ar ronr ve awg khad khuhn ve paw khod teq pa haq keh ir che muh che (4:14-7:28)
5. Yer suq Khreq tand tug awg gha lia haq keh daq jad keh jad che (8:1-10:39)
6. Yonr che awg pun yeg khanr tug lawg khawx che (11:1-12:29)
7. Awg leh med ve tawd (13:1-25)

Ghig sa yawd ved Yad phu haq cud lehq koz mar lar peg che awg lawn

¹ Ghig sa awr lehr, a mig thad lo cuh kar var teq pa haq cud lehq, laex ceng haq cud lehq a pux a pi teq pa haq laex pawz tawd yaw vid che yaog.

² A meha awg leh med ve awg ni awg hax che awg khuhn,* yawd ved Yad phu haq cud lehq, yawd a nig haq tawd kawq yawa peg che yaog. Awg sinx awg gha lia haq cad sehr phad phehq tug, Yad phu u ve haq Ghig sa lez yug lar che yaog. Ghig sa yawd haq cud lehq, mig gig he lehq muhd nuh maq awg gha lia haq te phanr lar che yaog.

³ Yad phu awr lehr, Ghig sa ve awg mig awg phond haq paw tuhaz lehq, Ghig sa ni ma tar che heh te lehq, yawd tar che yaog. Kand pax kha peh cawg che yawd ved tawd khuhd haq cud lehq, kha cawg che awg gha lia haq yawd haq sax chehd che yaog. Chaw yad ve vend bax teq pa haq yawd chuhd kha vehr khaz nuhr, muhd nuh maq lo chehd che kand pax ir sehr phad ve laq yaq awr pax awr huh yawd mi chehd che yaog.

Muhd nuh maq cuh yad teq pa haq keh Yad phu ir che

⁴ Kheh te cheaq te lehq, Yad phu awr lehr, muhd nuh maq cuh yad teq pa haq keh liz ir che yaog. Che ve heh te lehq

* 1:2 1:2 A meha awg leh med ve awg ni awg hax che awg khuhn Liq che haq buhq chehd che awg yand haq koz che yaog.

yawd gha lar che awg meh liz i hehd ve awg meh† haq keh daq jad che yaog.

5 †“Nawg awr lehr ngag ved Yad phu yaog. Yaq ni ngag nawg ved Awr pa phehq vehr che yaog.”

lehz Ghig sa awr lehr, muhd nuh maq cuh yad a sug te ghad haq koz vid jawa le. Ma hez ver,

†“Ngag awr lehr yawd ved awr pa phehq lehq, yawd ngag ved yad phehq tug yaog.”

lehz Ghig sa awr lehr, muhd nuh maq cuh yad a sug te ghad haq koz vid jawa le.

6 Kheh te lehq, yad kaog‡ haq mig gig khod-aq lo lag peha che te yand,

†“Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad awg gha lia yawd haq a kor pi lor,”

lehz yawd koz vid che yaog.

7 Muhd nuh maq cuh yad teq pa awg lawn Ghig sa koz che,

†“Yawd ved cuh yad teq pa haq muhd huh heh te vid lehq,

yawd ved awg ceg teq pa haq a mir ha heh te vid che yaog.”

lehz yawd koz lar che yaog.

8 Kheh ma khuhd, Yad phu ve awg lawn che kheh koz che,

†“Ghig sa-og, nawg ved kaw jaw co co taer taer yeg chehd che yaog.

Nawg ved muhd mig haq thed-e ghad cawd-aw ghad nawg uq penr che yaog.

9 Nawg thed che cawd che haq haq lehq, ma thed ma cawd che haq cand che yaog.

Kheh te cheaq te lehq nawg ved Ghig sa awr lehr,

nawg ved awg chawd teq pa haq puhr vid che haq keh, ha lehg che nag mand nawg haq yawd puhr ax che yaog.”

lehd koz che yaog.

10 Kheh te lehq,

†“Jawd mawd Ghig sa-og, awg kawd maq thad nawg mig gig haq te phanr lar lehq,

muhd nuh maq haq liz nawg ved laq kuhr te phanr lar che yaog.

11 U ve teq pa lug vehr tug yaog. Kheh ma khuhd, nawg vawr khar thad liz yeg chehd tug yaog.

U ve awg gha lia beg ke heh te pir vehr tug yaog.

12 A poq nux haq loq lar che heh te lehq,

u ve teq pa haq nawg loq lehq kawq pa vid tug yaog.

Kheh ma khuhd, nawg khar thad liz kha sur suar te lehq,

nawg co co taer taer teq chehd che yaog.”

lehd koz che yaog.

13 U ve haq keh liz,

†“Nawg ved cand par teq pa haq nawg ved khi kud awg huhx lo ngag tar thad kha gag,

ngag ved laq yaq awr pax awr huh mi lar-oq.”

lehz Ghig sa awr lehr muhd nuh maq cuh yad a sug te ghad haq koz vid jawa le.

14 Muhd nuh maq cuh yad awg gha lia vawr, thaer khuhq che awg sinx^S haq gha cad tug chaw teq pa awg pun kanx te tug, cuh lar che awg ha teq pa phehq che ma hez hawg la.

2

Ir jad che thaer khuhq che

1 Kheh te cheaq te lehq, a nig gha kad lar peg che* tawd khuhd teq pa awg khuhn maq gha vid voh tug, tawd khuhd u ve teq pa haq lex lehq kha nehax na yur-oq.

2 Muhd nuh maq cuh yad teq pa haq cud lehq Ghig sa koz vid che tawd khuhd teq pa cawd che haq te lehq, tawd khuhd u ve teq pa haq te yaq lehq maq na yug che awg ceng gha lia haq kenr daq che heh yawd cir yanr vid che yaog.

3 Kheh te lehq, ir jad che thaer khuhq che che ve haq a nig mad haq yug ver, a nig khawd-ehg kheh te pong gha tuawg le. Thaer khuhq che awg lawn che ve awg kawd maq thad liz Jawd mawd Yer suq koz lar lehq, gha kad che chaw teq pa awr lehr, “Awg lawn che ve awg cehg mag cawd che yaog,” lehz a nig haq kawq koz ax che yaog.

4 Ghig sa liz, awg hez he lehq and tug teq pa awg khuhn lehd ma koz, kand pax ir che kanx teq pa awg khuhn lehd ma koz, yawd ved a lor cawd che heh Daq che kehg che Awg ha phu ve laq sawnr teq pa pehg vid che awg khuhn lehd ma koz, i hehd geh teq geha sax khiz khanr che yaog.

Thaer khuhq vid lehq sir kae vid sehr phad

5 Awg lawn ghod ver, a meha a nig koz chehd che, awg khaz nuhr cawag tug mig

† 1:4 1:4 awg meh Yud daq chaw awg pun awg meh awr lehr, yawd ved awg ton, awg lid awg khad he lehq yawd te che kanx haq pheq mar che yaog lehz yonr che yaog. Khiz 17:5 † 1:5 1:5a Chid 2:7 † 1:5 1:5b 2Sm 7:14 ‡ 1:6 1:6 yad kaog Yer suq haq koz che yaog. † 1:6 1:6 Bon 32:43 † 1:7 1:7 Chid 104:4 † 1:8 1:8-9 Chid 45:6-7 † 1:10 1:10-12 Chid 102:25-27 † 1:13 1:13 Chid 110:1 § 1:14 1:14 thaer khuhq che awg sinx Co tiq ha tiq gha che haq koz che yaog. * 2:1 2:1 a nig gha kad lar peg che Ha lehg che bon khuhd haq koz che yaog. † 2:6 2:6 chaw te ghad Dar viq haq koz che yaog. Chid 8:4-6

gig che haq muhd nuh maq cuh yad teq pa awg huhx lo Ghig sa teh lar che ma hez.

⁶ Liq phu ted kag awg khuhn chaw te ghad† khex te sax khiz khanr lehq koz che, †“Nawg chaw yad haq duhd ngawx tug, chaw yad awr lehr a thoq ted ceng phehq cheawg le.

Nawg chaw yad ve yad haq ngawx haq sax tug, chaw yad ve yad awr lehr a thoq ted ceng phehq cheawg le.

⁷ Nawg yawd haq muhd nuh maq cuh yad teq pa awg huhx lo a cehax lehax nehq vid lehq, tar ir yawz yan che he lehq awg mig awg phond, si ux cuhr heh te

nawg yawd ved a kor haq khuhz vid lar peor.

⁸ Awg ceng gha lia yawd ved khi ho awg huhx lo nawg teh lar che yaog,”

lehd koz lar che yaog. Yawd awg huhx lo awg ceng gha lia haq teh lar che lehd koz che te yand, yawd awg huhx lo maq teh lar che ted ceaz liz mad cawg. Khex ma khuhd, yawd awg huhx lo awg ceng gha lia teh lar che haq a meha a nig maq gha mawg ser.

⁹ Khex ma khuhd, a nig Yer suq haq gha mawg che yaog. Yawd haq muhd nuh maq cuh yad teq pa awg huhx lo a cehax lehax nehq vid lehq,‡ suh che awg khuhn gha tuq gha khanr che haq te lehq, tar ir yawz yan che he lehq awg mig awg phond, si ux cuhr heh te yawd haq khuhz vid lar che yaog. Yer suq u khex gha khanr che awr lehr, Ghig sa ve awg bon haq te lehq, chaw awg gha lia awg pun suh che haq yawd gha khanr che yaog.

¹⁰ Awg ceng gha lia Ghig sa haq te lehq phehq chehd lehq yawd awg pun te lar che yaog. Yawd ved yad teq pa haq awg mig awg phond cawg kig lo sir ve kae tug Yer suq gha tuq gha khanr cheaq te lehq, Ghig sa Yer suq haq peh lawq vid che yaog. Ghig sa u khex te che awr lehr, cawd che yaog. Yer suq awr lehr, i hehd thaer khuhq gha tug awg pun yaq kaw ghu che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, daq vid kehg vid sehr phad he lehq yawd daq vid kehg vid che chaw§ teq pa awr lehr, Awr pa te ghad khuhn lehax te tuhaz che yaog. Khex te cheaq te lehq, i hehd haq a vix a nax lehd koz tug yawd mad yaq taw.

¹² Yawd koz che,

† 2:6 2:6-8 Chid 8:4-6 ‡ 2:9 2:9 *nehq vid lehq* Yer suq chaw yad ve awg suhr awg sar puhd che awr lehr, muhd nuh maq cuh yad haq keh awg thaeg nehq vehr che haq koz che yaog. § 2:11 2:11 *daq vid kehg vid che chaw* Ghig sa lez tuhaz lar che Khreq yad teq pa haq koz che yaog.

† 2:12 2:12 Chid 22:22 † 2:13 2:13a Isy 8:17

† 2:13 2:13b Isy 8:18 * 2:17 2:17 *paw khod nux* Ak 16:1-34 haq ngawx. * 3:1 3:1 *muhd nuh maq lo kug*

yug che Ghig sa kug yug che haq koz che yaog.

†“Nawg ved awg meh ngag ved a vix a nax teq pa haq ngag koz mar vid tug yaog.

Phawng daq kig khuhn ngag nawg haq ka mig chid muh tug yaog.”

¹³ Yawd te pawz kawq koz che, †“Yawd haq ngag ghad va tug yaog.”

Khex te lehq te pawz kawq koz che, †“Ngawx lor, ngag awr lehr Ghig sa ngag haq pehar che awg yad awg dug teq pa geh chuhr huh chehd chehd che yaog.”

lehz yawd koz ax che yaog.

¹⁴ Khex te lehq, awg yad awg dug u ve teq pa awg suhr awg sar puhd che haq te lehq, yawd liz u ve heh te lehq awg suhr awg sar puhd che yaog. A thoq haq te lehq le lehd koz ver, yawd suh che awg khuhn, suh che ted ceng awg khod-aq kand pax cawg che ned haeg haq te lug tug lehd ma koz,

¹⁵ suh che haq kuhz che haq te lehq, teq chehd che teq co awg khuhn awg ceg gha te chehd che chaw teq pa haq pong vid tug lehd ma koz, yawd awg suhr awg sar puhd che yaog.

¹⁶ Awg lawn ghod ver, muhd nuh maq cuh yad teq pa haq ga vid tug awg pun yawd lag che ma hez. Awg cehg mag koz ver, Ar brar hanr ve awg ceng awg khad haq ga vid tug awg pun lag che yaog.

¹⁷ Khex te cheaq te lehq, yawd awr lehr Ghig sa awg pun kanx te che awg khuhn, har kax vix jad lehq kar tiq yeg che paw khod nux* phehq lehq, chaw yad teq pa ve vend bax haq phehd kha tug awg pun yawd awg ton tand gha tug, awg ceng gha lia awg khuhn yawd ved a vix a nax teq pa heh te lehq yawd haq u ve heh gha te vid che yaog.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, yawd awg ton tuq che khanr che he lehq ber che lawd che haq gha khanr jaw cheaq te lehq, ber che lawd che haq gha khanr che chaw teq pa haq yawd ga vid gha che yaog.

3

Yer suq Mod ser haq keh awg mig awg phond cawg che

¹ Khex te cheaq te lehq, muhd nuh maq lo kug yug che* awg bon haq a nig geh teq geha gha che, daq che kehg che a vix a nax teq paog, Yer suq haq duhd ngawx-oq. Yawd awr lehr, a nig yonr chehd che

cuh yad he lehq paw khod nux phehq che yaog.

² Mod ser awr lehr, Ghig sa ve yehg ted yehg[†] awg khuhn kar tiq yeg lehq na yug vix che heh, Yer suq liz yawd haq lez teh lar vid sehr phad haq kar tiq yeg lehq na yug vix che yaog.

³ Yehg te sehr phad awr lehr, yehg haq keh awg mig awg phond cawg che heh, Yer suq liz Mod ser haq keh awg mig awg phond cawg kenr che yaog lehz Ghig sa sawnr lar che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, yehg awg mag gha lia awr lehr, te sehr phad cawg che yaog. Kheh ma khuhd, awg ceng gha lia haq te sehr phad awr lehr Ghig sa yaog.

⁵ Mod ser awr lehr, awg khaz nuhr kha koz mar tug teq pa haq sax khiz khanr tug awg pun, Ghig sa ve yehg ted yehg maq ve awg gha lia awg khuhn, awg ceg ve kanx haq te che awg khuhn yawd kar tiq yeg lehq na yug vix che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd Khreq awr lehr, Ghig sa ve yehg awg khod-aq yad par phehq che awg khuhn kar tiq yeg lehq na yug vix che yaog. A nig liz, ni ma tag che ted ceng haq lehd ma koz, duhd law che awg khuhn ni ma ir tug cawg che ted ceng haq lehd ma koz, awg leh med kha gag yeg chawa yug cid lar ver, a nig awr lehr yehg u ve ted yehg phehq che[‡] yaog.

Ghig sa ve chaw teq pa awg pun ghad jehd kig cawg che

⁷ Kheh te cheaq te lehq, Daq che kehq che Awg ha phu koz lar che heh,

[†]“Yaq ni Ghig sa ved tawd khuhd haq nig hehd gha kad ver,

⁸ heh pir khuhn lo ngag haq lawnd ngawx lehq ngag ved tawd khuhd haq a cehax liz maq na yug che awg ni teq ni heh te lehq, nig hehd ve ni ma taq heh vid.

⁹ Uhd chi khuhq[§] kha gag u huh ngag te che kanx teq pa haq i hehd gha mawg liz,

nig hehd ve a pux a pi teq pa ngag haq kawq lawnd ngawx cand ngawx chehd ser che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, chaw u ve teq co haq ngag nez nag lehq koz che,

‘I hehd ve ni ma awg khuhn khar thad liz te yaq chehd lehq, ngag ved yaq kaw teq pa haq i hehd maq sir,’ lehz ngag koz che yaog.

¹¹ Kheh te lehq, ‘I hehd awr lehr ngag ved ghad jehd kig awg khuhn maq gha gehe,’ lehz nez nag che awg khuhn ngag khanr lar che yaog,”

lehz daq che kehq che Awg ha phu koz che yaog.

¹² A vix a nax teq paog, nig hehd awg khuhn haeg che he lehq maq yonr vix che ni ma maq gha cawg tug sa tiq teo. Che kheh te che ni ma awr lehr, nig hehd teq pa teq chehd che Ghig sa haq phaz daq vid vix che yaog.

¹³ Vend bax her ka yug beg yug che ted ceng haq te lehq nig hehd awg khuhn te ghad-eg liz ni ma maq gha heh vehr tug, yaq ni lehd koz gha che* awg yand awg khuhn, ni gha lia nig hehd te ghad he lehq te ghad awg ghad pid daoq.

¹⁴ Awg kawd maq thad[†] liz a nig ni ma yeg che heh, awg leh med kha gag ni ma kha nehax yeg chehd che ver, a nig Khreq haq caz daq che chaw phehq che yaog.

¹⁵ Liq phu khuhn koz lar che heh,

[†]“Yaq ni yawd ved awg khuhd haq nig hehd gha kad che ver,

ngag ved tawd khuhd haq a cehax liz maq na yug che awg ni teq ni heh te lehq, nig hehd ve ni ma taq heh vid.”

¹⁶ Gha kad peg che liz Ghig sa ve tawd khuhd haq a cehax liz maq na yug che chaw teq pa awr lehr, a suawg le. Ed jid tuq muhd mig awg khuhn Mod ser sir veha tuhaz che chaw awg gha lia yaog ma hez hawg la.

¹⁷ Uhd chi khuhq kha gag Ghig sa a sug haq nez nag cheawg le. Vend bax te lehq, heh pir khuhn lo par kuhd suh vehr che chaw teq pa haq ma hez hawg la.

¹⁸ Nig hehd awr lehr, ngag ved ghad jehd kig awg khuhn maq gha gehe lehd koz, a sug haq yawd khanr cheawg le. Maq na yug che chaw teq pa haq yawd khanr che ma hez hawg la.

¹⁹ Kheh te lehq, i hehd maq yonr che haq te lehq maq gha gehe che haq a nig gha mawg gha sir che yaog.

4

¹ Kheh te cheaq te lehq, yawd ved ghad jehd kig awg khuhn gehe tug a khawag cawg ser che te yand, nig hehd awg khuhn te ghad ghad maq gha gehe vix-aq lehz a nig duhd har cawd che yaog.

[†] 3:2 3:2 *yehg ted yehg* Hax po bon yehg haq koz che yaog. Heh 12:7   [‡] 3:6 3:6 *yehg u ve ted yehg phehq che* Khreq yad awg mor awr lehr, Ghig sa chehd lar lehq kanx te kig phehq che yaog. Ef 2:19, 1Pt 2:5   [†] 3:7 3:7-11 Chid 95:7-11   [§] 3:9 3:9 *Uhd chi khuhq* Id sar rer laq chaw teq pa heh pir khuhn lo 40 khuhq caw tod che haq koz che yaog. Heh 14:29-32   * 3:13 3:13 *yaq ni lehd koz gha che* Ghig sa haq ca gha che ghaz mir khuh phaw lar che awg yand haq koz che yaog.   [†] 3:14 3:14 *Awg kawd maq thad* Yonr che awg kawd maq tanr che awg yand haq koz che yaog.   [†] 3:15 3:15 Chid 95:7-8

² Awg lawn ghod ver, i hehd ha lehq che bon khuhd gha kad che heh, a nig liz gha kad peor. Kheh ma khuhd, i hehd gha kad che bon khuhd haq maq yonr che haq te lehq, i hehd awg pun awg bon mad cawg.

³ A nig yonr vehr che chaw teq pa awr lehr, ghad jehd kig u ve awg khuhn gha gehe che yaog. U ve heh te lehq yawd koz che,

†“ I hehd awr lehr, ngag ved ghad jehd kig awg khuhn maq gha gehe, † lehd koz nez nag che awg khuhn ngag khanr che yaog.”

lehd koz lar che yaog. Mig gig che haq te phanr thad liz yawd ved ghad jehd kig u ve haq yawd ghu teh lar peg che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd awr lehr, ghad jehd kig u ve khuhn maq gha gehe.

⁴ Awg lawn ghod ver, †“ Ghig sa awr lehr yawd kanx awg gha lia haq te peg lehq, suhr ni teq ni awg khuhn ghad jehd che yaog.” lehz suhr ni teq ni awg lawn Liq phu ted kag awg khuhn koz lar che yaog.

⁵ Liq phu teq tawn awg khuhn, †“ I hehd awr lehr, ngag ved ghad jehd kig awg khuhn maq gha gehe,”

lehz te pawz kawq koz lar che yaog.

⁶ Kheh te cheaq te lehq, awg kawd maq thad liz, ha lehq che bon khuhd haq gha kad vehr che chaw teq pa maq na yug cheaq te lehq i hehd maq gha gehe che liz, gha gehe tug chaw ted pehg pehar cawg cheaq te lehq,

⁷ Ghig sa awr lehr awg ni te pawz kawq tinr che yaog. Awg yand muh vehr khaz nuhr, Ghig sa awr lehr Dar viq haq cud lehq ar chid-i awg kawd huh koz lar che heh,

†“ Yaq ni yawd ved awg khuhd haq nig hehd gha kad vehr ver, nig hehd ni ma taq heh,”

lehd koz che yaog. Yawd koz lar che awg ni u ve awr lehr yaq ni yaog.

⁸ Awg lawn ghod ver, Yawd suq awr lehr i hehd haq ghad jehd kig khuhn gehe vid vehr che heh ver, awg khaz nuhr awg kag awr ve teq ni haq Ghig sa kawq koz tug ma hez.

⁹ Kheh te lehq, Ghig sa suhr ni teq ni awg khuhn ghad jehd che heh, Ghig sa ve chaw teq pa awg pun ghad jehd tug awg ni cawg ser che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, Ghig sa yawd kanx te peg lehq ghad jehd che heh, yawd ved ghad jehd kig awg khuhn gehe che chaw teq pa liz, a sug yawd ved kanx haq te peg lehq ghad gha jehd che yaog.

¹¹ Kheh te cheaq te lehq, ghad jehd kig u ve awg khuhn gha gehe tug, a nig hax ceh

nux teag veg. Kheh ma hez ver, su maq na yug lehq kuhd veh che heh, a nig liz ted pehg pehar kuhd veh tug yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve tawd khuhd awr lehr, teq chehd lehq kand pax cawg che yaog. Tawd khuhd u ve awr lehr, awg vid ni phawd awr cawg che a dax awg gha lia haq keh cuhz lehq, ni ma he lehq co ha haq lehd ma koz, awg ghuhd awg cuhx he lehq awg caw paw haq lehd ma koz, gehd pawnr lehq pehg daq vix che yaog. Ni ma awg khuhn duhd lehq he gad che teq pa haq liz, fir daq pehg daq vix che yaog.

¹³ Kha phanr lar che awg ceng awg gha lia yawd mehz khuhd suhr khuhd ceh lar che ted ceaz liz mad cawg. Yawd haq a nig gha koz mar vid tug awg sehr phad mehz khuhd suhr awg gha lia awg ku ni te lehq, awg ceng gha lia haq yawd mawg chehd che yaog.

Paw khod nux Yer suq

¹⁴ A nig ir jad che paw khod nux te ghad* cawg cheaq te lehq, a nig yonr chehd che ted ceng haq yeg chawa yug cid lar-ag veg. Paw khod nux u ve awr lehr, muhd nuh maq lo kha gag gehe peg che, Ghig sa ve Yad phu Yer suq phehq che yaog.

¹⁵ A nig awg ghad nud che te yand, maq har kax vix che paw khod nux te ghad a nig cawg che ma hez. A nig heh te lehq ber che lawd che awg ceng gha lia haq yawd gha khanr jaw che yaog. Kheh ma khuhd, yawd vend bax maq te.

¹⁶ Kheh te lehq, a nig har kax che ted ceng haq liz, lor che awg yand awg khuhn ga tug awg bon haq liz gha tug, ni ma tag che khuhn awg bon ir che kaw jaw awg pad huh a nig jiz kae veg.

5

¹ Awg lawn ghod ver, chaw yad teq pa awg khuhn lez yug lar che paw khod nux awg gha lia awr lehr, Ghig sa haq caz daq che kanx teq pa te tug, chaw yad teq pa awg tan lez teh lar che yaog. I hehd awr lehr, vend bax teq pa awg pun laq sawnr he lehq tand tug teq pa tand vid che yaog.

² I hehd awg ton liz ghad nud vix che chaw phehq cheaq te lehq, maq sir che chaw he lehq yaq vehr che chaw teq pa haq i hehd har kax vix che yaog.

³ I hehd ghad nud vix cheaq te lehq, chaw yad teq pa ve vend bax awg pun gha tand vid che heh, a sug yawd ved vend bax awg pun haq liz i hehd gha tand vid ser che yaog.

† 4:3 4:3 Chid 95:11 † 4:4 4:4 Khiz 2:2 † 4:5 4:5 Chid 95:11 † 4:7 4:7 Chid 95:7-8 * 4:14 4:14 **paw khod nux te ghad** Yer suq haq koz che yaog. 2:17, 3:1 * 5:4 5:4 **a yad** Paw khod te tug a yad haq koz che yaog.

⁴ Kheh te lehq, chaw te ghad-eg liz a sug yawd khad yawad a yad* che haq lez gha che ma hez. Ar ronr† haq Ghig sa kug yug che heh, i hehd haq liz Ghig sa gha kug yug che yaog.

⁵ Che ve haq kha sur suar, Khreq awr lehr yawd awg ton haq tar ir lehq paw khod nux phehaq tug a yad gha tug, yawd khad yawad ca te yug che ma hez.

†“Nawg awr lehr, ngag ved Yad phu phehq che yaog.

Yaq ni ngag nawg ved Awr pa phehq vehr che yaog,”

lehq yawd haq koz vid che phad awr lehr, yawd haq a yad pid che yaog.

⁶ Che haq kha sur suar, awg kag awr ve ted kag huh yawd koz lar che,

†“Mar lar khiq sar dehq‡ paw khod te che awg khad heh te lehq,

nawg awr lehr co co taer taer paw khod phehq che yaog.”

⁷ Yer suq awr lehr, mig gig khod-aq lo chehd che te yand, suh kig lo yawd haq thaer khuhq vix che phad haq hax ceh nux kug lehq mehzh ghig yaq che awg khuhn bon lawg lehq lawg khawx che yaog. Yawd Ghig sa haq yawz yan vix, na yug vix cheaq te lehq. Ghig sa yawd ved tawd khuhd haq na yug che yaog.

⁸ Yawd awr lehr, Yad phu phehq che liz tuq che khanr che haq khanr che awg khuhn, yawd na yug vix che ted ceng haq sir vehr che yaog.

⁹ Yawd awg ceng gha lia saw peh lawq vehr khaz nuhr, yawd ved tawd khuhd haq kha na yug che chaw teq pa awg pun yawd awr lehr, co co taer taer Thaer khuhq sehr phad phehq vehr che yaog.

¹⁰ Mar lar khiq sar dehq paw khod nux te che awg khad heh te lehq, Ghig sa yawd haq paw khod nux teh lar che yaog.

Maq gha lug veh tug sa tiq pid che

¹¹ Awg lawn che ve ngag koz tug kha peh cawg che yaog. Kheh ma khuhd, nig hehd har naq na maq gha vix cheaq te lehq, cuhx kig koz mar ax tug har che yaog.

¹² Awg yand kheh muh^S muh gag vehr che haq duhd ngawx ver, nig hehd awr lehr su haq mar vid sehr phad te cawd che liz, Ghig sa ve tawd khuhd awg lawn nux maq teq pa, su nig hehd haq mar ax tug lor ser che yaog. Heh che cad tug haq nig hehd cad maq gha cheaq te lehq, cux pehz ghig haq nig hehd dawg ser che yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, cux pehz ghig haq dawg che chaw awg gha lia awr lehr, chaw yad nehax phehq chehd ser cheaq te lehq, thed che cawd che tawd khuhd haq maq sir vix.

¹⁴ Kheh ma khuhd, heh che cad tug awr lehr, chaw mawd teq pa awg pun yaog. I hehd awr lehr, daq che he lehq mad daq che haq fir daq pehq daq tug laex pawz te sawnx cheaq te lehq i hehd daq che kanx te gha che yaog.

6

¹⁻² Kheh te cheaq te lehq, Khreq ve awg lawn awg kawd maq thad a nig sir lar che* teq pa haq teh lar haz lehq, ir lag peh lawq lag tug awg ghuhd med awr kae veg. Suh vehr che kanx† teq pa haq duhd phuqh che ted ceng lehd ma koz, Ghig sa haq yonr che ted ceng lehd ma koz, baz tiz sar awg lawn mar vid che ted ceng lehd ma koz, laq kuhr tar vid che ted ceng lehd ma koz, suh che chaw teq pa kawq teq tuag che ted ceng lehd ma koz, co co taer taer awg pun suhx jehg che ted ceng lehd ma koz, che teq pa haq awg cuhz penr lehax tad kawq kawx chehd-oq.

³ Ghig sa a khawag pehar che ver, che teq pa haq a nig teh lar haz lehq awg ghuhd med awr kae veg.

⁴ Awg lawn ghod ver, awg ghiz‡ haq te pawz gha mawg peg che, muhd nuh maq ve laq sawnr haq gha lehq ngawx peg che he lehq Daq che kehq che Awg ha phu haq gha peg che chaw teq pa awr lehr,

⁵ Ghig sa ve daq jad che tawd khuhd haq lehd ma koz, awg khaz nuhr lag tug teq co haq ve kand pax haq lehd ma koz, gha lehq ngawx peg che liz,

⁶ i hehd yonr che haq chid bag lar haz ver, vend bax haq te pawz kawq duhd phuqh tug te maq gha. Awg lawn ghod ver, i hehd liz Ghig sa ve Yad phu haq laq kan thag huh kawq thaq vehr lehq, yawd haq su mehzh khuhd suhr yaq taw tug te vid che yaog.

⁷ Mig gig awr lehr, laex pawz lag che muhd yeg ghig haq gha chuhq lehq, mig cad che phad teq pa awg pun awg bon cawg che ghawd phaqq muhg nuha he lehq awg sir awg no haq cawag vid tug te ver, mig gig u ve awr lehr, Ghig sa naq vid che awg bon haq gha che yaog.

⁸ Kheh ma khuhd, mig gig u ve a chud he lehq muhq teq pa lehax yeg tuhaz che ver, awg bon mad cawg cheaq te lehq, khih che

† 5:4 5:4 Ar ronr Tuhz 28:1, Heh 14:40 † 5:5 5:5 Chid 2:7 † 5:6 5:6 Chid 110:4 ‡ 5:6 5:6 Mar lar khiq sar dehq 7:1 haq ngawx. § 5:12 5:12 Awg yand kheh muh Khreq yad phehq che awg yand muh vehr che che haq koz che yaog. * 6:1-2 6:1-2 awg kawd maq thad a nig sir lar che Yonr suhx suhax te ser thad gha hend lar che bon khuhd haq koz che yaog. † 6:1-2 6:1-2 Suh vehr che kanx Vend bax haq koz che yaog. 9:14 ‡ 6:4 6:4 awg ghiz Yer suq haq caz daq che bon khuhd haq koz che yaog.

haq gha khanr vejr tez che yaog. Awg leh med gaeg ver, a mig tox ke vejr tug yaog.

⁹ Haq che chaw teq paog, ngag che kheh koz che liz, u ve haq keh daq jad che awg ceng, thaer khuhq che haq caz daq che teq pa nig hehd gha tug yaog lehd ngag awg cehg mag yonr chehd che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr, ma thed ma cawd che Ghig sa phehq che ma hez. Khreq yad teq pa haq ga vid lar peg che awg khuhn he lehq a meha liz kawq cax ga chehd che awg khuhn Ghig sa awg pun nig hehd haq pehd che he lehq te lar che kanx teq pa haq, Ghig sa lend tug ma hez.

¹¹ Duhd law lar che ted ceng phehaq vid tug awg pun, nig hehd awg gha lia awg leh med kha gag che ve heh te lehq hax ceh nux te tug haq ngag he gad jad che yaog.

¹² Kheh te lehq, a yed mad yug taq te chehd. Kheh ma khuhd, yonr che he lehq yeg khanr che haq te lehq, Ghig sa koz lar che awg ceng teq pa haq gha lar che chaw teq pa heh te lehq, nig hehd liz teo.

¹³ [†]Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr Ar brar hanr haq kar tiq te vid che te yand, yawd haq keh ir che te ghad haq cud lehq khanr tug mad cawg cheaq te lehq, Ghig sa yawd khad yawad awg ton haq cud lehq khanr lar che[§] yaog.

¹⁴ Yawd khanr lar che awr lehr, "Ngag nawg haq awg cehg mag bon naq vid tug yaog. Ngag nawg ve awg ceng awg khad awg cehg mag mad-ag vid tug yaog," lehd koz lehq khanr che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, Ar brar hanr yeg khanr lehq law chehd cheaq te lehq, Ghig sa yawd haq kar tiq te vid lar che heh yawd gha che yaog.

¹⁶ Chaw yad teq pa awr lehr, a sug yawd awg ton haq keh ir che te ghad haq cud lehq khanr che awg lid cawg che yaog. Khanr che ted ceng haq te che te yand, i hehd tawd ghawg daq che awg gha lia haq te peg vid che yaog.

¹⁷ Ghig sa liz, yawd duhd chez lar che ted ceng maq pa vix che awg lawn, kar tiq sax caz gha lar che chaw teq pa haq lex lehq kha nehax mar vid gad che te yand, yawd awg ton khanr che ted ceng haq te che yaog.

¹⁸ Kar tiq te vid che ted ceng he lehq khanr che ted ceng, che nid ceng haq te lehq a nig pong kig lo phaw gehag che* chaw teq pa awr lehr, a nig mehz khuhd

suhr huh cawg lar che duhd law lar che ted ceng haq yeg chawa yug cid lar tug, a nig haq awg ghad pehar che yaog. Maq pa vix che nid ceng awg khuhn, Ghig sa awr lehr her ka maq gha.

¹⁹⁻²⁰ Duhd law che che ve awr lehr, a nig ved ni ma awg pun yeg lehq ma jiz vejr vix tug son kuhq luhq[†] heh te lehq, bon yehg nux khuhn pha thed lar che nid mag ted mag awg khuhn phawd awr lo kae lehq daq kehq jad che chehd kig lo gha gehq che Yer suq yaog. Mar lar khiq sar dehq paw khod nux te che awg khad heh te lehq Yer suq awr lehr, co co taer taer paw khod nux phehq vejr lehq, a nig awg pun yawd u huh awg kawd gehe lar peg che yaog.

7

Mar lar khiq sar dehq paw khod te che awg khad

¹ [†]Mar lar khiq sar dehq che te ghad awr lehr, Sar lehr^{*} ve jawd mawd nux phehq lehq, muh jad che Ghig sa ve paw khod phehq che yaog. Jawd mawd nux teq pa haq Ar brar hanr bawz ghad lar haz lehq kawaq chehd che te yand, Mar lar khiq sar dehq yawd haq phud daq lehq bon naq vid che yaog.

² Ar brar hanr liz, yawd kha gha lar che awg gha lia awg khuhn teq chi pun teq pun yawd haq pid che yaog. Mar lar khiq sar dehq lehd koz che awg meh che awr lehr, thed che cawd che ted ceng ve jawd mawd nux phehq che lehd koz che yaog. Kheh te lehq, Sar lehr ve jawd mawd nux phehq che lehd koz che yaog. Cuhx kig vawr, kawq cawd daq che ted ceng ve jawd mawd nux phehq che lehd koz lar che yaog.

³ Yawd awr lehr, awr pa awr ye mad cawg, awg ceng awg khad liz mad cawg, yawd ved a saq awg khiz penr he lehq awg leh med mad cawg. Ghig sa ve Yad phu heh te lehq, khar thad liz yawd paw khod te chehd che yaog.

⁴ Yawd khawd-ehg taw maq ir jad che haq duhd ngawx ser. A nig ved a pux nux Ar brar hanr awr lehr, bawz daq kig lo gha veha lar che med nged teq pa awg khuhn, yawd haq teq chi pun teq pun pid che yaog.

⁵ Ler viq ve awg ceng awg khad awg khuhn paw khod te tug a yad gha che chaw teq pa awr lehr, i hehd ve a vix a nax Id sar rer laq chaw teq pa geh teq chi pun teq pun[†] ghawz yug tug, awg lid tawd khuhd

[†] 6:13 6:13-14 Khiz 22:16-17 § 6:13 6:13 *khanr lar che* Tuhz 22:11, Khiz 12:1-3 * 6:18 6:18 *pong kig lo phaw gehag che* Ghig sa geh kawaq che haq koz che yaog. [†] 6:19-20 6:19-20 *son kuhq luhq* Yeg chawa yug cid chehd che haq koz gad che yaog. [†] 7:1 7:1-2 Khiz 14:17-20 * 7:1 7:1 *Sar lehr* "Duhd sa gawr ghad te che" lehd koz gad che yaog. [†] 7:5 7:5 *teq chi pun teq pun* Awg lid tawd khuhd mad cawg ser thad liz, che kheh te che tand tug tand vid chehd che haq gha mawg che yaog. Heh 18:21, 26

i hehd haq tawd pid lar che yaog. Id sar rer laq chaw teq pa awr lehr; Ar brar hanr ve awg yad awg dug phehq liz, i hehd geh gha ghawz yug che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, jawd mawd nux u ve te ghad awr lehr; i hehd ve awg ceng awg khad ma hez liz, Ar brar hanr geh yawd teq chi pun teq pun gha lehq, kar tiq teq pa gha che phad[‡] haq yawd bon naq vid che yaog.

⁷ Ir che chaw te ghad awr lehr, i che chaw te ghad haq bon naq vid che yaog. Awg lawn che ve haq tawd ghawg daq tug mad cawg.

⁸ Kheh te lehq u ve haq keh lex lehq, a meha teq chi pun teq pun haq haq yug che Ler viq ve awg ceng awg khad paw khod teq pa awr lehr; suh vix che chaw phehq che yaog. Kheh ma khuhd u ve te yand awg khuhn, Ar brar hanr geh teq chi pun teq pun haq haq yug che Mar lar khiq sar dehq awr lehr teq chehd che yaog, lehz yawd ved awg lawn haq Liq phu sax khiz khanr lar che yaog.

⁹ Su geh teq chi pun teq pun haq yug che Ler viq te ghad[§] liz, Ar brar hanr haq cud lehq teq chi pun teq pun pid lar peor lehd koz gha che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, Mar lar khiq sar dehq awr lehr Ar brar hanr haq phud daq che te yand, Ler viq awr lehr yawd maq paw ser che yaog.

¹¹ Ler viq ve chaw teq pa paw khod te che te yand, Id sar rer laq chaw teq pa awr lehr awg lid tawd khuhd haq gha che yaog. Awg yand u ve haq, Ler viq ve chaw teq pa paw khod te che awg khuhn chaw yad teq pa te peh lawq gha che heh ver, a thoq te awg kag awr ve paw khod^{*} te ghad tuhaz tug lor ser cheawg le. Kheh te lehq, paw khod u ve awr lehr; Ar ronr paw khod te che awg khad heh te che ma hez. Mar lar khiq sar dehq ve awg khad haq sur daq che yaog.

¹² Awg lawn ghod ver, paw khod te che awg ceng awg khad haq pa che te yand, awg lid tawd khuhd haq liz gha pa che yaog.

¹³ Awg lawn che teq pa Liq phu khuhn koz lar che awg sehr phad te ghad awr lehr, awg kag awr ve awg ceng[†] awg khad haq caz daq che yaog. Awg ceng awg khad u ve awg khuhn, te ghad-eg liz tand kig huh kanx maq te jaw.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, a nig ved Jawd mawd Yer suq awr lehr; Yud daq ve awr hanr ceng awg khad phehq che haq a nig kha nehax gha sir che yaog. Awg ceng awg khad u ve haq caz daq che chaw teq pa paw khod gha te tug awg lawn Mod ser teq chaweh ma koz lar.

¹⁵ Mar lar khiq sar dehq paw khod te che awg khad heh te lehq awg kag awr ve paw khod te ghad tuhaz peg cheaq te lehq, paw khod awg ceng kawq pa peg che haq lex lehq kha nehax gha sir che yaog.

¹⁶ Yawd paw khod te lag che awr lehr, awg lid tawd khuhd koz lar che heh te lehq, awg suhr awg sar phawd awr ve yawd paw khod awg ceng awg khad cawd cheaq te lehq te lag che ma hez. Kheh ma khuhd, mad lug maq suh vix che a saq teq che kand pax haq te lehq yawd paw khod te lag che yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, yawd awg lawn che kheh sax khiz khanr che,

[†]“Nawg awr lehr Mar lar khiq sar dehq paw khod te che awg khad heh te lehq,

co co taer taer paw khod phehq che yaog.”

lehz Daq che kehq che Awg ha phu khanr lar che yaog.

¹⁸ Pong lag thad pid lar che tawd khuhd awr lehr, awg ghad nud lehq teq chaweh awg bon mad cawg cheaq te lehq, tawd khuhd u ve haq Ghig sa chid bag lar haz che yaog.

¹⁹ (Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd awr lehr ted ceng haq liz te peh lawq vid maq gha.) Kheh te cheaq te lehq, u ve haq keh daq jad che[‡] duhd law tug cawg che ted ceng haq Ghig sa kawq pehar che yaog. Duhd law tug che haq te lehq, a nig awr lehr; Ghig sa chehd lo jiz kae gha che yaog.

²⁰ U ve haq keh lex lehq Khreq vawr, paw khod te tug a yad gha che Ghig sa khanr lar che yaog. Awg kag awr ve paw khod u ve teq pa vawr, khanr lar che mad cawg.

²¹ Kheh ma khuhd, Yer suq a yad gha che awr lehr; khanr lar che ted ceng cawg lehq gha che yaog. Khanr lar che u ve awr lehr, [†]“Jawd mawd Ghig sa khanr lar lehq,

yawd kawq duhd phuhtug ma hez. Nawg awr lehr co co taer taer paw khod phehq che yaog.”

lehz yawd haq koz vid lehq khanr lar che yaog.

[‡] 7:6 7:6 *kar tiq teq pa gha che phad* Ar brar hanr awg lawn koz chehd che yaog. Khiz 13:14-18 § 7:9 7:9 *Ler*

viq te ghad Ar ronr awr lehr Ler viq ve chaw phehq lehq paw khod nux liz phehq che yaog. * 7:11 7:11 *awg*

kag awr ve paw khod Yer suq haq koz che yaog. 7:18-19 † 7:13 7:13 *awg kag awr ve awg ceng* Yer suq awr

lehr paw khod awg ceng awg khad ma hez. Yud daq awg ceng awg khad phehq che haq koz gad che yaog. † 7:17

7:17 Chid 110:4 ‡ 7:19 7:19 *u ve haq keh daq jad che* Thaer khuhq che awg bon haq koz che yaog. † 7:21

7:21 Chid 110:4

²² Kheh te cheaq te lehq, daq jad che kar tiq sax caz che haq yeg chehd tug, Yer suq awr lehr te sehr phad phehq che yaog.

²³ Awg yand u ve haq, paw khod kha peh gha cawg che yaog. Awg lawn ghod ver, suh che ted ceng haq te lehq i hehd khar thad liz kanx te maq gha.

²⁴ Kheh ma khuhd, Yer suq awr lehr co co taer taer teq chehd cheaq te lehq, khar thad liz yawd paw khod phehq chehd che yaog.

²⁵ Kheh te cheaq te lehq, yawd haq cud lehq Ghig sa geh jiz lag che chaw awg gha lia haq yawd khar thad liz thaer khuhq vid tug kand pax cawg che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd awg pun lawg khawx tug, yawd khar thad liz teq chehd che yaog.

²⁶ A nig awr lehr, che kheh te che paw khod nux teq pa heh te lehq, yawd awr lehr, daq che kehg che, yaq kig jiz kig mad cawg che, chaq chiz kig mad cawg che, vend bax yad teq pa haq fir kha lar che he lehq muhd nuh maq che haq keh liz yawd haq Ghig sa chid taz vid lar che chaw te ghad phehq che yaog.

²⁷ Yawd awr lehr, awg kag awr ve paw khod nux teq pa heh te lehq, awg kawd thad a sug yawd ved vend bax awg pun, awg khaz nuhr chaw yad teq pa ve vend bax awg pun, ni gha lia tand tug gha tand vid che ma hez. Yawd awg ton haq te pawz lehax tand vid che[§] yaog. Te pawz kawq tand tug maq lor.

²⁸ Chaw yad teq pa awr lehr, awg ghad nud vix che liz, paw khod nux te tug awg lid tawd khuhd i hehd haq a yad pid che yaog. Kheh ma khuhd, awg lid tawd khuhd awg khaz nuhr lag che khanr lar che tawd te khuhd awr lehr, khar thad liz peh lawq jad che Yad phu te ghad haq a yad pid lar che yaog.

8

Kar tiq sax caz awg suhx awg pun awg kanr te sehr phad

¹ Ngag koz gad che awg lawn ir che awr lehr che kheh yaog. Che kheh te che paw khod nux* te ghad a nig cawg che yaog. Yawd awr lehr, muhd nuh maq lo chehd che Kand pax ir sehr phad ve kaw jaw laq yaq awr phawd huh mi lar lehq,

² awg cehg mag ve hax po[†] bon yehg awg khuhn, daq kehg che chehd kig huh, kanx te sehr phad phehq che yaog. Awg cehg mag ve hax po bon yehg u ve awr lehr,

chaw yad te lar che ma hez, Jawd mawd Ghig sa te lar che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, paw khod nux awg gha lia awr lehr, laq sawnr he lehq tand tug teq pa tand vid tug awg pun, i hehd haq lez teh lar che yaog. Kheh te lehq, paw khod nux che te ghad liz, tand tug ted ceng cear yawd gha cawg lar che yaog.

⁴ Yawd awr lehr mig gig khod-aq lo chehd chehd che heh ver, yawd paw khod phehq tug ma hez.[‡] Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd awg khad heh te lehq, laq sawnr teq pa tand vid sehr phad teq pa cawg chehd che yaog.

⁵ I hehd awr lehr, muhd nuh maq lo bon yehg ve awg hoq awg han he lehq awg ghig han lehax phehq che bon yehg ted mag awg khuhn kanx te chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, Mod ser awr lehr has po bon yehg haq teag lehd te che te yand, Ghig sa yawd haq che kheh koz mar vid che, [†]“Keh dig thag lo nawg haq mawa peg che awg khad heh te lehq awg gha lia haq nawg te tug sa tiq teo,” lehz yawd haq koz vid che yaog.

⁶ A meha Yer suq awr lehr, daq jad che kar tiq sax caz awg pun awg kanr te sehr phad phehq che heh, yawd gha lar che kanx liz daq jad che yaog. A thoq haq te lehq kar tiq sax caz u ve daq jad cheawg le lehd koz ver, daq jad che kar tiq teq pa awg khod-aq teh lar che haq te lehq yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, awg kawd ped maq ve kar tiq sax caz ted mag peh lawq che heh ver, kar tiq sax caz ni pawz te pawz kawq pid tug maq lor.

⁸ Kheh ma khuhd, Jawd mawd Ghig sa yawd ved chaw ceng haq vend bax tar lehq koz che,

[†]“Ngawx lor, Id sar rer laq chaw teq pa he lehq Yud daq chaw teq pa haq kar tiq sax caz awg suhx ngag teh lar vid tug awg ni cawg tug yaog.

⁹ Kar tiq sax caz awg suhx u ve awr lehr, i hehd ve a pux a pi teq pa haq ngag laq kuhr ghawg lehq

Ed jid tuq muhd mig awg khuhn sir veva tuhaz che teq ni huh, ngag i hehd haq te vid lar che kar tiq sax caz heh ma hez.

Awg lawn ghod ver, ngag ved kar tiq sax caz awg khad haq i hehd mad kawq te.

Kheh te lehq, ngag liz i hehd haq chid bag lar haz che yaog lehz, Jawd mawd Ghig sa koz che yaog.

§ 7:27 7:27 te pawz lehax tand vid che Khanr suh che haq koz che yaog. 9:12, 10:10 * 8:1 8:1 Che kheh te che paw khod nux Yer suq haq koz che yaog. 7:19-28 † 8:2 8:2 awg cehg mag ve hax po Muhd nuh maq lo cawg che bon yehg haq koz che yaog. 7:25 ‡ 8:4 8:4 paw khod phehq tug ma hez 7:13 haq ngawx † 8:5 8:5 Tuhz 25:40 † 8:8 8:8-12 Yrm 31:31-34

10 Awg yand u ve peg khaz nuhr, Id sar rer laq ted yehg haq ngag te vid tug kar tiq sax caz awr lehr che kheh yaog.

Ngag ved awg lid tawd khuhd teq pa i hehd ve ni ma duhd khad awg khuhn ke vid lehq,

i hehd ve ni ma awg thag huh buhq vid tug yaog.

Ngag i hehd ve Ghig sa phehq lehq, i hehd liz ngag ved chaw phehq tug yaog, lehz Jawd mawd Ghig sa koz che yaog.

11 I hehd awr lehr, 'Jawd mawd Ghig sa haq sir-og,' lehz muhd mig yad chawd chawad lehd ma koz, a vix a nax lehd ma koz,

te ghad haq te ghad mar vid daq tug maq lor.

Awg lawn ghod ver, i hehd awg khuhn i jad che te ghad te lehq ir jad che te ghad kha gag, i hehd awg gha lia ngag haq sir tug yaog.

12 Ngag i hehd ve yaq kig jiz kig teq pa haq hax kar vid tug yaog.

I hehd ve vend bax teq pa haq ngag kawq duhd tuhd tug ma hez," lehz Jawd mawd Ghig sa koz che yaog.

13 Kar tiq sax caz awg suhx lehz yawd koz che te yand, awg kawd maq pid lar che[§] kar tiq sax caz awg pir phehq vid vehr che yaog. Muh jad lehq pir vehr che awg ceng awr lehr, meh x ve hr tez che yaog.

9

¹ Awg kawd ped maq ve kar tiq sax caz awr lehr, a kor pi che haq caz daq che awg lid awg khad teq pa he lehq mig gig khodaq ve daq kehg che yehg* ted yehg cawg che yaog.

² Awg lawn ghod ver, hax po bon yehg haq te lar lehq, awg kawd teq tawn awg khuhn a mir khehd tar kig, teh cuh he lehq tand lar che khaor mod cawg che yaog. Chehd kig u ve teq tawn haq daq kehg che chehd kig lehd koz che yaog.

³ Pha thed lar che nid mag ted mag awg khuhn phawd awr huh, daq kehg jad che chehd kig lehd koz che hax po bon yehg teq tawn cawg ser che yaog.

⁴ U ve awg khuhn si sax mawr lar che san tox tand kig he lehq si kha caw yuhd mawr lar che kar tiq sax caz tan kor cawg chehd che yaog. Tan kor u ve awg khuhn, mar naq sir[†] ke lar che si mawq khu, awg

car nuad tuhaz chehd che Ar ronr ve jud fir tag he lehq kar tiq sax caz awg lid buhq lar che huhx meh awg bax teq pa cawg chehd che yaog.

⁵ Tan kor u ve awg thag huh awg mig awg phond cawg che kher rud ber[‡] nid mag awr lehr, vend bax phehd kig awg hoz haq beh lar che yaog. Awg lawn u ve teq pa, awg ceng gha lia haq a meha koz maq gha ser.

⁶ U ve teq pa haq che kheh te peg ver, paw khod teq pa awr lehr, a sug yawd ved kanx haq te tug, hax po bon yehg awg kawd teq tawn awg khuhn khar thad liz geh chehd che yaog.

⁷ Kheh ma khuhd, niq tawn teq tawn awg khuhn paw khod nux te ghad lehax geh gha che yaog. Yawd gehe che te yand, yawd awg ton awg pun lehd ma koz, maq sir lehq te che chaw yad teq pa ve vend bax awg pun lehd ma koz, tand vid tug awg suhr yug lehq, ted khuhq ted pawz lehax gha gehe che yaog.

⁸ Hax po bon yehg awg kawd ped maq ve teq tawn cawg chehd ser che kheh cev, daq kehg che chehd kig awg khuhn gehe tug yaq kaw maq pawr ser, lehz Daq che kehg che Awg ha phu pheq mawa che yaog.

⁹ Awg lawn che awr lehr, che teq co awg pun tawd par hax phehq che yaog. U thad lo laq sawnr he lehq tand tug teq pa tand vid chehd che liz, laq sawnr he lehq tand tug u ve teq pa awr lehr, a kor piag che chaw te ghad ve sir vix che ni ma haq peh lawq vid tug te maq gha.

¹⁰ Awg ceng che teq pa awr lehr, cad tug dawg tug lehd ma koz, chuhd kha che awg lid laex ceng lehd ma koz, awg ton awg thag phawd awr ve awg lid awg khad teq pa lehax phehq lehq Ghig sa awg suhx kawq ghu te tug awg yand gag thad kha gag[§] lehax teh lar che yaog.

¹¹⁻¹² Paw khod nux te lehq daq che awg ceng tea tug awg pun Khreq lag che te yand, lex lehq ir jad peh lawq jad ve hr che hax po bon yehg ted yehg awg khuhn yawd phanr kae lehq, daq kehg jad che chehd kig awg khuhn te pawz lehax gehe che yaog. Te pawz kawq gehe tug maq lor. Hax po bon yehg u ve awr lehr, laq kuhr te lar che ma hez, mig gig che ve haq caz daq che liz ma hez. Daq kehg jad che chehd kig awg khuhn yawd gehe che te yand, a chiq he lehq nud nehax awg suhr haq yug gehe che ma hez. Yawd ved awg suhr haq

§ 8:13 8:13 *awg kawd maq pid lar che* Mod ser haq cud lehq pid lar che awg lid tawd khuhd haq koz che yaog.

* 9:1 9:1 *daq kehg che yehg* Hax po bon yehg haq koz che yaog. † 9:4 9:4 *mar naq sir* Id sar rer laq chaw teq pa heh pir khuhn caw tod chehd thad gha cad che khaor mod haq koz che yaog. Tuhz 16:31-34, Heh 17:8-10 ‡ 9:5

9:5 *kher rud ber* Ghig sa ve muhd nuh maq cuh yad haq koz che yaog. Tuhz 25:17-22 § 9:10 9:10 *kawq ghu te tug awg yand gag thad kha gag* Yer suq ve kar tiq sax caz awg suhx lag gag thad kha gag lehd koz gad che yaog.

yug gehe che haq te lehq, a nig co co taer taer thaer khuhq che ted ceng haq gha tug yawd te che yaog.

¹³ Awg lawn ghod ver, a chiq he lehq nud par ve awg suhr liz, nud ma hax tox tand lar che khuhq la liz, awg lid awg khad phawd awr mad daq mad kehq che chaw* teq pa haq phehq puhr vid che te yand, awg suhr awg sar phawd awr daq vid kehq vid tug te gha che ver,

¹⁴ Khreq ve awg suhr awr lehr, nig hehd ve sir vix che ni ma awg khuhn suh vehr che kanx† teq pa haq chuhd kha vid lehq, teq chehd che Ghig sa awg pun kanx te gha tug, che haq keh lex lehq khawd-ehg ma te gha tuawg le. Yawd awr lehr, co co taer taer teq chehd che Awg ha phu haq cud lehq, awg kix awg hawehd a cehax liz mad cawg che awg khuhn, yawd ved awg ton Ghig sa haq tand vid che yaog.

¹⁵ Kheh te cheaq te lehq, awg kawd ped maq ve kar tiq sax caz awg huhx lo te yaq che teq pa haq pong vid tug awg pun, Yer suq khanr suh peg che yaog. Kheh te lehq, kug yug lar che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa i hehd haq pid tug yaog lehd koz lar che co co taer taer ve awg sinx haq gha tug, Yer suq awr lehr, kar tiq sax caz awg suhx awg pun awg kanr te sehr phad phehq che yaog.

¹⁶ Awg sinx pid tug awg pun liq buhq teh lar che ted ceng cawg che ver, awg sinx pid sehr phad awg cehg mag suh vehr che yaog‡ lehq che ve haq awg kawd gha sir che yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, awg sinx pid tug awg pun liq buhq lar che heh, awg sehr phad suh vehr peg nuhr heh awg sinx pehg vid gha che yaog. Awg sehr phad teq chehd che kheh ceh, buhq lar che heh awg sinx pehg vid maq gha ser.

¹⁸ Awg kawd ped maq ve kar tiq sax caz ted maer liz, awg suhr haq ma yehd lehq tanr te lag che ma hez.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, awg lid tawd khuhd awg khuhn pid lar che tawd khuhd awg gha lia Mod ser chaw awg gha lia haq koz vid peg khaz nuhr, nud nehax awg suhr he lehq a chiq awg suhr haq a kaz khuhq daq lehq, nix-i ghad te che yawg muh he lehq hud suq lehd koz che muhq ted chuHQ haq yehd lehq, liq haq lehd ma koz, chaw awg gha lia haq lehd ma koz, yawd phehq puhr vid che yaog.

²⁰ Awg yand u ve haq yawd koz che, †“Awg suhr che awr lehr, Ghig sa nig hehd haq tawd pehar lar che kar tiq sax caz ve

awg suhr phehq che yaog,” lehd koz che yaog.

²¹ Hax po bon yehq he lehq u huh yehd che awg khen awg gha lia haq liz, u ve heh te lehq yawd awg suhr yug lehq phehq puhr vid che yaog.

²² Awg lid tawd khuhd pid lar che heh te lehq, a lag kheh awg ceng gha lia haq awg suhr yug lehq chuhd kha lar che yaog. Awg suhr sez che ted ceng mad cawg ver, vend bax phehd che ted cear liz mad cawg.

Yer suq yawd awg ton tand vid che haq te lehq vend bax haq yug chid bag che

²³ Kheh te lehq, muhd nuh maq lo ve awg ceng teq pa ve awg hoq awg han haq chuhd kha tug, che kheh te che teq pa haq gha te che yaog. Kheh ma khuhd, muhd nuh maq lo awg cehg mag phehq che awg ceng teq pa haq chuhd kha tug, lex lehq daq che tand tug teq pa haq gha yehd che yaog.

²⁴ Awg lawn ghod ver, Khreq awr lehr chaw yad laq kuhr te lar che^S daq kehq che chehd kig awg khuhn gehe che ma hez. U ve awr lehr, awg cehg mag ve chehd kig ted mag ve awg hoq awg han lehax phehq che yaog. Kheh ma khuhd, a meha a nig awg pun Ghig sa mehZ khuhd suhr yawd chehd lar tug, muhd nuh maq lo yawd gehe lar peg che yaog.

²⁵ Paw khod nux awr lehr, a sug yawd ved awg suhr ma hez che haq yug lehq, daq kehq che chehd kig awg khuhn khuhq gha lia gehe che yaog. Kheh ma khuhd, Khreq awr lehr u ve heh te lehq yawd awg ton laex pawz gha tand vid che ma hez.

²⁶ U kheh te gha tand vid che ver, mig gig te phanr thad liz tanr lehq, yawd laex pawz gha khanr suh tug yaog. Kheh ma khuhd, yawd awg ton tand vid che haq te lehq vend bax haq yug chid bag tug, awg leh med ve awg yand che awg khuhn yawd te pawaz lehax tuhaz che yaog.

²⁷ Chaw yad teq pa awr lehr, te pawaz lehax suh lehq, awg khaz nuhr suhx jehg che haq gha khanr che yaog.

²⁸ Che ve heh te lehq Khreq awr lehr, chaw kha peh ve vend bax haq khanr puhd tug, te pawaz lehax yawd awg ton tand vid che haq gha khanr che yaog. Yawd ni pawz te pawz kawq yaq che te yand, vend bax haq chuhd kha tug lag che ma hez. Kheh ma khuhd, yawd haq duhd law chehd che chaw teq pa haq yawd thaer khuhq vid tug lag che yaog.

* **9:13 9:13 mad daq mad kehq che chaw** Ak 11:15 haq ngawx. † **9:14 9:14 suh vehr che kanx** Vend bax haq koz che yaog. 6:1 ‡ **9:16 9:16 awg sinx pid sehr phad awg cehg mag suh vehr che yaog** Yer suq suh che haq te lehq co tiq ha tiq gha che haq koz gad che yaog. † **9:20 9:20** Tuhz 24:8 § **9:24 9:24 laq kuhr te lar che** Mod ser te lar che hax po bon yehq haq koz che yaog.

10

¹ Awg lid tawd khuhd awr lehr, lag tug ve daq che awg ceng teq pa* awg cehg mag phehq che ma hez. U ve teq pa ve awg ghig han lehax phehq che yaog. Kheh te cheaq te lehq, ted khuhq peg ted khuhq khar thad liz tand tug haq lehax tand vid che awr lehr, awg pad huh jiz kae che chaw teq pa haq peh lawq vid tug te maq gha.

² I hehd peh lawq vehr che heh ver, awg khaz nuhr i hehd tand tug mad kawq tand che ma hez hawg la. A kor piag che chaw teq pa awr lehr, te pawz daq peg kehg peg che heh ver, awg khaz nuhr liz vend bax cawg che leh, i hehd ve ni ma khuhn mad kawq duhd.

³ Kheh ma khuhd, tand tug che teq pa haq te lehq, ted khuhq peg ted khuhq vend bax teq pa i hehd haq kawq duhd nuhd vid che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, nud par awg suhr he lehq a chiq awg suhr awr lehr, vend bax teq pa haq yug kha maq gha tag.

⁵ Kheh te cheaq te lehq, Khreq mig gig khod-aq lo yaq huh yawd koz che, †“Ghig sa-og, nawg awr lehr tand tug he lehq

laq sawnr haq he gad che ma hez.

Ngag awg pun awg ton te ton nawg ghu lar peg che yaog.

⁶ A mir tox tand che tand tug he lehq vend bax awg pun tand tug teq pa haq nawg ha lehq che ma hez.

⁷ Awg yand u ve haq ngag koz che, ‘Ngawx lor,

loq lar che liq awg khuhn ngag awg lawn buhq lar che heh,

“Ghig sa-og, nawg ved a lor haq te tug ngag lag che yaog,” ’ ’ ’

lehd koz lar che yaog.

⁸ Ar chid-i awg kawd huh koz lar che heh, “Tand tug he lehq laq sawnr teq pa haq lehd ma koz, a mir tox tand che tand tug he lehq vend bax awg pun tand tug teq pa haq lehd ma koz, nawg maq he gad lehq maq ha lehq che yaog,” lehd koz lar che yaog. (Tand tug che teq pa haq awg lid tawd khuhd koz lar che heh te lehq tand vid che yaog.)

⁹ “Ngawx lor, nawg ved a lor haq te tug ngag lag che yaog,” lehz yawd te pawz kawq koz che yaog. Awg khaz nuhr ve ted mag† haq yeg vid gha tug, awg kawd ped

maq ve ted mag‡ haq yawd chid bag lar haz che yaog.

¹⁰ U kheh te tug Ghig sa ve a lor cawd cheaq te lehq, Yer suq Khreq yawd ved awg ton te pawz lehax tand vid che awg khuhn a nig daq vehr kehg vehr che yaog.

¹¹ Paw khod teq pa awr lehr, ni gha lia tand kig huh hox lar lehq, vend bax haq phehd maq gha che tand tug^S teq pa haq tand vid don chehd che yaog.

¹² Kheh ma khuhd, Yer suq awr lehr vend bax haq phehd kha tug, co co taer taer awg pun tand tug ted mag lehax* haq tand vid peg khaz nuhr, Ghig sa ve laq yaq awr pax awr huh mi chehd che yaog.

¹³ Yawd u huh mi chehd che awr lehr, yawd ved cand par teq pa haq yawd ved khi ho huhx lo, Ghig sa tar vid thad kha gag law chehd che yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, tand tug ted mag lehax haq tand che awg khuhn, daq veh kehg veh tod che chaw teq pa haq yawd co co taer taer peh lawq vid peg che yaog.

¹⁵ Daq che kehg che Awg ha phu liz a nig haq sax khiz khanr ax che yaog. Awg lawn ghod ver yawd koz che,

¹⁶ †“Awg yand u ve awg khuhn,

ngag i hehd haq te tug kar tiq sax caz awr lehr che kheh yaog.

Ngag ved awg lid tawd khuhd teq pa i hehd ve ni ma awg khuhn lo ke vid lehq,

i hehd ve ni ma duhd khad awg thag huh ngag buhq vid tug yaog.”

lehz Jawd mawd Ghig sa koz lar che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, “I hehd ve vend bax teq pa he lehq haeg che kanx teq pa haq ngag kawq tawd lar tug ma hez,” lehz daq che kehg che Awg ha phu koz che yaog.

¹⁸ Che teq pa haq phehd kha peg khaz nuhr, vend bax awg pun tand tug ted ceng haq mad kawq lor.

¹⁹ Kheh te lehq, a vix a nax teq paog, Yer suq ve awg suhr haq te lehq, daq kehg jad che chehd kig† awg khuhn a nig ni ma tag che khuhn te lehq gehe gha che yaog.

²⁰ A nig gehe che awr lehr, Yer suq pha thed lar che haq leg kha‡ che haq cud lehq, a nig awg pun yawd co ha teq che yaq kaw awg suhx te caz te pawar lar che haq a nig gehe che yaog. Yer suq suh che haq te lehq, pha thed lar che u ve haq yawd leg kha vehr che yaog.

* 10:1 10:1 lag tug ve daq che awg ceng teq pa Yer suq tea tug kanx haq koz che yaog. † 10:5 10:5-7 Chid 40:6-8 † 10:9 10:9 Awg khaz nuhr ve ted mag Yer suq te lar che kar tiq sax caz awg suhx haq koz che yaog.

‡ 10:9 10:9 awg kawd ped maq ve ted mag Mod ser ve kar tiq sax caz awg pir haq koz che yaog. § 10:11 10:11

vend bax haq phehd maq gha che tand tug To nud to saz tox tand che haq koz che yaog. * 10:12 10:12 tand tug ted mag lehax Yer suq yawd ved awg ton haq koz che yaog. † 10:16 10:16-17 Yrm 31:33-34 † 10:19 10:19

daq kehg jad che chehd kig Ghig sa mehzh khuhd suhr huh gehe phehq che haq koz che yaog. 4:16 ‡ 10:20 10:20 pha thed lar che haq leg kha Yer suq khanr suh lehq Ghig sa geh kae phehq che haq koz che yaog.

²¹ Ghig sa ve yehg ted yehg awg khod-aq lo ir jad che paw khod te ghad a nig cawg che yaog.

²² Kheh te lehq, sir vix che ni ma awg khuhn cawg lar che haeg che awg ceng teq pa meh xvehr thad kha gag, a nig ved ni ma haq awg suhr pheh q puhr ax lehq daq keh g che a kaz haq yehd lehq a nig ved awg ton haq chuhd kha ax peg cheaq te lehq, a nig kha nehax yonr che awg khuhn, awg ceh g mag ni ma awg tawg kha gag Ghig sa geh jiz gehe veg.

²³ A nig yonr lehq su haq koz mar vid lar che duhd law che ted ceng haq hiz hiz nad nad maq te lehq, yeg chawa yug cid lar-ag veg. Awg lawn ghod ver, kar tiq pid sehr phad awr Lehr, kar tiq yeg che yaog.

²⁴ Kheh te lehq, te ghad he lehq te ghad haq haq pehd che ni ma cawg lehq, daq che kanx teq pa haq te daq vid tug, su haq duhd ngawx lehq awg ghad pid-ag veg.

²⁵ Chaw ted pehg pehar teq geha phawng daq che ted ceng haq chid bag lar haz vehr che yaog. Nig hehd u kheh taq te. Kheh ma khuhd, Yer suq kawq yaq che awg ni u ve teq ni gag vehr tez che haq nig hehd sir cheaq te lehq, lex lehq awg ghad pid daq chehd-oq.

A sug yawd ved a lor awg khad haq maq gha kawq te tug sa tiq pid che

²⁶ Awg lawn ghod ver, awg ceh g mag te che awg lawn haq a nig sir lehq haq yug peg khaz nuhr, a sug yawd ved a lor awg khad haq vend bax kawq te che ver, vend bax awg pun tand tug mad kawq cawg.

²⁷ Kheh ma khuhd, kuhz tug ir jad che suhx jehg che haq law lar che ted ceng he lehq Ghig sa ve cand par teq pa haq a mir tox bag tug che ted ceng lehax cawg che yaog.

²⁸ Mod ser ve awg lid tawd khuhd haq te yaq che chaw te ghad awr Lehr, sax khiz khanr sehr phad ni ghad^S ma hez ver seh ghad cawg ver, su yawd haq maq har kax lehq dawz vehr che yaog.

²⁹ Ghig sa ve Yad phu haq naz kix lar lehq, a sug yawd awg ton haq daq keh g vid tug te che kar tiq sax caz ve awg suhr haq chaq chiz che leh z sawnr lehq, awg bon pehar sehr phad Awg ha phu haq maq sawnr ma caz koz che chaw te ghad awr Lehr, nig hehd duhd ver, u ve haq keh lex lehq khawd-ehg taw maq hehd jad che cir yanr che haq yawd gha khanr kenr tuawg le.

³⁰ Awg lawn ghod ver, †“Kawq te khuhq tug ted ceng awr Lehr, ngaw ved kanx yaog. Ngag kawq sehr vid tug yaog,” lehd koz lar che tawd te khuhd haq lehd ma koz, †Jawd mawd Ghig sa awr Lehr, yawd ved chaw teq pa haq suhx jehg tug yaog,” lehd koz lar che tawd te khuhd haq lehd ma koz, che kheh koz sehr phad haq a nig sir chehd che yaog.

³¹ Teq chehd che Ghig sa ve laq kuhr awg khuhn che geh tug awr Lehr, kuhz tug ir jad che* ted ceng pheh q che yaog.

³² Pong lag che awg ni awg hax teq pa haq duhd ngawx-oq. Awg yand u ve haq, nig hehd awg ghiz haq gha mawg peg khaz nuhr,† yeg khanr che awg khuhn tuq che khanr che haq hax ceh nux gha bawz daq che yaog.

³³ Su meh z khuhd suhr nig hehd haq maq sawnr ma caz tea che lehd ma koz, du deh ax che lehd ma koz, nig hehd gha khanr che awg khod-aq liz, u kheh te gha khanr che chaw leh q daq gha teq geha nig hehd ni ma awg khuhn gha khanr jaw che yaog.

³⁴ Awg lawn ghod ver, nig hehd thawnr khuhn chehd che chaw geh teq geha khanr che liz, su nig hehd ve med nged jeg kor haq hinx yug lu yug liz, nig hehd ha leh q ha ka khanr che yaog. Awg lawn ghod ver, u ve haq keh lex leh q daq jad che, maq meh x vix mad lug vix che med nged jeg kor nig hehd cawg lar che haq nig hehd sir vehr che yaog.

³⁵ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd ni ma tag che ted ceng haq ta chid bag lar haz. Awg lawn ghod ver, u ve haq te lehq laq sawnr ir che ted ceng haq nig hehd gha tug yaog.

³⁶ Ghig sa ve a lor haq nig hehd te lehq, yawd koz lar che heh gha te tug, yeg khanr vix che ni ma haq nig hehd lor che yaog.

³⁷ †“Awg lawn ghod ver, lag tug te ghad awr Lehr,
yawd maq law chehd leh q maq muh tand lag gag tug yaog.

³⁸ Ngag ved thed che cawd che chaw te ghad awr Lehr,
yonr che haq te lehq co ha gha teq tug yaog.

Yawd awr Lehr awg khaz nuhr jiz koeq[‡] ver,
ngag yawd awg khuhn ni khaz suh tug ma hez,”

lehd koz lar che yaog.

³⁹ Kheh ma khuhd, a nig awr Lehr awg khaz nuhr jiz koeq leh q lug vehr sez vehr che

§ 10:28 10:28 sax khiz khanr sehr phad ni ghad Bon 17:2-7 † 10:30 10:30 Bon 32:35-36 * 10:31 10:31 kuhz tug ir jad che Ghig sa cir yanr che ted ceng haq koz che yaog. † 10:32 10:32 awg ghiz haq gha mawg peg khaz nuhr Khreq yad pheh q vehr khaz nuhr lehd koz gad che yaog. † 10:37 10:37-38 Hbk 2:3-4 ‡ 10:38 10:38 awg khaz nuhr jiz koeq Ni ma maq yonr che haq koz che yaog.

chaw teq pa phehq che ma hez. A nig yonr che awg khuhn a nig ved co ha thaer khuhq che haq gha che chaw teq pa phehq che yaog.

11

Yonr che awg lawn

¹ Yonr che ted ceng haq te lehq, a nig duhd law chehd che teq pa haq awg cehg mag gha tug haq lehd ma koz, a nig mad mawg ser che awg ceng teq pa awg cehg mag cawg chehd che haq lehd ma koz, a nig kha nehax awg cehg mag sir lar che yaog.

² A mig thad ve chaw teq pa yonr cheaq te lehq, Ghig sa i hehd haq ni khaz suh che yaog.

³ Ghig sa ve tawd khuhd haq te lehq kha cawg kha mig che awg ceng gha lia phehaq che haq a nig gha sir che awr lehr, a nig yonr che haq te lehq yaog. Kheh te cheaq te lehq, mawg chehd che awg ceng teq pa awr lehr, mad mawg che awg ceng teq pa awg khuhn te tuhaz che haq liz a nig gha sir che yaog.

⁴ Ar ber laq* awr lehr, yonr cheaq te lehq, Kar id naq ve tand tug haq keh daq che tand tug Ghig sa haq tand vid che yaog. Yawd ved laq sawnr teq pa haq Ghig sa haq yug cheaq te lehq, yawd thed che cawd che chaw phehaq che yaog lehz, Ghig sa yawd awg lawn sax khiz khanr che yaog. Kheh te lehq, Ar ber laq suh vehr liz, yawd ved yonr che u ve haq te lehq yawd tawd yaw chehd ser che yaog.

⁵ †Ed nawq awr lehr, yonr cheaq te lehq suh che ted ceng haq maq gha khanr tug Ghig sa yawd haq muhd nuh maq lo yug taz veh che yaog. Ghig sa yawd haq yug taez veh cheaq te lehq, su yawd haq ca mad mawg. Ghig sa yawd haq mad yug taz veh ser huh, "Yawd haq ngag ni khaz suh che yaog," lehz Ghig sa sax khiz khanr che yaog.

⁶ Chaw yad awr lehr, yonr che ted ceng mad cawg ver, Ghig sa ni khaz suh tug te maq gha. Awg lawn ghod ver, Ghig sa geh jiz kae che chaw awr lehr, Ghig sa cawg che haq lehd ma koz, yawd haq ca che chaw teq pa haq yawd awg bon pid che haq lehd ma koz, yawd gha yonr che yaog.

⁷ Nod ar† awr lehr yonr cheaq te lehq, mad phehq lag ser che awg ceng teq pa awg lawn Ghig sa yawd haq koz vid mar vid che te yand, yawz yan che awg khuhn na yug lehq, yawd ved yehg yad ka yad teq pa gha pong tug, yawd huh lawd kor te che

yaog. Che kheh te yonr che awg khuhn, yawd mig gig yad teq pa haq suhx taz lehq, yonr che haq te lehq thed che cawd che ted ceng haq gha che yaog.

⁸ Ar brar hanr‡ awr lehr yonr cheaq te lehq, yawd awg sinx gha tug muhd mig lo kae tug Ghig sa yawd haq kug che te yand, khar lo gha kae tug haq yawd maq sir liz na yug lehq kae che yaog.

⁹ Yonr cheaq te lehq, yawd gha tug Ghig sa kar tiq te lar che muhd mig awg khuhn, su muhd mig khuhn chehd che chaw heh yawd khehx chaw te chehd che yaog. Yawd geh teq geha Ghig sa kar tiq te lar che muhd mig u ve haq gha tug, Id caq he lehq Yar koq teq pa geh hax po teq pa awg khuhn yawd chehd chehd che yaog.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, Ghig sa kawx lar te lar che, awg cuhz penr yeg jad che med haq yawd duhd law chehd che yaog.

¹¹ Sar rad§ liz yonr cheaq te lehq, yad hu che awg yand leh vehr che liz, yawd yad hu gha che yaog. Awg lawn ghod ver, kar tiq pid sehr phad awr lehr, kar tiq yeg che yaog lehz Ar brar hanr sawnr lar che yaog.

¹² Kheh te lehq, mawd jad lehq suh vehr tez che* haw khaz te ghad lehax awg khuhn, awg yad awg dug kha peh cawag che yaog. I hehd awr lehr, muhd nuh maq lo cawg che muhd ki sir heh te lehq mad jad lehq, lad chuhd ghig puhr pad lo cawg che sehnd sir heh te lehq ghawn maq gha thad kha gag cawg che yaog.

¹³ Chaw che teq pa awg gha lia, yonr lar che khuhn suh vehr che yaog. Ghig sa i hehd haq pid tug yaog lehd koz lar che awg ceng teq pa haq i hehd maq gha ser liz, awg ceng u ve teq pa haq vid-aq lo i hehd gha mawg lehq ha lehq jad che yaog. I hehd awr lehr, mig gig khod-aq lo chehd thad, su muhd su mig lo khehx chaw heh te chehd che yaog lehz i hehd koz che yaog.

¹⁴ U kheh koz che chaw teq pa awr lehr, i hehd gha tug muhd mig haq ca chehd che yaog, lehz i hehd kha sehax pheq mawa che yaog.

¹⁵ I hehd tuhaz che muhd mig haq duhd nuhd chehd che ver, i hehd koeq tug awg yand cawg che yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, i hehd duhd law chehd che muhd mig awr lehr, u ve haq keh daq che muhd nuh maq muhd mig phehq che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa awr lehr i hehd ve Ghig sa phehq che yaog lehz, su koz che haq yawd mad yaq taw. Awg lawn ghod ver, i hehd chehd

* 11:4 11:4 *Ar ber laq* Khiz 4:3-4 † 11:5 11:5 Khiz 5:24 † 11:7 11:7 *Nod ar* Khiz 5:28-9:29 ‡ 11:8 11:8

Ar brar hanr Khiz 12:25 § 11:11 11:11 *Sar rad* Ar brar hanr ve awg mid ma chaw meh ma haq koz che yaog.

Khiz 18:11-12 * 11:12 11:12 *suh vehr tez che* A saq 100 khuhq gag vehr che Ar brar hanr haq koz che yaog. Rm 4:19

tug awg pun med haq yawd ghu lar peg che yaog.

¹⁷⁻¹⁸ Ar brar hanr awr lehr, yonr cheaq te lehq, Ghig sa yawd haq lawnd ngawx che te yand, yawd Id caq haq yug lehq tand vid che yaog. †Id caq awg khuhn nawg ved awg ceng awg khad cawag tug yaog lehd koz, kar tiq gha lar che chaw te ghad awr lehr, yawd ved yad par te ghad lehax te che haq tand vid che yaog.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa awr lehr chaw yad haq suh kig lo kawq teq tuag vid vix che haq yawd yonr chehd che yaog. Tawd par hax te ver, suh kig lo yawd ved yad par haq yawd kawq khuhq gha che† yaog.

²⁰ Id caq awr lehr yonr cheaq te lehq, Yar koq he lehq Id sawd haq awg khaz nuhr gha tug awg bon naq vid lar che yaog.

²¹ †Yar koq awr lehr, yonr cheaq te lehq, suh vehr tez che te yand, Yod sehq ve yad par ni ghad haq bon naq vid lehq, yawd ved jud fir tag thuhq cid lar lehq Ghig sa haq a kor pi che yaog.

²² Yod sehq awr lehr yonr cheaq te lehq, yawd ved a saq leh vehr tez che te yand, Id sar rer laq chaw teq pa Ed jid tuq muhd mig awg khuhn gha tuhez tug awg lawn koz vid lehq, yawd ved awg ghuhd haq khawd-ehg kheh te tug awg lawn yawd tawd pid lar haz che yaog.

²³ Mod ser ve awr pa awr ye awr lehr yonr cheaq te lehq, Mod ser pawag peg khaz nuhr, har pa seh lehd kha gag yawd haq khuhd ceh lar che yaog. Awg lawn ghod ver, yad par u ve awr lehr awg khed awg ngand daq jad che haq ix mag gha mawg lehq, jawd mawd nux tawd pid lar che haq ix mag ma kuhz.

²⁴ Mod ser awr lehr yonr cheaq te lehq, yawd ir vehr che te yand thad, Phar rawd yad mid ve awg yad par lehd koz che haq yawd maq khanr gad.

²⁵ Teq cuhx te yand vend bax awg khuhn ha lehq chehd che haq keh Ghig sa ve awg yad awg dug teq pa geh teq geha gha tuq gha khanr tug haq yawd lex lehq he gad che yaog.

²⁶ Khreq awg pun gha tuq gha khanr che ted ceng awr lehr, Ed jid tuq muhd mig awg khuhn cawg che daq jad che med nged jeg kor haq keh lex lehq awg phuhd khaz jad che ted ceng phehq che lehd, yawd duhd lar che yaog. Awg lawn ghod ver, yawd gha tug laq sawnr haq yawd chid ngawx cuhx chehd che yaog.

²⁷ Yonr cheaq te lehq, jawd mawd nux nez nag che haq yawd ma kuhz lehq, Ed jid

tuq muhd mig awg khuhn tuhez che yaog. Awg lawn ghod ver, mawg maq gha che‡ te ghad haq mawg lar che heh te lehq, yawd ni ma yeg che yaog.

²⁸ Yad kaog teq pa haq te lug sehr phad awr lehr, i hehd haq maq gha duhq tug, Mod ser yawd yonr cheaq te lehq, Par sar khar pawehd te lehq awg suhr phehq puhr lar che yaog.

²⁹ Yonr cheaq te lehq, Id sar rer laq chaw teq pa awr lehr god-o ghad te che mig gig thang huh tod kae che heh, Lad chuhd ghig ni haq khanr veh che yaog. Kheh ma khuhd Ed jid tuq chaw teq pa u ve heh te lehq khanr kae chehd che te yand, ka suh vehr che yaog.

³⁰ Yonr cheaq te lehq, Id sar rer laq chaw teq pa Yer riq khod§ med haq suhr ni caw peg khaz nuhr, lad vend paz cheag che yaog.

³¹ Meh mar lanx Rar haq* awr lehr, yonr cheaq te lehq maq na yug che chaw teq pa geh maq gha lug. Awg lawn ghod ver, jaz ngawx sehr phad teq pa haq yawd ha lehq ha ka haq yug che haq te lehq yaog.

³² Kheh te lehq, ngag a thoq haq vawr gha kawq koz tug ser-aw le. Awg lawn ghod ver, Gid donr, Bar rehq, Sar sonr, Yer phar taq, Dar viq, Sar moer laq he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq pa awg lawn ca koz mad peg tag.

³³ Chaw u ve teq pa awr lehr, yonr cheaq te lehq muhd mig teq pa haq ghad che, thed-e ghad cawd-aw ghad uq penr che, Ghig sa ve kar tiq tawd khuhd teq pa haq gha lar che, lad cag six ve mawq kaw haq hoz lar che,

³⁴ hehnd jad che a mir haq sex vehr ghad che, a teh laq khuhn gha pong che, awg ghad nud che ted ceng awg khuhn awg ghad ir che haq gha che, maq bawz che awg khuhn awg ghad ir lag lehq, su muhd mig ve maq yad teq pa haq ghaq kog che yaog.

³⁵ Yad mid teq pa awr lehr, suh kig lo a sug yawd ved chaw kawq teq tuag che haq kawq khuhq gha che yaog.

Chaw ted pehg pehar awr lehr, hehnd jad che du deh che haq gha khanr che yaog. Awg lawn ghod ver, lex lehq haq che kawq teq tuag che ted ceng haq gha tug, su pong vid che haq i hehd maq khanr yug.

³⁶ Chaw ted pehg pehar awr lehr, su maq sawnr ma caz te lehq dawz che haq gha khanr che awg khod-aq liz, son caz pheh lehq thawnr khuhn ke lar che haq gha khanr che yaog.

† 11:17-18 11:17-18 Khiz 21:12 † 11:19 11:19 *suh kig lo ... kawq gha che* Id caq awg lawn koz chehd che yaog.

† 11:21 11:21 Khiz 47:31 ‡ 11:27 11:27 *mawg maq gha che* Ghig sa haq koz che yaog. § 11:30 11:30 *Yer riq*

khod Ys 6 * 11:31 11:31 *Rar haq* Ys 2:1-21, Yk 2:25

³⁷ Su huhx meh bag che, lex le le chez che he lehq a teh chuh vehr che haq i hehd gha khanr che yaog. Har ghuhd jad che ted ceng, du deh che ted ceng he lehq tuq che khanr che ted ceng haq i hehd gha khanr che awg khuhn, yawg gig kox a chiq gig kox haq veq deh lehq, ted kag peg ted kag lo i hehd gha phaw tod che yaog.

³⁸ I hehd awr lehr, heh pir khuhn he lehq keh thag lo lawg khoq lo, mig kor hax kor khuhn lo ca chehd tod che yaog. I hehd daq che haq te lehq, mig gig che ve i hehd haq maq kenr.

³⁹ Chaw u ve teq pa awg gha lia awr lehr, i hehd yonr che lehq Ghig sa sax khiz khanr che liz, kar tiq pid lar che teq pa haq i hehd maq gha ser.

⁴⁰ A thoq haq te lehq le lehd koz ver, Ghig sa awr lehr a nig awg pun daq jad che ted ceng haq ghu lar che haq te lehq, chaw u ve teq pa awr lehr, a nig geh teq geha ma hez ver, i hehd peh lawq che ted ceng haq gha tug ma hez.

12

Yer suq haq kha nehax ngawx lar-oq

¹ Kheh te cheaq te lehq, sax khiz khanr sehr phad* kheh taw maq mad lehq, mog heh te lehq a nig haq caw yuhd chehd cheaq te lehq, tawr chuhd lar che awg ceng awg gha lia haq chid bag vehr lehq, huhz chehd che vend bax awg gha lia haq kuhz chid bag lar haz lehq, a sug yawd awg pun ghu lar ax che awg khad haq ni ma yeg che awg khuhn cex kae veg.

² Cex kae chehd che te yand, Yer suq haq kha nehax ngawx lar-oq. Yawd awr lehr, a nig ved yonr che ted ceng haq awg kawd maq tanr te lehq peh lawq vid sehr phad phehq che yaog. Yawd mehzu khuhd suhr teh lar che ha lehq tug ted ceng haq te lehq, yaq taw che ted ceng haq ma duhd lehq, laq kan thag huh khanr suh peg che yaog. Yawd awr lehr, a meha Ghig sa ve kaw jaw laq yaq awr pax awr mi chehd vehr che yaog.

³ Nig hehd awg ghad maq gha nud lehq, ni ma maq gha lug tug, vend bax yad teq pa ve laq kuhr awg khuhn kheh taw taw kha muhd kha na te lehq tawr chuhd chehd che haq gha khanr che te ghad haq duhd ngawx-oq.

⁴ Nig hehd awr lehr, vend bax haq gha tawr daq bawz daq che awg khuhn, nig hehd ve awg suhr sez thad kha gag maq gha khanr jaw ser.

⁵ Yad par teq pa haq awr pa mar vid che heh, Ghig sa nig hehd haq koz mar ax che

tawd khuhd haq nig hehd lend vehor la. Yawd koz che,

†“Ngag yad par-og, Jawd mawd Ghig sa jawq mar lar che haq kheha koz gid cheawg lehd ta duhd.

Yawd nawg haq ded mar ax che te yand, ni ma tad lug.

⁶ Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Ghig sa awr lehr

yawd haq che chaw haq jawq mar vid lehq, yawd haq yug che yad par awg gha lia haq jawq mar vid che yaog,”

lehq yawd koz lar che yaog.

⁷ Yawd jawq mar lar che haq yeg khanr-oq. Yad par teq pa haq awr pa te vid che heh te lehq, Ghig sa nig hehd haq tea chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, awr pa mad jawq mar vid che yad par a sug te ghad cawg hawg le.

⁸ Yad awg gha lia jawq mar che ted ceng haq gha khanr che heh nig hehd maq gha khanr che ver, nig hehd yad awg cehg mag phehq che ma hez, hax chawd hax paz ve yad phehq che yaog.

⁹ Kheh te lehq, a nig haq jawq mar ax tug, awg suhr awg sar phawd awr awr pa teq pa cawg lehq, i hehd haq a nig yawz yan che yaog. Che haq keh lex lehq, co ha phawd awr ve Awr pa awg huhx lo a nig kha sehax chehd lehq co ha gha teq cawd che ma hez hawg la.

¹⁰ Awg lawn ghod ver, i hehd awr lehr a sug yawd ni ma cawd che heh a nig haq teq cuhx te yand awg khuhn lehax jawq mar che yaog. Kheh ma khuhd Ghig sa awr lehr, yawd daq che kehq che heh a nig liz daq lag kehq lag tug, a nig awg pun daq che haq yawd duhd lehq jawq mar ax che yaog.

¹¹ Jawq mar ax che awg ceng gha lia haq gha khanr che te yand, ha lehq tug cawg che ma hez, duhd har tug lehax cawg che yaog. Kheh ma khuhd, mar che haq gha khanr yug che chaw teq pa awg pun, awg khaz nuhr ver, thed che cawd che awg khuhn duhd sa gad sa che awg sir nuhaq che yaog.

Ghig sa ve awg bon haq maq gha chid bag lar haz tug sa tiq pid che

¹² Kheh te cheaq te lehq, nig hehd ve laq kuhr teh-o teh-o te chehd che teq pa haq chid lehq, awg ghad mad cawg che khi cuhx ku teq pa haq awg ghad cawg vid-oq.

¹³ Khi kud lug che chaw teq pa awg cuhx maq gha jiz kae lehq na vehr tug, nig hehd ve khi kud awg pun yaq kaw thed-e ghad ghu lar-oq.

* 12:1 12:1 sax khiz khanr sehr phad Her brehd liq 11 khuhn buhq lar che chaw teq pa haq koz che yaog.

† 12:5 12:5-6 Tawd 3:11-12

14 Nig hehd awr lehr, daq vid kehq vid tug lehd ma koz, chaw awg gha lia haq cawd daq hawr daq tug lehd ma koz, hax ceh nux teo. Daq che kehq che mad cawg che chaw a sug te ghad lehd ma koz, Jawd mawd Ghig sa haq maq gha mawg.

15 Nig hehd sa tiq kha nehax tar-oq. Ma hez ver, nig hehd awg khuhn chaw te ghad ghad Ghig sa ve awg bon haq maq gha vix-aq. Chaw u ve awr lehr, khad che awg chi tuhaz heh te lehq nig hehd haq soq saq lehq chaw kha peh haq chaq chiz tug liz tea vix-aq.

16 Awr te pog lehax gha cad tug awg pun, yad kaog ve a yad haq huhd vehr che Id sawd heh te lehq, hax chawd hax paz te lehq Ghig sa haq ma yawz maq yan che chaw, nig hehd awg khuhn te ghad-eg liz maq gha cawg tug, sa tiq kha nehax tar-oq.

17 Awg lawn ghod ver, awg khaz nuhr Id sawd awr lehr naq vid che awg bon haq kawq he gad che te yand, chid bag lar haz che haq yawd gha khanr che lehz nig hehd sir che yaog. Mehz ghig yaq che awg khuhn yawd hax ceh nux ca liz, kawq duhd phuhz tug awg yand mad kawq cawg.

18 Awg lawn ghod ver, laq kuhr liz vad gha che, a mir toq che, awg naz tuhax awg naz hoq te che he lehq muhd huh nux mez lag che keh ted dig huh nig hehd lag che ma hez.

19 Keh u ve ted dig huh behd mez che awg khuhd he lehq tawd yaw che awg khuhd haq gha kad che chaw teq pa awr lehr, i hehd haq tawd maq gha kawq yawa tug lawg khawx che yaog.

20 Awg lawn ghod ver, †“To nud to saz liz keh u ve haq gha duhq ver, huhx meh bag vehr-oq,” lehz tawd pid lar che haq i hehd khanr maq gha.

21 U ve teq pa haq gha mawg che te yand, kuhz tug ir jad che haq te lehq, †Ngag kuhz ched jad che yaog lehz, Mod ser koz che yaog.

22 Kheh ma khuhd, nig hehd lag che awr lehr, Yid onr keh thag lo lag che yaog. Keh u ve awr lehr, teq chehd che Ghig sa ve med, muhd nuh maq lo ve Yer ruq sar lehn, ca ghaun mad peg che muhd nuh maq cuh yad teq pa ha lehq ha ka phawng daq kig,

23 muhd nuh maq ve cag land awg khuhn awg meh buhq lar che yad kaog teq pa phawng daq kig phehq che yaog. Chaw awg gha lia haq suhx jehg sehr phad Ghig

sa chehd lo, peh lawq vehr che thed che cawd che chaw teq pa ve co ha teq pa cawg kig lo,

24 kar tiq sax caz awg suhx awg pun awg kanr te sehr phad Yer suq chehd lo he lehq Ar ber laq ve awg suhr† tawd yaw che haq keh lex lehq daq che tawd haq yaw che, phehq puhr vid lar che awg suhr chehd lo nig hehd lag che yaog.

25 Nig hehd awr lehr, tawd yawa sehr phad‡ ve awg khuhd haq maq na che chaw maq gha phehq tug, sa tiq tar-oq. Awg lawn ghod ver, mig gig khod-aq lo sa tiq pid sehr phad§ khuhd haq i hehd maq na che haq te lehq maq gha pong ver, muhd nuh maq lo chehd che sa tiq pid sehr phad* khuhd haq a nig maq na ver, lex lehq pong maq gha hawg.

26 Awg yand u ve haq, yawd ved awg khuhd mig gig haq hiz vid che yaog. †Kheh ma khuhd, a meha kar tiq cawg lar che awr lehr, Mig gig haq ngag te pawz kawq hiz vid tug ser che awg khod-aq liz, muhd nuh maq haq liz hiz vid tug yaog lehd yawd koz lar che yaog.

27 Te pawz kawq hiz vid tug ser lehz koz lar che awr lehr, hiz vid maq gha che awg ceng teq pa khar thad liz yeg chehd tug, hiz vid gha che awg ceng teq pa haq yug chid bag tug yaog lehd koz gad che yaog. Hiz vid gha che awg ceng teq pa awr lehr, te phanr lar che awg ceng teq pa phehq che yaog.

28 Kheh te lehq, hiz vid maq gha che muhd mig haq a nig gha lar cheaq te lehq, Ghig sa ve awg bon haq chid muhag veg. Yawz yan vix kuhz vix che awg khuhn, Ghig sa ni ma cawd che heh yawd haq a kor piag veg.

29 Awg lawn ghod ver, a nig ved Ghig sa awr lehr, toq bag chehd che a mir† phehq che yaog.

13

Khreq yad teq pa te kenr che kanx

1 A vix a nax haq daq che ted ceng nig hehd khar thad liz cawg vid-oq.

2 Khehx chaw teq pa haq haq yug tug ta lend. Awg lawn ghod ver, chaw ted pehg pehar khehx chaw haq haq yug che te yand, i hehd maq sir che awg khuhn muhd nuh maq cuh yad teq pa haq haq yug jaw che yaog.

3 Nig hehd awr lehr, thawnr khuhn chehd che chaw teq pa geh teq geha chehd

† 12:20 12:20 Tuhz 19:12-13 † 12:21 12:21 Bon 9:19 † 12:24 12:24 Ar ber laq ve awg suhr Kawq te khuhq vid tug kug chehd che haq koz che yaog. ‡ 12:25 12:25 tawd yawa sehr phad Ghig sa haq koz che yaog.

§ 12:25 12:25 mig gig khod-aq lo sa tiq pid sehr phad Mod ser haq koz che yaog. * 12:25 12:25 muhd nuh maq lo chehd che sa tiq pid sehr phad Yer suq haq koz che yaog. † 12:26 12:26 Hg 2:6 † 12:29 12:29 toq bag chehd che a mir Mad daq che haq te lug sehr phad lehd koz gad che yaog. Tuhz 24:17

chehd che heh te sawnr lar lehq, i hehd haq duhd nuhd-oq. Nig hehd liz du deh che haq gha khanr chehd che heh te sawnr lar lehq, du deh che haq gha khanr chehd che chaw teq pa haq duhd nuhd-oq.

⁴ Awg phad mawd awg mid ma he daq che ted ceng haq chaw awg gha lia tar ir tar muh vid-oq. Awg phad mawd awg mid ma teq pa ma thed ma cawd che awg khad haq taq kae. Awg lawn ghod ver; gid yaq che chaw he lehq hax chawd hax paz te che chaw teq pa haq Ghig sa cir yanr vid tug yaog.

⁵ Phu haq sex lae che ted ceng nig hehd awg khuhn tad cawg vid. Nig hehd kha cawg lar che teq pa haq ni khaz suh chehd-oq. Awg lawn ghod ver; †“Ngag nawg haq khar thad liz ma phaz, khar thad liz ma chid bag,” lehq Ghig sa koz lar che yaog.

⁶ Kheh te cheaq te lehq,
†“Jawd mawd Ghig sa awr lehr, ngag haq ga sehr phad phehq lehq,
ngag teq chaweh kuhz tug mad cawg. Chaw yad ngag haq a thoq tea gha tuawg le,”

lehnd koz ni ma tag che khuhn a nig koz gha che yaog.

⁷ Nig hehd ve awg hox teq pa haq duhd nuhd-oq. I hehd awr lehr, nig hehd haq Ghig sa ve tawd khuhd mar ax che yaog. I hehd suh thad kha gag te che awg lid awg khad teq pa haq nig hehd duhd ngawx lehq, i hehd yonr che ted ceng haq hend yug lehq teo.

⁸ Yer suq Khreq awr lehr, a mig ni, yaq ni he lehq co co taer taer kha sur suar phehq chehd che yaog.

⁹ Ma hez hez che awg ceng teq pa su laex ceng ca mar ax che awg khad haq nig hehd taq kae. Ghig sa ve awg bon haq te lehq ni ma yeg ver, daq jad che yaog. Cad tug ce kan che awg lid teq pa haq te lehq ni ma yeg tug ma hez. Cad tug ce kan che awg lid haq yehd che chaw teq pa awr lehr, u ve awg khuhn awg bon maq gha.

¹⁰ A nig tand kig ted mag cawg che* yaog. Hax po bon yehg awg khuhn kanx te che chaw teq pa awr lehr; tand kig che ve ted mag huh gha cad tug a khawag mad cawg.

¹¹ Awg lawn ghod ver; paw khod nux awr lehr vend bax phehd tug tand tug awg pun to nud to saz ve awg suhr haq yug lehq, daq kehq jad che chehd kig awg khuhn gehe peg khaz nuhr; awg ton u ve teq pa haq i hehd ve chehd kig awg bag lo a mir tox ke che yaog.

¹² U ve heh te lehq Yer suq liz, yawd ved awg suhr haq te lehq chaw yad haq daq

vid kehq vid tug, lad vend ghaz mir khuh awg bag huh yawd khanr suh che yaog.

¹³ Kheh te lehq a nig liz, su maq sawnr ma caz te che haq yawd khanr che heh te lehq, a nig khanr che awg khuhn, chehd kig awg bag lo† yawd geh tuhaz kae veg.

¹⁴ Awg lawn ghod ver; a nig mig gig che khod-aq lo yeg che med mad cawg. Kheh ma khuhd, awg khaz nuhr cawag tug med haq a nig duhd law lehq ca chehd che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, Yer suq haq te lehq, a nig Ghig sa haq khar thad liz chid muh che tand tug ted ceng tand vid-ag veg. Che kheh te lehd koz che awr lehr; a nig ved mawq kaw awg khuhn tuhaz che tawd khuhd teq pa yawd ved awg meh haq chid muh che ted ceng haq koz che yaog.

¹⁶ Daq che haq te che ted ceng he lehq su haq med nged jeg kor pehq vid che ted ceng haq ta lend. Awg lawn ghod ver; kheh te che tand tug teq pa haq Ghig sa ni ma cawd che yaog.

¹⁷ Nig hehd ve awg hox teq pa ve tawd haq na yug lehq, i hehd awg huhx lo kha nehax chehd-oq. Awg lawn ghod ver; i hehd te che kanx awg lawn Ghig sa haq gha koz mar vid tug chaw phehq cheaq te lehq, nig hehd ve co ha haq i hehd kha nehax ngawx haq sax chehd che yaog. I hehd kheh te ngawx haq sax chehd che te yand, duhd har tug mad cawg lehq ha lehq ha ka te gha tug, i hehd ve tawd haq kha nehax naoq. Kheh ma hez ver; nig hehd awg pun awg bon teq chaweh mad cawg.

¹⁸ Ngag awg pun bon lawg ax laoq. Awg lawn ghod ver; ngag ved sir vix che ni ma awr lehr; yaq kig mad cawg lehq ngag sir chehd che yaog. Awg ceng gha lia awg khuhn ngag daq che haq lehax te gad che yaog.

¹⁹ Ngag nig hehd geh har naq gha kawaq tug, lex lehq bon lawg ax tug ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog.

Bon naq vid che he lehq awg leh med ve tawd te khuhd

²⁰⁻²¹ A nig ved Jawd mawd Yer suq awr lehr, yawg huhx sehr phad ir jad che te ghad phehq che yaog. Co co taer taer kar tiq sax caz te tug yawd ved awg suhr haq cud lehq, Ghig sa yawd haq kawq teq tuag vid che yaog. Duhd sa gad sa tug te sehr phad Ghig sa ve a lor haq nig hehd te gha tug, daq che awg ceng gha lia nig hehd awg khuhn kha peh ghad cawg tug, ngag Ghig sa geh lawg che yaog. Ghig sa awr lehr; Yer suq Khreq haq cud lehq yawd mehaz khuhd suhr ni ma cawd che ted ceng haq a nig awg khuhn te chehd che yaog. Yer

† 13:5 13:5 Bon 31:6, 31:8 † 13:6 13:6 Chid 118:6 * 13:10 13:10 *tand kig ted mag cawg che* Laq kan haq koz gad che yaog. † 13:13 13:13 *chehd kig awg bag lo* Yud daq awg lid haq teh lar haz lehq Khreq ve awg lid kawq teag veg lehnd koz gad che yaog. Tuhz 29:14

suq Khreq haq co co taer taer chid ir chid
muh vid-oq. A meng.

²² A vix a nax teq paog, ngag nig hehd
haq ngeh che liq te koz buhq fea lar che
yaog. Ngag awg ghad pehar che tawd
khuhd haq yeg khanr lehq na yug tug ngag
nig hehd haq lawg khawx che yaog.

²³ A nig ved a vix a nax Tiq mod ser haq
su phehd kha vehr che[‡] lehq sir-oq. Yawd
har naq lag gag ver, ngag liz yawd geh teq
geha lag lehq nig hehd haq gha mawg daq
tug yaog.

²⁴ Nig hehd ve awg hox awg gha lia
he lehq Khreq yad awg gha lia haq ngag
duhd nuhd chehd che yaog lehd koz vid-
oq. Chuhr huh chehd chehd che Id tar
lir chaw teq pa nig hehd haq duhd nuhd
chehd che yaog lehq tawd sanr fea lar che
yaog.

²⁵ Nig hehd awg gha lia geh awg bon awg
sinx cawg vid-oq.

[‡] 13:23 13:23 su *phehd kha vehr che* Tiq mod ser haq su thawnr khuhn tuhz peha vehr che haq koz che yaog.

Yar koq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Yar koq liq che ve awg khuhn Yud daq chaw ve awg hoq awg han he lehq awg khad haq kha nehax mawg gha che yaog. Che haq te lehq, liq che te koz vawr Khreq yad awg mor awg khuhn mad awr ve Yud daq chaw teq pa lehax cawg chehd ser che thad huh buhq lar che yaog lehq sir gha che yaog. Liq phu che ve te koz awg khuhn, Khreq yad awg mor teh che awg khad awr lehr kha sa sa te gha che haq mawg gha lehq. Bid saz a naz chaw teq pa awg gig med soer che haq te lehq duhd khad maq hawr daq che awg lawn haq liz teq chaweh mad buhq lar. Yar koq liq haq tanr lehq Yud daq liq kha gag Liq phu awg suhx khuhn ve liq buhq fe vid lar che suhr koz che ve awr lehr, Khreq yad teq pa haq buhq fe vid lar che liq teq pa lehd koz che yaog. Awg lawn ghod ver, liq che ve teq pa awr lehr Khreq yad kha phehq che chaw haq buhq fe vid lar lehq, Khreq yad awg mor khar mor chi mor haq lehax fe vid lar che ma hez.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Buhq var awr lehr yawd ved awg meh Yar koq lehd koz lar che yaog. Yawd Yer suq ve awg nax var phehq lehq Yer ruq sar lehn med khuhn ve Khreq yad awg mor haq seh kae par liz te che yaog. Awg kawd maq thad ver, Yer suq haq yawd maq yonr lehq Yer suq te chehd che kanx haq liz yonr yaq lehq. Yer suq haq liz mad haq yug che yaog. Kheh ma khuhd awg khaz nuhr gaeg lehq, Yar koq awr lehr awg meh buhq jad che seh kae var awg hox te ghad phehq che yaog. Yar koq liq che ve haq A.D. 48 khuhq thad huh buhq lar che yaog. I awr liz A.D. 50 khuhq ghud suhr huh buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Yer ruq sar lehn med khuhn Khreq yad awg mor ve awg hox phehq lehq. Yar koq yawd ced caor sar lar heh te lehq, phaz daq veh lehq te ghad ted kag lo phaw chehd veh che yonr che chaw teq pa haq, i hehd tuq che khanr che haq gha tuq gha khanr chehd che khuhn mar vid lehq awg ghad pid che che yaog. Liq che ve te koz awg khuhn, mad awr ve Khreq yad teq pa yonr che haq te lehq kanx gha te cawd che awg lawn haq koz mar lar che yaog. Mar lar che awg lawn u ve teq pa awr lehr, hend yug jawg yug tug awg khad he lehq teq ni peg teq ni a saq teq khad haq koz mar lar

che yaog. Khreq yad ve yonr khad nuw awg lawn haq ca koz ver, mad buhq lar mad. Liq che te koz awg khuhn, awg cehg mag a kor pi che awg lid, awg cehg mag yonr che awg khad he lehq awg cehg mag te che cud yiq haq koz lar che yaog.

Awg lawn nux

1. Tuq khanr har ghuhd che he lehq ber che lawd che (1:1-18)
2. Na yug lehq ghaq te che (1:19-27)
3. Chaw yad ve mehaz khuhd haq maq gha ngawx (2:1-13)
4. Yonr lehq kanx te che (2:14-26)
5. Ha lez awg lawn mar che (3:1-12)
6. Cud yiq ni ceng awg lawn (3:13-18)
7. Awg suhr awg sar ve a lor haq ghaq te che awg lawn sa tiq pid che (4:1-17)
8. Su haq ca bax ca nex gad vix che Paw sa che chaw teq pa haq sa tiq pid che (5:1-6)
9. Awg kawg awg nuz awr ve awg ceng teq pa awg lawn haq awg ghad pid che (5:7-20)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Ngag awr lehr, Ghig sa he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg ceng var Yar koq yaog. Phaz daq veh che chaw teq chi nid ceng haq duhd sa ha lehq tug cawg vid-oq.

Yonr che he lehq Ghig sa ve cud yiq

² Ngag ved a vix a nax teq paog, tuq khanr har ghuhd che awg ceng teq pa haq gha khanr che te yand, ha lehq chehd-oq.

³ Awg lawn ghod ver lawnd ngawx che haq gha khanr che te yand, nig hehd yonr che ni ma awr lehr yeg khanr vix che cawg che yaog lehq nig hehd sir che yaog.

⁴ Nig hehd teq pa awg ceng gha lia khuhn khar thad liz oq yug yeg khanr cawd che yaog. U kheh te ver, awg ceng gha lia kha nehax peh lawq lehq maq gha chez vehr tug yaog.

⁵ Nig hehd awg khuhn chaw te ghad ghad cud yiq mad lawq ver, Ghig sa geh lawr-og. Ghig sa awr lehr, ma ded lehq chaw awg gha lia haq kha peh vad-ag kheha pehar che heh te lehq cud yiq lawg che chaw haq liz pehar tug yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, yonr che khuhn lawr-og. Ni ma thuhd duhd nuhg duhd taq te. Awg lawn ghod ver, ni ma thuhd duhd nuhg duhd te che chaw awr lehr, lad chuhd ghig khuhn muhd huh meh lehq ghig bad taz yaq yaq te che heh phehq che yaog.

⁷ Chaw u kheh te che teq pa awr lehr, Jawd mawd Ghig sa geh teq chaweh ca gha tug ta duhd law-og.

⁸ Awg lawn ghod ver chaw u kheh te che teq pa awr lehr, yawd yonr che ni ma phuhz taz phuhz yaq te lehq teq chaweh liz awg ti mad cawg che yaog.

Awg cehg mag paw sa che

⁹ Su huhx lo chehd che a vix a nax teq pa haq awg mig awg phond cawg che yaog lehq Ghig sa i hehd haq sawnr vid cheaq te lehq, ha lehq cawd che yaog.

¹⁰ Paw sa che a vix a nax teq pa liz, Ghig sa i hehd haq ni ma nud nehq vid lehq yawd awg huhx lo chehd cuh vid cheaq te lehq, i hehd liz ha lehq cawd che yaog. Awg lawn ghod ver, paw sa che chaw awr lehr, muhq vez heh te pig che lehq meh x vehr tug yaog.

¹¹ Muhd ni tuhaz lehq huh jad chiz jad che te yand, muhq awr lehr nuhr vehr ku vehr che yaog. Awg vez liz pig che veh lehq ngawx sa che awg ceng saw meh x vehr che yaog. U ve heh te lehq, paw sa che chaw teq pa liz yawd te chehd che kanx teq pa khuhn saw lug saw meh x vehr tug yaog.

Ber che lawd che haq gha phud che awg lawn

¹² Ber che lawd che haq gha phud lehq yeg khanr vix che chaw awr lehr, awg bon ir che yaog. Awg lawn ghod ver lawd ngawx che ted ceng haq khanr ghad peg ver, co tiq ha tiq si ux cuhr haq yawd gha tug yaog. Si ux cuhr u ve awr lehr, Ghig sa haq haq che chaw teq pa haq yawd pid tug yaog lehq yawd kar tiq te lar che yaog.

¹³ Vend bax te tug ber che haq gha khanr che te yand, "Ghig sa ngag haq ber che yaog" lehd ta koz. Awg lawn ghod ver, haeg che awg ceng Ghig sa haq ber maq gha. Haeg che awg ceng haq te tug Ghig sa chaw te ghad-eg haq liz maq ber.

¹⁴ Kheh ma khuhd, chaw khar ve te ghad lehd ma koz, a sug yawd khad sex lae vix che ni ma haq te lehq, vend bax te tug yawd haq her ka lehq beg yug vid che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, ni ma khuhn haeg che awg ceng haq te gad che te yand, vend bax pawag vid che yaog. Vend bax u ve ir jad vehr ver, suh che ted ceng haq pawag vid che yaog.

¹⁶ Ngag haq che a vix a nax teq paog, her ka che khuhd haq taq na.

¹⁷ Daq che awg bon awg gha lia he lehq daq jad che laq sawnr awg gha lia, muhd nuh maq lo cawg che awg ghiz haq te phar sehr phad Awr pa Ghig sa geh yaq che yaog. Yawd awr lehr, maq penr maq pa vix lehq yawd ved awg ghiz khuhn pa taz pa yaq te che awg ghig han liz mad cawg.

¹⁸ Ghig sa phanr lar che awg ceng gha lia awg khuhn a nig awr lehr awg kawd maq nuhaq che awg sir heh te vid tug thed che cawd che bon khuhd haq cud lehq a nig

haq pawag vid lar che awr lehr yawd ved a lor cawd che yaog.

Na yug lehq ghaq te che awg lawn

¹⁹ Haq che a vix a nax teq paog, awg lawn che ve haq nig hehd sir cawd che yaog. Su tawd yaw ver nig hehd awg gha lia, kha sehax na ser. Tawd har naq taq yaw, har naq ta nez nag.

²⁰ Awg lawn ghod ver, chaw yad nez nag che ted ceng awr lehr, Ghig sa ve thed che cawd che haq te maq gha hawg.

²¹ Kheh te cheaq te lehq, chaq chiz che awg ceng gha lia he lehq haeg jad che awg ceng teq pa haq te pong te lex che awg ceng gha lia yug chid bar-og. Nig hehd ve co ha haq thaer khuhq ax gha che, nig hehd awg khuhn kha lar che Ghig sa ve tawd khuhd haq ni ma nud nehq che awg khuhn haq yur-og.

²² Nig hehd teq pa awr lehr, Ghig sa ve tawd khuhd haq na yug lehq ghaq te che chaw teq pa phehq vid-oq. Kad che chaw lehax tad phehq vid. Kad che chaw kheh tawa lehax te ver, nig hehd awr lehr a sug yawd awg ton haq her ka chehd che yaog.

²³ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve tawd khuhd haq gha kad lehq maq na yug lehq mad ghaq te che chaw teq pa awr lehr, ba la ma khuhn a sug yawd ved meh x khuhd haq ngawx che chaw haq su daq che yaog.

²⁴ Yawd ved meh x khuhd haq thawnr ngawx lar haz kae lehq teq per nehax gaeg ver, yawd ved meh x khuhd awg hoq awg han khawd-ehg kheh te chehd che haq lend vehr che yaog.

²⁵ Kheh ma khuhd, chaw haq pong vid che daq jad che awg lid tawd khuhd haq kha nehax ngawx don chehd che chaw te ghad awr lehr, gha kad peg lehq lend vehr che chaw ma hez. Kheh te lar, yawd na yug lehq te che chaw phehq lehq, yawd kha te che kanx teq pa awg khuhn awg bon gha che yaog.

²⁶ Chaw ted pehq pehr, yawd bon phawd awr kha sehax te chehd hawg lehd duhd liz yawd ved ha lez haq ma ghad ver, yawd awg ton haq her ka chehd che yaog. Yawd bon te che u ve awr lehr, kheha te gid che heh phehq vehr che yaog.

²⁷ Awr pa Ghig sa meh x khuhd suhr huh chaq chiz che mad cawg lehq, daq kehq che bon te che awr lehr, yad chawd sia he lehq meh chuhd ma teq pa gha tuq gha khanr chehd che haq ngawx haq sax vid lehq a sug yawd awg ton haq mig ghaq ve chaq chiz che awg ceng teq pa maq gha hehr vid tug gha te che yaog.

2

Chaw yad ve meh x khuhd haq maq gha ngawx

¹ Ngag ved a vix a nax teq paog, awg mig awg phond ir che a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq yonr che awg khuhn, chaw yad ve mehzh khuhd haq taq ngawx.

² Awg lawn ghod ver, si laq per cuhx lehq daq jad che beg ke veq che chaw te ghad he lehq mad daq che beg ke haq veq che har yad ghuhd yad te ghad nig hehd phawng daq kig huh gehag cawd ver,

³ daq jad che beg ke veq veva che phad haq nig hehd ngawx lar lehq koz vid che, "Daq che mi kig che ve haq mioq," kheh te peg lehq har yad ghuhd yad te ghad haq koz vid che, "O lo ca hox lar-eg," ma hez ver, "Chuhr huh ngag ved khi pad huh mig kag huh mi lag," lehz nig hehd koz ver,

⁴ nig hehd chaw haq ngawx lehq fir daq pehg daq lehq, haeg che duhd khad awg khuhn su haq suhx jehg suhx taz che ma hez hawg la.

⁵ Ngag haq che a vix a nax teq paog, kha sehax na-o. Yonr che ted ceng awg khuhn paw sa vid tug, mig gig yad har che ghuhd che te pa haq Ghig sa lez yug che ma hez hawg la. Ghig sa haq haq che chaw teq pa haq yawd ved muhd mig pid tug yaog, lehd koz lar che heh i hehd awr lehr, Ghig sa ve muhd mig awg sinx cad var phehq che yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, nig hehd awr lehr har che ghuhd che chaw teq pa haq maq sawnr ma caz te che yaog. Nig hehd haq du deh lehq suhx jehg suhx taz kig lo sir ve kae che chaw teq pa awr lehr, paw sa che chaw teq pa ma hez hawg la.

⁷ Nig hehd haq kug yug lar che daq che Yer suq ve awg meh haq maq sawnr ma caz koz gid che, paw sa che chaw teq pa ma hez hawg la.

⁸ † "Nawg awg ton haq haq che heh te lehq, nawg pad huh chehd che chaw teq pa haq haoq," lehd koz lehq Liq phu khuhn buhq lar che yaog. Jawd mawd Ghig sa ve tawd khuhd Liq phu che khuhn cawg che heh te peg ver, daq che haq nig hehd te vehr che yaog.

⁹ Kheh ma khuhd nig hehd chaw mehzh khuhd haq ngawx lehq te ver, nig hehd vend bax te lehq awg lid tawd khuhd haq te pong te lex che chaw phehq che yaog lehq awg lid tawd khuhd nig hehd haq pheq mar-ax che yaog.

¹⁰ Chaw khar ve te ghad lehd ma koz awg lid tawd khuhd haq kha sehax saw haq sax lehq te chehd liz, awg lid tawd khuhd ted mag haq te yaq ver, awg gha lia haq saw te yaq vehr che yaog.

¹¹ Awg lawn ghod ver, † "Hax chawd hax paz maq gha te hawg" lehd koz lar che Ghig sa awr lehr, "Chaw haq liz maq gha

dawz vehr hawg" lehd koz lar cheaq te lehq nawg su haq hax chawd maq gha te liz, su haq dawz vehr ver, awg lid tawd khuhd haq te yaq vehr che yaog.

¹² Pong vid che awg lid tawd khuhd haq cud lehq nig hehd haq suhx jehg suhx taz tug haq te lehq, nig hehd teq pa tawd yaw che he lehq te che teq pa kha nehax sa tiq te-og.

¹³ Awg lawn ghod ver, su haq maq har kax vix che chaw te ghad awr lehr, suhx jehg suhx taz che haq gha khanr che te yand, yawd haq liz su maq har kax vid tug yaog. Har kax vix che ted ceng awr lehr, suhx jehg suhx taz che haq ghad che yaog.

Yonr lehq te che awg lawn

¹⁴ A vix a nax teq paog, chaw te ghad ghad ngag awr lehr Yer suq Khreq haq yonr che yaog lehd koz lar lehq, teq chaweh te tuhaz che awg ceng liz mad cawg ver, a thoq awg bon cawg hawg le. Yonr che u ve yawd haq thaer khuhq vid gha hawg la.

¹⁵ A vix a nax te ghad ghad beg ke veq kad mad cawg lehq teq ni pun teq nia liz cad tug mad cawg ver,

¹⁶ nig hehd awg khuhn ve chaw te ghad ghad yawd haq koz vid che, "Duhd sa che khuhn kae lor. Nawg awg ton haq lehr ghad he vid lehq cad buhz dawg buhz vid," lehd koz vid liz, yawd awg ton lor chehd che awg ceng haq nig hehd ma pid ver, a thoq awg bon cawg hawg le.

¹⁷ U ve haq sur daq che yaog. Yonr che ted ceng liz, yonr lar lehq teq chaweh te tuhaz che awg ceng mad cawg ver, yonr che u ve lehax teq chaweh awg bon mad cawg lehq suh vehr che yaog.

¹⁸ Kheh ma khuhd, nig hehd teq pa ted pehg pehar koz che, "Nawg awr lehr yonr che cawg che yaog. Ngag awr lehr te che awg ceng cawg che yaog," lehd koz tug yaog. Te che awg ceng mad cawg lehq nawg yonr che mawa laoq. Ngag awr lehr, ngag ved te che awg ceng haq cud lehq ngag ved yonr che nawg haq mawa tug yaog.

¹⁹ Ghig sa te ghad lehax cawg che haq nawg yonr che yaog la. Nawg yonr che awr lehr cawd vehr che yaog. Ned koz pa liz yonr lehq kuhz ched chehd che yaog.

²⁰ Chaw kar var-og, yonr lehq te che ted ceng mad cawg che awr lehr, teq chaweh awg bon mad cawg che haq nawg kha nehax sir gad lehq la.

²¹ A nig ved awr pa Ar brar hanr awr lehr, yawd ved yad par Id caq haq tand kig thag huh tand che te yand, te tuhaz che haq te lehq Ghig sa yawd haq thed che

cawd che chaw phehaq che lehq sawnr che ma hez hawg la.

²² Yawd te tuhaz che geh teq geha yonr che liz cawg lehq yawd te tuhaz che u ve haq te lehq, yawd yonr che kha peh ghad te lawq lag che haq nawg gha mawg che yaog.

²³ †“Ar brar hanr Ghig sa haq yonr lehq Ghig sa yawd haq thed che cawd che chaw sawnr vid che yaog” lehq Liq phu awg khuhn koz lar che heh phehq che yaog. Ghig sa awr lehr, A brar hanr haq yawd ved awg chawd lehd koz che yaog.

²⁴ Kheh te cheaq te lehq chaw te ghad yonr che haq lehax te lehq, thed che cawd che chaw sawnr che ma hez. Yonr lehq te tuhaz che haq liz te lehq, thed che cawd che chaw sawnr che haq nawg gha mawg che yaog.

²⁵ Che ve heh te lehq Rar haq meh che meh mar lanx te ghad liz, cuh pe lar che chaw haq haq yug vid lehq yaq kaw awg suhx te khad haq khuhd phaw kawq pe che haq te lehq, te tuhaz che awg ceng haq te lehq thed che cawd che chaw sawnr che yaog.

²⁶ Awg lawn ghod ver awg ton awg khuhn co ha mad cawg ver, suh vehr che yaog. Che ve haq sur daq che yaog. Yonr che ted ceng liz te tuhaz che mad cawg ver, suh vehr che yaog.

3

Ha lez awg lawn

¹ A vix a nax teq paog, nig hehd teq pa mar vid var lehax ta phoz te gad. Awg lawn ghod ver, a nig mar vid var te che chaw teq pa awr lehr, su haq keh liz lex lehq suhx jehg suhx taz che haq gha khanr tug nig hehd sir chehd che yaog.

² Awg lawn ghod ver, a nig awg gha lia laex ceng te yaq don chehd che yaog. Chaw te ghad yawd te pawz-a liz tawd maq yaw yaq jaw ver, yawd awr lehr daq jad lawq jad che chaw te lehq awg ton awg gha lia haq uq penr gha che chaw phehq che yaog.

³ Id muhd haq ngawx-oq, yawd a nig khuhd na vid tug ver, yawd ved mawq kaw khuhn son caz gha ke vid che yaog. U kheh te peg ver, a nig khar lo ghawg pe gad liz ghawg ghad che yaog.

⁴ Huh lawd kor nux teq pa haq ngawx ser. Ir jad che huh lawd kor nux te lehq muhd huh nux mez lehq veh tod liz, huh lawd kor ghaq sehr phad i jad che leh behz nehax haq yehd lehq yawd duhd lar che heh huh lawd kor nux haq suhx caw vid gha che yaog.

⁵ Che ve haq sur daq che yaog. Ha lez awr lehr, awg ton khuhn i jad che awg

khen nehax phehq liz, ir jad che awg lawn nux teq pa haq tawd yaw che yaog. I jad che a mir nehax awr lehr, ir jad che heh pir nux haq toq bag gha che yaog.

⁶ Ha lez awr lehr, a mir haq sur daq che yaog. A nig ved awg ton awg khuhn cawg che awg khen awg khaod teq pa khuhn ha lez awr lehr, vend bax ve muhd mig liz phehq che yaog. A nig ved awg ton awg gha lia haq te lug lehq, a nig ved a saq haq muhd naz hoq lo lag che a mir toq bag vid che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, to nud to saz awg ceng gha lia, ngaz, lawehd kae gaz kae vix che awg ceng he lehq a kaz khuhn chehd che awg ceng teq pa haq chaw yad teq pa awr lehr, te mend vid gha lehq te mend jaw peg che yaog.

⁸ Kheh ma khuhd, chaw yad te ghad-eg liz ha lez haq mend vid tug te maq gha. Ha lez awr lehr, taq hiax chehd maq vix che haeg jad che awg ceng yaog. Suh vid gha che awg tuhq ma teq pa liz kha peh vad-ag cawg che yaog.

⁹ A nig ha lez haq yehd lehq a nig ved Jawd mawd Awr pa Ghig sa haq chid muh che yaog. Kheh te lehq Ghig sa ve awg hoq awg han haq kha sur suar te phanr lar che chaw yad haq liz, a nig ved ha lez haq yehd lehq kawq khen kaq vid ser che yaog.

¹⁰ Mawq kaw ted mag awg khuhn lehax chid muh che tawd khuhd liz, khen che tawd khuhd liz tuhaz che yaog. A vix a nax teq paog, che kheh maq te cawd che yaog.

¹¹ A kaz khuh ted mag awg khuhn lehax, meh gha a kaz he lehq khad che a kaz teq geha tuhaz gha hawg la.

¹² A vix a nax teq paog, a kud cehg haq sar lonr sir nuhq gha hawg la. A pehx med te haq a kud sir nuhq gha hawg la. U ve heh te lehq, khad che a kaz khuh awg khuhn meh gha a kaz haq tuhaz vid maq gha hawg.

Muhd nuh maq lo lag che cud yiq

¹³ Nig hehd teq pa awg khuhn cud yiq cawg lehq sir vix che chaw, a sug cawg hawg le. Chaw u ve awr lehr, ni ma nud nud neh gha tar che khuhn daq che awg lid awg khad teq pa haq te lehq, yawd ved cud yiq su haq te mar vid-oq.

¹⁴ Kheh ma khuhd, nig hehd ve ni ma khuhn soer vix jad lehq a sug yawd khad awg pun lehax duhd ngawx che khuhn ir gad muh gad che te chehd ver, a sug yawd awg ton haq ta chid ir ta chid muh lehq thed che cawd che ted ceng haq taq her ka.

¹⁵ Che kheh te che cud yiq awr lehr, muhd nuh maq lo lag che cud yiq ma hez

hawg. Mig gig ve cud yiq, chaw yad ve awg suhr awg sar phawd awr ve he lehq ned haeg geh lag che cud yiq phehq che yaog.

¹⁶ Awg lawn ghod ver khar huh ted kag lehd ma koz, soer vix che ni ma cawg lehq a sug yawd khad awg pun lehax duhd ngawx lehq ir gad muh gad che cawg ver, u huh soq saq che awg ceng he lehq haeg che awg ceng awg gha lia te che cawg che yaog.

¹⁷ Muhd nuh maq lo lag che cud yiq awr lehr, awg kawd maq ted ceng, daq kehq che, peg ver cawd daq hawr daq che, su awg pun duhd ngawx vix lehq na yug vix che, har kax vix che he lehq daq che awg sir kha peh vad-ag cawg che yaog. Chaw mehz khuhd haq ngawx lehq ma hez hez che awg ceng haq liz yag gad gad maq te che yaog.

¹⁸ Cawd daq hawr daq tug te che chaw teq pa awr lehr, cawd daq hawr daq che khuhn ser cheaq te lehq, thed che cawd che awg sir nuhaq che yaog.

4

Mig gig ve awg lid haq awg chawd te che

¹ Nig hehd awg khuhn yaq daq jiz daq lehq cand daq chehd che khar lo lag che haq nig hehd sir chehd-aq la. A sug yawd ved awg suhr awg sar a lor haq te gad che ni ma nig hehd ve awg ton awg khuhn hax ceh nux ghawg daq bawz daq chehd che haq te lehq ma hez hawg la.

² Nig hehd he gad che heh mad cawg cheaq te lehq, su haq dawz vehr che yaog. Nig hehd su ved med nged jeg kor haq sex lae lar liz mad cawg gha cheaq te lehq, su haq yaq daq jiz daq che yaog. Nig hehd mad cawg che vavr, nig hehd mad lawg cheaq te che yaog.

³ Nig hehd lawg liz maq gha. Awg lawn ghod ver nig hehd teq pa a sug yawd ved awg suhr awg sar a lor cawd che haq lehax te gad cheaq te lehq, nig hehd lawg yaq vehr che yaog.

⁴ Hax chawd te che chaw teq paog, nig hehd maq sir cheawg la. Mig gig ve awg lid awg khad haq awg chawd te che chaw teq pa awr lehr, Ghig sa ve cand par phehq che yaog. Kheh te cheaq te lehq mig gig ve awg lid awg khad haq awg chawd te che haq lez yug che chaw awr lehr yawd awg ton Ghig sa ve cand par phehaq vehr che yaog.

⁵ Liq phu khuhn buhq lar che, a nig awg khuhn yawd kea lar che co ha haq yawd sex lae jad che yaog, lehd koz lar che tawd khuhd u ve kheh-a ca buhq gid lar cheawg lehd duhd lehq la.

⁶ Yawd awr lehr, awg bon lex lehq pehar mad jad che yaog. Kheh te cheaq te lehq Liq phu khuhn buhq lar che, †“Ghig sa awr lehr, ni ma ir che muh che chaw teq pa haq tawr chuhd lar lehq, ni ma nud nehg che chaw teq pa haq har kax vid che awg bon kawq pid mad che yaog,” lehd koz buhq lar che yaog.

⁷ Kheh te cheaq te lehq nig hehd ve awg ton Ghig sa uq penr che awg huix lo kha nehax chehd lehq ned haeg haq tawr daoq. U kheh te ver, yawd nig hehd awg khuhn phaw tuhv veh tug yaog.

⁸ Ghig sa pad huh kha duhq lar-og. U kheh te ver, Ghig sa liz nig hehd pad huh kha duhq lag tug yaog. Vend bax yad teq paog, nig hehd ve laq kuhr haq chuhd kha-og, ni ma duhd khad nid mag te che teq paog, ni ma haq daq kehq tug teog.

⁹ Ni ma khuhn tuq khanr duhd har lehq paz huhq kehduh chehd-oq. Nig hehd ve ghig che awg khuhd u ve awr lehr, khand che awg khuhd haq pa yur-og. Nig hehd ve ha lehq duhd sa che awr lehr, duhd har lehq ni ma lug che ted ceng phehq vid-oq.

¹⁰ Jawd mawd Ghig sa mehz khuhd suhr huh, ni ma nehr ghad tar-og, Yawd nig hehd haq chid taz ax tug yaog.

A vix a nax haq vend bax tar che

¹¹ A vix a nax teq paog, te ghad he lehq te ghad haq taq khaex daq. Awg lawn ghod ver, a sug yawd ved a vix a nax haq suhx jehg suhx taz lehq khaex che chaw awr lehr, yawd awg lid tawd khuhd haq khaex lehq suhx jehg suhx taz che yaog. Awg lid tawd khuhd haq awg suhx jehg suhx taz ver, nawg awr lehr awg lid tawd khuhd haq na yug che chaw ma hez, awg lid tawd khuhd haq suhx jehg suhx taz var phehq vehr che yaog.

¹² Awg lid tawd khuhd teh lar che phad he lehq suhx jehg suhx taz var awr lehr te ghad lehax cawg che yaog. Yawd awr lehr, pong vid tug liz, te lug tug liz, kand pax cawg che yaog. Kheh te ver, nawg a suawg le, nawg pad huh chehd che chaw haq suhx jehg suhx taz che.

Awg ghud suhr phawd awr ve haq ni ma ir tug mad cawg

¹³ Nig hehd teq pa ted pehg pehar koz che, “Yaq ni sawx vavr ngag hehd med ted mag lo ted khuhq ca chehd-eg tug yaog. U huh tad kag te lehq awg mehaq gha tug yaog,” lehd koz che yaog. Che kheh koz chehd che chaw teq paog, kha nehax na lar ser.

¹⁴ Sawx vavr ver, khawd-ehg kheh phehq vehr tug haq nig hehd maq sir.

Nawg ved a saq a thoq haq sur daq cheawg le lehd koz ver; teq per nehax lehax gha mawg lar haz lehq mehxe vehr che a kaz sax haq sur daq che yaog.

¹⁵ Nig hehd koz cawd che awr lehr, "Jawd mawd Ghig sa ni ma cawd ver, ngag hehd a saq gha teq lehq che ve u ve te tug yaog," lehd koz cawd che yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, a meha nig hehd teq pa ni ma ir lehq a sug yawd khad haq kaod koz chid muh che yaog. A sug yawd khad haq che kheh te kaod koz chid muh che awg gha lia awr lehr, haeg jad che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq daq che haq te tug sir chehd liz maq te che chaw awr lehr, yawd liz vend bax te var phehq vehr che yaog.

5

Paw sa che chaw teq pa haq sa tiq pid che

¹ Paw sa che chaw teq paog, a meha kha sehax na lar ser. Tuq che khanr che nig hehd geh gag tug haq te lehq hax ceh nux khand huhg kug huhg chehd-oq.

² Nig hehd ve med nged jeg kor kid vehr lehq nig hehd ve beg ke veq kad teq pa haq liz puhd cad vehr che yaog.

³ Nig hehd ve phu si liz yud saw cad vehr lehq yud cad che u ve awr lehr, nig hehd teq pa haq sax khiz te lehq a mir heh te lehq nig hehd ve awg suhr awg sar haq cad tug yaog.* Awg leh med ve awg ni gag vehr liz, nig hehd med nged jeg kor hax ceh kawq saw phoz lar chehd ser che.

⁴ Ner chuhr huh ngawx, nig hehd ve ti mi khuhn a cag ghiq che chaw teq pa haq her ka lehq ghad puhd ma pid cheaq te lehq, awg puhd u ve kug ca chehd che yaog. A cag ghig var teq pa kug khuhd haq liz, awg gha lia thang huh kand pax ir che Jawd mawd Ghig sa ve nar puh khuhn gha kad vehr che yaog.

⁵ Nig hehd mig gig khod-aq lo awg puhd khaz lehq daq jad che awg ceng kha peh vad-ag lehq a sug yawd ved a lor tand pehor haq te che yaog. Dawz vehr tug awg ni awg khuhn nig hehd cad buhz dawg buhz lehq awg phoq chuhd nux phehq vehr che yaog.

⁶ Thed che cawd che chaw haq nig hehd suhx jehg suhx taz lehq dawz vehr che yaog. Kheh liz, yawd nig hehd haq maq tawr daq che yaog.

Yeg khanr lehq bon lawg che

⁷ Kheh te cheaq te lehq a vix a nax teq paog, Jawd mawd Yer suq lag thad kha gag yeg khanr chehd-oq. Mig cad par haq ngawx-oq, mig gig ve awg puhd khaz che

awg sir haq gha tug yawd law chehd che yaog. Yawd yeg khanr lehq muhd yeg awg kawd maq lag che te yand he lehq awg leh med lag hehd che te yand kha gag law chehd che yaog.

⁸ Nig hehd teq pa liz, yeg khanr lehq law lar-oq. Jawd mawd Yer suq kawq yaq tug awg yand gag vehr tez cheaq te lehq, nig heh ve ni ma yeg che khuhn law laor.

⁹ A vix a nax teq paog, nig hehd suhx jehg suhx taz che haq maq gha khanr tug, te ghad he lehq te ghad haq vend bax taq tar daq. O lo ngawx, suhx jehg suhx taz var yehg ghaz mir khuh huh hox chehd che yaog.

¹⁰ A vix a nax teq paog, Jawd mawd Ghig sa ve awg meh khuhn mar che cuh kar var teq pa awr lehr, tuq che khanr che haq gha phud che te yand, i hehd yeg khanr vix che haq ngawx lehq nig hehd hend yur-oq.

¹¹ Yeg khanr vix che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog lehngag hehd sawnr che yaog. Yawd baq yeg khanr vix che awg lawn haq liz nig hehd gha kad peor. Awg leh med ver, Jawd mawd Ghig sa yawd haq khawd-ehg kheh te vid che he lehq yawd haq khawd-ehg taw maq haq lehq har kax vid che haq liz, nig hehd gha kad jaw peor.

¹² Ngag ved a vix a nax teq paog, tawd khuhd che ve awr lehr a yed ir jad che yaog. Khanr daq che taq te, muhd nuh maq haq lehd ma koz, mig gig haq lehd ma koz, awg gag awg nux ve awg ceng haq lehd ma koz, teq chaweh haq cud lehq taq khanr. Nig hehd suhx jehg suhx taz che haq maq gha khanr tug, nig hehd koz cawd che tawd awr lehr, yag ver yaog, ma hez ver, ma hez lehd, lehax koz cawd che yaog.

¹³ Nig hehd teq pa awg khuhn chaw te ghad tuq khanr chehd ver, yawd haq bon lawr-og lehd koz vid. Chaw te ghad ghad yawd ha lehq duhd sa ver, liq khuhd ka lehq Ghig sa haq chid muh lehd koz vid.

¹⁴ Nig hehd teq pa awg khuhn chaw te ghad ghad nag guhg chehd ver, Khreq yad awg mor khuhn chehd che awg hox chaw mawd chaw kehx teq pa haq ca kug vaha lehq, i hehd teq pa haq cud lehq chaw nag u ve haq bon lawg vid lehq, Jawd mawd Yer suq ve awg meh khuhn yawd haq nag mand puh vid-oq.

¹⁵ Yonr che awg khuhn bon lawg che ted ceng awr lehr, chaw nag haq na vid gha lehq Jawd mawd Yer suq yawd haq ghu na vid tug yaog. Yawd vend bax cawg ver, yawd ved vend bax haq liz phehd kha vid tug yaog.

¹⁶ Kheh te cheaq te lehq nig hehd nag che guhg che haq na vid tug, te ghad he

* 5:3 5:3 *nig hehd ve awg suhr awg sar haq cad tug yaog* Ghig sa i hehd haq suhx jehg lehq cir yanr vid tug yaog.

lehq te ghad ve vend bax haq koz pawnr
daq lehq, te ghad awg pun te ghad bon
lawr-oq. Thed che cawd che chaw ve bon
lawg khuhd awr lehr, kand pax cawg lehq
phehaq vid gha che yaog.

¹⁷ Ed lid yaq liz, a nig heh te lehq chaw
yad phehq lehq muhd yeg mad lag tug
yawd bon hax ceh lawg che te yand, seh
khuhq nuhr khuhq har pa kha gag mig gig
thang huh muhd yeg mad lag che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq te pawz yawd bon kawq
lawg che te yand, muhd nuh maq lo muhd
yeg kawq lag vid lehq, mig gig liz suhz pir
muhq nuha kawq tuhaz vid lehq awg sir
awg no kawq nuhq vehr che yaog.

¹⁹ Ngag ved a vix a nax teq paog, nig
hehd awg khuhn ve chaw te ghad ghad,
thed che cawd che yaq kaw haq yaq vehr
lehq chaw te ghad ghad yawd haq kawq
sir khuhq veva ver,

²⁰ vend bax yad te ghad yaq kaw yaq
chehd che haq kawq sir khuhq veva che
chaw u ve te ghad awr lehr, suh kig lo vend
bax yad u ve co ha ga yug pong vid lehq
vend bax mad jad che haq liz phehd vid
tug yaog lehz yawd haq koz vid-oq.

1 Per troq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Liq che ve haq haq yug che chaw teq pa vavr, tuq che khanr che he lehq su du deh che awg ceng teq pa haq gha khanr mad jad chehd che yaog. Lex lehq, maq muh muha ver, u ve haq keh hehd jad ir jad che tuq che khanr che haq liz, laex pun gha kawq khanr mad jad tug ser che yaog. Liq che ve te koz vavr, Rod maq muhd mig ted kag gha lia lo kha chehd che Khreq yad teq pa haq buhq vid lar che yaog. Awg cehq mag koz ver, liq che ve te koz haq haq yug tug chaw teq pa haq “mig gig che khod-aq lo khehx chaw heh te chehd che chaw” lehd koz kug lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Buhq var yawd ved awg ton haq Yer suq Khreq ve cuh yad Per troq lehd koz lar che yaog. Kheh te lehq, liq che ve te koz khuhn buhq lar che awg lawn he lehq buhq khad teq pa liz, Per troq buhq lar che haq sax khiz khanr che yaog. U ve teq pa haq keh liz lex lehq, liq che ve te koz haq ngawx ver, Ha lehq che bon khuhd liq teq pa he lehq Cuh yad liq ve rar sar vanr (Awg lawn pir) he lehq tawd khuhd yehd che awg khad haq gha mawg che yaog. Kha sehax koz ver, Per troq yaw lar che tawd khuhd teq pa haq mawg gha che yaog. Liq che ve te koz haq A.D. 64 khuhq thad huh buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Per troq liq awg khuhn, Khreq yad ve yonr khad nux teq pa ve awg lawn he lehq mad awr ve Khreq yad teq pa ve a saq teq khad he lehq te kenr te cawd che kanx teq pa haq koz buhq lar che yaog. Liq che ve te koz vavr, phaz daq che liq, tuq che khanr che he lehq du deh che liq, tuq che khanr che he lehq awg mig awg phond liq, duhd law che liq, yonr che awg khuhn yaq kaw tod kae che liq, ni mag tag che he lehq Ghig sa ve har kax che awg bon haq koz lar che liq te koz phehq che yaog. Liq che ve te koz awg khuhn, daq kehq che a saq teq khad cawg tug awg pun awg ghad pid lehq u kheh te che a saq teq khad cawg tug

kha sehax lawg khawx lar che yaog. Lex lehq, Jawd mawd Yer suq Khreq ni pawz te pawz kawq yaq tug haq duhd law che awg khuhn, u kheh te ghu hehd lehq law chehd lar vid tug haq koz lar che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd (1:1-2)
2. Ghig sa ve har kax che awg bon he lehq thaer khuhq che haq chid muh che (1:3-12)
3. Daq che kehq che a saq teq khad (1:13-5:11)
4. Liq che ve te koz ve duhd law kig (5:12)
5. Awg leh med ve tawd (5:13-14)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Ngag awr lehr, Yer suq Khreq ve cuh yad Per troq* yaog. Phaz daq lehq,† Por tuq, Gar lar tiq, Kar par dawd kig, Ar siq he lehq Ber tud niq muhd mig teq pa awg khuhn lo te pawz te yand ca chehd veh vehr che chaw teq pa haq ngag liq buhq ax che yaog.

² Yer suq Khreq haq na yug lehq, yawd ved awg suhr nig hehd haq puhr vid tug,‡ a mig thad lo liz Awr pa Ghig sa nig hehd haq lez yug lar lehq,§ Awg ha phu nig hehd haq daq vid kehq vid peor. Awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug nig hehd awg khuhn mad-ag vid-oq.

Duhd law kig cawg che awg lawn

³ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve Awr pa Ghig sa haq chid muh-o. Yawd har kax vix jad che haq te lehq, a nig chaw awg suhx* phehq vehr lehq, teq chehd che duhd law kig cawg vehr che yaog. Duhd law kig u ve awr lehr, Yer suq Khreq suh kig lo kawq teq tuag che haq te lehq cawg vehr che yaog.

⁴ Kheh te lehq, a nig Ghig sa ve awg sinx cad sehr phad† teq pa phehq vehr che yaog. Ma kid mad lug vix che, daq kehq che he lehq ma pehz vix che awg sinx u ve haq muhd nuh maq lo nig hehd awg pun yawd haq sax lar che yaog.

⁵ Awg leh med teq ni‡ thaer khuhq che haq kha sehax pheq mar ax thad kha gag, nig hehd yonr che haq te lehq Ghig sa yawd ved kand pax haq cud lehq nig hehd haq haq sax chehd lar che yaog.

* 1:1 1:1 **Per troq** Yer suq lez yug lar che awg laq ghuhd phehq che yaog. Mt 16:18 † 1:1 1:1 **Phaz daq lehq** Du deh che haq gha khanr che haq te lehq, kheh te phaz daq veh che yaog. ‡ 1:2 1:2 **yawd ved awg suhr nig hehd haq puhr vid tug** Yer suq Khreq ve awg suhr i hehd ve vend bax haq chuhd phu chuhd kehq vid tug haq koz che yaog. § 1:2 1:2 **lez yug lar lehq** Ghig sa ve chaw phehq che haq koz ax che yaog. Ef 1:4 * 1:3 1:3 **chaw awg suhx** Yer suq khuhn vend bax chuhd phu peg che Khreq yad haq koz che yaog. † 1:4 1:4 **awg sinx cad sehr phad** Yer suq haq yonr che haq te lehq gha lar che daq jad che co ha teq che awg bon laq sawnr haq koz che yaog. ‡ 1:5 1:5 **Awg leh med teq ni** Ghig sa suhx jehq suhx taz che awg ni haq koz che yaog.

⁶ Kheh te cheaq te lehq, a meha te pawz te yand awg khuhn, lawnd ngawx che laex ceng haq nig hehd gha tuq gha khanr cawd liz, ha lehq chehd-oq.

⁷ A mir awg khuhn si haq lawx che heh, tuq khanr che che teq pa awr lehr nig hehd awg cehg mag yonr che ni ma haq lawnd ngawx che yaog. Nig hehd yonr che ni ma awr lehr, lug vix sez vix che si haq keh awg phuhd khaz jad che yaog. Nig hehd awg cehg mag yonr yeg ver, Yer suq Khreq kawq yaq che[§] te yand, chid muh che, awg mig awg phond he lehq tar ir tar muh che haq nig hehd gha tug yaog.

⁸ Yawd haq nig hehd mad mawg jaw liz, nig hehd yawd haq haq chehd che yaog. A meha yawd haq mad mawg liz, nig hehd yawd haq yonr che haq te lehq, awg mig awg phond* ir jad che he lehq ca koz mad peg che ha lehq che nig hehd geh cawg che yaog.

⁹ Awg lawn ghod ver, nig hehd yonr che awg sir haq gha haq yug chehd che yaog. Awg sir u ve awr lehr, nig hehd ve co ha thaer khuhq che haq gha che yaog.

¹⁰ Thaer khuhq che che ve haq Ghig sa ve kuh kar var[†] teq pa kha nehax na ngawx lehq ca ngawx peor. Ghig sa nig hehd haq awg bon pehar tug awg lawn, a mig thad lo liz i hehd bon mar peor.

¹¹ Cuh kar var u ve teq pa awr lehr, Khreq ve Awg ha phu, “Khreq gha tuq gha khanr lehq awg khaz nuhr awg mig awg phond gha tug yaog,” lehd koz lehq i hehd haq mar vid che heh, mig gig yad haq thaer khuhq tug, khar ve te ghad, khar ve te yand lehq nar, i hehd ca ngawx peg che[‡] yaog.

¹² Cuh kar var u ve teq pa te che kanx awr lehr, i hehd awg pun ma hez, nig hehd awg pun yaog lehq Ghig sa i hehd haq pheq mar vid lar che yaog. Kanx u ve awr lehr, a meha su nig hehd haq mar ax che ha lehq che bon khuhd yaog. Nig hehd haq mar ax che chaw u ve teq pa awr lehr, muhd nuh maq lo peha che[§] Daq che kehg che Awg ha phu haq cud lehq nig hehd haq mar ax che yaog. Awg ceng u ve teq pa haq muhd nuh maq cud yad teq pa liz mawg gad jad che yaog.

Daq che kehg che haq te tug awg lawn

¹³ Kheh te cheaq te lehq, nig hehd ni ma ghu lar lehq sa tiq tar chehd-oq. Yer suq Khreq kawq yaq che te yand, nig hehd haq pehar tug awg bon haq kha nehax duhd law lar-oq.

¹⁴ A mig thad nig hehd maq sir ser thad,* a sug yawd ved awg suhr awg sar a lor awg khad haq te che heh, a meha tad kawq te. Na yug vix che chaw yad nehax heh teo.

¹⁵ Nig hehd haq kug yug che Ghig sa daq kehg che heh, nig hehd kha te che awg lid awg khad awg gha lia awg khuhn daq kehg vid-oq.

¹⁶ Awg lawn ghod ver, †Ngag daq kehg che haq te lehq, nig hehd liz daq kehg vid-oq lehq, Liq phu khuhn buhq lar che yaog.

¹⁷ Ghig sa geh nig hehd bon lawg thad, A pa-og lehq nig hehd koz lehq yawd awr lehr chaw mehaz khuhd haq maq ngawx lehq, a sug yawd te che kanx haq ngawx lehq suhx jehg che yaog lehq sir ver, nig hehd mig gig khod-aq lo khehx chaw[†] te chehd che te yand, yawd haq yawz yan che awg khuhn teo.

¹⁸⁻¹⁹ A pux a pi teq pa geh gha che awg bon mad cawg che awg lid[‡] awg khad teq pa haq pong tug, yawd nig hehd haq thaer khuhq lar che yaog. Lug vix sez vix che phu si haq yehd lehq thaer khuhq ax che ma hez. Kheh ma khuhd, awg phuhd khaz jad che Khreq ve awg suhr nig hehd haq thaer khuhq lar che haq nig hehd sir che yaog. Awg suhr u ve awr lehr, awg kix awg hawehd mad cawg lehq awg meg mad cawg che yawg nehax[§] awg suhr heh phehq che yaog.

²⁰ Mig gig haq maq te phanr ser thad liz, kheh te gha te khanr tug, Ghig sa yawd haq lez yug lar che yaog. Kheh ma khuhd, awg leh med ve awg yand* che awg khuhn, nig hehd awg pun Ghig sa yawd haq peha lar che yaog.

²¹ Khreq haq te lehq nig hehd Ghig sa haq yonr che yaog. Ghig sa yawd haq suh kig lo kawq teq tuag vid lehq, awg mig awg phond pid che yaog. Kheh te cheaq te lehq, nig hehd yonr che awg ceng he lehq duhd law che awg ceng Ghig sa awg khuhn cawg che yaog.

§ 1:7 1:7 *Yer suq Khreq kawq yaq che* Suhx jehg suhx taz tug yaq che haq koz che yaog. 1Th 2:19, 5:23 * 1:8

1:8 *awg mig awg phond* Ghig sa tar ir tar muh vid tug haq koz che yaog. † 1:10 1:10 *cuh kar var* Ghig sa koz cuh che tawd su haq ca koz vid che chaw haq koz che yaog. ‡ 1:11 1:11 *i hehd ca ngawx peg che* Isy 49:1-6,

50:4-7, 52:13-53:12 § 1:12 1:12 *muhd nuh maq lo peha che* Ghig sa lag peha che haq koz che yaog. * 1:14

1:14 *nig hehd maq sir ser thad* Khreq yad mad phehq ser thad lehd koz gad che yaog. † 1:16 1:16 Ak 19:2

† 1:17 1:17 *khehx chaw* Mig gig khod-aq lo te cuhx te yand gha chehd che haq koz che yaog. ‡ 1:18-19 1:18-19

A pux a pi teq pa geh gha che awg bon mad cawg che awg lid Khreq yad mad phehq ser thad yehd che (mad daq che) awg lid awg pir haq koz che yaog. § 1:18-19 1:18-19 *yawg nehax* Id sar rer laq chaw Ghig sa haq tox

tand huh yehd che to nud to saz ted ceng phehq che yaog. Tuhz 12:5, Ak 16:1-34 * 1:20 1:20 *awg leh med ve*

awg yand Yer suq kawq yaq lag tug awg yand haq koz che yaog. He 1:1

²² Nig hehd awg cehg mag cawd che haq na yug che[†] haq te lehq, a vix a nax teq pa haq awg cehg mag haq gha tug, nig hehd ve co ha daq vehr kehg vehr che yaog. Kheh te lehq, nig hehd ni ma awg tawg kha gag te ghad he lehq te ghad haq daog.

²³ Nig hehd awg suhx te pawz kawq pawag peor. Pawag che che awr lehr, lug vix sez vix che awg yuhd haq te lehq ma hez. Kheh ma khuhd, mad lug ma sez vix che awg yuhd,[‡] Ghig sa ve teq chehd yeg chehd che tawd khuhd haq te lehq pawag che yaog.

²⁴ Awg lawn ghod ver Liq phu awg khuhn koz lar che,

[†]Chaw ceng awg gha lia awr lehr muhq haq sur daq lehq,

i hehd ve awg mig awg phond awg gha lia liz

muhq vez heh te[§] che yaog.

Muhq awr lehr nuhr veh god veh lehq, awg vez liz pig veh che veh che yaog.

²⁵ Kheh ma khuhd, Jawd mawd Ghig sa ve tawd khuhd awr lehr, co co taer taer yeg chehd che yaog.

Tawd khuhd u ve awr lehr, nig hehd haq koz mar lar che ha lehq che bon khuhd* phehq che yaog.

2

¹ Kheh te cheaq te lehq, haeg che awg gha lia he lehq her ka che awg gha lia, ma hez che te che, soer che he lehq khaex che awg gha lia haq chid bag lar haz-oq.

² A meha heh pawag che chaw yad nehax heh te lehq, co ha phawd awr daq jad che cux pehz ghig haq khar thad liz dawg gad chehd-oq. Co ha phawd awr ve cux pehz ghig* haq cud lehq, nig hehd ve thaer khuhq che awg khuhn pong thad kha gag nig hehd ir lag muh lag tug yaog.

³ Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Ghig sa ve har kax vix jad che ted ceng haq nig hehd sir vehor.

Teq chehd che huhx meh dig awg lawn

⁴ Jawd mawd u ve geh lar-oq. Yawd awr lehr teq chehd che huhx meh dig[†] phehq

che yaog. Chaw yad yawd haq chid bag liz, Ghig sa yawd haq lez yug lehq, awg phuhd khaz jad che lehz sawnr lar che yaog.

⁵ Nig hehd liz teq chehd che huhx meh dig teq pa heh te lehq, Ghig sa nig hehd haq yug lehq co ha phawd awr ve yehg[‡] te tug, a sug yawd awg ton Ghig sa haq chid aq vid-oq. Co ha phawd awr ve tand tug teq pa[§] haq nig hehd gha tand tug, Ghig sa nig hehd haq daq kehg che paw khod teq pa phehq vid vehor. Nig hehd Yer suq Khreq haq cud lehq tand che haq te lehq, tand tug u ve teq pa haq Ghig sa haq yug che yaog.

⁶ Awg lawn ghod ver, Liq phu awg khuhn che kheh koz buhq lar che,

[†]Ngawx-oq, ngag lez yug lar che, awg phuhd khaz jad che huhx meh dig haq

Yid onr* awg khuhn

awg cuhz penr awg cir huh ngag kawx lar che yaog.

Huhx meh dig u ve haq kha yonr che chaw awr lehr maq gha yaq taw, lehd koz lar che yaog.

⁷ Kheh te lehq, nig hehd kha yonr che chaw teq pa awg pun, yawd awr lehr awg phuhd khaz jad che yaog. Kheh ma khuhd, maq yonr che chaw teq pa awg pun awr lehr, Liq phu khuhn buhq lar che heh,

[†]Yehg kawx sehr phad teq pa chid bag lar che huhx meh dig awr lehr,

awg cuhz penr awg cir huh ve huhx meh ted dig phehq vehor.

⁸ [†]Kheh te lehq, chaw yad khi thid pog lehq, kuhd tug huhx meh dig liz phehq che yaog,

lehz buhq lar che yaog. I hehd Ghig sa ve tawd khuhd haq maq na yug che haq te lehq, i hehd khi thid pog lehq kuhd che[†] yaog. I hehd che kheh phehaq tug awg pun, awg kawd thad huh liz Ghig sa koz teh lar peor.[‡]

Ghig sa ve awg yad awg dug phehq che awg lawn

⁹ [†]Nig hehd awr lehr, Ghig sa lez yug lar che chaw ceng phehq lehq Jawd mawd

[†] 1:22 1:22 awg cehg mag cawd che haq na yug che Bon khuhd mar ax che heh te na yug lehq a saq teq che haq koz che yaog. [‡] 1:23 1:23 mad lug ma sez vix che awg yuhd Ghig sa ve tawd khuhd haq koz che yaog.

[†] 1:24 1:24 Isy 40:6-8 [§] 1:24 1:24 muhq vez heh te Chaw yad a saq mad yehg che haq koz che yaog. Isy 40:6-8, Yk 1:10-11 * 1:25 1:25 ha lehq che bon khuhd Yer suq haq yonr ver thaer khuhq gha che haq koz che yaog. Yh

3:16 * 2:2 2:2 Co ha phawd awr ve cux pehz ghig Ghig sa ve tawd khuhd haq koz che yaog. Chid 119:103

[†] 2:4 2:4 teq chehd che huhx meh dig Yer suq haq koz che yaog. Isy 28:16 [‡] 2:5 2:5 co ha phawd awr ve

yehg Awg ha phu chehd lehq kanx te kig bon yehg lehd koz gad che yaog. 1K 3:16-17 [§] 2:5 2:5 tand tug teq pa Awg ton, phu tand, med nged jeg kor, chid muh khuhd, bon lawg khuhd haq koz che yaog. [†] 2:6 2:6 Isy 28:16

* 2:6 2:6 Yid onr Yer ruq sar lehrn med haq koz gad che yaog. [†] 2:7 2:7 Chid 118:22 [†] 2:8 2:8 Isy 8:14 [†] 2:8

2:8 khi thid pog lehq kuhd che Yer suq haq maq yonr che chaw gha lug gha sez che haq koz che yaog. Yh 3:36

[‡] 2:8 2:8 Ghig sa koz teh lar peor Rm 8:28-30, 9:14-18 haq ngawx. [†] 2:9 2:9a Tuhz 19:6 [§] 2:9 2:9 paw khod

Chaw yad he lehq Ghig sa awg kar lo kanx te par haq koz che yaog. Gal 3:22-29

Ghig sa ve paw khod^S phehq che yaog. Daq keng che muhd mig yad liz nig hehd phehq lehq Ghig sa ve awg yad awg dug liz phehq che yaog. †Yawd ved daq jad che awg lawn su haq koz mar vid tug, awg ceng che teq pa nig hehd phehaq che yaog. †Yawd ved daq jad che awg ghiz awg khuhn gehag tug, naz hoq che awg khuhn yawd nig hehd haq kug tuhaz vehor.

¹⁰ Awg kawd thad, nig hehd awr lehr Ghig sa ve chaw ceng ma hez. Kheh ma khuhd a meha awr lehr, nig hehd Ghig sa ve chaw ceng phehq vehor. Awg kawd thad nig hehd awr lehr, har kax che awg bon haq maq gha. Kheh ma khuhd a meha har kax che awg bon haq nig hehd gha vehor.

Ghig sa ve awg ceg teo

¹¹ Haq che chaw teq paog, mig gig khod-aq lo nig hehd khehx chaw heh phehq che haq te lehq, co ha haq bawz daq chehd che awg suhr awg sar a lor haq jaw kae tug, ngag nig hehd haq lawg khawx che yaog.

¹² Khreq yad ma hez che chaw teq pa mehz khuhd suhr nig hehd daq che awg lid awg khad haq lehax teo. A meha i hehd nig hehd haq khaex lehq vend bax tar chehd liz, i hehd suhx jehg che awg ni^{*} gaeg che te yand, nig hehd ve daq che kanx haq gha mawg lehq Ghig sa haq chid ir chid muh tug yaog.

¹³ Jawd mawd Khreq awg pun, chaw yad teq pa teh lar che uq penr tug awg gha lia awg huhx lo chehd-oq. Awg gha lia awg khod-aq ir sehr phad Jawd mawd nux[†] te lehq uq penr che awg huhx lo lehd ma koz kha nehax chehd-oq.

¹⁴ A sug yawd ved muhd mig haq uq penr che jawd mawd teq pa awg huhx lo liz kha nehax chehd-oq. Haeg che haq te che chaw haq cir yanr vid lehq, daq che haq te che chaw haq chid muh vid tug, Jawd mawd nux i hehd haq peha lar che yaog.

¹⁵ Awg lawn ghod ver, nig hehd daq che haq te che haq cud lehq, maq sir vix ma duhd ngawx vix che chaw teq pa[‡] nig hehd haq mad daq che teq chaweh ca koz maq gha lehq taq chuhax chehd cuh vid tug te che awr lehr, Ghig sa ni ma cawd che yaog.

¹⁶ Nig hehd pong vehr che chaw^S phehq che yaog. Nig hehd pong vehr che haq

yehd lehq haeg che haq taq te. Kheh ma khuhd, Ghig sa ve awg ceg heh te-oq.

¹⁷ Chaw awg gha lia haq yawz yan-o.^{*} A vix a nax Khreq yad teq pa haq haoq. Ghig sa haq kuhz-oq. Jawd mawd nux haq yawz yan-o.

¹⁸ Awg ceg teq paog, nig hehd ve awg sehr phad teq pa haq kuhz lehq i hehd awg huhx lo kha nehax chehd-oq. Ni ma daq lehq nud nehq che awg sehr phad teq pa haq lehax ma hez. Haeg che awg sehr phad teq pa awg huhx lo liz kha nehax chehd-oq.

¹⁹ Nig hehd vend bax mad cawg liz, Ghig sa haq duhd nuhd che haq te lehq, su du deh ax che haq gha khanr lehq yeg khanr ver, Ghig sa ni ma cawd che yaog.[†]

²⁰ Nig hehd vend bax te che haq te lehq su dawz ax che haq yeg khanr ver, a thoq maq chid muh tug cawar le. Kheh ma khuhd, daq che haq te che haq te lehq, tuq che khanr che haq gha khanr che te yand yeg khanr ver, Ghig sa ni ma cawd che yaog.

²¹ Awg lawn ghod ver, u kheh te gha khanr tug, nig hehd haq kug yug lar che yaog. Khreq liz nig hehd awg pun gha tuq gha khanr lehq, nig hehd yawd ved khi ho awg khad haq ghaq kae tug, nig hehd awg pun hend kig jawg kig yawd te lar haz vehor.

²² †Yawd awr lehr vend bax maq te jaw.[‡] Yawd ved mawq kaw khuhn her ka che tawd khuhd liz ma tuhaz jaw.

²³ Su yawd haq kha muhd kha na koz che te yand, yawd su haq kha muhd kha na mad kawq koz khuhq. Yawd gha tuq gha khanr che te yand, su haq kawq te khuhq tug yaog lehz yawd mad kawq koz khuhq. Kheh ma khuhd yawd thed-e ghad cawd-aw ghad Suhx jehg sehr phad Ghig sa ve laq khuhn yawd awg ton haq kawq cax aq vid che yaog.

²⁴ Suhz mehz duh thag huh yawd gha khanr suh thad, yawd awg ton awg khuhn a nig vend bax haq yawd puhd cuhx lar che yaog. A nig a sug yawd ved vend bax haq saw chid bag lar haz lehq, thed che cawd che awg khuhn gha teq chehd tug, yawd khanr suh che yaog. Yawd ved nag kig haq te lehq nig hehd na vehr che yaog.^S

† 2:9 2:9b Isy 43:21 † 2:9 2:9c Isy 43:20 * 2:12 2:12 **suhx jehg che awg ni** Ghig sa suhx jehg suhx taz che haq koz che yaog. Pheq 20:11 † 2:13 2:13 **Awg gha lia awg khod-aq ir sehr phad Jawd mawd nux** Kehd sar haq koz che yaog. ‡ 2:15 2:15 **maq sir vix ma duhd ngawx vix che chaw teq pa** Maq yonr che chaw haq koz che yaog. § 2:16 2:16 **pong vehr che chaw** Vend bax khuhn pong che haq koz che yaog. 1:18, Yh 8:32 * 2:17 2:17 **yawz yan-o** Chaw yad awr lehr Ghig sa ve awg hoq awg han khuhn te phanr lar che haq te lehq, te ghad haq te ghad yawz yan cawd che yaog. Khiz 1:27 † 2:19 2:19 **Ghig sa ni ma cawd che yaog** Che haq te lehq Ghig sa bon naq ax tug yaog lehd koz gad che yaog. Mt 5:11-12 † 2:22 2:22 Isy 53:9 ‡ 2:22 2:22 **vend bax maq te jaw** 1:19, Cy 3:14, 2K 5:21, He 4:15, 7:26. § 2:24 2:24 **na vehr che yaog** Co ha phawd awr daq kehq vehr che haq koz che yaog. Isy 53:5,12

²⁵ Nig hehd awr lehr, awg kawd thad yaq kaw yaq lehq mehx vehr che yawg heh phehq che yaog. Kheh ma khuhd, a meha awr lehr nig hehd ve co ha haq ngawx haq sax sehr phad he lehq Yawg huhx var* geh nig hehd kawaq vehor.

3

Awg phad mawd awg mid ma te kerr che kanx awg lawn

¹⁻² Na yug vix che awg ceg heh te lehq, awg mid ma teq pa liz, a sug yawd ved awg phad mawd awg huhx lo kha nehax chehd-oq. Nig hehd ve awg phad mawd ted pehg pehar awr lehr, Khreq yad ma phehq liz, nig hehd yawz yan vix che he lehq daq kehg che awg lid awg khad* teq pa te che haq i hehd gha mawg che te yand, nig hehd teq chaweh ma koz mar vid liz, nig hehd ve daq che awg lid awg khad haq te lehq, nig hehd i hehd haq mar yug gha tug yaog.

³ Nig hehd awg khed sawnr che awr lehr, cuhx kheh muh phed che, si khen cuhx che, veq jid kad jid che, awg thang phawd awr awg khed sawnr che lehax tad phehq vid.

⁴ Kheh ma khuhd nig hehd awg khed sawnr che awr lehr, ni ma nud nehq che he lehq taq hiax chehd vix che, awg khuhn phawd awr ni ma khuhn ve awg khed sawnr che[†] ted ceng phehq vid-oq. Awg khed sawnr che che ted ceng awr lehr, mad lug vix lehq, Ghig sa mehz khuhd suhr awg phuhd khaz jad che yaog.

⁵ A mig thad lo Ghig sa khuhn duhd law chehd che daq kehg che yad mid teq pa liz, a sug yawd awg ton haq awg khed che kheh te sawnr che yaog. I hehd awr lehr, a sug yawd ved awg phad mawd awg huhx lo kha nehax chehd vix che yaog.

⁶ Sar rad awr lehr, Ar brar hanr ve tawd haq na yug lehq yawd haq jawd mawd[‡] lehd koz kug che heh, nig hehd liz daq che haq te lehq u kheh te tug yaw pun kuhz vix che ni ma mad cawg ver, nig hehd Sar rad ve yad mid teq pa phehaq che yaog.

⁷ Che heh te lehq, awg phad mawd teq paog, a sug yawd ved awg mid ma geh chehd che awg khuhn, yawd awg pun duhd ngawx vix che ni ma cawg vid-oq. I hehd awr lehr, nig hehd haq keh awg ghad

nud[§] liz, co ha teq che awg bon haq nig hehd geh teq geha awg sinx cad sehr phad phehq che haq te lehq, i hehd haq yawz yan-o. Che kheh te ver, nig hehd bon lawg che haq tawr chuhd lar tug* mad cawg.

Sir vix che ni ma kehr ghad cawg che awg lawn

⁸ Awg leh med ve tawd awr lehr, nig hehd awg gha lia ni ma teq sir lehax tar-oq. A vix a nax te ghad he lehq te ghad har kax daq lehq haq daog. Ni ma nud-u ghad te lehq, su awg huhx lo ni ma nehr ghad tar-oq.

⁹ Su awg haeg tea liz, awg haeg tad kawq te khuhq. Su kha muhd kha na koz ax liz, kha muhd kha na tad kawq koz khuhq. Kheh ma khuhd, i hehd haq bon naq vid-oq. Nig hehd awg bon gha tug awg pun, Ghig sa nig hehd haq kug yug lar peor.

¹⁰ [†]Awg lawn ghod ver, Liq phu khuhn che kheh te buhq lar che yaog. A saq teq gad lehq,[†] ha lehq duhd sa che awg ni teq pa haq mawg gad che chaw awr lehr;

a sug yawd ved ha lez haeg che tawd haq taq yaw.

A sug yawd ved med gig her ka che tawd haq liz ta koz.

¹¹ Haeg che haq jaw kae lehq, daq che haq teo.

Cawd daq hawr daq che ted ceng haq ca lehq, u ve awg khad haq ghaq kae-o.

¹² Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Ghig sa ve

mehz sir awr lehr, thed che cawd che chaw teq pa haq ngawx chehd che yaog.

Yawd ved nar puh liz, i hehd ve bon lawg khuhd haq na chehd che yaog.

Kheh ma khuhd, Jawd mawd Ghig sa awr lehr;

awg haeg kha te che chaw teq pa haq yawd ved cand par yaog lehz sawnr lar che yaog.

¹³ Nig hehd daq che haq hax ceh nux te chehd ver, a sug nig hehd haq ca lag yaq tuawg le.

¹⁴ Kheh ma khuhd, thed che cawd che haq te lehq nig hehd gha tuq gha khanr vix cawd ver, awg bon ir che yaog.[‡] I hehd koz kuhz ax che haq ta kuhz, soq saq che ni ma liz tad cawg vid.

* 2:25 2:25 *Yawg huhx var* Yer suq haq koz che yaog. Yh 10:11, 1Pt 5:4

awg khad Awg khed sawnr mar che haq keh daq che kanx te mar che awr lehr lex lehq daq che yaog, lehd koz gad che yaog. 1Ti 2:9 † 3:4 3:4 *awg khuhn phawd awr ni ma khuhn ve awg khed sawnr che* Ni ma he lehq ni ma tar khad haq koz che yaog. Rm 7:22, Ef 3:16 ‡ 3:6 3:6 *jawd mawd* Khiz 18:12 haq ngawx. § 3:7 3:7 *awg*

ghad nud Awg suhr awg sar phawd awr haq lehax koz gad che yaog. * 3:7 3:7 *bon lawg che haq tawr chuhd lar tug* Yaq daq lehq vend bax ma phehd daq che haq koz che yaog. Isy 59:1-2 † 3:10 3:10-12 Chid 34:12-16

† 3:10 3:10 *A saq teq gad lehq* Co yehg ha yehg cawg gad che chaw haq koz che yaog. Chid 34:12 ‡ 3:14 3:14 *awg bon ir che yaog* Mt 5:10-11, Phi 1:29 haq ngawx.

¹⁵ Nig hehd ve ni ma awg khuhn Khreq haq Jawd mawd yaog lehq sawnr lar lehq yawz yan-o. Nig hehd duhd law lar che[§] awg lawn haq kha na ngawx che chaw teq pa haq khawd-ehg kheh te yaw khuhq vid tug, khar thad liz kha nehax ghu lar-oq. Kheh ma khuhd, ni ma nud nehq lehq yawz yan che awg khuhn teo.

¹⁶ Nig hehd sir vix che ni ma haq kehr ghad cawg vid-oq. U kheh te ver, Khreq awg khuhn nig hehd te che daq che awg lid awg khad teq pa haq su khaex lehq vend bax tar che te yand, nig hehd haq u kheh te che chaw teq pa awr lehr, gha yaq taw tug yaog.

¹⁷ Ghig sa ni ma cawd ver, daq che haq te lehq tuq che khanr che haq gha khanr che awr lehr, haeg che haq te lehq gha khanr che haq keh lex lehq daq che yaog.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, Khreq awr lehr a nig ved vend bax haq te lehq te pawz lehax gha suh che yaog. Ghig sa geh a nig haq sir koeq gha tug, thed che cawd che chaw te ghad awr lehr, ma thed ma cawd che chaw teq pa awg pun khanr suh che yaog. Yawd awg ton suh liz, yawd awg ha kawq teaq che yaog.

¹⁹ Yawd ved awg ha haq te lehq yawd kae lehq, thawnr khuhn chehd che* awg ha teq pa haq bon ca maer che yaog.

²⁰ Awg ha u ve teq pa awr lehr, Nod ar ve awg coaq huh Ghig sa khuhd maq na yug che haq te lehq, thawnr khuhn chehd chehd che yaog. Nod ar huh lawd kor nux haq te chehd thad, chaw yad Ghig sa khuhd haq na yug tug Ghig sa yeg khanr lehq law chehd liz, i hehd maq na yug. Kheh te lehq, chaw hex ghad lehax a kaz awg khuhn lo gha pong che yaog.

²¹ Che heh te lehq, a meha baz tiz sar awr lehr, nig hehd haq pong ax che yaog. Baz tiz sar† lehd koz che awr lehr, awg ton haq hehr lar che awg med chuhd kha che haq koz che ma hez. Kheh ma khuhd, Yer suq Khreq kawq teq tuq che haq cud lehq, sir vix che ni ma daq veh kehg veh vid tug Ghig sa geh lawg khawx che haq koz che yaog.

²² Yer suq Khreq awr lehr muhd nuh maq lo taz koeq lehq, Ghig sa ve laq yaq awr pax awr huh‡ chehd chehd che yaog. Muhd nuh maq cuh yad teq pa, uq penr

sehr phad teq pa he lehq kand pax cawg sehr phad teq pa liz yawd awg huhx lo chehd cuh vid lar che yaog.

4

Ghig sa ve awg bon haq haq sax lehq yehd che awg lawn

¹ Kheh te cheaq te lehq, Khreq yawd ved awg ton gha tuq gha khanr che te yand, yawd ni ma tar che heh, nig hehd liz ni ma che kheh te tar che haq cud lehq ghu lar hehd lar-oq. Awg lawn ghod ver, a sug yawd ved awg ton gha tuq gha khanr che chaw awr lehr, vend bax te che ted ceng haq chid bag lar haz vehor.*

² U kheh te che chaw teq pa awr lehr, awg ton teq chehd ser che awg yand awg khuhn awg suhr awg sar a lor awg khad haq mad kawq te. Ghig sa ve a lor awg khad haq lehax te che yaog.

³ Khreq yad ma hez che chaw teq pa te che heh, pong lag thad nig hehd liz te che yaog. Awg yand u ve khuhn nig hehd liz chaq chiz che khuhn te pong te lex che, haeg che awg suhr awg sar a lor haq te che, a pehx med ghig dawg buhz che, a pehx med ghig dawg lehq ha lehq tug awg pun hax chawd te pong te lex che haq te che, cad lex dawg lex pawehd te che he lehq sax ho haq a kor maq pi cawd liz, a kor pi che yaog. Che teq pa haq nig hehd tad kawq te lor.

⁴ A meha nig hehd awr lehr, i hehd geh teq geha chaq chiz che haq te pong te lex jad che awg khad u ve haq mad kawq ghaq che haq te lehq, i hehd and lehq nig hehd haq kha muhd kha na koz che yaog.

⁵ Kheh ma khuhd, suhx jehg sehr phad† mehz khuhd suhr i hehd awr lehr a sug yawd awg ton awg lawn gha koz mar vid tug yaog. Suhx jehg sehr phad u ve awr lehr, teq chehd che chaw teq pa he lehq suh vehr che chaw teq pa haq suhx jehg tug, yawd ghu lar hehd lar peor.

⁶ Kheh te cheaq te lehq, suh vehr che chaw‡ teq pa haq liz yawd ha lehq che bon khuhd ca mar vid che yaog. Awg lawn ghod ver, awg suhr awg sar awg ton cawg che chaw teq pa heh te lehq, i hehd suhx jehg che haq gha khanr liz, Ghig sa teq chehd che heh te lehq co ha phawd awr i hehd teq gha tug yaog.

[§] 3:15 3:15 **duhd law lar che** Yer suq haq yonr che haq te lehq gha tug awg mig awg phond haq koz che yaog.

* 3:19 3:19 **thawnr khuhn chehd che** Muhd naz hoq khuhn chehd chehd che haq koz gad che yaog. 4:6 haq ngawx. † 3:21 3:21 **Baz tiz sar** Yonr che haq te lehq Yer suq ve awg suhr chuhd phu ax che haq koz che yaog.

1:19 ‡ 3:22 3:22 **Ghig sa ve laq yaq awr pax awr huh** Awg mig awg phond he lehq kand pax cawg che haq mar lar che yaog. Rm 8:34, Ef 1:19-20

* 4:1 4:1 **vend bax te che ted ceng haq chid bag lar haz vehor** Yer suq awg pun gha tuq khanr che chaw awr lehr, vend bax te tug mad kawq duhd ngawx-oq lehd koz gad che yaog. 1:14, 2:11-12, 3:8-9, 4:11-19 † 4:5 4:5 **suhx jehg sehr phad** Yer suq haq koz che yaog.

‡ 4:6 4:6 **suh vehr che chaw** Nod ar awg coaq thad liz suh vehr che chaw teq pa haq koz che yaog. 3:19

⁷ Awg ceng awg gha lia ve awg leh med gag vehr tez che yaog. Kheh te cheaq te lehq, bon kha nehax lawg gha tug, ni ma tar vix lehq, sa tiq tar vix che chaw phehq vid-oq.

⁸ Nig hehd te ghad he lehq te ghad kha sehax haq daog. Tawd che awr lehr, ir jad ve tawd te khuhd phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, haq pehd che ted ceng awr lehr, mad jad che vend bax teq pa haq beh lar[§] che yaog.

⁹ Khehx chaw teq pa haq kha nehax haq yur-oq. U kheh te che awg khuhn, te bawg lehq hax ceh ca kaod koz che tad cawg vid.

¹⁰ Nig hehd te ghad lehq te ghad laq sawnr gha lar che* heh, te ghad lehq te ghad awg pun yeht-og. Nig hehd che kheh te ver, Ghig sa ve awg bon laex ceng haq nig hehd kha nehax haq sax lehq yeht che chaw phehq che yaog.

¹¹ Chaw te ghad ghad tawd yaw ver, Ghig sa yaw cuha che heh lehax yaw-og. Chaw te ghad ghad su haq ga vid ver, Ghig sa pehar che awg ghad awg sax haq cud lehq ga vid-oq. Che kheh te ver, Yer suq Khreq haq te lehq awg ceng gha lia awg khuhn, su Ghig sa haq chid ir chid muh tug yaog. Yer suq Khreq haq, awg mig awg phond he lehq kand pax co taer taer cawg vid-oq. A meng.

Khreq yad phehq che haq te lehq gha tuq gha khanr che awg lawn

¹² Haq che chaw teq paog, tuq che khanr che ted ceng awr lehr a mir heh te lehq nig hehd haq lawnd ngawx che te yand, ta and. Che awr lehr and tug phehq che ma hez.

¹³ Kheh ma khuhd, Khreq ve awg mig awg phond tuhaz che te yand, nig hehd gha ha lehq jad tug awg pun, yawd tuq che khanr che heh te lehq nig hehd liz gha tuq gha khanr che haq te lehq ha lehq chehd-oq.[†]

¹⁴ Khreq ve awg meh haq te lehq, su nig hehd haq maq sawnr ma caz koz ax che ver, nig hehd awg bon ir che yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve awg mig awg phond ir che Awg ha phu awr lehr, nig hehd awg khod-aq chehd chehd che yaog.

¹⁵ Kheh ma khuhd, chaw haq dawz vehr che, su med nged khuhd che, awg haeg te che he lehq su haq soq saq tug te che awr lehr, nig hehd awg khuhn te ghad-e liz awg

ceng che teq pa haq te lehq gha khanr che ted ceng tad cawg vid.

¹⁶ Nig hehd te ghad ghad Khreq yad phehq che haq te lehq gha tuq gha khanr ver, tad yaq taw. Awg meh che haq te lehq[‡] gha khanr che te yand Ghig sa haq chid ir chid muh-o.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, Ghig sa suhx tanr jehg tug awg yand gag vehr che yaog. Yawd ved yehg yad ka yad teq pa haq awg kawd suhx jehg tug yaog. Yawd a nig haq awg kawd suhx jehg ver, Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd haq maq na yug che chaw teq pa awg pun, awg leh med khawd-ehg kheh taw maq phehaq tuawg le.

¹⁸ †Thed che cawd che chaw haq thaer khuhq gha tug har ver, Ghig sa haq ma yawz yan che chaw he lehq vend bax yad awr lehr, khawd-ehg kheh te pong gha tuawg le.

¹⁹ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa ve a lor haq te che haq te lehq gha tuq gha khanr che chaw teq pa awr lehr, awg ghud suhr phawd awr liz daq che haq te kae cawd che yaog. Kheh te lehq, kar tiq yeg che Te phanr sehr phad haq a sug yawd ved co ha aq vid-oq.

5

Ghig sa ve yawg awg mor haq haq sax che awg lawn

¹ Nig hehd awg hox chaw mawd teq pa haq ngag lawg khawx gad che yaog. Ngag liz nig hehd heh te che awg hox chaw mawd phehq lehq, Khreq gha tuq gha khanr che haq ngag awg ton gha mawg che* yaog. Tuhaz tug awg mig awg phond haq liz ngag gha tuq yaog.

² Nig hehd geh cawg che Ghig sa ve yawg awg mor haq kha nehax haq sax-oq. Su khuhd lex maq gha lehq te che ted ceng tad phehq vid. Ha lehq ha ka te lehq Ghig sa seh kae ax che heh teo. Phu gha gad lehq te che liz tad phehq vid. Ni ma puhd lehq teo.

³ Nawg ved yawg awg mor awg thag lo jawd mawd heh taq te. Kheh ma khuhd, yawg awg mor mehz khuhd suhr hend kig jawg kig phehq vid-oq.

⁴ Che kheh te ver, Yawg huhx sehr phad Awg hox[†] te ghad kawq tuhaz che te yand, maq nuhr vix lehq awg mig awg phond cawg che si ux cuhr haq nig hehd gha tuq yaog.

§ 4:8 4:8 vend bax teq pa haq beh lar Haq pehd che ted ceng awr lehr su ved vend bax haq ma tawnd lar lehd koz gad che yaog. Lk 7:47 * 4:10 4:10 laq sawnr gha lar che Awg ha phu laq sawnr gha lar che haq koz che yaog. Rm 12:4-8, 1K 12:7-11 † 4:13 4:13 ha lehq chehd-oq Rm 8:17 haq ngawx. ‡ 4:16 4:16 Awg meh che haq te lehq Khreq yad haq koz che yaog. Cy 11:26 † 4:18 4:18 Tawd 11:31 * 5:1 5:1 ngag awg ton gha mawg che Yer suq haq su pheh che, du deh vid che, laq kan thag huh thaq vehr vid che haq koz che yaog. † 5:4 5:4 Yawg huhx sehr phad Awg hox Yer suq haq koz che yaog.

⁵ U ve heh te lehq yad nehq teq paog, awg hox chaw mawd teq pa awg huhx lo chehd-oq. Kheh te lehq, nig hehd awg gha lia te ghad lehq te ghad ni ma nehr ghad te daoq. Awg lawn ghod ver, †Ghig sa awr lehr ni ma ir che chaw teq pa haq tawr lar che yaog. Kheh ma khuhd, ni ma nud nehq che chaw teq pa haq awg bon pid che yaog.

⁶ Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa ve ir jad che kand pax awg huhx lo ni ma nehr ghad teo. U kheh te ver, awg yand cawd che te yand, yawd nig hehd haq tar ir tar muh ax tug yaog.

⁷ Ghig sa nig hehd awg pun duhd ngawx vix che haq te lehq, nig hehd ve duhd har duhd khix tug awg gha lia yawd haq chid aq vid-oq.

⁸ Sa tiq te lehq kha nehax ngawx lar-oq.‡ Nig hehd ve cand par ned haeg awr lehr, kug chehd che lad cag six heh te lehq, su haq cheq cad tug ca caw ngawx tod chehd che yaog.

⁹ Yonr yeg che awg khuhn ned haeg haq tawr daq-oq. Awg lawn ghod ver, mig gig khod-aq lo chehd che nig hehd ve a vix a nax teq pa liz, nig hehd gha tuq gha khanr chehd che heh, i hehd liz gha tuq gha khanr chehd che haq nig hehd sir che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, nig hehd te pawz te yand gha tuq gha khanr peg khaz nuhr, awg bon awg gha lia cawg che Ghig sa awr lehr, nig hehd haq peh lawq vid lehq, yeg tug tea lehq, awg ghad cawag vid lehq, yonr yeg tug tea vid tug yaog. Co co taer taer Khreq khuhn cawg che yawd ved awg mig awg phond haq nig hehd gha tug, Ghig sa awr lehr nig hehd haq kug lar che yaog.

¹¹ Ghig sa haq co co taer taer kand pax cawg vid-oq. A meng.

Awg leh med ve tawd

¹² Kar tiq yeg che lehz ngag sawnr lar che a vix a nax Sir lar nuz[§] haq ngag cud lehq nig hehd haq ngeh che liq che te koz buhq fea che yaog. Nig hehd haq awg ghad pehar lehq, Ghig sa ve awg cehg mag ve awg bon awg lawn haq sax khiz khanr tug, liq che buhq fea che yaog. Ghig sa ve awg bon awg khuhn nig hehd yeg chawa chehd lar-oq.

¹³ Bar bud lunx med* awg khuhn chehd che, nig hehd heh te lehq lez yug lar che Khreq yad awg mor awr lehr, nig hehd haq duhd nuhd chehd che yaog lehz tawd sanr fea lar che yaog. Ngag ved yad heh te sawnr lar che Mar koq liz, nig hehd haq

duhd nuhd chehd che yaog lehz tawd sanr fea lar che yaog.

¹⁴ Nig hehd te ghad he lehq te ghad haq pehd che awg khuhn bux daq lehq† laq kuhr cax daoq.

Khreq awg khuhn lo chehd che nig hehd awg gha lia awg khod-aq duhd sa gad sa tug cawg vid-oq.

† 5:5 5:5 Tawd 3:34 ‡ 5:8 5:8 *kha nehax ngawx lar-oq* Mad fang maq linx taq te chehd lehd koz gad che yaog. Mt 26:36-46 § 5:12 5:12 *Sir lar nuz* Liq che haq Her lar saq khuhd buhq tuhz par phehq che yaog. * 5:13 5:13 *Bar bud lunx med* Rod maq med haq koz gad che yaog. Pheq 18:2 † 5:14 5:14 *bux daq lehq* A mig thad teq coaq ve chaw teq pa haq pehd che haq pheq mar daq che awg hez te che yaog.

2 Per troq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Liq che ve haq haq yug che chaw teq pa vavr, 1 Per troq liq haq gha haq yug che chaw teq pa teq mor-a lehax yaog. Ma hez hez che sar lar teq pa kaod soq saq vid che haq te lehq, kuhz tuq ir jad che awg yand khuhn i hehd teq pa gha chehd chehd che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che te koz haq buhq var yawd awg ton vavr Sid mor Per troq lehd koz che yaog. Kheh te lehq, 1 Per troq liq haq haq yug par u ve teq mor haq buhq vid lar che yawd ved liq ni koz te koz phehq che yaog lehd yawd koz lar che yaog (3:1). Kheh te lehq Pawd loq haq liz, "A nig haq che a nax var," lehd koz lar che yaog (3:15). Liq buhq che awg khad liz Per troq buhq lar che lehd koz che haq hawnr daq che yaog. Liq che ve te koz haq A.D. 66 khuhq thad huh buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Per troq yawd Khreq ve "yawg huhnx var" phehq che haq te lehq ma hez hez che sar lar teq pa he lehq haeg che haq te che chaw teq pa Khreq yad awg mor khuhn ca khuhd gehag che awg lawn haq duhd har duhd khix jad che yaog. Kheh te lehq ma hez hez che sar lar che teq pa haq khawd-ehg kheh te tawr daq gha tug, yawd Khreq yad awg mor haq mar vid che yaog. Lex lehq, i hehd haq awg bon cawg jad che Khreq yad ve yonr khad nux he lehq daq che a saq teq khad awg lawn liz, yawd mar vid lar che yaog. Jawd mawd Yer suq Khreq vavr, awg cehg mag ni pawz te pawz kawq yaq tug yaog. Kheh te cheaq te lehq, yonr che chaw teq pa sa tiq tar che khuhn ghu lar hehd lar cawd che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd (1:1-2)
2. Khreq yad te pa ve daq che awg lid awg khad khuhn ir lag muh lag che (1:3-11)
3. Per troq sir vid gad che awg lawn (1:12-21)
4. Ma hez hez che sar lar teq pa awg lawn haq sa tiq pid che (2:1-22)

5. Jawd mawd Yer suq Khreq ni pawz te pawz kawq yaq tug awg lawn (3:1-16)
6. Awg leh med ve tawd (3:17-18)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Ngag awr lehr, Yer suq Khreq ve awg ceg he lehq cuh yad Sid monr Per troq* yaog. Ngag nig hehd haq liq che buhq fea che yaog. A nig ved Ghig sa he lehq Thaer khuhq par Yer suq Khreq ve thed che cawd che haq te lehq nig hehd gha lar che yonr che awr lehr, ngag hehd yonr che heh phehq che yaog.

² Ghig sa he lehq a nig ved Jawd mawd Yer suq haq sir che awg khuhn, awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa che nig hehd awg khod-aq mad-ag vid-oq.

Ghig sa ni ma tar che heh gha tar che awg lawn

³ A nig co ha teq lehq Ghig sa haq yawz yan gha tug, Ghig sa yawd ved kand pax a nig haq kha sir lor che awg gha lia pehar vehor. Yawd che kheh te che awr lehr, a nig yawd haq sir che haq cud lehq te lar che yaog. Yawd ved awg mig awg phond he lehq peh lawq jad che haq te lehq, a nig haq yawd kug yug lar peor.†

⁴ Awg ceng che teq pa haq te lehq, yawd ved awg phuhd khaz jad lehq ir jad che kar tiq‡ teq pa liz, a nig haq pehar vehor. Kar tiq u ve teq pa haq te lehq Ghig sa phehq che heh nig hehd liz phehq gha lehq, mig gig khod-aq lo awg suhr awg sar a lor haq te lehq lug che sez che haq nig hehd pong tug yaog.

⁵ Kheh te cheaq te lehq, hax ceh nux cud cad lehq nig hehd yonr che§ ted ceng awg thang, daq che awg lid cawg vid-oq. Daq che awg lid* awg thang, cud yiq cawg vid-oq.

⁶ Cud yiq cawg che awg thang, a sug yawd awg ton haq ghad vix che ted ceng cawg vid-oq. A sug yawd awg ton haq ghad vix che awg thang, yeg khanr vix che ted ceng cawg vid-oq. Yeg khanr vix che awg thang, Ghig sa haq yawz yan vix che ted ceng cawg vid-oq.

⁷ Ghig sa haq yawz yan vix che awg thang, a vix a nax haq haq lehq ngawx haq sax daq che ted ceng cawg vid-oq. A vix a nax haq haq lehq ngawx haq sax daq che awg thang, haq daq pehd daq che† cawg vid-oq.

* 1:1 1:1 *Sid monr Per troq* Mt 16:18, Yh 1:42, 1Pt 1:1 haq ngawx. † 1:3 1:3 *kug yug lar peor* Yawd ved yad phehaq tug lez yug che haq koz che yaog. ‡ 1:4 1:4 *ir jad che kar tiq* Ghig sa ve muhd mig khuhn co co taer taer gha chehd tug haq koz che yaog. 1:11 § 1:5 1:5 *yonr che* Yer suq haq sir lehq haq yug che haq koz che yaog.

* 1:5 1:5 *Daq che awg lid* Khreq yad awr lehr daq che awg lid khuhn a saq gha teq che yaog. † 1:7 1:7 *haq daq pehd daq che* Chaw awg gha lia haq liz gha haq che haq koz che yaog. Yh 10:15

⁸ Awg lawn ghod ver, awg ceng che teq pa nig hehd awg khuhn cawg lehq mad-ag ver, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq haq sir che awg khuhn, nig hehd awg bon cawg che chaw phehq lehq, awg sir kha peh nuhaq tug[‡] yaog.

⁹ Awg ceng che teq pa mad cawg che chaw awr lehr, mehz cox var heh[§] te lehq, mehz khoq haq lehax mawg gha che yaog. Yawd ved vend bax awg pir teq pa haq Ghig sa chuhd phu chuhd kehq vid che haq yawd lend vehr che yaog.

¹⁰ Kheh te cheaq te lehq a vix a nax teq paog, Ghig sa nig hehd haq kug yug lez yug lar che ted ceng awr lehr, awg cehg mag yeg che yaog lehz sir gha tug hax ceh nux teo. Che kheh te ver, nig hehd te pawz-a liz ma kuhd tug yaog.

¹¹ Kheh te lehq, a nig ved Jawd mawd he lehq Thaer khuhq par Yer suq Khreq ve co co taer taer che muhd mig awg khuhn Ghig sa nig hehd haq ha lehq che awg khuhn haq yug ve gehe tug yaog.

¹² Kheh te cheaq te lehq, che teq pa * haq nig hehd sir lehq gha hend lar che thed che cawd che tawd khuhd awg khuhn nig hehd chehd yeg chehd liz, ngag duhd chez lehq awg ceng che teq pa haq khar thad liz nig hehd haq duhd nuhd vid tug yaog.

¹³ Awg ceng che teq pa haq nig hehd maq gha lend vehr tug, ngag awg ton teq chehd che kheh ceh, nig hehd haq duhd nuhd vid tug te che awr lehr cawd che yaog lehz ngag sawnr lar che yaog.

¹⁴ Awg lawn ghod ver, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ngag haq pheq mar lar che heh, maq muh tand ngag ved awg ton che haq gha chid bag lar haz tug[†] ngag sir che yaog.

¹⁵ Mig gig khod-aq lo ngag tuhz veh peg khaz nuhr liz, che teq pa haq nig hehd khar thad liz duhd nuhd tug, a meha ngag hax ceh nux te tug yaog.

Yer suq ve awg mig awg phond haq gha mawg che awg lawn

¹⁶ Awg lawn ghod ver, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve kand pax awg lawn he lehq yawd kawq yaq tug awg lawn ngag hehd nig hehd haq koz mar ax che te yand, cud yiq haq yehd lehq ca duhd koz che kad phed kad lao khuhd lehax phehq che ma hez. Kheh ma khuhd, ngag hehd

awr lehr yawd ved ir jad che awg mig awg phond haq mehz sir gha mawg che[‡] chaw phehq che yaog.

¹⁷ Awr pa Ghig sa yawd haq tar ir tar muh lehq awg mig awg phond pid che haq ngag hehd gha mawg che yaog. Chaw cheawg lehr, ngag haq jad che Yad phu yaog. Yawd haq ngag ni ma cawd jad che yaog lehz, Awg mig awg phond kha peh cawg Sehr phad yawd haq che kheh koz vid che tawd khuhd haq ngag hehd gha kad che yaog.

¹⁸ Daq kehq che keh u ve ted dig awg thang huh yawd geh chehd che te yand, tawd khuhd u ve muhd nuh maq lo tuhaz che haq ngag hehd gha kad che yaog.

¹⁹ Che haq te lehq, awg kawd thad loar koz teh lar che Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve tawd khuhd haq a nig lex lehq yonr gha che yaog. Nig hehd ve ni ma awg khuhn muhd thid-ag lehq[§] pheq meg ma tuhaz* thad kha gag, naz hoq che awg khuhn awg ghiz pawd chehd che a mir khehd haq cud che heh te lehq, Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve tawd haq kha nehax na yug cawd che yaog.

²⁰ Liq phu khuhn cawg che Ghig sa ve cuh kar var ve tawd, khar ve te khuhd lehd ma koz, a sug yawd khad yawd cuhx kig haq duhd tuhaz che ma hez lehz awg kawd sir-oq.

²¹ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve cuh kar var teq pa awr lehr, i hehd khad i hehd ve a lor haq te lehq yaw che ma hez. Kheh ma khuhd, Daq che kehq che Awg ha phu i hehd haq duhd pawnr vid lehq,[†] i hehd Ghig sa ve tawd khuhd kawq yaw che yaog.

2

Ma hez hez che sar lar he lehq ma hez hez che cuh kar var teq pa awg lawn

¹ Kheh ma khuhd, Yud daq chaw awg khuhn ma hez hez che cuh kar var* teq pa tuhaz jaw che heh, nig hehd awg khuhn liz ma hez hez che sar lar teq pa tuhaz tug yaog. I hehd awr lehr, te lug te sez vix che ma hez hez che yonr khad teq pa haq nig hehd awg khuhn khuhd yug ke tug yaog. I hehd haq vig yug vehr che Awg Jawd mawd haq liz chid bag lar haz lehq, a sug yawd awg ton har naq lug veh sez veh tug, i hehd te che yaog.

[‡] 1:8 1:8 awg sir kha peh nuhaq tug Co ha pawd ir lag che haq koz che yaog. Gal 5:22 [§] 1:9 1:9 mehz cox var heh Khreq yad ve awg lid awg khad haq maq sir che haq koz che yaog. 1Yh 2:11 * 1:12 1:12 che teq pa Ghig sa ve cuh kar var teq pa pheq mar ax che tawd haq koz che yaog. 1:5-7 [†] 1:14 1:14 awg ton che haq gha chid bag lar haz tug Yawd gha suh tug haq koz chehd che yaog. [‡] 1:16 1:16 mehz sir gha mawg che Yer suq ve awg hoq awg han pa che haq gha mawg che haq koz che yaog. Yh 21:18-19 [§] 1:19 1:19 muhd thid-ag lehq Ghig sa uq penr che awg ni gag che haq koz che yaog. 1K 15:22-18 * 1:19 1:19 pheq meg ma tuhaz Yer suq haq koz gad che yaog. Pheq 2:28, 22:16 [†] 1:21 1:21 duhd pawnr vid lehq 2Ti 3:16 haq ngawx. * 2:1 2:1 ma hez hez che cuh kar var 2Jm 18:19, Isy 9:13-17, Yrm 5:31, 14:14

² Chaw laex ghad i hehd ve chaq chiz che awg lid awg khad haq kae tug yaog. I hehd haq te lehq, awg cehg mag cawd che yaq kaw[†] haq su maq sawnr ma caz koz tug yaog.

³ I hehd awr lehr, med nged jeg kor haq sex lae jad che haq te lehq, a sug yawd awg pun awg bon tuhaz tug[‡] lehax nig hehd haq her ka tug yaog. Kheh ma khuhd, a mig thad lo liz Ghig sa i hehd haq suhx taz chez lar che awr lehr, kheha te tug ma hez. I hehd awg cehg mag lug veh sez veh tug yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver, vend bax te che muhd nuh maq cuh yad teq pa haq liz Ghig sa mad pong vid. Kheh ma khuhd i hehd haq muhd naz hoq[§] awg khuhn chid bag ke lehq, suhx jehg che awg ni gag thad kha gag, naz hoq jad kig huh i hehd haq son caz pheh lehq ke huh lar che yaog.

⁵ A mig thad lo ve mig gig yad^{*} teq pa haq liz Ghig sa mad pong vid lehq yawd haq ma yawz yan che chaw yad teq pa haq Ghig sa a kaz thunr vehr vid che yaog. Kheh ma khuhd, thed che cawd che awg lawn haq bon mar par Nod ar he lehq yawd geh chaw suhr ghad haq lehax Ghig sa pong vid che yaog.

⁶ Sawd donr med he lehq Kawd mod raq[†] med haq liz, Ghig sa cir yanr lehq khuhq ha phehaq vid che yaog. Yawd u kheh te cir yanr vid che awr lehr, awg khaz nuhr lag tug ve yawd haq ma yawz yan che chaw yad teq pa awg pun hend kig jawg kig teh lar che yaog.

⁷ Kheh ma khuhd, thed che cawd che Lawd tar te ghad haq yawd pong vid che yaog. Chaw haeg teq pa chaq chiz che awg lid awg khad[‡] haq te che haq te lehq, Lawd tar awr lehr duhd har gad har jad che yaog.

⁸ (Awg lawn ghod ver, thed che cawd che chaw u ve te ghad awr lehr, med yad u ve teq pa geh ni gha lia chehd che te yand, i hehd ve haeg che kanx haq gha mawg gha kad che haq te lehq, yawd ved thed che cawd che ni ma awg khuhn tuq khanr jad che yaog.)

⁹ Kheh te cheaq te lehq Ghig sa haq yawz yan che chaw teq pa awr lehr, ber che lawd che haq gha phud che te yand, i hehd haq khawd-ehg kheh te pong vid tug, Jawd mawd Ghig sa sir che yaog. Kheh te lehq suhx jehg suhx taz che awg ni gag thad kha

gag, ma thed ma cawd che chaw teq pa haq khawd-ehg kheh te cir yanr don chehd vid tug liz yawd sir che yaog.

¹⁰ Chaq chiz che awg khuhn awg suhr awg sar a lor[§] awg khad haq te kae lehq jawd mawd teq pa awg huhx ma chehd gad che chaw teq pa haq lex lehq cir yanr vid tug yaog.

Ma hez hez che sar lar che teq pa awr lehr, ni ma ir lehq a cehax liz ma kuhz vix che khuhn awg mig awg phond ir che awg ceng teq pa haq maq sawnr ma caz koz tug i hehd ma kuhz.

¹¹ Muhd nuh maq cuh yad teq pa awr lehr, chaw che teq pa haq keh awg ghad he lehq kand pax ir liz, Jawd mawd Ghig sa mehzh khuhd suhr i hehd haq maq sawnr ma caz koz che awg khuhn suhx mad jehg ma taz vid.

¹² Chaw che teq pa awr lehr, pheh yug lehq dawz vehr tug awg pun pawag che, ma duhd sir vix lehq awg suhr awg sar a lor haq lehax te che to nud to saz heh pheh che yaog. I hehd maq sir che awg ceng teq pa haq liz maq sawnr ma caz koz che yaog. I hehd awr lehr to nud to saz heh te lug veh sez veh lehq,

¹³ haeg che kanx teq pa haq te che awg phuhd, lug che sez che haq gha khanr tug yaog. I hehd awr lehr, muhd kaw maq thad liz te pong te lex thi cad thi dawg lehq juhgh buhz ka buhz che haq ha lehq tug pheh che yaog leh sawnr che yaog. Nig hehd geh teq geha pawehd caor cad chehd liz, nig hehd haq her ka lehq ha lehq tug awg pun khar thad liz chaq chiz che haq te pong te lex chehd che yaog. I hehd awr lehr, nig hehd ve awg ton haq cawg chehd che chaq chiz che awg kix awg hawehd pheh che heh yaog.

¹⁴ I hehd ve mehzh sir awr lehr, khar thad liz hax chawd hax paz te che chaw teq pa haq lehax ca ngawx che yaog. I hehd vend bax te che ted ceng haq ma buhz vix. Ni ma mad yeg che chaw teq pa haq beg yug lehq, su ved med nged jeg kor haq sex lae vix jad che yaog. I hehd awr lehr, Ghig sa khen lar che awg yad awg dug pheh che yaog.

¹⁵ Thed che yaq kaw haq i hehd chid bag lar haz lehq yaq kaw yaq vehr che yaog. Bawx sawr ve yad Bar lanr^{*} ve yaq kaw awg khad haq i hehd ghaq veh che yaog.

[†] 2:2 2:2 awg cehg mag cawd che yaq kaw Khreq yad a saq teq khad haq koz che yaog. Cy 9:2, 24:14   [‡] 2:3 2:3

awg bon tuhaz tug A sug yawd ved ux peg awg pun lehax te che haq koz che yaog.   [§] 2:4 2:4 muhd naz hoq

Maq yonr che chaw haq awg leh med cir yanr vid kig pheh che yaog. Mt 5:22   ^{*} 2:5 2:5 A mig thad lo ve mig

gig yad Nod ar awg coaq thad ve chaw haq koz che yaog.   [†] 2:6 2:6 Sawd donr ... Kawd mod raq Khiz 19 haq

ngawx.   [‡] 2:7 2:7 chaq chiz che awg lid awg khad Hax chawd hax paz te che haq koz che yaog.   [§] 2:10

2:10 awg suhr awg sar a lor Hax chawd hax paz te che haq koz che yaog.   ^{*} 2:15 2:15 Bar lanr Heh 22:4-35

haq ngawx.

Bar lanr u ve te ghad awr lehr, haeg che kanx awg phuhd haq sex lae lehq,

¹⁶ yawd ved vend bax haq te lehq ded mar che haq yawd gha khanr che yaog. Khawd-ehg kheh te le lehd koz ver, tawd maq yaw vix che pix lar teq kheh awr lehr, chaw yad heh te lehq tawd yaw lehq, cuh kar var Bar lanr ghud che haq tawr lar che yaog.

¹⁷ Chaw u ve teq pa awr lehr, a kaz fir vehr che kaz khuh heh te lehq, muhd huh nux mez chid ve che mog heh te che yaog. I hehd awg pun naz tud jad che chehd kig ghu teh lar vehr che yaog.

¹⁸ Awg lawn ghod ver, awg bon mad cawg che tawd ir tawd muh teq pa haq i hehd yaw che yaog. Yaq kaw yaq che khuhn chehd chehd che chaw teq pa awg khuhn pong tuhaz suhx suhax te che[†] chaw teq pa haq, awg suhr awg sar a lor te pong te lex che ted ceng haq i hehd yehd lehq kawq beg yug che yaog.

¹⁹ Nig hehd su awg ceg maq gha kawq te tug yaog lehd i hehd su haq kar tiq pid liz, i hehd awg ton awr lehr lug che sez che ted ceng awg huhx lo awg ceg te chehd che yaog. Awg lawn ghod ver, chaw yad haq ghad che khar ve ted ceng lehd ma koz, chaw yad awr lehr u ve awg huhx lo awg ceg te che yaog.

²⁰ A nig ved Jawd mawd he lehq Thaer khuhq par Yer suq Khreq haq i hehd sir che haq te lehq, mig gig ve chaq chiz che teq pa haq gha pong vehr khaz nuhr, chaq chiz che awg khuhn i hehd te pawz kawq gehe khanx chehd[‡] lehq, chaq chiz che u ve i hehd haq ghad ver, awg leh med phehaq che awr lehr awg kawd maq thad phehq che haq keh jad tug yaog.

²¹ Awg lawn ghod ver, i hehd awg pun thed che cawd che yaq kaw haq maq sir che awr lehr, sir vehr lehq i hehd haq pid lar che daq che kehq che awg lid tawd khuhd haq kawq phuhz kuhq lar haz che haq keh daq che yaog.

²² [†]Phid ted ceng awr lehr pheq kha lar che haq kawq ghawz cad lehq, vaq ted ceng awr lehr yawd haq a kaz chuhd vid peg khaz nuhr yawd khad yawad chehz nehz kawq hehnx che yaog lehd koz lar che chaw mawd khuhd che te khuhd awr lehr, i hehd te che haq cawd daq jad che yaog.

3

Jawd mawd Yer suq kawq yaq tug awg lawn

¹ Haq che chaw teq paog, ngag nig hehd haq buhq fea che liq cheawg lehr, ni koz te koz yaog. Liq che ve ni koz awg khuhn, nig hehd thed-e ghad cawd-aw ghad duhd ngawx vix tug, duhd nuhd fea che haq cud lehq ngag nig hehd haq awg ghad pehar che yaog.

² Pong lag thad Ghig sa ve daq kehq che cuh kar var teq pa koz lar che tawd khuhd teq pa haq duhd nuhd tug, ngag nig hehd haq duhd nuhad che yaog. Kheh te lehq Jawd mawd he lehq Thaer khuhq par nig hehd ve cuh yad^{*} teq pa haq cud lehq pid lar che tawd khuhd teq pa haq liz ngag nig hehd haq kawq duhd nuhad che yaog.

³ Awg kawd sir cawd che ted ceng awr lehr che kheh yaog. Awg leh med ve awg yand awg khuhn, su haq tar nehq lehq kaod koz gid ghig gid che chaw teq pa tuhaz tug yaog. I hehd awr lehr, nig hehd haq kaod koz gid ghig gid lehq awg suhr awg sar ve a lor awg khad haq kae tug yaog.

⁴ I hehd che kheh koz tug yaog. Jawd mawd Yer suq kawq yaq tug lehd koz lar che kar tiq tawd khuhd khawd-ehg kheh vavr le. A pux a pi teq pa[†] suh vehr che teq ni haq tanr lehq yaq ni kha gag awg ceng gha lia liz mig gig te phanr che thad haq kha sur suar te chehd che ma hez hawg la lehd koz tug yaog.

⁵ A mig thad lo liz Ghig sa ve tawd khuhd haq te lehq muhd nuh maq cawg che haq i hehd ma duhd nuhd gad. Kheh te lehq, Ghig sa ve tawd khuhd haq te lehq, a kaz awg khuhn mig gig tuhaz lehq, a kaz haq te lehq mig gig phehaq che haq liz i hehd maq sir gad che yaog.

⁶ Awg yand u ve khuhn, mig gig haq a kaz thunr vid lehq,[‡] chaw yad teq pa haq te lug te sez vid che yaog.

⁷ Ghig sa ve tawd khuhd u ve haq te lehq a meha cawg lar che muhd nuh maq he lehq mig gig awr lehr a mir tox bag tug awg pun teh lar che yaog. Tawd khuhd che haq te lehq muhd nuh maq he lehq mig gig awr lehr, Ghig sa haq ma yawz maq yan che chaw teq pa haq suhx jehq lehq te lug vid che teq ni gag thad kha gag teha lar che yaog.

⁸ Haq che chaw teq paog, che te ceng haq nig hehd ta lend. Jawd mawd Ghig sa awr lehr, teq ni haq teq hinx khuhq heh sawnr

[†] 2:18 2:18 *pong tuhaz suhx suhax te che* Khreq yad phehaq suhx suhax te che chaw haq koz che yaog. [‡] 2:20 2:20 *khanx chehd* Khreq yad phehq vehor awg khaz nuhr, vend bax khuhn kawq ce veh che haq koz che yaog. Mt 12:45 [†] 2:22 2:22 Tawd 26:11 ^{*} 3:2 3:2 *nig hehd ve cuh yad* Yer suq lez yug lar che awg lag ghuhd teq pa haq koz che yaog. [†] 3:4 3:4 *A pux a pi teq pa* Awg kawd ped maq ve bon hox bon nax teq pa haq koz che yaog. He 13:7 [‡] 3:6 3:6 *a kaz thunr vid lehq* Khiz 6:17, 7:21-22 haq ngawx.

lehq, teq hinx khuhq haq teq ni heh sawnr che yaog.

⁹ Jawd mawd Ghig sa kar tiq te lar che heh phehaq vid tug yawd jo jad law lehq chaw ted pehg pehar duhd che yaog. Kheh ma khuhd, kar tiq haq phehaq vid tug yawd jo che ma hez. Chaw awg gha lia vend bax haq duhd phuhz lehq te ghad-eg liz maq gha lug vehr tug yawd he gad che haq te lehq, yawd nig hehd haq yeg khanr chehd che yaog.

¹⁰ Chaw khuhd chaw naz lag che heh te lehq, Jawd mawd Yer suq ve awg ni^S lag gag tug yaog. U ve teq ni awg khuhn, muhd nuh maq awr lehr awg khuhd pehz hehd mehze te lehq mehxe vehr tug yaog. Muhd nuh maq lo cawg che awg ceng awg gha lia a mir chiz jad lehq kig vehr tug yaog. Mig gig he lehq mig gig awg thang huh kha te lar che kanx awg gha lia haq a mir toq bag tug yaog.

¹¹ Awg ceng gha lia che teq pa che kheh te kig vehr tug haq te lehq, nig hehd awr lehr daq kehge che awg lid awg khad haq lehax te lehq Ghig sa haq yawz yan che chaw te kenr te cawd che ma hez hawg la.

¹² Nig hehd Ghig sa ve awg ni^{*} lag che haq law lar lehq cud cad che khuhn duhd law chehd huh, u kheh te che chaw phehaq cawd che yaog. Awg ni u ve haq te lehq, muhd nuh maq haq a mir toq bag lehq mehxe vehr lehq, muhd nuh maq lo cawg che awg ceng awg gha lia a mir chiz jad lehq kig vehr tug yaog.

¹³ Kheh ma khuhd, Ghig sa yawd kar tiq cawg lar che heh, muhd nuh maq awg suhx[†] he lehq mig gig awg suhx cawag tug haq a nig duhd law chehd che yaog. U huh thed che cawd che ted ceng cawg tug yaog.

¹⁴ Kheh te cheaq te lehq haq che chaw teq paog, nig hehd awg ceng che teq pa haq duhd law chehd che haq te lehq, yawd mehze khuhd suhr huh chaq chiz che he lehq awg kix awg haweht maq gha cawg tug he lehq duhd sa gad sa che ni ma gha cawg tug, cud cad lehq teo.

¹⁵ A nig ved Jawd mawd Yer suq yeg khanr che awr lehr, chaw yad thaer khuhq che haq gha tug awg pun yeg khanr chehd che lehd duhd-oq. Awg lawn che teq pa awr lehr, ngag hehd haq che a vix a nax Pawd loq liz, yawd gha lar che cud yiq haq cud lehq nig hehd haq liq buhq fea vehr che heh yaog.

¹⁶ Yawd ved liq awg gha lia awg khuhn awg lawn che teq pa haq yawd buhq lar

che yaog. Liq u ve teq pa awg khuhn sir gha tug har jad che awg lawn[‡] ted pehg pehar liz cawg che yaog. Cud yiq mad lawq lehq ni ma mad yeg vix che chaw teq pa awr lehr, awg kag awr ve Liq phu tawd khuhd teq pa haq i hehd yug phuht che heh, har jad che yawd ved tawd khuhd u ve teq pa haq liz yug phuht che yaog. I hehd che kheh te che awr lehr, i hehd awg ton gha lug gha sez tug awg pun yaog.

¹⁷ Kheh te cheaq te lehq haq che chaw teq paog, awg lawn che ve haq awg kawd thad loar nig hehd sir lar peg che haq te lehq, haeg che chaw^S che teq pa ve te yaq che awg khad haq cud lehq nig hehd haq i hehd maq gha seh kae lehq nig hehd ni ma yeg che ted ceng liz maq gha lug veh tug, sa tiq tar-oq.

¹⁸ A nig ved Jawd mawd he lehq Thaer khuhq par Yer suq Khreq ve awg bon awg khuhn he lehq yawd haq sir che ted ceng awg khuhn, khar thad liz nig hehd ir lag vid-oq. A meha liz te lehq co co taer taer yawd haq chid ir chid muh vid-oq. A meng.

^S 3:10 3:10 *Yer suq ve awg ni* Yer suq kawq yaq tug awg ni haq koz che yaog. 1 Th 5:2 * 3:12 3:12 *Ghig sa ve awg ni* Ghig sa suhx jehg che awg ni haq koz che yaog. Mt 25:13, 1 Th 5:6 † 3:13 3:13 *muhd nuh maq awg suhx* Isy 65:17, 66:22, Pheq 21:1 haq ngawx. ‡ 3:16 3:16 *sir gha tug har jad che awg lawn* Cuhx kig nax che haq koz che yaog. § 3:17 3:17 *haeg che chaw* Ma hez hez che Sar lar haq koz che yaog. 2:1-3

1 Yod hanr liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Yer suq Khreq muhd nuh maq khod-aq lo kawq taz kawq veh khaz nuhr teq ha khuhq ve awg yand khuhn, ma hez hez che sar lar teq pa awr lehr, Yer suq Khreq awg cehg mag chaw yad phehq che haq mad haq yug lehq, Khreq yad awg mor awg khuhn awg lawn che haq mar yaq che yaog. Duhd khad che ve teq pa vawr, Nawz sa tiq awg mor teq pa ve duhd khad phehq che yaog. Ma hez hez che yonr khad che ve awr lehr, 1 Yod hanr liq haq buhq thad huh phehq chehd che awg lawn phehq che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Buhq var awr lehr, Yer ber dehd ve yad par Yod hanr yaog. Yawd vawr, Yer suq ve awg laq ghuhd phehq lehq Ha lehq che bon khuhd Yod hanr liq he lehq Pheq mar liq haq buhq var phehq che yaog. Liq che ve te koz haq buhq lar che awg yand kha nehax ma koz chez lar che yaog. Kheh ma khuhd, cawg lar che awg ceng laex ceng haq ngawx ver, A.D. 90 khuhq kheh thad huh buhq lar che yaog lehd sir gha che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Yod hanr liq che ve haq buhq thad huh yawd ni ma khuhn te gad che awg ceng nid ceng cawg lehq buhq lar che yaog: (1) Ma hez hez che sar lar teq pa ve awg lawn haq kha nehax pheq mar vid lehq (2) yonr che chaw teq pa haq i hehd awg cehg mag thaer khuhq che haq gha vehr che haq sir vid gad che yaog. Nawz sa tiq ve ma hez hez che sar lar teq pa haq tawr daq tug yawd te gad che khuhn, Yod hanr yawd chaw u ve teq pa haq ded lehq, i hehd awg khuhn daq che duhd khad te khad teq chaweh liz mad cawg che haq kha sehax koz buhq lar che yaog. I hehd ve mar khad vawr, awg ha awr lehr, saw daq lehq med nged jeg kor he lehq chaw yad ve awg ton awr lehr teq chaweh liz mad daq hawg lehd koz mar che yaog. Yod hanr vawr, Jawd mawd Yer suq chaw yad ve awg hoq awg han haq puhd lehq, chaw yad phehq che haq yawd ved mehz sir kha ter tear gha mawg che awg lawn haq yawd sax khiz khanr lehq, Jawd mawd Yer suq chaw yad ve awg hoq awg han he lehq awg suhr awg sar cawg che haq yonr che ted ceng awr lehr, cawd jad che yaog lehd koz che yaog. Yawd ved liq che haq haq yug che chaw teq pa ve yonr che che ve awr lehr,

awg cehg mag cawd jad che yaog lehd Yod hanr yawd i hehd haq kha sehax sir vid cuh gad che yaog. Yod hanr i hehd haq koz vid che, yawd duhd law lar che awg ceng che ve haq yawd te gha ver, yawd ha lehq duhd sa jad tug yaog, lehd koz vid che yaog.

Awg lawn nux

1. Khreq awg cehg mag chaw yad ve awg suhr awg sar puhd che (1:1-4)
2. Awr pa Ghig sa he lehq Yad phu haq awg chawd te daq che (1:5-2:28)
3. Yer suq Khreq Ghig sa ve Yad phu phehq che (2:29-4:6)
4. Bon lid sinx khad he lehq Jawd mawd Yer suq Khreq ve awg lawn (4:7-5:12)
5. Ir jad muh jad che Khreq yad teq pa ve duhd law kig (5:13-21)

Co ha teq vid che tawd khuhd

¹ Awg kawd maq thad loar cawg lar che co ha teq vid che tawd khuhd awg lawn ngag hehd nig hehd haq buhq ax che yaog. Tawd khuhd u ve haq ngag hehd gha kad lehq mehz sir liz gha mawg peg che yaog. Tawd khuhd u ve haq ngag hehd kha nehax ngawx lehq gha vad gha yug ngawx peg che yaog.

² Co ha teq che u ve tuhaz che haq ngag hehd mehz sir kha tenr ten-ar gha mawg lehq, u ve awg lawn sax khiz khanr che yaog. Awr pa geh cawg che co tiq ha tiq u ve yawd ngag hehd haq pheq mar ax lehq ngag hehd nig hehd haq kawq koz mar ax che yaog.

³ Nig hehd liz ngag hehd geh awg chawd gha te daq tug ngag hehd gha mawg gha kad peg che awg ceng che teq pa nig hehd haq kawq koz mar ax che yaog. A nig awg chawd te daq che awr lehr, Awr pa he lehq yawd ved Yad phu Yer suq Khreq geh awg chawd te daq che ted ceng phehq che yaog.

⁴ A nig ha lehq che kha peh vad-ag cawg tug, awg lawn che teq pa nig hehd haq buhq fea che yaog.

Ghig sa awg ghiz phehq che

⁵ Yer suq geh ngag hehd gha kad lehq nig hehd haq koz mar ax che yawd ved tawd khuhd awr lehr, che kheh yaog. Ghig sa awr lehr awg ghiz phehq lehq yawd awg khuhn awg naz tud te che a cehax liz mad cawg.

⁶ A nig teq pa yawd geh awg chawd te daq chehd che yaog lehd koz liz, awg naz tud khuhn tod kae chehd ser ver, a nig awr lehr her ka chehd lehq awg cehg mag cawd che haq maq te.

⁷ Kheh ma khuhd Ghig sa awr lehr awg ghiz awg khuhn lo chehd che heh, a nig liz awg ghiz awg khuhn lo tod kae ver, a nig awr lehr te ghad lehq te ghad awg

chawd te daq che yaog. Che haq keh lex lehq yawd ved Yad phu Yer suq Khreq ve awg suhr awr lehr a nig ved vend bax awg gha lia haq chuhd kha ax che yaog.

⁸ A nig teq pa vend bax mad cawg lehd koz ver, a nig a sug mid khad ve awg ton haq her ka lehq a nig awg khuhn lo awg cehg mag cawd che ted ceng mad cawg.

⁹ A nig teq pa a sug mid khad ve vend bax haq phehd mar vid ver, a nig ved vend bax haq phehd kha ax lehq ma thed ma cawd che awg gha lia haq chuhd kha ax tug, yawd kar tiq yeg lehq thed cawd che yaog.

¹⁰ Ngag hehd vend bax maq te jaw lehd koz ver, Ghig sa haq a nig her ka var meh vid lehq yawd ved tawd khuhd a nig awg khuhn lo mad cawg.

2

Yer suq a nig ved ga sehr phad phehq che

¹ Ngag haq che yad teq paog, nig hehd vend bax maq gha te tug awg lawn che teq pa ngag nig hehd haq buhq ax che yaog. Kheh ma khuhd te ghad ghad vend bax te ver, a nig haq ga sehr phad awr lehr A pa geh a nig awg pun lawg khawx chehd che yaog. Yawd awr lehr thed che cawd che Yer suq Khreq yaog.

² A nig ved vend bax haq phehd kha ax tug awg pun, yawd awr lehr tand tug phehq che yaog. Kheh ma khuhd a nig awg pun lehax ma hez hawg, mig gig yad awg gha lia awg pun liz phehq che yaog.

³ A nig yawd pehar lar che tawd khuhd haq na yug lehq te ver, a nig yawd haq sir che yaog lehd kha nehax gha sir che yaog.

⁴ "Ngag yawd haq sir che yaog," lehd chaw te ghad koz liz, yawd pehar lar che tawd khuhd haq chaw u ve phad maq na yug ver, yawd awr lehr her ka var phehq lehq awg cehg mag cawd che ted ceng yawd khuhn mad cawg.

⁵ Kheh ma khuhd Yer suq Khreq ve tawd khuhd haq na yug lehq te che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, Ghig sa haq haq che ted ceng yawd awg khuhn awg cehg mag pehag vehr che yaog. A nig yawd awg khuhn chehd che haq gha sir vehr che yaog.

⁶ Ngag yawd awg khuhn chehd chehd che yaog lehz koz che chaw awr lehr Yer suq te che heh yawd liz te cawd che yaog.

Tawd awg suhx te khuhd pehar che

⁷ Haq che chaw teq paog, pehar lar che tawd awg suhx te khuhd haq ngag nig hehd haq buhq ax che ma hez hawg. Awg kawd maq thad loar nig hehd haq pid lehq nig hehd geh cawg lar che tawd khuhd pir phehq che yaog. Pehar lar che tawd khuhd

awg pir u ve awr lehr, nig hehd gha kad jaw peg che tawd khuhd phehq che yaog.

⁸ Kheh ma khuhd pehar lar che tawd u ve awr lehr tawd awg suhx te khuhd liz phehq lehq ngag nig hehd haq buhq ax che yaog. Tawd awg suhx te khuhd lehd koz che awr lehr, yawd awg khuhn liz nig hehd awg khuhn liz awg cehg mag cawd che yaog. Awg lawn ghod ver awg naz tud te che ted ceng awr lehr mehx vehr chehd lehq, thed che cawd che awg ghiz awr lehr a meha loar paw tuhaz chehd che yaog.

⁹ Awg ghiz awg khuhn ngag chehd che yaog lehd chaw te ghad koz chehd liz, yawd ved a vix a nax haq cand chehd ser ver, yawd awr lehr a meha kha gag awg naz tud khuhn chehd chehd ser che yaog.

¹⁰ A sug mid khad ve a vix a nax haq haq che chaw te ghad awr lehr, awg ghiz awg khuhn chehd lar lehq yawd khi thid pog kig mad cawg.

¹¹ Kheh ma khuhd a sug mid khad ve a vix a nax haq cand che chaw te ghad awr lehr, awg naz tud khuhn chehd lar lehq awg naz tud khuhn tod kae chehd che yaog. Awg naz tud u ve awr lehr yawd haq mehz cox vid lar che haq te lehq, yawd khar lo veh tod che haq yawd maq sir.

¹² Haq che yad teq paog, Yer suq ve awg meh haq te lehq nig hehd ve vend bax haq phehd kha ax peor. Che haq te lehq nig hehd haq ngag liq buhq ax che yaog.

¹³ A pa teq paog, awg kawd maq thad loar cawg chehd che te ghad haq nig hehd sir lar che haq te lehq, ngag nig hehd haq liq buhq ax che yaog. Chaw hax var teq paog, haeg che awg sehr phad haq nig hehd ghad peg che haq te lehq ngag nig hehd haq liq buhq ax che yaog. Yad nehax teq paog, Awr pa Ghig sa haq nig hehd sir che haq te lehq ngag nig hehd haq liq buhq ax che yaog.

¹⁴ A pa teq paog, awg kawd maq thad loar cawg chehd che te ghad haq nig hehd sir lar che haq te lehq, ngag nig hehd haq liq buhq ax che yaog. Chaw hax var teq paog, nig hehd awg ghad ir lehq Ghig sa ve tawd khuhd nig hehd khuhn cawg lar lehq haeg che awg sehr phad haq nig hehd ghad vehr che haq te lehq, ngag nig hehd haq liq buhq ax che yaog.

¹⁵ Mig gig che ve lehd ma koz, mig gig che thang huh cawg che awg ceng teq pa haq tad haoq. Chaw te ghad ghad mig gig haq haq ver, Awr pa Ghig sa haq haq che ted ceng yawd awg khuhn mad cawg.

¹⁶ Awg lawn ghod ver, mig gig thang huh cawg che awg ceng awg gha lia, awg suhr awg sar a lor te gad che lehd ma koz, mehz sir ngawx mawg lehq he gad che lehd ma koz, phu si med nged jeg kor haq te lehq ni ma ir che lehd ma koz, Awr pa Ghig sa

geh tuhaz che ma hez hawg. Mig gig-aq lo tuhaz che yaog.

¹⁷ Mig gig he lehq mig gig haq caz daq che sex lae che teq pa awr lehr, meh x vehr chehd che yaog. Kheh ma khuhd Ghig sa ve a lor haq te che chaw awr lehr co taer taer teq chehd che yaog.

Khreq ve cand par nux

¹⁸ Haq che yad teq paog, a meha vavr lehr awg leh med ve awg yand phehq che yaog. Khreq ve cand par nux tuhaz tug yaog lehd nig hehd gha kad che heh, a meha loar Khreq ve cand par nux laex ghad tuhaz vehor. Kheh te lehq a meha awr lehr awg leh med ve awg yand phehq che haq a nig teq pa gha sir che yaog.

¹⁹ Chaw u ve teq pa a nig awg khuhn tuhaz veh vehor. Kheh ma khuhd i hehd awr lehr a nig haq caz daq che chaw phehq che ma hez hawg. Awg lawn ghod ver i hehd a nig haq caz daq che chaw phehq che ver, a nig geh teq geha chehd chehd tug yaog. Kheh ma khuhd i hehd awg gha lia a nig haq ma caz daq lehq awg cehg mag tuhaz tug i hehd tuhaz veh vehr che yaog.

²⁰ Daq kehq sehr phad nig hehd haq Awg ha phu pehar vehr che haq te lehq, nig hehd awg gha lia sir chehd che yaog.

²¹ Awg cehg mag cawd che haq nig hehd maq sir che haq te lehq, ngag nig hehd haq liq buhq ax che ma hez hawg. Awg cehg mag cawd che haq nig hehd sir lehq her ka che khar ve ted ceng haq lehd ma koz, awg cehg mag cawd che haq ma caz daq che lehd ma koz, nig hehd sir che haq te lehq, ngag nig hehd haq liq buhq ax che yaog.

²² Her ka var vavr a suawg le. Yer suq vavr Khreq* ma hez hawg lehz koz che chaw yaog, ma hez hawg la. Awr pa he lehq Yad phu haq chid bag che chaw te ghad awr lehr, Khreq ve cand par nux phehq che yaog.

²³ Yad phu haq kha chid bag che chaw awr lehr Awr pa haq ma caz daq, Yad phu haq haq yug lehq khanr yug che chaw te ghad awr lehr Awr pa haq liz caz daq che yaog.

²⁴ Awg kawd maq thad loar nig hehd gha kad peg che awg lawn teq pa, nig hehd ve ni ma khuhn cawg vid-oq. Awg kawd maq thad loar nig hehd gha kad peg che awg lawn teq pa nig hehd ve ni ma khuhn cawg chehd ver, nig hehd liz Yad phu awg khuhn lehd ma koz, Awr pa awg khuhn lehd ma koz chehd tug yaog.

²⁵ Yawd a nig haq co tiq ha tiq pehar tug yaog lehz yawd a nig haq kar tiq te lar che yaog.

²⁶ Nig hehd haq her ka lehq beg yug che chaw teq pa ve awg lawn nig hehd haq ngag liq che kheh te buhq ax che yaog.

²⁷ Nig hehd Yer suq geh daq che kehq che Awg ha phu gha vehr che awr lehr, nig hehd awg khuhn cawg lar cheaq te lehq a sug liz nig hehd haq mar tug maq lor hawg. Kheh ma khuhd Awg ha phu u ve awr lehr, awg lawn awg gha lia yawd nig hehd haq mar ax tug yaog. Awg ha phu u ve awg lehr her ka che ted ceng ma hez hawg. Awg cehg mag cawd che ted ceng phehq che yaog. Awg ha phu u ve nig hehd haq mar ax che heh, yawd awg khuhn khar thad liz chehd laor.

²⁸ Haq che yad teq paog, yawd kawq tuhaz che te yand a nig teq pa ni ma tag che cawag tug he lehq yawd meh x khuhd suhr maq gha yaq taw tug, a meha loar yawd khuhn khar thad liz chehd laor.

²⁹ Yawd awr lehr thed che cawd che yaog lehz nig hehd sir chehd ver, thed che cawd che haq te che chaw awg gha lia awr lehr, yawd geh pawag peg che haq nig hehd sir che yaog.

3

Ghig sa ve awg yad awg dug

¹ A nig haq Ghig sa ve awg yad awg dug lehd koz meha tug, Awr pa a nig haq khawd-ehg ma haq che haq duhd ngawx. A nig awr lehr awg cehg mag yawd ved awg yad awg dug phehq che yaog. Mig gig yad awr lehr yawd haq maq sir cheaq te lehq, a nig haq liz i hehd maq sir che yaog.

² Haq che a vix a nax teq paog, a meha awr lehr a nig Ghig sa ve awg yad awg dug phehq che yaog. Awg khaz nuhr a nig khawd-ehg kheh phehaq tug haq mad pheq mar ax ser. Kheh ma khuhd yawd kawq yaq che te yand, a nig yawd heh phehaq tug haq a nig sir che yaog. Awg lawn ghod ver yawd ved awg ton khawd-ehg kheh te che haq meh x sir awg cehg mag kha nehax gha mawg tug yaog.

³ Yawd haq che kheh te duhd law chehd che chaw awg gha lia awr lehr, yawd daq che kehq che heh chaw u ve liz a sug mid khad ve awg ton haq daq vid kehq vid che yaog.

⁴ Vend bax kha te chehd che chaw awg gha lia awr lehr awg lid tawd khuhd haq te yaq che yaog. Vend bax ted ceng awr lehr awg lid tawd khuhd haq te yaq che ted ceng phehq che yaog.

⁵ Yer suq awr lehr vend bax teq pa haq yug chid bag tug awg pun tuhaz lar che haq nig hehd sir che yaog. Yawd awg khuhn vend bax mad cawg hawg.

* 2:22 2:22 *Khreq* Khreq awr lehr, mig gig yad haq thaer khuhq tug Ghig sa lez yug lar che Mi sid yaq haq koz lar che yaog.

⁶ Yawd awg khuhn chehd che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, vend bax maq te don chehd hawg. Vend bax te don chehd che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, yawd haq mad mawg maq sir ser che yaog.

⁷ Haq che yad teq paog, su nig hehd haq her ka lehq maq gha beg yug tug sa tiq tar-oq. Yer suq thed che cawd che heh, thed che cawd che haq te don chehd che chaw awr lehr thed che cawd che chaw phehq che yaog.

⁸ Vend bax te don chehd che chaw te ghad awr lehr, ned haeg haq caz daq che yaog. Awg lawn ghod ver ned haeg awr lehr awg kawd maq thad loar vend bax te lag che yaog. Kheh te lehq ned haeg ve kanx teq pa haq te lug tug, Ghig sa ve Yad phu tuhaz che yaog.

⁹ Ghig sa ve awg yad awg dug awr lehr, vend bax maq te don chehd hawg. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve teq che awg yuhd yawd awg khuhn cawg lar lehq, yawd Ghig sa geh lo pawag vehr che haq te lehq yawd vend bax te don chehd maq gha.

¹⁰ Kheh te cheaq te lehq Ghig sa ve awg yad awg dug he lehq ned haeg ve awg yad awg dug teq pa haq kha nehax fir daq pehq daq gha che yaog. Thed che cawd che haq maq te che chaw awr lehr, Ghig sa haq ma caz daq. A sug mid khad ve a vix a nax haq mad haq che chaw liz, Ghig sa haq ma caz daq che yaog.

Te ghad he lehq te ghad awg chawd te daoq

¹¹ Awg lawn ghod ver nig hehd te ghad he lehq te ghad haq haq daoq lehd koz lar che tawd che te khuhd awr lehr, awg kawd maq thad loar nig hehd gha kad lar peg che yaog.

¹² Haeg che awg sehr phad te ghad haq caz daq lehq yawd ved awg nax var haq dawz vehr sehr phad Kar id naq heh tad phehq vid. Yawd te che kanx teq pa haeg lehq awg nax te che kanx thed cawd cheaq te lehq, yawd awg nax var haq dawz vehr che yaog.

¹³ A vix a nax teq paog, mig gig yad nig hehd haq cand ver, ta and.

¹⁴ A nig awr lehr suh che ted ceng awg khuhn tuhaz lehq co ha teq che ted ceng awg khuhn gehag peg che haq a nig khawd-ehg te gha sir le lehd koz ver, a vix a nax teq pa haq a nig haq che haq te lehq a nig gha sir che yaog. Haq pehd che mad cawg che chaw te ghad awr lehr, suh che ted ceng awg khuhn chehd chehd ser che yaog.

¹⁵ A sug mid khad ve a vix a nax haq cand che chaw awg gha lia awr lehr, chaw haq dawz vehr sehr phad phehq che yaog.

Chaw haq dawz vehr sehr phad awr lehr yawd awg khuhn co tiq ha tiq mad cawg che haq nig hehd sir che yaog.

¹⁶ Khreq awr lehr a nig awg pun yawd a saq tand vid che haq te lehq, haq pehd che ted ceng haq a nig gha sir che yaog. A nig liz a vix a nax teq pa awg pun a nig ved a saq tand vid cawd che yaog.

¹⁷ Chaw khar ve te ghad lehd ma koz mig gig ve phu si med nged jeg kor cawg lehq yawd ved a vix a nax har ghuhd che haq gha mawg liz, har kax che ted ceng yawd awg khuhn mad cawg ver, Ghig sa ve haq pehd che ted ceng khawd-ehg te yawd awg khuhn cawg phehq tuawg le.

¹⁸ Haq che yad teq paog, mawq kaw lehax haq che ted ceng taq te. Kheh ma khuhd te che khuhn he lehq awg cehg mag cawd che khuhn haq lor.

¹⁹ A nig che kheh te ver, a nig awg cehg mag cawd che tawd khuhd haq caz daq che lehq gha sir che yaog. Lex lehq, a nig ved ni ma a nig haq vend bax ted ceng cear tar chehd ver, Ghig sa meh z khuhd suhr huh a nig ved ni ma duhd sa vid tug yaog.

²⁰ Awg lawn ghod ver a nig ved ni ma haq keh Ghig sa awr lehr, ir jad lehq awg ceng gha lia haq yawd sir che yaog.

²¹ Haq che chaw teq paog, a nig ved ni ma a nig haq vend bax maq tar ver, Ghig sa meh z khuhd suhr huh a nig ved ni ma tag tug yaog.

²² Yawd pehar lar che tawd khuhd teq pa haq a nig na yug lehq yawd ni ma cawd che haq te cheaq te lehq, a nig yawd geh kha lawg che gha che yaog.

²³ Yawd pehar lar che tawd awr lehr che kheh yaog. Yawd ved Yad phu Yer suq Khreq ve awg meh haq a nig gha yonr lehq yawd tawd pehar che heh, te ghad he lehq te ghad gha haq daq che yaog.

²⁴ Yawd pehar lar che tawd haq na yug lehq te che chaw te ghad awr lehr, yawd Ghig sa awg khuhn chehd lehq Ghig sa liz yawd awg khuhn chehd che yaog. Yawd a nig haq pehar lar che Awg ha phu haq te lehq, a nig kheh te gha sir che yaog.

4

Ghig sa haq caz daq che mar var he lehq ma caz daq che mar var

¹ Haq che chaw teq paog, awg ha awg gha lia haq taq yonr. Kheh ma khuhd awg ha khar ve ted ceng Ghig sa haq caz daq che lehq nar, kha nehax ngawx ser. Awg lawn ghod ver ma hez hez che cuh kar var laex ghad mig gig thang huh awg gha lia ka veh vehor.

² Ghig sa ve Awg ha phu haq a nig che kheh sir gha che yaog. Yer suq Khreq awr lehr awg suhr awg sar puhd lehq lag vehr

che yaog lehز awg ha haq cud lehq sax khiz khanr che chaw awg gha lia awr lehr Ghig sa haq caz daq che yaog.

³ Yer suq Khreq awr lehr awg suhr awg sar puhd lehq lag che yaog lehز sax khiz maq khanr che awg ha awg gha lia, Ghig sa haq ma caz daq. Che ve haq sur daq che awg ha awr lehr Khreq ve cand par nux haq caz daq che yaog. Awg ha che ve haq sur che lag tug yaog lehd nig hehd gha kad lar che heh, a meha loar mig gig thang huh chehd chehd lar vehor.

⁴ Haq che yad teq paog, nig hehd Ghig sa haq caz daq che chaw phehq lehq i hehd haq ghad vehor. Awg lawn ghod ver, nig hehd awg khuhn chehd che te ghad awr lehr mig gig thang huh chehd che haq keh ir che yaog.

⁵ Ma hez hez che mar var u ve teq pa awr lehr, mig gig haq caz daq che yaog. Kheh te cheaq te lehq mig gig haq caz daq che tawd khuhd haq i hehd yaw lehq, mig gig yad teq pa awr lehr i hehd ve tawd khuhd haq na yug che yaog.

⁶ A nig awr lehr Ghig sa haq caz daq che yaog. Ghig sa haq sir che chaw awr lehr, a nig ved tawd khuhd haq na yug che yaog. Ghig sa haq ma caz daq che chaw awr lehr, a nig ved tawd khuhd haq maq na yug hawg. Kheh te cheaq te lehq awg cehg mag cawd che bon khuhd haq caz daq che awg ha he lehq awg cehg mag cawd che bon khuhd haq ma caz daq che awg ha haq a nig sir gha che yaog.

Ghig sa haq pehd che ted ceng phehq che

⁷ Haq che chaw teq paog, a nig te ghad he lehq te ghad haq daq veg. Awg lawn ghod ver haq pehd che ted ceng awr lehr, Ghig sa geh lo tuhaz che yaog. Haq che chaw awg gha lia awr lehr, Ghig sa ve awg yad phehq lehq Ghig sa haq sir che yaog.

⁸ Mad haq vix che chaw awr lehr, Ghig sa haq maq sir. Awg lawn ghod ver Ghig sa awr lehr haq pehd che ted ceng phehq che yaog.

⁹ Ghig sa a nig haq haq che awr lehr, yawd a nig haq che kheh pheq mar ax lar che yaog. Yad phu haq te lehq a nig co ha gha teq tug, Ghig sa awr lehr yawd ved Yad phu tinr-a haq mig gig khod-aq lo pehar che yaog.

¹⁰ Haq pehd che ted ceng awr lehr che kheh yaog. A nig Ghig sa haq haq che ma hez hawg. Kheh ma khuhd yawd a nig haq haq lehq a nig ved vend bax haq phehd kha ax tug awg pun, yawd ved Yad phu haq peha che haq koz che yaog.

¹¹ Haq che chaw teq paog, Ghig sa awr lehr a nig haq che kheh taw taw maq haq

che ver, a nig liz te ghad he lehq te ghad haq daq cawd che yaog.

¹² Ghig sa haq chaw te ghad-e liz mad mawg jaw hawg. A nig te ghad he lehq te ghad haq haq daq chehd ver, Ghig sa a nig awg khuhn chehd lehq yawd ved haq pehd che ted ceng a nig awg khuhn kha peh ghad cawag vehr che yaog.

¹³ Ghig sa awr lehr yawd ved Awg ha phu a nig haq pehar che haq te lehq, a nig Ghig sa awg khuhn chehd lehq yawd liz a nig awg khuhn chehd che haq a nig gha sir che yaog.

¹⁴ Mig gig yad ve thaer khuhq sehr phad te tug, Awr pa awr lehr yawd ved Yad phu haq peha che haq a nig gha mawg lehq sax khiz khanr che yaog.

¹⁵ Yer suq awr lehr Ghig sa ve Yad phu yaog lehز khanr yonr che chaw awr lehr, Ghig sa yawd awg khuhn chehd lehq yawd liz Ghig sa awg khuhn chehd che yaog.

¹⁶ Ghig sa a nig haq haq che haq a nig sir lehq yonr che yaog. Ghig sa awr lehr haq pehd che ted ceng phehq che yaog. Haq pehd che awg khuhn chehd che chaw awr lehr, Ghig sa awg khuhn chehd lehq Ghig sa liz yawd awg khuhn chehd che yaog.

¹⁷ Kheh te cheaq te lehq suhx jehg suhx taz che awg ni awg khuhn a nig ni ma tag che cawg gha tug, a nig awg khuhn haq pehd che te ceng pehag vehor. Awg lawn ghod ver yawd phehq chehd che heh a nig liz mig gig che khod-aq lo phehq chehd che yaog.

¹⁸ Haq pehd che awg khuhn kuhz che awg ceng mad cawg hawg. Haq pehd che kha peh ghad cawg che ted ceng awr lehr, kuhz che haq mehز vehr vid che yaog. Awg lawn ghod ver kuhz che ted ceng awr lehr, cir yanr che haq caz daq che haq te lehq, kuhz vix che chaw te ghad awr lehr yawd awg khuhn haq pehd che ted ceng maq peh lawq ser.

¹⁹ Ghig sa a nig haq awg kawd haq che haq te lehq, a nig liz yawd haq haq che yaog.

²⁰ "Ngag Ghig sa haq haq che yaog," lehd chaw te ghad ghad koz chehd liz, yawd ved a vix a nax haq yawd cand chehd ser ver, yawd awr lehr her ka var phehq che yaog. Awg lawn ghod ver a sug mid khad mawg chehd che a vix a nax haq mad haq che chaw te ghad awr lehr, mad mawg jaw che Ghig sa haq yawd khawd-ehg kheh te haq gha tuawg le.

²¹ Ghig sa haq haq che chaw awr lehr, a sug mid khad ve a vix a nax haq liz gha haq che yaog lehز pehar lar che tawd awr lehr, a nig yawd geh gha lar che yaog.

A nig yonr che ted ceng mig gig haq ghad che

¹ Yer suq awr lehr Khreq phehq che yaog lehz kha yonr che chaw awg gha lia Ghig sa ve awg yad phehq che yaog. Awr pa haq kha haq che chaw awg gha lia awr lehr yawd ved awg yad haq liz haq che yaog.

² A nig Ghig sa haq haq lehq yawd pehar lar che tawd khuhd teq pa haq na yug ver, yawd ved awg yad teq pa haq a nig haq che yaog lehz a nig gha sir che yaog.

³ Awg lawn ghod ver Ghig sa haq haq che lehd koz che awr lehr, yawd pehar lar che tawd khuhd teq pa haq a nig na yug lehq te che haq koz che yaog. Che haq keh lex lehq yawd pehar lar che tawd khuhd teq pa awr lehr, har jad che ted ceng phehq che ma hez hawg.

⁴ Ghig sa ve awg yad kha phehq che chaw awr lehr, mig gig haq ghad che yaog. Mig gig haq ghad che ted ceng awr lehr, a nig ved yonr che ted ceng yaog.

⁵ Mig gig haq ghad che chaw a sug le. Yer suq awr lehr Ghig sa ve Yad phu phehq che yaog lehz yonr che chaw te ghad lehax ghad che ma hez hawg la.

⁶ Che te ghad awr lehr a kaz he lehq awg suhr* awg khuhn lo lag che Yer suq Khreq phehq che yaog. A kaz awg khuhn lo lehax ma hez hawg. A kaz he lehq awg suhr awg khuhn lo yawd lag che yaog. Awg ha phu awr lehr thed che cawd che haq te lehq, yawd liz sax khiz khanr sehr phad phehq che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver sax khiz khanr sehr phad awr lehr sehز ceng cawg che yaog.

⁸ Sax khiz khanr sehr phad sehز ceng che awg lehr, Awg ha phu, a kaz he lehq awg suhr yaog. Kheh te lehq sax khiz khanr sehr phad che sehز ceng awr lehr hawr daq che yaog.

⁹ Chaw yad sax khiz khanr che haq a nig na ver, Ghig sa sax khiz khanr che ted ceng awr lehr lex lehq ir jad che yaog. Awg lawn ghod ver Ghig sa sax khiz khanr che awr lehr, yawd ved Yad phu awg lawn haq sax khiz khanr che yaog.

¹⁰ Ghig sa ve Yad phu haq yonr che chaw te ghad awr lehr, yawd ved ni ma khuhn sax khiz u ve cawg che yaog. Ghig sa haq maq yonr che chaw te ghad awr lehr, Ghig sa haq her ka var meh vid che yaog. Awg lawn ghod ver yawd Ghig sa yawd ved Yad phu awg lawn haq sax khiz khanr che haq maq yonr che yaog.

¹¹ Ghig sa sax khiz khanr che u ve awr lehr, yawd a nig haq co tiq ha tiq pehar lehq, co tiq ha tiq u ve awr lehr yawd ved Yad phu awg khuhn cawg che yaog.

¹² Yad phu cawg che chaw te ghad awr lehr, co tiq ha tiq cawg che yaog. Yad phu mad cawg che chaw te ghad awr lehr, co tiq ha tiq mad cawg hawg.

¹³ Ghig sa ve Yad phu awg meh haq yonr che nig hehd teq pa awr lehr, co tiq ha tiq cawg che haq gha sir tug, ngag liq che nig hehd haq buhq ax che yaog.

¹⁴ Yawd mehز khuhd suhr huh a nig ni ma che kheh tag tug cawg che yaog. Yawd ved a lor cawd che heh a nig ted ceng cear lawg ver, yawd na yug ax tug yaog.

¹⁵ A nig kha lawg che teq pa haq yawd na yug che yaog lehz a nig sir chehd ver, yawd geh kha lawg che teq pa haq a nig gha che yaog lehz a nig gha sir che yaog.

¹⁶ A sug yawd ved a vix a nax suh maq kenr che vend bax te chehd che haq gha mawg ver, bon lawg vid cawd che yaog. U kheh te ver, Ghig sa suh maq kenr che vend bax te chehd che a vix a nax u ve haq co ha teq che pid tug yaog. Suh kenr che vend bax liz cawg che yaog. U ve awg pun haq bon gha lawg vid lehd koz gad che ma hez hawg.

¹⁷ Te yaq che awg ceng gha lia awr lehr vend bax phehq che yaog. Kheh ma khuhd suh maq kenr che vend bax liz cawg che yaog.

¹⁸ Ghig sa geh pawag lar che chaw awr lehr, vend bax maq te don chehd che haq a nig sir che yaog. Ghig sa paw vid lar peg che yawd ved Yad phu awr lehr, yawd haq haq sax lehq haeg che awg sehr phad yawd haq nag tug te maq gha.

¹⁹ A nig Ghig sa haq caz daq che he lehq mig gig awg gha lia awr lehr haeg che awg sehr phad ve kand pax awg luhx lo chehd che haq a nig sir che yaog.

²⁰ Kheh te lehq Ghig sa ve Yad phu lag gag lehq awg cehg mag cawd che awg sehr phad haq a nig sir vid tug, yawd a nig haq cud yiq pehar che haq a nig sir che yaog. Awg cehg mag cawd che awg sehr phad awg khuhn he lehq yawd ved Yad Phu Yer suq Khreq awg khuhn liz, a nig chehd chehd che yaog. Awg cehg mag cawd che awg sehr phad u ve awr lehr Ghig sa yaog. Yawd awr lehr awg cehg mag cawd che Ghig sa phehq lehq co tiq ha tiq liz phehq che yaog.

²¹ Haq che yad teq paog, sax ho teq pa haq jaw kae-o.

* 5:6 5:6 a kaz he lehq awg suhr A kaz he lehq awg suhr awr lehr, Yer suq ve baz tiz sar he lehq laq kan thag huh khanr suh che haq koz che yaog.

2 Yod hanr liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Yer suq Khreq muhd nuh maq khod-aq lo kawq taz kawq veh peg khaz nuhr, awg kawd maq niq ha khuhq ve awg yand awg khuhn ha lehq che bon khuhd mar par he lehq sar lar teq pa, ha lehq che bon khuhd puhd ve lehq ted kag peg ted kag hax ceh nux maz ca kaod maer che yaog. Kheh te lehq, Khreq yad phehq lehq yonr vehr che chaw teq pa awr lehr, sar lar he lehq ha lehq che bon khuhd mar par teq pa haq a sug yawd ved yehg awg khuhn lo haq yug vid che awg lid cawg che yaog. Kheh te lehq, i hehd kawq cax tuhz kae che te yand, i hehd lor che yehd tug awg ceng teq pa liz pid che yaog. Nawz sa tiq ve ma hez che sar lar teq pa liz u kheh te che awg lid haq ghad va cheaq te lehq, 2 Yod hanr liq che ve buhq che awr lehr, Yonr che chaw teq pa haq kha sehax ngawx lehq ma hez hez che sar lar che teq pa haq fir daq pehq daq gha vid tug awg pun, liq che ve haq buhq lehq fe vid lar che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che te koz haq cuh yad Yod hanr buhq lar che yaog. Yawd A.D. 90 khuhq kheh thad huh, 1 Yod hanr liq buhq thad huh te yand lehax buhq lar che haq sur che yaog. Awg lawn ghod ver, liq che ve ni koz haq ngawx ver, laex kag sur daq che yaog. Sur daq che awg tawn teq pa awr lehr che teq pa yaog: 2 Yod hanr 5 mag he lehq 1 Yod hanr 2:7; 2 Yod hanr 6 mag he lehq 1 Yod hanr 5:3; 2 Yod hanr 7 mag he lehq 1 Yod hanr 4:2-3; 2 Yod hanr 12 mag he lehq 1 Yod hanr 1:4 che ve teq pa yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Khreq yad teq pa te ghad he lehq te ghad haq haq daq che awr lehr, a yed ir jad che yaog lehd Yod hanr liq che te koz khuhn buhq lar che yaog. Haq daq che lehd koz che cuhx kig vawr, Ghig sa ve awg lid tawd khuhd na yug che haq koz che yaog. Kheh te lehq Ghig sa ve awg lid tawd khuhd u ve liz a nig haq khawd-ehg kheh te lehq haq che ted ceng awg khuhn, a saq teq chehd gha tug mar lar che yaog. Lex lehq, Yod hanr te pawz kha sehax a yed yug lehq kawq koz lar ser che awr lehr, Jawd mawd Yer suq Khreq Ghig sa ve Yad phu phehq cehg mag che yonr khad nux ted mag haq koz lar che yaog. Koz gad che vawr, Yer suq awr lehr, Ghig sa liz phehq lehq chaw yad liz phehq che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Khreq yad teq pa awr lehr, Yer suq

Ghig sa ve Yad phu ma hez hawg lehd koz mar che chaw teq pa haq a cehax liz ma caz daq cawd che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd (1-3)
2. Chid muh che khuhd (4)
3. Awg ghad pid lehq sa tiq pid che (5-11)
4. Awg leh med ve tawd (12-13)

Awg chawd haq duhd nuhd che tawd khuhd

¹ Ngag awr lehr awg hox chaw mawd te ghad phehq lehq Ghig sa lez yug lar che yad mid te ghad he lehq yawd ved yad teq pa haq liq che buhq ax lar che yaog. Awg cehg mag cawd che awg khuhn ngag nig hehd haq haq che yaog. Ngag lehax haq che ma hez hawg. Awg cehg mag cawd che bon khuhd haq kha sir che chaw awg gha lia liz nig hehd haq haq che yaog.

² A nig khuhn cawg lar che awg cehg mag cawd che ted ceng haq te lehq, nig hehd haq haq che yaog. Awg cehg mag cawd che ted ceng awr lehr co co taer taer a nig geh cawg chehd tug yaog.

³ Awg cehg mag cawd che heh te lehq haq pehd che ted ceng awg khuhn, Awr pa Ghig sa he lehq yawd ved Yad phu Yer suq Khreq geh lag che awg bon ted ceng, har kax che ted ceng he lehq duhd sa gad sa che ted ceng a nig geh cawg tug yaog.

Khreq mar lar che khuhn chehd loar

⁴ Awr pa a nig haq tawd pehar che heh nawg yad nawg dug teq pa ted pehg awg cehg mag cawd che awg khad haq kae chehd che haq ngag gha mawg lehq ha lehq jad che yaog.

⁵ A meha tawd pehar lar che awr lehr awg suhx te khuhd ngag nig hehd haq buhq ax chehd che ma hez hawg. Awg kawd maq thad loar, a nig gha lar peg che tawd khuhd ngag nig hehd haq buhq ax chehd che yaog. Yad mid-og, a nig te ghad he lehq te ghad haq daq tug nawg haq lawg khawx che yaog.

⁶ Yawd tawd pehar lar che heh a nig te che awr lehr haq pehd che ted ceng phehq che yaog. Haq pehd che awg khad haq kae-og lehz tawd pehar lar che awr lehr awg kawd maq thad loar nig hehd gha kad lar peor.

⁷ Awg lawn ghod ver Yer suq Khreq awr lehr chaw yad ve awg suhr awg sar puhd lehq lag che ma hez hawg lehz koz che her ka che chaw laex ghad mig gig awg thang huh saw veh vehr che yaog. Kheh te che chaw awr lehr her ka che chaw phehq lehq Yer suq ve cand par nux phehq che yaog.

⁸ Nig hehd te peg lar haz che kanx teq pa ve laq sawnr maq gha meh vehr lehq nig hehd awg pun kha peh vad-ag phehaq

tug, a sug mid khad ve awg ton haq sa tiq tar-oq.

⁹ Khreq mar lar che khuhn ma chehd lehq mar pong mar lex lehq gaz ix che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, Ghig sa haq ma caz daq. Khreq mar lar che awg khuhn chehd che chaw te ghad awr lehr Awr pa he lehq Yad phu haq liz caz daq che yaog.

¹⁰ Chaw te ghad ghad nig hehd geh lag lehq mar lar che tawd khuhd che ve haq ma puhd vaha lag ver, yawd haq yehg khuhn tad haq yug. Phud daq che te yand, tawd liz taq yaw vid.

¹¹ Awg lawn ghod ver phud daq che te yand yawd haq tawd yaw vid che chaw te ghad awr lehr, yawd te che kanx teq pa haq yawd geh teq geha ga te che yaog.

Ca gid-ag gad che awg lawn

¹² Ngag nig hehd haq liq buhq ax tug kha peh vad cawg liz, liq koz he lehq nag meq tag haq yehd lehq mad buhq gad. Kheh ma khuhd a nig ha lehq che kha peh vad-ag cawag tug, ngag nig hehd geh lag lehq mehzh khuhd tawr daq lar lehq tawd gha yaw daq tug haq ngag duhd law chehd che yaog.

¹³ Ghig sa lez yug lar che nawg vix ma yawd ved awg yad awg dug teq pa liz nig hehd haq haq pehd che sanr fea lar che yaog.

3 Yod hanr liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Yod hanr kae pe lar che ha lehq che bon khuhd mar par sar lar teq pa haq Ar siq muhd mig khuhn cawg che Khreq yad awg mor teq mor khuhn mad haq yug vid che yaog. Che ve awr lehr su haq nex te gad vix che Dar yawd tar raz meh che Khreq yad awg mor u ve khuhn ve awg hox te ghad haq te lehq yaog. Chaw che phad vavr, te pong te lex lehq Yod hanr kae pe che chaw teq pa haq haq yug vid che ced caor yad teq pa haq liz, Khreq yad awg mor awg khuhn ghaq tuhz vid che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che ve te koz haq buhq che awg yand awr lehr, 1 Yod hanr he lehq 2 Yod hanr liq haq buhq che te yand thad huh lehax A.D. 90 khuhq kheh thad huh buhq lar che yaog. 2 Yod hanr he lehq 3 Yod hanr liq haq yug lehq tehq daq ngawx ver, liq che ve ni koz koz haq cuh yad Yod hanr buhq lar che yaog lehq sir gha che yaog. Awg yand u ve khuhn, Yod hanr yawd a saq kehx lehq mawd vehr phawd awr gaeg lehq, Khreq yad awg mor awg khuhn awg hox chaw mawd te chehd che yaog. Kheh te cheaq te lehq, yawd 2 Yod hanr liq he lehq 3 Yod hanr liq haq buhq che te yand, awg kawd tanr buhq kig huh liz, a yad u ve haq yehd lehq koz buhq lar che yaog. Yod hanr liq che ve ni koz awg khuhn tawd khuhd sur daq che yehd lar che tawd khuhd teq pa vavr, che kheh yaog: "Awg cehg mag cawd che awg khuhn haq pehd che" (2 Yod hanr liq ka nad nux 1 he lehq 3 Yod hanr liq ka nad nux 1), "Awg cehg mag cawd che awg khad haq kae che" (2 Yod hanr liq ka nad nux 4 he lehq 3 Yod hanr liq ka nad nux 4). Liq che ve ni koz awg khuhn awg leh med ve tawd khuhd liz sur daq che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Yod hanr yawd liq che ve te koz haq buhq lehq yawd ved awg chawd Gar yuq meh che Khreq yad awg mor awg khuhn awg hox te chehd che haq fe vid che yaog. Gar yuq a vix a nax haq ga vid che awg lawn haq, Yod hanr liq che ve buhq lehq Gar yuq haq chid muh lehq awg bon ir khuhd yaw vid lehq, awg ghad pid che yaog. Kheh te lehq, Yod hanr yawd awg hox te lehq seh kae che haq maq na yug lehq tawr chehd che Dar yawz tar raz haq liz ded lar che yaog. Yod hanr koz che yawd te pawz kawq lag ver, Dar yawz tar

raz haq yawd kha sehax a yed yug tug yaog lehd koz lar che yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd (1-2)
2. Gar yuq haq chid muh che (3-8)
3. Dar yawz tar raz haq ded che (9-10)
4. Gar yuq haq awg ghad pid che (11)
5. Der mer triq daq che hend yug tug phehq che (12)
6. Awg leh med ve tawd (13-14)

Awg chawd haq duhd nuhd che tawd

¹ Ngag awr lehr awg hox chaw mawd phehq lehq haq che Gar yuq nawg haq liq buhq ax che yaog. Awg cehg mag cawd che ted ceng awg khuhn ngag nawg haq haq che yaog.

² Haq che awg chawd-og, co ha phawd awr ve awg ceng nawg kha peh cawg che heh, awg ceng gha lia khuhn nawg kha peh vad-ag cawg tug he lehq chehd sa cawg sa tug ngag bon lawg chehd che yaog.

³ A vix a nax teq pa lag lehq awg cehg mag cawd che bon khuhd awg khuhn nawg kae chehd che awg lawn i hehd sax khiz khanr cheaq te lehq, ngag ha lehq jad che yaog. Awg lawn ghod ver nawg awg cehg mag cawd che awg khad haq awg cehg mag kae che yaog.

⁴ Ngag ved awg yad awg dug teq pa awg cehg mag cawd che awg khad haq kae chehd che haq ngag gha kad lehq ha lehq jad che yaog. Che haq keh lex lehq ir che ha lehq che ted ceng ar liz med cawg.

Gar yuq su haq ngawx haq sax vid che

⁵ Haq che awg chawd-og, a vix a nax teq pa haq nawg mad mawg maq sir daq jaw liz kha nehax ngawnx lehq haq sax vid che awr lehr, nawg Ghig sa awg khuhn kar tiq yeg jad che chaw yaog.

⁶ Nawg ved haq pehd che awg lawn Khreq yad awg mor mehzu khuhd suhr i hehd sax khiz khanr peor. Ghig sa haq kenr daq che heh nawg i hehd haq awg ghud med awr ga pe vid ver daq jad che yaog.

⁷ Awg lawn ghod ver, Yer suq Khreq awg pun i hehd bon ca tuhz mar kae lehq bid saz a naz chaw teq pa ga vid che haq i hehd mad haq yug.

⁸ Kheh te cheaq te lehq awg cehg mag cawd che awg pun chaw che teq pa geh teq geha a nig kanx te gha tug, a nig i hehd haq kha nehax ga vid cawd che yaog.

Dar yawz tar raz su haq tawr chuhd kheh che

⁹ Khreq yad awg mor haq ngag liq a cehax buhq fea peor. Kheh ma khuhd nig hehd awg khuhn su haq keh ir gad che Dar yawz tar raz te ghad awr lehr ngag hehd khuhd maq na.

¹⁰ Kheh te che haq te lehq ngag lag ver, yawd te chehd che teq pa haq ngag kawq duhd nuhd vid tug yaog. Yawd haeg che tawd haq yaw lehq ngag ved awg lawn ma hez che teq pa haq koz chehd che yaog. Che kheh lehax te che haq yawd ni khaz maq suh ser, a vix a nax teq pa haq yawd mad haq yug che lehax ma hez, haq yug gad che chaw teq pa haq tawr chuhd lehq Khreq yad awg mor khuhn ghaq kog vid che yaog.

Der mer triq awg pun sax khiz khanr che

¹¹ Haq che awg chawd-og, haeg che awg khad haq taq kae-og. Daq che awg khad haq kae-og. Daq che haq te che chaw te ghad awr lehr Ghig sa ve chaw phehq che yaog. Haeg che haq te che chaw te ghad awr lehr Ghig sa haq mad mawg jaw che yaog.

¹² Chaw awg gha lia Der mer triq awg pun sax khiz khanr che yaog. Yawd awg cehg mag cawd che awg khad haq ghaq kae che ted ceng liz yawd awg pun sax khiz khanr che yaog. Ngag hehd liz sax khiz khanr lehq sax khiz u ve awr lehr awg cehg mag cawd che yaog lehz nawg sir che yaog.

Awg leh med ve tawd khuhd

¹³ Ngag nig hehd haq liq buhq ax tug kha peh cawg liz, liq koz he lehq nag meq tag yug buhq che haq maq te gad.

¹⁴ Maq muh tand ver, nawg haq gha mawg daq lehq mehz khuhd tawr daq lar che khuhn, awd nag tawd gha yaw daq tug haq ngag duhd law chehd che yaog.

¹⁵ Nawg geh duhd sa gad sa che cawg vid-oq. Awg chawd teq pa nawg haq haq pehnd che khuhn sanr fea che yaog. Nawg liz nawg geh chehd che awg chawd te ghad peg te ghad haq ngag hehd sanr fea che haq pehnd che khuhn kawq koz vid ser.

Yud daq liq

Awg meh he lehq phehq peg che awg lawn

Yud daq liq che ve vawr, cuh yad teq pa mar gha lehq Khreq yad awg mor teh lar che khuhn ve awg hox chaw mawd te ghad buhq lehq, Rod maq muhd mig awg kag gha lia lo phaz daq veh che Khreq yad awg mor teq pa haq fe vid lar che liq phehq che yaog. Awg yand u ve haq Khreq yad awg mor khuhn kuhz tug ir jad che awr lehr, awg bag phawd awr lo su i hehd haq du deh vid che he lehq te lug vid che ma hez. Kheh maq khuhd, ma hez hez che mar khad teq pa he lehq Ghig sa ve ha lehq che bon khuhd haq yug phuhs che ted ceng yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che ve te koz haq buhq var awr lehr yawd awg meh Yud daq yaog lehd koz lar che yaog. Yawd vawr, Yer suq Khreq ve awg nax var Yud daq phehq che haq sur che yaog. Liq che ve te koz haq A.D. 65 khuhq thad huh buhq lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Yud daq yawd cud cad lehq yawd ved liq haq ghawn par teq pa haq thaer khuhq che awg lawn buhq vid gad jad liz, i hehd teq pa awg khuhn ca kaod tod lehq Ghig sa ve har kax che awg bon haq yug phuhs chehd che bon lid sinx khad mad cawg che chaw ted pehg pehar ve awg lawn haq buhq lehq, i hehd haq sa tiq pid cawd che gha hawg lehd yawd duhd lar che yaog. Ma hez hez che sar lar che ve teq pa awr lehr, yonr che chaw teq pa i hehd ve mar khad haq yonr vid tug cud cad lehq ca kaod beg chehd che yaog. I hehd koz che Ghig sa ve awg bon haq te lehq thaer khuhq che haq gha vehr che awr lehr, vend bax te tug a khawag pehar che yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa i hehd ve vend bax teq pa haq saw phehd kha vid lar peg che yaog. Kheh te cheaq te lehq, i hehd ve vend bax haq te lehq i hehd kuhz tug teq chaweh liz mad cawg. Ma hez hez che sar lar che teq pa vawr, Nawz sa tiq awg mor khuhn ve sar lar teq pa gha hawg. I hehd ve yonr khad vawr, awg ha awr lehr saw daq lehq ned nged jeg kor he lehq chaw yad ve awg ton vawr, saw haeg che yaog. Liq che ve khuhn ve Nawz sa tiq ve yonr khad vawr, niq ha khuhq teq coaq khuhn ve haeg jad

che he lehq kha sehax cuhx yeg vehr che Nawz sa tiq awg kawd huh cawg che ma hez hez che mar khad ted mag yaog.

Awg lawn nux

1. Awg kawd ve tawd (1-2)
2. A thoq te lehq liq che ve te koz haq buhq che awg lawn (3-4)
3. Ma hez hez che sar lar awg lawn sa tiq pid che (5-16)
4. Yonr che chaw haq awg ghad pid che (17-23)
5. Awg leh med Ghig sa haq chid muh che he lehq hoz che tawd (24-25)

Awg chawd teq pa haq duhd nuhd che tawd

¹ Ngag awr lehr Yer suq Khreq ve awg ceg, Yar koq ve awg nax var Yud daq phehq che yaog. Kug yug lar che* nig hehd teq pa haq ngag liq che buhq ax che yaog. Awr pa Ghig sa nig hehd haq haq lehq, Yer suq Khreq nig hehd haq haq sax chehd che yaog.

² Har kax che ted ceng, duhd sa che ted ceng he lehq haq pehd che ted ceng nig hehd awg khuhn mad lag vid-oq.

Yonr che ted ceng awg pun hax ceh nux teog

³ Haq che chaw teq paog, a nig teq geha kha sur suar gha lar che thaer khuhq che ted ceng awg lawn ngag nig hehd haq buhq ax gad jad liz, Khreq yad teq pa haq te pawz lehax chid aq vid lar che yonr che ted ceng awg pun nig hehd kha nehax haq sax tug, ngag a yed yug lehq nig hehd haq awg ghad pehar tug liq che te koz gha buhq ax che yaog.

⁴ Awg lawn ghod ver chaw ted pehg pehar nig hehd geh khuhd gehag lar peor.† Ghig sa haq ma yawz maq yan che chaw che teq pa awr lehr, haeg che he lehq chaq chiz che laex ceng te tug awg pun, a nig ved Ghig sa ve awg bon haq yug phuhs che yaog. Peg lehq, Yer suq Khreq lehax a nig ved Uq penr sehr phad he lehq Jawd mawd phehq liz, i hehd yawd haq mad haq yug che yaog. Cir yanr che che haq i hehd gha khanr tug, a mig thad loar liz koz chez‡ lar peg che yaog.

Ma hez hez che Sar lar teq pa haq Ghig sa cir yanr vid tug

⁵ Nig hehd te pawz kha nehax sir peg liz, ngag nig hehd haq che kheh kawq duhd nuhad gad che yaog. Jawd mawd Ghig sa awr lehr, Ed jid tuq muhd mig awg khuhn Id sar rer laq chaw ceng haq thaer khuhq

* 1:1 1:1 **Kug yug lar che** Khreq yad teq pa haq koz che yaog. Rm 8:28 † 1:4 1:4 **khuhd gehag lar peor** Ma hez hez che Sar lar haq koz che yaog. ‡ 1:4 1:4 **a mig thad loar liz koz chez** Bon 33:2, Ykh 14:5 § 1:5 1:5 **te lug te sez vid che** Heh 14:29 haq ngawx.

vid peg khaz nuhr, maq yonr che chaw teq pa haq yawd te lug te sez vid che^S yaog.

⁶ Kheh te lehq a sug yawd ved a yad haq chid bag lar haz lehq, a sug yawd ved chehd kig haq chid bag lar haz che muhd nuh maq cuh yad^{*} teq pa haq yawd co co taer taer yeg che son caz pheh lar lehq, naz tud che awg khuhn ke huh lar che yaog, Suhx jehg tug awg pun, ir jad che awg ni teq ni thad kha gag, yawd i hehd haq che kheh te ke huh lar che yaog.

⁷ U ve heh te lehq, Sawd donr[†] med, Kawd mod raq med he lehq awg pad awg ki huh cawg che med teq pa liz, a nig awg pun hend yug jawg yug tug pheh^q che yaog. Med yad u ve teq pa awr lehr hax chawd hax paz te pong te lex lehq haw khaz chawd haw khaz liz pheh^q che juh^z che haq te che haq te lehq, co co taer taer a mir toq chehd che[‡] cir yanr che haq gha khanr che yaog.

⁸ Kheh ma khuhd, ma hez hez che sar lar che teq pa awr lehr yuhq maz mawg che haq cud che awg khuhn, u kheh te lehq a sug yawd ved awg suhr awg sar haq chaq chiz tug te che^S yaog. I hehd awr lehr, Ghig sa uq penr che kan pax haq mad haq yug lehq muhd nuh maq cuh yad teq pa haq maq sawnr ma caz koz che yaog.

⁹ Ir che muhd nuh maq cuh yad Mid kher laq^{*} awr lehr, Mod ser suh lar che awg ton awg lawn ned haeg haq tawd ghawg daq che te yand, maq sawnr ma caz koz che awg khuhn yawd haq suhx jehg suhx taz maq pir. Mid kher laq yawd haq, "Jawd mawd Ghig sa nawg haq ded mar ax tug yaog," lehz koz vid che yaog.

¹⁰ Kheh ma khuhd, chaw che teq pa awr lehr i hehd maq sir che awg ceng teq pa haq maq sawnr ma caz koz che yaog. Ma duhd sir vix che to nud to saz haq kha sur suar, i hehd awr lehr a sug yawd khad yawd sir lar che awg khad haq te veh che haq te lehq, gha lug gha sez veh che yaog.

¹¹ I hehd gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, Kar id naq ve yaq kaw[†] awg khad haq i hehd veh lehq awg phuhd gha

tug awg pun, Bar lanr te yaq che[‡] awg khad haq cex kae che yaog. Kheh te lehq Kawd raq phu^z veh che heh, i hehd liz Ghig sa teh lar che kand pax^S haq phu^z veh che haq te lehq, gha lug gha sez che yaog.

¹² Nig hehd haq pehd che pawehd^{*} haq cad thad, i hehd awr lehr lad chuhd ghig awg khuhn lo cawg che kuhz tug ir che huhx meh sir[†] teq pa heh pheh^q che yaog. I hehd nig hehd geh teq geha thi cad thi dawg thad, ma kuhz vix lehq a sug yawd awg ton awg pun lehax duhd ngawx che yawg huhx var pheh^q che yaog. I hehd awr lehr, muhd huh mez chid ve che a kaz mad cawg che mog teq pa heh te che yaog. Awg sir nuh^q thad gaeg liz, awg sir mad nuh^q lehq ghawg kha lar lehq ni pawz suh vehr che cix sir cehg heh pheh^q che yaog.

¹³ I hehd awr lehr phu^z taz phu^z yaq te che lad chuhd ghig ghig bad teq pa chaq chiz che six ghig phoz tuhaz vid che heh te lehq, a sug yawd ved yaq taw tug teq pa haq tuhaz vid che yaog. I hehd awr lehr thu^z kuh^z nuh^z kuh^z te veh che muhd ki sir teq pa heh te lehq naz tud jad che chehd kig i hehd awg pun co co taer taer teh lar che yaog.

¹⁴ Ar danr haq tanr te lehq suhr co teq co awg khuhn chehd che Ed nawq[‡] te ghad liz awg kawd thad loar, i hehd awg lawn koz lar che, "Ngawx lor, Jawd mawd Ghig sa^S awr lehr yawd ved daq kehg che muhd nuh maq cuh yad awg mir awg sehn^x geh teq geha lag che yaog.

¹⁵ Yawd lag che awr lehr, chaw awg gha lia haq suhx jehg suhx taz tug awg pun yaog. Ghig sa haq ma yawz maq yan che chaw awg gha lia, i hehd ma yawz maq yan che haeg che kanx kha te lar che awg gha lia awg pun lehd ma koz, Ghig sa haq tawd juhd tawd saz kha yaw che tawd khuhd awg gha lia awg pun lehd ma koz, yawd i hehd haq cir yanr vid tug^{*} yaog," lehd koz lar che yaog.

¹⁶ Chaw u ve teq pa awr lehr, yaq khuh ca che chaw, koz vix khand vix che chaw, a sug yawd ved awg suhr awg sar a lor awg

^{*} 1:6 1:6 **muhd nuh maq cuh yad** Haeg che cuh yad haq koz che yaog. 2Pt 2:4 [†] 1:7 1:7**Sawd donr** Khiz 19:1-11 haq ngawx. [‡] 1:7 1:7 **a mir toq chehd che** Muhd naz hoq khuhn gha khanr che haq koz che yaog. Mt 25:41 [§] 1:8 1:8 **chaq chiz tug te che** Hax chawd hax paz te che haq koz che yaog. ^{*} 1:9 1:9 **Mid kher laq** Dyl 10:13, 12:1 [†] 1:11 1:11 **Kar id naq ve yaq kaw** Chaw haq dawz vehr che haq koz che yaog. Khiz 4:3, 1Yh 3:12 [‡] 1:11 1:11**Bar lanr te yaq che** Heh 22:2-24:25 haq ngawx. [§] 1:11 1:11 **Ghig sa teh lar che kand pax** Khreq yad awg mor haq uq penr che awg hox chawd mawd teq pa haq koz che yaog ^{*} 1:12 1:12 **haq pehd che pawehd** Pawehd caor cad-ag lehd te huh teq geha cad tug cad che haq koz che yaog. [†] 1:12 1:12 **lad chuhd ghig awg khuhn lo cawg che kuhz tug ir che huhx meh sir** Kuhz tug ir che huhx meh awr lehr hed sad phawnd haq joz ver phu^z vehr vid gha che yaog. U ve heh te lehq ma hez hez che sar lar teq pa liz Khreq yad awg mor haq te lug te sez gha che yaog. [‡] 1:14 1:14 **Ed nawq** Ed nawq buhq lar che liq haq awg yand u ve teq co haq ve chaw teq pa yehd che haq gha sir che yaog. 1 Ed nawq liq 1:9 [§] 1:14 1:14 **Jawd mawd Ghig sa** Yud daq koz chehd che awr lehr, Jawd mawd Yer suq Khreq haq koz lar che yaog. 1:15 haq liz ngawx. ^{*} 1:15 1:15 **cir yanr vid tug** Bon 33:2, Ykh 14:5 haq ngawx.

khad haq kae che chaw, caz mig lehq tawd ir tawd muh yaw che chaw he lehq su geh ted ceng cear gha tug, su haq chid ir chid muh vid vix che chaw phehq che yaog.

Sa tiq pid lehq awg ghad pid che

¹⁷ Haq che chaw teq paog, pong lag thad a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve cuh yad teq pa koz lar che[†] tawd khuhd teq pa haq nig hehd duhd nuhd-og.

¹⁸ I hehd koz che, "A meha awg leh med ve awg yand awg khuhn, Ghig sa haq ma yawz maq yan lehq a sug yawd ved awg suhr awg sar a lor awg khad haq te veh lehq, kha muhd kha na koz gid ghig gid che chaw teq pa tuhaz tug yaog," leh z nig hehd haq koz ax lar peor.

¹⁹ Chaw u ve teq pa awr lehr, awg mor haq phaz daq tug te che chaw phehq che yaog. I hehd awg khuhn Awg ha phu mad cawg lehq, awg suhr awg sar phawd awr haq lehax caz daq che chaw phehq che yaog.

²⁰ Haq che chaw teq paog, nig hehd ve daq kehq jad che yonr che ted ceng awg khuhn ir lag yeg lag vid lehq,[‡] Daq che kehq che Awg ha phu awg khuhn bon lawg chehd-oq.

²¹ Nig hehd awr lehr, Ghig sa ve haq pehd che awg khuhn a sug yawd awg ton yeg chawa chehd lar-or. Co tiq ha tiq gha thad kha gag, a nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq ve har kax vix che haq law chehd-ag huh.

²² Kha nehax maq yonr yeg ser che chaw teq pa yonr vid tug har kax vid-oq.

²³ Su haq ga pong vid tug, a mir awg khuhn ghawg tuhaz vid-oq.[§] Kheh te lehq, kuhz che awg khuhn su haq har kax-oq. Awg suhr awg sar a lor haq te lehq chaq chiz vehr che beq ke teq pa haq chaq nag.

Bon naq vid che tawd

²⁴ Nig hehd maq gha kuhd tug, Ghig sa awr lehr nig hehd haq ngawx haq sax vix che yaog. Nig hehd yaq kig jiz kig mad cawg lehq yawd ved awg mig awg phond kha peh cawg kig huh, nig hehd ha lehq ha ka gha chehd vid tug, yawd te vid gha che yaog.

²⁵ A nig ved Jawd mawd Yer suq Khreq awg khuhn, a nig ved Thaer khuhq par Ghig sa te ghad lehax haq awg mig awg phond ted ceng, ir che muh che ted ceng, kand pax ted ceng he lehq uq penr che ted ceng, awg kaog ped thad liz, a meha liz, co co taer taer liz cawg vid-oq. A meng.

[†] 1:17 1:17 *cuh yad teq pa koz lar che* Cy 20:29 haq ngawx.   [‡] 1:20 1:20 *ir lag yeg lag vid lehq* Kaw 2:7, 1Th 5:11 haq ngawx.   [§] 1:23 1:23 *ghawg tuhaz vid-oq* Muhd naz hoq awg khuhn lo ghawg tuhaz che haq koz che yaog. Ykh 3:2, Am 4:11, 1K 3:15

Pheq mar liq

Awg meh he lehq pheq peg che awg lawn

Awg yand u ve awg khuhn, Rod maq muhd mig kanx te par teq pa awr lehr, muhd mig yad teq pa haq tanr bax nex lehq, Jawd mawd nux Kehd sar haq a kor pi che awg lid haq haq yug cuh che yaog. Khreq yad teq pa vawr, "Jawd mawd Yer suq awr lehr, Ghig sa yaog. Jawd mawd Kehd sar ma hez hawg," lehd koz che haq te lehq i hehd du deh che haq gha khanr jad che yaog. Kheh te cheaq te lehq, Khreq yad awg mor khuhn chehd che Khreq yad ted pehg pehar tu lehq, su haq ca kaod jehg vid lehq Rod maq Jawd mawd nux lor che heh te vid lehq cawd daq vid tug te gad che yaog. Duhd khad che ve ted mag Khreq yad ve yonr khad awg khuhn maq gha soq saq mad ser huh, har naq gha gu cawd che yaog. Ma hez ver, awg ghud suhr phawd awr kawz tug ir jad che du deh che awg ni awg haz teq pa awg khuhn, Khreq yad teq pa hox yeg gha tug Ghig sa khuhn yonr yeg che ni ma haq te lug gha che yaog.

Buhq var he lehq buhq che awg yand

Liq che ve haq buhq var yawd ved awg meh Yod hanr yaog ghod lehq 4 pawz kha gag koz lar che yaog. Yer suq muhd nuh maq khod-aq lo kawq veh peg khaz nuhr niq ha khuhq kheh thad huh haq tanr lehq, liq che ve haq cuh yad Yod hanr buhq lar che yaog lehd su u kheh te yonr lag che yaog. Cud yiq cawg lehq liq hend muh che chaw teq pa liq che ve te koz haq A.D. 95 khuhq kheh thad huh buhq lar che lehd koz lar che yaog.

A yed ir che awg lawn he lehq awg lawn kha peg

Yod hanr liq che ve te koz haq buhq lehq, daq kehq thed cawd che Khreq yad teq pa jawd mawd nux Kehd sar ve awg han sax ho haq a kor maq gha pi tug, i hehd haq awg ghad kha sehax pid che yaog. Yawd i hehd haq Ghig sa he lehq ned haeg Sar tanr awg leh med te pawz maq bawz daq che awr lehr awg cehg mag lag gag tug yaog lehd yawd i hehd haq koz vid che yaog. Ned haeg Sar tanr vawr, yonr che chaw teq pa haq hax ceh nux maz kha muhd kha na te vid lehq du deh vid tug yaog. Kheh liz, i hehd yonr che chaw teq pa vawr, suh thad kha gag gha yeg chehd che yaog. Yonr che chaw teq pa awr lehr, co ha phawd awr lug che sez che kuhz tug haq maq gha phud tug, Ghig sa i hehd haq haq sax lar che yaog. Kheh te lehq Khreq ni pawz te pawz kawq yaq che te yand, i hehd thed

che cawd che chaw pheq che yaog lehq maw vid tug yaog. Chaw haeg teq pa haq co co taer taer te lug vid lehq Ghig sa ve chaw teq pa awr lehr co co taer taer awg mig awg phond he lehq Ghig sa ve awg bon awg sinx khuhn gha gehe tug yaog. Liq che ve te koz awg khuhn, cuhx kig nax jad lehq na gha tug har jad che Ghig sa pheq mar lar che awg hez teq pa kha peh vad-ag cawg che yaog.

Awg lawn nux

1. Yer suq Khreq, Khreq yad awg mor 7 mor awg khuhn chehd che (1:1-20)
2. Khreq yad awg mor 7 mor haq liq buhq vid che (2:1-3:22)
3. Kaw jaw, Loq lar che liq daw he lehq Yawg nehax (4:1-5:14)
4. Cunr dawz lar che 7 mag (6:1-8:1)
5. Behd mez tug 7 mag (8:2-11:19)
6. A yed ir che chaw he lehq phehaq che awg ceng teq pa (12:1-14:20)
7. Mawq khu 7 mag (15:1-16:21)
8. Bar bud lunx med: Haeg jad che meh mar lanx nux (17:1-19:5)
9. Yawg nehax ve khehx cad che pawehd (19:6-10)
10. Jawd mawd Yer suq Khreq kawq yaq che (19:11-21)
11. Teq hinx khuhq ve awg yand (20:1-6)
12. Sar tanr gha lug gha sez che (20:7-10)
13. Phux-u ghad te che kaw jaw nux mehzh khuhd suhr huh suhx jehg che (20:11-15)
14. Muhd nuh maq awg suhx, mig gig awg suhx, Yer ruq sar lehnr med awg suhx (21:1-22:5)
15. Awg leh med ve tawd (22:6-21)

Yer suq Khreq pheq mar lar che awg lawn teq pa

¹ Yer suq Khreq pheq mar lar che awg lawn teq pa liq che awg khuhn lo buhq lar che yaog. Maq muh tand ver phehaq tug awg lawn teq pa Yer suq Khreq awr lehr, yawd ved awg ceg teq pa haq maw vid tug, pheq mar lar che awg lawn che teq pa Ghig sa Yer suq haq pid lar che yaog. Ghig sa awr lehr yawd ved muhd nuh maq cuh yad te ghad haq peha lehq, yawd ved awg ceg Yod hanr haq awg lawn che teq pa sir vid mawg vid che yaog.

² Ghig sa ve tawd khuhd he lehq Yer suq Khreq sax khiz khanr lar che awg lawn haq Yod hanr yawd kha gha mawg che heh sax khiz khanr che yaog.

³ Ghig sa ve cuh kar var ve tawd khuhd che haq ghawn mar che chaw lehd ma koz, buhq lar che teq pa haq gha kad lehq yonr che chaw teq pa lehd ma koz, awg bon ir che yaog. Awg lawn ghod ver, awg yand gag vehr tez che yaog.

Khreq yad awg mor suhr mor haq liq buhq vid che

⁴ Ngag Yod hanr awr lehr, Ar siq muhd mig awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor suhr mor haq liq buhq ax che yaog. A meha liz, pong lag thad liz, lag tug awg yand awg khuhn lo liz, teq chehd che te ghad geh lo lag che awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug lehd ma koz, yawd ved kaw jaw mehzh khuhd suhr lo chehd chehd che awg ha suhr mag geh lo lag che awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug lehd ma koz,

⁵ kar tiq yeg che sax khiz khanr sehr phad Yer suq Khreq geh lo lag che awg bon awg sinx he lehq duhd sa gad sa tug lehd ma koz nig hehd geh cawg vid-oq. Yer suq Khreq awr lehr, suh vehr che chaw teq pa awg khuhn awg kawd maq kawq teq tuag che te ghad phehq lehq, mig gig khod-aq lo ve khux hawx khand teq pa haq uq penr sehr phad phehq che yaog.

Yawd a nig haq haq lehq, yawd ved awg suhr haq cud lehq a nig ved vend bax haq phehd kha ax peor.

⁶ A nig haq yawd ved muhd mig yad te vid tug lehd ma koz, yawd ved Awr pa he lehq yawd ved Ghig sa ve paw khod teq pa phehq vid tug lehd ma koz, yawd te ax vehr che yaog. Co co taer taer yawd haq awg mig awg phond he lehq kand pax cawg vid-oq. A meng.

⁷ Ngawx lor, yawd awr lehr mog geh teq geha yaq tug yaog. Mehzh sir awg gha lia he lehq yawd haq gehd pawnr jaw che chaw teq pa liz yawd haq gha mawg tug yaog. Mig gig khod-aq lo chehd che chaw ceng awg gha lia yawd haq te lehq gha paz huhg tug yaog. Che kheh phehaq tug yaog. A meng.

⁸ "Ngag awr lehr Ar lar phaz he lehq Aw me gaz phehq che yaog,"* lehz Jawd mawd Ghig sa koz che yaog. Yawd awr lehr, a meha liz, pong lag thad liz, lag tug awg yand awg khuhn lo liz teq chehd che Kand pax ir sehr phad phehq che yaog.

Chaw yad ve Yad phu haq Yod hanr gha mawg che

⁹ Ngag awr lehr, nig hehd ve a vix a nax Yod hanr yaog. Yer suq Khreq awg khuhn tuq che khanr che ted ceng haq lehd ma koz, Ghig sa uq penr che ted ceng haq lehd ma koz, yeg khanr che ted ceng haq lehd ma koz, ngag nig hehd geh teq geha awg chawd phehq chehd che yaog. Ngag awr

lehr Ghig sa ve tawd khuhd mar lehq, Yer suq awg lawn sax khiz khanr che haq te lehq, a kaz khuhn cawg che Par moq muhd mig[†] huh ngag gha chehd lar che yaog.

¹⁰ Jawd mawd Yer suq ve awg ni[‡] teq ni thad Awg ha phu awg khuhn ngag chehd lehq, behd mez che awg khuhd buhg che heh te lehq, ngag kuhr tehx nuhr phawd awr lo hehd jad che tawd khuhd haq ngag gha kad che yaog.

¹¹ Tawd khuhd u ve awr lehr, Nawg gha mawg che teq pa haq liq khuhn buhq lar lehq, Khreq yad awg mor che suhr mor haq fe vid-oq. Ed fed suq, Sa mud ra naz, Per rar gar, Sar tir rehd, Sar diq, Phiq lar der phiq he lehq Lawr dir kiq, awg mor che teq pa haq fe vid-oq lehd koz ax che yaog.

¹² Ngag haq tawd yawa che phad haq gha mawg tug ngag kuhr phuuz ngawx che te yand, si a mir khehd suhr mag haq ngag gha mawg che yaog.

¹³ A mir khehd u ve teq pa awg kaw jen huh chaw yad ve Yad phu[§] haq sur che chaw te ghad haq ngag gha mawg che yaog. Chaw u ve awr lehr, khi kud huh kha gag yehg che a poq veq deh lehq, yawd ved ni ma pi huh si seh x hang caz chuhq lar che yaog.

¹⁴ Yawd ved a kor he lehq yawd ved cuhz kheh muh awr lehr, phu che yawg muh heh te che lehd ma koz, a nge heh te che lehd ma koz, phu che yaog. Yawd ved mehzh sir awr lehr, a mir ha kha suar phehq che yaog.

¹⁵ Yawd ved khi kud awr lehr, a mir awg khuhn lo lawr lar che tawnd sia haq sur daq che yaog. Yawd tawd yaw che awg khuhd awr lehr, a kaz ghig bad mad jad che awg khuhd hehd che haq sur daq che yaog.

¹⁶ Yawd ved laq kuhr laq yaq awr pax awr huh muhd ki sir suhr mag yug cid chehd che yaog. Yawd ved mawq kaw awg khuhn awg vid ni phawd cawg che cuhz jad che a teh ted mag tuhaz che yaog. Yawd ved mehzh khuhd awr lehr, muhd ni ghiz heh te lehq pawd daq jad che yaog.

¹⁷ Yawd haq ngag mawg che te yand, ngag awr lehr suh vehr che chaw te ghad heh te lehq yawd ved khi pad huh kuhd chehd che yaog. Kheh ma khuhd, yawd ved laq kuhr laq yaq awr pax awr ngag awg thag huh yawd tar lehq koz ax che,

* **1:8 Ar lar phaz he lehq Aw me gaz phehq che yaog** Co co taer taer teq chehd lehq awg ceng gha lia ve awg khiz penr he lehq awg leh med phehq che lehd koz che yaog. † **1:9 1:9 a kaz khuhn cawg che Par moq muhd mig** Ed fed suq med awg hawx phawd awr 100 kid lod heh vid kig huh cawg che yaog. ‡ **1:10 1:10 Jawd mawd Yer suq ve awg ni** Yer suq kawq teq tuag che awg ni haq koz che yaog. Cy 20:7, 1K 16:2 § **1:13 1:13 chaw yad ve Yad phu** Mir six yaq (Yer suq) haq koz che yaog. Dyl 7:13, Mk 8:31

“Ta kuhz. Ngag awr lehr, awg kawd ped maq he lehq awg leh med phehq che yaog.

¹⁸ Teq chehd che te ghad liz ngag phehq che yaog. Ngag suh vehr liz, ngawx lor a meha co co taer taer ngag teq chehd che yaog. Suh che ted ceng ve sawnd he lehq suh muhd mig ve sawnd* haq ngag geh cawg lar che yaog.

¹⁹ Kheh te cheaq te lehq, nawg gha mawg peg che teq pa haq lehd ma koz, a meha phehq chehd che teq pa haq lehd ma koz, awg khaz nuhr phehq lag tug teq pa haq lehd ma koz, buhq lar-oq.

²⁰ Ngag ved laq kuhr laq yaq awr pax awr huh nawg gha mawg peg che muhd ki sir suhr sir he lehq si a mir khehd suhr mag ve khuhd ceh lar che cuhx kig awr lehr che kheh yaog. Muhd ki sir suhr sir awr lehr, Khreq yad awg mor suhr mor ve muhd nuh maq cuh yad teq pa phehq lehq, a mir khehd suhr mag awr lehr, Khreq yad awg mor suhr mor phehq che yaog.

2

Ed fed suq med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che

¹ Ed fed suq med awg khuhn lo cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq che kheh te buhq vid-oq.

Laq yaq awr pax awr ve laq kuhr awg khuhn muhd ki sir suhr sir yug cid lar lehq, si a mir khehd suhr mag awg kaw jen huh yig yig lag lag te chehd che te ghad che kieh koz che yaog.

² Nawg te chehd che teq pa haq lehd ma koz, kanx te nar che haq lehd ma koz, yeg khanr vix che haq lehd ma koz, ngag sir che yaog. Haeg che chaw teq pa haq nawg khanr maq gha che haq liz ngag sir che yaog. Cuh yad ma hez che liz, a sug yawd awg ton haq cuh yad yaog lehd koz che chaw teq pa haq nawg lawnd ngawx lehq, i hehd her ka che chaw phehq che haq nawg gha sir che yaog.

³ Nawg yeg khanr vix jad lehq, ngag ved awg meh haq te lehq tug che khanr che haq gha khanr liz, yonr che haq ma chid bag lar haz che haq liz ngag sir che yaog.

⁴ Kheh ma khuhd, ngag nawg haq vend bax tar tug ted ceng cawg che yaog. Awg kawd maq thad nawg haq vix che liz, a meha mad kawq haq.

⁵ Kheh te cheaq te lehq, nawg muh kig lo cheag vehr che haq duhd nuhd lehq vend bax haq duhd phuhz lehq, awg kawd maq thad te che teq pa haq kawq teo. Nawg ved vend bax haq ma duhd phuhz ver, ngag nawg chehd lo lag lehq nawg ved a mir khehd haq tar kig awg khuhn ngag yug kha tug yaog.

⁶ Kheh ma khuhd, daq che che ve ted ceng haq nawg te chehd sear. Nid kawd laq chaw* teq pa te che kanx teq pa haq nawg cand che yaog. Ngag liz kanx u ve teq pa haq cand che yaog.

⁷ Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq. Ghad che chaw te ghad awr lehr, co ha teq vid che suhz cehg ted cehg ve awg sir haq gha cad tug ngag yawd haq a khawq pid tug yaog. Suhz cehg u ve awr lehr, Ghig sa ve Par rar tid suq awg khuhn lo cawg lar che yaog.

Sa mud ra naz med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che

⁸ Sa mud ra naz med awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq kheh te buhq vid-oq.

Awg khiz penr he lehq awg leh med phehq chehd che he lehq suh vehr che liz kawq teaq vehr che te ghad che kheh koz che yaog.

⁹ Nawg gha khanr chehd che tuq che khanr che he lehq har che ghuid che haq ngag sir che yaog. (Kheh ma khuhd, nawg paw sa chehd che[†] yaog.) Chaw ted pehg pehar nawg haq kha muhd kha na koz chehd che haq liz ngag sir che yaog. I hehd awr lehr, Yud daq chaw phehq che yaog lehd koz che liz, Yud daq chaw phehq che ma hez, Sar tanr ve awg mor[‡] phehq che yaog.

¹⁰ Maq muh tand ver nawg gha khanr tug awg ceng haq ta kuhz. Ngawx lor, nig hehd haq lawnd ngawx tug, ned haeg awr lehr nig hehd ted pehg pehar haq thawnr khuhn lo chid bag ke lehq, teq chi ni[§] kha gag du deh che haq nig hehd gha khanr tug yaog. Suh thad kha gag ni ma yeg chehd-oq. U kheh te ver, co ha teq vid tug si ux cuhr ngag nawg haq khuhz ax tug yaog.

¹¹ Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid

* **1:18 1:18 suh muhd mig ve sawnd** Suh che ted ceng awg thang huh kand pax cawg che haq koz gad che yaog.

Mt 16:19 * **2:6 2:6 Nid kawd laq chaw** Ma hez hez che yonr khad haq mar che chaw teq mor phehq che yaog. Khreq yad te peg ver, sax ho haq tand lar che cad tug haq cad lehq hax chawd hax paz te liz teq chaweh ma hez lehd koz mar che yaog. † **2:9 2:9 paw sa chehd che** Co ha phawd awr paw sa che haq koz che yaog. ‡ **2:9 2:9 Sar tanr ve awg mor** Khreq yad teq pa haq du deh chehd che Yer suq haq maq yonr che Yud daq chaw teq pa haq koz che yaog. 2K 11:14-15 § **2:10 2:10 teq chi ni** Te pawz te yand lehd koz gad che yaog. *

2:11 2:11 Ni pawz te pawz suh che Awg ton suh peg khaz nuhr, co ha haq muhd naz hoq khuhn chid bag ke che haq koz gad che yaog.

che tawd khuhd haq kha nehax naoq. Ni pawz te pawz suh che* ted ceng awr lehr, ghad che chaw te ghad haq nag tug te maq gha.

Per rar gar med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che

¹² Per rar gar med awg khuhn lo cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq che kheh te buhq vid-oq.

Awg vid ni phawd awr cawg che cuhz jad che a teh haq yug cid lar che te ghad che kheh koz che yaog.

¹³ Nawg ved chehd kig awr lehr, Sar tanr ve kaw jaw† phehq che haq ngag sir che yaog. Kheh ma khuhd, ngag ved awg meh haq nawg yug cid lar che yaog. Ngag ved kar tiq yeg che sax khiz khanr sehr phad An tid paz ve awg ni teq pa awg khuhn liz, ngag haq yonr che ted ceng haq nawg ma chid bag lar haz. Sar tanr chehd chehd che nawg ved chehd kig awg khuhn lo yawd haq su dawz vehr vid che yaog.

¹⁴ Kheh ma khuhd, ngag nawg haq vend bax tar tug a cehax cawg che yaog. Nawg awg khuhn lo chaw ted pehg pehar awr lehr, Bar lanr‡ meh che te ghad mar che awg khad haq yug cid lar che yaog. Id sar rer laq chaw yad teq pa mehaz khuhd suhr khi thid pog kig teh lar tug, yawd awr lehr Bar lehq haq mar vid che yaog. Khi thid pog kig u ve awr lehr, sax ho haq tand lar che cad tug haq cad che ted ceng he lehq hax chawd hax paz te che ted ceng phehq che yaog.

¹⁵ Che ve haq kha sur sur-a, nawg awg khuhn chaw ted pehg pehar awr lehr, Nid kawd laq chaw teq pa mar che awg khad haq yug cid lar che yaog.

¹⁶ Kheh te cheaq te lehq, vend bax haq duhd phuhtz-oq. U kheh ma hez ver, ngag nawg chehd lo har naq lag lehq, ngag ved mawq kaw awg khuhn lo tuhaz che a teh haq yehd lehq, i hehd haq ngag maq bawz tug yaog.

¹⁷ Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq.

Ghad che chaw te ghad haq khuhd ceh lar che mar naq sir§ ted pehg pehar lehd ma koz, phux-u ghad te che huhx meh ted dig lehd ma koz, ngag pid tug yaog. Huhx meh dig u ve awg thag huh awg meh awg suhx buhq lar lehq, huhx meh dig u ve haq

gha che chaw te ghad ma hez ver, chaw te ghad-eg liz awg meh u ve haq maq sir.

Sar tir rehd med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che

¹⁸ Sar tir rehd med awg khuhn lo cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq che kheh te buhq vid-oq.

Ghig sa ve Yad phu ve mehaz sir awr lehr, a mir ha heh te lehq, yawd ved khi kud awr lehr, lawr lar che kid heh te che yaog. Yawd che kheh koz che,

¹⁹ Nawg kanx te chehd che ted ceng, haq pehd che ted ceng, yonr che ted ceng, su haq ga vid che ted ceng he lehq yeg khanr vix jad che ted ceng haq ngag sir che yaog. Kheh te lehq, a meha nawg te chehd che kanx teq pa awr lehr, awg kawd maq thad nawg te che kanx teq pa haq keh mad che haq ngag sir che yaog.

²⁰ Kheh ma khuhd, ngag nawg haq vend bax tar tug ted ceng cawg che yaog. Yawd awg ton haq Ghig sa ve cuh kar ma lehd koz che Yer sar ber laq* meh che yad mid te ghad haq nawg chehd cuh lar ser che yaog. Yawd awr lehr, ngag ved awg ceg teq pa hax chawd hax paz te tug he lehq sax ho haq tand lar che cad tug teq pa haq cad tug, i hehd haq mar vid lehq seh yaq chehd che yaog.

²¹ Vend bax duhd phuhtz tug ngag yawd haq awg yand pid che liz, yawd hax chawd hax paz te chehd che haq duhd phuhtz tug ni ma a cehax liz mad cawg.

²² Ngawx lor, ngag yawd haq nag kig guhg kig yuhq kig lo chid bag ke tug yaog. Yawd geh hax chawd hax paz te che chaw teq pa haq liz, yawd geh teq geha hax chawd hax paz te che teq pa haq i hehd mad duhd phuhtz ver, ir jad che tuq che khanr che awg khuhn lo ngag i hehd haq chid bag ke tug yaog.

²³ Yawd ved awg yad awg dug teq pa haq ngag dawz vehr tug yaog. Ngag awr lehr, ni ma he lehq duhd khad haq ca ngawx sehr phad phehq che yaog lehz, Khreq yad awg mor awg gha lia gha sir tug yaog. Kheh te lehq, nig hehd te ghad peg te ghad, a sug yawd te che kanx haq kenr daq che heh ngag pid tug yaog.

²⁴ Kheh ma khuhd, Sar tanr ve nax jad che awg ceng lehz su koz che teq pa haq ma hend yug leh, mar vid che u ve haq mad haq yug che Sar tir rehd med awg khuhn chehd chehd che nig hehd awg gag

† 2:13 2:13 *Sar tanr ve kaw jaw* Jawd mawd ve sax ho nux he lehq Rod maq chaw teq pa ve ghig sa haq tox tand kig haq koz che yaog. ‡ 2:14 2:14 *Bar lanr* Liq phu awg pir ve awg yand awg khuhn Id sar rer laq chaw teq pa sax ho haq a kor pi tug beg yug sehr phad phehq che yaog. Heh 22-24 haq ngawx. § 2:17 2:17 *Khuhd ceh lar che mar naq sir* Muhd nuh maq lo lag che cad tug haq koz che yaog. Tuhz 16:4, Yh 6:31-34 * 2:20 2:20 *Yer sar ber laq* Liq phu awg pir awg khuhn Jawd mawd Ar haq ve awg mid ma heh te haeg jad che yad mid haq koz che yaog. 1Jm 16:31

awr ve chaw teq pa haq ngag che kheh koz ax che yaog. Ngag nig hehd awg khod-aq awg kag awr ve awg veg mad kawq teh.

²⁵ Kheh ma khuhd, nig hehd geh kha cawg lar che teq pa haq ngag lag che te yand kha gag kha nehax yug cid lar-oq.

²⁶ Ghad sehr phad phehq lehq, awg leh med kha gag ngag ved kanx haq te kae che chaw te ghad haq, muhd mig teq pa haq uq penr tug, Awr pa ngag haq kand pax pehar che heh, ngag liz yawd haq kand pax pid tug yaog.

²⁷ A jeq mawq khu haq dawz khod che heh te lehq, yawd awr lehr son jud fir tag haq yehd lehq i hehd haq uq penr tug yaog.

²⁸ Kheh te lehq, ngag chaw u ve haq pig tuhz pid tug yaog.

²⁹ Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq.

3

Sar diq med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che

¹ Sar diq med awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq che kheh te buhq vid-oq.

Ghig sa ve awg ha suhr mag cawg lehq muhd ki sir suhr sir cawg che te ghad che kheh koz che yaog. Nawg te chehd che kanx teq pa haq ngag sir che yaog. Nawg co ha phawd awr a saq teq chehd che yaog lehd awg meh buhg che liz, nawg suh lar vehr che yaog.

² Tu laog. Cawg lar ser che, suh vehr tez che awg ceng teq pa haq awg ghad kha nehax pid-oq. Awg lawn ghod ver, ngag ved Ghig sa mehzu khuhd suhr nawg ved kanx peh lawq vehr che haq ngag mad mawg.

³ Kheh te cheaq te lehq, nawg haq yug lar che he lehq gha kad lar che teq pa haq duhd ngawx-oq. U ve haq na yug lehq vend bax duhd phuuz-oq. Nawg maq tuag ver; chaw khuhd heh te lehq ngag lag tug yaog. Khar thad ver ngag nawg haq cir yanr tug lag che haq nawg sir tug ma hez.

⁴ Kheh ma khuhd, Sar diq med awg khuhn a sug yawd ved beg ke haq chaq chiz tug maq te che chaw a cehax nehax cawg ser che yaog. I hehd kenr daq cheaq te lehq, phu che beg ke haq gha veq deh lehq, ngag geh gha te tod tug yaog.

⁵ Ghad che chaw te ghad awr lehr, che kheh te che phu che beg ke haq gha veq deh tug yaog. Co tiq ha tiq liq* awg khuhn

lo yawd ved awg meh haq ngag te pawz-a liz maq ca kawq siz kha. Ngag Awr pa mehzu khuhd suhr lehd ma koz, Awr pa ve muhd nuh maq cuh yad teq pa mehzu khuhd suhr lehd ma koz, yawd awr lehr ngag ved chaw phehq che yaog lehzu ngag koz tug yaog.

⁶ Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq.

Phiq lar der phiq med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che

⁷ Phiq lar der phiq med awg khuhn cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq kheh te buhq vid-oq.

Che ve awr lehr daq che kehg che, awg cehg mag cawd che te ghad ve tawd khuhd teq pa yaog. Yawd awr lehr, Dar viq ve sawnd† haq yug cid lar che yaog. Yawd phawa ver, su hoz maq gha. Yawd hoz lar ver, su phawa maq gha.

⁸ Yawd koz che, Nawg te chehd che kanx teq pa haq ngag sir che yaog. Ngawx lor, chaw te ghad-eg liz hoz maq gha che ghaz mir ted mag haq nawg mehzu khuhd suhr huh ngag phawa lar vehor. Nawg awg ghad a cehax lehax cawg liz, ngag ved tawd khuhd haq nawg na yug lehq, ngag ved awg meh haq nawg ma chid bag lar haz.

⁹ Ngawx lor, Sar tanr ve awg mor awg khuhn chehd che chaw teq pa haq ngag lag cuh lehq nawg ved khi kud awg pad huh boz cuhx lar lehq, a kor pi cuh tug yaog. Kheh te lehq, ngag nawg haq haq che yaog lehd i hehd gha sir tug yaog. I hehd awr lehr, Yud daq chaw phehq che ma lehd koz che liz, Yud daq chaw phehq che ma hez, i hehd her ka che yaog.

¹⁰ Kha sehax yeg khanr-oq lehd ngag nawg haq koz ax che tawd khuhd haq nawg na yug lehq te che haq te lehq, mig gig yad teq pa haq lawnd ngawx tug mig gig khod-aq awg kag gha lia lo tuq che khanr che awg yand gag che te yand, ngag nawg haq pong ax tug yaog.

¹¹ Ngag har naq lag tug yaog. Nawg ved si ux cuhr haq chaw te ghad-eg liz maq gha lu yug tug, nawg geh kha cawg lar che teq pa haq kha nehax yug cid lar-oq.

¹² Ghad che chaw te ghad awr lehr, ngag ved Ghig sa ve bon yehg nux awg khuhn awg khi penr awg mehzu duh phehaq tug ngag te tug yaog. Yawd awr lehr, te pawz-a liz u huh mad kawq tuhz kae tug yaog. Yawd awg thag huh ngag ved Ghig sa ve awg meh, ngag ved Ghig sa ve med awg meh he lehq ngag ved awg meh awg suhx ngag buhq lar tug yaog. Ghig sa ve med u

* **3:5 3:5 Co tiq ha tiq liq** Ghig sa ve chaw teq pa ve awg meh buhq lar che liq haq koz che yaog. † **3:7 3:7 Dar viq ve sawnd** Yer suq awr lehr Dar viq ve awg ceng awg khad phehq lehq, uq penr tug kand pax cawg che haq koz gad che yaog. Isy 9:6-7

ve awr lehr, muhd nuh maq lo ngag ved Ghig sa geh yaq che Yer ruq sar lehn med awg suhx phehq che yaog.

¹³ Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq.

Lawr dir kiq med Khreq yad awg mor haq liq buhq vid tug cuh che

¹⁴ Lawr dir kiq med awg khuhn lo cawg che Khreq yad awg mor ve muhd nuh maq cuh yad haq liq kheh te buhq vid-oq.

Kar tiq yeg lehq thed ghad cawd-aw ghad sax khiz khanr sehr phad, Ghig sa phanr lar che awg khiz penr phehq che, A meng[‡] lehd koz che te ghad che kheh koz che yaog.

¹⁵ Nawg te chehd che kanx teq pa haq ngag sir che yaog. Nawg awr lehr, gawg che liz ma hez, chiz che liz ma hez. Nawg awr lehr, gawg che ted ceng, ma hez ver chiz che ted ceng phehq che haq ngag he gad che yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, nawg awr lehr chiz che liz ma hez, gawg che liz ma hez, lehq che lehax te chehd che haq te lehq, ngag ved mawq kaw awg khuhn ngag nawg haq pheq kha tug yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, nawg koz che, Ngag awr lehr paw sa che yaog. Med nged jeg kor kha peh ghawz phoz lar peor. Ngag teq chaweh liz maq lor lehd nawg koz che liz, nawg awr lehr khawd-ehg ma phehq bawg tug cawg che, khawd-ehg ma har kax tug cawg che he lehq khawd-ehg ma har ghuhd chehd che haq nawg maq sir. Nawg meh z cox lehq awg ku ni phehq chehd che haq liz nawg maq sir law lehq.

¹⁸ Kheh te lehq, ngag nawg haq awg khad che kheh koz mar ax che yaog. Nawg paw sa vid tug, a mir awg khuhn lawr lar che si haq lehd ma koz, nawg awg ku ni te che haq su maq gha mawg lehq nawg maq gha yaq taw tug, phu che beg ke haq lehd ma koz, nawg meh z mawg vid tug, meh z sir khuhn ke tug naz chuhd haq lehd ma koz, ngag geh ca vig laog.

¹⁹ Ngag haq che chaw teq pa haq ngag ded mar vid lehq, kha nehax jawq mar vid che yaog. Kheh te cheaq te lehq, kha nehax kawq cud cad lehq vend bax haq duhd phuhz-oq.

²⁰ Ngawx lor, ngag ghaz mir pad huh hox lar lehq tuhuz chehd che yaog. A sug ngag ved tawd khuhd haq kad lehq ghaz mir phawa ver, ngag yawd chehd lo gehe lehq, yawd geh cad tug yaog. Yawd liz ngag geh cad tug yaog.

²¹ Ngag awr lehr, ghad sehr phad phehq lehq, ngag Awr pa ve kaw jaw thag huh ngag Awr pa geh mi chehd che heh, ghad che chaw te ghad haq ngag ved kaw jaw thag huh ngag geh mi tug[§] ngag a khawag pid tug yaog.

²² Nar puh cawg che chaw-og, Awg ha phu Khreq yad awg mor teq pa haq koz vid che tawd khuhd haq kha nehax naoq lehd koz che yaog.”

4

Muhd nuh maq lo Ghig sa haq a kor pi che

¹ U ve awg khaz nuhr ngag ngawx che te yand, ngawx lor, muhd nuh maq lo ghaz mir phawa lar che haq ngag gha mawg che yaog.

Kheh te lehq, behd mez che khuhd heh te lehq buhq che, awg kawd thad ngag haq yawa lehq ngag gha kad peg che awg khuhd awr lehr, ngag haq te pawz kawq koz ax che, “Chuhr huh taz laog. Awg khaz nuhr gha phehaq tug awg lawn teq pa ngag nawg haq mar ax tug yaog,” lehd koz che yaog.

² Teq pear lehax ngag Awg ha phu awg khuhn chehd lehq, ngawx lor, muhd nuh maq lo kaw jaw ted mag cawg chehd che he lehq kaw jaw u ve awg thag huh te ghad mi chehd che haq ngag gha mawg che yaog.

³ U huh mi chehd che te ghad awr lehr, awg ghiz laex ceng cawg che huhx meh sehnx he lehq nix-i ghad te che huhx meh sehnx haq sur che yaog. Nuh naz che huhx meh sehnx haq sur che muhd naz seh ghig awr lehr, kaw jaw u ve haq kha caw yuhd cawag vehr che yaog.

⁴ Kaw jaw u ve ted mag kha caw yuhd huh kaw jaw niq chi uhg lehd cawg che yaog. Kaw jaw u ve teq pa awg thag huh chaw mawd chaw keh x niq chi uhg ghad mi chehd che yaog. I hehd awr lehr phux-u ghad te che beg ke haq veq deh lehq, si ux cuhr khuhz lar che yaog.

⁵ Kaw jaw u ve awg khuhn muhd pehq pawd tuhaz che, awg khuhd hehd jad che teq pa buhag che he lehq muhd tawr che awg khuhd tuhaz che yaog.* Kaw jaw u ve meh z khuhd suhr a mir suhr mag toq chehd che yaog. A mir u ve teq pa awr lehr, Ghig sa ve awg ha suhr mag phehq che yaog.

[‡] 3:14 3:14 **A meng** Yonr gha che Jawd mawd Yer suq Khreq haq koz gad che yaog. [§] 3:21 3:21 **ngag geh mi tug** Yawd geh gha uq penr tug haq koz che yaog. * 4:5 4:5 **muhd pehq ... awg khuhd tuhaz che yaog** Ghig sa chehd chehd che awg hez mar lar che yaog. Tuhz 19:16-19

⁶ Kaw jaw u ve mehz khuhd suhr, huhx meh kehr-o heh te lehq mehz ghiz haq sur che lad chuhd ghig ted mag cawg che yaog.

Kaw jaw awg kaw jen huh lehd ma koz, kha caw yuhd huh lehd ma koz, a saq teq chehd che awg ceng uhd kkeh cawg che yaog. I hehd awr lehr, mehz khuhd suhr phawd awr liz, kuhr tehx nuhr phawd awr liz, mehz sir kha peh cawg che[†] yaog.

⁷ Awg kawd maq teq kkeh awr lehr, lad cag six haq sur che yaog. Niq kkeh teq kkeh awr lehr, nud par nehax haq sur che yaog. Sehz kkeh teq kkeh awr lehr, chaw yad ve mehz khuhd cawg che yaog. Uhd kkeh teq kkeh awr lehr, pog tod che a ceg nux haq sur che yaog.

⁸ A saq teq chehd che awg ceng u ve uhd kkeh awr lehr, awg kkeh mag gha lia tawg laq khuhq mag cawg lehq, i hehd ve awg ton awg gha lia lehd ma koz, tawg laq awg huhx lo lehd ma koz, mehz sir kha peh cawg che yaog. I hehd awr lehr, muhd kaw muhd khax ma jehd jehd te lehq che kkeh koz chehd che yaog.

“Kand pax ir che Jawd mawd Ghig sa awr lehr,

daq kehq jad, daq kehq jad, daq kehq jad che yaog.

Yawd awr lehr, pong lag thad liz, a meha liz,

lag tug awg yand awg khuhn lo liz, teq chehd che Ghig sa phehq che yaog,” lehd koz che yaog.

⁹ A saq teq chehd che awg ceng u ve uhd kkeh awr lehr, kaw jaw thag huh mi chehd che, co co taer taer teq chehd che te ghad haq awg mig awg phond, yawz yan che he lehq yawd ved awg bon haq chid muh che khuhd pid che te yand,

¹⁰ chaw mawd chaw kehx u ve niq chi uhg ghad awr lehr, kaw jaw thag huh mi chehd che te ghad mehz khuhd suhr khi cuhx teh lehq, co co taer taer teq chehd sehr phad haq a kor pi che yaog. Kaw jaw u ve mehz khuhd suhr huh i hehd ve si ux cuhr haq kuhz teh[‡] lar lehq koz che,

¹¹ “Ngag hehd ve Jawd mawd Ghig sa-og, nawg awr lehr awg mig awg phond ted ceng,

yawz yan che ted ceng he lehq kand pax ted ceng haq gha kenr che yaog.

Awg lawn ghod ver, awg ceng gha lia haq nawg phanr lar cer lar lehq,

nawg ved a lor haq te lehq awg ceng

gha lia phehaq lehq nawg te phanr lar che yaog.”

5

Loq lar che liq te koz he lehq Yawg nehax awg lawn

¹ Kaw jaw thag huh mi chehd che te ghad ve laq yaq awr pax awr ve laq kuhr awg khuhn loq lar che liq te koz haq ngag gha mawg che yaog. Liq u ve te koz awg khuhn phawd awr lehd ma koz, awg thang phawd awr lehd ma koz liq buhq lar lehq cunr suhr mag dawz lar che yaog.

² Awg yand u ve haq, awg ghad ir che muhd nuh maq cuh yad te ghad koz che, Liq u ve haq pheq lehq cunr dawz lar che teq pa haq phaz kha tug, a sug te kenr cheawg le lehq, awg khuhd hehd chawa kug chehd che haq ngag gha mawg che yaog.

³ Liq u ve haq pheq lehq awg khuhn ngawx tug, muhd nuh maq lo chehd che lehd ma koz, mig gig khod-aq lo chehd che lehd ma koz, mig gig awg huhx lo chehd che* lehd ma koz, te ghad-e liz pheq maq gha.

⁴ Liq u ve haq pheq kenr lehq liq u ve awg khuhn ngawx kenr che te ghad-eg liz ca mad mawg che haq te lehq, ngag hax ceh nux huhg che yaog.

⁵ Kheh te lehq, chaw mawd chaw kehx awg khuhn ve te ghad ngag haq koz ax che, “Tad huhg. Ngawx lor, Yud daq ve awg ceng awg khad awg khuhn tuhaz che, lad cag six lehd koz che[†] Dar viq ve awg chi phehq che te ghad awr lehr, ghad vehor. Kheh te lehq, liq u ve haq liz, cunr dawz lar che suhr mag haq liz yawd pheq gha che yaog,” lehd koz ax che yaog.

⁶ Awg yand u ve haq, kaw jaw he lehq a saq teq chehd che awg ceng uhd kkeh awg kaw jen huh lehd ma koz, chaw mawd chaw kehx teq pa awg kaw jen huh lehd ma koz, hox chehd che Yawg nehax[‡] haq ngag gha mawg che yaog. Yawg nehax u ve awr lehr, dawz vehr vid jaw peg che haq sur che yaog. Yawd awr lehr, awg khuh suhr mag cawg lehq, mehz sir suhr mag cawg che yaog. Mehz sir suhr mag u ve awr lehr, mig gig khod-aq awg kag gha lia lo kae pe lar che, Ghig sa ve awg ha suhr mag phehq che yaog.

⁷ Kheh te lehq, Yawg nehax yawd lag lehq kaw jaw thag huh mi sehr phad ve laq yaq awr pax awr laq kuhr awg khuhn

[†] 4:6 4:6 *mehz sir kha peh cawg che* Ghig sa awr lehr, awg gha lia haq mawg che sir che haq koz gad che yaog.

Ysk 1:18 [‡] 4:10 4:10 *si ux cuhr haq kuhz teh* Ghig sa haq tar ir yawz yan che awg hez te che yaog. * 5:3

5:3 *mig gig awg huhx lo chehd che* Phi 2:10 [†] 5:5 5:5 *Yud daq ve ... lad cag six lehd koz che* Yer suq Khreq

haq koz gad che yaog. Khiz 49:8-10 [‡] 5:6 5:6 *Yawg nehax* Dawz vehr che haq gha khanr lehq uq penr tug kand

pax cawg che Yer suq haq koz che yaog. Isy 53:7, Yh 1:29

lo yug cid chehd che liq haq yawd yug che yaog.

⁸ Liq u ve haq yawd yug che te yand, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh he lehq chaw mawd chaw kehx niq chi uhd ghad awr lehr, Yawg nehax mehz khuhd suhr huh boz vehr che yaog. I hehd awg gha lia tenr cawg lehq, sa huhx[§] che kha peh ghad cawg che si mawq khu yug cid chehd che yaog. Sa huhx che u ve awr lehr, Ghig sa ve chaw teq pa ve bon lawg khuhd phehq che yaog.

⁹ I hehd ka mig khuhd awg suhx* haq ka lehq koz che,

“Liq u ve haq yug lehq cunr dawz lar che teq pa haq pheq tug, nawg te kenr che yaog.

Awg lawn ghod ver, nawg haq su dawz vehr lehq,

awg ceng awg khad awg gha lia awg khuhn lo lehd ma koz, tawd khuhd awg ceng gha lia awg khuhn lo lehd ma koz,

chaw ceng awg gha lia awg khuhn lo lehd ma koz,

muhd mig awg gha lia awg khuhn lo lehd ma koz,

nawg ved awg suhr haq yehd lehq, Ghig sa awg pun chaw yad teq pa haq nawg vig khuhq peg che yaog.

¹⁰ I hehd awr lehr, a nig ved

Ghig sa awg pun muhd mig yad he lehq

paw khod teq pa phehaq tug nawg te vid peg lehq,

i hehd awr lehr mig gig khod-aq lo gha uq penr tug yaog,”

lehq ka mig che yaog.

¹¹ Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, kaw jaw haq kha caw yuhd huh lehd ma koz, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh he lehq chaw mawd chaw kehx teq pa haq kha caw yuhd huh lehd ma koz, mad jad che muhd nuh maq cuh yad teq pa ve awg khuhd haq ngag gha kad che yaog. I hehd awr lehr, awg minr awg minr pawz, awg hinx awg hinx pawz† cawg che yaog.

¹² I hehd awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che,

“Su dawz vehr che Yawg nehax awr lehr, kand pax ted ceng, paw sa che ted ceng,

cud yiq ma yiq ted ceng, awg ghad awg sax ted ceng,

tar ir yawz yan che ted ceng, awg mig awg phond ted ceng he lehq chid muh che ted ceng haq gha kenr che yaog,”

lehq koz che yaog.

¹³ Muhd nuh maq lo lehd ma koz, mig gig awg huhx lo lehd ma koz, lad chuhd ghig awg khuhn lo lehd ma koz, awg kag gha lia lo cawg che Ghig sa kha te phanr lar che a saq teq che awg ceng awg gha lia che kheh koz chehd che haq ngag gha kad che yaog.

“Kaw jaw thag huh mi chehd che te ghad he lehq Yawg nehax haq

co co taer taer chid muh che ted ceng, tar ir yawz yan che ted ceng,

awg mig awg phond ted ceng he lehq uq penr che kand pax ted ceng cawg vid-oq,”

lehq i hehd koz chehd che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh awr lehr, “A meng,”‡ lehq koz lehq chaw mawd chaw kehx teq pa awr lehr, boz cuhx lar lehq a kor pi che yaog.

6

Cunr dawz lar che teq pa

¹ Kheh te lehq, Yawg nehax awr lehr, cunr dawz lar che suhr mag awg khuhn lo ted mag phaw che haq ngag gha mawg che yaog. A saq teq chehd che awg ceng uhd kheh awg khuhn teq kheh awr lehr, muhd tawr che awg khuhd heh te lehq, “Lar-oq,” lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

² Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, phux-u ghad te che id muhd* teq kheh haq gha mawg che yaog. Id muhd cind che phad awr lehr, khaz ted mag yug lar lehq, yawd haq si ux cuhr pid che yaog. Yawd ghad sehr phad te lehq, ghad tug awg pun yawd tuhez che yaog.

³ Cunr dawz lar che nid mag ted mag haq Yawg nehax phaw che te yand, a saq teq chehd che awg ceng niq kheh teq kheh awr lehr, “Lar-oq,” lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

⁴ Awg yand u ve haq nix-i ghad te che id muhd† teq kheh tuhaz che yaog. Chaw yad te ghad he lehq te ghad dawz vehr daq vid tug, cind sehr phad awr lehr mig gig khod-aq lo cawd daq hawr daq che ted ceng haq yug tuhaz tug a khawag gha che yaog. Yawd haq a teh nux ted mag pid lar che yaog.

§ 5:8 5:8 *sa huhx* Ghig sa haq tox tand thad yehd che med nged phehq che yaog. Bon 33:10 * 5:9 5:9 *ka mig khuhd awg suhx* Tuhz 15:1-20 † 5:11 5:11 *awg minr awg minr pawz, awg hinx awg hinx pawz* Ghawn mad peg thad kha gag lehd koz gad che yaog. Dyl 7:10 ‡ 5:14 5:14 *A meng* Phehaq vid-oq lehd koz gad che yaog.

* 6:2 6:2 *phux-u ghad te che id muhd* Maq bawz ghad che haq koz gad che yaog. † 6:4 6:4 *nix-i ghad te che id muhd* Maq bawz kig lo dawz vehr daq che haq koz gad che yaog.

⁵ Cunr dawz lar che seh lehd ted mag haq Yawg nehax phaw che te yand, a saq teq chehd che awg ceng sehzh kheh teq kheh awr lehr, "Lar-oq," lehd koz che haq ngag gha kad che yaog. Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, awg naz tuhx te che id muhd[‡] teq kheh haq gha mawg che yaog. Cind sehr phad awr lehr, laq kuhr awg khuhn yar cur ted mag haq yug cid chehd che yaog.

⁶ Kheh te lehq, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh awg kaw jen huh tawd yaw che haq sur che awg khuhd haq ngag gha kad che yaog. Awg khuhd u ve che kheh koz che, cag sir te pand ve ted thehq he lehq a choq sir seh pand ve ted thehq yaog.[§] Kheh ma khuhd, nag mand he lehq a pehx med ghig haq taq te lug vid lehd koz che yaog.

⁷ Cunr dawz lar che uhg lehd ted mag haq Yawg nehax phaw che te yand, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh teq kheh awr lehr, "Lar-oq," lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

⁸ Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, ngawx lor, awg phi phawq te che id muhd* teq kheh haq gha mawg che yaog. Cind sehr phad ve awg meh awr lehr, Suh che lehd koz meh lar che yaog. Suh muhd mig yawd awg khaz nuhr veh tod che yaog. A teh, meq che kaz che, nag beg nag che he lehq mig gig ve haeg che to nud to saz teq pa haq yehd lehq chaw yad haq dawz vehr tug, mig gig uhd pun teq pun awg khod-aq ix mag haq kand pax pid vehr che yaog.

⁹ Cunr dawz lar che ngad mag ted mag haq Yawg nehax phaw che te yand, co ha teq pa tand kig awg huhx lo chehd chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Co ha u ve teq pa awr lehr, Ghig sa ve tawd khuhd he lehq i hehd sax khiz khanr che haq te lehq, su dawz vehr vid che chaw teq pa ve co ha teq pa phehq che yaog.

¹⁰ I hehd awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, "Awg gha lia awg khod-aq ir che Jawd mawd-og, nawg awr lehr daq kehq che he lehq awg cehg mag cawd che yaog. Ngag hehd awg suhr gha sez che awg pun, mig gig khod-aq lo chehd che nawg haq maq yonr che chaw teq pa haq nawg suhx jehg suhx taz lehq cir yanr vid tug, khawd-ehg muh maq cawg tug ser-aw le," lehd koz che yaog.

¹¹ Awg yand u ve haq, i hehd awg gha lia haq phux-u ghad te che a poq yehg maq te ghad te khoz pid che yaog. I hehd haq dawz vehr vid che heh te lehq dawz vehr

che haq gha khanr tug, i hehd geh teq geha awg ceg te lehq i hehd ve a vix a nax phehq che chaw teq pa ve awg senr peh lawq thad kha gag teq pear jehd lar tug i hehd haq koz vid che yaog.

¹² Cunr dawz lar che khuhq mag ted mag haq Yawg nehax phaw che te yand, ngag ngawx lehq, mig hiz jad che haq gha mawg che yaog. Muhd ni awr lehr, pha thux pu awg naz tuhx te che heh, awg naz tuhx phehq vehr lehq, har pa vaw che awr lehr awg suhr heh phehq vehr che yaog.

¹³ Kheh te lehq, a kud cehg haq muhd huh nux mez lehq maq meh ser che awg sir teq pa che che heh, muhd nuh maq ve muhd ki sir teq pa mig gig khod-aq lo cheag che yaog.

¹⁴ Liq haq loq che heh te lehq, muhd nuh maq meh vehr che yaog. Keh dig awg gha lia he lehq a kaz khuhn cawg che mig gig pez nehax awg gha lia haq yug jiz kha vehr che yaog.

¹⁵ Awg yand u ve haq, mig gig khod-aq lo cawg che khux hawx khand teq pa, jawd mawd teq pa, maq yad awg hox nux teq pa, chaw paw chaw sa teq pa, kand pax ir che chaw teq pa, awg ceg te che chaw he lehq pong vehr che chaw, chaw awg gha lia awr lehr, hax kor teq pa awg khuhn he lehq keh dig thag lo cawg che huhx meh teq pa awg kanr huh ca khuhd jaz che yaog.

¹⁶ I hehd awr lehr, keh dig teq pa he lehq huhx meh teq pa haq kug lehq koz che, "Ngag hehd awg thag huh che ter ax laoq. Kaw jaw thag huh mi che phad ngag hehd haq maq gha mawg tug lehd ma koz, Yawg nehax ve nez nag che haq ngag hehd gha pong tug lehd ma koz, ngag hehd haq kuhd kaq ax laoq.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, ix mag nez nag jad che awg ni ir che te ni gag vehr che yaog. A sug te ghad khanr gha tuawg le," lehd koz che yaog.

7

Cunr dawz lar che chaw teq sehnx uhg minr uhg hinx ghad awg lawn

¹ U ve awg khaz nuhr, mig gig uhd cir huh muhd nuh maq cuh yad uhg ghad hox chehd che haq ngag gha mawg che yaog. I hehd awr lehr, mig gig khod-aq lo lehd ma koz, lad chuhd ghig thag huh lehd ma koz, suhz cehg haq lehd ma koz, muhd huh maq gha mez tug mig gig uhd cir uhg phawd awr lo ve muhd huh teq pa haq yug cid chehd che yaog.

[‡] 6:5 6:5 awg naz tuhx te che id muhd Meq che kaz che haq te lehq suh che ted ceng haq koz gad che yaog.

[§] 6:6 6:6 cag sir te pand ve ted thehq he lehq a choq sir seh pand ve ted thehq yaog Cad tug awg phuhd khaz jad tug haq koz che yaog. * 6:8 6:8 awg phi phawq te che id muhd Suh che ted ceng haq koz gad che yaog.

² Awg yand u ve haq, awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad haq ngag gha mawg che yaog. Yawd awr lehr, muhd ni tuhaz kig huh taz lehq, teq chehd che Ghig sa ve cunr cawg lar che yaog. Mig gih he lehq lad chuhd ghig haq te lug tug kand pax pid lar che muhd nuh maq cuh yad uhg ghad haq yawd awg khuhd hehd chawa kug lehq koz vid che,

³ “A nig ved Ghig sa ve awg ceg teq pa haq nar kaq piaq lo ngag hehd cunr ma dawz vid ser che kheh ceh, mig gig haq lehd ma koz, lad chuhd ghig haq lehd ma koz, suhz cehg teq pa haq lehd ma koz, taq te lug ser,” lehd koz vid che yaog.

⁴ Cunr dawz lar che chaw khar ni ghad cawg che awg lawn ngag gha kad che yaog. Id sar rer laq ve awg ceng awg khad awg gha lia awg khuhn cunr dawz lar che chaw teq sehnx uhg minr uhg hinx ghad* cawg che yaog.

⁵ Yud daq awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Rud ber ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Gaz ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad,

⁶ Ar sar ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Nar tar liq ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Maq nad ser ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad,

⁷ Sud monr ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Ler viq ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Id sar khar ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad,

⁸ Sar bur lonr ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Yod sehq ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, Ber yar minr ve awg ceng awg khad awg khuhn teq minr niq hinx ghad, chaw kheh ma ve haq cunr dawz lar peg che yaog.

Phux-u ghad te che a poq veq deh che chaw awg mor nux awg lawn

⁹ U ve awg khaz nuhr ngag ngawx lehq, ngawx lor, muhd mig awg gha lia awg khuhn lo lag che lehd ma koz, awg ceng awg khad awg gha lia awg khuhn lo lag che lehd ma koz, chaw ceng awg gha lia awg khuhn lo lag che lehd ma koz, tawd khuhd awg gha lia awg khuhn lo lag che lehd ma koz, chaw te ghad-eg liz hawn maq gha che chaw awg mor nux[†] haq ngag gha mawg che yaog. I hehd awr lehr, phux-u

ghad te che a poq yehg maq haq veq deh lehq, a sug yawd ved laq kuhr khuhn lo chaw kha lar che dag ka awg kax teq pa haq yug cid lar lehq, kaw jaw mehz khuhd suhr he lehq Yawg nehax mehz khuhd suhr huh hox chehd che yaog.

¹⁰ I hehd awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, “Thaer khuhq che awr lehr, kaw jaw thag huh mi chehd che a nig ved Ghig sa he lehq Yawg nehax geh lo lag che yaog,” lehz koz che yaog.

¹¹ Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad awg gha lia awr lehr, kaw jaw haq lehd ma koz, chaw mawd chaw kehx teq pa haq lehd ma koz, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh haq lehd ma koz, kha caw yuhd hox chehd che yaog. Awg yand u ve haq, kaw jaw mehz khuhd suhr huh i hehd boz cuhx lar lehq Ghig sa haq a kor pi che yaog.

¹² I hehd koz che, “A meng. Chid muh che ted ceng, awg mig awg phond ted ceng, cud yiq ma yiq ted ceng, yawd ved bon haq chid muh che ted ceng, tar ir yawz yan che ted ceng, kand pax ted ceng he lehq awg ghad ir che ted ceng a nig ved Ghig sa haq co co taer taer cawg vid-oq. A meng,” lehd koz che yaog.

¹³ Awg yand u ve haq, chaw mawd chaw kehx teq pa awg khuhn lo te ghad ngag haq koz ax che, “Phux-u ghad te che a poq yehg maq haq veq deh lar che chaw che teq pa a suawg le. I hehd khar lo lag cheawg le,” lehd koz na ngawx che yaog.

¹⁴ “Jawd mawd-og, nawg sir che yaog,” lehz ngag yawd haq kawq koz vid che yaog.

Awg yand u ve haq yawd koz che, “Chaw che teq pa awr lehr, ir jad che tuq che khanr che awg khuhn tuhaz lehq, a sug yawd ved a poq yehg maq haq Yawg nehax ve awg suhr awg khuhn chuhd phu lar peg che chaw teq pa[‡] phehq che yaog.

¹⁵ Kheh te cheaq te lehq i hehd awr lehr, Ghig sa ve kaw jaw mehz khuhd suhr huh chehd lar lehq, yawd ved bon yehg nux[§] awg khuhn muhd kaw muhd khax yawd ved kanx haq te chehd che yaog. Kaw jaw thag huh mi sehr phad awr lehr, i hehd geh chehd lehq i hehd haq haq sax tug yaog.

¹⁶ I hehd awr lehr, awg khaz nuhr awr te pawz-eq liz mad kawq meq lehq a kaz liz mad kawq sex-og. Muhd cha chiz che haq lehd ma koz, awg kag awr ve huh jad chiz jad che a thoq ted ceng haq lehd ma koz, i hehd te pawz-eq liz mad kawq gha khanr-og.

* 7:4 7:4 *teq sehnx uhg minr uhg hinx ghad* Ghig sa ve chaw awg gha lia awg tan yehd che awg hez te che yaog.

† 7:9 7:9 *chaw awg mor nux* Thaer khuhq che haq gha vehr che chaw teq pa haq koz che yaog. ‡ 7:14 7:14

Yawg nehax ve awg suhr awg khuhn chuhd phu lar peg che chaw teq pa Yer suq ve awg suhr haq cud lehq vend bax phehd vid vehr che chaw haq koz gad che yaog. § 7:15 7:15 *bon yehg nux* Ghig sa chehd kig haq koz

che yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, kaw jaw awg kaw jen huh chehd chehd che Yawg nehax awr lehr, yawg huhx che heh te lehq i hehd haq yawg huhx sehr phad* te tug yaog. Yawd awr lehr, co ha teq vid tug te che a kaz khuh teq pa huh i hehd haq sir kae tug yaog. I hehd ve mehzi sir khuhn mehzi ghig awg coz gha lia haq Ghig sa siz kha vid tug yaog," lehz ngag haq koz ax che yaog.

8

Cunr dawz lar che suhr mag ted mag awg lawn

¹ Cunr dawz lar che suhr mag ted mag haq Yawg nehax pheq che te yand, nar rir te khawehd* kheh muh muhd nuh maq lo taq chuhax gawr ghad phehq vehr che yaog.

² Awg yand u ve haq, Ghig sa mehzi khuhd suhr hox chehd che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad haq ngag gha mawg che yaog. I hehd haq behd mez tug suhr mag† pid che yaog.

³ Sa huhx tox tand tug si mawq khu yug cid chehd che, awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad lag lehq, tand kig awg pad huh hox chehd che yaog. Kaw jaw mehzi khuhd suhr cawg chehd che si te lar che tand kig awg thang huh, Ghig sa ve daq kehg che chaw awg gha lia ve bon lawg khuhd geh teq geha tand vid tug, sa huhx che kha peh yawd haq pid che yaog.

⁴ Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad ve laq kuhr awg khuhn cawg che sa huhx‡ che muhd khuhd awr lehr, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa ve bon lawg khuhd geh teq geha Ghig sa mehzi khuhd suhr huh taez che yaog.

⁵ Muhd nuh maq cuh yad u ve awr lehr, sa huhx tox tand tug mawq khu u ve haq yug lehq tand kig huh cawg che a mir kha peh ke peg khaz nuhr, mig gig khod-aq lo chid bag ke che§ yaog. Awg yand u ve haq, muhd tawr tawr che, awg khuhd hehd jad che teq pa buhg che, muhd pehq pawd che he lehq mig hiz che, che teq pa te lag che yaog.

Behd mez tug teq pa haq mez che

⁶ Behd mez tug suhr mag cawg che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad awr lehr, behd haq mez tug ghu hehd lar che yaog.

⁷ Muhd nuh maq cuh yad awg kawd maq te ghad behd mez che te yand, vad sir he lehq awg suhr khuhq daq lar che a mir mig gig khod-aq lo cheag che yaog. Mig gig sehzi pun teq pun haq lehd ma koz, suhz cehg

sehzi pun teq pun haq lehd ma koz, nuhx-uh ghad te che muhq awg gha lia haq lehd ma koz, a mir toq kha vehr che yaog.

⁸ Muhd nuh maq cuh yad ni ghad te ghad behd mez che te yand, a mir toq chehd che keh dig nux haq sur che awg ceng haq lad chuhd ghig awg khuhn chid bag ke che yaog. Lad chuhd ghig sehzi pun teq pun awr lehr, awg suhr phehq vehr che yaog.

⁹ Lad chuhd ghig awg khuhn lo cawg che teq chehd che awg ceng sehzi pun teq pun suh vehr che yaog. Huh lawd kor nux teq pa liz, sehzi pun teq pun lug vehr che yaog.

¹⁰ Muhd nuh maq cuh yad seh ghad te ghad behd mez che te yand, a mir tox lar che heh te lehq toq chehd che muhd ki sir nux teq sir muhd nuh maq lo cheag lehq, a kaz lawg sehzi pun teq pun awg thang huh lehd ma koz, a kaz khuh teq pa awg thang huh lehd ma koz, cheag che yaog.

¹¹ Muhd ki sir u ve awr lehr, Khad che a suhz meh che yaog. A kaz sehzi pun teq pun awr lehr, khad che a suhz awg ghig phehq vehr lehq, a kaz khad jad che haq te lehq, chaw kha peh suh che yaog.

¹² Muhd nuh maq cuh yad uhg ghad te ghad behd mez che te yand, muhd ni sehzi pun teq pun haq lehd ma koz, har pa sehzi pun teq pun haq lehd ma koz, muhd ki sir teq pa sehzi pun teq pun haq lehd ma koz, te lug vid vehr che yaog. Kheh te cheaq te lehq, i hehd ve awg ghiz sehzi pun teq pun naz hoq vehr che yaog. Muhd kaw sehzi pun teq pun awg ghiz ma pawd lehq, muhd phiq sehzi pun teq pun liz u ve heh te lehq awg ghiz ma pawd che yaog.

¹³ Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, muhd nuh maq awg kaw jen huh, a ceg nux teq kheh pog tod che yaog. Yawd awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, "Muhd nuh maq cuh yad seh ghad mez vehr tez che cawg lar ser che behd awg khuhd teq pa haq te lehq, mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa gha duhd har jad tug yaog, gha duhd har jad tug yaog, gha duhd har jad tug yaog," lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

9

¹ Muhd nuh maq cuh yad ngad ghad te ghad behd mez che te yand, muhd nuh maq lo te lehq mig gig khod-aq lo kha gag che veh lar che muhd ki sir teq sir haq ngag gha mawg che yaog. Kheh te lehq, leh kig mad cawg che mig kor ve awg khuh ve sawnd yawd haq pid che yaog.

* 7:17 7:17 yawg huhx sehr phad Jawd mawd Yer suq haq koz che yaog. Yh 10:2-10 * 8:1 8:1 nar rir te khawehd Te thawz te yand lehd koz gad che yaog. † 8:2 8:2 behd mez tug suhr mag Isy 27:13 ‡ 8:4 8:4 sa huhx 5:8 haq ngawx. § 8:5 8:5 mig gig khod-aq lo chid bag ke che Ghig sa mig gig yad haq cir yanr vid che haq koz che yaog.

² Awg yand u ve haq, leh kig mad cawg che mig kor ve awg khuh u ve haq yawd phaw che yaog. A mir ji paw nux ve muhd khuhd heh te lehq mig kor awg khuh u ve awg khuhn muhd khuhd tuhaz lehq, mig kor ve awg khuh ve muhd khuhd u ve haq te lehq muhd ni awg naz tud phehq vehr lehq, muhd huh awg khuhn liz awg naz tud phehq vehr che yaog.

³ Muhd khuhd u ve awg khuhn par ceq* teq pa tuhaz lehq, mig gig khod-aq lo yaq che yaog. Mig gig khod-aq lo cawg che cir kox noz ve kand pax heh te lehq, i hehd haq kand pax pid che yaog.

⁴ Mig gig khod-aq lo cawg che muhq haq lehd ma koz, awg pha q nuhx-uh ghad cawg che awg gha lia haq lehd ma koz, suhz cehg awg gha lia haq lehd ma koz, maq gha te lug hawg lehzi i hehd haq tawd pid che yaog. Nar kaq kaw nuh Ghig sa ve cunr ma dawz lar che† chaw teq pa haq lehax gha te nag vid che yaog lehzi tawd pid che yaog.

⁵ Chaw yad teq pa haq dawz vehr tug i hehd haq a khawag ma pid. Kheh ma khuhd, har pa ngad mag‡ kha gag du deh vid tug a khawag gha che yaog. I hehd ve du deh che awr lehr, cir kox noz chaw haq cheq lehq nag che heh phehq che yaog.

⁶ Awg ni awg yand u ve teq pa awg khuhn, chaw yad teq pa awr lehr suh che ted ceng haq ca liz, ca mad mawg. I hehd suh gad jad vehr liz, suh che ted ceng i hehd haq phaw lehq che yaog.

⁷ Par ceq u ve teq pa ve awg hoq awg han awr lehr, maq bawz tug awg pun ghu lar che id muhd teq pa haq sur che yaog. Si ux cuhr haq sur che awg ceng i hehd ve a kor haq khuhz awr lehr, chaw yad ve mehz khuhd haq sur che yaog.

⁸ I hehd ve cuhz kheh muh liz, yad mid ve cuhz kheh muh haq sur lehq, i hehd ve cig awr lehr, lad cag six ve cig haq sur che yaog.

⁹ I hehd ve ni ma pi thang tug awr lehr, son te lar che ni ma pi thang tug haq sur che yaog. I hehd ve tawg laq awg khuhd buhg che awr lehr, maq bawz kig lo hax ceh nux cex veh tod che id muhd lawg mad jad che awg khuhd haq sur che yaog.

¹⁰ I hehd ve awg mehr tu vawr, cir kox noz ve awg mehr tu haq sur lehq, awg cud liz cawg che yaog. I hehd chaw yad teq pa haq har pa ngad mag kha gag du deh tug ve kand pax awr lehr, i hehd ve awg mehr tu awg khuhn cawg che yaog.

¹¹ I hehd tha q awr ve khux hawx khand awr lehr, leh kig mad cawg che mig kor ve muhd nuh maq cuh yad yaog. Yawd ved awg meh awr lehr, Her brehd khuhd ver A ba don, Her lar saq khuhd ver Ar pawd li onr§ lehd koz che yaog.

¹² Duhd har tug ir jad che awg kawd maq ve ted ceng awr lehr peg vehr che yaog. Ngawx lor, duhd har tug ir jad che nid ceng kawq lag tug ser che yaog.

¹³ Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad khuhq ghad te ghad behd mez che te yand, Ghig sa mehz khuhd suhr huh cawg che si te lar che tand kig ve awg khuh go uhg lehd awg khuhn awg khuhd te khuhd tuhaz che haq ngag gha kad che yaog.

¹⁴ Awg khuhd u ve awr lehr che kheh koz che, "Ud phar raq lawg kax nux awg pad lo pheh teh lar che muhd nuh maq cuh yad uhg ghad haq phi phehd-oq," lehzi behd mez tug cawg chehd che muhd nuh maq cuh yad khuhq ghad te ghad haq koz vid che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, chaw yad sehzi pun teq pun haq dawz vehr tug awg pun, muhd nuh maq cuh yad uhg ghad haq phi phehd vid che yaog. Muhd nuh maq cuh yad uhg ghad u ve awr lehr, awg nar rir, awg ni, awg har pa, awg khuhq, awg yand che awg pun Ghig sa i hehd haq ghu lar che yaog.

¹⁶ Id muhd cind che maq yad khar ni ghad cawg che haq ngag gha kad che yaog. I hehd awr lehr, niq ha lang cawg che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, awg ha awg khuhn ngag gha mawg che id muhd teq pa he lehq cind sehr phad teq pa awr lehr ngag che kheh te gha mawg che yaog. Cind sehr phad teq pa veq deh che ni ma pi thang tug awr lehr, a mir heh te nix-i ghad te che, nuh phia heh te che he lehq kang heh te six-i ghad te che yaog. Id muhd teq pa ve a kor awr lehr, lad cag six ve a kor haq sur lehq, i hehd ve mawq kaw awg khuhn a mir ha, muhd khuhd he lehq kang tuhaz chehd che yaog.

¹⁸ I hehd ve mawq kaw awg khuhn tuhaz che a mir ha, muhd khuhd he lehq kang, cir yanr che awg ceng che ve sehzi ceng haq te lehq, chaw yad sehzi pun teq pun gha suh vehr che yaog.

¹⁹ Awg lawn ghod ver, id muhd teq pa ve kand pax awr lehr, i hehd ve mawq kaw awg khuhn he lehq awg mehr tu awg khuhn cawg che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd ve awg mehr tu awr lehr, vig haq sur lehq a kor liz cawg che yaog. Su haq te nag vid tug, a kor u ve haq i hehd yehd che yaog.

* 9:3 9:3 par ceq Te lug te sez che awg hez te che yaog. Yl 1:2-2:11 † 9:4 9:4 Ghig sa ve cunr ma dawz lar che Yer suq haq maq yonr che chaw haq koz che yaog. 7:2-3 ‡ 9:5 9:5 har pa ngad mag Te thawz te yand lehd koz gad che yaog. Par ceq teq kheh ve a saq awr lehr, har pa 5 mag yaog. § 9:11 9:11 A ba don ... Ar pawd li onr Cuhx kig awr lehr, "Lug che sez che" lehd koz gad che yaog.

²⁰ Cir yanr che awg ceng u ve seh z ceng haq te lehq maq gha suh lehq cawg lar ser che chaw teq pa awr lehr, a sug yawd laq kuhr te lar che kanx teq pa haq a kor pi che haq ma duhd phuuz. Ned teq pa haq a kor pi che ted ceng haq lehd ma koz, si, phu, tawnd sia, huhx meh he lehq a suhz te lar che sax ho teq pa haq a kor pi che ted ceng haq lehd ma koz, i hehd ma chid bag lar haz. Sax ho u ve teq pa awr lehr, mad mawg vix, ma kad vix, yaq kaw ma tod vix che yaog.

²¹ Chaw u ve teq pa awr lehr, su haq dawz vehr che lehd ma koz, ned te che lehd ma koz, hax chawd hax paz te che lehd ma koz, su ved med nged haq khuhd che lehd ma koz, che teq pa haq liz i hehd ma duhd phuuz.

10

Muhd nuh maq cuh yad he lehq liq nehax te koz awg lawn

¹ Awg yand u ve haq, awg ghad ir jad che awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad mog haq veq deh lehq muhd nuh maq lo yaq chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Yawd ved a kor thag lo muhd naz seh ghig* cawg che yaog. Yawd ved mehz khuhd awr lehr, muhd ni haq sur lehq, yawd ved khi kud awr lehr, a mir yehg khuhd duh haq sur che yaog.

² Yawd ved laq kuhr awg khuhn pheq lar che liq nehax te koz cawg che yaog. Yawd ved laq yaq awr pax awr ve khi kud awr lehr, lad chuhd ghig thag lo naz lar lehq, laq vehr awr pax ve khi kud awr lehr, mig gig khod-aq lo naz lar che yaog.

³ Lad cag six kug che heh te lehq, yawd awg khuhd hehd chawa kug che yaog. Yawd kug che te yand, muhd tawr che awg khuhd suhr mag tuhaz che yaog.

⁴ Muhd tawr che awg khuhd suhr mag tuhaz che te yand, ngag liq buhaq lehd te che yaog. Kheh ma khuhd, muhd nuh maq lo awg khuhd buhg lag lehq koz che, "Muhd tawr che awg khuhd suhr mag koz ax che awg ceng teq pa haq cunr dawz lar-oq.† U ve teq pa haq tad buhq," lehd koz ax che haq ngag gha kad che yaog.

⁵ Awg yand u ve haq, ngag gha mawg che lad chuhd ghig thag huh he lehq mig gig thag huh hox chehd che muhd nuh maq cuh yad te ghad awr lehr, yawd ved laq yaq awr pax awr laq kuhr muhd-aq lo chid taez lehq,

⁶ muhd nuh maq he lehq muhd nuh maq lo kha cawg che awg gha lia, mig gig he lehq mig gig khod-aq lo kha cawg che awg gha lia, lad chuhd ghig he lehq lad chuhd ghig awg khuhn lo kha cawg che awg gha lia haq phanr lar che phad phehq che, co co taer taer teq chehd che te ghad haq cud lehq che kheh khanr lehq koz che, "Awg yand mad kawq jiz-og.

⁷ Muhd nuh maq cuh yad suhr ghad te ghad behd mez che awg khuhd tuhaz che awg yand awg khuhn, Ghig sa ve nax jad che khuhd ceh lar che awg ceng,‡ yawd ved awg ceg phehq che kuh kar var teq pa haq pong lag thad yawd koz vid lar che heh, phehaq vid tug yaog."

⁸ Awg yand u ve haq, muhd nuh maq lo ngag gha kad peg che awg khuhd ngag haq te pawz kawq koz ax che, "Lad chuhd ghig thag huh he lehq mig gig thag huh hox chehd che muhd nuh maq cuh yad ve laq kuhr awg khuhn pheq lar che liq haq ca yur-oq," lehd koz ax che yaog.

⁹ Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad u ve geh ngag kae lehq, liq nehax u ve ngag haq pehar laoq lehd ngag yawd haq koz vid che yaog. Yawd koz che, "Yug lehq cad-oq.§ Nawg ved ux peg awg khuhn lo khad jad tug yaog. Kheh ma khuhd, nawg ved mawq kaw awg khuhn lo pehd ghig heh te lehq meh g jad tug yaog," lehz ngag haq koz ax che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, liq nehax u ve haq muhd nuh maq cuh yad ve laq kuhr awg khuhn ngag yug lehq cad che yaog. Ngag ved mawq kaw awg khuhn pehd ghig heh te lehq meh g jad che yaog. Kheh ma khuhd, liq u ve haq ngag cad peg khaz nuhr, ngag ved ux peg awg khuhn lo khad* vehr che yaog.

¹¹ Awg yand u ve haq i hehd ngag haq koz ax che, "Chaw ceng laex ceng awg lawn lehd ma koz, muhd mig laex pez awg lawn lehd ma koz, tawd khuhd laex ceng awg lawn lehd ma koz, khux hawx khand laex ghad awg lawn lehd ma koz, Ghig sa nawg haq koz cuha che heh nawg gha kawq koz mar vid tug yaog," lehd koz che yaog.

11

Sax khiz khanr sehr phad ni ghad awg lawn

* 10:1 10:1 muhd naz seh ghig Ghig sa ve awg mig awg phond haq koz che yaog. Ysk 1:26 † 10:4 10:4 cunr dawz lar-oq Su maq gha sir tug khuhd ceh lar lor lehd koz gad che yaog. Dyl 8:26 ‡ 10:7 10:7 Ghig sa ve nax jad che khuhd ceh lar che awg ceng Ghig sa Yer suq haq kawq teq tuag vid peg khaz nuhr, awg ghud suhr phawd awr yawd te kae tug kanx haq koz gad che yaog. § 10:9 10:9 Yug lehq cad-oq Gawn lehq kha nehax duhd ngawx-oq, lehd koz gad che yaog. Ysk 2:8-3:3 * 10:10 10:10 khad Ux peg khuhn nag vehr che haq koz gad che yaog.

¹ U ve awg khaz nuhr, jud fir tag haq sur che tehz tug ted tag ngaw haq pehar lehq koz ax che, "Tu lor. Ghig sa ve bon yehg nux haq lehd ma koz, tand kig haq lehd ma koz, u huh a kor pi che chaw teq pa haq lehd ma koz, tehz ngawx-oq.

² Kheh ma khuhd, bon yehg nux awg bag phawd awr lo cawg che awg vaw haq teh lar haz ser. U ve haq ta tehz ngawx. Awg lawn ghod ver, awg vaw u ve bid saz a naz chaw teq pa haq chid aq vid peg vehr lehq, i hehd awr lehr daq kehq che med haq uhd chi niq har pa* kha gag naz kix lar tug yaog.

³ Ngag ved sax khiz khanr sehr phad ni ghad haq ngag kand pax pid tug yaog. Kheh te lehq, ix mag awr lehr pha thux pu awg naz tuh^{x†} haq veq deh lehq, teq hinx niq ha khuhq chi ni kha gag Ghig sa ve tawd khuhd mar vid tug yaog," lehd koz che yaog.

⁴ Ix mag awr lehr, mig gig ve Awg sehr phad mehz khuhd suhr huh cawg lar che sar lonr cehg nid cehg phehq lehq, a mir khehd nid mag phehq che yaog.

⁵ Chaw te ghad ghad ix mag haq nag tug te gad ver, ix mag ved mawg kaw awg khuhn lo a mir tuhaz lehq, cand par teq pa haq toq bag tug yaog. Chaw te ghad ghad ix mag haq nag tug te gad ver, u kheh te gha suh tug yaog.

⁶ Ix mag awr lehr, Ghig sa ve tawd khuhd koz mar chehd che awg yand awg khuhn, muhd yeg mad lag tug[‡] muhd nuh maq haq hoz lar tug kand pax cawg che yaog. A kaz teq pa awg khod-aq liz kand pax cawg lehq a kaz teq pa haq awg suhr phehaq vid gha[§] che yaog. Ix mag khar ni pawz te gad che heh, cir yanr tug awg ceng gha lia mig gig khod-aq lo lag gag vid tug liz kand pax cawg che yaog.

⁷ Ix mag sax khiz khanr peg khaz nuhr, leh kig mad cawg che mig kor awg khuhn lo tuhaz che haeg che to nud to saz* awr lehr, ix mag haq bawz daq tug yaog. Bawz daq che te yand, ix mag haq ghad lehq ix mag haq dawz vehr tug yaog.

⁸ Ix mag ved awg ton haq med nux ve yaq kaw khuhn teh lar tug yaog. Med u ve awr lehr, ix mag ved Awg sehr phad laq kan thag huh khanr suh kig med te lehq, tawd vez yehd ver, Sawd donr he lehq Ed jid tuq lehd koz meh lar che yaog.

⁹ Awg yand u ve haq, chaw ceng awg gha lia awg khuhn ve chaw lehd ma koz, awg ceng awg khad awg gha lia awg khuhn ve

chaw lehd ma koz, tawd khuhd awg gha lia awg khuhn ve chaw lehd ma koz, muhd mig awg gha lia awg khuhn ve chaw lehd ma koz lag lehq sehr ni teq khawr lehnd kha gag ix mag ved awg ton haq phoz ngawx tug yaog. Ix mag haq tur tug i hehd tawr lar tug yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa awr lehr, ix mag suh che haq te lehq ha lehq jad lehq, ha lehq ha ka te che pawehd te tug yaog. I hehd te ghad he lehq te ghad laq sawnr pid daq tug yaog. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve cuh kar var u ve ni ghad awr lehr, mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa haq hax ceh nux du deh vid jaw che yaog.

¹¹ Sehr ni teq khawr lehnd pong vehr peg khaz nuhr, Ghig sa awg khuhn lo tuhaz che a saq teq vid tug te che awg sax ix mag awg khuhn lo gehe lehq, ix mag tu hox che yaog. Ix mag haq gha mawg che chaw teq pa awr lehr, kuhz jad che yaog.

¹² Kheh te lehq, muhd nuh maq lo awg khuhd buhg tuhaz lehq koz che, "Chor lo taz laoq," lehz ix mag haq koz vid che awg khuhd haq ix mag gha kad che yaog. Ix mag ved cand par teq pa mehz khuhd suhr mog awg khuhn lo[†] ix mag muhd nuh maq lo taez che yaog.

¹³ Awg yand u ve awg khuhn mig hiz jad lehq, med u ve teq chi pun teq pun paz che vehr che yaog. Mig hiz che u ve awg khuhn chaw suhr hinx ghad suh vehr che yaog. Cawg lar ser che chaw teq pa kuhz jad lehq muhd nuh maq ve Ghig sa haq chid ir chid muh vid che yaog.

¹⁴ Duhd har tug ir jad che nid ceng ted ceng awr lehr peg vehr che yaog. Ngawx lor, duhd har tug ir jad che sehze ceng ted ceng har naq lag gag tug yaog.

Behd mez tug suhr mag ted mag haq mez che

¹⁵ Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad suhr ghad te ghad behd mez che te yand, muhd nuh maq lo hehd jad che awg khuhd teq pa tuhaz lehq koz che, "Mig gig-aq lo uq penr tug ve kand pax awr lehr, a nig ved Jawd mawd Ghig sa ve kand pax he lehq yawd ved Khreq ve kand pax phehq vehor. Yawd awr lehr co co taer taer uq penr tug yaog," lehd koz che yaog.

¹⁶ Awg yand u ve haq, Ghig sa mehz khuhd suhr a sug yawd ved kaw jaw thag huh mi chehd che chaw mawd chaw keh^x niq chi uhg ghad mehz khuhd mig gag lo

* 11:2 11:2 *uhd chi niq har pa* Cuhx kig awr lehr te thawz te yand lehd koz gad che yaog. 11:3, 12:14, Dyl 7:25, 12:7 † 11:3 11:3 *pha thux pu awg naz tuh^x* Duhd har che awg hez te che haq koz che yaog. Yn 3:5 ‡ 11:6 11:6 *muhd yeg mad lag tug* 1Jm 17:1, Yk 5:17 § 11:6 11:6 *awg suhr phehaq vid gha* Tuhz 7:14-25 * 11:7 11:7 *to nud to saz* Khreq ve cand par nux haq sur che yaog. 13:1-10, 1Yh 2:18 † 11:12 11:12 *mog awg khuhn* lo Isy 19:1-2, Cy 1:9

boz cuhx lehq Ghig sa haq a kor pi lehq koz che,

¹⁷ “A meha liz, pong lag thad liz teq chehd che,

kand pax kha peh cawg che

Jawd mawd Ghig sa-og, nawg awr lehr
nawg ved ir jad che kand pax haq
yug lehq a meha tanr uq penr che haq
te lehq,

nawg ved bon haq ngag hehd chid muh
che yaog.

¹⁸ Muhd mig teq pa nez nag jad liz, nawg
nez nag che lag vehor.

Kheh te lehq, suh lar vehr che chaw
teq pa haq suhx jehg tug awg yand
gag vehr che yaog.

Nawg ved awg ceg phehq che cuh kar var
teq pa haq lehd ma koz,

Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa
haq lehd ma koz,

nawg ved awg meh haq yawz yan che,
ir che i che chaw awg gha lia haq lehd
ma koz,

laq sawnr pid tug awg yand gag vehr che
yaog.

Mig gig haq te lug che chaw teq pa haq
te lug vid tug liz

awg yand gag vehr che yaog,”

lehd koz che yaog.

¹⁹ Kheh te lehq, muhd nuh maq lo Ghig
sa ve bon yehg nux phaw vehr lehq, bon
yehg nux awg khuhn yawd ved kar tiq
sax caz tan kor[‡] haq gha mawg che yaog.
Awg yand u ve haq, muhd pehq pawd che,
awg khuhd hehd jad che teq pa buhg che,
muhd tawr che, mig hiz che he lehq vad sir
hax ceh nux ka che teq pa te lag che yaog.

12

*Yad mid te ghad he lehq cuhd sehr ma
awg lawn*

¹ U ve awg khaz nuhr, muhd nuh maq lo
ir jad che awg hez haq ngag gha mawg che
yaog. Yad mid te ghad awr lehr, muhd ni
haq veq deh lehq, har pa haq naz lar lehq,
muhd ki sir teq chi niq sir cawg che si ux
cuhr haq khuhz chehd che yaog.

² Yad mid u ve yad hu lehq, yad paw tug
nag jad lehq gha khanr jad che haq te lehq,
yawd hax ceh nux kug che yaog.

³ Kheh te lehq, muhd nuh maq lo awg
kag awr ve awg hez ted mag haq ngag gha
mawg che yaog. Nix-i ghad te che cuhd
sehr ma* nux teq kheh tuhaz che yaog.
Yawd awr lehr a kor suhr mag[‡] cawg lehq,

awg khuh teq chi mag[‡] cawg che yaog.
Yawd ved a kor teq pa haq si ux cuhr suhr
mag khuhz lar che yaog.

⁴ Yawd ved awg mehr tu awr lehr, muhd
nuh maq lo cawg che muhd ki sir sehز pun
teq pun haq saw yug lehq, mig gig khod-
aq lo chid bag ke che yaog. Yad pawag
vehr tez che yad mid u ve te ghad yad
pawag che te yand, yad u ve haq cad tug,
cuhd sehr ma awr lehr yad mid u ve mehz
khuhd suhr huh hox chehd che yaog.

⁵ Yad mid u ve awr lehr, yad haw khaz
pawag che[§] yaog. Yad u ve awr lehr, son
jud fir tag haq yehd lehq muhd mig awg
gha lia haq uq penr tug yaog. Yad mid ve
yad par u ve haq Ghig sa chehd lo he lehq
Ghig sa ve kaw jaw huh teq pear lehax yug
ve taz veh che yaog.

⁶ Kheh te lehq, yad mid u ve awr lehr,
heh pir khuhn lo phaw veh che yaog. U
huh teq hinx niq ha khuhq chi ni kha gag
yawd haq ngawx haq sax tug, Ghig sa awr
lehr yawd awg pun chehd kig ghu lar vehr
che yaog.

⁷ Awg yand u ve haq, muhd nuh maq lo
maq nux phehaq che yaog. Mid kher laq*
he lehq yawd ved muhd nuh maq cuh yad
teq pa awr lehr, cuhd sehr ma u ve haq
bawz daq che yaog. Cuhd sehr ma he lehq
yawd ved muhd nuh maq cuh yad teq pa
liz i hehd haq kawq bawz daq che yaog.

⁸ Kheh ma khuhd, cuhd sehr ma he lehq
yawd ved muhd nuh maq cuh yad teq pa
ma ghad lehq, muhd nuh maq lo i hehd
awg pun chehd kig mad kawq cawg.

⁹ Kheh te lehq, cuhd sehr ma nux u ve
teq kheh haq mig gig khod-aq lo yug chid
bag ke che yaog. Yawd awr lehr, ned haeg
he lehq Sar tanr lehd koz meh che mig
gig yad awg gha lia haq her ka sehr phad
phehq lehq, a mig thad lo ve vig haeg[†] u ve
phehq che yaog. Yawd haq mig gig khod-
aq lo yug chid bag ke lehq, yawd ved muhd
nuh maq cuh yad teq pa haq liz yawd geh
teq geha yug chid bag ke che yaog.

¹⁰ Kheh te lehq, muhd nuh maq lo awg
khuhd hehd jad che haq ngag gha kad
che, “A meha a nig ved Ghig sa ve thaer
khuhq che ted ceng, kand pax ted ceng, uq
penr che ted ceng he lehq yawd ved Khreq
ve uq penr tug a yad ted ceng gag vehr che
yaog. Awg lawn ghod ver, a nig ved a vix
a nax teq pa haq a nig ved Ghig sa mehz
khuhd suhr muhd kaw muhd khax vend

[‡] 11:19 11:19 **kar tiq sax caz tan kor** Ghig sa chaw yad geh chehd che awg hez phehq che yaog. Tuhz 25:10-22

* 12:3 12:3 **cuhd sehr ma** 20:2, Chid 74:13 † 12:3 12:3 **a kor suhr mag** 17:10 ‡ 12:3 12:3 **awg khuh teq chi**
mag 17:12 § 12:5 12:5 **yad haw khaz pawag che** Muhd mig awg gha lia haq uq penr tug Ghig sa lez yug lar

che Mir six yaq haq koz che yaog. Gal 4:4 * 12:7 12:7 **Mid kher laq** Ghig sa ve cuh yad ir phehq che yaog. Dyl
12:1, Yd 9 † 12:9 12:9 **a mig thad lo ve vig haeg** Id vaq haq beg che ned haeg haq koz gad che yaog. Khiz 3:1-7

bax tar sehr phad[‡] te ghad haq yug chid bag vejr che yaog.

¹¹ Yawg nehax ve awg suhr haq te lehq lehd ma koz, i hehd sax khiz khanr che tawd khuhd haq te lehq lehd ma koz, vend bax tar sehr phad haq i hehd ghad vejr che yaog. Awg lawn ghod ver, suh thad kha gag i hehd a sug yawd ved a saq haq maq sex lae che yaog.

¹² Kheh te cheaq te lehq, muhd nuh maq he lehq muhd nuh maq yad teq paog, ha lehq chehd-oq. Kheh ma khuhd, mig gig he lehq lad chuhd ghig awr lehr, gha duhd har jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, ned haeg awr lehr yawd ved awg yand a cehax lehax cawg che haq yawd sir che haq te lehq, nez nag jad che awg khuhn yawd nig hehd geh yaeq vejr che yaog," lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

¹³ Kheh te lehq, cuhd sehr ma u ve awr lehr, yawd haq mig gig khod-aq lo chid bag ke vejr vid che haq yawd gha mawg che te yand, yad haw khaz pawag vid che yad mid haq yawd ghaq yug veh vejr che yaog

¹⁴ Kheh ma khuhd, yad mid u ve awr lehr, vig u ve haq gha pong lehq heh pir khuhn lo Ghig sa ghu vid lar che yawd ved chehd kig huh pog kae gha tug, a ceg nux ve tawg laq nid mag yawd haq pid vejr che yaog. Yawd ved chehd kig u ve awg khuhn awg yand te yand, awg yand ni yand he lehq awg yand te khod yand kha gag yawd haq ngawx haq sax vid tug yaog.

¹⁵ Yad mid u ve haq a kaz si ve vid tug, vig u ve awr lehr yawd ved mawq kaw awg khuhn a kaz lawg nux heh te lehq yad mid u ve awg khaz nuhr a kaz pheq kaq che yaog.

¹⁶ Kheh ma khuhd, mig gig awr lehr yad mid u ve haq ga vid che yaog. Mig gig awr lehr, yawd ved mawq kaw ngax lehq cuhd sehr ma ve mawq kaw khuhn lo pheq kaq lar che a kaz haq saw lehd dawg vejr che[§] yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, cuhd sehr ma awr lehr, yad mid u ve haq nez nag jad lehq, cawg chehd ser che yawd ved awg yad* awg dug teq pa haq maq ca bawz vejr che yaog. Awg yad awg dug u ve teq pa awr lehr, Ghig sa pid lar che tawd khuhd haq na yug lehq, Yer suq sax khiz khanr che haq kha sehax yug cid chehd che chaw teq pa pheq che yaog. Cuhd sehr ma u ve awr lehr, lad chuhd ghig puhg sehnd de thag huh hox chehd che yaog.

13

Haeg che to nud to saz niq kheh awg lawn

¹ Awg yand u ve haq, lad chuhd ghig awg khuhn lo haeg che to nud to saz teq kheh tuhaz che haq ngag gha mawg che yaog. Yawd awr lehr, awg khuh teq chi mag cawg lehq a kor suhr mag cawg che yaog. Awg khuh teq pa haq si ux cuhr teq chi mag khuhz lar che yaog. Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che awg meh teq pa, yawd ved a kor teq pa haq buhq lar che yaog.

² Ngag gha mawg che haeg che to nud to saz u ve awr lehr, cag meh laed cunr* haq sur che yaog. Yawd ved khi kud awr lehr, ghehd de leng khi kud haq sur lehq, yawd ved mawq kaw awr lehr, lad cag six mawq kaw haq sur che yaog. Cuhd sehr ma awr lehr, haeg che to nud to saz u ve haq kand pax pid lehq, yawd ved kaw jaw thag huh mi cuh vid lehq uq penr cuh vid che yaog.

³ Haeg che to nud to saz ve a kor ted mag awr lehr, suh lawq lawq dawz khuh vejr che haq ngag gha mawg che yaog. Kheh ma khuhd, nag kig awg khuh u ve kawq na vejr lehq, mig gig yad awg gha lia haeg che to nud to saz u ve haq and jad lehq awg khaz nuhr ghaq veh che yaog.

⁴ Haeg che to nud to saz haq kand pax pid sehr phad cuhd sehr ma haq i hehd a kor pi che yaog. Haeg che to nud to saz haq liz i hehd a kor pi lehq koz che, "Haeg che to nud to saz che haq a sug sur daq cheawg le. A sug yawd haq bawz daq gha tug le," lehd koz che yaog.

⁵ Kheh te lehq, Ghig sa haeg che to nud to saz u ve haq tawd ir tawd muh yaw lehq yawd haq maq sawnr ma caz koz tug a khawag pid che yaog. Uhd chi niq har pa kha gag uq penr tug, Ghig sa yawd haq a khawag pid che yaog.

⁶ Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz tug, haeg che to nud to saz yawd ved mawq kaw ngax lehq, Ghig sa ve awg meh haq lehd ma koz, yawd ved chehd kig haq lehd ma koz, muhd nuh maq khuhn chehd che awg ceng teq pa haq lehd ma koz, haeg che to nud to saz u ve maq sawnr ma caz koz che yaog.

⁷ Ghig sa ve daq kehq che chaw teq pa haq maq bawz lehq ghad tug, yawd haq a khawag pid che yaog. Awg ceng awg khad awg gha lia, chaw ceng awg gha lia, tawd khuhd awg gha lia he lehq muhd mig awg gha lia awg thag lo uq penr tug liz, yawd haq a khawag pid che yaog.

[‡] 12:10 12:10 vend bax tar sehr phad Ned haeg haq koz che yaog. Yb 1:9-11, Ykh 3:1 § 12:16 12:16 saw lehd

dawg vejr che Tuhz 15:12, Heh 16:32-34 haq ngawx. * 12:17 12:17 cawg chehd ser che yawd ved awg yad

Ghig sa ve chaw teq pa haq koz che yaog. 13:7 * 13:2 13:2 cag meh laed cunr Dyl 7:4-6 haq ngawx.

⁸ Mig gig haq maq te phanr ser thad liz co tiq ha tiq liq awg khuhn awg meh mad buhq ke lar che mig gig yad awg gha lia awr lehr, haeg che to nud to saz u ve haq a kor pi tug yaog. Liq u ve awr lehr, dawz vehr peg che Yawg nehax ve liq phehq che yaog.

⁹ Nar puh cawg che chaw kha nehax naog.

¹⁰ Su pheh yug ve tug chaw awr lehr, pheh yug che khuhn yawd haq pheh yug ve tug yaog. A teh haq yehd lehq su chuh vehr vid tug chaw awr lehr, a teh haq te lehq yawd haq su dawz vehr vid tug yaog. Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa ve daq kehq che chaw teq pa awr lehr kha sehax gha yeg khanr lehq, yonr che ted ceng awg khuhn gha yonr yeg che yaog.

¹¹ Kheh te lehq, mig gig awg khuhn awg kag awr ve haeg che to nud to saz[†] teq kheh kawq tuhaz che haq ngag gha mawg che yaog. Yawd awr lehr yawg nehax ve awg khuh haq sur che awg khuh na mag cawg lehq, cuhd sehr ma tawd yaw che heh te lehq yawd tawd yaw che yaog.

¹² Haeg che to nud to saz che teq kheh awr lehr, awg kawd maq tuhaz che haeg che to nud to saz teq kheh ve kand pax awg gha lia haq yug lehq yawd ved mehz khuhd suhr huh yehd che yaog. Suh lawq lawq dawz khuh lar che nag kig awg khuh na vehr che haeg che to nud to saz awg kawd teq kheh haq mig gig he lehq mig gig khod-aq lo kha chehd che chaw teq pa a kor pi vid tug, haeg che to nud to saz niq kheh teq kheh te che yaog.

¹³ Ir che awg hez teq pa haq yawd te mar che yaog. Khawd-ehd kheh le lehd koz ver, muhd nuh maq lo te lehq mig gig khod-aq lo kha gag, chaw yad mehz khuhd suhr yawd a mir haq cheag vid che yaog.

¹⁴ Kheh te lehq, haeg che to nud to saz awg kawd teq kheh mehz khuhd suhr awg hez teq pa te mar tug yawd haq a khawag pid lar che heh yawd te che haq te lehq, haeg che to nud to saz niq kheh teq kheh awr lehr mig gig khod-aq lo kha chehd che chaw teq pa haq her ka yug beg yug vehr che yaog. Haeg che to nud to saz awg kawd teq kheh ve sax ho haq te tug, mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa haq haeg che to nud to saz niq kheh teq kheh koz vid che yaog. Haeg che to nud to saz awg kawd teq kheh awr lehr, a teh chuh che haq gha khanr peg liz teq chehd ser che yaog.

¹⁵ Haeg che to nud to saz awg kawd teq kheh ve sax ho tawd yaw gha lehq sax ho

u ve haq a kor maq pi che chaw teq pa haq dawz vehr tug, sax ho u ve haq teaq vid gha che kand pax awr lehr haeg che to nud to saz niq kheh teq kheh haq pid che yaog.

¹⁶ Kheh te lehq, chaw ir chaw i lehd ma koz, chaw paw chaw sa lehd ma koz, chaw har chaw ghuhd lehd ma koz, pong vehr che chaw lehd ma koz, awg ceg lehd ma koz, chaw awg gha lia ve laq yaq awr pax awr laq kuhr haq ma hez ver nar kaq kawm huh maex lar tug,[‡] haeg che to nud to saz niq kheh teq kheh u ve i hehd haq khanr yug cuh vid che yaog.

¹⁷ Awg maex mad cawg che chaw te ghad-eg liz, med nged maq gha vig maq gha huhd tug yawd te che yaog. Awg maex u ve awr lehr, haeg che to nud to saz ve awg meh, ma hez ver, yawd awg meh ve nar bar yaog.

¹⁸ Che ve awr lehr, cud yiq daq che haq kha sehax gha yehd che yaog. Duhd sir vix che chaw awr lehr, haeg che to nud to saz ve nar bar haq ghawn ngawx sawnr ngawx cuh-oq. Yawd ved nar bar awr lehr, chaw te ghad ve nar bar te lehq, nar bar u ve awr lehr khuhq ha khuhq chi khuhq yaog.

14

Chaw teq sehnx uhd minr uhd hinx ghad ka mig che

¹ Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq, ngawx lor, Yid onr keh thag lo Yawg nehax hox chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Yawg nehax ve awg meh he lehq yawd Awr pa ve awg meh a sug yawd ved nar kaq kawm haq buhq lar che chaw teq sehnx uhd minr uhd hinx ghad liz yawd geh teq geha hox chehd che yaog.

² A kaz ghig bad ir jad che awg khuhd buhg che heh te lehq, hehd jad che muhd tawr che awg khuhd heh te lehq, muhd nuh maq lo awg khuhd buhg tuhaz che haq ngag gha kad che yaog. Ngag gha kad che awg khuhd awr lehr, tenr thez sehr phad teq pa a sug yawd ved tenr thez chehd che awg khuhd haq sur che yaog.

³ I hehd awr lehr, kaw jaw mehz khuhd suhr lehd ma koz, a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh he lehq chaw mawd chaw kehx* teq pa mehz khuhd suhr lehd ma koz, ka mig khuhd awg suhx haq ka chehd che yaog. Mig gig khod-aq lo vig khuhq lar peg che chaw teq sehnx uhd minr uhd hinx ghad ma hez ver, ka mig khuhd awg

[†] 13:11 13:11 awg kag awr ve haeg che to nud to saz Ma hez hez che cuh kar var haq koz che yaog. 16:13, 19:20

[‡] 13:16 13:16 maex lar tug Sar tanr ve chaw phehq che lehq sax khiz te che haq koz che yaog. 14:9 * 14:3 14:3 chaw mawd chaw kehx 4:4 haq ngawx.

suhx u ve haq chaw te ghad-eg liz ka maq gha hawg.

⁴ Chaw u ve teq pa awr lehr, yad mid teq pa geh chaq chiz tug maq te che[†] chaw teq pa phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd awr lehr daq kehq che yad mid hax heh te lehq, Yawg nehax kha kae kig awg kag gha lia lo awg khaz nuhr ghaq kae che chaw teq pa phehq che yaog. Ghig sa he lehq Yawg nehax awg pun awg kawd maq nuhaq che awg sir phehaq tug, chaw yad teq pa awg khuhn i hehd haq vig khuhq lar che yaog.

⁵ I hehd ve mawq kaw awg khuhn lo her ka che a cehax liz mad cawg. I hehd haq vend bax tar tug liz mad cawg.

Muhd nuh maq cuh yad seh ghad awg lawn

⁶ Awg yand u ve haq, muhd nuh maq awg kaw jen lo awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad pog tod che haq ngag gha mawg che yaog. Mig gig khod-aq lo chehd che chaw awg gha lia haq lehd ma koz, muhd mig awg gha lia haq lehd ma koz, awg ceng awg khad awg gha lia haq lehd ma koz, tawd khuhd awg gha lia haq lehd ma koz, chaw ceng awg gha lia haq lehd ma koz, co co taer taer yeg che ha lehq che bon khuhd mar vid tug yawd cawg lar che yaog.

⁷ Yawd awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, "Ghig sa haq kuhz lehq yawd haq chid ir chid muh vid-oq. Awg lawn ghod ver, yawd suhx jehg tug awg yand gag vehr che yaog. Muhd nuh maq mig naz ma, lad chuhd ghig he lehq a kaz tuhz kig teq pa haq te phanr sehr phad haq a kor pi-oq," lehd koz che yaog.

⁸ Muhd nuh maq cuh yad ni ghad te ghad awr lehr, awg kawd te ghad awg khaz nuhr lag lehq koz che, "Awg meh ir che Bar bud lunx med awr lehr kuhd vehor, kuhd vehr che yaog. A pehx med ghig taw vid che heh, yawd ved hax chawd hax paz te che awg tuhq ma haq yug lehq muhd mig awg gha lia haq yawd taw vid peg che yaog," lehd koz che yaog.

⁹ Muhd nuh maq cuh yad seh ghad te ghad awr lehr, ix mag awg khaz nuhr lag lehq awg khuhd hehd chawa kug lehq koz che, "Chaw a sug te ghad lehd ma koz, haeg che to nud to saz he lehq yawd ved awg hoq awg han ve sax ho haq a kor pi lehq, a sug yawd ved nar kaq kawd haq lehd ma koz, a sug yawd ved laq kuhr haq lehd ma koz, maex lar che haq khanr yug ver,

¹⁰ a pehx med ghig dawg che heh, Ghig sa nez nag jad che[‡] ted ceng haq yawd liz gha dawg tug yaog. A pehx med ghig u ve haq teq chaweh mad khuhq lehq, Ghig sa ve nez nag che kawz awg khuhn nger ke lar che yaog. Daq kehq che muhd nuh maq cuh yad teq pa mehzh khuhd suhr lehd ma koz, Yawg nehax mehzh khuhd suhr lehd ma koz, a mir he lehq kang haq yehd lehq, chaw u ve haq hehd chawa du deh vid tug yaog.

¹¹ I hehd haq du deh lehq tuhaz che a mir muhd khuhd awr lehr, co co taer taer taez chehd che yaog. Haeg che to nud to saz he lehq yawd ved sax ho haq a kor pi lehq yawd ved awg meh maex lar che haq khanr yug che chaw teq pa awr lehr, muhd kaw muhd khax du deh che haq ghad gha jehd kig mad cawg," lehd koz che yaog.

¹² Kheh te cheaq te lehq, Ghig sa pid lar che tawd khuhd he lehq Yer suq haq yonr che ted ceng awg khad haq kae che Ghig sa ve daq kehq che chaw teq pa awr lehr, kha sehax gha yeg khanr chehd che yaog.

¹³ Awg yand u ve haq, muhd nuh maq lo awg khuhd buhg tuhaz che haq ngag gha kad che, "Che kheh te buhg lar-oq. Yaq ni khaz nuhr ver, Jawd mawd Yer suq awg khuhn suh che[§] chaw teq pa awr lehr awg bon ir che yaog," lehd koz ax che yaog.

Awg ha phu liz koz che, "Cawd che yaog. I hehd te lar che kanx teq pa awr lehr, i hehd awg khaz nuhr ghaq kae che haq te lehq, a sug yawd kanx te nar lar che haq i hehd ghad gha jehd tug yaog," lehd koz che yaog.

Mig gig haq a cag ghiq che

¹⁴ U ve awg khaz nuhr ngag ngawx lehq, ngawx lor, phux-u ghad te che mog haq ngag gha mawg che yaog. Mog u ve awg thag huh chaw yad ve Yad phu haq sur che te ghad mi chehd che yaog. Yawd awr lehr, si ux cuhr khuhz lar lehq, yawd ved laq kuhr awg khuhn cuhz jad che ghiq kawx haq yug cid chehd che yaog.

¹⁵ Awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad awr lehr, bon yehg nux awg khuhn tuhaz lehq, mog awg thag huh mi chehd che te ghad haq awg khuhd hehd chawa kug lehq koz vid che, "Mig gig khod-aq lo a cag meh jad vehor. A cag ghiq che^{*} awg yand gag vehr che haq te lehq, ghiq kawx haq yug lehq a cag ghiq-oq," lehz koz che yaog.

¹⁶ Awg yand u ve haq, mog awg thag huh mi chehd che te ghad awr lehr, yawd ved

[†] 14:4 14:4 *chaq chiz tug maq te che* Ghig sa haq ma chid bag lehq sax ho teq pa haq a kor maq pi che chaw haq liz koz lar che yaog. [‡] 14:10 14:10 *Ghig sa nez nag jad che* Isy 51:17 [§] 14:13 14:13 *Yer suq awg khuhn suh che* Yer suq haq yonr lehq suh vehr che chaw haq koz che yaog. ^{*} 14:15 14:15 *A cag ghiq che* Suhx jehg che haq koz che yaog. Hs 6:11

ghiq kawx haq yug lehq, mig gig khod-aq lo ve a cag awg gha lia haq kux yug lehq ghiq vehr che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq, awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad muhd nuh maq lo ve bon yehg nux awg khuhn kawq tuhaz che yaog. Yawd liz, cuhz jad che ghiq kawx cawg chehd che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, a mir thaq awr kand pax cawg che muhd nuh maq cuh yad te ghad tand kig awg khuhn kawq tuhaz lehq, cuhz che ghiq kawx cawg che muhd nuh maq cuh yad te ghad haq awg khuhd hehd chawa kug lehq koz vid che, "Nawg ved cuhz che ghiq kawx haq yug lehq, mig gig ve a pehx med sir awg kor teq pa haq ghiq-oq. Awg lawn ghod ver, a pehx med sir teq pa meh vehor," lehd koz che yaog.

¹⁹ Awg yand u ve haq, muhd nuh maq cuh yad u ve te ghad awr lehr, yawd ved ghiq kawx yug lehq mig gig khod-aq lo ve a pehx med sir awg kor awg gha lia haq kux yug lehq saw yug lar peg lehq, a pehx med ghig nex kig nux awg khuhn chid bag ke che yaog. A pehx med ghig nex kig nux u ve awr lehr, Ghig sa ve nez nag jad che ted ceng phehq che yaog.

²⁰ Med awg bag phawd awr lo cawg che a pehx med ghig nex kig u ve haq a pehx med ghig naz lehq, a pehx med ghig nex kig u ve awg khuhn awg suhr tuhaz che yaog. Awg suhr u ve awr lehr, teq hinx khuhq ha phar lonr[†] kha gag id muhd mawq kaw caz kheh muh nax che yaog.

15

Cir yanr che awg ceng suhr ceng cawg che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad

¹ U ve awg khaz nuhr, muhd nuh maq lo and tug ir jad che awg kag awr ve awg hez ted mag haq ngag gha mawg che yaog. Awg hez u ve awr lehr, cir yanr che awg ceng suhr ceng cawg che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad phehq che yaog. Cir yanr che awg ceng u ve teq pa awr lehr, awg leh med ve cir yanr che awg ceng teq pa phehq che yaog. Awg lawn ghod ver, cir yanr che awg ceng u ve teq pa awg khuhn Ghig sa ve nez nag che ted ceng peg vehr che yaog.

² Kheh te lehq, a mir khuhq huhz daq lar che mehzh ghiz ghig po haq sur che ted ceng^{*} haq ngag gha mawg che yaog. Haeg che to nud to saz he lehq yawd ved awg hoq awg han ve sax ho haq lehd ma koz, yawd awg meh ve nar bar haq lehd ma

koz, ghad vehr che chaw teq pa awr lehr, a sug yawd ved laq kuhr khuhn Ghig sa ve tenr haq yug cid lar lehq, mehzh ghiz ghig po awg pad huh hox chehd che yaog.

³ I hehd awr lehr, Ghig sa ve awg ceg Mod ser ve ka mig khuhd[†] he lehq Yawg nehax ve ka mig khuhd haq ka mig lehq koz che,

"Kand pax ir che Jawd mawd Ghig sa-og, nawg ved kanx teq pa awr lehr, ir jad and jad che yaog.

Muhd mig awg gha lia ve Khux hawx khand-og,

nawg ved yaq kaw teq pa awr lehr, thed jad cawd jad che yaog.

⁴ Jawd mawd-og, nawg haq ma kuhz lehq nawg ved awg meh haq ma chid ir ma chid muh che, a sug cawg hawg le.

Awg lawn ghod ver, nawg te ghad lehax daq kehq che yaog.

Muhd mig awg gha lia nawg geh lag lehq nawg haq a kor pi tug yaog.

Awg lawn ghod ver, nawg thed ghad cawd ghad te che teq pa kha sehax tuhaz vehor,"

lehd koz che yaog.

⁵ U ve awg khaz nuhr ngag ngawx lehq, sax khiz te che hax po ve bon yehg nux[‡] muhd nuh maq lo phaw lar che haq ngag gha mawg che yaog.

⁶ Cir yanr che suhr ceng cawg che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad awr lehr, bon yehg nux u ve awg khuhn tuhaz che yaog. I hehd awr lehr, awg ghiz pawd che kehq daq jad che pha phu[§] haq veq deh lehq, a sug yawd ved ni ma pi haq si sehax hang caz chuhq lar che yaog.

⁷ A saq teq chehd che awg ceng uhd kheh awg khuhn teq kheh awr lehr, muhd nuh maq cuh yad suhr ghad haq si mawq khu suhr mag pid che yaog. Si mawq khu u ve teq pa awg khuhn lo, co co taer taer teq chehd che Ghig sa ve nez nag che ted ceng kha peh cawg lar che yaog.

⁸ Awg yand u ve haq, Ghig sa ve awg mig awg phond he lehq yawd ved kand pax haq te lehq, bon yehg nux awg khuhn muhd khuhd^{*} kha peh cawg che yaog. Muhd nuh maq cuh yad suhr ghad ve cir yanr che awg ceng suhr ceng mad peg che kheh ceh, chaw te ghad-eg liz bon yehg nux awg khuhn gehe maq gha.

16

Ghig sa nez nag che ted ceng ke lar che mawq khu suhr mag

[†] 14:20 14:20 phar lonr Che ve awr lehr, 296 kid lod kheh taw cawg che yaog. * 15:2 15:2 mehzh ghiz ghig po haq sur che ted ceng 4:6 haq ngawx. † 15:3 15:3 Mod ser ve ka mig khuhd Tuhz 15, Bon 32 haq ngawx.

‡ 15:5 15:5 hax po ve bon yehg nux Tuhz 40:34-35 § 15:6 15:6 pha phu 3:4-5 * 15:8 15:8 muhd khuhd Ghig sa ve awg mig awg phond chehd lar che awg hez ted ceng phehq che yaog. 1Jm 8:10-11, Isy 6:4

¹ Kheh te lehq, bon yehg nux awg khuhn hehd jad che awg khuhd tuhaz che haq ngag gha kad che yaog. Awg khuhd u ve awr lehr, muhd nuh maq cuh yad suhr ghad haq che kheh koz vid che, “Nig hehd kae lehq, Ghig sa nez nag che ted ceng cawg che mawq khu suhr mag haq mig gig khod-aq lo nger chid bar-oq,” lehd koz vid che yaog.

² Awg yand u ve haq, muhd nuh maq cuh yad awg kawd maq te ghad kae lehq, yawd ved mawq khu haq mig gig khod-aq lo nger bag che yaog. Haeg che to nud to saz ve awg maex haq khanr yug lar lehq,* yawd ved awg hoq awg han ve sax ho haq a kor pi che chaw teq pa ve awg ton awg khuhn chaq chiz lehq nag jad che pawd ma kox teq pa phehq vehr che yaog.

³ Muhd nuh maq cuh yad ni ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq lad chuhd ghig awg khuhn nger chid bag ke che yaog. Lad chuhd ghig awr lehr, chaw suh ve awg suhr heh phehq vehr lehq, lad chuhd ghig awg khuhn teq chehd che awg ceng awg gha lia suh vehr che yaog.

⁴ Muhd nuh maq cuh yad seh ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq a kaz lawg a kaz khuh teq pa awg khuhn nger chid bag ke lehq, a kaz u ve teq pa awg suhr† phehq vehr che yaog.

⁵ Awg yand u ve haq, a kaz teq pa awg khod-aq ngawx haq sax che muhd nuh maq cuh yad koz che, “A meha liz, pong lag thad liz teq chehd che Daq kehg Sehr phad-og, nawg che kheh te suhx jehg che awr lehr, thed che cawd che yaog.

⁶ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa ve awg suhr he lehq nawg ved cuh kar var teq pa ve awg suhr haq i hehd yug sez che haq te lehq, nawg i hehd haq awg suhr kawq dawg cuh che yaog. I hehd che kheh te gha khanr che awr lehr cawd che yaog,” lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

⁷ Kheh te lehq, tand kig huh awg khuhd tuhaz lehq koz che, “Kand pax ir che Jawd mawd Ghig sa-og, cawd che yaog. Nawg suhx jehg che teq pa awr lehr, thed jad cawd jad che yaog,” lehd koz che haq ngag gha kad che yaog.

⁸ Muhd nuh maq cuh yad uhg ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq muhd ni awg thag huh nger chid bag che yaog. Kheh te lehq, chaw yad teq pa haq a mir chiz vid tug muhd ni haq kand pax pid vehr che yaog.

⁹ Huh jad chiz jad che u ve awr lehr, chaw yad teq pa haq chiz vid che yaog. Kheh te lehq, cir yanr che awg ceng che ve teq pa awg thag huh kand pax cawg che Ghig sa ve awg meh haq i hehd maq sawnr ma caz koz che yaog. I hehd vend bax ma duhd phuhz lehq, Ghig sa haq ma chid ir ma chid muh che yaog.

¹⁰ Muhd nuh maq cuh yad ngad ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq haeg che to nud to saz ve kaw jaw awg thag huh nger chid bag lehq, haeg che to nud to saz ve muhd mig awg naz tud phehq vehr che yaog. Muhd mig u ve awg khuhn chehd che chaw teq pa awr lehr, nag jad che haq te lehq, a sug yawd ved ha lez haq cheq chehd che yaog.

¹¹ Nag jad che ted ceng haq lehd ma koz, pawd ma kox teq pa haq lehd ma koz, i hehd gha khanr che haq te lehq muhd nuh maq lo chehd che Ghig sa haq i hehd khen che yaog. I hehd te che kanx teq pa haq liz ma duhd phuhz.

¹² Muhd nuh maq cuh yad khuhq ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq Ud phar raq lawg kax nux awg thag huh nger chid bag che yaog. Kheh te lehq, muhd ni tuh phawd awr lo chehd che khux hawx khand teq pa awg pun yaq kaw ghu lar tug, a kaz lawg u ve fir veh che yaog.

¹³ Awg yand u ve haq, cuhd sehr ma ve mawq kaw awg khuhn lehd ma koz, haeg che to nud to saz ve mawq kaw awg khuhn lehd ma koz, ma hez hez che cuh kar var ve mawq kaw awg khuhn lehd ma koz, chaq chiz che awg ha seh lehd tuhaz che haq ngag gha mawg che yaog. Awg ha u ve teq pa awr lehr, par haq sur che yaog.

¹⁴ I hehd teq pa awr lehr, awg hez teq pa haq te mar chehd che ned haeg ve awg ha teq pa phehq che yaog. Kand pax ir che Ghig sa ve awg ni‡ ir che teq ni awg khuhn maq bawz tug awg pun, mig gig khod-aq awg kag gha lia lo chehd che khux hawx khand teq pa haq yug phawng daq tug, awg ha u ve teq pa khux hawx khand u ve teq pa chehd lo tuhez che yaog.

¹⁵ (“Ngawx lor, chaw khuhd heh te lehq ngag lag tug yaog. A sug yawd awg ton awg ku ni maq gha kae lehq su mehzh khuhd suhr maq gha yaq taw tug, nuhd lar lehq a sug yawd ved beg ke haq haq sax chehd che chaw awr lehr, awg bon ir che yaog.”)

¹⁶ Awg ha u ve teq pa awr lehr, khux hawx khand teq pa haq A ma ge don[§] meh

* 16:2 16:2 awg maex haq khanr yug lar lehq Ned haeg ve chaw haq koz che yaog. 3:16-18 † 16:4 16:4 awg suhr Tuhz 7:17-21 ‡ 16:14 16:14 Ghig sa ve awg ni Suhx jehg ve awg ni haq koz che yaog. 6:17 § 16:16 16:16 A ma ge don Awg leh med Ghig sa cand par teq pa haq te lug vid kig haq koz che yaog. Liq phu awg pir teq coaq awg khuhn, u huh laex pawz maq bawz daq jaw che yaog. Suhx 5:19, 2Jm 23:29

che awg ti huh yug phawng daq vid vehr che yaog. Awg meh u ve awr lehr, Her brehd khuhd phehq che yaog.

¹⁷ Muhd nuh maq cuh yad suhr ghad te ghad awr lehr, yawd ved mawq khu haq muhd huh awg khuhn nger chid bag ke che yaog. Awg yand u ve haq, bon yehg nux awg khuhn, kaw jaw huh hehnd jad che awg khuhd tuhaz lehq, "Peg che yaog," lehd koz che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, muhd pehnq pawd che, awg khuhd hehnd jad che teq pa buhg che, muhd tawr che he lehq mig hiz jad che, che ve teq pa phehaq che yaog. Mig gig khod-aq lo chaw yad tanr cawag che teq ni haq tanr lehq, kheh taw maq mig hiz jad che te pawz-a liz mad phehaq jaw.

¹⁹ Med nux* awr lehr, khod vehr lehq, seh khod phehq vehr che yaog. Muhd mig teq pa ve med teq pa liz paz vehr che yaog. Ghig sa awr lehr, nez nag jad che a pehx med ghig ke lar che kawz Awg meh ir che Bar bud lunx med haq taw wid tug, med u ve haq yawd duhd nuhd vehr che yaog.

²⁰ A kaz khuhn ve mig gig nehax awg gha lia mexh vehr lehq, keh dig teq pa haq mad kawq mawg che yaog.

²¹ Uhd chi ngad kid lod huhd che vad sir nux teq pa muhd nuh maq lo te lehq chaw yad teq pa awg thag huh cheag che yaog. Vad sir cir yanr che ted ceng haq te lehq chaw yad teq pa awr lehr, Ghig sa haq khen che yaog. Awg lawn ghod ver, cir yanr che u ve awr lehr, ir jad hehnd jad che ted ceng phehq che yaog.

17

Meh mar lanx nux te ghad haq suhx jehg che

¹ Awg yand u ve haq, mawq khu suhr mag cawg che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad awg khuhn te ghad lag lehq ngag haq koz ax che, "Lar-oq. A kaz kha peh te che awg thag lo mi chehd che meh mar lanx nux haq suhx jehg che ted ceng ngag nawg haq mar ax tug yaog.

² Mig gig khod-aq lo chehd che khux hawx khand teq pa awr lehr, yawd geh hax chawd hax paz te vehr che yaog. Mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa awr lehr, a pehx med ghig dawg buhz che heh, yawd ved hax chawd hax paz te che a pehx med ghig haq dawg buhz vehor," lehd koz ax che yaog.

³ Awg yand u ve haq, Awg ha phu awg khuhn muhd nuh maq cuh yad u ve ngag haq heh pir khuhn sir ve kae che yaog. Nix-i ghad te che haeg che to nud to saz awg thag huh yad mid te ghad mi chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Haeg

che to nud to saz u ve awr lehr, a kor suhr mag he lehq awg khuh teq chi mag cawg lehq, Ghig sa haq maq sawnr ma caz koz che awg meh teq pa yawd awg ton haq kha peh cawg che yaog.

⁴ Yad mid u ve awr lehr, awg naz mi-ax te che he lehq nix-i ghad te che beg ke haq veq deh lehq, si, huhx meh sehnx he lehq pix koer sehnx teq pa cuhx lar che yaog. Yawd hax chawd hax paz te che haq caz daq che chaq chiz che awg ceng teq pa he lehq chaq nag jad tug te che awg ceng teq pa kha peh cawg chehd che si kawz haq yawd laq kuhr khuhn yug cid chehd che yaog.

⁵ Yawd ved nar kaq kawm huh khuhd ceh lar che cuhx kig nax jad che awg meh che kheh koz buhq lar che yaog. "Ir che Bar bud lunx med awr lehr, meh mar lanx teq pa ve awr ye he lehq mig gig ve chaq nag jad che awg ceng teq pa ve awr ye phehq che yaog," lehd koz buhq lar che yaog.

⁶ Yad mid u ve awr lehr, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa ve awg suhr haq lehd ma koz, Yer suq awg pun sax khiz khanr var teq pa ve awg suhr haq lehd ma koz, dawg buhz ghud che haq ngag gha mawg che yaog.

Ngag yawd haq mawg che te yand, kha peh and jad che yaog.

⁷ Awg yand u ve haq muhd nuh maq cuh yad u ve te ghad ngag haq koz ax che, "A thoq te nawg and cheawg le. Khuhd ceh lar che cuhx kig nax che yad mid u ve awg lawn lehd ma koz, a kor suhr mag he lehq awg khuh teq chi mag cawg che yawd haq puhd chehd che haeg che to nud to saz awg lawn lehd ma koz, ngag nawg haq koz mar ax tug yaog.

⁸ Nawg gha mawg che haeg che to nud to saz awr lehr, pong lag thad cawg che liz, a meha mad cawg. Yawd awr lehr maq muh muh ver, leh kig mad cawg che mig kor awg khuhn tuhaz lehq, lug kig sez kig lo gha gehe tug yaog. Mig gig haq maq te phanr ser thad loar liz co tiq ha tiq liq awg khuhn awg meh mad buhq ke lar che mig gig khod-aq lo chehd che chaw teq pa awr lehr, haeg che to nud to saz haq gha mawg che te yand, and jad tug yaog. Awg lawn ghod ver, pong lag thad yawd cawg che liz, a meha mad cawg lehq, awg khaz nuhr kawq cawag tug haq te lehq yaog.

⁹ Awg lawn che haq sir tug cud yiq kha peh cawg che ni ma haq lor che yaog. A kor u ve suhr mag awr lehr, yad mid mi chehd che keh suhr mag phehq che yaog.

¹⁰ Khux hawx khand suhr ghad liz phehq che yaog. Ngad ghad awr lehr, che veh vehr che yaog. A meha te ghad chehd

* 16:19 16:19 Med nux 14:8 haq ngawx.

chehd ser che yaog. Te ghad awr lehr, mad lag gag ser. Yawd lag gag che te yand, teq pear lehax gha chehd tug yaog.

¹¹ Pong lag thad cawg che liz, a meha mad cawg che haeg che to nud to saz awr lehr, hex ghad te ghad phehq che yaog. Kheh ma khuhd, yawd awr lehr suhr ghad che ve awg khuhn ve te ghad phehq che yaog. Yawd awr lehr, lug kig sez kig lo gha gehe tug yaog.

¹² Kheh te lehq, nawg gha mawg che awg khuh teq chi mag awr lehr, muhd mig haq maq gha uq penr ser che khux hawx khand teq chi ghad phehq che yaog. Kheh ma khuhd, i hehd awr lehr haeg che to nud to saz geh teq geha khux hawx khand ve uq penr tug kand pax haq teq nar rir* kha gag gha tug yaog.

¹³ Khux hawx khand u ve teq pa awr lehr, ni ma teq sir lehax tar lehq, haeg che to nud to saz haq a sug yawd ved awg ghad he lehq a sug yawd ved kand pax chid aq vid che yaog.

¹⁴ I hehd awr lehr, Yawg nehax haq bawz daq tug yaog. Kheh ma khuhd, Yawg nehax i hehd haq ghad tug yaog. Awg lawn ghod ver, yawd awr lehr jawd mawd teq pa awg khod-aq Jawd mawd phehq lehq, khux hawx khand teq pa awg khod-aq Khux hawx khand phehq che yaog. Yawd geh teq geha chehd che chaw teq pa awr lehr, kug yug lar che chaw, lez yug lar che chaw he lehq kar tiq yeg che chaw teq pa phehq che yaog," lehz ngag haq koz ax che yaog.

¹⁵ Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad u ve ngag haq te pawz kawq koz ax che, "Nawg gha mawg che meh mar lanx mi chehd che a kaz u ve teq pa awr lehr, chaw ceng teq pa, chaw awg mor nux teq pa, muhd mig teq pa he lehq tawd khuhd laex ceng yaw che chaw teq pa phehq che yaog.

¹⁶ Nawg gha mawg che awg khuh teq chi mag he lehq haeg che to nud to saz awr lehr, meh mar lanx haq cand tug yaog. I hehd awr lehr, yawd ved med nged jeg kor awg gha lia haq saw yug ve lehq yawd haq awg ku ni te vid tug yaog. Yawd ved awg sar haq i hehd cad lehq, yawd haq a mir tox kha vehr tug yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, Ghig sa ni ma cawd che haq i hehd te tug, i hehd ve ni ma haq Ghig sa duhd pawnr vid che yaog. Ghig sa ve tawd khuhd teq pa phehaq thad kha gag, i hehd awr lehr ni ma teq sir lehax tar che awg khuhn haeg che to nud to saz haq a sug yawd ved uq penr tug kand pax chid aq vid tug, Ghig sa che kheh duhd pawnr vid che yaog.

¹⁸ Nawg gha mawg che yad mid te ghad awr lehr, mig gig ve khux hawx khand teq pa haq uq penr che med nux phehq che yaog," lehz ngag haq koz ax che yaog.

18

Bar bud lux med paz vehr che

¹ U ve awg khaz nuhr, awg kag awr ve muhd nuh maq cuh yad te ghad muhd nuh maq lo yaq chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Yawd awr lehr, ir jad che kand pax cawg lehq, yawd ved awg mig awg phond haq te lehq, mig gig khod-aq lo awg ghiz pawd chehd che yaog.

² Yawd hehdn chawa hax ceh nux kug lehq koz che, "Awg meh ir che Bar bud lux med awr lehr paz vehr che yaog, paz vehr che yaog. Yawd awr lehr, ned haeg teq pa ve chehd kig he lehq chaq chiz che awg ha awg gha lia ve khuhd jaz kig phehq vehr che yaog. Chaq chiz che ngaz awg gha lia ve khuhd jaz kig liz phehq vehr lehq, chaq chiz che he lehq su chaq jad che to nud to saz awg gha lia ve khuhd jaz kig liz phehq vehr che yaog.

³ Awg lawn ghod ver, muhd mig awg gha lia awr lehr a pehx med ghig dawg che heh, yawd ved hax chawd hax paz te che a pehx med ghig haq dawg lehq kuhd vehr che yaog. Mig gig ve khux hawx khand teq pa liz yawd geh hax chawd hax paz te lehq, mig gig ve tad kag var teq pa liz yawd paw sa jad che ted ceng haq te lehq paw sa vehor," lehd koz che yaog.

⁴ Kheh te lehq, muhd nuh maq lo awg kag awr ve awg khuhd che kheh koz che haq ngag gha kawq kad che,

"Ngag ved chaw teq paog, yawd ved vend bax teq pa awg khuhn maq gha gehe tug lehd ma koz,

yawd gha khanr che cir yanr che awg ceng teq pa haq nig hehd maq gha khanr tug lehd ma koz,

med u ve awg khuhn tuhz laoq.

⁵ Awg lawn ghod ver, yawd ved vend bax teq pa awr lehr

muhd nuh maq kha gag duhq vehr lehq,

yawd ved haeg che kanx teq pa haq

Ghig sa duhd nuhd vehr che yaog.

⁶ Yawd su haq te vid che heh yawd haq liz kawq te khuhq vid-oq.

Yawd kanx te lar che heh, yawd haq niq pun kawq te khuhq vid-oq.

Yawd khuhq daq lar che kawz awg khuhn niq pun khuhq daq lehq yawd haq taw vid-oq.

⁷ Yawd awg ton haq yawd chid ir chid muh lehq,

* 17:12 17:12 *teq nar rir* Te thawz te yand lehd koz gad che yaog. 18:10,17,19

paw sa jad che awg khuhn ha lehq ha ka te pong te lex vejr che heh, yawd haq du deh lehq duhd har jad che ted ceng yawd awg khod-aq gag vid-oq.

Awg lawn ghod ver, yawd ved ni ma awg khuhn yawd koz che,

Ngag awr lehr jawd mawd ma heh te lehq mi chehd che yaog.

Ngag meh chuhd ma ma hez. Duhd har che ted ceng haq

ngag a cehax liz gha phud tug ma hez lehd koz che yaog.

⁸ Kheh te cheaq te lehq, teq ni lehax awg khuhn

yawd awg thag huh suh che ted ceng, paz huhg che ted ceng he lehq meq che kaz che

ted ceng, cir yanr che awg ceng teq pa cawag lehq, a mir toq bag che haq yawd gha khanr tug yaog.

Awg lawn ghod ver, yawd haq suhx jehg che

Jawd mawd Ghig sa awr lehr kand pax ir jad che yaog,”

lehd koz che yaog.

⁹ Kheh te lehq, med u ve geh hax chawd hax paz te lehq paw sa jad che awg khuhn ha lehq ha ka te pong te lex vejr che mig gig ve khux hawx khand teq pa awr lehr, med u ve toq chehd che muhd khuhd haq gha mawg che te yand, med u ve awg pun i hehd kug huhg paz huhg tug yaog.

¹⁰ Med u ve gha khanr che tuq che khanr che haq i hehd kuhz jad che haq te lehq, i hehd vid-aq lo hox lar lehq che kheh koz tug yaog. “Awg meh ir lehq kand pax ir che Bar bud lux med-og, nawg gha duhd har jad, gha duhd har jad che yaog. Awg lawn ghod ver, teq nar rir awg khuhn lehax nawg haq suhx jehg che ted ceng gag vejr che yaog,” lehd koz tug yaog.

¹¹ Mig gig ve tad kag var teq pa liz, med u ve awg pun kug huhg paz huhg tug yaog. Awg lawn ghod ver, i hehd ve med nged haq su mad kawq vig-o.

¹² Med nged u ve teq pa awr lehr, phu, si, huhx meh sehnx, pix koer sehnx, daq jad che pha phua, awg naz mi-ax te che pha, puhd pha, nix-i ghad te che pha, huhx che a suhx awg gha lia, ya ma cig te lar che med nged awg ceng gha lia, awg phuhd khaz che a suhx te lar che med nged awg gha lia, tawnd sia te lar che med nged awg gha lia, son te lar che med nged awg gha lia, huhx meh phua te lar che med nged awg gha lia,

¹³ kaw pheh, khe huhx, awg sax huhx che awg mia, nag mand huhx, lawd banr, a pehx med ghig, nag mand, min daq che

khaor mod mia, a cag sir, nud, yawg, id muhd, id muhd lawg, awg ceg he lehq chaw yad ve co ha, che teq pa yaog.

¹⁴ I hehd che kheh koz tug yaog. “Nawg ved ni ma sex lae jad che cix sir teq pa awr lehr, mehx vejr che yaog. Awg phuhd khaz jad che he lehq daq jad che med nged jeg kor awg gha lia nawg haq phaz daq vejr lehq, awg khaz nuhr te pawz-a liz maq gha kawq mawg-og,” lehd koz tug yaog.

¹⁵ Med nged u ve teq pa haq huhd che vig che he lehq med u ve haq te lehq paw sa vejr che tad kag var teq pa awr lehr, med u ve gha khanr che tuq che khanr che haq kuhz jad che haq te lehq, i hehd vid-aq lo hox lar tug yaog. I hehd kug huhg paz huhg lehq che kheh koz tug yaog.

¹⁶ “Daq jad che pha phua, awg naz mi-ax te che pha he lehq nix-i ghad te che pha haq veq deh lehq, si, huhx meh sehnx he lehq pix koer sehnx cuhx lar che awg meh ir che med awr lehr, gha duhd har jad, gha duhd har jad che yaog.

¹⁷ Awg lawn ghod ver, kheh taw maq paw sa lehq cawg mad jad che med nged jeg kor awg gha lia teq nar rir awg khuhn lehax lug vejr che law lehq,” lehd koz tug yaog.

Huh lawd kor nux awg hox awg gha lia, huh lawd kor nux haq cind lehq kae kae lag lag te che chaw awg gha lia, huh lawd kor nux awg khuhn kanx te che chaw awg gha lia he lehq lad chuhd ghig phawd awr tad kag te che chaw awg gha lia awr lehr, vid-aq lo hox chehd che yaog.

¹⁸ Kheh te lehq, med u ve toq chehd che muhd khuhd haq i hehd gha mawg che te yand, “Awg meh ir che med che te med haq sur che, khar ve te med cawg hawg le,” lehd koz kug che yaog.

¹⁹ I hehd awr lehr, a sug yawd ved a kor haq a jeq mia khaz puhr lehq* kug huhg paz huhg che yaog. I hehd kug lehq koz che, “Gha duhd har jad, gha duhd har jad, awg meh ir che med-og. Med u ve awg khuhn med nged jeg kor cawg mad jad che haq te lehq, lad chuhd ghig awg khuhn cawg che huh lawd kor nux teq pa ve awg sehr phad awg gha lia paw sa vejr che yaog. Teq nar rir awg khuhn lehax med u ve lug vejr che law lehq.”

²⁰ Muhd nuh maq he lehq Ghig sa ve daq kehq che chaw teq pa, cuh yad teq pa he lehq Ghig sa ve cuh kar var teq paog, med u ve haq te lehq ha lehq chehd-oq. Awg lawn ghod ver, nig hehd awg pun kawq te khuhq vid tug, Ghig sa awr lehr med u ve

* 18:19 18:19 a jeq mia khaz puhr lehq Duhd har che awg hez te che haq koz che yaog. Ysk 27:30

haq suhx taz peg vehr che yaog, lehd koz che yaog.

²¹ U ve awg khaz nuhr, awg ghad ir che muhd nuh maq cuh yad te ghad awr lehr, huhx meh mawr nux haq sur che huhx meh dig haq chid lehq, lad chuhd ghig awg khuhn chid bag ke lehq koz che, "Che heh te lehq awg meh ir che Bar bud lunx med haq hehd chawa chid bag lehq, awg khaz nuhr med u ve haq te pawz-a liz mad kawq mawg-og.

²² Tinr thez che chaw, ka mig khuhd ka che chaw, tehd lehd koeg mez che chaw he lehq behd mez che chaw teq pa te che awg khuhd haq nawg awg khuhn te pawz-a liz mad kawq gha kad-og. Laq med teq pa te vix che chaw te ghad-eg liz nawg awg khuhn te pawz-a liz mad kawq cawg-og. Huhx meh mawr giz che awg khuhd liz, nawg awg khuhn te pawz-a liz mad kawq gha kad-og.

²³ A mir khehd awg ghiz liz nawg awg khuhn te pawz-a liz mad kawq gha pawd-og. He daq lehq laq kuhr cax che chaw hax yad mid hax ve awg khuhd liz, nawg awg khuhn te pawz-a liz mad kawq gha kad-og. Awg lawn ghod ver, nawg ved tad kag var teq pa awr lehr, mig gig khod-aq lo ve chaw ir chaw muh teq pa phehq che yaog. Nawg ned te che haq te lehq, chaw ceng awg gha lia yaq kaw yaq vehr che yaog.

²⁴ Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve awg suhr, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa ve awg suhr he lehq mig gig khod-aq lo su dawz vehr vid che chaw awg gha lia ve awg suhr haq med u ve awg khuhn gha mawg che yaog," lehz muhd nuh maq cuh yad koz che yaog.

19

Muhd nuh maq lo chaw awg mor nux Ghig sa haq chid muh che

¹ U ve awg khaz nuhr, muhd nuh maq lo chaw awg mor nux ve awg khuhd buhg jad che heh te lehq awg khuhd buhg tuhaz che haq ngag gha kad che yaog. Awg khuhd u ve awr lehr,

"Ha lehq lud ya.* Thaer khuhq che ted ceng,

awg mig awg phond ted ceng he lehq awg ghad ted ceng

a nig ved Ghig sa geh cawg che yaog.

² Awg lawn ghod ver, yawd suhx jehg che teq pa awr lehr, thed jad cawd jad che yaog.

Meh mar lanx nux hax chawd hax paz te che haq te lehq, mig gig yad teq pa lug vehr che yaog.

Kheh te lehq, Ghig sa yawd haq suhx taz lehq,

Ghig sa ve awg ceg teq pa ve awg suhr† haq yug sez che awg pun yawd haq kawq te khuhq vid vehr che yaog,"

lehd koz kug che yaog.

³ I hehd kawq koz che,

"Ha lehq lud ya, med u ve a mir muhd khuhd awr lehr, co co taer taer taez chehd che yaog,"

lehd koz che yaog.

⁴ Awg yand u ve haq, chaw mawd chaw kehx‡ ni chi uhg ghad he lehq a saq teq chehd che awg ceng uhd kheh awr lehr, boz cuhx lar lehq, kaw jaw thag huh mi chehd che Ghig sa haq a kor pi lehq, "A meng, Ha lehq lud ya," lehd koz che yaog.

⁵ Kheh te lehq, kaw jaw huh awg khuhd tuhaz lehq koz che,

"Ghig sa ve awg ceg phehq che chaw, yawd haq

yawz yan che chaw ir chaw i awg gha lia-og,

a nig ved Ghig sa haq chid muh-og," lehd koz che yaog.

⁶ Kheh te lehq, chaw awg mor nux ve awg khuhd heh te che, ir jad che a kaz ghig bad teq pa ve awg khuhd heh te che he lehq muhd tawr hehd jad che awg khuhd heh te che ngag gha kawq kad che yaog. Awg khuhd u ve che kheh koz che yaog,

"Ha lehq lud ya. Awg lawn ghod ver, Kand pax ir jad che

a nig ved Jawd mawd Ghig sa uq penr che yaog.

⁷ A nig hax ceh nux ha lehq ha ka teag veg. A nig yawd haq chid ir chid muh vid-ag veg.

Awg lawn ghod ver, Yawg nehax laq kuhr cax che§ awg yand gag vehr che yaog.

Yawd haq he tug yad mid awr lehr, yawd awg ton haq ghu lar peg che yaog.

⁸ Yad mid u ve* awr lehr, awg ghiz pawd che

kehg daq jad che pha phua haq veq deh tug a khawag gha che yaog.

Pha phua u ve awr lehr, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa

* 19:1 19:1 *Ha lehq lud ya* Ha lehq lud ya awr lehr, Her brehd khuhd yaog. "Ghig sa haq chid muh-og," lehd koz che yaog. Chid 135:11 † 19:2 19:2 *awg ceg teq pa ve awg suhr* Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve awg suhr haq koz che yaog. 18:24 ‡ 19:4 19:4 *chaw mawd chaw kehx* 4:4-6 haq ngawx. § 19:7 19:7 *Yawg nehax laq kuhr cax che* Yer suq he lehq yawd haq yonr che chaw teq geh chehd che haq koz che yaog. Isy 54:5-7, Hs 2:19, Ef 5:32

* 19:8 19:8 *Yad mid u ve* Khreq yad teq pa haq koz che yaog. 21:2, 22:17

te lar che thed che cawd che kanx teq pa phehq che yaog,”
lehz awg khuhd u ve kug che yaog.

Yawg nehax ve khehx cad che pawehd awg lawn

⁹ Kheh te lehq muhd nuh maq cuh yad ngag haq koz ax che, “Che ve haq buhq lar-oq. Yawg nehax ve khehx cad kig lo kae tug kug lar che chaw teq pa awr lehr, awg bon ir che yaog,” lehd koz che yaog. Kheh te lehq, yawd kawq koz che, “Tawd khuhd che teq pa awr lehr, awg cehg mag Ghig sa ve tawd khuhd phehq che yaog,” lehz ngag haq yawd koz ax che yaog.

¹⁰ Awg yand u ve haq, yawd haq a kor pi tug, yawd ved khi kud awg pad huh ngag boz cuhx vehr che yaog. Kheh ma khuhd, yawd ngag haq koz ax che, “Che kheh taq te. Ngag awr lehr, Yer suq sax khiz khanr che haq kha sehax yug cid chehd che nawg he lehq nawg ved a vix a nax teq pa geh teq geha awg ceg phehq che yaog. Ghig sa haq a kor pi-oq. Awg lawn ghod ver, Yer suq sax khiz khanr che ted ceng awr lehr, Ghig sa ve cuh kar var teq pa haq duhd pawnr vid che Ghig sa ve Awg ha phu yaog,” lehd koz ax che yaog.

Phux-u ghad te che id muhd teq kheh haq cind sehr phad awg lawn

¹¹ Awg yand u ve haq ngag ngawx lehq muhd nuh maq phaw lar che haq ngag gha mawg lehq, ngawx lor, phux-u ghad te che id muhd[†] teq kheh cawg che yaog. Cind sehr phad awr lehr, Kar tiq yeg lehq Awg cehg mag cawd che awg sehr phad phehq che yaog. Thed che cawd che awg khuhn yawd suhx jehq lehq maq bawz che yaog.

¹² Yawd ved mehz sir awr lehr, a mir ha heh te lehq, yawd ved a kor haq si ux cuhr kha peh khuhz lar che yaog. Yawd haq awg meh ted mag buhq lar che yaog. Yawd meh u ve haq yawd awg ton ma hez ver, chaw te ghad-eg liz maq sir.

¹³ Awg suhr awg khuhn lo tiz ke peg[‡] che a poq yehg maq haq yawd vehr deh lar che yaog. Yawd ved awg meh awr lehr, Ghig sa ve Tawd khuhd lehd koz che yaog.

¹⁴ Muhd nuh maq ve maq mor maq cud teq pa awr lehr, phux-u ghad te che id muhd haq cind lehq yawd awg khaz nuhr veh che yaog. I hehd awr lehr, phux-u ghad te che he lehq daq kehq che pha phua haq veq deh lar che yaog.

¹⁵ Muhd mig teq pa haq chuh tug, yawd ved mawq kaw awg khuhn lo cuhz che a

tehs[§] tuhaz che yaog. Yawd awr lehr, son jud fir tag haq yehd lehq i hehd haq uq penr tug yaog. Kand pax ir jad che Ghig sa ve nez nag jad che a pehx med ghig nex kig haq yawd naz tug yaog.

¹⁶ Yawd ved a poq yehg maq he lehq yawd ved puhq dig haq awg meh che kheh koz buhq lar che, “khux hawx khand teq pa awg khod-aq Khux hawx khand he lehq yawd mawd teq pa awg khod-aq Jawd mawd,” lehd koz buhq lar che yaog.

¹⁷ Awg yand u ve haq, muhd nuh maq cuh yad te ghad muhd ni awg khuhn lo hox chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Muhd nuh maq awg kaw jen huh pog tod che ngaz awg gha lia haq yawd awg khuhd hehd chawa kug lehq* koz vid che, “Lar-oq, Ghig sa ve thi cad thi dawg che pawehd nux awg khuhn phoz laog.

¹⁸ Khux hawx khand teq pa ve awg sar, maq awg hox nux teq pa ve awg sar, awg ghad ir che chaw teq pa ve awg sar, id muhd he lehq cind sehr phad teq pa ve awg sar, vig lar che awg ceg teq pa ve awg sar, pong vehr che chaw teq pa ve awg sar, ir che i che chaw awg gha lia ve awg sar haq cad laog,” lehd koz che yaog.

¹⁹ Awg yand u ve haq, haeg che to nud to saz lehd ma koz, mig gig ve khux hawx khand teq pa he lehq i hehd ve maq mor teq pa lehd ma koz, id muhd cind che te ghad he lehq yawd ved maq mor haq bawz daq tug, i hehd phawng daq chehd che haq ngag gha mawg che yaog.

²⁰ Kheh te lehq, haeg che to nud to saz haq pheh yug lehq, ma hez hez che cuh kar var haq liz yawd geh teq geha pheh yug che yaog. Ma hez hez che cuh kar var u ve awr lehr, haeg che to nud to saz mehz khuhd suhr awg hez teq pa te mar che haq te lehq, haeg che to nud to saz ve cunr haq khanr yug lehq yawd ved awg hoq awg han ve sax ho haq a kor pi che chaw teq pa haq her ka yug beg yug var te ghad phehq che yaog. A mir toq chehd che kang ghig po[†] awg khuhn ix mag haq awg teq teq chid bag ke vehr che yaog.

²¹ Id muhd cind sehr phad ve mawq kaw awg khuhn tuhaz che a teh awr lehr, cawg lar ser che chaw teq pa haq saw chuh vehr che yaog. Ngaz awg gha lia awr lehr, i hehd ve awg sar haq kha buhz cad che yaog.

20

[†] 19:11 19:11 *phux-u ghad te che id muhd* Yer suq ghad sehr phad phehq che haq mar lar che yaog. [‡] 19:13

19:13 *Awg suhr awg khuhn lo tiz ke peg* Yer suq khanr suh thad awg suhr sez che haq koz che yaog. Rm 3:24

[§] 19:15 19:15 *cuhz che a teh* Yawd ved tawd khuhd kand pax cawg che haq koz gad che yaog. 1:16 * 19:17

19:17 *ngaz awg gha lia haq ... kug lehq* Ghig sa ve cand par teq pa ve awg sar cad vid tug kug che. Ysk 39:17-20

[†] 19:20 19:20 *kang ghig po* Muhd naz hoq haq koz che yaog. Mt 18:9

Teq hinx khuhq ve awg yand awg lawn

¹ Awg yand u ve haq, muhd nuh maq cuh yad te ghad muhd nuh maq lo yaq chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Leh kig mad cawg che mig kor ve sawnd* he lehq son caz nux haq yawd ved laq kuhr awg khuhn yug cid lar che yaog.

² A mig thad lo ve vig haeg lehd koz che ned haeg he lehq Sar tanr phehq che Cuhd sehr ma nux u ve haq yawd pheh yug lehq, teq hinx khuhq kha gag pheh teh lar che yaog.

³ Teq hinx khuhq mad peg che kheh ceh, chaw ceng teq pa haq yawd maq gha her ka yug beg yug tug, leh kig mad cawg che mig kor awg khuhn yawd haq chid bag ke pe lehq, hoz lar lehq cunr dawz lar che yaog. Teq hinx khuhq gag peg ver, yawd haq teq pear nehax gha phehd vid tug yaog.

⁴ Awg yand u ve haq, kaw jaw teq pa haq ngag gha mawg che yaog. Kaw jaw u ve teq pa awg thag huh mi chehd che chaw teq pa awr lehr, i hehd haq suhx jehg suhx taz tug a khawag pid lar che yaog. Yer suq he lehq Ghig sa ve tawd khuhd awg lawn sax khiz khanr che haq te lehq, su kuhr tawz vid vehr che chaw teq pa ve co ha teq pa haq liz ngag gha mawg che yaog. I hehd awr lehr, haeg che to nud to saz haq lehd ma koz, yawd ved awg hoq awg han ve sax ho haq lehd ma koz, a kor maq pi lehq, yawd ved cunr dawz lar che haq a sug yawd ved nar kaq kaw n awg thag huh lehd ma koz, laq kuhr awg thag huh lehd ma koz, maq khanr yug che† chaw teq pa phehq che yaog. I hehd kawq teaq lehq, Khreq geh teq hinx khuhq kha gag uq penr che yaog.

⁵ Cawg lar ser che suh vehr che chaw teq pa awr lehr, teq hinx khuhq mad peg che kheh ceh maq gha kawq teaq. Che ve awr lehr, awg kawd ped maq ve kawq teq tuag vid che ted ceng phehq che yaog.

⁶ Awg kawd ped maq ve kawq teq tuag vid che ted ceng awg khuhn gha gehe che chaw awr lehr, awg bon ir lehq daq kehg che chaw phehq che yaog. Ni pawz te pawz suh che‡ ted ceng i hehd awg khod-aq kand pax mad cawg. I hehd awr lehr, Ghig sa he lehq Khreq ve paw khod teq pa phehq lehq Khreq geh teq hinx khuhq kha gag uq penr tug yaog.

⁷ Teq hinx khuhq gag peg ver, Sar tanr haq yawd ved thawnr awg khuhn phehd

tuhz vid tug yaog.

⁸ Mig gig uhd cir uhg phawd lo chehd che chaw ceng teq pa haq her ka yug beg yug lehq maq bawz tug awg pun yug phawng daq vid tug, yawd tuhez tug yaog. Chaw ceng u ve teq pa awr lehr, Gawd gaq he lehq Ma gawd gaq§ lehd koz meh lar che yaog. I hehd awr lehr, lad chuhd ghig sehnd sir kheh taw mad che yaog.

⁹ I hehd awr lehr, mig gig khod-aq lo khar phawd chor phawd taez lehq, Ghig sa ve daq kehg che chaw teq pa ve deh kig he lehq haq che med haq hoz chehd che yaog. Kheh ma khuhd, muhd nuh maq lo a mir cheag lehq i hehd haq toq bag che yaog.

¹⁰ I hehd haq her ka yug beg yug vehr che ned haeg haq liz, haeg che to nud to saz he lehq ma hez hez che cuh kar var chehd chehd kig huh, a mir he lehq kang ghig po awg khuhn lo chid bag ke che yaog. I hehd awr lehr, co co taer taer muhd kaw muhd khax du deh che haq gha khanr tug yaog.

Phux-u ghad te che kaw jaw nux mehz khuhd suhr huh suhx jehg che

¹¹ U ve awg khaz nuhr, phux-u ghad te che kaw jaw nux* he lehq kaw jaw u ve awg thag huh mi sehr phad haq ngag gha mawg che yaog. Mig gig he lehq muhd nuh maq awr lehr, yawd mehz khuhd suhr huh phaw ve lehq, mig gig he lehq muhd nuh maq awr lehr mehx vehr che yaog.

¹² Suh vehr che chaw ir chaw i awg gha lia kaw jaw u ve mehz khuhd suhr huh hox chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Awg yand u ve haq, liq teq pa haq pheq lar che yaog. Kheh te lehq, awg kar awg nux awr ve liq te koz haq liz pheq lar che yaog. Liq u ve te koz awr lehr, co tiq ha tiq liq te koz† phehq che yaog. Suh vehr che chaw teq pa te lar che kanx teq pa liq u ve teq pa awg khuhn lo buhq lar che heh, buhq lar che liq u ve teq pa haq cud lehq i hehd haq suhx jehg che yaog.

¹³ Lad chuhd ghig awr lehr, yawd awg khuhn cawg che suh vehr che chaw teq pa haq chid aq vid che yaog. Suh che ted ceng he lehq Suh muhd mig liz, i hehd awg khuhn cawg che suh vehr che chaw teq pa haq chid aq vid che yaog. Chaw awg gha lia, a sug yawd te lar che heh suhx jehg che haq gha khanr che yaog.

* 20:1 20:1 sawnd 1:18 haq ngawx. † 20:4 20:4 maq khanr yug che Sar tanr phawd awr ma chehd che chaw haq koz che yaog. 13:16, 14:9 ‡ 20:6 20:6 Ni pawz te pawz suh che Muhd naz hoq khuhn co co taer taer gha khanr che haq koz che yaog. 21:8 § 20:8 20:8 Gawd gaq he lehq Ma gawd gaq Awg leh med te pawz Yer suq haq bawz daq tug mig gig chaw yad awg gha lia haq koz che yaog. Ysk 38-39 * 20:11 20:11 phux-u ghad te che kaw jaw nux Ghig sa suhx jehg kig haq koz che yaog. † 20:12 20:12 co tiq ha tiq liq te koz 3:5, Dyl 7:10

¹⁴ Awg yand u ve haq, Suh che ted ceng he lehq Suh muhd mig haq a mir ghig po awg khuhn lo chid bag ke che yaog. A mir ghig po u ve awr lehr, ni pawz te pawz suh che ted ceng phehq che yaog.

¹⁵ Co tiq ha tiq liq awg khuhn awg meh mad cawg che chaw khar ve te ghad lehd ma koz, a mir ghig po u ve awg khuhn chid bag ke che yaog.

21

Muhd nuh maq awg suhx he lehq mig gig awg suhx awg lawn

¹ Awg yand u ve haq, muhd nuh maq awg suhx he lehq mig gig awg suhx haq ngag gha mawg che yaog. Awg lawn ghod ver, awg kawd maq ve muhd nuh maq he lehq awg kawd maq ve mig gig awr lehr, meh x ve hr che yaog. Lad chuhd ghig liz mad kawq cawg.

² Awg yand u ve haq, daq kehq che med lehd koz che Yer ruq sar lehn med awg suhx* awr lehr, muhd nuh maq lo Ghig sa chehd lo tuhaz lehq yaq chehd che haq ngag gha mawg che yaog. Med u ve awr lehr, awg phad mawd he tug awg pun awg khed sawnr lar che yad mid hax heh te lehq kha nehax ghu lar che yaog.

³ Kaw jaw huh hehd jad che awg khuhd tuhaz che haq ngag gha kad che yaog. Awg khuhd u ve che kheh koz che yaog. "Ngawx lor, Ghig sa ve chehd kig[†] chaw yad teq pa geh cawg lehq, yawd i hehd geh chehd tug yaog. I hehd awr lehr, Ghig sa ve chaw phehq lehq, Ghig sa awg ton i hehd geh chehd tug yaog.

⁴ Yawd awr lehr, i hehd ve meh x sir awg khuhn meh x ghig awg coz gha lia haq siz kha vid tug yaog. Suh che ted ceng mad kawq cawg. Ni ma lug che, paz huh che, nag che, awg ceng che teq pa liz mad kawq cawg. Awg lawn ghod ver, awg kawd thad cawg che awg ceng teq pa saw meh x vehor," lehd koz che yaog.

⁵ Kheh te lehq, kaw jaw thag huh mi sehr phad koz che, "Ngawx lor, awg ceng gha lia haq ngag awg suhx kawq te che yaog," lehd koz che yaog. Yawd te pawz kawq koz che, "Che ve haq buhq lar-oq. Awg lawn ghod ver, tawd khuhd che teq pa awr lehr, kar tiq yeg lehq awg ceng mag cawd che yaog," lehd koz che yaog.

⁶ Kheh te lehq, yawd ngag haq te pawz kawq koz ax che, "Peg vehor. Ngag awr lehr, Ar lar phaz he lehq Aw me gaz phehq lehq, awg khiz penn he lehq awg leh med

liz phehq che yaog. A kaz sex che chaw haq awg phuhd mad yug lehq a kaz khuh awg khuhn lo tuhaz che co ha teq vid tug te che a kaz[‡] ngag taw vid tug yaog.

⁷ Ghad che chaw[§] te ghad awr lehr, awg sinx che teq pa haq gha cad tug yaog. Ngag awr lehr yawd ved Ghig sa phehq lehq, yawd ngag ved yad phehq tug yaog.

⁸ Kheh ma khuhd, kuhz vix che chaw, maq yonr che chaw, chaq chiz che chaw, su haq dawz ve hr che chaw, hax chawd hax paz te che chaw, ned te che chaw, sax ho haq a kor pi che chaw he lehq her ka che chaw awg gha lia awr lehr, a mir he lehq kang toq chehd che ghig po awg khuhn lo gha khanr tug yaog. U ve awr lehr, ni pawz te pawz suh che ted ceng phehq che yaog," leh x ngag haq koz ax che yaog.

Yer ruq sar lehn med awg suhx awg lawn

⁹ Awg yand u ve haq, awg leh med ve cir yanr che suhr ceng kha lawq cawg che mawq khu suhr mag haq yug cid lar che muhd nuh maq cuh yad suhr ghad awg khuhn te ghad lag lehq ngag haq tawd yawa lehq koz ax che, "Lar-oq, Yawg nehax ve awg mid ma* phehq che yad mid hax ngag nawg haq mar ax tug yaog," lehd koz ax che yaog.

¹⁰ Yawd ngag haq Awg ha phu awg khuhn ir jad muh jad che keh dig lo sir kae ax che yaog. Awg yand u ve haq, Ghig sa chehd lo tuhaz lehq muhd nuh maq lo yaq chehd che daq kehq che Yer ruq sar lehn med ngag haq yawd mar ax che yaog.

¹¹ Med u ve awr lehr, Ghig sa ve awg mig awg phond kha peh cawg che yaog. Med u ve awg ghiz pawd che awr lehr, awg phuhd khaz che huh x meh sehn x heh te lehq, huh x mehkehr-o heh awg ghiz laex ceng cawg che huh x meh sehn x haq liz sur che yaog.

¹² Med u ve awr lehr, ir jad muh jad che lad vend cawg lehq, lad vend ghaz mir khuh teq chi nid mag cawg che yaog. Ghaz mir khuh u ve teq chi nid mag[†] huh muhd nuh maq cuh yad teq chi ni ghad chehd chehd che yaog. Ghaz mir khuh u ve teq pa awg thag huh Id sar rer laq ve yad par teq pa ve chaw teq chi ni ceng ve awg meh buhq lar che yaog.

¹³ Muhd ni tuhaz phawd awr lo ghaz mir khuh seh lehd, awg naz phawd awr lo ghaz mir khuh seh lehd, awg huh x phawd awr

* 21:2 21:2 *Yer ruq sar lehn med awg suhx* Ghig sa muhd mig haq koz che yaog. Gal 4:26, He 11:10 † 21:3 21:3 *Ghig sa ve chehd kig* Ysk 37:27, 2K 6:16 ‡ 21:6 21:6 *co ha teq vid tug te che a kaz* 7:17 § 21:7 21:7 *Ghad che chaw* Awg leh kha gag Ghig sa khuhn kar tiq yeg che chaw haq koz che yaog. 2:7 * 21:9 21:9 *Yawg nehax ve awg mid ma* Khreq yad awg mor haq koz che yaog. 19:7 † 21:12 21:12 *Ghaz mir khuh u ve teq chi nid mag* Ysk 48:30-35

lo ghaz mir khuh seh lehd he lehq muhd ni kehq phawd awr lo ghaz mir khuh seh lehd cawg che yaog.

¹⁴ Lad vend u ve awr lehr, awg cuhz penr kawx lar che huhx meh teq chi nid dig cawg lehq, u ve teq pa awg thag huh Yawg nehax ve cuh yad teq chi ni ghad ve awg meh buhq lar che yaog.

¹⁵ Ngag haq tawd yawa sehr phad awr lehr, med haq lehd ma koz, lad vend ghaz mir khuh teq pa haq lehd ma koz, lad vend haq lehd ma koz, tehz ngawx tug, si pund tag cawg che yaog.

¹⁶ Med u ve awr lehr, uhd cir cawg lehq, yehg phawd awr kuhg phawd awr kha sur suar te che yaog. Muhd nuh maq cuh yad u ve awr lehr, yawd ved pund tag yehd lehq med u ve haq tehz ngawx che te yand, teq minr niq hinx phar lonr[‡] cawg che yaog. Yehg phawd awr, kuhg phawd awr, muh phawd awr kha sur suar te che yaog.

¹⁷ Kheh te lehq lad vend haq yawd tehz ngawx lehq, chaw yad ve laq sawx haq sawnr ver, teq ha uhd chi uhd sawx[§] cawg che yaog. Chaw yad ve laq sawx he lehq muhd nuh maq cuh yad ve laq sawx kha sur suar te che yaog.

¹⁸ Lad vend u ve awr lehr, awg ghiz laex ceng cawg che huhx meh sehnx kawx lar che yaog. Med awr lehr, daq jad che si te lehq, meh ghiz heh te lehq kehq daq che yaog.

¹⁹ Lad vend awg cuhz penr teq pa ngawx sa tug, awg phuhd khaz che huhx meh sehnx awg ceng gha lia haq yug lehq te lar che yaog. Awg kawd ted mag awr lehr, awg ghiz laex cear cawg che huhx meh sehnx phehq che yaog. Nid mag ted mag awr lehr, awg nuh phia te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Seh lehd ted mag awr lehr, phux-u ghad te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Uhg lehd ted mag awr lehr, nuh naz che huhx meh sehnx phehq che yaog.

²⁰ Ngad mag ted mag awr lehr, awg gaq laq te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Khuq mag ted mag awr lehr, nix-i ghad te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Suhr mag ted mag awr lehr, si awg ni sid te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Hex mag ted mag awr lehr, nuh si che huhx meh sehnx phehq che yaog. Kuhg lehd ted mag awr lehr, six-i ghad te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Teq chi mag ted mag awr lehr, si nuh che huhx meh sehnx phehq che yaog. Teq chi ted ted mag awr lehr, awg ni phia te che huhx meh sehnx phehq che yaog. Teq chi nid

mag ted mag awr lehr, awg ni naz te che huhx meh sehnx phehq che yaog.

²¹ Lad vend ghaz mir khuh teq chi nid mag awr lehr, pix koer sehnx teq chi nid dig phehq che yaog. Ghaz mir khuh awg gha lia awr lehr, pix kor-e sehnx ted dig phehq che yaog. Med u ve awg khuhn lo cawg che yaq kaw nux awr lehr, daq jad che si te lehq, meh ghiz heh te lehq kehq daq che yaog.

²² Med u ve awg khuhn bon yehg nux haq ngag mad mawg. Awg lawn ghod ver, Kand pax ir jad che Jawd mawd Ghig sa he lehq Yawg nehax awr lehr, med u ve awg khuhn bon yehg nux phehq che yaog.

²³ Med u ve awg khuhn muhd ni he lehq har pa awg ghiz pawd tug maq lor. Awg lawn ghod ver, Ghig sa ve awg mig awg phond awr lehr, med u ve haq awg ghiz paw vid lehq, Yawg nehax awr lehr, med u ve awg pun a mir khead phehq che yaog.

²⁴ Chaw ceng teq pa awr lehr, awg ghiz u ve awg khuhn lo tod kae tug yaog. Mig gig ve khux hawx khand teq pa awr lehr, med u ve awg khuhn a sug yawd ved awg mig awg phond haq yug ve ha lag tug yaog.

²⁵ Med u ve ghaz mir khuh teq pa haq muhd kaw liz khar thad liz ma hoz. U huh muhd phiq che ted ceng liz mad cawg.

²⁶ Chaw ceng teq pa ve awg mig awg phond ted ceng he lehq tar ir yawz yan che ted ceng med u ve awg khuhn i hehd yug ve ha lag tug yaog.

²⁷ Kheh ma khuhd, chaq chiz che a thoq ted ceng lehd ma koz, chaq chiz che haq te che chaw he lehq her ka che chaw a sug te ghad lehd ma koz, med u ve awg khuhn a cehax liz maq gha gehe. Yawg nehax ve co tiq ha tiq liq* awg khuhn awg meh buhq lar che chaw teq pa lehax gha gehe che yaog.

22

Co ha teq vid tug te che a kaz lawg

¹⁻² Awg yand u ve haq, Ghig sa he lehq Yawg nehax ve kaw jaw huh tuhaz lehq med u ve yaq kaw nux awg kaw jen lo yaq veh chehd che, co ha teq vid tug te che a kaz lawg muhd nuh maq cuh yad u ve ngag haq mawa che yaog. A kaz u ve awr lehr, kehq daq jad che huhx meh kehr-or haq sur che yaog. A kaz lawg u ve ni phawd phawad lo co ha teq vid gha che cix sir cehg cawg che yaog. Cix sir cehg u ve awr lehr, awg sir teq chi nid ceng nuhq lehq, har pa mag gha lia awg sir nuhaq che yaog. Awg pha q teq pa awr lehr, chaw ceng teq

[‡] 21:16 21:16 *teq minr niq hinx phar lonr* Che ve awr lehr, nig hinx uhd ha kid lod heh cawg che yaog. § 21:17

21:17 *teq ha uhd chi uhd sawx* Che ve awr lehr, khuq chi khuq mez heh cawg che yaog. * 21:27 21:27 *co tiq ha tiq liq* 3:5 haq ngawx.

pa ve nag che guhg che haq na vehr vid tug awg pun yaog.

³ Kheh te lehq, ted cear liz Ghig sa khen che haq te pawz-a liz maq gha kawq khanr. Med u ve awg khuhn Ghig sa he lehq Yawg nehax ve kaw jaw cawg lehq, yawd ved awg ceg teq pa yawd haq a kor pi tug yaog.

⁴ I hehd awr lehr, yawd ved mehz khuhd haq gha mawg lehq, i hehd ve nar kaq kawm huh yawd ved awg meh* cawg lar tug yaog.

⁵ Kheh te lehq, muhd phiq che ted ceng te pawz-a liz mad kawq cawg. A mir khehd awg ghiz haq lehd ma koz, muhd ni awg ghiz haq lehd ma koz, i hehd maq lor. Awg lawn ghod ver, Jawd mawd Ghig sa awr lehr, i hehd haq awg ghiz paw vid tug yaog. I hehd awr lehr, co co taer taer gha uq penr tug yaog.

Khreq har naq lag tug yaog

⁶ Kheh te lehq, muhd nuh maq cuh yad ngag haq te pawz kawq koz che, "Tawd khuhd che teq pa awr lehr, kar tiq yeg lehq awg cehg mag cawd che tawd khuhd phehq che yaog. Ghig sa ve cuh kar var teq pa ve ni ma teq pa haq uq penr che Awg ha phu ve Jawd mawd Ghig sa awr lehr, maq muh tand ver phehaq tug awg ceng teq pa yawd ved awg ceg teq pa haq mar vid tug, yawd ved muhd nuh maq cuh yad haq lag peha lar che yaog," lehd koz che yaog.

⁷ "Ngawx lor, ngag har naq lag tug yaog. Phehaq tug ve awg lawn teq pa liq che awg khuhn buhq lar che Ghig sa ve tawd khuhd haq na yug lehq te che chaw awr lehr, awg bon ir che yaog," lehz Yer suq ngag haq koz ax che yaog.

⁸ Ngag awg ton Yod hanr awr lehr, awg ceng che teq pa haq gha kad gha mawg che yaog. Che teq pa haq gha kad gha mawg peg che te yand, ngag haq mawa che muhd nuh maq cuh yad te ghad haq a kor pi tug, yawd ved khi pad huh ngag boz cuhx vehr che yaog.

⁹ Kheh ma khuhd, yawd ngag haq koz ax che, "Che kheh taq te. Ngag liz nawg geh teq geha awg ceg phehq che yaog. Nawg ved a vix a nax phehq che Ghig sa ve cuh kar var teq pa geh lehd ma koz, liq che awg khuhn buhq lar che tawd khuhd teq pa haq na yug lehq te che chaw teq pa geh lehd ma koz, i hehd geh teq geha liz, ngag awr lehr awg ceg phehq che yaog. Ghig sa haq a kor pi-oq," lehz ngag haq koz ax che yaog.

* 22:4 22:4 nar kaq kawm huh yawd ved awg meh Ghig sa ve chaw phehq che sax khiz te che yaog. 7:3 † 22:10 22:10 cunr ta dawz Ta khuhd cheh lar lehd koz gad che yaog. ‡ 22:14 22:14 a poq yehg maq haq chuhd kha che 7:14 § 22:15 22:15 phid heh te che chaw Mad daq kehq lehq haeg che chaw haq koz che yaog. Bon 23:18

* 22:16 22:16 Dar viq ve awg chi Yer suq haq koz che yaog. 5:5, Rm 1:3 † 22:18 22:18 thehnr vid ver Bon 4:2, 12:32, Tawd 30:6

¹⁰ Kheh te lehq yawd ngag haq kawq koz ax che, "Liq che awg khuhn buhq lar che phehaq tug ve awg lawn che teq pa ve tawd khuhd haq cunr ta dawz.† Awg lawn ghod ver, awg yand ned vehor.

¹¹ Haeg che haq te che chaw awr lehr, haeg che haq kawq cax te vid ser. Chaq chiz che chaw awr lehr, chaq chiz che haq kawq cax te vid ser. Thed che cawd che chaw awr lehr, thed che cawd che haq kawq cax te vid ser. Daq kehq che chaw awr lehr, daq kehq che haq kawq cax te vid ser," lehd koz che yaog.

¹² "Ngawx lor, ngag har naq lag tug yaog. Chaw awg gha lia, a sug yawd te lar che haq kenr daq che heh pid tug, laq sawnr haq ngag yug vaha lag tug yaog.

¹³ Ngag awr lehr Ar lar phaz he lehq Aw me gaz phehq che yaog. Awg kawd ped maq he lehq awg leh med liz ngag phehq che yaog. Awg khiz penr he lehq awg leh med liz phehq che yaog," lehz Yer suq ngag haq koz ax che yaog.

¹⁴ Co ha teq vid gha che cix sir cehg lo lag tug a khawg gha tug he lehq lad vend ghaz mir khuh teq pa awg khuhn lo gha gehe tug awg pun, a sug yawd ved a poq yehg maq haq chuhd kha che‡ chaw awr lehr, awg bon ir che yaog.

¹⁵ Awg bag phawd awr lo awr lehr, phid heh te che chaw,§ ned te che chaw, hax chawd hax paz te che chaw, su haq dawz vehr che chaw, sax ho haq a kor pi che chaw he lehq her ka che haq haq lehq her ka chehd che chaw awg gha lia chehd chehd che yaog.

¹⁶ "Ngag Yer suq awr lehr, Khreq yad awg mor teq pa awg pun awg ceng che teq pa nig hehd haq sax khiz khanr tug, ngag ved muhd nuh maq cuh yad haq lag peha che yaog. Ngag awr lehr, Dar viq ve awg chi* he lehq awg ceng awg khad phehq che yaog. Awg ghiz pawd hehd jad che pig tuhiz liz ngag phehq che yaog," lehz Yer suq ngag haq koz ax che yaog.

¹⁷ Awg ha phu he lehq awg phad mawd he tug ve yad mid hax koz che, "Lar-oq." Kheh te lehq, gha kad che chaw awr lehr, "Lar-oq," lehd koz-oq. A kaz sex che chaw liz laoq. Dawg gad che chaw a sug te ghad lehd ma koz, awg phuhd ma pid tug lor che co ha teq vid gha che a kaz haq dawg vid laoq.

¹⁸ Liq che awg khuhn buhq lar che phehaq tug ve awg lawn che ve tawd khuhd haq gha kad che chaw awg gha lia

haq ngag kheh te sa tiq pehar che yaog. Awg ceng che teq pa haq chaw te ghad ghad thehnr vid ver,¹⁹ liq che awg khuhn buhq lar che cir yanr che awg ceng teq pa Ghig sa yawd haq kawq thehnr vid tug yaog.

¹⁹ Kheh te lehq, phehaq tug ve awg lawn che ve liq che awg khuhn buhq lar che tawd khuhd haq, chaw te ghad ghad tawd khuhd ted pehg pehar haq yug chid bag ver, liq che awg khuhn buhq lar che heh, co ha teq vid gha che cix sir cehg awg

khuhn he lehq daq kehg che med awg khuhn yawd gha tug ve awg ceng haq, Ghig sa yug kha vid tug yaog.

²⁰ Awg lawn che teq pa haq sax khiz khanr sehr phad koz che, "Awg cehg mag ngag har naq lag tug yaog," lehd koz che yaog. A meng, Jawd mawd Yer suq-og, lar-oq.

²¹ Jawd mawd Yer suq ve awg bon awg sinx Ghig sa ve daq che kehg che chaw awg gha lia geh cawg vid-oq.